Η ΠΑΛΑΙΑ
ΔΙΑΘΗΚΗ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ
ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ.
VETUS
TESTAMENTUM
EX VERSIONE
SEPTUAGINTA INTERPRETUM
Olim ad fidem
CODICIS MS. ALEXANDRINI
Summo Studio & incredibili Diligentia expreſſum, emendatum ac ſuppletum
à JOANNE ERNESTO GRABE S. T. P.
Nunc vero
EXEMPLARIS VATICANI
Aliorumque MSS. CODD. Lectionibus Var.
Nec non Criticis Diſſertationibus illuſtratum, inſigniterque locupletatum.
SVMMA CVRA EDIDIT
JOANNES JACOBUS BREITINGERUS.

TOMUS I.

TIGURI HELVETIORUM

Ex Officina JOANNIS HEIDEGGERI & SOC. MDCCXXX.

SERENISSIMÆ AC POTENTISSIMÆ

PRINCIPI

ANNAE

D. G.

MAGNÆ BRITANNIÆ, FRANCIÆ ET HIBERNIÆ

REGINAE

PIÆ, FELICI, AUGUSTÆ.

&c. &c. &c.

Sacrum hoc Opus Dicat & offert,

SERENISSIMÆ MAIESTATIS

Humillimus Servus

JOANNES ERNESTUS GRABE.

VIRIS
MAGNIFICENTISSIMIS, AMPLISSIMIS,
NOBILITATE GENERIS, MAGNITUDINE ANIMI,
RERUM GESTARUM GLORIA,
MERITIS
IN REM PUBLICAM AC LITERARIAM
ILLUSTRIBUS
DOMINIS MEIS CLEMENTISSIMIS.

DOMINO JO. JACOBO ESCHERO, Illustr. Reip. Tig. COS. Magnificentiss. Patriæ Patri Benigniss.

D. JOANNI HOFMEISTERO, Ejusdem Reip. Proconsuli, Tribunitiæ Potestatis Viro Amplissimo, Redituum Vener. Collegii Carolini Curatori supremo.

D. JO. CONRADO ESCHERO, Quæstura Aerarii publici feliciter defuncto, Viro Senatorii Ordinis Spectatissimo, Senatus Ecclesiastici & Academici Adsessori.

D. JOANNI FRISIO, Aerarii publici Quæstori Gravissimo, Viro Senatoriæ Dignitatis Consultissimo, Senatus utriusque & Ecclesiastici & Academici itidem Adsessori.

D. JO. HULDRICO NABHOLZIO, Viro Senatorii Ordinis Prudentissimo, Supremo redituum Ecclesiasticorum Oeconomo.

D. JO. JACOBO HESSIO, Plebis Tribuno Consultissimo, Xenodochii publici Supremo Curatori.

ECCLESIÆ SCHOLÆQUE PRÆ-

Nec non

VIRIS VENERANDIS, CELEBERRIMIS, INGENUÆ PIETATIS, AC SOLIDÆ ERUDITIONIS GLORIA NOBILISSIMIS DIVINÆ VERITATIS STATORIBUS AC VINDICIBUS

FAUTORIBUS MEIS AC PRÆCEPTORIBUS *SUMMOPERE COLENDIS.*

D. JO. LUDOVICO NEUSCHELERO, Ecclesiarum Tigurin. Antistiti Venerabili.

D. JO. CASPARO HOFMEISTERO, Ling. Græc. Pr. P. Eruditissimo, Præpositura Ven. Coll. Carol. magna cum laude defuncto.

D. DAVIDI HOLZHALBIO, Philosoph. Scientiarum Pr. P. Acutissimo, Præposito Vener. Collegii Carolini dignissimo.

D. JOANNI de MURALTO, M. & Chir. D. Physices Pr. Excell. Ven. Colleg. Carol. Canonico, Civitatis nostræ Archijatro, Societ. Nat. Cur. Colleg. dicto ARETÆO.

D. JO. JACOBO HOTTINGERO, S. Theologiæ Prof. P. Celeberrimo, Vener. Colleg. Carol. Canonico.

D. JO. HENRICO HULDRICO, Eccles. Abbatiss. Pastori Vigilantissimo.

D. JO. BAPTISTÆ OTTIO, Ecclesiæ Cathedr. Archidiacono Fideliss., Vener. Collegii Carol. Canonico.

D. JO. RODOLPHO CRAMERO, S. Theol. Prof. Clarissimo, Gymnasii Rect. Magnifico, itidem ex Ven. Canonicorum Ordine.

D. JO. HENRICO FRISIO, Ecclesiæ ad D. Petrum Pastori Facundissimo.

D. JO. JACOBO REUTLINGERO, Ludi superioris Literarii Moderatori Doctissimo, Vener. Collegii Carol. Canonico.

D. JO. BEATO SIMLERO, Pastori Ecclesiæ ad Spir. S. Vigilantissimo, itidem ex Vener. Canonicorum Ordine.

D. JO. CONRADO VVIRZIO, Ecclesiæ Carol. Archidiacono Disertissimo & ejusdem Vener. Collegii Canonico.

-SIDIBUS AMPLISSIMIS.

VIRI UTRIUSQUE ORDINIS
AMPLISSIMI VENERANDI.

On dubito VESTRIS sub auspiciis in publicam lucem protrudere primum Sacrarum Lucubrationum mearum Specimen ; opus diu meditatum & assidua exercitatione concinnatum. Tot enim tantaque sunt, quæ mihi, etiamsi ab hac mente fuissem alienus,

alienus, *hoc officii genus extorsissent*, *ut longa apud VOS Oratione ad culpam deprecandam opus non esse confidam*; *immo officio meo defuisse censeri possem*, *si alios mihi quaesivissem ejus Patronos. VOS enim estis, ut summa tantum sequar fastigia rerum*, *Sacro-Sancta Divina Legis*, *cujus prima & antiquissima Versio hoc volumine*, *quod VOBIS offerre audeo*, *comprehenditur*, *in his terris legitimi CUSTODES & INTERPRETES: VESTRÆ Cura Summus rerum Arbiter Deus Optimus Maximus perfectissimas Legis sua Pandectas imprimis commissas & commendatas esse voluit*, *juxta divinum illud praeceptum*, *quod legimus Civitatis Principibus datum* Deut. XVII. v. 18. 19. Και εςαι οταν καθιση επι του διφρυ της αρχης αυτου, γραψει εαυτω το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ τυτο εις βιβλιον παρα των Ιερεων των Λευιτων, και εςαι μετ αυτυ, και αναγνωσεται εν αυτω πασας τας ημερας της ζωης αυτυ. *Et Sacrorum Antistitibus* Malach. II. v. 7. οτι χειλη Ιερεως φυλαξεται γνωσιν, και ΝΟΜΟΝ εκζητησυσιν εκ ςοματος αυτυ, διοτι Αγγελος ΚΥΡΙΟΥ παντοκρατορος εςιν. *VOS estis divinarum humana-*

mana-

manarumque Scientiarum omnium VINDICES atque STATORES, qui bonas Literas, quæ ad Ecclesiæ Decus & Imperii Dignitatem mirum quantum valent, adversus lascivientes ætatis nostræ Sciolos & Sophistas tueri ac propugnare, modestos Literarum cultores benevolentia complecti, studio prosequi, exemplo concitare soletis: VOBIS ego, quorum fidelissimis amantissimisque præceptis & consiliis copiose instructus, ad hæc studia alacriter prosequenda accessi, & a quibus post Deum omne suum incrementum Musa nostra exspectat, VOBIS, inquam, otii mei literarii rationes constare & diligentiam nostram quam maxime probari velim, quod si consequar, sane meos labores non exiguo compensatos esse fructu existimabo. Concedite itaque quæso, MECÆNATES OPTIMI, ut Græcam Divinæ Legis τῶν ό. Interpretationem, meo qualicunque labore novo hoc cultu adornatam, in sinu VESTRO deponam, eamque hilari vultu admittite. VESTRIS ego Personis non fore indignum hoc munus existimabam, quod olim Augustus Magnæ Britanniæ Rex CAROLUS I. ab Cyrillo Patriarcha Constantinopolitano

tano

tano acceptum Thesauri loco habuit; & Serenissima ejus Regni Princeps ANNA, ut e Regiæ Bibliothecæ scriniis in publicam lucem & perpetuum Ecclesiæ usum proferretur, regali Providentia & Munificentia sua prospexit: Et quanquam nihil magnopere probandum sit in iis, quæ mea diligentia ad muneris hujus cultum & ornatum accesserunt; animum tamen studio acrarum Literarum intentum, & ex quo omnis æstimatio facienda est, VOBIS deditum atque devotum facile cognoscetis &, nisi fallor, probabitis: VOS interim VIRI Ecclesiæ Scholæque Præsides AMPLISS. VENER. fiduciam, quam in generosis VESTRIS pectoribus colloco, & collocatam deinceps semper volo, benigne interpretamini, atque sic statuite, si quid aut jam est in me facultatis, aut erit aliquando, iis, in quibus assidue versor studiis partum & vigiliis, velle me id, ut debeo, in omni mea vita, quantumcunque fuerit, servire totum VESTRÆ laudi. Suscipite desertum a multis Literarum patrocinium; Imprimis Ecclesiæ Scholæque VESTRÆ avitam gloriam, ut hactenus æterna cum VESTRA Laude facitis, strenue tuemini,

&

& inter curas Rei publicæ salutares etiam in posterum bonorum & innocentium literasque amantium civium Præsidium numerate. Hæc VOS, qua par est reverentia, enixe rogo, Deum autem T. O. M. cui Virtus atque Pietas VESTRA curæ est, ut VOS grandi Ecclesiæ, Patriæ & Musarum piarum bono, Vita, Valetudine, Opibus ex sententia florere atque diutissime Rebus nostris praeesse ac prodesse jubeat per D. N. I. C. Scripsi ipsis Nonis Februarii mensis A. R. S. MDCC XXX.

AMPLISSIMORUM AC VENERANDORUM NOMINUM VESTRORUM

Devotissimus Cliens

JO. JACOBUS BREITINGERUS.

JOAN-

JOANNIS PEARSONI

PRÆFATIO
PARÆNETICA.

UM multa ſint quæ de Verſione LXX. virali dici poſſent, ea tantum hoc loco tradenda duxi, quæ animum Theologiæ ſtudio addictum ad eam aſſidue pervolvendam & accurate perpendendam maxime impellant. Neque vero de ejus Antiquitate Dignitateque quicquam impræſentiarum dicemus, de quibus Viri docti multa, hoc præſertim ſæculo, ſcripſere; qui cum maxime inter ſe diſſentiant, nihil adhuc ſatis certi & explorati videntur tradidiſſe.

Primo itaque Verſionem hanc frequentius conſulendam diligentiusque excutiendam arbitror, quo melius Veteris Teſtamenti mens intelligatur, & Moſis Prophetarumque ſenſus liquidior appareat. Cum enim Textus Hebraicus, quemadmodum apud nos hodie extat, & vel Judæorum vel Chriſtianorum Commentariis enarratur, ſæpe obſcurus ſit; hi Interpretes facilem aliquando ſenſum, apertum, & concinnum præbent. Fateor equidem hunc explicandi modum, a Senioribus illis hauſtum, non in eo pretio apud pleroſque eſſe quo oportuit, ex opinione nimis pervulgata, LXX. viralem ſcilicet Verſionem eſſe ab Hebraica Veritate maxime alienam: eandemque interpretandi rationem video multo invidioſiorem ab iis hominibus factam eſſe, qui cum ſint Textui Maſoretico maxime infenſi, Authoritati LXX. plurimum tribuere videri volunt; quales hoc ſæculo fuere Morinus & Capellus, viri ſane docti, ſed hypotheſibus ſuis nimis addicti, & ingenio ſuo nimium plerumque tribuentes. Quam autem feliciter Seniores illi S. Scripturam ſint interpretati, vel inde luculenter apparebit, ſi conſideremus quam infeliciter fuerint malæ interpretationis accuſati. S. quidem Hieronymus paſſim hanc Verſionem vituperat, ejusque autoritatem labefactare conatur; ſed ſæpenumero ſine ratione. Legimus Gen. 25: 8. ויגוע וימת אברהם quæ verba Seniores in hunc modum tranſtulerunt: καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν Ἀβραάμ. S. autem Hieronymus breviter hunc locum ita repræſentat: *Et mortuus eſt Abraham*, ſtatimque ſubjungit: *Male in LXX. Interpretibus additum eſt,* Et deficiens Abraham mortuus eſt, *quia non convenit Abrahæ deficere & imminui.* At neque *male additum*, neque quidem *additum* eſt: Quis enim neſcit & ויגוע in Hebræo legi, & גוע recte reddi per τὸ ἐκλείπειν, quod vocabulum non *imminutionem* Abrahæ, ſed Euphemiſmum continet,

& placidam ac quietam mortem denotat. Ita certe Onkelos & Jonathan reddidere ואתנגיד ומית, & V. Interpres hic S. Hieronymum deseruit, transtulitque: *Et deficiens mortuus est.* Est igitur τὸ ἐκλείπειν Græcis Interpretibus *expirare, mori.* Quod non erat exagitandum, sed observandum potius, idque ad intelligendum S. Lucam, apud quem c 16:9. Christus ita loquitur: ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. Licet enim & Alexandrinus & Cantabrigiensis MSS. aut ἐκλείπῃ aut ἐκλίπῃ legant, quam lectionem etiam Syrus est secutus cum Æthiopico, non dubito tamen quin ἐκλίπητε, ut reliqui omnes legunt, primo scriptum fuerit, & mutatum in ἐκλείπῃ ab iis qui hunc τοῦ ἐκλείπειν sensum non observassent: est enim ὅταν ἐκλίπητε Vulg. V. *cum defeceritis*, loquendi modo LXX. præsertim familiari, *cum moriemini*, sive ut recte Theophylactus, ἵνα ὅταν ἐκλίπωμεν, καὶ ἀναχωρῶμεν ἐκ τοῦ βίου.

Ita Gen. 26:17. Veteres ex Græco Latini: *Et abiit inde Isaac, & venit in vallem Gerarum, & habitavit ibi.* Ad hæc S. Hieronymus: *Pro valle torrentem habet in Hebræo:* scilicet בנחל־גרר. At נחל tam *vallem* significat quam *torrentem*; locum nempe depressum, sive aquis coopertus, sive nudus sit. Nulla igitur causa a voce Hebræa, ob quam non tam *vallis* quam *torrens* verteretur. At rationem affert Doctissimus Pater ex contextu, miram sane: *Neque enim Isaac, postquam magnificatus est, in valle habitare poterat.* Neque hac importuna objectione contentus, ad vers. 19. *Et foderunt pueri Isaac in valle Gerarum, & invenerunt ibi puteum aquæ vivæ*, hæc annotat: *Et hic pro* valle torrens *scriptus est. Nunquam enim in valle invenitur puteus aquæ vivæ.* Mira quidem hæc Philosophia; mirum hæc a S. Hieronymo profecta, cujus Psalmorum versio juxta Hebraicam veritatem habet: *Qui emittis fontes e convallibus.* Frustra igitur hic sugillantur LXX, nec bene Vulgatus Interpres eos reliquit, ut S. Hieronymum sequeretur; unde Comentatorum pueriles errores pullularunt. Psal. 103: 10.

Legimus Genes. 28:19. ואולם לוז שם העיר לראשונה LXX. καὶ Οὐλαμλοὺζ ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον. Ad quem locum hæc habet S. Hier. in Traditionibus Hebraïcis: *Ridicule quidam verbum Hebraicum* ulam *nomen esse urbis putant, cum* ulam *interpretetur* prius. *Ordo itaque iste est lectionis*, Et vocavit nomen loci illius Bethel, & prius Luza vocabulum erat civitatis. *Antiquæ omnes Scripturæ verbo* ulam, *sive* elem *plenæ sunt, quod nihil aliud signat nisi* ante, *aut* prius, *vel* vestibulum, *sive* superliminare, *vel* postea. At οὐλὰμ hic non est nomen urbis, sed pars nominis: ut cum apud Strabonem legimus, μεταξὺ δὲ Πολίχνης καὶ Παλαισκήψεως ἡ Νεακώμη. Πάλαι non est nomen urbis, sed Σκῆψις additum urbem significat, quæ LX. stadiis superius steterat quam postea ἡ νέα Σκῆψις, ut Strabo loquitur. Neque ulla ex diversis significationibus τοῦ אולם huic loco convenit; non *vestibulum*, sive *superliminare*, non *postea*, imo nec *ante*, aut *prius*; illud enim hic לראשונה. Relinquitur igitur ut perti-

pertineat ad nomen urbis, quod LXX. potuit esse notissimum, qui DC. annis ante S. Hieronymum vixere. De hac Urbe Οὐλαμλοὺζ Eusebius in locis Hebraicis: αὕτη ἐςιν ἡ καὶ κληθεῖσα Ζαβυλά, καὶ μετὰ ταῦτα Βαιθήλ. Ita Codex Bonfrerii, sed corruptus, ut ipse suspicatus est. At codex meus MS. κληθεῖσα Λοῦζα, quod sequentia firmant, δεδήλωται ἀνωτέρω· nempe in voce Βαιθήλ· ἡ δὲ τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο καὶ Λοῦζα· & in voce Λοῦζα· ταύτην ἐπωνόμασεν Ἰακὼβ Βαιθήλ.

Pariter LXX. malæ fidei frustra & sine ratione accusantur, Gen. 13: 13. *Et viri Sodomorum mali, & peccatores in conspectu Dei vehementer. Superflue*, inquit S. Hieronymus, *hic in LXX. Interpretibus additum est*, in conspectu Dei: *Siquidem Sodomorum coloni apud homines mali & peccatores erant. Ille autem dicitur* in conspectu Dei peccator, *qui potest apud homines justus videri.* At certe illa verba, *in conspectu Dei*, non sunt *superflue addita*, sed ad interpretandum ליהוה in Hebræo. Neque mala est interpretatio, si accipiamus ליהוה pro לפני יהוה. Ita Chald. קדם יי, ita Vulg. *peccatores coram Domino nimis.*

Quid quod Doctissimus Pater Aquilam *proselytum contentiosum*, Symmachum & Theodotionem *Judaizantes hæreticos* sæpe sequitur, & LXX. Interpretibus præfert, ubi nulla omnino præferendi ratio compareat? Ut Psal. 89: 7. *Pro eo quod nos diximus* turbati sumus, *Symmachus & Aquila transtulerunt* acceleravimus. Et paulo post: *Pulchre autem, non ut in LXX. habetur*, turbati sumus, *sed juxta Hebraicum* acceleravimus *dicitur.* Imo vero *juxta Hebraicum* ἐταράχθημεν *turbati sumus* dicitur; id enim omnino נבהלנו sonat. Licet enim בהל in Piel aut Hiphil *festinare*, aut *accelerare* significet, in Niphal tamen, *subito terrore percelli*, & *conturbari* denotat. Ut Psal. 6: 3. רפאני יהוה כי נבהלו עצמי ונפשי נבהלה מאד Ἴασαί με Κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου, καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη σφόδρα. Quem locum ipse S. Hieronymus juxta Hebraicam veritatem ita transtulit: *Sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea, & anima mea conturbata est valde.* Et Psal. 48: 6. נבהלו נחפזו ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, Hier. *conturbati sunt, admirati sunt.* Imo quod ulterius observandum est, ipse Doctissimus Pater, qui in Epistola ad Cyprianum ita Versionem LXX. vituperat, in Versione sua juxta Hebraicam veritatem Seniores sequitur: *Consumpti sumus in furore tuo, & in indignatione tua conturbati sumus.*

Gen. 38: 5. Vetus Latina Versio ex LXX. facta: *Hæc autem erat in Chazbi, quando peperit eum.* Ad quæ verba S. Hier. Traditionibus Hebraicis in Genesin: *Verbum Hebræum hic pro loci vocabulo positum est, quod Aquila pro re transtulit, dicens:* Et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum. *Postquam enim genuit Selom, fletit partus ejus.* כזבי Chazbi *ergo non nomen loci, sed mendacium dicitur.* At nec כזבי in Hebræo legitur; nec *mendacium*, si ita legeretur, significaret, quod est כזב. neque והיה בכזיב exponi possunt, *Et factum est in mentiendo*, sive *ut mentiretur*, cum כזיב infinitivi formam non habeat. *Vocabulum*

cabulum igitur *loci* agnoſcit Onkelos, & cum eo R. Solomon & Aben-Ezra. Euſebius diſerte l. de locis Hebraicis, Χαῤῥὶ, ἔνθα ἐπήχθησαν. Ita Euſ. a Bonfrerio editus; ſed rectius MS. noſter: Χαῤῥὶ, ἔνθα ἐπέχθησαν τῷ Ἰούδα παῖδες· δείκνυται νῦν ἐν ὁρίοις Ἐλευθεροπόλεως ἔρημος πλησίον Ὀδολλάμ. Fruſtra igitur hîc Aquila Senioribus præfertur, & vulgata Verſio immerito S. Hieronymum eſt ſecuta: *quo nato parere ultra ceſſavit.*

Genes. 2: 8. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם LXX. Καὶ ἐφύτευσεν Κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολάς. Omnia proprie, atque perſpicue. Ad hæc S. Hieronymus: *Pro paradiſo in Hebræo* hortum *habet, id eſt* gan. At erat hortus ille arborum omni genere conſitus, qui certe eſt παράδεισος. Quod vocabulum & locum hunc ſine dubio recte expreſſit, & ad ſuperiorem ſenſum in Novo Teſtamento ideo eſt accommodatum. *Porro* inquit, Eden עדן deliciæ *interpretantur*. Recte: Ita Heſych. Ἐδὲμ, τρυφή. Et Suidas v. Παράδεισος· Ἐδὲμ καὶ τροφὴ ἑρμηνεύεται· lege τρυφή. Ita Patres. *Pro quo Symmachus tranſtulit*, paradiſum florentem. At hoc minus recte; licet enim עדן *delicias* denotet, hic tamen nomen loci eſt, quod ex adjuncta præpoſitione patet: גן · בעדן non eſt *paradiſus florens*, neque בעדן ad גן proxime ſpectat, ſed ad ויטע referri debet. Et nomen loci eſſe perſpicuum eſt ex iis quæ dicuntur de Caino, Gen. 4: 16. καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ. Recte Euſebius de locis Hebraicis: Ἐδὲμ, ὁ τοῦ θείου παραδείσου τόπος εἰς ἀνατολάς· ἑρμηνεύεται δὲ τρυφή. Sed progreditur Doctiſſimus Pater: *Nec non quod ſequitur*, contra orientem, *in Hebræo* mikedem מקדם *ſcribitur, quod Aquila poſuit* ἀπὸ ἀρχῆς, *& nos* ab exordio *poſſumus dicere; Symmachus vero* ἐκ πρώτης, *& Theodotion* ἐν πρώτοις, *quod & ipſum non* orientem, *ſed* principium, *ſignificat. Ex quo manifeſtiſſime comprobatur, quod priusquam cælum & terram Deus faceret, paradiſum ante condiderat, ſicut & legitur in Hebræo.* Plantaverat autem Deus Paradiſum in Eden a principio. Ita Doctiſſimus Pater in ſententiam incidit, Judaicorum Interpretum gratiâ ductus, cui nec Judæi ipſi favent.

Ex eodem fonte fluxerunt aliæ adverſus Seniorū Interpretationem exceptiones. LXX. Gen. 33: 2. Καὶ διεῖλεν (vel ἐπιδιεῖλεν) Ἰακὼβ τὰ παιδία ἐπὶ Λείαν, καὶ ἐπὶ Ῥαχὴλ, καὶ (ἐπὶ) τὰς δύο παιδίσκας. *Et diviſit pueros ſuper Liam, & ſuper Rachel, & ſuper duas ancillas.* Ad hæc verba S. Hieronymus in Traditionibus Hebraicis: *Non, ut plerique exiſtimant, tres turmas fecit, ſed duas. Denique ubi nos habemus*, diviſit, *Aquila poſuit* ἡμίσευσεν, *id eſt*, dimidiavit; *ut unum cuneum faceret ancillarum cum parvulis ſuis, & alium Liæ & Rachel, quæ liberæ erant, cum filiis earum.* At melius LXX. Hebræum ויחץ tranſtulerunt *diviſit*, quam Aquila *dimidiavit*; eſt enim חצה ſimpliciter *dividere*, in quotcunque partes diviſio fiat; ut Jud. 9: 43. ויקח את העם ויחצם לשלשה ראשים *Et tulit exercitum ſuum, & diviſit in tres turmas.* Et Dan. 11: 4. תשבר מלכותו ותחץ לארבע רוחות השמים *Conteretur regnum ejus, & dividetur in quatuor ventos cæli.* Et quod hoc ipſo

loco

loco Jacobus diviſerit filios ſuos in tres turmas, ex ipſo textu patet: *diviſit* enim *ſuper Liam, & ſuper Rachel, & ſuper duas ancillas,* v. 1. *Et poſuit utramque ancillam, & liberos earum in principio; Liam vero & filios ejus in ſecundo loco,* (Heb. אחרנים i. primis poſteriores) *Rachel autem & Joſeph noviſſimos* (Heb: אחרנים i. adhuc poſteriores) v. 2. *Et appropinquantes ancillæ & filii earum incurvati ſunt,* v. 6. *Acceſſit quoque Lia cum pueris ſuis, & cum ſimiliter adoraſſent, extremi* (Heb. ואחר Chald. ובתר־כן LXX. καὶ μετὰ ταῦτα) *appropinquantes Joſeph & Rachel adoraverunt.* v. 7.

Quid quod S. Hieronymus Interpretationem LXX. tanquam impropriam ſæpe rejicit, vel quod male ante ipſum fuerit Latine explicata, vel quod eam ipſe minus recte intellexerit. Cum enim hæc Græca Verſio prioribus Eccleſiæ ſæculis fuerit ſæpius translata, idque ab iis factum ſit, qui linguæ Hebraicæ ignari, eam cum Textu Authentico conferre non potuerunt; fieri non potuit quin multa aliter Latine exprimerentur, quam Græca verba, quæ Hebræis ſemper reſpondebant, ſonarent. Ut Pſal. 127: 2. τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι. Veteres tranſtulerunt: *Labores fructuum tuorum manducabis;* Senſu nullo, *cum in hoc loco non LXX. Interpretes, ſed Latini de Græci verbi ambiguitate decepti,* καρποὺς fructus *magis quam* manus *interpretati ſint, cum* καρποὶ manus *quoque dicantur, quod Hebræo ponitur* capheca כפיך, ut recte diſſerit S. Hieronymus Epiſt. 141. כף enim proprie *vola*, quæ eſt καρπός. Plena locutio, 1. Sam. 5: 4. כפות ידיו οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Recte Theodoretus: Ὁ δὲ Σύμμαχος, κόπον χειρῶν σου ἐσθίων· ὡς εἶναι δῆλον ὅτι καὶ οἱ Ἑβδομήκοντα καρποὺς οὐ τὴν ἐπικαρπίαν ἐκάλεσαν, ἀλλὰ τὸ μόριον τῶν χειρῶν. Quod ideo fuit notandum, quia hic Latini Interpretis error pro correctione fœdam Senioribus corruptionem intulit. Cum enim putarent melius dici *fructus laborum* aliquem manducare, quam *labores fructuum*, etiam Græco textui vim intulerunt, & pro τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου ſcripſerunt τοὺς καρποὺς τῶν πόνων σου, ut in vetuſtiſſimo Alexandrino MS. legitur.

Male igitur aliquando LXX. in Latinum ſermonem ſunt translati, & S. Hieronymus malam Translationem ſecutus, non Latino Interpreti, ſed Senioribus ipſis imputat. Ut Gen. 34: 25. *Et introgreſſi ſunt civitatem diligenter, & interfecerunt omnem maſculum.* Ad quæ verba Doctiſſimus Pater: *Pro eo quod in Græcis legitur* ἀσφαλῶς, *id eſt,* diligenter, *in Hebræo ſcriptum eſt* בטח beta, *id eſt*, audacter & confidenter. At ἀσφαλῶς non recte vertitur *diligenter*; multo minus eo ſenſu hic capiendi ſunt Seniores, qui Hebraicum בטח optime exprimunt, ſive ad Sichemitas, cum Paraphraſte Chaldaico, ſive ad Jacobi filios referatur. Eſt enim בטח proprie ἀσφάλεια, id eſt, non *diligentia*, ſed *ſecuritas*; & לבטח ſive, per ellipſin, בטח ἀσφαλῶς, *ſecure*; ut Levit. 26: 5. וישבתם לבטח בארצכם καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν. Habitabant Sichemitæ בטח *ſecure*, nihil mali metuentes; & ingreſſi ſunt Jacobi filii,

בטח *ſecure*, id eſt, ſine periculo.

Legimus Gen. 49: 21. Νεφθαλὶ ςέλεχος ἀνειμένον, ἐπιδιδὺς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος. Quæ verba ſic Latine exhibet S. Hieronymus: *Nephthalim virgultum reſolutum, dans in generatione pulchritudinem.* At neque ςέλεχος *virgultum*, neque ἀνειμένον *reſolutum*, neque γέννημα *generationem* ſignificat. Ita Græcis Latina minime reſpondent. Melius multo Latine verſa extant apud Ruffinum l. 2. de Benedictionibus: *Arbor remiſſa*, al. *emiſſa*, (*vel ut noſtra exemplaria habent*) *vitis diffuſa, proferens in fructibus decorem.* Et rurſus: *vel arbor diffuſa, vel vitis.* Apud S. Ambroſium: *Nephtalim vitis remiſſa, porrigens in germine decorem.* Στέλεχος certe non eſt *virgultum*, quod proprie eſt a virgula, ut a *ſalice ſalictum.* Gloſſ. *Virgulta*, βλαςήματα, θάμνοι· & Græco Lat. βλάςημα, *germen, virgultum.* Hîc autem ςέλεχος aut arbor ipſa, aut ejus truncus, ex quo τὰ βλαςήματα ſeu *virgulta*: אילה enim *arbor.* Ἀνειμένον etiam non *reſolutum* eſt, aut *remiſſum*, ſed ab ἀνίημι, quod *emittere* & *proferre* denotat, & ad plantas cum ſpectat, germinationem ſignificat, & Hebræo שלחה optime reſpondet; ut Pſal. 80: 12. תשלח קצירית עד ים; & Ezech. 17: 6. ותשלח פארות *& emiſit propagines*; & Jerem. 17: 8. ועל־יובל ישלח שרשיו Vulg. *ad humorem mittit radices ſuas.* Ita Dioſcorides de Xiphio, *l. 4. c. 2.* καυλὸν δὲ ἀνίησι πηχυαῖον, καρπὸν δὲ ςρογγύλον, ῥίζας Ϛ. Eſt igitur ςέλεχος ἀνειμένον אילה שלחה *arbor* vel *truncus emiſſus, diffuſus, germinans, propagines emittens*: cui optime reſpondet γέννημα, illud ſcilicet quod emittitur, ſive *fructus*, ut Ruffinus, ſive *germen* potius, ut Ambroſius: *ramum* enim vel *frondem* ſignificare videtur, ut reſpondeat אמיר. Atque ita hæc plana ſunt, ut *deſignet hiſtoria, Nephtalim rura poſſediſſe arboribus nemoroſa*, ut loquitur Ruffinus. Cum ſi אילה שלחה cum S. Hieronymo ſive *agrum irriguum*, ſive *cervum emiſſum* interpreteris, poſteriorem partem vaticinii cum priori vix unquam conciliaveris.

Rebeccam ita alloquitur Jacobus, Gen. 27: 12. Μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν. Verſ. Lat. Rom. *Ne forte attrectet me pater, & ero in conſpectu ejus quaſi ſpernens.* Ubi primum μήποτε non eſt *ne forte*, ſed *forte*, idem quod Hebræum אולי; ita enim Græci cum dubitant, loqui ſolent. At vero quare Jacobus vereatur, ne appareat Patri *quaſi ſpernens*, non video; non hanc expoſitionem vox Hebræa, non res ipſa admittit, ſed alium omnino ſenſum poſtulat. Melius fortaſſe dices כמתעתע ab Aquila verſum, ὡς καταμωκώμενος, *ut irridens*, aut a Symacho, ὡς καταπαίζων, *ut illudens*, quem ſecutus eſt Vulgatus Interpres; quàm a LXX. ὡς καταφρονῶν, *ut ſpernens.* Et recte quidem, ſi καταφρονῶν tam frigide interpretemur. Eſt ſane ea vocis Græcæ uſitata ſignificatio, ſed non ſola, nec huic loco accommoda. LXX. alibi vocem hanc Hebræam per μωκᾶσθαι & ἐμπαίζειν tranſtulere, unde ſuam interpretationem Aquila & Symmachus hauſerunt: hîc autem καταφρονῶν potius uſurparunt, ut huic loco magis accommodum. Heſych. καταφρονῶν, καταχλευόμενος,

advor-

adversus aliquem consilium capiens, insidias struens, dolose affectans, ut de Pisistrato loquitur Herodotus: καταφρονήσας τὴν τυραννίδα, ἤγειρε τρίτην στάσιν, *dolose affectans tyrannidem, tertiam seditionem excitavit.* Est itaque καταφρονῶν idem quod ἐπίβουλος, *insidiator, deceptor, impostor, prævaricator.* Ut Prov. 22:15. Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν· ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων (Heb. בגדים *subdolorum, impostorum, callide & perfide agentium,* non autem *contemnentium*, ut vulgo redditur) ἐν ἀπωλείᾳ. Et Soph. 3:4. οἱ προφῆται αὐτῆς πνευματόφοροι, ἄνδρες καταφρονηταὶ, *Prophetæ ejus* (non *portantes spiritum*, ut vulgo, πνευματοφόροι, sed פוחזים πνευματόφοροι quasi *vento lati, desultorii*, ac) *leves; viri* (non *contemptores*, sed אנשי בגדות id est) *prævaricatores.*

Neque tantum LXX. viralis versio ad intelligendum textum Hebræum utilis est inprimis & perquam necessaria, sed etiam ad ipsum textum confirmandum, etiam eum aliquando, quem nunc habemus Masoretharum diligentiâ conservatum, saltem quod ad literas spectat. Ut Gen. 14:5. habemus scriptum בהם; at ætate S. Hieronymi legebatur, (ab ipso saltem) בחם. Ita ipse testatur in Traditionibus Hebraicis: *Porro* בהם, *pro quo dixerunt.* (LXX.) ἅμα αὐτοῖς, *hoc est* cum eis, *putaverunt scribi per* ה he, *ducti elementi similitudine, cum per* ח *scriptum sit.* Beham *enim cum per tres literas scribitur, si mediam* ה *habet, interpretatur*, in eis; *si autem* ח heth, *ut in præsenti, locum significat, id est*, in Ham. Aliter igitur legebat S. Hieronymus quam nos nunc legimus: ille בחם, nos בהם. Sed lectioni hodiernæ patrocinantur LXX. Interpretes, qui iisdem literis quibus & nos בהם legerunt, ut & codex Hebræorum Samaritanus; neque de loco qui diceretur *Ham*, puto, uspiam legitur.

Si igitur LXX. Seniorum fama sine ratione non læderetur, si Judaizantes Hæretici sine causa iis haud præponerentur, si ipsi ex Græcæ linguæ copia & collatione cum Hebræo codice recte intelligerentur, si denique non solum quoties ab hodierno Textu discrepare videntur, sed etiam quoties cum eo consentiunt, ejusdemque lectionem literariam stabiliunt, perpenderemus, eorum Versionem ad Mosen & Prophetas probe intelligendos plurimum valere, nemo unquam dubitaret.

Secundo, Versio LXX. viralis magni semper æstimanda, & in promptu Theologis habenda, quo testimonia ab Apostolis reliquisque Novi Fœderis Scriptoribus ad probandum, Jesum esse Christum, & veritatem Christianæ Religionis illustrandam, ex Veteri Testamento deprompta confirmentur, & ab omni exceptione liberentur. *Hoc enim generaliter observandum, quod ubicunque Sancti Apostoli, aut Apostolici viri loquuntur ad populos, iis plerumque testimoniis abutuntur,* (id est, *utuntur*) *quæ jam fuerant in gentibus divulgata,* (sc. ex Interpretatione LXX.) ut loquitur S. Hieronymus. Et recte quidem observatum est, Apostolos & Apostolicos viros testimonia ex Græco usurpasse, cum *loquerentur ad populos;* non tamen hoc cum restrictione accipiendum: ad quoscunque enim loquuntur, aut

aut quocunque modo ſcribunt, ſæpe teſtimonia ex Seniorum Verſione depromunt. S. Irenæus l. 3. c. 25. *Etenim Apoſtoli, cum ſint his omnibus vetuſtiores, conſonant prædictæ Interpretationi, & Interpretatio conſonat Apoſtolorum Traditioni. Etenim Petrus, & Johannes, & Matthæus, & Paulus, & reliqui deinceps, & horum ſectatores prophetica omnia ita enuntiaverunt, quemadmodum Seniorum Interpretatio continet.* Quæ verba licet, quod ad loca ſpectat, nimis univerſaliter dicta videantur; quod tamen ad Authores attinet, ſunt veriſſima. Omnes enim plerumque, ubi Vetus Inſtrumentum advocant, Seniorum verbis loquuntur; neque an recte id fecerint, dubitare nos ſinit Spiritus quo ſcripſere. Hoc autem conſilium Dei, qui per Scriptores N. Teſtamenti loquitur, ſummâ cum veneratione recipiendum eſt: teſtimoniaque ab iis producta omni modo defendere nos potius decet, quam Apoſtolos, reliquoſque Scriptores ſacros, ut aliqui loquuntur, *excuſare*.

Legimus Heb. 8 : 9. (ubi Apoſtolus non loquitur ad populos, neque gentes quibus ſola Græca Scriptura erat divulgata, ſed Hebræos affatus, & Chriſtum Moſi, & Novum Veteri Fœderi præferendum probat.) *Nam ſi illud prius culpâ vacaſſet, non utique ſecundi locus inquireretur. Vituperans autem eos, dicit:* &c. Ὅτι αὐτοὶ ὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μȣ, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν λέγει Κύριος. Quæ ſunt ipſiſſima LXX. verba, ad argumentum Apoſtoli accommodata, ex Jer. 31 : 32. quæ rem ipſam optime explicant, & diſcrimen inter duo fœdera oſtendunt, & Judæos Legi Moſaicæ adhærentes a Deo rejectos docent. Ubi non eſt excuſandus Apoſtolus, ſed defendenda LXX. viralis verſio; quæ authoritate Apoſtoli corroboratur. Neque hic admittendus eſt Vulgatus Interpres, licet S. Hieronymum ſequutus, qui hunc locum ita repræſentat: *pactum, quod irritum fecerunt, & ego dominatus ſum eorum, dicit Dominus:* aut Paraphraſtes Chaldaicus, qui reddit, ואנא אתרעתי בהון *& ego complacui mihi in eis.* Hac enim interpretatione non tantum Judæorum rejectio obſcuratur, ſed etiam Veteris & Novi Fœderis diſcrepantia tollitur, ut ipſi etiam Interpretes Judaici fatentur. Eſt igitur omnino Græca Verſio defendenda; idque faciendum ſine præjudicio textûs Hebraici. Neque enim legendum, cum Capello, געלתי בם (quod nuſquam legitur ſed potius געלתים) neque cum Hugone Grotio dicendum LXX. legiſſe בחלתי, quæ vox ſemel quidem reperitur, cum ב conjuncta, Zach. 11 : 8. וגם־נפשם בחלה בי, quem locum ita interpretati ſunt LXX. καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρύοντο ἐπ' ἐμὲ, *ſiquidem & animæ eorum rugiebant ſuper me*, ut Theodoretus accepit, qui ita ſenſum expreſſit: ἐπειδὰν τοίνυν θηριωδῶς μοι προσῆλθον οἱονεὶ βρυχώμενοι, καὶ τὴν ἐμὴν διψῶντες σφαγὴν, vel ut in aliquibus libris legitur, ἐπορεύοντο, uti forte legebat S. Hieronymus, qui Latine in hunc modum exhibet: *Siquidem & animæ eorum irruebant ſuper me.* Quocunque modo legas, veriſimile non eſt LXX. Interpretes, qui locum Zachariæ ita ſunt interpretati, apud Jere-

Jeremiam legiſſe בחלתי· Et Seniores proculdubio בעלתי ἠμέλησα transtulerunt, cum & Judæis aſſerentibus, & Arabicâ linguâ teſtante, בעל *aſpernari, faſtidire, repudiare* ſignificet, & contextus ipſe hanc ſignificationem poſtulet.

Inſignis locus eſt Heb. 10: 38. *ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.* Quibus verbis tanquam fundamento utitur, dum Hebræos ad perſeverantiam cohortatur. Sumpta autem ſunt ex Hab. 2: 4. ordine tantum inverſo, quo melius eos a lapſu deterreat; idque ſecundum Verſionem LXX. Quod ideo fuit notandum, ut perſpicere poſſimus, qualis ſit illa obſervatio S. Hieron. quam ad hunc Prophetæ locum protulit: *Porro quod Apoſtolus LXX. magis teſtimonio abuſus eſt ad Romanos ſcribens*, Juſtus autem ex fide mea vivet, *& non eo quod habetur in Hebraico, cauſa perſpicua eſt. Scribebat enim Romanis, qui Scripturas Hebraicas neſciebant; nec erat ei cura de verbis, cum ſenſus eſſet in tuto, & damnum ex eo præſens diſputatio non haberet. Alioqui ubicunque diverſus eſt ſenſus, & aliter ſcriptus eſt in Hebraico, aliter in LXX. nota eum his uti teſtimoniis quæ a Gamaliele Doctore legis didicerat.* Ubi obſervandum primo legiſſe S. Hieron. c. 1: 17. ad Rom. *ex fide mea*, cum nec in Græcis, nec in Latinis Codicibus ita nunc legatur, ſed *ex fide* tantum. Id autem mirum alicui videatur, quod Doctiſſimus Pater, qui alibi ſolum S. Lucam teſtimoniis ex LXX. deductis, ubi ab Hebræo diſcrepant, abuti contendit, id nunc de S. Paulo concedat, & rationem reddat, quod Romanis ſcriberet, *qui Scripturas Hebraicas neſciebant*; ac ſi Corinthii, Galatæ, Epheſii reliquique magis Hebraicam linguam callerent, quam Romani. Mirum adhuc magis, quod aſſerat S. Paulum alibi ſemper ex Hebraico teſtimonia petere: cum ipſe teſtetur, *Pauli idcirco ad Hebræos Epiſtolæ contradictum eſſe, quod ad Hebræos ſcribens utatur teſtimoniis, quæ in Hebræis voluminibus non habentur.* Mirum denique, quod ſolum locum ad Romanos citet, cum hic ad Hebræos multo plura ex LXX. habet, eaque ab Hebraico, uti a S. Hieronymo intelligitur, multum diverſa. Ita enim LXX. *Ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται*, vel ut MS. Alex. *ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται.* At aliter ſonabant Hebraica, vertente S. Hieronymo: *Ecce qui incredulus eſt, non erit recta anima ejus in ſemetipſo: juſtus autem in fide ſua vivet.* Neque hîc *excuſandus* Apoſtolus, ſed potius LXX. viralis Verſio approbanda ac defendenda eſt. S. quidem Hieronymus הנה עפלה *Ecce qui incredulus eſt* tranſtulit, ſenſum magis quam verba reſpiciens; at cum בו vertit *in ſemetipſo*, alienam plane a mente Apoſtoli ſententiam eſt amplexus: cum vero idem בו in Commentario referat ad viſionem præcedentium, multo adhuc magis cum a LXX. tum ab Apoſtolo recedit. Verba ejus ſunt: *LXX. dicentes, γράψον ὅρασιν, id eſt*, ſcribe viſionem, *& poſtea*, ſi defecerit ſuſtine eum, quia veniens veniet & non tardabit; ſi ſubtraxerit ſe, non placebit animæ meæ in eo, *primum interpretati ſunt* viſionem *genere fœminino, quæ apud Hebræos gene-*

 ris

ris masculini est. Deinde secundum Hebraicum genus ubi declinatur masculine, sustine eum, *&* non placebit animæ meæ in eo, *ipsi quoque masculino genere declinaverunt : cum utique debuerint juxta id quod primum interpretati sunt*, visionem, *etiam in reliquis fœmininum genus ponere* visionis, *ut dicerent* : expecta eam, quia veniens veniet ; quod si se subtraxerit, non placebit animæ meæ in ea, *id est*, in visione. Mira hæc quidem explicatio Prophetæ, mira increpatio Seniorum. Neque vero moderna literalis expositio melior est : *Ecce elata est, non recta anima ejus in eo* : quæ quo referenda sint, aut ad quem finem dicta, quis divinare potest ? Nos quidem textum Hebræum non solicitamus ; sed secundum mentem Seniorum explicandum contendimus : עפל enim non tantum *elatum esse*, sed etiam, *subducere se*, & *occultare* significat ; & cum nominis naturam induit, non tantum locum *excelsum* & *munitum*, sed etiam *obscurum*, *absconditumque* denotat ; ut 2. Reg. 5 : 24. ויבא אל עפל καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν vel ut Paraphrastes Chaldaicus, רסל לאתר, כסי ut 2. Paralip. 33 : 14. & τὸ ἄδυλον & τὸ ὀπελ habemus : & Mich. 4 : 7. turris עפל LXX. dicitur αὐχμώδης, S. Hieronymo *nebulosa*. Est igitur עפל *se substrahere* præ metu & *occultare*, quod est ὑποστέλλεσθαι. Hesychius, & Suidas : ὑποστειλάμενος, ὑποκρυψάμενος, φοβηθείς. Recte igitur הנה עפלה reddi potest, *Ecce subducitur* ; vel accipiendo הנה ut הן Chaldaice sumitur, *si subductio*, vel ὑποστολὴ fiat, id est, *si quis se subducat*, ἐὰν ὑποστείληται. ישר autem sæpissime ἀρέσκειν denotat, ut Num. 23 : 27. אולי יישר בעיני האלהים εἰ ἀρέσῃ τῷ Θεῷ. Chald. Paraph. אם יהי רעוא מן קדם יי. Et Deut. 6 : 18. ועשית הישר καὶ ποιήσεις τὸ ἀρεστόν. *Et fac quod placitum est*. Sive igitur נפשי sive נפשו legamus, facto a persona ad personam transitu, qui Interpretibus frequens est, recte hæc verba, עפלה לא ישרה נפשו בו ita transferentur : *si quis se subtraxerit, ille animo meo gratus non erit*. Illa autem verba, cum Græce, inverso ordine, ab Apostolo usurpantur, a Theodoro Beza haud bonâ fide sunt translata : *Justus autem ex fide vivet ; at si* quis *se subduxerit, non est gratum animo meo*. Cum enim pars posterior versiculi ad *justum* pertineat, ut recte Theophylactus, ἐὰν δὲ ὑποστείληται ὁ δίκαιος, Beza cum duplici ratione excludere conatus est, primum interferendo pronomen, *quis*, secundo ἐν αὐτῷ a personâ, cui competit, ad factum transferendo. Ex quo loco quam suspecta esse debeat ejus Translatio, nemo nescit, qui quibus opinionibus in Theologiâ adhæserit, novit. Utcumque sit, Scriptores Novi Testamenti, Spiritu S. actos, cum ubique fere testimonia ex Veteri Fœdere ipsis LXX. verbis depromant, non tam excusandos esse sentio, quod nimis est dilutum : quin potius videndum annon textus Hebraicus eorum Interpretationem ferre possit, quo & Veteris Testamenti sensus rectius intelligatur, & Novi autoritas magis confirmetur.

Tertio LXX. viralis Versio non tantum ad authoritatem Apostolorum conservandam plurimum valet, verum etiam ad Novum Instrumentum recte intelligendum & accu-

accurate explicandum perquam necessaria est. Scriptores enim Sacri Novi Fœderis non tantum ex Veteri frequenter testimonia producunt, sed etiam Mosen & Prophetas ubique Doctrinæ Christianæ accommodant, resque Hebraico sermone ante descriptas Græcis verbis tradunt; quod fieri haud aliter fere potuit, quam ut modi formulæque loquendi Hebræis familiares, Græcis incognitæ aut saltem inusitatæ, redderent eorum scripta iis qui Græce tantum scirent, obscuriora. Hæc autem obscuritas tolli aut illustrari nullo alio modo potuit, quam ex scientiâ idiomatum linguæ Hebraicæ, quâ conscripti Codices Prophetici, quos Apostoli ubique fere respiciunt, & quâ locuti sunt Christi tempore Judæi, ab antiquiori puriorique aliquantû deflexâ, ad quorum mores modosque loquendi disserendique sæpe sermonem accommodant. Hinc autem evenire necesse fuit, ut Græca Veteris Instrumenti Versio ad Scripta Apostolica intelligenda plurimum conferret. In illam enim omnes Idiotismi veteris linguæ Hebraicæ erant transfusi; in illâ Prophetarum sensus Græce explicati; illi homines Græci, quibuscum præcipue Apostolis negotium fuit, diu fuerant assueti; eamque primo Divinâ providentiâ factam par est credere, ut qui passim & ubique eam legissent, ad percipienda Apostolorum dogmata, sermonesque intelligendos fierent aptiores.

Multa itaque Græca sunt in Novo Fœdere vocabula quæ ex usu Græcæ linguæ intelligi non possunt, ex collatione autem cum Hebræâ, & ex usu LXX. Interpretum facile intelliguntur. Quid σαρξ, quid πνεῦμα, apud Græcos Scriptores denotet, nemo nescit; at si omnes in universum sensus, quibus his vocabulis Græci usi sunt, recenseantur, nullus omnino invenietur, qui mentem Apostolorum attinget. Cum enim בשר *carnem* proprie significet, eadem tamen vox ab Hebræis nonnunquam pro *homine* ipso, aliquando pro *humana natura*, sæpe pro ejusdem naturæ *imbecillitate*, aut etiam *vitiositate* usurpetur, & in hac sensuum varietate unicâ voce σαρκὸς a LXX. reddatur; hinc evenire necesse est ut quoties Apostoli eo sensu usurpent, quem Græci Veteres haud agnoverunt, ex Hebræo idiomate & Versione LXX. explicetur. Ut celebratissimo loco legitur, καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, quod sine ulla veterum Græcorum autoritate, & tamen recte redditur: *Et verbum, sive sermo, homo factus est*, sive humanam naturam induit. Et, ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ, i. *homo quisquam*; ut Psal. 144: 22. εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον. Hinc phrases modique loquendi Græcis incogniti, Φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἐν σαρκὶ & κατὰ σάρκα εἶναι, κατὰ σάρκα περιπατεῖν, similesque plures. Ita cum רוח satis proprie πνεῦμα, qualiter a Veteribus Græcis usurpatur, denotet, & præterea etiam apud Hebræos multa alia significata contineat, quæ apud Græcos haud comparent, cum Apostoli eo sensu usurparunt, quem Græci Veteres haud agnoverunt, ex Hebræo idiomate, & Versione LXX. explicandi sunt: ut Joh. 3: 6. τὸ γεγεννημένον

τον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι. Unde sciemus quid sit ῥῆμα Luc. 1 : 37. οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα, nisi meminerimus scriptum Gen. 18 : 14. חיפלא מיהוה דבר, quod LXX. transtulerunt, μὴ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ ῥῆμα; cum דבר non tantum *verbum*, sed *rem* seu *negotium* denotet? Unde cognosceremus quam vim apud Apostolum habeant τὸ δικαιοῦν, & τὸ δικαιοῦσθαι, nisi צרק ea significatione usurpassent Hebræi, & iis verbis LXX. reddidissent. Frustra apud Veteres Græcos quæras quid sit πιστεύειν τῷ Θεῷ, vel εἰς τὸν Θεὸν, quid sit εἰς τὸν Κύριον, vel πρὸς τὸν Θεὸν πίστις, quæ toties in Novo Fœdere inculcantur, & ex lectione Seniorum facile intelliguntur. Quid esset ἀστεῖος τῷ Θεῷ, Act. 7 : 20. unde conjiceremus, nisi LXX. Hebræa ותרא אתו כי שוב ita reddidissent, ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστεῖον. Quis τὸν Κύριον pro Domino Deo accipiendum putaret, nisi ita Seniores locuti essent, quibus Κύριος est ὁ ὤν. Verum hæc leviter tangere quam latius prosequi potius esse duximus; sunt enim pene infinita.

Neque vero Sacra Scriptura tantum futuro Theologo pernoscenda, sed & Ecclesiæ ubique tot Sacrarum Literarum testimoniis suffultæ, status cognoscendus, & SS. Patrum in hunc potissimum finem evolvenda volumina. Quod si Græcos Patres consuluerimus, quis eos de rebus Divinis disserentes intelliget, qui normam, quam semper in animo, dum scriberent, habuere, non ante cognitam atque perspectam habeat? aut quæ illis Scriptura Veteris Testamenti innotuit, præter eam quæ a LXX. Senioribus edita est? Illam sane, illam ubique respiciunt; illius authoritate nituntur, illius verba recitant, sententiam referunt, ut in Patrum operibus legendis cœcus plane sit qui eandem non noverit. Quis illa Clementis Romani, Apo-
stolorum Discipuli intelliget: Οὐκ Gen. 4:7.
ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον; quis illa quæ sequuntur, ut ex sacris Oraculis
deprompta agnoscet: καὶ εἶπεν Κάϊν vers. 8.
πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Διέλθωμεν εἰς πεδίον, nisi lacunam Hebræorum Codicum observet, & LXX. versionem consulat, cui & Samaritanus, & Syrus suffragantur? Patricius Junius, licet Græce doctissimus, hæc S. Clementis verba, τὸ κύτος τῆς ἀπείρου θαλάσσης κατὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ συσταθὲν εἰς τὰς συναγωγὰς οὐ παρεκβαίνει τὰ περιτεθειμένα αὐτῇ κλεῖθρα, minus bene transtulit: *Immensi maris profunditas in cumulos coacervata, claustra & repagula quibus vallatur, non transgreditur*; quod haud perspiceret Patrem antiquissimum Creationem respexisse, & LXX. Interpretum verba usurpasse, quæ in Hebræo non habentur, Gen. 1 : 9. καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν. Licet enim S. Basilius observet hæc verba fuisse obelo notata, nec in Hebræo Codice reperiantur, patet tamen ea ad Interpretationem LXX. pertinere, & ad ipsa S. Clementem respexisse; & objectio ab Origene facta, a Joanne Philopono jamdudum est diluta. In hunc igitur modum sententia S. Clementis fuit potius conformanman-

manda. *Moles immensi maris in ipsa sui creatione in congregationes suas collecta, repagula sibi circumposita non transgreditur.* Clementis Alexandrini Στρωματεῖς cum ex variis Autorum Veterum sententiis, tum vero præcipue ex sacris Scripturis sunt contexti: nec ullibi magis obscuri redduntur, quam ubi Seniorum verba haud notantur, & a reliquis distinguuntur. *Lib. I.* Παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται, interprete Herveto, *Disciplina vagatur inconfutabilis;* quæ verba & per se nihil significant, & ab Authoris instituto plane sunt aliena. Scripta autem sunt, quod Interpres haud observaverat, Prov. 10: 17. Est autem eo loco ἀνεξέλεγκτος עזב תוכחת *increpationem deserens*, aut ut Vulg. *relinquens*, i. haud potens redarguere, convincere, refellere. Ita saltem Clemens Salomonem intellexit, ut ex ipsius verbis patet: Παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται, φησὶν, καὶ χρὴ μετεῖναι τὸ ἐλεγκτικὸν εἶδος ἕνεκα τοῦ τὰς δόξας τὰς ἀπατηλὰς διαχεῖσθαι τῶν σοφιστῶν.

Sed & ad Latinos Patres non minus quam Græcos recte intelligendos LXX. viralis Versio perquam utilis est, imo necessaria. Quoties enim aliquid ex Veteri Fœdere citant, aut ad locum aliquem quocunque modo respiciunt, aut ipsi Seniores illos interpretantur, aut Latinam Interpretationem ex LXX. Versione factam referunt. Quamvis enim fuerint quamplurimæ inter Latinos Patres Veteris Instrumenti Versiones, tamen ante S. Hieronymum nulla ex Hebræo Codice facta est, sed ex Græco omnes. *Qui enim Scripturas ex Hebræa lingua in Græcam verterunt, numerari possunt; Latini autem Interpretes nullo modo. Ut enim cuique primis fidei temporibus in manus venit Codex Græcus, & aliquantulum facultatis sibi utriusque linguæ habere videbatur, ausus est interpretari*, ut loquitur S. Augustinus de Doct. Christ. l. 2. c. 2. Et de Civ. Dei, l. 18. c. 43. *Cum fuerint & alii Interpretes, qui ex Hebræa lingua in Græcam sacra illa eloquia transtulerunt, hanc tamen quæ LXX. est, tanquam sola esset, sic recepit Ecclesia, eaque utuntur Græci populi Christiani, quorum plerique utrum alia sit aliqua, ignorant. Ex hac LXX. Interpretatione etiam in Latinam linguam interpretatum est, quod Ecclesiæ Latinæ tenent.* Omnes itaque Latinæ Veteris Instrumenti Versiones ante S. Hieronymum ex LXX. Interpretibus sunt expressæ; atque ideo Latini Patres ubi locum aliquem inde proferunt, aut ad Mosen & Prophetas quoquo modo respiciunt, non aliter quam ex illâ Interpretatione sunt intelligendi. Libros duos adversus Judæos scripsit ad Quirinum S. Cyprianus, ex utroque Fœdere, Veteri præcipue, *excerptis capitulis & annexis:* hæc autem, quatenus Vetus Instrumentum spectant, non aliter quam ex LXX. Versione intelligi possunt. Quis mentem S. Ambrosii assequetur, qui in Oratione de obitu Theodosii de Helena in hunc modum loquitur: *Adoravit illum qui pependit in ligno, illum, inquam, qui sicut scarabæus clamavit, ut persecutoribus suis peccata condonaret*, nisi qui sciat eum ad illa Hab. 2: 11. respexisse, λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται αὐτά; Unde & S. Am-

Ambrosio, & S. Augustino Christus appellatur *Scarabæus bonus*.

Denique Seniorum Lectio vel ideo urgenda, quod in ea veteris Græcæ literaturæ plurima supersint vestigia, & nonnulli ex Criticis Græcis aliter intelligi recte non possint, nisi quando ad LXX. respexerint, observemus. Unus pro reliquis nobis erit Hesychius, quem nemo nisi in Senioribus versatissimus unquam intelliget. Apud eum legimus, Σόορ, τυρός. Unde, quia vocibus Laconicis scatet, e litera postrema colligere quis posset Laconum Dialectum esse; & ita Isaacus Casaubonus ad Athenæum scripsit: *Σόορ, vel Σόρος, pro τυρὸς caseus.* At mihi dubium non est non Σόορ scripsisse Hesychium, sed Σὸρ, idque vocabulorum series postulat; unde Casaubonus, *vel Σόρος*, addit: neque τυρὸς scripsisse eum autumo, aut *caseum* in animo habuisse; sed Τύρος, atque adeo urbem *Tyrum* intellexisse. Ita enim legimus Ezech. 26: 2. ἀνθ' ὧν εἶπε Σὸρ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· & v. 3. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ Σόρ: utrobique autem Hebraice legitur צר, quæ alibi a LXX. Τύρος redditur. Recte igitur apud Hesychium, Σὸρ, Τύρος. Eusebius de locis Hebraicis: Σὸρ, Τύρος, Φοινίκης μητρόπολις, κλήρου Νεφθαλείμ. S. Hieron. *Sor, Tyrus, metropolis Phœnices, in tribu Nephthalim.* Et Theodoretus l. 13. in Ezechielem: ἡ γὰρ Τύρος Σὸρ τῇ ἐπιχωρίῳ προσαγορεύεται φωνῇ. Legimus apud eundem: Βαρακινῆσιν, ἀκάνθαις, σκόλοψι· & observat H. Stephanus legendum Βαρακηνίσιν, quia apud Suidam Βαρακηνίς, ἡ ἄκανθα. Verum an vox ipsa sit bene Græca, aut unde talem significationem sit sortita, non docet. Stephanus autem Glossographus antiquus MS. in expositione ἐνδιαθέτων γραφῶν, eadem in hunc modum scripsit: Βαρακίνησιν, ἀκάνθαις, σκώληψι, (l. ex Hesychio σκόλοψι) unde statim colligimus vocem esse Scripturariam. Et quidem Jud. 8: 7. legimus, ודשתי את־בשרכם את־קוצי המדבר ואת־הברקנים LXX. καὶ ἐγὼ ἀλοήσω τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ἐν ταῖς βαρκηνίμ, ita Codex Romanus: Alexand. βαρκομμείν, Ald. βορκοννείμ. Quod autem ἀκάνθας sive σκόλοπας eam vocem Veteres significare putarint, patet vel ex eo, quod Complut. & Oxon. habeant, ἐν τοῖς τριβόλοις. Et Eusebius lib. de locis Hebraicis: Βορκοννείμ, Ἀκύλας τρέπει εἰς ἀκάνθας, Σύμμαχος εἰς τριβόλους. Ita Editio Bonfrerii, & S. Hieron. *Borconni, quod vertit Aquila in* spinas, *& Symmachus in* tribulos. Sed suspecta mihi vox illa τρέπει apud Bonfrerium; in meo enim Codice scribitur: Βορκοννείμ ά τραγακάνθας καὶ τριβόλους· ubi pro καὶ legendum σ', i. Symmachus, ut ex S. Hieronymi Versione constat. Βαρκαννείμ igitur, vel ut Codex Alexandrinus ad versum 16. Βαρακηνείμ Græco casu reddito Βαρακηνίσιν.

Apud eundem legimus, Μή ἀποσκορακίσησμε, μὴ ἀποδιώξησμε, μὴ ἀποδοκιμάσησμε, ubi omnia leviter sunt corrupta. Paulo correctius eadem pene apud Suidam: Μή ἀποσκορακίσῃς με, μὴ ἐκδιώξῃς με, μὴ ἐς κόρακας ἐκβάλῃς. Hæc ad Scripturam Veterem pertinere docet nos Lexicon Vetus Scripturarium à Reverendo Archiepiscopo Armachano mihi concreditum,

creditum, ubi inter vocabula ad Psalmorum explicationem pertinentia legimus: Μη ἀποσκορακίσης με, μὴ ἀποδοκιμάσης με, μὴ ἀποῤῥίψης με. At nec in Editione Romana, nec in MS. Alexandrino tale quippiam invenitur. In Editionibus quidem Ald. & Complut. Psal. 26:9. habentur: βοηθὸς μυ γενῦ, μὴ ἀποσκορακίσης με, καὶ μὴ ἐγκαταλίπης με· quibus suffragatur B. Theodoretus. At Vulgatus Interpres lectionem Rom. & Alexand. μὴ ἐγκαταλίπης με, καὶ μὴ ὑπερίδης με sequutus est; vertit enim, *ne derelinquas me, neque despicias me*. Adeo vetus est inter Codices LXX. discrepantia. Certe Seniores אל חטשני transtulerunt μὴ ἀποσκορακίσης με, cæteri autem Interpr. μὴ ἀποῤῥίψης με, quæ verba Authores Lex. Arm. pro explicatione posuerunt. Testis est B. Theod. τὸ μὴ ἀποσκορακίσης με, μὴ ἀποῤῥίψης με εἶπον οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταί· additque, ex eruditione Gentilium Seniores hoc vocabulum hausisse: ἀπὸ τῆς ἔξωθεν δὲ παιδείας οἱ, ἑβδομήκοντα τῦτο τ' ὄνομα πεποιήκασι· τὸ γαρ, ἐς κόρακας, ὕβρις τις ἦν παρὰ τοῖς πάλαι ἀπὸ τινος μύθυ γεγενημένη. Vult igitur a trito proverbio ἐς κόρακας, e fabula quadam nato (ut etiam Zenobius & Suidas testantur) dictum fuisse σκορακίζειν, (quæ vox benè Græca est, ab ipso Demosthene usurpata) & ἀποσκορακίζειν. Cui observationi Grammatici Veteres astipulantur. Zenobius: Σκορακίζειν, ἀντὶ τῦ, εἰς κόρακας πέμπειν, ἐκφαυλίζειν, Hesychius: Σκορακίζει, εἰς ἔρημον πέμπει, καὶ ἀρᾶται ἀπὸ τῦ εἰς κόρακας πέμπειν, τὸ ἐκφαυλίζειν. Suidas: Σκορακίζειν, οἷον ἐς κόρακας ἀποπέμπειν· ἀπὸ τῦτυ γὰρ εἴρηται. Σκορακίζειν igitur ex proverbio factum est; non à LXX, ut innuere videtur B. Theodoretus, sed a Græcis Vetustioribus, a quibus acceperunt Seniores. Et frustra H. Stephanus ἀποσκοράζω, *detraho*, novum in Lingua Græca verbum ex depravato Hesychii loco, ut solet, excogitavit, ἀπεσκόραζεν, ἀπεσύρατο. Legendum enim ἀπεσκοράκισεν, ut apud Etymologum legimus: ἀπεσκοράκισεν, ἀντὶ τῦ, ἀπεχρήσατο, καὶ μετὰ μίσυς ἐξέβαλεν. Diffiteri tamen non possumus, Seniores aliquando voces nonnullas effingere atque formare, ad exprimenda verba Hebræa, quæ erant Græcis auribus inauditæ: Ut cum apud Hesychium legimus: Ἐν μακρύμασιν, ἐν ἀποστασίαις, quis Veterum Græcorum hæc intelligeret? quis quid velit, sciret, nisi Seniores consuleret, qui ita in Esdræ Interpretatione loquuntur, 9:1. ὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν. Hebr. כתעבתיהם cum ipsi soleant תעבה aut in ἀνομίαν, aut frequentius in βδέλυγμα vertere. Ideo autem in hoc Capite per μάκρυμμα reddidisse videntur, quod vers. 11. cum נדה sit conjuncta: ארץ נדה היא בנדת עמי הארצות בתועבתיהם. γῆ μετακινυμένη ἐςὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν. Ut enim תעבה τῇ נדה accommodarent, per μάκρυμμα expresserunt, id est, *remotionem*, *separationem*, *elongationem*, quæ immunditiam & abominationem sequitur; נדה enim *remotio*, seu quicquid propter immunditiem removetur. Hinc נדה Senioribus ἄφεδρος. Hes. Ἀφέδρῳ, ἀκαθαρσίᾳ· ut Lev. 15:19. ἑπτὰ ἡμέρας ἔςαι ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς. Nonnunquam eadem ἀποκαθημένη redditur. Hesych. ἀποκαθημένη, αἱμοῤῥοῦσα, ut Ezech. 22:10. ἐν ἀκαθαρ-

σίαις ἀποκαθημένην ἐκπεπτείνειν. A *μακρύνω* igitur ut *μεμακρυμμένον* Psalm. 55: 1. ita & *μάκρυμμα* deduxerunt: quam vocem, opinor, certe expositionem ejus, frustra apud Veteres Græcæ linguæ Scriptores quæras.

Cum igitur LXX. viralis Versio ad Hebraicam Veritatem probe percipiendam, ad Authoritatem testimoniorum Apostolicorum confirmandam, ad nativum Novi Fœderis stylum recte intelligendum, ad Græcos Latinosque Patres rite tractandos, ad scientiam denique linguæ Græcæ ipsamque Criticen adornandam tam sit utilis atque necessaria, quis eam doctis omnibus, præsertim Theologis, non videt debere esse commendatissimam?

Quoniam autem hæc Seniorum Versio, etiam S. Hieronymi tempore, *corrupta fuit atque violata*, danda est opera, ut ei pristina puritas restitui & redintegrari possit. Certum est, exemplaria quæ habemus, Complutense, Aldinum, Romanum, plurimum inter se & ab Alexandrino discrepare; alios etiam Codices aliquarum S. Scripturæ partium satis antiquos, nunc cum nullo convenire. Optime igitur fecerit, qui Codices omnes MSS. cum editis diligenter contulerit; qui varias Lectiones non tantum ad Hebraicam Veritatem examinaverit, sed cum antiquissimorum Judæorum, Philonis & Josephi, & Vetustissimorum Patrum Scriptis comparaverit, ac denique Expositiones eas, quæ apud Lexicographos Scripturarios etiamnum extant, vel potius delitescunt, inspexerit, atque ita nobis Editionem LXX. maxime puram adornaverit. Quale opus utinam aliquando Vir doctissimus Isaacus Vossius, qui optime potest, perficeret ederetque.

Postscriptum Clariss. Grabe.

VOto, quod Magnus *Joannes Pearsonus* sub finem hujus Præfationis Paræneticæ edidit, meum jungerem, si *Isaacus Vossius* adhuc esset in vivis: imo vero optarem, ut ille potius quam hic LXX. Interpretum in se suscepisset Editionem; cum ille huic par ingenio, ac judicio longe superior fuerit, saltem non tam iniquo adversus Hebræum Masoretharum textum præjudicio, ac nimis propenso erga LXX. Interpretes laboraverit studio, quod ipse merito in *Morino* ac *Capello* paulo post initium laudatæ Præfationis reprehendit. Atqui cum ambo Viri eruditissimi fatis sint defuncti, in votis itidem habui, ut alii dictum subiissent laborem; præsertim ut illi, qui eidem animum advertisse videntur, meisque idcirco cœptis in occulto subinde detraxerunt, (uti procul inaudivi, licet nomina eorum me fugiant) e tenebris in apricum prodiissent, meque

que hoc onere sublevâssent; quod ipsis lubentissime ac cum multa gratiarum actione me cessurum fuisse, haud semel privatim sum professus, ac nunc publice ex animo profiteor. Quippe verissime dico, me in nullo, quo unquam occupatus fui, opere cum tantis ex intrinseca ejus difficultate natis remoris, ac simul cum tot extrinsecus sese mihi objicientibus obstaculis colluctatum esse, ac in hac LXX. Interpretum Editione; adeo ut nisi ex altera parte ob oculos mihi versata esset singularis DEI Optimi Maximi providentia, & haud vulgaris bonorum Amicorum benevolentia, quæ tot tantaque ex fortunatæ hujus Insulæ aliisque transmarinis Bibliothecis mihi hucusque suppeditavit, ac ulterius pollicetur, adminicula, quot & quanta vix sperassem, jam ante aliquod tempus gravi isti oneri leves humeros meos subduxissem, ac lampada alii, qui eam capere voluerit, lætus tradidissem. Verum ista subsidia non fortuito, nec frustra sese mihi insinuâsse cogitans, ac emendatam suæque integritati restitutam LXX. Interpretum Editionem universæ DEI Ecclesiæ utilem, præsertim autem Orientali utilissimam forte, imo necessariam aliquando futuram ratus, manum aratro admotam subtrahere nolui, sed in cœpto opere perrexi, ac strenue, DEO juvante, & Fautoribus suppetias ferentibus, pergam, quousque ad finem illud perduxero. Atque iis quæ de utilitate Versionis τῶν ό Doctissimus *Pearsonus* disseruit, nil de meo hîc addam. Equidem, ut J. *Scaligeri* in Annotationibus ad *Eusebii* Chronicon A. M. MDCCXXXIV. verbis utar, *multa supersunt quæ de Interpretatione LXX. Seniorum dici à nobis poterant, & quam utilis sit ejus Translationis lectio, quamvis in multis ab Hebraicis fontibus recedens. Sed quia privati operis & styli hic labor est, ab eo impræsentia abstinemus.* Et sane integrum hæc res Tractatum, cumque valde prolixum requirit; cui modo nec mens, nec manus mea vacat. Ne autem reliqua hujus folii pars vacet, breves duorum, magnæ imo quavis demonstratione majoris apud quosdam auctoritatis Theologorum sententias subjungam; quorum alter LXX. Interpretum in Veteris Testamenti Libris recte legendis atque intelligendis, alter in Novi Testamenti Scriptis melius explicandis, usum paucis ostendit. Nimirum *Zwinglius* post medium *Præfationis in Apologiam Complanationis*, uti vocat, *Isaiæ*, suum *de LXX. Interpretibus* dans *judicium*, hæc inter alia rectissime protulit: *Infiniti sunt loci, quibus manifeste deprehenditur, Septuaginta & aliter & melius tum legisse tum distinxisse, quam Rabini postea vel legerint, vel distinxerint. Quæ omnia probe norunt, qui integro judicio ipsorum interpretationem cum Hebræis conferunt.* Et in sequentibus, ubi *de Hebraicarum literarum studio* agit: *Quum*, inquit, *Septuaginta totam nimirum chiliada ante natam istorum* (Hebræorum) *Grammaticen verterint sancta volumina, adpares plurimum illis fidei deberi, atque hinc factum esse, ut veteres Theologi tantopere commendaverint eos. — — Septua-*

tuaginta vero Interpretationem omnibus & propter vetustatem anteferas, & propter dissimilitudinem in numerato habeas. Quæ duo sic accipi volo : Ducentos circiter annos ante Christum natum Septuaginta verterunt ; quo sane tempore interciderat magna parte Judæis suæ linguæ cognitio, adhuc tamen in universum non conciderat. Hinc fiebat ut essent qui probe verterent creditam sibi partem aut sorte datam * *; quales ferme fuerunt qui Mosis libros transtulerunt : essent simul qui hallucinarentur, cum ad ætatem Isaiæ, quæ doctissima fuit, tum ad linguæ Græcæ proprietatem*, & cætera, quæ Tomo III. Operum *Zwinglii* fol. 208. legere poterit, qui volet. *Philippus Melanchthon* in Præfatione Editionis Scripturæ Græcæ Veteris & Novi Testamenti, quæ Basileæ anno 1545. prodiit, ita scripsit : *Utilitas non aspernanda est, quod cum sermonem Apostoli Græce scribentes ex hoc Libro* (τῶν ό) *sumpserint, melius intelligent pondera verborum in Apostolicis Scriptis, qui attente legent hunc Librum. Adservemus ergo hæc monumenta, inspicienda studiosis. Quicquid est enim quod aliqua ex parte ad illustrandam doctrinam cœlestem conducit, diligenter retinendum est.* Mantissæ loco adjicio tertium testem *Danielem Heinsium*, qui in Aristarcho sacro Lib. II. cap. 15. post medium ait : *Interpretationem τῶν ἑβδομήκοντα, quæ Græce legitur, rarum atque inæstimabilem thesaurum esse, nemo ignorare potest, nisi qui ab omni eruditione alienus est.*

* Quippe *Zwinglius* in antecedentibus statuit. LXXII. *omnes sacra Biblia transtulisse, sed non singulos* ; ac ex *Josepho* confutat fabulam, qua fertur, quod quisque seorsim universa Biblia transtulerit &c.

PRÆ-

PRÆFATIONES
IN
EDITIONEM ROMANAM
Anno MDLXXXVII. vulgatam.

SIXTO QUINTO PONTIF. MAX.
ANTONIUS CARAFA CARDINALIS SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIUS.

Nnus agitur jam fere octavus, ex quo Sanctitas vestra pro singulari suo de Sacris litteris bene merendi studio, auctor fuit b. m. GREGORIO XIII. Pont. Max. ut SS. Septuaginta Interpretum Biblia, quibus Ecclesia tum Græca, tum Latina, jam inde ab Apostolorum temporibus usa est, ad fidem probatissimorum codicum emendarentur. Quod enim Sanctitas V. pro accurata sua in perlegendis divinis Scripturis diligentia, animadvertisset infinitos pene locos ex iis, non eodem modo ab antiquis Sacris Scriptoribus afferri, quo in vulgatis Bibliorum Græcis editionibus circumferrentur; existimassetque non aliunde eam lectionum varietatem, quam e multiplici, eaque confusa veterum interpretatione fluxisse; rectissime censuit, ad optimæ notæ exemplaria provocandum esse, ex quibus, quoad fieri posset, ea, quæ vera & sincera esset septuaginta Interpretum scriptura eliceretur. Ex quo fit, ut vestram non solum pietatem, sed etiam sapientiam magnopere admirer; cum videam S. V. de Græcis Bibliis expoliendis idem multos post annos in mentem venisse, quod f. illos Patres Tridenti congregatos, auctoritate ac reverentia ductos veræ ac puræ Septuaginta interpretationis, olim cogitasse, cognovi ex actis ejus Concilii, nondum pervulgatis. Hujus autem expolitionis constituendæ munus, cum mihi demandatum esset a GREGORIO XIII. cujus cogitationes eo maxime spectabant, ut Christiana Religio quam latissime propagaretur, operam dedi, ut in celebrioribus Italiæ Bibliothecis optima quæque exemplaria perquirerentur, atque ex iis lectionum varietates descriptæ ad me mitterentur. Quibus sane doctorum hominum, quos ad id delegeram, industria & judicio claræ me-

ræ memoriæ Gulielmi Cardinalis Sirleti (quem propter excellentem doctrinam & multiplicem linguarum peritiam, in locis obscurioribus mihi consulendum proposuieram) persæpe examinatis, & cum vestro Vaticanæ Bibliothecæ (cui me benignitas vestra nuper præfecit) exemplari diligenter collatis, intelleximus tum ex ipsa collatione, tum e sacrorum veterum scriptorum consensione, Vaticanum codicem non solum vetustate, verum etiam bonitate cæteris anteire; quodque caput est, ad ipsam, quam quærebamus, Septuaginta Interpretationem, si non toto libro, majori certe ex parte, quam proxime accedere. Quod mihi cum multis aliis argumentis constaret, vel ipso etiam libri titulo, qui est κατὰ τοὺς ἑβδομήκοντα, curavi de consilio & sententia eorum, quos supra nominavi, hujus libri editionem ad Vaticanum exemplar emendandam; vel potius exemplar ipsum, quod ejus valde probaretur auctoritas, de verbo ad verbum repræsentandum, accurate prius, sicubi opus fuit recognitum, & notationibus etiam auctum. Factum est autem providentia sane divina, ut quod Sanctitate vestra suadente, sui Cardinalatus tempore inchoatum est, id variis de caussis aliquoties intermissum, per ipsa fere initia Pontificatus sui fuerit absolutum; scilicet, ut hoc præclarum opus, vestro Sanctissimo nomini dicatum, quasi monumentum quoddam perpetuum esset futurum apud omnes bonos, & vestræ erga Remp. Christianam voluntatis & meæ erga Sanctitatem vestram observantiæ.

PRÆFATIO
EDITORUM ROMANORUM.

Qui sunt in sacrosanctis Scripturis accuratius versati, fatentur omnes, Græcam Septuaginta Interpretum editionem longe aliis omnibus, quibus Græci usi sunt, & antiquiorem esse, & probatiorem. Constat enim eos Interpretes, natione quidem Judæos, doctos vero Græce, trecentis uno plus annis ante CHRISTI adventum, cum in Ægypto regnaret Ptolomæus Philadelphus, Spiritu S. plenos, sacra Biblia interpretatos esse, eamque interpretationem a primis Ecclesiæ nascentis temporibus tum publice in Ecclesiis ad legendum propositam fuisse, tum privatim receptam, & explanatam ab Ecclesiasticis scriptoribus, qui vixerunt ante B. Hieronymum, Latinæ vulgatæ editionis auctorem. Nam Aquila quidem Sinopensis, qui secundus post Septuaginta eosdem libros ex Hebræo in Græcum convertit, & multo post tempore sub Hadriano prin-

principe floruit; & ejus interpretatio, (quod ea, quæ de CHRISTO in Scripturis prædicta fuerant, ut a Judæis gratiam iniret, aliter quam Septuaginta vertendo, subdola obscuritate involverit) jamdiu est, cum a recte sentientibus, licet in Hexaplis haberetur, aliquibus locis non est probata. Hunc vero qui subsequuti sunt, Symmachus & Theodotio; alter Samaritanus sub L. Vero, alter Ephesius sub Imp. Commodo; uterque (quamvis & ipsi in Hexaplis circumferrentur) parum fidus interpres habitus est: Symmachus, quod Samaritanis offensus, ut placeret Judæis, non unum S. Scripturæ locum perturbato sensu corruperit; Theodotio, quod Marcionis hæretici sectator nonnullis locis perverterit potius, quam converterit S. Libros. Fuerunt præter has apud Græcos aliæ duæ editiones incertæ auctoritatis: altera, Antonino Caracalla Imp. apud Hierichuntem; altera apud Nicopolim sub Alexandro Severo, in doliis repertæ, quæ, quod in Octaplis inter Græcas editiones quintum & sextum locum obtinerent, quintæ & sextæ editionis nomen retinuerunt. Sed nec hæ satis fidæ interpretationes habitæ sunt. His additur alia quædam editio S. Luciani martyris, qui vixit sub Diocletiano & Maximiano Impp. valde illa quidem probata; sed quæ cum Septuaginta Interpretibus comparari nullo modo possit, vel ipsis etiam Græcis Scriptoribus testantibus, & Niceta confirmante his plane verbis, in commentario Psalmorum: ἡμεῖς δὲ καὶ τὴν τοιαύτην ἔκδοσιν στεβαζόμενοι, τῇ τῶν ἑβδομήκοντα προσκείμεθα μάλιστα, ὅτι διῃρημένως τὴν τῆς διαλέκτου μεταβολὴν ποιησάμενοι, μίαν ἐν ἑκάστοις ἔννοιαν καὶ λέξιν ἀποδεδώκασιν. Adeo Septuaginta Interpretum editio magni nominis apud omnes fuit; nimirum quæ instinctu quodam divinitatis elaborata, bono generis humani prodierit in lucem. Sed hæc etiam ipsa, quod in Hexaplis ita primum ab Origene collocata fuerit, ut ejus e regione aliæ editiones, quo inter se comparari commodius possent, ad legendum propositæ essent, deinde vero varietates tantum ex iis ad illam, sub obelis & asteriscis notari essent cœptæ, factum est, ut vetustate notis obliteratis, insincera nimis, & valde sui dissimilis ad nos pervenerit: quippe quæ insertis ubique aliorum interpretationibus, aliquibus autem locis duplici, atque etiam triplici, ejusdem sententiæ interpretatione intrusa, male præterea a librariis accepta, suum ob id nitorem, integritatemque amiserit. Hinc illæ lectionum penitus inter se dissidentes varietates, & quod doctissimorum hominum ingenia, mentesque diu torsit, ipsæ exemplarium non solum inter se, sed a veteribus etiam scriptoribus dissensiones. Quod malum primo a multis ignoratum, ab aliis postea neglectum, quotidie longius serpens, principem librum, & a quo tota lex divina & Christiana pendent instituta, non levibus maculis inquinavit. Quo nomine dici non potest, quantum omnes boni debeant Sixto V. P. M. is enim quod in S. Litteris, unde sanctissimam hausit doctri-

ctrinam, ætatem fere totam contriverit; quodque in hoc libro cum veterum ſcriptis conferendo, ſingularem quandam diligentiam adhibuerit, vidit primus, qua ratione huic malo medendum eſſet; nec vidit ſolum, ſed auctoritate etiam ſua effecit, ut ſummus Pontifex GREGORIUS XIII. Græca Septuaginta Interpretum Biblia, adhibita diligenti caſtigatione, in priſtinum ſplendorem reſtituenda curaret. Quam rem exequendam cum ille demandaſſet Antonio Carafæ Cardinali, viro veteris ſanctitatis, & omnium honeſtarum artium cultori, nulla is interpoſita mora, delectum habuit doctiſſimorum hominum, qui domi ſuæ ſtatis diebus exemplaria manuſcripta, quæ permulta undique conquiſierat, conferrent, & ex iis optimas quaſque Lectiones elicerent: quibus deinde cum Codice Vaticanæ Bibliothecæ ſæpe ac diligenter comparatis, intellectum eſt, eum codicem omnium, qui extant, longe optimum eſſe, ac operæ pretium fore, ſi ad ejus fidem nova hæc editio pararetur. Sed emendationis conſilio jam explicato, ipſa quoque ratio, quæ in emendando adhibita eſt, nunc erit aperienda, in primiſque Vaticanus liber deſcribendus, ad cujus præſcriptum hæc editio expolita eſt. Codex is, quantum ex forma characterum conjici poteſt, cum ſit majoribus litteris, quas vere antiquas vocant, exaratus, ante milleſimum ducenteſimum annum, hoc eſt, ante tempora B. Hieronymi & non infra ſcriptus videtur. Ex omnibus autem libris, qui in manibus fuerunt, unus hic præ aliis, quia ex editione Septuaginta, ſi non toto libro, certe majorem partem conſtare viſus eſt, mirum in modum inſtitutam emendationem adjuvit; poſt eum vero alii duo, qui ad ejus vetuſtatem proximi quidem, ſed longo proximi intervallo accedunt, unus Venetus ex Bibliotheca Beſſarionis Cardinalis, & is quoque grandioribus litteris ſcriptus; alter qui ex Magna Græcia advectus, nunc eſt Carafæ Cardinalis: qui liber cum Vaticano Codice ita in omnibus conſentit, ut credi poſſit ex eodem archetypo deſcriptus eſſe. Præter hos, magno etiam uſui fuerunt libri ex Medicea bibliotheca Florentiæ collati, qui Vaticanas lectiones multis locis aut confirmarunt, aut illuſtrarunt. Sed libri Vaticani bonitas non tam ex horum codicum miro conſenſu perſpecta eſt, quam ex iis locis, qui partim adducuntur, partim explicantur ab antiquis Sacris ſcriptoribus; qui fere nuſquam hujus exemplaris lectiones non exhibent ac reponunt, niſi ubi aliorum Interpretum locum aliquem afferunt, non Septuaginta: Quorum editio cum eſſet nova emendatione perpolienda, recte ad hujus libri normam, qui longe omnium antiquiſſimus, ſolus juxta LXX. inſcribitur, perpolita eſt; vel potius, rectiſſime liber ipſe ad litteram, quoad fieri potuit, per antiquam orthographiam, aut per librarii lapſus, eſt expreſſus. Nam vetus illa & jam obſoleta ejus ætatis ſcriptura, aliquibus locis repræſentata non eſt; cum tamen in aliis omnibus, niſi ubi manifeſtus apparebat

rebat

rebat librarii lapsus, ne latum quidem unguem, ut ajunt, ab hujus libri auctoritate discessum sit, ne in iis quidem, quæ si minus mendo, certe suspicione mendi videbantur non carere. Satius enim visum est, locos vel aliquo modo suspectos (nec enim fieri potest, ut in quantumvis expurgato exemplari non aliqua supersit macula) quemadmodum habentur in archetypo relinqui, quam eos ex alicujus ingenio aut conjectura emendari: quod multa, quæ primo vel mendosa, vel mutilata in hoc codice videbantur, ea postea cum aliis libris collata, vera & sincera reperirentur. Nam in libris Prophetarum, qui maxime in hoc exemplari (uno excepto Daniele) puram Septuaginta editionem resipiunt, mirum quam multa non habeantur; quæ tamen recte abesse, & eorum Interpretum non esse, intellectum est, tum ex commentariis veterum scriptorum Græcis, & Latinis, tum ex libris manuscriptis, in quibus illa addita sunt sub asteriscis, atque hæc ratio in notationibus quoque servata est, in quibus cum multa sint ex commentariis Græcis petita, quæ in codicibus manuscriptis partim mutilata, partim varie scripta aliquibus locis circumferuntur, ea non aliter atque in archetypis exemplaribus reperiuntur descripta sunt, quo uniuscujusque arbitratu, adjuvantibus libris, restitui possint. Nec vero illud omittendum, quod item pertinet ad notationes; non omnia in iis repræsentata esse, quæ aut ad confirmandas lectiones Vaticanas e scriptoribus vulgatis, aut ad explenda quæ in LXX. non habentur, ex aliorum editionibus afferri potuissent, quod in communibus libris cum legantur, inde sibi unusquisque nullo negotio ea parare possit. Quæ vero in libris manuscriptis reperta, vel ad indicandas antiquarum, tum lectionum, tum interpretationum varietates (sub scholii illas nomine, quod ipsarum incerta esset auctoritas, nonnunquam relatos) vel ad stabiliendam scripturam Vaticanam, & ejus obscuriores locos illustrandos pertinere visa sunt; ea certe non sunt prætermissa. Ordo autem librorum in Vaticano exemplari, cum idem fere sit cum eo, qui apud Græcos circumfertur; a vulgatis tamen editionibus variat in hoc, quod primo habet duodecim Prophetas, & hos ipsos aliter dispositos; deinde reliquos quatuor, quemadmodum vulgo editi sunt. Atque hunc ordinem verum esse, intelligimus ex eo, quod illum agnoscunt & probant veteres Ecclesiastici scriptores. Et cum toto exemplari nulla capitum divisio sit (nam in nova editione consultum est legentium commoditati) in libro tamen quatuor Prophetarum, distinctio quædam apparet subobscura, illi pœne similis, quam describit sanctus Dorotheus martyr, qui vixit sub Magno Constantino. Maccabæorum libri absunt ab hoc exemplari, atque item liber Genesis fere totus; nam longo ævo consumtis membranis, mutilatus est ab initio libri, usque ad cap. XLVII. & liber item Psalmorum, qui a Psalmo CV. usque

ad CXXXVIII. nimia vetuſtate mancus eſt. Sed hæc ex aliorum codicum collatione emendata ſunt. Quod ſi aliqua videbuntur in hac editione, ut ait B. Hieronymus, vel lacerata & inverſa, quod ea ſub obelis & aſteriſcis ab Origene ſuppleta & diſtincta non ſint; vel obſcura & perturbata, quod cum Latina vulgata non conſentiant, & in aliquibus aliis editionibus apertius & expreſſius habeantur; erit lector admonendus, non eo ſpectaſſe hujus expolitionis induſtriam, ut hæc editio, ex permixtis eorum, qui ſupra nominati ſunt, interpretationibus (inſtar ejus, quam ſcribit B. Hieronymus a Græcis κοινὴν, a noſtris appellatam Communem) concinnata, Latinæ vulgatæ editioni, hoc eſt Hebræo ad verbum reſpondeat; ſed ut ad eam quam Septuaginta Interpretes Spiritus S. auctoritatem ſecuti ediderunt, quantum per veteres libros fieri poteſt, quam proxime accedat. Quam nunc novis emendationibus illuſtratam, & aliorum Interpretum reliquiis, quæ ſuperſunt, auctam, non parum profuturam ad Latinæ vulgatæ intelligentiam, dubitabit nemo, qui hanc cum illa accurate comparaverit. Quæ ſi doctis viris, & pie ſentientibus, ut æquum eſt, probabuntur, reliquum erit ut SIXTO V. Pont. M. hujus boni auctori gratias agant, & ab omnipotenti Deo publicis votis poſcant, optimum Principem nobis florentem quam diutiſſime ſervet, qui cum omnes curas, cogitationesque ſuas in amplificandam, ornandamque Eccleſiæ dignitatem contulerit; dubitandum non eſt, quin Rep. Chriſtiana optimis legibus & ſanctiſſimis inſtitutis per eum reformata; religione ac pietate, revocatis antiquis ritibus, in ſuum ſplendorem reſtituta; in hoc quoque publicam cauſam ſit adjuturus, ut ſacri veteres libri, hominum incuria, vel improbitate corrupti, pro ſua eximia benignitate, ab omni labe vindicati, quam emendatiſſimi pervulgentur.

PROLEGOMENA.

CAP. I.

Notitia Codicis ALEXANDRINI, *Ejusdemque Præstantia præ Editione* ROMANA *Præcipuè quoad* OCTATEUCHUM.

Uem nos *Alexandrinum* appellamus Codicem, ei id cognominis hæsit, quod *Alexandria* eundem secum *Constantinopolin* detulerit *Cyrillus Lucaris*, primum in illa, post in hac urbe Græcæ Ecclesiæ Patriarcha: qui pro eximio erga Anglicanum Regnum atque Ecclesiam affectu vetustissimum hunc librum Manuscriptum CAROLO I. piissimo Regi atque Martyri per Dn. *Thomam Roë*, Equitem Auratum ac laudati Regis ad Imperatorem Turcarum Legatum, dono, sane egregio, septuaginta abhinc, & quod excurrit, annis misit; addita Scheda, qua brevem dicti Codicis notitiam propria manu tradidit sequentibus verbis: *Liber iste Scripturæ Sacræ N. & V. Testamenti, prout ex traditione habemus, est scriptus manu Theclæ, nobilis fœminæ Ægyptiæ, ante mille* (pro *mille*) *& trecentos annos circiter, paulo post Concilium Nicænum. Nomen Theclæ in fine Libri erat exaratum; sed extincto Christianismo in Ægypto à Mahometanis, & libri unà Christianorum in similem sunt redacti conditionem. Extinctum ergo &* (lege *est*) *Theclæ nomen & laceratum; sed memoria & traditio recens observat.*

Cyrillus Patriarcha Constantinopolitanus.

§. 2. Appellat Codicem istum *Scripturæ Novi & Veteris Testamenti*, quoniam utriusque Libri Canonici, ac hujus Apocryphi quoque eo continentur; uti patet ex Indice, quem ipsa Librarii manus eidem Codici præfixit, quemque hic verbatim, additis solum accentibus & spiritibus, quibus ille caret, describam, ac singulis Libris numerum folii, paginæ, columnæ, ubi incipiunt, apponam. Est vero talis:

Γένεσις Κόσμου	fol. 1. p. 1. col. 1.
Ἔξοδος Αἰγύπτου	f. 34. p. 1. c. 2.
Λευιτικὸν	f. 59. p. 2. c. 1.
Ἀριθμοὶ	f. 78. p. 1. c. 1.
Δευτερονόμιον	f. 103. p. 1. c. 1.
Ἰησοῦς Ναυῆ	f. 125. p. 1. c. 1.
Κριταὶ	f. 141. p. 2. c. 1.
Ῥούθ	f. 158. p. 2. c. 1.

Ὁμοῦ βιβλία η.

Βασιλειῶν α΄	f. 161. p. 1. c. 1.
Βασιλειῶν β΄	f. 182. p. 1. c. 2.
Βασιλειῶν γ΄	f. 199. p. 1. c. 1.
Βασιλειῶν δ΄	f. 222. p. 1. c. 1.
Παραλειπομένων α΄	f. 241. p. 1. c. 1.
Παραλειπομένων β	f. 256. p. 2. c. 1.

Ὁμοῦ βιβλία ϛ.

Προφῆται ιϛ΄	
Ὠσηὲ α΄	f. 277. p. 1. c. 1.
Ἀμὼς β΄	f. 281. p. 2. c. 1.
Μιχαίας γ΄	f. 285. p. 1. c. 1.
Ἰωὴλ δ΄	f. 287. p. 2. c. 1.
Ἀβδειοὺ ε΄	f. 288. p. 1 c. 2.
Ἰωνᾶς ϛ΄	f. 289. p. 2. c. 2.
Ναοὺμ ζ΄	f. 290. p. 2. c. 2. in medio.
Ἀμβακοὺμ η΄	f. 292. p. 1. c. 1.
Σοφονίας θ΄	f. 293. p. 1. c. 2.
Ἀγγαῖος ι΄	f. 294. p. 2. c. 1.
Ζαχαρίας ια΄	f. 295. p. 2. c. 1.
Μαλαχίας ιβ΄	f. 300. p. 2. c. 2.
Ἡσαΐας ιγ΄	f. 302. p. 1. c. 2.
Ἱερεμίας ιδ΄	f. 331. p. 1. c. 1. (a)
Ἰεζεκιὴλ ιε΄	f. 370. p. 1. c. 1.
Δανιὴλ ιϛ΄	f. 403. p. 1. c. 1.
Ἐσθὴρ	f. 418. p. 1. c. 1.
Τωβὶτ	f. 424. p. 1. c. 1.
Ἰουδὶθ	f. 429. p. 1. c. 2.
Ἔσδρας α΄ ἱερεὺς	f. 438. p. 1. c. 1.
Ἔσδρας β΄ ἱερεὺς	f. 447. p. 2. c. 2. (b)
Μακκαβαίων λόγος α΄	f. 470. p. 1. c. 1.
Μακκαβαίων λόγος β	f. 491. p. 2. c. 2.
Μακκαβαίων λόγος γ΄	f. 506. p. 2. c. 2.
Μακκαβαίων λόγος δ΄	f. 513. p. 1. c. 2.
Ψαλτήριον μετ᾽ ᾠδῶν	f. 533. p. 1. c. 1. (c)
Ἰὼβ	f. 570. p. 1. c. 1.
Παροιμίαι	f. 585. p. 2. c. 2.
Ἐκκλησιαστὴς	f. 599. p. 1. c. 2.
Ἆσματα ἀσμάτων	f. 604. p. 1. c. 2.
Σοφία ἡ πανάρετος	f. 607. p. 1. c. 1.
Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιρὰχ	f. 616. p. 2. c. 1.

Ἡ καινὴ διαθήκη (d)

Εὐαγγέλια δ΄.

Κατὰ Ματθαῖον	f. 26. p. 1. c. 1. (e)
Κατὰ Μάρκον	f. 30. p. 1. c. 1.
Κατὰ Λουκᾶν	f. 44. p. 1. c. 1.
Κατὰ Ἰωάννην	f. 66. p. 1. c. 2.
Πράξεις Ἀποστόλων	f. 82. p. 1. c. 1.

Καθο-

(a) Huic ſubnectuntur, licet in Indice haud nominentur Βαροὺχ f. 361. p. 2. c. 2. Θρῆνοι f. 364. p. 2. c. 2. & Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου. quæ eſt 6. Caput *Baruchi*. f. 368. p. 1. c. 2.

(b) Ἔσδρας α΄ eſt liber 1. *Eſdræ* Apocryphus; Ἔσδρας β΄ eſt liber 1. *Eſdræ* Canonicus. Atque huic ſubnexi ſunt, quamvis in Indice non deſignati, Λόγοι Νεεμίου, f. 453. p. 1. c. 1. prope finem, id eſt, Liber *Neemiæ*, ſive 2. *Eſdræ* Canonicus, qui cum primo unum Librum Librario noſtro conſtituere viſus eſt.

(c) Pſalmis *Davidis* præfixa ſunt à p. 523. usque 533. *Athanaſii* Epiſtola ad *Marcellinum* de libro Pſalmorum; *Euſebii* Hypotheſes in Pſalmos, cum Periochis eorundem, & Canones Pſalmorum ἡμερινοὶ ſive ὀρθρινοὶ, ac νυκτερινοὶ ſive λυχνικοί. Subnexus autem ad calcem f. 564. p. 2. c. 2. Pſalmus 151. & p. 565. & ſeqq. usque 569. p. 2. c. 1. tredecim Odæ & Orationes ex Veteris & Novi Teſtamenti Scripturis collectæ, una cum Hymno Eccleſiaſtico, *Gloria in excelſis Deo*, ejusque Appendice quadam. Cæterum de magno in Pſalmis defectu lege inferius §. 9.

(d) Hæc linea minio eſt exarata.

(e) Amiſſis viginti quinque circiter foliis, vigeſimum ſextum ab iſtis incipit verbis Matth. c. 25. v. 6. ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

Καθολικαὶ ζ′ f. 102. p. 1. c. 2. (a)
Ἐπιστολαὶ Παύλου ιδ′ f. 111. p. 1. c. 1. (b)
Ἀποκάλυψις Ἰωάννου f. 150. p. 1. c. 1.
Κλήμεντος Ἐπιστολὴ α′ f. 159. p. 1. c. 1.
Κλήμεντος Ἐπιστολὴ β′ f. 166. p. 1. c. 2.
Ὁμοῦ βιβλία . . . .
Ψαλμοὶ Σολομῶντος
ιη′ (c)

§. 3. Et de Novi quidem Testamenti Scripturis jam nihil dicam, utpote qui Veteris tantum Instrumenti libros edendos modo suscepi; de horum autem ordine, quo in *Alexandrino* exhibentur Codice, pauca disserere, ac eundem cum Græcorum Patrum, dicti Libri ætatem sive æquantium, sive superantium, Catalogis conferre, haud abs re erit. Agmen ducunt quinque Libri *Mosis*, cum tribus aliis, *Josua, Judicum, Ruth*; quorum numerum subnotavit Librarius, addens: ὁμοῦ βιβλία ὀκτώ· unde *Octateuchi* nomen, quem veluti primam sacri hujus Codicis partem jam erudito orbi sistimus. Sequuntur inde quatuor Libri *Regum*, sive *Regnorum*, ut à Græcis appellantur, ac duo Παραλειπομένων, (addito computo, ὁμοῦ βιβλία ς′·) perinde ut apud omnes, qui Catalogum sacrarum Scripturarum contexuerunt, solo *Epiphanio* excepto. Hic quippe temporis forte, quo Libri prodiere, rationem habens, post *Octateuchum* posuit *Jobi*, *Psalmorum*, ac *Salomonis* libros, Hæres. 8. §. 6. imo lib. de Ponderibus ac Mensuris §. 4. ut Pentadem in divisione sacri Canonis servaret, post quinque Libros *Mosis*, quinque Libros *Metricos* recensuit. Subjunguntur posthæc in Codice nostro 16. *Prophetæ*, nempe 12. minores, uti vocari solent, ac 4. majores; inde *Esther* cum *Tobia* ac *Juditha*, & *Esdra*, nec non *Maccabæorum* Libri; & tum demum *Davidis* Psalmi, *Job* &c. Ac in postponendis quidem *Estheri* & *Esdra*, (quibus Apocryphas Historias adjungere placuit) Psalmis *Davidis* cæterisque metricis Scripturis, secessit Scriba noster à *Melitone* apud *Eusebium* lib. 4. Hist. Eccles. cap. 26. qui Παραλειπομένοις continuo subjungit *Psalmos* &c. prævivere autem ipsi, quantum ad *Esdram*, *Origenes* apud *Euseb.* lib. 6. cap. 25. quoad utrumque Patres *Concilii Laodiceni* Canone ultimo, (sive quicunque fuerint ejus Auctores) *Cyrillus Hieros.* Catechesi 4. Illuminatorum, nec non *Gregorius Nazianzenus* Carmine 33. & *Amphilochius* in Jambis, quorum tamen ille *Estherem* prorsus omisit; hic vero, omnibus sacris Libris recensitis, subdit: Τούτοις προσεγκρίνουσι τὴν Ἐσθὴρ τινές. *Adjiciunt istis deinde Hester aliqui.* Ut taceam *Constitutionum Apostolicarum* lib. 2. c. 57. suffragium, (utpote Codice nostro forte recentius) ac dictis Constitutionibus postea insertum & *Canonem Apostolicum* 85. in quo, ut obiter id moneam, libri *Maccabæorum* juxta

(a) Ibi incipit Epistola *Jacobi*; quam sequuntur duæ *Petri*, tres *Joannis*, & una *Judæ*.
(b) Epistolæ *Pauli* eodem locatæ sunt ordine, quo in nostris Bibliorum Editionibus; nisi quod Epistola ad *Hebræos* proxime sequatur duas ad *Thessalonicenses*.
(c) Hos Adversariis sacris *de la Cerda* subnexos legere est; quippe à Codice nostro abscissi sive deperditi sunt.

juxta quædam exemplaria libro *Estheris* subjunguntur. Cæterum omnes isti Auctores, quantum ad *Prophetas*, adversantur membranis *Alexandrinis*, in quibus illi proximo post *Paralipomena* stant loco; confirmant vero hunc ordinem, saltem quoad postpositos *Prophetis* *Psalmos*, non modo recentiores Hebræi, qui sedecim Prophetas Historiæ *Regum* subnectunt (libris tamen Παραλειπομένων ad ultimum inter Hagiographa locum rejectis) sed & *Josephus* lib. 1. contra *Apionem* pag. 1036. ac auctor libri 2. *Maccabæorum*, cap. 2. v. 13. ubi hæc notatu digna legimus: Ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς κατὰ τὸν Νεεμίαν τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην, ἐπισυνήγαγεν τὰ περὶ τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν βιβλία, καὶ τὰ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων· id est, juxta Vulgatam Latinam Versionem: *Inferebantur autem in descriptionibus & Commentariis Neemiæ hæc eadem, & qualiter construens Bibliothecam, congregavit de Regibus libros, & Prophetarum; & David, & Epistolas Regum de donariis.* Ita quippe legendum, expuncto &, quod post vocem *Regum* in Editis insertum est; siquidem per *Epistolas Regum de donariis* intelligendi libri *Esdræ*, quibus decreta *Cyri*, *Darii* & *Artaxerxis* de exstruendo templo & eorundem ad id opus largitionibus continentur. Sin vero hunc Hebræorum ordinem ignoravit Scriba *Alexandrinus*, auctoritate Servatoris, Luc. 24: 44. *Prophetis Psalmos* postponentis, motus, idem fecisse dicendus est. In ipso *Prophetarum* choro duodecim *minorum* collectio præcedit quatuor *majores*, ut in nostro Codice, ita apud *Origenem* loco citato juxta Latinam *Rufini* versionem, (quippe in Græco *Eusebii* textu liber 12. Prophetarum, τὸ δωδεκαπρόφητον, incuria Scribæ excidit) *Athanasium*. in Epistola Paschali & *Pseudo-Athanasium* in Synopsi Scripturæ, *Concil. Laodic.* Canone ult. *Cyrillum*, *Gregorium*, *Amphilochium*, *Epiphanium*, locis citatis. Inter *Prophetas* autem *minores* servatum in *Alex.* Codice ordinem juxta LXX. genuinum esse, dubitare nos non sinit *Hieronymus*, in Præfat. Commentariorum in Joëlem: *Non idem ordo est duodecim Prophetarum apud LXX. Interpretes, qui in Hebraica veritate retinetur. Illi enim ponunt secundum Amos, tertium Micheam, quartum Joël, quintum Abdia, sextum Jonam, septimum Nahum, octavum Abacuc, nonum Sophoniam, decimum Aggæum, undecimum Zachariam, duodecimum, & qui ultimus, Malachiam.* Majores Prophetas, *Esaiam*, *Jeremiam*, *Ezechielem*, *Danielem* eodem modo recensuerunt Auctores paulo ante laudati, excepto *Origene*, qui una cum *Melitone* posuit *Danielem* ante *Ezechielem*, atque hic, ab aliis diversus, 12. Prophetas inter *Jeremiam* & *Danielem* locavit. *Metricos* denique Libros quod attinet, *Psalmi* quidem primo loco, ut in Codice nostro, nominantur à *Melitone*, *Origene*, *Athanasio* & Auctore *Synopseos Scripturæ*; sed *Jobum*, quem *Alex.* proxime subjungit, illi post tres *Salomonis* libros in quintum detruserunt locum; sicuti contrà reliquis præposuerunt *Cyrillus*, *Gregorius*, *Amphilochius*, *Epiphanius*, locis citatis. Postremo omnium loco

Libra-

Librarius noster posuit Σοφίαν πανάρετον, vulgo *Sapientiam Salomonis* dictam, & Σοφίαν Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ, *Sapientiam Jesu Siracidæ* ; & merito quidem, quoniam, ut *Epiphanius* ait lib. de Ponderibus & Mensuris §. 4. χρήσιμοι μέν εἰσι καὶ ὠφέλιμοι, ἀλλ' εἰς ἀριθμὸν ῥητῶν οὐκ ἀναφέρονται, *utiles quidem sunt, sed in Scripturarum numero non censentur* ; vel ut *Athanasius* in Epistola Paschali scripsit, οὐ κανονιζόμενα μέν, τετυπωμένα δὲ παρὰ τῶν πατέρων ἀναγινώσκεσθαι τοῖς ἄρτι προσερχομένοις καὶ βουλομένοις κατηχεῖσθαι τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον· *non in Canonem quidem relati, sed quod a Patribus decretum est, legendos ab iis esse qui nuper ediscendi pietatis verbi gratia accesserunt.* Quibus gemina habet Auctor *Synopseos Scripturæ*, alios ut taceam.

§. 4. Traditionem quod attinet a *Cyrillo Lucari* memoratam, qua *Alexandrinus* Codex noster manu *Theclæ*, *nobilis fœminæ Ægyptiæ ante mille & trecentos annos circiter paulo post Concilium Nicænum scriptus* fuisse dicitur ; de ea quoque in aversa facie præfixi folii, (cujus adversa pars modo recensitum Sacrorum Librorum Indicem exhibet) hæc Arabica verba recentiori manu exarata leguntur : ذكروا ان هذا الكتاب بخط ثقلا الشهيد id est, *Memorant hunc librum scriptum fuisse calamo Theclæ Martyris.* Unde *Waltonus* Prolegom. IX. Bibl. Polyglott. §. 34. ambigit, utrum à *Thecla* Martyre, in cujus laudem extat Oratio *S. Chrysostomi*, Tomo I. Edit. Parif. Græco Latinæ 1609. fol. 883. scriptus sit Codex ; an vero ita dicatur, quod ad Monasterium aliquod, *S. Theclæ* nomini ac memoriæ dedicatum pertinuerit. Atqui prius est prorsus absurdum : quippe *Thecla* Martyr, (ut de patria ejus nihil dicam) non post Concilium *Nicænum* vixit, sed ipso *S. Pauli* Apostoli ævo, atque ante editos ipsos Novi Testamenti libros martyrium prima omnium Christianarum fœminarum subiit, inde πρωτομάρτυς dicta, non modo in titulo Apocryphorum ejus Actorum, quæ Tomo I. Spicil. Patrum Sec. I. pag. 95. edidi, ac a *Niceta* quem in Notis ad pag. 95. allegavi, sed & a *Chrysostomo* loco cit. & *Isidoro Pelusiota* lib. 1. Epist. 160. Alia igitur *Thecla* fuerit necesse est, quæ hunc Codicem exaraverit, si vera sit ista traditio. Atque eam sane invenisse mihi videor apud *Gregorium Nazianzenum*, qui circa Concilii Nicæni tempora natus, provecta jam ætate, *Theclæ* cuidam familiaris, tres ad eam dedit Epistolas, num. 200. 201. 202. Tom. I. Operum ejus pag. 897. seqq. in quibus quæ scribit, huic traditioni non repugnant, imo bene conveniunt. Nimirum hæc *Thecla* ἡ τοῦ Θεοῦ δούλη καὶ ἀπαρχὴ τῶν καλῶν, *Dei ancilla & virtutum primitiæ*, ut Epist. 202. eam appellat, Monasticam duxit vitam, ἐπαινετὴν ἐρημίαν καὶ τὸν φιλόσοφον ἰδιασμόν, *laude dignam solitudinem ac Philosophicum secessum* ; quod vitæ genus Epist. 201. in illa commendat, continuo addens : ὅτι πάντων χωρισθεῖσα τῶν τοῦ κόσμου τερπνῶν, Θεῷ μόνῳ συνέκλεισας ἑαυτήν, καὶ τοῖς ἁγίοις μάρτυσιν αἷς (vel οἷς) παροικεῖς, καὶ προσήγαγες τῷ Θεῷ καὶ προσάγεις τῶν ἀγαπητῶν σου τέκνων θυσίαν ζῶσαν εὐάρεστον·

quia ab omnibus mundi voluptatibus separata, cum solo Deo ac sanctis Martyribus, apud quos habitas, temetipsam conclusisti, ac vivam bene placentem hostiam dilectorum liberorum tuorum Deo obtulisti & etiamnum offers. Per ἀγαπητὰ τέκνα nescio an liberi proprie ex ea nati sint intelligendi, siquidem illam alibi κόρην appellat, ac alter quoque *Gregorius* πανάγνυ titulum ei tribuit, uti mox videbimus; ideoque filias potius spirituales, sacras scilicet Virgines, ejus regimini subditas a *Gregorio Nazianzeno* designari puto, utpote qui Epist. 202. mentionem facit παντὸς τῦ σῦ καὶ περὶ σὲ πληρώματος, *omnis tui vel circa te cœtus*, Monialium nempe, quibus ipsa præfuit. Unde Epistolam 200. his quidem incipit verbis: τὴν μακρὰν (leg. μικρὰν) συ προσθήκην τῦ γράμματος, ὡς μεγάλην ἐπιςολὴν ἐδεξάμην· sed mox stylum vertens, plurali semper utitur numero, ita pergens: ἐμοὶ (ἐμῦ) γὰρ ὑμεῖς, καὶ ὑμῶν ἐγώ . . . τῦτο εἰδότες, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ περὶ πάντων θαῤῥεῖτε . . . . Βύλομαι τῆς ἄκρας Φιλοσοφίας καιρὸν νομίσαντες, ἐγκαρτερεῖν τοῖς πάθεσι, κ. τ. λ. Cæterum memorat ibidem *Gregorius* πολλὴν συνήθειαν, *diuturnam consuetudinem* cum illa, ac Epistolam 201. quoque ita inchoat: ἀλγεῖς ὑπολειΦθέντων ἡμῶν, ὡς εἰκός· ἡμεῖς δὲ πλέον ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τῆς σῆς εὐλαβείας. Πλὴν εὐχαριςῦμεν τῷ Θεῷ μέχρι συ Φθάσαντες, καὶ ὐκ ἐμεμψάμεθα τῷ κόπῳ. Εἴδομεν γὰρ συ τὸ ςερέωμα τῆς εἰς Χριςὸν πίςεως καὶ τὴν ἐπαινετὴν ἐρημίαν κ. τ. λ. *Doles, ut verisimile est, nobis relictis: nos autem magis, quod a Tua pietate disjuncti sumus. Deo tamen gratias agimus, quod usque ad Te pervenerimus; neque nos suscepti laboris pœnituit. Quippe tua in Christum fidei firmitatem vidimus ac laude dignam solitudinem*, & cætera, quæ antea recitavimus. Ex quibus patet, *Gregorium Theclæ* isti ac sociis ejus aliquamdiu convixisse. Atqui si vitam *Gregorii Nazianzeni* a *Gregorio* Presbytero scriptam inspiciamus, id omnino verum comperiemus, ac locum quoque Monasterii *Theclæ* inveniemus, nempe *Seleuciam*; quo post mortem patris *Gregorii Episcopi Nazianzeni*, cui *Gregorius* filius in isto munere aliquamdiu coadjutorem se præbuerat, postque fata matris *Nonnæ*, juniorem *Gregorium* secessisse narrat, ut successionem in Episcopatu effugeret. Τῆς ἐκκλησίας ὑπανεχώρησε, καὶ καταλαβὼν Σελεύκειαν, τῷ παρθενῶνι τῆς πανάγνυ Θέκλης ἐνδιαιτᾶται, καιρὸν ἐνδιδὺς ἐπίσκοπόν τινα καταςῆναι Ναζιανζῦ. *Ex Ecclesia se proripuit, Seleuciamque profectus, in virgineo castissima Theclæ cœnobio commoratus est, ut interea temporis Episcopus quidam Nazianzi constitueretur.* Imo ipse *Gregorius Nazianzenus* Junior in Carmine de Vita sua hac de re ita cecinit:

Πρῶτον μὲν ἦλθον εἰς Σελεύκειαν Φυγὰς,
Τὸν παρθενῶνα τῆς ἀοιδίμυ κόρης
Θέκλας· τάχ' ἂν πεισθεῖεν ἀλλ' ὕτω, λέγων,
Χρόνῳ καμόντες ἡνίας δῦναι τινί.
Καί μοι διῆλθεν ὐ βραχὺς τῇδε χρόνος.

Primum fuga me confero Seleuciam,
Ubi virgo Thecla fanum (cœnobium)
habet celebre admodum:
Sic forte, dicens, temporis fessi mora
Tradent habenas cuipiam. Hoc sperans fore,
Illic peregi tempus haud sane breve.

Ecce πολλὴν συνήθειαν *diuturnam consuetudinem*

tudinem five converfationem, quæ contigit inter Annum Chrifti 372. & 378. quo, Valente Imp. fatis functo, vel paulo poft, Conftantinopolin miffus eft *Gregorius*, ut Ecclefiam ibi ab Arianis hucusque vexatam ac fere oppreffam reftauraret. Atque inde forte, vel paulo poft relicta Conftantinopolitana, ad quam anno 383. electus erat, fede, in feceffu literas iftas ad *Theclam* fcripfit haud diu ante obitum, qui in annum ejus 65. juxta calculum doctiffimi Viri ac honoratiffimi Fautoris mei D. *Cavii* incidit; fiquidem Epift. 201. in fine *canitiem fuam* memorat, & Epift. 202. ἀσθενοῦντος σώματος *infirmi corporis* mentionem facit.

§. 5. Huic igitur *Theclæ* ejusque in vita Monaftica fociis vel fociabus Codicem noftrum attribuere, nihil vetat; imo non folum hoc fuadet, quod haud alterius cujuspiam *Theclæ*, Concilio Nicæno recentioris, ulla in Hiftoriæ Ecclefiafticæ ac prifcorum Patrum monumentis mentio occurrat, fed & ratio temporis id omnino perfuadere videtur. Quippe claruit illa, uti modo vidimus, haud diu poft Concilium Nicænum primum, ad finem fcilicet vergente Seculo poft Chriftum natum quarto: quo ipfo tempore facrum hunc Bibliorum Codicem fcriptum fuiffe, memorata a *Cyrillo Lucari* traditio itidem perhibet, ficque adeo bene fecum convenit, ut hoc ipfo fidem aliquam mereatur. Cum autem objici poffit, forte fortuna accidiffe, ut utrumque confictæ iftius Traditionis membrum ita apte fibi refpondeat, ac quafi coincidat, nec tamen conftare, quod ad dictum præcife ævum membranæ noftræ, licet fatis antiquæ, pertineant; hinc certius argumentum addimus, quo fi non demonftratur, (vix enim ullus certarum ἀποδείξεων in iftiusmodi rebus tam longe ab ætate noftra remotis eft locus) faltem verofimillima oftenditur, affignata Codici noftro æra. Equidem hunc Concilio Nicæno haud antiquiorem effe, *S. Athanafii* ad Marcellinum Epiftola Pfalmis præfixa una cum *Eufebii* Hypothefibus Pfalmorum plane evincit; ut & Capitula S. Evangeliorum, horumque minutior diftinctio in στίχοις fecundum Canones *Eufebianos*, minio in margine adfcripta. Quod vero haud diu poft Concilium Nicænum, *Theclæ*, adeoque Seculi IV. ætate decurrente exaratus fuerit Codex nofter, ex eo colligo, quod nulla prorfus Epiftolarum Paulinarum divifio in κεφάλαια ac Sectiones ibi appareat, procul dubio his perinde ut Evangeliis apponenda, fi talis aliqua extitiffet. Atqui jam anno Chrifti 396. Arcadio IV. & Honorio III. Coff. quempiam Sacræ Scripturæ peritum ac pium Virum, cujus nomen nos fugit, Epiftolarum Pauli in Capitula diftinctionem, ac fingulorum Capitulorum fummas atque titulos confeciffe, conftat ex *Euthalii* Præfatione in dictas Epiftolas, anno Chrifti 462. fcripta, ac Narratione laudati *Anonymi* de Martyrio Pauli, eidem fuffixa. Quippe *Euthalius* Cap. II. Præfationis pag. 528. hæc habet verba: Καθ' ἑκάστην δὲ συντόμως ἐπιστολὴν ἐν τοῖς ἑξῆς προτάξομεν τὴν τῶν κεφαλαίων ἔκθεσιν, ἑνὶ τῶν σοφωτάτων τινὶ καὶ φιλοχρίστω κατέ-

πατέρων ἡμῶν πεπονημένην. Deinceps vero unicuique Epistolæ compendiosam Capitulorum seriem præfigemus, à sapientissimo quodam & Christi amantissimo Patre nostro elucubratam. Ad calcem autem hujus Præfationis pag. 535. annexa est historica Narratio de Martyrio S. Apostoli, ab ejusdem sapientissimi ac piissimi Patris manu profecta, uti Doctissimus *Zacagnius* ibidem annotavit; quæ & *Oecumenii* Commentariis in Acta Apostolorum præfixa est, ita sonans: Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων ἐμαρτύρησεν αὐτόθι Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς, ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἕκτῳ ἔτει τοῦ σωτηρίου πάθους τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος ἐν Ῥώμῃ, πέμπτῃ ἡμέρᾳ κατὰ Συρομακέδονας Πανέμου μηνὸς, ἥτις λέγοιτο ἂν παρ' Αἰγυπτίοις Ἐπιφὶ ε. παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ἡ πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίων, καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Ἀπόστολος τῷ κατ' αὐτὸν μαρτυρίῳ, ἑξηκοστῷ καὶ ἐννάτῳ ἔτει τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ οὗ ἐμαρτύρησε, τριακόσια τριάκοντα ἔτη μέχρι τῆς παρούσης ταύτης ὑπατείας, τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Ὀνορίου, τῶν δύο ἀδελφῶν Αὐτοκρατόρων Αὐγούστων, ἐννάτης Ἰνδικτιῶνος τῆς πεντεκαιδεκαετηρικῆς περιόδου μηνὸς Ἰουνίου, εἰκοστῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ. *Sub Nerone Romanorum Imperatore Paulus Apostolus pulchrum certamen certans in urbe Roma, martyrium ibidem passus est capite ense reciso, anno a salutari Christi passione trigesimo sexto, quinta die mensis Panemi secundum Syro-Macedones, quæ apud Ægyptios dicitur quinta mensis Epiphi, apud Romanos vero tertio Cal. Julii, qua die suum sanctus Apostolus martyrium complevit, anno sexagesimo nono salutaris adventus Domini nostri Jesu Christi. Summa itaque totius temporis, ex quo martyrium sustinuit, trecentorum & triginta annorum est usque ad præsentem hunc Consulatum, quartum quidem Arcadii, tertium vero Honorii fratrum Imperatorum Augustorum, Indictione nona Periodi quindecennalis, vicesimo nono die mensis Junii.* Haud diu igitur ante annum 396. exaratus videtur Codex *Alexandrinus*, aut saltem paulo post, eum facta Epistolarum Paulinarum divisio in κεφάλαια nondum in publicum prodiisset, aut satis innotuisset. Cum igitur & Codicis nostri & *Theclæ* ætas in eandem exeuntis Seculi IV. periodum incidant, traditio antedicta vero videtur simillima.

§. 6. Neque de hac Codicis nostri ætate multum dubitabit, qui ejus descriptionem modo dandam ac Characterum specimen bene consideraverit. Est is in folio, uti vulgo dicitur, scriptus atramento in membrana; nisi quod ab initio Librorum priores quatuor vel quinque lineæ minio sint exaratæ, ut & primordia sive Inscriptiones Visionum in Prophetiis, atque tituli Psalmorum. Singulæ paginæ duas exhibent columnas, quarum quælibet quinquaginta vel paulo paucioribus pluribusve constat lineis, hisque medii digiti longitudinem æquantibus. Sunt autem columnæ intermedio spatio distinctæ, ac tam interiori quam exteriori margine cinctæ. Literæ sunt unciales rotundæ, ubique ejusdem fere formæ & magnitudinis, præterquam quod in fine lineæ sæpius sint minores, ac in angustius spatium contractæ; contra vero post interstitium quinque vel sex, vel plurium, duodecim quindecimve

lin-

linearum, novam inchoet major litera, ſæpiſſime quidem in fine periodi, aliquando tamen in medio ſententiæ, imo quod magis mirandum, in medio vocis cujusdam; e. g. *Numerorum* cap. 3: 49. ubi Μω lineam claudit, Τσῆς autem novam incipit. Semper autem majuſculum iſtud elementum tramitem columnæ excedit. Cæterum de literis conſonantibus pariter ac vocalibus diphthongiſque notandum, quod illæ hinc inde, hæ autem ubique fere locorum ac ſæpiſſime ſint inter ſe permutatæ: nempe ε & αι, ι η υ ει οι, ο & ω, nec non aliquando υ & ȣ, αι & ει, imo in quibusdam verbis α & ε· ita ut, verbi gratia, τεσσεράκοντα pro τεσσαράκοντα, ἐξερευνᾶν pro ἐξερευνᾷν ſit ſcriptum. Inter Conſonantes litera ν in præpoſitione ἐν ſubinde mutata eſt in proxime ſequentem: unde ἐμμέσῳ pro ἐν μέσῳ, ἐγγαστρὶ pro ἐν γαστρί. Contra ν identidem loco γ vel μ (juxta noſtram ſcribendi conſuetudinem) reperitur in verbis compoſitis; veluti ἐνκαταλείπειν pro ἐγκαταλείπειν, συνκαταμίγνυμι pro συγκαταμίγνυμι, ἐνπνέον pro ἐμπνέον &c. Neque ſolum elementa inter ſe commutata, ſed aliqua modo addita, modo excluſa deprehendas. Sic ν ἐφελκυστικὸν, quod nos verbis in vocalem deſinentibus adjicimus, ſed ſequente conſona omittimus, hac non obſtante, ſemper fere expreſſit Librarius, ſive literâ ν exaratâ, ſive lineâ ultimæ vocali ſuperinductâ hoc modo, ἔταξε̄. Similiter quædam conſonantes geminantur; unde χείμαῤῥος pro χίμαρος, διαβέννειν pro διαβαίνειν. Ex adverſo autem, loco geminatæ conſonantis unam ſolum ſcriptam ſubinde deprehendas; v. g. κρoσὸς pro κροσσός. Sed & ρ aliquando excluſum, & ὀρθίσας pro ὀρθρίσας, ἡρυθοδανωμένα pro ἡρυθροδανωμένα exaratum reperias. Spiritus atque accentus quod attinet, eos in primis quidem *Geneſeos* Capitibus recentior manus appinxit; prima vero Librarii manus per totum Codicem rarius addidit. Cæterum figurâ ſpiritus lenis poſtremæ Nominis proprii literæ appoſitâ, idem in ultima ſyllaba accentu, ſive gravi ſive circumflexo notandum indicaſſe videtur Librarius; ſed in hoc ſæpe hallucinatus, ſi ex accentibus Judæorum & Hebræa pronunciandi conſuetudine judicium capiatur. Voces plerumque integræ ſunt ſcriptæ, exceptis quibusdam, quas ſæpiſſime abbreviatas videas; nempe Κύριος κ̄ς, Θεὸς θ̄ς, ἄνθρωπος α̅ν̅ο̅ς̅, Ἰσραὴλ ι̅η̅λ vel ι̅σ̅λ, Ἰερουσαλὴμ ι̅λ̅μ̅, πατέρα π̅ρ̅α̅, μητέρα μ̅ρ̅α̅ &c. lineâ voci ſuperinductâ abbreviationem ſemper denotante. Compendio quoque ſcribendi uſus eſt Librarius noſter in verbis deſinentibus in αι, quam diphthongum frequentiſſime tali lineola ʃ ad calcem poſtremæ literæ adjecta expreſſit. Cæterum verba ubique fere continuo literarum nexu (vel æquali ſaltem earundem interſtitio) ſunt inter ſe juncta; aliquando tamen ad vitandam forte ambiguitatem, vel alias ob rationes, minori ſpatio atque puncto etiam diſtincta, quamvis non ſemper recte. Sic verbi gratia *Levitici* 5: 4. ubi in noſtra Editione expreſſum minori charactere, ἂν ὀμόσῃ, in Cod. *Alex.* ſcriptum eſt,

ανομος·

ανεμοις· η, quomodo etiam diu ante *Philo Judæus* perperam legit, ut ex lib. 2. de Somniis pag. 1148. D. colligitur. In fine quoque commatis sive periodi spatium aliquod plerumque est relictum, & punctum insuper distinctionis in superiori ultimæ literæ ora sæpissime appositum. Aliquando autem spatium, & quidem satis magnum intercedit, novaque linea incipit majori, ut jam ante notavi, elemento, in ipso medio sententiæ sive commatis; adeo ut sensum non habeas integrum, nisi sequentia post hiatum verba cum præcedentibus conjungas. Ex quo conjecturam capere licet, Scribam non intellexisse sacrum, quem exaravit, textum: neque id mirum, si virgines *Thecla* sociæ officio scribendi fuerint defunctæ. Diversa autem est ratio librorum Metricorum, nempe Psalmorum *Davidis*, Historiæ *Jobi*, *Salomonis* Proverbiorum &c. utpote qui juxta statam ac jam olim receptam in versus distinctionem in membranis nostris sunt exarati. Atqui de hac divisione per *στίχους* notatu haud indigna sunt verba *Hesychii Hierosolymitani*, (quem Seculo VI. æræ Christianæ floruisse putant Critici) quibus *Στιχηρὸν duodecim Prophetarum* ita incipit: *Libros Prophetarum majoris perspicuitatis causa per versuum cola dividere, vetus inventum est S. Patrum. Nam initio sine ulla distinctione legebantur; postea vero Viri docti & sacrarum literarum studiosi majoris, ut dixi, perspicuitatis gratia hujusmodi versuum distinctionem excogitarunt. Ita Prophetarum Libri ab illis editi sunt; sic Davidis Psalmi, sic Proverbia, & Ecclesiastes, & Canticum Canticorum; sic Liber Jobi per versus distinctus reperitur.* Cæterum ut quæ hucusque de literis, vocibus, lineis, sectionibus &c. *Alexandrini* Codicis dixi, eo clarius perspiciat Lector harum rerum curiosus, eidem ob oculos pono incisam æri, ea qua fieri potuit, accuratione pericopen, omnia Alphabeti elementa comprehendentem, ex *Exodi* cap. 9: 30. usque ad medium versus 33.

ΚΑΙϹΥΚΑΙΟΙΘΕΡΑΠΟΝΤΕϹϹΟΥ
ΕΠΙϹΤΑΜΑΙΟΤΙΟΥΔΕΠΩΠΕΦΟ
ΒΗϹΘΕΤΟΝΚΝ̄ ΤΟΔΕΛΙΝΟΝΚΑΙ
ΗΚΡΙΘΗΕΠΛΗΓΗΗΓΑΡΚΡΙΘΗΠΑΡ
ΕϹΤΗΚΥΙΑΚΑΙΤΟΛΙΝΟΝϹΠΕΡΜΑ
ΤΙΖΟΝ ΟΔΕΠΥΡΟϹΚΑΙΗΟΛΥΡΑΟΥΚ
ΕΠΛΗΓΗΟΨΙΜΑΓΑΡΗΝ
ΕΞΗΛΘΕΝΔΕΜΩΫϹΗϹΑΠΟΦΑΡΑΩ
ΕΚΤΟϹΤΗϹΠΟΛΕΩϹΚΑΙΕΞΕΠΕΤΑ
ϹΕΝΤΑϹΧΕΙΡΑϹΑΥΤΟΥΠΡΟϹΚΝ̄·ΚΑΙ

§. 7. Di-

§. 7. Distinctionem κεφαλαίων in Codice *Alex.* prisca manu appositam haud deprehendi, prætcrquam in prima *Deuteronomii*, & media libri *Josuæ* parte. Quippe numerus β'. adscriptus in margine exteriori ad *Deuter.* cap. 1 : 9. juxta nostram divisionem: καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς· adeo ut abhinc cap. 2. incepisse videatur. γ'. est vers. 19. δ'. vers. 40. ejusdem 1. Capitis. Κεφάλαιον ε'. incipit ubi nostrum cap. 2. Numerus ς'. appositus est istis versûs 7. verbis: διάγνωθι πῶς διῆλθες κ. τ. λ. ζ'. est vers. 14. & η'. vers. 24. ejusdem 2. Capitis: post quæ plures numeros haud video. Ex his ipsis vero patet, priscam *Deuteronomii* in Κεφάλαια divisionem nostrâ longe minutiorem fuisse. Id quod etiam ex *Tertulliani* Scorpiaco cap. 2. colligo; ubi postquam recitaverat *Deuter.* cap. 13. versum 1. & seqq. usque ad medium 5. versus, mox additurus versum 6. &c. ait: *Sed & alio Capitulo : si autem rogaverit te frater tuus ex patre vel matre* &c. Porro in Eclogis Mosaicis Tomo I. MonumentorumEcclesiæGræcæ a doctissimo *Cotelerio* editorum pag. 4. versus 7. & sequ. nostri Capitis 15. *Deuteronomii* citatur veluti κεφάλ. 36. ac, ut plurima alia ex eodem libro ibidem allegata prætercam, Capitis 25. vers. 11. & sequ. Capituli 93. inscriptionem pag. 17. habet; adeo ut κεφάλαια *Deuteronomii* centenarium numerum excesserint; perinde ut *Exodi*, *Levitici* ac *Numerorum*. Nam *Exodi* cap. 20 : 1. seqq. citatur pag. 2. dictarum Eclogarum velut κεφ. 63. & nostrum cap. 22. sæpissime tanquam κεφ. 68. Similiter *Levitici* κεφ. 120. allegatur pag. 14. quod in nostris Codicibus est cap. 25. Denique *Numer.* κεφ. 137. inscribitur pag. 26. quod ex nostro Capite 35. est petitum; adeo ut hic Liber in 140. Capita divisus fuisse videatur. In Libro *Josuæ* primus, quem in MS. *Alex.* observavi, numerus est ιβ'. appositus ad versum 3. cap. 9. juxta nostram divisionem. ιγ'. est cap. 10 : 1. ιδ'. vers. 16. ιε'. vers. 29. ις'. vers. 31. ιζ'. vers. 34. ιη'. v. 36. ιθ'. vers. 38. ejusdem 10. Capitis. Κεφ. κ'. incipit, ubi nostrum 11. Caput: numerum κα'. Scriba per negligentiam omisit. Κεφ. κβ'. est cap. 11. vers. 16. κγ'. vers. 21. dicti Capitis. Κεφ. κδ'. est cap. 12. v. 1. κε'. v. 4. κς'. v. 7. ejusdem Capitis. Porro Κεφ. κζ'. est cap. 13. v. 1. κη'. iterum excidit. κθ'. est cap. 13. v. 24. λ'. v. 29. Κεφ. λα'. incipit cum nostro cap. 14. λβ'. v. 16. istius Capitis. Numerus λγ'. post longum intervallum adscriptus est initio Capitis 18. λδ'. non conspicitur; λε'. est v. 8. dicti Capitis: λς'. iterum non apparet; licet ex sequentibus numeris colligatur, ad initium Capitis 19. pertinere. λζ'. est. v. 10. λη'. v. 17. dicti 19. Capitis. Atqui ulterius Scriba non processit. Cæterum in re minus necessaria majorem adhibuit diligentiam, dum octerniones membranarum recensuit; nonum quodlibet folium in medio superioris oræ novo insigniens numero, nempe fol. 1. α'. fol. 9. β'. fol. 17. γ'. fol. 25. δ'. &c. excepta postrema parte *Deuteronomii*, qui liber quaternione finitur fol. 124. nec non Historiâ *Ruth*, quæ itidem quaternione clauditur fol. 160. Unde Liber *1. Regum* (Hebræis

bræis *1. Samuelis*) octernione κϛ'. fol. 161. incipit.

§. 8. Porro autem notandum, quod Codex *Alex.* ab ipso Scriba, vel quopiam ejus coævo, cum Autographo, aut cum alio potius Codice fuerit collatus, ac subinde emendatus, nec non in margine suppletus, licet aliquando parum recte. Sic, ut unum solum atque alterum exemplum ex primis *Geneseos* Capitibus afferam, cap. 2: 24. Scriba oscitanter prætererat vocem ὀςῶν· sed ipsemet, vel alius ejusdem, ut ex atramenti colore colligitur, ætatis, eandem in margine tenuiori calamo ac charactere adscripsit, ac textui inserendam, puncto proximæ voci νῦν apposito indicavit. Id quod non advertente diligentissimo alioqui *Huisso*, (de quo dicam Capite sequenti) dictum ὀςῶν tanquam in Codice *Alex.* prorsus omissum esset, in Bibliis Polyglot. perperam exclusit. Bene quoque correctus in Codice nostro error numerorum in historia *Mathusalæ Genes. 5.* ubi Librarius prius quidem posuerat vers. 25. ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταεπτὰ ἔτη· & vers. 26. exarare cœperat, ὀκτακόσια δύο ἔτη· quomodo plures Codices mendose habuisse innuit *Augustinus* Quæst. 2. in Genesin; sed ipsemet mendum istud animadvertisse videtur, & quidem, nisi me conjectura fallit, (quam ex ultima vocis ὀγδοήκοντα syllaba τα, prima manu, uti puto, exaratâ capio) dum vocem ὀκτακόσια scriberet: unde prioribus ejus syllabis commutatis, ὀγδοήκοντα inde fecit, ac voces ἑπτακόσια καὶ, illam margini exteriori, hanc interiori adscripsit: quomodo *in Codicibus paucioribus, sed veracioribus* lectum fuisse, testatur *Augustinus* loco citato; ac lib. 15. de Civitate Dei cap. 13. nominat *tres Græcos, Syrum unum, Latinum unum.* Similiter versu 25. erasa voce ἑξήκοντα, ejus loco reposita ὀγδοήκοντα, ac in margine insuper appositus numerus ϛπζ'. Unde *Morinus* acerrimus alioqui *Romanæ* Editionis defensor, in dictis tamen falsis, quas ipsa quoque habet, numeris eandem deseruit, Exercit. Biblic. Part. I. Exercit. 7. cap. 3. ac in Epistola ad *Patricium Junium*, quæ est 54. inter Antiquitates Ecclesiæ Orientalis, eidem Codicem *Alexandrinum* in hisce præferendum confessus est. Sed hac de re alibi plura. Contra *Geneseos* cap. 3: 14. ubi Scriba primum recte posuerat, θηρίων τῆς γῆς, postea voci θηρίων in margine interiori male adjunxit τῶν ἐπὶ, de qua varia Lectione vide Annotationes meas ad cap. 3. *Geneseos*, Epistolæ ad Clariss. Doct. *Millium* subnexas. Atque plura talia exempla utriusque generis in Codice nostro passim occurrunt. Cæterum ubi Librarius in dicta Collatione cum alio exemplari, aliqua in suo animadvertit delenda, iis virgulas superinduxit; v. g. *Num. 2: 3.* οὗτοι, ut οἱ legeretur. Similiter ubi quædam transposita deprehendit, ea rectiori ordine locanda notavit, istis quæ præcedere debebant, unicam virgulam, atque iis quæ sequi oportet, duas appingens; veluti *Josua 6: 4.* "εἰς τὴν πόλιν κατὰ πρόσωπον, quo ita ponerentur: κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν.

§. 9. Ac primo quidem Scribæ pro isto textum conferendi ac identidem

tidem corrigendi labore gratias debemus; nullas vero Librariis sequioris ævi, qui idem præstituri, & operâ suâ, & membranis nostris turpiter sunt abusi, dum hinc inde erasis integris versibus, alia superscripserunt verba; aut saltem lineis quinque, sex, septemve vetustate exesis, novum superinduxerunt atramentum: unde in his dubia quandoque reddita primæva lectio, in illis prorsus deperdita. Sed & incuriâ Librariorum factum, ut Codex noster aliquibus laboret defectibus. Nimirum *Genes.* cap. 1. versu 21. usque ad 26. ultimæ literæ vel syllabæ octodecim linearum perierunt, folio primo exteriori parte in inferiori ora detruncato; unde etiam postremæ Capitis 1. parti usque ad versum 3. Capitis 2. idem accidit. Deperditi quoque aliquot versus Capitum 14. 15. 16. *Geneseos*, dum inferior ora folii 8. Codicis nostri abscissa est: quippe ex prima columna exciderunt omnia a cap. 14. vers. 14. κατεδίωξεν usque ad vers. 17. καὶ τῶν· ex secunda columna, a cap. 15. v. 1. ὁ μισθός σου πο . . . usque ad finem versus 5. σπέρμα σου· ex columna tertia, a principio versus 16. cap. 15. usque ad finem versus 19. Καδμωναίους· ex quarta columna a cap. 16. v. 6. παιδίσκη σου ἐναντίον, usque ad finem versus 9. inclusive: unde sequens folium 9. incipit a versu 10. καὶ εἶπεν. Major defectus est lib. 1. *Regum* (Hebr. 1. *Samuelis*) ab ultima voce versus 17. cap. 12. βασιλέα, usque ad cap. 14. v. 9. καὶ οὐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς· quæ sunt prima folii 169. verba, præcedente folio 168. prorsus deperdito. Maximus autem hiatus occurrit in libro *Psalmorum*, nempe a Psalmi 49. v. 19. (juxta LXX.) usque ad vers. 12. Psalmi 79. Lacunas in libris Novi Testamenti recensere, a præsenti instituto alienum duco; & id solum addo, non adeo magnum fuisse Codicis nostri infortunium ac *Vaticani*, qui & magis est mutilatus, & pejus deturpatus. De priori testantur ipsi *Romani* Editores in Præfatione his verbis: *Maccabæorum Libri absunt ab hoc exemplari, atque item liber Genesis fere totus; nam longo ævo consumptis membranis mutilatus est ab initio Libri usque ad Caput XLVII. liber item Psalmorum, qui à Psalmo CV. usque ad CXXXVIII. nimia vetustate mancus est.* Magis vero deturpatum dixi *Vaticanum* exemplar, quia in omnibus partibus passum est injuriam, quam Codici nostro in quibusdam solum locis a Librariis illatam ægre ferimus; dum in illo omnibus in universum lineis novum superinduxerunt atramentum, priusquam typis exprimeretur; prout ab oculato ac fide digno teste accepi.

§. 10. Verum ipsi etiam primævæ *Vaticani* Libri Scripturæ *Alexand.* Codicem longe præferendum esse, brevibus probabo; ne absque causa alium a recepto hucusque in *Anglia* aliisque in locis exemplari textum in nostra Editione expressisse videar. Nempe illud LXX. Interpretum exemplar, quod in pluribus ac majoris momenti locis convenit cum *Philonis Judæi* ac antiquissimorum Græcorum Patrum allegationibus, nec non cum Versionis *Italæ* fragmentis apud *Tertullianum*

lianum, *Cyprianum* &c. illud, inquam, exemplar melius esse eo, quod magis ab iisdem discrepat, nemo inficias iverit. Sed & istud facile mihi largientur Critici, eo præstantiorem esse τῶν ό. Codicem, quo propius is accedit ad Hexaplarem *Origenis* Editionem; siquidem jam olim *Eusebius* Lib. 8. Demonstr. Evang. pag. 383. & Lib. 10. pag. 484. *Basilius* Homilia 4. in Hexaemeron, & *Scholiastes* in Edit. *Romana* ad 3. Reg. 6. exemplar in *Hexaplo*, vel inde descriptum, ἀκριβέστερον pronuntiare haud dubitarunt. *Hieronymus* quoque in Epist. ad Suniam & Fretellam, inter Editionem κοινὴν & Hexaplarem distinguens, de hâc ita scribit: *Ea autem quæ habetur in* Ἑξαπλοῖς, *& quam nos vertimus, ipsa est, quæ in Eruditorum libris incorrupta & immaculata LXX. Interpretum translatio reservatur.* Atque illam ipsam esse puto, quam Comment. in Hoseæ cap. 13. appellat *antiquam LXX. Interpretum Editionem*; sicut & ad Ezech. 4. memorat *Codices qui non sunt Scriptorum vitio depravati.* Ac frustra sane tantum laborem suscepisset *Adamantius*, nisi ex collatione variorum Codicum ac cæterarum Versionum emendatiorem reddidisset LXX. Interpretum Versionem. Utrumque pro præstantia hujus vel illius τῶν ό. Codicis argumentum junxit *Anastasius* Lib. 9. Anagogicarum Contemplationum in Hexaemeron, ad confirmandam quandam *Gen.* cap. 2. vers. 8. lectionem (de qua vide Notas, nostræ ad Cl. D. *Millium* Epistolæ subnexas pag. 68.) provocans ad ἀκριβῆ καὶ αὐθέντια καὶ ἀρχαῖα τῶν ἀντιγράφων, τὰ ὑπὸ Κλήμεντος, καὶ Εἰρηναίου, καὶ Φίλωνος τοῦ Φιλοσόφου, καὶ τοῦ τὰ Ἑξαπλᾶ συνησαμένου εἰχθέντα· prout in MS. Codice *Novi Collegii* Oxoniensis legitur, cujus Apographum penes me habeo. Accedit tertium argumentum a consonantia cum *Hebræo* textu petitum: quod quidem universe non procedit, attamen adhibita κρίσει, in aliquibus casibus lectionem alteram altera, ac proinde Codicem quoque alterum altero præstantiorem esse, firmissime omnium probat. Sic ubi in duobus LXX. Interpretum exemplaribus duo occurrunt verba Græca, quæ unâ solum litera vel syllaba inter se differunt, ac quorum alterum significationi *Hebrææ* vocis respondet, alterum autem longe diversum tam ab hac quam alia simili radice *Hebræa* habet sensum; nullus dubitandi locus relictus est, illud genuinum, hoc corruptum esse. Exemplum do in verbis ἐπικρατεῖν *dominari*, & ἐπικροτεῖν *applaudere*; quippe *Amos* 6: 5. *Romana* Editio habet: οἱ ἐπικρατοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν ὀργάνων· MS. *Alex.* cum reliquis exemplaribus ac Patribus in hunc locum commentantibus: οἱ ἐπικροτοῦντες κ. τ. λ. Atqui cum *Hebræum* פרט *applaudendi* notionem exprimat, *dominandi* autem sensum nec istud unquam habeat, nec aliud ei propinquum verbum, ex quo *Romana* lectio ortum traxerit; liquido patet, lectionem *Alexandrinam*, *Romana* repudiata, eligendam esse: sicuti contra *Jeremiæ* cap. 5. vers. ult. ubi omnia, quæ vidi, exemplaria habent: οἱ ἱερεῖς ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, ἐπεκράτησαν legere, *Hebræum* ירדו omnino jubet. Ad triplicem

plicem hanc normam qui *Alexandrinum* atque *Romanum* exemplar diligenter examinaverit, illud hôc, saltem quoad *Octateuchum*, quem jam ex illo typis exprimi curavi, longe præstantius esse deprehendet. Atqui idipsum, priusquam de textu novæ LXX. Interpretum Editionis quicquam certi statuerem, non sine magno labore, nec parvis sumptibus feci; perlectis cum in finem tam MSS. quam editis *Philonis Judæi* aliorumque Scriptorum Ecclesiasticorum monumentis, ac reliquiis Editionis *Origenianæ* cum ※ & ~ signis, quam pro deperdita fere habuerunt Eruditi, undique conquisitis, nec non *Hebræo* textu cum diversis Versionis Græcæ lectionibus, non sine κρίσει, ubique collato. Licet autem animus meus a suscipienda *Alexandrini* Codicis Editione ob majorem cumque satis difficilem laborem, ac plures, quas id opus requirit, impensas esset alienior, ut Amici mei probe norunt, adeoque quasi præjudicio quodam contra laudatum exemplar laboraret; clarissime tamen perspexi, hoc Vaticano, quoad *Pentateuchum*, ut & librum *Josuæ*, utique præferendum esse; imo vero Libri *Judicum* genuinam τῶν ό. Versionem in membranis *Alexandrinis* contineri; *Romanam* autem Editionem *Hesychianam*, ac ab illa prorsus diversam esse. Et hoc quidem luculente, nisi fallor, probavi in Epistola ad Doctissimum Virum, *D. Joannem Millium*; adjunctis aliquot novæ hujus Editionis Speciminibus, ac Annotationibus in priora tria *Geneseos* Capita: alterum vero alia Dissertatione *de Alexandrini Codicis præ Vaticano præstantia, quoad quinque Libros Mosis & Historiam Josuæ*, per singula Capita prolixe ostendi, primum *Romanam*, inde *Alexandrinam* exhibens lectiones, literis R. & A. designatas, ac huic consonam *Hebræi* textûs litera H. significati auctoritatem, *Hexaplaris* Editionis *Origenis* syllabâ *Hex.* denotatæ consensum, denique *Philonis Judæi* ac antiquissimorum Patrum suffragia subnectens, ut ex sequenti Specimine in Capitibus XIII. & XIV. *Deuteronomii* videre est.

Deut. XIII. 1. τὸ ἐνύπνιον R. ἐνύπνιον A. H. *Hex. Origen.* Lib. 2. contra Celsum p. 92. *Theodoret.* Quæst. 12. in Deuteron. 3 θεός σου R. θεὸς ὑμῶν A. H. *Hex. Theodoret.* loco cit. *Tertull.* in Scorpiaco cap. 2. *Cyprian.* Lib. 3. contra Judæos cap. 15. de Mortalitate p. 160. Edit. *Oxon.* & de Exhortatione Martyrii cap. 9. *August.* Quæst. 19. in Deuteronom. Eodem vers. 3. εἰδέναι R. τοῦ εἰδέναι A. H. *ut sciat*, Latine, *Cypr.* locis cit. Ibid. τὸν θεὸν R. Κύριον τὸν θεὸν A. H. *Hex. Orig.* Exhort. ad Martyrium p. 167. *Cypr.* & *Theodor.* locis cit. 4. τοῦτον φοβηθήσεσθε R. αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε. A. H. *Hex. Orig.* ibidem, atque *Tertull.* loco cit. *& præcepta ejus custodietis.* Ibid. αὐτῷ προστεθήσεσθε R. αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προστεθήσεσθε. A. H. *Hex.* ubi tamen pro δουλεύσετε legitur λατρεύσεσθε· & ※ verbis istis quasi ab *Origene* additis minus recte præfixus est, siquidem ante *Origenem Tertullianus* loco citato habet: *illi servietis, & illi adjiciemini.* 5. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ R. ἐκ τῆς ὁδοῦ A. *Hex.* Ibid. ἀφανιεῖς τὸ πονηρὸν R. ἀφανιεῖτε τὸν πονηρὸν A. *Hex.* Atque ipsa

Rom. Editio infra cap. 17:7. cap. 22:21. 22. 24. cap. 24:7. habet τὸν πονηρὸν, ut & Apostolus 1. Corinth. 5. vers. ult. ac *Philo* de Temulentia p. 242. B. & *Theodoret.* loco cit. 6. θυγάτηρ R. θυγάτηρ σου A. H. *Hex. Tertull.* loco cit. & *Cypr.* de Exhort. Martyrii cap. 5. Ibid. φίλος ἴσος τῇ ψυχῇ R. ὁ φίλος ὁ ἴσος τῇ ψυχῇ A. H. (quantum ad posterius ὁ) *Hex. Philo* de rerum divinarum hærede p. 492. *D. Tertull.* loco cit. *qui animæ tuæ par est*; & *Cypr.* dicto loco: *qui animæ tuæ æqualis est.* Mox, βαδίσωμεν R. πορευθῶμεν A. *Hex.* Ipsa quoque *Rom.* Editio infra vers. 13. ita habet. Ibid. ut & vers. 13. οὓς R. οἷς A. *Hex.* 8. οὐδ᾽ οὐ μὴ R. οὐδὲ μὴ A. *Hex.* Confer supra cap. 10:17. 9. αἱ χεῖρές σου ἔσονται R. ἡ χείρ σου ἔσται A. H. *Hex.* & *Cypr.* loco cit. *manus tua erit*; quamvis *Tertull.* (nisi Librarii eum vitiaverint) habeat: *manus tuæ erunt.* 11. προσθήσει ποιῆσαι ἔτι R. προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι A. H. *Hex.* 12. κατοικεῖν σε R. κατοικεῖν A. H. *Hex.* 13. ἐξήλθοσαν R. ἐξῆλθον A. *Hex.* Ibid. τὴν γῆν R. τὴν πόλιν A. H. *Hex.* Confer. mox vers. 15. 14. ἐτάσῃς . . . ἐρευνήσεις R. ἐξετάσῃς . . . ἐξερευνήσεις A. *Hex.* 15. τῇ γῇ R. τῇ πόλει A. H. *Hex. Tertull.* & *Cypr.* locis cit. 16. ἐναντίον R. ἔναντι A. *Hex.* Similiter v. 18. 17. ὤμοσε R. ὤμοσεν Κύριος A. *Hex.* ubi vox Κύριος obelo est transfixa. 18. τὰς ἐντολὰς R. πάσας τὰς ἐντολὰς A. H. *Hex.*

Deuter. XIV. 1. Οὐκ ἐπιθήσετε R. οὐ φοιβήσετε, καὶ οὐκ ἐπιθήσετε A. H. *Hex. Theodoret.* Quæst. 13. & *Cyrillus* allegatus a *Nobilio* in Notis ad hunc locum; ubi etiam testatur, in margine *Vaticani* Codicis verba, οὐ φοιβήσετε, adscripta esse. 2. γενέσθαι σε λαὸν αὐτῷ περιούσιον R. γενέσθαι (omisso σου) αὐτῷ λαὸν περιούσιον A. H. *Hex.* 4. κτήνη R. τὰ κτήνη A. H. 5. δορκάδα R. δορκάδα, καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον A. H. *Hex. Philo Judæus* in MS. Tractatu περὶ ζώων, Titulo: Τετραπόδων ὅσα καθαρά. observans hæc esse δέκα ἀριθμῷ quem numerum τελειότατον καὶ ἱερώτατον appellat, eôque propterea docet τὰ γένη καθαρῶν ζώων ἐπισφραγίζεσθαι. At vero si βούβαλον & τραγέλαφον demas, non *decem*, sed *octo* solum forent numero. 7. ἀνάγουσι μηρυκισμὸν R. ἀνάγει μηρυκισμὸν ταῦτα A. H. Ibid. ταῦτα ὑμῖν ἐστι R. ὑμῖν ἐστιν A. *Hex.* H. siquidem הֵם per ἐστὶ exprimitur; unde infra vers. 19. vox ταῦτα obelo notata in *Hex.* 9. τῷ ὕδατι R. τοῖς ὕδασιν A. *Hex.* Ibid. ἐστὶν ἐν αὐτοῖς R. ἐστὶν αὐτοῖς A. H. *Hex.* 10. καὶ λεπίδες R. οὐδὲ λεπίδες A. *Hex.* 13. ἰκτῖνον R. ἰκτῖνα A. *Hex.* In fine versus 13. ὅμοια αὐτῷ, omisso versu 14. R. ὅμοια αὐτῷ. 14. καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ A. H. *Hex.* 15. λάρον R. λάρον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ A. H. *Hex.* 19. ἀκάθαρτά ἐστιν R. ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστιν A. *Hex.* ubi ταῦτα obelo transfixum. 22. παντὸς γεννήματος R. πᾶν τὸ γέννημα A. H. 23. φαγῇ αὐτὸ R. φαγῇ αὐτὸ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου A. H. *Hex. Euseb.* Demonstr. Evang. Lib. I. cap. 3. pag. 1. & *Theodoret.* Quæst. 13. in Deuteron. (in quibus ἐναντίον.) Ibid. τὰ πρωτότοκα R. καὶ τὰ πρωτότοκα A. H. *Hex.* 26. ἀργύριον R. τὸ ἀργύριον A. H. *Hex. Theodor.* & *Euseb.* loco cit. pag. 2. A. Ibid. ἢ ἐπ᾽ οἴνῳ R. ἐπ᾽ οἴνῳ A. *Hex.* Mox, ἐναντίον R. ἔναντι A. *Hex.* 29. ἔργοις R. ἔργοις σου A. H. *Hex.* (ubi ple-

plenius, *ἔργοις ※ τῶν χειρῶν σου*") *Theodoret.* cit. Quæst. 13. in Deuteron. & *August.* Quæst. 20. in hunc librum. Atqui eadem methodo per omnia *Pentateuchi*, ut & Libri *Josuæ* Capita procedit *Dissertatio* nostra; prælo quidem parata, sed non imprimenda, donec id opportune ac citra damnum meum fieri possit.

CAP. II.

Ratio ac methodus hujus LXX. Interpretum Editionis e Codice ALEXANDRINO.

CUm igitur *Alexandrinus* hic Græcorum Bibliorum Codex omnium, qui erudito orbi innotuerunt, sit optimus ac vetustissimus, suaque vetustate in pluribus locis ita exesus, ut jam lectu sit difficillimus, ac labente ætate deteriorem subiturus fortunam; hinc factum ut de eo verbatim atque accurate typis exprimendo inde a primo ejus in Angliam appulsu cogitatum fuerit. Princeps qui huic operi sedulam profecto admovit manum, sed animum minus perspicacem ac judicium parum subactum adhibuit, fuit *Patricius Junius*; in cujus institutum Reverendus admodum *Waltonus* in Prolegomenis Bibliorum Polyglottorum Sect. IX. §. 34. hæc animadvertit: *Proposuit quidem D. Junius multis antehac annis Manuscriptum hoc typis evulgare; cujus etiam specimen impressum vidi; sed consilium ejus multis Viris doctis merito improbatum, ejus progressum retardavit; dum multa pro arbitrio ex MS. detruncavit & mutavit, idque cum nulla premebat necessitas, prout ex Catalogo satis magno vocabulorum per pauca Geneseos Capita, quæ ipse mutaverat & expunxerat, (quem mihi ostendit Typographus) constat. Idem etiam ex Notis ejus, quas impressas dedimus Tomo ultimo, percepi: ubi multa a Codice Alexandrino diversa inveni; sæpe lectionem Romanam pro Alexandrina poni; & ex Romano, Veneto, Complutensi, & Alexandrino Exemplari invicem mixtis novam quasi Editionem conflatam.* Postea CAROLO II. regnante, sacri Ecclesiæ Anglicanæ Antistites, præsertim duo maximi sacrarum atque Ecclesiasticarum literarum Fautores ipsique doctissimi Præsules, FELLUS Oxoniensis, & PEARSONUS Cestriensis, id negotii dederunt Viro non modo Græcæ, sed & aliarum Orientalium linguarum peritissimo, Dn. D. *Thomæ Smitho*, tunc temporis *Collegii S. Mariæ Magdalenæ* apud Oxonienses Socio ac Ornamento prorsus eximio; cui etiam Codex *Alexandrinus* ad parandam ejus Editionem

tionem Oxonium missus fuit. Verum magnarum, quas hoc opus requirebat, impensarum defectus, ac tristia præsertim laudatorum Episcoporum fata fecere, ut laudabile istud cœptum una cum ipsis fuerit intermortuum, ac in ipsa, ut ajunt, herba suffocatum. Cæterum cum *Augustissima* ANNA inter ipsa felicissimi Regni sui auspicia annuum stipendium mihi esset largita, egoque Regia hac munificentia exstimulatus, de opere aliquo ad DEI quidem præcipue gloriam, sed & laudatæ Principis honorem insuper tendente serio cogitarem; LXX. Interpretum Editio, cui jam ante aliquot annos animum intendere cœperam, denuo in mentem meam venit. Ac initio quidem de præstantia *Alexandrini* Codicis præ *Vaticano* dubius, & illius accurate describendi atque emendate edendi difficultate deterritus, nec non sumptibus, utpote qui tenuitatem meam longe excederent, destitutus, *Romanam* Editionem ex aliis Codicibus, præsertim pretioso isto Regiæ Bibliothecæ κειμηλίῳ, suppletam, ac ubi defectu laborabat, integritati, ubi vitio, sanitati restitutam in publicum emittere mihi proposueram. Verum dictis Capite præcedenti argumentis de excellentia *Alexandrini* Exemplaris certior factus, ac proinde illius Editionem Ecclesiæ Dei utiliorem fore persuasus, excusso omni laboris tædio, Divinæ providentiæ in procurandis necessariis ad hoc opus sumptibus confisus, istud in Nomine Domini sum aggressus, ac partem potius Regii stipendii meæ vivendi commoditati, quam me cœpto labori subtrahere malui; ejusque primitias jam erudito orbi, præsertim *Anglicano*, cui eæ maxime debentur, ea qua par est, modestia offero.

§. 2. Dicet forte aliquis, me huic labori supersedere potuisse, nec opus fuisse ut Codex *Alexandrinus* modo typis exprimeretur, cum diversæ ejus a *Romana* Editione lectiones in Bibliis Polyglottis *Waltoni* ad inferiorem sacri textûs oram sint subnexæ; adeo ut inde illius tenorem percipere liceat. Verum ut taceam, egregium istud opus ob magnam molem atque pretium non quotidiani ac promiscui usus esse; sane ad prompte atque accurate legendum in eo textum *Alexandrinum* vix ac ne vix quidem adhiberi potest, iis præsertim in locis, ubi plures occurrunt variantes lectiones, & subinde tanto quidem numero, ut paucæ lineæ earum sint expertes, sicut in Libro *Judicum* videre est. Similiter ubi diversus est Capitum vel Versuum ordo, & crebra magnave eorumdem transpositio, v. g. Lib. III. *Regum* (juxta LXX.) cap. 4. seqq., non nisi magna cum difficultate ac remora *Alexandrini* Codicis textum ordine assequi licet. Accedit quod sæpius non recte neque accurate verba laudati Libri ibi expressa habeantur; quod quidem aliquando Typothetarum culpæ, aliquando autem ejus, qui variantes Lectiones excerpsit, errori tribuendum est. Equidem hæc non scribo, ut erudito nomini ac debitæ laudi *Alexandri Huissi*, S. T. B. & Ecclesiæ Cathedralis Wellensis Præbendarii, qui,

qui, teste *Waltono* sub finem Præfationis in Biblia Polyglotta, hanc operam præstitit, quicquam detraham; quin potius ingenue fateor, me ejus collationes cum Codice *Alexandrino* omnibus, quæ cum aliis Libris factæ, Tomo VI. Operis istius exhibentur; accuratiores deprehendisse; deprehendisse tamen & παροράματα ac lapsus quosdam, in tam difficili opere omnino excusandos, necessarium mihi visum est ut monerem, imo ut omnia ac singula errata sive laudati *Huissi*, sive Typothetæ indicarem, ne si quando Lector discrepantiam inter nostram Editionem & Lectiones in Bibliis Polyglottis expressas animadverterit, anceps hæreat, uter in legendo, vel exscribendo. vel exprimendo Codice *Alexandrino* dormitaverit aut erraverit. Accedit quod aliquæ Codicis *Alexandrini* lectiones a *Romana* quidem Editione diversæ, sed *Hebræo* textui ac priscorum *Patrum* allegationibus, nec non *Hexaplari* Edit. & MS. *Cotton.* (de quibus cap. 3. dicam) consonæ, ibi sint omissæ; quibus notatis, laudati Codicis præstantia simul ostendetur. Lectionem itaque *Alexandrinam* aut prorsus non, aut non recte exhibent Biblia Polyglotta sequentibus in locis, quæ idcirco ita corrigenda sunt.

GENESEOS.

Cap. 1. v. 30. lege τῷ ἕρποντι. Cap. 2. v. 23. vox ὅτι non prorsus omissa, sed in margine eadem manu adscripta est, uti jam Cap. 1. §. 8. monui. Cap. 3. v. 6. λαβῦσα τῦ καρπῦ. v. 20. vox αὐτῦ deest in *Alex.* Cap. 4. v. 8. lege ἀνέστη. v. 12. ὅτι (non ὅτε) v. 18. bis, Μαιήλ. v. 20. Ἰωβὴλ. Cap. 5. v. 24. ηὑρίσκετο, uti *Cott.* v. 30. καὶ ἑξηκονταπέντε. Cap. 7. v. 8. ita habet *Alex.* καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· omnia recte juxta *Hebræum*, si verba, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν priori loco expungas, ubi sane recentiori atramento super rasam membranam sunt scripta. Eodem cap. 7. v. 20. δεκαπέντε (non πεντεκαίδεκα) scriptum in *Alex.* v. 22. πᾶς ὃς ἦν. Cap. 9. v. 1. ηὐλόγησεν, uti *Cott.* v. 25. αὐτῦ post παῖς non legitur; v. 26. οἰκέτης post παῖς omittitur; recte juxta *Hebræum*, MS. *Cotton.* *Justin.* M. Dial. cum Tryph. pag. 368. *Chrysost.* Homil. 29. in Genesin, aliosque. Cap. 10. v. 1. ἐγεννήθησαν. v. 19. ἐγένοντο τὰ ὅρια. v. 24. bis habet Καινᾶμ pro Καινᾶν· (cum tamen in Bibl. Polygl. semel tantum sit notatum.) v. 28. Σαβεὺ pro Σαβὰ. Cap. 11. v. 6. ἐπιθῶνται ποιῆσαι. v. 31. ἦλθεν. Cap. 12. v. 8. κατ' bis pro κατά. v. 16. καὶ ante ἡμίονοι omissum occasione præcedentis syllabæ καὶ. Cap. 14. v. 4. αὐτοὶ ante ἐδούλευον abest ab *Alex.* perinde ut ab *Hebræo.* v. 9. καὶ ante Ἀριὼχ omissum. v. 11. ἔλαβεν. v. 12. τὸν ante υἱὸν non legitur, uti nec in *Hebræo.* v. 13. pro παρὰ videtur scriptum fuisse ἐν juxta *Hebr.* ב. Quippe ν apparet, & unius solum literæ spatium a membrana est abscissum, ut ex præcedentibus lineis colligitur. v. 13. loco Ἀμοῤῥαίῳ habet ὁ Ἀμορὶς, perinde ut Codex *Cotton.* v. 19. ηὐλόγησεν. Cap. 15. v. 15. γήρει, ut *Cotton.*

ton. Nam ϱι legitur, licet γη sit excisum. Cap. 16. v. 2. τεκνοποιήσεις habet pro τεκνοποιήσωμαι. v. 4. ἴδεν & ἠτιμάσθη. v. 5. ητιμάσθην· (non ἠτίμασεν, quod nescio unde acceperit *Huissus*, vel Typotheta.) v. 13. ἐφιδών. Cap. 17. v. 6. deest alterum σφόδρα. v. 12. ὁ οἰκογενὴς, sine καὶ. v. 14. ἐξολεθρευθήσεται. v. 16. post εὐλογήσω scriptum αὐτὸν, non αὐτό. v. 17. γενήσεται legitur pro τέξεται. v. 19. τῷ Ἀβραὰμ pro πρὸς Ἀβραὰμ. v. 20. εὐλόγησα. v. 23. αὐτοῦ, loco ἑαυτοῦ, v. ult. αὐτοῦ (post οἰκογενὴς) non extat in *Alex.* uti nec in *Hebr.* Cap. 18. v. 13. non ὅτι deest, ut in Bibl. Polyglott. est annotatum, sed τι, quod præcedit ante ὅτι, est omissum. Cap. 19. v. 15. ἐγίνετο. v. 20. καὶ ante ἐκεῖ non extat in *Alex.* uti nec in *Hebræo* & *Cotton.* V. 27. τὸ πρωὶ. v. 33. pro priori νυκτὶ ἐκείνῃ habet νυκτὶ ταυτῇ, (quomodo & *Cotton.*) pro posteriori autem νυκτὶ ἐκείνῃ habet τὴν νύκτα ἐκείνην. v. 38. Ἀμμὰν ὁ υἱὸς τοῦ γένους· cum in Bibl. Polygl. omittatur ὁ & τοῦ. Cap. 20. v. 8. τὸ πρωί. Cap. 21. v. 22. & 32. Φικὸλ. v. 25. ἀφειλαντο, sicut & in *Cotton.* Cap. 22. v. 2. ἀνένεγκον. v. 22. καὶ τὸν Ἀζαῦ juxta *Hebræum* & *Cotton.* Cap. 23. v. 16. τῷ Ἐφρὼν loco τοῦ Ἐφρὼν. Cap. 24. v. 22. δραχμῆς ὁλκῆς. v. 30. οὕτως. v. 33. εἶπαν. v. 43. ἔστηκα, (eraso ἐφ) uti *Cotton.* v. 47. τοῦ υἱοῦ Ναχὼρ, sicuti *Cotton.* v. 52. τὸν παῖδα τὸν Ἀβραὰμ, perinde ut v. 59. v. 58. Καὶ εἶπεν, pro ἡ δὲ εἶπεν. Cap. 25. v. 2. Ἰεξὰν juxta *Hebr.* & *Cotton.* (Atque sic versu 3.) Ibid. Μαδαὶμ pro Μαδὰλ, propius *Hebræo.* v. 3. Ἀσσουριεὶμ & Λοωμιεὶμ. v. 4. Ἀφὲρ, item Ἀβορὰ καὶ Θεργαμά. v. 14. καὶ Ἰδουμά. Cap. 26. v. 24. διὰ Ἀβραάμ. v. 26. Φικόλ. v. 27. ἤλθατε. Cap. 27. v. 30. τὸν Ἰακὼβ juxta *Hebr.* & *Cotton.* v. 31. Φαγεῖν τῆς θήρας. v. 37. ἐστήριξα. v. 45. ὑμῶν recte loco ἡμῶν. Cap. 28. v. 7. ἑαυτοῦ. Cap. 29. v. 10. ἐπότισεν. v. 24. Ζέλφαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ, voce Λείᾳ in Bibl. Polyglottis male omissa. Cap. 30. v. 8. συνεβάλετό μοι, β inter ε & α superscripto eadem manu. v. 22. τῆς ante Ῥαχὴλ omissum. v. 27. θεὸς τῇ σῇ sine ἐπὶ vel ἐν, cujus nullum prorsus apparet vestigium, nec ullum vacuum spatium vel rasuræ signum. v. 42. ἔτεκον. Cap. 31. v. 9. & 16. ἀφείλατο. v. 26. κρυβῇ. v. 33. ἠραύνησεν priori quoque loco. v. 43. ταῖς θυγατέρες, (pro θυγατράσιν) non τῶν θυγατέρων. Cap. 32. v. 10. ἱκάνεσαι, (quomodo & *Hexapl.* Codex MS. *Vossii* habet, pro ἱκανοῦταί, uti recte legitur in *Cotton.*) v. 28. ἔτι deest, ut in MS. *Voss.* & apud *Phil.* lib. de Temulentia p. 251. D. de Mutatione Nominum p. 1051. *Orig.* Epist. ad Africanum p. 326. *Euseb.* de Præparat. Evangel. Lib. 7. c. 8. quamvis Lib. 5. de Demonstr. Evang. c. 11. additum legatur. Cap. 33 v. 14. προσελθάτω, pro προελθέτω (Prius scriptum fuit προσελθάτω, sed σ. postea erasum est.) Cap. 34. v. 8. προσείλατο. v. 23. καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὰ τετράποδα αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ κ. τ. λ. ita ut τὰ ὑπάρχοντα male quidem bis sint posita, sed pronomen αὐτῶν post τετράποδα bene additum juxta *Hebr.* Cap. 35. v. 3. μοι loco μου habet *Alex.* quanquam male. v. 9. τῷ ante Ἰακὼβ deest, ut in MS. *Vossii* & *Cotton.* v. 29. ἐκλιπὼν, (non ἐκλείπων.) Cap. 36. v. 13. Μασεμμαθ perperam scriptum in *Alex.* pro Βασεμμαθ. v. 22. recte Χορρεὶ habet. v. 23. καὶ,

καὶ, ante Σώφ, non eſt in *Alex.* neque in *Hebr.* v. 24. habet Αἰὲ, καὶ Ὠνάν· ὗτός ἐςιν ὁ Ὠνὰς, ὃς κ. τ. λ. v. 33. Ἰωβὰδ (non Ἰωβὰλ.) v. 36. & 37. Σαλαμὰ propius ad *Hebræum* שמלה. v. 38. & 39. Βαλαεννών. Cap. 37. v. 2. δὲ ante δεκαεπτὰ eſt omiſſum. v. 21. ἐξείλατο. v. 22. ἐμβάλετε cum ſimplici λ. Cap. 38. v. 16. ἡ νύμφη. v. 19. περιεβάλετο pro περιείλετο. v. 25. τινὸς pro ὗτινος. v. 30. τῦτον (ν eadem manu ſupraſcripto.) Cap. 39. v. 6. ἐπέςρεψεν. Cap. 40. v. 21. ἀπεκατέςησεν. Cap. 41. v. 19. Biblia Polygl. male excludunt articulum ταῖς. v. 34. lege γεννήματα. v. 39. ἐπειδὴ. v. 43. in fine, τῆς γῆς. Cap. 42. v. 34. ἐμπορεύεσθε. v. 38. ἂν πορεύεσθε. Cap. 43. v. 10. Ἰσραὴλ expungitur in Bibliis Polygl. ſed *Alex.* habet appoſitum in margine interiori una cum ſigno, quo textui inſerendum indicatur. v. 17. τῦ ante Ἰωσὴφ deeſt in MS. Cap. 44. v. 1. & 2. ἐμβάλατε. v. 12. τῷ loco τῦ. v. 31. παιδάριον legitur in MS. pro παιδίον. Cap. 45. v. 14. ἐπέπεσεν in *Alex.* (licet male) pro ἔκλαυσεν. v. 20. ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, pronomine juxta *Hebr.* recte addito in MS. ſed in Bibliis Polygl. perperam omiſſo. v. 23. αἰγοντίας poſt vocem Αἰγύπτυ additur, cum tamen antea præceſſerit, licet recentiori atramento ſuper ſpatio raſo exaratum. Cap. 46. v. 1. mendoſe excuſum in Bibliis Polyglottis, ἤθυσεν pro ἔθυσεν. v. 3. MS. habet: λέγων· ἐγώ. v. 4. χεῖράς σε ἐπὶ. v. 9. Φαλλὺδ. v. 10. Ἰαχεὶμ in *Alex.* litera ι recte præfixa juxta *Hebr.* & *Cotton.* licet μ male poſito pro ν. v. 12. Ἀσρὼμ in MS. minus recte pro Ἀσρών. v. 16. Σαυνὶς in MS. juxta *Hebræum.* v. 29. πλίονι, id eſt πλείονι, in *Alex.* perinde ut *Cotton.* recte pro πίονι. v. 34. Ἀραβίᾳ in *Alex.* ut & in *Cotton.* Cap. 47. v. 17. *Alex.* omittit αὐτῶν inter κτήνη & πρὸς, ſicut & *Cotton.* v. 26. non μόνον habet, ſed μόνων juxta *Hebræum* לְבַדָּם Cap. 48. v. 1. lege ἀνηγγέλη, ſicut & in *Cotton.* v. 10. ἐδύνατο· item, καὶ ἤγγισεν δὲ. Cap. 49. v. 17. in *Alex.* ſcriptum ἐπ' ὁδῦ. v. 25. καὶ (ante μήτρας) deeſt. v. 26. omiſſa vox ὀρέων· & κεφαλῆς legitur, non κεφαλήν.

EXODI.

Cap. 1. v. 1. *Alex.* habet πανοικίᾳ αὐτῶν. v. 21. ἑαυτῦ. Cap. 2. v. 14. ἢ pro μή. Cap. 4. v. 7. in MS. legitur, ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τῦ κόλπυ. Unde in Bibliis Polygl. ſub lit. ζ. male diverſa annotata eſt Lectio, ἐξήνεγκεν τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐκ τῦ κόλπυ· errore orto ex verſu 6. ubi tam *Alex.* quam *Rom.* Editio ita habet. v. 13. ἄλλον δυνάμενον ordine inverſo legendum indicatur ſignis, de quibus cap. 1. §. 8. dixi. v. 25. legitur παιδίυ μυ· ſed v. 26. μυ omiſſum eſt. Cap. 6. v. 15. Ἰαωαδὶ habet MS. Cap. 7. v. 19. in *Alex.* ὕδατα τῦ ποταμῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμὺς, male quidem. Cap. 9. v. 3. ἐν τοῖς καμήλοις, juxta *Hebræum.* Cap. 10. v. 7. ἔςαι ὑμῖν (pro ἡμῖν) τῦτο σκῶλον. v. 12. articulum τὴν ante χεῖρα perperam excludunt Biblia Polyglotta. Cap. 11. v. 10. lege ἐποίησαν τὰ σημεῖα καὶ πάντα τὰ τέρατα, uti habet quoque *Alex.* Quippe τὰ σ.. plane apparet, licet .. ημεῖα καὶ haud cadat ſub oculos, alia membranâ ſuperinductâ. Cap. 12. v. 1. Αἰγύπτῳ habet MS. loco Αἰγύπτυ. v. 5. ἀμνῶν loco ἀρνῶν. v. 7. οἷς ἄν. v. 10. ab initio, εἰς τὸ πρωΐ. v.

15. τῆς πρώτης ἡμέρας, (quod ſub litera ξ. in Bibliis Polyglot. notatum) ab initio, non in fine iſtius verſus habetur. Eodem v. 15. & 19. lege ἐξολεθρευθήσεται. v. 18. ἐναρχομένε. v. 21. vox υἱῶν in *Alex.* omiſſa juxta *Hebræum.* v. 23. lege ὀλεθρεύοντα. v. 30. ἀνήσῃ mendoſe in Bibliis Polyglottis excuderunt. v. 45. καὶ μισθωτὸς extat in MS. v. 48. ὥσπερ ὁ αὐτόχθων, ſine καὶ. v. 49. ἔσαι una cum *Rom.* habet. *Alex.* Cap. 14. v. 9. recte ſcriptum Βεελσεφών. Cap. 15. v. 1. τῷ Κυρίῳ juxta *Hebr.* v. 18. Κύριε. Cap. 16. v. 4. ὀνόματι perperam pro τῷ νόμῳ. v. 9. προσέλθατε. v. 17. poſt τὸ ἔλαττον in MS. male ex verſu ſequenti additæ voces, ἐκ ἠλαττόνησεν. v. 18. συνέλεξεν. v. 35. εἰς γῆν οἰκεμένην, recte juxta *Hebr. Cyrill.* &c. Cap. 17. v. 12. ἐπ' αὐτὸν, licet perperam. Cap. 18. v. 14. ἐποίει. Cap. 19. v. 1. Biblia Polyglotta male excludunt τὴν. v. 16. καὶ (ante ἐγίνοντο) deeſt in *Alex.* v. 22. καὶ οἱ ἱερεῖς δὲ οἱ. Cap. 20. v. 25. μυ loco συ mendoſe in MS. Cap. 21. v. 29. αὐτῶν (poſt Κυρίῳ) quanquam male. v. 31. ποιήσεσιν. Cap. 22. v. 8. μὴ deeſt in *Alex.* v. 9. ε (vel ῦ) ἐὰν. Cap. 23. v. 14. ἑορτάσετε juxta *Hebr.* v. 22. ἐςε, (id eſt, ἔσαι) non ἐςὶν, habet MS. Cap. 25. v. 9. Cap. 26. v. 4. 17. 24. Cap. 27. v. 8. ὕτως. Cap. 26. v. 18. εἴκοσι. v. 20. ςύλες recte, ut v. 18. & 22. Cap. 28. v. 2. ἐνέπλησας. v. 41. ἱερατεύσωσιν. Cap. 29. v. 2. in Bibliis Polyglottis mendoſe excuderunt σημίδαλιν. v. 5. MS. habet αὐτά. Verſ. 12. in *Alex.* ita interpolatus legitur: Καὶ λήμψῃ ἀπὸ τῦ αἵματος τῦ [μόσχυ καὶ θήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τῦ] θυσιαςηρίυ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τῦ θυσιαςηρίυ τῷ δακτύλῳ κ. τ. λ. iis quæ uncis incluſa ſunt, interiori margini, minori quidem charactere, ſed eadem, uti videtur, manu adſcriptis. Confer hoc loco ſequentem §. 4. v. 19. λήψῃ eſt omiſſum in MS. v. 22. in Bibliis Polyglottis vitioſe expreſſerunt λοιβὸν. v. 35. MS. habet ὕτως. v. 46. γνώσομαι, ſed male. Cap. 30. v. 5. αὐτά. v. 8. ἅπτῃ quidem ſcriptum; attamen ἐξ eadem, niſi fallor, manu, licet minori charactere ſuperſcriptum, ita ut ἐξάπτῃ omnino ſit legendum. Similiter v. 19. ὕδατι in margine appoſitum eſt, ac addito ſigno textui inſerendum indicatur; adeo ut in Bibliis Polyglottis perperam ſit omiſſum. v. 23. τὸ ante ἄνθος, vel ἄνθον, uti mendoſe in *Alex.* ſcriptum, ibidem non legitur. Cap. 31. v. 4. vitioſe in Bibliis Polyglottis excuderunt ἀρχιτεκτονεῖν. v. 14. MS. habet φυλάξασθε. v. 15. recte θανάτῳ. Cap. 32. v. 13. σαυτῦ. Cap. 34. v. 1. ἃς συνέτριψας, absque intermedio τὸ. v. 16. ἐκπορνεύσεσιν priori loco: nam poſterius coma, in quo ἐκπορνεύσεσιν iterum occurrit, occaſione ὁμοιοτελεύτε excidit in *Alex.* Cap. 35. v. 7. in Bibliis Polyglottis not. ζ. verba, καὶ δέρματα ἄγια ἤνεγκαν. πᾶς, quorum in MS. nec vola, nec veſtigium, male a Typotheta addita ſunt ex ſequenti not. τ. ad verſum 23. ejuſdem Capitis. Ibidem not. μ. poſt primum σκεύη perperam legitur αὐτῆς, cum MS. recte habeat αὐτῦ. Eodem cap. 35. v. ult. verbum ποιῆσαι male excluſum in Bibliis Polyglottis. Cap. 36. not. τ. σφραγίδες excudi debebat juxta *Alex.* quamvis σφραγῖδας rectius habeat Editio *Romana.* Mox not. φ. articulus τὺς ante χρυσῦς in MS.

MS. non legitur. Eodem cap. 36. post literam χ. & mox sequentem vocem δακτυλίυς, Biblia Polyglotta retinuerunt Romanam lectionem ἐπ', cum in *Alex.* ἐξ sit scriptum. Prope finem ejusdem Capitis MS. habet ἐντετυπωμένα, non ἐκτετυπωμένα. Cap. 37. haud procul a fine, comma, καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, in MS. legitur post, περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, non post, κύκλῳ χαλκοῖ. Cap. 38. inter lit. κ. & λ. MS. habet σπείσεις· inter μ & ν, λύχνοι ἐξ αὐτῶν· inter π & ρ, ὗτος ἐποίησεν τὰς στύλυς τῆς σκηνῆς· inter σ & τ, τῇ πύλῃ· inter ψ & ω, χαλκᾶς, absque articulo τάς. Cap. 39. not. γ. MS. habet, καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑβδομηκονταπέντε· not. η. lege ἐν τῇ· inter ο & π, expunge αὐτῆς post μοχλύς. Cap. 40. v. 6. MS. habet παρὰ τὴν θύραν juxta *Hebr.* v. 20. ἐνέβαλεν εἰς αὐτήν, καὶ. v. 35. ἠδυνήθη.

LEVITICI.

Cap. 2. v. 13. διαπαύσετε juxta *Hebraum* & *Hex.* Cap. 4. v. 13. πλημμελήσωσιν. Cap. 5. v. 12. ἁμαρτία. v. 15. ψυχὴ ἐὰν λάθῃ, juxta *Hebr.* v. 16. καὶ ἥμαρτεν, omisso ὃ. Cap. 6. v. 28. desunt in MS. ἐν αὐτῷ. Cap. 7. v. 7. exclusa vox αὐτῷ· & vers. 9. deficit particula ἢ ante ἐπὶ τηγάνυ. Cap. 8. v. 8. MS. habet ἐπ' αὐτὸ τὸ λογεῖον· nam virgula – ob quam *Huissus* posuit αὐτὸν, est signum abbreviatæ vocis Κύριος in aversa pagina, unde transparet. v. 24. articulus τῶν (ante χειρῶν) male exclusus in Bibliis Polyglottis; similiter v. 35. καὶ (ante φυλάξ ..) inserit MS. juxta *Hebr.* & *Hex.* Cap. 10. v. 6. τῷ Ἀαρών. v. 18. πρόσωπον ἕως, licet perperam. Cap. 13. v. 20. ὅτι ante λέπρα abest a MS. ut & ab *Hebræo.* v. 21. καὶ (ante ἀφοριεῖ) omissum. v. 22. deest διαχύσει. v. 45. ἔσαι παραλελυμένα juxta *Hebr.* v. 56. καυθῆναι vel πλυθῆναι, pro πλυθῆναι. v. 59. ἀφὴ loco ἀφῆς. Cap. 14. v. 10. πρόβατον εἰς (sive εἷς) ἐνιαύσιον, licet male εἰς pro ἓν sit positum. v. 19. τῷ καθαριζομένυ. v. 42. ἀπεξυσμένυς χερεύς. Cap. 15. v. 33. καὶ ante ὁ γονοῤῥυής omissum. Cap. 16. v. 2. εἰσπορευέσθωσαν. v. 8. vox κλήρυς deest. v. 11. in fine, τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας· quomodo & *Hexapl.* Editio hoc loco, ac *Romana* quoque ab initio hujus versus habet. v. 15. τῆς ἁμαρτίας juxta *Hebr.* & *Hexapl.* v. 16. ἁμαρτιῶν αὐτῦ. v. 17. ὡς ἄν. v. 21. προσάξει Ἀαρών. v. 24. ἐκδύσεται. v. 32. τελειώσυσιν. Cap. 17. v. 10. ἢ ante τῶν προσηλύτων omissum in MS. Cap. 18. v. 4. φυλάξεσθε, πορεύεσθαι juxta *Hebr.* & *Philonem Jud.* de congressu quærendæ eruditionis gratia pag. 436. D. *Euseb.* Demonstr. Evangel. Lib. 4. cap. 10. pag. 162. v. 30. ὃ γέγονεν. Cap. 19. v. 13. ἐκ ἁρπάσεις. v. 26. ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε. v. 31. ἐγγαστριμύθοις, recte juxta *Hexapl.* Edit. & *Orig.* lib. 5. contra Celsum; quomodo & *Rom.* Editio sequenti Capite vers. 6. habet. Cap. 20. v. 6. λαῦ αὐτῦ. v. 21. τὴν γυναῖκα juxta *Hebraum.* v. 26. ἔσεσθε ἐμοὶ notavit *Huissus*, cum tamen unum solummodo ε extet in *Alex.* ac proinde ἔσεσθέ μοι sit legendum, prout *Rom.* Editio habet. Cap. 21. v. 14. vox λαῦ deficit. Cap. 22. v. 13. θυγάτηρ ἀνθρώπυ ἱερέως· sicuti vers. 12. v. 19. καὶ ἐκ τῶν προβάτων. Cap. 23. v. 2. αἱ, ante ἑορταί μυ, abest ab *Alex.* ut & ab *Hebr.* v. 7. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη.

v. 14.

v. 14. Verba εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, male in Bibliis Polyglottis prorsus sunt exclusa, cum in MS. legantur, licet ante νόμιμον αἰώνιον posita. v. 21. ἡμέραν, κλητὴ ἁγία juxta *Hebræum*. v. 39. ἑορτάσετε, ut in *Hebræo*. Cap. 24. v. 10. Ἰσραηλίτιδος. v. 16. ἡ ante συναγωγὴ deest in MS. Cap. 25. v. 10. ἕως τὸ πεντηκοστὸν· sicuti sequenti v. 11. *Romana* quoque Editio habet. Ibid. πατρίδα αὐτοῦ. v. 18. post medium, ποιήσετε. Versus 41. postremum verbum, ἀποθανεῖται. v. 48. ἔσται αὐτῷ juxta *Hebræum*. v. 50 deest vox ἑαυτὸν. v. 53. ἐνιαυτὸς ἐξ ἐνιαυτοῦ, male quidem. Cap. 26. vers. 18. τοῦ ante παιδεῦσαι omissum, ut & in *Hexapl*. Editione. v. 26. σιτοδείαν. Cap. 27. v. 8. αὐτοῦ εὐξαμένου. v. 20. λυτρώσεται. v. 21. ἡ ante ἀφωρισμένη deest, v. 32. ὁ ἐάν.

NUMERORUM.

Cap. 1. v. 5. τῷ Ῥουβὴν. v. 6. τῷ Συμεών. v. 7. τῷ Ἰούδα. Cap. 2. v. 12. Φυλὴ juxta *Hebræum* & *Hexaplarem* Codicem, quomodo & *Romana* Editio versu 27. habet. v. 18. κατὰ θάλασσαν, juxta *Hexapl. Orig.* Editionem. v. 29. Νεφθαλεὶμ bis. v. 31. ἔσχατοι ἀναζεύξουσιν κατὰ τάγμα. Cap. 4. v. 5. τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, quamvis perperam. v. 31. ὑπ' αὐτοῦ· & v. 32. κλάδους· licet hæc quoque male. Cap. 5. v. 27. ἀρὰν ἐν τῷ λαῷ. juxta *Hebr*. & *Hexapl*. Codicem. v. 31. ἡ γυνὴ cum articulo, perinde ut in *Hebræo*. Cap. 6. v. 4. ἀπὸ πασῶν. v. 12. ὅτε perperam Cap. 7. v. 6. Biblia Polyglotta male expungunt articulum τοῖς, quem *Alex*. habet. v. 8. in MS. τοῦ υἱοῦ. v. 18. ὁ ante ἄρχων deest. v. 86. σίκλῳ τῶν ἁγίων. Cap. 8. v. 17. ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. Cap. 9. v. 3. ποιήσετε αὐτὸ, juxta *Hebræum*. v. 13. δῶρον Κυρίου, ut in *Hebræo*. Cap. 13. v. 30. τῇ ante πρὸς νότον deest. Cap. 14. v. 36. in fine ἐπὶ τῆς γῆς. Cap. 15. v. 22. διαμαρτύρητε, licet mendose. v. 23. ἡμέρας ἧς συνέταξεν. v. 27. ἐὰν δὲ ψυχή. v. 36. ἐλιθοβόλησαν juxta *Hebr*. & *Hexapl*. Exemplar. Cap. 16. v. 10. καὶ ante ἱερατεύειν omissum. Cap. 18. v. 5. καὶ φυλάξετε. v. 9. τῆς πλημμελείας. v. 15. πᾶς διανοῖγον πᾶσαν μήτραν. v. 20. verba, καὶ κληρονομία σου, desunt. v. 28. articulus τῶν ante ἀφαιρεμάτων & ἐπιδεκάτων omissus. v. 32. οὕτοι λήμψονται, perperam. Cap. 19. v. 10. τοῖς προσκειμένοις, juxta *Hebr*. & *Hexapl*. Editionem. v. 19. τρίτῃ ἔπειτα, καὶ. Cap. 22. v. 8. πρᾶγμα juxta *Hebræum*. v. 31. ὀφθαλμοὺς τοῦ Βαλαάμ. Cap. 24. v. 12. οὓς ἀπέστειλας. Cap. 26. v. 35. τῷ Θοτουσαλά. v. 38. Ἀχιράν. v. 63. ὅτι ἐπεσκέψαντο. Cap. 27. v. 7. ὡς ὀρθῶς. v. 20. Biblia Polyglotta perperam excludunt articulum οἱ, cum eadem manu, licet minori charactere, voci υἱοὶ, quæ novam incipit lineam, in interiori margine sit præfixus. Cap. 28. v. 31. τὸ διαπαντός. Cap. 29. v. 8. ἄμωμοι ἔσονται, male quidem. Cap. 31. v. 4. vox υἱῶν, ante Ἰσραὴλ, non legitur, uti nec in *Hebræo*, *Hexaplari* Edit. & *Orig*. Homil. 25. in Numeros fol. 139. D. v. 6. υἱὸς Ἐλεάζαρ. v. 27. τῆς συναγωγῆς, juxta *Hebr*. & *Hexapl*. Codicem. Cap. 32. v. 6. πορεύσονται, sicut in *Hebr*. *Hexapl*. & *Orig*. Homil. 26. in Numeros fol. 142. L. Versus 25. ultimum verbum, ἐντέταλται. v. 38. περικεκαλυμμένας. Cap. 33. v. 42. ἐν Φινώ. vers. ult. ποιήσω ὑμῖν. Cap. 34. v. 3. πρὸς βορρᾶ. v. 4. Σεννάχ,

ναὰκ, propius *Hebræo* quam Ἐνναὰκ, quod repræſentant Biblia Polyglotta. v. 17. ὑμῖν deeſt. Cap. 35. v. 6. & 11. φεύγειν. v. 34. ὁ κατασκηνῶν. Cap. 36. v. 8. ἐνὶ τῶν, virgula ſuper ω poſita literam ν denotante.

DEUTERONOMII.

Cap. 1. v. 27. καὶ διεγογγύσατε. Cap. 2. v. 7. Θεὸς ὑμῶν. Cap. 3. v. 1. τῆς εἰς Βασάν. v 16. ἔδωκα. Cap. 4. v. 10. Θεοῦ ὑμῶν. v. 23. αὐτοῖς. v. 42. τῆς ante τρίτης abeſt, ut & ab *Hebræo*. Cap. 5. v. 22. ἔδωκεν ἐμοί. Cap. 7. v. 13. ἔκγονα. Cap. 8. v. 1. τὴν γῆν juxta *Hebræum*. Cap. 9. v. 2. σὺ ἤδεις. v. 17. συνέτριψα αὐτὰς ἐναντίον ὑμῶν, juxta *Hebr*. & *Hexapl*. exemplar. v. 26. Κύριε Κύριε, βασιλεῦ, ut in *Hebræo* & *Hexaplari* textu. Cap. 11. v. 28. ὅσας. Ibidem, οἷς, ut in *Hexaplari* Edit. Cap. 12. v. 6. pronomen ὑμῶν poſt ἑκούσια male in Bibliis Polyglottis excluditur, cum extet in *Alex*. v. 11. Κυρίῳ ante τῷ Θεῷ deeſt. v. 32. ἐντέλλομαί σοι, ut in *Hexaplari*. Cap. 13. v. 4. πορεύεσθε. v. 15. ἀνελῶν ἀνελεῖς. Cap. 14. v. 5. πύδαργον. Cap. 15. v. 8. καὶ ante δάνειον deeſt. v. 16. ἠγάπησεν. Cap. 16. v. 13. ποιεῖς, male quidem pro ποιήσεις. Cap. 17. v. 11. ἀναγγείλωσι. v. 20. μακροχρόνιος ῇ (non μακροχρονιόσῃ, ut perperam in Bibliis Polyglottis expreſſum.) Cap. 19. v. 10. Pronomen σοι poſt Θεὸς omiſſum. Cap. 20. v. 19. μίαν poſt πόλιν non habet *Alex*. uti nec *Hebr*. Codex. Cap. 21. v. 7. οὐχ ἑωράκασιν. v. 13. πατέρα αὐτῆς juxta *Hebr*. & *Orig*. Homil. 7. in Leviticum fol. 73. H. Cap. 22. v. 1. in fine ἀποδώσεις αὐτῷ αὐτά· licet ultima ſyllaba ſit abſciſſa. v. 2. ἀποδώσεις αὐτὰ αὐτῷ. v. 4. πεπλωκότα. v. 17. οὗτος, ante ἐπιτίθησιν, non eſt in *Alex*. & recte quidem, quia præceſſit αὐτός, quod non pro ultimo præcedentis verſus 16, ſed pro primo verſus 17. verbo eſt habendum. vers. 21. οἴκου πατρὸς juxta *Hebræum*. Cap. 23. v. 9. πονηροῦ πράγματος. v. 16. τῷ ante τόπῳ non eſt in *Alex*. Vers. 24. ἐκβαλεῖς. Cap. 25. v. 3. πληγάς, (absque τὰς) juxta *Hebræum*. Cap. 26. v. 5. Συρίαν ἀπέλαβεν. Cap. 27. v. 6. τὸ θυσιαστήριον, ut in *Hebræo* & *Cyrilli* Glaphyris in Deuteronomium pag. 425. E. v. 7. ante καὶ φαγῇ hæc inſerta, Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. v. 9. καὶ οἱ Λευῖται. Cap. 28. v. 55. μηθὲν ἐν τῇ. Cap. 29. v. 3. τὴν κραταιάν. Cap. 31. v. 13. Θεὸν ὑμῶν juxta *Hebr*. v. 21. ποιοῦσίν μοι ὧδε. Cap. 32. v. 8. ὡς διέσπειρεν. v. 16. verbum ἐξεπίκραναν incuria Typothetæ in Bibliis Polyglottis excidit. v. 37. σεαυτῶν. v. 43. ἐχθροῖς αὐτοῦ. Cap. 33. v. 27. lege σκέπασις Θεοῦ ἀρχῆς, (non ἀρχῇ) ut in noſtra Editione excudi fecimus. Nam prius recte ſcriptum fuit, σκεπασις, id eſt, σκέπασις, quia in *Hebræo* eſt מְעֹנָה ſingularis numeri; poſtea autem ſuprascripto ε, perperam factum inde, σκεπάσει σε.

JOSUÆ.

Cap. 4. v. 10. τοῦ Ἰησοῦ cum articulo, juxta *Hebræum* & *Hexaplarem* Codicem Syriacum, a *Maſio* Græce editum. v. 23. μέχρι οὗ. Cap. 6. v. 4. ἀνακραγέντων. v. 21. τοῖς δύο νεανίσκοις. Mox, κατασκοπεύσασιν. v. 24. τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, absque præcedenti πάντα, quod neque in *Hebræo* eſt præfixum. v. 25 Voces, ἐναντίον Κυρίου, non ſunt in *Alex*. uti

nec in *Hebræo* ac *Hexaplari* Codice *Masii* hoc loco extant, sed demum post ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος sequuntur. Ibidem, ὃς ἂν στήσει καὶ οἰκοδομήσει, consentiente *Hebræo* & dicto *Hexapl.* Codice; in quo verba, ἀναστήσει (ita enim ibi pro ἂν στήσει legitur) καὶ, asterisco sunt notata. *August.* quoque Quæst. 19. in Josuam: *Qui resuscitabit & ædificabit.* Eodem versu 25. legitur ὁ Ἀζὰν ὁ. In fine versus, ἐν τῷ διασωθέντι ἐλαχίστῳ ἐπιστήσει πύλας αὐτῆς· ut in dicto *Masii* exemplari. Cap. 7. v. 11. διαθήκην μου ἣν, juxta *Hebræum* & *Hexapl. Cod. Masii*, nec non apud *Luciferum* paulo post initium Libri, de non parcendo in Deum delinquentibus, atque *Cyrillum* Lib. 5. de Adoratione in spiritu & veritate pag. 146. B. Cap. 8. v. 24. ἐπέστρεψεν αὐτοὺς εἰς, licet mendose. v. 29. ἐξέῤῥιψαν αὐτὸν vers. ult. προπορευομένοις, quamvis & hoc haud recte. Cap. 9. v. 18. τὸν Κύριον Θεὸν. v. 24. ἀπηγγέλη. Cap. 10. v. 19. ἀφῆτε αὐτοὺς εἰσελθεῖν, juxta veritatem *Hebraicam*, & *Hexapl.* tam Edit. *Masii*, quam MS. Græc. *Isaaci Vossii.* vers. 24. προσαπορεύεσθε juxta *Hebræum.* vers. 29. ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. Cap. 11. v. 2. Χενερεθθί. v. 17. Ἀλαὰκ juxta *Hebr.* & *Hexapl. Masii* & *Voss.* quamvis in his sit Ἀαλὰκ. v. 21. Ἀνώβ (non Ἀνώθ) ut in *Hebr.* ac *Hex. Mas.* & *Voss.* Cap. 12. v. 5. Ἀσελχὰ (pro Ἀσικχὰ) rectius juxta *Hebr.* סלכה & *Hex. Masii* Σελχά. v. 7. Ἀλὲκ, uti *Voss.* Cap. 13. v. 9. Μαιδαβὰ, ut in *Hebræo* & *Hex. Mas.* v. 11. Ἐλχὰ (pro Εαχὰ) propius veritati *Hebraicæ*, quæ iterum סלכה habet, nec non *Hexapl.* Codici *Masii* & *Vossii.* v. 17. Δαιβών. v. 19. Σάρεθ (non Σαρὸ) juxta *Hebr.* צרת & *Hex. Mas.* ac *Voss.* v. 20. voces, καὶ Ἀσηδὼθ Φασγὰ male excluduntur in Bibliis Polyglottis. v. 21. τοῦ Σηὼρ, mendose quidem. Cap. 14. v. 14. ἡ ante Χεβρὼν non est in *Alex.* uti nec in *Hebræo* & *Hex. Mas.* Cap. 15. v. 6. Βαιθαλά. v. 13. Ἀρβὲκ μητρόπολις, licet perperam. v. 14. τὸν Συσαὶ καὶ τὸν Θολμαί. v. 15. omissis, τὸ δὲ ὄνομα Δαβεὶρ, sequitur, τὸ πρότερον ἦν. v. 23. Κέδες (non Βελὲθ) juxta *Hebr.* & *Hexapl.* Codicem *Masii* & *Vossii.* Ibidem καὶ Ἰθναξίφ. v. 26. Μωδαδὰ, quamvis non recte. v. 29. Ἀσὲμ. v. 30. Ἑρμὰλ. v. 32. Σελεεὶμ. v. 34. Ζανὼ (non Τανὼ) juxta *Hebr.* & *Hex. Mas.* ac *Voss.* v. 35. καὶ Νεμρὰ, καὶ Σωχὼ. v. 40. Χαθλὼς (non Μασλὼθ) juxta *Hebr.* v. 44. καὶ Ἐδὼμ (non Ἐλὼμ.) v. 46, Ἀσδὼμ, sed male. v. 52. Ἐρὲβ, ut & in *Hexapl. Mas.* ac *Voss.* v. 59. Βαιθ-ανὼν. v. 61. Μαδὼν, (non Μαλὼν) siquidem in Hebræo est ד non ל. Cap. 17. v. 7. εἰς Ἰασὴφ juxta *Hebr.* Similiter Ἰωσὴβ *Mas.* & Ἰωασὴβ *Voss.* v. 11. Ναφεθὰ cum θ. v. 12. & 13. ἐξολεθρεῦσαι, & ἐξωλέθρευσαν. Cap. 18. v. 4. ἐμοῦ. v. 11. Φυλῆς Μανασσῆ πρῶτος. v. 16. ἐπὶ νώτου. Cap. 19. v. 1. ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος juxta *Hebr.* & *Hexapl.* Cod. *Masii.* v. 3. Βαθὺλ. v. 8. Βααλαθερηῤῥαμμώθ. Ibidem Ἰαμὲθ, ut in dicto *Masii* exemplari. v. 15. Νααλὼλ juxta *Hebræum* & *Masii* Codicem. v. 22. Βαιθσμὰς (non Βαιθεμὰς) secundum *Hebr.* & *Masii* Cod. in quo Βαιθσαμὴς. v. 25. Ὀολεὶ, ut in *Masii* Cod. propius *Hebræo.* v. 27. Ἀσαφθὰ Βηθαεμὲκ. v. 38. Μαγδαλιὴλ. Cap. 21. v. 14. πρὸς αὐτὴν. v. 24. Ἰαλὼν. v. 34. articulus τὴν ante Καρθὰ deest. v. 35. καὶ (ante Δαμνὰ) abest, perinde ut ab *Hebræo.* v. 44. ἀνέστη. Cap. 22. v. 5.

v. 5. πορεύεσθαι ἐν πᾶσαις, juxta *Hebr.* & *Hexapl. Mas.* Exemplar. v. 30. οἱ ἡμίσεις (non ὁ ἡμίσεις, ut in Bibliis Polyglottis mendose excusum.) Cap. 23. v. 1. ἐχθρῶν αὐτῶν, congrue textui *Hebræo* & *Masii* Editioni. v. 5. Θεὸς ὑμῶν, itidem juxta *Hebr.* & *Hexaplar.* v. 12. αὐτοὶ ὑμεῖς, sed perperam. Cap. 24. v. 6. πατέρων ὑμῶν, ut in *Hebræo.* v. 10. εὐλόγησεν ὑμᾶς, & v. 14. πατέρες ὑμῶν, secundum *Hebræum*, nec non *Hex.* Codicem.

JUDICUM.

Cap. 1. v. 20. ἔδωκεν. v. 31. Δαλαὰφ καὶ τὸν Ἀχενδεὶ. v. 32. Ἀσὴρ sine articulo ὁ. Cap. 2. v. 23. ἀφῆκεν juxta *Hebræum.* Cap. 3. v. 3. Βαλαερμαὶν. v. 31. ἐκτὸς μόσχων βοῶν, sicut & *Augustinus* Quæst. 25. in Lib. *Judicum.* Cap. 5. v. 24. Ἰηλ, abbreviate Ἰσραὴλ. Cap. 6. v. 3. ἀνέβαινεν, juxta *Hebr.* & *Augustin.* in Locutionibus de Libro *Judicum.* v. 4. παρενέβαλλον. v. 11. Μαδιὰμ, absque præfixo τοῦ. v. 13. Κς. Κε, id est Κύριος Κύριος. v. 24. ἐκάλεσεν. v. 37. τῷ ἅλωνι. v. 39. τὴν πόκον. Cap. 7. v. 1. ὁ μετ' αὐτοῦ, ut in *Hebræo.* v. 7. τὴν ante Μαδιὰμ deest. v. 8. vox Μαδιὰμ in Bibliis Polyglottis male exclusa est. Ibidem lege ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἐν. Cap. 8. v. 8. κατὰ ταῦτα. v. 29. τῷ οἴκῳ. v. 31. ἡ παλλακή. Cap. 9. v. 25. ἀνήρπαζον. v. 26. 28. 30. 36. Ἀβεδ juxta *Hebr.* v. 37. ἀπὸ Βλεπόντων. v. 53. τὴν κεφαλὴν, ut in MS. *Hexaplari* Codice, de quo vide Epistolam meam ad Clariss. D. *Millium* pag. 17. & 19. Cap. 11. v. 15. ἔλαβεν Ἰεφθάε, quamvis perperam. v. 18. εἰσῆλθον juxta *Hebræum.* v. 35. ἱμάτια αὐτῆς, licet male. Ibidem MS. habet ἐμπεποδεσάλη (pro quo legendum ἐμπεποδοστάτηκας) καὶ σεμνολάτη. Mox eodem versu, στόμα μου juxta *Hebræum.* v. 37. lege, αὐτῆς· καὶ ποίησον. Cap. 13. v. 8. in Bibliis Polyglottis Φωλιζάτω mendose pro Φωτισάτω, uti recte in *Alex.* scriptum. v. 14. αὐτῷ in MS. quanquam male. v. 22. ἑωράκομεν perperam in Bibliis Polyglottis pro ἑωράκαμεν. v. 23. ἐδέξατο in MS. (non ἐλέξατο) juxta *Hebræum.* v. 24. ηὐλόγησεν αὐτὸν. Cap. 14. v. 18. κατεδαμάσατε. Vid. dictam Epistolam pag. 26. not. e. ubi Latine, *domuissetis.* Cap. 15. v. 2. κρείσσων αὐτῆς, recte omnino. v. 9. Ἰούδαν. Cap. 16. v. 29. ἐν τῇ ἀριστερᾷ juxta *Hebræum* & *Hexapl.* Codicem MS. de quo vide iterum Epistolam nostram ad D. *Millium* pag. 28. seqq. Cap. 18. v. 9. μὴ ὀκνήσητε, ut in *Hexapl.* Cap. 19. v. 5. πορεύεσθε, quamvis perperam. v. 16. ὁ ἀνὴρ ἐξ, omisso ἦν juxta *Hebræum.* Cap. 20. v. 14. μετὰ υἱῶν (non μετ' αὐτῶν) ut in *Hebræo* & *Hexapl.* v. 39. in Bibliis Polyglottis sine sensu, τροποῦμεν δε. v. 48. MS. ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί· juxta *Hebr.* & *Hexapl.* Cap. 21. v. 3. Θεὸς. v. 21. ἁρπάσετε. v. 23. ἃς διήρπασαν. ut in *Hebræo.*

RUTH.

Cap. 1. v. 20. δὴ non legitur in MS. uti nec in *Hebræo.* Cap. 2. v. 2. & 22. θυγάτηρ, (non θύγατερ) Cap. 3. v. 3. περιθήσει, (lege περιθήσῃ) in MS., non περιθήσεις.

Sunt & aliæ variantes Lectiones ab *Huisso* prætermissæ, ut nec in nostra Editione expressæ; ubi nempe manifestus est Librariorum lapsus, vel peculiaris eorundem scribendi ratio.

ratio. Verum cum utraque hæc jamjam recenſenda veniant, illas Catalogo hactenus dato inſerere nolui; (exceptis pauciſſimis locis, *Gen.* c. 34. v. 23. c. 45. v. 23. *Exodi* c.7. v. 19. c.16. v.17. c.28. v. 3. c.29. v. 46. denique *Joſua* c. 8. v. ult.) ſed talium ſolum mentionem feci, quæ in ipſo hujus Editionis textu vel margine extant, diverſa a Lectionibus, quæ in inferiori ora cujuslibet paginæ in Bibliis Polyglottis e Codice *Alex.* ſunt annotatæ.

§ 3. Atqui de omnibus hiſce locis certiorem facio Lectorem, quod ita Codex *Alex.* habeat, prout nos expreſſum dedimus, non vero ut in Bibliis Polyglottis exhibetur. Neque ſane miror, tot errata præſertim in tam magnum opus irrepſiſſe, utpote qui ſatis ſum expertus, quanta circumſpectione ac cura in recte legendis & exacte deſcribendis exprimendisve membranis noſtris vetuſtiſſimis opus ſit; adeo ut niſi ipſemet bis terve, in quibusdam præſertim locis, easdem attento oculo inſpexiſſem, & partim cum Apographo, partim cum impreſſis foliis diligenter contuliſſem, hanc quoque Editionem noſtram plures errores mendæque Typographicæ deturpâſſent: neque ſic tamen devitare potui, quo minus quædam in abſentia mea, quam ſubinde neceſſaria requirebant negotia, ſubrepſerint, de quibus ſuo loco. Cum igitur in Bibliis Polyglottis textus MS. Libri *Alexandrini* nec adeo exacte ac plene, nec continuâ ſerie ſit expreſſus, ſed ubi a *Romana* Editione, quam pro norma eligendam putavit *Waltonus*, diſcrepat, in inferiori paginæ ora per notas, easque hinc inde frequentiſſimas diſtinctus legatur; cumque aliquando, ubi integra Capita ſunt tranſpoſita, non ſine mora ac tædio eum aſſequi ac invenire poſſit Lector; neceſſarium utique viſum fuit, ut laudatus Codex accurate typis ederetur, priusquam vetuſtate prorſus exederetur. Accedit quod textus *Alexandrinus*, licet *Vaticano*, ut ante dixi, longe præferendus, multis tamen in locis & ipſe ſit corruptus, ac mutilus partim, partim interpolatus: unde talis deſiderata eſt Editio, qua is emendatus ac redintegratus in lucem prodiret. Cæterum ubi ſatis de *ratione* ac conſilio hujus noſtræ Editionis dictum eſt *methodus* ejusdem diſtincte explicanda venit.

§ 4. Ante omnia ſcias, LECTOR BENEVOLE, quod textus Codicis *Alexandrini* majuſculo charactere ſit expreſſus, paulo minori autem ejusdem ſive ſupplementa, ſive emendationes; quodque his nihilominus in margine lectio dicti libri majoribus literis ſit appoſita; adeo ut uno intuitu perſpicere queas, & quomodo is habeat, & quomodo habere debebat. Ac plerumque quidem mendoſa verba e regione emendatorum excudi feci; attamen omnes ſive Librarii noſtri, ſive Libri, ex quo is deſcripſit, errores, in margine annotare, ac ſacrum textum legentes citra rationem ſæpius interturbare nolui; ſed commodum potius duxi, menda maniſeſtiſſima hoc loco recenſere, ut qui in his rebus valde ac nimium aliquando curioſi

ſunt,

ſunt, ipſas quoque minutias haſce ſcire poſſint, ſi velint. Quod autem inter hæc Sphalmata occurrant aliqua, quorum tamen ſimilia vel eadem alibi in margine textûs ſunt poſita, id diverſis rationibus vel contrariis ſubinde Amicorum conſiliis eſt tribuendum; quorum alii modo exteriorem Libri oram paucioribus maculandam, alii contra pauciſſima erratis annumeranda monuere.

GENESEOS.

Cap. 1. v. 29. πᾶν mendoſe pro πάντα. Cap. 3. v. 10. περιπαντος, loco περιπατοῦντος. Cap. 10. v. 9. pro poſteriori γίγας male ſcriptum τίγας. Cap. 11. v. 17. ſeqq. Φαλὲκ pro Φαλέγ. Cap. 12. ſemel atque iterum Ἄβραν pro Ἄβραμ. Cap. 13. v. 12. ἐνσκήνωσεν pro ἐσκήνωσεν. vers. 17. bis ſcripta vox αὐτῆς, cum ſemel tantum legi debeat. Cap. 14. v. 1. Σελλασὰρ pro Ἐλλασὰρ, ob proxime præcedentem literam σ. Eadem occaſione v. 5. habet Σομαίους pro Ὀμμαίους. v. 12. Ἄβραν. Cap. 18. v. 7. ἔλαβον pro ἔλαβεν. Cap. 19. v. 16. αὐτῶν loco primi αὐτοῦ. v. 31. νεωτέρα pro νεωτέραν. Cap. 20. v. 14. Ἄβραμ pro Ἀβραάμ. Cap. 23. v. 13. θάψον pro θάψω. Cap. 24. v. 14. τοῦ pro τούτῳ. v. 32. ἐπέσαξεν pro ἀπέσαξεν. Cap. 25. v. 27. ἄβλαστος pro ἄπλαστος. Cap. 26. v. 9. ἀποθάνῃ pro ἀποθάνω. v. 14. αὐτῇ pro αὐτῷ. Cap. 27. v. 1. Ἰσὰκ pro Ἰσαάκ. v. 6. Ἰσαὰκ pro Ἰακώβ. v. 17. Ῥεβέκκα pro Ἰακώβ. v. 18. ante τίς εἶ repetitur ὁ δὲ εἶπεν, licet jam ante ἰδοὺ ἐγὼ præceſſerit. v. 36. ὑπελίπω. Cap. 28. vers. ult. ἀποδεκατώσοι. Cap. 32. v. 6. ἄγελοι pro ἄγγελοι. v. 19. Ἡσαῦ pro Ἡσαῦ, quomodo in præcedd. & ſeqq. recte legitur. Cap. 34. v. 23. τὰ ὑπάρχοντα perperam bis ſcriptum, tam ante, quam poſt τετράποδα αὐτῶν. Cap. 36. v. 4. Βασὲμ pro Βασεμμάθ, uti recte in antecedd. & ſeqq. legitur. v. 12. τῷ υἱοῦ pro τοῦ υἱοῦ. Cap. 37. v. 3. ἠγα pro ἠγάπα· Cap. 38. v. 14. ἐκάθεισαν pro ἐκάθισεν. v. 16. πρός με pro πρός σε. v. 19. in fine, ἀφ᾽ ἑαυτῆς male ex præcedentibus inſertum poſt χηρεύσεως αὐτῆς. Cap. 40. v. 20. ἐποίει pro ἐποίει. Cap. 41. v. 2. ἀνάβαινον pro ἀνέβαινον. v. 21. αἰσχρά pro αἰσχραί. v. 27. pro priori ἔτη mendoſe ſcriptum ἔση. v. 51. ἐπιλαθέσθαι pro ἐπιλαθέσθαι. Cap. 45. v. 23. αἴροντας male repetitur, uti jam §. 2. hoc loco notavi. v. 27. ἐλάλησεν pro ἐλάλησαν. Cap. 46. v. 20. Πετεφρῆ pro Πετεφρῆ. v. 23. δὲ Δαιδὰν pro δὲ Δάν. Cap. 47. v. 1. Φαραὼ ἀπήγγειλεν Ἰωσὴφ, pro Ἰωσὴφ ἀπήγγειλεν τῷ Φαραώ. v. 24. τὸ πέμπτος μέρος pro τὸ πέμπτον μέρος. Cap. 49. v. 29. προσίθεμεν pro προσίθεμαι. Ibidem male tranſpoſita verba hoc modo: Ἐφρὼν ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Χετταίου cum Ἐφρὼν inter ἀγρῷ & τοῦ Χετταίου poni debeat.

EXODI.

Cap. 1. v. 17. Αἰγύπτων loco Αἰγύπτου. v. 21. ἑαυτοῖς pro ἑαυταῖς. Cap. 4. v. 4. τῆς χεῖρας pro τὴν χεῖρα. Cap. 5. v. 21. εἶπεν pro εἶπαν. v. 22. ἀπέσαλκες. Cap. 7. v. 19. loco Αἰγύπτου habet ποταμοῦ. Cap. 8. v. 6. ἡ ante βάτραχος pro ὁ, male, cum in hoc ipſo verſu MS. recte habeat τοὺς βατράχους. Cap. 12. v. 29. πρωτόκου loco πρωτοτόκου. Cap. 13. v. 16. ἐξάγαγεν pro ἐξήγαγεν, uti recte in hoc ipſo Ca-

ſo Capite v. 3. 9. 14. ſcriptum. Cap. 15. v. 21. ἀναβάτης pro ἀναβάτην. Cap. 16. v. 17. poſt ἔλαττον male ex verſu 18. additum, οὐκ ἠλαττόνησεν. v. 31. ὠ pro ὡς, occaſione ſequentis σ in voce σπέρμα. Cap. 21. v. 26. ἐξαποστελεῖς pro ἐξαποστελεῖ. Cap. 22. v. 8. αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι pro αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι, uti ſequenti verſu 11. MS. bene habet. Cap. 24. v. 2. συναβήσεται pro συναναβήσεται. v. 10. σάπφειρος loco σαπφείρου. Cap. 25. v. 19. 20. bis, & vers. 22. nec non Cap. 26. iterum iterumque Χερουβεὶν ſcriptum pro Χερουβεὶμ, (uti recte identidem legitur hoc ipſo Cap. 25.) quod quia adeo frequenter hic occurrit, in margine noſtræ Editionis notare nolui, uti quidem *Genes.* c. 3. v. 24. ac alibi feci, ubi ſemel ſolum vel rarius ita ſcriptum reperitur. Eodem cap. 25. v. 25. ποιήσει pro ποιήσεις, occaſione proxime ſequentis σ. Cap. 26. v. 28. κλίτυ loco κλίτους. Cap. 28. v. 15. βύσσου κεκλωσμένου pro βύσσου κεκλωσμένης, uti hoc ipſo Capite vers. 33. & alibi ſæpius Codex noſter bene habet. v. 33. αὐτὸς ἶδος pro αὐτὸ εἶδος, literis σ & ε inter ſe commutatis. v. 35. αἐξιόντι pro ἐξιόντι. Cap. 29. v. 3. καινῷ pro καινῶν, & αὐτὰς (poſt προσοίσεις) pro αὐτά. v. 12. comma, καὶ θήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, male bis poſitum, niſi quod poſteriori loco ἐπιθήσεις legatur; quomodo & nos juxta *Aldinam* Editionem excudi fecimus, quoniam in ipſo textu Codicis noſtri ita ſcriptum eſt, altero θήσεις ad marginem adſcripto. Confer de hoc loco præcedentem §. 2. hujus Capitis. Eodem cap. 29. v. 15. αὐτῶν loco αὐτοῦ. v. 21. πρὸς τὸ pro προχεεῖς. v. 22. verba quædam tranſpoſita, perperam ita leguntur: κοιλίαν, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος; καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν. v. 40. τοῦ τετάρτῳ pro τῷ τετάρτῳ, uti *Romanum* Exemplar habet, & ſimiliter *Complut.* τετάρτῳ, absque τῷ· vel loco τοῦ τετάρτου, ut ex *Ald.* in hac noſtra Editione reponere placuit. v. 46. γνώσομαι pro γνώσονται. Cap. 30. v. 10. καθαριεῖς pro καθαριεῖ. v. 23. ἄνθον pro ἄνθος. v. 34. χαρβάνην pro χαλβάνην. Cap. 32. v. 20. κατήλασεν pro κατήλεσεν. v. 34. ἡμέραν pro ἡμέρᾳ. Cap. 34. v. 15. poſt ἐγκαθημένοις male recentiori manu extra tramitem lineæ adſcripta ſunt verba, πρὸς ἀλλοφύλους. Cap. 38. lin. 72. κατόπρων loco κατόπτρων. Cap. 40. v. 37. ἀνέφη pro ἀνέβη.

LEVITICI.

Cap. 1. v. 14. προσφέρης pro προσφέρῃ. Cap. 4. v. 8. καταλύπτον pro κατακαλύπτον. v. 10. τρόν pro τρόπον. c. 6. v. 28. ἐψεθῇ bis pro ἑψηθῇ (Sed hoc forte permutationi vocalium, de qua paulo poſt dicam, adſcribendum.) Cap. 8. v. 33. ἡμέρας pro ἡμέρα. Cap. 11. v. 6. χυρογλύλλιον pro χοιρογρύλλιον. v. 13. ἀλίετον pro ἁλιαίετον. v. 29. κορκόδιλος pro κροκόδειλος. v. 30. χαμηλέων pro χαμαιλέων, vocali & diphthongo commutatis. Ibid. καλαβώτης pro χαλαβώτης. Cap. 12. v. 4. αγγιου pro ἁγίου. Cap. 13. v. 10. ἡδιοῦς loco ὑγιοῦς. v. 11. verbum ἐστὶν ſequitur poſt τοῦ χρωτὸς, cum jam ante in eodem commate voces ἐν τῷ δέρματι præceſſerit. v. 15. ὑγιὲς pro ὑγιῆ. v. 24. poſt πυρὸς perperam repetitur, καὶ γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ κατάκαυμα πυρός. v. 37. καθαρὸν pro καθαρός. v. 55. ἐστήρισαι pro ἐστήρικται.

ρικῖαι. v. 57. ἐξῦσι pro ἐξανθῦσι. Cap. 16. v. 23. ἐνεδύκει pro ἐνδεδύκει vel ἐνεδεδύκει. Cap. 18. v. 23. μυσηρὸν pro μυσαρὸν. Cap. 19. v. 10. τὺς ῥῶγας pro τὰς ῥῶγας. v. 26. οἰωνῖσθε pro οἰωνιεῖσθε. Cap. 21. v. 20. πίτλος pro πλίλος. Cap. 23. v. 10. ὁρισμῦ loco θερισμῦ. v. 15. ἑβδομάδες pro ἑβδομάδας. v. 38. πάντων τῶν εὐχῶν loco πασῶν τῶν εὐχῶν. v. 39. πένδε pro πέντε. Cap. 24. v. 19. δὴ pro δῷ (quomodo & inferius Cap. 27. v. 9.) v. 20. μον pro μῶμον. Cap. 25. v. 10. εἷς κατ' ἕκασος, pro εἷς καὶ ἕκασος. v. 13. & 27. ἐπὶ pro ἔτη scriptum videtur. v. 27. ὅπερ ἔχει pro ὃ ὑπερέχει. v. 31. αἰ (ante ὐκ) pro αἰς. v. 36. τὸ κακὸν pro τέκον. Cap. 26. v. 43. αὐτὴν loco αὐτῆς. Cap. 27. v. 9. δη pro δῷ. v. 19. λυτρῦται pro λυτρῶται.

NUMERORUM.

Cap. 2. v. 14. Φυ pro Φυλή. v. 29. Αἰμὰν pro Αἰνάν. Cap. 4. v. 2. Κάθ pro Καάθ. v. 9. αγια pro ἀγγεῖα. Cap. 5. v. 13. μὴ ante μεμιαμμένη male insertum; utpote cui & ipsius *Hebraicæ* veritatis sensus, & omnium aliorum Exemplarium *Græcorum* consensus omnino repugnat. Cap. 7. v. 7. τέσσαρες pro τέσσαρας. v. 77. Φαγαὶ pro Φαγαιήλ. Versus 84. comma, Φιάλαι ἀργυραῖ δώδεκα, Scriba perperam versui 86. inseruit post πλήρεις θυμιάματος. Cap. 8. v. 21. ἀπέδωκαν pro ἀπέδωκεν. Cap. 9. v. 11. πρικίδων loco πικρίδων. Cap. 10. v. 33. τὺς loco τῦ. Cap. 13. v. 17. υἱὸς pro υἱόν. Cap. 15. v. 12. τῶν pro τῷ. v. 15. ἔναυτι loco ἔναντι. v. 16. προσ προσηλύτῳ pro τῷ προσηλύτῳ. Cap. 16. v. 41. ἀπεκλάνκατε. Cap. 19. v. 18. τῦ ἡμμένου pro τὸν ἡμμένον. Cap. 22. v. 18. bis Βαλὰμ mendose, prius quidem pro Βαλαὰμ, (uti sæpius in antecedentibus & sequentibus legitur) postea vero pro Βαλάκ. Cap. 23. v. 24. κύμνος pro σκύμνος, ob præcedens σ. Cap. 26. v. 21. Ἀσρὼν pro Ἀσρών. v. 42. ὗτω pro ὗτοι. v. 44. Βαρεὶ pro Βαριαί. v. 56. κλήρυς loco κλήρυ. Cap. 27. v. 11. κληρονομήσει pro κληρονομήσαι. Cap. 31. v. 3. seqq. Μαδιὰμ semper pro Μαδιάν. v. 8. in fine, ταῖς pro τοῖς. v. 22. καλχῦ loco χαλκῦ. Cap. 32. v. 17. ἑαυτῷ loco ἑαυτῶν. v. 28. ἱερεῖ pro ἱερέα. v. 29. Γαλαὰδ pro Γάδ. Cap. 33. v. 56. ποιήσεται pro ποιῆσαι. Cap. 36. v. 2. δῦναι Κύριος perverso ordine, pro Κύριος δῦναι. v. 3. κλήρυς loco κλήρυ· sicuti Cap. 26. v. 56.

DEUTERONOMII.

Cap. 2. v. 9. ἐχραίνετε pro ἐχθραίνετε. v. 13. Ζαρὴ pro Ζαρέτ. v. 29. Ἀροὴλ pro Ἀροήρ. Cap. 9. v. 10. ἐπέγραπτο pro ἐγέγραπτο vel ἐπεγέγραπτο. Cap. 10. v. 8. ἐπέχευσθαι loco ἐπεύχεσθαι. Cap. 14. v. 7. χυρογύλιον (ρ tamen post primam scripturam inserto) pro χοιρογρύλλιον. (Confer *Levit. 11 : 6.*) v. 12. ἁλίετον. (Sic etiam *Levit. cap. 11 : 13.*) v. 26. verbum εὐφρανθήση deest, ac defectus iste signo aliquo indicatur supplendus. Supplevit autem Librarius loco alieno, ac præcedenti v. 21. post θεῷ σου id adscripsit. Cap. 15. v. 2. in verbo ἐπικέκληται bis scriptum ἐπι. v. 5. ἀκυῇ pro ἀκοῇ. v. 18. ἐφέτιον pro ἐπέτειον. Cap. 18. v. 11. τερατοσκότες pro τερατοσκόπος. Cap. 22. v. 18. παιδεύσωσιν pro παιδεύσουσιν. v. 24. τὴν πύλης pro τὴν πύλην. Cap. 25. v. 9. οἰκοδομήσουσιν pro

οἰκοδομήσει. Versu ult. verba, ἐν τῇ γῇ, transposita, ac male voci κλήρῳ in margine juncta sunt. Cap. 26. v. 4. αὐτὸ pro αὐτόν. Cap. 28. v. 31. οἶνος loco ὄνος. v. 32. δεδομένα pro δεδομέναι. v. 65. ἐκλείποντα ὀφθαλμοὺς pro ἐκλείποντας ὀφθαλμούς. Cap. 29. v. 4. ἐδωκέδωκεν pro ἔδωκεν. Cap. 32. v. 34. οὐχ ἰδοὺ pro οὐκ ἰδού. Cap. 33. v. 9. verba, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, sunt male repetita.

JOSUÆ.

Cap. 2. v. 1. Σαττεὶ pro Σαττεὶν vel Σαττίν, ut omnes Codices habent. v. 3. εἰσάγαγε pro ἐξάγαγε. Cap. 4. v. 23. ἐποίησαν pro ἐποίησεν. Cap. 6. v. 13. comma, καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν, translocatum est, & perperam præcedit ista versus 12. verba: καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι. v. 25. ἐθεμελίωσεν pro θεμελιώσει, quia illud mox sequitur. Cap. 7. v. 6. in voce ἱμάτια ultimum α omissum occasione sequentis αὐτοῦ. Cap. 8. v. 11. πορευόμεναι pro πορευόμενοι. vers. ulr. προπορευομένοις pro προσπορευομένοις. Cap. 9. v. 17. ἐξῆλθαν pro ἐξῆλθον. Cap. 10. v. 20. voces κόπτοντες αὐτοὺς male sunt repetitæ. v. 42. πάσας (ante τοὺς βασιλεῖς) pro πάντας. Cap. 13. v. 12. Ἐσδραεὶμ pro Ἐδραεὶμ. v. 31. loco, υἱῶν Μαχεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, recentiori manu male hæc sunt posita, τῆς φυλῆς Μανασσῆ ἐγενήθησαν τὰ ὅρια κατὰ φυλὰς αὐτῶν καὶ. Cap. 14. v. 13. pro τὴν Χεβρὼν τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ, perperam scriptum, τῇ Χεβρὼν υἱῷ Χάλεβ τῷ Ἰεφοννῆ. Cap. 15. v. 11. ἐπὶ ante Ἰαβνὴλ bis exaratum. v. 14. Ἰεφοννοῦ loco Ἰεφοννῆ, uti sæpius in hoc Cap. legitur. v. 34. post Ζανὼ sequuntur duæ voces, καὶ Ἀδιαθαεὶμ, quæ ad v. 36. pertinent; ubi idcirco easdem suo loco inserere placuit. Cap. 17. v. 7. Θαθφὼθ male pro Θαφθὼθ, uti mox v. 8. recte scriptum. Cap. 18. v. 4. διελθεῖν pro διελεῖν. v. 17. Ἐδωμὶν pro Ἐδωμίμ. Cap. 19. v. 4. Ἐλθουδὰδ pro Ἐλθουλάδ.. Cap. 21. v. 6. ἡμίσει loco ἡμίσεως.

JUDICUM.

Cap. 1. v. 1. πολεμήσεσαι pro πολεμῆσαι. v. 10. Ἐνὰμ loco Ἐνάκ. v. 20. τὴν Χάλεβ pro τῷ Χάλεβ. v. 24. ἔλαβαν pro ἔλαβον. v. 27. Χαναῖος pro Χαναναῖος· & v. 29. Χαναῖον pro Χαναναῖον. v. 31. τὴν Ναφὲκ pro τὴν Ἀφέκ. v. 33. τοῦ Χαναναῖος loco τοῦ Χαναναίου. v. 34. αὐτὴν pro αὐτόν. Cap. 2. v. 10. ἐποίησαν pro ἐποίησεν. Cap. 3. v. 7. ἐπελάθεντο pro ἐπελάθοντο. v. 15. Κύριον pro Κύριος. v. 22. φλεγὸς & φλεβὸς loco utriusque φλογός. Cap. 4. v. 18. αὐτὸν pro αὐτήν. Cap. 4. & 5. sæpius scriptum Βαράχ pro Βαράκ, ut aliquando recte legitur. Cap. 5. v. 8. ἤφθη pro ὀφθῇ. v. 26. τὴν κεφαλῆς pro τὴν κεφαλήν. Cap. 6. v. 2. ἄνδρας loco μάνδρας, occasione præcedentis literæ μ. Cap. 7. v. 2. ἔσωκεν pro ἔσωσεν. v. 13. ἦλθον pro ἦλθεν. Cap. 8. v. 14. συνέλαβον pro συνέλαβεν. v. 27. αὐτοὺς loco primi αὐτοῦ. v. 29. εἰν τῷ pro ἐν τῷ. Cap. 9. pro Γαὰλ aliquoties mendose scriptum Γαὰδ, & v. 36. Γαάδ. Eodem c. 9. v. 24. Ἰκίμων loco Σικίμων, quia sequitur vocem ἄνδρας. v. 28. τί ἐστιν, pro τίς ἐστιν. v. 31. Ἀβὲλ pro Ἀβέδ, & v. 35. Σαβὲτ pro Ἀβέδ, quia præcessit υἱός. v. 40. πολλαὶ pro πολλοί. v. 44. ἐπάταξεν pro ἐπάταξαν. v. 45. κατελέβετο pro κατελάβετο. Cap. 10. v. 5. Ἀεὶρ

Ἀσὶρ pro Ἰασὶρ, ut in antecedentibus MS. recte habet. Cap. 11. v. 2. perverso ordine, γυναικὸς υἱὸς ἑτέρας, pro υἱὸς γυναικὸς ἑτέρας. v. 4. ἐπολέμησαν pro ἐπολέμησαν, ut ex *Ald.* & *Complut.* Editionibus in nostra est expressum. v. 35. ἐμπεποδεσάτη pro ἐμπεποδοσάτηκας, ut in modo dictis duobus exemplaribus legitur. Cap. 13. v. 14. ἐκπορευται pro ἐκπορεύεται. Cap. 15. v. 5. τὰς τάχνας pro τὰς στάχυας. v. 8. γνήμην pro κνήμην. Cap. 18. v. 22. μαμακρυνκότων loco μεμακρυνκότων. Cap. 19. v. 16. Γαβὰ pro Γαβαά. Cap. 20. v. 10. inversa verborum serie, τοῖς εἰσπορευομένοις ἐπιτελέσαι τῇ Γαβαᾷ, pro ἐπιτελέσαι τοῖς εἰσπορευομένοις τῇ Γαβαᾷ. v. 25. vox ἐσπασμένοι bis scripta. v. 37. occasione recurrentis verbi ἔνεδρον, clausula præcedentis versus, τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά, male repetitur. v. 41. κακακία pro κακία. v. 46. χιλιάδες pro χιλιάδες. Cap. 21. v. 17. κληρονομία bis legitur.

R U T H.

Cap. 1. v. 2. Ἀλιμέλεκ pro Ἀλιμέλεχ. v. 11. εἰς ἄνδρες pro εἰς ἄνδρας. Cap. 2. v. 1. Ἀβιμέλεχ pro Ἀλιμέλεχ, uti recte in antecedentibus legitur. v. 8. κολλήθι pro κολλήθητι. v. 10. ἐπὶ πρόσωπον male post προσεκύνησεν repetitur, cum jam præcesserit junctum verbo ἔπεσεν. Cap. 4. v. 18. Ἐσρὼμ pro Ἐσρών, uti sequenti v. 19. recte habet.

§. 5. Sunt & alia quædam menda, ab ipsis tamen Librariis correcta; unde nos eorum emendationes in hac Editione secuti sumus, nisi ubi manifestæ sunt eorundem hallucinationes: tunc enim primam scripturam expressimus. Verbi gratia, *Num. 1.* vers. 8. 9. Scriba in voce τῶν lineolam ultimæ literæ superimposuit, qua illam delendam, ac proinde τῷ legendum indicare voluit, ut in præcedentibus versibus mendose scriptum. Nihilominus nos τῶν v. 8. & 9. majori charactere excusum dedimus, posthabita intempestiva ista censoria Librarii virgula, a qua ipse in sequentibus vers. 10. 11. 12. &c. bene abstinuit. Similiter *Exodi 23. v. 18.* Editio nostra juxta primam scripturam habet, θυμιάσεις . . . θυσιάσματος, non juxta recentiorem Librarium: θήσεις . . . θυμιάματος. Porro *Deuter. 33. v. 10.* imperitus Scriba ex ὀργῇ fecit ἑορτῇ· cujus temerariam diligentiam etiam versu 27. hujus 33. Capitis jam supra §. 2. notavimus. Atque ut ex sequenti libro *Josuæ* etiam exempla aliqua afferam, cap. 6. v. 9. prius recte scriptum fuit ἡμέραν, sed ν male est rasum. Cap. 15. v. 11. ex Βαλά, superscripto Γα, perperam factum Γαβαλά· & v. 42. Ἀθὲρ male commutatum in Ἀφὲρ. Sed id recentiori atramento factum; quo etiam cap. 1. *Josuæ* v. 15. ex ultima syllaba vocis ἀδελφοὺς vetustate excisa, & sequenti υ, stupidus Librarius fecit φοβοῦ. Et sic aliis in locis; ubi nos veteris scripturæ vestigia exprimenda duximus. Ubi autem per rasuram vel recentiorem scripturam prior lectio periit, ibi mendosam in margine apposui, ac rectiorem ex aliis Codicibus depromptam, minori charactere textui inserui; exceptis valde manifestis, *Exodi* cap. 29. v. 21. & *Josuæ*

cap. 13. v. 31. mendis modo recensitis. Sic *Genes.* cap. 10. v. 22. Ἀραμαὶν quidem legitur, sed recentiori atramento, prioribus literis erasis, exaratum; unde istud nomen in margine posui, in textu autem Ἀρὰμ juxta omnia, quæ vidi, τῶν ό. Exemplaria excudi feci, prout etiam Codex noster sequenti v. 23. habet. Verum duas voces, καὶ Καϊνάν, quæ in omnibus editis ac MSS. quibusdam Codicibus ad calcem versus 22. annexæ leguntur, in nostra Editione addere nolui, quia a textu *Hebræo* & *Samaritano*, ac ab *Hexaplari* τῶν ό. Editione juxta MS. Exemplar *Arabicum Laud.* A. 147. (de quo Cap. sequ.) absunt, nec earum ipsarum vestigia in Codice nostro apparent, licet spatium rasum easdem capere queat. Similiter ubi Librarius quædam rasurâ sustulit, ac nulla in horum locum substituit, eadem ex aliis Codicibus addidi, minoribus tamen literis expressa, quod non constet, ea ipsa in membranis nostris extitisse. Sic *Exodi* cap. 40. versus 33. primum comma, καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, (quod omnes Codices agnoscunt, & *Hexaplaris* in Bibliotheca *Colbertina* sine asteriscis exhibet, adeo ut ab *Origene* non sit additum) in nostra Editione minori charactere est excusum, quia nulla prorsus pristinarum literarum vestigia in MS. *Alex.* apparent, licet de rasura vacuum testetur spatium; quod tamen Librarius quodammodo implere voluit, dum proxime præcedentia verba, παρὰ ταῖς θύραις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, in tres lineas, reliquis longe breviores, divisa, recentiori atramento exaravit. Porro ut minoris omissionis exemplum afferam, *Deut.* cap. 16. v. 3. prius recte scriptum fuisse videtur: ἐξήλθετε ἐξ Αἰγύπτου, ἵνα μνησθῆτε κ. τ. λ. sed Librarius, ut post Αἰγύπτου insereret vocem νυκτὸς juxta versum 1. hujus Capitis, raso spatio eandem superscripsit, sicque ἵνα exclusit; quod idcirco addidi, sed minoribus literis, quia prorsus deletum est. Contra ubi Scriba, collatione forte cum aliis Codicibus minus accuratis factâ, quædam superflua in margine apposuit, hæc prorsus quidem omittere nolui, (iis quæ inter Sphalmata ex *Exodi 29 : 12.* & *34 : 15.* ac *Deut. 33 : 9.* retuli, exceptis) sed eadem, perinde ut alia in ipsa linearum *Alexandrinarum* serie intexta additamenta, (de quibus postea) in nostræ Editionis textu expressi, uncis tamen [ ] inclusa. Vide *Genes. 3 : 14. Numer. 15 : 8. 19 : 11. Deuter. 15 : 17. 22 : 1. 17. 23 : 17. 29 : 15. 31 : 11.*

§. 6. Cæterum cum aliquantum diversa a nostra fuerit priscorum Librariorum scribendi ratio, cumque in membranis *Alexandrinis*, uti Cap. 1. §. 6. animadverti, vocales diphthongique sæpe, & consonantes etiam quandoque sint inter se commutatæ, ac harum aliquæ geminatæ atque additæ partim, partim exclusæ; quousque a litera Codicis nostri in talibus discedere mihi integrum, imo ob communem ac faciliorem rectioremque Editionis nostræ usum prorsus necessarium existimaverim, jam brevibus dicam, atque ipsa, quoad fieri potest loca, in quibus discessi,

recen-

recensebo. Vocales ac diphthongos ejusdem fere aut similis soni, veluti ι η υ ει οι, item η ε αι, nec non ο ω promiscue a Scriba usurpatas permutare nulla mihi religio fuit, ubi id postularet necessitas, nec altera vocali diphthongove substitutâ, alia inde exsurgeret vox, vel alius ejusdem verbi modus, tempus, numerus, singularis vel pluralis &c; tunc enim scripturam *Alexandrinam* sæpissime in margine apposui, prout plurimis in locis videre est. Neque tamen id semper observavi; v. g. in frequentissimè recurrentibus pronominibus primæ & secundæ personæ ἡμεῖς, ἡμῶν, &c. ac ὑμεῖς, ὑμῶν &c. quæ in nostro, ut in aliis MSS. Codicibus sæpius inter se confunduntur, sed quodnam horum sit accipiendum, ex *Hebræo* textu, ubi suffixorum primæ & secundæ personæ major est differentia, facile percipitur. Hinc loco ἡμῶν in *Alex.* Codice, ὑμῶν juxta *Hebr.* aliosque *Græcos* Codd. substitui *Genes.* c. 45. v. 18. (posteriori loco) *Exod.* c. 8. v. 25. *Deut.* c. 1. v. 10. c. 3. v. 20. 22. 30. c. 4. v. 3. (ante ἐξ) 21. 29. 34. c. 6. v. 1. 2. c. 7. v. 19. c. 11. v. 22. 31. c. 12. v. 1. 9. c. 13. v. 13. *Josuæ* c. 3. v. 10. c. 4. v. 23. bis. c. 10. v. 19. bis. c. 18. v. 3. c. 22. v. 3. 4. bis. c. 23. v. 3. bis, 5. 8. 10. 11. 14. bis. c. 24. v. 7. bis, 11. 12. 27. Pro ἡμῖν posui ὑμῖν *Exod.* c. 14. v. 13. *Deut.* c. 6. v. 20. *Josuæ* c. 9. v. 25. c. 18. v. 3. c. 22. v. 2. 5. c. 23. v. 5. 10. & ἡμᾶς in ὑμᾶς commutavi *Judic.* c. 10. v. 13. Ex adverso ὑμεῖς, ὑμῶν, ὑμῖν, ὑμᾶς juxta *Alex.* Codicem, ob dictam rationem verti in ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν, ἡμᾶς, *Genes.* c. 34. v. 16. c. 37. v. 7. *Exod.* c. 13. v. 7. *Num.* c. 11. v. 18. c. 12. v. 2. c. 31. v. 50. c. 32. v. 16. *Deut.* c. 5. v. 2. 3. aliquoties. c. 31. v. 17. *Josuæ* c. 9. v. 13. (posteriori loco) 24. c. 22. v. 17. 25. 27. c. 24. v. 19. *Judic.* c. 21. v. 22. literâ *Alex.* Codicis haud in margine expressa; Rarius autem Librarius permutavit ω & υ, nempe in voce ἡμίσεως, pro qua ἡμίσους scriptum *Exod.* c. 25. v. 10. ter, nec non vers. 17. & 23. & c. 38. juxta LXX. ab initio ter: cumque is interdum ει pro υ exaraverit, hinc ἡμίσεις loco ἡμίσεως legitur *Josuæ* c. 21. v. 5. indeque vers. 6. omissa per incuriam ultimâ literâ σ, ἡμίσει· id quod inter sphalmata retuli. Verum ἡμίσεως dictis in locis excudi feci, quia & MS. *Alex.* *Exod.* c. 26. v. 16. ita habet. Sed cum etiam dissonas satis vocales α & ε in quibusdam verbis confuderit Librarius, in iis quoque ab illo discedens, vulgatam eamque rectiorem scribendi rationem in hac Editione sum secutus. Sic τεσσαράκοντα exprimendum haud dubitavi pro τεσσεράκοντα, uti semper fere in Codice nostro scriptum. Similiter ε in α mutavi in verbo καθαρίζω· siquidem *Levit.* c. 9. v. 15. *Alex.* habet ἐκαθέρισεν· & c. 14. v. 4. κεκαθερισμένῳ. Confer. *Num.* c. 12. v. ult. in Editione nostra. Contra α pro ε posuit Librarius noster sæpius in verbo ἐρευνᾶν & compositis; unde ἠραύνησεν *Genes.* c. 31. v. 33. bis; nec aliter *Genes.* c. 44. v. 12. *Deut.* c. 13. v. 14. *Judic.* c. 5. v. 14. & c. 18. v. 2. Attamen *Genes.* c. 31. v. 35. rectius habet ἠρεύνησεν· & v. 37. ἠρεύνησα· unde & in reliquis locis ita textum nostrum efformavi. Eandem

vero

vero cautelam in his perinde ut antedictis vocalibus adhibui, ut si earum diversitas diversum pareret verbum vel sensum, *Alex.* lectionem exterior paginæ ora, emendatam ipse contextus exhiberet. Quod denique attinet confusionem vocalium ac diphthongorum, quæ rarissime occurrit, verbi gratia ω & οι, & aliarum similium, de ea Lectorem in margine submonere placuit. Vide *Deut.* 8. v. 12. & *Ruth.* 4. v. 11. Sed satis de vocalibus ac diphthongis inter se permutatis. Cæterum augmenta earundem vix uspiam in omni *Octateucho* observavi, præterquam *Levit.* c. 14. v. 7. ubi in *Alex.* scriptum περιεραντεῖ· & v. 16. ῥανιεῖ.

§. 7. Literarum consonantium permutationes quod attinet, ν aliquando conversum in proxime sequentem consonam: unde ἐμμέσῳ pro ἐν μέσῳ *Genes.* c. 3. v. 3. & 8. aliisque in locis frequentissime; aliquando tamen ἐν μέσῳ, veluti *Josua* c. 15. v. 13. & c. 19. v. 9. quomodo nos semper excudi fecimus; ut & ἐν γαστρὶ pro ἐγγαστρὶ, prout *Genes.* c. 25. v. 21. & c. 38. v. 18. 24. 25. &c. in *Alex.* scriptum. Contra vero in verbis compositis, ubi nos γ loco ν ponere solemus, MS. nativum ν servat: unde *Genes.* c. 34. v. 1. ἐνχώριον· *Levit.* c. 13. v. 30. ἐνκοιλοτέρα· c. 14. v. 34. ἐνκλήτῳ· *Num.* c. 11. v. 8. ἐνκρυφίας c. 31. v. 9. ἐνκτήματα· *Deut.* c. 27. v. 20. συνκάλυμμα· *Josua* c. 22. v. 3. ἐνκαταλείπατε· c. 23. v. 12. συνκαταμιγῆτε· pro quibus in nostra Editione legimus ἐγχώριον, ἐγκοιλοτέρα, &c. Pari ratione pro ἐνπνέον, ut *Josua* c. 10. v. 28. 30. 35. 37. 39. 40. &c. c. 11. v. 11. 14. scriptum est, ἐμπνέον exprimendum duximus; at vero *Genes.* c. 12. v. 20. & c. 18: v. 16. nec non *Deut.* 20. v. 16. nativum ν in συνπροπέμψαι &c. retinuimus. Ac alibi quoque ratione τ & ϑ a vulgata scribendi consuetudine recedentes, ἀποστράφητι cum MS. posuimus pro ἀποστράφηθι, *Num.* c. 23. v. 16. nec in margine diversam *Alex.* Codicis literam apposuimus, nisi ubi diversus ex promiscuo usu oriretur sensus, veluti *Deut.* c. 32. v. 11. Contra vero ubi τ & δ permutavit Librarius, quod major sit harum consonarum differentia, eam in margine annotandam censui, præter Σαβετ pro Ἀβεδ, *Judic.* c. 9. v. 35., quod quoniam alio insuper laborat vitio, inter errata retuli. Similiter commutationes literarum κ χ & γ aut in margine aut inter errata notavi, exceptis verbis, in quibus sæpius hæc anomalia occurrit, nempe in δράχματι vel δράγχματι pro δράγματι *Genes.* c. 37. v. 7. ter; διγνύω *Exod.* c. 25. v. 9. δειγνύων *Deut.* c. 1. v. 33. similiter in ἐκθρεύσυσιν *Num.* c. 33. v. 55. ἐκχθραίνετε *Deut.* c. 2. v. 12. & ἐκχθροῖς *Deut.* c. 28. v. 48. Sed hæc postrema potius additionibus literarum sunt accensenda; quarum cum itidem exempla quamplurima in Cod. *Alex.* occurrant, quousque eum in hac Editione secutus sim, brevibus dicam. Nimirum ν. ἐφελκυστικὸν sæpius in MS. additum verbis, licet consona sequatur, ubicunque habetur, retinui, cum id Lectorem turbare nequeat; secus autem in nominibus Accusativi casus desinentis in α, veluti σκνίφαν *Exod.* c. 8. v. 18. ἀκρίδαν c. 10. v. 4. νύκταν

c. 13.

c. 13. v. 21. αἶγαν *Num.* c. 15. v. 27. ubi σκνῖφα, ἀκρίδα, νύκτα, αἶγα absque annotatione diversæ in MS. lectionis reposui; attamen *Ruth.* c. 4. v. 12. urgente Amico quopiam, qui mihi folium istud revisenti aderat, γυναῖκαν in margine, & γυναῖκα in textu minoribus literis excudi feci. Atque idem vir in Græcis κριτικώτατος mihi hoc opus aggredienti identidem suadebat, ut cum in *Alex.* semper fere legatur λήμψομαι, ἐλήμφθην &c. (ac similiter λάμψαντων *Jud.* c. 7. v. 6.) nativo μ retento, ego eandem scripturam in textu, vel saltem in margine exprimi curarem. Verum quoniam illud verbum frequentissime occurrit, nolui superstitiosa harum minutiarum observatione vel Lectori sacri textûs adeo sæpe offendiculum ponere, vel exteriorem foliorum oram crebrius citra necessitatem deturpare; sed satius duxi, hoc loco Lectorem de re ista monere. Porro cum in quibusdam verbis consona, quam semel ponere solemus, in *Alex.* geminata occurrat, indeque scriptum διαβέννεις *Deut.* c. 3. v. 21. & c. 11. v. 29. διαβέννετε *Num.* c. 33. v. 51. & c. 35. v. 10. *Deut.* c. 4. v. 26. & c. 11. v. 8. nec non ἀνεβέννετε *Deut.* c. 1. v. 41. similiter προσγεγεννημένων loco προσγεγενημένων *Levit.* c. 20. v. 2. (neque enim προσγεννάω uspiam legitur, neque *Hebræum* verbum isthic *generationem*, sed *habitationem* sive *præsentiam* significat) σεμφύλλων *Num.* c. 6. v. 4. in textu nostræ Editionis διαβαίνεις, διαβαίνετε, ἀναβαίνετε, σεμφύλων, προσγεγενημένων majoribus literis est excusum; ubi autem hæc duplicatio facta est in voce, de qua dubitatur, utro scribi debeat modo, vel ubi consona geminata in verbis futurum tempus verteret in præsens, v. g. ἀποστελῶ in ἀποστέλλω; ἐκβαλῶ in ἐκβάλλω, atque sensum mutaret, ibi litera *Alex.* Cod. in margine extat, uti *Genes.* c. 4. v. 14. & c. 24. v. 30. 47. & c. 38. v. 17. *Exod.* c. 5. v. 2. & c. 8. v. 28. *Num.* c. 2. v. 17. *Deut.* c. 28. v. 48. videre est; præter *Num.* c. 9. v. 18. (ubi παρεμβαλοῦσιν majori charactere in ipso textu expressum est, quia in fine ejusdem versus MS. ita habet, licet in priori commate scriptum sit παρεμβάλλουσιν) & excepta voce χίμαρος, *Hircus*, pro qua Codex *Alex.* semper fere, præsertim in *Levitico* & *Numeris*, habet χείμαῤῥος, quod *torrentem* denotat, ac similiter χειμάῤῥα pro χίμαιρα· in quibus (abjecto altero ρ, & vocali insuper in locum diphthongi substituta) ipsis textus nostri literis excusum est χίμαρος & χίμαιρα; idque factum, ne Lector sæpius in una eademque pagina turbaretur, ac ipsius *Alex.* Codicis auctoritate, in quo aliquando simplex ρ legitur, veluti *Num.* c. 29. v. 5. quomodo & in seqq. hujus Capitis versibus iterum iterumque (excepto versu 25.) scriptum fuit χείμαρον, sed postea alterum ρ superadditum. Atque huc etiam referrem istud αγγις loco ἀγὶς *Levit.* c. 12. v. 4. nisi dubium esset, annon Librarius notionem ἀγγεῖς *vasis* ibi exprimere voluerit; unde id inter menda potius recensendum duxi, perinde ut αγια pro ἀγγεῖα *Num.* c. 4. v. 9. Cæterum cum ex adverso pro geminata consonante simplex in MS. subinde occurrat, veluti *Exod.* c. 7. v. 10. ἔρειψεν pro ἔῤῥειψεν·

Exod. c. 28. v. 22. 23. κροσὺς pro κροσσοὺς, & vers. 14. κροσωτὰ pro κροσσωτά. *Num.* c. 2. v. 29. παρεμβάλοντες pro παρεμβάλλοντες, (uti ſæpius in hoc ipſo Capite ſcriptum eſt) *Num.* c. 7. v. 54. Φαδασὺρ pro Φαδασσοὺρ (uti v. 59. in *Alex.* legitur) ἐξεκλησιάσθη pro ἐξεκκλησιάσθη *Joſua* c. 18. v. 1. ac *Judic.* c. 20. v. 1. in his vulgatam ſcribendi conſuetudinem obſervavimus: ac *Genes.* c. 24. v. 7. itidem ἐγεννήθην pro ἐγενήθην repoſuimus, ut ſenſus ſacri textus, qui *patriam* non *domicilium* indicat, recte exprimeretur, vel ſaltem ab ambiguitate liberaretur. Similiter excluſam conſonam ρ reſtituentes, ἠρυθροδανωμένα pro ἠρυθοδανωμένα typis exprimi curavimus *Exod.* c. 25. v. 5. c. 26. v. 14. c. 35. v. 7. 23. &c. item ὄρθρου pro ὄρθου *Joſua* c. 6. v. 14. ὀρθρίσαντες pro ὀρθίσαντες *Genes.* c. 19. v. 2. ὀρθρίσας pro ὀρθίσας *Exod.* c. 24. v. 4. & c. 34. v. 4 (ſiquidem in ipſo citato *Genes.* c. 19. v. 27. ὀρθρίσας in MS. legitur, alia loca ut taceam,) atque κεράγρας pro κεάγρας *Exod.* c. 38. lin. 71. noſtræ Editionis, & *Num.* c. 4. v. 14. ac ſimiliter ἐπαρυστρίδας pro ἐπαρυσίδας *Num.* c. 4. v. 9. Ex his igitur ſatis patere puto, quatenus ab anomala vel priſca *Alex.* Codicis Scriptura ob Analogiam Grammaticam vel diverſum ſequiori ætate receptum ſcribendi morem diſceſſerim: quâ in re ſi forte tanquam nimiâ libertate uſus a quibusdam cenſear, aut aliis contra ſtrictius quam opus erat, literam membranarum *Alex.* expreſſiſſe, ac non modo marginem Libri noſtri nimis commaculâſſe, ſed & Lectori ſæpius citra neceſſitatem remoram injeciſſe videar, rectius conſilium, ubi brevi tempore a pluribus harum rerum peritis datum fuerit, in ſequentibus operis noſtri Tomis ſequi haud detrectabo.

§. 8. Si itaque recenſitas ante mendas & dictos ſcribendi modos ſive anomalos ſive obſoletos excipias, textus *Alexandrinus* in noſtra Editione quoad literam charactere majori eſt expreſſus: quæ autem minoribus typis excuſa leguntur, pro emendationibus vel ſupplementis laudati Codicis ſunt habenda: pro emendationibus quidem, ubi margo vitioſam ſive minus rectam ejusdem lectionem exhibet; pro ſupplementis autem, ubi nihil ipſis e regione appoſitum cernitur. Emendationes quod attinet, plerumque quidem ex ſimilitudine vel propinquitate ſive literarum ſive ſignificationis facile colligitur, quanam voce Codex noſter corrigatur. Ubi autem multum diverſa ſunt verba, ibi quidem ſi unica ſolum vox exiguo charactere ſit excuſa, utique patet, quod diverſa in margine lectio *Alexandrina*, licet prorſus diſſimilis videatur, illi tamen reſpondeat. Neque ulla eſt difficultas, ubi duo verba textûs minoribus typis ſunt expreſſa, & alia duo majora ex adverſo ſtant, ſpatio aliquo inter ſe disjuncta; ſiquidem ipſe eorundem ſitus oſtendit, quorſum alterutrum ſpectet. Sic v. g. *Levit.* c. 4. v. 5. verbum ὅτι reſpondet compoſito ὁπόσοι, præpoſitio autem ἐπὶ refertur ad εἰς. Sin vero duæ vel plures voces minores in eadem linea extent, & una ſolum major in margine, atque Lector ſcire cupiat, quæ-

quænam ex minoribus ſtet loco majoris; ibi ante omnia ſecernere debet additamenta cum ※ vel × inſerta, (ſive tale ſignum immediate præfixum habeant, ſive ad iſtud paulo ante præcedens pertineant) ne illa pro emendatione marginalis verbi accipiat, ſed aliud quippiam, quod nude textui eſt inſertum v.g. *Joſuæ* c. 11. v. 14. αὐτοὺς in Codice *Alex.* loco ἀνθρώπους ſcriptum puta, non autem pro τοῦ Ἰησοῦ, utpote quæ ſunt duo poſtrema verba augmenti *Origeniani*, ut hypolemniſcus proxime præcedens oſtendit. Deinde conſtructio ſive ſententia textûs eſt conſideranda, unde facile percipietur, quænam ſit appoſiti e regione verbi emendatio. Hinc conſtat v. g. *Levitici* c. 12. v. 5. μίαν non loco αὐτῆς, ſed pro ἐξ in *Alex.* legi. Cæterum ſi quando plures in eadem linea occurrerunt emendationes, adeo ut haud omnia mendoſa verba in eodem marginis tramite locum habuerint, ſed unum vel alterum e regione proxime ſequentis (vel tertiæ aliquando lineæ, ut *Judic.* c. 1. v. 10.) ponere neceſſe fuerit, tunc * vel † vel alio ſigno monſtravi quorſum alterum pertineat, prout *Genes.* c. 30. v. 32. c. 41. v. 45. c. 46. v. 14. aliisque in locis videre eſt: ex quibus unum memoro, quod Lector iſthic forte ambiguus hærere queat, nempe *Exod.* c. 29. v. 29. ubi in *Alex.* Ἀαρὼν loco τοῦ ἁγίου, & ἔςαι τοῦ ἁγίου pro ἐςὶν Ἀαρὼν vel ἐςὶν τοῦ Ἀαρὼν legitur. Verum ubi una ſolum eſt emendatio loci, licet pluribus is verbis conſtet, ita ut *Alex.* lectionem margo unius lineæ haud capere potuerit, dictis tamen ſignis ibi haud opus eſſe putavi, quod idem filum ſive contextus verborum oſtendat, vocem e regione proximæ lineæ poſitam ad præcedentem pertinere, quodque ſemper hucusque contigerit, ut in ſequenti linea nil exiguo charactere inſertum fuerit nudum, ſive absque ※ *Origeniani* additamenti nota, ad quod marginale verbum per errorem referri queat; præterquam *Judic.* c 5. v. 15. ubi quidem οὕτω Βαράκ minoribus typis excuſum eſt, attamen per errorem appoſitam vocem ἠγήσεως non huc, ſed ad alteram ſibi ſimillimam διηγήσεως, quæ præcedenti verſu a fine legitur, ſpectare, hoc loco monendum fuit. Neque aliis in locis Lectori ea quæ hactenus dixi, bene obſervaturo aqua hærebit, niſi forte *Levit.* c. 25. v. 28. ubi αὐτῷ & αὐτοῦ in eadem textûs linea, & unica vox αὐτὰ in margine legitur, adeo ut dubium videri queat, ad quodnam illorum pertineat; attamen iſthic quoque ſenſus ac conſtructio verborum eidem ſuggeret, iſtud αὐτὰ Dativo αὐτῷ emendatum, alterum αὐτοῦ vero additum eſſe.

§. 9. Supplementa minoribus typis textui inſerta, aut ※ præfixum habent, aut ×, aut utroque carent ſigno. Priora ſunt quæ olim *Origenes* LXX. Interpretum verſioni, ubi hæc manca erat, vel ſaltem imperfecta ei videbatur, ex *Theodotionis* vel aliûs Verſione cum aſteriſcis addidit, quo illam perfectiorem ac *Hebræo* textui exacte conſonam redderet, ut ipſemet in Comment. in Matthæum Tom. I. Operum Græco-Latinorum pag. 381.

testatur his verbis : Τινὰ δὲ μετ' ἀστερίσκων προστεθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾖ, ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα, ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν. *Nonnulla vero cum asteriscis apposuimus, ut appareat, ea apud L X X. non haberi, sed ex reliquis Editionibus juxta Hebræum a nobis apposita esse.* Plura ejus verba, ut & *Hieronymi* atque *Epiphanii* hac de re dicta citavi ac explicavi in Dissertatione de *Vitiis LXX. Interpretum Versioni ante* Origenis *ævum illatis, ac remediis ab ipso in Hexaplari Editione adhibitis*, atque pluribus de magno isto *Adamantii* opere ibidem egi. Hîc duo solum monere placet : primum, me subinde *Origeniana* ista additamenta studio omisisse, ubi nempe minus necessaria vel superflua, aut perperam Interpretationi τῶν ό. inserta videntur. Sic *Judic.* c. 9. v. 48. ante τὴν ἀξίνην posuit ※ σὺν : & sequenti vers. 49. ※ σὺν : τὸ ὀχύρωμα. Idem etiam factum c. 10. v. 6. c. 17. v. 3. c. 18. v. 2. 7. 9. &c. Atque istud σὺν *Origenes* ab *Aquila* hîc mutuatus esse videtur : utpote quem Hebræam particulam את ita semper reddidisse colligo ex *Genes.* c. 1. v. 1. ubi hujus Versio habet : ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν· similiter v. 16. σὺν τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν, & σὺν τὸν φωστῆρα μικρόν· porro vers. 27. ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον. Vide Annotationes meas ad *Genes.* c. 1. Epistolæ ad Clariss. D. *Millium* suffixas pag. 63. & 65. Apud nullum vero alium Interpretem idem reperio, neque in ullo *Pentateuchi* vel *Josue* loco nimiam istam *Aquilæ* ἀκρίβειαν, ab *Hieronymo* merito reprehensam *, *Origenem* secutum esse deprehendo ; quapropter eam, cum Lectorem frustra turbet, missam feci, neque istud σὺν huic Editioni uspiam inserui. Porro *Levit.* c. 26. v. 16. Hexaplaris Editio *Origenis* in MS. Cod. *Vossii* habet : ἐπισυστήσω ἐφ' ὑμᾶς ※ σπουδῇ : τὴν ἀπορίαν ⁓ τήν δὲ (lege τήν, τε) ψώραν : καὶ τὸν ἴκτερον. Unde Edit. *Complutensis* & MS. Codex in Collegio *Universitatis Oxonii* mendose, σπουδὴν τὴν ἀπορίαν· quod nullum fundit sensum. Atqui hîc ego additamentum istud ※ σπουδῇ omittendum, nec hypolemniscum verbis, τήν τε ψώραν, apponendum censui : quippe LXX. *Hebræum* בהלה ἀπορίαν, id est, *dubium ac perplexum animi statum* reddidisse videntur ; nec male. Quippe Radix בהל non modo significat σπεύδειν, unde σπουδῇ ex *Theodotione* vel alio Interprete hîc inserere *Adamantio* placuit ; sed & ταράττειν, ac præsertim in *Niphal* ταράττεσθαι sæpius a LXX. versum est. Deinde את השחפת τήν τε ψώραν Interpretem reddidisse puto : quod licet minus recte ab ipso factum probari posset, (quamvis non videam, unde possit ;) non tamen hypolem-

* *Hieronymus* Epist. ad Pammachium de optimo genere interpretandi, non adeo procul a fine : *Aquila autem Proselytus & contentiosus Interpres, qui non solum verba, sed & Etymologias verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis ---- Non solum Hebræi habent ἄρθρα.* (id est, *articulos*, qualis est את) *sed & ille κακόζηλος, qui syllabas interpretatur & literas, ut dicat σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν, quod Latina lingua omnino non recipit.* Ita enim legendum, ex supra allegatis patet, pro σείει τὸν οὐρανὸν καὶ σείει τὴν γῆν, id est, *concutit cœlum, concutit terram* ; quæ verba nuspiam in Scripturis leguntur.

polemnisco indicandum erat, τὴν τε ψώραν ab *Hebræo* textu prorsus abesse. Sed quicquid de hoc loco statuatur, est alius *Num.* c. 33. v. 23. 24. ex quo clarius patet, *Origenem* Interpretationi τῶν ο. ubi hæc ei haud arridebat, aliam cujuspiam Versionem superaddidisse. Nam cum ibi LXX. הַר־שָׁפֶר tanquam unum nomen Proprium bis reddiderint Ἀρσαφὰρ, *Adamantius* utroque loco vocem ὄρος, הַר tanquam Appellativo respondentem, cum ※ inseruit. In his igitur & similibus, quæ rarius quidem in *Octateucho*, sed sæpius in *Prophetis* occurrunt, (ubi plures sunt τῶν ο. hallucinationes) haud consultum duco, *Origenis* exemplo ipsum textum interpolare; sed errores LXX. Interpretum in Annotationibus potius perstringendos, ac ibidem meliores aliorum Versiones afferendas puto. Alterum quod moneam, est de nota finali additamentorum *Origenis*, (quæ est talis: in MSS. Libris *Græcis*, quos vidi; sed hujusmodi ✓ in *Syriacis Masii* & *Arabicis Bodlejanis*,) me iisdem in hac Editione illam haud apposuisse, quoniam ipsa characteris diversitas (ut nil dicam de continuatis sæpe in margine asteriscis, ubi Typographo ad manus fuerunt) terminum verborum additorum planissime ostendit; adeo ut nullo signo discriminante opus fuerit, paucis quibusdam casibus exceptis. Nimirum ubi ipse Codex *Alex.* habet unam alteramve dictionem ab *Origene* insertam, majoribus una cum reliquo textu literis exprimendam, ibi signum finale utique necessarium erat; quod idcirco hac figura " addidi, ut *Genes.* c. 2. v. 4. & 8. videre est, alia plura loca ut taceam. Idem etiam faciendum putavi, licet ultimum *Origenianæ* interpolationis verbum tenuiori charactere esset excudendum, quod id in *Alex.* minus recte esset scriptum, ac proinde in margine apponendum; veluti *Deuter.* c. 1. v. 30. ※ κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν" marg. αὐτῶν. Sin vero in *Alex.* prima solum *Origeniani* supplementi verba legerentur, postrema autem ex aliis Libris a me minoribus literis sint addita, tunc quidem notam finalem adjicere haud necessarium existimavi, veluti *Josuæ* c. 19. v. 38. Porro alius est casus, qui notam finalem post asteriscum omnino requirebat, si scilicet insertis ab *Adamantio* verbis continuo alia minori charactere subjungenda essent, quæ in *Alex.* aut prorsus desunt, aut non recte se habent: ut enim emendatio vel supplementum meum ab *Origeniano* discerni posset, huic notam finalem apposui. Vide exempli gratia *Exod.* c. 40. v. 30. prope finem, *Jos.* c. 12. v. 2. c. 14. v. 4. c. 19. v. 1. 8. c. 22. v. 30. Id denique adjiciendum est, quod additio supplementorum *Origenianorum* me quandoque coëgerit, textum *Alex.* qui alioqui emendatione haud indigebat, parumper mutare; sic v. g. *Num.* c. 15. v. 23. pro *Alexandrino* καθὰ ad marginem expresso, textus noster minoribus literis habet: κατὰ ※ πάντα" ἃ. Similiter *Josuæ* c. 8. v. 14. ※ οἱ ἄνδρες πόλεως fecere, ut ἐξῆλθον in textu ponerem, lectione *Alex.* ἐξῆλθεν e regione appositâ; & sic in aliis.

Atqui quæ de nota finali supplementorum cum ⋇ dixi, ac de mutatis ob ea vocibus quibusdam *Alex.* Codicis, hæc ad ista quoque pertinent additamenta, quæ ⨯ præfixum habent, id est talia, de quibus non quidem Hexaplaris Editionis auctoritate, aut Scriptoris cujuspiam testimonio constat, ea ab *Origene* textui τῶν ό. inserta esse, attamen ex variis id ipsum colligitur indiciis: nempe si absque illis textum citent *Philo Judæus* aut Patres qui usque ad medium seculi post Christum natum tertii scripserunt, cum ipsis autem eundem allegent *Adamantius* aliique Patres hôc recentiores; vel si plurimi Codices isto careant additamento, paucissimi vero id habeant, atque ii fere soli, qui reliquas etiam interpolationes *Origenianas*, sive cum sive absque asteriscis exhibent. Quippe negligentiores in signis istis apponendis fuisse Librarios, non solum ex MSS. quibusdam Libris, quibus modo utimur, clare patet, dum in iis sive omnia, sive plura, quæ ab *Origene* addita esse aliorum Librorum aut Patrum auctoritate constat, sine ⋇ leguntur; sed & *Hieronymus* jam olim hâc de re conquestus est, ita ad Suniam & Fretellam scribens: *Hinc apud vos & apud plerosque error exoritur, quod Scriptorum negligentia virgulis & asteriscis subtractis, distinctio universa confunditur.* Ubi itaque dicta indicia mihi suggesserunt, hæc vel illa ab *Origene* cum ⋇ addita fuisse, ibi signum ⨯ apposui, ex quo additis quatuor punctis asteriscum facere poterit, si quis forte eum in MS. Codice vel Scriptore aliquo invenerit. Cæterum absque ullo signo textui *Alexandrino* minoribus literis inserui ista verba ac commata, quæ vel in solo *Alex.* Codice sunt omissa, vel si in aliis quoque τῶν ό. Exemplaribus non legantur, in pluribus tamen extant, ac non modo in Hexaplari Editione absque asteriscis, sed & in Patribus *Adamantio* antiquioribus quandoque reperiuntur, ac proinde post ejus ævum sive incuriâ Scribarum excidisse, sive temeritate Librariorum exclusa esse videntur.

§. 10. Verum non modo supplementa *Origenis* cum ⋇ Editioni nostræ inserenda curavi, sed & obelorum ∼, & Hypolemniscorum ⫟ vel ⫟, atque Lemniscorum ÷ rationem habui; de quibus signis horumque differentia in antedicta Dissertatione prolixius egi. Hîc sufficiat ipsius *Origenis* verba, quæ prius citatum ex Commentariis in Matthæum paragraphum immediate præcedunt, recitare: Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαφωνίαν, Θεοῦ διδόντος, εὕρομεν ἰάσασθαι, κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συνᾷδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν· καί τινα μὲν ὠβελίσαμεν, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, οὐ τολμήσαντες αὐτὰ πάντη περιελεῖν. *Itaque in exemplaribus Veteris Testamenti, Deo concedente, dissonantia corrigere instituimus, reliquis Editionibus, (puta Aquilæ, Theodotionis Symmachi) tanquam norma judicandi utentes. Ubi enim dubia erant apud LXX. propter exemplarium*

rium differentiam, judicium e reliquis Editionibus capientes, quod hisce consonum erat, custodivimus: ac nonnulla quidem obelo notavimus, quæ in Hebræo non erant, haud ausi ea penitus tollere. Sicut igitur ista, quæ *Adamantius* in LXX. Interpretum Exemplaribus, sed non in *Hebræo* Codice reperit, in *Hexaplari* ejus Editione obelo fuere transfixa, aliave ejusdem generis hypolemnisco aut lemnisco notata; ita & in hac nostra, quam ad illius normam, quoad fieri potest, efformavimus, eadem signa verbis atque commatibus, quæ neque hodie in *Hebræo* textu extant, apposita sunt, prout in MSS. editisve libris, de quibus postea, ista inveni. Id solum de hypolemnisco, qui in aliquibus Codicibus unum punctum habet, in aliis duo, Lectorem, ne ista varietate turbetur, monitum velim, quod ex antiquissimis Græcis membranis *Colbertinis* & *Vossianis* duo excudi curaverim, licet in iisdem locis Syriacum *Masii* Exemplar ac Arabici B. *Laudi* Archi-Episcopi atque Martyris Libri unum tantummodo habeant; ubi vero illæ me destituerunt, ex his unum expresserim. Excipiendus unicus, quem sciam, hypolemniscus uno cum puncto *Levit.* c. 5. v. 8. ante ὁ ἱερεὺς, (posteriori loco) pro quo nudum veru membranæ *Vossianæ* habent; quod mendum, licet minutum, tamen hac occasione indicare volui. Cum autem voces dictis signis notatæ semper fere in MS. *Alex.* legantur, ac proinde majori charactere fuerint excudendæ, hinc, ut quivis scire queat, quousque verba, quæ ab *Hebræo* textu absunt, sese extendant, necesse fuit, signum finale exemplo *Origenis* addere, non quidem: aut ↙, qualia in MSS. libris etiam post asteriscos sequi, jam ante dixi; sed tale ˝, quoniam id magis commodum existimavi. Verum etiam ista obelo nudo vel punctato in Hexaplari Editione notata, quibus *Alex.* pariter ac *Hebræus* Codex caret, huic nostræ minoribus literis inserenda, ac signo finali idcirco terminanda putavi, veluti *Levit.* c. 4. v. 21. præsertim cum aliquando contingat, ut *Alex.* aliis insuper proxime sequentibus verbis, quæ in *Hebræo* extant, careat, minori itidem charactere expressis, ut *Exod.* c. 40. v. 32. Cæterum istas versionis τῶν ό. in *Alex.* membranis interpolationes, quæ ab *Hexaplari* perinde ac *Hebræo* Codice absunt, vel a priscis Patribus, iis præsertim, qui accuratioribus usi sunt exemplaribus, in citatione istius textûs omittuntur, aut aperte excluduntur, vel ex aliis indiciis colliguntur post *Origenis* ætatem demum in aliquos Codices, indeque nostrum irrepsisse; ista, inquam, assumenta uncis ( ) circumscripsi; sive a primævo Scriba in ipso textu fuerint exarata, sive a recentiore Librario in margine membranarum nostrarum sint scripta, de quibus jam ante dictum.

§. 11. Jam de *ratione* ac *methodo* hujus LXX. Interpretum Editionis nihil dicendum restat, nisi ut benevolum Lectorem faciam certiorem, me in singulis *Alex.* Codicis literis, quas vetustas sæpius propemodum exedit, accurate exprimendis, spiritibus & accentibus, (qui-

(quibus eum universum fere carere, jam cap. 1. monui) recte apponendis, vocibus, commatibus, colis, periodis, Versibus, Capitibus Librorum rite distinguendis debitam adhibuisse curam. Ac in distinctione Capitum quidem ac Versuum *Hebræum* textum, prout in Bibliis Polyglottis *Waltoni* est expressus, sequi placuit; adeo ut ubi in membranis *Alex.* aliisque τῶν ὁ. Exemplaribus transpositio occurrit, huic malo medelam juxta normam *Hebræi* textûs attulerim, illis tamen suo ordine verbatim expressis, ac ne minimum quidem immutatis. Vide *Exod.* capp. 36. 37. 38. 39. & quantum ad Versus, *Genes.* c. 31. v. 47. 48. (ubi tamen legi debet, 47. altera pars) c. 47. v. 5. 6. *Num.* c. 1. v. 24. 25. & c. 26. v. 15. 16. 17. 18. item vers. 44. & seqq. Accidit tamen subinde, ut constructio verborum ac sensus τῶν ὁ. aliam versuum distinctionem omnino exegerit. Vide *Genes.* c. 22. v. 4. 16. c. 23. v. 6. c. 24. v. 19. *Exod.* c. 12. v. 42. c. 30. v. 2. c. 40. v. 31. *Levit.* c. 25. v. 53. *Num.* c. 1. v. 3. c. 15. v. 15. c. 16. v. 38. *Deut.* c. 4. v. 29. c. 11. v. 16. c. 25. v. 3. *Josua* c. 2. v. 8. c. 5. v. 12. Ac melior quidem aliquando est distinctio juxta LXX. quam juxta *Hebræum.* Sic, alia loca ut taceam, v. g. *Deut.* c. 4. versus 29. finem faciunt verba ἐν τῇ θλίψει σου, quæ in *Hebræo* versum 30. incipiunt; sed minus recte, ut ex sequenti particula καὶ, & loco parallelo *Esaiæ* c. 26. v. 16. colligitur. Cæterum cur non potius sectiones minores *Alex.* Codicis in hoc LXX. Interpretum Tomo secutus sim, causa in promptu est, & jam cap. 1. sub initium & finem §. 6. dicta: nimirum quod novæ sectiones haud raro in medio periodi vel commatis initium capiant, imo unum idemque verbum identidem in duo dissecantes, à postremis vocis cujusdam syllabis incipiant. Capita vero Librorum quod attinet, si ea ubique in Codice *Alex.* juxta priscam distinctionem numerata fuissent, ut alicubi in *Deuteronomio* & *Josua* factum, Cap. 1. §. 7. dixi, eosdem numeros si non in frontispicio uniuscujusque Capitis, saltem ad marginem priorum ejusdem verborum apposuissem. Ast cum per omnem *Octateuchum* id facere haud licuerit, satius putavi, dicto loco Lectorem istius rei participem facere, & in textu hujus Tomi vulgatam Capitum distinctionem juxta *Hebræum* Codicem sequi. Sunt & alii pauci numeri, ob similem rationem in Editione nostra non expressi; quorum mentio cum isthic mihi exciderit, hîc ὡς ἐν παρόδῳ eosdem memorare placet. Nimirum in Decalogo *Exod.* c. 20. (non autem *Deuteronomii* c. 5.) præcepto, μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων κ. τ. λ. numerus γ' in margine interiori posterioris columnæ appositus est, & quidem prima, nisi fallor, manu; mandato, τίμα τὸν πατέρα σου κ. τ. λ. præfixum δ', & ad τὸ, οὐ φονεύσεις numerus ε' adscriptus est. Sequentibus præceptis nihil addidit Librarius; de præcedentibus vero idem haud pro certo affirmare possum, quoniam in priori columna sunt scripta, cujus interior margo magna parte aliam membranam a Bibliopego superinductam

tam

tam habet; quam avellere mihi haud integrum existimavi, præsertim cum nulla id exigat necessitas. Quippe ex tribus istis numeris patet, Librarium, qui eosdem exaravit, præceptum de *custodiendo sabbatho* tertium putâsse; sequens de *honorandis parentibus* fecisse quartum; quintum vero *de homicidio fugiendo*, & sic consequenter; unde necesse est, ut primum & secundum mandatum in unum compegerit. Quod licet haud recte ab eo factum sit, jam olim tamen a quibusdam factum esse, *Origenis* diserto constat testimonio; quod ideo allegare placet, ne forte quispiam ejus rei ignarus argumentum contra Codicis *Alex.* antiquitatem inde capiat. Ita vero is Homil. 8. in Exodum: *Primum ergo mandatum est: Non erunt tibi Dii alii præter me. Et post hoc sequitur: Non facies tibi idolum, neque ullam similitudinem* &c. usque ad, *qui servant præcepta mea. Hæc omnia simul nonnulli putant esse unum mandatum.* Bene autem addit: *Quod si ita putetur, non complebitur decem numerus mandatorum. Et ubi jam erit Decalogi veritas? Sed si eo modo dirimatur, quo & nos in superiori pronuntiatione distinximus, integer decem mandatorum numerus apparebit. Est ergo primum mandatum: Non erunt tibi Dii alii præter me. Secundum vero: Non facies tibi idolum, neque ullam similitudinem* &c. Atqui hinc *Adamantio* in Matthæi Caput 15. commentanti, Tom. I. Operum Græco-Latinorum pag. 244. præceptum de honorandis parentibus, quod in *Alex.* numero δ perperam est insignitum, ἐντολὴ πέμπτη τῆς δεκαλόγου dicitur. Sed hac de re plura aliâs: jam e diverticulo in viam est redeundum, & ad finem hujus Capitis properandum.

§. 12. Ad ultimum scilicet, quare non Hymnum saltem *Mosis* & filiorum Israel post transitum maris rubri, *Exod.* c. 15. aliamque Oden magnam *Mosis*, *Deut.* c. 32. ut & Canticum *Debboræ* & *Baraci*, *Judic.* c. 5. quæ metricis Sectionibus in MS. *Alex.* distincta videntur, eodem modo exprimenda curaverim, brevibus dicam. Enimvero duo priores Hymni una cum aliis Odis in Codice nostro post Psalmos *Davidis* iterum, & quidem paulo accuratius, exarati atque distincti leguntur: unde isto potius Tomo, quem totum Libri instar Metrorum scripti conficiunt, illos eadem ratione excudendos, & ubi varietas aliqua occurrit, de ea Lectorem ibidem monendum censui. *Debboræ* autem & *Baraci* Canticum quoniam magna parte in *Alex.* adco mirifice in cola & sectiones est divisum, ut genuinus sensus sæpe pervertatur, imo nullus subinde evadat, istud ita distinctum textui nostræ Editionis inserere nolui, sed id iisdem, quibus in Codice nostro scriptum est, sectionibus hoc potius loco accurate exprimendum putavi; uncialibus solum literis in nostras vulgatas versis, & vocalibus diphthongisve ι & ει, ε & αι identidem permutatis, ac justo inter singula verba interstitio facto, item spiritibus & accentibus pro more nostro appositis; sed nostra commatum, colorum, periodorum distinctione omissa, ac punctis solum *Alexandrinis* in superiori verbo-

verborum ora appositis. Ex quo simul illi, quos male habet, quod non *Alex.* Codex, exactè servatâ eâdem colorum, linearum, sectionum distinctione, typis edatur, clare perspicient, quam incommoda talis Editio futura fuisset, licet mihi quidem multo facilior; quippe minoribus istis textûs divisionibus plus sæpe temporis, præsertim in *Prophetis*, impendi, quam quidem facile quispiam cogitaverit. En itaque *quintum* Caput libri *Judicum*, prout in membranis *Alexandrinis* extat:

Καὶ ᾖσεν δεββῶρα καὶ βαρὰχ υἱὸς
ἀβινεὲμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ·
καὶ εἶπεν ἐν τῇ ᾠδῇ·
* Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν ἰηλ
ἐν προαιρέσει λαοῦ εὐλογεῖτε
τὸν κύριον· ἀκούσατε βασιλεῖς
ἐνωτίζεσθε σατράπαι δυνατοί·
Ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι, ψαλῶ τῷ
Θεῷ ἰηλ
Κε' ἐν τῇ ἐξόδῳ σου ἐκ σηείρ·
ἐν τῷ ἀπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ ἐδὼμ
γῆ ἐσείσθη καὶ ὁ οὐνὸς ἐξεστάθη·
Καίγε νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ·
Ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου
κυ' τοῦτο σεινά· ἀπὸ προσώπου
κυ' θυ' ἰηλ· ἐν ἡμέραις σαμεγὰρ
υἱοῦ κενάθ· ἐν ἡμέραις ἰαὴλ
ἐξέλειπον βασιλεῖς καὶ ἐπορεύθησαν τρίβους
Ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας· ἐξέλειπεν φράζων ἐν ἰηλ
Ἐξέλειπεν ἕως οὗ ἐξανέστη
δεββῶρα· ὅτι ἀνέστη μὴρ ἐν τῷ ἰηλ·
Ἡρέτισαν θεοὺς καινοὺς, ὡς ἄρτον
κρίθινον σκέπη νεανίδων
σιρομάστων·
Ἀνήφθη καὶ σιρομάστης ἐν τεσσεράκοντα χιλιάσιν· ἡ καρδία μου
εἰς τὰ διατεταγμένα τῷ ἰηλ·
Οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλογεῖτε
τὸν κύριον· ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυγίων
Καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν
φθέγξασθε φωνὴν ἀνακρουομένων· ἀναμέσον εὐφραινομένων ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνας κω'· δικαιοσύνας ἐνίσχυσαν
ἐν τῷ ἰηλ· τότε κατέβη εἰς τὰς
Πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς κυ'· ἐξεγείρου
ἐξεγείρου δεββῶρα· ἐξεγείρου
μυριάδας μετὰ λαοῦ· ἐξεγείρου
ἐξεγείρου· λάλει μετ' ᾠδῆς·
Ἐνισχύων ἐξανάστα ὁ βαράχ·
καὶ ἐνίσχυσον δεββῶρα τὸν βαράχ·
Αἰχμαλώτευσον αἰχμαλωσίαν
σου υἱὸς ἀβινεέμ· πότε ἐμεγαλύνεν ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ· κε' ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου·
Λαὸς ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς
ἐν κοιλάδι ἀδελφοῦ σου βενιαμεὶν
ἐν λαοῖς σου ἐξ ἐμοῦ μαχεὶρ
κατέβησαν ἐξερευνῶντες·
Καὶ ἐκ ζαβουλὼν κε' ἐπολέμει μοι
ἐν δυνατοῖς ἐκεῖθεν ἐν σκήπτρῳ ἐνισχύοντος ἡγήσεως
ἐν ἰσσάχαρ μετὰ δεββώρας
Ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ εἰς
τὴν κοιλάδα· ἵνα σοι κατοικῇς
ἐμμέσῳ χειλέων ἐξέτεινεν
τοῖς ποσὶν αὐτοῦ διαιρέσεις

Ρυβὴν

* Hæc litera ε major minio est exarata.

Ῥουβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρ-
διας· ἱνατί μοι κάθησαι ἀναμέσον
τῶν μοσφαιθάμ· τοῦ εἰσακούειν
συρισμοὺς ἐξεγειρόντων τοῦ
διελθεῖν τὰ τοῦ ῥουβὴν
Μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας
γαλαάδ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδά-
νου κατεσκήνωσεν
Καὶ δὰν ἱνατί παροικεῖ πλοίοις
Ἀσὴρ παρῴκησεν παρ᾽ αἰγιαλὸν
θαλασσῶν· καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς
αὐτοῦ κατεσκήνωσεν
Ζαβουλὼν λαὸς ὀνειδίσας ψυχὴν
αὐτοῦ εἰς θάνατον· καὶ νεφθα-
λεὶμ ἐπὶ ὕψη ἀγροῦ· ἦλθον βασι-
λεῖς καὶ παρετάξαντο· τότε ἐπο-
λέμησαν βασιλεῖς χαναὰν
ἐν θενναὰχ ἐπὶ ὕδατος μεγεδ-
δώ· πλεονεξίαν ἀργυρίου οὐκ
ἔλαβον· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμή-
θησαν· ἀστέρες ἐκ τῆς τάξεως
αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ ἰὴλ
χειμάῤῥους κεισῶν· ἐξέβαλεν
αὐτοὺς, χειμάῤῥους καδησεὶμ
χειμάῤῥους κεισῶν
Καταπατήσει αὐτὸν ψυχή μου δυνα-
τή· τότε ἀπεκόπησαν πτέρ-
ναι ἵππου ἀμμαδαρὼθ δυνατῶν
αὐτοῦ· καταράσαιαι μαζώρ·
Εἶπεν ὁ ἄγγελος κυ´· καταράσει κα-
ταράσασθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς·
ὅτι οὐκ ἤλθοσαν εἰς τὴν βοή-
θειαν κυ´· βοηθὸς ἡμῶν κς´·
ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς·
Εὐλογηθείη ἐκ γυναικῶν ἰὴλ
γυνὴ χαλὲβ τοῦ κειναίου· ἐκ γυ-
ναικῶν ἐν σκηνῇ εὐλογηθείη·
Ὕδωρ ᾔτησεν αὐτήν· καὶ γάλα ἔδω-
κεν αὐτῷ· ἐν λακάνῃ ἰσχυρῶν
προσήγγισεν βούτυρον·
Τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν ἀριστερὰν
εἰς πάσσαλον ἐξέτεινεν·
Τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς
κατακοπῶν καὶ ἀπέτεμεν σισάρα·
Ἀπέτριψεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
καὶ συνέθλασεν· καὶ διήλασεν
τὴν γνάθον αὐτοῦ·
Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς
συγκάμψας ἔπεσεν· ἐκοιμή-
θη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς· ἐν ᾧ
ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν ταλαίπωρος
διὰ τῆς θυρίδος διέκυπτεν· καὶ κα-
τεμάνθανεν ἡ μὴρ´ σισάρα διὰ τῆς
δικτυωτῆς ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς
μεταστρέφοντας σισάρα·
Διατί ἠσχάτισεν τὸ ἅρμα αὐτοῦ
παραγενέσθαι· διατί ἐχρόνισαν
ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ·
Σοφαὶ ἀρχουσῶν αὐτῆς ἀνταπε-
κρίναντο πρὸς αὐτὴν καὶ αὐτὴ
δὲ ἀπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς·
Οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερί-
ζοντα σκῦλα· φιλιάζων φίλοις
εἰς κεφαλὴν δυνατοῖ· σκῦλα βαμ-
μάτων σισάρα· σκῦλα βαμμάτων
ποικιλίας· βάθη ποικίλων· περὶ
τράχηλον αὐτοῦ σκῦλον· οὕτως
ἀπόλοιντο πάντες οἱ ἐχθροί σου
κε´· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν·
καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐν
δυναστείαις αὐτοῦ· καὶ ἡσύχασεν
ἡ γῆ τεσσεράκοντα ἔτη·

CAP. III.

Recensio variarum Editionum LXX. Interpretum, ut & MSS. Codicum Octateuchi, aliorumque Monumentorum, quorum ope Textus Alex. emendatus est atque suppletus.

LXX. Interpretum Editionem auspiciis Viri longe maximi, *Francisci Ximenii*, Cardinalis atque Archi-Episcopi Toletani, primi suscepere ac perfecere *Complutenses*, vetustissimis ad id Opus usi exemplaribus, ut ipsi in Prologo ad Lectorem testantur his verbis: *Quod ad Græcam Scripturam attinet, illud te non latere volumus, non vulgaria seu temere oblata exemplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa, sed vetustissima simul & emendatissima, quæ sanctissimus Dominus noster Leo X. Pontifex maximus cœptis nostris aspirans, ex ipsa Apostolica Bibliotheca ad nos misit; tantæ integritatis, ut nisi eis plena fides adhibeatur, nulli reliqui esse videantur, quibus merito sit adhibenda. Quibus etiam adjunximus alia non pauca; quorum partem ex Bessarionis castigatissimo Codice summa diligentia transscriptum Illustris Venetorum Senatus ad nos misit, partem ipsi magnis laboribus & expensis undique conquisivimus; ut copia emendatorum Codicum abunde superesset.* Atque utinam aliquanto uberiorem omnium Codicum descriptionem nobis dedissent, ac utrum singuli universa comprehenderint Biblia, an diversi diversas Scripturæ partes, & quasnam exhibuerint, distincte indicâssent; ut etiamnum inter plures *Vaticanæ* aliarumque Bibliothecarum Codices dignosci possent, ac collatione cum Editione *Complutensi* facta videre liceret; an & quatenus unum omnium Veteris Testamenti Scripturarum Codicem expresserint, vel an in iisdem, vel saltem diversis Libris diversa secuti sint exemplaria: prout a diversis sane Viris elaborata est dicta Editio, præcipue a *Demetrio Cretensi*, *Ferdinando Pintiano*, *Lopes Stunica*, & *Francisco Vergara*. Atqui hæc una cum Latina *Complutensium* Versione in Bibliis Plantinianis *Antverpiæ* ab anno 1569. usque 1572. impressis, vulgo *Regiis* dictis, & Commelinianis cum Fr. *Vatabli* Comentario *Heidelbergæ* anno 1599. editis, nec non *Parisiensibus* Polyglottis, quæ anno 1645. cura *Guidonis Michaelis le Jay* in lucem prodierunt, est recusa. Cæterum additus est ab *Antverpiensibus* & *Parisiensibus* Variarum in Græcis Bibliis Lectionum Libellus *Guilielmi Canteri*, qui in Præfatiuncula se illas ex duobus Libris excerpsisse testatur: *quorum*, inquit, *unus Octateuchum manu satis antiqua descriptum continebat, a doctissimo Viro D. Clemente Anglo suppeditatus; alterum conficiebat Editio Bibliorum Græcorum Germanica cum*

duobus

duobus Vaticanis Bibliorum Codicibus collata, notisque inde collectis ad margines insignita : — qui quidem Liber ex Illustriss. Cardinalis Granvellani Bibliotheca depromtus fuit. Laudatum vero *Octateuchi* Codicem ex Bibliotheca *Thomæ Mori* acceperat *Clemens* iste *Anglus*, teste *Benedicto Aria Montano* sub finem alterius ad Lectorem Præfationis, qua de totius Operis apparatu inter alia disseruit ; quamvis per errorem *Pentateuchi Græci* exemplar appellet. Cæterum ne cui suspicio oboriatur, istum *Octateuchi* Codicem forte in *Angliam* rediisse, ac eundem esse cum illo, qui jam in Bibliotheca *Collegii Universitatis Oxonii* asservatur, de quo postea ; profiteor me collatione suscepta, duo illa exemplaria diversa deprehendisse. Neutrum autem Codicum *Vaticanorum*, quos cum Germanica τῶν ό. Editione collatos memorat *Canterus*, fuisse istum, ex quo *Romana* Editio est expressa, vel ex eo patet, quod hic XLVI. prioribus *Geneseos* Capitibus sit mutilus, ut jam Cap. 1. §. 9. observavi ; ex illis autem Variæ Lectiones dictorum Capitum sint excerptæ.

§. 2. Verum cum Cardinalis *Ximenius* paulo ante, vel post absolutum istud Bibliorum *Complutensium* opus infeliciter e medio sublatus esset, atque id propter debita quædam, aliaque testamento Cardinalis legata juste persolvenda, (nescio annon etiam alias ob rationes) quatuor fere annis privatim suppressum lateret, alia interim Græcorum utriusque fœderis Bibliorum Editio *Venetiis* anno 1518. e prælo *Aldi Manutii* in publicum prodiit, quæ inde *Aldina* dici suevit ; operam eidem navante *Aldi* socero, *Andrea Asulano*, qui in Epistola Dedicatoria ad Ægidium Viterbiensem, Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, ita scribit : *Ego multis vetustissimis Exemplaribus collatis, adhibita etiam quorundam eruditissimorum hominum cura, Biblia, (ut vulgo appellant) Græcè cuncta descripsi, atque in unum volumen reponenda curavi.* Sed neque hic exemplarium illorum, *vetustissima* quæ vocat, aliquam Lectori tradidit notitiam, imo ne quidem Bibliothecas, unde eadem acceperit, nominavit ; multo minus nos edocuit, qua ratione iisdem usus sit, ut rectius de ista Editione judicium ferri possit. Quantum autem ex modo recitatis *Andreæ Asulani* verbis colligere est, is non idem ubique exemplar secutus est, sed ex variis unum conflavit : unde nil mirum quod *Aldinum* exemplar *haud purum, neque ab omni admistione verborum Theodotionis liberum* pronuntiaverit *Andreas Masius* in Annotationibus ad textum *Josuæ*, Græcè ab ipso editum. Isthæc vero Editio recusa est primum, quod sciam, in 12. *Argentorati* typis Wolphii Cephalæi, curante *Joanne Lonicero* ; qui tamen ordine Librorum mutato, Prophetas majores, quos vocamus, minoribus præposuit, & Apocryphos omnes simul in ultimum post Canonicos rejecit locum, *Lutheri* Germanicam Bibliorum Versionem in hoc secutus, ut ipse in Præfatione profitetur, hæcque insuper de sua Editione Lectorem monet : *Paræmias Salomonis inordinatas, ut Aldina Editio habet, reliquimus, annotatis tamen Capitum inversionibus. In Ezechiele* (*Jeremiam*, nisi fallor,

dicere volebat) *non dissimilis Labyrinthus, quantum fieri potuit, in suum nativum ordinem est restitutus. In Sapientia Sirach iterum textus involucrum, ut Aldina habent Exemplaria, dimissum est; indicata tamen Capitum mistura. Additus est ex vetustissimis in Græcia scriptis Bibliis* Ἰωσίππε *Liber de Maccabæis, qui hactenus non est excusus. Adjectæ sunt etiam* παρασημειώσεις, *quibus Interpretum diversa studia indicantur.* Sunt nimirum ad finem Librorum Canonicorum subnexæ Variæ Lectiones non spernendæ, ex vetustissimis, ut ibi appellantur, Bibliis Græcis cum *Aldina* Editione collatis excerptæ; sed ultra librum 1. *Paralipomenων* non procedunt. Atqui quod *Josephum* de *Maccabæis* tertio *Maccabæorum* libro adtexuerit *Lonicerus*, ob id quidem violatæ religionis frustra accusatur a *Morino* Exercit. Biblic. Lib. 1. Exercit. 9. Cap. 1. §. 6. cum id auctoritate priscorum Librariorum fecerit, ut non solum ex *Philostorgii* Lib. 1. Hist. Eccles. sed & *Alexandrino* Codice patet, in quo idem Tractatus post tres *Maccabæorum* libros legitur. Verum hæc ὡς ἐν παρόδῳ, quia jam non est animus, sive nostram in Editiones τῶν ὁ. Criticen exercere, sive aliorum judicia refellere. Eodem ordine *Aldina* Biblia recusa sunt in folio *Basileæ* typis Hervagianis Anno 1545. cum Præfatione *Philippi Melanchthonis*, additisque in fine Variis Lectionibus usque ad Σοφίαν Σειρὰχ sive *Ecclesiasticum*. Verum transpositionem quorundam Capitum cum in hoc libro, tum in *Proverbiis Salomonis*, quam *Lonicerus* intactam reliquit, *Basileensis* hic Editor e medio tollendam, atque textum Græcum Hebræo adaptandum censuit. Cum enim post versum 22. Capitis 24. *Proverbiorum* in *Aldino* Exemplari inserti legantur versus aliqui, quorum primus est appendix Capitis 29. in Vulgatis Bibliis Latinis, dehinc subnexi sint quatuordecim priores versus Capitis 30. inde facto ad Cap. 24. regressu, postremi ejus versus sequantur, postque hos integrum Caput 31. ac post hoc demum Capita 25. &c. usque ad 29. quo hic Liber clauditur; cumque similiter in *Aldino* Codice *Ecclesiastici* post Capitis 30. versum penultimum perverso ordine sequatur Cap. 33. a versu 16. (exceptis tribus primis verbis, κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα) usque ad finem, ut & Cap. 34. 35. ac 36. usque ad istud versus 13. comma, σύναγε πάσας φυλὰς Ἰσραὴλ inclusive, inde vero post versum ultimum Capitis 30. subnexa sint Capita 31. 32. & 33. usque ad prima verba versûs 16. modo dicta, κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα inclusive, post quæ sequitur reliqua pars Capitis 36. a posteriori versûs 13. commate usque ad finem, & sic consequenter recta serie; is qui *Basileensi* præfuit Editioni, hæc omnia in ordinem *Hebræo* textui congruum redegit; præterquam quod ultimos Capitis 24. *Proverbiorum* versus Capiti 30. insertos reliquerit, atque in combinandis quoque *Ecclesiastici* Capitibus minus accuratus, versum ultimum Capitis 30. aliosque extremos transpositarum partium articulos suo haud restituerit loco. Cæterum Variis Lectionibus *Argentoratensi* Editioni subnexis alias admiscuit, & a libro *1. Paralip.* in quo illæ desinunt, usque

que

que ad *Ecclesiasticum* quasdam insuper adjecit. Porro post elapsum lustrum, anno scilicet 1550. ex eadem urbe *Basilea* atque prælo *Nicolai Brylingeri* alia prodiit τῶν ό. Editio Græco-Latina in octavo, quatuor partibus distincta, sed a priori in folio, quoad textum Græcum haud diversa; nisi quod in postremis *Exodi* Capitibus trajectas partes loco suo moverit, ac *Hebræi* textus ordini adaptaverit, Variasque Lectiones plane omiserit. Versionem Latinam Editor a *Complutensibus* mutuatus est; sed ubi Græcus eorum textus ab *Aldino* discrepat, ad hujus tenorem illam plerumque immutavit. Similem Editionem Græco-Latinam jam ante, anno 1520. *Basilea* per *Andream Cratandrum* excusam memorat *Waltonus* Prolegom. 9. Bibliorum Polyglottorum §. 29. Sed *Usserius* in Syntagmate de LXX. Interpretum Versione Cap. 8. & *Morinus* loco prius citato, Latinæ solum *Complutensium* Versionis *Cratandri* typis impressæ mentionem faciunt: unde dubius hac de re hæreo, cum in nulla Bibliothecarum *Oxoniensium* Editionem istam inveniam, uti nec aliam *Basileensem*, itidem Græco-Latinam anno 1578. in 8vo, in Bibliotheca *Draudii* nominatam, neque *Amburgensem* apud *Joannem Lucium* anno 1596. & *Santandreanam* 1597. quas *Waltonus* quoque se haud vidisse fatetur. Cæterum dicto anno 1597. *Francofurti* ad Mœnum *Andreæ Wecheli* Hæredes excuderunt Editionem Græcam in folio, *Aldinum* Exemplar aut potius *Basileense* anno 1545. secuti, ut ipsimet in Præfatione fatentur, quidque in illa præstitum sit hisce edisserunt verbis: *Ut hoc opus auctius, elegantius & emendatius prodiret, operam dedimus, ut antequam prælo subjiceretur, a Viro quodam doctissimo & Linguarum peritissimo* (*Franciscus Junius* is fuisse putatur) *diligenter recognosceretur, & a mendis purgaretur, ac cum diversis aliis Exemplaribus, utpote Complutensi, Antverpiensi, Argentinensi ac Romano accurate conferretur; ex quibus ille varias Lectiones collegit, quæ huic Editioni additæ sunt, iisque cum Hebræo textu collatis, quænam ex illis cum Hebræa veritate melius conveniant, indicavit.* Verum non modo Variæ Lectiones ex aliis Exemplaribus, (raro tamen nominatis, sed communi signo *al.* indicatis) in ora inferiori cujuslibet paginæ annotatæ sunt, sed & ipse *Complutensis* textus quinque postremorum *Exodi* Capitum in locum *Aldini* substitutus, & alia subinde huic addita sunt, præsertim in libro *Josuæ*, & Prophetia *Jeremiæ*; in qua priores quatuor versus Capitis 17. a *Complutensibus* acceptos frustra *Theodotioni* adscripsit *Junius*, ut alibi probavi. Neque solum interpolavit *Junius Aldinum* exemplar, sed & mutilavit. v. g. *Proverb.* Cap. 24. v. 22. ubi quæ in illo annexa dixi, e textu exclusit, & sequentes versus 23. &c. e medio Capitis 30. exemptos, in illorum locum reposuit.

§. 3. Successit tandem tertium LXX. Interpretum Exemplar, quod e pervetusto MS. Codice *Vaticano* excusum est *Romæ* anno 1587. cujus natales, parentes sive auctores, atque fautores distincte enarrare placet. Nimirum *Sixtus V.* antequam ad Pontificiam evectus esset Cathedram,

dram, *Gregorio XIII.* in ea sedenti auctor fuerat, ut Biblia τῶν ό. ad fidem probatissimorum Codicum emendata publicari curaret. *Gregorius* id negotii dedit *Antonio Carafa*, Sedis Rom. postea Bibliothecario ac Cardinali, qui id per octo annos cum aliis Viris doctis strenue egit, ut ipsemet in Epistola Dedicatoria ad *Sixtum V.* testatur, licet horum nomina taceat. Indicavit vero eadem *Petrus Morinus*, Theologus Parisiensis, in sua *de LXX. Interpretibus & Graeca eorum Editione* ad *Sixtum V.* Epistola, quae ante triginta duos demum annos una cum aliis ejusdem Opusculis *Parisiis* in lucem prodiit; in qua pag. 301. scribit: *cum Biblia Graeca inspicienda atque edenda essent, varietatesque lectionum & Interpretationum annotandae, Cardinalem* Carafam *accersivisse aliquot viros, quorum conventum ad horum explicationem haberet;* Turrianum, Ciaconum, *postea etiam* Maldonatum *aliosque, quorum industriam huic operi accommodatam esse intelligebat.* Atque inter hos *Morinus* semetipsum numerat pag. 304. dum ait: *Quod LXX. Interpretum emendatam Editionem maximas utilitates allaturam existimasti, id omnes qui operam dedimus, indies magis ipsa tractatione intelleximus.* Praecipue autem se ad Varias Lectiones, ac diversas *Aquilae*, *Theodotionis*, *Symmachi* aliorumque Interpretationes e *Graecorum* Commentariis in Bibliotheca *Vaticana* excerpendas studium operamque suam contulisse; *Petrum Ciaconum* contra, *diligentissimum hominem summique laboris ac industriae*, ut eum laudat, e *Latinis* Patribus quae usui essent, sedulo collegisse, pag. 305. & 307. testatur *Morinus*. *Turriano* itaque conferendorum inter se MSS. Versionis τῶν ό Codicum undique conquisitorum cura prae aliis demandata fuisse videtur; rem omnem dirigente *Carafa*, qui & *Guilielmum Sirletum* Cardinalem in dubiis ac obscuris locis se quandoque consuluisse profitetur. Parata jam ista supellectile, indeque comparatis inter se variis τῶν ό. Exemplaribus, atque Graecorum etiam Patrum, praecipue autem antiquae *Italae* versionis auctoritate adhibita, stetit sententia, MS. *Vaticanum* Exemplar, ut omnibus reliquis longe vetustius, ita & praestantius esse, ac ad ipsum LXX. Versionem, *si non toto Libro, majori certe ex parte quam proxime accedere*, uti supra laudatus *Carafa Sixto V.* scripsit, suffragante etiam *Petro Morino* sub finem dictae Epistolae pag. 311. ac strenue id ipsum postea defendente *Joanne Morino* in Exercitationibus Biblicis, Lib. 1. Exercit. 9. utrum bene & solide, nec ne, nunc non disquiram, (licet ex iis, quae Cap. 1. dixi, pateat, quid sentiam) neque in aetatem *Vaticani* Codicis, quae *Hieronymi* tempora superare, in Praefatione dicitur, strictius inquiram, sed ad finiendam *Romanae* Editionis Historiam properabo. Nimirum hanc e laudato Codice *Vaticano* verbatim exprimendam judicarunt, qui ei praeerant: atque in Praefatione ajunt, *rectissime librum ipsum ad literam, quoad fieri potuit per antiquam orthographiam, aut per Librarii lapsus, esse expressum — ac ne latum quidem unguem ab hujus libri auctoritate discessum fuisse, ne in iis quidem, quae si minus mendo, certe su-*

spicione

ſpicione mendi videbantur non carere. Quod tamen non ſemper neque adeo accurate factum eſſe, ex iis quæ in Epiſtola ad Clariſſ. *D. Millium* pag. 48. 49. attuli, clare perſpicitur. Cæterum iſtis partibus, quibus mutilatum eſſe Codicem *Vaticanum* jam Cap. 1. §. 9. dixi, eundem ex aliis Codicibus ſe emendaſſe vel ſuppleviſſe teſtantur; ac, niſi fallor, eum præcipue indigitant Librum, *qui*, ut in antecedentibus referunt, *ex Magna Græcia advectus — cum Vaticano Codice ita in omnibus conſentit, ut credi poſſit ex eodem Archetypo deſcriptus eſſe.* Hunc enim aliumque *Venetum* e Bibliotheca Cardinalis *Beſſarionis*, grandioribus literis ſcriptum, (quem haud alium eſſe exiſtimo, quam quô *Complutenſes* modo ſe uſos eſſe teſtabantur) præ aliis commendant, ac ad *Vaticani* vetuſtatem quoque proximos, licet longo proximos intervallo accedere dicunt; adeo ut ubi in Annotationibus LL. VV. id eſt, *Libri veteres*, occurrunt, duo illi mihi videantur intelligendi. Præter hos magno etiam uſui fuiſſe fatentur Codices ex *Medicea* Bibliotheca *Florentiæ* collatos &c. Ex horum itaque Librorum ac Patrum, præcipue Græcorum, Collationibus, quas vocant, atque e Veterum Scholiis & Commentariis Græcis, nec non e fragmentis aliorum Interpretum, compoſitæ ſunt egregiæ Annotationes, ſingulis Capitibus in *Romana* Editione ſubnexæ: quamvis hæ quoque Emendatione ſubinde indigeant; v.g. *Gen.* c. 25. not. β. ubi πατέρας pro πρά-τας legendum; ſimiliter *1. Reg.* c. 2. not. λ. ὑςέρισαι pro ὑςερῆται, &c. de quibus aliisque pluribus alias. E Latinorum vero Patrum rarius ibi adductorum lectionibus a *Ciaconio*, ut ante vidimus, magnam partem collectis, aliisque propria ſine dubio induſtria congeſtis, veterem τῶν ό. Verſionem, *Italam* vulgo dictam, reſtituere conatus eſt *Flaminius Nobilius*, ac Latinam *Romani* Exemplaris Interpretationem *Romæ* anno 1588. edidit, atque modo laudata *Romana* Scholia Latine verſa, & Latinorum maxime Patrum citationibus aucta ſingulis Capitibus ſubjecit. Utramque hanc Editionem *Romanam* conjunxit, & unam Græco-Latinam fecit *Joannes Morinus*, *Pariſiis* anno 1628. excuſam; ſervatis etiam utriusque Annotationibus, licet Latinis *Flaminii Nobilii* omnes fere *Romanæ* ſint inſertæ: cujus rei rationes *Morinus* in Præfatione reddit, ac quomodo Verſuum diſtinctiones a *Romanis* Editoribus omiſſas, omnibus Capitibus adjecerit, diſtincte explicat. Atqui ex hac *Pariſienſi*, non autem ipſa *Romana* Editione (ut ex variis collegi indiciis) textus LXX. una cum Latina Verſione in magno *Anglicanorum* Bibliorum Polyglottorum Opere eſt expreſſus, deque ea ſunt intelligenda verba *Waltoni* Proleg. 9. §. 32. *Quam ſine ulla variatione ſecuti ſumus; niſi quod per inadvertentiam verſiculus unus* Exod. c. 25. v. 6. *ex* Londinenſi & Aldino *Exemplari in noſtram Editionem irrepſit, qui non eſt in* Romana. Nobilii *quoque Verſionem Latinam exacte retulimus; niſi quod quædam in Latina Verſione nonnunquam omiſſa (nam in Græca extabant) ſupplevimus.* Cæterum *Romano* textui in ora paginæ inferiori ſubja-

subjacent discrepantes lectiones Codicis *Alexandrini*, de quibus jam Cap. 2. dixi; de aliorum vero præsertim MSS. exemplarium collationibus Tomo VI. Operis istius insertis modo nihil dico, nec quicquam dicam, donec necessitas ad id me adegerit. Atqui dum in mentionem Exemplaris *Londinensis* a *Waltono* factam incidimus, placet ejusdem de illo verba sequenti §. 33. recitare: *Editio Romana*, inquit, *etiam nuper* Londini *prodiit in Octavo 1653. Græce tantum. In qua etsi profiteantur qui Editioni præfuerunt, se Editionem Romanam excudere, nimiam tamen licentiam assumpserunt, eam pro libitu mutandi & interpolandi, ut ad Hebræum textum & nuperas Versiones accommodarent. Non enim tantum ordinem Librorum, Capitum & Versuum contra omnium antiquorum Codicum fidem, in quibus discrepantiæ ab Hebræo per transpositiones quasdam semper notatæ erant, ad normam Hebræi Codicis reduxerunt, ut authores Germanicarum Editionum plerumque fecerunt, & Psalmorum nomenclaturam, quæ a Veteribus, Justino, Cypriano, Hilario, Athanasio, Hieronymo, Augustino, &c. observata erat, in istam Hebræorum commutarunt; sed etiam ex Complutensi aliisque Editionibus addiderunt, quæ in Editione Romana non habentur;* ut Exod. c. 25. v. 6. *ubi versiculum ex Aldina Editione adjecerunt; & Cap. 28. post versum 22. pro duobus versibus, qui & in Romana, & in Aldina Editione leguntur, substituunt octo versus ex Complutensi, ut Hebræo aptius respondentes. Quorundam etiam Capitum distinctionem aliter, ac in Romana Editione, dederunt, ut Versioni nostræ Anglicanæ melius responderet.* Quibus adde quæ in Epistola ad *D. Millium* p. 2. seq. dixi; ubi missis aliis mutati textûs *Vaticani* exemplis, quæ alioqui in promptu mihi sunt, unico additæ particulæ negativæ allato satis me probâsse existimavi, quam audaces fuerint Editionis istius Curatores, & quam falso ejusdem titulus præ se ferat, *Vetus Testamentum Græcum ex Versione LXX. Interpretum, juxta Exemplar Vaticanum Romæ editum, accuratissime & ad amussim recusum.* Atque hinc etiam facile intelligitur, quid de recentioribus *Londinensis* exemplaris impressionibus, *Cantabrigiensi*, (cui eruditissima Magni *Pearsoni* Præfatio est præfixa,) *Amstelodamensi*, *Lipsiensi*, eâque quæ jam sub prælo in *Hollandia* esse dicitur, sit sentiendum; nimirum eas a *Romana* Editione, quam plerumque quidem sequuntur, hinc inde tamen discedere; quam bene necne, nunc non est disquirendi locus. Sed satis de tribus LXX. Interpretum Exemplaribus, *Complutensi*, *Aldino*, *Romano*, e quibus reliquæ Editiones promanarunt, licet in diversum subinde abeuntes. Atque isthæc Exemplaria omnia ex instructissima Bibliotheca sua mihi per quatuor hosce annos benignissime commodavit Reverendus admodum in Christo Pater, Dominus JOANNES, e *Norvicensi* ad *Eliensem* sedem nuper translatus: quam eximiam ejus humanitatem, ab omnibus illum adeuntibus merito deprædicatam, ego quoque hac occasione benevolo Lectori testatam facere volui, debui.

§. 4. Inter Codices Manuscriptos primum merito locum obtinent ii, qui

qui Hexaplarem *Origenis* Editionem cum asteriscorum, obelorum, lemniscorum & hypolemniscorum signis, (de quibus Cap. 2. §. 9. & 10. dictum) exhibent: quam licet quidam pro deperdita prorsus habuerint, veluti *Martinus Martini* a Reverendissimo doctissimoque *Usserio* in Syntagmate de LXX. Versione, initio Capitis 8. pag. 79. citatus, haud exiguæ tamen ejus partes, ut aliorum Veteris Testamenti librorum, ita & *Octateuchi*, non sine singulari Divini Numinis providentia, primum in notitiam, inde in manus meas pervenerunt. Memorat scilicet laudatus *Usserius* ibidem pag. 105. *Geneseos*, *Levitici*, *Numerorum*, *Deuteronomii*, *Josuæ* & *Judicum* fragmenta quædam Græca vetustissima, obelis & asteriscis signata, quæ *Claudius Saravius* in Parlamento Parisiensi Consiliarius Regius cum ipso communicaverit: a quo procul dubio eadem accepit *Patricius Junius*, in Annotationibus ad MS. *Alexandrinum*, Tomo VI. Bibliorum Polyglottorum *Waltoni* insertis, illa sæpius citans. Quorsum Apographum *Usserii* vel *Patricii Junii* delatum fuerit, me quidem latet: ipsum vero Autographum *Saravianum* inter *Isaaci Vossii* MSS. Libros extare vix dubitavi, cum jampridem in eorum Catalogo, quem *Colomesius* confecit, numero 83. (sed inter *Anglicanos* Codices 2194.) hæc legerem: *Pentateuchus & pars Josuæ & Judicum cum Origenis Asteriscis, Lemniscis, Obeliscis &c. scriptus literis uncialibus & antiquissimis. Codex iste æquat, si non superat, ætatem Codicis Alexandrini in Bibliotheca Regia servati.* Unde ut Codicis istius copia mihi fieret, jam ante quadriennium, & quod excurrit, vehementer desideravi; sed frustra, quod nulli aditus ad Bibliothecam *Vossianam* Lugduni Batavorum asservatam tunc pateret ob litem, quæ Academiæ Lugdunensi cum hæredibus *Vossii* ratione deperditorum quorundam librorum intercedebat. Commodum vero accidit, ut duo Viri eruditissimi, *Dn. Thomas Richardsonus* S. Theologiæ Professor, & Ædis *S. Petri* apud Cantabrigienses Præfectus dignissimus, ac *Dn. Robertus Canonicus*, Collegii *Regii* ibidem Socius, atque summum in Theologia gradum nuper pro merito suo consecutus, vetustissimas istas membranas ante Bibliothecæ *Vossianæ* in Belgium deportationem, cum *Romana* LXX. Interpretum Editione accuratissime contulerint, ac varias lectiones una cum antedictis signis *Origenianis* diligenter annotaverint, mihique Apographum suum benevole dederint describendum: pro quo eximio eorum in me affectu ac beneficio publicas ipsis gratias debite ago. Exinde autem perspexi, non integrum *Pentateuchum*, quem *Colomesii* modo citata verba polliceri videbantur, sed aliquas solum ejus partes Codice *Vossiano* contineri; & illas ipsas quidem, quas ab *Usserio* laudatas, ac a *Patricio Junio* allegatas dixi, & jamjam distinctius enumerabo: ubi autem reliqua ejusdem Codicis folia laterent, nemo me edocere potuit. Accidit autem, ut paulo post descriptas *Vossianarum* membranarum collationes in *Morini* Exercitationibus Biblicis Lib. I. Exercit. 9. Cap. 6. §. 10. sequentia legerim:

Cum huic Operi finem imponeremus, jamque hoc ultimum folium prælo subesset, instructissimam illam Thuanam *Bibliothecam lustrantes, in minutulum venerandæ admodum antiquitatis LXX. Interpretum fragmentum incidimus. Complectitur* Exod. *Capita 36. 37. 38. 39. 40. sed horum nullum integrum, imo horum unumquodque aut fere media, aut plusquam media sui parte lacerum & mutilatum:* Levitici *tria priora Capita integra, quartum usque ad versum 13. ejusdem etiam Libri Capita 13. 14. 15. 16. 18. 19. sed ea quoque plurimum mutila. Antiquissimus & uncialis character, magnitudine & figura vetustissimorum N. T. Codicum, de quibus supra multis egimus, characteri omnino similis, continens & sine dictionum separatione scriptura, Obelisci & Asterisci persæpe nondum obliterati, litera ν. verbis in fine semper addita post vocalem, licet consonans sequatur, aliaque ejusmodi, fragmentum illud non esse Hieronymi seculo inferius, atque omnino ante mille & ducentos annos scriptum esse, manifeste demonstrant. Codex, unde avulsum est illud fragmentum, ut ex obeliscis & asteriscis apparet, LXX. Interpretum erat Editio mixta, ad* Origenianæ *formam descripta, qua uno conspectu emicabat, & LXX. Interpretum textus, & quid Hebraico adderet, & quid ipsi Hebraicum.* Quæ cum fragmentis *Vossianis* conferens, hæc illas ipsas *Levitici* a Cap. 4. usque ad Cap. 13. partes, quas a *Thuanæis* avulsas memorat *Morinus*, exhibere videbam, ideoque ambo uno eodemque libro olim comprehensa fuisse, certissime persuasus eram. Sed ubi illa auro cariora folia *Thuanea*? Horum quidem locum mox inveni in Clariss. Dn. D. *Montfauconi* Itinerario Italico pag. 277. ubi comparationem *Vaticani* τῆς Codicis cum aliis vetustis MSS. libris in *Gallia* extantibus instituens, hæc obiter inspergit: *Nihil sane antiquitate concedunt* Vaticano Colbertinus *Codex, Levitici & Libri Judicum partem complectens cum obeliscis & asteriscis; Codex Bibliorum Eminentissimi Cardinalis de Coislin* &c. Quibus verbis licet nullam *Exodi* mentionem faceret, *Levitici* tamen pars cum ※ & ∼ memorata suspicionem animo facile ingerebat, laudatas a *Morino* membranas *Thuanæas*, si non omnes, saltem aliquas, in *Colbertina* Bibliotheca asservari. Qua de re cum ad doctissimum Dn. D. *Michaelem Lequien*, cujus singularem humanitatem ac promptissimum Reipubl. literariæ inserviendi studium sæpius expertus eram, ante triennium Parisios scripsissem, eum rogans, ut MS. istum Codicem inspiceret, ac per alium in mei gratiam describi curaret; ipse id negotii in se suscipere haud est gravatus, remque meam adeo benevole ac ita sedulo egit, ut & meam expectationem, & propriam benignitatem superasse videatur. Misso quippe desideratissimarum membranarum Apographo, hæc simul mihi rescripsit, quæ sicuti non sine intimo gratissimi animi sensu legere potui, ita nec a me impetrare possum, quin hîc eundem publicce testatum faciam: *In Colbertina Bibliotheca ægre tandem reperi distracta illa folia, quorum R. P. de* Montfaucon *meminit in Itinerario, cum alio numero in Catalogo notata essent. Hæc mihi domum asportanda perhumane concessit Clariss.* D. Duchesne *Bibliothecarius; quæ mox*

mox semel atque iterum ex integro in duplicibus schedis exscripsi, quo nempe si exemplar unum ad tuas manus pervenire non contingat, supersit aliud quod alia via ad te possim mittere, nec iisdem foliis denuo postulandis optimo illi Bibliothecæ Præfecto gravis & importunus existam. Ut vero benevolus Lector sciat, quænam *Pentateuchi* & *Josuæ* atque *Judicum* partes membranis tam *Vossianis* quam *Colbertinis*, ob antiquitatem ac *Origenis* signa Critica maximi æstimandis contineantur, easdem hic ordine recensebo; id solum prænotans, quod ex duobus foliis a laudato R. P. *Lequien* ad formam Autographi descriptis perspexerim, singulas paginas duabus divisas esse columnis, & comparationem cum Editione nostra in forma *Octava* instituens, deprehenderim hujus paginas forte fortuna exacte tantum sacri textus capere, quantum paginæ *Colbertinæ* exhibent: unde jam folia MSS. numerare potero, licet nunquam ea oculis usurpaverim. Octo scilicet prima *Vossii* folia incipiunt a Cap. 31. *Geneseos* vers. 53. & usque ad Cap. 36. vers. 18. pertingunt, his desinentia verbis ⋇ θυγατρὸς Ἀνά. Reliqua *Geneseos* parte ac integra fere *Exodo* deperditis, sequuntur in Codice *Colbertino* 3084. postrema *Exodi*, & priora *Levitici* Capita, quamvis illa non integra. Ac illorum quidem partes distincte enumeravi in Præfatione, ultimis *Exodi* Capitibus juxta Hexaplare istud Exemplum suo loco excusis præmissa. *Leviticum* vero quinque folia *Colbertina* exhibent ab initio usque ad Cap. 4. v. 27. nisi quod inferiori ora ultimæ membranæ abscissâ vel vetustate excsâ, perierint e prima quidem columna aliquot verba versus 16. & 17. e secunda prior pars versus 20. e tertia postremæ voces versus 23. & primæ versus 24. e quarta denique ultima verba versus 26. & prima versus 27. Hujus autem posterior pars iterum incipit in Codice *Vossiano*, ac pergitur ibidem usque ad Capitis 13. v. 17. ἰδὼ μετέβαλεν· unde duobus foliis deperditis, aliud *Colbertinum* a Cap. 13. v. 49. ἱματίῳ procedit usque ad Cap. 14. v. 6. λήμψεται αὐτὸ, καὶ, & deficientibus rursum binis foliis, sequitur membrana *Colbertina*, continens Cap. 14. v. 33. καὶ ἐλάλησεν ὁ Κύριος usque ad v. 49. καὶ λήμψεται ἀφαγνίσαι. Sed iterum par foliorum intercidit, & quatuor proxima in MS. *Colb.* pertingunt usque ad Cap. 17. v. 10. υἱῶν Ἰσραὴλ ἢ τῶν προσ . . . Unde duobus deperditis, duo alia *Colb.* sacrum textum a Cap. 18. v. 28. ἔθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν, usque ad Cap. 19. v. 25. στάθμια δίκαια ⋇ καὶ οἱ . . . exhibent. Dehinc integer octernio periit; post quem *Vossianus* Codex ab istis Cap. 24. v. 9. verbis, καὶ τοῖς υἱοῖς, usque ad ultimum Caput *Levitici* v. 16. ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ pergit. Deficiente uno solum folio, Liber *Numerorum* ibidem incipit, continuatus usque ad Cap. 7. v. 85. τῶν σκευῶν, indeque post lacunam aliquam procedit a Cap. 11. v. 18. τίς ψωμιεῖ ἡμᾶς, usque ad principium versûs 2. Cap. 18. ubi pari foliorum intercepto, sequitur ejusdem Capitis versus 30. usque ad Cap. 20. v. 22. παρεγένοντο οἱ. Posthæc duo octerniones e Cod. *Voss.* exciderunt; quorum bina tamen folia in Bibliotheca *Colbertina* asser-

vantur: prius scilicet a Cap. 25. v. 2. αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν, progreditur usque ad Cap. 26. v. 2. κατ' οἴκους πατριῶν· posterius incipit Cap. 29. v. 12. ἑορτάσετε ⍨ αὐτήν, & finitur versu 33. ejusdem Capitis; ubi Codex *Colbert.* desinit, excepto unico Libri *Judicum* folio, quod suo indicandum erit loco. Atqui versu 34. iterum redeunt membranæ *Vossianæ*, & usque ad finem *Numerorum* pertingunt. *Deuteronomii* prima quindecim folia periere, excepto nono, quo Capitis 4. v. 11. usque ad v. 26. continetur; indeque sacer textus a Cap. 7. v. 13. τὸν σῖτόν σε, continua serie progreditur usque ad Cap. 19. v. 4. πατάξῃ τὸν πλησίον. Sed rursum quindecim foliis deperditis, *Voss.* Codex initium sumit istis Cap. 28. v. 12. verbis ... σιν πολλοῖς, σὺ δὲ, ac postrema Cap. 31. versûs 11. clausulâ finem capit. Exinde deficientibus ultimis *Deuteronomii*, ac primis novem libri *Josuæ* Capitibus, *Voss.* Codex ab initio Capitis 10. usque ad finem Cap. 18. sacram *Josuæ* historiam nobis exhibet. Libri *Judicum* lacinia quædam a Cap. 9. v. 48. αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς, usque ad Cap. 10. v. 6. Ἀσταρὼθ, καὶ ⋇ σὺν: τοῖς unico folio *Colbertino* continetur; *Vossianæ* vero membranæ a Cap. 16. v. 29. usque ad primum comma versûs 12. Capitis ultimi procedunt; præterquam quod tria folia a Cap. 18. versûs 16. postrema voce Δὰν, usque ad Cap. 19. versûs 25. medium interciderint. Ubi reliquæ nobilissimi hujus Codicis partes a *Colbertinis* & *Vossianis* foliis avulsæ lateant, neque post diligentissimam per tres annos inquisitionem rescire hucusque potui. Inter alios supra laudatus Dn. D. *de Montfaucon* certiorem me reddidit, se nusquam in *Galliæ* atque *Italiæ* Bibliothecis, quarum plurimas haud obiter perlustravit, illas vidisse. Unde jam publice omnes ubique Bibliothecarum Præfectos aliosque Viros doctos obtestor ac etiam atque etiam rogo, ut si desideratissimas istas membranas ex data superius earundem descriptione, vel ex solis ⋇ & ∼ atque ⍨ signis facile dignoscendas invenerint, vel quicquam de iis inaudiverint, harum sive Apographum, sive notitiam saltem mecum communicare haud graventur, justum pro illo pretium, ac debitas pro hac gratias certissime a me accepturi. Atqui cum forte inveniendo isti κειμηλίῳ inservire queat recentior Codicis *Vossiani* inscriptio, nescio cujus manu exarata, eam hîc subjungo: *Membranæ ex Bibliis Græcis V. T. cum Origenis Asteriscis, Lemniscis, Hypolemniscis & Obeliscis, ex Bibliotheca MS.* Jacobi Mentelii, *Patricii Castro-Theodoricensis.*

§. 5. Verumtamen jacturam istam aliqua ex parte resarciverunt duo *Arabici* Codices *Pentateuchi*, & unus *Syriacus* libri *Josuæ*, utpote non ex κοινῇ τῶν ό. sed *Hexaplari* Editione translati, ideoque *Origenis* signa Critica habentes. Nam cum jam *Hieronymi* ævô *omnes Christi Ecclesiæ tam Græcorum quam Latinorum Syrorumque & Ægyptiorum hanc sub Asteriscis & Obelis Editionem legerint*, ut ipse ait Procemio Commentariorum in Danielem; hinc factum, ut quædam Versionum istarum Exemplaria cum dictis signis fuerint conservata,

vata, & ad nostras Patrumve nostrorum manus delata. Ac duo quidem *Arabici* Codices *Pentateuchi* extant in *Bibliotheca Bodlejana* sub titulo & numero *Laud* A. 146. & 147. siquidem istos una cum aliis mille & trecentis MSS. Libris ac pretioso veterum Nummorum thesauro eidem dono dedit magnus ille *Cantuariensis* Archi-Episcopus, atque sanctus pro egregia plane *Scoticæ* Ecclesiæ Liturgia Martyr, *Guilielmus Laudus*; qui ipse alterum illorum num. 147. dono acceperat a *Cyrillo Lucari*, a quo & Codicem *Alexandrinum Carolo* I. Regi missum Cap. I. dixi. Hæc quippe folio I. istius *Arabici* Libri manu dicti *Cyrilli* scripta sunt Græce & Latine: Κύριλλος οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Καντουαρίας, Κυρίῳ Γυλιέλμῳ Λαὺτ δωρεῖται τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τεκμήριον ἀδελφικῆς ἀγάπης. *Cyrillus œcumenicus Patriarcha, Beatissimo & Sapientissimo Archiepiscopo Cantuariensi, D. Guilielmo Laut dono mittit præsentem Librum in signum charitatis fraternæ.* In istis igitur duobus *Arabicis* Libris *Genesis* quidem & *Exodus* paucos habet Asteriscos & Obelos, vel Hypolemniscos Lemniscosve, cum nota finali hujus ⊀ formæ; *Leviticus* & prima pars *Numerorum* prorsus nullos: omissos scilicet scribentium ignorantiâ vel incuriâ, de qua querelam *Hieronymi* Cap. 2. §. 9. audivimus. Non satis autem Divinam providentiam, quâ minima etiam gubernantur; mirari potui, ubi deprehendi, quod ambo Scribæ *Arabes* hactenus neglecta signa rursum exarare cœperint isto præcise *Numerorum* Capite, quin ipso fere versu, quo Græcarum membranarum *Vossii* longe antiquiorum mutilatio incipit, ac in hoc pariter ac sequenti *Deuteronomii* libro identidem recurrit. Quippe textus *Voss.* abrumpitur, ut antea dixi, *Numer.* Cap. 7. v. 85. mox sequenti autem versu 88. primum obelum habet Codex *Laud* A. 146. & versu 89. aliud ejusmodi signum tam in hoc quam in altero 147. conspicitur; sicque ambo Scribæ notas *Origenianas* apponere perrexerunt, alter quidem in 147. negligentius & usque ad *Deuter.* Cap. 9. v. 6. alter vero in 146. sæpius ac ulterius usque ad Cap. 32. v. 45. quasi Numine quodam acti fuissent, ut defectum aliûs Codicis, quem ne quidem viderant, puto, saltem non jacturam istarum, quibus jam caremus, partium prævideraut, diligentia sua, ipsis alias haud usitata supplerent. Cæterum cum Arabicæ linguæ, cujus rudimenta viginti abhinc annis *Jenæ* a Clariss. *Danzio* didiceram, aliis posthæc negotiis occupatus, expers sim factus, duo ejusdem bene periti, jussu Reverendi admodum in Christo Patris, Domini WILHELMI, Episcopi *Wigorniensis*, Magni Patroni mei atque Evergetæ per omnem vitam meam colendi, opem mihi tulere; scilicet Reverendus atque pereruditus Dn. *Joannes Gagnierus*, qui in familia dicti Præsulis vivit; & Juvenis elegantis ingenii ac politioris literaturæ, *Benjamin Mareshallus*, Splendidæ *Ædis Christi*, nunquam absque debita honoris significatione a me nominandæ, Alumnus, qui omnia in *Numeris* & *Deuteronomio* verba ⋇ vel ÷ signata, ut & *Exodi*

Exodi commata quædam prompte atque diligenter mihi eſt interpretatus. *Joſuæ* Librum quod attinet, in primis novem & ſex poſtremis Capitibus, quibus *Voſſii* Codicem carere ex antecedentibus patet, ſecutus ſum exemplar, quod ante centum & quinquaginta fere annos Vir optimus, *Andreas Maſius* non ſine ſingulari cura Græce una cum Commentario in *Joſuam* edidit, translatum e Codice *Syriaco*, ſcripto *Alexandriæ* anno ab Alexandro M. 927. id eſt, A. C. 616. & converſo ad verbum de *Græco* Exemplari, quod manu *Euſebii* ad *Origenis* libros in Bibliotheca *Cæſarienſi* aſſervatos fuerat emendatum, *Pamphilo* ſuo hac in re ipſum adjuvante, ut *Maſius* in Præfatione Annotationum atteſtatur. Ac ſigna quidem Critica laudatus Vir ex hoc Exemplari *Syriaco* annotavit; *Græca* autem verba ab *Origene* cum ※ ſigno addita, ex *Aldina* atque *Complutenſi* Editionibus accepit; ſed ubi hæc illa non ſuppeditabant, ipſe MSS. Librorum copia deſtitutus, Græca ex proprio ingenio fingere coactus fuit. Atqui his miſſis, alia ego in illorum locum e MSS. Libris ſubſtitui, ubi ii præſto mihi fuere. Sic verbi gratia *Joſuæ* c. 2. v. 14. ubi *Maſius* poſt ※ poſuit: ἐὰν μὴ γνωρίζητε ὑμεῖς τὸ ῥῆμα ἡμῶν τῦτο, ego ex Cod. *Oxon.* (de quo mox) repoſui: ἐὰν μὴ ἀναγγείλητε κ. τ. λ. quamvis MS. habeat ſingulariter, ἀναγγείλῃς. Similiter ubi in *Arabico Pentateucho* quædam occurrerunt ſive aſteriſco ſignata, ſive hoc ſigno deſtituta, quibus reſpondentia verba *Græca* in nulla τῶν ό. Editione neque in Annotationibus *Romanis* leguntur, e MSS. Codicibus vel Patrum monumentis eadem petii; aſt ſi hæc in illis reperire haud potui, prorſus omiſi: unico tantum loco excepto, nempe *Exodi* Cap. 32. v. 9. quem ambo Codices *Arabici* habent, nulli autem *Græci*; qua propter eum ex loco parallelo *Deuter.* c. 9. v. 13. huc importare placuit. Cæterum ubi *Arabicis* gemina *Græca* in diverſis Exemplaribus diverſa, ac e binis Interpretationibus deprompta inveni, iſta elegi quæ κρίσει adhibitâ, ſive propria τῶν ό. verba, ſive ipſius *Origenis* e *Theodotionis* verſione ſupplementa eſſe deprehendi; licet aliquando plurium MSS. Codicum auctoritas obſtaret. Sic exempli gratia *Exodi* Cap. 28. v. 23. 24. &c. usque ad 29. quibus Codex *Alex.* perinde ut *Aldina* atque *Romana* Editio caret, multi Codices MSS. ita nobis exhibent: 23. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τῦ λογείυ δύο δακτυλίυς χρυσῦς, καὶ δώσεις τοὺς δύο δακτυλίυς ἐπὶ τῶν δύο ἄκρων τῦ λογείυ· 24. καὶ δώσεις τὰ δύο ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσᾶ ἐπὶ τοῖς δυσὶ δακτυλίοις πρὸς τὰ ἄκρα τῦ λογείυ· 25. καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἀλύσεων δώσεις ἐπὶ τῶν δύο συσφίγκτων, καὶ δώσεις ἐπὶ τοὺς ὤμυς τῆς ἐπωμίδος ἐπὶ τὸ μέτωπον τῦ προσώπυ αὐτῦ· 26. καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίυς χρυσῦς, καὶ θήσεις αὐτὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα τῦ λογείυ ἐπὶ τῦ χείλυς αὐτῦ, ὅ ἐςιν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν· 27. καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίυς χρυσῦς, καὶ δώσεις αὐτὺς ἐπὶ τοὺς δύο ὤμυς τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτῦ κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν ἐπάνω τῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος· 28. καὶ συσφίγξουσι τὸ λογεῖον ἐκ τῦ δακτυλίυ αὐτῦ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ, ἵνα ᾖ ἐπὶ τῦ

μηχα-

μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος, καὶ ὐ μὴ ἀποσπάσῃς τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. Ad eundem ſcilicet modum hæc habent, pauciſſimis variis Lectionibus exceptis, MS. *Octateuchus* in *Collegio Univerſitatis Oxonii*, & duo Codices in Bibliotheca *Regia Pariſiis*, num. 1825. & 1888. nec non alius *Monachorum S. Baſilii Romæ*, a doctiſſimo *Montfaucono* in Diario Italico pag. 212. laudatus. Atque hic non modo Apographum iſtorum *Exodi* Verſuum, ſed & *Scholia* quædam veterum Græcorum benevole mecum communicavit, in quibus ipſa τῶν ό. Verſio, & diverſæ *Aquilæ*, *Symmachi* ac *Theodotionis* Interpretationes ſubinde allegantur. Ex his vero didici, *Complutenſium* Editionem, iſta *Exodi* parte prorſus diſſonam, genuinum τῶν ό. textum exhibere; altera autem e MSS. Codicibus modo recitata nullius dictorum trium Interpretum eſſe, ac proinde non ab his *Origenem* eadem accepiſſe, ſed a *Luciano*, vel *Heſychio*, aliove ſequioris paulo ævi ad ſupplendum textum *Hebræum* addita fuiſſe. Quippe *Scholiaſtes* ad vers. 26. ex LXX. citat, καὶ ἐπιθήσεις, quomodo *Complut*. habet; e *Theodotione*, καὶ δώσεις· quod diverſum eſt a MSS. θήσεις. Ibidem: *Aquila*, ὃ πρὸς πέραν τῦ ἐπενδύματος οἶκον δέ· *Symmachus*, ὅ ἐςιν εἰς τὸ ἄντικρυς τῦ ἐπενδύματος· LXX. ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀπ' ἄκρυ τῦ ὀπισθίυ τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν· *Theodotion* denique, ὅ ἐςιν εἰς τὸ ἄντικρυς τῆς ἐπωμίδος. Ecce hîc iterum *Complutenſes* τοῖς ό. ſunt conſoni, quamvis voces ἀπ' ἄκρυ ſuperfluæ ſint, indeque in Editione noſtra uncis circumſcriptæ; MSS. Codices contra ab omnibus diverſe habent: ἐπὶ τῦ χείλυς αὐτῦ, ὅ ἐςιν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. Porro *Scholiaſtes* ad verſum 27. hæc annotavit: ό. συνυφῆς· ἄλλος, μηχανώματος· ἄλλος κατασκευάσματος· ἄλλος, διαζώσματος. Et ad vers. 28. ό. ἵνα μὴ χαλᾶται· ἄλλος, ὐ μὴ ἀποσπάσῃς· ἄλλος, ὐ μὴ ἀποσπασθῇ· ἄλλος, καὶ ὐ σαλευθήσεται· ἄλλος, καὶ μὴ ἀποκλίνητε, pro quo forte legendum, ἀποκλίνηται. Ex quibus patet, *Complutenſium* lectiones LXX. Interpretum, at *Manuſcriptas* aliorum eſſe, quicunque ii tandem fuerint: unde miſſis hiſce, illorum textum in hac Editione repoſui. Sed antequam ad alia tranſeam, paucis ſignifico dolorem, quô afficior, eo quod prius laudatum MS. Codicem *Syriacum*, plures poſt *Joſuam* Hiſtoricos V. T. Libros, ipſomet *Maſio* teſte, complexum nusquam terrarum, anxia licet inquiſitione facta, reperire potuerim, necdum quicquam de eo inaudire queam: quandoquidem is non modo avulſis a Codice *Voſſiano* partibus Libri *Judicum* ac Hiſtoriæ *Ruth* aſteriſcos obeloſque apponendos ſuppeditâſſet, ſed & magno mihi uſui foret in accurando proxime ſequenti LXX. Interpretum Tomo, in quo ob ejus defectum aqua ſæpe mihi hæret. Quapropter & de illo omnes ubique Antiquarios maximopere rogatos velim, ut ſi quam pretioſiſſimi iſtius theſauri notitiam habeant, eam mihi impartiri haud dedignentur.

§. 6. Poſt MSS. Hexaplaris Editionis *Origenianæ* Codices, aſteriſcorum obelorumque &c. ſigna gerentes, primo loco nominandus eſt perve-

perveuſtus, ipſisque *Alexandrinis* membranis antiquior Liber *Geneſeos*, in Bibliotheca *Cottoniana* aſſervatus; ſed hîc nominandus ſolum, quoniam animus eſt, DEO volente, propediem eum integrum ſeorſim, vel ſaltem illius cum *Romana* Editione Collationes, ante triennium a me ea, qua potui, diligentia atque cura factas, præfixa ejusdem hiſtoria, publicæ luci donare. Sequitur ratione ætatis Codex membranaceus totius *Octateuchi*, in 4to, uti vulgo vocant; quem ex dono *Joannis Bancroft*, Epiſcopi *Oxonienſis* & *Collegii Univerſitatis* ibidem Magiſtri, Collegium iſtud poſſidet; quique ſequentibus verbis, ipſa Scribæ manu in ultimo folio exaratis, perfectam ætatem ſuam præciſe usque ad horam eloquitur: Τέλος εἴληφεν ἡ ὀκτάτευχος βίβλος Νοεμβρίῳ, εἰς τὰς εἴκοσι ἡμέρᾳ ἕκτῃ, ὥρᾳ γ. τοῦ ἔτους ς' χ' λ' δ' ἰνδ. δ', id eſt *Finem cepit hic Liber Octateuchus Novembri, die poſt vigeſimum ſexto, hora tertia, A. 6634. Indictione 4.* ſecundum Græcorum ſcilicet computum; juxta noſtram vero æram, anno Chriſti 1126. Atque hujus Libri uſum pro eximia erga omnes humanitate, ſingulari autem erga meam tenuitatem affectu, per tres fere annos mihi conceſſit digniſſimus *Collegii Univerſitatis* Magiſter, Dominus D. *Arthurus Charletus*; pro quo aliisque pluribus erga me beneficiis debitas ipſi gratias ago habeoque. Porro in ditiſſima *Chriſtianiſſimi Regis* Bibliotheca ſeptem extare Codices, *Octateuchum* integrum aut partem ejus continentes, jampridem ex diligentiſſimi *Cotelerii* eruditiſſimis in Tom. I. & II. Monumentorum Eccleſiæ Græcæ Notis didici; quibus octavum, poſtea forte, acceſſiſſe, ex Amicorum literis collegi. Atqui quatuor horum, benevole, uti ſolent, annuentibus *Regiæ* Bibliothecæ Cuſtodibus, cum *Romana* aliave τῶν ό. Editione plurimis in locis contulere, ac lectiones diſcrepantes auctioresque, mihi utiliſſimas, benigniſſime tranſmiſere ſæpius nominati duo honoratiſſimi Viri, Reverendi ſcilicet Patres *de Montfaucon* & *Lequien*, illiusque ſtudiorum Socius, qui nuper tertius mihi acceſſit Amicus, R. *Petrus Laurentius*. Sunt autem quatuor iſti Codices ſequentes: *primus* bombycinus duodecimi vel tertii decimi ſeculi, jam numerô 1888. inſignitus; *ſecundus* membranaceus ejusdem fere ætatis, num. 1825; *tertius* itidem membranaceus, quadringentorum circiter annorum, num. 1874; qui tres integrum complectuntur *Octateuchum*, niſi quod in primo ſubinde hiatus aliqui occurrant, Scribarum oſcitantiæ tribuendi, in tertio autem deſit libellus *Ruth*, ſequentibus poſt *Judices* Hiſtoriis *Judithæ* & *Tobiæ*. *Quartus* denique Liber chartaceus trecentorum plus minus annorum num. 2990. *Deuteronomium* ſolum exhibet, cum nonnullis Capp. librorum *Salomonis*. Agmen claudat *Lectionarius* Liber Eccleſiæ Græcæ, undecimo vel duodecimo poſt Chriſtum natum ſeculo in membrana quartæ formæ ſcriptus, ac *Laud.* C. 88. modo inſcriptus; quod & ipſum una cum aliis Bibliothecæ *Bodlejanæ* donaverit ſupra laudatus, omnique laude pro nominis ſui augurio digniſſimus, Archi-

Epiſco-

Episcopus & Martyr. Ultimo autem loco Codicem istum reservavi, quia non integros S. Scripturæ libros continua serie exhibet, sed illius partes solum, hasque disjectas, ac eo, quo in Ecclesiis Orientalibus leguntur, ordine positas; quarum istas, quæ *Heptateucho* continentur, (neque enim Libri *Ruth* ullus ibi occurrit versus) seu potius Capita Biblica, unde desumptæ sunt, hîc breviter enumerare placet. Nimirum habentur in dicto Libro Lectiones ex *Geneseos* prioribus 22. Capitibus, (exceptis 10. 16. 19. 20.) deinde ex Capp. 27. 28. 31. 32. 43. 45. 46. 49. 50. *Exodi* Capp. 1. 2. 3. 12. 13. 14. 15. 16. 19. 24. 25. 33. 34. 40. *Levitici* c. 26. *Numerorum* Capp. 11. & 24. *Deuteronomii* Capp. 1. 4. 5. 10. *Jos.* Capp. 3. & 5. *Judic.* 6. & 13. Atqui lectio ex priori Capitis 6. *Judicum* parte usque ad vers. 24. extat quoque descripta in minoribus quibusdam foliis, Codici MS. *Selden.* 3. insertis. Recensitorum itaque Librorum tam Editorum quam MSS. ope, sacri τῶν ό. textus verba quæ corrupta erant, correxi; quæque deerant supplevi, additis sæpe ※ ubi in MSS. exemplaribus reperiri, vel ✕ signis, de quibus Cap. 2. §. 9. dixi; quæ autem ab *Hebræo* textu absunt, aut obelis, hypolemniscis ac lemniscis *Origenianis*, prout MSS. Codices eosdem suppeditabant, notavi, vel uncis () circumscripsi, ubi ea post *Adamantii* ævum inserta deprehendi.

§. 7. Verum ut remedia dictis vitiis adhibenda undecunque conquirerem, *Philonis Judæi* ac Scriptorum Ecclesiasticorum ante *Origenem*, ipsiusque *Origenis*, nec non Patrum, qui *Hexaplari* ejus Editione usi sunt, *Eusebii* præsertim *Cæsariensis* Tractatus editos ac ineditos, quos invenire potui, perlegens, citata ab ipsis *Octateuchi* loca cum nostris Exemplaribus diligenter contuli, atque ex illis non modo sæpe perspexi, quodnam horum, ubi inter se discrepant, sit præferendum; sed & aliquando emendationes vel supplementa cum ※ vel ✕, ut & obelorum notas &c. ab illis accepi, ubi nullus sive typis impressus, sive manu scriptus LXX. Interpretum Codex illa suggereret. Sic *Gen.* c. 49. v. 12. pro χαροποιοὶ, ut in omnibus, quæ vidi, τῶν ό. Exemplaribus legitur, reposui χαροποὶ, juxta *Hebr.* חכלילי, auctoritate *Justini* M. Dial. cum Tryph. pag. 271. *Hippolyti* in MS. Catena, aliorumque Patrum, quos allegavi in Dissertat. de Vitiis LXX. Editioni ante *Origenis* ævum illatis, cap. 1. §. 17. Similiter *Exodi* c. 15. v. 18. ubi in cunctis LXX. Interpretum Codicibus Deus dicitur βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰῶνα, ex *Philonis Judæi* libro de Plantatione Noë pag. 221. expressi, βασιλεύων τῶν αἰώνων· quandoquidem & Apostolus habet 1. Timoth. c. 1. v. 17. τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων; ad hunc forte locum respiciens. Et *Exodi* Cap. 25. vers. ult. ubi vulgati τῶν ό. Libri τύπον τὸν δειχθέντα, vel cum *Alex.* τὸν δεδειγμένον habent, τῶν δεδειγμένων excudi feci, auctoritate non modo *Hebræi* textûs, sed & *Irenæi* Lib. 4. cap. 28. citantis, *typum eorum quæ vidisti*. Denique *Josuæ* c. 10. v. 13. θεὸς mutavi in ἔθνος, quoniam *populus* legitur in *Itala* versione, apud *Tertullianum*

de Jejuniis cap. 10. juxta *Hebr.* גוי Sed & verba ac commata quædam deficientia soli suppeditarunt Patres; veluti *Genes.* c. 17. v. 20. alterum σφόδρα, *Chrysostomus* Homil. 40. in Genesin; v. 23. τὴν σάρκα, *Cyrillus* Lib. 14. de Adorat. in Spiritu & veritate pag. 512. ex cujus Lib. 5. Glaphyr. in Genesin pag. 141. E. integrum quoque comma *Genes.* c. 30. v. 32. cum ※ inserui ; ac cap. 39. v. 3. πάντα ex *Chrysostom.* Homil. 62. adjeci. Similiter *Exod.* cap. 2. v. 2. participium ὄν, quod occasione ultimæ in præcedenti voce ἀστεῖον syllabæ excidisse videtur, ex *Orig.* Homil. 1. in Exodum restitui, utpote qui habet, *infantem* esse *elegantem.* Et c. 10. v. 9. ※ ἡμῶν accepi a *Cyrillo* Lib. I. de Adorat. in spiritu & veritate pag. 43. A. ac ex sequenti Lib. 6. pag. 208. nec non *Cypriani* Lib. 2. contra Judæos cap. 15. vocem ἑαυτοῖς *Exodi* c. 12. v. 3. inserui; cap. 13. v. 21. autem ista, τοῦ φαίνειν αὐτοῖς, ex *Eusebii* Lib. 5. Demonstr. Evang. cap. 14. pag. 241. addidi; alia ut taceam. Sed & signa Critica soli aliquando subministrarunt Patres. De *asterisco* scilicet *Genes.* c. 28. v. 2. 6. 7. testatur *Augustinus* Libro Locutionum in *Genesi*; de *obelo* autem *Genes.* c. 20. v. 4. & c. 24. v. 15. *Procopius* in Comment. Atqui eodem signo alteram partem versûs 20. Cap. 46. *Geneseos*, (quâ filii ac nepotes *Ephraimi* & *Manassis*, filiorum *Josephi* recensentur) ac vers. 27. vocem πέντε notavi auctoritate *Origenis*, cujus sequentem Annotationem, e MS. Catena Patrum a diligentissimo *Combefisio* consarcinata excerptam mihi transmisit sæpe laudatus R. P. *Lequien*: πᾶσαι αἱ ψυχαὶ Ἰακὼβ αἱ εἰσελθοῦσαι εἰς Αἴγυπτον μετὰ Ἰακὼβ, ψυχαὶ οε. οἱ ἑβδομήκοντα διὰ τοὺς ὀβελισμοὺς. Porro *Levitici* c. 21. v. 13. voces, ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ, jam *Adamantii* ætate ab *Hebræo* textu abfuisse, ac proinde in *Hexaplari* ejus Editione veru appositum habuisse, ex ipsius Homil. 12. in Leviticum didici, ubi fol. 86. C. ait: *Illud tamen nolo vos lateat, quod Hebræi negant se scriptum habere, quod nos apud LXX. Interpretes invenimus*, de genere suo. H. J. Atque etiam de aliis verbis *Numer.* c. 23. v. 6. idem expresse testatur Tom. 3. in Joannem pag. 361. A. scribens: Τόδε· ἐγενήθη πνεῦμα θεοῦ ἐπ' αὐτῷ, ὠβελίσαμεν, μήτε αὐτὸ, μήτε παραπλήσιόν τι αὐτῷ εὑρόντες ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Unde corrigere licuit errorem Scribarum in MSS. Codicibus *Laud.* A. 146. & 147. qui non ista verba, ἐγενήθη πνεῦμα θεοῦ ἐπ' αὐτῷ, sed præcedentia, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωάβ, signo isto notarunt, cum ante μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγενήθη illud ponere debuissent.

§. 8. Cæterum ne forte quispiam collatis cum nostra Editione aliis LXX. Interpretum Exemplaribus, nec non *Philonis Judæi* aliorumque Scriptorum Ecclesiasticorum Tractatibus perlustratis, hinc inde Lectiones *Hebræo* Codici magis consonas reperiens, a me omissas, me negligentiæ accuset, necesse est benevolum Lectorem præmonere, quod quasdam Emendationes, quæ scilicet tales primo intuitu videri possent, consulto missas fecerim. Ac primo quidem, ubi verbum aliquod *Hebræo* textui magis congruum mihi occurrit, quod non ab ipsis

ipsis LXX. sed aliis Interpretibus vel primævæ Versionis emendatoribus profectum esse constaret aut videretur, eo textum τῶν ὁ. corrumpere vel vitiare nolui. Sic v. g. *Genes.* c. 3. v. 2. ubi *Ald.* & *Rom.* Editiones cum MSS. quibusdam Codicibus juxta *Hebræum* habent: ἀπὸ καρπῦ τῦ ξύλυ· MS. *Alex.* vero cum aliis Exemplaribus, ἀπὸ παντὸς τῦ ξύλυ, nolui hanc lectionem altera in margine pro more apposita emendare: siquidem istud καρπῦ ex *Luciani* vel *Hesychii* Versione prodiisse videtur; *Alexandrinam* vero lectionem antiquiorem ac genuinam esse, ex *Theophilo Antiocheno*, *Irenæo* aliisque Patribus, quorum loca in Epistola ad Clarissl. D. *Millium* pag. 81. annotavi, colligere licet. Nimirum LXX. pro מפרי legisse videntur מכל. & quidem rectius fortasse, ut collatione cum Cap. 2. v. 16. & cap. 3. v. 1. verosimillimum reddere possem, si id præsentis esset instituti. Similiter *Numer.* c. 23. v. 19. ubi in *Alex.* & omnibus Editt. pluribusque MSS. Codicibus legitur: ὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπυ ἀπειληθῆναι, iu MS. autem *Collegii Universitatis Oxon.* μετανοῆσαι, & apud *Philonem Judæum* Lib. 1. de Vita Mosis pag. 646. A μετανοεῖ, textum *Alex.* intactum reliqui, quod cum non modo *Origenes* Homil. 16. super Numeros, ac *Cyprianus* Lib. 2. Testimoniorum adversus Judæos Cap. 20. confirmet, sed & ipse Auctor libri *Juditha* eidem consonus sit his Cap. 8. v. 15. verbis: ὅτι ὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς ἀπειληθῆναι. *Philo Judæus* autem, quod hæc τῶν ὁ. versio obscura ac minus apta ei videretur, dictum comma ex *Hebræo*, (sicut aliis quoque in locis, licet rarius, fecit) dilucidius redditum allegavit; ac MS. *Oxon.* lectio ex simili *Luciani* vel *Hesychii* aut *Apollinarii* emendatione originem traxit. Atque idem judicium de aliis pluribus locis est ferendum. Deinde ubi alia LXX. Interpretum Exemplaria ac Scriptores Sacri vel Ecclesiastici diversam habent lectionem, quæ melior quidem videri possit, nec tamen de hujus præstantia liquido constet, iterum *Alexandrinam* lectionem illibatam servavi. Verbi gratia, *Deuter.* c. 1. v. 31. ubi Codex noster una cum aliis quibusdam habet: ὡς ἐτροφοφόρησέν σε Κύριος ὁ Θεός σε, ὡσεὶ τροφοφορήσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτῦ, illum emendandum quis censeret, ac ἐτροποφόρησε, item τροποφορήσαι reponendum ex *Origene* Homil. 18. in Jeremiam pag. 169. E. in Matthæum pag. 459. & 475. imo ex ipso Apostolo *Act.* c. 13. v. 18. Verum non modo obstat diversa ac Codici *Alex.* consona allegatio aliorum Patrum, veluti *Luciferi* Lib. 1. pro S. Athanasio. *Quomodo fovit te Dominus Deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum;* nec non varia in *Actis Apostolorum* lectio, ubi itidem MS. *Alex.* cum aliis quibusdam habet ἐτροφοφόρησεν· sed & ipsa rei veritas ac alia Scripturæ loca nostræ lectioni magis quam alteri favere videntur. Vide *Numer.* c. 11. v. 12. 14. & *Deuter.* c. 32. v. 11. ubi *portati* populi Judaici facta est mentio. Nusquam vero in Scripturis dictum memini, quod Deus per quadraginta annos patienter tulerit Judæos in deserto peccantes, aut

quod ipsi peccata sua impune tulerint; quin potius contrarium non solum sacra historia eloquitur, sed & David refert *Psalm* 94. v. 10. & ex eo S. Paulus ad *Hebræos* cap. 3. v. 17. Quæ si non nostram lectionem veram, saltem verosimillimam, ac alteram dubiam esse ostendunt. Pari ratione res se habet in aliis pluribus commatibus, quæ idcirco intacta reliqui. Unico forte loco nimium superstitiosus *Alex.* Codicis observator fui, nempe *Levitici* cap. 26. v. 11. ubi cum *Complut.* & *Rom.* Edit. una cum *Orig.* & *August.* in hunc locum, juxta *Hebr.* habeant σκηνήν, ego tamen lectionem *Alex.* & *Ald.* quæ διαθήκην sonat, retinui, quia *Isychius* in Comment. testatur LXX. ita transtulisse; cum tamen id ex præcedenti vers. 9. perperam repetitum videatur. Porro ubi in uno solum vel altero Patre *Hebrææ* linguæ gnaro locum quendam diverse ab omnibus τῶν ό. exemplaribus, & *Hebræo* Codici magis congrue allegatum reperi, nolui sola ejus auctoritate receptam lectionem, præsertim si quoad sensum parum differat, immutare, veritus ne is juxta Authentiam Hebraicam verba Scripturæ allegaverit. Sic v. g. *Genes.* c. 6. v. 21. ubi omnes, quos vidi, libri Græci habent, ἃ ἔδεσθε, *Origenes* autem Homil. 2. in *Genesin* fol. 5. B. propius *Hebræo* אֲשֶׁר יֵאָכֵל, *quæ eduntur*, ita ut ἃ ἐδέσθαι legisse videatur; *Alexandrinum* tamen textum haud sollicitavi. Et *Genes.* c. 9. v. 6. nolui auctoritate *Theodori* apud *Theodoretum* Quæst. 20. pag. 21. A ἐποίησα in ἐποίησε vertere. Ulterius ubi ob constructionem verborum vel transpositionem commatum, (salvo tamen sensu) emendatio haud ita commode fieri potuit, eam Annotationibus reservavi: Sic v. g. *Levit.* c. 16. v. 4. omnes Editiones ipsaque *Hexaplaris* in MS. *Colbert.* juxta *Hebræum* habent: καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται· *Alexandrinus* vero Codex verbis ac eorum ordine commutatis: καὶ κίδαρις περὶ τὸν τράχηλον αὐτῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται· quomodo eadem & in nostra Editione leguntur, in Notis tamen emendanda; in quibus etiam omnium ipsi textui insertarum Emendationum ac Supplementorum fontes atque Auctores, varia scilicet τῶν ό. Exemplaria & S. Patres horumque loca distincte indicavi.

§. 9. Atqui dum in mentionem Annotationum incido, rationem benevolo Lectori reddendam puto, quare non illas singulis Tomis subnectam, sed toto opere absoluto demum easdem sim editurus. Nimirum restant adhuc MSS. aliqui τῶν ό. in variis Bibliothecis exteris libri, cum hoc edito conferendi, quibus perfectiores reddantur Annotationes; sed id hucusque ob belli tempestatem, ac nimias impensas fieri haud potuit. Accedit alia ratio, quam vix citra indignationem proferre possum. Ex diversis quippe Amicorum literis percepi, esse transmarinos quosdam Bibliopolas, qui in animum induxerunt, hanc Editionem simul ac prodierit, typis recudere, ac notas textui ad inferiorem paginæ oram subjungere: quo facto, omni fere laboris, quem per quinque hosce

hoſce annos ſubii & adhuc ſubiturus ſum, præmio ex ſola hujus libri in exteris provinciis venditione expectando privarer. Ut igitur ſummam hanc, quam ego cenſeo, injuriam a me amoliar, Annotationes penes me retineo, ac publice profiteor, me probe curaturum eſſe, ut ſicubi talis Operis mei impreſſio fiat, in eodem vel vicino loco quantocyus alia prodeat Editio, Notis textui cujuslibet paginæ ſubnexis aucta, & tamen æquali pretio vendenda. Ne autem hoc ipſo injuria emptoribus hujus Editionis fiat, Annotationes iſtas ſeorſim excuſas iisdem gratis tali caſu me daturum polliceor.

CAP. IV.

Enumeratio locorum, quæ per conjecturas in hac Octateuchi Editione ſunt emendata, ac forte emendanda; ut & Cenſura in quasdam aliorum conjecturas.

SUnt pauca quædam *Octateuchi* loca, quæ citra editi vel MS. Exemplaris aut Patris alicujus auctoritatem, ſolâ conjecturâ, quam authenticus textus *Hebræus* mihi aliisve ſuggeſſit, emendare auſus ſum, *Alexandrina* tamen lectione in margine appoſitâ; ut ſi cui Emendatio noſtra minus placeat, hac expuncta, illam ſubſtituere queat. Scilicet *Genes.* c. 31. v. 7. δέκα μνῶν poſui loco δέκα ἀμνῶν· & vers. 41. δέκα μναῖς pro δέκα ἀμνάσιν. Quippe in *Hebræo* Codice utrobique extat vox מנים, quam ſicut *3. Reg.* c. 10. v. 17. *Esdræ* c. 2. v. 69. *Nehem.* c. 7. v. 71. 72. *Ezech.* c. 45. v. 12. ita hîc quoque μνῶν & μναῖς LXX. vertiſſe videntur; (quanquam מנים in his *Jacobi* verbis non *minas* auri argentive, ſed *vices* decies mutatas ſignificet) Librarii autem occaſione ultimæ in proxime præcedenti numero δέκα literæ α, quodque *agnorum Jacobo* pro mercede datorum mentio in hoc Capite ſit facta, ἀμνῶν & ἀμνάσι exinde fecerunt, prout jam ante me ſuſpicati ſunt *Capellus* Lib. 4. Criticæ ſacræ cap. 18. & *Bochartus* Lib. 2. Hierozoici cap. 43. col. 436. lin. 70. Id quod male habuit *Hieronymum*, τὺς ό idcirco pro more his reprehendentem verbis, Tradit. in Geneſin; *Pro eo quod nos poſuimus — decem vicibus, LXX. Interpretes poſuerunt, decem agnis, neſcio qua opinione ducti.* Atqui non LXX. ſed Librarii ſunt in culpa, ſi recta ſit noſtra Emendatio. Deinde *Genes.* c. 43. v. 5. ubi *Alex.* habet, εἰ ἐςὶν ὑμῶν ἀδελφὸς, juxta *Hebr.* עוד *adhuc*, ἔτι ſubſtitui in locum verbi ἐςὶν, quod natum videtur ex mox ſequenti verſu, ubi eadem verba recurrunt. Porto Cap. 49. v. 31. ἔθαψαν mutavi in ἔθαψα, uti textus *Hebræus*, & ipſa rei veritas requirit, juxta *Genes* c. 35. v. 19. Scribæ autem ἔθαψαν repoſueruut, quia id bis hoc verſu præceſſit. Similiter

Exodi

Exodi c. 16. v. 14. λευκὸν mutavi in λεπτὸν, juxta *Hebr.* דַק quod λεπτὸν in hoc ipſo verſu redditur: unde Librarii hæc verba λεπτὸν ὡσεὶ κόριον, λεπτὸν ὡσεὶ πάγος, tautologiæ vitio laborare rati, λευκὸν ex ſequenti verſu 31. hûc tranſtulerunt, illud præcedenti κόριον jungentes. Mox ejusdem c. 16. v. 23. pro αὐτὸ poſui αὐτοῖς, juxta *Hebr.* לָכֶם Deinde c. 18. v. 4. loco χειρὸς ſubſtitui μαχαίρας, *Hebræo* חֶרֶב id omnino exigente. Ulterius c. 37. v. 22. ὅλη τορευτὴ, levi vocalium mutatione, feci ex ὅλοι τορευτοὶ, ut in Edit. *Complut.* perperam legitur. Vide textum parallelum præcedenti c. 25. v. 36. Porro *Numerorum* c. 8. v. 19. *Alex.* Cod. habet: οὐκ ἔσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια, i. e. *Non erit in filiis Iſrael accedens filiorum Iſrael ad ſancta*, uti Latine apud *Auguſtinum* in Locutionibus de libro *Numerorum* legitur; textu mutilo partim, partim corrupto. Ac priori quidem vitio medelam attuli, exemplo *Complutenſium* inſerens vocem πληγὴ, auctoritate duorum MSS. Arabicorum *Laud.* A. 146. & 147. aſteriſco ſignatam; poſterius autem facili correxi conjectura, ex προσεγγίζων τῶν unum faciens verbum προσεγγιζόντων, quod ſequentibus υἱῶν Ἰσραὴλ junctum, *Hebræa* בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל accurate exprimit. Cap. 13. v. 33. ἔκςασιν τῆς γῆς, *pavorem terræ*, ut *Auguſtinus* Quæſt. 22. in *Numeros* habet; mutavi, præeunte *Junio* in Notis ad MS. Alexandrinum, in ὄνειδος τῆς γῆς, *infamiam terræ*, juxta Hebræum דִּבַּת הָאָרֶץ, quod LXX. ſequenti cap. 14. v. 36. ῥήματα πονηρὰ, & alibi ψόγον, λοιδορίαν, ὀνειδισμὰ verterunt. Cap. 20. v. 17. poſt verbum παρελευσόμεθα, particulam δὴ Hebræo נָא reſpondentem addidi, ſuſpicatus eam occaſione primæ ſyllabæ in mox ſequenti præpoſitione διὰ excidiſſe. Ulterius *Deuteronomii* cap. 16. v. 21. pro οὐ ποιήσεις poſui ὃ ποιήσεις, juxta Hebræum אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה *quod facies.* Pergo ad librum *Joſue*, in quo cap. 22. v. 19. non μικρὰ, ſed μιαρὰ ex *Hebræo* טְמֵאָה ſcripſiſſe Interpretes, poſt *Maſium* primo ſacri textûs intuitu conjeci, ſicque in hac Editione expreſſi. Denique *Judic.* c. 5. v. 6. βασιλεῖς mutavi in βάσεις, ſuggerente hanc vocem *Hebræa* אֳרָחוֹת & ſuffragantibus verbis ſequentibus: ἐπορεύθησαν τρίβους, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας. Cap. 14. v. 8. σώματι poſui pro ςόματι, juxta *Hebr.* גְּוִיַּת, quod ſæpiſſime σῶμα, *Pſalm* 109. v. 6. autem πτῶμα vertitur; adeo ut & πτώματι legi poſſit, præſertim cum paulo ante dicatur πτῶμα λέοντος. Magis autem placuit σώματι, quia facilior eſt iſta emendatio, & quoniam aliis quoque in locis σῶμα & ςόμα inter ſe permutata deprehendi, veluti *Job.* c. 20. v. 25. in Editionibus *Complut.* & *Ald.* atque *Jeremiæ* c. 22. v. 28. ubi in MS. Hexaplari Codice *Regio* ex *Theodotionis* verſione cum ⋇ inſertum legitur ſequens comma: τὸ ςόμα τὸ ἐξουδενωμένον καὶ ἐκτετιναγμένον ὁ ἀνὴρ οὗτος· quod *Theodoretus* quoque habet in Commentario, docens per ςόμα ἐξουδενωμένον redargui *Jechoniæ* κουφότητα καὶ εὐκολίαν περὶ τοὺς παρανόμους λόγους, *levitatem & facilita-*

tem

tem in habendis sermonibus iniquis. Sed sine dubio hic quoque σῶμα legendum est ex Hebræo עֶצֶב, pro quo *Theodotion* עַצְמָם legisse videtur. Et in dicto igitur *Judicum* loco σώματι pro ςόματι legendum conjicio.

§. 2. Aliæ quoque mihi in mentem venere conjecturæ qualescunque, quibus quædam *Octateuchi* loca emendari posse videntur; verum cum illæ non æque faciles vel certæ sint, minusve necessariæ, hoc potius loco, quam in ipso Editionis textu easdem reponere placuit. Sic *Genes.* c. 42. v. 9. & 12. τὰ ἴχνη τῆς γῆς in τὴν αἰσχύνην τῆς γῆς ut mutarem, suggessit mihi vox *Hebræa* עֶרְוָה, quam αἰσχύνην & ἀσχημοσύνην LXX. sæpe reddiderunt Sed quoniam nimis violenta videtur ista emendatio, ab illa abstinui. Eodem Cap. 42. v. 28. & cap. 44. v. 33. pro μοι & σοι posuissem μου & σου, nisi sensus idem esset, ideoque haud necesse, textum solicitare. Cap. 47. v. 26. LXX. אֹתָהּ αὐτὸ vertisse videntur; ex quo postea αὐτοῖς occasione, nisi fallor, sequentis Ἰωσὴφ fecerunt Scribæ: Ast quoniam haud multum refert, utro legatur modo, hîc quoque vulgatam lectionem intactam relinquere placuit. Deinde *Exodi* c. 9. v. 5. ὅρον in ὥραν mutassem, siquidem מוֹעֵד hac voce expresserunt Interpretes *Num.* c. 9. v. 2. & *Dan.* c. 2. v. 5. nisi & ὅρος *determinatum* significare posset *tempus*. Porro *Numer.* c. 20. v. 24. parum abfuit, quin pro εἰσέλθητε posuerim εἰσέλθῃ vel potius εἰσελθήτω juxta *Hebr.* יָבֹא. Et Cap. 22. v. 13. Κύριον ὑμῶν transformassem in ὅριον ὑμῶν, auctoritate *Hebræi* verbi, אַרְצְכֶם, nisi suspicarer, τοὺς ό. legisse אֲדֹנֵיכֶם. Cap. 23. v. 25. ista, οὔτε κατάραις καταράσῃ μοι αὐτὸν, ita juxta *Hebr.* transponenda ac paululum mutanda videntur: οὔτε κατάραις μὴ καταράσῃ αὐτὸν, sicuti mox sequitur, οὔτε εὐλογῶν μὴ εὐλογήσῃς αὐτόν· ac forte Scriba istud μοι ex sequenti versu 27. ut & cap. 22. v. 11. 17. huc transtulit. Verum hujus quoque parum interest. Ulterius *Deuteron.* c. 22. v. 4. pro μὴ ὑπερίδῃς legendum, καὶ ὑπερίδῃς, ex *Hebræo* Cod. haud vane quispiam colligeret; quanquam hîc quoque sensus haud sit diversus, si totus accipiatur contextus. Cap. 23. vers. ult. inter ἄγγος & οὐκ pronomen σου ex *Hebræo* inserendum, idque occasione præcedentis σ & sequentis ου excidisse, ac similiter cap. 26. v. 11. ante καὶ ὁ Λευίτης vocem σὺ ob proxime præcedens σου omissam esse conjicio; sed neutrum pro certo affirmare possum, ideoque has etiam emendationes ipsi textui inserere nolui.

§. 3. Cæterum eruditorum quorundam Virorum in corrigendo hinc inde Græco *Octateuchi* textu hariolationes quod attinet, mirum quam incauti atque infelices in istiusmodi fuerint. Exempli gratia in præsenti afferam solum duas, quæ in Scriptis doctissimi & in Græca perinde ac omni Orientali literatura versatissimi *Bocharti* occurrunt. Quippe is Part. 1. Hierozoici Lib. 2. cap. 43. col. 433. seqq. pluribus probat argumentis, quod *Genes.* c. 33. v. 19. קְשִׂיטָה non *agnum*, sed aliquod *nummi* genus significet, ac proinde approbat conjecturam eorum,

rum, qui ibi non ἑκατὸν ἀμνῶν, *centum agnis*, sed ἑκατὸν μνῶν *centum minis* legendum existimarunt. Verum obstat, quod in parallelo loco, *Josua* c. 24. v. 32. itidem legatur, ἀμνάδων ἑκατὸν, quodque in alia historia, *Jobi* scilicet cap. 42. v. 11. quilibet fratrum ejus dicatur eidem dedisse קשיטה אחת ἀμνάδα μίαν· ac prætetea constat, nummos olim ut aliorum animalium, ita ovium quoque sive agnorum imagines impressas habuisse, indeque horum nominibus appellatos fuisse; adeo ut in proverbium ab ipso *Bocharto* citatum abierit: βοῦς ἐπὶ γλώττης, *Bos in lingua*, dictum in eos, qui pecunia corrupti tacent. Quidni igitur & *Jacobus* dici potuerit, *centum agnis* i. e. nummis agnorum figuram gerentibus agrum a filiis *Emor* emisse? Deinde *Jud.* c. 14. v. 9. loco ἕξεως legere amat ἰξύος, quod *Hebræum* גויה non modo totum *corpus* sed & *dorsum* ac hujus partem *lumbum* quandoque denotet. Verum ut taceam, quod *Hebræa* ista vox nunquam a LXX. Interpretibus vel aliis ἰξύϊ *lumbo* reddita sit, est alius locus, nempe *Danielis* c. 7. v. 15. ubi Chaldæum בגו ἐν τῇ ἕξει versum legitur; adeo ut ἕξις olim non solum *habitudinem corporis*, sed & *corpus ipsum* significasse videatur, licet in Lexicographis id haud occurrat. Mantissæ loco insuper adjicio refutationem *Flaminii Nobilii*, qui *Exod.* c. 22. v. 13. conjectans legendum esse ἐπὶ τὴν θύραν, pro θήραν, vertit, ad *ostium*; ac *Waltonus* quoque in Bibliis Polyglottis voci θήραν signum mendæ præfixit. Sed eam utique intendisse Interpretes, non θύραν, patet ex Hebræo טרף, cui illud respondet, quodque *Genes.* c. 37. v. 33. & *Esaiæ* c. 5. v. 29. θηρίον redditum est. Alia talia plura Criticorum παροράματα prætereo, ad finem properans.

§. 4. Atqui colophonem hisce Prolegomenis imponam, ubi insignia magnorum Mecænatum nomina, quorum singulari erga me favori ac generoso rem meam juvandi studio, post Deum initium, progressum, finem denique hujus Libri acceptum refero, publice ad perpetuam memoriam professus fuero, ingrati, a quo abhorreo, animi reus alioqui futurus. Ante quinque nimirum annos, iter in patriam meditanti mihi se velut ex alto opposuere duo omnium *Anglicanæ* Ecclesiæ Episcoporum ac Presbyterorum doctissimi Viri, iidemque jam inde ab initio maximi Euergetæ mei, Reverendus admodum in Christo Pater, Dominus WILHELMUS, Episcopus *Wigorniensis*, & quem itidem Patris loco veneror, Reverendus D^nus D. HENRICUS ALDRICH, Spectabilis Ædis CHRISTI apud *Oxonienses* Decanus; quorum uterque seorsim, nec communicatis consiliis, adeoque Divino quasi impulsu id strenue egit, ut ab AUGUSTISSIMA REGINA annuum in me conferretur stipendium, quo sacris atque Ecclesiasticis Libris edendis diutius ac melius hîc loci vacarem. Ab utraque igitur parte ista sollicitatus Reverendus admodum Diœceseos *Londinensis* Præsul, Dominus HENRICUS, COMPTONIANI Generis Nobilitate pariter ac Virtute Illustris, atque REGIÆ MA-

MAJESTATI a Consiliis intimis, apud eandem pro me benignissime intercedens, illud statim obtinuit, sicque prima hujus Operis, cujus partem jam edo, fundamenta jecit; ac proinde primas non solum a me, sed & omnibus, qui aliquem ex illo percepturi sunt fructum, gratias est promeritus. Cum autem haud diu post ex albo eorum, qui *Regiis* fruuntur stipendiis, nomina quædam, aliis in eorum locum substitutis, expungerentur, ne mihi tale quid accideret, pro egregia, qua sacram insulam suam ornat, alacritate ac flagrantissimo omnibus benefaciendi studio solicite cavit Maxime Reverendus in Christo Pater, D^nus^ JOANNES, Archi-Episcopus *Eboracensis*, qui id etiam apud SERENISSIMAM REGINAM effecit, ut *Alexandr.* Codicis aliorumque MSS. τῶν ό. Librorum *Regiorum* usus in proprio Musæo mihi clementissime fuerit concessus: unde in illo describendo, atque in his cum eodem conferendis, commodius ac velocius progredi potui. Jamque nihil restare videbatur, nisi ut cum Bibliopolis de sumptibus novæ LXX. Interpretum Editioni impendendis, illiusque Exemplaribus ope Subscriptionum citius divendendis recte riteque paciscerer: quod negotium pro benevolo in me affectu ac insigni Juris peritia optime pro me peragebat *Samuel Brewster*, Armiger Hospitii *Lincolniensis*. Verum cum post extrema fata unius, & adversa alterius Bibliopolarum omnis ista Subscriptionum cura una cum gravi cunctarum fere impensarum onere in me recidisset, ideoque non solum cursus operarum Typographicarum valde sufflaminaretur, sed & animus mihi esset, ad evitandos majores sumptus Prolegomena facere breviora, ac in tria quatuorve contrahere folia; opportune accidit, ut hac de re quippam inaudiverit Nobilissimus atque Amplissimus D^nus^ ROBERTUS HARLEY, Armiger, Domûs Parlamenti Inferioris nuper tertium Prolocutor, jamque quarto anno SERENISSIMÆ *Magnæ Britanniæ* REGINÆ ab intimis Consiliis ac Secretarius Primarius meritissimus. Atque is ut pro innata generositate sua literas quascunque, præsertim sacras, (quarum accuratam notitiam cum admiranda prorsus res civiles moderandi prudentia feliciter junxit) promovendi omnem captat occasionem, ita mihi quoque cum dicta difficultate colluctanti promptum propria sponte obtulit auxilium: cumque liberale, quod ipse ex propriis, ut ab Amico percipiebam, opibus mihi destinaverat subsidium, utpote plane immeritum modeste declinassem, alià mihi suppetias tulit via, atque eam quæ restabat, pro impressione Libri solvendam summam sexaginta Librarum ab AUGUSTISSIMA ac MUNIFICENTISSIMA REGINA pro singulari, qua apud ipsam pollet, gratia mihi impetravit, sicque fecit ut longiora excuderim Prolegomena, indeque hic Tomus post diuturniores moras jam perfectior in lucem prodeat; cæteris quantocyus, Deo volente, secuturis.

LAMBERTI BOS
ANIMADVERSIONES
Ad loca quædam Octateuchi.

AD GENESIN.

GEnes. Cap. I. v. 20. ubi LXX, Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν. ibi *Aquil. Sym.* & *Theod.* pro ἐξαγαγέτω verterunt, ἐξερψάτω, vel ἐξερψάτωσαν. quos hoc nomine reprehendit V. Cl. Isaacus Vossius in Epist. ad Schotanum, dicens, ἐξέρπειν esse *repere*, non *facere ut aliquid repat*. Sed pace doctissimi viri dixerim, τὸ ἐξέρπειν non modo *rependi*, vel *prorependi* significatum habere, sed etiam *faciendi ut quid prorepat* & *proveniat*, h. e. *producendi*. ita LXX. *Psalm.* CIV. v. 30. ἐξῆρψεν ἡ γῆ βατράχους, *produxit terra ranas*. Sic loquuntur more Hebræorum; ita καταςκηνῶσαι, pro *facere habitare*, *Psalm.* VII. v. 5. ita βασιλεύειν βασιλέα, *facere aliquem regem* in LL. *Regum* aliquoties. ita Deus dicitur ἐξανατέλλειν ξύλον *Gen.* II. v. 9. ἐξανατέλλειν χόρτον *Psalm.* CXLVI. v. 8. ἀνατέλλειν ἥλιον *Matth.* V. v. 45. θριαμβεύειν ἡμᾶς *facere ut nos triumphemus*, *2. Cor.* II. v. 14. πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ, *facere ut abundemus & superemus in charitate*, *1. Thess.* III. v. 12. Eodem modo Euripid. sæpe. in *Herc. Fur.* 686. Μούσας, αἵ μ' ἐχόρευσαν, *Musas, quæ me saltare fecerunt*. *Hecuba* 528. ῥεῖν, *fluere faciebat*, *fundebat*, & alibi.

Cap. XII. v. 17. Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν Φαραὼ ἐτασμοῖς μεγάλοις) optime Hesychius hunc locum spectans, ἤτασεν exposuit ἐβασάνισεν.

Cap. XXII. v. 1. ὁ Θεὸς ἐπείρασε τὸν Ἀβραάμ.) Symmachus hic pro ἐπείρασε habet ἐδόξασε. Fatigat hic se multum Doct. Drusius investigando quid viderit Symmachus, quum ita verteret. At ego quidem Symmachum ita vertisse non adducor ut credam, sed ἐδοκίμασε, quod a scribis imperitis perperam mutatum in ἐδόξασε.

Cap. XXV. v. 8. καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ) in Annotationibus Rom. ibi leg. πρὸς τοὺς περάτας. Pro voce περάτας Cl. Grabius *Prolegom.* Cap. III. legendum docet πατέρας, & recte. Sed & monueram ego in Notis, sic ab aliis legi.

Ibid. v. 23. Καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διαςαλήσονται.) Hoc ipsum διαςαλήσονται recte explicat Hesych. per ἀφορισθήσονται.

Cap. XXX. v. 37. de Jacobo dicitur, Καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκά. καὶ περισύρων τὸ χλωρὸν, ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκὸν, ὃ ἐλέπισε ποικίλον. Sic habet editio *Rom.* Versio Lat. *Et decorticavit eas* (virgas) *Jacob decorticationes albas: & distrahens viride, apparebat in virgis album, quod decorticaverat, varium.* Quem non offendere debet hæc constructio? καὶ περισύρων, --- ἐφαίνετο --- ποικίλον, *& distrahens* (Jacob) *viride, videbatur varium.* Legendum, ut habet *Alex.* καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκὰ περισύρων τὸ χλωρόν· ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκὸν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον. h. e. *decorticavit eas Jacob decorticationibus albis, detrahendo id quod viride erat: apparebat autem in virgis album*

bum quod decorticaverat, variegatum. Illud καὶ in textum venit ex ultima Syllaba præcedentis vocis λευκά, a librario negligente repetita. Cyrillus itidem legit ut *Alex.* nimirum καὶ non habet ante περισύρων, & dein post ἐφαίνετο habet δέ. Philo de *Plant. Noe* pag. 178. οὗτος γὰρ ῥάβδους ἐξελέπισε λεπίσματα λεπτά, περισύρων τὸ χλωρόν. Sed illud λεπτὰ ibi vitiosum est pro λευκά. Sic aliquando contra λευκὰ pro λεπτὰ occurrit, ut *Exod.* XVI. v. 14. male legitur λευκὸν pro λεπτόν, uti jam vidit & emendavit isthoc loco Doct. Grabius.

Cap. XXXII. v. 31. αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ.) Hesych. hunc locum spectans, Ἐπέσχαζεν (sed legendum, ἐπέσκαζεν) exponit ἐχώλευεν.

Cap. XXXVIII. v. 18. Thamar ad Judam qui rogaverat eam, quemnam ipsi daret arrhabonem, τὸν δακτύλιόν σου, inquit, καὶ τὸν ὁρμίσκον &c. ad quem locum Schol. ἄλλως φησὶν τὸν ὁρμίσκον, ὠράριον. ὁ δὲ ἅγιος Κύριλλος, κοσμήματι τῷ περὶ τὴν δέῤῥιν, ἔθει Χαλδαϊκῷ κοσμουμένῳ τῷ Ἰούδᾳ· χρυσῷ γὰρ οὗτοι καὶ χεῖρας καὶ δέῤῥιν καταλαμπρύνουσι, καὶ αὐτὴν τὴν τρίχα στεφανοῦσιν ἔσθ᾽ ὅτε. Quæ verba Flaminius Nobilius sic interpretatur: *Aliud* τὸ ὁρμίσκον *dicit orarium. S. autem Cyrillus, ornamento, quo* δέῤῥις (id est, pellis, aut vestimentum e pilis confectum) *circumdatur, ex consuetudine Chaldaica ornato Juda: auro enim hi & manus & δέῤῥιν splendidam faciunt, & ipsum etiam capillum coronant interdum.* Sed erravit hic vir doctus: non enim cogitavit Cyrillus de *pellibus* aut vestimentis e pilis confectis; sed de *monili*; Δέρις enim (nam per simplex ρ potius scribendum:) vel δέρη *collum* denotat, Hesychio δέρις est τράχηλος. unde ejus ornamenta, monilia, appellantur περιδέραια, & κόσμος περιδέραιος apud Plutarch. & τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς Herodor. *Clio* 51. Eadem etiam ὅρμοι vocantur. Gloss. ὅρμος, τὸ περιδέραιον, *monile.* Julian. Epist. XXIV. - - - καθάπερ ὅρμῳ δέρεις. etiam ὁρμίσκοι, ut hoc loco, & in *Cantico* I. v. 10. Τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς ὁρμίσκοι. Hesych. ὁρμίσκοι, περιτραχήλιοι κόσμοι, - - - περιδέραια. Jam apud Chaldæos hæc ornamenta in usu erant atque dignitatis insignia. ab iis deinde ad Persas transierunt. Joseph. *Antiq.* X. 2. de Balthasare, daturum se ei, qui literas illas legere poterat, στρεπτὸν περιαυχένιον χρύσεον, καὶ πορφυρᾶν ἐσθῆτα, ὡς οἱ τῶν Χαλδαίων βασιλεῖς. Tertullian. de *Idololatria: Igitur purpura illa & aurum, cervicis ornamentum, eodem modo apud Ægyptios & Babylonios insignia erant dignitatis, quo more nunc prætextæ & trabeæ &c.* Hoc itaque voluit Cyrillus, Judam more Chaldaico fuisse ornatum *monili aureo*, non vero *ornamento* nescio quo *vestimenti e pilis confecti*, ut voluit Nobilius.

Cap. XLI. v. 8. - - - Καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ) Schol. ἐταράχθη exponit κατεπάρη. pro quo verbo cave legas κατηπόρει, ut suspicatus est Drusius: Græcum enim non est. Sed servandum κατεπάρη, quod satis est probum. non tamen illud a κατεπαίρομαι, *efferor*, derivandum, ut idem vir doctus putavit; sed a καταπείρομαι, *defigor.* atque recte mens dicitur καταπείρεσθαι, quando ἐξίσταται & ταράττεται, quod aliâs etiam κατανύσσεσθαι, *Gen.* XXVII. v. 38. & alibi.

Cap.

Cap. XLIII. v. 11. ubi de muneribus, quæ Jacob filios ſuos ſecum in Ægyptum afferre & Joſepho offerre jubebat: Λάβετε, inquit, ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τοῦ μέλιτος, θυμίαμά τε καὶ στακτὴν, καὶ τερέβινθον, καὶ κάρυα. Nullus dubito, quin pro θυμίαμά τε καὶ στακτὴν ſcripſerint Græci Interpp. θυμιάματα καὶ στακτὴν, quoniam & vox Hebræa eſt numeri pluralis, & aliæ omnes Verſiones in plur. habent *aromata*. Et ſic alibi etiam loquuti ſunt Interpp. Gr. nimirum Cap. XXXVII. v. 25. de viatoribus Iſmaëlitis, Καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς. ubi ſimiliter cum θυμιάματα junguntur ῥητίνη & στακτή. *Eſai.* XXXIX. v. 2. -- καὶ τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ τῆς στακτῆς, καὶ τῶν θυμιαμάτων &c.

Cap. XLVII. v. 31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ) Non eſt ad verum pronum, ſcripſiſſe τοὺς ό. uti conjecit Patricius Junius, κραββάτου. ſic etiam τῆς mutandum foret in τοῦ. Certum mihi eſſe videtur, eos vocem Hebræam cum aliis punctis legiſſe. In Epiſt. ad Hebræos, ut notum eſt, pari modo citatur hic locus. Et quod prætermittendum non erat, 1. Reg. XIV. v. 27. pro τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου dicitur τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου.

Cap. XLVIII. v. 10. οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβαρυώπησαν ἀπὸ τοῦ γήρως.) Heſych. ex hoc loco ἐβαρυώπησαν exponit ἐβαρύνθησαν, ἀσθενεῖς ἐγένοντο οἱ ὀφθαλμοί.

Cap. XLIX. v. 5. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν.) Videtur quondam lectum fuiſſe non una voce ἐξαιρέσεως, *propoſiti*; ſed duabus ἐξ αἱρέσεως. quia Tertullian. L. III. *adv. Marcion.* cap. XVIII. ſic citat locum: *Simeon & Levi fratres perferunt iniquitatem ex ſua hereſi* (quia ſc. Chriſtum ſunt perſecuti, addit Tertull.) Iterum l. *adv. Judæos* habet, --- *ex ſua ſecta.* Legerem equidem etiam ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, ſed verterem, *ex propoſito ſuo: pro lubitu ſuo.* Occurit loquutio *1. Maccab.* VIII. v. 30. ποιήσονται ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, *facient pro lubitu ſuo.*

Eod. cap. vers. 12. Monet Cl. Grabius, ſe pro χαροποιοὶ, ut in omnibus quæ vidit τῶν ό. exemplaribus legitur, repoſuiſſe χαροποὶ, auctoritate Juſtini &c. Sed nos eam lectionem in Notis adnotaveramus.

Ibid. v. 19. Πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν.) Vertit Capellus: *Tentatio tentabit eum.* additque, *non male, quoad ſenſum: Diabolus enim pios tentationibus ſuis invadit & aggreditur.* Verum non hic agitur de tentatione aliqua, nedum de tentatione Diaboli. Significat enim πειρατήριον, *latronum turmam.* πειράτης eſt λῃστής· πειρατεύειν & πειρατεύεσθαι, ἐπὶ λῃστῶν dicitur. vid. Heſych. Ita *Pſalm.* XVII. v. 29. ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου. quod etiam λῃστήριον, *2. Paralip.* XXII. v. 1. ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς λῃστήριον.

Ibid. v. 31. dicit doctiſſ. Grabius, ſe pro ἔθαψαν ſubſtituiſſe ἔθαψα. Et hanc quoque lectionem nos adſcripſeramus.

AD EXODUM.

Exodi Cap. IX. v. 5. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὅρον) Non mutari debet ὅρον in ὥραν, quod ſuſpicatus fuit vir doctus. ſumitur enim ὅρος pro *tempore præfinito.* Sic *Nehem.* II. v. 6. Καὶ ἔδωκα αὐ-

καὶ αὐ-

καὶ αὐτῷ ὅρον. Quod hic διδόναι τινὶ ὅρον, id alias ὁρίζειν τινὶ ἡμέραν dicitur.

Cap. XII. v. 22. - - - Καθίζετε τῆς φλιᾶς.) Pro καθίζετε legendum existimo καθίξεσθε, ἀπὸ τοῦ καθικέσθαι vel καθικνεῖσθαι, *attingere*. Corrupta etiam hæc vox est apud Hesych. qui, Καθίζεσθε, καθάψασθε. pro καθίζεσθε lege καθίξεσθε. Idem καθικνεῖσθαι paullo ante exponit per καθάψασθαι.

Cap. XV. v. 18. βασιλεύων τὸν αἰῶνα, mutavit Cl. Bos in βασιλεύων τῶν αἰώνων, ex Philone. Sed Philonis locus mihi quidem de mendo est suspectus, & ab imperito scriba hanc lectionem esse profectam putem, τῶν αἰώνων pro τὸν αἰῶνα. quoniam ipse Philo dein in horum verborum explicatione utitur phrasi βασιλεύειν τὸν αἰῶνα. ubi dicit, βασιλεύει δὴ τὸν ἄπειρον αἰῶνα. Apostolum vero, qui *1. Timoth.* I. v. 17. habet, τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ad hunc locum alludere, uti putat V. D. vix credam. Nescio etiam, an recte satis & Græce dicatur βασιλεύων τῶν αἰώνων, ut βασιλεὺς τῶν αἰώνων. Occurrit illa locutio apud *Tobiam* XIII. v. 6. ὑψώσατε τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων. & v. 10. εὐλογεῖ τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων.

Cap. XXV. v. 40. ubi vulgati τῶν ό. libri habent, τύπον τὸν δειχθέντα, vel *Alex.* τὸν δεδειγμένον, excudi fecit V. Cl. τῶν δεδειγμένων, auctoritate non modo Hebræi textus, sed etiam Irenæi, qui Lib. IV. cap. 28. habet, *typum eorum quæ vidisti.* Equidem si meam libere pronunciarem sententiam, dicerem veram esse & a LXX. profectam Lectionem, τὸν δειχθέντα, quam sequutus quoque est Auctor Epistolæ ad *Hebræos* cap. VIII. v. 5. Similiter etiam *Exodi* XXVI. v. 30. habent Græci, κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον (non τῶν δεδειγμένων) σοι ἐν τῷ ὄρει. Quod vero ad Irenæum attinet, non me ejus moveret auctoritas, ut heic lectionem mutarem. nam quum is habeat, *typum eorum quæ vidisti*, respexisse videtur ad locum *in Actis Apost.* VII. v. 44. ubi est, τύπον ὃν ἑωράκει. ubi pro ὃν forsan legit ὧν.

Cap. XXXII. v. 18. Josua clamorem Israelis audiens, dicit Mosi, cum de monte descenderet: *Vox belli est in castris.* Cui Moses: *Non est vox pracinentium pugnam. neque vox pracinentium fugam, sed vocem pracinentium vinum ego audio.* Græce, φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου. ad quem locum Is. Vossius p. 46. adnotavit, recte se habere lectionem Græcam, & Interpretes aliter legisse, sive olim aliter scriptum fuisse in textu Hebræo. Verum fallitur, me quidem judice, vir doctissimus: non enim scripserunt LXX. οἴνου, non etiam legerunt aliter ac hodie in Cod. Hebræo est. Illi scripserunt αἴνου, quod a librariis depravatum est in οἴνου. Antiquum est hoc mendum: occupavit enim hunc locum temporibus Philonis, qui citans hæc verba in l. de *Temulentia* p. 197. etiam habet οἴνου. Hesychius hunc forsan respiciens locum habet: Αἴνου, ἐπαίνου, ὕμνου. Et procul dubio Græca αἶνος & αἰνεῖν originem suam debent verbo Hebræo quod heic reperitur. Sed animadverti deinceps, Cl. Schotanum ita etiam emendasse locum. quam emendationem licet rejecerit Vossius, veram tamen esse arbitror.

AD NUMEROS.

Num. X. v. 9. notat in margine V. Cl. in MSto esse, πιεῖτε ταῖς σάλπιγξιν. pro πιεῖτε reposuit σημανεῖτε. Sed rationem nullam video, cur discesserit ab lectione Huissi, qui expresserat, σαλπιεῖτε. nam σαλπίζειν ταῖς σάλπιγξιν æque ac σημαίνειν ταῖς σάλπιγξιν apud LXX. tam in *Alex.* quam *Rom.* aliisque Codd. reperitur. ita sæpius in hoc ipso capite X. τὸ σαλπίζειν occurrit, & *Judic.* VII. v. 18. καὶ σαλπιεῖτε ταῖς κερατίναις. & aliquoties postea. 2. *Paralip.* VII. v. 6. καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν. Ceterum *Ald.* hoc loco *Num.* etiam habet σαλπιεῖτε.

Num. Cap. XIII. v. 32. ἐξήνεγκαν ἔκστασιν τῆς γῆς. Legendum conjecerat Patricius Junius ἔνστασιν. quæ lectio ita placuit Cl. Grabio, ut eam in textum receperit. Equidem vero, salvo doctorum virorum judicio, nihil mutandum censerem: sensu quippe non malo sic verterunt Græci: *protulerunt commotionem ejus terra.* ἔκστασιν enim heic & alibi pro commotione sumserunt Græci Interpp. Ib. Cap. XV. v. 2. mutavit V. D. vocem κατασχέσεως in κατοικήσεως. Sed κατάσχεσις sæpe usurpant LXX. pro κατοίκησις. *Levit.* XXV. v. 41. εἰς τὴν κατάσχεσιν τὴν πατρικήν. Cap. XVII. v. 16. τοῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως. 2. *Paral.* XI. v. 14. τὰ σκηνώματα τῆς κατασχέσεως αὐτῶν. *Nehem.* XI. v. 3.

Cap. XXIII. v. 19. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς διαρτηθῆναι.) Alii legunt διαιτηθῆναι. *Compl.* habet διαψεύσεσθαι. Sed vera lectio, quæ a LXX. profecta, est διαρτηθῆναι. non vero vertendum *suspendi*; sed *decipi*, hoc sensu: *Deus non decipitur ut homo*, vel. *Deus non est*

quem-

quemadmodum homo ut decipiatur. nam τὸ διαρτᾷν notat etiam *decipere.* Suidas exponit per ἐξαπατῆσαι. atque ita Menandrum usum fuisse docet. Idem διαρτώμενος exponit ἐξαπατώμενος, additque exemplum ex Dionysio Halic. de Hercule, τοῖς μὲν ἴχνεσι διαρτώμενος.

Cap. XXIV. v. 17. Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραήλ.) Pro ἄνθρωπος in Hebr. est שֵׁבֶט quod hoc solo loco Græci verterunt ἄνθρωπος. Si quid conjicere licet, dicerem non sic scripsisse τοὺς ὁ. Sed post illos, scribas, qui ex voce ἄνθος fecerunt ἄνθρωπος. quia in MStis vocabulum ἄνθρωπος reperitur scriptum ανος, forsan etiam ανθος. existimarunt hic etiam legendum ἄνθρωπος, quum vera & antiqua lectio videatur fuisse ἄνθος. Certe vox Hebræa non poterat reddi ἄνθρωπος· notat enim σκῆπτρον, ut hic vertit Sym. *virgam, surculum*, atque id Gr. sign. ἄνθος. Hesych. Ἄνθος, βλάστησις. ita Græci Interpp. quoque verterunt vocem נֵצֶר *Jes.* XI. v. 1. Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται. & *Dan.* XI. v. 7. Ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς.

AD DEUTERONOMIUM.

Deut. Cap. XIII. v. 6. - - - ἢ φίλος ἴσος τῆς ψυχῆς σου λάθρα, λέγων, Βαδίσωμεν.) Distingue potius: ἢ φίλος ἴσος τῆς ψυχῆς σου, λάθρα λέγων, Βαδίσωμεν. Sic enim Hebr. sic etiam aliæ versiones. Immo Tertullian. Scorp. c. 11. *Si rogaverit te frater - - - aut amicus qui anima tua par est, clam dicens, Eamus.*

Cap. XXXIII. v. 7. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακρινοῦσιν αὐτῷ.) Recte vidit Capellus, nullo aut obscuro admodum sensu, nec ad verba Hebræa accommodato ita vertisse Græcos, ubi Hebr. habet, *Manus ejus sufficiunt ipsi.* Addit idem V. D. videri illos vocem Hebr. deduxisse a רִיב *lis, contensio*, ut sensus sit, *manus ejus litigarunt, contenderunt*, hoc est, *pugnarunt.* Verum salvo ejus viri judicio, crederem recte vertisse LXX. non quidem διακρινοῦσιν, ut hodie legitur, sed διαρκέσουσιν. (sic in simplici verbo mendum occurrit *Jos.* XVII. v. 16. ubi ἀρέσκει pro ἀρκέσει·) quod prorsus respondet Hebræo. Sed illud διαρκοῦσιν ab librario quodam imperito mutatum est in διακρινοῦσιν. Usus est hoc verbo Lucianus in *Demonact.* p. 859. ἐπεὶ καὶ ἱμάτιον εἶχεν ὅτι ἑαυτῷ διαρκεῖν. Dicitur διαρκεῖν ἑαυτῷ, qui manu sive viribus satis valet ad se defendendum vel alium juvandum. unde in fine libri p. 872. Lucianus his verbis id exprimit, Ὅτε δὲ συνῆκεν οὐκ ἔθ' οἷός τε ὢν αὑτῷ ἐπικουρεῖν. qui locus egregie hunc illustrat. sequitur enim hic statim post illa verba, αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαρκέσουσιν (uti nos legimus:) αὐτῷ, καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἔσῃ.

AD LIBRUM JUDICUM.

Judic. Cap. I. v. 15. Καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος· & dein eodem versu, λύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρωσιν ταπεινῶν.) Sine sensu ita reddiderunt. Vox illa λύτρωσις hic est ἀπροσδιόνυσος. Rectius reddidissent πηγὰς, *scaturigines.* id enim sign. vox Hebr. Quomodo autem sic vertere potuerint, diu pensitavi, & tandem ejus rationem, ut puto, inveni: sc. pro גֻּלֹּת illi legerunt גְּאֻלֹּת quod sign. *redemtiones.*

Cap. V. v. 15. Μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν.) h. e. *magni penetrantes corde.* Obscura sunt hæc verba. Quid si pro ἐξικνούμενοι legas ἐξιχνιασμοὶ, & pro καρδίαν, καρδίας; hoc modo: μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας, *magna scrutinia cordis*, ut vers. 16. sequitur, μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας. Codex *Alex.* priore loco habet μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας· posteriore, μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας. Forsan per compendium fuit scriptum ΕΞΙΧΝCΜΟΙ, unde librarius fecit. ΕΞΙΚΝΟΥΜΕΝΟΙ.

Cap. XI. v. 35. ubi Jephtha filiam, secundum Codicem *Alex.* ut exhibuit Huissus, Οἴμμοι θύγατέρ μου, ἐμπεποδίστηκας καὶ - - - εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Spatium vacuum quod inter καὶ & εἰς vides, indicio est, legi non potuisse illas literas ab Huisso. verum Cl. Grab. supplevit, σεμνοτάτη. cujus vocis obscura quædam vestigia fuisse videntur. Sed an ea vox commodum satis locum heic occupet, vehementer dubito. Forsan scripsit Interpres ille: σὺ μονωτάτη εἰς σκῶλον ἐγένου, sensu commodo & facili, & loquendi genere usitato. Similis locus est. *1. Maccab.* X. v. 70. Σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς.

Cap. XIII. v. 17. Ὅτι ἔλθοι τὸ ῥῆμά σου) pro ὅτι lege ὅτε. *Alex.* habet ὅταν. quod idem est.

Cap. XXI. v. 22. ὡς κλῆρος πλημμελήσατε.) Manifestissimum est mendum in voce κλῆρος. legendum est καιρός. affinia sunt ΚΑΙΡΟC & ΚΛΗΡΟC atque sic emendandum esse suadet Hebræi Codicis auctoritas, qui habet כָּעֵת quod notat ὡς καιρὸς, vel κατὰ τὸν καιρὸν, ut habet *Alex.* Suadent etiam alia loca similia. Sic *1. Reg.* IX. v. 16. illud ipsum Hebr. verterunt ὡς ὁ καιρός. & *4. Reg.* IV. v. 16. ὡς ἡ ὥρα.

PRÆ-

PRÆFATIO
IN
NOVAM HANC EDITIONEM.

CUm Viros hujus ævi Κριτικωτάτους sive studio, sive æmulatione incitatos certatim quasi in eo operam ponere viderem, ut omnis generis vetustos Auctores ethnicos, quotquot e naufragio litterario, non sine Dei nutu, ad nos delati sunt, ad Codicum MSS. fidem quam diligentissime castigatos, novoque cultu indutos in publicum protruderent: Operæ pretium me facturum, neque alienum fore a conditione mea existimavi, si in hac Litterarum contentione omne meum studium, consilium, operam atque diligentiam recensendæ Græcæ S. Litterarum Interpretationi, quæ LXX. viralis dici consuevit, addicerem, & novam illius Editionem, quæ vel Lectionis puritate, vel rerum copia, vel externo denique nitore se præ ceteris commendaret, fretus divina ope formarem & Sacræ Eruditionis Cultoribus in manus traderem. Hæc enim Interpretatio præ omnibus Scriptis profanis singularem nostram in conservanda ejus puritate curam, summamque in perpoliendo industriam sine controversia meretur, sive argumenti Sanctitatem, sive ipsius Versionis dignitatem & auctoritatem, sive denique ejus utilitatem spectes: Pandit enim illa nobis divina Supremi Numinis Oracula, per Mosen & Prophetas Viros θεοπνεύστους ad salutem generis humani tradita; Prima hæc est omnium & antiquissima Divinæ Legis translatio a Viris περὶ τὰς γραφὰς ἐμπείροις καὶ τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου εἰδημόνοις eo tempore facta, quo Linguæ Sanctæ puritas & usus nondum penitus interciderat; quibus proinde ejus linguæ genius & indoles multo familiarius erat cognita, quam ulli posthac sequioris ævi, quotquot extitêre, Interpreti; quinimmo Viros Eruditos non pudet fateri, *omnia fere, quæ habemus in Theologia & in Bibliorum cognitione huic Versioni deberi, & exiguam fore absque hac Hebraicæ Linguæ cognitionem.* Quanquam autem non sit divina singulorum verborum inspiratione confecta, uti veterum nonnulli nimis superstitiose crediderunt; nemo tamen ibit inficias singulari Dei Sapientissimi consilio atque providentia factum esse, ut Sanctissimæ Religionis Pandectæ hebraicis primum consignatæ literis a Judæis ingratis ad gentes, densissima caligine hactenus oppressas, lingua sibi vernacula transferrentur, & ita Apostolorum præconio, quo ad beatam Dei in Christo Jesu communionem mox essent evocandæ, via quasi sterneretur; qua de caussa veteribus *ostium ad Christum* haud temere dicitur. Accedit, quod ipsi primi Christianæ Fidei Doctores, quo-

quoties cum Judæis ἀπίστοις sunt congressi, passim hac Versione græca usi reperiuntur, & in Novi Fœderis tabulis testimonia inde Spiritus Sancti auctoritate deprompta Sacrata reliquerunt; quasi hoc ipso ejus auctoritatem stabilire & perpetuum usum Ecclesiæ comendare voluissent: Inde primis nascentis Ecclesiæ seculis tantæ erat apud omnes auctoritatis hæc Versio, ut nulla majori pretio unquam fuerit habita; quod antiquorum studia passim excitavit, ut illam ab omni labe corruptionis intemeratam Ecclesiæ Dei conservarent, & ubi opus esse videbatur, diligenti manu recenserent. Constat quantum improbi laboris χαλκέντερος ille Adamantius exhauserit, ut insigne hoc opus injuria temporis & Librariorum incuria nonnihil collutulatum, pristinæ suæ integritati restitueret, & qua cum modestia S. hæc monumenta tractaverit. Et quid denique de ejus utilitate dicam, quam nemo est, nisi a literis prorsus alienus, quin agnoscat, & quam multis prædicare idem fere esset ac Soli facem præferre.

Habuit & hæc ætas nostra Viros excellenti ingenio atque eruditionis fama florentes, qui incredibili pietatis studio incensi perspecta S. istius Interpretationis dignitate, haud melius locari posse operam suam rati sunt, quam ut Opus Ecclesiæ DEI tam utile futurum summo studio emendatum multiplicatis exemplaribus ederent: E quorum numero (nam inferioris ordinis Auctores, qui editionibus suis minori forma excusis tironum usibus imprimis consultum voluerunt, lubens prætereo:) duo nobis maxime laudandi sunt, qui labente hoc seculo præstantissimas binas & nitidissimas græcæ hujus τῶν ό. Interpretationis Editiones, quanquam nec eodem consilio, nec pari industria, nec simili denique successu, publicæ luci exposuerunt; de quarum fide & auctoritate pluribus nunc agere visum est, ut appareat, quo potissimum consilio & nos ad novam hanc Editionem parandam accesserimus.

Prodiit altera Franequeræ Frisiorum anno hujus Seculi nono studio & opera Viri de græca Litteratura optime meriti, *Lamberti* BOS, quondam Linguæ Græcæ Professoris. *Textum illa exhibet ad fidem Codicis Vaticani secundum editionem Romanam accuratum & a mendis repurgatum, servato eodem ordine capitum ac Psalmorum, servatis itidem transpositionibus quæ apud Jeremiam imprimis occurrebant, nisi quod libri, quos vocant Apocryphos, ad calcem operis sunt reducti: & ut eo perfectior prodiret hæc Editio, ad imam paginarum oram præter Scholia Romanæ Editionis, omnes variantes lectiones, quotquot undique congerebantur, magno numero adjecta, nec non fragmenta Versionum Aquilæ, Symmachi & Theodotionis.* Et recte quidem factum a Clarissimo Viro censemus, quod præteritis turbidis rivulis ipsos accedere fontes & textum græcum ad fidem ipsius Romanæ Editionis castigare & conformare maluit: Constat enim plurimas ex recentiorum numero, quæ splendidis suis titulis Romanæ Lectionis

tionis puritatem mentiuntur, ab illa innumeris ferme locis quam longissime recedere, ut post *Brianum Waltonum* instituto novo examine ipse Clariss. *Bos* notavit, cujus in hanc rem verba ita habent :
,, Secuta est Romanam *Londinensis*
,, minore forma A. 1653. Verum
,, hæc editio neutiquam suo re-
,, spondet titulo. Præfert enim ti-
,, tulus, *accuratissime & ad amussim*
,, *recensum esse* hunc librum *ad exem-*
,, *plar Vaticanum Romæ editum.* Sed
,, multum, mihi crede, recedit
,, ab Romana editione. Primum
,, enim, Psalmorum numerandi
,, rationem non retinuit, uti erat
,, in Romana, ut & a veteribus Pa-
,, tribus, Justino Martyre, Tertul-
,, liano, Cypriano, Ambrosio, Hie-
,, ronymo, Augustino aliisque erat
,, recepta ; sed mutavit eam secun-
,, dum Hebræorum hodiernam.
,, Deinde in hac *Londinensi edit. Exo-*
,, *di* c. 25. v. 6. adjectus est versicu-
,, lus ex *Aldina* ; & cap. 28. pro tri-
,, bus versibus *Rom. ed.* substituti
,, sunt octo alii ex *Complut. ed.* ut
,, Hebræo convenientiores : & in
,, 7. postremis versibus Num. 20.
,, exhibita lectio MS. Cod. *Alex.* in
,, capp. 21. & 22. modo *Alex.* mo-
,, do *Ald.* Insuper etiam capitum
,, transpositio, quæ reperitur in ed.
,, *Rom.* apud Jeremiam inde a versu
,, 13. cap. 25. usque ad principium
,, capitis ultimi, immutata est, &
,, ad Hebraicum ordinem reducta.
,, Nec in his tantummodo differt
,, ab Romana, verum etiam (quod
,, pejus multo est,) in sphalmatis
,, ac mendis, quæ perquam multa
,, heic occurrunt, neque ea levia :
,, nam plurimæ voces, immo ali-
,, quando sententiæ integræ sunt
,, ommissæ, adeo ut affirmare au-
,, sim, voces pene centum in ea
,, esse ommissas : diligenter enim
,, hanc cum Romana conferens,
,, sphalmata illa atque ommissa ad-
,, notavi, quorum aliqua, ne quis
,, forte vera esse quæ dico, addu-
,, bitet, subjiciam. *Genes.* c. 18. v.
,, 17. habetur Μὴ, pro Οὐ μή. cap.
,, 31. v. 10. ἐν ὕπνῳ, pro ἐν τῷ ὕπνῳ.
,, cap. 47. v. 24 τοῖς οἴκοις, pro τοῖς
,, ἐν τοῖς οἴκοις. *Exod.* c. 39. in princi-
,, pio, ἑπτακόσιοι σίκλοι, pro ἑπτακό-
,, σιοι εἴκοσι σίκλοι. *Levit.* c. 25. v. 1.
,, Κύριος πρὸς Μωυσῆν, pro Κύριος πρὸς
,, Μωυσῆν ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ. *Num.* c. 5.
,, v. 21. δῦναι τὸν μηρὸν, pro δῦναι κύ-
,, ριον τὸν μηρόν. cap. 12. v. 1. τῆς Αἰ-
,, θιοπίσσης, pro τῆς γυναικὸς τῆς Αἰ-
,, θιοπίσσης. *Deut.* c. 8. v. 4. οἱ πόδες
,, οὐκ, pro οἱ πόδες σου οὐκ. c. 19. v. 9.
,, ἐντολὰς, ἃς, pro ἐντολὰς ταύτας, ἃς.
,, *Jos.* c. 5. v. 16. τῶν ποδῶν, pro ἐκ
,, τῶν ποδῶν. *Jud.* c. 7. 24. ἐν παντὶ
,, Ἐφραὶμ, pro ἐν παντὶ ὄρει Ἐφραίμ.
,, cap. 15. v. 13. χειρὶ, pro ἐν χειρί.
,, *1. Reg.* c. 15. v. 27. ἀπελθεῖν, pro
,, τοῦ ἀπελθεῖν. *2. Reg.* c. 6. v. 7. post
,, ἐκεῖ, omissum ὁ Θεὸς, καὶ ἀπέ-
,, θανεν ἐκεῖ. *3. Reg.* c. 3. v. 20. ἐκοί-
,, μισεν ἐν ; pro ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν. cap.
,, 8. v. 59. κυρίου ἡμῶν, pro Κυρίου Θεοῦ
,, ἡμῶν. *1. Paralip.* c. 28. v. 20. ἐσωτέ-
,, ρας, pro τὰς ἐσωτέρας. cap. 29. v. 1.
,, Σαλωμὼν υἱὸς, pro Σαλωμὼν ὁ υἱός.
,, *2. Paralip.* c. 15. v. 9. post Ἰούδαν,
,, omissum καὶ Βενιαμίν. *Esdræ* c. 5.
,, v. 15. οἴκῳ ἐν Ἱερουσαλὴμ, pro οἴκῳ
,, τῷ ἐν Ἱερουσαλήμ. cap. 10. v. 3. ἐντο-
,, λαῖς, pro ἐν ἐντολαῖς. *Job.* c. 5. 1.
,, τίς ὑπακούσεται, pro τίς σοι ὑπακούσε-
,, ται. cap. 24. v. 13. ὄντων καὶ, pro
,, ὄντων αὐτῶν καί. cap. 26. v. 4. ἐξελ-

,, θῦσα, pro ἡ ἐξελθῦσα. cap. 32. v. 1.
,, ἦν γὰρ Ἰὼβ δίκαιος. *Psalm.* 4. v. 6.
,, προσώπυ, pro τῦ προσώπυ. 26 : (in
,, *Lond.* 27.) v. 11. με ἐν, pro με Κύ-
,, ριε ἐν. 36. v. 40. ἐξελεῖται, pro καὶ
,, ἐξελεῖται. 43. v. 1. ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρ-
,, χαίαις, pro ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, ἐν
,, ἡμέραις ἀρχαίαις : 88. v. 47. τίς ὑπό-
,, στασις, pro τίς ἡ ὑπόστασις. 105. v. 37.
,, δαιμονίοις, pro τοῖς δαιμονίοις. 118.
,, v. 3. ταῖς ὁδοῖς, pro ἐν ταῖς ὁδοῖς.
,, 136. v. 1. ἐν μνησθῆναι, pro ἐν τῷ
,, μνησθῆναι. *Prov.* c. 5. v. 21. Θεοῦ,
,, pro τῦ Θεοῦ. cap. 19. v. 1. πλωχὸς
,, ἀπὸ, pro πλωχὸς καὶ ἀπό. *Cant.* c. 5.
,, v. 7. οἱ κυκλῦντες, pro οἱ Φύλακες οἱ
,, κυκλῦντες. *Esai.* c. 29. v. 12. βιβλίον,
,, pro τὸ βιβλίον. cap. 30. v. 29. αἰσεὶ,
,, pro καὶ αἰσεὶ. cap. 43. v. 13. ἐκ χει-
,, ρῶν, pro ἐκ τῶν χειρῶν. cap. 61. v. 11.
,, ἀναλελεῖ Κύριος, pro ἀναλελεῖ Κύριος
,, Κύριος. *Jerem.* c. 2. v. 16. κατέπαι-
,, ζον ,, pro κατέπαιζόν συ vers. 27.
,, κακῶν, pro τῶν κακῶν. cap. 16. v. 3.
,, γεννωμένων, pro τῶν γεννωμένων. cap.
,, 41. (in *Lond.* 34.) v. 10. εἰσελθόντες,
,, pro οἱ εἰσελθόντες. *Ezech.* c. 3. v. 25.
,, Καὶ υἱὲ, pro Καὶ σὺ υἱέ. cap. 5. v. 12.
,, post τέταρτόν συ ante ἐν ῥομφαίᾳ,
,, omissa hæc verba, εἰς πάντα ἄνεμον
,, σκορπιῶ αὐτὺς, καὶ τὸ τέταρτόν συ.
,, cap. 9. v. 2. εἰσήλθοσαν ἐχόμενοι, pro
,, εἰσήλθοσαν καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι. cap.
,, 16. v. 3. ἔλαιεν, pro καὶ ἔλαιον. cap.
,, 28. v. 3. σοφοὶ, pro ἡ σοφοί. cap. 34.
,, v. 8. κύριος, pro Κύριος Κύριος. cap.
,, 37. v. 22. καὶ omissum ante ὐκ ἔ-
,, σονται. *Daniel.* c. 1. v. 6. omissum
,, υἱῶν ante Ἰύδα, & vers. 8. deest ἀ-
,, πὸ ante τῦ ποτῦ. *Hos.* c. 8. v. 1.
,, omissum μυ post νόμυ. *Amos.* c. 3.
,, v. 13. omissum ὁ Θεὸς ante ὁ παν-
,, τοκράτωρ. *Zach.* c. 8. v. 23. ἀνδρὸς
,, omissum ante Ἰυδαίυ. *Sirach.* c. 49.
,, v. 12. ante λαὸν omissa hæc verba,
,, οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν. *1. Maccab.* c. 13.
,, v. 22. τὴν omissum. Hæc sunt
,, quæ omissa in hac *Londinensi* edi-
,, tione notaveram. Alia insuper
,, σφάλματα ibidem magno numero
,, reperiuntur. E. G. *Genes.* c. 17.
,, v. 19. αὐτῦ, pro αὐτῷ. cap. 19. v. 25.
,, περιχωρον pro περίχωρον. *Levit.* c. 5.
,, v. 1. ὁρκιμῦ pro ὁρκισμῦ. cap. 17.
,, v. 16. λήψεσαι pro λήψεται. *Numer.*
,, c. 7. v. 88. ἐνιαύσιαι pro ἐνιαύσιοι.
,, *Deut.* c. 1. v. 41. ἀναβαίνετε pro ἀ-
,, νεβαίνετε. cap. 7. v. 22. καλαναλώσῃ
,, pro καλαναλώσει. cap. 26. v. 12. συν-
,, τελέσεις pro συντελέσῃς. cap. 27. v. 12.
,, Ἰύδα pro Ἰύδας. vers. 15. θήσῃ pro
,, θήσει. *Judic.* c. 1. v. 20. ἔδωκε pro
,, ἔδωκαν. cap. 11. v. 12. τῆς pro τῦ.
,, *1. Reg.* c. 19. v. 9. καθεδῶν pro κα-
,, θεύδων. *2. Reg.* c. 13. v. 34. ὀφθαλ-
,, μὸς pro ὀφθαλμὺς. cap. 16. v. 9. δὲ
,, pro δή. cap. 17. v. 9. ἐκπεσεῖν pro
,, ἐπιπεσεῖν. *3. Reg.* c. 17. v. 19. ἐκοί-
,, μησεν pro ἐκοίμισεν. *4. Reg.* c. 18.
,, v. 32. ἡμᾶς pro ὑμᾶς. *1. Paralip.* c.
,, 19. v. 1. αὐτῷ pro αὐτῦ. cap. 26.
,, v. 14. Ἰωὰζ pro Σωάζ. *2. Paralip.*
,, c. 1. v. 9. πατέρυ, pro πατέρα. cap.
,, 20. v. 32. καὶ οὐκ pro ὅτι οὐκ. *Job.*
,, c. 2. v. 9. κατὰ μόχθων pro μετὰ
,, μόχθων. cap. 31. v. 12. ἀπέλθῃ pro
,, ἐπέλθῃ. *Prov.* c. 6. v. 1. ἐγγύσῃ pro
,, ἐγγυήσῃ. *Esai.* c. 34. v. 10. γενεὰν
,, pro γενεᾶς· & πολὺς pro πολύν. cap.
,, 36. v. 18. ἡμᾶς pro ὑμᾶς. *Ezech.*
,, c. 1. v. 11. ἐντεταμέναι pro ἐκτετα-
,, μέναι. cap. 17. v. 6. αὐτοῖς pro αὐ-
,, τῆς. cap. 27. v. 19. τροχος pro τρο-
,, χίας. Vides ex hisce, quam egre-
,, gie suo respondeat opus titulo,
,, quam accurate & ad amussim
,, sit recusum ad Exemplar Vatica-
,, num. Dolendum itaque est,

,, hanc

„ hanc Editionem, cujus frons pri-
„ ma multos decepit, presso adeo
„ pede sequutos esse Viros erudi-
„ tos, Jo. Pearsonium in editione
„ *Cantabrigiensi*. An. 1665. & Jo.
„ Leusdenium in *Amstelodamensi* An.
„ 1683. * ut errores eosdem pro-
„ pagaverint in novas suas editio-
„ nes, quæ tamen hodie maxime
„ usurpantur, & in manibus om-
„ nium sunt, (majoris enim for-
„ mæ editiones rariores sunt, & a
„ paucis teruntur :) Eadem enim
„ omnia, quæ in Londinensi omis-
„ sa, in utraque * illa editione si-
„ militer desunt. Bene vero se ha-
„ bet, quod in hac nova nostra
„ editione curanda vestigiis istius
„ Londinensis non institerim. Di-
„ ligenter & ad verbum omnia
„ contuli ipse cum editione Roma-
„ na, cujus exemplar extat in Bi-
„ bliotheca nostra publica. nec me
„ laboris illius pœnitet. Hoc enim
„ si non fecissem, ad eundem cum
„ aliis offendissem lapidem, eun-
„ dem erravissem errorem.„ Hac-
tenus Clarifs. *Bos* Proleg. ad Edit. Franeq. cap. 2. Verum enim vero, nec ipse Vir Clarissimus primam editionem Romanam A. 1587. Sixti V. Pontificis auctoritate vulgatam in editione sua expressit, ut certis indiciis comperi ; sed vel Parisiensem a Joanne Morino recensitam, vel textum secundum lectionem Waltoni in Bibliis Polyglott. Anglicanis : Quoties enim recentiores hæ editiones ab Archetypo suo discrepant ; toties fere Bosianum exemplar illas sequitur, relicta Romana lectione : cujus rei documenta ex multis pauca hæc sunto. *GENES*. Cap. X. v. 19. Editio *Romana* legit Σεβωίμ, perinde ut Cod. *Alex*. *Bos* vero cum Morino & Waltono Σεβωΐν ; monet autem in annotationibus inferiori margini subjectis diversam esse Alex. MS. scripturam ; cum tamen eadem prorsus sit Cod. *Rom*. lectio. Cap. XXIII. v. 8. Edit. *Rom*. habet Ἐφρὼμ, *Bos* vero cum Morino & Waltono legit Ἐφρὼν ; atqui in notis monet *al*. Codices ita legere, ut ipsa legit *Rom*. edit. Cap. XXXVI. v. 15. Edit. *Rom*. Οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ Ἡσαῦ, perinde ut *Ald*. & *Compl*. Textus autem *Bosianus* lectionem Edit. *Paris*. & *Bibl*. *Polygl*. referens : Οὗτοι ἡγεμόνες υἱοῦ Ἡσαῦ. Cap. XLI. v. 39. Edit. *Rom*. ἐπειδή, ita quoque *Alex*. *Franeq*. autem editio juxta *Paris*. & *Lond*. ἐπειδὰν habet, idque, ut suspicor, ex male intellecto scripturæ compendio. *LEVIT*. Cap. XVIII. v. 3. Cod. *Rom*. cum *Alex*. & *Ald*. exhibent ἐπ' αὐτῆς, quod Cl. *Bos* post *Morinum* & *Walton*. mutavit in ἐπ' αὐτῇ. *NUMER*. Cap. X. v. 19. Cod. *Rom*. expresse Σουρισαδαὶ, quod Cl. Bos convertit in Συρισαδαί, quæ *Alex*. Cod. lectio est. Cap. XXVII. v. 18. Textus *Rom*. ed. ὅσις ἔχει, in notis vero textui subjectis legit ὃ ἔχει, quod exprimit Edit. *Paris*. atque *Lond*. & ex alterutra *Franeq*. *DEUTERON*. Cap. II. v. 16. *Rom*. expresse ἐπειδή, quemadmodum juxta Cl. *Bos* *al*. Cod. legunt, sed Cl. *Bos* vel Morinum vel Waltonum secutus, in ἐπειδὰν convertit. *JUDIC*. Cap. III. v. 8. *Rom*. Κυσαρσαθαΐμ, *Franeq*. aliorum exemplo Χυσαρσαθαίμ. &c. Sunt quoque præter nonnullos manife-

* Adde & Lipsiensem A. 1697. in 8. vulgatam.

ſtos errores typothetarum vitio Romanæ editioni illatos, loca quæ cum itidem de mendo ſuſpecta eſſent, a Morino & Waltono emendata, & ita in editionem Franequeranam relata ſunt, in quorum plurimis ego non tam errorem, quam certam aliquam ſcribendi rationem, veteribus uſitatam agnoſco: neque enim dubium eſt Codicem Vaticanum, quem antiquiſſimum ferunt, quoad orthographiam ſeu ſingularem ſcribendi modum ejus ætatis uſum referre: ita v. g. in antiquiſſimis membranis frequentiſſima eſt τῦ ἡμεῖς in ὑμεῖς & viciſſim converſio; cujus exempla in Edit. *Rom.* paſſim etiam occurrunt: *Genes.* c. 19. v. 5. habet Cod. *Rom.* πρὸς ὑμᾶς, quod textus Boſianus ex recepto ſcribendi more in πρὸς ἡμᾶς commutavit, & recte id quidem, modo de ſuſpecta Archetypi ſcriptura lectores monuiſſet: ita cap. 27. v. 45. Cod. *Rom.* ἀπὸ τῶν δύο ἡμῶν, quod Ed. *Franeq.* poſt *Paris.* & *Lond.* emendavit in ὑμῶν, neque id male: Similiter *Exod.* c. 10. v. 26. τῷ Θεῷ ὑμῶν expreſſe legit Cod. *Rom.* quod Morinus & Waltonus, ac juxta cum illis Cl. *Bos* in ἡμῶν mutavit: *Judic.* c. 1. v. 24. legitur in Ed. *Rom.* δεῖξον ὑμῖν, inepte quidem ex uſu noſtro, emendatius duûm viri illi & eorum ſectator Cl. *Bos* δεῖξον ἡμῖν. &c. Neque rarum eſt in eiſdem antiquiſſimis MSS. Codicibus, ut literæ ejusdem organi frequenter inter ſe permutentur, ad quam claſſem ſine dubio referenda hæc & ſimilia: *Genes.* c. 34. v. 7. ubi in Ed. *Rom.* legitur οὐκ ὕτως. *Exod.* c. 31. c. 5. *Rom.* λιθεργικά, pro quo Morinus ſubſtituit λιθουργικά; Waltonus vero & poſt eum Cl. *Bos* λιθουργικά. *Jos.* c. 9. v. 14. *Rom.* ἐπηρώθησαν, Mor. vero & Walt. & ſequax *Bos* ἐπηρώτησαν. Quinimmo & vocalium promiſcuus uſus, & conſonantium reduplicatio in ſuperioris ævi monumentis ubique obvia eſt: cujus generis exempla hæc ſunto: *Exod.* c. 35. v. 7. *Rom.* ἠρυθρωδανωμένα perinde ut *Alex.* Ed. autem *Franeq.* vel *Paris.* vel *Lond.* exprimens. ἠρυθροδανωμένα. *Deut.* c. 11. v. 8. *Rom.* κληρονομήσετε, triumviri autem illi, κληρονομήσητε. *Jos.* c. 5. v. 16. *Rom.* ὀχυρωμένη, *Bos* vero *Mor.* & *Walt.* ſecutus ὠχυρομένη emendate. & cap. 7. v. 12. *Rom.* ἐγεννήθησαν pro ἐγενήθησαν. &c. Neque profecto id mirum, ex tanto numero aliqua ſubinde veteris ſcripturæ veſtigia vel ſtudio eſſe relicta, vel caſu hæſiſſe in editione Romana; quæ non temere ſollicitanda eſſe, quamvis mendæ ſuſpicionem habeant, norunt ii, qui priſci ævi Codices tractant. Notavi præterea Cl. *Boſium* in exprimendo textu græco Polyglotta Anglic. conſtanter etiam in illis locis ſequi, quibus & a primæ editionis Romanæ, & ab alterius Pariſienſis lectione diſcrepant: ex quo forte colligi poſſet, textum editionis Franequeranæ ex Bibliis Polygl. Angl. eſſe deſcriptum; nihil tamen definio; in medium proferam pauca quædam exempla, quæ me in hanc opinionem adduxerunt, de quibus integrum eſto aliis judicium. *Exod.* c. 30. v. 33. Ed. *Rom.* ὡς ἂν δῷ, ita quoque *Paris.* Waltonus vero & cum eo Ed. *Franeq.* ὃς ἂν δῷ. *Levit.* c. 11. v. 5. Ed. *Rom.* & *Pariſiens.* expreſſe ὅτι οὐκ ἀνάγει, *Bibl.* vero *Polyglott.* & Ed. *Franeq.* proſcripta negatio-

gatione ita efferunt, ὅτι ἀνάγει: monet quidem Nobilius in notis Editioni Rom. Lat. subjectis ad h. l. *in quosdam libros græcos per errorem irrepsisse* ἐκ, *abesse autem a Vaticano & Complutensi*; ita vero cui fides sit adhibenda non constat. *Num.* c. 21. v. 1. Ed. *Rom.* & *Paris.* κατεπρονόμευσεν, *Walt.* vero & Ed. Franeq. καταπρονόμευσεν. ibid. v. 24. Ed. *Rom.* & *Paris.* υἱῶν Ἀμμὼν ἐςι, *Bos* vero Waltonum sequutus υἱῶν Ἀμμὰν ἐςι. *Deut.* c. 11. v. 10. Ed. *Rom.* atque *Paris.* εἰσπορεύῃ ὑμεῖς ἐκεῖ, Waltonus vero & ejus sectator illud ὑμεῖς proscribunt tanquam alienum prorsus ab hoc loco: forte legebatur εἰσπορεύητε, confer v. 8. Cap. 29. v. 18. Ed. *Rom.* τινὸς ἡ διάνοια ἐξέκλιναν, *Morinus* τινὸς ἡ διάνοια ἐξέκλινεν, *Waltonus* vero & ex eo Ed. *Franeq.* τινὸς ἡ διάνοια ἐξέκλινεν. Cap. 32. v. 39. Ed. *Rom.* & juxta illam *Paris.* ἀποκτένω, *Waltonus* vero & post eum *Bos* ἀποκτείνω; hoc vero ad priscum scribendi morem referendum conjicio, quemadmodum *Alex.* alicubi habet διαβένω pro διαβαίνω. *Jud.* c. 11. v. 17. Ed. *Rom.* & *Paris.* βασιλεὺς Ἐδὼν, *Walt.* & Ed. *Franeq.* βασ. Ἐδώμ. Sed hæc fortassis leviora sunt: Istud autem maxime textus Franequerani fidem & auctoritatem suspectam reddit, quod plurimis locis, quibus & Morinus & Waltonus Romanæ editionis lectionem exprimunt, ipse hac neglecta aliam nescio unde haustam substituat; & ne malignius hæc, quam verius a me dicta videantur, animus est integrum suppositarum lectionum, quas casu potius, quam dedita opera in Octateucho investigavimus, adtexere indicem.

GENESEOS. Cap. II. v. 25. καὶ ἦσαν οἱ δύο κ. λ. ab his verbis Ed. *Rom.* incipit Cap. III. eamque capitum distinctionem sequuntur *Paris.* & *Lond.* Clar. autem *Bos* non servat. Cap. XIV. v. 12. Cod. *Rom.* & secundum illum Ed. *Paris.* & *Lond.* habent τὸν Λὼτ τὸν υἱὸν. *Bos.* vero omisso articulo τὸν Λὼτ υἱὸν. Cap. XXXII. v. 1. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ, *Bos.* vero τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Cap. XLIV. v. 20. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* γῆρας, *Bos.* vero γήρως. v. 32. Ed. *Rom. Paris.* atque *Lond.* πατρὸς λέγων ἐκδέδεκται τὸ παιδίον, *Bos.* vero πατρὸς ἐκδέδεκται τὸ παιδίον λέγων. Cap. XLIX. v. 21. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* Νεφθαλὶ, *Bos.* vero Νεφθαλείμ.

EXODI. Cap. I. v. 4. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* Νεφθαλὶ, *Bos.* Νεφθαλείμ. Cap. VI. v. 15. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* Ἰαμεὶμ; *Bos.* Ἰαμεὶν. Cap. VIII. v. 7. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* Φαρμακίαις, non Φαρμακείαις ut *Franeq.* editio per integrum caput constanter refert: notat autem Clariss. *Bos all.* Codices legere Φαρμακίαις, quæ ipsa Archetypi sui lectio. Cap. XV. v. 1. Ἄσωμεν) ab hac voce editiones *Rom. Paris.* & *Lond.* incipiunt Cap. 15. quam capp. distinctionem h. l. non servat Ed. *Franeq.* Cap. XX. v. 23. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* a fine versus legunt ὑμῖν ἑαυτοῖς, pro quibus textus *Bos.* substituit ὑμῖν αὐτοῖς, quæ *Alex.* Codicis lectio est; monet autem in notis inferiori margini subjectis, in *aliis* Codicibus legi ἑαυτοῖς. Cap. XXV. v. 10. Textus editionis *Franeq.* constanter hoc capite habet πήχεως; notat autem Cl. *Bos* in *all.* Codi-

Codicibus ſcribi per o micron πή-χεος; atqui ita habent ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* quarum alteram ſequitur.

LEVITICI. Cap. XXIII. v. 39. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* ἑορτάσατε legunt, quemadmodum Cl. *Bos* tradit in quibusdam Codicibus haberi; at hæc ipſiſſima eſt Codicis, quem religioſiſſime ſecutus videri vult, lectio, a qua quamobrem diſceſſerit mutando in ἑορτάσετε ego quidem non intelligo.

NUMERORUM. Cap. XX. v. 23. ὁρίων γῆς absque articulo legit Ed. *Rom.* quam ſequuntur in editionibus ſuis *Morinus* & *Waltonus*; textus vero editionis *Franequeranæ* ὁρίου τῆς γῆς. Cap. XXII. v. 22. Ed. *Rom. Paris.* & *Lond.* expreſſe καὶ οἱ δύο perinde ut *Alex.* textus vero editionis *Franeq.* omiſſo articulo καὶ δύο. Cap. XXVIII. v. 14. editio *Franeq.* per errorem typographicum manifeſtum habet τό κριῷ. Cap. XXX. v. 5. Ed. *Rom.* juxta cum *Alex.* Codice, & Ed. *Paris.* ac *Lond.* ὡς ὡρίσατο, *Bos.* vero ὡς ὁρίσατο.

JUDICUM. Cap. V. v. 16. Ed. *Rom.* συρισμοῦ ἀγγέλων, emendavit Cl. *Bos* in συρισμοῦ ἀγελῶν. Cap. XI. v. 24. *Rom.* κληρονομήσωμεν, *Bos* vero κληρονομήσομεν. Cap. XX. v. 6. ἐμέλησα, *Bos* vero ἐμέλισα. &c. &c.

Non diffiteor eſſe nonnulla inter hactenus notata, quæ cum de mendo ſuſpecta eſſent, non temere, ſed graviſſimis motus rationibus emendavit in editione ſua Clariſs. *Bos*: De ſingulis autem, vel leviſſimis etiam mutationibus lectores moneri opportuiſſet, ne deprehenſa aliqua lectionis ſuæ ab Romana lectione differentia ſuſpenſi hærerent, utrum judicio editoris, vel caſui & operarum incuriæ debeatur. Hæc de textu græco τῶν ό. uti habetur in Editione *Franequerana* adnotaſſe ſufficiant, ſiquidem inde manifeſtum eſt, qua fide Archetypum ſuum referat.

Lectiones autem ab Editione Romana diverſas quod adtinet, quas magna copia ad imas paginarum oras conſtipatas retulit Vir Clariſſimus, ut editioni ſuæ majus inde pondus pretiumque accederet; ad unam omnes, exceptis *Maſianis* in Joſuam & *Uſſerianis* in Librum Eſther, ex Tomo VI. operis Biblici Anglicani polyglotti ſunt tranſcriptæ, neque in adornanda editione ſua vel unico uſus eſt MS. Codice: *Inter illas familiam ducunt, quæ de MS. Alexandrino vetuſtiſſimo ſane ac nobiliſſimo ſunt depromptæ*, quas olim doctiſs. *Huiſſus* excerpſerat, & celeberr. *Waltonus* in Bibliis Polygl. textui græco ſubjectas ſiſtit, unde a Clariſs. Lamb. *Bos* in editionem ſuam translatæ ſunt: Eas autem & exſcriptoris & typothetarum incuria innumeris locis vitioſas eſſe & ſubleſtæ fidei, docuit jam olim Vir Clariſs. *Ern. Grabe Proleg. in Octat. Cap. II.* §. 2. & ut fidem ſuam, ſummamque in exſcribendo MS. *Alexandrino* diligentiam probaret ac confirmaret, ſingulis tomis editionis Oxonienſis indicem lectionum, quas Polyglotta Angl. vel corrupte citant, vel prorſus omittunt, addita genuina MS. Codicis ſcriptura præmittere non piguit. Ita vero Cl. *Bos*, qui diligentiſſimi *Grabe* caſtigationes, nonniſi opere ſuo jam prope ad umbilicum perducto, oculis uſurpaverat, corruptas illas lectiones editioni ſuæ intulit omnes,

neque

neque a *Waltono* prætermiſſas indicare potuit. Quinimmo præter modo nuncupata vitia, alia magno numero in *Franequeranam* editionem ſunt inducta, quæ ſatis docent, parum diligenter in hoc opere fuiſſe verſatum Clariſs. Editorem: plurimas enim MS. *Alex.* lectiones corrupte citat editio Franequerana, quas ſincere exhibent Biblia Polyglotta; alias prorſus omittit, quas ex Huiſſi ſchedis Waltonus notaverat. Et ne quis editionem hanc noſtram cum Franequerana conferens, nos ab Archetypo noſtro paſſim temere diſſidere exiſtimet, viſum eſt integrum vel vitioſarum, vel neglectarum lectionum, quas poſt Cl. *Grabe* in Polyglottis Angl. & Ed. Franeq. notavimus, Syllabum adtexere. De quo monendum reſtat, lectiones ſtellulæ ſigno * notatas rite & ſincere tradi in Polyglottis Angl., quas autem ″ diſtinximus ab illis prorſus abeſſe, reliquas vero, quibus nullum ſignum appoſitum eſt, perperam quoque tradi a Waltono.

MS. Codicis Alexandrini Lectiones in Editione Franequerana perperam traditæ.

GENESEOS. Cap. III. v. 14. Cod. *Alex.* perinde ut *Rom.* θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, non θηρίων τῆς γῆς. Cap. VIII. v. 13. Cod. *Alex.* ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, adeoque non differt a *Rom.* perperam ergo ed. *Franeq.*″ ἀπὸ τῆς γῆς, quod unde hauſerit Clariſs. *Bos* neſcio. Cap. X. v. 2. Ἰώυαν inſtar *Rom.* non″ Ἰωυ. v. 11. Ῥοωβώς, non Ῥοωβὸς. v. 27. Σαβεὺ, non Σαβὺ. Cap. XVI. v. 2. συνέκλεισέ με perinde ut *Rom.* non″ ἔκλεισέ με. Cap. XIX. v. 7. πονηρεύσησθε ut *Rom.* non″ πονηρεύσεσθε. Cap. XXIV. v. 24. τῷ Ναχὼρ ut *Rom.* non αὐτῷ Ναχὼρ ut male *Bos.* ed. Cap. XXVII. v. 40. ἐκλύσῃς perinde ut *Rom.* Cap. XXIX. v. 9. non deſunt in Cod. *Alex.* verba″ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ut falſo perhibet Cl. *Bos.* v. 12. δραμοῦσα ἀπήγγειλε, ut *Rom.* non vero″ δραμοῦσα ἡ παῖς ἀπήγγειλε, ut tradit *Bos.* Cap. XXX. v. 32. * παρελθάτω, non παρελθέτω. Cap. XXXI. v. 41. vox″ δύο a Cod. *Alex.* non abeſt, uti tradit *Bos.* Cap. XXXVI. v. 13. Ναχὼμ, non autem Ναχόμ. v. 23. Γαιλὼν, non Γωλώμ. v. 27. Οὐκὰν, non Οὐκάμ. v. 34. & 35. Ἀσὼμ, non Ἀσὸμ. Cap. XXXVII. v. 18. τοῦ ἀποκτεῖναι, non ἀποκτεῖναι, ut male *Bos.* Cap. XXXIX. v. 10. ὑπήκυεν ut *Rom.* non″ ὑπήκουσεν ut Cl. *Bos.* perhibet. Cap. XL. v. 5. * ὅρασις, non ἡ δὲ ὅρασις. Cap. XLI. v. 45. Ἡλιυπόλεως, non Ἰλιυπόλεως ut refert Cl. *Bos.* ita quoque v. 50. Cap. XLVI. v. 16. * Ἀγγεὶς, non Ἀγγεὶρ.

EXODI. Cap. V. v. 12. καλάμην εἰς ἄχυρα, perinde ut *Rom.* non″ καλάμας ἀχύρων, uti tradit Cl. *Bos.* Cap. XIV. v. 5. τοῦ ἐξαποστεῖλαι in quo cum *Rom.* conſpirat, non″ ἐξαποστείλαντες, ut perhibet Cl. *Bos.* v. 31. τῷ Θεῷ, non″ τῷ Κυρίῳ: nata fortaſſis falſa hæc Lectio ex v. 1. Cap. ſeq. ubi hæc differentia occurrit. Cap. XIX. v. 16. νεφέλη γνοφώδης, non″ plurative uti Cl. *Bos.* perhibet. Cap. XXX. v. 3. * καταχρ. αὐτὰ, quamquam male, non αὐτὸ, ut tradit Cl. *Bos.* Cap. XXXI. v. 15. τῇ

ἑβδόμη σάββατα ἀνάπαυσις, non ut perperam tradit Cl. *Bos* τοῦ σαββάτου. ibid. θανάτῳ, non θανάτου, ut in ed. *Franeq.* legitur: perperam quidem & Waltonus tradidit hanc lectionem; sed * correxit in Erratis typogr. ad calcem operis, quas emendationes ne quidem consuluisse videtur Cl. *Bos.* Cap. XXXII. v. 4. ἔπλασεν αὐτὰ, non αὐτὸ, uti perhibet Cl. *Bos.* Cap. XXXIV. v. 9. κύριός μου absque articulo. Cap. XXXVI. v. 8. lin. 24. ἐποίησεν, non ἐποίησαν.

LEVITICI. Cap. XIII. v. 12. Cod. *Alex.* ἐξανθήσει, non ἐξάνθησεν. Cap. XIV. v. 49. ὕσσωπον" absque articulo æque ac *Rom.* Cap. XVI. v. 24. * ὁλοκάρπωμα αὐτοῦ, non omisso αὐτοῦ, ut perperam ed. *Franeq.* Cap. XX. v. 2. * προσγεγενημένων, non προγεγενημένων, ut male Cl. *Bos.* v. 19. * ἀπεκάλυψας, non ἀπεκάλυψαν. Cap. XXI. v. 7. Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτοῦ perinde ut *Rom.* non vero τῷ Κυρίῳ Θεῷ. Cap. XXV. v. 18. * μου, καὶ πάσας, ita quoque *Rom.*

NUMERORUM. Cap. VII. v. 21. falsum est" addere Cod. *Alex.* ἄμωμον post ἐνιαύσιον, concordat cum *Rom.* Cap. XIII. v. 31. *Alex.* κατακληρονομήσομεν. Cap. XXIV. v. 3. ὁ ἀληθινῶς ὁρῶν, adeoque non differt a *Rom.* quod perhibet Cl. *Bos.* Cap. XXXII. v. 36. Ἀμβρὰν, non Ναμβρὰν. Cap. XXXIV. v. 8. Σαδαδὰκ, non autem Σαλαδὰκ. Cap. XXXV. θανάτῳ ἀποθανεῖ, non ἀποθανεῖτε, uti Cl. *Bos* tradit.

DEUTERONOMII. Cap. VI. v. 15. ὁ Θεός σου σοι, non ἐν σοι, quod voluit Cl. *Bos.* Cap. XVII. v. 19. ἐν αὐτῷ expresse legit Codex *Alex.* atque in eo cum *Rom.* concordat, falsa proinde ed. *Franeq.* lectio" ἐπ' αὐτῷ. Cap. XXVIII. v. 7. *Alex.* habet παραδώσει, non παραδῷ σοι, uti falso perhibet Cl. *Bos.* Cap. XXIX. v. 23. * Σεβωεὶν, non Σεβωεὶμ. Cap. XXX. v. 19. καὶ ἔκλεξαι vera est Cod. *Alex.* lectio. Cap. XXXII. v. 43. ἐχθροῖς αὐτοῦ, non ἑαυτοῦ.

JOSUÆ. Cap. XII. v. 7. * Σηειρὰ perinde ut *Ald.* & *Compl.* non Σειρὰ: forte h. l. ut sæpius *Ald.* positum est pro *Alex.* v. 17. * Θαφφοὺ, non Θαρφοὺ. v. 23. Γελγεὰ utut male, non Γελγὲλ. Cap. XV. v. 12. τὰ ὅρια αὐτῶν perinde ut *Rom.* non αὐτοῖς. v. 28. Βηρσαβεὲ, non Βηρσαβεὲ. v. 29. * Αὐεὶμ, non Ἀνεὶμ. Cap. XVII. v. 12. * ἤρξατο, non ἤρξαντο. v. 13. ἐπεὶ ut *Rom.* non ἐπὶ. Cap. XIX. v. 7. Βεθὲρ non Ἐθὲρ. v. 11. * Δαβαβαθαὶ, non Δαβαθαὶ. v. 33. * Μελὲφ, non Μαλὲφ. Cap. XXI. v. 35. * Νααλὼλ, non Ναλὼλ. Cap. XXXII. v. 4. Νῦν δὲ ut *Rom.* non νυνὶ. Cap. XXIV. v. 11. εἰς τὰς χεῖρας perinde ut *Rom.* non omisso articulo, ut tradit ed. *Franeq.*

JUDICUM. Cap. I. v. 19. *Alex.* ὅτι, non" διότι. Cap. III. v. 9. * τὸν νεώτερον αὐτοῦ. καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, non αὐτῶν utroque loco, ut perperam traditur in ed. *Franeq.* Cap. IV. * v. 10. Κεῖδες, non Καδες. Cap. VI. v. 19. * ἐξήνεγκεν, non ἐξήνεγκαν. Cap. VIII. v. 14. συνέλαβε ut *Rom.* non συνέλαβον. Cap. XI. v. 24. * αὐτὰ κληρονομήσεις, non κατακληρονομήσεις, ut falso perhibet Cl. *Bos.* Cap. XII. v. 1. * συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραίμ, non uti tradit ed. *Franequer.* συνηθροίσθησαν υἱοὶ Ἐφρ. quod unde hauserit Cl. *Bos* non assequor. v. 5. *

ὅτι,

ὅτι, non ὅτε. v. 6. εἶπεν, non εἶπον. Cap. XIII. v. 12. νῦν δὲ ἐλθόντος, non vero νῦν δὴ ἐλθόντος. Cap. XVII. v. 9. * οὐ ἐὰν εὕρω, non οὐ ἄν. Cap. XVIII. v. 9. εἶπαν, non εἶπον. Cap. XIX. v. 23. * εἰσεληλυθέναι. Cap. XX. v. 17. πολεμισαὶ, non ἐπολεμισαὶ, uti tradit ed. *Franeq.* v. 26. * ὁλοκαυτώματα, non ὁλοκαύτωμα, quemadmodum perperam refert Cl. *Bos.*

RUTH. Cap. I. v. 2. Νοεμμείν, non Νοομμείν. v. 6. αὐτοῦ δοῦναι, non αὐτοῦ τοῦ δοῦναι, adeoque cum *Rom.* convenit. Cap. III. v. 1. * θυγάτηρ quamquam male, non θύγατερ. κ. τ. λ.

MS. Cod. Alexandrini Lectiones in Edit. Franequerana prorsus omissæ.

GENESEOS. Cap. 1. v. 21. *Alex.* καὶ πᾶν γένος, quamquam male, pro κατὰ γένος, ut recte habet Cod. *Rom.* Cap. 2. v. 9. * τῷ παραδείσῳ, non ut *Rom.* τοῦ παραδείσου. v. 24. * post μητέρα addit αὐτοῦ, quod abest a Cod. *Rom.* Cap. 3. v. 5. φάγησθε, *Rom.* φάγητε. v. 22. * λάβῃ τοῦ ξύλου, omissa præpositione ἀπό. Cap. 5. v. 12. * ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἔτη, citatur quoque in ed. *Franeq.* hæc differentia; at sine authore. v. 32. Cod. *Rom.* legit τὸν Χάμ recte, male *Alex.* τὸν Χάφ h. l. & c. 6. v. 10. Cap. 10. v. 4. Θάρσις, *Rom.* Θάρσεις. v. 12. Νινευή, non ut *Rom.* Νινευί. v. 13. Αἰνεμετιείμ. v. 26. Ἀσαρμώθ, *Rom.* Σαρμώθ. v. 31. Σὴθ perperam, *Rom.* Σήμ. Cap. 14. v. 15. Χοβάλ, *Rom.* Χοβά. v. 16. ἀδελφὸν, *Rom.* vero ἀδελφιδοῦν. Cap. 15. v. 4. λέγων, *Rom.* λέγουσα. v. 5. εἶπεν πρὸς αὐτὸν perinde ut *Cott.*, *Rom.* vero εἶπεν αὐτῷ. ib. δύνῃ ut *Cott.*, *Rom.* vero δυνήσῃ. v. 17. ἐγίνετο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς, instar *Cott.* non ut *Rom.* ἐγένετο πρὸς δυσμαῖς. Cap. 16. v. 6. perinde ut *Cott.* ὡς δ' ἄν, itaque differt a *Rom.* v. 7. Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ut habet *Ald.* monente Cl. *Bos.* pro quo h. l. & sæpissime substituendum esset *Alex.* Cap. 18. v. 5. εἵνεκεν ut *Cott.*, *Rom.* vero ἕνεκεν. ib. οὕτως, *Rom.* οὕτω. Cap. 19. v. 14. ἐξήλθατε, *Rom.* ἐξέλθετε. Cap. 21. v. 19. ἴδεν, ut monente Cl. *Bos* habet *Cott.* v. 32. Φικόλ, *Rom.* Φιχόλ. Cap. 26. v. 13. * ἐγίνετο σφόδρα, non ut *Rom.* ἐγένετο. Cap. 27. v. 6. πρὸς Ἰακώβ omisso articulo, adeoque differt a *Rom.* v. 36. πρωτοτοκεῖα, non πρωτοτόκια, quam differentiam notavit Cl. *Bos* ad cap. 25. v. 32. h. l. autem neglexit. Cap. 31. v. 49. ἐφίδοι, *Rom.* ἐπίδοι. Cap. 34. v. 24. εἰσήκουσεν, *Rom.* εἰσήκουσαν. Cap. 36. v. 19. * Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἡσαῦ, *Rom.* δὲ non habet. v. 40. * Ἰεβὲρ utut male, non Ἰεθὲρ cum *Rom.* Cap. 38. v. 9. οὐχ, *Rom.* οὐκ. v. 24. * ἀπηγγέλη, *Rom.* ἀνηγγέλη. Cap. 41. v. 13. οὕτως, *Rom.* οὕτω. v. 14. * ἐξήγαγεν, *Rom.* ἐξήγαγον. Cap. 45. v. 17. ἀπέλθατε, *Rom.* ἀπέλθετε. Cap. 47. v. 21. αὐτὸν, *Rom.* αὐτῷ.

EXODI. Cap. 4. v. 7. * εἰσένεγκαι, ut v. 6. non εἰσένεγκον ut *Rom.* Cap. 5. v. 9. * μὴ μεριμνάσθωσαν, *Rom.* μὴ μεριμνάτωσαν. v. 13. ἐδίδετο) ἐδίδοτο. Cap. 8. v. 2. βούλῃ) βούλει, ita quoque v. 21. hanc lectionis differentiam notavit cap. seq. ad 2. versum. Cap. 9. v. 10. * ἐγένοντο) ἐγένετο. Cap. 13. v. 22. * ἐξέλειπεν ὁ) ἐξέλιπε

* Hoc stellulæ signo distinximus omnes differentias, quas Biblia polyglotta Angl. habent.

δὲ ὁ· Cap. 15. v. 1. ᾄσω μὲν) contrahit in ᾄσωμεν. v. 16. * ἕως ἂν παρέλθῃ priore loco) ἕως παρέλθῃ. Cap. 16. v. 8. * ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν) *Rom.* transponit. v. 17. ᾧ τὸ πολὺ, καὶ ᾧ τὸ, uti monet Cl. *Bos Ald.* legere, *Rom.* ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τό. v. 31. ὡς σπέρμα) ὡσεὶ σπέρμα. Cap. 18. v. 25. * δεκαδάρχους, addit καὶ γραμματοεισαγωγεῖς, quæ absunt a Cod. *Rom.* v. 26. * ἔκρινον) ἐκρίνοσαν. ibid. * τὸ δὲ ῥῆμα τὸ) πᾶν δὲ ῥῆμα. ibid. * ἀνέφερον πρὸς) ἀνεφέροσαν ἐπί. ibid. * ἔκρινον) ἐκρίνοσαν. v. 27. * τὸν γαμβρὸν ἑαυτοῦ) τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν. Cap. 22. v. 19. ἀποκτενεῖται) ἀποκτενεῖτε. Cap. 25. v. 37. * λύχνους αὐτῆς, καὶ φανοῦσιν) in *Rom.* deest αὐτῆς. Cap. 27. v. 14. * καὶ βάσεις) καὶ αἱ βάσεις. v. 21. * ἔναντι) ἐναντίον. Cap. 29. v. 2 * καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, desiderantur hæc in Cod. *Alex.* quod Cl. *Bos* quidem notavit, sed non suo loco. v. 18. * τῷ κυρίῳ ἐστί) articulus τῷ deest. Cap. 31. v. 14. * λαοῦ αὐτῆς) λαοῦ αὐτοῦ. Cap. 35. v. 24. * πᾶς ὁ ἀφαιρῶν) Καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν. Cap. 36. v. 8. lin. 88. ἐντετυπωμένα) ἐκτετυπωμένα. Cap. 37. lin. 50. καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, absunt a Cod. *Alex.* hæc verba, quod annotare neglexit Cl. *Bos.*

LEVITICI. Cap. 2. v. 3. ἀπὸ θυσιῶν) ἀπὸ τῶν θυσιῶν. Cap. 4. v. 10. ἀφελεῖται ἀπὸ) ἀφαιρεῖται αὐτὸ ἀπό. v. 13. & 27. ἀπὸ πάντων) ἀπὸ πασῶν. v. 20. οὕτως) οὕτω. Cap. 7. v. 19. ὃς ἂν) ὅσα ἐάν. v. 20. ὅ ἐστι Κυρίου) ὅ ἐστι Κυρίου. Cap. 8. v. 17. παρέξω) πυρὶ ἔξω. Cap. 9. v. 13. αὐτῷ κατὰ perinde ut *Oxon.* & *Ald.* monente Cl. *Bos*) αὐτὸ κατά. Cap. 10. v. 5. προσῆλθεν male id quidem) προσῆλθον. v. 10. καὶ διαστεῖλαι, uti referente Cl. *Bos* habet *Sarrav.*) διαστεῖλαι omissa copula. Cap. 11. v. 18. πορφυρῶνα) πορφυρίωνα. v. 21. τέσσαρα ἔχει) τέσσαρα ἃ ἔχει. v. 30. ἀσπάλαξ) ἀσπάλαξ. v. 34. ἀπέλθῃ) ἐπέλθῃ. Cap. 13. v. 4. ἦν ἐν τῷ δ.) ᾖ ἐν τῷ δ. v. 5. ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. v. 38. αὔγασμα) αὐγάσματα. Cap. XIV. v. 12. ἀφοριεῖ αὐτὸ) ἀφοριεῖ αὐτά. Cap. 15. ἐξαριθμήσεται) ἐξαριθμηθήσεται. v. 20. καὶ ἐὰν) καὶ πᾶν. Cap. 18. v. 29. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. Cap. 24. v. 11. Ἰσραηλίτιδος) τῆς Ἰσραηλίτιδος. Cap. 25. v. 16. οὗτος) οὕτως.

NUMERORUM. Cap. 1. v. 2. * κατὰ συγγενείας αὐτῶν) αὐτῶν abest a Cod. *Rom.* adeoque differt ab *Alex.* Cap. 8. v. 12. ποιήσει) non ποιήσεις. Cap. 14. v. 35. οὕτως) οὕτω. Cap. 16. v. 11. Ἀαρὼν τί ἐστιν quanquam male) *Rom.* τίς ἐστιν. v. 13. ἄρχων σὺ) ἄρχων εἶ. Cap. 21. v. 4. * τὴν γῆν) γῆν absque articulo. Cap. 25. v. 14. Σαμβρί) Ζαμβρί. Cap. 26. v. 6. Ἀσρὼμ) Ἀσρών. ad v. 6. 12. 13. 20. 29. 44. notandum Dativos nominum propr. in ι *Alex.* Codicem claudere in ει. v. g. Χαρμεὶ, Σαυλεί. &c. v. 20. δῆμος ὁ Φαρὲς) *Rom.* δῆμος ὁ Φαρεσί. v. 21. υἱοὶ Φαρὲς) οἱ υἱοὶ Φαρ. v. 30. * Χελὲκ - - - Χελεκὶ uti juxta Cl. *Bos* legit *Ald.* *Rom.* vero Χελὲγ - - - Χελεγι. Cap. 32. v. 8. οὐκ οὕτως) οὐχ οὕτως. Cap. 33. v. 19. Ῥεμνὼν) Ῥεμμών.

DEUTERONOMII. Cap. 6. v. 2. πάσας ἡμέρας) πάσας τὰς ἡμέρας. Cap. 8. v. 5. ὡσεί τις) ὡς εἴτις. Cap. 9. v. 17. συνέτριψα αὐτὰς ἐναντίον, *Rom.* αὐτὰς non habet, neque tamen Cl. *Bos* hanc differentiam notavit. Cap. 13. v. 9. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτὸν, & hanc differentiam frustra quæras apud Cl. *Bos.* Cap. 27. v. 7. θύσεις θυσιαστήριον) θύσεις ἐκεῖ θυσίαν σωτηρίου. Cap. 32. v. 4. κρίσις perinde ut *Compl.* ed.) κρίσεις.

κρίσεις. Cap. 33. v. 10. ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

JOSUÆ. Cap. 2. v. 1. Σατὶεὶ legit Cod. *Alex.* pro Σαττεὶν) Σαττὶν. Cap. 3. v. 5. θαυμάσια) θαυμαστά, notat autem ad h. l. Cl. *Bos Alex.* MS. lectionem *Ald. O.* & *Compl.* referre. Cap. 7. v. 13. εἰς αὔριον divisim, *Rom.* vero & eum secutus Cl. *Bos* εἰσαύριον conjunctim. v. 26. σορὸν) σωρὸν. Cap. X. v. 21. ὑγιής) ὑγιεῖς, forte in notis Cl. *Bos* subinde pro *Ald.* substituendum *Alex.* v. 37. ἐπάταξεν, ut *Ald.* & *Rom.* non ἐπάταξαν. Cap. 18. v. 14. * εἰς θάλασσαν, uti juxta Cl. *Bos Aldinus* habet, *Rom.* vero παρὰ θάλασσαν. Cap. 19. v. 13. * ἐπὶ ἀνατολὰς) ἐπ' ἀνατολάς, contra v. 27. * ἀπ' ἀνατολῶν) ἀπὸ ἀνατολῶν. Cap. 24. v. 28. * ἐξαπέστειλεν) ἀπέστειλεν, & h. l. quoque ut conjicio in notis Bosianis pro *Ald.* substituendus *Alex.*

JUDICUM. Cap. 6. v. 11. * τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ, expresse ita *Alex.* ut *Ald.*) εἰς ἐκφυγεῖν ἀπό. v. 12. * Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄγγελος) Καὶ ὤφθη αὐτῷ ὁ ἄγγελος. ibid. * δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ, plane ut *Ald.*) ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. v. 13. * ἱνατί) εἰς τί. ibid. * ἡμᾶς πάντα τὰ) πάντα deest. ibid. * ὅσα) ἃ. ibid. * οὐχὶ ἐξ) μὴ οὐχὶ ἐξ. ibid. * ἐξήγαγεν) ἀνήγαγεν. ibid. * ἀπώσατο ἡμᾶς Κύριος, καὶ παρέδωκεν) ἐξέῤῥιψεν ἡμᾶς καὶ ἔδωκεν: suspicari non possum, qui factum fuerit, ut Cl. *Bos* unico versu tot insignes differentias, quæ in Polygl. Angl. habentur, prætermiserit. Cap. 7. v. 22. * αἱ κερατίναι καὶ ἔθετο) ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίναις. καὶ ἔθηκε. Cap. 10. v. 6. καὶ τοῖς θεοῖς Ἀράμ, hæc verba non habet Cod. *Alex.* Cap. 11. v. 2. * ἑτέρας εἶ σύ) ἑταίρας σύ. v. 3. * Καὶ ἀπέδρα Ἰεφθάε ἐκ πρ.) Καὶ ἔφυγεν Ἰεφθάε ἀπό. Cap. 12. v. 3. * ἱνατί) εἰς τί. Cap. 14. v. 17. * παρηνώχλησεν) παρηνόχλησεν. Cap. 15. v. 6. ἐνέβησαν quanquam male) ἀνέβησαν Cap. 16. v. 13. * ἐν τῷ πασσάλῳ) *Rom.* absque præpositione ἐν. v. 24. * ᾔνεσαν) ὕμνησαν.

RUTH. Cap. 3. v. 5. ὅσα ἐὰν) ὅσα ἄν. Cap. 4. v. 11. γυναῖκαν juxta singularem Cod. *Alex.* scribendi rationem. κ. τ. λ.

Hæc quum ita se habeant, nos ex *Franequerana* Editione de genuina Cod. Alexandrini lectione certos esse non posse, quisque intelligit. Neque melioris commatis sunt Variantes, quæ Tomo VI. Operis Biblici Anglicani ex aliis Codd. excerptæ exhibentur, ac inde in edit. Franequeranam minus diligenter sunt translatæ: Documento nobis sint lectiones MS. Cottoniani antiquissimi, de quibus Clariss. *Grabe* in *Dissertatione de vitiis LXX. Interpretum Versioni ante B. Origenis ævum illatis*, nota ad *pag.* 2. addita, ita judicat: *Omnium totius orbis vetustissimus ex doctorum quorundam Virorum sententia dicitur Codex iste, Tomo VI. Bibliorum Polyglottorum, in congerie variarum textus τῶν ό. lectionum pag. 109. ubi ejus cum* Romana *Editione collatio exhibetur; verum adeo manca ac imperfecta, ut necessaria plane fuerit iterata ejus a capite usque ad calcem cum excuso exemplari comparatio. Ista enim, quæ dicto Bibliorum Polyglottorum loco habetur, desinit in Cap. 26. Geneseos versu 3. subjunctis solum variis Capitis 48. & 49. usque ad versum 10. lectionibus; cum tamen laudatus liber MS. Caput 26. & sequentia usque ad finem Geneseos, perinde ut præcedentia, contineat, quamvis hinc*

vis hinc inde lectu aliquantum difficiliora. Sed & discrepantium in prioribus 26. Capitibus textuum vix dimidia pars ibi annotata est. Quanquam autem Codicis Cottoniani lectiones in Polyglottis Anglicanis minus accurate & diligenter notantur, illas tamen supina exscriptorum negligentia & incuria in editione Franequerana magis corruptas & vitiatas exhiberi, aliquot exemplis docebo: Recensuit Celeb. Waltonus insigniores MS. Cott. defectus & lacunas, ne quis illum cum editione Romana etiam iis in locis, ubi mancus est, convenire existimet; hæc vero a Clariss. Bos prorsus sunt neglecta: ita *Genes.* cap. 1. desunt in MS. Cott. primi 12. versus, item a 20. usque ad 26. v. ubi editio Romana legit καὶ τῶν κτηνῶν, ad quæ verba notat Cl. Bos, in *Cott.* deesse articulum τῶν; id vero falsum est, deest enim articulus τῶν in τῶν ἑρπετῶν notante Waltono, quam differentiam Bos neglexit. Cap. 7. v. 13. edit. *Rom.* καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες, ad quem locum notat Cl. Bos vocem τρεῖς in MS. *Cott.* deesse, quod unde hauserit nescio, nihil enim de hac variante Waltonus. Cap. 8. v. 15. *Rom.* πρὸς Νῶε, *Cotton.* autem teste Waltono legit τῷ Νῶε, quod omisit Cl. Bos. Cap. 9. v. 17. *Rom.* ὁ Θεὸς, *Cott.* vero juxta Waltonum Κύριος ὁ Θεὸς, quam diversitatem frustra quæras in editione Franequerana. Cap. 10. v. 9. *Cott.* legit Νεβρὼμ, quod h. l. neglexit Bos, notavit autem hanc lectionem ad v. 8. de qua nihil nobis constat ex Bibliis Polygl. Angl. Cap. 13. v. 8. καὶ ἀνὰ μέσον τῶν π. σου, καὶ ἀνὰ μ. τῶν π. μου, ita *Alex.* quam lectionem notante Cl. Bos confirmant Cod. *Cotton.* & ed. *Ald.* Waltonus contra monet Cod. *Cotton.* inverso ordine legere μου --- σου. ibid. v. 15. *Rom.* τὴν γῆν, juxta Cl. Bos *Cotton.* habet ἡ γῆ; si vero Waltono fidem habemus *Cott.* γῆν legit absque articulo. &c. &c.

Possem quidem in notanda & castiganda Editione Franequerana longius procedere, atque docere, reliquas MSS. Codicum lectiones, quas e Polyglottis Anglicanis negligentius transscriptas exhibet ista editio, haud melioris esse fidei: sed de his plura nunc dicere supersedeo, ne scriptiuncula nostra, quæ intra præfationis limites cohibenda est, in libri molem intumescat. Id unum tamen hoc loco prætermittendum non est, incommodam esse & ineptam illam variantes citandi rationem, quam a sciolis compendifaciendæ operæ gratia introductam secutus est in editione sua Clariss. Bos; quandoquidem barbaræ illæ numerorum notæ, quibus textus græcus in singulis fere periodis & incisis interpungitur atque interpolatur, non tantum ipsam lectionis seriem turbant; sed nos quoque in incerto relinquunt, quibus præcise verbis lectionum differentiæ finiant. Quæ autem hactenus de suspecta dubiaque editionis Franequeranæ auctoritate notavimus, eo imprimis pertinent, ut sibi caveant, qui hac editione uti solent, ne nimium fidendo decipiantur; nec non ut appareat, quam necessaria fuerit nova & majori diligentia castigata hujus τῶν ό. Interpretationis editio: Quare nolim hæc in deteriorem partem rapi,

quasi

quasi ex cavillandi libidine essent profecta, ut famam Viri Clarissimi læderem: neque enim illi detrahere velim

Hærentem capiti multa cum laude coronam.

Per idem fere tempus, quo Cl. Lambertus Bos in formanda editione sua erat occupatus, alter ex Eruditorum numero *Jo. Ernestus Grabe*, Vir ad bonum rei literariæ natus, in Anglia diu meditatum Opus Dei auspiciis, in commune Ecclesiæ commodum aggressus est, in quo parando ac fingendo incredibili studio, & singulari ἀκριβείᾳ versabatur: Instituit ille viam nulli hactenus tritam, Textum ad fidem MSC. exemplaris *Alexandrini* vetustissimi conformans, a cujus auctoritate ne transversum quidem unguem discessit, quantum per orthographiam aut manifestos prisci librarii lapsus, quos ipsos quoque diligentissime notavit, fieri potuit: Non vidit hercle inde ab Adamantii ætate orbis literatus opus majori studio ac cura perpolitum; neque ullus unquam Codex fideliorem diligentioremque nactus est editorem: hæc enim unica est Interpretationis τῶν ό. Editio, quæ certam vetustissimi alicujus summæque auctoritatis MSC. Codicis lectionem puram sine ulla admixtione constanter & religiose exprimat; Neque in eo subsistit Clariss. Viri diligentia, ut textum græcum ad verbum e membranis Alexandrinis descriptum & recognitum integrum & sincerum ederet; sed ut studium suum diligentiamque luculentiori aliquo specimine commendaret ac illustraret, id sibi negotii dari credidit, ut textum ubi vitio vel defectu laborabat, ope aliorum exemplarium ac priscorum Scriptorum, præsertim vero Hexaplaris editionis Origenianæ emendaret atque suppleret, additis frequenter asteriscorum & obelorum signis; ut adeo hæc editio & puritate lectionis & perfectione sua ceteris omnibus palmam præripiat. Prodiit I.us absolutissimi hujus operis Tomus Octateuchum complectens Oxonii e theatro Sheldoniano anno hujus seculi VII. quem deinde biennio post excepit ultimus universi operis tomus Sacros vorsa oratione conscriptos libros sistens: II.um vero & III.um libros historicos & Prophetas continentes Tomos, ipse ὁ πάνυ Clariss. Grabe in medio operis cursu ex hac vitæ iniquitate, magno cum Literarum detrimento ereptus testamenti Curatoribus ex schedis suis edendos de meliore nota commendavit, qui tandem post longas satis moras fidem suam liberantes, editis duobus reliquis Tomis, præstantissimum & omnibus numeris absolutum opus compleverunt, de cujus ratione, qui plura nosse cupit, adeat Clar. Editorum Prolegomena singulis tomis præmissa. His ita comparatis, mihi profecto in mentem nunquam venisset, novam sacræ τῶν ό. Versionis editionem moliri, si Grabianæ illius exemplaria in cismarinis oris frequentius obvia & æquiore pretio parabilia fuissent: quoniam vero secus se res habet, & in tanto editionum numero vix alia sit, quæ ad hujus puritatem & perfectionem accedat, magnam ab omnibus, qui cœlestem sapientiam colunt, inire posse

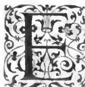
posse gratiam videbar, si ad publicandam novam comendatissimæ hujus Versionis editionem animum rite applicarem; & ut publicæ utilitati magis prospicerem, statui, duo antiquissima & nobilissima totius orbis τῶν ό. exemplaria, *Alexandrinum* puta & *Vaticanum* in nostra hac editione ita conjungere, ut in quo conveniant, in quo discrepent facile scrutantibus pateret: quo consilio animum induxeram integrum utriusque Codicis textum pagina in duo spatia columnatim divisa in nova hac editione ita collocare, ut mutuo sibi responderent: postquam vero rite subducto calculo intellexi, non satis ita fore consultum communibus literatorum commodis, si opere, quod meditabar, in molem excrescente, pretium, quo illud foret redimendum, præter necessitatem augeretur, relicta ipsis integra Codices inter se conferendi molestia: malui, mutato consilio, ipse omnem hunc exhaurire laborem, & diligentissime inter se comparatis utriusque lectionibus hanc operam cum maximo commodo publico compendifacere; imprimis postquam ex instituta collatione ipsa cognovi, non esse tanto numero utriusque lectionis differentias. Id autem animum diutius tenuit suspensum, utram lectionem in exprimendo textu græco integram sequi præstaret, alterius discrepantiis ad inferiorem marginem subjectis; rebus tamen rite expensis, statui Alexandrino Codici, ut in editione Grabiana emendatus ac suppletus est, primas dare, variantibus Romanæ editionis lectionibus ad imam paginarum oram adnotatis; hac potissimum ratione adductus, quod in una editione Oxoniensi Alexandrina lectio pura, eaque incredibili τοῦ πάνυ Clariss. Grabii industria innumeris fere locis castigata atque suppleta haberetur; cum textum editionis Romanæ, quem ab Archetypo suo nonnunquam discrepare & multis passim defectibus laborare constat, plurimæ ac fatis obviæ editiones referant. Ita quod textum Editionis nostræ adtinet, de illo sic habeto, nos Editionem Oxon. Clariss. Grabii cura castigatam & illustratam ad verbum summa fide & adhibita omni diligentia expressisse, paucis quibusdam immutatis, quæ ratio hujus editionis postulabat, & de quibus lectorem h. l. breviter monere oportet: Sic primo manifestos quosdam errores typogr. cum ab Eruditiss. *Wanleyo* notatos, tum a me observatos tollere non dubitavi; emendationes præterea quasdam a diligentissimo *Grabio* in *Prolegg.* & *Dissert. de vitiis Versioni τῶν ό. ante Origenis ævum illatis*, &c. indicatas ex ejus sententia in textum reposui: denique quoad priscum MS. *Alex.* scribendi modum, quem in quibusdam locis sequi voluit Cl. Grabe, ego ν illud epentheticum vocibus quanquam sequente consona affixum, per integrum fere textum euphoniæ gratia proscripsi, quod innumeris vicibus rediret, & lectorem receptæ orthographiæ legibus assuetum morari potuisset, quinimmo & inde aliquid lucis textui nostro accedere existimo, quod omnia litterarum compendia, quæ in edit. *Oxon.* magno numero habentur, ab hac nostra exulant. Variantes autem Exemplaris Romani Lectiones, quas ad inferiorem marginem adlevi, ex ipsa prima ejus editione, SIXTI V. P. M. auctoritate vulgata (cujus rarissimi & pretiosissimi Libri usum pro suo in promovendas literas studio liberaliter nobis concessit Vir Generosissimus, insigne Literarum Decus & Præsidium D. HANS BLAARER a WARTENSEE, Equestris ordinis Senator Spectatissimus,) magno labore & singulari diligentia comparatis inter se utriusque Editionis Lectionibus, excerpsi; omissis paucis quibusdam differentiis, quæ in sola scribendi ratione variabant, & quæ quum frequentius occurrerent, ipsum diversarum LL. numerum inaniter auxissent, cujus generis sunt, frequentissima illa mutatio ι in ει, & vicissim, in verbo ἴδον, pro quo ed. *Rom.* constanter habet εἶδον: item in nominibus quibusdam propriis, v. g. Φινεὲς, quod *Alex.* effert per Φινεὰς; nec non conversio τῦ ν in γ in verbis compositis cum ἐν, v. g. ἐνλόγησα, quod in *Alex.* scribitur ἐλλόγησα: ita etiam multum obvia contractio οὐ δὲ, in οὐδὲ: adde & illas lectiones, quæ in Ed. *Rom.* vel quoad spiritus, vel quoad literas typothetarum incuria vitiose traduntur, & hoc tantum nomine a textus nostri Lectione variabant. De quibus, uti & de consilio locupletandæ hujus Editionis insigni aliqua accessione in posterum pluribus erit agendi locus. Faxit modo Deus O. M. ut hoc opus ad suam gloriam, Ecclesiæ bonum, & Literarum incrementum cedat.

J. B.

ΓΕΝΕ-

Γ Ε Ν Ε Σ Ι Σ
Κ Ο Σ Μ Ο Υ.
Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α΄. I.

Ν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος· ~ καὶ ἐγένετο οὕτως".

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος· ⁜ καὶ ἐγένετο οὕτως.

DIVERSAE LL. EDITIONIS ROMANAE.

Titul. ΓΕΝΕΣΙΣ. v. 4. ἴδεν) εἶδεν ita passim, quod semel monuisse sufficiat. v. 5. ἐκάλεσεν νύκτα) ἐκάλεσε νύκτα. in *Cod. Alex.* passim additum legitur ν, quamvis sequente consona, quod nos ubique fere proscripsimus. *vide Proleg.*

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, οὐρανόν· ~ καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν˙. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά· καὶ ἐγένετο οὕτως· ÷ καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ÷ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγω- ÷ γὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά˙.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας· καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος ÷ καὶ καθ᾽ ὁμοιότητα˙, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ÷ κατὰ γένος εἰς ÷ ὁμοιότητα˙, ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐγένετο οὕτως.

12. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος (καὶ καθ᾽ ὁμοιότητα), καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς·

13. καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη. ●

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ÷ εἰς φαῦσιν τῆς γῆς, (καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς,) καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐγένετο οὕτως.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς, καὶ τοὺς ἀστέρας.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς,

18. καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους· καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.

19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐγένετο οὕτως.

21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ καὶ πᾶν γένος· καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά.

22. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, λέγων· αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη.

24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος, τετράποδα

καὶ

V. 11. κατὰ γένος εἰς ὁμοιότητα, ἐπὶ.) κατὰ γένος, ἐπὶ. V. 14. εἰς φαῦσιν -- διαχωρίζειν) εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν. V. 21. καὶ πᾶν γένος) κατὰ γένος: ut emendavit Cl. *Grabe*. V. 22. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. Constans diversa hæc scriptura. *Videsis Prolegom.*

καὶ ἑρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος· καὶ ἐγένετο οὕτως.

25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν· καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ᾿ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ᾿ ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ᾿ εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς, καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν·

30. καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ τῷ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, (καὶ) πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ ἴδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΚΑΙ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.

2. Καὶ συνετέλεσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησε.

3. Καὶ ηὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς ποιῆσαι.

4. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησε ※ Κύριος˝ ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,

5. καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι· οὐ γὰρ ἔβρεξεν ※ Κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι τὴν γῆν.

6. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

7. Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

8. Καὶ ἐφύτευσε ※ Κύριος˝ ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲν κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε. Ἐδὲμ

9. Καὶ ἐξανέτειλεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς

v. 25. τὰ κτήνη κατὰ γένος,) addit Cod. Vat. á fine αὐτῶν. ibid. τὰ ἑρ. τ. γ. κατὰ γένος αὐτῶν) C. V. αὐτῶν non habet. v. 28. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 30. τῷ ἕρποντι) articul. abest a C. V. CAP. II. v. 3. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 5. ἐργάζεσθαι τὴν γῆν) ἐργ. αὐτήν. v. 8. κύριος ὁ Θεὸς) ὁ Θεός. v. 9. τῷ παραδείσῳ) τοῦ παραδείσου.

γῆς πᾶν ξύλον ὡραῖον εἰς ὅρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν, καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τῷ παραδείσῳ, καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ.

Ἐδὲμ 10. Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ Ἐδὲν, ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς.

11. Ὄνομα τῷ ἑνὶ, Φεισών· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Εὐειλάτ, ἐκεῖ οὗ ἐστι τὸ χρυσίον·

12. τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν· καὶ ἐκεῖ ἐστιν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος.

13. Καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ, Γηών· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας.

14. Καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος, Τίγρις· οὗτος ὁ πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. Ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος, οὗτος Εὐφράτης.

15. Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ✕ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν.

16. Καὶ ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ, βρώσει φαγῇ·

17. ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγησθε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.

18. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.

19. Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ, ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτοῦ.

20. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ· τῷ τε Ἀδὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ.

21. Καὶ ἐπέβαλεν ✕ Κύριος ὁ Θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς.

22. Καὶ ᾠκοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ, εἰς γυναῖκα, καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ.

23. Καὶ εἶπεν Ἀδὰμ τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται Γυνὴ, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη.

24. Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

25. Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ, ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ᾐσχύνοντο.

ΚΕΦ.

v. 11. Φεισών.) Φισῶν. ib. Εὐειλάτ) εὐιλάτ. v. 13. Γηών) Γεῶν. v. 14. ὁ πορευόμενος) ὁ προπορευόμενος. ibid. οὗτος εὐφρ.) C. V. οὗτος non habet. v. 15. τῷ παραδείσῳ) τῷ παραδ. τῆς τρυφῆς. v. 17. φάγησθε) φάγητε. v. 19. ὄνομα αὐτοῦ) ὄνομα αὐτῷ. v. 20. τῷ τε) τῷ δὲ. v. 22. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ Θεός. v. 23. ἐλήφθη αὕτη) ἐλήφθη. v. 24. μητέρα αὐτοῦ) μητέρα. ibid. τῇ γυναικὶ αὐτοῦ) πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. v. 25. καὶ ἦσαν. &c.) ab his verbis incipit cap. 3. in *Edit. Rom.*

ΚΕΦ. Γ΄. III.

Ο δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί· τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεός· οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παραδείσου;

2. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παραδείσου φαγέμεθα.

Φαγώμεθα.

3. ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεὸς, οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἅψησθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

4. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί· οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.

5. Ἤδει γὰρ ὁ Θεὸς, ὅτι ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ φάγησθε ἀπ᾽ αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἔσεσθε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν.

6. Καὶ ἴδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν, καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ ὡραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι· καὶ λαβοῦσα τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς, καὶ ἔφαγον.

7. Καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν· καὶ ἔῤῥαψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα.

8. Καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν· καὶ ἐκρύβησαν ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου.

9. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀδὰμ ποῦ εἶ;

10. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· τὴν φωνήν σου ἤκουσα (περιπατοῦντος) ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθην, ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.

11. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἔφαγες;

12. Καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ· ἡ γυνὴ ἣν ἔδωκας μετ᾽ ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον.

13. Καὶ εἶπε ✕ Κύριος ὁ Θεὸς τῇ γυναικί· τί τοῦτο ἐποίησας; Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ὁ ὄφις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον.

14. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ ὄφει· ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων (τῶν ἐπὶ) τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ, καὶ γῆν φαγῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

15. Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν.

16. Καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε· πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα· καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει.

17. Τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν· ὅτι ἤκουσας

 τῆς

CAP. III. v. 2. ἀπὸ παντὸς ξύλου) ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου. ibid. φαγώμεθα) φαγέμεθα, ut emendavit *Cl. Grabe*. v. 3. ἀπὸ δὲ καρποῦ) ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ. v. 5. ὅτι ἐν ᾗ ἂν ἡμ.) ὅτι ᾗ ἂν ἡμ. ibid. φάγησθε) φάγητε. v. 6. λαβοῦσα τοῦ κ.) λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ κ. v. 8. τὴν φωνὴν) τῆς φωνῆς. v. 10. τὴν φωνὴν) τῆς φωνῆς. v. 11. καὶ εἶπεν αὐτῷ· Τίς) καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· Τίς.

τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ, (ἔφαγες,) ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

18. Ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ.

19. Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.

20. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, Ζωή, ὅτι αὕτη μήτηρ πάντων τῶν ζώντων.

21. Καὶ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.

22. Καὶ εἶπεν ⨯ Κύριος" ὁ Θεός· ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν. Καὶ νῦν μή ποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα ⨯ αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

23. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη.

24. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου
Χερουβὶν τῆς τρυφῆς· καὶ ἔταξε τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην, φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.

ΚΕΦ. Δ΄. IV.

ΑΔὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκε τὸν Κάϊν. Καὶ εἶπεν· ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ.

2. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τὸν Ἄβελ. Καὶ ἐγένετο Ἄβελ ποιμὴν προβάτων· Κάϊν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν

3. Καὶ ἐγένετο μεθ᾽ ἡμέρας, ἤνεγκε Κάϊν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ Κυρίῳ·

4. καὶ Ἄβελ ἤνεγκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. Καὶ ἐπίδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ·

5. ἐπὶ δὲ Κάϊν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχε. Καὶ ἐλύπησε τὸν Κάϊν λίαν, καὶ συνέπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ.

6. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Κάϊν. ἵνα τί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου;

7. Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.

8. Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ⁓ διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον". Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἀνέστη Κάϊν ἐπὶ Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Κάϊν· ποῦ ἐστιν

v. 20. τῆς γυναικὸς) τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. ibid. ὅτι αὕτη μήτηρ) ὅτι μήτηρ. v. 22. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ Θεός. ibid. τὴν χεῖρα) τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ibid. λάβῃ τοῦ) λάβῃ ἀπὸ τοῦ. v. 24. χερουβὶν) χερουβίμ. CAP. IV. v. 1. καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκε) καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε. v. 4. ἐπίδεν) ἐπεῖδεν. v. 5. ἐλύπησε τὸν Κάϊν) ἐλυπήθη Κάϊν ibid. τῷ προσώπῳ) C. V. addit αὐτοῦ. v. 8. καὶ ἀνέστη) ἀνέστη. v. 9. εἶπεν ὁ Θεὸς) εἶπε κύριος ὁ Θεός.

ἐςιν Ἄβελ ὁ ἀδελφός σε; Ὁ δὲ εἶπεν· ἐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τε ἀδελφε με εἰμὶ ἐγώ;

10. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· τί ἐποίησας; φωνὴ αἵματος τε ἀδελφε σε βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς.

ἐπὶ 11. Καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ ςόμα αὐτῆς, δέξαϑαι τὸ αἷμα τε ἀδελφε σε ἐκ τῆς χειρός σε.

ὅτι 12. ὅτι ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰχὺν αὐτῆς δοῦναί σοι· ςένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς.

13. Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς τὸν Κύριον· μείζων ἡ αἰτία με τε ἀφεθῆναί (με).

ἐκβαλεῖς 14. εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπε τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τε προσώπε σε κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι ςένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔςαι, πᾶς ὁ εὑρίσκων με, ἀποκτενεῖ με.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός· ἐχ οὕτως· πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν, ἑπλὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. Καὶ ἔθετο Κύριος ὁ Θεὸς σημεῖον τῷ Κάϊν, τε μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν.

16. Ἐξῆλθε δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπε τε Θεε, καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέ-
Ἐδὲμ ναντι Ἐδὲμ.

17. Καὶ ἔγνω Κάϊν τὴν γυναῖκα αὐτε, καὶ συλλαβεσα ἔτεκε τὸν Ἐνώχ· καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν, καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τε υἱε αὐτε, Ἐνώχ.

18. Ἐγενήθη δὲ τῷ Ἐνὼχ Γαιδάδ· καὶ Γαιδὰδ ἐγέννησε τὸν Μαιήλ· καὶ Μαιὴλ ἐγέννησε τὸν Μαθεσάλα· καὶ Μαθεσάλα ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.

19. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἀδά· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Σελλά.

20. Καὶ ἔτεκεν Ἀδὰ τὸν Ἰωβέλ· ἔτος ἦν ὁ πατὴρ οἰκούντων ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων.

21. Καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτε, Ἰεβάλ· ἔτος ἦν ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν.

22. Σελλὰ δὲ ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Θόβελ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκε καὶ σιδήρε· ἀδελφὴ δὲ Θόβελ, Νοεμά.

23. Εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτε γυναιξὶν, Ἀδὰ καὶ Σελλά· ἀκέσατέ με τῆς φωνῆς γυναῖκες Λάμεχ, ἐνωτίσαϑέ με τοὺς λόγους· ὅτι ἄνδρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοὶ, καὶ νεανίσκον εἰς μώλωπα ἐμοί·

24. ὅτι ἑπλάκις ἐκδεδίκηται ἐκ Κάϊν, ἐκ δὲ Λάμεχ ἑβδομηκοντάκις ἑπλά.

25. Ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτε, καὶ συλλαβεσα, ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτε Σήθ, λέγεσα· ἐξανέςησε γάρ μοι ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ, ὃν ἀπέκτεινε Κάϊν.

26. Καὶ τῷ Σὴθ ἐγένετο υἱός· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτε, Ἐνώς. Οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖϑαι τὸ ὄνομα Κυρίε τε Θεε.

v. 9. ὁ δὲ εἶπεν) καὶ εἶπεν. v. 10. καὶ εἶπεν ὁ Θεός· τί ἐποίησας) καὶ εἶπε κύριος· τί πεποίηκας. v. 11. ἐπὶ τῆς γῆς) ἀπὸ τῆς γῆς. v. 12. ὅτι.) ὅτε. v. 13. πρὸς τὸν κύριον) πρὸς κύριον τὸν Θεόν. v. 14. ἐκβαλεῖς) ἐκβάλλεις. referenda hæc ad diverſam ſcribendi rationem. v. 15. ὀυχ οὕτως) οὐχ οὕτω. v. 18. ἐγενήθη) ἐγεννήθη, & hæc diverſa ſcriptura. ibid. Μαιὴλ) Μαλελεὴλ. bis occurrit hoc. vers. hæc differentia. v. 20. Ἰωβέλ) Ἰωβήλ. ibid. ἔτος ἦν ὁ πατήρ) ἔτος ἦν πατήρ. v. 22. δὲ ἔτεκε καὶ αὐτὴ) δὲ καὶ αὐτὴ ἔτεκε.

ΚΕΦ. Ε΄. V.

ΑΥΤΗ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ· κατ᾽ εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν,

2. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῶν Ἀδὰμ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν αὐτούς.

3. Ἔζησε δὲ Ἀδὰμ διακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σήθ·

4. ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἀδὰμ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σὴθ, ἑπτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

5. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἀδὰμ ἃς ἔζησεν, ἐννακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.

6. Ἔζησε δὲ Σὴθ διακόσια καὶ πέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνώς·

7. καὶ ἔζησε Σὴθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼς, ἑπτακόσια ※ ἔτη καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

8. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Σὴθ ἐννακόσια ※ ἔτη καὶ δώδεκα ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

9. Καὶ ἔζησεν Ἐνὼς ἑκατὸν ἐνενήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν.

10. καὶ ἔζησεν Ἐνὼς μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, ἑπτακόσια ※ ἔτη καὶ δεκαπέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

11. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼς ἐννακόσια καὶ πέντε ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

12. Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ·

13. καὶ ἔζησε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεὴλ, ἑπτακόσια ※ ἔτη καὶ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

14. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Καϊνᾶν ἐννακόσια ※ ἔτη καὶ δέκα ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

15. Καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ·

16. καὶ ἔζησε Μαλελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

17. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαλελεὴλ ὀκτακόσια καὶ ἐνενηκονταπέντε ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

18. Καὶ ἔζησε Ἰάρεδ ἑκατὸν καὶ ἑξη- Ἰάρετ
κονταδύο ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνώχ.

19. καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἐνὼχ, ὀκτακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

20. καὶ

CAP. V. v. 2. τὸ ὄνομα αὐτῶν) τὸ ὄνομα αὐτοῦ. v. 3. διακόσια καὶ τριάκοντα) τριάκοντα καὶ διακόσ. hoc modo per totum caput invertit numerorum ordinem. ibid. εἰδέαν) ἰδέαν. v. 4. Ἀδὰμ μετὰ τὸ) Ἀδὰμ, ἃς ἔζησε μετὰ τὸ. ibid. ἑπτακόσια ἔτη) ἔτη ἑπτακόσια. v. 5. ἐννακ. καὶ τριάκ.) τριάκ. καὶ ἐννακ. v. 6. διακ. καὶ πέντε) πέντε καὶ διακ. v. 7. ἑπτ. καὶ ἑπτὰ ἔτη) ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτ. v. 8. ἐννακόσια δώδεκα ἔτη) δώδεκα καὶ ἐννακ. ἔτη. v. 9. ἑκατὸν ἐνεν. ἔτη) ἔτη ἑκατὸν ἐνεν. v. 10. ἑπτακ. καὶ δεκαπ. ἔτη) πεντεκαίδεκα ἔτη καὶ ἑπτακ. v. 11. ἐννακ. καὶ πέντε ἔτη) πέντε ἔτη καὶ ἐννακ. v. 12. ἑκατ. ἑβδ. ἔτη) ἑβδ. καὶ ἑκατ. ἔτη. v. 13. ἑπτακ. καὶ τεσσαρ.) τεσσαρ. καὶ ἑπτακ. v. 14. ἐννακ. καὶ δέκα ἔτη) δέκα ἔτη καὶ ἐννακ. v. 15. ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε) πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν. v. 16. ἑπτακόσια καὶ τριάκ. ἔτη) ἔτη τριάκ. καὶ ἑπτακ. v. 17. ὀκτακ. καὶ ἐνενηκονταπέντε ἔτη) ἔτη πέντε, καὶ ἐνεν. καὶ ὀκτακ. v. 18. Ἰάρετ) Ἰάρεδ. ut etiam legit. Cod. Alex. v. 19. ibid. ἑκατ. καὶ ἑξηκ. δύο ἔτη) δύο καὶ ἑξήκ. ἔτη καὶ ἑκατ.

20. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἰάρεδ ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταδύο ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

21. Καὶ ἔζησεν Ἐνὼχ ἑκατὸν καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα·

22. εὐηρέστησε δὲ Ἐνὼχ τῷ Θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα, διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

23. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ τριακόσια ἑξηκονταπέντε ἔτη·

24. καὶ εὐηρέστησεν Ἐνὼχ τῷ Θεῷ, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός.

25. Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα ἑκατὸν καὶ ὀγδοηκονταεπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.

26. καὶ ἔζησε Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ, ἑπτακόσια καὶ ὀγδοηκονταδύο ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

27. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθουσάλα ἃς ἔζησεν, ἐννακόσια καὶ ἑξηκονταεννέα ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

28. Καὶ ἔζησε Λάμεχ ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτὼ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

29. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νῶε, λέγων· οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο Κύριος ὁ Θεός.

30. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε, πεντακόσια καὶ ἑξηκονταπέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας·

31. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ ἑπτακόσια καὶ πεντηκονταtρία ἔτη, καὶ ἀπέθανε.

32. Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, καὶ ἐγέννησε Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ. Χάφ

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγενήθησαν αὐτοῖς,

2. ἰδόντες δὲ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο.

3. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγεννῶσαν ἑαυτοῖς, ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί.

V. 20. ἐννακ. καὶ ἑξηκ. δύο.) δύο καὶ ἑξήκ. καὶ ἐννακ. V. 21. ἑκατ. καὶ ἑξηκ. πέντε) πέντε καὶ ἑξήκ. καὶ ἑκατ. V. 23. τριακ. ἑξηκ. πέντε) πέντε καὶ ἑξήκ. καὶ τριακ. V. 24. ηὑρίσκετο, διότι) εὑρίσκετο, ὅτι. V. 25. ἑκατ. καὶ ὀγδ. ἑπτὰ ἔτη) ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν. V. 26. ἑπτακ. καὶ ὀγδοηκονταδύο) δύο καὶ ὀκτακόσια. V. 27. ἐννακ. καὶ ἑξηκ. ἐνν.) ἐνν. καὶ ἑξήκ. καὶ ἐννακ. V. 28. ἑκατ. ὀγδ. ὀκτὼ) ὀκτὼ καὶ ὀγδο. καὶ ἑκατόν. V. 30. ἑξηκονταπέντε) ἑξήκοντα καὶ πέντε. V. 32. ab hoc versu in *Ed. Rom.* incipit. Cap. 6. ibid. ἐγενν. Νῶε τρεῖς) ἐγενν. τρεῖς. ibid. τὸν Χάφ) τὸν Χάμ. CAP. VI. V. 1. γείνεσθαι) γίνεσθαι. ibid. ἐγενήθησαν) ἐγεννήθησαν. V. 2. οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ) υἱοὶ τοῦ θεοῦ. V. 4. ἑαυτοῖς) αὐτοῖς.

5. Ἰδὼν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας,

6. καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεὸς ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενοήθη.

7. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπυ τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπυ ἕως κτήνυς, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν ἕως τῶν πετεινῶν τῦ ὐρανῦ· ὅτι ἐθυμώθην ὅτι ἐποίησα αὐτύς.

8. Νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον Κυρίυ τῦ Θεῦ.

9. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Νῶε· Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενέσει αὐτῦ, τῷ Θεῷ εὐηρέστησε Νῶε.

10. Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱύς, τὸν
Χάφ Σὴμ, τὸν Χὰμ, τὸν Ἰάφεθ.

11. Ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τῦ Θεῦ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας.

12. Καὶ ἴδε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἦν κατεφθαρμένη· ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

13. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε· καιρὸς παντὸς ἀνθρώπυ ἥκει ἐναντίον μυ, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθείρω αὐτὺς καὶ τὴν γῆν.

14. Ποίησον ὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ.

15. Καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτόν· τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς.

16. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν, τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγαια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.

17. Ἐγὼ δὲ ἰδὲ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν, ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ᾗ ἐςιν ἐν αὐτῇ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τῦ ὐρανῦ· καὶ ὅσα ἐὰν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσει.

18. Καὶ ςήσω τὴν διαθήκην μυ πρός σε· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ καὶ οἱ υἱοί συ, καὶ ἡ γυνή συ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν συ μετὰ σῦ.

19. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται.

20. Ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρός σε, τρέφεσθαι μετὰ σῦ, ἄρσεν καὶ θῆλυ.

21. Σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων ἃ ἔδεσθε, καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔςαι σοι καὶ ἐκείνοις φαγεῖν.

22. Καὶ

v. 7. ἕως τῶν πετειν.) ἕως πετεινῶν. ibid. ἐθυμώθην) ἐνεθυμήθην. v. 9. ἐν τῇ γενέσει) ἐν τῇ γενεᾷ. v. 10. τὸν Χάφ) τὸν Χάμ. v. 12. ἴδεν ut Cott.) ἶδε. v. 13. εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε) εἶπε κύριος ὁ Θεὸς τῷ Νῶε. v. 15. οὕτως) οὕτω. v. 17. ἐν ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῇ πν.) ἐν ᾧ ἐςι πν. ibid. ὅσα ἐὰν) ἔστι ἄν. v. 18. πρός σε) μετὰ σοῦ.

22. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς, οὕτως ἐποίησε.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε· εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι σὲ ἴδον δίκαιον ἐναντίον με ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

2. Ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ, ἄρσεν καὶ θῆλυ· ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ.

3. Καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἑπτὰ ἑπτὰ, ἄρσεν καὶ θῆλυ· καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

4. Ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ, ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ ἐξαλείψω πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

5. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

6. Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἦν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. Εἰσῆλθε δὲ Νῶε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν, διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ.

8. (Καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν), καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, ※ καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν', καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς

9. δύο δύο εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, ἄρσεν καὶ θῆλυ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός.

10. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

11. Ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, τοῦ δευτέρου μηνὸς, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν·

12. καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

13. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ, υἱοὶ Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ Νῶε, καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν.

14. καὶ πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος, καὶ πάντα τὰ κτήνη κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ πᾶν πετεινὸν κατὰ γένος αὐτοῦ

15. εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ πάσης σαρκὸς ἐν ᾧ ἐστι πνεῦμα ζωῆς·

16. καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκὸς εἰσῆλθε, καθὰ ἐνετείλατο ὁ Θεὸς τῷ Νῶε· καὶ ἔκλεισε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν κιβωτὸν ἔξωθεν αὐτοῦ.

CAP. VII. v. 1. ἴδον) εἶδον. v. 4. τῆς γῆς) πάσης τῆς γῆς. v. 6. ὁ κατακλυσμὸς ἦν) ὁ κατακλυσμὸς τοῦ ὕδατος ἐγένετο. v. 8. hunc vers. ita legit *Edit. Rom.* Καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτ. τῶν καθ., καὶ ἀπὸ τῶν κτ. τῶν μὴ καθ., καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. v. 9. ἐνετ. αὐτῷ ὁ Θεὸς) ἐνετ. ὁ Θεὸς τῷ Νῶε. v. 11. καταῤῥάκται) καταῤῥάκται. v. 13. υἱοὶ Νῶε) οἱ υἱοὶ Νῶε. v. 14. πᾶν πετ. κατὰ γένος) πᾶν ὄρνεον πετ. κατὰ γένος αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας (ἐπὶ τῆς γῆς), καὶ ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς·

18. καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

19. Τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφοδρῶς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ·

20. δεκαπέντε πήχεις ἐπάνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά.

21. Καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν καὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν θηρίων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς ἄνθρωπος·

22. καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανε.

23. Καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου (πάσης) τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἑρπετῶν καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ.

24. Καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

ΚΑΙ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν, ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ· καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ.

2. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀ- ἀπεκα-
βύσσου, καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, λύφθη-
καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· σαν

3. καὶ ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς· ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ καὶ ἠλαττονοῦτο μετὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

4. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ.

5. Τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἠλαττονοῦ-
το ἕως τοῦ δεκάτου μηνός· ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ ἐνδεκά-
μηνὶ, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς, ὤφθησαν αἱ τῳ
κεφαλαὶ τῶν ὀρέων.

6. Καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέῳξε Νῶε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ ἣν ἐποίησε, καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα, (τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ).

7. καὶ ἐξελθὼν, οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.

8. Καὶ ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ, ἰδεῖν εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.

9. καὶ

v. 17. ὁ κατακλ. ἐπὶ τῆς γῆς τεσσ.) ὁ κατακλ. τεσσ. ibid. ἐπληθύνθη) ἐπεπληθύνθη. v. 19. σφόδρα σφοδρῶς) σφόδρα σφόδρα. ibid. ἐπεκάλυψε) ἐκάλυψε. v. 20. δεκαπέντε) πεντεκαίδεκα. ibid. ἐπάνω) ὑπεράνω. v. 22. πᾶς ὃς ἦν) πᾶς ὃ ἦν. v. 23. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς. ibid. ἐξηλείφθησαν) ἐξηλείφησαν. CAP. VIII. v. 1. ἐμνήσθη) ἀνεμνήσθη. ibid. τῶν ἑρπετῶν, ὅσα) τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων, ὅσα. v. 2. ἀπεκαλύφθησαν) ἐπεκαλύφθησαν. ibid. καταρράκται) καταῤῥάκται. v. 3. ἀπὸ τῆς γῆς. - - μετὰ) ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἠλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετά. v. 5. τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἠλαττ.) τὸ δὲ ὕδωρ ἠλαττ. ibid. ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ) καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ. v. 6. uncis inclusa non habentur in *Edit. Rom.* v. 7. οὐχ ὑπέστρεψεν) οὐκ ἀνέστρεψεν.

9. καὶ οὐχ εὑροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς, ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν.

10. Καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.

11. καὶ ἀνέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἑσπέραν, καὶ εἶχε φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς· καὶ ἔγνω Νῶε ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.

12. Καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν, καὶ οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι.

13. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, μιᾷ τοῦ μηνὸς ἐξέλειπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἀπεκάλυψε Νῶε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἴδεν ὅτι ἐξέλειπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

14. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐξηράνθη ἡ γῆ.

15. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, λέγων·

16. ἔξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σὺ, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ,

17. καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε μετὰ σοῦ· καὶ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν.

18. Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ·

19. καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινὸν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ.

20. Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ Θεῷ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκάρπωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

21. Καὶ ὠσφράνθη Κύριος ὁ Θεὸς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς διανοηθείς· οὐ προσθήσω ἔτι τοῦ καταράσασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ· οὐ προσθήσω οὖν ἔτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα.

22. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς σπέρμα καὶ θερισμὸς, ψύχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν καὶ νύκτα οὐ καταπαύσουσι.

V. 9. ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσ. τ. γ.) ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. ibid. τὴν χεῖρα αὐτοῦ) τὴν χεῖρα. V. 13. τοῦ μην. τοῦ πρ.) τοῦ πρώτου μηνός. ibid. ἐξέλειπε) pro ἐξέλιπε. bis eod. versu. ib. τῆς κιβ. καὶ) τῆς κιβ. ἣν ἐποίησε, καὶ ἴδεν. V. 14. *Edit. Rom.* h. v. hoc ordine legit: ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἐξηράνθη ἡ γῆ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. V. 15. τῷ Νῶε) πρὸς Νῶε. V. 17. ἐξαγ. μετὰ σοῦ) ἐξαγ. μετὰ σεαυτοῦ. V. 20. τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ. ibid. ἀνην. ὁλοκάρπ.) ἀνην. εἰς ὁλοκάρπ. V. 21. ἔτι τοῦ καταρ.) ἔτι καταρ. ibid. νεότητος) *Edit. Rom.* adjicit. αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ηὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.

2. Καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν καὶ ὁ φόβος ἔσαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ὑπὸ χεῖρας ὑμῖν δέδωκα.

3. Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὅ ἐσι ζῶν, ὑμῖν ἔσαι εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου ἔδωκα ὑμῖν τὰ πάντα.

4. Πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε.

5. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω, ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου, ※ καὶ ἐκ χειρὸς ἀνδρὸς ἀδελφοῦ ※ αὐτοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

6. Ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αἷμα αὐτοῦ ἐκχυθήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.

7. Ὑμεῖς δὲ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς.

8. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, λέγων·

9. ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίσημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς,

10. καὶ πάσῃ ψυχῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν ἀπὸ ὀρνέων καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς ὅσα μεθ' ὑμῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ,

11. καὶ σήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ οὐκ ἔσαι ἔτι κατακλυσμὸς ὕδατος, τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν γῆν.

12. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε· τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἥ ἐσι μεθ' ὑμῶν, εἰς γενεὰς αἰωνίους·

13. τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς.

14. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν, ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ·

15. καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἥ ἐσιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, καὶ οὐκ ἔσαι ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν, ὥσε ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα·

16. καὶ ἔσαι τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ὄψομαι τοῦ μνησθῆναι διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, ἥ ἐσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε· τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς διεθέμην ἀνὰ

CAP. IX. v. 1. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 2. ὁ τρόμ. ὑμῶν καὶ ὁ φ. ἔσαι) ὁ τρόμ. καὶ ὁ φ. ὑμῶν ἔσαι. ibid. τὰ ὄρνεα) τὰ πετεινὰ. ibid. καὶ πάντας) καὶ ἐπὶ πάντας. v. 3. ἔδωκα) δέδωκα. v. 5. ἐκζητήσω, ἐκ) deest ἐκζητήσω. v. 7. καὶ πληθ. ἐπὶ τῆς γῆς) καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. v. 9. ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίσημι) καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀνίσημι. v. 10. ὅσα μεθ' ὑμῶν) ὅσα ἐσὶ μεθ' ὑμῶν. v. 11. καὶ οὐκ ἔσαι ἔτι) καὶ οὐκ ἔτι ἔσαι. ibid. τοῦ καταφθ.) τοῦ non habet. v. 14. τόξον μου ἐν) τόξον ἐν. v. 16. ἀνὰ μέσον ἐμοῦ) adjicit *Edit. Rom.* καὶ τῆς γῆς. ibid. καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς) καὶ ἀ. μέσ. ψυχῆς.

ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκὸς, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Νῶε οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῆς κιϐωτοῦ, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· Χὰμ δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν.

19. Τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

20. Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς, καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα·

21. καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

22. Καὶ εἶδε Χὰμ ὁ πατὴρ Χαναὰν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀνήγγειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω.

23. Καὶ λαϐόντες Σὴμ καὶ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανὲς, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ ἴδον.

24. Ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος.

25. Καὶ εἶπεν· ἐπικατάρατος Χαναάν· παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

26. Καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Σὴμ, καὶ ἔσται Χαναὰν παῖς αὐτοῦ.

27. Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σὴμ, καὶ γενηθήτω Χαναὰν παῖς αὐτῶν.

28. Ἔζησε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τριακόσια πεντήκοντα ἔτη·

29. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἐννακόσια πεντήκοντα ἔτη, καὶ ἀπέθανεν.

ΚΕΦ. Ι'. X.

Αὗται δὲ αἱ γενέσεις τῶν υἱῶν Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγενήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

2. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, καὶ Μαγὼγ, καὶ Μαδαὶ, καὶ Ἰωύαν, καὶ Ἐλισὰ, καὶ Θοϐὲλ, καὶ Μοσὸχ, καὶ Θείρας.

3. Καὶ υἱοὶ Γαμέρ· Ἀσχανὰζ, καὶ Ῥιφὰθ, καὶ Θεργαμά.

4. Καὶ υἱοὶ Ἰωύαν· Ἐλισὰ, καὶ Θάρσις, Κήτιοι, Ῥόδιοι.

5. Ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

6. Υἱοὶ δὲ Χάμ· Χοὺς, καὶ Μεσραῒν, Φοὺδ, καὶ Χαναάν.

7. Υἱοὶ δὲ Χούς· Σαϐὰ καὶ Εὐϊλὰ, καὶ Σαϐαθὰ, καὶ Ῥεγχμὰ, καὶ Σαϐαθακά. Υἱοὶ δὲ Ῥεγχμά· Σαϐὰ, καὶ Δαδάν. Σαϐακαθά

8. Χοὺς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεϐρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς·

9. οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἐροῦσιν· ὡς Νεϐρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίου.

10. Καὶ

v. 18. Χὰμ ἦν) Χὰμ δὲ ἦν. v. 19. οἱ υἱοὶ) υἱοί. v. 23. ἐπέθηκαν) ἐπέθεντο. ibid. ὀπισθοφανὲς) ὀπισθοφανῶς. ibid. ἴδον) εἶδον. v. 26. παῖς αὐτοῦ) παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. v. 27. π. αὐτῶν) π. αὐτοῦ. v. 28. τριακ. πεντ. ἔτη) ἔτη τριακ. πεντ. CAP. X. v. 1. ἐγενήθησαν) ἐγεννήθησαν. v. 2. Μαδαὶ) Μαδοί. v. 3. Θεργαμά) Θοργαμά. v. 4. Θάρσις) θάρσεις. v. 7. Ῥεγχμὰ) Ῥεγμά: bis hoc vers. ibid. Σαϐακαθὰ) Σαϐαθακά.

10. Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ Βαβυλὼν, καὶ Ὀρὲχ, καὶ Ἀρχὰδ, καὶ Χαλάννη, ἐν τῇ γῇ Σενναάρ.

11. Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσσούρ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Νινευὴ, καὶ τὴν Ῥοωβὼς πόλιν, καὶ Χαλὰχ,

12. καὶ τὴν Δασὲμ ἀνὰ μέσον Νινευὴ καὶ ἀνὰ μέσον Χαλάχ· αὕτη ἡ πόλις ἡ μεγάλη.

13. Καὶ Μεσραῒν ἐγέννησε τοὺς Λυδιεὶμ, καὶ τοὺς Νεφθαλιεὶμ, καὶ τοὺς Αἰνεμετιεὶμ, καὶ τοὺς Λαβιεὶμ, καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ,

14. καὶ τοὺς Χασμωνιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς Χαφθοριείμ·

15. Χαναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον,

16. καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον,

17. καὶ τὸν Ἀσενναῖον, καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί.

18. Καὶ μετὰ τοῦτο διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χαναναίων·

19. καὶ ἐγένοντο τὰ ὅρια Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος ἕως ἐλθεῖν εἰς Γεραρὰ καὶ Γαζὰν, ἕως ἐλθεῖν ἕως Σοδόμων καὶ Γο-
Δασὰ μόῤῥας, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωὶμ, ἕως Λασά.

20. Οὗτοι υἱοὶ Χὰμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

21. Καὶ τῷ Σὴμ ἐγενήθη καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἕβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ τοῦ μείζονος.

22. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀράμ. Ἀραμαῖν

23. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Ὢζ, καὶ Οὖλ, Ὡς καὶ Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ.

24. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε Καϊνᾶμ· καὶ Καϊνᾶμ ἐγέννησε τὸν Σαλά· Σαλὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἕβερ.

25. Καὶ τῷ Ἕβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ Φαλὲγ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέ- Φαλὲκ
ραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰεκτάν.

26. Ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀσαρμὼθ, καὶ Ἰαρὰδ, καὶ Ὀδοῤῥὰ, καὶ Αἰζὴλ, καὶ Δεκλὰ,

27. καὶ Εὐὰλ, καὶ Ἀβιμεὴλ, καὶ Σαβεῦ,

28. καὶ Οὐφεὶρ, καὶ Εὐειλὰ, καὶ Ἰωβάβ.

29. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν.

30. Καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἀπὸ Μασσηὲ ἕως ἐλθεῖν εἰς Σωφηρὰ, ὄρος ἀνατολῶν.

31. Οὗ-

v. 10. Σενναάρ) Σενναάρ. v. 11. Νινευὴ) Νινευΐ. ibid. Ῥοωβὼς) Ῥοωβώθ. ib. καὶ Χαλὰχ) καὶ τὴν Χαλάχ. v. 12. Δασὲμ) Δασή. ibid. Νινευὴ) Νινευΐ. ib. πόλ. ἡ μεγάλη) πόλ. μεγάλη. v. 13. Νεφθαλιεὶμ) Νεφθαλείμ. ibid. Αἰνεμετιεὶμ) Ἐνεμετιείμ. v. 14. ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν) deest ἐκεῖθεν. ibid. Χαφθοριεὶμ) Γαφθοριείμ. v. 15. πρωτότοκον) addit αὐτοῦ. v. 19. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. Χαναναίων) præfigitur artic. τῶν. v. 21. ἐγενήθη) ἐγεννήθη. v. 22. Αἰλὰμ) Ἐλάμ. ibid. καὶ Ἀραμαῒν) καὶ Ἀράμ, καὶ Καϊνᾶν. v. 23. Ὢς) Οὔζ. ibid. Γαθὲρ) Γατέρ. v. 24. ἐγενν. Καϊνᾶμ) ἐγενν. τὸν Καϊνᾶν: bis ita ſcribitur hoc nomen eod. vers. v. 25. Φαλὲκ) Φαλέγ. v. 26. καὶ τὸν Σαλὲφ) καὶ Σαλέθ. ibid. Ἀσαρμὼθ) Σαρμώθ. ib. Ἰαρὰδ) Ἰαράχ. ib. Αἰζὴλ) Αἰβήλ. v. 27. Inſeritur ab initio verſus in *Edit. Rom.* Καὶ Ἐυάλ. quod Alex. MS. non habet. ibi Ἀβιμεὴλ) Ἀβιμαέλ. ib. Σαβεῦ) Σαβά. v. 30. Μασσηὲ) Μασσῆ. ibid. Σωφηρὰ) Σωφηρά.

Σὴθ 31. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Σὴμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

32. Αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν Νῶε κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν· ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

ΚΕΦ. ΙΑʹ. XI.

ΚΑΙ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῇ Σενναὰρ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ.

3. Καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ· δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους, καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός.

4. Καὶ εἶπαν· δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτῶν ὄνομα, πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς.

5. Καὶ κατέβη Κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

6. Καὶ εἶπε Κύριος· ἰδοὺ γένος ἕν, καὶ χεῖλος ἓν πάντων, καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἐξ αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιῆσαι.

7. Δεῦτε, καὶ καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον.

8. Καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς Κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον.

9. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς, αὐτοῦ
Σύγχυσις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε Κύριος τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς Κύριος (ὁ Θεὸς) ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

10. Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Σήμ· Σὴμ υἱὸς ἐτῶν ἑκατὸν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξὰδ, δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμόν·

11. καὶ ἔζησε Σὴμ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξὰδ, πεντακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

12. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ ἑκατὸν τριακονταπέντε ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν·

13. καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε· Καὶ ἔζησε Καϊνᾶν ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σαλά· καὶ ἔζησε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σαλὰ, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

14. Καὶ ἔζησε Σαλὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ.

v. 31. ἔτοι οἱ υἱοὶ Σὴθ) οὗτοι υἱοὶ Σήμ. v. 32. κατὰ τὰ ἔθνη) κατὰ ἔθνη. CAP. XI. v. 2. Σενναὰρ) Σεννάρ. v. 3. τῷ πλησίον) addit αὐτοῦ. v. 4. οὗ ἡ κεφ. ἔσται) ἣ ἔσται ἡ κεφ. ibid. ἑαυτῶν ὄνομα) ἑαυτοῖς ὀν. ib. διασπ. ἐπὶ) διασπ. ἡμᾶς ἐπὶ. v. 6. ἐξ αὐτῶν) ἀπ' αὐτῶν. ibid. ἐπιθ. ποιῆσαι) ἐπιθ. ποιεῖν. v. 7. ἐκεῖ αὐτῶν) αὐτῶν ἐκεῖ. v. 9. ὀν. αὐτοῦ) ὀν. αὐτῆς. ibid. Κύριος ὁ Θεὸς) Κύριος. v. 10. Σὴμ υἱὸς ἐτ. ἑκ.) καὶ ἦν Σὴμ υἱὸς ἑκ. ἐτ. v. 11. πεντακ. ἔτη) ἔτη πεντακ. v. 13. τετρακ. τριάκ.) habet tantum τετρακόσια. ibid. ἑκατὸν τριάκ.) ἑκατ. καὶ τριάκ.

15. καὶ ἔζησε Σαλὰ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ἔβερ, τριακόσια τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

16. Καὶ ἔζησεν Ἔβερ ἑκατὸν τριακοντατέσσαρα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Φαλέγ·

17. καὶ ἔζησεν Ἔβερ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Φαλὲγ, ἔτη τριακόσια ἑβδομήκοντα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανε.

18. Καὶ ἔζησε Φαλὲγ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ῥαγαῦ·

19. καὶ ἔζησε Φαλὲγ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ῥαγαῦ, διακόσια ἐννέα ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

20. Καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ ἑκατὸν τριάκοντα δύο ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Σερούχ·

21. καὶ ἔζησε Ῥαγαῦ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Σερούχ, διακόσια ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

22. Καὶ ἔζησε Σεροὺχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ναχώρ·

23. καὶ ἔζησε Σεροὺχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ναχὼρ, ἔτη διακόσια, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

24. Καὶ ἔζησε Ναχὼρ ἔτη ἑβδομηκονταεννέα, καὶ ἐγέννησε τὸν Θάρα·

25. καὶ ἔζησε Ναχὼρ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Θάρα, ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεννέα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανε.

26. Καὶ ἔζησε Θάρα ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν Ναχὼρ, καὶ τὸν Ἀῤῥάν.

27. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Θάρα· Θάρα δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν Ναχὼρ, καὶ τὸν Ἀῤῥάν· καὶ Ἀῤῥὰν ἐγέννησε τὸν Λώτ.

28. Καὶ ἀπέθανεν Ἀῤῥὰν ἐνώπιον Θάρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ᾗ ἐγενήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων.

29. Καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ καὶ Ναχὼρ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας· ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἄβραμ, Σάρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχὼρ, Μελχὰ, θυγάτηρ Ἀῤῥὰν, καὶ πατὴρ Μελχὰ, καὶ πατὴρ Ἰεσχά.

30. Καὶ ἦν Σάρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτεκνοποίει.

31. Καὶ ἔλαβε Θάρα τὸν Ἄβραμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀῤῥὰν, υἱὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖκα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν Χαναάν. καὶ ἦλθον ἕως Χαῤῥὰν, καὶ * κατῴκησαν ἐκεῖ. ἦλθεν * κατῴκησεν

32. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Θάρα ἐν Χαῤῥὰν, διακόσια πέντε ἔτη, καὶ ἀπέθανε Θάρα ἐν Χαῤῥάν.

ΚΕΦ.

v. 17. τριακόσια) διακόσια. v. 18. ἑκατ. τριάκ.) τριάκ. καὶ ἑκατ. v. 19. διακ. ἐνν. ἔτη) ἐνν. καὶ διακ. ἔτη. v. 20. τριάκ. δύο) τρ. καὶ δύο. v. 24. ἔτη ἑβδ.) ἔτη ἑκατὸν ἑβδ. ibid. Θάρα) Θάῤῥα, recurrit hæc discrepantia v. 25, 26, 27, bis: 28, 31, 32, bis. v 25. εἰκοσιεννέα) εἰκοσιπέντε. v. 27. Θάρα δὲ ἐγ. Θάῤῥα ἐγ. v. 28. ἐγενήθη, ἐγεννήθη; v. 31. τὸν υἱὸν) υἱόν. ibid. γυν. τοῦ υἱοῦ) γυν. Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ. ib. εἰς τὴν γῆν) εἰς γῆν. ib. ἦλθον) ἦλθεν. v. 32. ἐγ. αἱ ἡμ.) ἐγ. πᾶσαι αἱ ἡμ. ib. ἐν Χαῤῥὰν) ἐν γῇ Χαῤῥὰν, διακ. &c.

ΚΕΦ. ΙΒ΄. XII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος τῷ Ἄβραμ· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω·

2. καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ εὐλογήσω σε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογητός·

3. καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι· καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ, καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος, καὶ ᾤχετο μετ' αὐτοῦ Λώτ· Ἄβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκονταπέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαῤῥάν.

5. Καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ τὴν Σάρα γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ἣν ἐκτήσαντο ἐκ Χαῤῥάν, καὶ ἐξήλθοσαν πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν.

6. Καὶ διώδευσεν Ἄβραμ εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἕως τοῦ τόπου Συχὲμ, ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλήν· οἱ δὲ Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν.

7. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ θυσιαστήριον Κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ.

8. Καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατ' ἀνατολὰς Βαιθὴλ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Βαιθὴλ κατὰ θάλασσαν, καὶ Ἀγγαὶ κατ' ἀνατολάς· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου.

9. Καὶ ἀπῆρεν Ἄβραμ, καὶ πορευθεὶς ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

10. Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

11. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· γινώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ.

12. Ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσί σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν, ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστιν αὕτη· καὶ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.

13. Εἶπον οὖν, ὅτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμι, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σὲ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκέν σου.

14. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα εἰσῆλθεν Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ὅτι καλὴ ἦν σφόδρα.

15. καὶ ἴδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραὼ, καὶ ἐπῄνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. πρὸς

16. Καὶ τῷ Ἄβραμ εὖ ἐχρήσαντο δι' αὐτήν· καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, καὶ μόσχοι, καὶ ὄνοι, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ κάμηλοι.

17. Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν Φαραὼ ἐτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ

C 2 τὸν

CAP. XII. v. 1. πατρός σου εἰς.) πατρός σου· καὶ δεῦρο εἰς. v. 2. εὐλογητὸς) εὐλογημένος. v. 3. εὐλογηθήσονται) ἐνευλογηθήσονται. v. 5. τὴν Σάρα γ.) Σάραν τὴν γ. ibid. καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν) non habet hæc verba R. C. v. 6. Ἄβραμ εἰς τό.) Ἀβρ. τὴν γῆν εἰς τό. v. 11. τῇ γυναικὶ αὐτοῦ) in R. C. deest αὐτοῦ. v. 15. πρὸς Φαραὼ) εἰς τὸν οἶκον, uti emendatum à Cl. Grabe. v. 16. ὄνοι παῖδες) ὄνοι καὶ παῖδες. ibid. ἡμίονοι) καὶ ἡμίονοι.

τὸν οἶκον αὐτȣ̃, περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς Ἄβραμ.

18. Καλέσας δὲ Φαραὼ τὸν Ἄβραμ, εἶπεν· τί τȣ̃το ἐποίησάς μοι ὅτι ȣ̓κ ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή σȣ ἐςίν;

19. ἱνατί εἶπας, ὅτι ἀδελφή μου ἐςίν; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου ἐναντίον σου· λαβὼν ἀπότρεχε.

20. Καὶ ἐνετείλατο Φαραὼ ἀνδράσι περὶ Ἄβραμ, συνπροπέμψαι αὐτὸν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτȣ̃.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΑΝέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ Αἰγύπτȣ αὐτὸς, καὶ ἡ γυνὴ αὐτȣ̃, καὶ πάντα τὰ αὐτȣ̃, καὶ Λὼτ μετ' αὐτȣ̃ εἰς τὴν ἔρημον.

2. Ἄβραμ δὲ ἦν πλȣ́σιος σφόδρα κτήνεσι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ.

3. Καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἦλθεν, εἰς τὴν ἔρημον ἕως Βαιθὴλ, ἕως τȣ̃ τόπȣ ȣ̃ ἦν ἡ σκηνὴ αὐτȣ̃ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ ἀνὰ μέσον Ἀγγαὶ,

4. εἰς τὸν τόπον τȣ̃ θυσιαςηρίȣ, ȣ̃
σκηνὴν ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἄβραμ τὸ ὄνομα Κυρίȣ.

5. Καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ
κλήνη Ἄβραμ ἦν πρόβατα, καὶ βόες, καὶ σκηναί·

6. καὶ ȣ̓κ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλά· καὶ ȣ̓κ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα.

7. Καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τȣ̃ Ἄβραμ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τȣ̃ Λώτ· οἱ δὲ Χαναναῖοι καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν.

8. Εἶπε δὲ Ἄβραμ τῷ Λώτ· μὴ ἔςω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμȣ̃ καὶ σȣ̃, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μȣ καὶ ἀνὰ μέσον σȣ τῶν ποιμένων σου, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοὶ μȣ ἡμεῖς ἐσμέν.

9. Οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου; Καὶ διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμȣ̃ εἰ σὺ εἰς ἀριστερὰ, ἐγὼ εἰς δεξιά· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιὰ, ἐγὼ εἰς ἀριςερά.

10. Καὶ ἐπάρας Λὼτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτȣ̃, ἴδεν πᾶσαν τὴν περίχωρον τȣ̃ Ἰορδάνȣ, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη, πρὸ τȣ̃ καταςρέψαι τὸν Θεὸν Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα, ὡς ὁ παράδεισος τȣ̃ Θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτȣ, ἕως ἐλθεῖν εἰς Ζόγορα.

11. Καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λὼτ πᾶσαν τὴν περίχωρον τȣ̃ Ἰορδάνȣ, καὶ ἀπῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαςος ἀπὸ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ αὐτȣ̃.

12. Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ Χαναάν· Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις.

13. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τȣ̃ Θεȣ̃ σφόδρα.

14. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε τῷ Ἄβραμ, μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸν Λὼτ ἀπ' αὐτȣ̃· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σȣ, καὶ

ἴδε

v. 19. εἰς γυναῖκα) γυναῖκα ommissa præpositione. ibid. ἐναντίον σȣ) ἔναντί σȣ. v. 20. καὶ Λὼτ μετ' αὐτȣ̃) hæc verba desiderantur in C. R. CAP. XIII. v. 4. τὴν σκηνὴν) τὴν ἀρχήν. ibid. ὄν. κυρίου) ὄν. τȣ̃ κυρ. v. 5. καὶ κτήνη) καὶ σκηναί. v. 6. καὶ ȣ̓κ ἐδύν. κατοικεῖν ἅμα) καὶ ȣ̓κ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα v. 8. ποιμ. σȣ - - ποιμ μȣ) ποιμ μȣ - - ποιμ σȣ uti emendatum. ibid. ἡμεῖς ἐσμέν) ἔσμεν ἡμεῖς. v. 9. καὶ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐναντίον σȣ) addit ἐςί. v. 10. ἴδεν) ἐπεῖδε.

ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ νῦν σὺ εἶ, πρὸς Βοῤῥᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν·

15. ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος.

16. Καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου, ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἀριθμηθήσεται.

17. Ἀναστὰς διόδευσον τὴν γῆν εἴς τε τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα.

18. Καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κατῴκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν Μαμβρῆν, ἣ ἦν ἐν Χεβρών· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον Κυρίῳ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΓένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ βασιλέως Σενναὰρ, Ἀριὼχ βασιλεὺς Ἐλλασὰρ, καὶ ὁ Χοδολλογομὸρ βασιλεὺς Αἰλὰμ, καὶ
Θαλγὰ Θαλγὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν,

2. ἐποίησαν πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως Σοδόμων, καὶ μετὰ Βαρσὰ βασιλέως Γομόῤῥας, καὶ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμὰ, καὶ Συμοβὸρ βασιλέως Σεβωεὶμ, καὶ (μετὰ) βασιλέως Βαλάκ· (αὕτη ἐστὶ Σηγώρ).

3. Πάντες οὗτοι συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλυκήν· αὕτη ἡ θάλασσα τῶν ἁλῶν.

4. Δώδεκα ἔτη ἐδούλευον τῷ Χοδολλογομόρ· τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν.

5. Ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χοδολλογομὸρ καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέκοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Ἀσταρὼθ-Καρναῒν, καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς, καὶ τοὺς Ὀμαίους τοὺς ἐν Σαυῇ τῇ πόλει,

6. καὶ τοὺς Χοῤῥαίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι Σηεὶρ, ἕως τῆς τερεμίνθου τῆς Φαρὰν, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

7. Καὶ ἀναστρέψαντες ἤλθοσαν ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως, (αὕτη ἐστὶ Κάδης·) καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἀμαλὴκ, καὶ τοὺς Ἀμοῤῥαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἀσασὰν-Θαμάρ.

8. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων, καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ βασιλεὺς Ἀδαμὰ, καὶ βασιλεὺς Σεβωεὶμ, καὶ βασιλεὺς Βαλὰκ, (αὕτη ἐστὶ Σηγώρ·) καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ ἁλυκῇ,

9. πρὸς Χοδολλογομὸρ βασιλέα Αἰλὰμ, καὶ Θαλγὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ Ἀμαρφὰλ βασιλέα Σενναὰρ, καὶ Ἀριὼχ βασιλέα Ἐλλασάρ· οἱ τέσσαρες οὗτοι βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε.

 10. Ἡ

v. 15. ἕως τοῦ αἰῶνος) ἕως αἰῶνος. v. 16. ἀριθμ.) ἐξαριθμ. v. 18. Μαμβρῆν) Μαμβρῇ. ibid. Χεβρών) Χεβρώμ. CAP. XIV. v. 1. Ἀριὼχ) καὶ Ἀριὼχ. ibid. καὶ ὁ Χοδολ.) καὶ ὁ deest. ib. Αἰλὰμ) Ἐλάμ. ib. Θαλγὰ) Θαργάλ. v. 2. καὶ Σενν.) καὶ μετὰ Σενν. ib. καὶ Συμοβὸρ) καὶ μετὰ Συμ. ib. καὶ (μετὰ) βασιλ.; μετὰ deest. v. 4. ἔτη ἐδούλευον τῷ) ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ. v. 5. οἱ μετ' αὐτοῦ) artic. οἱ deest. ibid. Καρναῒν) καὶ καρναΐν. ib. Ὀμαίου) Ὀμμαίους. v. 6. τερεμίνθου) τερεβίνθου. v. 7. ἤλθοσαν) ἦλθον. ibid. Ἀσασὰν-Θ.) Ἀσασονθαμάρ. v. 9. Αἰλὰμ) Ἐλάμ. ibid. Θαλγὰλ) Θαργάλ. ib. Ἀριὼχ) καὶ Ἀριώχ. ib. οὗτοι βασ.) οὗτοι deest.

10. Ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλυκὴ, φρέατα ἀσφάλτου. Ἔφυγε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας, καὶ ἐνέπεσαν ἐκεῖ· οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἔφυγον.

Ἔλαβεν 11. Ἔλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τὴν Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον.

12. Ἔλαβον δὲ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ Ἄβραμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο· ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν Σοδόμοις.

13. Παραγενόμενος δὲ τῶν ἀνασωθέντων τις, ἀπήγγειλεν Ἄβραμ τῷ περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῆ ὁ Ἀμορεὶς, τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Αὐνὰν, οἳ ἦσαν συνωμόται τοῦ Ἄβραμ.

14. Ἀκούσας δὲ Ἄβραμ ὅτι ᾐχμαλωτεύθη Λὼτ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἠρίθμησε τοὺς ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτοῦ τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δάν.

15. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς, καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως Χοβὰλ, ἥ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμασκοῦ·

16. Καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον Σοδόμων, καὶ Λὼτ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀπέστρεψε, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαόν.

17. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ, μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομὸρ καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ᾽ αὐτοῦ, εἰς τὴν κοιλάδα τὴν Σαυήν· τοῦτο ἦν τὸ πεδίον βασιλέως.

18. Καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλὴμ ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.

19. Καὶ ηὐλόγησε τὸν Ἄβραμ, καὶ εἶπεν· εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

20. καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σοι· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτην ἀπὸ πάντων.

21. Εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἄβραμ· δός μοι τοὺς ἄνδρας, τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ.

22. Εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς βασιλέα Σοδόμων· ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου πρὸς ✕ Κύριον τὸν Θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,

23. εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, (ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν Ἄβραμ·)

24. πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ᾽ ἐμοῦ, Ἐσχὼλ, Αὐνὰν, Μαμβρῆ· οὗτοι λήψονται μερίδα.

ΚΕΦ.

v. 11. ἔλαβεν) ἔλαβον. v. 12. τὸν Λὼτ υἱὸν) τὸν Λ. τὸν υἱόν. v. 13. ἐν τῇ δρυΐ) παρὰ τῇ δρυΐ. ibid. Μαμβρῆ ὁ Ἀμορεὶς.) Μαμβρῆ Ἀμοῤῥαίου. v. 14. ᾐχμαλωτεύθη) ᾐχμαλώτευται. ibid. ὁ ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφιδοῦς. v. 15. Χοβὰλ) Χοβά. v. 16. τὸν ἀδελφὸν) τὸν ἀδελφιδοῦν. v. 17. τὴν Σαυήν) τοῦ Σαβύ. ibid. τὸ π. βασιλέως) τὸ π. τῶν βασιλέων. v. 19. ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 20. αὐτῷ δεκάτην) αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην. v. 22. πρὸς βασ.) πρὸς τὸν β. ibid. πρὸς τὸν Θεὸν) πρὸς κύριον τὸν Θεόν. v. 23. σφαιρωτῆρος) σφυρωτῆρος.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

ΜΕΤΑ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἄβραμ ἐν ὁράματι, λέγων· μὴ φοβοῦ Ἄβραμ· ἐγὼ ὑπερασπίζω σου· ὁ μισθός σου πολὺς ἔσται σφόδρα.

2. Λέγει δὲ Ἄβραμ· δέσποτα Κύριε, τί μοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ δὲ υἱὸς Μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ.

3. Καὶ εἶπεν Ἄβραμ· ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενής μου κληρονομήσει με.

4. Καὶ εὐθὺς φωνὴ Κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων· οὐ κληρονομήσει σε οὗτος, ἀλλ᾽ ὃς ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε.

5. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δύνη ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. Καὶ εἶπεν· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.

6. Καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7. Εἶπε δὲ αὐτῷ· ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ χώρας Χαλδαίων, ὥστε δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύτην κληρονομῆσαι.

8. Εἶπε δέ· δέσποτα Κύριε, κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν;

9. Εἶπε δὲ αὐτῷ· λάβε μοι δάμαλιν τριετίζουσαν, καὶ αἶγα τριετίζουσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυγόνα, καὶ περιστεράν.

10. Ἔλαβε δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα, καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεῖλε.

11. Κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκάθισεν αὐτοῖς Ἄβραμ.

12. Περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσε τῷ Ἄβραμ, καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ.

13. Καὶ ἐῤῥέθη πρὸς Ἄβραμ· γινώσκων γνώσῃ ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ κακώσουσιν αὐτὸ, καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς, καὶ ταπεινώσουσιν αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη.

14. Τὸ δὲ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς.

15. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου μετ᾽ εἰρήνης, ταφεὶς ἐν γήρει καλῷ. τραφεὶς

16. Τετάρτη δὲ γενεὰ ἀποστραφήσονται ὧδε· οὔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμοῤῥαίων ἕως τοῦ νῦν.

17. Ἐπεὶ δὲ ἐγίνετο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς, φλὸξ ἐγένετο· καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος καὶ λαμπάδες πυρὸς, αἳ διῆλθον ἀνὰ μέσον τῶν διχοτομημάτων τούτων.

18. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο Κύριος τῷ Ἄβραμ διαθήκην, λέγων· τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου·

19. τοὺς

CAP. XV. v. 4. λέγων) λέγουσα. v. 5. εἶπε πρὸς αὐτὸν) εἶπεν αὐτῷ. ibid. εἰ δύνῃ) εἰ δυνήσῃ. v. 7. εἶπε δὲ αὐτῷ) εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν. v. 11. τὰ διχοτ.) ἐπὶ τὰ διχοτ. v. 13. καὶ κακώσουσιν &c.) καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς καὶ κακώσουσιν αὐτούς. v. 15. μετ᾽ εἰρήνης) ἐν εἰρήνῃ. ibid. ἐν γήρει) ἐν γήρᾳ. v. 17. ἐγιν. ὁ ἥλ. πρὸς δυσμαῖς) ὁ ἥλ. ἐγεν. πρὸς δυσμάς.

19. τὺς Κεναίυς, καὶ τοὺς Κενεζαίυς, καὶ τοὺς Κεδμωναίυς,

20. καὶ τοὺς Χετταίους, καὶ τοὺς Φερεζαίυς, καὶ τοὺς Ῥαφαεὶν, καὶ τοὺς Ἀμοῤῥαίυς, καὶ τοὺς Χαναναίυς, (καὶ τοὺς Εὐαίυς,) καὶ τοὺς Γεργεσαίυς, καὶ τοὺς Ἰεβυσαίυς.

ΚΕΦ. Iϛʹ. XVI.

ΣΑΡΑ δὲ ἡ γυνὴ Ἄβραμ ὐκ ἔτικτεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία, ᾗ ὄνομα Ἄγαρ.

2. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ· ἰδοὺ συνέκλεισέ με Κύριος, τῦ μὴ τίκτειν· εἴσελθε ὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μυ, ἵνα τεκνοποιήσω ἐξ αὐτῆς. Ὑπήκουσε δὲ Ἄβραμ τῆς φωνῆς * Σάρας.

τεκνοποιήσης

* αὐτῆς

3. Καὶ λαβῦσα Σάρα ἡ γυνὴ Ἄβραμ Ἄγαρ τὴν Αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τῦ οἰκῆσαι Ἄβραμ ἐν γῇ Χαναὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα.

4. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ, καὶ συνέλαβε· καὶ ἴδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, καὶ ἠτιμάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς.

5. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἄβραμ· ἀδικῦμαι ἐκ σῦ. Ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μυ εἰς τὸν κόλπον συ· ἰδῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς· κρίναι ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.

6. Εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν· ἰδοὺ ἡ παιδίσκη σου ἐναντίον σου· χρῶ αὐτῇ, ὡς δ' ἂν σοι ἀρεστὸν ᾖ. Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς.

7. Εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος Κυρίυ τῦ Θεῦ ἐπὶ τῆς πηγῆς τῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σύρ.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίυ· Ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ, καὶ πῦ πορεύῃ; Καὶ εἶπεν· ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω.

9. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίυ· ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν συ, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.

10. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίυ· πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα συ, καὶ ὐκ ἀριθμήσεται ἀπὸ τῦ πλήθους.

11. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίυ· ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῦ Ἰσμαήλ· ὅτι ἐπήκυσε Κύριος τῇ ταπεινώσει συ.

12. Οὗτος ἔσαι ἄγροικος ἄνθρωπος· αἱ χεῖρες αὐτῦ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν· καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ κατοικήσει.

13. Καὶ ἐκάλεσεν Ἄγαρ τὸ ὄνομα Κυρίυ τῦ λαλῦντος πρὸς αὐτὴν, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ἐφιδών με· ὅτι εἶπε· καὶ γὰρ ἐνώπιον ἴδον ὀφθέντα μοι.

14. Ἕνεκεν τούτου ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, Φρέαρ ὖ ἐνώπιον ἴδον· ἰδοὺ ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον Βαράδ.

15. Καὶ ἔτεκεν Ἄγαρ τῷ Ἄβραμ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσεν Ἄβραμ τὸ ὄνομα τῦ υἱῦ αὐτῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Ἄγαρ, Ἰσμαήλ.

16. Ἄβραμ δὲ ἦν ὀγδοηκονταὲξ ἐτῶν, ἡνίκα ἔτεκεν Ἄγαρ τὸν Ισμαὴλ τῷ Ἄβραμ.

ΚΕΦ.

CAP. XVI. v. 2. τεκνοποιήσης) τεκνοποιήσωμαι. ibid. φων. αὐτῆς) φωνῆς Σάρας. v. 3. καὶ ἔδωκεν) copula καὶ deest. v. 4. ἴδεν) εἶδεν. ita passim. v. 6. ἐναντίον συ) ἐν ταῖς χερσί σου. ibid. ὡς δ' ἂν) ὡς ἄν. v. 7. κυρ. τῦ Θεῦ) κυρίου ἐπί. v. 10. ἀριθμήσεται ἀπὸ) ἀριθμηθήσεται ὑπό. v. 13. ἐκαλ. Ἄγαρ τὸ ὄν.) Ἄγαρ deest. ibid. ὁ ἐφιδών) ὁ ἐπιδών. ib. ἴδον) εἶδον. ita v. seq. & passim. v. 16. ὀγδ. ἐτῶν) ἐτῶν ὀγδ. ibid. τὸν Ἰσμ. τῷ Ἄβρ.) τῷ Ἄβρ. τὸν Ἰσμ.

ΚΕΦ. ΙΖ΄. XVII.

ΕΓένετο δὲ Ἄβραμ ἐτῶν ἐνενηκονταεννέα· καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ Θεός σου, εὐαρέστει ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ γίνου ἄμεμπτος.

2. Καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ· καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα.

3. Καὶ ἔπεσεν Ἄβραμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων·

4. καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ πατὴρ πλήθους ἐθνῶν·

5. καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἄβραμ, ἀλλ᾽ ἔσαι Ἀβραὰμ τὸ ὄνομά σου· ὅτι πατέρα πολλῶν εθνῶν τέθεικά σε.

6. Καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα, καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται.

7. Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον σου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον, εἶναί σου Θεὸς, καὶ τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ·

8. καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπερματί σου μετὰ σὲ τὴν γῆν ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναὰν, εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβραάμ· σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

10. Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικὸν,

11. καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἐν σημείῳ διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν.

12. Καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ ἀργυρώνητος ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματός σου·

13. περιτομῇ περιτμηθήσεται ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, καὶ ὁ ἀργυρώνητος· καὶ ἔσαι ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον.

14. Καὶ ἀπερίτμητος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασεν.

15. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· Σάρα ἡ γυνή σου οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς Σάρα, ἀλλὰ Σάῤῥα ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

16. Εὐλογήσω δὲ αὐτὴν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον· καὶ εὐλογήσω αὐτὸν, καὶ ἔσαι εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ ἔσονται.

17. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐγέλασε, καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, λέγων· εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γενήσεται υἱός; καὶ εἰ Σάῤῥα ἐνενήκοντα ἐτῶν τέξεται; γενήσεται

CAP. XVII. v. 1. ἐναντίον ἐμοῦ) ἐνώπιον ἐμοῦ. v. 5. Ἀβρ. τὸ ὄν. σου) τὸ ὄν. σου Ἀβρ. v. 6. σφόδρα) σφόδρα σφόδρα. v. 7. ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ.) hæc verba desunt in C. R. ibid. εἰς γενεὰς) εἰς τὰς γεν. v. 8. Θεὸς) εἰς Θεόν. v. 11. ἐν σημείῳ) εἰς σημεῖον. v. 12. ὁ οἰκ. τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ) καὶ οἰκογ. καὶ ὁ. v. 14. ἐξολεθ.) ἐξολοθρευθήσεται. v. 15. εἶπε δὲ) καὶ εἶπεν. ibid. ἀλλὰ Σάῤῥα) Σάῤῥα. v. 16. ἐυλ. αὐτὸν) εὐλ. αὐτό. v. 17. ἐπὶ πρ. καὶ) ἐπὶ πρ. αὐτοῦ, καὶ. ibid. εἰ Σάῤῥα) εἰ ἡ Σάῤῥα. ib. ἐτῶν γενήσεται) ἐτῶν τέξεται.

18. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεόν· Ἰσμαὴλ οὗτος ζήτω ἐναντίον σου.

19. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· ναὶ, ἰδοὺ Σάῤῥα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν εἰς διαθήκην αἰώνιον, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν.

20. Περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου· καὶ ἰδὲ εὐλόγησα αὐτὸν, καὶ αὐξανῶ αὐτὸν, καὶ πληθυνῶ αὐτὸν σφόδρα ※ σφόδρα· δώδεκα ἔθνη γεννήσει, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς ἔθνος μέγα.

21. Τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς Ἰσαὰκ, ὃν τέξεταί σοι Σάῤῥα εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ.

22. Συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνέβη ὁ Θεὸς ἀπὸ Ἀβραάμ.

23. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀργυρωνήτους, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραὰμ, καὶ περιέτεμεν ※ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεός.

24. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἐνενηκονταεννέα ἐτῶν, ἡνίκα περιέτεμε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

25. Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐτῶν δεκατριῶν ἦν, ἡνίκα περιετμήθη τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

26. Ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετμήθη Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ,

27. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οἱ οἰκογενεῖς, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι ἐξ ἀλλογενῶν ἐθνῶν, περιέτεμεν αὐτούς.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΩΦΘΗ δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, καθημένου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ μεσημβρίας.

2. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἴδε, καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἱστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ἰδὼν, προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν.

3. Καὶ εἶπε· Κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου.

4. Ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψάτω τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον·

5. καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε, καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε (εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν), οὗ εἵνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. Καὶ εἶπαν· οὕτως ποίησον, καθὼς εἴρηκας.

6. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν πρὸς Σάῤῥαν, καὶ εἶπεν αὐτῇ· σπεῦ-

v. 19. τῷ Ἀβρ.) πρὸς Ἀβρ. ibid. αἰώνιον, καὶ τῷ σπέρ.) αἰώνιον εἶναι αὐτῷ Θεὸς καὶ τῷ σπερ. v. 20. καὶ ἰδοὺ εὐλόγησα) καὶ ἰδὲ εὐλόγησα. v. 23. υἱὸν αὐτοῦ) υἱὸν ἑαυτοῦ. v. 24. ἦν ἐνενηκ. ἐτῶν) ἐνενηκ. ἦν ἐτῶν. ibid. περιέτεμεν) περιετέμετο. v. 25. ἐτῶν δεκατρ. ἦν, ἡνίκα περιετμήθη) ἦν ἐτῶν δεκατρ. ἡνίκα περιετέμετο. v. 26. ἐν τῷ) ἐν δὲ τῷ. v. 27. οἰκογενεῖς) addit αὐτοῦ. ibid. περιέτεμεν αὐτούς) hæc verba desunt. CAP. XVIII. v. 4. νιψάτω) νιψάτωσαν. v. 5. εἵνεκεν) ἕνεκεν. ibid. οὕτως) οὕτω.

σπεῦσον, καὶ φύρασον τρία μέτρα σεμιδάλεως, καὶ ποίησον ἐγκρυφίας.

7. Καὶ εἰς τὰς βόας ἔδραμεν Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβε μοσχάριον ἁπαλὸν καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδὶ, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι αὐτό.

8. Ἔλαβε δὲ βούτυρον καὶ γάλα καὶ τὸ μοσχάριον ὃ ἐποίησε, καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ ἐφάγοσαν· αὐτὸς δὲ παρειστήκει αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον.

Εἶπεν 9. Εἶπαν δὲ πρὸς αὐτόν· ποῦ Σάῤῥα ἡ γυνή σου; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἰδοὺ ἐν τῇ σκηνῇ.

10. Εἶπε δέ· ἐπαναστρέφων ἥξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἕξει υἱὸν Σάῤῥα ἡ γυνή σου. Σάῤῥα δὲ ἤκουσε πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς, οὖσα ὄπισθεν αὐτοῦ.

11. Ἀβραὰμ δὲ καὶ Σάῤῥα πρεσβύτεροι, προβεβηκότες ἡμερῶν· ἐξέλιπε δὲ τῇ Σάῤῥᾳ γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα.

12. Ἐγέλασε δὲ Σάῤῥα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα· οὔπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος.

13. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἀβραάμ· τί ὅτι ἐγέλασε Σάῤῥα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα· ἆρά γε ἀληθῶς τέξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα.

ἀδυνατεῖ 14. Μὴ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναστρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας, καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός.

15. Ἠρνήσατο δὲ Σάῤῥα, λέγουσα· οὐκ ἐγέλασα· ἐφοβήθη γάρ. Καὶ εἶπεν· οὐχὶ, ἀλλὰ ἐγέλασας.

16. Ἐξαναστάντες δὲ ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες, κατέβλεψαν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας· Ἀβραὰμ δὲ συνεπορεύετο μετ' αὐτῶν, συμπροπέμπων αὐτούς.

17. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε· μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός μου, ἃ ἐγὼ ποιῶ·

18. Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσται εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

19. Ἤδειν γὰρ ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μεθ' ἑαυτὸν, καὶ φυλάξουσι τὰς ὁδοὺς Κυρίου, ποιεῖν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν· ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ Κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἐπ' αὐτόν.

20. Εἶπε δὲ Κύριος· κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας πεπλήθυνται, καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα.

21. Καταβὰς οὖν ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρός με, συντελοῦνται· εἰ δὲ μὴ, ἵνα γνῶ.

22. Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες, ἦλθον εἰς Σόδομα· Ἀβραὰμ δὲ ἔτι ἦν ἑστηκὼς ἐναντίον Κυρίου.

23. Καὶ ἐγγίσας Ἀβραὰμ, εἶπε· μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής;

24. ἐὰν ὦσι πεντήκοντα ἐν τῇ πόλει δίκαιοι, ἀπολεῖς αὐτούς; οὐκ ἀνήσεις τὸν τόπον ἕνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, ἐὰν ὦσιν ἐν αὐτῇ;

v. 7. μοσχάριον ἁπ.) ἁπαλὸν μοσχ. v. 8. ἐφάγοσαν) ἔφαγον. v. 11. δὲ Σάῤ.) δὲ τῇ Σάῤῥᾳ. v. 13. ὅτι ἐγέλ.) τί ὅτι ἐγέλ. v. 14. ἀδυνατεῖ) ἀδυνατήσει. v. 15. εἶπεν· οὐχὶ,) εἶπεν αὐτῇ· οὐχί. v. 17. μὴ κρύψω) οὐ μὴ κρύψω. v. 19. μετ' ἑαυτὸν) μετ' αὐτόν. ibid. ἐπ' αὐτὸν) πρὸς αὐτόν. v. 20. πεπλήθυνται) adjicit πρός με. v. 22. Ἀβρ. δὲ ἦν) Ἀβρ. δὲ ἔτι ἦν. v. 24. ἐν τῇ πόλ. δίκ.) δίκ. ἐν τῇ πόλ. ibid. ἀνήσεις τὸν) ἀνήσεις πάντα τόν.

25. Μηδαμῶς σὺ ποιήσεις ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, τοῦ ἀποκτεῖναι δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής· μηδαμῶς. Ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν;

26. Εἶπε δὲ Κύριος· ἐὰν εὕρω ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα δικαίους ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς.

27. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραὰμ εἶπε· νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν Κύριόν ✕ μου, ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ σποδός·

28. ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα δίκαιοι πέντε, ἀπολεῖς ἕνεκεν τῶν πέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; Καὶ εἶπεν· ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαρακονταπέντε.

29. Καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα; Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα.

30. Καὶ εἶπε· μή τι Κύριε, ἐὰν λαλήσω· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα; Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα.

31. Καὶ εἶπεν· ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν Κύριον, ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι; Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν εἴκοσι.

32. Καὶ εἶπε· μή τι Κύριε, ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα; Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέκα.

33. Ἀπῆλθε δὲ Κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ· καὶ Ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας· Λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. Ἰδὼν δὲ Λὼτ, ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν,

2. καὶ εἶπεν· ἰδοὺ κύριοι, ἐκκλίνατε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ νίψατε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Εἶπαν δέ· οὐχὶ, ἀλλ' ἢ ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν.

3. Καὶ παρεβιάζετο αὐτοὺς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.

4. Πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομῖται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου, ἅπας ὁ λαὸς ἅμα.

5. Καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν Λὼτ, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτόν· ποῦ εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα; ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς.

6. Ἐξῆλθε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, καὶ τὴν θύραν προσέῳξεν ὀπίσω αὐτοῦ.

7. Εἶπε

V. 26. ἐὰν εὕρω ἐν) ἐὰν ὦσιν ἐν. ibid. δικαίους) δίκαιοι. ib. ἀφήσω πάντα τὸν τόπ.) ἀφήσω ὅλην τὴν πόλιν καὶ πάντα τὸν τόπον. V. 27. κύριον, ἐγὼ) κύριόν μου, ἐγώ. V. 28. δίκαιοι πέντε) δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέντε. ibid. ὅτι οὐ μὴ) οὐ μή. V. 30. ἀπολέσω, ἐὰν εὑρ. ἐκ. τρ.) ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. V. 31. ἕνεκεν τῶν εἴκοσι) ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. V. 33. δὲ κύριος) δὲ ὁ κύριος. CAP. XIX. V. 1. ἀνέστη) ἐξανέστη. V. 2. πρὸς τὸν οἶκον) εἰς τ. οἶκ. ibid. νίψατε) νίψασθε. ib. εἶπαν δέ.) καὶ εἶπαν. ib. ἀλλ' ἢ ἐν) ἀλλ' ἐν. V. 3. παρεβιάζετο) κατεβιάσατο. ibid. τὴν οἰκίαν) τὸν οἶκον. V. 4. καὶ οἱ ἄνδρες) δὲ, οἱ ἄνδρες. V. 5. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. V. 6. πρὸς αὐτοὺς, καὶ τὴν) πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δέ.

7. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· μηδαμῶς ἀδελφοὶ, μὴ πονηρεύσηθε·

8. Εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἳ ὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρήσαθε αὐταῖς, καθὰ ἀρέσκῃ ὑμῖν· μόνον εἰς τȣ̀ς ἄνδρας τȣ́τȣς μὴ ποιήσητε μηδὲν ἄδικον, ȣ̓ ἕινεκεν εἰσ-
ςέγην ῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν δοκῶν μȣ.

9. Εἶπαν δέ· ἀπόςα ἐκεῖ εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρῖναι; νῦν οὖν σε κακώσομεν μᾶλλον ἢ ἐκείνȣς. Καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λὼτ σφόδρα, καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν.

10. Ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας, εἰσεσπάσαντο τὸν Λὼτ πρὸς ἑαυτοὺς εἰς τὸν οἶκον, καὶ τὴν θύραν τȣ̃ οἴκȣ ἀπέκλεισαν·

11. τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τȣ̃ οἴκȣ, ἐπάταξαν ※ ἐν ἀορασίᾳ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλȣ· καὶ παρελύθησαν ζητȣ̃ντες τὴν θύραν.

12. Εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς Λώτ· ἔςιν τίς σοι ὧδε, γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυγατέρες; ἢ εἴτις σοι ἄλλος ἐςὶν ἐν τῇ πόλει, ἐξάγαγε ἐκ τȣ̃ τόπȣ τούτȣ.

13. Ὅτι ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τȣ̃τον, ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἐναντίον Κυρίȣ· καὶ ἀπέςειλεν ἡμᾶς Κύριος, ἐκτρίψαι αὐτήν.

14. Ἐξῆλθε δὲ Λὼτ, καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτȣ̃ τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτȣ̃, καὶ εἶπεν· ἀνάςητε, καὶ ἐξέλθατε ἐκ τȣ̃ τόπȣ τȣ́τȣ, ὅτι ἐκτρίβει Κύριος τὴν πόλιν. Ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτȣ̃.

15. Ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγίνετο, ἐπεσπȣ́δαζον οἱ ἄγγελοι τὸν Λὼτ, λέγοντες· ἀναςὰς λάβε τὴν γυναῖκά σȣ καὶ τὰς δύο θυγατέρας σȣ, ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, ἵνα μὴ συναπόλῃ ταῖς ἀνομίαις τῆς πόλεως.

16. Καὶ ἐταράχθησαν, καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτȣ̃, καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτȣ̃, καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτȣ̃, ἐν τῷ φείσασθαι Κύριον αὐτȣ̃.

17. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ εἶπαν· σώζων σῶζε τὴν σεαυτȣ̃ ψυχήν· μὴ περιβλέψῃς εἰς τὰ ὀπίσω, μηδὲ ςῇς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σῶζȣ, μήποτε συμπαραληφθῇς.

18. Εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτούς· δέομαι Κύριε,

19. ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σȣ ἔλεος ἐναντίον σȣ, καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σȣ, ὃ ποιεῖς ἐπ' ἐμὲ, τȣ̃ ζῆν τὴν ψυχήν μȣ, ἐγὼ δὲ ȣ̓ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος, μὴ καταλάβῃ με τὰ κακὰ, καὶ ἀποθάνω·

20. ἰδοὺ ἡ πόλις αὕτη ἐγγὺς τȣ̃ καταφυγεῖν με ἐκεῖ, ἥ ἐςι μικρὰ, ἐκεῖ σωθήσομαι· ȣ̓ μικρά ἐςι; καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μȣ (ἕνεκέν σου).

v. 8. καὶ χρήσαθε α. κ. ἀρέσκῃ ὑ.) καὶ χρᾶσθε α. κ. ἂν ἀρέσκοι ὑ. ibid. μηδὲν ἄδικον) μηδὲν non habet. ib. ςέγην) σκέπην. v. 9. εἶπαν δὲ) adjicit αὐτῷ. ibid. κρῖναι) κρίνειν. ib. κακώσομεν) κακώσωμεν: v. 11. ἀορασίᾳ) ἐν ἀορασίᾳ. v. 12. πρὸς Λὼτ) πρὸς τὸν Λώτ. ibid. ἔςιν τίς σοι) εἰσί σοι. v. 13. ὅτι ἀπολ. ἡμ.) ὅτι ἡμ. ἀπολ. ibid. ἐναντίον) ἔναντι. v. 14. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. v. 15. ἐγίνετο) ἐγένετο. ibid. ἐπεσπȣ́δαζον) ἐσπȣ́δαζον. ib. ἵνα μὴ συναπ.) ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπ. v. 17. περιβλέψῃς) περιβλέψῃ. v. 19. μὴ καταλ.) μήποτε καταλ. v. 20. ἰδοὺ ἡ πόλις) ἰδοὺ πόλις. ibid. ἐκεῖ σωθήσομαι) καὶ ἐκεῖ διασωθήσομαι.

21. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ, τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας.

22. Σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ· οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως τοῦ σε ἐλθεῖν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως (ἐκείνης), Σηγώρ.

23. Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λὼτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ.

24. Καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα θεῖον καὶ πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·

25. καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας, (ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ,) καὶ πᾶσαν περίοικον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ πάντα τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς.

26. Καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἁλός.

27. Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ εἰς τὸν τόπον, οὗ εἱστήκει ἐναντίον Κυρίου·

28. καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας, καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς τῆς περιχώρου, καὶ ἴδεν· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν φλὸξ τῆς γῆς, ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου.

29. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου, ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἐξαπέστειλε τὸν Λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ καταστρέψαι Κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ.

30. Καὶ ἐξῆλθε Λὼτ ἐκ Σηγώρ, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει, καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγώρ, καὶ ᾤκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ, αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ.

31. Εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν· ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδείς ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ·

32. δεῦρο οὖν, ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ κοιμηθῶμεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

33. Ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα, ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτήν, καὶ ἀναστῆναι.

34. Ἐγένετο δὲ τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν· ἰδοὺ ἐκοιμήθην ἐχθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ τὴν νύκτα ταύτην, καὶ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

35. Ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα, ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτήν, καὶ ἀναστῆναι. 36. Καὶ

v. 22. σε ἐλθ. ἐκ.) ἐλθ. σε ἐκ. ibid. ἐπωνόμασε) ἐκάλεσε. v. 24. ἐκ τοῦ οὐρ.) ἐξ οὐρ. v. 25. uncis inclusa non habet *Ed. Rom.* ibid. περίοικον) τὴν περίχωρον. ib. καὶ πάντα τὰ ἀν.) καὶ τὰ ἀν. v. 27. τὸ πρωΐ, τῷ πρωΐ. v. 28. τῆς γῆς τῆς περιχώρου) τῆς περιχώρου. ibid. φλὸξ τῆς γῆς) φλὸξ ἐκ τῆς γῆς. v. 29. ἐκτρ. κύριον) ἐκτρ. τὸν Θεόν. v. 30. καὶ ἐξῆλθε Λώτ) Ἀνέβη δὲ Λώτ. ibid. τῷ ὄρει, καὶ τῷ ὄρει αὐτός, καί. ib. καὶ ᾤκησεν) καὶ κατῴκησεν. v. 32. δεῦρο οὖν) δεῦρο καί. v. 33. νυκτὶ ταύτῃ) νυκτὶ ἐκείνῃ. ibid. τὴν νύκτα ἐκείνην) ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ. ib. αὐτήν, καὶ ἀνασ.) αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι. v. 34. τῇ ἐπαύριον) ἐν τῇ ἐπ. ibid. ἐχθὲς) χθές. ib. καὶ τὴν νύκτα ταύτην) καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. v. 35. κοιμ. αὐτήν) κοιμ. αὐτόν.

36 Καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες Λὼτ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

37. Καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωάβ, λέγουσα· ἐκ τοῦ πατρός μου. Οὗτος πατὴρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

38. Ἔτεκε δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀμμὰν, ὁ υἱὸς τοῦ γένους μου. Οὗτος πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

ΚΕΦ. Κ΄. XX.

ΚΑΙ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν πρὸς λίβα, καὶ ᾤκησεν ἀνὰ μέσον Κάδης, καὶ ἀνὰ μέσον Σούρ· καὶ παρῴκησεν ἐν Γεράροις.

2. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάῤῥας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, (ὅτι) ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι γυνή μου ἐστὶ, μή ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι᾽ αὐτήν. Ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν Σάῤῥαν.

3. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβιμέλεχ ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναικὸς, ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συνῳκηκυῖα ἀνδρί.

4. Ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτῆς, καὶ εἶπε· Κύριε, ἔθνος ~ ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς;

5. Οὐκ αὐτός μοι εἶπεν· ἀδελφή μου ἐστι; καὶ αὕτη μοι εἶπεν· ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο.

6. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς καθ᾽ ὕπνον· κἀγὼ ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην ἐγώ σου, τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ· ἕνεκεν τούτου οὐκ ἀφῆκά σε ἅψασθαι αὐτῆς.

7. Νῦν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως, γνῶθι ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά.

8. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβιμέλεχ τὸ πρωΐ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.

9. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σὲ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον ὃ οὐδεὶς ποιήσει, πεποίηκάς μοι.

10. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ· τί ἐνιδὼν, ἐποίησας τοῦτο;

11. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· εἶπα γάρ· ἄρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐμέ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς γυναικός μου.

12. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφή μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα.

13. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ εἶπα αὐτῇ· ταύτην τὴν δικαιοσύνην ποίησον ἐπ᾽ ἐμέ· εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἶπον ἐμὲ, ὅτι ἀδελφός μου ἐστίν.

14. Ἐλα-

v. 38. ὁ υἱὸς τοῦ γένους μου) λέγουσα, υἱὸς γένους μου. CAP. XX. v. 3. καὶ εἶπεν αὐτῷ) καὶ εἶπεν. v. 6. ἐφεισ. ἐγώ σου) ἐγὼ deest. ibid. ἕνεκεν) ἕνεκα. v. 7. γνῶθι) γνώσῃ. v. 8. τὸ πρωΐ) τῷ πρωΐ. v. 13. ποίησον ἐπ᾽ ἐμέ) ποιήσεις εἰς ἐμέ.

14. Ἔλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια δίδραχμα, πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

15. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ· ἰδοὺ ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· οὗ ἐάν σοι ἀρέσκῃ, κατοίκει.

16. Τῇ δὲ Σάῤῥᾳ εἶπεν· ἰδοὺ δέδωκα χίλια δίδραχμα τῷ ἀδελφῷ σου· ταῦτα ἔσαι σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ· καὶ πάντα ἀλήθευσον.

17. Προσηύξατο δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἰάσατο ὁ Θεὸς τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ, καὶ ἔτεκον·

18. ὅτι συγκλείων συνέκλεισε Κύριος ἔξωθεν πᾶσαν μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἕνεκεν Σάῤῥας τῆς γυναικὸς Ἀβραάμ.

ΚΕΦ. ΚΑ΄. XXI.

ΚΑΙ Κύριος ἐπεσκέψατο τὴν Σάῤῥαν, καθὰ εἶπε· καὶ ἐποίησε Κύριος τῇ Σάῤῥᾳ καθὰ ἐλάλησε.

2. Καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε Σάῤῥα τῷ Ἀβραὰμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν καιρὸν, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος.

3. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Σάῤῥα, Ἰσαάκ.

4. Περιέτεμε δὲ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ υἱὸν αὐτοῦ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός.

5. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἑκατὸν ἐτῶν, ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

6. Εἶπε δὲ Σάῤῥα· γελωτά μοι ἐποίησε Κύριος· ὃς γὰρ ἐὰν ἀκούσῃ, συγχαρεῖταί μοι.

7. Καὶ εἶπε· τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάῤῥα; ὅτι ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου.

8. Καὶ ηὐξήθη τὸ παιδίον, καὶ ἀπεγαλακτίσθη· καὶ ἐποίησεν Ἀβραὰμ δοχὴν μεγάλην, ᾗ ἡμέρᾳ ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

9. Ἰδοῦσα δὲ Σάῤῥα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ ἑαυτῆς,

10. καὶ εἶπε τῷ Ἀβραάμ· ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ.

11. Σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰσμαήλ.

12. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· μὴ σκληρὸν ἔστω τὸ ῥῆμα ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου, καὶ περὶ τῆς παιδίσκης· πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃ σοι Σάῤῥα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.

13. Καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτὸν, ὅτι σπέρμα σόν ἐστιν.

14. Ἀνέ-

v. 14. δίδραχμα, πρόβ.) δίδραγμα καὶ πρόβ. v. 15. ἐάν σοι) ἄν σοι. ibid. δίδραχμα) δίδραγμα. v. 18. ὅτι συνέκλεισε) ὅτι συγκλείων συνέκλεισε. ib. τοῦ Ἀβιμέλεχ) articulus deest. CAP. XXI. v. 2. ἔτεκε Σάῤῥα τῷ) ἔτεκε τῷ. v. 4. τῇ ὀγδ. ἡμ.) τῇ ἡμ. τῇ ὀγδ. v. 5. Ἀβρ. δὲ) καὶ Ἀβρ. v. 6. γὰρ ἐὰν) γὰρ ἄν. v. 7. τῷ γήρει) τῷ γήρᾳ. v. 9. ἑαυτῆς) αὐτῆς. v. 10. παιδ. μετὰ) παιδ. ταύτης μετά. v. 11. περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰσμαήλ.) περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. v. 12. ἔστω τὸ ῥῆμα ἐν.) ἔστω ἐν. ibid. ὅσα ἐὰν) ὅσα ἄν.

14. Ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τὸ πρωῒ, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκε ⨯ τῇ Ἄγαρ· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν ὦμον αὐτῆς καὶ τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν. Ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρημον, κατὰ τὸ Φρέαρ τοῦ ὅρκου.

15. Ἐξέλειπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ· καὶ ἔῤῥιψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης.

16. Ἀπελθοῦσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ μακρότερον, ὡσεὶ τόξου βολήν· εἶπε γάρ· οὐ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου· καὶ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ (μακρόθεν)· ἀναβοῆσαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν.

17. Εἰσήκουσε δὲ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν· καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος Θεοῦ τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐστιν Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ· ἐπακήκοε γὰρ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου σου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστιν.

18. Ἀνάστηθι, (καὶ) λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον τῇ χειρί σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν.

19. Καὶ ἀνέωξεν ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἴδε φρέαρ ὕδατος ζῶντος· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον.

20. Καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ ηὐξήθη, καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐγένετο δὲ τοξότης.

21. Καὶ κατῴκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Φαράν· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ γυναῖκα ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

22. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,
καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ
νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχι- Φικὸλ
στράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς Ἀ-
βραὰμ, λέγων· ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶ-
σιν, οἷς ἐὰν ποιῇς·

23. νῦν οὖν ὄμοσόν μοι τὸν Θεὸν, μὴ ἀδικήσειν με, μηδὲ τὸ σπέρμα μου, μηδὲ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ, καὶ τῇ γῇ ᾗ σὺ παρῴκησας ἐν αὐτῇ.

24. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ· ἐγὼ ὀμοῦμαι.

25. Καὶ ἤλεγξεν Ἀβραὰμ τὸν Ἀβιμέλεχ περὶ τῶν φρεάτων τοῦ ὕδατος, ὧν ἀφείλαντο οἱ παῖδες τοῦ Ἀβιμέλεχ.

26. Καὶ εἶπεν (αὐτῷ) Ἀβιμέλεχ· οὐκ ἔγνων τίς ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τοῦτο· οὐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα, ἀλλὰ σήμερον.

27. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβιμέλεχ· καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην.

28. Καὶ ἔστησεν Ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀμνάδας προβάτων μόνας.

29. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ· τί εἰσιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων, ἃς ἔστησας μόνας;

30. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ· ὅτι τὰς ἑπτὰ ἀμνάδας ταύτας λήψῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα ὦσίν μοι εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ὤρυξα τὸ Φρέαρ τοῦτο.

V. 14. ἔδωκεν Ἄγαρ) ἔδωκε τῇ Ἄγαρ. ibid. τὸν ὦμον καὶ τὸ) τὸν ὦμον αὐτῆς τό. ib. τὴν ἔρημον) κατὰ τὴν ἔρ. V. 15. ἐξέλειπε) ἐξέλιπε. V. 16. μακρότερον) μακρόθεν. ibid. ἐκάθητο) ἐκάθισεν. ib. (μακρόθεν) abest à Cod. Rom. V. 17. παιδίου σου) παιδίου. V. 18. αὐτόν.) αὐτό. V. 21. τῇ Φαράν.) non habet Cod. Rom. ibid. ἐκ γῆς Αἰγύπτου) ἐκ Φαρὰν Αἰγύπτου. V. 22. Φικὸλ) Φιχόλ. V. 23. μηδὲ) μή δέ. bis. V. 25. ἀφείλαντο) ἀφείλοντο. V. 26. ἐποίησε τὸ πρᾶγμα) ἐποίησε σοι τὸ ῥῆμα. ibid. ἀλλὰ σήμερον) ἀλλ' ἢ σήμερον. V. 30. ἀμνάδας ταύτας) ἀμνάδας. ibid. ὦσιν εἰς) ὦσίν μοι εἰς.

31. Διὰ τῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῦ τόπυ ἐκείνυ, Φρέαρ ὁρκισμῦ· ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι·

32. καὶ διέθεντο διαθήκην ἐν τῷ Φρέατι τῦ ὅρκυ. Ἀνέστη δὲ Ἀϐιμέλεχ καὶ
Φικὸλ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτῦ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλιστιείμ.

33. Καὶ ἐφύτευσεν Ἀϐραὰμ ἄρυραν ἐπὶ τῷ Φρέατι τῦ ὅρκυ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα Κυρίυ, Θεὸς αἰώνιος.

34. Παρῴκησε δὲ Ἀϐραὰμ ἐν τῇ γῇ τῶν Φυλιστιεὶμ ἡμέρας πολλάς.

ΚΕΦ. ΚΒ΄. XXII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ Θεὸς ἐπείραζε τὸν Ἀϐραὰμ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀϐραὰμ, Ἀϐραάμ. Ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

2. Καὶ εἶπε· λάϐε τὸν υἱόν συ τὸν ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ᾽ ἓν τῶν ὀρέων, ὧν ἄν σοι εἴπω.

3. Ἀναστὰς δὲ Ἀϐραὰμ τὸ πρωῒ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτῦ· παρέλαϐε δὲ μεθ᾽ ἑαυτῦ δύο παῖδας, καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῦ, καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

4. Καὶ ἀναϐλέψας Ἀϐραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς ※ αὐτῦ, ἴδε τὸν τόπον μακρόθεν.

5. Καὶ εἶπεν Ἀϐραὰμ τοῖς παισὶν αὐτῦ· καθίσατε αὐτῦ μετὰ τῆς ὄνυ· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδίον διελευσόμεθα ἕως ὧδε, καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς.

6. Ἔλαϐε δὲ Ἀϐραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῦ· ἔλαϐε δὲ καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρα, καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα.

7. Καὶ εἶπεν Ἰσαὰκ πρὸς Ἀϐραὰμ τὸν πατέρα αὐτῦ, εἴπας· πάτερ. Ὁ δὲ
εἶπε· τί ἐστι τέκνον; Εἶπε δέ· ἰδὲ τὸ πῦρ λέγων
καὶ τὰ ξύλα, πῦ ἐστι τὸ πρόϐατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν;

8. Εἶπε δὲ Ἀϐραάμ· ὁ Θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόϐατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον. Πορευθέντες δὲ ἀμφότεροι ἅμα,

9. ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀϐραὰμ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων.

10. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀϐραὰμ τὴν χεῖρα αὐτῦ, λαϐεῖν τὴν μάχαιραν, σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτῦ.

11. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίυ ἐκ τῦ ὐρανῦ, καὶ εἶπεν (αὐτῷ). Ἀϐραὰμ, Ἀϐραάμ. Ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

12. Καὶ

v. 32. τοῦ ὅρκου) τοῦ ὁρκισμοῦ. ibid. καὶ Ὀχοζὰθ) Ὀχοζὰθ. ib. Φικὸλ) Φιχὸλ. CAP. XXII. v. 1. ἐπείραζε) ἐπείρασε. ibid. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν) καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. ὁ δὲ εἶπεν) καὶ εἶπεν. v. 2. ἀνένεγκον) ἀνένεγκε. v. 4. ὀφθαλμοῖς, ἴδε) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε. v. 5. τὸ παιδίον) τὸ παιδάριον. v. 6. καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρα) μετὰ χεῖρας καὶ τὸ πῦρ. v. 7. καὶ εἶπεν Ἰσαὰκ) εἶπε δὲ Ἰσαάκ. ibid. εἴπας) desideratur in C. V. ib. τέκνον; λέγων, Ἰδὲ) τέκνον; εἶπε δὲ, Ἰδὲ. v. 9. ἐπὶ θυσιαστήριον) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. v. 11. καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀβρ. Ἀβρ. ἰδοὺ ἐγώ.) καὶ εἶπεν, Ἀβρ. Ἀβρ. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδὲ ἐγώ.

12. Καὶ εἶπε· μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνων, ὅτι φοβῇ τὸν Θεὸν σὺ, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ.

13. Καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἴδε, καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων· καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριὸν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

14. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κύριος ἴδεν· ἵνα εἴπωσι σήμερον· ἐν τῷ ὄρει, Κύριος ὤφθη.

15. Καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος Κυρίου τὸν Ἀβραὰμ δεύτερον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων·

16. κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα, λέγει Κύριος, οὗ εἵνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμὲ,

17. ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων·

18. καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς.

19. Ἀπεστράφη δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ Φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ κατῴκησεν Ἀβραὰμ ἐπὶ τῷ Φρέατι τοῦ ὅρκου.

20. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραὰμ, λέγοντες· ἰδοὺ τέτοκε Μελχὰ καὶ αὐτὴ υἱοὺς τῷ Ναχὼρ τῷ ἀδελφῷ σου,

21. τὸν Ὢξ πρωτότοκον, καὶ τὸν Βαὺξ ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν Καμουὴλ πατέρα Σύρων,

22. καὶ τὸν Χασζὰδ, καὶ τὸν Ἀζαῦ, καὶ τὸν Φαλδὰς, καὶ τὸν Ἰελδὰφ, καὶ τὸν Βαθουήλ·

23. καὶ Βαθουὴλ ἐγέννησε τὴν Ῥεβέκκαν· ὀκτὼ οὗτοι υἱοὶ, οὓς ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχὼρ τῷ ἀδελφῷ Ἀβραάμ.

24. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἧ ὄνομα Ῥεῦμα, ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Ταβὲκ, καὶ Ῥεηρὰ τὸν Γαάμ, καὶ τὸν Τοχὸς, καὶ τὸν Ταὰμ Μωχά.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΕΓένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάῤῥας ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ, ἔτη ζωῆς Σάῤῥας.

2. Καὶ ἀπέθανε Σάῤῥα ἐν πόλει Ἀρβὸκ, ἥ ἐστιν ἐν τῷ κοιλώματι· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν γῇ Χαναάν. Ἦλθε δὲ Ἀβραὰμ κόψασθαι Σάῤῥαν, καὶ πενθῆσαι.

3. Καὶ ἀνέστη Ἀβραὰμ ἀπὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν (Ἀβραὰμ) τοῖς υἱοῖς Χὲτ, λέγων·

v. 12. μηδὲ) μὴ δὲ. ibid. τὸν Θεὸν σὺ) σὺ τὸν Θεόν. v. 13. & 14. ἴδεν) εἶδεν, vel εἶδε ita passim. v. 18. ἔθνη, ἀνθ' ὧν) ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν. v. 19. ἐπορεύθησαν ἐπὶ) ἐπορ. ἅμα ἐπί. ibid. ἐπὶ τῷ Φρέατι) ἐπὶ τὸ Φρέαρ. v. 20. Ναχὼρ) τῷ Ναχώρ. v. 21. Ὢξ) Οὔζ. v. 22. Χασζὰδ) Χαζάδ. ibid. καὶ τὸν Ἀζαῦ) καὶ Ἀζαῦ. ib. Φαλδὰς) Φαλδές. v. 23. καὶ Βαθουὴλ) Βαθουὴλ δέ. v. 24. Ῥεηρὰ) Ῥεῦμα. ibid. Μωχά.) Μοχά. CAP. XXIII. v. 2. ἐν γῇ) ἐν τῇ γῇ. v. 3. υἱοῖς Χὲτ) υἱοῖς τοῦ Χέτ.

4. πάροικος καὶ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν, δότε οὖν μοι κτῆσιν τάφου μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου
ἐκεῖ ἀπ' ἐμοῦ.

5. Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χὲτ πρὸς Ἀβραάμ, λέγοντες·

6. μὴ κύριε· ἄκουσον δὲ ἡμῶν. Βασιλεὺς παρὰ Θεοῦ σὺ εἶ ἐν ἡμῖν· ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον τὸν νεκρόν σου· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ, τοῦ θάψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ.

7. Ἀναστὰς δὲ Ἀβραὰμ προσεκύνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς υἱοῖς Χέτ·

8. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ἀβραάμ, λέγων· εἰ ἔχετε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ὥστε θάψαι τὸν νεκρόν μου ἀπὸ προσώπου μου, ἀκούσατέ μου, καὶ λαλήσατε περὶ ἐμοῦ Ἐφρὼν τῷ τοῦ Σαάρ,

9. καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν ὅ ἐστιν αὐτῷ, τὸ ὂν ἐν μερίδι τοῦ ἀ-
δότε γροῦ αὐτοῦ· ἀργυρίου τοῦ ἀξίου δότω μοι αὐτὸ ἐν ὑμῖν εἰς κτῆσιν μνημείου.

10. Ἐφρὼν δὲ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Χέτ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἐφρὼν ὁ Χετταῖος πρὸς Ἀβραάμ, εἶπεν ἀκουόντων τῶν υἱῶν Χὲτ καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν, λέγων·

11. παρ' ἐμοὶ γενοῦ κύριε, καὶ ἄκουσόν μου. Τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ, σοὶ δίδωμι· ἐναντίον τῶν πολιτῶν μου δέδωκά σοι· θάψον τὸν νεκρόν σου.

12. Καὶ προσεκύνησεν Ἀβραὰμ ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς,

13. καὶ εἶπε τῷ Ἐφρὼν εἰς τὰ ὦτα (ἐναντίον) παντὸς τοῦ λαοῦ τῆς γῆς· ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν μου· Τὸ ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἐκεῖ.

14. Ἀπεκρίθη δὲ Ἐφρὼν τῷ Ἀβραάμ, λέγων·

15. οὐχὶ κύριε· ἀκήκοα γάρ, γῆ τετρακοσίων διδράχμων ἀργυρίου· ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ τί ἂν εἴη τοῦτο; σὺ δὲ τὸν νεκρόν σου θάψον.

16. Καὶ ἤκουσεν Ἀβραὰμ τοῦ Ἐφρών, τοῦ
καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ τῷ Ἐφρὼν τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Χέτ, τετρακόσια δίδραχμα ἀργυρίου δοκίμου ἐμπόροις.

17. Καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς Ἐφρών, ὃς ἦν ἐν τῷ διπλῷ σπηλαίῳ, ὅς ἐστι κατὰ πρόσωπον Μαμβρῆ, ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον ὃ ἦν ἐν τῷ ἀγρῷ, ὅ ἐστιν ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κύκλῳ,

18. τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν, ἐναντίον τῶν υἱῶν Χὲτ καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν.

19. Μετὰ ταῦτα ἔθαψεν Ἀβραὰμ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ τῷ διπλῷ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῇ γῇ Χαναάν.

20. Καὶ

V. 4. δότε οὖν μοι) δότε μοι οὖν. ibid. μου ἐκεῖ) μου ἀπ' ἐμοῦ. V. 6. τὸ μν. αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ) οὐ μὴ κωλύσει τὸ μν. αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ. V. 7. υἱοῖς Χὲτ) υἱοῖς τοῦ χέτ. V. 8. Ἐφρὼν) Ἐφρώμ. V. 9. ἐν μερίδι) ἐν μέρει. ibid. δότε μοι) δότω μοι. V. 10. καὶ πάντων τῶν εἰσπ. εἰς τὴν πόλιν) καὶ τῶν εἰσπ. εἰς τὴν πόλιν πάντων. V. 11. ἐναντίον τῶν) ἐναντίον πάντων τῶν. V. 13. ἐναντίον παντὸς τοῦ) ἐναντίον τοῦ. V. 15. ἀκήκοα γάρ, τετρακ.) ἀκήκοα γάρ, γῆ τετρακ. ibid. ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ τί ἂν εἴη τοῦτο) ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. V. 16. τῷ Ἐφρών, καὶ) τοῦ Ἐφρών, καὶ. V. 17. ὃ ἦν αὐτῷ, καὶ) ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ.

20. Καὶ ἐκυρώθη ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, τῷ Ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν τάφου, παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ Ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος, προβεβηκὼς ἡμερῶν· καὶ Κύριος εὐλόγησε τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα.

2. Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, τῷ ἄρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ· θὲς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου,

3. καὶ ἐξορκιῶ σε Κύριον τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν Θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, μεθ' ὧν
μετ' αὐτῶν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.

4. ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου οὗ ἐγενόμην, πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου (Ἰσαὰκ) ἐκεῖθεν.

5. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς· μήποτε οὐ βούλεται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες ἐκεῖθεν;

6. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραάμ· πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ.

7. Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ Θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὃς ὤμοσέ μοι, λέγων· σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν.

8. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὅρκου μου τούτου· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ.

9. Καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

10. Καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ.

11. Καὶ ἐκοίμησε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὀψὲ, ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι.

12. Καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον, καὶ ποίησον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ.

13. Ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν, ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ.

14. Καὶ ἔσαι ἡ παρθένος ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω· ἐπίκλινον τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἴπῃ μοι· πίε σὺ, καὶ τὰς καμήλους σου

CAP. XXIV. v. 1. εὐλόγησε) ηὐλόγησε. v. 3. καὶ τῆς γῆς) καὶ τὸν Θεὸν τῆς γῆς. ibid. μετ' αὐτῶν) ἐν αὐτοῖς. v. 4. Ἀλλὰ εἰς τ. γ. μ. οὗ ἐγενόμην) ἀλλ' ἢ εἰς τ. γ. μ. οὗ ἐγεννήθην. v. 5. βούλεται) βούληται. v. 7. καὶ ὤμοσε) καὶ ὃς ὤμοσε. ibid. τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν) Ἰσαὰκ deest. v. 8. ἀπὸ τοῦ ὅρκου τούτου) ἀπὸ τοῦ ὅρκου μου. v. 11. ἐκοίμησε) ἐκοίμισε. v. 12. Κυρίου Ἀβρ.) Κυρίου μου Ἀβρ.

σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι, ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ.

15. Καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα ~ ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο, ἡ τεχθεῖσα Βαθουὴλ, υἱῷ Μελχὰς, τῆς γυναικὸς Ναχὼρ, ἀδελφοῦ δὲ Ἀβραὰμ, ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς.

16. Ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. Καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν, ἔπλησε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς, καὶ ἀνέβη.

17. Ἐπέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπε· πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου.

18. Ἡ δὲ εἶπε· πίε κύριε. Καὶ ἔσπευσε, καὶ καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, ἕως ἐπαύσατο πίνων.

19. Καὶ εἶπε· καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πίωσι.

20. Καὶ ἔσπευσε καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸ ποτιστήριον· καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι (ὕδωρ), καὶ ὑδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις.

21. Ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτήν· καὶ παρεσιώπα τοῦ γνῶναι ἢ εὐώδωκε Κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἢ οὔ.

22. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο (πᾶσαι) αἱ κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν
δραχμῆς ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, καὶ δύο ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν.

23. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν, καὶ εἶπε· θυγάτηρ τίνος εἶ; ἀνάγγειλόν μοι, εἰ ἔστι παρὰ τῷ πατρί σου τόπος ἡμῖν καταλῦσαι.

24. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· θυγάτηρ Βαθουὴλ εἰμι ἐγὼ, τοῦ Μελχὰς, ὃν ἔτεκε τῷ Ναχώρ.

25. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· καὶ ἄχυρα καὶ χόρτασμα πολὺ παρ' ἡμῖν, καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι.

26. Καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησε Κυρίῳ, καὶ εἶπεν·

27. εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλειπε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυρίου μου· ἐμὲ εὐώδωκε Κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.

28. Καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς, ἀπήγγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

29. Τῇ δὲ Ῥεβέκκᾳ ἀδελφὸς ἦν, ᾧ ὄνομα Λάβαν· καὶ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγήν.

30. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἴδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας τῆς ἀδελ- ψέλλια
φῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, λεγούσης· οὕτως λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἑστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς.

31. Καὶ

v. 14. Ἰσαὰκ) τῷ Ἰσαάκ. ib. τῷ κυρίῳ μου) μετὰ τοῦ κυρίου μου. v. 15. τῇ διανοίᾳ) τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ. v. 20. ἐπὶ τὸ ποτιστήριον) εἰς τὸ ποτιστήριον. ibid. ἀντλῆσαι ὕδωρ) ἀντλῆσαι πάλιν. v. 21. ἢ εὐώδωκε) εἰ εὐώδωκε. v. 22. δραχμῆς ὁλκῆς) δραχμὴν ὁλκῆς. v. 23. καταλῦσαι) τοῦ καταλῦσαι. v. 24. καὶ εἶπεν) ἡ δὲ εἶπεν. ibid. εἰμὶ ἐγὼ) ἐγὼ abest. v. 25. χόρτασμα πολὺ) χορτάσματα πολλά. v. 26. κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 27. ἐγκατέλειπε) ἐγκατέλιπε. ibid. δικαιοσύνην, καὶ) δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί. ib. ἐμὲ εὐώδωκε) ἐμέ τ' εὐώδωκε. v. 28. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. v. 30. ἴδε) εἶδε. ibid. τὰ ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας) τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσί. ib. οὕτως) οὕτω.

31. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο, εἴσελθε
Κύριος εὐλογητὸς Κυρίε, ἱνατί ἕστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἡτοίμασα τὴν οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς καμήλοις.

32. Εἰσῆλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλους, καὶ ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτοῦ·

33. καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ φάγω, ἕως τοῦ λαλῆσαί με τὰ ῥήματά μου. Καὶ εἶπαν· λάλησον.

34. Καὶ εἶπε· παῖς Ἀβραὰμ ἐγώ εἰμι.

35. Κύριος δὲ εὐλόγησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, ✕ καὶ καμήλους καὶ ὄνους.

36. Καὶ ἔτεκε Σάῤῥα ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου μου υἱὸν (ἕνα) τῷ κυρίῳ μου, μετὰ
αὐτόν. τὸ γηράσαι αὐτήν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ.

37. Καὶ ὥρκισέ με ὁ κύριός μου, λέγων· οὐ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν·

38. ἀλλ' ἢ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.

39. Εἶπα δὲ τῷ κυρίῳ μου· μήποτε οὐ πορευθῇ ἡ γυνὴ μετ' ἐμοῦ.

40. Καὶ εἶπέ μοι· Κύριος (ὁ Θεὸς) ᾧ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ, αὐτὸς ἐξαποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σοῦ, καὶ εὐοδώσει τὴν ὁδόν σου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τῆς φυλῆς μου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

41. Τότε ἀθῷος ἔσῃ ἐκ τῆς ἀρᾶς μου· ἡνίκα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν φυλήν μου, καὶ μὴ δῶσί σοι, καὶ ἔσῃ ἀθῷος ἀπὸ τοῦ ὁρκισμοῦ μου.

42. Καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν, εἶπα· Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραὰμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου, ἣν νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐπ' αὐτήν·

43. ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι ὕδωρ· καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω· πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου,

44. καὶ εἴπῃ μοι· καὶ πίε σὺ, καὶ ταῖς καμήλοις σου ὑδρεύσομαι· αὕτη ἡ γυνὴ, ἣν ἡτοίμασε Κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι, ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ.

45. Καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ μου, εὐθὺς Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων· καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ ὑδρεύσατο. Εἶπα δὲ αὐτῇ· πότισόν με.

46. Καὶ

v. 31. εὐλογητὸς Κύριος) εὐλογητὸς Κυρίου. v. 32. ὕδωρ τοῖς ποσὶν) ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσίν. v. 33. εἶπαν) εἶπεν. v. 35. εὐλόγησε) ηὐλόγησε. v. 38. ἀλλ' ἢ εἰς) ἀλλ' εἰς. v. 39. οὐ πορευθῇ) οὐ πορεύσεται. v. 41. ἐκ τῆς ἀρᾶς) ἀπὸ τῆς ἀρᾶς. ibid. μὴ δῶσί σοι) μή σοι δῶσι. v. 42. ἣν νῦν ἐγὼ) ἐν ᾗ νῦν ἐγώ. ibid. ἐπ' αὐτὴν) ἐν αὐτῇ. v. 43. ἕστηκα ἐπὶ τὴν πηγὴν) ἐφέστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς. ibid. ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι) ἐκπορεύσονται ἀντλῆσαι. ib. μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου) ἐκ τῆς ὑδρίας σου μικρὸν ὕδωρ. v. 44. πίε σὺ) καὶ σὺ πίε.

46. Καὶ σπεύσασα καθεῖλε τὴν ὑδρίαν (ἐπὶ τὸν βραχίονα) αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ εἶπε· πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ· καὶ ἔπιον, καὶ τὰς καμήλους μου ἐπότισε.

47. Καὶ ἠρώτησα αὐτὴν, καὶ εἶπα· τίνος θυγάτηρ εἶ; (ἀνάγγειλόν μοι.) Ἡ δὲ ἔφη· θυγάτηρ Βαθουὴλ εἰμι ἐγὼ, τοῦ υἱοῦ Ναχὼρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχά. Καὶ περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ
ψέλια ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς·

48. καὶ εὐδοκήσας προσεκύνησα Κυρίῳ, καὶ εὐλόγησα Κύριον τὸν Θεὸν τοῦ
μοι κυρίου μου Ἀβραὰμ, ὃς εὐώδωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας, λαβεῖν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

49. Εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου, ἀπαγγείλατέ μοι· εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστεράν.

50. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν καὶ Βαθουὴλ, εἶπαν· παρὰ Κυρίου ἐξῆλθε τὸ πρόσταγμα τοῦτο· οὐ δυνησόμεθα ἔν σοι ἀντειπεῖν κακὸν καλῷ.

51. Ἰδοὺ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου· λαβὼν ἀπότρεχε, καὶ ἔστω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.

52. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν
τούτων παῖδα τὸν Ἀβραὰμ τῶν ῥημάτων αὐτῶν, προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν Κυρίῳ.

53. Καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν, ἔδωκε τῇ Ῥεβέκκᾳ· καὶ δῶρα ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς.

54. Καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ ἐκοιμήθησαν. Καὶ ἀναστὰς πρωῒ, εἶπεν· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.

55. Εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, καὶ ἡ μήτηρ· μεινάτω ἡ παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται.

56. Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ κατέχετέ με, καὶ Κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.

57. Οἱ δὲ εἶπαν· καλέσωμεν τὴν παῖδα, καὶ ἐπερωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς.

58. Καὶ ἐκάλεσαν Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ· ἦ πορεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Καὶ εἶπε· πορεύσομαι.

59. Καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν παῖδα τὸν Ἀβραὰμ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.

60. Καὶ εὐλόγησαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ εἶπαν αὐτῇ· ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ· γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

61. Ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἅβραι

v. 46. καμήλους μου) καμήλους. v. 47. τίνος θυγάτηρ εἶ) θυγάτηρ τίνος εἶ. ibid. εἰμὶ ἐγὼ τοῦ υἱοῦ Ναχὼρ) εἰμὶ υἱοῦ τοῦ Ναχώρ. ib. ψέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας) ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας. v. 48. κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. ibid. εὐώδωσέ μοι) εὐώδωσέ με. v. 49. μου, ἀπαγγείλατέ μοι· ἵνα) μου, εἰ δὲ μὴ ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα. ibid. ἢ εἰς ἀριστεράν.) ἢ ἀριστεράν. v. 50. τὸ πρόσταγμα) τὸ πρᾶγμα. ibid. δυνησόμεθα ἔν σοι) δυνησόμεθά σοι. ib. κακὸν καλῷ) κακὸν ἢ καλόν. v. 52. τὸν Ἀβραὰμ) τοῦ Ἀβραάμ. ibid. ῥημάτων τούτων) ῥημάτων αὐτῶν. ib. κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 53. ἔδωκε Ῥεβ.) ἔδωκεν τῇ Ῥεβέκκᾳ. v. 54. αὐτὸς καὶ) καὶ αὐτὸς καὶ. ibid. ἀναστὰς πρωῒ) ἀναστὰς τὸ πρωΐ. v. 56. ὁδόν μου) adjicit C. R. ἐν ἐμοί. v. 57. ἐπερωτήσωμεν) ἐρωτήσωμεν. v. 58. Ῥεβέκκαν) τὴν Ῥεβέκκαν. ibid. καὶ εἶπε) ἡ δὲ εἶπε. v. 59. τὸν Ἀβραὰμ) τοῦ Ἀβραάμ. v. 60. Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν) Ῥεβέκκαν. reliqua non habet C. R.

βραι αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν Ῥεβέκκαν, ἀπῆλθεν.

62. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ Φρέαρ τῆς ὁράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς λίβα.

63. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δείλης· καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἴδε καμήλους ἐρχομένας.

64. Καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδε τὸν Ἰσαάκ· καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου.

65. Καὶ εἶπεν τῷ παιδί· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; Εἶπε δὲ ὁ παῖς· οὗτος ἐστιν ὁ κύριός μου. Ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον, περιεβάλετο.

66. Καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐποίησεν.

67. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτοῦ γυνή, καὶ ἠγάπησεν αὐτήν· καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάῤῥας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΕ΄. XXV.

Προσθέμενος δὲ Ἀβραὰμ, ἔλαβε γυναῖκα, ᾗ ὄνομα Χεττούρα.

2. Ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν Ζεμ-
Μαδαὶμ βρᾶν, καὶ τὸν Ἰεξὰν, καὶ τὸν Μαδὰν, καὶ τὸν Μαδιὰμ, καὶ τὸν Ἰεσβὸκ, καὶ τὸν Σαυέ.

3. Ἰεξὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαβὰν, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Δαιδάν. Υἱοὶ δὲ Δαιδὰν ἐγένοντο Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδεὴλ, καὶ Ἀσουρὶμ, καὶ Λατουσιεὶμ, καὶ
Λαωμείμ. Λοωμεὶμ

4. Υἱοὶ δὲ Μαδιάμ· Γεφὰρ, καὶ Ἀ-
φὲρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἀβιρὰ, καὶ Θερ- Ἀβορὰ
γαμά· οὗτοι πάντες ἦσαν υἱοὶ Χεττούρας.

5. Ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

6. καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, πρὸς ἀνατολὰς εἰς γῆν ἀνατολῶν.

7. Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν ζωῆς Ἀβραὰμ ὅσα ἔζησεν, ἑκατὸν ἑβδομηκονταπέντε ἔτη·

8. καὶ ἐκλείπων ἀπέθανεν Ἀβραὰμ ἐν γήρει καλῷ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

9. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ οἱ (δύο) υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, εἰς τὸν ἀγρὸν Ἐφρὼν, τοῦ Σαὰρ τοῦ Χετταίου, ὅ ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ,

10 τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ· ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

v. 62. ἐπορεύετο) διεπορεύετο. v. 63. ὀφθαλμοῖς, ἴδεν) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἴδε. v. 64. ἴδεν) ἴδε.
CAP. XXV. v. 2. Ζεμβρᾶν) Ζομβρᾶν. ibid. Ἰεξὰν) Ἰεξάν. ib. Μαδιὰμ) Μαδιὰλ. ib. Ἰεσβὸκ) Ἰεσβώκ. ib. Σαυέ) Σωέ. v. 3. Ἰεξὰν) Ἰεξάν. ibid. Σαβὰν) Σαβά. ib. καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Δαιδὰν) καὶ τὸν Δεδάν. ib. υἱοὶ δὲ Δαιδὰν ἐγένοντο Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδεὴλ, καὶ Ἀσουρὶμ) υἱοὶ δὲ Δεδὰν Ἀσσουριεὶμ. ib. Λαωμείμ) Λαωμιείμ. v. 4. Ἀφὲρ) Ἀφείρ. ibid. Ἀβορὰ, καὶ Θεργαμά· οὗτοι πάντες) Ἀβειδὰ, καὶ Ἐλδαγά. πάντες οὗτοι. v. 7. ἡμερῶν ζωῆς) ἡμερῶν τῆς ζωῆς. v. 8. ἐν γήρει) ἐν γήρᾳ. v. 9. οἱ δύο υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. ὅ ἐστιν) ὅς ἐστιν. v. 10. υἱῶν Χέτ) υἱῶν τοῦ Χέτ.

11. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ, εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ κατῴκησεν Ἰσαὰκ παρὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως.

12. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραὰμ, ὃν ἔτεκεν Ἄγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη Σάῤῥας τῷ Ἀβραάμ·

13. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν
ὄνομα Ἰσμαὴλ, κατ' ὀνόματα τῶν γενεῶν αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰσμαὴλ Ναβαϊώθ, καὶ Κηδὰρ, καὶ Ναβδεὴλ, καὶ Μασσάμ,

14. καὶ Μασμὰ, καὶ Ἰδουμὰ, καὶ Μασσῆ,

15. καὶ Χοδδὰν, καὶ Θαιμὰν, καὶ Ἰετοὺρ, καὶ Ναφὲς, καὶ Κεδμά.

16. Οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαὴλ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐ-
ἔθνος τῶν· δώδεκα ἄρχοντες κατὰ ἔθνη αὐτῶν.

17. Καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ ἔτη· καὶ ἐκλείπων ἀπέθανε, καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ.

18. Κατῴκησε δὲ ἀπὸ Εὐιλὰτ ἕως
Σουὴλ Σοὺρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῴκησε.

19. Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ, τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ· Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ.

20. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὅτε ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν θυγατέρα Βαθουὴλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λάβαν τοῦ Σύρου, ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

21. Ἐδεῖτο δὲ Ἰσαὰκ Κυρίου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν· ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Θεὸς, καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ Ῥεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ.

22. Ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ. Εἶπε δέ· εἰ οὕτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ Κυρίου.

23. Καὶ εἶπε Κύριος αὐτῇ· δύο ἔθνη ἐν τῇ γαστρί σου εἰσὶ, καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

24. Καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς.

25. Ἐξῆλθε δὲ ὁ υἱὸς ὁ πρωτότοκος πυῤῥάκης, ὅλος, ὡσεὶ δορὰ, δασύς· ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἡσαῦ.

26. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης Ἡσαῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἑξήκοντα, ὅτε ἐγέννησεν αὐτοὺς Ῥεβέκκα.

27. Ηὐξήθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι· καὶ ἦν Ἡσαῦ ἄνθρωπος εἰδὼς κυνηγεῖν, ἄγροικος· Ἰακὼβ δὲ ἦν ἄνθρωπος ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν.

28. Ἠγά-

V. 11. τὸν υἱὸν) υἱὸν absque articulo. V. 12. Ἄγαρ ἡ παιδίσκη) Ἄγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη. V. 13. κατ' ὄνομα) κατ' ὀνόματα. ibid Ἰσμαὴλ Ναβαιώθ) interponitur copula καί. V. 14. Ἰδουμὰ) Δουμά. V. 16. κατὰ ἔθνος) κατὰ ἔθνη. V. 18. Εὐιλὰτ) Εὐιλάτ. ibid. ἕως Σεὴλ) ἕως Σούρ. V. 20. Μεσοποταμίας) addit Συρίας ibid. γυναῖκα) εἰς γυναῖκα. V. 21. ἐδεῖτο) ἐδέετο. ibid. καὶ ἔλαβεν) καὶ συνέλαβεν. V. 23. ἐν τῇ γαστρί) ἐν γαστρί. V. 24. ἐν τῇ γαστρί) ἐν τῇ κοιλίᾳ. V. 25. ὁ υἱὸς ὁ πρωτότοκος) ὁ πρωτότοκος. V. 26. ὅτε ἐγέννησεν) ὅτε ἔτεκεν. V. 27. Ἰακὼβ δὲ ἦν ἄνθρ.) Ἰακὼβ δὲ, ἄνθρ.

28. Ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἡ θήρα αὐτοῦ βρῶσις αὐτῷ· Ῥεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ.

29. Ἥψησε δὲ Ἰακὼβ ἕψεμα· ἦλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τοῦ πεδίου, ἐκλείπων.

30. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ· γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ ἑψέματος τοῦ πυῤῥοῦ τού-
τὸ του, ὅτι ἐκλείπω ἐγώ. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐδώμ.

31. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Ἡσαῦ· ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου (ἐμοί).

32. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ. ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾷν, καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτοκεῖα;

33. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακώβ· ὄμοσόν μοι σήμερον. Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτοκεῖα αὐτοῦ τῷ Ἰακώβ.

34. Ἰακὼβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἡσαῦ ἄρτον καὶ ἕψεμα φακοῦ, καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἀναστὰς ᾤχετο· καὶ ἐφαύλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτοκεῖα.

ΚΕΦ. Κϛʹ. XXVI.

Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότερον, ὃς ἐγενήθη ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ Ἀβραάμ· ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιεὶμ εἰς Γέραρα.

2. Ὤφθη δὲ αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπε· μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον, κατοίκησον δὲ ἐν τῇ γῇ, ᾗ ἄν σοι εἴπω,

3. καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, καὶ στήσω τὸν ὅρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου.

4. καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς·

5. ἀνθ᾽ ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου.

6. Καὶ κατῴκησεν Ἰσαὰκ ἐν Γεράροις.

7. Ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (ὅτι) ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν, (ὅτι) γυνή μου ἐστί, μή ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ῥεβέκκας, ὅτι ὡραία τῇ ὄψει ἦν.

8. Ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ· παρακύψας δὲ Ἀβιμέλεχ ὁ βασιλεὺς Γεράρων διὰ τῆς θυρίδος, ἴδε τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

9. Ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἆρά γε γυνή σου ἐστί· τί ὅτι εἶπας, ἀδελφή μου ἐστίν; Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσαάκ· εἶπα γάρ, μή ποτε ἀποθάνω δι᾽ αὐτήν.

v. 29. ἕψεμα) ἕψημα. v. 30. ἑψέματος τοῦ πυῤῥοῦ) ἑψήματος πυῤῥοῦ. ibid. ἐκλείπω ἐγώ) deest ἐγώ. ib. Διὰ τὸ) διὰ τοῦτο. v. 32. εἶπε δὲ) καὶ εἶπεν ibid. πρωτοτοκεῖα) πρωτοτόκια : ita quoque vers. 33. 34. v. 34. ἕψεμα) ἕψημα. CAP. XXVI. v. 1. ὃς ἐγενήθη ἐν τῷ χρόνῳ) ὃς ἐγίνετο ἐν τῷ καιρῷ. v. 3. ὤμοσα Ἀβρ.) ὤμοσα τῷ Ἀβρ. v. 4. ἐνευλογηθήσονται) εὐλογηθήσονται. v. 6 καὶ κατῴκησεν) κατῴκησε δέ. v. 7. ὅτι ἀδελφή) ὅτι deest. v. 8. παρακύψας δὲ) καὶ παρακύψας. ibid. ἴδεν) εἶδε.

10. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ· τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη τις τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ ἐπήγαγες ἐφ᾽ ἡμᾶς ἄγνοιαν.

11. Συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἢ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, θανάτου ἔνοχος ἔσαι.

12. Ἔσπειρε δὲ Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθήν· εὐλόγησε δὲ αὐτὸν Κύριος.

13. Καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ προβαίνων, μείζων ἐγίνετο, ἕως οὗ μέγας ἐγίνετο σφόδρα.

14. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων, καὶ κτήνη βοῶν, καὶ γεώργια πολλά· ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλιστιεὶμ.

15. Καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ, καὶ ἔπλησαν αὐτὰ γῆς.

16. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ· ἄπελθε ἀφ᾽ ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα.

17. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαὰκ, καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ.

18. Καὶ πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξε τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιεὶμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ὠνόμασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

19. Ὤρυξαν δὲ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων, καὶ εὗρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος.

20. Καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαὰκ, φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ φρέατος (ἐκείνου), Ἀδικία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτόν·

21. Ἀπάρας δὲ Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκείνου· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐχθρία.

22. Ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον, καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Εὐρυχωρία, λέγων· διότι νῦν ἐπλάτυνε Κύριος ἡμῖν, καὶ ηὔξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς.

23. Ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου.

24. Καὶ ὤφθη αὐτῷ Κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, μὴ φοβοῦ· μετὰ σοῦ γάρ εἰμι, καὶ εὐλογήσω σε, καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου διὰ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου.

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ· ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ φρέαρ.

26. Καὶ

v. 10. τις τοῦ γένους) τις ἐκ τοῦ γένους. ibid. ἐπήγαγες ἐφ᾽) ἐπήγαγες ἂν ἐφ᾽. v. 11. ὁ ἁπτόμενος) ὁ ἀψάμενος. ibid. ἢ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, θανάτου) καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, θανάτῳ. v. 13. ἐγίνετο) ἐγένετο. bis h. versu. v. 18. ὠνόμασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ) ὠνόμασεν ὁ πατήρ. v. 19. ὤρυξαν δὲ) καὶ ὤρυξαν. v. 20. ἐκάλεσεν) ἐκάλεσαν. ibid. τοῦ φρέατος ἐκείνου) τοῦ φρέατος. v. 21. Ἀπάρας δὲ Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν) ommittit Ἰσαάκ. v. 24. διὰ Ἀβραὰμ) δι᾽ Ἀβραάμ. v. 25. Ἰσαὰκ φρέαρ·) addit C. R. ad hæc verba; ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων.

26. Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμ-
Φικὸλ φαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ Φικὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

27. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαάκ· ἵνα τί ἤλθατε πρός με; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με, καὶ ἀπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν.

28. Καὶ εἶπαν ἰδόντες ἑωράκαμεν, ὅτι ἦν Κύριος μετὰ σοῦ, καὶ εἴπαμεν· γενέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον σου, καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην,

29. μὴ ποιήσειν μεθ' ἡμῶν κακὰ, καθότι ἡμεῖς σε οὐκ ἐβδελυξάμεθα, καὶ ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς, καὶ ἐξαπεστείλαμέν σε μετ' εἰρήνης· καὶ νῦν σὺ εὐλογητὸς ὑπὸ Κυρίου.

30. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον.

31. Καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ, ὤμοσαν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰσαὰκ, καὶ ἀπῴχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτηρίας.

32. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες Ἰσαὰκ, ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ ὤρυξαν, καὶ εἶπαν· οὐχ εὕρομεν ὕδωρ.

33. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὅρκος· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῇ πόλει, Φρέαρ ὅρκου, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

34. Ἦν δὲ Ἡσαῦ ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰεδὶν, θυγατέρα Βεὴρ τοῦ Χετταίου, καὶ τὴν Μασεμμαὶθ, θυγατέρα Αἰλὼμ τοῦ Εὐαίου· Αἰλὼμ

35. καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκᾳ.

ΚΕΦ. ΚΖʹ. XXVII.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ γηρᾶσαι Ἰσαὰκ, καὶ ἠμβλύνθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾷν· καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· υἱέ μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγώ.

2. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου.

3. Νῦν οὖν λάβε τὸ σκεῦος, τήν τε φαρέτραν, καὶ τὸ τόξον, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον, καὶ θήρευσόν μοι θήραν

4. καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγώ· καὶ ἐνεγκόν μοι, ἵνα φάγω, ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου, πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

5. Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος Ἰσαὰκ πρὸς Ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ἐπορεύθη δὲ Ἡσαῦ εἰς τὸ πεδίον, θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

6. Ῥεβέκκα δὲ εἶπε πρὸς Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω· ἴδε, ἐγὼ ἤκουσα τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου, λέγοντος·

v. 26. Φικὸλ) Φιχώλ. v. 27. ἤλθατε) ἤλθετε. ibid. ἀπεστείλατε) ἐξαπεστείλατε. v. 28. καὶ εἶπαν) οἱ δὲ εἶπαν. v. 29. ποιήσειν) ποιῆσαι. ibid. κακὰ) κακόν. ib. ἡμεῖς σε οὐκ ἐβδ.) οὐκ ἐβδ. σε ἡμεῖς. ib. σὺ εὐλογητὸς) εὐλογημένος σύ. v. 31. ὤμοσαν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ) ὤμοσεν ἕκαστος τῷ πλησίον. v. 33. ἐκάλ. τὸ ὄνομα αὐτοῦ) ἐκάλεσεν αὐτό. ibid. τὸ ὄνομα τῇ πόλει,) ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ. v. 34. Ἰεδὶν) Ἰουδίθ. ibid. Βεὴρ) Βεώχ. ib. Μασεμμαὶθ) Βασεμμάθ. ib. Αἰλὼμ) Ἐλών. ib. τοῦ Εὐαίου) Χετταίου. CAP. XXVII. v. 1. Ἰσαὰκ) τὸν Ἰσαάκ. ibid. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ) καὶ εἶπεν, Ἰδού. v. 3. σκεῦος, τὴν) σκεῦός σου, τήν. v. 4. ἐνεγκόν μοι) ἔνεγκέ μοι. ibid. πρὸ τοῦ ἀποθ.) πρὶν ἀποθ. v. 6. πρὸς Ἰακὼβ) πρὸς τὸν Ἰακώβ. ibid. Ἴδε, ἐγὼ ἤκουσα) ἐγὼ deest.

7. ἔνεγκόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον Κυρίου, πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

8. Νῦν οὖν υἱέ μου ἄκουσόν μου, καθὰ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι·

9. καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα, λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἁπαλοὺς καὶ καλοὺς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φιλεῖ·

10. καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου, πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν.

11. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ῥεβέκκαν τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἔστιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασὺς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος·

12. μή ποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ᾽ ἐμαυτὸν κατάραν, καὶ οὐκ εὐλογίαν.

13. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ· ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ κατάρα σου, τέκνον· μόνον ὑπάκουσον τῆς φωνῆς μου, καὶ πορευθεὶς ἔνεγκέ μοι.

14. Πορευθεὶς δὲ ἔλαβε, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ ※ αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

15. Καὶ λαβοῦσα Ῥεβέκκα τὴν στολὴν Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλὴν, ἣ ἦν παρ᾽ αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐνέδυσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον.

16. καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ γυμνὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ·

17. καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους οὓς ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.

18. Καὶ εἰσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ, εἶπε δέ· πάτερ μου. Ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ· τίς εἶ σὺ, τέκνον;

19. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ (ὁ υἱὸς αὐτοῦ) τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἐγὼ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου, ἐποίησα καθὰ ἐλάλησάς μοι· ἀναστὰς κάθισον, καὶ φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου.

20. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· τί τοῦτο, ὃ ταχὺ εὗρες ὦ τέκνον; Ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι παρέδωκε Κύριος ὁ Θεός ※ σου ⸔ ἐναντίον μου.

21. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ· ἔγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ, ἢ οὔ.

22. Ἤγγισε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἡ φωνὴ, φωνὴ Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ.

23. Καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ χεῖρες Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖαι· καὶ ηὐλόγησεν αὐτόν.

24. Καὶ εἶπε· σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ; Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγώ.

25. Καὶ εἶπε· προσάγαγέ μοι, καὶ φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου τέκνον, ὅπως εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου. Καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιε.

26. Καὶ

v. 8. υἱέ, ἄκουσον) υἱέ μου, ἄκουσον. ib. ἐντέλ. σοι) σοι ἐντέλλομαι. v. 12. ὁ πατήρ μου) ὁ πατήρ. v. 13. ὑπάκουσον τῆς φωνῆς) ἐπάκουσόν μου τῆς φωνῆς. v. 15. οἴκῳ, καὶ ἐνέδυσεν Ἰακώβ) οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν Ἰακώβ. v. 18. πάτερ μου) πάτερ. v. 19. Ἰακὼβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ) Ἰακώβ, reliqua non habet. ibid. τῷ πατρὶ αὐτοῦ) illud αὐτοῦ deest. ib. ἐποίησα) πεποίηκα. ib. φάγε τῆς) φάγε ἀπὸ τῆς. v. 20. ὁ Θεός) addit σου. v. 22. ἡ φωνή) ἡ μὲν φωνή. v. 23. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 25. ὅπως) ἵνα.

26. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· ἔγγισόν μοι, καὶ φίλησόν με, τέκνον.

27. Καὶ ἐγγίσας ἐφίλησεν αὐτόν· καὶ ὠσφράνθη τὴν ὀσμὴν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ὀσμὴ τοῦ υἱοῦ μου, ὡς ὀσμὴ ἀγροῦ πλήρους, ὃν ηὐλόγησε Κύριος·

28. καὶ δῴη σοι ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ (ἄνωθεν), καὶ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου·

29. καὶ δουλευσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ προσκυνήσουσί σοι ἄρχοντες· καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ προσκυνήσουσί σε οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου· ὁ καταρώμενός σε, ἐπικατάρατος· ὁ δὲ εὐλογῶν σε, εὐλογημένος.

30. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύσασθαι Ἰσαὰκ εὐλογοῦντα τὸν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τῆς θήρας αὐτοῦ.

31. Καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα, καὶ προσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἀναστήτω ὁ πατήρ μου, καὶ φαγέτω ἀπὸ τῆς θήρας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου.

32. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· τίς εἶ σύ; Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ υἱός σου ὁ πρωτότοκος Ἠσαῦ.

33. Ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα, καὶ εἶπε· τίς οὖν ὁ θηρεύσας μοι θήραν, καὶ εἰσενέγκας μοι; καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων πρὸ τοῦ σε εἰσελθεῖν, καὶ ηὐλόγησα αὐτὸν, καὶ εὐλογημένος ἔσται. ἔξω

34. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤκουσεν Ἠσαῦ τὰ ῥήματα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνεβόησε (Ἠσαῦ) φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα, καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· εὐλόγησον δὴ κἀμὲ, πάτερ.

35. Εἶπε δὲ αὐτῷ· ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σου.

36. Καὶ εἶπε· δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακώβ· ἐπτέρνικε γάρ με ἤδη δεύτερον τοῦτο· τά τε πρωτοτοκεῖά μου εἴληφε, καὶ νῦν εἴληφε τὴν εὐλογίαν μου. Καὶ εἶπεν Ἠσαῦ τῷ πατρὶ αὐτοῦ· οὐχ ὑπελίπου μοι εὐλογίαν, πάτερ;

37. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ, εἶπε τῷ Ἠσαῦ· εἰ κύριον αὐτὸν ἐποίησά σου, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐποίησα αὐτοῦ οἰκέτας, σίτῳ καὶ οἴνῳ ἐστήρισα αὐτὸν, σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;

38. Εἶπε δὲ Ἠσαῦ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ· μὴ εὐλογία μία σοι ἐστι, πάτερ; εὐλόγησον δὴ κἀμὲ πάτερ. Κατανυχθέντος δὲ Ἰσαὰκ, ἀνεβόησε φωνῇ Ἠσαῦ, καὶ ἔκλαυσεν.

39. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πιότη-

τος

v. 27. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. bis hoc versu. v. 28. οὐρανοῦ ἄνωθεν) οὐρανοῦ. v. 29. προσκυνήσουσί σοι) προσκυνησάτωσάν σοι. ibid. προσκυν. σε οἱ υἱοὶ) προσκυν. σοι οἱ υἱοί. v. 30. τὸν Ἰακὼβ τὸν) Ἰακὼβ τόν. ibid. ὡς ἐξῆλθεν) ὡς ἂν ἐξῆλθεν. ib. ἀπὸ τῆς θήρας αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 31. πατρὶ αὐτοῦ· ἀναστήτω) πατρί· ἀναστήτω. ibid. φαγέτω τῆς) φαγέτω ἀπὸ τῆς. v. 33. πρὸ τοῦ σε εἰσελθεῖν, καὶ ηὐλόγησα) πρὸ τοῦ ἐλθεῖν σε; καὶ εὐλόγησα. ibid. ἔσται) ἔσται. v. 34. Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ) τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ. ibid. ἀνεβ. Ἠσαῦ) Ἠσαῦ deest. v. 36. γάρ με ἤδη) γάρ με ἰδε. ibid. πρωτοτοκεῖα) πρωτοτοκία. ib. εἴληφεν τὴν εὐλ.) ἔλαβε τὴν εὐλ. v. 37. ἐποίησα) πεποίηκα. bis eod. versu. ibid. ἐστήρισα) ἐστήριξα. v. 38. πρὸς Ἰσαὰκ τὸν) Ἰσαὰκ deest. ibid. à fine versus addit C. R. κατανυχθέντος δὲ Ἰσαὰκ, ἀνεβόησε φωνῇ Ἠσαῦ, καὶ ἔκλαυσεν.

τος τῆς γῆς ἔσαι ἡ κατοίκησίς σου, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν·

40. καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρῃ σου ζήσῃ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις· ἔσαι δὲ ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς καὶ ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου.

41. Καὶ ἐνεκότει Ἡσαῦ τῷ Ἰακὼβ περὶ τῆς εὐλογίας, ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ· ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρός μου, ἵνα ἀποκτείνω Ἰακὼβ τὸν ἀδελφόν μου.

42. Ἀπηγγέλη δὲ ⨯ τῇ Ῥεβέκκᾳ τὰ ῥήματα Ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου· καὶ πέμψασα ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοι, τοῦ ἀποκτεῖναί σε.

43. Νῦν οὖν τέκνον, ἄκουσόν μου τῆς φωνῆς, καὶ ἀνασὰς ἀπόδραθι (εἰς τὴν Μεσοποταμίαν) πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελφόν μου εἰς Χαῤῥάν·

44. καὶ οἴκησον μετ᾽ αὐτοῦ ἡμέρας τινὰς,

45. ἕως τοῦ ἀποσρέψαι τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπιλάθηται ἃ πεποίηκας αὐτῷ· καὶ ἀποσείλασα μεταπέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μή ποτε ἀτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

46. Εἶπε δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσαάκ· προσώχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν Χέτ· εἰ λήψεται Ἰακὼβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί μοι ζῆν;

ΚΕΦ. ΚΗ΄. XXVIII.

Προσκαλεσάμενος δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων· οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Χαναάν.

2. Ἀνασὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ⁜ Συρίας˝ εἰς τὸν οἶκον Βαθουὴλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρός σου, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός σου.

3. Ὁ δὲ Θεός μου εὐλογήσαι σε, καὶ αὐξήσαι σε, καὶ πληθύναι σε, καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν·

4. καὶ δῴη σοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ, κληρονομῆσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου, ἣν δέδωκεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ.

5. Καὶ ἀπέσειλεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ Σύρου, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας τῆς μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ.

6. Ἴδε δὲ Ἡσαῦ ὅτι εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ ἀπέσειλεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ⁜ Συρίας˝, λαβεῖν ἑαυτῷ γυναῖκα ἐκεῖθεν, ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων· οὐ λήψῃ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων Χαναάν, ἀπῴχετο.

7. καὶ

v. 40. μαχαίρῃ) μαχαίρᾳ. v. 45. ἀτεκνωθῶ) ἀποτεκνωθῶ. ibid. δύο ὑμῶν) δύο ἡμῶν. v. 46. μοι ζῆν) μοι τὸ ζῆν. CAP. XXVIII. v. 1. Χαναάν) τῶν Χαναναίων. v. 2. Μεσοποταμίαν Συρίας) Συρίας deest. v. 4. πατρός σου, σοὶ) πατρός μου σοι. ibid. δέδωκεν) ἔδωκεν. v. 5. ἀδελφὸν δὲ Ῥεβ.) δὲ abest. v. 6. ἀπῴχετο εἰς) ἀπέσειλεν εἰς. ibid. γυναῖκα, ἐν) γυναῖκα ἐκεῖθεν, ἐν. ib. ἀπὸ τῶν θυγατέρων Χαναάν) ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων.

7. καὶ ἤκουσεν Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τῆς μητρὸς ἑαυτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ※ Συρίας.

8. Καὶ ἰδὲν Ἡσαῦ ὅτι πονηραί εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναὰν ἐναντίον Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,

9. καὶ ἐπορεύθη Ἡσαῦ πρὸς Ἰσμαήλ, καὶ ἔλαβε τὴν Μαελὲθ θυγατέρα Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβραάμ, ἀδελφὴν Ναβαιὼθ, πρὸς ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ γυναῖκα.

10. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου, καὶ ἐπορεύθη εἰς Χαῤῥάν.

11. Καὶ ἀπήντησε τόπῳ, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ (ἔδυ γάρ ὁ ἥλιος) καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου, καὶ ἐπέθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

12. Καὶ ἐνυπνιάσθη, καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς.

13. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου.

14. καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν, καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βοῤῥᾶν, καὶ ἐπ' ἀνατολάς· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου.

θαλάσσης

15. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, διαφυλάσσων σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, οὗ ἐὰν πορευθῇς, καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι.

16. Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ὅτι ἔστι Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν.

17. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ εἶπεν· ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἢ οἶκος Θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.

18. Καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ τὸ πρωΐ, καὶ ἔλαβε τὸν λίθον ὃν ἔθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς.

19. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Οἶκος Θεοῦ· καὶ Οὐλαμλοὺζ ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον. Οὐλαμμαῦς

20. Καὶ ηὔξατο Ἰακὼβ εὐχὴν, λέγων· ἐὰν ᾖ Κύριος ὁ Θεὸς μετ' ἐμοῦ, καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι,

21. καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ἔσται μοι Κύριος εἰς Θεόν·

22. καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται μοι οἶκος Θεοῦ· καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι.

v. 7. μητρὸς ἑαυτοῦ) μητρὸς αὐτοῦ. ibid. Μεσοποταμίαν) addit Συρίας. v. 8. καὶ ἰδὲν Ἡσαῦ) ἰδὼν δὲ καὶ Ἡσαῦ. v. 9. καὶ ἐπορεύθη) καὶ non habet. ibid. Ναβαιώθ) Ναβεώθ. v. 11. ἐπέθηκε) ἔθηκε. v. 12. ἐπ' αὐτῆς) ἐπ' αὐτῇ. v. 13. ἐγὼ ὁ Θεὸς) ἐγώ εἰμι ὁ Θεός. v. 14. τῆς θαλάσσης) τῆς γῆς. ibid. καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βοῤῥᾶν, καὶ ἐπ' ἀνατολάς) καὶ λίβα, καὶ βοῤῥᾶν, καὶ ἐπὶ ἀνατολάς. v. 15. ἐγὼ μετὰ) ἐγώ εἰμι μετά. ibid. οὗ ἐὰν) οὗ ἂν. v. 16. ἀπὸ τοῦ) ἐκ τοῦ. v. 18. ἔθηκεν) ὑπέθηκεν. v. 19. ἐκάλεσεν Ἰακὼβ) deest Ἰακώβ. ibid. Οὐλαμμαῦς) Οὐλαμλούζ. v. 21. ἔσται μοι κύριος) ἔσται κύριός μοι.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν υἱὸν Βαθουὴλ τοῦ Σύρου, ἀδελφὸν δὲ Ῥεβέκκας μητρὸς Ἰακὼβ καὶ Ἡσαῦ.

2. Καὶ ὁρᾷ, καὶ ἰδοὺ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ· ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια προβάτων, ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτοῦ, ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκείνου ἐπότιζον τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ φρέατος.

ἐπὶ τὸ αὐτὸ

3. Καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια· καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα· καὶ ἀπεκαθίσων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

4. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακώβ· ἀδελφοὶ, πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; Οἱ δὲ εἶπαν· ἐκ Χαῤῥὰν ἐσμέν.

5. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ; Οἱ δὲ εἶπαν· γινώσκομεν.

6. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὑγιαίνει; Οἱ δὲ εἶπαν· ὑγιαίνει. (Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,) καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων (τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς).

7. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ· ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλὴ, οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκετε.

8. Οἱ δὲ εἶπαν· οὐ δυνησόμεθα, ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας; καὶ ἀποκυλίσωσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα.

9. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, καὶ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ Λάβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

10. Ἐγένετο δὲ ὡς ἴδεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ, θυγατέρα Λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν Ἰακὼβ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐφίλησεν Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ, καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ, ἔκλαυσε.

12. Καὶ ἀνήγγειλεν ✕ Ἰακὼβ τῇ Ῥαχὴλ, ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί· καὶ δραμοῦσα, ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφίλησε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο τῷ Λάβαν πάντας τοὺς λόγους τούτους.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν ἐκ τῶν

ὀστῶν

CAP. XXIX. v. 2. ἐπὶ τὸ αὐτὸ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 6. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος) hæc desiderantur in C. R. ibid. τοῦ πατρὸς αὐτῆς &c. usque ad fin. versus non exhibet C. R. v. 8. ἀποκυλίσωσι) ἀποκυλίσωσι. v. 9. καὶ Ῥαχὴλ) καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ. v. 10. ἴδεν) εἶδεν. ibid. θυγατέρα) τὴν θυγατέρα. ib. μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν) μητρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσελθὼν. ib. ἐπότισεν) ἐπότιζε. v. 12. Καὶ ἀνήγγειλεν) Καὶ ἀπήγγειλε. v. 13. καὶ ἐγένετο) Ἐγένετο δὲ. ibid. συνάντησιν αὐτοῦ) συνάντησιν αὐτῷ.

ὀστῶν μου, καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου εἶ σύ· καὶ ἦν μετ᾽ αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν.

15. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ· ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, οὐ δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι, τίς ὁ μισθός σου ἐστί.

16. Τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι, Λεία· καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ, Ῥαχήλ.

17. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λείας ἀσθενεῖς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλὴ τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει.

18. Ἠγάπησε δὲ Ἰακὼβ τὴν Ῥαχὴλ, καὶ εἶπε· δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη περὶ Ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου τῆς νεωτέρας.

19. Εἶπε δὲ (αὐτῷ) Λάβαν· βέλτιον δοῦναί με αὐτήν σοι, ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ᾽ ἐμοῦ.

20. Καὶ ἐδούλευσεν Ἰακὼβ περὶ Ῥαχὴλ ἑπτὰ ἔτη· καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν αὐτήν.

21. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν· ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου, (πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι μου) ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν.

22. Συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου, καὶ ἐποίησε γάμον.

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ λαβὼν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς Ἰακώβ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ.

24. Ἔδωκε δὲ Λάβαν Ζελφὰν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην.

25. Ἐγένετο δὲ πρωῒ, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεία. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν· τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ Ῥαχὴλ ἐδούλευσα παρὰ σοί; καὶ ἱνατί παρελογίσω με;

26. Εἶπε δὲ Λάβαν· οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρινὴ τὴν πρεσβυτέραν.

27. Συντέλεσον οὖν τὰ ἕβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας, ἧς ἐργᾷ παρ᾽ ἐμοὶ ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα.

28. Ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως, καὶ ἀνεπλήρωσε τὰ ἕβδομα ταύτης· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα.

29. Ἔδωκε δὲ Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην.

30. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ῥαχὴλ, ἠγάπησε δὲ Ῥαχὴλ μᾶλλον ἢ Λείαν· καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα.

31. Ἰδὼν δὲ Κύριος (ὁ Θεὸς) ὅτι μισεῖται Λεία, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα.

32. Καὶ συνέλαβε Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ῥουβὴν, λέγουσα· διότι εἶδέ μου Κύριος τὴν ταπείνωσιν, νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μου.

v. 17. τῇ ὄψει) addit σφόδρα. v. 18. περὶ Ῥαχὴλ) περὶ τῆς Ῥαχήλ. v. 20. ἑπτὰ ἔτη.) adjicit C. R. καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν αὐτήν: quibus versus clauditur. v. 21. ἀπόδος) δός. ibid. ἡμέραι μου) illud μου deest. v. 23. εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς) εἰσήγαγε πρός. v. 24. Ζελφὰν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ) Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ζελφάν. v. 25. Ἰακὼβ Λάβαν) Ἰακὼβ τῷ Λάβαν. ibid. ἐδουλ. σοί) ἐδούλευσα παρὰ σοί. v. 26. εἶπε δὲ) ἀπεκρίθη δέ. v. 28. ἔδωκεν) addit αὐτῷ. v. 29. Ῥαχὴλ) deest. v. 31. μισεῖται) ἐμισεῖτο. v. 32. ταπείνωσιν, νῦν ἀγαπ.) ταπείνωσιν, καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· νῦν οὖν ἀγαπήσει.

33. Καὶ συνέλαβε πάλιν Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακὼβ, καὶ εἶπεν· ὅτι ἤκουσε Κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τοῦτον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Συμεών.

34. Καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ εἶπεν· ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ
ἐκλήθη τρεῖς υἱούς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Λευί.

35. Καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱὸν, καὶ εἶπε· νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι Κυρίῳ· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰούδα. Καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν.

ΚΕΦ. Λ΄. XXX.

Ἰδοῦσα δὲ Ῥαχὴλ, ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακὼβ, καὶ ἐζήλωσε Ῥαχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ· δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.

2. Ἐθυμώθη δὲ Ἰακὼβ τῇ Ῥαχὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας;

3. Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλά· εἴσελθε πρὸς αὐτὴν, καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς.

4. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ.

5. Καὶ συνέλαβε Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν.

6. Καὶ εἶπε Ῥαχήλ· ἔκρινέ μοι ὁ Θεὸς, καὶ ἐπήκουσε τῆς φωνῆς μου, καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Δάν.

7. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ Ἰακώβ.

8. Καὶ εἶπε Ῥαχήλ· συνελάβετό μοι ὁ συνεβάλετο
Θεὸς, καὶ συνανεστράφην τῇ ἀδελφῇ μου, καὶ ἠδυνάσθην· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Νεφθαλεί.

9. Ἴδε δὲ Λεία ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν, καὶ ἔλαβε Ζελφὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ἰακὼβ γυναῖκα.

10. (Εἰσῆλθε δὲ πρὸς αὐτὴν Ἰακὼβ,) καὶ συνέλαβε Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν.

11. Καὶ εἶπε Λεία· ἐν τύχῃ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Γάδ.

12. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Ζελφὰ ἡ παιδίσκη Λείας, καὶ ἔτεκεν ἔτι τῷ Ἰακὼβ υἱὸν δεύτερον.

13. Καὶ εἶπε Λεία· μακαρία ἐγὼ, ὅτι μακαρίζουσί με (πᾶσαι) αἱ γυναῖκες· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἀσήρ.

14. Ἐπορεύθη δὲ Ῥουβὴν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ εὗρε μῆλα μανδραγόρου ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ Λείᾳ· δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου.

15. Εἶπε δὲ Λεία· οὐχ ἱκανόν σοι, ὅτι

ἔλα-

v. 33. Λεία) deest. v. 34. ἐκλήθη) ἐκάλεσε. ibid. Λευί) Λευεί. v. 35. Ἰούδα) Ἰούδαν. CAP. XXX. v. 2. ἐθυμώθη) θυμωθείς. ibid. καὶ εἶπεν) καὶ deest. ib. τοῦ Θεοῦ) artic. τοῦ non habet. v. 3. ἵνα τεκνοποιήσωμαι) καὶ τεκνοποιήσομαι. v. 8. συνεβάλετό μοι) συναντελάβετό μου. v. 9. ἴδεν, εἶδε. v. 10. εἰσῆλθε δὲ) καὶ εἰσῆλθε. ibid. πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ) Ἰακώβ non habet. v. 12. ἔτεκεν ἔτι τῷ) ἔτι deest. v. 13. μακαρίζουσί με πᾶσαι αἱ) μακαριοῦσί με αἱ. v. 14. ἐν ἡμέραις) ἐν ἡμέρᾳ. ibid. μανδραγόρου) μανδραγορῶν. ib. τῇ Λείᾳ δὸς) τῇ Λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, Δός.

ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; Εἶπε δὲ Ῥαχήλ· οὐχ οὕτως· κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου.

16. Εἰσῆλθε δὲ Ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας· καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ εἶπε· πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον, μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου. Καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην.

17. Καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ Θεὸς, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱὸν πέμπτον.

18. Καὶ εἶπε Λεία· δέδωκέ (μοι) ὁ Θεὸς τὸν μισθόν μου, ἀνθ᾽ ὧν ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰσσάχαρ, ὅ ἐστι μισθός.

19. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία, καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ Ἰακώβ.

20. Καὶ εἶπε Λεία· δεδώρηται ὁ Θεός μοι δῶρον καλόν· ἐν τῷ νῦν καιρῷ αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου, τέτοκα γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαβουλών.

21. Καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκε θυγατέρα, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Δεῖνα· (καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν).

22. Ἐμνήσθη δὲ ὁ Θεὸς Ῥαχὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ Θεὸς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν·

23. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ υἱόν. Εἶπε δὲ Ῥαχήλ· ἀφεῖλεν ὁ Θεός μου τὸ ὄνειδος.

24. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσὴφ, λέγουσα· προσθέτω ὁ Θεός μοι υἱὸν ἕτερον.

25. Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Λάβαν· ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου·

26. ἀπόδος μοι τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παιδία μου, περὶ ὧν δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι.

27. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν· εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου· οἰωνισάμην ἂν, εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεὸς ἐν τῇ σῇ εἰσόδῳ.

28. Καὶ διάστειλον τὸν μισθόν σου πρός με, καὶ δώσω σοι.

29. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ· σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ᾽ ἐμοῦ.

30. Μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα ἦν σοι ἐναντίον μου, καὶ ηὐξήθη εἰς πλῆθος, καὶ ηὐλόγησέ σε Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου· νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον;

31. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν· τί σοι δώσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ· οὐ δώσεις μοι οὐθέν. Ἐὰν ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω·

v. 15. μανδραγόρας) μανδραγόρας. v. 17. αὐτῆς ὁ Θεὸς) ὁ Θεὸς Λείας. v. 18. ἀνθ᾽ ὧν) ἀνθ᾽ οὗ. v. 21. καὶ ἔστη τοῦ τίκτειν) hæc desiderantur. v. 22. Ῥαχὴλ) τῆς Ῥαχήλ. v. 26. ἀπόδος μοι) μοι deest. ibid. γυναῖκας) addit μου. ib. παιδία) addit μου. v. 27. Θεὸς τῇ σῇ) Θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ. v. 28. δώσω σοι) σοι deest. v. 29. εἶπε δὲ αὐτῷ) αὐτῷ non habet. v. 30. ὅσα ἦν ἐναντίον μου) ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ. ibid. ηὐλόγησέ σε) εὐλόγησέ σε. ib. Κύριος ἐπὶ) κύριος ὁ Θεὸς ἐπί.

32. παρελθάτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον ※ ποικίλον καὶ περκνὸν, καὶ πᾶν βόσκημα φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν
διάραντον ῥαντὸν καὶ * διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ, καὶ ἔσαι μοι μισθός.

*λευκὸν 33. Καὶ ἐπακέσεταί μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὔριον, ὅτι ἐςὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου· πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξὶ, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, κεκλεμμένον ἔσαι παρ' ἐμοί.

34. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν· ἔσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

35. Καὶ διέςειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι· καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

36. Καὶ ἀπέςησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα.

37. Ἔλαβε δὲ αὐτῷ Ἰακὼβ ῥάβδον συρακίνην χλωρὰν καὶ καρυΐνην καὶ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκὰ, περισύρων τὸ χλωρόν·
τοῖς ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκὸν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον.

38. Καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους ἃς
ταῖς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτιςηρίων τοῦ ὕδατος· ἵνα ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν ἐνώπιον τῶν ῥάβδων, (καὶ) ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσήσωσι τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους.

39. Καὶ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους, καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά.

40. Τοὺς δὲ ἀμνοὺς διέςειλεν Ἰακὼβ, καὶ ἔςησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν διάλευκον, καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν.

41. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαςρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγ- ταῖς
κισσῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς ῥάβδους·

42. ἡνίκα γὰρ ἔτεκον τὰ πρόβατα οὐκ ἐτίθει. Ἐγένετο δὲ τὰ ἄσημα τοῦ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ Ἰακώβ.

43. Καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ, καὶ βόες, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι, καὶ κάμηλοι, καὶ ὄνοι.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

Ἤκουσε δὲ Ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν Λάβαν, λεγόντων· εἴληφεν Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην.

2. Καὶ

v. 32. παρελθάτω τὰ πρόβατα) παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατα. ibid. πᾶν διάραντον καὶ λευκὸν) πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντόν. v. 33. τῇ αὔριον) τῇ ἐπαύριον. v. 35. καὶ πᾶν ὃ ἦν - - ἄρνασι.) καὶ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς. v. 36. ἡμερῶν ἀνὰ μέσον) ἡμερῶν, καὶ ἀνὰ μέσ. v. 37. ἔλαβε δὲ αὐτῷ) ἔλαβε δὲ ἑαυτῷ. ibid. περισύρων) καὶ περισύρων. ib. ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ τοῖς) ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς. v. 38. ἐν ταῖς ληνοῖς) ἐν τοῖς ληνοῖς. ibid. ῥάβδ. καὶ ἐλθ.) καὶ deest. v. 39. C. R. sub initium versus hæc adjicit : Καὶ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους. v. 41. ἐν ταῖς ληνοῖς) ἐν τοῖς ληνοῖς. v. 42. ἡνίκα γὰρ ἔτεκον) ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκε. ibid. τὰ ἄσημα) τὰ μὲν ἄσημα.

2. Καὶ εἶδεν Ἰακὼβ τὸ πρόσωπον Λάβαν, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

3. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἰακὼβ· ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.

4. Ἀποστείλας δὲ Ἰακὼβ, ἐκάλεσε Ῥαχὴλ καὶ Λείαν εἰς τὸ πεδίον οὗ τὰ ποίμνια.

5. Καὶ εἶπεν αὐταῖς· ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ Θεὸς τοῦ πατρός μου ἦν μετ' ἐμοῦ.

6. Καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε, ὅτι ἐν πάσῃ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν·

7. ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα
ἀμνῶν μνῶν· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς κακοποιῆσαί με.

8. Ἐὰν οὕτως εἴπῃ· τὰ ποικίλα ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα. Ἐὰν δὲ εἴπῃ· τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός· καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκά.

9. Καὶ ἀφείλατο ὁ Θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά.

10. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα, καὶ ἴδον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαίνοντες ἦσαν ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σποδοειδεῖς ῥαντοί.

11. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καθ' ὕπνον· Ἰακὼβ, Ἰακώβ. Ἐγὼ δὲ εἶπα· τί ἐστι.

12. Καὶ εἶπεν· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς· ἑώρακα γὰρ × πάντα ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ.

13. Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῷ τόπῳ Θεοῦ, ᾧ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην, καὶ ηὔξω μοι ἐκεῖ εὐχήν· νῦν οὖν ἀνάστηθι, καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης, ἄπελθε
καὶ ἄπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.

14. Καὶ ἀποκριθεῖσα Ῥαχὴλ καὶ Λεία, εἶπαν αὐτῷ· μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι μερὶς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν;

15. οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ κατέφαγε καταβρώσει τὸ ἀργύριον ἡμῶν.

16. Πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλατο ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν· νῦν οὖν ὅσα εἴρηκεν ὁ Θεός σοι, ποίει.

17. Ἀναστὰς δὲ Ἰακὼβ, ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους·

18. καὶ

CAP. XXXI. v. 2. Λάβαν) τοῦ Λάβαν. ibid. ὡς ἐχθὲς) ὡσεὶ χθές. v. 4. Ῥαχὴλ καὶ Λείαν) Λείαν καὶ Ῥαχήλ. ibid. οὗ τὰ) οὗ ἦν τά. v. 5. μετ' ἐμοῦ, ὡς) πρὸς ἐμοῦ, ὡς. v. 6. πάσῃ ἰσχύϊ) πάσῃ τῇ ἰσχύϊ. v. 9. ἀφείλατο) ἀφείλετο. v. 10. πρόβατα, καὶ ἴδον ἐν τοῖς ὀφθ.) πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα· καὶ εἶδον τοῖς ὀφθ. μου. ibid. ἀναβ. ἦσαν ἐπὶ) ἦσαν deest. v. 11. Ἰακὼβ, Ἰακώβ.) Ἰακὼβ, semel. v. 13. ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ) ἐν τόπῳ Θεοῦ, οὗ. ibid. ἄπελθε) ἔξελθε. v. 14. ἀποκριθεῖσα) ἀποκριθεῖσαι. v. 15. κατέφαγε καταβρώσει) καταβρώσει κατέφαγε. v. 16. ἀφείλατο) ἀφείλετο. ibid. ὅσα εἴρηκεν ὁ Θεός σοι) ὅσα σοι εἴρηκεν ὁ Θεός. v. 17. γυναῖκας, addit αὐτοῦ.

18. καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν Χανάαν.

19. Λάβαν δὲ ᾤχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ· ἔκλεψε δὲ Ῥαχὴλ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

ἔκρυψε 20. Ἔκλεψε δὲ Ἰακὼβ Λάβαν τὸν Σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι ἀποδιδράσκει.

21. Καὶ ἀπέδρα αὐτὸς, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ· καὶ ἀνέστη, καὶ διέβη τὸν ποταμὸν, καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλαάδ.

22. Ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ Σύρῳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ὅτι ἀπέδρα Ἰακώβ.

23. Καὶ παραλαβὼν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά· καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει Γαλαάδ.

24. Ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν Σύρον καθ' ὕπνον τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Φύλαξαι σεαυτὸν μή ποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά.

25. Καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει· Λάβαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει Γαλαάδ.

26. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ· τί ἐποίη-
κρυβῇ σας; ἵνατί κρυφῇ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου, ὡς αἰχμαλώτιδας μαχαίρᾳ;

27. Καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξαπέστειλα ἄν σε μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ μουσικῶν, καὶ τυμπάνων, καὶ κιθάρας.

28. Καὶ οὐκ ἠξιώθην καταφιλῆσαι τὰ παιδία μου, καὶ τὰς θυγατέρας μου· νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας.

29. Καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε· ὁ δὲ Θεὸς τοῦ πατρός σου ἐχθὲς εἶπε πρός με, λέγων· Φύλαξαι σεαυτὸν μή ποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά.

30. Νῦν οὖν πεπόρευσαι· ἐπιθυμίᾳ γὰρ ἐπεθύμησας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἀπελθεῖν. Καὶ ἵνατί ἔκλεψας τοὺς θεούς μου;

31. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ, εἶπε τῷ Λάβαν· ὅτι ἐφοβήθην· εἶπα γὰρ, μή ποτε ἀφέλῃς τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.

32. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακώβ· παρ' ᾧ ἐὰν εὕρῃς τοὺς θεούς σου, οὐ ζήσεται· ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐπίγνωθι τί ἐστι τῶν σῶν παρ' ἐμοί, καὶ λάβε· καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐθέν. Οὐκ ᾔδει δὲ Ἰακὼβ, ὅτι Ῥαχὴλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλεψεν αὐτούς.

33. Εἰσελθὼν δὲ Λάβαν, ἠρεύνησεν εἰς ἠραύνησεν
τὸν οἶκον Λείας, καὶ οὐχ εὗρεν· καὶ ἐξελ-
θὼν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας, ἠρεύνησεν εἰς τὸν ἠραύνησεν
οἶκον Ἰακὼβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παι-
δισκῶν, καὶ οὐχ εὗρεν· εἰσῆλθε δὲ καὶ εἰς
τὸν οἶκον Ῥαχήλ.

34. Ῥα-

v. 18. ὑπάρχοντα αὐτοῦ) ὑπάρχοντα αὐτῷ. v. 21. καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ) καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα. v. 22. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. v. 23. παραλαβὼν πάντας) πάντας deest. v. 26. κρυβῇ) κρυφῇ. v. 27. τυμπάνων) καὶ τυμπάνων. v. 28. οὐκ ἠξιώθην) καὶ οὐκ ἠξιώθην. v. 29. ἐχθὲς) χθές. v. 30. εἰς τὸν οἶκον - - ἵνατί) ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου· ἵνατί. v. 31. Λάβαν· εἶπα) Λάβαν, ὅτι ἐφοβήθην· εἶπα. ibid. ἀφέλῃς) ἀφέλῃ. v. 32. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακὼβ· παρ' ᾧ ἐὰν) καὶ εἶπεν Ἰακὼβ, παρ' ᾧ ἄν. ibid. τῶν σῶν παρ' ἐμοί) παρ' ἐμοὶ τῶν σῶν. v. 33. ἠραύνησεν) ἠρεύνησεν, bis eod. versu. ibid. καὶ ἐξελθὼν) καὶ ἐξῆλθεν. ib. ἠραύν. εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ) καὶ ἠρευν. τὸν οἶκον Ἰακώβ.

34. Ῥαχὴλ δὲ ἔλαβε τὰ εἴδωλα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆς καμήλου, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς.

35. Καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς· μὴ βαρέως φέρε κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ᾽ ἐθισμὸν τῶν
γυναικῶν μοι ἐστίν. Ἠρεύνησε δὲ Λάβαν ἐν (γυναικίων μου)
ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ οὐχ εὗρε τὰ εἴδωλα.

36. Ὠργίσθη δὲ Ἰακὼβ, καὶ ἐμαχέσατο τῷ Λάβαν· Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακὼβ, εἶπε τῷ Λάβαν· τί τὸ ἀδίκημά μου, καὶ τί τὸ ἁμάρτημά μου, ὅτι καταδεδίωξας ὀπίσω μου,

37. καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου; θὲς ὧδε ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἡμῶν.

38. Ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου καὶ αἱ αἶγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων σου οὐ κατέφαγον.

39. Θηριάλωτον οὐκ ἂν ἐνήνοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίννυον ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα τῆς νυκτός.

40. Ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύσωνι, καὶ παγετῷ τῆς νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

41. Ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου· ἐδούλευσά σοι δέκα καὶ τέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου, καὶ ἓξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου, καὶ
παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα μναῖς. (ἀμνάσιν)

42. Εἰ μὴ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ, καὶ ὁ φόβος Ἰσαὰκ ἦν μοι, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας· τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου ἴδεν ὁ Θεὸς, καὶ ἤλεγξέ σε χθές.

43. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν, εἶπε τῷ Ἰακώβ· αἱ θυγατέρες σου θυγατέρες μου, καὶ υἱοί σου υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη σου κτήνη μου, καὶ πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς,
ἐμά ἐστι· καὶ ταῖς θυγατράσιν μου τί ποιή- (θυγατέ-
σω ταύταις σήμερον, ἢ τοῖς τέκνοις αὐ- ρες)
τῶν οἷς ἔτεκον;

44. Νῦν οὖν δεῦρο διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σὺ, καὶ ἔσται εἰς μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ οὐθεὶς μεθ᾽ ἡμῶν ἐστιν· ἴδε ὁ Θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.

45. Λαβὼν δὲ Ἰακὼβ λίθον, ἔστησεν αὐτὸν στήλην.

46. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· συλλέγετε λίθους. Καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν βουνόν· καὶ ἔφαγον (καὶ ἔπιον) ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ.

47. (ex parte) Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν· ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. *

48. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν, Βου-
νὸς τῆς μαρτυρίας· Ἰακὼβ δὲ ἐκάλεσεν αὐ- (μάρτυς)

v. 35. γυναικίων μου) γυναικῶν μοι. ibid. ἠρεύνησε δὲ Λάβαν) δὲ non habet. v. 37. θὲς ὧδε ἐναντίον) θὲς ὧδε ἐνώπιον. v. 39. οὐκ ἂν) οὐκ. ibid. ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ) παρ᾽ ἐμαυτοῦ. ib. τῆς νυκτὸς) νυκτός. v. 40. τῷ καύσωνι καὶ παγετῷ) τῷ καύματι, καὶ τῷ παγετῷ. v. 41. δέκα καὶ τέσσαρα) δεκατέσσαρα. v. 42. ἴδεν) εἶδεν. v. 43. αἱ θυγατέρες σου) σου non habet. ibid. υἱοί σου) σου deest. ib. κτήνη σου) σου deest. ib. καὶ ταῖς θυγατέρες μου) καὶ τῶν θυγατέρων μου. v. 44. διαθώμεθα) διαθῶμαι. ibid. ἐγὼ καὶ σὺ) ἐγώ τε καὶ σύ. ib. Ἰακὼβ) non habet. v. 46. καὶ ἔπιον) deest. v. 48. Βουνὸς μάρτυς) Βουνὸς τῆς μαρτυρίας.

τὸν, Βουνὸς μαρτυρεῖ. (Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη αὕτη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη·)

47. (altera pars) * Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Βουνὸς μαρτυρεῖ,

ἐφίδοι 49. καὶ ἡ Ὅρασις, ἣν εἶπεν· ἐπίδοι ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου.

50. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, εἰ λήψῃ γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυγατράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστιν· Θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ.

51. Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ·

52. μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα, αὕτη μαρτυρεῖ, ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρός σε, μηδὲ σὺ διαβῇς πρός με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην ἐπὶ κακίᾳ.

53. Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ναχὼρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν.

54. Καὶ ὤμοσεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ, καὶ ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον· καὶ ἔφαγον ※ ἄρτον, καὶ ἔπιον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει.

55. Ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρωΐ, κατεφίλησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΒʹ. XXXII.

ΚΑΙ Ἰακὼβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν· ÷ καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδε παρεμβολὴν Θεοῦ ÷ παρεμβεβληκυῖαν". καὶ συνήντησαν αὐτῷ ÷ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

2. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, ἡνίκα ἴδεν αὐτούς· παρεμβολὴ Θεοῦ αὕτη· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ∼ ἐκείνου", Παρεμβολαί.

3. Ἀπέστειλε δὲ Ἰακὼβ ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς γῆν Σηείρ, εἰς χώραν Ἐδώμ.

4. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ· οὕτως λέγει ὁ παῖς σου Ἰακώβ· μετὰ Λάβαν παρῴκησα, καὶ ἐχρόνισα ἕως τοῦ νῦν·

5. καὶ ἐγένοντό μοι βόες, καὶ ὄνοι, καὶ πρόβατα, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι βόες
καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου ∼ Ἡσαῦ", ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου.

6. Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακὼβ, λέγοντες· ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ.

7. Ἐφο-

v. 48. βουνὸς μαρτυρεῖ) βουνὸς μάρτυς. ibid. ἡ στήλη αὕτη, ἣν) ἡ στήλη, ἣν. v. 47. (altera pars) τὸ ὄνομα αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 49. ἐφίδοι) ἐπίδοι. ibid. ἀπὸ τοῦ ἑτέρου) ἀφ' ἑτέρου. v. 50. εἰ λήψῃ) εἰ λάβῃς. ibid. ἐπὶ ταῖς θυγατρ.) πρὸς ταῖς θυγατρ. ib. οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστιν) adjicit C. R. ὁρῶν Θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ. v. 51. & 52. usque ad verba illa ἐάν τε γὰρ ἐγὼ) C. R. hunc in modum legit: καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ, Ἰδὲ, ὁ βουνὸς οὗτος καὶ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη. Ἐάν τε γὰρ ἐγώ. ibid. μηδὲ) μήτε. v. 53. κρινεῖ) κρίναι. v. 54. ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν) Ἰακὼβ deest. v. 55. τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ) αὐτοῦ non habet. CAP. XXXII. v. 1. τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν) τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ. ibid. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδεν) καὶ ἀναβλέψας, εἶδε. v. 2. ἴδεν) εἶδεν. v. 3. ἀγγέλους πρὸς Ἡσαῦ) ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσαῦ. v. 5. καὶ βόες) καὶ παῖδες. v. 6. καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι) καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου.

7. Ἐφοβεῖτο δὲ Ἰακὼβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μεθ' αὐτοῦ, καὶ τοὺς βόας, ※ καὶ τὰς καμήλους, καὶ τὰ πρόβατα, εἰς δύο παρεμβολάς.

8. Καὶ εἶπεν ÷ Ἰακώβ˙ ἐὰν ἔλθῃ Ἠσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ ἐκκόψῃ αὐτήν, ἔσαι ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σώζεσθαι.

9. Εἶπε δὲ Ἰακώβ· ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε ὁ εἴπας μοι, ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω,

ἱκάνωσαι 10. ἱκανοῦταί μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, νῦν δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς.

11. Ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἠσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτόν, μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, ÷ καὶ˙ μητέρα ἐπὶ τέκνοις.

12. Σὺ δὲ εἶπας· καλῶς εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους.

13. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν ※ ἐν χειρὶ αὐτοῦ δῶρα, ∼ καὶ ἐξαπέστειλεν˙ Ἠσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ,

14. αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι,

15. καμήλους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.

16. Καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐτοῦ ποίμνιον κατὰ μόνας. Εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.

17. Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων· ἐάν σοι συναντήσῃ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων· τίνος εἶ, καὶ ποῦ πορεύῃ, καὶ τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου;

18. καὶ ἐρεῖς· τοῦ παιδός σου Ἰακώβ· δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν.

19. Καὶ ἐνετείλατο ÷ τῷ πρώτῳ˙, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ, καὶ πᾶσι τοῖς ÷ προ˙πορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων, λέγων· κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε τῷ Ἠσαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν ὑμᾶς αὐτόν,

20. καὶ ἐρεῖτε· ἰδοὺ ὁ παῖς σου Ἰακὼβ ÷ παραγίνεται˙ ὀπίσω ἡμῶν· εἶπε γάρ· ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευομένοις αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου.

21. Καὶ προεπορεύετο τὰ δῶρα κατὰ προεπορεύοντο
πρόσωπον αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν
νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ.

v. 7. ἐφοβεῖτο) ἐφοβήθη. ibid. μεθ' αὐτοῦ) μετ' ἑαυτοῦ. ib. τὰς βόας) addit C. R. καὶ τὰς καμήλους. v. 8. καὶ ἐκκόψῃ) καὶ κόψῃ. v. 9. κύριε ὁ εἴπας μοι) κύριε σὺ ὁ εἰπών μοι. v. 10. ἱκάνωσαι) ἱκανοῦσθω. ibid. μου διέβην) μου ταύτῃ διέβην. ib. νῦν δὲ) νυνὶ δὲ. v. 11. ἀδελφοῦ μου Ἠσαῦ) ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἠσαῦ. v. 12. καλῶς εὖ σε) εὖ σε. ibid. ἀπὸ τοῦ πλήθους) ὑπὸ τοῦ πλήθους. v. 15. εἴκοσι,) addit καὶ. v. 16. καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς) καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς. v. 18. καὶ ἐρεῖς) καὶ deest. v. 19. τῷ Ἠσαῦ) Ἠσαῦ. v. 21. προεπορεύοντο) προεπορεύετο.

τόν, Βουνὸς μαρτυρεῖ. (Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη αὕτη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη·)

47. (altera pars) * Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Βουνὸς μαρτυρεῖ,

ἐφίδοι 49. καὶ ἡ Ὅρασις, ἣν εἶπεν· ἐπίδοι ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου.

50. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, εἰ λήψῃ γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυγατράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστιν· Θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ.

51. Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη ἣν ἔστησα ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ·

52. μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα, αὕτη μαρτυρεῖ, ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρός σε, μηδὲ σὺ διαβῇς πρός με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην ἐπὶ κακίᾳ.

53. Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ναχὼρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν.

54. Καὶ ὤμοσεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ, καὶ ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον· καὶ ἔφαγον ⁜ ἄρτον, καὶ ἔπιον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει.

55. Ἀναστὰς δὲ Λάβαν τὸ πρωΐ, κατεφίλησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἀποστραφεὶς Λάβαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΒ΄. XXXII.

ΚΑΙ Ἰακὼβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν· ÷ καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδε παρεμβολὴν Θεοῦ ÷ παρεμβεβληκυῖαν". καὶ συνήντησαν αὐτῷ ÷ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

2. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ, ἡνίκα ἴδεν αὐτούς· παρεμβολὴ Θεοῦ αὕτη· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ~ ἐκείνου", Παρεμβολαί.

3. Ἀπέστειλε δὲ Ἰακὼβ ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἠσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς γῆν Σηεὶρ, εἰς χώραν Ἐδώμ.

4. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ· οὕτως λέγει ὁ παῖς σου Ἰακώβ· μετὰ Λάβαν παρῴκησα, καὶ ἐχρόνισα ἕως τοῦ νῦν·

5. καὶ ἐγένοντό μοι βόες, καὶ ὄνοι, καὶ πρόβατα, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι· βόες
καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου ~ Ἠσαῦ", ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου.

6. Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακὼβ, λέγοντες· ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἠσαῦ καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ.

7. Ἐφο-

v. 48. βουνὸς μαρτυρεῖ) βουνὸς μάρτυς. ibid. ἡ στήλη αὕτη, ἣν) ἡ στήλη, ἣν. v. 47. (altera pars) τὸ ὄνομα αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 49. ἐφίδοι) ἐπίδοι. ibid. ἀπὸ τοῦ ἑτέρου) ἀφ' ἑτέρου. v. 50. εἰ λήψῃ) εἰ λάβῃς. ibid. ἐπὶ ταῖς θυγατρ.) πρὸς ταῖς θυγατρ. ib. οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστιν) adjicit C. R. ὁρῶν· Θεὸς μάρτυς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ μεταξὺ σοῦ. v. 51. & 52. usque ad verba illa ἐάν τε γὰρ ἐγὼ) C. R. hunc in modum legit: καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ, Ἰδοὺ, ὁ βουνὸς οὗτος καὶ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη. Ἐάν τε γὰρ ἐγώ. ibid. μηδὲ) μήτε. v. 53. κρινεῖ) κρίναι. v. 54. ἔθυσεν Ἰακὼβ θυσίαν) Ἰακὼβ deest. v. 55. τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ) αὐτοῦ non habet. CAP. XXXII. v. 1. τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν) τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ. ibid. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἴδεν) καὶ ἀναβλέψας, εἶδε. v. 2. ἴδεν) εἶδεν. v. 3. ἀγγέλους πρὸς Ἠσαῦ) ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἠσαῦ. v. 5. καὶ βόες) καὶ παῖδες. v. 6. καὶ ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι) καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου.

7. Ἐφοβεῖτο δὲ Ἰακὼβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μεθ' αὐτοῦ, καὶ τοὺς βόας, ※ καὶ τὰς καμήλους, καὶ τὰ πρόβατα, εἰς δύο παρεμβολάς.

8. Καὶ εἶπεν ÷ Ἰακὼβ˙· ἐὰν ἔλθῃ Ἠσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ ἐκκόψῃ αὐτὴν, ἔσαι ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σώζεσθαι.

9. Εἶπε δὲ Ἰακώβ· ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε ὁ εἴπας μοι, ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω,

ἱκανέσαι 10. ἱκανοῦταί μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, νῦν δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς.

11. Ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἠσαῦ· ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτὸν, μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, ÷ καὶ˙ μητέρα ἐπὶ τέκνοις.

12. Σὺ δὲ εἶπας· καλῶς εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους.

13. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν ※ ἐν χειρὶ αὐτοῦ δῶρα, ~ καὶ ἐξαπέστειλεν˙ Ἠσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ,

14. αἶγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια, κριοὺς εἴκοσι,

15. καμήλους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.

16. Καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐτοῦ ποίμνιον κατὰ μόνας. Εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.

17. Καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων· ἐάν σοι συναντήσῃ Ἠσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων· τίνος εἶ, καὶ ποῦ πορεύῃ, καὶ τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου;

18. καὶ ἐρεῖς· τοῦ παιδός σου Ἰακώβ· δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἠσαῦ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν.

19. Καὶ ἐνετείλατο ÷ τῷ πρώτῳ˙, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ, καὶ πᾶσι τοῖς ÷ προ˙πορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων, λέγων· κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε τῷ Ἠσαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν ὑμᾶς αὐτόν,

20. καὶ ἐρεῖτε· ἰδοὺ ὁ παῖς σου Ἰακὼβ ÷ παραγίνεται˙ ὀπίσω ἡμῶν· εἶπε γάρ· ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευομένοις αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἴσως γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου.

21. Καὶ προεπορεύοντο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ. προεπορεύοντο

v. 7. ἐφοβεῖτο) ἐφοβήθη. ibid. μεθ' αὐτοῦ) μετ' ἑαυτοῦ. ib. τὰς βόας) addit C. R. καὶ τὰς καμήλους. v. 8. καὶ ἐκκόψῃ) καὶ κόψῃ. v. 9. κύριε ὁ εἴπας μοι) κύριε σὺ ὁ εἰπών μοι. v. 10. ἱκανέσαι) ἱκανέσθω. ibid. μου διέβην) μου ταύτῃ διέβην. ib. νῦν δὲ) νυνὶ δέ. v. 11. ἀδελφοῦ μου Ἠσαῦ) ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ἡσαῦ. v. 12. καλῶς εὖ σε) εὖ σε. ibid. ἀπὸ τοῦ πλήθους) ὑπὸ τοῦ πλήθους. v. 15. εἴκοσι,) addit καὶ. v. 16. καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς) καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ τοῖς. v. 18. καὶ ἐρεῖς) καὶ deest. v. 19. τῷ Ἠσαῦ) Ἡσαῦ. v. 21. προεπορεύοντο) προεπορεύετο.

22. Ἀναςὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκας, καὶ τὰς δύο παιδίσκας, καὶ τὰ ἕνδεκα παιδία αὐτοῦ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν τοῦ Ἰαβόκ·

23. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς, καὶ διέβη τὸν χειμάῤῥουν, καὶ διεβίβασε πάντα τὰ αὐτοῦ.

24 Ὑπελείφθη δὲ Ἰακὼβ μόνος· καὶ ἐπάλαιεν μετ' αὐτοῦ ἄνθρωπος ἕως πρωΐ.

25. Εἶδε δὲ ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτὸν, καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ.

26. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀπόςειλόν με, ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐ μή σε ἀποςείλω, ἐὰν μὴ εὐλογήσῃς με.

27. Εἶπε δὲ αὐτῷ· τί τὸ ὄνομά σου ἐςίν; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰακώβ.

28. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακὼβ, ἀλλὰ Ἰσραὴλ ÷ τὸ ὄνομά σου ἔςαι˙ ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατός.

29. Ἠρώτησε δὲ Ἰακὼβ, καὶ εἶπεν· ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου. Καὶ εἶπεν· ἱνατί τοῦτο (σὺ) ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ.

30. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Εἶδος Θεοῦ· ἴδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή.

31. Ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθε τὸ Εἶδος τοῦ Θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ·

32. Ἕνεκεν γὰρ τούτου οὐ μὴ φάγωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάρκησεν, ὅ ἐςιν ἐπὶ τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ (Ἰακὼβ), ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὅτι ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακὼβ τοῦ νεύρου, καὶ ἐνάρκησεν.

ΚΕΦ. ΛΓ'. XXXIII.

ΑΝαβλέψας δὲ Ἰακὼβ ※ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἴδε, καὶ ἰδοὺ Ἡσαῦ ÷ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ˙ ἐρχόμενος, ※ αὐτὸς καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπιδιεῖλεν ÷ Ἰακὼβ˙ τὰ παιδία ἐπὶ Λείαν, καὶ ἐπὶ Ῥαχὴλ, καὶ τὰς δύο παιδίσκας·

2. καὶ ἐποίησε τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ ἐσχάτους.

3. Αὐτὸς δὲ παρῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτάκις, ἕως τοῦ ἐγγίσαι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. τοῦ ἀδελφοῦ

4. Καὶ προσέδραμεν Ἡσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ∼ ἐφίλησεν, καὶ˙ προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι.

5. Καὶ ἀναβλέψας ἴδε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία, καὶ εἶπε· τί ταῦτά σοι

v. 22. Ἰαβόκ) Ἰαβώχ. v. 24. μετ' αὐτοῦ ἄνθρ') ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ. v. 26. εὐλογήσῃς με) με εὐλογήσῃς. v. 28. ἀλλὰ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά σου ἔςαι) ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔςαι τὸ ὄνομά σου. ibid. δυνατός) addit ἔσῃ. v. 29. ἱνατί σὺ ἐρωτᾷς) ἱνατί τοῦτο ἐρωτᾷς σύ. ibid. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 30. ἴδον) εἶδον. v. 32. ἕνεκεν γάρ) γάρ deest. ibid. οἱ υἱοί) υἱοί. ib. μηροῦ Ἰακὼβ, ἕως) μηροῦ, ἕως. ib. καὶ ἐνάρκησεν) ὃ ἐνάρκησεν. CAP. XXXIII. v. 1. Ἰακὼβ, ἴδε) Ἰακὼβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε. ibid. αὐτὸς καὶ τετρακόσιοι) αὐτὸς deest. ib. ἐπιδιεῖλεν) διεῖλεν. v. 2. καὶ ἐποίησε τὰς) καὶ ἔθετο τάς. v. 3. παρῆλθεν) προῆλθεν. ibid. τοῦ ἀδελφοῦ) τῷ ἀδελφῷ. v. 4. ἐφίλησεν καί) desunt hæc verba. ibid. τράχηλον αὐτοῦ) addit καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. v. 5. ἀναβλέψας ἴδε) ἀναβλέψας Ἡσαῦ, εἶδε.

σοι ἐςίν; Ὁ δὲ εἶπε· τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σȣ.

6. Καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν·

7. καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε Ῥαχὴλ καὶ Ἰωσὴφ, καὶ προσεκύνησαν.

8. Καὶ εἶπε· τί ταῦτά σοι ἐςὶ, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὗται, αἷς ἀπήντηκα; Ὁ δὲ εἶπεν· ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σȣ χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σȣ, κύριε.

9. Εἶπε δὲ Ἠσαῦ· ἔςι μοι πολλὰ, ἀδελφέ· ἔςω σοι τὰ σά.

10. Εἶπε δὲ Ἰακώβ· ※ μὴ δὴ, εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σȣ, δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἕνεκεν τȣ́τȣ ἴδον τὸ πρόσωπόν σȣ, ὡς ἄν τις ἴδοι πρόσωπον Θεȣ̃, καὶ εὐδοκήσεις με.

11. Λάβε τὰς εὐλογίας μȣ, ἃς ἤνεγκά σοι, ὅτι ἠλέησέ με ὁ Θεὸς, καὶ ἔςι μοι πάντα. Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔλαβε.

12. Καὶ εἶπεν· ἀπάραντες πορευθῶμεν, ※ καὶ πορεύσομαι ἐπ᾽ εὐθεῖαν.

13. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύριός μȣ γινώσκει, ὅτι τὰ παιδία ἁπαλώτερα, καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύονται ἐπ᾽ ἐμέ· ἐὰν οὖν καταδιώξω αὐτȣ̀ς ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη.

14. Προελθάτω ὁ κύριός μȣ ἔμπροσθεν τοῦ παιδὸς αὐτȣ̃· ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίον μȣ, καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων, ἕως τȣ̃ με ἐλθεῖν πρὸς τὸν κύριόν μȣ εἰς Σηείρ.

15. Εἶπε δὲ Ἠσαῦ· καταλείψω μετὰ σȣ̃ ἀπὸ τȣ̃ λαȣ̃ τȣ̃ μετ᾽ ἐμȣ̃. Ὁ δὲ εἶπεν· ἱνατί τȣ̃το; ἱκανὸν ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σȣ κύριε.

16. Ἀπέςρεψε δὲ Ἠσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτȣ̃ εἰς Σηείρ.

17. Καὶ Ἰακὼβ ἀπαίρει εἰς Σκηνὰς, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἐκεῖ οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτȣ̃ ἐποίησε σκηνάς· διὰ τȣ̃το ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τȣ̃ τόπου ⁓ ἐκείνȣ, Σκηναί.

18. Καὶ ἦλθεν Ἰακὼβ εἰς Σαλὴμ πόλιν Σικίμων, ἥ ἐςιν ἐν γῇ Χαναὰν, ὅτε ἦλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας· καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως.

19. Καὶ ἐκτήσατο τὴν μερίδα τȣ̃ ἀγρȣ̃, ȣ̃ ἔςησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτȣ̃, παρὰ Ἐμμὼρ πατρὸς Συχὲμ ἑκατὸν ἀμνῶν·

20. Καὶ ἔςησεν ἐκεῖ θυσιαςήριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΛΔ΄. XXXIV.

Ἐξῆλθε δὲ Δεῖνα ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκε τῷ Ἰακὼβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων.

2. Καὶ ἴδεν αὐτὴν Συχὲμ ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ ὁ Χοῤῥαῖος, ὁ ἄρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν, ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν.

v. 6. καὶ τὰ παιδία) καὶ τὰ τέκνα. v. 8. ἐν ὀφθαλμοῖς σȣ) ἐναντίον σȣ. v. 10. εἰ εὕρηκα) εἰ εὗρον. ibid. ἴδον) εἶδον. v. 12. πορευθῶμεν) πορευσώμεθα. v. 13. καταδιώξω αὐτȣ̀ς) καταδιώξω αὐτά. v. 14. προελθάτω) προελθέτω. ibid. παιδός ἐγὼ) παιδὸς αὐτȣ̃ ἐγώ. ib. ἕως τȣ̃ με ἐλθεῖν) ἕως τȣ̃ ἐλθεῖν με. v. 17. αὐτῷ ἐκεῖ) ἑαυτῷ ἐκεῖ. v. 18. Σικίμων) Σηκίμων. ibid. ὅτε ἦλθεν) ὅτε ἐπανῆλθεν. ib. παρενέβαλεν) κατέλαβε. per errorem typographi hanc vocem irrepsisse in C. R. suspicantur *Patricius Junius* & *Lamb. Bos.* CAP. XXXIV. v. 2. ἴδεν) εἶδεν. ibid. ὁ Χοῤῥαῖος) ὁ Εὐαῖος.

3. Καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακὼβ, καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῇ.

4. Εἶπε δὲ Συχὲμ πρὸς Ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτοῦ, λέγων· λάβε μοι τὴν παιδίσκην ταύτην εἰς γυναῖκα.

5. Ἰακὼβ δὲ ἤκουσεν, ὅτι ἐμίανεν ÷ ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ˝ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ· παρεσιώπησε δὲ Ἰακὼβ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτούς.

6. Ἐξῆλθε δὲ Ἐμμὼρ ὁ πατὴρ Συχὲμ πρὸς Ἰακὼβ, λαλῆσαι αὐτῷ.

7. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου· ὡς δὲ ἤκουσαν, κατενύχθησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄσχημον ἐποίησε (Συχὲμ) ἐν Ἰσραὴλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακὼβ, καὶ οὐχ οὕτως ἔσται.

8. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς Ἐμμὼρ, λέγων· Συχὲμ ὁ υἱός μου προείλατο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑμῶν· δότε οὖν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.

9. Καὶ ἐπιγαμβρεύσατε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν,

10. καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε· καὶ (ἰδοὺ) ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν, κατοικεῖτε καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἐγκτᾶσθε ἐν αὐτῇ.

11. Εἶπε δὲ Συχὲμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς· εὕροιμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν, καὶ ὃ ἐὰν εἴπητε ἡμῖν, δώσομεν·

12. πληθύνατε τὴν φερνὴν ※ καὶ δόμα σφόδρα, καὶ δώσω καθότι ἂν εἴπητέ μοι, καὶ δώσετέ μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα.

13. Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ τῷ Συχὲμ καὶ Ἐμμὼρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου, καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι
ἐμίανεν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. ἐμίαναν

14. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς ÷ Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, υἱοὶ δὲ Λείας˝· οὐ ÷ δυνησόμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνθρώπῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἔστι γὰρ ὄνειδος ἡμῖν.

15. Μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθησόμεθα ὑμῖν, ~ καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν˝, ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς ~ καὶ ὑμεῖς˝, ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν·

16. καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν ÷ γυναῖκας˝, καὶ οἰκήσομεν παρ᾽ ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἕν.

17. Ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν τοῦ περιτέμνεσθαι, λαβόντες τὰς θυγατέρας ἡμῶν ἀπελευσόμεθα.

18. Καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι ἐναντίον Ἐμμὼρ, καὶ ἐναντίον Συχὲμ τοῦ υἱοῦ Ἐμμώρ.

19. Καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ Ἰακώβ· αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότα-

τος

v. 4. εἶπε δὲ) δὲ abest. ibid. τὴν παιδίσκην) τὴν παῖδα. v. 7. κατενύχθησαν) κατενύγησαν. ib. ἐποίησε Συχὲμ ἐν) ἐποίησεν ἐν ib. καὶ οὐχ οὕτως) καὶ οὐκ οὕτως. v. 8. αὐτοῖς Ἐμμὼρ) Ἐμμὼρ αὐτοῖς. ibid. προείλατο) προείλετο. v. 9. ἐπιγαμβρεύσατε) Καὶ ἐπιγαμβρεύσασθε. v. 10. καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ) καὶ ἡ γῆ ἰδού. v. 11. εἴπητε ἡμῖν, δώσομεν) ἡμῖν deest. v. 14. υἱοὶ δὲ Λείας) desiderantur in C. R. ibid. ποιῆσαι τοῦτο) ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. v. 15. ἐν τούτῳ) Μόνον ἐν τούτῳ. v. 17. τοῦ περιτέμνεσθαι) τοῦ περιτεμέσθαι. ibid. τὰς θυγατέρας) τὴν θυγατέρα.

τος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

20. Ἦλθε δὲ Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν, λέγοντες·

21. οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν· ἡ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ※ ἐν χερσὶν ἐναντίον αὐτῶν· τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς.

22. Μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν, ὥστε εἶναι λαὸν ἕνα, ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν πᾶν ἀρσενικὸν, καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτετέμηνται·

23. καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ τὰ τετράποδα αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν οὐχ ἡμῶν ἔσαι; μόνον ÷ ἐν τούτῳ˸ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσουσι μεθ' ἡμῶν.

εἰσήκου-σεν 24. Καὶ εἰσήκουσαν Ἐμμὼρ καὶ Συχὲμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ περιετέμοντο ÷ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν˸ πᾶς ἄρσην, ※ πάντες ἐξερχόμενοι πύλην πόλεως αὐτοῦ.

25. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακὼβ Συμεὼν καὶ Λευὶ, ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς, καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν·

26. τόν τε Ἐμμὼρ καὶ τὸν Συχὲμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν σόματι μαχαίρας, καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχὲμ, καὶ ἐξῆλθον.

27. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐμίαναν ÷ Δείναν˸ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν·

28. καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον·

29. καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ᾐχμαλώτευσαν, καὶ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις.

30. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Συμεὼν καὶ Λευί· μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι ÷ πᾶσι τοῖς˸ κατοικοῦσι ÷ πᾶσαν˸ τὴν γῆν, ἔντε τοῖς Χαναναίοις, καὶ ἐν τοῖς Φερεζαίοις· ἐγὼ δὲ ὀλιγοσός εἰμι ἐν ἀριθμῷ, καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ, συγκόψουσί με, καὶ ἐκτριβήσομαι ἐκτρίβο-μαι ἐγὼ καὶ ὁ οἶκός μου.

31. Οἱ δὲ εἶπαν· ἀλλ' ὡσεὶ πόρνῃ χρήσωνται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;

ΚΕΦ.

v. 22. Μόνον ἐν τούτῳ) Ἐν τούτῳ μόνον. ibid. περιτέμνεσθαι) περιτεμέσθαι. ib. περιτετέτμηνται) περιτέτμηνται. v. 23. καὶ τὰ τετράποδα αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 24. εἰσήκουσεν) εἰσήκουσαν. ibid. οἱ ἐκπορευόμενοι) οἱ ἐμπορευόμενοι. v. 26. καὶ τὸν Συχὲμ) καὶ Συχέμ. v. 30. Ἰακὼβ Συμεὼν) Ἰακὼβ πρὸς Συμεών. ibid. εἶναι τοῖς) εἶναι πᾶσι τοῖς. ib. καὶ τοῖς Φερεζ.) καὶ ἐν τοῖς Φερεζ. ib. καὶ ἐκτρίβομαι) καὶ ἐκτριβήσομαι. v. 31. χρήσωνται) χρήσονται.

ΚΕΦ. ΛΕ΄. XXXV.

Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Ἰακώβ· ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς (τὸν τόπον) Βαιθὴλ, καὶ οἴκει ἐκεῖ, καὶ ποίησον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν σε ἀπὸ προσώπου Ἠσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

2. Εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ· ἄρατε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ καθαρίσασθε, καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν·

3. καὶ ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον
μοι τῷ Θεῷ τῷ ἐπακούσαντί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν μετ' ἐμοῦ, ÷ καὶ διέσωσέ με˝ ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐπορευόμην.

4. Καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους οἳ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἐν Σικίμοις, ÷ καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας˝.

5. Καὶ ἐξῆρεν ÷ Ἰσραὴλ ἐκ Σικίμων˝· καὶ ἐγένετο φόβος Θεοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

6. Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ εἰς Λουζὰ ἥ ÷ ἐστιν˝ ἐν γῇ Χαναὰν, ἥ ἐστι Βαιθὴλ, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ.

7. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ※ Ἰσχυρὸς Βαιθήλ· ἐκεῖ γὰρ ἐπεφάνη αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ÷ Ἠσαῦ˝ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

8. Ἀπέθανε δὲ Δεββώρα ἡ τροφὸς Ῥεβέκκας, ※ καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκάλεσεν (Ἰακὼβ) τὸ ὄνομα αὐτῆς, Βάλανος πένθους.

9. Ὤφθη δὲ ὁ Θεὸς Ἰακὼβ ἔτι ÷ ἐν Λουζᾷ˝, ὅτε παρεγένετο ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν ÷ ὁ Θεός˝.

10. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· τὸ ὄνομά σου Ἰακὼβ οὐ κληθήσεται ἔτι Ἰακὼβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ※ καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραήλ. ※

11. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἐγὼ ὁ Θεός σου ※ ἱκανός· αὐξάνου, καὶ πληθύνου· (καὶ) ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται·

12. καὶ τὴν γῆν, ἣν δέδωκα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, σοὶ δέδωκα αὐτὴν, ÷ σοὶ ἔσται˝· καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ δώσω τὴν γῆν ταύτην.

13. Ἀνέβη δὲ ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ.

14. Καὶ ἔστησεν Ἰακὼβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν, καὶ ἐπέχεεν ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον.

15. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου,

CAP. XXXV. v. 2. ἀλλοτρίους ἐκ μέσου) ἀλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου. ibid. καθαρίσασθε) καθαρίσθητε. v. 3. ἐπακουσ. μοι) ἐπακουσ. μου. ibid. ἐπορευόμην) ἐπορεύθην. v. 4. ἐν Σικίμοις) ἐν Σηκίμοις. v. 5. ἐκ Σικίμων) ἐκ Σηκίμων. v. 7. ἐπεφάνη) ἐφάνη. v. 8. Δεββώρα) Δεβόῤῥα. ibid. Ῥεβέκκας) adjicit καὶ ἐτάφη. v. 9. ὁ Θεὸς Ἰακὼβ) ὁ Θεὸς τῷ Ἰακὼβ. ibid. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 10. ita terminatur ἔσται τὸ ὄνομά σου·) quibus addit C. R. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραήλ. v. 11. πληθύνου καὶ ἔθνη) καὶ abest. v. 12. δέδωκα) ἔδωκα. ibid. αὐτήν καὶ τῷ) αὐτήν σοι ἔσται καὶ τῷ. v. 14. μετ' αὐτοῦ στήλην) μετ' αὐτοῦ ὁ Θεὸς στήλην.

τόπε, ἐν ᾧ ἐλάλησε μετ' αὐτῦ, ἐκεῖ ὁ Θεὸς, Βαιθήλ.

Ἀπάρας 16. Ἀπῆρεν δὲ (Ἰακὼβ) ἐκ Βαιθὴλ, (ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτῦ ἐπέκεινα τῦ πύργου Γαδὲρ·) ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν Χαβραθὰ εἰς γῆν ἐλθεῖν Ἐφραθᾶ, ἔτεκε Ῥαχὴλ, καὶ ἐδυσόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ.

17. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν, εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα· θάρσει, καὶ γὰρ ὗτός σοι ἐςὶν υἱός.

18. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν, (ἀπέθνησκε γὰρ,) ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ, υἱὸς ὀδύνης μυ· ὁ δὲ πατὴρ ⋇ αὐτῦ ἐκάλεσεν αὐτὸν, Βενιαμείν.

19. Ἀπέθανε δὲ Ῥαχὴλ, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ Ἐφραθᾶ· αὕτη ἐςὶ Βηθλεέμ.

20. Καὶ ἔςησεν Ἰακὼβ ςήλην ἐπὶ τῦ μνημείυ αὐτῆς· αὕτη ἐςὶν ςήλη μνημείυ Ῥαχὴλ ἕως τῆς σήμερον ⸓ ἡμέρας.

21. Καὶ ἀπῆρεν Ἰσραὴλ, καὶ ἔπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτῦ ἐπέκεινα τῦ πύργυ Γαδέρ.

22. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, ἐπορεύθη Ῥυβὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλλᾶς τῆς παλλακῆς τῦ πατρὸς αὐτῦ· καὶ ἤκουσεν Ἰσραὴλ, ⸓ καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτῦ. Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ, δώδεκα.

23. Υἱοὶ Λείας· πρωτότοκος Ἰακὼβ Λευεὶς Ῥυβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰέδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβυλών.

24. Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, Ἰωσὴφ καὶ Βενιαμείν.

25. Υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης Ῥαχὴλ, Δὰν καὶ Νεφθαλείμ.

26. Υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης Λείας, Γὰδ καὶ Ἀσήρ. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ, οἳ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας.

27. Ἦλθε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτῦ εἰς Μαμβρῆ, (εἰς) πόλιν τῦ πεδίυ· αὕτη ἐςὶ Χεβρὼν ⸓ ἐν γῇ Χαναὰν, ὖ παρῴκησεν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ.

28. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ ⸓ ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα·

29. καὶ ἐκλιπὼν ⋇ Ἰσαὰκ ἀπέθανε, καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαῦ καὶ Ἰακὼβ οἱ υἱοὶ αὐτῦ.

ΚΕΦ. Λϛ'. XXXVI.

Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ· (αὐτός ἐςιν Ἐδώμ·)

2. Ἡσαῦ δὲ ἔλαβε γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, τὴν Ἀδὰ θυγατέρα Αἰλὼν τῦ Χετταίυ, Ἐλὼμ καὶ τὴν Ὀλιβεμὰ θυγατέρα Ἀνὰ τῦ υἱῦ Σεβεγὼν τῦ Εὐαίυ.

3. καὶ τὴν Βασεμμὰθ θυγατέρα Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν Ναβαιώθ.

 4. Ἔτε-

v. 16. Ἀπάρας - - Γαδέρ) hæc in omnibus Græcis Exemplaribus suo loco mota sunt, quæ in Hebræo inferius leguntur post obitum & sepulcrum Rachelis. videsis v. 21. ib. χαβραθὰ εἰς γ. ε. Ἐφρ·) εἰς χαβραθὰ τῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν ἐφραθά. v. 17. ὗτος ἐςὶν) ὗτός σοι ἐςὶν. v. 18. πατὴρ αὐτῦ ἐκάλεσεν αὐτὸν Βενιαμείν) πατὴρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Βενιαμίν. v. 19. τῇ ὁδῷ ἐφρ·) τῇ ὁδῷ τῦ ἱπποδρόμου Ἐφρ. v. 20. ςήλη μνημείυ) ἡ ςήλη ἐπὶ τῦ μνημείυ. ibid. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. v. 21. Cod. *Sarravii* & *Edit. Ald.* hunc versum exhibent. v. 22. αὐτῦ· καὶ) αὐτῦ Ἰακὼβ· καὶ v. 23. Λευεὶς) Λευί. v. 24. Βενιαμείν) Βενιαμίν. v. 26. οὗτοι οἱ υἱοὶ) ὗτοι υἱοί. v. 29. ἐκλιπὼν ἀπέθανεν) ἐκλείπων Ἰσαὰκ ἀπέθανε. CAP. XXXVI. v. 2. ἔλαβεν γυν.) ἔλαβε τὰς γυν. ibid. Ἐλὼμ) Αἰλών. v. 3. Βασεμμὰθ) Βασεμάθ.

4. Ἔτεκε δὲ Ἀδὰ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἐλιφάς· καὶ Βασεμμὰθ ἔτεκε τὸν Ραγουήλ·

5. καὶ Ὀλιβεμὰ ἔτεκε τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸν, καὶ τὸν Κορέ· οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναάν.

6. Ἔλαβε δὲ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, καὶ ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ Χαναὰν, καὶ ἐπορεύθη ἐκ γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ἰακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·

7. ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ τοῦ οἰκεῖν ἅμα, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

8. Ὤκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ· Ἡσαῦ αὐτός ἐστιν Ἐδώμ.

9. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ πατρὸς Ἐδὼμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ,

10. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ· Ἐλιφὰς υἱὸς Ἀδὰ γυναικὸς Ἡσαῦ, καὶ Ῥαγουὴλ υἱὸς Βασεμμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ.

11. Ἐγένοντο δὲ οἱ υἱοὶ Ἐλιφάς· Θαιμὰν, Ὠμὰρ, Σωφὰρ, Γοθὸμ, καὶ Κενέζ. Ὠμὰν

12. Θαμνὰ δὲ ἦν παλλακὴ Ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ Ἡσαῦ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἐλιφὰς τὸν Ἀμαλήκ· οὗτοι οἱ υἱοὶ Ἀδὰ γυναικὸς Ἡσαῦ.

13. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχὸθ, Ζαρὲ, Σομὲ, καὶ Μοζέ· οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Ναχὼμ Μασεμμαθ

14. Οὗτοι δὲ ἦσαν υἱοὶ Ἐλιβεμὰς θυγατρὸς Ἀνὰ τοῦ υἱοῦ Σεβεγὼν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὸμ, καὶ τὸν Κορέ.

15. Οὗτοι οἱ ἡγεμόνες υἱοῦ Ἡσαῦ υἱοὶ Ἐλιφὰς πρωτοτόκου Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Ὠμὰρ, ἡγεμὼν Σωφὰρ, ἡγεμὼν Κενέζ,

16. ἡγεμὼν Κορὲ, ἡγεμὼν Γοθὼμ, ἡγεμὼν Ἀμαλήκ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλιφὰς ἐν γῇ Ἰδουμαίᾳ· οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς. Γοθὰ

17. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ῥαγουὴλ υἱοῦ Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Ναχὸθ, ἡγεμὼν Ζαρὲ, ἡγεμὼν Μοζὲ, ἡγεμὼν Σομέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ῥαγουὴλ ἐν γῇ Ἐδώμ· οὗτοι υἱοὶ Βασεμμὰθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Μασεμμαθ

18. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμὰς γυναικὸς Ἡσαῦ· ἡγεμὼν Ἰεοὺλ, ἡγεμὼν Ἰεγλὸμ, ἡγεμὼν Κορέ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐλιβεμὰς ※ θυγατρὸς Ἀνὰ, γυναικὸς Ἡσαῦ.

19. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν· οὗτοί εἰσιν (οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν), υἱοὶ Ἐδώμ.

20. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηεὶρ τοῦ Χορραίου, τοῦ

v. 4. Ἀδὰ τῷ Ἡσαῦ τόν) αὐτῷ Ἀδὰ τόν. ibid. Βασεμμαὶθ) Βασομαὶθ. v. 6. υἱοὺς) addit αὐτοῦ. ibid. θυγατέρας) addit αὐτοῦ. ib. ὑπάρχ. καὶ τά) ὑπάρχ. αὐτοῦ, καὶ πάντα τά. ib. καὶ ὅσα περιεπ.) καὶ πάντα ὅσα περιεπ. ib. ἐπορεύθη ἐκ γῆς) ἐπορεύθη Ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς. v. 8. Ὤκησε) κατῴκησε. v. 10. Ἀδὰ) Ἀδάς. ibid. Βασεμμαὶθ) Βασεμαὶθ. v. 11. Οἱ υἱοὶ Ἐλιφάς) Ἐλιφὰς υἱοί. ibid. Ὠμάρ) Ὠμάρ. ib. Γοθὸμ) Γοθὼμ. v. 12. οὗτοι οἱ υἱοὶ Ἀδὰ) οὗτοι υἱοὶ Ἀδάς. v. 13. Ναχὼμ) Ναχὼθ. ib. Μασεμμαὶθ) Βασεμαὶθ. v. 14. Ἐλιβεμὰς) Ὀλιβεμάς. ib. Ἰεύς) Ἰεούς. v. 15. οὗτοι οἱ ἡγ. υἱοῦ Ἡσαῦ) οὗτοι ἡγεμ. υἱοὶ Ἡσαῦ. v. 16. Γοθὰ) Γοθὼμ. v. 17. Ναχὸθ) Ναχὼθ. ibid. ἡγ. Μοζὲ, ἡγ. Σομέ) ἡγ. Σομὲ, ἡγ. Μοζέ. ib. Μασεμμαὶθ) Βασεμαὶθ. v. 18. Ἐλιβεμάς) Ὀλιβεμάς, adjicit præterea θυγατρὸς Ἀνὰ γυναικὸς Ἡσαῦ quæ h. v. claudunt. v. 19. οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἡσαῦ) δὲ abest. ibid. οὗτοι οἱ ἡγεμόνες - - Ἐδώμ) οὗτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ.

τῦ κατοικῦντος τὴν γῆν· Λωτὰν, Σωβὰλ, Σεβεγὼν, Ἀνὰ,

Σάαρ 21. καὶ Δησὼν, καὶ Ἀσάρ, καὶ Ῥεισών· οὗτοι οἱ ἡγεμόνες τῦ Χοῤῥαίε, τῦ υἱῦ Σηεὶρ ἐν τῇ γῇ Ἐδώμ.

22. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωτάν· Χοῤῥεὶ, καὶ Αἱμάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν, Θαμνά.

23. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σωβάλ· Γωλὼν, καὶ Μανναχὰθ, καὶ Γαιβὴλ, Σὼφ, καὶ
Ὠμάν Ὠμάν

24. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγών· Ἀιὲ, καὶ Ὠνάν· οὗτός ἐστιν ὁ Ὠνᾶς, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγὼν τῦ πατρὸς αὐτῦ.

25. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δησὼν, καὶ Ὀλιβεμὰ, θυγάτηρ Ἀνά.

26. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Δησών· Ἀμαδὰ, καὶ Ἀσβὰν, καὶ Ἰεθρὰν, καὶ Χαῤῥάν.

Σάαρ 27. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαὰν, καὶ Ζουκὰμ, καὶ Ἰουκὰμ, καὶ Οὐκάν.

28. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ῥεισών· Ὡς, καὶ
Ἀράμ Ἀράν.

29. Οὗτοι ἡγεμόνες Χοῤῥεί· ἡγεμὼν Λωτὰν, ἡγεμὼν Σωβὰλ, ἡγεμὼν Σεβεγὼν, ἡγεμὼν Ἀνὰ,

Σάαρ 30. ἡγεμὼν Δησὼν, ἡγεμὼν Ἀσάρ, ἡγεμὼν Ῥεισών· οὗτοι ἡγεμόνες Χοῤῥεὶ ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῇ Ἐδώμ.

31. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τῦ βασιλεῦσαι
Ἱερουσαλὴμ βασιλέα ἐν Ἰσραήλ·

32. καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδὼμ Βαλὰκ υἱὸς τῦ Βεώρ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῦ, Δενναβά.

* 33. Ἀπέθανε δὲ Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Ἰωβὰβ υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βο- Ἰωβὰδ
σόῤῥας.

34. Ἀπέθανε δὲ Ἰωβὰβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Ἀσὼμ, ἐκ γῆς Θαιμανών.

35. Ἀπέθανε δὲ Ἀσὼμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Ἀδὰδ, υἱὸς Βαρὰδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῦ, Γεθθαίμ.

36. Ἀπέθανε δὲ Ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Σαλαμὰ ἐκ Μασεκκάς.

37. Ἀπέθανε δὲ Σαλαμὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Σαοὺλ, ἐκ Ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν.

38. Ἀπέθανε δὲ Σαοὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ Βααλεννὼν, υἱὸς Ἀχο- Βαλαεννὼν
βώρ.

39. Ἀπέθανε δὲ Βααλεννὼν υἱὸς Ἀχο- Βαλαεννὼν
βὼρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ * Ἀράδ, * Ἀραὰθ
υἱὸς Βαράθ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῦ, Φογώρ· ὄνομα δὲ τῇ γυναικὶ αὐτῦ, Μετεβεὴλ, θυγάτηρ Ματραείθ, υἱῦ Μεζοόβ.

40. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἠσαῦ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν κατὰ τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν,

v. 21. Σάαρ καὶ Ῥεισών) Ἀσὰρ καὶ Ῥεσών. ibid. οὗτοι δὲ ἡγ.) οἱ artic. deest. v. 22. Χοῤῥεὶ) Χοῤῥί. v. 23. Γωλὼν) Γαλάμ. ibid. Μανναχὰθ) Μαναχάθ. ib. Σώφ, καὶ Ὠμάν) καὶ Σωφάρ, καὶ Ὠμάρ. v. 24. καὶ Ὠνάν) καὶ Ἀνά. ibid. ὁ Ὠνᾶς) Ἀνά, absque artic. v. 26. Ἰεθρὰν) Ἰθράν. v. 27. Σάαρ· Βαλαὰν) Ἀσάρ· Βαλαάμ. ibid. καὶ Οὐκὰν) deest. v. 28. Ῥεισών· Ὡς, καὶ Ἀράμ) Ῥεσών· Ὡς, καὶ Ἀράν. v. 29. οὗτοι ἡγ. Χοῤῥεὶ) οὗτοι δὲ ἡγ. Χοῤῥί. v. 30. Σάαρ) Ἀσάρ. ibid. Ῥεισών) Ῥεσών. ib. Χοῤῥεὶ) Χοῤῥί. v. 31. Ἱερουσαλὴμ) Ἰσραήλ. v. 32. υἱὸς τῦ Βεώρ) υἱὸς Βεώρ. v. 33. Ἰωβὰδ) Ἰωβάβ. v. 34. ἐκ γῆς) ἐκ τῆς γῆς. v. 35. Γεθθαίμ) Γεθθαίμ. v. 36. Σαλαμὰ ἐκ Μασ.) Σαμαδὰ ἐκ Μασρέκκας. v. 37. Σαλαμὰ Σαμαδά. v. 38. & 39. Βαλαεννὼν) Βααλεννών. ibid. Ἀραὰθ) Ἀράδ. ib. Βαράθ) Βαράδ. ib. Ματραείθ, υἱῦ Μεζοόβ) Ματραίθ, υἱῦ Μαιζοόβ.

καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν· ἡγεμὼν Θαμ-
Ἰεθὲρ ναὶ, ἡγεμὼν Γωλαὰ, ἡγεμὼν Ἰεθὴρ,

41. ἡγεμὼν Ἐλιβεμὰς, ἡγεμὼν Ἠ-
Φινὲς λὰς, ἡγεμὼν Φινὼν,

42. ἡγεμὼν Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Μαζάρ,

Μετο- 43. ἡγεμὼν Μαγεδιὴλ, ἡγεμὼν * Ζα-
διὴλ φωείν. Οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδὼμ ἐν ταῖς κα-
*Ζαφωεὶ τωκοδομημέναις ἐν τῇ γῇ τῆς κτήσεως
αὐτῶν· οὗτος Ἡσαῦ πατὴρ Ἐδώμ.

ΚΕΦ. ΛΖ΄. XXXVII.

ΚΑτῴκει δὲ Ἰακὼβ ἐν τῇ γῇ, οὗ παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐν γῇ Χαναάν.

2. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰακώβ· Ἰωσὴφ δεκαεπτὰ ἐτῶν, ἦν ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα, ὢν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν Βαλλᾶς, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφᾶς, τῶν γυναικῶν τοῦ πα-
Κατήνε- τρὸς αὐτοῦ. Κατήνεγκεν δὲ Ἰωσὴφ ψόγον
γκαν πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.

3. Ἰακὼβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς γήρους ἦν αὐτῷ· ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον.

4. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι
αὐτοῦ αὐτὸν ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἐδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν.

5. Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἐνύπνιον, ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου, οὗ ἐνυπνιάσθην.

7. Ὤμην ἡμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα, καὶ ὠρθώθη. Περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα.

8. Εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ᾽ ἡμᾶς, ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ, καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9. Ἴδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐνυπνιάσθην ἐνύπνιον ἕτερον· ὥσπερ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με.

10. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνιάσθης; ἆρά γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου, προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν;

11. Ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα.

12. Ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχέμ.

13. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ· οὐχ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν ἐν Συχέμ; δεῦρο,

v. 40. Ἰεβὴρ) Ἰεθὲρ. v. 41. Ἐλιβεμὰς) Ὀλιβεμάς. ibid. Φινὲς) Φινών. v. 43. Μετοδιὴλ) Μαγεδιήλ. ibid. Ζαφωεὶ) Ζαφωείν. CAP. XXXVII. v. 2. Ἰωσὴφ δεκαεπτὰ) ab his verbis Cod. R. incipit Cap. 37. is verò sic legit: Ἰωσὴφ δὲ δέκα καὶ ἑπτά. ibid. μετὰ τῶν ἀδ. -- ὢν) τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὤν. v. 3. γήρους) γήρως. v. 4. ἐφίλει ὁ πατὴρ αὐτοῦ) ὁ πατὴρ φιλεῖ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύναντο. v. 7. Ὤμην ἡμᾶς) Ὤμην ὑμᾶς. v. 8. οἱ ἀδελφοὶ) addit αὐτοῦ. v. 9. ἴδεν) εἶδε. ibid. ἐνυπνιάσθην) ἐνυπνιασάμην. v. 10. καὶ εἶπεν) addit αὐτῷ. v. 13. οὐχ οἱ ἀδ.) οὐχὶ οἱ ἀδ. ibid. ἐν Συχὲμ) εἰς Συχέμ.

δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. Εἶπε δὲ αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγώ.

14. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραήλ· πορευθεὶς ἴδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου καὶ τὰ
εἰ πρόβατα, καὶ ἀνάγγειλόν μοι. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς Συχέμ.

15. Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, λέγων τί ζητεῖς;

16. Ὁ δὲ εἶπε· τοὺς ἀδελφούς μου ζητῶ· ἀπάγγειλόν μοι, ποῦ βόσκουσιν.

17. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος· ἀπήρκασιν ἐντεῦθεν· ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων· πορευθῶμεν εἰς Δωθαείμ. Καὶ ἐπορεύθη Ἰωσὴφ κατόπισθε τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐτοὺς εἰς Δωθαείμ.

18. Προϊδόντες δὲ αὐτὸν μακρόθεν, πρὸ
ἐπορεύ- τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν πρὸς αὐτούς· καὶ ἐπο-
οντο νηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν.

19. Εἶπαν δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται.

20. Νῦν οὖν δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ῥίψωμεν αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων, καὶ ἐροῦμεν· θηρίον πονηρὸν κατέ-
ἐστιν φαγεν αὐτόν· καὶ ὀψόμεθα, τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ.

21. Ἀκούσας δὲ Ῥουβὴν, ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ εἶπεν· οὐ πατάξομεν αὐτὸν εἰς ψυχήν.

22. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥουβήν· μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλετε δὲ αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ· ὅπως ἐξέληται αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδῷ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

23. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα αὐτοῦ τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτόν·

24. καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἔῤῥιψαν
× αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κε- ἐκεῖνος
νὸς, ὕδωρ οὐκ εἶχεν.

25. Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον, καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδον· καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἤρχοντο ἐκ Γαλαάδ, καὶ οἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς· ἐπορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον.

26. Εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· τί χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ;

27. δεῦτε, ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσμαηλίταις τούτοις· αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ᾽ αὐτὸν, ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστίν. Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.

28. Καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδιηναῖοι οἱ ἔμποροι· καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσὴφ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ τοῖς Ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν· καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον.

29. Ἀνέστρεψε δὲ Ῥουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ οὐχ ὁρᾷ τὸν Ἰωσὴφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

v. 14. εἰ ἀνάγγειλον) καὶ ἀνάγγειλον. v. 17. αὐτὰς εἰς Δωθ.) αὐτὰς ἐν Δωθ. v. 18. προϊδόν) προειδόν. ibid. ἐπορεύοντο) ἐπονηρεύοντο. v. 19. εἶπαν) εἶπε. v. 20. τί ἔσαι τὰ) τί ἔσται τά. v. 21. ἐξείλατο) ἐξείλετο. ibid. πατάξομεν) πατάξωμεν. v. 22. ἐμβάλετε δὲ α.) ἐμβάλετε α. ibid. λάκκων τῶν ἐν) λάκκων τούτων τῶν ἐν. v. 23. τὸν Ἰωσὴφ) absque artic. v. 24. ὁ δὲ λ. ἐκεῖνος) ὁ δὲ λακκ. κενός. v. 25. ἴδον) εἶδον. ibid. οἱ καμ.) αἱ κάμηλοι. v. 28. οἱ ἔμποροι) absque artic.

30. Καὶ ἀνέστρεψε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· τὸ παιδάριον οὐκ ἔστιν, ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι;

31. Λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ, ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα αἵματι.

32. Καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον, καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν, καὶ εἶπαν· τοῦτον εὕρομεν, ἐπίγνωθι εἰ χιτὼν τοῦ υἱοῦ σου ἐστὶν, ἢ οὔ.

33. Καὶ ἐπέγνω αὐτὸν, καὶ εἶπε· χιτὼν τοῦ υἱοῦ μου ἐστί· θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτὸν, θηρίον ἥρπασε τὸν Ἰωσήφ.

34. Διέῤῥηξε δὲ Ἰακὼβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας
τινὰς πολλάς.

35. Συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ, καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἤθελε παρακαλεῖσθαι, λέγων ὅτι καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ᾅδου· καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

36. Οἱ δὲ Μαδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν
Πετρεφῆ Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον τῷ Πετεφρῇ τῷ σπάδοντι Φαραὼ, ἀρχιμαγείρῳ.

ΚΕΦ. ΛΗ΄. XXXVIII.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, κατέβη Ἰούδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς ἄνθρωπόν τινα Ὀδολλαμείτην, ᾧ ὄνομα Εἱράς.

2. Καὶ ἴδεν ἐκεῖ Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπου Χαναναίου, ᾗ ὄνομα Σαυά· καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν.

3. Καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἤρ.

4. Καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Αὐνάν.

5. Καὶ προσθεῖσα ἔτι, ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σηλώμ· αὐτὴ δὲ ἦν ἐν Χασβὶ, ἡνίκα ἔτεκεν αὐτούς.

6. Καὶ ἔλαβεν Ἰούδας γυναῖκα Ἢρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ᾗ ὄνομα Θάμαρ.

7. Ἐγένετο δὲ Ἢρ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἐναντίον Κυρίου· καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ Θεός.

8. Εἶπε δὲ Ἰούδας τῷ Αὐνάν· εἴσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ γάμβρευσαι αὐτὴν, καὶ ἀνάστησον σπέρμα τῷ ἀδελφῷ σου.

9. Γνοὺς δὲ Αὐνὰν, ὅτι οὐχ αὐτῷ ἔσται τὸ σπέρμα, ἐγίνετο ὅταν εἰσήρχετο πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν, τοῦ μὴ δοῦναι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

10. Πονηρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐποίησε τοῦτο· καὶ ἐθανάτωσε καὶ τοῦτον.

11. Εἶπε δὲ Ἰούδας Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ· κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου, ἕως μέγας γένηται Σηλὼμ ὁ υἱός μου. Εἶπε γάρ· μή ποτε ἀποθάνῃ καὶ οὗτος, ὥσπερ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Ἀπελθοῦσα δὲ Θάμαρ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

12. Ἐπλη-

v. 30. ἀνέστρεψε) ἐπέστρεψε. v. 31. αἵματι) τῷ αἵματι. v. 34. ἡμέρας τινάς) ἡμ. πολλάς. v. 36. τῷ Πετρεφῇ) τῷ Πετεφρῇ. CAP. XXXVIII. v. 1. Ὀδολλαμείτην) Ὀδολλαμίτην. v. 2. ἴδεν) εἶδεν. v. 4. συλλ. ἔτι ἔτεκεν υἱὸν, καὶ) συλλ. ἔτεκεν υἱὸν ἔτι, καὶ. v. 5. προσθεῖσα ἔτι) ἔτι deest. v. 7. ἐναντίον) ἔναντι. v. 8. γάμβρευσαι) ἐπιγάμβρευσαι. v. 9. οὐχ αὐτῷ) οὐκ αὐτῷ. ibid. ἐγίνετο) ἐγένετο. v. 10. τὸ ῥῆμα) deest. v. 11. ὥσπερ οἱ) ὥσπερ καὶ οἱ.

12. Ἐπληθύνθησαν δὲ αἱ ἡμέραι, καὶ ἀπέθανε Σαυὰ ἡ γυνὴ Ἰούδα· καὶ παρακληθεὶς Ἰούδας, ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτῦ, αὐτὸς καὶ Εἱρὰς ὁ ποιμὴν αὐτῦ ὁ Ὀδολλαμείτης, εἰς
Θαιμνά Θαμνά.

13. Καὶ ἀπηγγέλη Θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐτῦ, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ πενθερός σου ἀνέβη εἰς Θαμνὰ, κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτῦ.

14. Καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, περιεβάλετο θερίστρῳ, καὶ ἐκαλωπίσατο, καὶ ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνὰν, ἥ ἐστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά· ἴδε γὰρ ὅτι μέγας γέγονε Σηλὰμ ὁ υἱὸς αὐτῦ, αὐτὸς δὲ ὐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.

15. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰούδας, ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ὐκ ἐπέγνω αὐτήν.

16. Ἐξέκλινε δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν, καὶ εἶπεν αὐτῇ· ἔασόν με εἰσελθεῖν πρός σε· ὐ γὰρ ἔγνω, ὅτι ἡ νύμφη αὐτῦ ἐστίν. Ἡ δὲ εἶπε· τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρός με;

ἀποστέλλω 17. Ὁ δὲ εἶπε· ἐγώ σοι ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων. Ἡ δὲ εἶπεν· ἐὰν δῷς ἀῤῥαβῶνα, ἕως τῦ ἀποστεῖλαί σε.

18. Ὁ δὲ εἶπε· τίνα τὸν ἀῤῥαβῶνά σοι δώσω; Ἡ δὲ εἶπε· τὸν δακτύλιόν σου, καὶ τὸν ὁρμίσκον, καὶ τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῦ.

19. Καὶ ἀναστᾶσα, ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέριστρον αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, περιεβάλετο
καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς.

20. Ἀπέστειλε δὲ Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τῦ ποιμένος αὐτῦ τῦ Ὀδολλαμείτου, κομίσασθαι τὸν ἀῤῥαβῶνα παρὰ τῆς γυναικός· καὶ ὐχ εὗρεν αὐτήν.

21. Ἐπηρώτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῦ τόπου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πῦ ἐστιν ἡ πόρ- ἐπὶ
νη ἡ γενομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδῦ; Καὶ εἶπαν· ὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.

22. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰούδαν, καὶ εἶπε· ὐχ εὗρον, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ τῦ τόπου λέγουσι, μὴ εἶναι ἐνταῦθα πόρνην.

23. Εἶπε δὲ Ἰούδας· ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μή ποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τῦτον, σὺ δὲ οὐχ εὕρηκας.

24. Ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀπηγγέλη τῷ Ἰούδᾳ, λέγοντες· ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἡ νύμφη σου, καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. Εἶπε δὲ Ἰούδας· ἐξαγάγετε αὐτὴν, καὶ κατακαυθήτω.

25. Αὐτὴ δὲ ἀγομένη ἀπέστειλε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς, λέγουσα· ἐκ τῦ ἀνθρώπου τινος ταῦτά ἐστιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ τινὸς
ἔχω. Καὶ εἶπεν· ἐπίγνωθι, τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὁρμίσκος καὶ ἡ ῥάβδος αὕτη.

26. Ἐπέ-

v. 12. Ὀδολλαμείτης) Ὀδολλαμίτης. ibid. Θαιμνά) Θαμνά. v. 13. ἀνέβη) ἀναβαίνει. v. 14. περιεβάλετο θερίστρῳ) περιέβαλε τὸ θέριστρον. ibid. ὁ υἱὸς αὐτῦ) desunt hæc verba. v. 16. ὅτι ἡ νύμφη α.) ὅτι νύμφη α. v. 17. ἀποστέλλω ἔρ.) ἀποστελῶ ἔρ. ibid. προβάτων) addit μι. ib. δῷς ἀῤῥ.) δῷς μοι ἀῤῥ. v. 19. περιεβάλετο τὸ θέρ. ἀφ') περιείλετο τὸ θέρ. αὐτῆς ἀφ'. v. 20. Ὀδολλαμείτου) Ὀδολλαμίτου. ibid. τὸν ἀῤ. παρὰ τῆς γυν.) παρὰ τῆς γυν. τὸν ἀῤ. v. 21. τοὺς ἐπὶ τῦ τόπου) τοὺς ἐκ τῦ τόπου. v. 22. εἶναι ἐνταῦθα) εἶναι ὧδε. v. 24. ἀπηγγέλη) ἀπηγγέλη. v. 25. ἀνθρ. τινός) ἀνθρ. ὅτινος.

26. Ἐπέγνω δὲ Ἰούδας, καὶ εἶπε· δεδικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ, οὗ εἵνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν Σηλὼμ τῷ υἱῷ μου· καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν.

27. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἔτεκεν, καὶ τῇδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς.

28. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτήν, ὁ εἷς προσεξήνεγκε τὴν χεῖρα· λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα, ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον, λέγουσα· οὗτος ἐξελεύσεται πρότερος.

29. Ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἡ δὲ εἶπεν· τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Φαρές.

τοῦτον 30. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ ἦν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαρά.

ΚΕΦ. ΛΘ'. XXXIX.

Ἰωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν Πετεφρὴς ὁ εὐνοῦχος Φαραώ, ὁ ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ἐκ χειρῶν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, οἳ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ τῷ Αἰγυπτίῳ.

3. Ἤδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, ὅτι Κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ※ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ, Κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

4. Καὶ εὗρεν Ἰωσὴφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, εὐηρέστει δὲ αὐτῷ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, ἔδωκεν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ.

5. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασταθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ ηὐλόγησε Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία Κυρίου ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ.

6. Καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, ἐπέστρεψεν
εἰς χεῖρας Ἰωσήφ, καὶ οὐκ ᾔδει τῶν καθ' ἑαυτὸν οὐδέν, πλὴν τοῦ ἄρτου οὗ ἤσθιεν αὐτός· καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει, καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα.

7. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ.

8. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ※ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου,

9. καὶ οὐχ ὑπερέχει ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ αὐτοῦ
οὐθὲν ἐμοῦ, οὐδὲ ὑπεξῄρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν πλὴν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι, καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν ※ τὸ μέγα τοῦτο, καὶ ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;

10. Ἡνί-

v. 26. ἕνεκεν) ἕνεκα. v. 27. ἔτεκεν) ἔτικτε. ibid. κοιλίᾳ) γαστρί. v. 30. μετὰ τοῦτον) μετὰ τοῦτο. ib. ἐπὶ τὴν χεῖρα) ἐπὶ τῇ χειρί. CAP. XXXIX. v. 1. χειρῶν Ἰσμ.) χειρῶν τῶν Ἰσμ. v. 2. κυρίῳ τῷ) κυρίῳ αὐτοῦ τῷ. v. 3. ὅτι κύριος - - ποιῇ) ὅτι ὁ κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἂν ποιῇ. v. 4. εὐηρέστει δὲ αὐτῷ) καὶ εὐηρέστησεν αὐτῷ. v. 5. κατασταθῆναι) καταστῆναι. ibid. ἐπὶ πᾶσιν) ἐν πᾶσι. ib. τῷ ἀγρῷ) adjicit αὐτοῦ. v. 6. ἐπέστρεψεν) ἐπέτρεψε. ibid. καθ' ἑαυτὸν) καθ' αὑτόν. v. 9. οἰκίᾳ αὐτοῦ) οἰκίᾳ ταύτῃ.

10. Ἡνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσὴφ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ.

11. Ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν, τοῦ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ οὐθεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω.

12. Καὶ ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, λέγουσα· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. Καὶ καταλείπων τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι κατέλειπεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ ἔφυγε, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω,

14. καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγουσα· εἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον, ἐμπαίζειν ἡμῖν. Εἰσῆλθε πρός με, λέγων· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ·

15. Ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλείπων τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ, ἔφυγε, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.

16. Καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἑαυτῇ, ἕως ἦλθεν ὁ κύριος ✕ αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, λέγουσα· εἰσῆλθε πρὸς με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς ἡμᾶς ἐμπαῖξαί μοι, καὶ εἶπέ μοι· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ.

18. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, κατέλειπεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοὶ, καὶ ἔφυγεν, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.

19. Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· οὕτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς σου, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ·

20. καὶ ἔλαβεν ὁ κύριος Ἰωσὴφ, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι.

21. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσὴφ, καὶ κατέχεεν αὐτοῦ ἔλεος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος.

22. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ· καὶ πάντα ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν.

23. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθέν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ, διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ' αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, Κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

v. 10. ἐλάλει Ἰωσὴφ) ἐλάλει τῷ Ἰωσήφ. v. 11. ἡμέρα, εἰσ.) ἡμέρα, καὶ εἰσ. ib. τοῦ ποιεῖν) ποιεῖν. ib. οὐθεὶς ἦν ἐν) οὐθεὶς ἦν τῶν ἐν. v. 12. ἱματίων αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ibid. καταλείπων) καταλιπών. ib. αὐτοῦ, ἔφυγεν) αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε. v. 13. ὅτι κατέλειπεν, ὅτι καταλιπών. ibid. καὶ ἔφυγεν) καὶ deest. v. 14. εἴδετε) ἴδετε. v. 15. καταλείπων) καταλιπών. v. 17. κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ) κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. v. 18. κατέλειπεν) καταλιπών. ibid. καὶ ἔφυγεν) καὶ deest. v. 19. ὁ κύριος τὰ) ὁ κύριος αὐτοῦ τά. v. 20. καὶ ἔλαβεν -- ἐνέβαλεν) καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰ. ἐνέβαλεν. v. 22. ποιοῦσιν ἐκεῖ, addit αὐτὸς ἦν ποιῶν. v. 23. ἀρχιδεσμοφύλαξ) addit τοῦ δεσμωτηρίου. ibid. Κύριος εὐοδοῖ) ὁ κύριος εὐοδοῖ.

ΚΕΦ. Μ'. XL.

ἘΓένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἥμαρτον ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου.

ἥμαρτεν

2. Καὶ ὠργίσθη Φαραὼ ἐπὶ τοῖς δυσὶν εὐνούχοις αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχόῳ καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιῷ·

3. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ παρὰ τῷ ἀρχιμαγείρῳ εἰς τὸ δεσμωτήριον, εἰς τὸν τόπον οὗ Ἰωσὴφ ἀπῆκτο ἐκεῖ.

ἀρχιδεσμοφύλακι

4. Καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσὴφ αὐτούς, καὶ παρέστη αὐτοῖς· ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ.

5. Καὶ ἴδον ἀμφότεροι ἐνύπνιον, ἑκάτερος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί· ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ, ὁ ἀρχιοινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου, οἱ ὄντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

6. Εἰσῆλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὸ πρωῒ Ἰωσήφ, καὶ ἴδεν αὐτούς, καὶ ἦσαν τεταραγμένοι.

7. Καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους Φαραώ, οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, λέγων· τί ὅτι τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον;

8. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐνύπνιον ἴδομεν, καὶ ὁ συγκρίνων αὐτὸ οὐκ ἔστιν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ· οὐχὶ διὰ τοῦ Θεοῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἐστι; διηγήσασθε οὖν μοι.

9. Καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχιοινοχόος τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐν τῷ ὕπνῳ μου ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου·

10. ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνενηνοχυῖα βλαστούς· πέπειροι οἱ βότρυες σταφυλῆς.

11. Καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρί μου· καὶ ἔλαβον τὴν σταφυλήν, καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας Φαραώ.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ· τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. Οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν·

13. ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχήν σου τὴν προτέραν, ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν.

14. Ἀλλὰ μνήσθητί μου διὰ σεαυτοῦ, ὅταν εὖ σοι γένηται, καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος, καὶ μνησθήσῃ περὶ ἐμοῦ πρὸς Φαραώ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου·

15. ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων, καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδέν, ἀλλ᾽ ἐνέβαλόν με εἰς τὸν λάκκον τοῦτον.

16. Καὶ ἴδεν ὁ ἀρχισιτοποιός, ὅτι ὀρθῶς συνέκρινε, καὶ εἶπε τῷ Ἰωσήφ· κἀγὼ ἴδον ἐνύπνιον, καὶ ᾤμην τρία κανᾶ χονδριτῶν αἴρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου·

17. ἐν

CAP. XL. v. 3. φυλακῇ παρὰ τῷ ἀρχιδεσμοφύλακι εἰς) φυλακῇ εἰς. v. 5. ἴδον) εἶδον. ibid. ἑκάτερος ἐνύπνιον) desunt hæc verba. ib. ὅρασις - - ἀρχισιτοποιός) ἡ δὲ ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου τοῦ ἀρχιοινοχόου καὶ ἀρχισιτοποιοῦ. ibid. δεσμωτηρίῳ) addit ἦν αὕτη. v. 6. εἰσῆλθεν δὲ π. α. τ. πρ. Ἰωσ.) εἰσῆλθε π. α. Ἰωσ. τὸ πρ. ibid. ἴδεν) εἶδεν. v. 8. ἴδομεν) εἴδομεν. ibid. αὐτὸ οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔστιν αὐτό. v. 11. εἰς τὰς χεῖρας) εἰς τὴν χεῖρα. v. 14. σοι γένηται) γένηταί σοι. ibid. ἐμοῦ Φαραώ) ἐμοῦ πρὸς Φαραώ.

17. ἐν δὲ τῷ κανῷ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων (τῶν γενημάτων) ὧν ὁ βασιλεὺς Φαραὼ ἐσθίει, ἔργον σιτοποιοῦ, καὶ τὰ πετεινὰ (τοῦ οὐρανοῦ) κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου.

18. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ, εἶπεν αὐτῷ· αὕτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. Τὰ τρία κανᾶ, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν·

19. ἔτι τριῶν ἡμερῶν, ἀφελεῖ Φαραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας σου ἀπὸ σοῦ.

20. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἡμέρα γενέσεως ἦν Φαραὼ, καὶ ἐποίει πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀρχιοινοχόου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ·

21. καὶ ἀπεκατέστησεν τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραώ·

22. τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ.

23. Οὐκ ἐμνήσθη δὲ ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ Ἰωσὴφ, ἀλλὰ ἐπελάθετο αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΜΑ'. XLI.

ΕΓένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, Φαραὼ ἴδεν ἐνύπνιον. Ὤετο ἑστάναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ.

2. καὶ ἰδοὺ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες, καλαὶ τῷ εἴδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ Ἄχει.

3. Ἄλλαι δὲ ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ, αἰσχραὶ τῷ εἴδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, (ἐν τῷ Ἄχει)· αἱ βόες

4. Καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ ✕ τῷ εἴδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς τῷ εἴδει καὶ τὰς ἐκλεκτάς. Ἠγέρθη δὲ Φαραώ.

5. Καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον· καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἑνὶ, ἐκλεκτοὶ καὶ καλοί.

6. Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτούς.

7. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ (καὶ ἀνεμόφθοροι) τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. Ἠγέρθη δὲ Φαραὼ, καὶ ἦν ἐνύπνιον.

8. Ἐγένετο δὲ πρωῒ, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἀποστείλας, ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἐξηγητὰς Αἰγύπτου καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς Φαραὼ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ Φαραώ.

9. Καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος πρὸς Φαραὼ, λέγων· τὴν ἁμαρτίαν μου ἀναμιμνήσκω σήμερον.

v. 17. ἐν δὲ τῷ κανῷ) artic. deest. ibid. τῶν γενημάτων) τῶν γενῶν. ib. ὧν ὁ βασ. Φαραὼ) ὧν Φαραώ. v. 19. ἀφελεῖ) καὶ ἀφελεῖ. v. 20. ἀρχιοινοχόου) οἰνοχόου. ibid. ἀρχισιτοποιοῦ) σιτοποιοῦ. v. 21. ἀπεκατέστησεν) ἀποκατέστησε. v. 23. οὐκ ἐμνήσθη δὲ) καὶ οὐκ ἐμνήσθη. CAP. XLI. v. 3. ἐνέμοντο αἱ βόες - - Ἄχει) ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ultima verba non habet. v. 4. ἐκλεκτάς) addit ταῖς σαρξί. v. 5. ἐν πυθμένι) ἐν τῷ πυθμένι. v. 6. Ἄλλοι δὲ ἑπτά) καὶ ἰδοὺ ἑπτά. v. 8. ἐνύπνιον καὶ) ἐνύπνιον αὐτοῦ, καί.

10. Φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν ἀρχιοινοποιόν.

ἀρχιδεσμοφύλακος

11. Καὶ ἴδομεν ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ, ἐγὼ καὶ αὐτός· ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐνύπνιον ἴδομεν.

12. Ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ᾽ ἡμῶν νεανίσκος, παῖς Ἑβραῖος τοῦ ἀρχιμαγείρου· καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡμῖν ✕ τὰ ἐνύπνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ διέλυσεν.

13. Ἐγενήθη δὲ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν, οὕτως καὶ συνέβη, ἐμέ τε ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρχήν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆναι.

14. Ἀποστείλας δὲ Φαραὼ, ἐκάλεσε τὸν Ἰωσήφ· καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ ὀχυρώματος, καὶ ἐξύρησαν αὐτὸν, καὶ ἤλλαξαν τὴν στολὴν αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ.

ἐξήγαγεν

15. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἐνύπνιον ἑώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων αὐτὸ οὐκ ἔστιν· ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων, ἀκούσαντά σε ἐνύπνια, συγκρῖναι αὐτά.

16. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσὴφ τῷ Φαραὼ, εἶπεν· ἄνευ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ.

17. Ἐλάλησε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· ἐν τῷ ὕπνῳ μου ᾤμην ἑστάναι ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ·

18. καὶ ὥσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἴδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξὶ, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχει.

19. Καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξὶ, (καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχει) οἵας οὐκ εἶδον τοιαύτας ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτῳ αἰσχροτέρας.

20. Καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς καὶ ἐκλεκτάς·

21. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν, καὶ οὐ διάδηλοι ἐγένοντο, ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν, καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχραὶ, καθὰ καὶ τὴν ἀρχήν. Ἐξεγερθεὶς δὲ, ἐκοιμήθην.

22. Καὶ ἴδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὥσπερ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἑνὶ, πλήρεις καὶ καλοί.

23. Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο, ἐχόμενοι αὐτῶν.

24. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. Εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι.

25. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τῷ Φαραώ. τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἕν ἐστιν· ὅσα ὁ Θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ.

26. Αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐστί· καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ, ἑπτὰ ἔτη ἐστί· τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἕν ἐστι.

27. Καὶ

v. 10. ἀρχιδεσμοφύλακος) ἀρχιμαγείρῳ. v. 11. ἐνύπνιον ἐν) ἐνύπνιον ἀμφότεροι ἐν. v. 13. οὕτως) οὕτω. v. 14. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγον. ibid. ἐκ τοῦ ὀχ.) ἀπὸ τοῦ ὀχ. v. 15. τῷ Ἰωσήφ) πρὸς Ἰωσήφ. ibid. αὐτὸ οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔστιν αὐτό. v. 17. ἐπὶ τὸ χεῖλος) παρὰ τὸ χεῖλος. v. 19. καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχει) desunt hæc verba. ibid. ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ) ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου. v. 20. καὶ ἐκλεκτὰς) καὶ τὰς ἐκλεκτάς. v. 24. ἀπαγγέλλων μοι) addit αὐτό.

27. Καὶ αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἑπτὰ ἔτη ἐστί· καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι, ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ.

28. Τὸ δὲ ῥῆμα ὃ εἴρηκα Φαραώ· ὅσα ὁ Θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ.

29. Ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη ἔρχεται, εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ.

30. Ἥξει δὲ ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπιλησθήσονται τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ τῇ γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν γῆν·

31. καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα.

32. Περὶ δὲ τοῦ δευτερῶσαι τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ δὶς, ὅτι ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα τὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταχυνεῖ ὁ Θεὸς τοῦ ποιῆσαι αὐτό.

33. Νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετὸν, καὶ κατάστησον αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς Αἰγύπτου·

34. καὶ ποιησάτω Φαραὼ καὶ καταστησάτω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀποπεμπτωσάτωσαν πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς Αἰγύπτου τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας·

35. καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων τῶν καλῶν τούτων, καὶ συναχθήτω ὁ σῖτος ὑπὸ χεῖρα Φαραώ· βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω.

συναχθήτω

36. καὶ ἔσται τὰ βρώματα πεφυλαγμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ.

37. Ἤρεσε δὲ τὰ ῥήματα ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ.

38. Καὶ εἶπε Φαραὼ (πᾶσι) τοῖς παισὶν αὐτοῦ· μὴ εὑρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ;

39. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ Θεὸς σοι πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερός σου καὶ συνετώτερος.

40. Σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ.

41. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

42. Καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ· καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκε κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ·

43. καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ᾽ ὅλης τῆς γῆς Αἰγύπτου.

44. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἐγὼ Φαραώ· ἄνευ σοῦ οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

v. 27. ἀνεμόφθοροι, ἔσονται) ἀνεμόφθοροι, ἑπτὰ ἔτη ἐστὶν ἔσονται. v. 29. Αἰγύπτῳ) Αἰγύπτου. v. 30. ἐπιλησθήσονται - - καὶ) ἐπιλήσονται - - τῆς πλησμονῆς τῆς ἐσομένης ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ, καὶ. v. 33. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ γῆς. v. 34. γενήματα) γεννήματα. v. 35. συναχθήτω) φυλαχθήτω. in fine vers. v. 36. πεφυλαγμένα) præponit artic. τά. ibid. ἔσονται ἐν γῇ Α.) ἃ ἔσονται ἐν γῇ Αἰγύπτου. v. 37. τὰ ῥήματα) τὸ ῥῆμα. v. 39. φρον. σου καὶ συν.) φρον. καὶ συν. σου. v. 41. ἐπὶ πάσης γῆς) ἐπὶ πάσῃ γῇ. v. 43. ὅλης τῆς γῆς) ὅλης γῆς. v. 44. ἐπὶ πάσῃ γῇ) ἐπὶ πάσης γῆς.

45. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα
Ψονθομ- Ἰωσὴφ, Ψονθομφανήχ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν
φανήχ Ἀσεννὲθ θυγατέρα * Πετεφρῆ ἱερέως Ἡ-
*Πετρε- λιουπόλεως αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
φῆ

46. Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ ἐκ προσώπου Φαραὼ, καὶ διῆλθε πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου.

47. Καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσι τῆς εὐθηνίας δράγματα·

48. καὶ συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ εὐθηνία ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλῳ αὐτῆς (Ὢν) ἔθηκεν ἐν αὐτῇ.

49. Καὶ συνήγαγεν Ἰωσὴφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως οὐκ ἠδύνατο ἀριθμῆσαι· οὐ γὰρ ἦν ἀριθμός.

50. Τῷ δὲ Ἰωσὴφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, οὓς
Πετρεφῆ ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσεννὲθ, θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως.

51. Ἐκάλεσε δὲ Ἰωσὴφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου, Μανασσῆ, λέγων· ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ Θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν τοῦ πατρός μου.

52. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν
ὕψωσεν Ἐφραίμ· ὅτι ηὔξησέ με ὁ Θεὸς ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου.

53. Παρῆλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, ἃ ἐγένετο ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

54. Καὶ ἤρξαντο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσὴφ, καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐν δὲ πάσῃ γῇ Αἰγύπτου (οὐκ) ἦσαν ἄρτοι.

55. Καὶ ἐπείνασε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου· ἐκέκραξε δὲ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. Εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις· πορεύεσθε πρὸς Ἰωσὴφ, καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

56. Καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· ἀνέῳξε δὲ Ἰωσὴφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις.

57. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἦλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

ΚΕΦ. ΜΒ'. XLII.

Ἰδὼν δὲ Ἰακὼβ ὅτι ἐστὶ πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἱνατί ῥαθυμεῖτε;

2. Ἰδοὺ ἀκήκοα, ὅτι ἐστὶ σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατάβητε ἐκεῖ, καὶ πρίασθε ἡμῖν ἐκεῖθεν μικρὰ βρώματα, ἵνα ζῶμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν.

3. Κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, οἱ δέκα, πρίασθαι σῖτον ἐξ Αἰγύπτου.

4. τὸν δὲ Βενιαμεὶν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσὴφ οὐκ ἀπέστειλε Ἰακὼβ μετὰ τῶν ἀδελφῶν

v. 45. Ἀσεννὲθ) Ἀσενέθ. ibid. Πετεφρῆ) Πετεφρῆ. v. 46. Ἰωσὴφ ἐκ) Ἰωσὴφ ἀπό. v. 48. ἐν γῇ) ἐν τῇ γῇ. ibid. Ὢν) abest. v. 49. ἀριθμῆσαι) ἀριθμηθῆναι. v. 50. Ἀσεννὲθ, θυγάτηρ Πετρεφῆ) Ἀσεννὲθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ. v. 51. λέγων) abest. v. 52. ὅτι ὕψωσε) ὅτι ηὔξησε. v. 53. ἃ ἐγ. -- fin.) ἃ ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτῳ. v. 54. ἤρξαντο) ἤρξατο. ibid. πάσῃ γῇ Αἰγ.) πάσῃ τῇ γῇ Αἰγ. ib. οὐκ ἦσαν) ἦσαν. v. 55. ἐκέκραξε δὲ πᾶς ὁ λαὸς) ἔκραξε δὲ ὁ λαός. CAP. XLII. v. 2. ζῶμεν) ζήσωμεν. v. 4. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν.

δελφῶν αὐτῦ. Εἶπε γάρ· μή ποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία.

5. Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.

6. Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἄρχων τῆς γῆς· ὗτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς. Ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

7. Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ, ἐπέγνω αὐτάς· καὶ ἠλλοτριῦτο ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρά. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πόθεν ἥκατε; Οἱ δὲ εἶπαν· ἐκ γῆς Χαναάν, ἀγοράσαι βρώματα.

8. Ἐπέγνω δὲ Ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ· αὐτοὶ δὲ ὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν.

9. Καὶ ἐμνήσθη Ἰωσὴφ τῶν ἐνυπνίων,
αὐτὸς ὧν ἴδεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κατάσκοποί ἐςε, κατανοῆσαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας ἥκατε.

10. Οἱ δὲ εἶπαν· ὐχὶ κύριε· οἱ παῖδές σῦ ἤλθομεν πριάσασθαι βρώματα.

11. Πάντες ἐσμὲν υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπῦ· εἰρηνικοί ἐσμεν, ὐκ εἰσὶν οἱ παῖδές σῦ κατάσκοποι.

12. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὐχὶ, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἤλθετε ἰδεῖν.

13. Οἱ δὲ εἶπαν· δώδεκά ἐσμεν οἱ παῖδές σῦ ἀδελφοὶ ἐν γῇ Χαναάν· καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος, μετὰ τῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον· ὁ δὲ ἕτερος ὐχ ὑπάρχει.

14. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ· τῦτό
τὸ ἐςιν ὃ εἴρηκα ὑμῖν, λέγων· ὅτι κατάσκοποί ἐςε.

15. Ἐν τύτῳ φανεῖσθε· νὴ τὴν ὑγείαν Φαραώ, ὐ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε.

16. Ἀποςείλατε ἐξ ὑμῶν ἕνα, καὶ
λαβέτω τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπά- λάβετε
χθητε ἕως τῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀληθεύετε ἢ οὔ· εἰ δὲ μή, νὴ τὴν ὑγείαν Φαραώ, ἦ μὴν κατάσκοποί ἐςε.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς.

18. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· τῦτο ποιήσατε, καὶ ζήσεσθε· τὸν Θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβῦμαι.

19. Εἰ εἰρηνικοί ἐςε, ἀδελφὸς ὑμῶν εἷς κατασχεθήτω ἐν τῇ φυλακῇ· αὐτοὶ δὲ βαδίσατε, καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν·

20. καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον καταγάγετε πρός με, καὶ πιςευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε· Ἐποίησαν δὲ ὕτως.

21. Καὶ εἶπεν ἕκαςος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ· ναὶ, ἐν ἁμαρτίᾳ γάρ ἐσμεν περὶ τῦ ἀδελφῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ ὐκ εἰσηκύσαμεν αὐτῦ· ἕνεκεν τύτῦ ἐπῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη·

22. Ἀποκριθεὶς δὲ Ῥυβὴν, εἶπεν αὐτοῖς· ὐκ ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον; καὶ ὐκ εἰσηκύσατέ μυ· καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτῦ ἐκζητεῖται.

23. Αὐτοὶ

v. 6. ἦν ἄρχων) ἦν ὁ ἄρχων. v. 7. εἶπαν) εἶπεν. v. 9. ἐνυπνίων, ὧν ἴδεν) ἐνυπνίων αὐτῦ, ὧν εἶδεν. v. 10. πριάσασθαι) πρίασθαι. v. 14. τὸ εἴρηκα) ὃ εἴρηκα. v. 15. 16. ὑγείαν) ὑγιείαν. v. 19. εἷς κατασχεθήτω) κατασχεθήτω εἷς. v. 20. καταγάγετε) ἀγάγετε. v. 21. ἐν ἁμαρτίᾳ) ἐν ἁμαρτίαις. ibid. αὐτῦ· ἕνεκεν) αὐτῦ· καὶ ἕνεκεν.

23. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἑρμηνευτὴς ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἦν.

24. Ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐτῶν, ἔκλαυσεν Ἰωσήφ· καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν.

25. Ἐνετείλατο δὲ Ἰωσὴφ ἐμπλῆσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου, καὶ ἀποδοῦναι
ἑκάστου τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἑκάστῳ εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ, καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν· καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως.

26. Καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν.

27. Λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιπον αὐτοῦ, δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ, οὗ κατέλυσαν, ἴδεν τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μαρσίπου.

28. Καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· ἀπεδόθη μοι τὸ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐν τῷ μαρσίπῳ μου. Καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ ἐταράχθησαν, πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τί τοῦτο ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἡμῖν;

29. Ἦλθον δὲ πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν εἰς γῆν Χαναάν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς, λέγοντες·

30. Λελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ὡς κατασκοπεύοντας τὴν γῆν.

31. Εἴπαμεν δὲ αὐτῷ· εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ ἐσμὲν κατάσκοποι·

32. δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν, υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐχ ὑπάρχει, ὁ δὲ μικρότερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον εἰς γῆν Χαναάν.

33. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς· ἐν τούτῳ γνωσόμεθα, ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· ἀδελφὸν ὑμῶν ἕνα ἄφετε ὧδε μετ' ἐμοῦ, τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν λαβόντες, ἀπέλθατε·

34. καὶ ἀγάγετε πρὸς με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον, καὶ γνώσομαι ὅτι οὐ κατάσκοποι ἐστε, ἀλλ' ὅτι εἰρηνικοί ἐστε· καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε. ἐμπορεύεσθε

35. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν αὐτοὺς τοὺς σάκκους αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ✕ αὐτοῦ ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν· καὶ ἴδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν.

36. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῶν· ἐμὲ ἠτεκνώσατε. Ἰωσὴφ οὐκ ἔστι, Συμεὼν οὐκ ἔστι, καὶ τὸν Βενιαμεὶν λήψεσθε; ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο πάντα ταῦτα.

37. Εἶπε δὲ Ῥουβὴν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, λέγων· τοὺς δύο υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε· δὸς αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μου, κἀγὼ ἀνάξω αὐτὸν πρός σε.

38. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπ|ται·

καὶ

v. 25. ἀργύριον ἑκάστου) ἀργύριον αὐτῶν ἑκάστῳ. v. 27. μάρσιπον) μάρσιππον. bis hoc versu. ibid. ἴδεν) καὶ εἶδε. v. 28. μαρσίπῳ) μαρσίππῳ. v. 29. συμβεβηκότα) συμβάντα. v. 32. μικρότερος) μικρός. ibid. εἰς γῆν) ἐν γῇ. v. 33. γνωσόμεθα) γνώσομαι. ibid. σιτοδοσίας ὑμῶν) σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν. v. 34. ἐμπορεύεσθε) ἐμπορεύεσθε. v. 36. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ibid. πάντα ταῦτα) ταῦτα πάντα. v. 37. πατρὶ αὐτοῦ) πατρὶ αὐτῶν.

καὶ συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν
πορεύεσθε τῇ ὁδῷ, ᾗ ἂν πορεύησθε, καὶ κατάξετέ με
τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου.
39. Ὁ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ΜΓʹ. XLIII.

Ἐγένετο δὲ ἡνίκα συνετέλεσαν καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν· πάλιν πορευθέντες, πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα.

2. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰούδας, λέγων· διαμαρτυρίᾳ διαμεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος, λέγων· οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος καταβῇ πρός με.

3. Εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα, καὶ ἀγοράσομέν σοι βρώματα·

4. εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, οὐ πορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων· οὐκ ὄψεσθέ μου τὸ πρόσωπον, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ.

5. Εἶπε δὲ Ἰσραήλ· τί ἐκακοποιήσατέ μοι, ἀναγγείλαντες τῷ ἀνθρώπῳ,
ἐστὶν εἰ ἔτι ὑμῖν ἀδελφός.

6. Οἱ δὲ εἶπαν· ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν, λέγων· εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ζῇ, εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός; Καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐ-
αὐτῷ τῷ κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην· μὴ ᾔδει-
μεν, ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν· ἀγάγετε τὸν ἀδελ- εἰ
φὸν ὑμῶν;

7. Εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἀπόστειλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα, ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.

8. Ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν, ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐτόν· ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε, καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι πρός σε πάσας τὰς ἡμέρας.

9. Εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπεστρέψαμεν δίς.

10. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν· εἰ οὕτως ἐστί, τοῦτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τοῦ μέλιτος, θυμίαμα, καὶ στακτήν, καὶ τερέμινθον, καὶ κάρυα·

11. καὶ τὸ ἀργύριον δισσὸν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίποις ὑμῶν ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν, μή ποτε ἀγνόημά ἐστι·

12. καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε, καὶ ἀναστάντες, κατάβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

13. Ὁ δὲ Θεός μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀποστείλαι

τὸν

v. 38. ᾗ ἂν πορεύεσθε) ᾗ ἐὰν πορεύησθε. v. 39. ab hoc vers. C. R. incipit Cap. 43. CAP. XLIII. v. 2. διαμεμαρτύρηται) μεμαρτύρηται. ibid. ὁ ἄνθρωπος, λέγων) ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, λέγων. ib. καταβῇ πρός με.) μεθ' ὑμῶν ᾖ. v. 3. & 4. ἀποστέλλεις) ἀποστέλλῃς. v. 5. μοι) με. ibid. εἰ ἐστὶν ὑμῖν) ὅτι ἐστὶν ὑμῖν. v. 6. ζῇ, εἰ ἔστιν) ζῇ, καὶ εἰ ἔστιν. ibid. ἐπερώτησιν αὐτοῦ) ἐπερώτησιν ταύτην. ib. εἰ ἐρεῖ) ὅτι ἐρεῖ. v. 8. ἔσομαι πρός σε) ἔσομαι εἰς σέ. v. 10. θυμίαμα καὶ) θυμίαμά τε, καὶ. ibid. τερέμινθον) τερέβινθον. v. 11. ὑμῶν, τὸ ἀργ.) ὑμῶν, καὶ τὸ ἀργ. ibid. μαρσίποις) μαρσίπποις.

τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμεὶν ἐγὼ μὲν γὰρ καθὰ ἠτέκνωμαι, ἠτέκνωμαι.

14. Λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα, καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὸν Βενιαμεὶν καὶ ἀναστάντες, κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἰωσήφ.

15. Ἴδε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοὺς, καὶ τὸν Βενιαμεὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ τὸν ὁμομήτριον, καὶ ἐνετείλατο τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας
εἰσαγαγεῖν αὐτῦ· εἰσάγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ σφάξον θύματα, καὶ ἑτοίμασον· μετ' ἐμῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι ἄρτους τὴν μεσημβρίαν.

16. Ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ, καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν Ἰωσήφ.

17. Ἰδόντες δὲ οἱ ἄνθρωποι, ὅτι εἰσηνέχθησαν εἰς τὸν οἶκον Ἰωσὴφ, εἶπαν· διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχὴν, ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν, τῦ λαβεῖν ἡμᾶς εἰς παῖδας καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν.

18. Προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τῦ οἴκυ Ἰωσήφ, ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τῦ οἴκυ,

19. λέγοντες· δεόμεθα κύριε· κατέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματα.

20. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤλθομεν εἰς τὸ καταλῦσαι, καὶ ἠνοίξαμεν τοὺς μαρσίπους ἡμῶν, καὶ τόδε τὸ ἀργύριον ἑκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτῦ· τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστρέψαμεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν τοῖς μαρσίπποις

21. καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν, ἀγοράσαι βρώματα· ὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλε τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίπους ἡμῶν.

22. Εἶπε δὲ αὐτοῖς (ὁ ἄνθρωπος)· ἵλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε· ὁ Θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν· τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκιμῦν ἀπέχω. Καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτοὺς τὸν Συμεών.

23. Καὶ ἤνεγκεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἤνεγκε χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν.

24. Ἡτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα, ἕως τῦ ἐλθεῖν Ἰωσὴφ μεσημβρίᾳ· ἤκυσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾷν.

25. Εἰσῆλθε δὲ Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, εἰς τὸν οἶκον, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

26. Ἠρώτησε δὲ αὐτὰς· πῶς ἔχετε; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ ὑγιαίνει ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτερος, ὃν εἴπατε; ἔτι ζῇ;

27. Οἱ δὲ εἶπαν· ὑγιαίνει ὁ παῖς συ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ. Καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ Θεῷ. Καὶ κύψαντες προσεκύνησαν.

28. Ἀνα-

v. 13. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ita verſibus ſeqq. duobus. ibid. καθὰ) καθάπερ. v. 15. ἐνετείλατο) εἶπε. ibid. εἰσαγαγεῖν) εἰσάγαγε. v. 16. εἰς τὴν οἰκίαν) εἰς τὸν οἶκον. v. 17. οἱ ἄνθρωποι) οἱ ἄνδρες. ibid. εἰσηνέχθησαν) εἰσήχθησαν. ib. Ἰωσὴφ) τῦ Ἰωσήφ. v. 18. οἴκυ Ἰωσ.) οἴκυ τῦ Ἰωσήφ. v. 20. καὶ ἐγένετο) ἐγένετο δέ. ibid. & v. ſeq. μαρσίπυς) per duplex ππ ſcribitur. ibid. ἐν τοῖς μαρσίπποις) ἐν ταῖς χερσὶν. v. 22. ὁ ἄνθρωπος, abeſt. ibid. τὸ δὲ ἀργ.) καὶ τὸ ἀργ. ib. Συμεὼν, τὸν Συμεών. v. 23. καὶ ἤνεγκε χορτ. καὶ ἔδωκε χορτ. v. 24. Ἰωσὴφ μεσημβρίᾳ) τὸν Ἰωσὴφ μεσημβρίας. v. 26. ὁ πρεσβύτερος) ὁ πρεσβύτης. v. 27. εὐλογητὸς) εὐλογημένος. ibid. προσεκύνησαν) addit αὐτῷ.

28. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ἰωσὴφ, ἴδε Βενιαμεὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἴπατε πρός με ἀγαγεῖν; Καὶ εἶπεν· ὁ Θεὸς ἐλεήσαι σε τέκνον.

29. Ἐταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεστρέφετο γὰρ τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ἐζήτει κλαῦσαι. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμιεῖον, ἔκλαυσεν ἐκεῖ.

30. Καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον ⨯ αὐτοῦ, ἐξελθὼν ἐνεκρατεύσατο, καὶ εἶπε· παράθετε ἄρτους.

31. Καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τοῖς συνδειπνοῦσι μετ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτούς· οὐ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γάρ ἐστι τοῖς Αἰγυπτίοις (πᾶς ποιμὴν προβάτων).

32. Ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ, καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ· ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

33. Ἦραν δὲ μερίδα παρ' αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερὶς Βενιαμεὶν παρὰ τὰς μερίδας πάντων, πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων. Ἔπιον δὲ, καὶ ἐμεθύσθησαν μετ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΜΔʹ. XLIV.

ΚΑΙ ἐνετείλατο Ἰωσὴφ τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, λέγων· πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν ἀνθρώπων βρωμάτων, ὅσα ἐὰν δύνωνται ἆραι, καὶ ἐμβάλατε ἑκάστου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου αὐτοῦ·

2. καὶ τὸ κόνδυ μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλατε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ. Ἐγενήθη δὲ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἰωσὴφ, καθὼς εἶπε. ἐμβάλλετε

3. Τὸ πρωῒ διέφαυσε, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν, αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν.

4. Ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπέχον μακράν· καὶ Ἰωσὴφ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, λέγων· ἀναστὰς ἐπιδίωξον ὀπίσω τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταλήψῃ αὐτοὺς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· τί ὅτι ἀνταπεδώκατέ (μοι) πονηρὰ ἀντὶ καλῶν; ἱνατί ἐκλέψατέ μου τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν;

5. οὐ τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός μου; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ· πονηρὰ συντετέλεσθε ἃ πεποιήκατε. συντετέλεσθαι

6. Εὑρὼν δὲ αὐτοὺς, εἶπεν αὐτοῖς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

7. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἱνατί λαλεῖ ὁ κύριός μου κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα; μὴ γένοιτο τοῖς παισί σου, ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο.

v. 28. ὀφθαλμοῖς) addit αὐτοῦ. ibid. ἴδε Βενιαμεὶν) εἶδε Βενιαμίν. ib. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ) καὶ εἶπεν· οὗτος ὁ. v. 29. τὰ ἔντερα) τὰ ἔγκατα. ibid. ταμιεῖον) ταμεῖον. v. 31. πᾶς ποιμὴν προβάτων) desunt hæc verba. v. 33. μερίδα) μερίδας. ibid. πρὸς αὐτοὺς) πρὸς ἑαυτούς. ib. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. CAP. XLIV. v. 1. Ἰωσὴφ) ὁ Ἰωσήφ. ibid. ἐμβάλατε) ἐμβάλετε. ib. τοῦ μαρσίππου αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 2. ἐμβάλατε) ἐμβάλετε. v. 4. λέγων) deest. ibid. ἀνταπ. μοι) μοι deest. v. 5. συντετέλεσθαι) συντετελέκατε. v. 7. εἶπον) εἶπαν. ibid. ποιῆσαι τὸ) ποιῆσαι κατὰ τό.

8. Εἰ τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὕραμεν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν, ἀπεστρέψαμεν πρός σε ἐκ γῆς Χαναὰν, πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ χρυσίον;

9. Παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ τὸ κόνδυ τῶν παίδων σου, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

10. Ὁ δὲ εἶπε· καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως ἔσαι ὁ ἄνθρωπος παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσαι μου παῖς· ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.

11. Καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν,
ἤνοιξεν καὶ ἤνοιξαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ.

12. Ἠρεύνα δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος, ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον
τῷ καὶ εὗρε τὸ κόνδυ ἐν τῷ μαρσίππῳ τοῦ Βενιαμείν.

13. Καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν.

14. Εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς Ἰωσὴφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ, καὶ ἔπεσον ἐναντίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

15. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ· τί τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὃ ἐποιήσατε; οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται ἄνθρωπος, οἷος ἐγώ;

16. Εἶπε δὲ Ἰούδας· τί ἀντεροῦμεν τῷ κυρίῳ, ἢ τί λαλήσωμεν, ἢ τί δικαιωθῶμεν; ὁ δὲ Θεὸς εὗρε τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου· ἰδού ἐσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ.

17. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ· μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ὁ ἄνθρωπος παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσαι μου παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν.

18. Ἐγγίσας δὲ αὐτῷ Ἰούδας, εἶπε· δέομαι κύριε, λαλησάτω ὁ παῖς σου ῥῆμα ἐναντίον σου, καὶ μὴ θυμωθῇς τῷ παιδί σου, ὅτι σὺ εἶ μετὰ Φαραώ.

19. Κύριε, σὺ ἠρώτησας τοὺς παῖδάς σου, λέγων· εἰ ἔχετε πατέρα ἢ ἀδελφόν;

20. Καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ· ἔστιν ἡμῖν πατὴρ πρεσβύτερος, καὶ παιδίον νεώτερον γήρως αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μη- τῷ πα-
τρὶ αὐτοῦ· ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν. τρὶ

21. Εἶπας δὲ τοῖς παισί σου (ὅτι) καταγάγετε αὐτὸν πρός με, καὶ ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ.

22. Καὶ εἴπαμεν τῷ κυρίῳ μου· οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν πατέρα, ἀποθανεῖται.

23. Σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου· ἐὰν μὴ καταβῇ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, οὐ προσθήσεσθε ἔτι εἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου.

24. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, ἀπηγγεί-

v. 8. εὕραμεν) εὕρομεν. v. 9. εὑρεθῇ) εὑρῇ. v. 10. ὁ ἄνθρωπος) deest. ibid. αὐτὸς ἔσαι) ἔσαι. v. 11. ἤνοιξεν) ἤνοιξαν. v. 12. ἠρεύνα) ἠρεύνησε. ibid. τῷ Βενιαμείν) τοῦ Βενιαμείν. v. 15. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. v. 16. λαλήσωμεν) λαλήσομεν. ibid. ὁ δὲ Θεὸς) ὁ Θεὸς δὲ. v. 19. παῖδάς) addit σου. v. 20. νεώτερον γήρως) γήρους νεώτερον. ibid. τῷ πατρὶ) τῇ μητρί. v. 21. ὅτι) abest. v. 22. τῷ κυρίῳ) addit μου. ibid. τὸν πατέρα· ἐὰν) τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἐάν. v. 23. προσθήσεσθε ἔτι εἰδεῖν) προσθήσεσθε εἰδεῖν. v. 24. πατέρα δὲ) δὲ abest.

γείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ κυρίου ἡμῶν.

25. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ πατὴρ ἡμῶν· Βαδίσατε πάλιν, ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα.

26. Ἡμεῖς δὲ εἴπαμεν· οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι, ἀλλ᾽ εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ᾽ ἡμῶν, καταβησόμεθα· οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ᾽ ἡμῶν.

27. Εἶπε δὲ ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς· ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέ μοι ἡ γυνή μου·

28. καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ εἴπατε· θηριόβρωτος γέγονε, καὶ οὐκ ἴδον αὐτὸν ἔτι νῦν.

29. Ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ προσώπου μου, καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου.

30. Νῦν οὖν ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδάριον μὴ ᾖ μεθ᾽ ἡμῶν, (ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς,)

31. καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὂν τὸ παιδάριον μεθ᾽ ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ κατάξουσιν οἱ παῖδές σου τὸ γῆρας τοῦ παιδός σου, πατρὸς δὲ ἡμῶν, μετ᾽ ὀδύνης εἰς ᾅδου.

32. Ὁ γὰρ παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τοῦ πατρὸς, λέγων· ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε, καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας.

33. Νῦν οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου, οἰκέτης τοῦ κυρίου μου· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

34. Πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ᾽ ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ, ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα μου.

ΚΕΦ. ΜΕ΄. XLV.

ΚΑΙ οὐκ ἠδύνατο Ἰωσὴφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρεστηκότων αὐτῷ, ἀλλ᾽ εἶπεν· ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ᾽ ἐμοῦ. Καὶ οὐ παριστήκει οὐδεὶς ἔτι τῷ Ἰωσὴφ, ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

2. Καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον Φαραώ.

3. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ (ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον), ἔτι ὁ πατήρ μου ζῇ; Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀποκριθῆναι αὐτῷ· ἐταράχθησαν γάρ.

4. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ἐγγίσατε πρός με· καὶ ἤγγισαν. Καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον.

v. 24. τοῦ κυρίου) addit ἡμῶν. v. 25. εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ) εἶπε δὲ ὁ. ibid. πάλιν, ἀγ.) πάλιν καὶ ἀγ. v. 26. εἴπαμεν) εἴπομεν. ibid. τοῦ ἀδελφοῦ) addit ἡμῶν. v. 27. ὁ πατὴρ absque articulo. v. 28. εἴπατε θηρ.) εἴπατε ὅτι θηρ. ibid. αὐτὸν ἔτι) αὐτὸν ἄχρι νῦν. v. 29. ἐκ προσώπου) ἐκ τοῦ προσώπου. v. 30. & 31. τὸ παιδάριον) τὸ παιδίον. v. 31. μετ᾽ ὀδύνης) μετὰ λύπης. v. 32. ἐκδέδεκται - - ἐὰν) παρὰ τοῦ πατρὸς λέγων ἐκδέδεκται τὸ παιδίον, ἐάν. ibid. ἐναντίον σου) ἐνώπιόν σου. ib. πρὸς τὸν) εἰς τόν. v. 33. ἀδελφῶν) addit αὐτοῦ. CAP. XLV. v. 1. παριστήκει οὐδεὶς ἔτι τῷ) παρειστήκει οὐδεὶς τῷ. ib. ἀνεγν. Ἰωσὴφ τοῖς) Ἰωσὴφ non habet. v. 3. ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν - - Αἴγυπτον, non habet h. v. v. 4. καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ) Cod. vero R. seq. præmittit: εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἐγγίσατε πρός με· καὶ ἤγγισαν. Καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰωσήφ.

5. Νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε, μηδὲ σκληρὸν ὑμῖν Φανήτω, ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέ με ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν.

6. Τῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς ὐκ ἔσαι ἀροτρίασις, ὐδὲ ἀμητός.

7. Ἀπέστειλε γάρ με ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι ὑμῶν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην.

8. Νῦν οὖν ὐχ ὑμεῖς με ἀπεστάλκατε ὧδε, ἀλλ' ἢ ὁ Θεός· καὶ ἐποίησέ με ὡς πατέρα Φαραώ, καὶ κύριον παντὸς τῦ οἴκυ αὐτῦ, καὶ ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτυ.

9. Σπεύσαντες οὖν, ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μυ, καὶ εἴπατε αὐτῷ· τάδε λέγει ὁ υἱός συ Ἰωσήφ· ἐποίησέ με ὁ Θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτυ· κατάβηθι οὖν πρός με, καὶ μὴ μείνης·

Γεσὲμ 10. καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσὲν Ἀραβίας, καὶ ἔσῃ ἐγγύς μυ σὺ, καὶ οἱ υἱοί συ, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν συ, ✕ καὶ τὰ
αἱ πρόβατά συ, καὶ αἱ βόες σου, καὶ ὅσα σοι (ἐκεῖ)·

11. καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ, (ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμὸς,) ἵνα μὴ ἐκτριβῇς σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου.

12. Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμεὶν τῦ ἀδελφῦ μυ, ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς ὑμᾶς.

13. Ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅσα ἴδετε· καὶ ταχύναντες, καταγάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε.

14. Καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸν τράχηλον Βενιαμεὶν τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' ἐπέπεσεν αὐτῷ· καὶ Βενιαμεὶν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτῦ.

15. Καὶ καταφιλήσας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ πρὸς αὐτόν.

16. Καὶ διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραώ, λέγοντες· ἥκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ. Ἐχάρη δὲ Φαραὼ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτῦ.

17. Εἶπε δὲ Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ· εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου· τῦτο ποιήσατε, γεμίσατε τὰ πόρια ὑμῶν, καὶ ἀπέλθατε εἰς γῆν Χαναάν·

18. καὶ παραλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, ἥκετε πρός με, καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτυ, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς.

19. Σὺ δὲ ἔντειλαι ταῦτα· λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας ἐκ γῆς Αἰγύπτυ, τοῖς παιδίοις ὑμῶν καὶ ταῖς γυναιξὶν ὑμῶν, καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, παραγίνεσθε.

20. Καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν τῶν σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ ✕ τῆς γῆς Αἰγύπτυ ὑμῖν ἔσαι.

21. Ἐποί-

v. 6. ὐκ ἔσαι) ὐκ ἔσιν. v. 7. ὑπολείπ. ὑμῶν) ὑπολείπ. ὑμῖν. v. 8. ἀλλ' ἢ ὁ Θεός) ἀλλὰ ὁ Θεός. v. 10. αἱ βόες) οἱ βόες. ibid. σοι ἐκεῖ) σοι ἐςί. v. 12. & 14. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ter ita legitur. ibid. ἐπέπεσεν) ἔκλαυσεν. v. 17. τὰ πόρια) τὰ φορεῖα. ibid. ἀπέλθατε) ἀπέλθετε. v. 18. παραλαβόντες) ἀναλαβόντες. v. 19. γυναιξὶν) addit ὑμῶν. v. 20. ὀφθ. ὑμῶν τῶν σκευῶν· τὰ) ὀφθ. τῶν σκευῶν ὑμῶν· τά.

21. Ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσὴφ αὐτοῖς ἁμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν·

22. καὶ πᾶσιν ἔδωκε δισσὰς στολὰς, καὶ τῷ Βενιαμεὶν ἔδωκε τριακοσίους χρυσοὺς, καὶ πέντε ἀλλασσούσας στολάς.

23. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ δέκα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους αἰρούσας ἄρτους τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν.

24. Ἐξαπέστειλε δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ.

25. Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναὰν πρὸς Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν,

26. καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες·
ὅτι ἔτι ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ζῇ, καὶ οὗτος ἄρχει
πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐξέστη ἡ διάνοια Ἰακώβ· οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς.

27. Ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥηθέντα ὑπὸ Ἰωσὴφ, ὅσα εἶπεν αὐτοῖς. Ἰδὼν δὲ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ, ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτὸν, ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

28. Εἶπε δὲ Ἰσραήλ· μέγα μοι ἐστὶν, εἰ ἔτι ὁ υἱός μου Ἰωσὴφ ζῇ· πορευθεὶς, ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.

ΚΕΦ. Μς'. XLVI.

Ἀπάρας δὲ Ἰσραὴλ, αὐτὸς καὶ
πάντα τὰ αὐτοῦ, ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἦλθον
Φρέαρ τοῦ ὅρκου· καὶ ἔθυσεν
(ἐκεῖ) θυσίαν τῷ Θεῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαάκ.

2. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Ἰσραὴλ ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, εἴπας· Ἰακὼβ, Ἰακώβ. Ὁ δὲ εἶπε· τί ἐστι;

3. Καὶ εἶπεν ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πα- λέγων
τέρων σου, μὴ φοβοῦ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε ἐκεῖ·

4. καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος· καὶ Ἰωσὴφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας
αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου. σου

5. Ἀνέστη δὲ Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ Φρέατος τοῦ ὅρκου· καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσὴφ, ἄραι αὐτόν·

6. καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν κτῆσιν αὐτῶν, ἣν
ἐκτήσαντο ἐν γῇ Χαναὰν, καὶ εἰσῆλθεν ἐκ γῆς
Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ·

7. υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, θυγατέρες αὐτοῦ καὶ θυγατέρες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον.

8. Ταῦ-

v. 22. καὶ τῷ Βενιαμεὶν) τῷ δὲ Βενιαμεὶν. ibid. ἀλλασσούσας) ἐξαλλασσούσας. v. 26. καὶ οὗτος ἄρ. πάσης τῆς γῆς) καὶ αὐτὸς ἄρ. πάσης γῆς. ibid. ἡ διάνοια) τῇ διανοίᾳ. v. 28. ὁ υἱός μου Ἰωσὴφ) Ἰωσὴφ ὁ υἱός μου. CAP. XLVI. v. 1. ἦλθον ἐπὶ) ἦλθεν ἐπὶ. ibid. ἐκεῖ) abest. v. 2. ὁ Θεὸς Ἰσρ.) ὁ Θεὸς τῷ Ἰσρ. ibid. εἴπας) εἰπών. v. 3. λέγων· ἐγὼ) ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἐγώ. v. 4. χεῖράς σου ἐπὶ) χεῖρας αὐτοῦ ἐπί. v. 6. ἐκ γῆς Χαν. - - Αἴγυπτον) ἐν γῇ Χαν. εἰσῆλθον εἰς Αἴγ. Ἰακώβ. v. 7. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοί. ibid. θυγ. τ. υἱῶν α. μετ' α.) θυγ. τῶν θυγατέρων αὐτοῦ.

8. Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον, Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰακὼβ, Ῥουβήν.

9. Υἱοὶ δὲ Ῥουβήν· Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺδ, ※ καὶ Ἀσρὼν, καὶ Χαρμί.

10. Υἱοὶ δὲ Συμεών· Ἰεμουὴλ, καὶ
Ἰαχεὶμ Ἰαμεὶν, καὶ Ἀὼδ, καὶ Ἰαχεὶν, καὶ Σαὰρ,
Σαμουὴλ καὶ Σαοὺλ, υἱὸς τῆς Χανανίτιδος.

11. Υἱοὶ δὲ Λευὶ Γηρσὼν, Καὰθ καὶ Μεραρεί.

12. Υἱοὶ δὲ Ἰούδα· Ἢρ, καὶ Αὐνὰν, καὶ Σηλὼμ, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά· ἀπέθανε δὲ Ἢρ καὶ Αὐνὰν ἐν γῇ Χαναάν. Ἐγέ-
Ἀσρὼμ νοντο δὲ υἱοὶ Φαρές· Ἀσρὼν, καὶ Ἰεμουήλ.

13. Υἱοὶ δὲ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ
Ἰασοὺφ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ * Σαμβράμ.

*Ζαμβρὰμ 14. Υἱοὶ δὲ Ζαβουλών· Σερὲδ, καὶ
† Ἀλλὼν, καὶ * Ἀχοήλ.

†Ἀσρὼν 15. Οὗτοι υἱοὶ Λείας, οὓς ἔτεκε τῷ
*Ἀλοὴλ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, καὶ Δεῖναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες, τριάκοντα τρεῖς.

16. Υἱοὶ δὲ Γάδ· Σαφὼν, καὶ Ἀγγεὶς, καὶ Σαυνεὶς, καὶ Θασοβὰν, καὶ Ἀηδεὶς, καὶ Ἀροηδεὶς, καὶ Ἀροηλείς·

Ἰεσσαὶ 17. Υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· Ἰεμνὰ καὶ Ἰεσσουὰ,
Σάαρ καὶ Ἰεουλ, καὶ Βαριά, καὶ Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. Υἱοὶ δὲ Βαριά· Χοβὼρ, καὶ Μελχιήλ.

18. Οὗτοι υἱοὶ Ζελφᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Ἰακὼβ, δεκαὲξ ψυχάς.

19. Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, γυναικὸς Ἰακώβ· Ἰωσὴφ, καὶ Βενιαμείν.

20. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσὴφ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσεννὲθ, θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως, τὸν Μανασσῆ, καὶ τὸν Ἐφραίμ. ~ Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν Μαχείρ· ~ Μαχεὶρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ. Υἱοὶ ~ δὲ Ἐφραὶμ, ἀδελφοῦ Μανασσῆ· Σουταλαὰμ, καὶ Taὰμ· υἱοὶ δὲ Σουταλαὰμ, ~ Ἐδέμ. ~

21. Υἱοὶ δὲ Βενιαμείν· Βαλὰ, καὶ Βοχὼρ, καὶ Ἀσβήλ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλά· Χοβὼρ
Γηρὰ, καὶ Νοεμὰν, καὶ Ἀγχεὶς καὶ Ῥὼς, καὶ Μαμφεὶμ, καὶ Ὀφιμίν· Γηρὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ.

22. Οὗτοι υἱοὶ Ῥαχὴλ, οὓς ἔτεκε τῷ ἐγέννησεν
Ἰακὼβ, πᾶσαι ψυχαὶ δεκαοκτώ.

23. Υἱοὶ δὲ Δάν· Ἀσόμ.

24. Καὶ υἱοὶ Νεφθαλί· Ἀσιὴλ, καὶ Γαυνὶ, καὶ Ἰσσάαρ, καὶ Συλλήμ.

25. Οὗτοι υἱοὶ Βαλλᾶς, ἣν ἔδωκε Λάβαν Ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔτε- ἣ
κε τούτους τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι ψυχαὶ ἑπτά.

26. Πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόν-

τες

v. 8. εἰς Αἴγυπτον) addit ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. v. 9. Φαλλοὺδ) Φαλλός. v. 10. Ἰαχείμ) Ἀχείν. ibid. Σαμουὴλ) Σαοὺλ. v. 11. Καὰθ καὶ Μεραρεί) Καὸθ καὶ Μεραρί. v. 12. Ἀσρώμ) Ἐσρών. v. 13. Ἰασοὺφ) Ἀσάμ. ibid. Ζαμβράμ) Σαμβράμ. v. 14. Ἀσρών) Ἀλλών. ibid. Ἀλοὴλ) Ἀχοήλ. v. 15. καὶ αἱ θυγ.) καὶ θυγατ. v. 16. Ἀγγεὶς καὶ Σαυνεὶς) Ἀγγὶς καὶ Σαυνὶς. ibid. Ἀροηλεὶς) Ἀροηλεῖς. v. 17. Ἰεσσαὶ) Ἰεσσουά. ibid. Σαάρ) Σάρα. ib. Χοβὼρ καὶ Μελχιὴλ) Χοβὸρ καὶ Μελχιήλ. v. 19. Βενιαμείν) Βενιαμίν. v. 20. Αἰγύπτῳ) Αἰγύπτου. ibid. Ἀσεννὲθ) Ἀσενὲθ. ib. Μαχεὶρ Μαχείρ) Μαχὶρ Μαχίρ. ib. Ἐδέμ) Ἐδώμ. v. 21. Βενιαμείν) Βενιαμίν. ibid. Χοβὼρ) Βοχόρ. ib. Ἀγχεὶς) Ἀγχὶς. ib. Μαμφεὶμ καὶ Ὀφ. Γηρά) Μαμφίμ. Γηρά. v. 22. ἐγέννησεν Ἰακ.) ἔτεκε τῷ Ἰακ. ibid. πᾶσ. ψυχαὶ) π. αἱ ψυχαί. v. 24. Γαυνὶ) Γουνί. ibid. Συλλήμ) Σολλήμ. v. 25. π. ψυχαί) π. αἱ ψυχαί. v. 26. π. ψυχαί) π. αἱ ψυχαί.

τες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῦ, χωρὶς τῶν γυναικῶν υἱῶν Ἰακὼϐ, πᾶσαι ψυχαὶ, ἑξηκονταέξ.

27. υἱοὶ δὲ Ἰωσὴφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ψυχαὶ ἐννέα· πᾶσαι ψυχαὶ οἴκυ Ἰακὼϐ αἱ εἰσελθῦσαι εἰς Αἴγυπτον, ἑϐδομήκοντα ~ πέντε.

28. Τὸν δὲ Ἰέδαν ἀπέϛειλεν ἔμπροσθεν
αὐτῶν ἐμπροσθεν αὐτῦ πρὸς Ἰωσὴφ, συναντῆσαι αὐτῷ καθ' ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν Ῥαμεσσῆ.

29. Ζεύξας δὲ Ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτῦ, ἀνέϐη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτῦ καθ' ἡρώων πόλιν· καὶ ὀφθεὶς αὐτῷ, ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῦ, καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πλείονι.

30. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσὴφ· ἀποθανῦμαι ἀπὸ τῦ νῦν, ἐπεὶ ἑώρακα τὸ πρόσωπόν σε· ἔτι γὰρ σὺ ζῇς.

31. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ· ἀναϐὰς ἀπαγγελῶ τῷ Φαραῷ, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· οἱ ἀδελφοί με, καὶ ὁ οἶκος τῦ πατρός με, οἱ ἦσαν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥκασι πρὸς με.

32. Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν, καὶ τὰ κτήνη καὶ τοὺς βόας καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγηόχασιν.

33. Ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραὼ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν· τί τὸ ἔργον ὑμῶν;

34. ἐρεῖτε· ἄνδρες κτηνοτρόφοι οἱ παῖδές σε ἐσμὲν ἐκ παιδὸς ἕως τῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα κα-
Γεσὲμ τοικήσητε ἐν γῇ Γεσὲν Ἀραϐίᾳ. Βδέλυγμα γάρ ἐϛι τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προϐάτων.

ΚΕΦ. ΜΖʹ. XLVII.

Ἐλθὼν δὲ Ἰωσὴφ ἀπήγγειλε τῷ Φαραὼ, λέγων· ὁ πατήρ με καὶ οἱ ἀδελφοί με, καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ γῆς Χαναάν· καὶ ἰδού εἰσιν ἐν γῇ Γεσέν. Γεσὲμ

2. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ παρέλαϐε πέντε ἄνδρας, καὶ ἔϛησεν αὐτοὺς ἐναντίον Φαραώ.

3. Καὶ εἶπε Φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς Ἰωσήφ· τί τὸ ἔργον ὑμῶν; Οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραῷ· ποιμένες προϐάτων οἱ παῖδές σε, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν (ἐκ) παιδιόθεν ἕως τῦ νῦν.

4. Εἶπαν δὲ τῷ Φαραῷ· παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἥκαμεν· ἐ γάρ ἐϛι νομὴ τοῖς κτήνεσι τῶν παίδων σε· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν. Νῦν οὖν κατοικήσωμεν οἱ παῖδές σε ἐν γῇ Γεσέν. Γεσὲμ

5. & 6. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· κατοικείτωσαν ἐν γῇ Γεσέν· εἰ δὲ ἐπίϛῃ Γεσὲμ
ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοὶ, κατάϛησον αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. Ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσὴφ Ἰακὼϐ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ· καὶ ἤκουσε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου. Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ, λέγων· ὁ πατήρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε ἥκασι πρὸς σε· ἰδὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σε ἐϛίν· ἐν τῇ

v. 27. εἰσελθῦσαι εἰς) εἰσελθῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς. ibid. ἑϐδ.) ψυχαὶ ἑϐδ. v. 28. αὐτῶν πρὸς) αὐτῦ πρός. v. 29. πλείονι) πίονι. v. 33. τὸ ἔργον ὑμῶν) addit ἐστιν. v. 34. οἱ παῖδές σε ἐσμὲν) ἐσμὲν οἱ παῖδές σε. ibid. Ἀραβίᾳ) Ἀραβίας. ib. τοῖς Αἰγυπτίοις) τοῖς abest. CAP. XLVII. v. 3. ἐκ παιδιόθεν ἕως τῦ νῦν) hæc omnia desunt. v. 4. κατοικήσωμεν) κατοικήσομεν. ibid. οἱ παῖδές σε) desunt.

βελτίστῃ γῇ κατοίκισον τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου.

7. Εἰσήγαγε δὲ Ἰωσὴφ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Φαραώ· καὶ εὐλόγησεν Ἰακὼβ τὸν Φαραώ.

8. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰακώβ· πόσα ἔτη ἡμερῶν ζωῆς σου;

9. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Φαραώ· αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι τῶν
ἀφείκε- ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, οὐκ ἀφείκοντο εἰς τὰς
το ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς ἡμέρας παρῴκησαν.

10. Καὶ εὐλογήσας Ἰακὼβ τὸν Φαραώ, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

11. Καὶ κατῴκισεν Ἰωσὴφ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ, ἐν γῇ Ῥαμεσσῆ, καθὰ προσέταξε Φαραώ.

12. Καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ σῖτον κατὰ σῶμα.

13. Σῖτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναὰν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ.

14. Συνήγαγε δὲ Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον, τὸ εὑρεθὲν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναάν, ἀπὸ τοῦ σίτου οὗ ἠγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς· καὶ εἰσήνεγκεν Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ.

15. Καὶ ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ γῆς Χαναάν· ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς Ἰωσήφ, λέγοντες· δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοιπε γὰρ τὸ ἀργύριον (ἡμῶν).

16. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ· φέρετε τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν, εἰ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον (ὑμῶν).

17. Ἤγαγον δὲ τὰ κτήνη αὐτῶν πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσὴφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων, καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων, καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.

18. Ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μή ποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κτήνη πρός σε τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ οὐχ ὑπολείπεται ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἀλλ' ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν.

19. Ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου, καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐρημω-
τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα θήσεται
ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ Φαραώ·
δὸς

V. 7. εὐλόγησεν) ηὐλόγησεν. V. 8. ζωῆς) τῆς ζωῆς. V. 9. ἀφείκετο) ἀφίκοντο. V. 11. τὸν πατέρα) addit αὐτοῦ. V. 12. τῷ πατρὶ) addit αὐτοῦ. ibid. ἀδελφ. καὶ) ἀδελφ. αὐτοῦ, καί. V. 14. Αἰγύπτῳ) Αἰγύπτου. V. 15. ἐξέλιπε τὸ ἀργ.) ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργ. V. 17. κτήνη πρός) κτήνη αὐτῶν πρός. V. 18. τὸ ἀργύριον) adjicit ἡμῶν. ibid. ὑπολείπεται ἐναντίον) ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναντίον. V. 19. ἐρημωθήσεται) ἐρημωθῇ. ibid. Φαρ. δὸς σπέρματα) τῷ Φαρ. δὸς σπέρμα.

δὸς σπέρματα, ἵνα σπείρωμεν, καὶ ζήσωμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ ἐκ ἐρημωθήσεται.

20. Καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γῆν αὐτῶν τῷ Φαραώ, ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ.

21. Καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτὸν εἰς παῖδας, ἀπ' ἄκρων ὁρίων Αἰγύπτου ✕ καὶ ἕως τῶν ἄκρων.

22. Χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον ἐκ ἐκτήσατο Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόματα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ, καὶ ἤσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραώ· διὰ τοῦτο ἐκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν.

23. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις· ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ Φαραώ· λάβετε ἑαυτοῖς σπέρματα, καὶ σπείρατε τὴν γῆν.

24. Καὶ ἔσαι τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ δώσετε τὸ πέμπτον μέρος τῷ Φαραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσαι ὑμῖν αὐτοῖς εἰς σπέρματα τῇ γῇ, καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν.

εὕραμεν 25. Καὶ εἶπαν· σέσωκας ἡμᾶς, εὕρωμεν χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραώ.

26. Καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσὴφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, ἀποπεμπτοῦν τῷ Φαραώ· χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνων ἐκ ἦν τῷ Φαραώ.

27. Κατῴκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσὲν καὶ ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα. Γεσέμ

28. Ἐπέζησε δὲ Ἰακὼβ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δεκαεπτὰ ἔτη· καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι Ἰακὼβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἑκατὸν τεσσαρακονταεπτὰ ἔτη.

29. Ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν, τοῦ μὴ θάψαι με ἐν Αἰγύπτῳ·

30. ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν πατέρων μου, καὶ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου, καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

31. Εἶπε δέ· ὄμοσόν μοι· καὶ ὤμοσεν αὐτῷ. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΜΗʹ. XLVIII.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωσήφ, ὅτι ὁ πατήρ σου ἐνοχλεῖται. Καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραίμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ.

2. Ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακώβ, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ἔρχεται πρός

v. 19. ζήσωμεν) ζῶμεν. v. 20. ὁ λιμὸς αὐτῶν) αὐτῶν ὁ λιμός. v. 21. αὐτόν) αὐτῷ. v. 22. ἐκτήσατο Ἰωσ.) ἐκτήσατο ταύτην Ἰωσ. ibid. δόματα) δόμα. v. 23. σπέρματα) σπέρμα. v. 24. αὐτῆς, δώσετε) αὐτῆς, καὶ δ. ibid. μέρος Φαραώ) μέρος τῷ Φ. ib. σπέρματα) σπέρμα. v. 25. εὕρωμεν) εὕρομεν. v. 26. Αἰγ. ἀποπ. τῷ Φαρ.) Αἰγ. τῷ Φ. ἀποπεμπτ. ibid. μόνων) μόνον. v. 27. ἐν Αἰγ.) ἐν γῇ Αἰγ. v. 29. θάψαι με) με θάψαι. CAP. XLVIII. v. 1. ἀνηγγέλη) ἀπηγγέλη. ibid. μετ' αὐτοῦ) deest.

καὶ ἐνισχύσας Ἰσραὴλ, ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν κλίνην.

3. Καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσήφ· ὁ Θεός μου ὤφθη μοι ἐν γῇ Χαναὰν, ἐν Λουζᾷ, καὶ ηὐλόγησέ με,

4. καὶ εἶπέ μοι· ἰδοὺ ἐγὼ αὐξανῶ σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν, καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον.

5. Νῦν οὖν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρός σε εἰς Αἴγυπτον, ἐμοί εἰσιν· Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ ὡς Ῥουβὴν καὶ (ὡς) Συμεὼν ἔσονταί μοι.

6. Τὰ δὲ ἔκγονα, ἃ ἂν γεννήσῃς μετὰ ταῦτα, σοὶ ἔσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κληθήσονται ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις.

7. Ἐγὼ δὲ ἡνίκα ἠρχόμην ἐκ Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῇ Χαναὰν, ἐγγίζοντός μου κατὰ τὸν ἱππόδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς, τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθά· καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου· αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ.

8. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰωσήφ,
σοι εἶπε· τίνες σοι οὗτοι;

9. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ· υἱοί μου εἰσὶν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ Θεὸς ἐνταῦθα. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ· προσάγαγέ μοι αὐτοὺς, ἵνα εὐλογήσω αὐτούς.

10. Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ ἐβαρυώπησαν ἀπὸ τοῦ γήρως, καὶ οὐκ ἐδύναντο βλέπειν· καὶ ἤγγισε (δὲ) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐφίλησεν αὐτοὺς, καὶ περιέλαβεν αὐτούς.

11. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ· ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου οὐκ ἐστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ Θεὸς καὶ τὸ σπέρμα σου.

12. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς.

13. Λαβὼν δὲ Ἰωσὴφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τόν τε Ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ Ἰσραὴλ, τὸν δὲ Μανασσῆ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσραὴλ, ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ.

14. Ἐκτείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ, (οὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος) καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασ-
σῆ, ἐναλλάξας τὰς χεῖρας. ἐναλλὰξ

15. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν· ὁ Θεὸς, ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, ὁ Θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητος μου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,

16. ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, εὐλογήσαι τὰ παιδία ταῦτα, καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸ ὄνομα τῶν πατέρων μου, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· καὶ πληθυνθείησαν εἰς πλῆθος πολὺ ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Ἰδὼν δὲ Ἰωσὴφ ὅτι ἐπέβαλεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραὶμ, βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰωσὴφ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ

v. 3. ὤφθη - - fin.) ὤφθη μοι ἐν Λουζᾷ ἐν γῇ Χαν. καὶ εὐλογ. με. v. 5. ὡς Συμ.) ὡς deest. v. 6. ἃ ἂν) ἃ ἐάν. ibid. σοι ἔσονται ἐπὶ) ἔσονται ἐπί. ib. ἐν τοῖς) ἐπὶ τοῖς. v. 10. ὀφθ. δὲ αὐτοῦ) ὀφθ. δὲ Ἰσραήλ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύνατο. ib. ἤγγισε δὲ) δὲ abest. v. 13. ἐν τῇ ἀριστερᾷ) ἐξ ἀριστερῶν. v. 15. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν.

ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραὶμ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ.

18. Εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ· οὐχ οὕτως πάτερ, οὗτος γὰρ ὁ πρωτότοκος· ἐπίθες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

19. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν· οἶδα τέκνον, οἶδα· καὶ οὗτος ἔσαι εἰς λαὸν, καὶ οὗτος ὑψωθήσεται· ἀλλὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσαι, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἔσαι εἰς πλῆθος ἐθνῶν.

20. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων. ἐν ὑμῖν εὐλογηθήσεται Ἰσραὴλ, λέγοντες· ποιήσαι σε ὁ Θεὸς ὡς Ἐφραὶμ καὶ ὡς Μανασσῆ. Καὶ ἔθηκε τὸν Ἐφραὶμ ἔμπροσθεν τοῦ Μανασσῆ.

21. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, καὶ ἔσαι ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀποςρέψει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν.

22. Ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι Σίκιμα ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς σου, ἣν ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμοῤῥαίων ἐν μαχαίρῃ μου καὶ τόξῳ.

ΚΕΦ. ΜΘ'. XLIX.

Ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν, τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐχάτων τῶν ἡμερῶν·

2. ἀθροίσθητε, καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

3. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου· σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης.

4. Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσῃς· ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρός σου, τότε ἐμίανας τὴν ςρωμνὴν, οὗ ἀνέβης.

5. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν·

6. εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχή μου, καὶ ἐπὶ τῇ συςάσει αὐτῶν μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου· ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον.

7. Ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν ὅτι αὐθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν ὅτι ἐσκληρύνθη· διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν Ἰακὼβ, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν Ἰσραήλ.

8. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί σε οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου.

9. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαςοῦ υἱέ μου ἀνέβης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων ἐκοιμήθης
καὶ ὡς σκύμνος, τίς ἐγερεῖ αὐτόν;

10. Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ

11. Δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ· πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν ςολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι ςαφυλῆς τὴν περιβολὴν αὐτοῦ.

12. Χαροποὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. χαροποιοὶ

 13. Ζαβου-

v. 19. ἀλλὰ ὁ ἀδ.) ἀλλ' ὁ ἀδ. v. 20. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 21. ἐκ τῆς γῆς ταύτης) non habet. v. 22. μαχαίρῃ) μαχαίρᾳ. CAP. XLIX. v. 1. καὶ εἶπεν) addit αὐτοῖς. v. 2. ἀθροίσθητε καὶ ἀκούσατε υἱοὶ) συνάχθητε καὶ ἀκούσατέ μου υἱοί. ibid. Ἰσρ. τοῦ) Ἰσρ. ἀκούσατε τοῦ. v. 5. ἐξ αἱρέσεως) ἐξαιρέσεως. v. 7. διασκορπιῶ) διασπερῶ. v. 8. προσκυν. σε) προσκυν. σοι. v. 10. ἕως ἂν) ἕως ἐάν. v. 12. ἀπὸ οἴνου) ὑπὲρ οἶνον.

13. Ζαβουλὼν παράλιος κατοικήσει, καὶ αὐτὸς παρ' ὅρμον πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος.

14. Ἰσσάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυόμενος ἐν μέσῳ τῶν κλήρων·

15. καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν ὅτι πίων, ὑπέθηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός.

16. Δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραήλ.

ἐγενήθη τῷ * ἐπ' 17. Καὶ γενηθήτω Δὰν ὄφις * ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου· καὶ πεσεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω,

18. τὴν σωτηρίαν περιμένων Κυρίου.

19. Γάδ, πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν, αὐτὸς δὲ πειρατεύσει αὐτὸν κατὰ πόδας.

20. Ἀσήρ, πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος, καὶ
τροφὴν αὐτὸς διαδώσει τρυφὴν ἄρχουσι.

21. Νεφθαλεὶμ στέλεχος ἀνειμένον, ἐπιδιδοὺς ἐν τῷ γενήματι κάλλος.

22. Υἱὸς ηὐξημένος Ἰωσήφ, υἱὸς ηὐξημένος ζηλωτός, υἱός μου νεώτατος· πρός με ἀνάστρεψον.

23. Εἰς ὃν διαβουλευόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων.

24. καὶ συνετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν, διὰ χεῖρα δυνάστου Ἰακώβ· ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας σε
Ἰσραὴλ παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ πατρός σου. Ἰακώβ

25. Καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεὸς ὁ ἐμός, καὶ εὐλόγησέ σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν, καὶ εὐλογίαν τῆς γῆς ἐχούσης πάντα· ἕνεκεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας,

26. εὐλογίας πατρός σου καὶ μητρός σου· ὑπερίσχυσεν ἐπ' εὐλογίαις ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' εὐλογίαις θινῶν αἰωνίων· ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσατο ἀδελφῶν.

27. Βενιαμεὶν λύκος ἅρπαξ, τὸ πρωϊνὸν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διαδώσει τροφήν.

28. Πάντες οὗτοι οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ δώδεκα· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς· ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ηὐλόγησεν αὐτούς.

29. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ προστίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν· θάψατέ με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου,

30. ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ τῷ ἀπέναντι Μαμβρῆ ἐν τῇ γῇ Χαναάν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου ἐν κτήσει μνημείου.

31. Ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραὰμ καὶ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (καὶ) ἐκεῖ ἔθαψαν Ἰσαὰκ καὶ Ῥεβέκκαν τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔθαψα Λείαν, ἔθαψαν

32. ἐν

v. 14. ἐν μέσῳ) ἀνὰ μέσον. v. 17. ἐγενήθη τῷ Δ. ὄφ. ἐπ' ὁδοῦ) γενηθήτω Δ. ὄφ. ἐφ' ὁδοῦ. v. 20. διαδώσει τροφὴν) δώσει τρυφήν. v. 21. Νεφθαλεὶμ) Νεφθαλί. ibid. γενήματι) γεννήματι. v. 22. ζηλωτός) μου ζηλωτός. v. 24. χειρῶν) χειρός. ibid. σε Ἰακὼβ παρὰ τοῦ Θεοῦ) Ἰσραὴλ παρὰ Θεοῦ. v. 25. τῆς γῆς) γῆς. ibid. ἕνεκεν) ἄνευεν. ib. μαστῶν) adjicit καὶ. v. 26. ἐπ' εὐλ. μονίμων) ὑπὲρ. εὐλ. ὀρέων μονίμων. v. 26. ἐπὶ κεφαλῆς) ἐπὶ κεφαλήν. v. 27. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ibid. διαδώσει) δίδωσι. v. 28. πάντες οἱ υἱοὶ) πάντες οὗτοι υἱοί. ibid. αὐτοῖς ἐλάλ.) ἐλάλ. αὐτοῖς. ib. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. bis. v. 29. θάψατέ με) θάψετέ με. v. 30. ἐν τῇ γῇ) ἐν γῇ. v. 31. καὶ ἐκεῖ ἔ. Ἰσ.) ἐκεῖ ἔθ. Ἰσ. ibid. καὶ ἐκεῖ ἔ. Λ.) καὶ abest.

32. ἐν κτήσει τοῦ ἀγροῦ καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

33. Καὶ κατέπαυσεν Ἰακὼβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην, ἐξέλιπε, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ν'. L.

τὸν τράχηλον

ΚΑΙ ἐπιπεσὼν Ἰωσὴφ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν.

2. Καὶ προσέταξεν Ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἐνταφιασταῖς, ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασταὶ τὸν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτοῦ τεσσαράκοντα ἡμέρας· (οὕτω γὰρ καταριθμοῦνται αἱ ἡμέραι τῆς ταφῆς·) καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἑβδομήκοντα ἡμέρας.

ἐπειδὴ

4. Ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, ἐλάλησεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνάστας Φαραώ, λέγων· εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε (περὶ ἐμοῦ) εἰς τὰ ὦτα Φαραώ, λέγοντες·

5. ὁ πατήρ μου ὥρκισέ με πρὸ τοῦ τελευτῆσαι, λέγων· ἐν τῷ μνημείῳ, ᾧ ὤρυξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. Νῦν οὖν ἀναβὰς, θάψω τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπανελεύσομαι.

ἐπελεύσομαι

6. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, καθάπερ ὥρκισέ σε.

7. Καὶ ἀνέβη Ἰωσὴφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες Φαραώ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι γῆς Αἰγύπτου,

τῆς

8. καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ· καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς βόας ὑπελίποντο ἐν γῇ Γεσέν.

Γεσέμ

9. καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα.

10. Καὶ παρεγίνοντο ἐφ' ἅλωνα Ἀτάδ, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐκόψαντο αὐτῷ κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα· καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας.

παρεγένετο. αὐτὸν

11. Καὶ ἴδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναὰν τὸ πένθος ἐν ἅλωνι Ἀτάδ, καὶ εἶπαν πένθος μέγα ἐστὶ τοῦτο τοῖς Αἰγυπτίοις· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πένθος Αἰγύπτου, ὅ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

12. Καὶ ἐποίησαν αὐτῷ οὕτως οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς.

Ἰσραὴλ

13. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, ὃ ἐκτήσατο Ἀβραὰμ τὸ σπήλαιον ἐν κτήσει μνημείου

παρὰ

v. 33. ἐξάρας Ἰακὼβ) Ἰακὼβ deest. ibid. πόδας) addit. αὐτοῦ. CAP. L. v. 1. ἐπὶ τὸν τράχηλον) ἐπὶ πρόσωπον. ibid. ἐπ' αὐτὸν) αὐτόν. v. 4. ἐπειδὴ) ἐπεὶ δὲ. v. 5. πρὸ τοῦ τελευτῆσαι) hæc verba desunt. ibid. ἐπελεύσομαι) ἐπανελεύσομαι. v. 7. τῆς Αἰγ.) γῆς Αἰγ. v. 8. καὶ τὴν συγγένειαν, καὶ) καὶ ἡ συγγένεια αὐτοῦ καὶ v. 10. καὶ παρεγένετο ἐφ') καὶ παρεγίνοντο εἰς. v. 11. ἐν ἅλωνι) ἐπὶ ἅλωνι. ibid. ἐστὶ τοῦτο) τοῦτό ἐστι. ib. τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου) τὸ ὄνομα αὐτοῦ. v. 12. οἱ υἱοὶ Ἰσρ.) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. ibid. καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς) non habet hæc verba.

παρὰ Ἐφρὼν τοῦ Χετταίου, κατέναντι Μαμβρῆ.

14 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ συναναβάντες πάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ, ※ μετὰ τὸ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ.

15. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν· μή ποτε μνησικακήσῃ ἡμῖν Ἰωσὴφ, καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδῷ ἡμῖν πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐνεδειξάμεθα αὐτῷ.

16. Καὶ παραγενόμενοι πρὸς Ἰωσὴφ, εἶπαν· ὁ πατήρ σου ὥρκισε πρὸ τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων·

17. οὕτως εἴπατε Ἰωσήφ· ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο· καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ Θεοῦ τοῦ πατρός σου. Καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν, εἶπον· οἵδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται.

19. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ· μὴ φοβεῖσθε· τοῦ γὰρ Θεοῦ εἰμι ἐγώ.

20. Ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρὰ, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅπως ἂν γενηθῇ ὡς σήμερον, ἵνα διατραφῇ λαὸς πολύς.

21. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν· καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν.

22. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν δέκα.

23. Καὶ ἴδεν Ἰωσὴφ Ἐφραὶμ παιδία, ἕως τρίτης γενεᾶς· καὶ υἱοὶ Μαχεὶρ τοῦ υἱοῦ Μανασσῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ μηρῶν Ἰωσήφ.

24. Καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῇ δὲ ἐπισκέψεται ὁ Θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.

25. Καὶ ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐν τῇ ἐπισκοπῇ (ᾗ) ἐπισκέψεται ὁ Θεὸς ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.

26. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ, ὢν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.

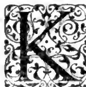
ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΟΣΜΟΥ.

ΕΞΟ-

v. 14. ἐπέστρεψεν) ὑπέστρεψεν. ibid. πάντες) deest. v. 15. ἐνεδ. αὐτῷ) ἐνεδ. εἰς αὐτόν. v. 17. τὴν ἀδικίαν αὐτῶν) τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν. v. 18. εἶπον) εἶπαν. v. 19. αὐτοῖς· μὴ) αὐτοῖς Ἰωσήφ, Μή· v. 20. ἵνα διατραφῇ) καὶ τραφῇ. v. 22. εἰς Αἴγυπτον) ἐν Αἰγύπτῳ. v. 23. ἴδεν) εἶδεν. ibid. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ib. Μανασσῆ) Μανασσῆ. v. 24. αὐτοῦ· ἐγὼ) αὐτοῦ, λέγων, ἐγώ. ibid. ὁ Θεὸς Ἀβρ. καὶ Ἰσ.) ὁ Θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἀβρ. Ἰσαάκ. v. 25. ἐπισκέψεται) ἐπισκέψηται. v. 26. ἔθηκαν αὐτὸν) αὐτὸν deest.

Ε Ξ Ο Δ Ο Σ
Α Ι Γ Υ Π Τ Ο Υ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, τῶν εἰσπεπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἕκαστος πανοικίᾳ αὐτῶν εἰσήλθοσαν·

2. Ῥουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, ✕ καὶ Ἰέδα,

3. Ἰσσάχαρ, Ζαβουλὼν, καὶ Βενιαμεὶν,

4. Δὰν, καὶ Νεφθαλὶ, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ·

5. Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ· ἦσαν δὲ πᾶσαι ψυχαὶ αἱ ἐξελθοῦσαι ἐξ Ἰακὼβ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα.

6. Ἐτελεύτησε δὲ Ἰωσὴφ, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη.

7. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ηὐξήθησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο, καὶ κατίσχυσαν σφόδρα σφόδρα· ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς.

8. Ἀνέστη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

9. Εἶπε δὲ τῷ ἔθνει αὐτοῦ· ἰδοὺ τὸ ἔθνος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μέγα πλῆθος, καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς·

10. δεῦτε κατασοφισώμεθα αὐτοὺς, μήποτε πληθυνθῇ, καὶ ἡνίκα ἐὰν συμβῇ ἡμῖν πόλεμος, προστεθήσονται καὶ οὗτοι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους ✕ ἡμῶν, καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς.

11. Καὶ ἐπέστησεν αὐτοῖς ἐπιστάτας τῶν ἔργων, ἵνα κακώσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κακώσωσιν
ἔργοις· καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς τῷ Φαραὼ, τήν τε Πιθὼμ, καὶ Ῥαμεσσῆ, ⸓ καὶ Ὢν, ἥ ἐστιν Ἡλιούπολις˙.

12. Καθότι δὲ αὐτοὺς ἐταπείνουν, τοσούτῳ πλείους ἐγίνοντο, καὶ ἴσχυον σφόδρα σφόδρα. Καὶ ἐβδελύσσοντο ⸓ οἱ Αἰγύπτιοι˙. ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ·

13. καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίᾳ,

14. καὶ κατωδύνων αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς, τῷ πηλῷ, καὶ τῇ πλινθείᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, κατὰ πάντα τὰ ἔργα, ὧν κατεδουλοῦντο αὐτοὺς μετὰ βίας.

15. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων ταῖς μαίαις τῶν Ἑβραίων· (τῇ
μιᾷ αὐτῶν ἦν ὄνομα, Σεπφώρα, καὶ τὸ ἡ
ὄνομα τῆς δευτέρας, Φουά·)

16. καὶ εἶπεν· ὅταν μαιοῦσθε τὰς Ἑβραίας, καὶ ὦσι πρὸς τῷ τίκτειν, ἐὰν

Titul. ΕΞΟΔΟΣ. CAP. I. v. 1. πανοικίᾳ) πανοικί. v. 2. Ἰέδα) Ἰούδας. v. 3. καὶ Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. v. 7. κατίσχυσαν) κατίσχυον. v. 9. τῷ ἔθνει· ἰδοὺ τὸ ἔθνος) τῷ ἔθνει αὐτοῦ· ἰδοὺ τὸ γένος. v. 10. δεῦτε) addit οὖν. ibid. ἡνίκα ἐὰν) ἡνίκα ἄν. v. 11. κακώσωσιν) κακώσωσιν. ibid. Πιθὼμ) Πειθώ. v. 12. ἐγίνοντο) ἐγίγνοντο. v. 15. αὐτῶν ἦν ὄν.) αὐτῶν ὄν.

μὲν ἄρσεν ᾖ, ἀποκτείνατε αὐτό· ἐὰν δὲ θῆλυ, περιποιεῖσθε αὐτό.

17. Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν Θεὸν, καὶ οὐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ ἐζωογόνουν τὰ ἄρσενα.

18. Ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου τὰς μαίας, καὶ εἶπεν αὐταῖς· τί ὅτι ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ ἄρσενα;

19. Εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ Φαραώ· οὐχ ὡς γυναῖκες Αἰγύπτου, αἱ Ἑβραῖαι· τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς μαίας, καὶ ἔτικτον.

20. Εὖ δὲ ἐποίει ὁ Θεὸς ταῖς μαίαις· καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαὸς, καὶ ἴσχυε σφόδρα.

Ἐπειδὴ 21. Ἐπεὶ δὲ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν Θεὸν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

22. Συνέταξε δὲ Φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέγων· πᾶν ἄρσεν ὃ ἐὰν τεχθῇ ∼ τοῖς Ἑβραίοις", εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε, καὶ πᾶν θῆλυ ζωογονεῖτε αὐτό.

ΚΕΦ. Β'. II.

Ἦν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ, ὃς ἔλαβε τῶν θυγατέρων Λευὶ, καὶ ἔσχεν αὐτήν·

2. καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. Ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστεῖον ὂν, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.

3. Ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐδύναντο ἔτι κρύπτειν αὐτὸ, ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτῷ θῖβιν, καὶ κατέχρισεν αὐτὴν ἀσφαλτοπίσσῃ, καὶ ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς αὐτὴν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν εἰς τὸ ἕλος παρὰ τὸν ποταμόν.

4. Καὶ κατεσκόπευεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μακρόθεν, μαθεῖν τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ.

5. Κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ λούσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ αἱ ἅβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ ἰδοῦσα τὴν θῖβιν ἐν τῷ ἕλει, ἀποστείλασα τὴν ἅβραν, ἀνείλατο αὐτήν.

6. Ἀνοίξασα δὲ, ὁρᾷ παιδίον κλαῖον ∼ ἐν τῇ θίβει"· καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἔφη· ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τοῦτο.

7. Καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ Φαραώ· θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύουσαν ἐκ τῶν Ἑβραίων, καὶ θηλάσει σοι τὸ παιδίον; θηλαθῇ

8. Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραώ· πορεύου. Ἐλθοῦσα δὲ ἡ νεᾶνις, ἐκάλεσε τὴν μητέρα τοῦ παιδίου.

9. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὴν ἡ θυγάτηρ Φαραώ· διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ θήλασόν μοι αὐτό· ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. Ἔλαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον, καὶ ἐθήλαζεν αὐτό.

10. Ἁδρυνθέντος δὲ τοῦ παιδίου, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα Φαραώ· καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἱόν. Ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωυσῆ, λέγουσα· ὅτι ἐκ τοῦ ὕδατος ἀνειλόμην αὐτόν.

11. Ἐγέ-

v. 21. ἐπειδὴ) ἐπεὶ δὲ. CAP. II. v. 1. καὶ ἔσχεν αὐτήν) desunt hæc verba. v. 3. ἐπειδὴ δὲ οὐκ) ἐπεὶ δὲ οὐκ. ibid. ἔτι κρυ. α - - θῖβιν) αὐτὸ ἔτι κρ. ἔλαβ. αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θῖβιν. v. 4. μαθεῖν τὸ) μαθεῖν, τί τό. v. 5. ἐπὶ τὸν ποτ. καὶ ἰδοῦσα) παρὰ τ. π. κ. ἰδοῦσα. v. 7. θηλαθῇ) θηλάσει. v. 8. εἶπεν αὐτῇ) αὐτῇ deest. ibid. ἡ νεᾶνις) absque articulo. v. 10. Μωυσῆ) Μωυσῆν. ibid. ἀνειλ. αὐτὸν) αὐτὸν ἀνειλ.

11. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις, μέγας γενόμενος Μωυσῆς ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὁρᾷ ἄνθρωπον Αἰγύπτιον τύπτοντα τινὰ Ἑβραῖον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

12. Περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε, οὐχ ὁρᾷ οὐδένα· καὶ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον, ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ.

13. Ἐξελθὼν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, ὁρᾷ δύο ἄνδρας Ἑβραίους διαπληκτιζομένους· καὶ λέγει τῷ ἀδικοῦντι· διατί τύπτεις τὸν πλησίον;

14. Ὁ δὲ εἶπε· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; ἢ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες τὸν Αἰγύπτιον χθές; Ἐφοβήθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν· εἰ οὕτως ἐμφανὲς γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο;

15. Ἤκουσε δὲ Φαραὼ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἐζήτει ἀνελεῖν Μωυσῆν. Ἀνεχώρησε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραώ, καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ· ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν Μαδιάμ, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος.

16. Τῷ δὲ ἱερεῖ Μαδιὰμ ἦσαν ἑπτὰ θυγατέρες, ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ πατρὸς αὐτῶν· παραγενόμεναι δὲ ἤντλουν ἕως ἔπλησαν τὰς δεξαμενάς, ποτίσαι τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἰοθόρ.

17. Παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες, ἐξέβαλλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ Μωυσῆς, ἐῤῥύσατο αὐτάς, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα αὐτῶν.

18. Παρεγένοντο δὲ πρὸς Ἰοθὸρ τὸν πατέρα αὐτῶν· ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς· τί ὅτι ἐταχύνατε τοῦ παραγενέσθαι σήμερον;

19. Αἱ δὲ εἶπον· ἄνθρωπος Αἰγύπτιος ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ ἤντλησεν ἡμῖν καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα.

20. Ὁ δὲ εἶπε ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ· καὶ ποῦ ἐστι; καὶ ἱνατί οὕτως καταλελοίπατε τὸν ἄνθρωπον; καλέσατε οὖν αὐτόν, ὅπως φάγῃ ἄρτον.

21. Κατῳκίσθη δὲ Μωυσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἐξέδοτο Σεπφώραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μωυσεῖ γυναῖκα.

22. Ἐν γαστρὶ δὲ λαβοῦσα ἡ γυνή, ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Γηρσάμ, λέγων· πάροικός εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ.

23. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ κατεστέναξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων, καὶ ἀνεβόησαν· καὶ ἀνέβη ἡ βοὴ αὐτῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν ἔργων.

24. Καὶ εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τὸν στεναγμὸν αὐτῶν· καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.

25. Καὶ εἰσίδεν ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς.

v. 11. τ. ἀδελφῶν αὐτοῦ) τ. ἑαυτοῦ ἀδελφῶν. v. 13. διατί τύπτεις) διὰ τί σὺ τύπτεις. v. 14. ἢ ἀνελεῖν) μὴ ἀνελεῖν. ibid. τ. Αἰγ. χθὲς) χθὲς τ. Αἰγ. v. 15. κατῴκησεν) ᾤκησεν. v. 16. πρόβ. Ἰοθὸρ τ. π. αὐτῶν; πρόβ. τ. π. αὐτοῦ Ἰοθόρ. v. 17. ἐῤῥύσατο αὐτὰς) addit καὶ ἤντλησεν αὐταῖς. v. 18. Ἰοθὸρ) Ῥαγουήλ. ibid. τί ὅτι) διατί. v. 19. εἶπον) εἶπαν. ibid. τὰ πρόβατα) adjicit ἡμῶν. v. 20. ποῦ ἐστι; καὶ ἱνατί οὕτως κατ.) καὶ ποῦ ἐστιν; καὶ ἱνατί κατ. v. 21. αὐτοῦ Μωυσεῖ, αὐτοῦ Μωυσῇ. v. 22. ἐπων. τὸ ὄνομα) ἐπων. Μωυσῆς τὸ ὄνομα. ib. λέγων. παρ.) λέγων. ὅτι παρ. v. 25. εἰσίδεν) ἐπεῖδεν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ Μωυσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰοθὸρ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, τοῦ ἱερέως Μαδιάμ, καὶ ἦγε τὰ πρόβατα ὑπὸ τὴν ἔρημον· καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ, Χωρήβ.

2. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς ἐκ τοῦ βάτου· καὶ ὁρᾷ ὅτι ὁ βάτος καίεται πυρὶ, ὁ δὲ βάτος οὐ κατεκαίετο.

3. Εἶπε δὲ Μωυσῆς· παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὅραμα τὸ μέγα τοῦτο, τί ὅτι οὐ κατακαίεται ὁ βάτος.

4. Ὡς δὲ ἴδε Κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ ⨯ μέσου τοῦ βάτου, λέγων· Μωυσῆ, Μωυσῆ. Ὁ δὲ εἶπε τί ἐστι;

5. Καὶ εἶπε· μὴ ἐγγίσῃς ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας ⨯ ἐπ' αὐτοῦ, γῆ ἁγία ἐστί.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ. Ἀπέστρεψε δὲ Μωυσῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· εὐλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

7. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἰδὼν ἴδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν,

8. καὶ κατέβην ⨯ τοῦ ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορῥαίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἰεβουσαίων.

9. Καὶ νῦν ἰδοὺ κραυγὴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἥκει πρός με· καὶ ἐγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμὸν, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.

10. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἐξάξεις τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

11. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν· τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι πορεύσομαι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

12. Εἶπε δὲ· ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὅτι ἐγώ σε ἀποστέλλω· ἐν τῷ σε ἐξαγαγεῖν τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ λατρεύσετε τῷ Θεῷ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ.

13. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν· ἰδοὺ ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς· ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐρωτήσουσί με· τί ὄνομα αὐτῷ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς;

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν· ἐγώ εἰμι ὁ ὤν. Καὶ εἶπεν· οὕτως ἐρεῖς τοῖς

υἱοῖς

CAP. III. v. 1. καὶ ἦγε) καὶ ἤγαγε. v. 2. ἐν φλογὶ πυρὸς) ἐν πυρὶ φλογός. v. 3. τί ὅτι οὐ) ὅτι οὐ. v. 4. ἴδε) εἶδε. v. 5. καὶ εἶπε) ὁ δὲ εἶπε. ibid. ἐν ᾧ ἕστ.) ἐν ᾧ σὺ ἕστ. v. 6. καὶ εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ deest. ibid. ὁ Θεὸς Ἀβρ.) Θεὸς Ἀβρ. v. 7. ἰδὼν ἴδον) ἰδὼν εἶδον. v. 8. Αἰγυπτίων) τῶν Αἰγυπτίων. ibid. ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης) addit καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτούς. ib. Εὐαίων, καὶ Γεργ.) Γεργ. καὶ Εὐαίων. v. 9. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. v. 12. εἶπε δὲ, ὅτι) εἶπε δὲ ὁ Θεὸς Μωυσῇ, λέγων ὅτι. ib. ἀποστείλω) ἐξαποστελῶ. ib. ἐν τῷ σε ἐξ. τ. λ. ἐξ) ἐν τῷ ἐξαγ. σε τ. λ. μου ἐξ. v. 13. ἐλεύσομαι) ἐξελεύσομαι. ibid. πατέρων ὑμῶν) πατ. ἡμῶν. v. 14. ἐγώ εἰμι) λέγων ἐγώ εἰμι.

υἱοῖς Ἰσραήλ· ὁ ὢν ἀπέςαλκέ με πρὸς ὑμᾶς.

15. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πάλιν πρὸς Μωυσῆν· ὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ ἀπέςαλκέ με πρὸς ὑμᾶς· τῦτό μυ ἐςὶν ὄνομα αἰώνιον, καὶ μνημόσυνον γενεαῖς γενεῶν.

16. Ἐλθὼν συνάγαγε τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὦπταί μοι, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ, λέγων· ἐπισκοπῇ ἐπέσκεμμαι ὑμᾶς, καὶ ὅσα συμβέβηκεν ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ.

17. Καὶ εἶπα· ἀναβιβάσω ὑμᾶς ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτίων εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμοῤῥαίων, καὶ Φερεζαίων, ⁓ καὶ Γεργεσαίων", καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

18. Καὶ εἰσακούσονταί συ τῆς φωνῆς, καὶ εἰσελεύσῃ σὺ καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς· πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

19. Ἐγὼ δὲ οἶδα ὅτι ὐ προήσεται ὑμᾶς Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πορευθῆναι, ἐὰν μὴ μετὰ χειρὸς κραταιᾶς.

20. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρά μυ, πατάξω τὺς Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις μου, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποςελεῖ ὑμᾶς.

21. Καὶ δώσω χάριν τῷ λαῷ τύτῳ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· ὅταν δὲ ἀποτρέχητε, ὐκ ἀπελεύσεσθε κενοί·

22. ἀλλὰ αἰτήσει γυνὴ παρὰ γείτονος καὶ συσκήνυ αὐτῆς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὺς υἱὺς ὑμῶν καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν, καὶ συσκευάσετε τὺς Αἰγυπτίους.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Ἀπεκρίθη δὲ Μωυσῆς, καὶ εἶπεν· ἐὰν ὖν μὴ πιςεύσωσί μοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς μυ· ἐροῦσι γὰρ, ὅτι ὐκ ὦπταί σοι Κύριος ὁ Θεὸς, ⁓ τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς";

2. Εἶπε δὲ αὐτῷ Κύριος· τί τῦτό ἐςι τὸ ἐν τῇ χειρί συ; Ὁ δὲ εἶπε· ῥάβδος.

3. Καὶ εἶπε· ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφις· καὶ ἔφυγε Μωυσῆς ἀπ' αὐτῦ.

4. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἔκτεινον τὴν χεῖρά συ, καὶ ἐπιλαβῦ τῆς κέρκυ· Ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο τῆς κέρκυ, καὶ ἐγένετο ῥάβδος ἐν τῇ χειρί αὐτῦ.

5. ἵνα πιςεύσωσί σοι, ὅτι ὦπταί σοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν, Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ.

v. 15. πατέρων ὑμῶν) πατ. ἡμῶν. ibid. γενεαῖς) γενεῶν γενεαῖς. v. 16. ἐλθὼν) addit οὖν. ibid. πατέρων ὑμῶν) πατ. ἡμῶν. v. 17. καὶ εἶπα) καὶ εἶπεν. v. 22. αἰτήσει) Ἀλλὰ αἰτήσει. ibid. συσκευάσετε) σκυλεύσατε. CAP. IV. v. 1. ἐὰν ὖν μὴ) ἐὰν μή. ibid. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ Θεός. v. 5. ead. diversa Lectio.

6. Εἶπε δὲ αὐτῷ Κύριος πάλιν εἰσένεγκαι τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. Καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη ἡ
Μωυσέως χεὶρ αὐτοῦ ※ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών.

7. Καὶ εἶπε· πάλιν εἰσένεγκαι τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. Καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ· καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπεκατέστη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.

8. Ἐὰν δὲ μὴ πιστεύσωσί σοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου, πιστεύσουσί σοι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ ἐσχάτου.

9. Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ πιστεύσωσί (σοι) τοῖς δυσὶ σημείοις τούτοις, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς σου, λήψῃ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκχεεῖς ἐπὶ τὸ ξηρόν· καὶ ἔσται τὸ ὕδωρ ὃ ἐὰν λάβῃς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, αἷμα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ.

τὸν Θεόν 10. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον δέομαι Κύριε, οὐχ ἱκανός εἰμι πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου· ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος ἐγώ εἰμι.

11. Εἶπε δὲ Κύριος τῷ Μωυσεῖ· τίς ἔδωκε στόμα ἀνθρώπῳ, καὶ τίς ἐποίησε δύσκωφον, καὶ κωφὸν, ※ καὶ βλέποντα, καὶ τυφλόν; οὐκ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός;

12. Καὶ νῦν πορεύου, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ συμβιβάσω σε ἃ μέλλεις λαλῆσαι.

13. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· δέομαι Κύριε, προχειρίσαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν ἀποστελεῖς.

14. Καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ Κύριος ἐπὶ Μωυσῆν, εἶπεν· οὐκ ἰδοὺ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ Λευίτης; Ἐπίσταμαι ὅτι λαλῶν λαλήσει αὐτός σοι· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ ἰδών σε, χαρήσεται ἐν ἑαυτῷ.

15. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, καὶ δώσεις τὰ ῥήματά μου εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ συμβιβάσω ὑμᾶς ἃ ποιήσετε·

16. καὶ αὐτός σοι προσλαλήσει πρὸς τὸν λαὸν, καὶ αὐτὸς ἔσται σου στόμα· σὺ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν Θεόν.

17. Καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν, λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα.

18. Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς Ἰοθὸρ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· πορεύσομαι, καὶ ἀποστρέψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσι. Καὶ εἶπεν Ἰοθὸρ Μωυσῇ· βάδιζε ὑγιαίνων. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου.

19. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν Μαδιάμ· βάδιζε, ἄπελθε εἰς Αἴγυπτον· τεθνήκασι γὰρ πάντες οἱ ζητοῦντές σου τὴν ψυχήν.

20. Ἀνα-

v. 6. εἰσένεγκαι) εἰσένεγκον. ibid. ἡ χεὶρ Μωυσέως ὡσεὶ) ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ὡσεί. v. 7. εἰσένεγκαι) εἰσένεγκον. ibid. τὴν χεῖρα αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ib. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ) τῆς σαρκὸς αὐτῆς. v. 8. τοῦ ἐσχάτου) τοῦ δευτέρου. v. 10. πρὸς τὸν Θεόν) πρὸς κύριον. ibid. ἐχθὲς καὶ πρὸ) χθὲς οὐδὲ πρό. v. 11. τῷ Μωυσεῖ) πρὸς Μωυσῆν. ibid. κύριος ὁ Θεός) ὁ Θεός. v. 12. ἃ μέλλεις) ὃ μέλλεις. v. 13. ἄλλον δυν.) δυν. ἄλλον. v. 16. προσλαλήσει) λαλήσει. v. 18. ἐπέστρεψε) ἀπέστρεψε.

20. Ἀναλαβὼν δὲ Μωυσῆς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία ✕ αὐτοῦ, ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Αἴγυπτον. Ἔλαβε δὲ Μωυσῆς τὴν ῥάβδον τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

21. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· πορευομένου σου καὶ ἀποστρέφοντος εἰς Αἴγυπτον, ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ ἔδωκα ἐν ταῖς χερσί σου, ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον Φαραώ· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ αὐτοῦ τὴν καρδίαν, καὶ οὐ μὴ ἐξαποστείλῃ τὸν λαόν.

22. Σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ Φαραώ· τάδε λέγει Κύριος· υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ.

23. Εἶπα δὲ σοι· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ· εἰ μὲν οὖν
αὐτοὺς μὴ βούλῃ ἐξαποστεῖλαι αὐτόν, ὅρα οὖν, ἐγὼ ἀποκτενῶ τὸν υἱόν σου τὸν πρωτότοκον.

24. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ καταλύματι, συνήντησεν αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

25. Καὶ λαβοῦσα Σεπφώρα ψῆφον, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἔστη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

26. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, διότι εἶπεν· ἔστη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου.

27. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἀαρών· πορεύθητι εἰς συνάντησιν Μωυσεῖ εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ συνήντησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Θεοῦ· καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους.

28. Καὶ ἀνήγγειλε Μωυσῆς τῷ Ἀαρὼν πάντας τοὺς λόγους Κυρίου, οὓς ἀπέστειλε, καὶ πάντα τὰ σημεῖα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ.

29. Ἐπορεύθη δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρών, καὶ συνήγαγον πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

30. Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρὼν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν· καὶ ἐποίησε τὰ σημεῖα ἐναντίον τοῦ λαοῦ.

31. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἴδεν αὐτῶν τὴν θλίψιν· κύψας δὲ ὁ λαός, προσεκύνησε.

ΚΕΦ. Εʹ. V.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραώ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα ἑορτάσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ.

2. Καὶ εἶπε Φαραώ· τίς ἐστι ✕ Κύριος Θεὸς
οὗ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ; οὐκ οἶδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστελῶ. ἐξαποστέλλω

3. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς· πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπως θύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν,

μή

v. 20. ἐν χειρὶ) ἐν τῇ χειρί. v. 21. ἔδωκα) δέδωκα. ibid. αὐτοῦ τ. καρδ.) τ. καρδ. αὐτοῦ. v. 23. μὴ βούλῃ) μὴ βούλει. v. 25. πόδας) addit αὐτοῦ. v. 26. τοῦ παιδίου) addit μου. v. 27. Μωυσεῖ) Μωυσῇ. v. 28. Ἀαρὼν) τῷ Ἀαρών. ibid. τὰ σημεῖα) τὰ ῥήματα. CAP. V. v. 1. ἑορτ. μοι) μοι ἑορτ. v. 2. τίς ἐστι Θεὸς οὗ) τίς ἐστιν οὗ. v. 3. τῷ Θεῷ) κυρίῳ τῷ Θεῷ.

μή ποτε συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ φόνος.

4. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· ἱνατί Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν διαστρέφετε τὸν λαόν (μου) ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθατε ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ.

5. Καὶ εἶπε Φαραώ· ἰδοὺ νῦν πολυπληθεῖ ὁ λαὸς τῆς γῆς· μὴ οὖν καταπαύσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων.

6. Συνέταξε δὲ Φαραὼ τοῖς ἐργοδιώκταις τοῦ λαοῦ καὶ τοῖς γραμματεῦσι, λέγων·

7. οὐκέτι προστεθήσεσθε διδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς τὴν πλινθουργίαν, καθάπερ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν (καὶ τὸ τῆς σήμερον)· αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα.

8. Καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθουργίας, ἧς αὐτοὶ ποιοῦσι καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἐπιβαλεῖς αὐτοῖς, οὐκ ἀφελεῖς οὐδὲν ἀπ᾽ αὐτῶν· σχολάζουσι γάρ· διὰ τοῦτο ✕ αὐτοὶ κεκράγασι, λέγοντες· πορευθῶμεν, καὶ θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν.

9. Βαρυνέσθω τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ μεριμνάσθωσαν ταῦτα, καὶ μὴ μεριμνάσθωσαν ἐν λόγοις κενοῖς.

10. Κατέσπευδον δὲ αὐτοὺς οἱ ἐργοδιῶκται τοῦ λαοῦ καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες· τάδε λέγει Φαραώ· οὐκέτι δίδωμι ὑμῖν ἄχυρα·

11. αὐτοὶ ὑμεῖς πορευόμενοι συλλέγετε ἑαυτοῖς ἄχυρα, ὅθεν ἐὰν εὕρητε· οὐ γὰρ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς συντάξεως ὑμῶν οὐθέν.

12. Καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτῳ, συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχυρα.

13. Οἱ δὲ ἐργοδιῶκται κατέσπευδον αὐτούς, λέγοντες· συντελεῖτε τὰ ἔργα ✕ ὑμῶν τὰ καθήκοντα καθ᾽ ἡμέραν, καθάπερ καὶ ὅτε τὸ ἄχυρον ἐδίδοτο ὑμῖν. ἐδίδετε

14. Καὶ ἐμαστιγώθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ γένους τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, οἱ κατασταθέντες ἐπ᾽ αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ Φαραώ, λέγοντες· διατί οὐ συνετελέσατε τὰς συντάξεις ὑμῶν τῆς πλινθείας, καθάπερ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον;

15. Εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, κατεβόησαν πρὸς Φαραώ, λέγοντες· ἱνατί οὕτως ποιεῖς τοῖς σοῖς οἰκέταις;

16. ἄχυρον οὐ δίδοται τοῖς οἰκέταις σου, καὶ τὴν πλίνθον ἡμῖν λέγουσι ποιεῖν, καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μεμαστίγωνται· ἀδικήσεις οὖν τὸν λαόν σου.

17. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· σχολάζετε, σχολασταί ἐστε· διὰ τοῦτο λέγετε· πορευθῶμεν, (καὶ) θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν.

18. Νῦν οὖν ἀπελθόντες, ἐργάζεσθε· τὸ γὰρ ἄχυρον οὐ δοθήσεται ὑμῖν, καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἀποδώσετε.

19. Ἑώρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑαυτοὺς ἐν κακοῖς, λέγοντες· οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθῆκον τῇ ἡμέρᾳ.

20. Συν-

v. 4. τὸν λαόν μου) μου deest. v. 5. ὁ λαὸς τῆς γῆς) ὁ λαός. v. 7. ἐχθὲς) χθὲς. ibid. καὶ τὸ τῆς σήμερον) desunt hæc verba. ib. αὐτοὶ) ἀλλ᾽ αὐτοί. v. 8. πλινθουργίας) πλινθείας. ibid. πορευθῶμεν) ἐγερθῶμεν. v. 9. μεριμνάσθωσαν) μεριμνάτωσαν. bis eod. versu. v. 12. ἐν ὅλῃ) addit γῇ. v. 13. ἐδίδοτο) ἐδίδοτο. v. 14. ἐχθὲς) χθὲς. v. 15. ἱνατί οὕτως) ἱνατί συ οὕτως. 17. πορευθῶμεν, καὶ) καὶ deest. v. 18. ἀπελθόντες) πορευθέντες.

20. Συνήντησαν δὲ Μωυσῇ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Φαραώ·

ἴδοι 21. καὶ εἶπαν αὐτοῖς· ἐπίδοι ὁ Θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι ὅτι ἐβδελύξατε τὴν ὀσμὴν ἡμῶν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτῦ, δοῦναι ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῦ, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς.

22. Ἐπέστρεψε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· Κύριε, διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τῦτον; καὶ ἱνατί ἀπέσταλκάς με;

23. καὶ ἀφ' ὗ πεπόρευμαι πρὸς Φαραὼ, λαλῆσαι (αὐτῷ) ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι, ἐκάκωσε τὸν λαὸν τῦτον, καὶ ※ ῥύσαι ὐκ ἐῤῥύσω τὸν λαόν σῦ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἤδη ὄψῃ, ἃ ποιήσω τῷ Φαραώ· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς αὐτῦ.

2. Ἐλάλησε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐγὼ Κύριος·

3. καὶ ὤφθην πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, Θεὸς ὢν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομά μυ Κύριος ὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς·

4. καὶ ἔστησα τὴν διαθήκην μυ πρὸς αὐτοὺς, ὥστε δοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, τὴν γῆν ἣν παρῳκήκασιν, ἐν ᾗ καὶ παρῴκησαν ἐπ' αὐτῆς·

5. καὶ ἐγὼ εἰσήκουσα τὸν στεναγμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὧν οἱ Αἰγύπτιοι καταδουλῶσιν αὐτοὺς, καὶ ἐμνήσθην τῆς διαθήκης μυ. ὑμῶν

6. Βάδιζε, εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐγὼ Κύριος, καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας αὐτῶν, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ κρίσει μεγάλῃ·

7. καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ εἰς λαὸν ἐμοὶ, καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν Αἰγυπτίων·

8. καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μυ, δοῦναι αὐτὴν τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ δώσω αὐτὴν ὑμῖν ἐν κλήρῳ· ἐγὼ Κύριος.

9. Ἐλάλησε δὲ Μωυσῆς ὕτως τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῇ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν.

10. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

11. εἴσελθε, λάλησον Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτῦ.

12. Ἐλάλησε δὲ Μωυσῆς ἐναντίον Κυρίου, λέγων· ἰδὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὐκ εἰσήκουσάν μυ, καὶ πῶς εἰσακύσεταί μυ Φαραώ; ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι.

13. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτυ.

V. 22. κύριε, διὰ τί) δέομαι κύριε. τί. V. 23. λαλῆσαι αὐτῷ) αὐτῷ deest. CAP. VI. V. 1. ὄψῃ) ὄψει. V. 5. ὧν οἱ Α. καταδυλῶσιν) ὃν οἱ Α. καταδουλοῦνται. V. 7. ὑμᾶς ἐμαυτῷ) ἐμαυτῷ ὑμᾶς. V. 8. αὐτὴν ὑμῖν) ὑμῖν αὐτήν. V. 9. ὕτως) ὕτω. V. 12. ἐναντίον) ἔναντι. V. 13. ὥστε ἐξαγαγεῖν) ὥστε ἐξαποστεῖλαι.

14. Καὶ ἔτοι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν αὐτῶν· υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺς, Ἀσρὼν, καὶ Χαρμί· αὕτη ἡ συγγένεια Ῥουβήν.

15. Καὶ υἱοὶ Συμεὼν, Ἰεμουὴλ, καὶ
'Ιαωαδὶ Ἰαμεὶν, καὶ Ἀὼδ, καὶ * Ἰαχεὶν, καὶ Σαὰρ,
* 'Ιαχεὶ καὶ Σαοὺλ ὁ ἐκ τῆς Φοινίσσης· αὗται
αἱ πατριαὶ τῶν υἱῶν Συμεών.

16. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Λευὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν· Γηρσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρεί· καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Λευεὶ, ἑκατὸν τριακονταεπτά.

17. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Γεδσών· Λοβενὶ, καὶ Σεμεὶ, οἶκοι πατριᾶς αὐτῶν.

18. Καὶ υἱοὶ Καὰθ, Ἀμβρὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζειήλ· καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Καὰθ, ἑκατὸν τριακοντατρία ἔτη.

19. Καὶ οἱ υἱοὶ Μεραρὶ, Mοολεὶ, καὶ Ὀμουσεί· ἔτοι οἶκοι πατριῶν Λευὶ, κατὰ συγγενείας αὐτῶν.

20. Καὶ ἔλαβεν Ἀμβρὰμ τὴν Ἰωχαβὲδ θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τόν τε Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆν, καὶ Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν· τὰ δὲ ἔτη τῆς ζωῆς Ἀμβρὰμ, ἑκατὸν τριακονταὲξ ἔτη.

21. Καὶ υἱοὶ Ἰσσαὰρ, Κορὲ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ζεχρεί.

22. Καὶ οἱ υἱοὶ Ὀζειὴλ, Μισαὴλ καὶ Ἐλισαφὰν, καὶ Σεθρεί.

23. Ἔλαβε δὲ Ἀαρὼν τὴν Ἐλισαβὲτ,
θυγατέρα Ἀμιναδὰβ ἀδελφὴν Ναασσὼν, 'Αμινα-
αὐτῷ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τόν τε δὰμ
Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ 'Αβισὺρ
Ἰθάμαρ.

24. Υἱοὶ δὲ Κορὲ, Ἀσὴρ, καὶ Ἐλκανὰ, καὶ Ἀβιάσαρ· αὗται αἱ γενέσεις Κορέ.

25. Καὶ Ἐλεάζαρ ὁ τοῦ Ἀαρὼν ἔλαβεν ἐκ τῶν θυγατέρων Φουτιὴλ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φινεές· αὗται αἱ ἀρχαὶ πατριᾶς Λευιτῶν, κατὰ γενέσεις αὐτῶν.

26. Οὗτος ὁ Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆς, οἷς εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς, ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

27. Οὗτοί εἰσιν οἱ διαλεγόμενοι πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐξήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, αὐτὸς Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆς.

28. Ἐν ἡμέρᾳ ἐλάλησε Κύριος Μωυσῇ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ,

29. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· ἐγὼ Κύριος· λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρός σε.

30. Καὶ εἶπε Μωυσῆς ἐναντίον Κυρίου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου Φαραώ;

v. 14. Χαρμί) Χαρμεί. v. 15. καὶ Ἰαμεὶν, καὶ Ἰαωαδὶ, καὶ Ἰαχεὶ) καὶ Ἰαμεὶμ, καὶ Ἀὼδ, καὶ Ἰαχεὶν. v. 16. Γηρσὼν) Γεδσών. ibid. ζωῆς Λευεὶ) ζωῆς Λευὶ. v. 17. Λοβενὶ καὶ Σεμεὶ) Λοβενὶ καὶ Σεμεεί. v. 18. τριάκοντα ἔτη) τριακοντατρία ἔτη. v. 15. οἱ υἱοὶ Μεραρὶ) υἱοὶ Μεραρεί. ibid. ἔτοι οἶκοι) ἔτοι οἱ οἶκοι. v. 20. καὶ Μωυσῆν) καὶ τὸν Μωυσῆν. ibid. τριακονταὲξ) τριακονταδύο. v. 22. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. Ὀζειὴλ, Ἐλ. καὶ Σεθρεὶ) Ὀζειήλ· Μισαὴλ, καὶ Ἐλ. καὶ Σεγρεί. v. 23. Ἐλισαβὲτ) Ἐλισαβέθ. ibid. Ἀμιναδὰμ) Ἀμιναδάβ. ib. Ἀβισὰρ καὶ Ἐλ.) Ἀβιοὺδ, καὶ τὸν Ἐλ. v. 24. Ἀσὴρ) Ἀσείρ. v. 26. ὁ Ἀαρὼν) Ἀαρών. ibid. οἷς εἶπεν ὁ Θ. αὐτοῖς) οἷς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θ. ib. ἐξ Αἰγ.) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. v. 27. eadem var. Lect. v. 28. ἐν ἡμέρᾳ) ᾗ ἡμέρᾳ.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· ἰδοὺ δέδωκά σε Θεὸν Φαραὼ, καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἔσαι σου προφήτης·

2. σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῷ πάντα ὅσα σοι ἐντέλλομαι· ὁ δὲ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου λαλήσει πρὸς Φαραὼ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.

3. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου, καὶ τέρατά μου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ·

4. καὶ οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν Φαραώ· καὶ ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω σὺν δυνάμει μου τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν ἐκδικήσει μεγάλῃ·

5. καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐκτείνων τὴν χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω τοὺς
αὐτῆς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν.

6. Ἐποίησε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος, οὕτως ἐποίησαν.

7. Μωυσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, Ἀαρὼν δὲ (ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ) ὀγδοηκοντατριῶν ἐτῶν ἦν, ἡνίκα ἐλάλησαν πρὸς Φαραώ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

9. καὶ ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς Φαραὼ, λέγων· δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας, καὶ ἐρεῖς Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου· λάβε τὴν ῥάβδον, καὶ ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν ἐναντίον Φαραὼ καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἔσαι δράκων.

10. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν οὕτως, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος· καὶ ἔῤῥιψεν Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον ⨯ αὐτοῦ ἐναντίον Φαραὼ καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο δράκων.

11. Συνεκάλεσε δὲ Φαραὼ τοὺς σοφιστὰς Αἰγύπτου καὶ τοὺς φαρμακοὺς, καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως·

12. καὶ ἔῤῥιψαν ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐ- ἔῤῥιψεν
τοῦ, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ῥάβδους.

13. Καὶ κατίσχυσεν ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησεν αὐτοῖς Κύριος.

14. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· βεβάρηται ἡ καρδία Φαραὼ, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν.

15. Βάδισον πρὸς Φαραὼ τὸ πρωΐ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ στήσῃ συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὴν ῥάβδον τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου.

16. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων ἀπέσταλκέ με πρός σε, λέγων· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου,
ἵνα μοι λατρεύσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἰδοὺ λατρεύ-
οὐκ εἰσήκουσας ἕως τούτου. σῃ

CAP. VII. v. 3. σημεῖα, καὶ τέρατά μου ἐν) σημεῖά μου καὶ τὰ τέρατα ἐν. v. 5. ἐκ μέσου αὐτῆς) ἐκ μέσου αὐτῶν. v. 7. ὀγδ. ἐτῶν ἦν) ἐτῶν ὀγδ. ibid. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. v. 9. ῥίψον αὐτὴν) αὐτὴν deest. v. 12. ἔῤῥιψεν) ἔῤῥιψαν. ibid. ῥαβδὸν αὐτοῦ) ῥαβδὸν αὐτῶν. v. 13. ἐλάλησεν) ἐνετείλατο. v. 14. καὶ εἶπε) εἶπε δέ. v. 15. στήσῃ) ἔσῃ.

17. Τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτω γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ μεταβαλεῖ εἰς αἷμα·

18. καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσι, καὶ ἐποζέσει ὁ ποταμὸς, καὶ οὐ δυνήσονται οἱ Αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

19. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου· λάβε τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συνεστηκὸς ὕδωρ αὐτῶν, καὶ ἔσται αἷμα· καὶ ἐγένετο αἷμα ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ, ἔν τε τοῖς ξύλοις καὶ ἐν τοῖς λίθοις.

20. Καὶ ἐποίησαν οὕτως Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος· καὶ ἐπάρας Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ, ἐπάταξε τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, ἐναντίον Φαραὼ καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ μετέβαλε πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ εἰς αἷμα·

21. καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἐτελεύτησαν, καὶ ἐπώζεσεν ὁ ποταμὸς, καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ Αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν τὸ αἷμα ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

22. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν· καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ εἶπε Κύριος.

23. Ἐπιστραφεὶς δὲ Φαραὼ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐπέστησε τὸν νοῦν αὐτοῦ οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ.

24. Ὤρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

25. Καὶ ἀνεπληρώθησαν ἑπτὰ ἡμέραι, μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον τὸν ποταμόν.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἴσελθε πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν.

2. Εἰ δὲ μὴ βούλῃ σὺ ἐξαποστεῖλαι, ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω πάντα τὰ ὅριά σου βατράχοις·

3. καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς βατράχους, καὶ ἀναβάντες εἰσελεύσονται εἰς τοὺς οἴκους σου, καὶ εἰς τὰ ταμιεῖα τῶν κοιτώνων σου, καὶ ἐπὶ τῶν κλινῶν σου, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων σου καὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐν τοῖς φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς φρέασί σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις σου·

4 καὶ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι.

5. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἶπον Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου· ἔκτεινον τῇ χειρὶ ✕ σου τὴν ῥάβδον σου ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη, καὶ ἀνάγαγε τοὺς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. συνάγαγε

6. Καὶ

v. 19. λάβε τὴν ῥάβδον σου) addit ἐν τῇ χειρί σου. ibid. χεῖρα ἐπὶ) χεῖρά σου ἐπὶ. ib. γῇ Αἰγύπτῳ) γῇ Αἰγύπτου. v. 20. ἐπάρας Ἀαρὼν τ. ῥ. αὐτοῦ) ἐπάρας τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ. CAP. VIII. v. 2. βούλῃ σὺ) βούλει σύ. ibid. βατράχοις) τοῖς βατράχοις. v. 3. καὶ εἰς τοὺς οἴκους) καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας. ibid. καὶ ἐν τοῖς φρέασί σου) hæc verba desunt. v. 5. συνάγαγε) ἀνάγαγε.

6. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἀνήγαγε τοὺς βατράχους· καὶ ἀνεβιβάσθη ὁ βάτραχος, καὶ ἐκάλυψε τὴν γῆν Αἰγύπτου.

7. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς αὐτῶν, καὶ ἀνήγαγον τοὺς βατράχους ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου.

8. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ
εὖξε Ἀαρών, καὶ εἶπεν· εὔξασθε περὶ ἐμοῦ πρὸς Κύριον, καὶ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ λαοῦ, καὶ ἐξαποστελῶ τὸν λαόν, καὶ θύσωσι τῷ Κυρίῳ.

9. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Φαραώ· τάξαι πρός με πότε εὔξομαι περὶ σοῦ, καὶ περὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου, ἀφανίσαι τοὺς βατράχους ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν· πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται.

10. Ὁ δὲ εἶπεν· εἰς αὔριον. Εἶπεν οὖν· ὡς εἴρηκας· ἵνα εἰδῆς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν Κύριος.

11. Καὶ περιαιρεθήσονται οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου· πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται.

12. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ Φαραώ· καὶ ἐβόησε Μωυσῆς πρὸς Κύριον περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν βατράχων, ὡς ἐτάξατο Φαραώ.

13. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπε Μωυσῆς· καὶ ἐτελεύτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν·

14. καὶ συνήγαγον αὐτοὺς θημωνίας θημωνίας, καὶ ὤζεσεν ἡ γῆ.

15. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις, ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος.

16. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἶπον Ἀαρών· ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον σου, καὶ πάταξον τὸ χῶμα τῆς γῆς, καὶ ἔσονται σκνίφες ἔντε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

17. Ἐξέτεινεν οὖν Ἀαρὼν τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον, καὶ ἐπάταξε τὸ χῶμα τῆς γῆς· καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἔντε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

18. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν τὸν σκνίφα, καὶ οὐκ ἠδύναντο· καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν.

19. Εἶπαν οὖν οἱ ἐπαοιδοὶ τῷ Φαραώ· δάκτυλος Θεοῦ ἐστι τοῦτο· καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος.

20. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ὄρθρισον τὸ πρωΐ, καὶ στῆθι ἐναντίον Φαραώ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ,

v. 7. ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς αὐτῶν) ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν. ibid. ἐπὶ πᾶσαν γῆν) ἐπὶ γῆν. v. 8. εὖξε) εὔξασθε. ibid. τὸν λαόν) αὐτούς. ib. κυρίῳ) τῷ Κυρίῳ. v. 10. πλὴν κύριος) πλὴν κυρίου. v. 11. καὶ ἐκ τ. οἰκ. ὑ. καὶ ἐκ τ.) καὶ ἀπὸ τ. οἰκ. ὑ. καὶ ἀπὸ τ. v. 17. ἔντε τοῖς α. καὶ ἐν τοῖς) ἐν τοῖς α. ἔντε τοῖς. ibid. ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ) hæc verba non habet C. R. v. 18. ἐν τοῖς ἀνθ.) ἔντε τοῖς ἀνθρώποις. v. 20. ἰδοὺ) καὶ ἰδού. ibid. ἐκπορεύεται) ἐξελεύσεται.

δωρ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα
λατρεύσῃ μοι λατρεύσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

21. Ἐὰν δὲ μὴ βούλῃ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν κυνόμυιαν, καὶ πληθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν Αἰγυπτίων τῆς κυνομυίας, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἧς εἰσιν ἐπ' αὐτῆς.

22. Καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ
Γεσὲμ ἐκείνῃ τὴν γῆν Γεσὲν, ἐφ' ἧς ὁ λαός μου ἔπεστιν ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ᾗ οὐκ ἔσται ἐκεῖ ἡ κυνόμυια· ἵνα εἰδῇς, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς πάσης τῆς γῆς.

23. Καὶ δώσω διαστολὴν ἀνὰ μέσον τοῦ ἐμοῦ λαοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σοῦ λαοῦ· ἐν δὲ τῇ αὔριον ἔσται τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς.

24. Ἐποίησε δὲ Κύριος οὕτως· καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμυια πλῆθος εἰς τοὺς οἴκους Φαραὼ, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἐξωλεθρεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς κυνομυίας.

25. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων· ἐλθόντες θύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ γῇ.

26. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· οὐ δυνατὸν γενέσθαι οὕτως· τὰ γὰρ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· Ἐὰν γὰρ θύσωμεν τὰ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων ἐναντίον αὐτῶν, λιθοβοληθησόμεθα.

27. Ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν πορευσόμεθα εἰς τὴν ἔρημον, καὶ θύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθάπερ εἶπεν ἡμῖν.

28. Καὶ εἶπε Φαραώ· ἐγὼ ἐξαποστελῶ ἐξαποστέλλω
ὑμᾶς, καὶ θύσετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλ' οὐ μακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι· εὔξασθε οὖν περὶ ἐμοῦ πρὸς Κύριον.

29. Εἶπε δὲ Μωυσῆς· ὁ δὲ ἐγὼ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, καὶ εὔξομαι πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἀπελεύσεται ἡ κυνόμυια ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου αὔριον· μὴ προσθῇς ἔτι Φαραὼ ἀπατῆσαι, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαὸν, θῦσαι Κυρίῳ.

30. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ηὔξατο πρὸς τὸν Θεόν.

31. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπε Μωυσῆς· καὶ περιεῖλε τὴν κυνόμυιαν ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη οὐδεμία.

32. Καὶ ἐβάρυνε Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ καιροῦ τούτου, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν.

ΚΕΦ.

V. 20. λατρεύσῃ) λατρεύσωσιν. V. 21. βούλῃ) βούλει. ibid. κυνομυίας) κυνομυίης. V. 20. ἐφ' ᾗ οὐκ) ἐφ' ἧς οὐκ. ibid. ἐγὼ Κύριος) ἐγώ εἰμι Κύριος. V. 23. τὸ σημεῖον) deest. V. 24. πᾶσαν γῆν) πᾶσαν τὴν γῆν. ibid. ἐξωλεθρεύθη) ἐξωλοθρεύθη. ibid. κυνομυίας) κυνομυίης. V. 26. τῷ Θεῷ ἡμῶν) τῷ Θεῷ ὑμῶν. V. 27. κυρίῳ τῷ Θεῷ) κυρίῳ abest. ibid. εἶπεν ἡμῖν) εἶπε Κύριος ἡμῖν. V. 28. ἐξαποστέλλω) ἀποστέλλω. ibid. θύσετε Κυρίῳ τῷ) θύσατε τῷ. V. 29. κυν. ἀπὸ σοῦ) κυνόμυια. ibid. ἀπατῆσαι) ἐξαπατῆσαι. V. 31. καὶ ἀπὸ τῶν θερ.) καὶ τῶν θερ. ibid. καὶ ἀπὸ τοῦ) καὶ τοῦ.

ΚΕΦ. Θʹ. IX.

ΕΙπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἴσελθε πρὸς Φαραώ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

2. Εἰ μὲν οὖν μὴ βούλῃ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου, καὶ ἔτι ἐγκρατεῖς αὐτοῦ,

3. ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἔσται ἐν τοῖς κτήνεσί σου τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις· ἔντε τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ ἐν τοῖς καμήλοις, καὶ βουσὶ, καὶ προβάτοις θάνατος μέγας σφόδρα.

4. Καὶ παραδοξάσω ἐγὼ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ οὐ τελευτήσει ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ῥητόν.

5. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὅρον, λέγων· αὔριον ποιήσει Κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς (Αἰγύπτου).

6. Καὶ ἐποίησε Κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐτελεύτησε πάντα τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων· ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν (τοῦ) Ἰσραὴλ οὐκ ἐτελεύτησεν οὐδέν.

7. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ, ὅτι οὐκ ἐτελεύτησεν ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐδὲν, ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν.

8. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων· λάβετε ὑμῖν πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμιναίας, καὶ πασάτω Μωυσῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ·

9. καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἔσται ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπὶ τὰ τετράποδα ἕλκη, φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔντε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι (καὶ) ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

10. Καὶ ἔλαβον τὴν αἰθάλην τῆς καμιναίας ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἔπασεν αὐτὴν Μωυσῆς εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἐγένοντο ἕλκη, φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔντε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι.

11. Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ φαρμακοὶ στῆναι ἐναντίον Μωυσῆ διὰ τὰ ἕλκη· ἐγένοντο γὰρ τὰ ἕλκη ἐν τοῖς φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

12. Ἐσκλήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

13. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ὄρθρισον τὸ πρωῒ, καὶ στῆθι ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

14. Ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου· ἵνα εἰδῇς, ὅτι οὐκ ἔστιν, ὡς ἐγὼ, ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

15. Νῦν

CAP. IX. v. 1. λατρ. μοι) μοι λατρ. v. 2. βούλῃ) βούλει. ibid. καὶ ἔτι) ἀλλ' ἔτι. v. 3. ἔσται) ἐπέσται. ibid. καὶ ἐν τοῖς καμ.) καὶ ταῖς καμ. v. 4. τοῦ Ισραὴλ) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ibid. καὶ οὐ) οὐ. ib. ἀπὸ πάντων - - fin.) ἀπὸ πάντων τῶν τοῦ Ἰσραὴλ υἱῶν ῥητόν. v. 5. αὔριον) ἐν τῇ αὔριον. ibid. Αἰγύπτου) abest. v. 6. τοῦ Ἰσρ.) τῶν υἱῶν Ἰσρ. v. 7. ἀπὸ τῶν κτ.) ἀπὸ πάντων τῶν κτ. v. 8. λάβετε ὑμῖν) λάβετε ὑμεῖς. v. 9. ἐπὶ πᾶσαν γῆν) ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ibid. τετράποσι, καὶ ἐν) καὶ deest. v. 10. ἔλαβον) ἔλαβεν ibid. ἐγένοντο) ἐγένετο. v. 11. ἐγένοντο γὰρ) ἐγένετο γάρ. v. 12. τῷ Μωυσῇ) abest. v. 14. ὡς ἐγὼ, ἐν) ὡς ἐγὼ ἄλλος ἐν.

15. Νῦν γὰρ ἀποςείλας τὴν χεῖρά
θανατώ- μȢ, πατάξω σε καὶ τὸν λαόν σȢ θανάτῳ,
σω καὶ ἐκτριβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς.

16. Καὶ ἕνεκεν τȣ́τȣ διετηρήθης, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μȢ καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μȢ ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

17. Ἔτι ȣ̂ν ἐνποιῇ σὺ τȣ̂ λαȣ̂ μȢ, τȣ̂ μὴ ἐξαποςεῖλαι αὐτȣ́ς;

18. Ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον χάλαζαν πολλὴν σφόδρα, ἥτις τοιαύτη ȣ̓ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἔκτισαι, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

19. Νῦν ȣ̂ν κατάσπευσον συναγαγεῖν τὰ κτήνη σου, καὶ ὅσα σοι εἰσὶν ἐν τῷ πεδίῳ· πάντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη ὅσα ἂν εὑρεθῇ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, πέσῃ δὲ ἡ χάλαζα ἐπ᾽ αὐτὰ, τελευτήσει.

20. Ὁ φοβȣ́μενος τὸ ῥῆμα Κυρίου τῶν θεραπόντων Φαραὼ, συνήγαγε ✕ τὰς παῖδας αὐτȣ̂ καὶ τὰ κτήνη αὐτȣ̂ εἰς τȣ̀ς οἴκους·

21. ὃς δὲ μὴ προσέχεν τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα Κυρίου, ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τῷ πεδίῳ.

22. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν, καὶ ἔςαι χάλαζα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἐπί τε τȣ̀ς ἀνθρώπȣς καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς γῆς.

23. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ✕ αὐτȣ̂ εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν, καὶ Κύριος ἔδωκε φωνὰς καὶ χάλαζαν, καὶ διέτρεχε τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔβρεξε Κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου.

24. Ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἡ δὲ χάλαζα πολλὴ σφόδρα σφόδρα, ἥτις ȣ̓ γέγονε τοιαύτη ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ᾽ ȣ̂ γεγένηται ἐπ᾽ αὐτῆς ἔθνος.

25. Ἐπάταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα, καὶ πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις συνέτριψεν (ἡ χάλαζα).

26. Πλὴν ἐν γῇ Γεσὲν, ȣ̂ ἦσαν οἱ υἱοὶ Γεσὲμ
Ἰσραὴλ, ȣ̓κ ἐγένετο ἡ χάλαζα.

27. Ἀποςείλας δὲ Φαραὼ, ἐκάλεσε Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἡμάρτηκα τὸ νῦν· ὁ Κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μȢ ἀσεβεῖς.

28. Εὔξασθε ȣ̂ν πρὸς Κύριον, καὶ παυσάσθω τȣ̂ γενηθῆναι φωνὰς Θεȣ̂, καὶ χάλαζαν καὶ πῦρ· καὶ ἐξαποςελῶ ὑμᾶς, καὶ ȣ̓κέτι προσθήσεσθε μένειν.

29. Εἶπε δὲ αὐτῷ Μωυσῆς· ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς
μȢ πρὸς τὸν Κύριον εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν, καὶ Θεὸν
αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς ȣ̓κ ἔςαι ἔτι· ἵνα γνῷς, ὅτι τȣ̂ Κυρίȣ ἡ γῆ.

30. Καὶ σὺ καὶ οἱ θεράποντές σȢ, ἐπίςα-

v. 15. τὴν χεῖρά μου) μου deest. v. 16. τὴν δύναμίν μȢ) τὴν ἰσχύν μȢ. v. 17. ἐνποιῇ σύ) σὺ ἐμποιῇ. v. 19. ὅσα σοι εἰσίν) καὶ ὅσα σοι ἐςίν. ibid. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. ib. ἐν τῷ πεδίῳ) ἐν τοῖς πεδίοις. ib. ἡ χάλ. ἐπ᾽ αὐτά) ἐπ᾽ αὐτὰ ἡ χάλαζα. v. 21. ἐν τῷ πεδίῳ) ἐν τοῖς πεδίοις. v. 24. σφόδρα, σφόδρα, ἥτις ȣ̓ γ. τοιαύτη) σφόδρα, ἥτις τοιαύτη ȣ̓ γέγονεν. ibid. ἀφ᾽ ȣ̂) ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας. v. 25. γῇ Αἰγύπτῳ) γῇ Αἰγύπτȣ. v. 28. ȣ̂ν πρὸς κύριον) ȣ̂ν περὶ ἐμȣ̂ πρὸς Κύριον. ibid. προσθήσεσθε) προσεθήσεσθε. v. 29. πρὸς τὸν Θεὸν εἰς τὸν ȣ̓ρανόν) πρὸς τὸν Κύριον.

ἐπίςαμαι, ὅτι οὐδέπω πεφόϐηθε τὸν Κύριον.

31. Τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη· ἡ γὰρ κριθὴ παρεςηκυῖα, καὶ τὸ λίνον σπερματίζον.

32. Ὁ δὲ πυρὸς καὶ ἡ ὀλύρα οὐκ ἐπλήγη· ὄψιμα γὰρ ἦν.

33. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ ἐκτὸς τῆς πόλεως, καὶ ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτῦ πρὸς Κύριον, καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς

ἔσαξαν οὐκ ἔσαξεν ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν.

34. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ, ὅτι πέπαυται ὁ ὑετὸς καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ φωναὶ, προσέθετο τῦ ἁμαρτάνειν, καὶ ἐϐάρυνε τὴν καρδίαν αὐτῦ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῦ·

35. καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐξαπέςειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος Μωυσῇ.

ΚΕΦ. Ι΄. X.

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· εἴσελθε πρὸς Φαραώ· ἐγὼ γὰρ ἐϐάρυνα τὴν καρδίαν αὐτῦ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἵνα ἑξῆς ἐπέλθῃ τὰ σημεῖά μυ ταῦτα ἐπ᾽ αὐτούς·

2. ὅπως διηγήσηθε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπίοις, καὶ τὰ σημεῖά μυ, ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, καὶ γνώσεθε ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.

3. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑϐραίων· ἕως τίνος ὐ βούλει ἐντραπῆναί με; ἐξαπόςειλον τὸν λαόν μυ, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

4. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς σὺ ἐξαποςεῖλαι τὸν λαόν μυ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὅριά σου

5. καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ὐ δυνήσῃ κατιδεῖν τὴν γῆν· καὶ κατέδεται πᾶν τὸ περισσὸν τὸ καταλειφθὲν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ κατέδεται πᾶν τὸ ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς·

6. καὶ πλησθήσονταί σου αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων σου, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτυ, ὃ ὐδέποτε ἑωράκασιν οἱ πατέρες σου, ὐδ᾽ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐκκλίνας, ἐξῆλθεν ἀπὸ Φαραώ.

7. Λέγυσι δὲ οἱ θεράποντες Φαραὼ πρὸς αὐτόν· ἕως τίνος ἔςαι ἡμῖν τῦτο σκῶλον; ἐξαπόςειλον τοὺς ἀνθρώπυς, ὅπως λατρεύσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν· ἢ εἰδέναι βύλει, ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτος;

8. Καὶ ἐπέςρεψαν τόν τε Μωυσῆν

v. 31. καὶ τὸ λίνον) τὸ δὲ λίνον. v. 32. ἐπλήγη) ἐπλήγησαν. v. 33. ἐξεπέτασε τὰς χ. αὐτοῦ) καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας ibid. ἔςαξαν) ἔςαξεν. v. 34. τὴν καρδ. αὐτῦ) αὐτοῦ τὴν καρδίαν. v. 35. Μωυσῇ) τῷ Μωυσῇ. CAP. X. v. 1. ἐβάρυνα τὴν κ. αὐτῦ) ἐσκλήρυνα αὐτῦ τὴν καρδίαν. ibid. σημεῖά μυ) μυ abest. v. 2. ὅσα ἐποίησα) ἃ ἐποίησα. ibid. ἐγώ εἰμι κύριος) ἐγὼ κύριος. v. 4. θέλῃς ἐξαπ.) θέλῃς συ ἐξαπ. v. 5. τὸ περισσὸν) addit τῆς γῆς. ibid. πᾶν τὸ ξύλον) πᾶν ξύλον. v. 6. γῇ Αἰγύπτυ, ὃ ὐδέποτε) γῇ τῶν Αἰγυπτίων, ἃ οὐδέποτε. ibid. καὶ ἐκκλίνας) addit Μωυσῆς. v. 7. λέγυσι δὲ) καὶ λέγουσιν. ibid. ἡμῖν τῦτο) τῦτο ἡμῖν. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ Θεῷ. v. 8. ἐπέςρεψαν) ἀπέςρεψαν.

καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραὼ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Φαραὼ πορεύεσθε, λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν τίνες δὲ καὶ τίνες εἰσὶν οἱ πορευόμενοι;

9. Λέγει δὲ Μωυσῆς σὺν τοῖς νεανίσκοις ἡμῶν καὶ τοῖς πρεσβύταις ✕ ἡμῶν πορευσόμεθα, σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις καὶ βουσὶν ἡμῶν πορευσόμεθα· ἔστι γὰρ ἑορτὴ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμῶν.

10. Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς αὐτοὺς ἔσω οὕτως Κύριος μεθ᾽ ὑμῶν· καθότι ἀποστέλλω ὑμᾶς, μὴ καὶ τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν; ἴδετε ὅτι πονηρία πρόκειται ὑμῖν.

11. Μὴ οὕτως· πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Κυρίῳ· τοῦτο γὰρ αὐτοὶ ζητεῖτε. Ἐξέβαλον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου Φαραώ.

12. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἀναβήτω ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ κατέδεται πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ἃ ὑπελείπετο ἡ χάλαζα.

13. Καὶ ἐπῆρε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ Κύριος ἐπήγαγεν ἄνεμον νότον ἐπὶ τὴν γῆν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα· τὸ πρωῒ ἐγενήθη, καὶ ὁ ἄνεμος ὁ νότος ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα,

14. καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια Αἰγύπτου πολλὴ σφόδρα· προτέρα αὐτῆς οὐ γέγονε τοιαύτη ἀκρὶς, καὶ μετ᾽ αὐτὴν οὐκ ἔσαι οὕτως.

15. Καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ καὶ κατέφαγε πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χαλάζης· οὐ κατελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις, καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τοῦ πεδίου, ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

16. Κατέσπευδε δὲ Φαραὼ καλέσαι Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων ἡμάρτηκα ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς·

17. προσδέξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ περιελέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον.

18. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ηὔξατο πρὸς Κύριον·

19. καὶ μετέβαλε Κύριος ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμον σφοδρὸν, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν· καὶ οὐχ ὑπελείφθη ἀκρὶς μία ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

20. Καὶ ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

21. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ γενηθήτω σκότος ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου, ψηλαφητὸν σκότος.

22. Ἐξέ-

V. 8. εἶπεν αὐτοῖς Φαραὼ) Φαραὼ abest. ibid. πορεύεσθε) addit καί. V. 9. λέγει δὲ) καὶ λέγει. ibid. νεανίσκοις ἡμῶν καὶ τοῖς πρεσβύταις) νεανίσκοις, καὶ πρεσβυτέροις. ib. κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν) κυρίῳ. V. 10. καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς) καὶ εἶπε πρός. ibid. οὕτως) ὄντω. ib. πρόκειται) πρόσκειται. V. 11. πορευέσθωσαν - - fin.) πορ. δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρευσάτωσαν τῷ Θεῷ. τοῦτο γὰρ αὐτοὶ ἐκζητεῖτε. V. 12. τὴν χεῖρά σου) σου deest. ibid. ἃ ὑπελείπετο) ὃν ὑπελίπετο. V. 13. ἐπήγ. νότον) ἐπήγαγεν ἄνεμον νότον. V. 14. μετ᾽ αὐτὴν) μετὰ ταῦτα. V. 15. οὐ κατελείφθη) οὐχ ὑπελείφθη. V. 18. πρὸς κύριον) πρὸς τὸν Θεόν. V. 19. ἀπὸ θαλ. ἄνεμον) ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης. ibid. ἐνέβαλεν) ἔβαλεν. ib. εἰς τὴν θαλ. τὴν ἐρυθρὰν) εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. V. 21. ἐπὶ γῆν Αἰγ.) ἐπὶ γῆς Αἰγ.

22. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος, θύελλα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας·

23. καὶ οὐκ εἶδεν οὐδεὶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνέστη οὐδεὶς ἐκ τῆς κοίτης αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἦν φῶς ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο.

24. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων· βαδίζετε, λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν· πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν ✕ ὑμῶν ὑπολείπεσθε, καὶ ἡ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀποτρεχέτω μεθ' ὑμῶν.

25. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ἃ ποιήσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν·

26. καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν πορεύσεται μεθ' ἡμῶν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ὁπλήν· ἀπ' αὐτῶν γὰρ ληψόμεθα λατρεῦσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ οὐκ οἴδαμεν τί λατρεύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ.

27. Ἐσκλήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐτούς.

28. Καὶ λέγει αὐτῷ Φαραώ· ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ, πρόσεχε σεαυτῷ ἔτι προσθεῖναι ἰδεῖν μου τὸ πρόσωπον· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇς μοι, ἀποθανῇ.

29. Λέγει δὲ Μωυσῆς· καθὼς εἴρηκας, οὐκ ἔτι ὀφθήσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἔτι μίαν πληγὴν ἐπάξω ἐπὶ Φαραὼ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν· ὅταν δὲ ἀποστέλλῃ ὑμᾶς σὺν παντὶ, ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς.

2. Λάλησον οὖν κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ αἰτησάτω ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν.

3. Κύριος δὲ ἔδωκε τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ✕ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.

4. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· τάδε λέγει Κύριος· περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον Αἰγύπτου.

5. Καὶ τελευτήσει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ, ὃς κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἕως τοῦ πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον, καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους·

6. καὶ ἔσται κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονε, καὶ τοιαύτη οὐκ ἔτι προστεθήσεται.

P 2 7. Ἐν

V. 22. τὴν χεῖρα αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. V. 23. τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ) adjicit τρεῖς ἡμέρας. ibid. ἀνέστη) ἐξανέστη. ib. ἦν φῶς) φῶς ἦν. V. 25. ἃ ποιήσωμεν) ἃ ποιήσομεν. V. 26. λατρεύσωμεν κ. τ. θ. ἡμῶν) λατρεύσομεν κ. τ. θ. ὑμῶν. V. 28. λέγει αὐτῷ) αὐτῷ deest. CAP. XI. V. 1. ἐπάξω) ἐγὼ ἐπάξω. ibid. ἀποστέλλῃ) ἐξαποστέλλῃ. ib. ἐκβολῇ ἐκβ. ὑμᾶς) ἐκβ. ὑμᾶς ἐκβολῇ. V. 2. καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον) hæc verba desiderantur. V. 5. ἕως τοῦ πρωτ.) καὶ ἕως πρωτ.

7. Ἐν δὲ πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· ὅπως εἰδῇς ὅσα παραδοξάσει Κύριος ἀναμέσον Αἰγυπτίων καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἰσραήλ.

8. Καὶ καταβήσονται πάντες οἱ παῖδές σου οὗτοι πρός με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέγοντες· ἔξελθε σὺ, καὶ πᾶς ὁ λαός σου, οὗ σὺ ἀφηγῇ· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσομαι. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ μετὰ θυμοῦ.

9. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν Φαραὼ, ἵνα πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου καὶ τὰ τέρατά μου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

10. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν τὰ σημεῖα καὶ πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐναντίον Φαραώ· ἐσκλήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΒ΄. XII.

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, λέγων·

2. ὁ μὴν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ.

3. Λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων· τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν ἑαυτοῖς ἕκαστος πρόβατον κατ' οἴκους πατριῶν, ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν.

4. Ἐὰν δὲ ὀλιγοστοὶ ὦσιν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ ἱκανοὺς εἶναι εἰς πρόβατον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτοῦ τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν· ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμήσεται εἰς πρόβατον.

5. Πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἐνιαύσιον ἔσται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν ἀμνῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίφων λήψεσθε.

6. Καὶ ἔσται ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς ἑσπέραν.

7. Καὶ λήψονται ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν καὶ ἐπὶ τὴν φλιὰν ἐν τοῖς οἴκοις, ἐν οἷς ἂν φάγωσιν αὐτὸ ἐν αὐτοῖς.

8. Καὶ φάγονται τὰ κρέα τῇ νυκτὶ ταύτῃ ὀπτὰ πυρὶ, καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδονται.

9. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν, οὐδὲ ἡψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἢ ὀπτὰ πυρὶ, κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς ἐνδοσθίοις.

10. Οὐκ ἀπολείψεσθε ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωῒ ÷ καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ ⁚ τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτοῦ ÷ ἕως πρωῒ, ἐν πυρὶ κατακαύσετε.

11. Οὕτως δὲ φάγεσθε αὐτό· αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ

αἱ

V. 7. ἐν δὲ πᾶσι) καὶ ἐν πᾶσι. ibid. ἀναμέσον Αἰγ. καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἰσ.) ἀναμέσον τῶν Αἰγ. καὶ τοῦ Ἰσρ. V. 9. ἵνα πληθυνῶ τὰ σ. μου, καὶ τὰ τ. μου ἐν) ἵνα πληθύνων πληθυνῶ μου τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρ. ἐν. V. 10. τὰ σημ. καὶ πάντα τὰ τ.) πάντα τὰ σημ. καὶ τὰ τέρατα. ibid. ἠθέλησεν) εἰσήκουσεν. ib. ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. CAP. XII. V. 1. ἐν γῇ Αἰγύπτῳ) ἐν γῇ Αἰγύπτου. V. 4. ὦσιν οἱ ἐν) ὦσιν ἐν. ibid. ἱκανοὺς εἶναι) εἶναι ἱκανούς. V. 5. ἀπὸ τῶν ἀμνῶν) ἀπὸ τῶν ἀρνῶν. V. 6. τῶν υἱῶν) υἱῶν absque articulo. V. 7. ἐν οἷς ἂν φ. αὐτὸ) ἐν οἷς ἐὰν φάγωσιν αὐτά. V. 10. ἀπολείψεσθε) ἀπολείψεται. ibid. εἰς τὸ πρωῒ) ἕως πρωΐ. V. 11. οὕτως) οὕτω. ibid. ὑποδήματα ὑμῶν) ὑμῶν deest.

αἱ βακτηρίαι ὑμῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς· πάσχα
Κυρίε ἐςὶ Κυρίῳ.

12. Καὶ διελεύσομαι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐν πᾶσι θεοῖς Αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν· ἐγὼ Κύριος.

13. Καὶ ἔςαι τὸ αἷμα ὑμῖν ἐν σημείῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐκεῖ· καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ ὐκ ἔςαι ἐν ὑμῖν πληγὴ τῦ ἐκτριβῆναι, ὅταν παίω ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

14. Καὶ ἔςαι ἡ ἡμέρα αὕτη ὑμῖν μνημόσυνον, καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν Κυρίῳ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον ἑορτάσετε αὐτήν.

15. Ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε, ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀφανιεῖτε ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν· πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμην, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης.

16. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κεκλήσεται ἁγία, καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔςαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ὐ ποιήσετε ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσῃ ψυχῇ, τῦτο μόνον ποιηθήσεται ὑμῖν.

Φυλάξαθε 17. Καὶ φυλάξετε τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξάξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτυ· καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον (εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν).

18. Ἐναρχομένη τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Ἐναρχομένε
ἡμέρᾳ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ, ἀφ᾽ ἑσπέρας ἔδεσθε ἄζυμα ἕως ἡμέρας μιᾶς καὶ εἰκάδος τῦ μηνὸς, ἑσπέρας.

19. Ἑπτὰ ἡμέρας ζύμη ὐχ εὑρεθήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν· πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζυμωτὸν, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς Ἰσραὴλ, ἔν τε τοῖς γειώραις, καὶ ἐν τοῖς αὐτόχθοσι τῆς γῆς·

20. πᾶν ζυμωτὸν ὐκ ἔδεσθε, ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα.

21. Ἐκάλεσε δὲ Μωυσῆς πᾶσαν γερουσίαν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς· ἀπελθόντες λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς πρόβατον πρόβατα
κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ πάσχα.

22. Λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπυ, καὶ βάψαντες ἀπὸ τῦ αἵματος τῦ παρὰ τὴν θύραν, καθίξετε ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ ἀπὸ
ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν ςαθμῶν ἀπὸ τῦ αἵματος ὅ ἐςι παρὰ τὴν θύραν· ὑμεῖς δὲ ὐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαςος τὴν θύραν τῦ οἴκυ αὐτῦ ἕως πρωΐ.

23. Καὶ παρελεύσεται Κύριος πατάξαι τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν ςαθμῶν, καὶ παρελεύσεται Κύριος

v. 11. βακτηρίαι ὑμῶν) ὑμῶν deficit. ibid. ἐςὶ Κυρίε) ἐςὶ Κυρίῳ. v. 12. ἐν πᾶσι θεοῖς Αἰγ.) ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν Αἰγ. v. 13. κατοικεῖτε ἐκεῖ) ἐςὲ ἐκεῖ. v. 14. αὕτη ὑμῖν) ὑμῖν αὕτη. ibid. εἰς τὰς γενεὰς - - fin.) εἰς πάσας τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον ἑορτάσετε αὐτήν. v. 15. ἀπὸ δὲ τῆς πρ. ἡμέρας) ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης. ibid. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. v. 16. κεκλήσεται) κληθήσεται. v. 17. φυλάξαθε) φυλάξετε. ibid. εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν) non habet hæc verba. v. 18. ἐναρχομένε) ἐναρχόμενοι. ibid. μηνὸς, ἑσπέρας) μηνὸς ἕως ἑσπέρας. v. 19. ζύμη ὐχ εὑρ.) ζύμη ὐκ εὑρ. ibid. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. v. 20. ἐν παντὶ κατοικ.) ἐν παντὶ δὲ κατοικ. v. 21. γερυσίαν Ἰσρ.) γερυσίαν υἱῶν Ἰσραὴλ. ibid. πρόβατα) πρόβατον. v. 22. ἀπὸ τῆς φλιᾶς) ἀπὸ deest.

τὴν θύραν, καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ὀλεθρεύοντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξαι.

24. Καὶ φυλάξασθε τὸ ῥῆμα τοῦτο νόμιμον αἰώνιον σεαυτῷ, καὶ τοῖς υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος·

25. ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ Κύριος ὑμῖν, καθότι ἐλάλησε,
Φυλάξασθε φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην.

26. Καὶ ἔσται ἐὰν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν· τίς ἡ λατρεία αὕτη ⨯ ὑμῖν;

27. καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς· θυσία τὸ πάσχα τοῦτο Κυρίῳ, ὡς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ, ἡνίκα ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐῤῥύσατο. Καὶ κύψας ὁ λαὸς προσεκύνησε.

28. Καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ καὶ Ἀαρών, οὕτως ἐποίησαν.

29. Ἐγενήθη δὲ μεσούσης τῆς νυκτὸς, καὶ Κύριος ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ⨯ αὐτοῦ, (καὶ) ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους.

30. Καὶ ἀνέστη Φαραὼ νυκτὸς, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐγενήθη κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· οὐ γὰρ ἦν οἰκία, ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς.

31. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθατε ἐκ τοῦ λαοῦ μου, καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· βαδίζετε, λατρεύετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε·

32. καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς βόας ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε, καθάπερ εἰρήκατε· εὐλογήσατε δὴ κἀμέ.

33. Καὶ κατεβιάζοντο οἱ Αἰγύπτιοι τὸν λαὸν, σπουδῇ ἐκβαλεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς· εἶπαν γάρ· ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν.

34. Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ σταῖς αὐτῶν, πρὸ τοῦ ζυμωθῆναι, τὰ φυράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὤμων.

35. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν, καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς· καὶ ᾔτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμόν.

36. Καὶ Κύριος ἔδωκε τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ἐσκύλευσαν τοὺς Αἰγυπτίους.

37. Ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσσῆ εἰς Σοκχὼθ εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας πεζῶν, οἱ ἄνδρες, πλὴν ἀποσκευῆς·

38. καὶ ἐπίμικτος πολὺς συνανέβη αὐτοῖς, καὶ πρόβατα, καὶ βόες, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα.

39. Καὶ ἔπεψαν τὸ σταῖς ὃ ἐξήνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου, ἐγκρυφίας ἀζύμους, οὐ γὰρ ἐζυμώθη· ἐξέβαλον γὰρ αὐτοὺς

οἱ

v. 23. ὀλεθρεύοντα) ὀλοθρεύοντα. v. 24. νόμιμον αἰώνιον σεαυτῷ) νόμιμον σεαυτῷ. v. 28. τῷ Μωυσῇ) addit καὶ Ἀαρών. v. 29. καὶ ἕως πρωτοτόκου) καὶ abest. ibid. καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους) καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. v. 30. καὶ ἀνέστη) καὶ ἀναστάς. ibid. καὶ πάντες οἱ θεράπ.) καὶ οἱ θεράποντες. v. 31. βαδίζετε, λατρεύετε) βαδίζετε καὶ λατρεύσατε. v. 33. ἀπὸ τῆς γῆς) ἐκ τῆς γῆς. v. 35. χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ) ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ. v. 36. καὶ Κύριος ἔδωκε) καὶ ἔδωκε Κύριος. v. 37. ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ) ἀπάραντες δὲ υἱοί. ibid. πλὴν ἀποσκευῆς) πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.

οἱ Αἰγύπτιοι· οὐ γὰρ ἐδυνάσθησαν ὑπομεῖναι, οὐδὲ ἐπισιτισμὸν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν.

40. Ἡ δὲ παροίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἣν παρῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα.

41. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου νυκτός.

42. Προφυλακή ἐστι τῷ Κυρίῳ, ὥστε ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐκείνη ἡ νὺξ αὕτη προφυλακὴ Κυρίῳ ὥστε πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἶναι εἰς γενεὰς αὐτῶν.

43. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών· οὗτος ὁ νόμος τοῦ πάσχα· πᾶς ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ·

44. καὶ πάντα οἰκέτην τινὸς καὶ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς αὐτὸν, καὶ τότε φάγεται ἀπ' αὐτοῦ·

45. πάροικος καὶ μισθωτὸς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ.

46. Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται (οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ·) καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἔξω, καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ.

47. Πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ποιήσει τοῦτο.

48. Ἐὰν δὲ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος, καὶ ποιῇ τὸ πάσχα Κυρίῳ, περιτεμεῖς αὐτοῦ πᾶν ἀρσενικὸν, καὶ τότε προσελεύσεται ποιῆσαι αὐτὸ, καὶ ἔσται ὥσπερ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς· πᾶς ἀπερίτμητος οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ.

49. Νόμος εἷς ἔσται τῷ ἐγχωρίῳ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν.

50. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ καὶ Ἀαρὼν, οὕτως ἐποίησαν.

51. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε Κύριος τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἁγίασόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς καὶ διανοῖγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἐμοί ἐστιν.

3. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν· μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ ἐξήλθατε ἐξ Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας, (ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐντεῦθεν) καὶ οὐ βρωθήσεται ζύμη·

4. ἐν γὰρ τῇ σήμερον ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων.

5. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, ἣν ὤμοσε τοῖς πα-

v. 39. ἐδυνάσθησαν) ἠδυνήθησαν. ibid. ὑπομεῖναι) ἐπιμεῖναι. v. 40. παροίκησις) κατοίκησις. ibid. παρῴκησαν) κατῴκησαν. ib. αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν) hæc verba desunt. v. 41. ἐγένετο δὲ) καὶ ἐγένετο. v. 44. οἰκέτην τινὸς καὶ ἀργυρώνητον) οἰκέτην ἢ ἀργυρώνητον. v. 45. πάροικος καὶ) πάροικος ἢ. v. 46. οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ) hæc verba desunt. ibid. οὐκ ἐξοίσετε) καὶ οὐκ ἐξοίσετε. v. 47. τοῦτο) αὐτό. v. 48. καὶ ποιῇ) ποιῆσαι. ibid. ὥσπερ ὁ αὐτόχθων) ὥσπερ καὶ ὁ αὐτόχθων. v. 49. τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ) τῷ προσελθόντι προσηλύτῳ. v. 50. καὶ Ἀαρὼν) addit πρὸς αὐτούς. CAP. XIII. v. 2. καὶ διανοῖγον) καὶ abest. v. 3. ἐξ Αἰγύπτου) ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

πατράσι σου, δοῦναί σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ·

6. ἓξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, τῇ δὲ
Κυρίου ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἑορτὴ Κυρίῳ·

7. ἄζυμα ἔδεσθε τὰς ἑπτὰ ἡμέρας· οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζυμωτὸν, οὐδὲ ἔσται σοι ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου.

8. Καὶ ἀναγγελεῖς τῷ υἱῷ σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· διὰ τοῦτο ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός μοι, ὡς ἐξεπορευόμην ἐξ Αἰγύπτου.

9. Καὶ ἔσται σοι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ μνημόσυνον πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος Κυρίου ἐν τῷ στόματί σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

10. Καὶ φυλάξασθε τὸν νόμον τοῦτον κατὰ καιροὺς ὡρῶν, ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας.

11. Καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ὃν τρόπον ὤμοσέ ✕ σοι καὶ τοῖς πατράσι σου, καὶ δῷ σοι αὐτὴν,

12. καὶ ἀφοριεῖς πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικὰ (ἁγιάσεις) τῷ Κυρίῳ· πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐκ βουκολίων καὶ ἐν τοῖς κτήνεσί σου, ὅσα ἂν γένηταί σοι, τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις τῷ Κυρίῳ.

13. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ὄνου ἀλλάξεις προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξῃς, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ.

14. Ἐὰν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα, λέγων· τί τοῦτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ· ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

15. Ἡνίκα δὲ ἐσκλήρυνε Φαραὼ ἐξαποστεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέκτεινε Κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ πρωτοτόκου ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκου κτηνῶν· διὰ τοῦτο ἐγὼ θύω τῷ Κυρίῳ πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικὰ, καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου λυτρώσομαι.

16. Καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

17. Ὡς δὲ ἐξαπέστειλε Φαραὼ τὸν λαὸν, οὐχ ὡδήγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ὁδὸν γῆς Φυλιστιεὶμ, ὅτι ἐγγὺς ἦν. Εἶπε γὰρ ὁ Θεός· μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον, καὶ ἀποστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον.

18. Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν· πέμπτη δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐξ

19. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ μεθ' ἑαυτοῦ· ὅρκῳ γὰρ ὥρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐπισκοπῇ ἐπισκέψεται Κύριος ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.

20. Ἐξάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ

Σοκ-

v. 7. τὰς ἑπτὰ) ἑπτά. v. 9. Κύριος ἐξ) Κύριος ὁ Θεὸς ἐξ. v. 11. καὶ δῷ σοι) καὶ δώσει σοι. v. 12. καὶ ἀφοριεῖς) καὶ ἀφελεῖς. ibid. μήτραν τὰ α. ἁγιάσεις) ἁγιάσεις deest. ib. καὶ ἐν τοῖς κτ.) ἢ ἐν τοῖς κτ. ib. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. v. 14. ἡμᾶς Κύριος) Κύριος ἡμᾶς. v. 15. ἀπὸ πρωτοτόκου ἀ. ἕως πρωτοτόκου) ἀπὸ πρωτοτόκων α. ἕως πρωτοτόκων. ibid. θύω τῷ Κυρίῳ πᾶν) θύω πᾶν. ib. τὰ ἀρσενικὰ) addit τῷ Κυρίῳ. v. 18. ἐξ Αἰγύπτου) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. v. 19. ὥρκισεν Ἰωσὴφ) Ἰωσὴφ deest. ibid. Κύριος ὑμᾶς) ὑμᾶς Κύριος. ib. τὰ ὀστᾶ μου) μου τὰ ὀστᾶ.

Σοκχὼθ, ἐστρατοπέδευσαν ἐν Ὀθὸμ παρὰ τὴν ἔρημον.

21. Ὁ δὲ Θεὸς ἡγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲν ἐν στύλῳ νεφέλης δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν· τὴν δὲ νύκτα, ἐν στύλῳ πυρὸς, ※ τῷ φαίνειν αὐτοῖς.

22. Οὐκ ἐξέλειπεν ὁ στύλος τῆς νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ στύλος τοῦ πυρὸς νυκτὸς, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ.

ΚΕΦ. ΙΔʹ. XIV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνὰ μέσον Μαγδώλου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξεναντίας Βεελσεφών· ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

3. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· πλανῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῇ, συγκέκλεικεν αὐτοὺς ἡ ἔρημος.

4. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ καταδιώξεται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐπιγνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος. Καὶ ἐποίησαν οὕτως.

Φαραὼ 5. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων (λέγοντες), ὅτι πέφευγεν ὁ λαός· καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαὸν, καὶ εἶπον· τί τοῦτο πεποιήκαμεν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τοῦ μὴ δουλεύειν ἡμῖν;

6. Ἔζευξεν οὖν Φαραὼ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συναπήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ·

7. καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἅρματα ἐκλεκτὰ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τριστάτας ἐπὶ πάντων.

8. Καὶ ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, (καὶ τὴν καρδίαν τῶν θεραπόντων αὐτοῦ,) καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο ἐν χειρὶ ὑψηλῇ. κατεδίωξαν.

9. Καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εὗρον αὐτοὺς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσα ἡ ἵππος καὶ τὰ ἅρματα Φαραὼ, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἐξεναντίας Βεελσεφών.

10. Καὶ Φαραὼ προσήγαγε· καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὁρῶσι, καὶ ἰδὲ οἱ Αἰγύπτιοι ἐστρατοπέδευσαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον.

11. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν· παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν μνήματα ἐν (γῇ) Αἰγύπτῳ, ἐξήγαγες ἡμᾶς θανατῶσαι (ἡμᾶς) ἐν τῇ ἐρήμῳ; τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου;

v. 20. Ὀθὸμ) Ὀθώμ. v. 22. ἐξέλειπεν ὁ) ἐξέλιπε δὲ ὁ. ibid. παντὸς τοῦ λαοῦ) τοῦ λαοῦ παντός. CAP. XIV. v. 2. Βεελσεφών) Βεελσεπφῶν. v. 3. αὐτοῦ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ) αὐτοῦ· οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ibid. συγκέκλεικεν αὐτοὺς) συγκέκλεικε γὰρ αὐτοὺς v. 4. ἐπιγνώσονται) γνώσονται. v. 5. ἀνηγγέλη τῷ Φαραὼ λέγοντες, ὅτι) ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι. ibid. καὶ εἶπον) καὶ εἶπαν. ibid. πεποιήκαμεν) ἐποιήσαμεν. v. 7. καὶ ἔλαβεν) καὶ λαβών. v. 8. καὶ τὴν καρδίαν τῶν) καὶ τῶν. ibid. κατεδίωξαν) κατεδίωξεν. v. 9. εὗρον) εὕροσαν. ibid. Βεελσεφών) Βεελσεπφῶν. v. 10. προσήγαγε) προσῆγε. ibid. καὶ ἰδὲ οἱ) καὶ οἱ. v. 11. ἐξήγαγες θανατῶσαι ἡμᾶς) ἐξήγαγες ἡμᾶς θανατῶσαι. ibid. ἐξαγαγὼν ἡμᾶς) ἡμᾶς deest.

12. Οὐ τοῦτο ἦν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλαλήσαμεν πρός σε ἐν Αἰγύπτῳ, λέγοντες· πάρες ἡμᾶς, ὅπως δουλεύσωμεν τοῖς Αἰγυπτίοις· κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς δουλεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ.

13. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν·
θαρσεῖτε, στήκετε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτη-
Θεοῦ ρίαν τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου, ἣν ποιήσει ὑμῖν
σήμερον· ὃν τρόπον γὰρ ἑωράκατε τοὺς
Αἰγυπτίους σήμερον, οὐ προσθήσεσθε ἔτι
ἰδεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.

14. Κύριος πολεμήσει περὶ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσετε.

15. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· τί βοᾷς πρός με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀναζευξάτωσαν.

16. Καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν· καὶ εἰσελθάτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν.

17. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων, καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτοῦ·

18. καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐνδοξαζομένου μου ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ※ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτοῦ.

19. Ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ὁ προπορευόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὄπισθεν ※ αὐτῶν. Ἐξῆρε δὲ καὶ ὁ στῦλος τῆς νεφέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔστη ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτῶν.

20. καὶ εἰσῆλθεν ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ, (καὶ ἔστη)· καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνόφος, καὶ διῆλθεν ἡ νὺξ, καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα.

21. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ※ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ὑπήγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν ξηρὰν, καὶ διεσχίσθη τὸ ὕδωρ.

22. Καὶ εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν· καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων.

23. Κατεδίωξαν δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ
εἰσῆλθον ὀπίσω αὐτῶν πᾶσα ἡ ἵππος Φα- εἰσῆλθεν
ραὼ, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ οἱ ἀναβά-
ται (καὶ εἰσῆλθον) εἰς μέσον τῆς θα-
λάσσης.

24. Ἐγενήθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἐπέβλεψε Κύριος εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων ἐν στύλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης, καὶ συνετάραξε τὴν παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων·

25. καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμάτων αὐτῶν, καὶ ἦγεν αὐτοὺς μετὰ βίας. Καὶ εἶπαν οἱ Αἰγύπτιοι· φύγωμεν ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ· ὁ γὰρ Κύριος πολεμεῖ τοὺς Αἰγυπτίους περὶ αὐτῶν.

26. Εἶπε

v. 13. στήκετε) στῆτε. ibid. τοῦ Θεοῦ) τοῦ Κυρίου. ib. ποιήσει ὑμῖν) ποιήσει ἡμῖν. v. 16. τὴν ῥάβδον σου) τῇ ῥάβδῳ σου. v. 21. διεσχίσθη) ἐσχίσθη. v. 22. τὸ ὕδωρ αὐτοῖς) τὸ ὕδωρ αὐτῆς. v. 23. κατεδίωξαν δὲ) καὶ κατεδίωξαν. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. ib. πᾶσα ἡ ἵππος) καὶ πᾶς ἵππος. ib. καὶ εἰσῆλθον) deest. v. 24. εἰς τὴν παρεμβ.) ἐπὶ τὴν παρ. v. 25. ἦγεν) ἤγαγεν. ibid. τοὺς Αἰγ. περὶ αὐτῶν) περὶ αὐτῶν τοὺς Αἰγ.

26. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀποκαταστήτω τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπικαλυψάτω τοὺς Αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἅρματα καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναβάτας.

27. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφυγον ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἐξετίναξε Κύριος τοὺς Αἰγυπτίους εἰς μέσον τῆς θαλάσσης.

28. Καὶ ἐπαναστραφὲν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν Φαραὼ, τοὺς εἰσπεπορευμένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν· οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

29. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων.

30. Καὶ ἐῤῥύσατο Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων· καὶ ἴδεν Ἰσραὴλ τοὺς Αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

31. Καὶ ἴδεν Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην, ἃ ἐποίησε Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν Κύριον, καὶ ἐπίστευσαν τῷ Θεῷ, καὶ Μωυσῇ τῷ θεράποντι αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Τότε ᾖσε Μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν ᾠδὴν ταύτην τῷ Κυρίῳ, καὶ εἶπαν, τῷ λέγειν· ᾄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔῤῥιψεν εἰς θάλασσαν.

2. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν· οὗτος Θεός μου, καὶ δοξάσω αὐτόν· Θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν.

3. Κύριος συντρίβων πολέμους· Κύριος ὄνομα αὐτῷ.

4. Ἅρματα Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔῤῥιψεν εἰς θάλασσαν· ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ,

5. πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς· κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος.

6. Ἡ δεξιά σου Κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιά σου χεὶρ Κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς.

7. Καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους· ἀπέστειλας τὴν ὀργήν σου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην.

8. Καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ· ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα, ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

9. Εἶπεν ὁ ἐχθρός· διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ χείρ μου.

v. 26. καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναβ.) ἐπὶ deest. v. 28. οὐ κατελείφθη) καὶ οὐ κατελείφθη. v. 30. Αἰγυπτίων) τῶν Αἰγυπτίων. v. 31. καὶ ἴδεν) εἶδε δὲ. ibid. καὶ ἐφοβήθη) ἐφοβήθη δὲ. CAP. XV. v. 1. τῷ Κυρίῳ) τῷ Θεῷ. ibid. εἶπαν, τῷ λέγειν) εἶπαν, λέγοντες. ib. ᾄσω μεν) ᾄσωμεν: in Edit. Rom. ab hac voce incipit. Cap. 15. in quo Bos eam secutus non est. v. 2. οὗτος Θεός μου) οὗτος μου Θεός. v. 4. κατεπόντισεν) κατεποντίσθησαν. v. 7. καὶ κατέφαγεν) καὶ deest.

10. Ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, (καὶ) ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα· ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῷ.

11. Τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς Κύριε, τίς ὅμοιός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστὸς ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα.

12. Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ἡ γῆ.

13. Ὡδήγησας ※ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω· παρεκάλεσας ※ ἐν τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου.

14. Ἤκουσαν ἔθνη, καὶ ἐφοβήθησαν· ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιείμ.

15. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ, καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος· ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν.

16. Ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος μεγέθει βραχίονός σου· ἀπολιθωθήτωσαν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου Κύριε, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου
ἐλυτρώσω οὗτος, ὃν ἐκτήσω.

17. Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατειργάσω Κύριε, ἁγίασμα Κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου.

Κύριε 18. Κύριος βασιλεύων * τῶν αἰώνων, καὶ
* τὸν αἰῶνα ἐπ' αἰῶνα, καὶ ἔτι.

19. Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραὼ σὺν ἅρμασι καὶ ἀναβάταις αὐτοῦ εἰς θάλασσαν, καὶ ἐπήγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

20. Ἔλαβε δὲ Μαριὰμ ἡ προφῆτις ἡ ἀδελφὴ Ἀαρὼν τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν.

21. Ἐξῆρχε δὲ αὐτῶν Μαριὰμ, λέγουσα· ᾄσω μὲν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔῤῥιψεν εἰς θάλασσαν.

22. Ἐξῆρε δὲ Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον Σούρ· καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐχ ηὕρισκον ὕδωρ, ὥστε πιεῖν.

23. Ἦλθον δὲ εἰς Μεῤῥὰν, καὶ οὐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μεῤῥᾶς, πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πικρία.

24. Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωυσῆ, λέγοντες· τί πιόμεθα;

25. Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. Ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις, καὶ ἐκεῖ ἐπείραζεν αὐτόν.

26. Καὶ εἶπεν· ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίσῃ ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, πᾶσαν νόσον ἣν
ἐπή-

v. 10. καὶ ἐκάλυψεν) καὶ deest. v. 12. καὶ κ. αὐτ. ἡ γῆ) κ. αὐτ. γῆ. v. 14. ἐφοβήθησαν) ὠργίσθησαν. v. 16. φόβος καὶ τρ.) τρ. καὶ φόβος. ibid. ἕως ἂν παρέλθῃ) ἂν deest, priori loco. ib. ἐλυτρώσω) ἐκτήσω. v. 17. κατειργάσω) κατηρτίσω. v. 18. Κύριε βασ.) Κύριος βασ. v. 19. ἀναβ. αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ibid. Κύριος ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοὺς Κύριος v. 20. ἔλαβεν λαβοῦσα. ibid. καὶ ἐξῆλθον) καὶ ἐξήλθοσαν. v. 21. ᾄσω μὲν) ᾄσωμεν. v. 23. Μεῤῥὰν) μεῤῥᾶ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύναντο. ib. πιεῖν ὕδωρ ἐκ) πιεῖν ἐκ. ib. ἐπωνομάσθη) ἐπωνόμασε. v. 24. κατὰ Μωυσῆ) ἐπὶ Μωυσῆ. v. 25. ἐπείραζεν αὐτόν) αὐτὸν ἐπείρασε.

ἐπήγαγον τοῖς Αἰγυπτίοις, οὐκ ἐπάξω ἐπί σε· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ ἰώμενός σε.

27. Καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ· καὶ ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων· παρενέβαλον δὲ ἐκεῖ ἐπὶ τὰ ὕδατα.

ΚΕΦ. Ιϛʹ. XVI.

ΑΠῆραν δὲ ἐξ Αἰλείμ, καὶ ἦλθον πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον Σὶν, ὅ ἐστιν ἀνὰ μέσον Αἰλεὶμ, καὶ ἀνὰ μέσον Σινά. Τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

2. διεγόγγυζε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρών·

3. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· ὄφελον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ Κυρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ὅταν ἐκαθίσαμεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ ἠσθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονήν· ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ταύτην ἐν λιμῷ.

4. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαὸς, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅπως πειράσω
ὀνόματι αὐτοὺς εἰ πορεύσονται ✕ ἐν τῷ νόμῳ μου ἢ οὔ.

5. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ, τῇ ἕκτῃ, καὶ ἑτοιμάσωσιν ὃ ἂν εἰσενέγκωσι· καὶ ἔσται διπλοῦν ὃ ἂν εἰσενέγκωσι τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

6. Εἶπε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ· ἑσπέρας γνώσεσθε ὅτι Κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·

7. καὶ πρωῒ ὄψεσθε τὴν δόξαν Κυρίου, τοῦ Θεοῦ
ἐν τῷ εἰσακοῦσαι αὐτὸν τὸν γογγυσμὸν ὑ- Κύριον
μῶν ἐπὶ τῷ Θεῷ· ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι γογγύζετε καθ' ἡμῶν;

8. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἐν τῷ διδόναι Κύριον ὑμῖν ἑσπέρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τὸ πρωῒ εἰς πλησμονὴν, διὰ τὸ εἰσακοῦσαι Κύριον τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν; οὐ γὰρ καθ' ἡμῶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν, ἀλλ' ἢ κατὰ τοῦ Θεοῦ.

9. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· εἶπον πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραήλ· προσέλθατε ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, εἰσακήκοε γὰρ ὑμῶν τὸν γογγυσμόν.

10. Ἡνίκα δὲ ἐλάλει Ἀαρὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ.

11. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

12. εἰσακήκοα τὸν γογγυσμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· λάλησον πρὸς αὐτοὺς, λέγων· τὸ πρὸς ἑσπέραν ἔδεσθε κρέα, καὶ τὸ πρωῒ πλησθήσεσθε ἄρτων, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἀνέβη ὀρτυ-

v. 26. εἰμι Κύριος) addit ὁ Θεός σου. v. 27. Καὶ ἦλθον) καὶ ἤλθοσαν. ibid. ἐπὶ τὰ ὕδατα) παρὰ τὰ ὕδατα. CAP. XVI. v. 1. ἦλθον) ἤλθοσαν. v. 4. τῷ ὀνόματι μου) τῷ νόμῳ μου. v. 5. ἑτοιμάσωσιν ὃ ἂν) ἑτοιμάσουσιν ὃ ἐάν. ibid. διπλοῦν ὃ ἂν εἰσενέγκωσι) διπλοῦν ὃ ἐὰν συναγάγωσι. v. 6. εἶπε) καὶ εἶπε v. 7. τοῦ Θεοῦ) κυρίου. ibid. εἰσακοῦσαι Κύριον) Κύριον deest. ib. γογγύζετε) διαγογγύζετε v. 8. ὁ γ. ὑμῶν ἐστιν) ἐστιν ὁ γ. ὑμῶν. v. 9. προσέλθατε) προσέλθετε. ibid. ὑμῶν τ. γογγ.) τ. γογγ. ὑμῶν. v. 13. καὶ ἐγεν.) ἐγεν. δέ.

ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν παρεμβολήν· τὸ πρωῒ δὲ ἐγένετο, καταπαυομένης τῆς δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς·

14. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρήμου
λευκὸν λεπτὸν ὡσεὶ κόριον, λεπτὸν ὡσεὶ πάγος ἐπὶ τῆς γῆς.

15. Εἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ· τί ἐστι τοῦτο; οὐ γὰρ ᾔδεισαν τί ἦν. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτούς· οὗτος ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος ὑμῖν φαγεῖν.

16. Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος· συναγάγετε ἀπ' αὐτοῦ ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας, Γομὸρ κατὰ κεφαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν· ἕκαστος ἐν τοῖς συσκήνοις ὑμῶν συλλέξατε.

17. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ συνέλεξαν ᾧ τὸ πολὺ καὶ ᾧ τὸ ἔλαττον·

18. καὶ μετρήσαντες τῷ Γομὸρ, οὐκ ἐπλεόνασεν ᾧ τὸ πολὺ, καὶ ᾧ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησεν· ἕκαστος εἰς τοὺς
συνέλεξεν καθήκοντας παρ' αὐτῷ συνέλεξαν.

19. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτούς· μηδεὶς καταλειπέτω εἰς τὸ πρωῒ ἀπ' αὐτοῦ.

20. Καὶ οὐκ εἰσήκουσαν Μωυσῆ, ἀλλὰ κατέλειπόν τινες ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ· καὶ ἔζεσε σκώληκας, καὶ ἐπώζεσε· καὶ ἐπικράνθη Μωυσῆς ἐπ' αὐτοῖς.

21. Καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρωῒ πρωῒ, ἕκαστος τὸ καθῆκον αὐτῷ· ἡνίκα δὲ διεθέρμαινεν ὁ ἥλιος, ἐτήκετο.

22. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, συνέλεξαν τὰ δέοντα διπλᾶ, δύο Γομὸρ τῷ ἑνί· εἰσῆλθον δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς, καὶ ἀνήγγειλαν Μωυσῇ.

23. Εἶπε δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτούς· τοῦτο τὸ ῥῆμά ἐστιν ὃ ἐλάλησε Κύριος· σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ Κυρίῳ αὔριον· ὅσα ἐὰν πέσσητε, πέσσετε, καὶ ὅσα ἂν ἕψητε, ἕψετε· καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον καταλείπετε αὐτοῖς εἰς ἀποθήκην ἕως καταλειπέτω αὐτὸ
πρωΐ.

24. Καὶ κατέλειπον ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς Μωυσῆς· καὶ οὐκ ἐπώζεσεν, οὐδὲ σκώληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ.

25. Εἶπε δὲ Μωυσῆς· φάγετε αὐτὸ σήμερον, ἔστι γὰρ σάββατα τῷ Κυρίῳ σήμερον· οὐχ εὑρήσετε σήμερον ἐν τῷ πεδίῳ.

26. Ἓξ ἡμέρας συλλέξετε, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα· οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ.

27. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ἐξῆλθόν τινες ἐκ τοῦ λαοῦ συλλέξαι, καὶ οὐχ εὗρον.

28. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἕως τίνος οὐ βούλεσθε εἰσακούειν τὰς ἐντολάς μου καὶ τὸν νόμον μου;

29. Ἴδετε, ὁ γὰρ Κύριος ἔδωκεν ὑμῖν τὴν

v. 13. τὸ πρωῒ δὲ) τὸ πρωΐ. v. 15. εἰδόντες δὲ οἱ) ἰδόντες δὲ αὐτὸ οἱ. ibid. πρὸς αὐτοὺς) αὐτοῖς. v. 16. ἕκαστος ἐν τοῖς) ἕκαστος σὺν τοῖς. ibid. συσκήνοις) συσκηνίοις. v. 17. Καὶ ἐποίησαν) ἐποίησαν δὲ. ibid. ᾧ τὸ π. καὶ ᾧ τὸ) ὃ τὸ π. καὶ ὃ τό. ita quoque versu seq. v. 18. τῷ Γομὸρ) γομόρ. ib. ᾧ τὸ ὀλίγον) ὃ τὸ ἔλαττον. ib. παρ' αὐτῷ συνέλεξεν) παρ' ἑαυτῷ συνέλεξαν. v. 19. εἰς τὸ πρ. ἀπ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ. v. 20. κατέλειπον) κατέλιπον. ibid. ἔζεσε) ἐξέζεσε. ib. M. ἐπ' αὐτοῖς) ἐπ' αὐτοῖς M. v. 22. εἰσῆλθον) εἰσήλθοσαν. v. 23. τοῦτο τὸ ῥ.) οὐ τοῦτο τό. ibid. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. ib. καταλειπέτω αὐτὸ) καταλείπετε αὐτό. ib. ἕως πρωῒ) εἰς τὸ πρωΐ. v. 24. κατέλειπον) κατελίποσαν. ibid. καθάπερ) καθώς. v. 25. τῷ K. σήμ.) σήμ. τῷ K. ibid. εὑρήσετε) εὑρεθήσεται. v. 26. οὐκ ἔσται) ὅτι οὐκ ἔσται. v. 27. ἐξῆλθον) ἐξήλθοσαν.

τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ τὰ σάββατα· διὰ τοῦτο αὐτὸς ἔδωκεν ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρτους δύο ἡμερῶν· καθήσεσθε ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, μηδεὶς ὑμῶν
οἴκου ἐκπορευέσθω (ἕκαστος) ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ.

30. Καὶ ἐσαββάτισεν ὁ λαὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ.

31. Καὶ ἐπωνόμασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Μάν. ἦν δὲ ὡς σπέρμα κορίου, λευκόν· τὸ δὲ γεῦμα αὐτοῦ ὡς ἐγκρὶς ἐν μέλιτι.

32. Εἶπε δὲ Μωυσῆς· τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος· πλήσατε τὸ Γομὸρ τοῦ Μὰν εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα εἴδωσι τὸν ἄρτον ὃν ἐφάγετε ὑμεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς ἐξήγαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

33. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· λάβε στάμνον χρυσοῦν ἕνα, καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν πλῆρες τὸ Γομὸρ τοῦ Μάν, καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

34. Ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, καὶ ἀπέθετο Ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν.

35. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔφαγον τὸ Μάννα ἔτη τεσσαράκοντα, ἕως ἦλθον εἰς γῆν οἰκουμένην· τὸ Μὰν ἔφαγον, ἕως παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.

36. Τὸ δὲ Γομὸρ τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἀπῆρε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς ἐρήμου Σὶν κατὰ παρεμβολὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος Κυρίου, καὶ παρενέβαλον ἐν Ῥαφιδείν· οὐκ ἦν δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν.

2. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, καὶ ἔλεγον· δὸς ἡμῖν ὕδωρ, ἵνα πίωμεν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς· τί λοιδορεῖσθέ μοι, καὶ τί πειράζετε Κύριον;

3. Ἐδίψησε δὲ ἐκεῖ ὁ λαὸς ὕδατι, καὶ ἐγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωυσῆν, λέγοντες· ἱνατί τοῦτο; ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν τῷ δίψει;

4. Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον, λέγων· τί ποιήσω τῷ λαῷ τούτῳ, ἔτι μικρὸν, καὶ καταλιθοβολήσουσί με.

5. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· προπορεύου τοῦ λαοῦ, καὶ λάβε μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ· καὶ τὴν ῥάβδον, ἐν ᾗ ἐπάταξας τὸν ποταμὸν, λάβε ἐν τῇ χειρί σου, καὶ πορεύσῃ.

6. Ὅδε ἐγὼ ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ τοῦ σὲ (ἐλθεῖν) ἐπὶ τῆς πέτρας ἐν Χωρήβ· καὶ πατάξεις τὴν πέτραν, καὶ ἐξελεύσεται ἐξ αὐτῆς ὕδωρ, καὶ πίεται ὁ λαός. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς οὕτως ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Πειρασμὸς καὶ Λοιδόρησις, διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ

διὰ

v. 29. τὴν ἡμ. τ. καὶ τὰ σάβ.) σάβ. τὴν ἡμ. τ. ibid. καθήσεσθε) καθίσεσθε. ib. μηδεὶς ὑμῶν) ὑμῶν deest. ib. ἕκαστος ἐκ τοῦ οἴκου) ἐκ τοῦ τόπου. v. 31. ἐπωνόμασαν) addit αὐτό. ibid. ὡς) ὡσεί. v. 34. ἀπέθετο) ἀπέθηκεν. v. 35. τὸ Μάννα) τὸ μάν. ibid. εἰς γῆν οἰκ.) εἰς τὴν οἰκ. ib. τὸ Μ. ἔφαγον) ἐφάγοσαν τὸ Μ. CAP. XVII. v. 1. παρενέβαλον) παρενεβάλοσαν. v. 2. καὶ ἔλεγον) λέγοντες. v. 3. καὶ ἐγόγγυζεν ὁ λ. ἐπὶ Μ.) καὶ διεγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ λ. πρὸς Μ. v. 5. τοῦ λαοῦ, καὶ λάβε) τοῦ λαοῦ τούτου. λάβε δέ. ibid. μετὰ σεαυτοῦ) σεαυτῷ. v. 6. ἐλθεῖν) deest. ibid. καὶ ἐποίησε) ἐποίησε δέ.

διὰ τὸ πειράζειν ※ αὐτοὺς Κύριον, λέγοντας· εἰ ἔστι Κύριος ἐν ἡμῖν, ἢ οὔ.

ἐπορεύθη 8. Ἦλθε δὲ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐπολέμει Ἰσραὴλ, ἐν Ῥαφιδείν.

9. Εἶπε δὲ Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ· ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλὴκ αὔριον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ χειρί μου.

10. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωυσῆς, καὶ παρετάξατο τῷ Ἀμαλήκ· καὶ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ.

11. Καὶ ἐγίνετο ὅταν ἐπῆρε Μωυσῆς τὰς χεῖρας ※ αὐτοῦ, κατίσχυεν Ἰσραήλ· ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας ※ αὐτοῦ, κατίσχυεν Ἀμαλήκ.

12. Αἱ δὲ χεῖρες Μωυσῆ βαρεῖαι· καὶ
ἐπ᾽ λαβόντες λίθον, ὑπέθηκαν ὑπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἐκάθητο ἐπ᾽ αὐτόν· Ἀαρὼν δὲ καὶ Ὢρ ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐντεῦθεν εἷς, καὶ ἐντεῦθεν εἷς· καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωυσῆ ἐστηριγμέναι ἕως δυσμῶν ἡλίου.

13. Καὶ ἐτρέψατο Ἰησοῦς τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μαχαίρας.

14. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· κατάγραψον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ, καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ, ὅτι
τὸν ἀλοιφῇ ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον Ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

15. Καὶ ᾠκοδόμησε Μωυσῆς θυσιαστήριον, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τοῦ τόπου Κύριός μου καταφυγή·

16. ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαίᾳ πολεμήσει Κύριος ἐπὶ Ἀμαλὴκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς.

ΚΕΦ. ΙΗ΄. XVIII.

Ἤκουσε δὲ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁ ἱερεὺς Μαδιὰμ πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος τῷ Ἰσραὴλ τῷ ἑαυτοῦ λαῷ· ἐξήγαγε γὰρ Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

2. Ἔλαβε δὲ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ Σεπφώραν τὴν γυναῖκα Μωυσῆ, μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς,

3. καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτῆς· ὄνομα τῷ αὐτοῦ
ἑνὶ Γηρσὰμ, λέγων· πάροικος ἤμην ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ.

4. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δευτέρου Ἐλιέζερ· ὁ γὰρ Θεὸς τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐξείλατό με ἐκ μαχαίρας Φαραώ. χειρὸς

5. Καὶ ἦλθεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ καὶ οἱ υἱοὶ ※ αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς Μωυσῆν εἰς τὴν ἔρημον, οὗ παρενέβαλεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ.

6. Ἀπηγγέλη δὲ Μωυσῇ, λέγοντες· ἰδοὺ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρός σου παραγίνεται πρός σε, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ δύο υἱοί σου μετ᾽ αὐτοῦ.

7. Ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς εἰς συνάντη-

σιν

v. 8. ἐπορεύθη) ἐπολέμει. v. 9. τῷ Ἰησοῦ) τῷ Ἰησοῖ. ibid. ἄνδρας) adjicit δυνατούς. v. 10. καὶ παρετάξατο) καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο. v. 11. ἐγίνετο) ἐγένετο. v. 12. ὑπ᾽ αὐτὸν) ὑπ᾽ αὐτόν. ibid. ἐπ᾽ αὐτόν) ἐπ᾽ αὐτοῦ. ib. Ἀαρὼν δὲ) καὶ Ἀαρών. ib. τὰς χεῖρας) addit αὐτοῦ. v. 14. καὶ εἶπε) εἶπε δέ. ibid. ἐν βιβλίῳ) εἰς βιβλίον. ib. Ἰησοῦ) Ἰησοῖ. ib. τὸν Ἀμ.) τὸ μνημόσυνον Ἀμ. v. 15. θυσιαστήριον) adjicit κυρίῳ. ibid. τὸ ὄν. τοῦ τόπου, κύρ. μου κ.) τὸ ὄν. αὐτοῦ; κύρ. κ. μου. v. 16. πολεμήσει) πολεμεῖ. CAP. XVIII. v. 1. ὁ γαμβρὸς M. ὁ ἱερ. M.) ἱερ. M. ὁ γαμβρὸς M. v. 3. υἱοὺς αὐτοῦ) υἱοὺς αὐτῆς. ibid. τῷ ἑνὶ Γηρσὰμ) τῷ ἑνὶ αὐτῶν Γηρσάμ. v. 4. Ἐλιέζερ· ὁ γὰρ) ἐλιέζερ, λέγων, ὁ γάρ. v. 5. Καὶ ἦλθεν) Καὶ ἐξῆλθεν. ibid. εἰς τὸ ὄρος) ἐπ᾽ ὄρους. v. 6. ἀπηγγέλη) ἀπηγγέλη. ibid. l. ὁ γαμβρός σου) ὁ γαμβρός σου ἰοθόρ. ib. ἡ γυνή σου) σου deest.

σιν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους· καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν σκηνήν.

8. Καὶ διηγήσατο Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος τῷ Φαραὼ καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις ἕνεκεν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς Κύριος ἐκ χειρὸς Φαραὼ, καὶ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων.

9. Ἐξέστη δὲ Ἰοθὸρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς, ὅτι ἐξείλατο (Κύριος) αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ.

10. Καὶ εἶπεν Ἰοθόρ· εὐλογητὸς Κύριος, ὅτι ἐξείλατο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων, καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ·

11. νῦν ἔγνων ὅτι μέγας Κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς, ἕνεκεν τούτου ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς.

12. Καὶ ἔλαβεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ Θεῷ· παρεγένετο δὲ καὶ Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, φαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμβροῦ Μωυσῆ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

13. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον, συνεκάθισε Μωυσῆς κρίνειν τὸν λαόν· παρειστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς Μωυσῆ ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας.

14. Καὶ ἰδὼν Ἰοθὸρ πάντα ὅσα ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει· τί τοῦτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέστηκέ σοι ἀπὸ πρωΐ ἕως δείλης;

15. Καὶ λέγει Μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ· ὅτι παραγίνεται πρός με ὁ λαὸς, ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τοῦ Θεοῦ·

16. Ὅταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία, καὶ ἔλθωσι πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐτοὺς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ.

17. Εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς Μωυσῆ πρὸς αὐτόν·

18. οὐκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥῆμα τοῦτο· φθορᾷ καταφθαρήσῃ ἀνυπονοήτῳ καὶ σὺ, καὶ πᾶς ὁ λαός (σου) οὗτος, ὅς ἐστι μετὰ σοῦ· βαρύ σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, οὐ δυνήσῃ ποιεῖν ※ αὐτὸ" σὺ μόνος.

19. Νῦν οὖν ἄκουσόν μου, καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ ἔσται ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ. Γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν·

20. καὶ διαμαρτύρῃ αὐτοῖς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς ἐν αἷς πορεύσονται ἐν αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσουσι.

21. Καὶ σὺ σεαυτῷ σκέψαι ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἄνδρας δυνατοὺς, θεοσεβεῖς, ἄνδρας δικαίους, μισοῦντας ὑπερηφανίαν, καὶ καταστήσεις αὐτοὺς ἐπ᾽ αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς,

v. 7. γαμβρῷ αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 8. καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις) καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις. v. 9. ἐποίησε K. αὐτοῖς) ἐποίησεν αὐτοῖς K. ibid. Κύριος αὐτοὺς ἐκ χ. τῶν Αἰγ.) αὐτοὺς ἐκ χ. Αἰγ. v. 10. τὸν λαὸν αὐτοῦ) αὐτούς. v. 11. τούτου ἐπέθ.) τοῦτο ὅτι ἐπέθ. v. 12. καὶ Ἀαρὼν) καὶ deest. ibid. φαγεῖν) συμφαγεῖν. v. 13. ἕως ἑσπέρας.) ἕως δείλης. v. 14. ἐποίει) ποιεῖ. ibid. ἀπὸ πρωΐ) ἀπὸ πρωΐθεν. v. 18. ἀνυπονοήτῳ) ἀνυπομονήτῳ. ibid. ὁ λαός σου) ὁ λαός. ib. & v. 19. Supplementa minoribus Litteris expressa exhibet Cod. Rom. excepta voce αὐτό. v. 21. αὐτοὺς ἐπ᾽ αὐτῶν) αὐτοὺς deest. ibid. καὶ γραμματοεισαγωγεῖς) non habet.

22. καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοίσουσιν ἐπὶ σέ, τὰ δὲ βραχέα τῶν κριμάτων κρινοῦσιν αὐτοί, καὶ κουφίσουσιν ἀπὸ
σε σοῦ, καὶ συναντιλήψονταί σοι.

23. Ἐὰν τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσῃς, καὶ κατισχύσει σε ὁ Θεός, καὶ δυνήσῃ παραστῆναι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος ἥξει εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ μετ' εἰρήνης.

24. Ἤκουσε δὲ Μωυσῆς τῆς φωνῆς τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πάντα ὅσα αὐτῷ εἶπε.

25. Καὶ ἐπέλεξε Μωυσῆς ἄνδρας δυνατοὺς ἀπὸ παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς,

26. καὶ ἔκρινον τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνέφερον πρὸς Μωυσῆν, πᾶν δὲ ῥῆμα ἐλαφρὸν ἔκρινον αὐτοί.

27. Ἐξαπέστειλε δὲ Μωυσῆς τὸν γαμβρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

Τοῦ δὲ μηνὸς τοῦ τρίτου τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σινᾶ·

2. καὶ ἐξῆραν ἐκ Ῥαφιδείν, καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ, καὶ παρενέβαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ ὄρους.

3. Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους, λέγων· τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·

4. αὐτοὶ ἑωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν, καὶ προσηγαγόμην ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν.

5. Καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ.

6. ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον· ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

7. Ἦλθε δὲ Μωυσῆς, καὶ ἐκάλεσε
τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, καὶ παρέθη- Ἰσραὴλ
κεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Θεός.

8. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς ὁμοθυμαδόν, καὶ εἶπαν· πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. Ἀνήνεγκε δὲ Μωυσῆς τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεόν.

9. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἰδοὺ ἐγὼ παραγίνομαι πρός σε ἐν στύλῳ νεφέλης, ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαὸς λαλοῦντός μου πρός σε, καὶ σοὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀνήγγειλε δὲ Μωυσῆς τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ πρὸς Κύριον.

10. Εἶπε

v. 22. κουφίουσιν) κουφιοῦσιν. ibid. συναντιλ. σε) συναντιλ. σοι. v. 23. ἥξει εἰς τ. τ. αὐτοῦ μετ' εἰρ.) εἰς τ. ἑαυτοῦ τ. μετ' εἰρ. ἥξει. v. 24. ὅσα αὐτῷ εἶπε) ὅσα εἶπεν αὐτῷ. v. 25. καὶ γραμματοεισαγωγεῖς) non habet. v. 26. ἔκρινον) ἐκρίνοσαν. ibid. τὸ δὲ ῥῆμα τὸ) πᾶν δὲ ῥῆμα. ib. ἀνέφερον πρὸς) ἀνεφέροσαν ἐπί. ib. ἔκρινον αὐτοί) ἐκρίνοσαν αὐτοί. v. 27. τὸν γ. ἑαυτοῦ) τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν. CAP. XIX. v. 1. ἦλθον) ἤλθοσαν. ibid. Σινὰ) τοῦ σινά. v. 2. ἐξῆραν) ἀπῆραν. ibid. ἦλθον) ἤλθοσαν. v. 5. τῆς φωνῆς μου) τῆς ἐμῆς φωνῆς. v. 7. Ἰσραὴλ) τοῦ λαοῦ. v. 8. καὶ ἀπεκρίθη) ἀπεκρίθη δέ. ibid. λόγους τοῦ λαοῦ) λόγους τούτους.

10. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· καταβὰς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, καὶ ἅγνισον αὐτοὺς σήμερον καὶ αὔριον, καὶ πλυνῦσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν,

11. καὶ ἔςωσαν ἕτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐναντίον παντὸς τῦ λαῦ.

12. Καὶ ἀφοριεῖς τὸν λαὸν κύκλῳ, λέγων· προσέχετε ἑαυτοῖς τῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θίγειν τι αὐτῦ· πᾶς ὁ ἁψάμενος τῦ ὄρους, θανάτῳ τελευτήσει.

13. Οὐχ ἅψεται αὐτῦ χείρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται· ἐάν τε κτῆνος, ἐάν τε ἄνθρωπος, ὐ ζήσεται. Ὅταν αἱ φωναὶ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τῦ ὄρους, ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος.

14. Κατέβη δὲ Μωυσῆς ἀπὸ τῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτύς· καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

15. Καὶ εἶπε τῷ λαῷ· γίνεσθε ἕτοιμοι τρεῖς ἡμέρας, μὴ προσέλθητε γυναικί.

16. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
γεννηθέντος γενηθέντος πρὸς ὄρθρον, καὶ ἐγίνοντο φωναὶ καὶ ἀςραπαὶ καὶ νεφέλη γνοφώδης ἐπ' ὄρους Σινᾶ, φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα· καὶ ἐπτοήθη πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

17. Καὶ ἐξήγαγε Μωυσῆς τὸν λαὸν εἰς τὴν συνάντησιν τῦ Θεῦ ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ παρέςησαν ὑπὸ τὸ ὄρος.

18. Τὸ δὲ ὄρος Σινᾶ ἐκαπνίζετο ὅλον αὐτὸ, διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό· ἀνέβαινε δὲ ὁ καπνὸς, ὡς ἀτμὶς καμίνυ· καὶ ἐξέςη πᾶς ὁ λαὸς καπνὸς σφόδρα.

19. Ἐγίνοντο δὲ αἱ φωναὶ τῆς σάλπιγγος προβαίνυσαι, ἰσχυρότεραι σφόδρα· Μωυσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο αὐτῷ φωνῇ.

20. Κατέβη δὲ Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος Σινᾶ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῦ ὄρους· καὶ ἐκάλεσε Κύριος Μωυσῆν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῦ ὄρους, καὶ ἀνέβη Μωυσῆς.

21. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγων· καταβὰς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, μή ποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν Θεὸν κατανοῆσαι, καὶ πέσῃ ἐξ αὐτῶν πλῆθος·

22. καὶ οἱ ἱερεῖς δὲ οἱ ἐγγίζοντες Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ἁγιασθήτωσαν, μή ποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος. πλῆθος

23. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν· ὐ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι πρὸς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ· σὺ γὰρ διαμεμαρτύρησαι ἡμῖν, λέγων· ἀφόρισαι τὸ ὄρος, καὶ ἁγίασαι αὐτό.

24. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· βάδιζε, κατάβηθι, καὶ ἀνάβηθι σὺ, καὶ Ἀαρὼν μετὰ σῦ· οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν Θεὸν, μή ποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος.

25. Κατέβη δὲ Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

v. 10. πλυνῦσι) πλυνάτωσαν. v. 11. Σινᾶ) τὸ σινᾶ. v. 14. ἀπὸ τῦ ὄρους) ἐκ τῦ ὄρους. v. 16. γεννηθέντος) γενηθέντος. ibid. ἐγίνοντο) καὶ ἐγένοντο. ib. λαὸς ἐν) λαὸς ὁ ἐν. v. 17. εἰς τὴν συνάντησιν) articul. deest. v. 18. τὸ δὲ ὄρος Σινᾶ) τὸ ὄρος τὸ σινᾶ. ibid. τὸν Θ. ἐν π. ἐπ' αὐτό) ἐπ' αὐτὸ τὸν Θ. ἐν π. ib. ἀνέβαινε δὲ) καὶ ἀνέβαινεν. ib. ὡς) ὡσεί. v. 19. ἐλάλει) ἐλάλησεν. v. 20. Σινᾶ) τὸ σινᾶ. v. 21. πέσῃ) πέσωσιν. v. 22. ἱερεῖς δὲ οἱ ἐγγ. τῷ Θ.) ἱερεῖς οἱ ἐγγ. κυρίῳ τῷ Θ. ibid. πλῆθος) Κύριος. v. 24. Καὶ εἶπεν) εἶπε δέ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν πάντας τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

2. ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

3. Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

4. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς·

5. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτής, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με,

6. καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου.

7. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

8. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, ※ τοῦ ἁγιάζειν αὐτήν·

9. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου·

10. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ⁓ ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου ˙ καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτός ※ σου ὁ παροικῶν ἐν σοί.

11. Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ✕ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· διὰ τοῦτο ηὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. ˙

12. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

13. Οὐ φονεύσεις.

14. Οὐ μοιχεύσεις.

15. Οὐ κλέψεις.

16. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

17. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, ⁓ οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ ˙, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί.

18. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν φωνήν, καὶ τὰς λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος τὸ καπνίζον· φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μακρόθεν.

19. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν· λάλησον σὺ ἡμῖν, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, μήποτε ἀποθάνωμεν.

20. Καὶ

CAP. XX. v. 1. πρὸς Μωυσῆν) non habet. v. 2. ὁ ἐξαγαγών σε) ὅστις ἐξηγαγόν σε. v. 5. ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν) ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς. v. 7. κύριος) addit ὁ Θεός σου. v. 10. τῷ Θεῷ σου) κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. v. 11. τόν τε οὐρανὸν) τὸν οὐρανόν. v. 12. τὴν μητέρα) addit σου, ἵνα εὖ σοι γένηται. v. 13. Οὐ φονεύσεις) abest. v. 15. Οὐ κλέψεις) hic adjicit οὐ φονεύσεις. v. 17. οὐδὲ) οὔτε. ter h. v. v. 19. μήποτε) μή.

20. Καὶ λέγει αὐτοῖς Μωυσῆς· θαρσεῖτε· ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειράσαι ὑμᾶς, παρεγενήθη ὁ Θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτοῦ ἐν ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε.

21. Εἱστήκει δὲ ὁ λαὸς μακρόθεν· Μωυσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ Θεός.

22. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· τάδε ἐρεῖς ⁓ τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ὑμεῖς ἑωράκατε, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα πρὸς ὑμᾶς.

23. Οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς, καὶ θεοὺς χρυσοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς.

24. Θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετέ μοι, καὶ θύσετε ἐπ' αὐτὸ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν, τὰ πρόβατα καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἥξω πρός σε, καὶ εὐλογήσω σε.

25. Ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων
ποιῇς μοι, οὐκ οἰκοδομήσεις αὐτοὺς τμη-
μου τούς· τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπιβέβλη-
κας ἐπ' αὐτὸ, καὶ μεμίανται.

26. Οὐκ ἀναβήσῃ ἐν ἀναβαθμίσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, ὅπως μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ΄. XXI.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ δικαιώματα, ἃ παραθήσεις ἐνώπιον αὐτῶν.

2. Ἐὰν κτήσῃ παῖδα Ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δουλεύσει σοι· τῷ δὲ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον δωρεάν.

3. Ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ.

4. Ἐὰν δὲ ὁ κύριος δῷ αὐτῷ γυναῖκα,
καὶ τέκῃ αὐτῷ υἱοὺς ἢ θυγατέρας, ἡ γυ- καὶ
νὴ καὶ τὰ παιδία ἔσται τῷ κυρίῳ αὐτῆς,
αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται.

5. Ἐὰν δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς· ἠγάπηκα τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυναῖκά μου, καὶ τὰ παιδία μου, οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος·

6. προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς ⁓ τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε προσάξει αὐτὸν πρὸς τὴν θύραν ἐπὶ τὸν σταθμὸν, καὶ τρυπήσει αὐτοῦ ὁ κύριος τὸ οὖς τῷ ὀπητίῳ, καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα.

7. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν, οὐκ ἀπελεύσεται ὥσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δοῦλαι.

8. Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ
αὐτῆς, ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτὴν, αὐτῷ
ἀπολυτρώσει αὐτήν· ἔθνει δὲ ἀλλοτρίῳ οὐ
κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτὴν, ὅτι ἠθέτησεν
ἐν αὐτῇ.

9. Ἐὰν δὲ τῷ υἱῷ καθομολογήσηται αὐτὴν, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ.

v. 21. ὃ ἦν ἐκεῖ) ὃ ἦν. v. 23. ἑαυτοῖς) ὑμῖν αὐτοῖς. ibid. ὑμῖν αὐτοῖς) ὑμῖν ἑαυτοῖς. v. 24. ἐπ' αὐτὸ τὰ ὁλοκ. καὶ) ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὁλοκ. ὑμῶν, καὶ. ibid. τὰ πρόβατα) καὶ τὰ πρόβατα. v. 25. ἐγχειρίδιόν μου) ἐγχειρίδιόν σου. ibid. ἐπ' αὐτὸ) ἐπ' αὐτούς. v. 26. ὅπως μὴ) ὅπως ἂν μή. CAP. XXI. v. 1. παραθήσεις) παραθήσῃ. v. 2. ἔτει τῷ ἑβδόμῳ) ἑβδόμῳ ἔτει. ibid. ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλευθ.) ἀπελεύσεται ἐλεύθερος. v. 3. καὶ ἡ γ. ἐξελ. μετ' αὐτοῦ) ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. v. 4. Ἐὰν δὲ) καὶ ἐὰν δέ. ibid. τέκῃ υἱοὺς καὶ) τέκῃ αὐτῷ υἱοὺς ἤ. ib. κυρίῳ αὐτῆς) κυρίῳ αὐτοῦ. v. 6. πρὸς τὴν θύραν) ἐπὶ τὴν θύραν. ibid. αὐτοῦ ὁ κύριος) ὁ κύριος αὐτοῦ. v. 8. ἐὰν δὲ μὴ) ἐὰν μή. ibid. ἣν οὐ καθωμ. αὐτῷ) ἣ αὐτῷ καθωμ.

10. Ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ αὐτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὁμιλίαν αὐτῆς οὐκ ἀποστερήσει.

11. Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου.

12. Ἐὰν δὲ πατάξῃ τις τινὰ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω.

13. Ὁ δὲ οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δώσω σοι τόπον οὗ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας.

14. Ἐὰν δέ τις ἐπιθῆται τῷ πλησίον ✕ αὐτοῦ, ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι.

15. Ὃς τύπτει πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω.

*17. Ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ τελευτάτω.

*16. Ὃς ἂν κλέψῃ τις τινὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, καὶ εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανάτῳ θανατούσθω.

18. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον ✕ αὐτοῦ λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλιθῇ δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην,

19. ἐὰν (δὲ) ἐξαναστὰς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδου ✕ αὐτοῦ, ἀθῷος ἔσται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργείας αὐτοῦ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρεῖα.

20. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἢ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δίκῃ ἐκδικηθήσεται·

21. ἐὰν δὲ διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, οὐκ ἐκδικηθήσεται· τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτοῦ ἐστιν.

22. Ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξωσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, καὶ ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται καθότι ἐὰν ἐπιβάλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς, καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος·

23. ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ᾖ, δώσῃ ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς,

24. ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα ἀντὶ ποδὸς,

25. κατάκαυμα ἀντὶ κατακαύματος, τραῦμα ἀντὶ τραύματος, μώλωπα ἀντὶ μώλωπος.

26. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, ἢ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ, καὶ ἐκτυφλώσῃ ✕ αὐτὸν, ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν.

27. Ἐὰν δὲ τὸν ὀδόντα τοῦ οἰκέτου, ἢ τὸν ὀδόντα τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ ἐκκόψῃ, ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀδόντος αὐτῶν.

28. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα, καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, καὶ οὐ βρωθήσεται τὰ κρέα αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος τοῦ ταύρου ἀθῷος ἔσται.

29. Ἐὰν

V. 10. αὐτῷ) ἑαυτῷ. V. 13. παρέδωκεν αὐτὸν) αὐτὸν deest. ibid. φεύξεται) addit ἐκεῖ. V. 17. θανάτῳ τελευτάτω) τελευτήσει θανάτῳ. V. 16. ὃς ἂν) ὃς ἐὰν. ibid. θαν. θανατούσθω) θαν. τελευτάτω. V. 18. πατάξῃ τις) πατάξωσι. V. 19. ἐὰν δὲ) δὲ abest. V. 21. ἐκδικηθήσεται) ἐκδικηθήτω. V. 22. καθότι ἐὰν) καθότι ἂν. ibid. καὶ δώσει) καὶ abest. V. 26. ὀφθαλμὸν) τὸν ὀφθαλμόν.

29. Ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατιςὴς ᾖ πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ
αὐτῶν διαμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ αὐτῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀνέλῃ δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτῦ προσαποθανεῖται.

30. Ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῇ αὐτῷ, δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτῦ ⨯ κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπιβάλῃ αὐτῷ.

31. Ἐὰν δὲ υἱὸν κερατίσῃ ἢ θυγατέρα, κατὰ τὸ δικαίωμα τῦτο ποιήσυσιν αὐτῷ.

32. Ἐὰν δὲ παῖδα κερατίσῃ ὁ ταῦρος ἢ παιδίσκην, ἀργυρίυ τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται.

33. Ἐὰν δὲ τις ἀνοίξῃ λάκκον, ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ αὐτὸν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόσχος ἢ ὄνος,

34. ὁ κύριος τῦ λάκκου ἀποτίσει, ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν· τὸ δὲ τεθνηκὸς αὐτῷ ἔςαι.

35. Ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦρος τὸν ταῦρον τῦ πλησίον ⨯ αὐτῦ, καὶ τελευτήσῃ, ἀποδώσονται τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦνται τὸ ἀργύριον αὐτῦ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα διελοῦνται.

36. Ἐὰν δὲ γνωρίζηται ὁ ταῦρος ὅτι κερατιςής ἐςι πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμεμαρτυρημένοι ὦσι τῷ κυρίῳ αὐτῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀποτίσει ταῦρον ἀντὶ ταύρου· ὁ δὲ τετελευτηκὼς αὐτῷ ἔςαι.

ΚΕΦ. ΚΒ΄. XXII.

ΕΑΝ δὲ τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτὸ, ἢ ἀποδῶται, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντὶ τῦ μόσχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τῦ προβάτυ.

2. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς ἀποθάνῃ, ὐκ ἔςιν αὐτῷ φόνος·

3. ἐὰν δὲ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ, ἔνοχός ἐςιν, ἀνταποθανεῖται. Ἐὰν δὲ μὴ ὑ- ἀποθανεῖται
πάρχῃ αὐτῷ, πραθήτω ἀντὶ τῦ κλέμματος αὐτῦ.

4. Ἐὰν δὲ καταλειφθῇ, καὶ εὑρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ τὸ κλέμμα ἀπὸ ⨯ μόσχυ καὶ ὄνυ ἕως προβάτυ ζῶντα, διπλᾶ ἀποτίσει.

5. Ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, καὶ ἀφῇ τὸ κτῆνος αὐτῦ καταβοσκῆσαι ἀγρὸν ἕτερον, ἀποτίσει ἐκ τῦ ἀγρῦ αὐτῦ κατὰ τὸ γέννημα αὐτῦ· ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ, τὰ βέλτιςα τῦ ἀγροῦ αὐτῦ ἢ τὰ βέλτιςα τῦ ἀμπελῶνος αὐτῦ ἀποτίσει.

6. Ἐὰν δὲ ἐξελθὸν πῦρ εὕρῃ ἀκάνθας, καὶ προσεμπρήσῃ ἅλωνα ἢ ςάχυς ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας.

7. Ἐὰν δὲ τις δῷ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκεύη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰκίας

v. 29. ἐχθὲς) χθὲς. ibid. κυρίῳ αὐτῶν) κυρίῳ αὐτῦ. v. 30. ὅσα ἂν ἐπιβαλῇ) ὅσα ἐὰν ἐπιβάλωσιν. v. 31. υἱὸν κερ. ἢ θυγ.) υἱὸν ἢ θυγ. κερ. ibid. ποιήσυσιν) ποιήσωσιν. v. 33. λάκκον) addit ἢ λατομήσῃ λάκκον. v. 34. τεθνηκὸς) τετελευτηκός. v. 36. ἐχθὲς) χθὲς. ibid. τρίτης) addit ἡμέρας. CAP. XXII. v. 1. σφάξῃ αὐτὸ) αὐτὸ deest. v. 3. ἀποθανεῖται) ἀνταποθανεῖται. v. 4. ἀπὸ ὄνυ) ἀπό τε ὄνυ. ibid. διπλᾶ) addit αὐτά. v. 5. ἢ τὰ βέλτιςα) καὶ τὰ βέλτιςα. v. 6. ἅλωνα) ἅλωνας.

οἰκίας τȣ̃ ἀνθρώπȣ, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ κλέψας, ἀποτίσει διπλοῦν·

8. ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τȣ̃ Θεοῦ, καὶ ὀμεῖται, ἦ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τȣ̃ πλησίον.

9. Κατὰ πᾶν ῥητὸν ἀδίκημα, περί τε μόσχου, καὶ ὑποζυγίȣ, καὶ προβάτȣ, καὶ ἱματίȣ, καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς
ȣ̓ ἐγκαλουμένης, ὅ, τι ἂν ἐὰν ᾖ, ἐνώπιον τȣ̃ Θεȣ̃ ἐλεύσεται ἡ κρίσις ἀμφοτέρων, καὶ ὁ ἁλοὺς διὰ τȣ̃ Θεοῦ, ἀποτίσει δι-
διπλὸν πλοῦν τῷ πλησίον αὐτȣ̃.

10. Ἐὰν δέ τις δῷ τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ πρόβατον ἢ μόσχον ἢ πᾶν κτῆνος φυλάξαι, καὶ τελευτήσῃ ἢ συντριβῇ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, καὶ μηδεὶς γνῷ,

11. ὅρκος ἔσαι τȣ̃ Θεȣ̃ ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων, ἦ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τȣ̃ πλησίον, καὶ ȣ̓́τως προσδέξεται ὁ κύριος αὐτȣ̃, καὶ ȣ̓ μὴ ἀποτίσει·

12. ἐὰν δὲ κλαπῇ παρ' αὐτȣ̃, ἀπο-
πλησίον τίσει τῷ κυρίῳ αὐτȣ̃.

13. Ἐὰν δὲ θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θήραν, καὶ ȣ̓κ ἀποτίσει.

14. Ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις παρὰ τȣ̃ πλησίον, καὶ συντριβῇ ἢ ἀποθάνῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται, ὁ δὲ κύριος αὐτȣ̃ μὴ ᾖ μετ' αὐτȣ̃, ἀποτιννύων ἀποτίσει·

15. ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτȣ̃ μετ' αὐτȣ̃ ᾖ, ȣ̓κ ἀποτίσει· ἐὰν δὲ μισθωτὸς ᾖ, ἔσαι αὐτῷ ἀντὶ τȣ̃ μισθοῦ αὐτȣ̃.

16. Ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τις παρθένον ἀμνήστευτον, καὶ κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, φερνῇ φερνιεῖ αὐτὴν αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

17. Ἐὰν δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ, καὶ μὴ βούληται ὁ πατὴρ αὐτῆς δοῦναι αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἀργύριον ἀποτίσει αὐτῷ καθ' ὅσον ἐσὶν ἡ φερνὴ τῶν παρθένων.

18. Φαρμακοὺς ȣ̓ περιβιώσετε.

19. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους, θανάτῳ ἀποκτενεῖται.

20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς (ἑτέροις), ἐξολεθρευθήσεται, πλὴν Κυρίῳ μόνῳ.

21. Καὶ προσήλυτον ȣ̓ κακώσετε, ȣ̓́τε μὴ θλίψετε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

22. Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν ȣ̓ κακώσετε·

23. ἐὰν δὲ κακίᾳ κακώσητε αὐτοὺς, καὶ κεκράξαντες καταβοήσωσι πρός με, ἀκοῇ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτῶν,

24. καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς ✕ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χῆραι, καὶ τὰ παιδία ὑμῶν ὀρφανά.

25. Ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσῃς τῷ ἀδελφῷ τῷ πενιχρῷ παρὰ σοὶ, ȣ̓κ ἔσῃ αὐτὸν κατεπείγων· ȣ̓κ ἐπιθήσεις αὐτῷ τόκον.

26. Ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς τὸ ἱμάτιον τȣ̃ πλησίον, πρὸ δυσμῶν ἡλίȣ ἀποδώσεις αὐτὸ αὐτῷ·

27. ἔσι

v. 7. διπλοῦν) τὸ διπλοῦν. v. 8. ἦ μὴν) addit μή. v. 9. ὅ, τι ȣ̓ ἐὰν) ὅτε οὖν ἄν. ibid. διπλοῖν) διπλοῦν. v. 10. ἢ πρόβ. ἢ μ.) ἢ μ. ἢ πρόβατον. ibid. καὶ τελ. ἢ συντρ.) καὶ συντριβῇ ἢ τελ. v. 11. ἐφ' ὅλης) καθόλȣ. ibid. καὶ ȣ̓ μή) καὶ ȣ̓κ. v. 12. τῷ πλησίον) τῷ κυρίῳ. v. 15. μετ' αὐτȣ̃ ᾖ) transposita. v. 17. ἀποτίσει αὐτῷ) ἀποτίσει τῷ πατρί. v. 18. περιβιώσετε) περιποιήσετε. v. 19. ἀποκτενεῖται) ἀποκτενεῖτε αὐτάς. v. 20. ἑτέροις, ἐξολεθρ.) θανάτῳ ἐξολεθρ. v. 21. ȣ̓́τε μὴ θλίψετε) ȣ̓δὲ μὴ θλίψητε.

27. ἔςι γὰρ τῦτο περιβόλαιον αὐτῦ, μόνον τῦτο τὸ ἱμάτιον ἀσχημοσύνης αὐτῦ, ἐν τίνι κοιμηθήσεται. Ἐὰν ἂν καταβοήσῃ πρός με, εἰσακέσομαι αὐτῦ· ἐλεήμων γάρ εἰμι.

28. Θεοὺς ἐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῦ λαῦ σε ἐκ ἐρεῖς κακῶς.

29. Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνῦ σε ἐ καθυςερήσεις· τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σε δώσεις ἐμοί.

30. Οὕτως ποιήσεις τὸν μόσχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου· ἑπλὰ ἡμέρας ἔςαι ὑπὸ τὴν μητέρα αὐτῦ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ δώσεις μοι αὐτό.

31. Καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθέ μοι· καὶ κρέας ἐν ἀγρῷ θηριάλωτον ἐκ ἔδεσθε, τῷ κυνὶ ἀπορίψετε αὐτό.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΟΥ παραδέξῃ ἀκοὴν ματαίαν· ἐ συγκαταθήσῃ μετὰ τῦ ἀδίκου, γενέσθαι μάρτυς ἄδικος.

2. Οὐκ ἔσῃ μετὰ πλειόνων ἐπὶ κακίᾳ· ἐ προςεθήσῃ μετὰ πλήθυς ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων, ὥςε ἐκκλῖναι κρίσιν.

3. Καὶ πένητα ἐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.

4. Ἐὰν δὲ συναντήσῃς τῷ βοὶ τῦ ἐχθροῦ σε ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτῦ πλανωμένοις, ἀποςρέψας ἀποδώσεις αὐτῷ.

5. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζύγιον τῦ ἐχθρῦ σε πεπλωκὸς ὑπὸ τὸν γόμον αὐτῦ, ἐ παρελεύσῃ αὐτὸ, ἀλλὰ συνεγερεῖ αὐτὸ ἐγερεῖς μετ' αὐτῦ.

6. Οὐ διαςρέψεις κρίμα πένητος ἐν κρίσει αὐτῦ.

7. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκε ἀποςήσῃ· ἀθῷον καὶ δίκαιον ἐκ ἀποκτενεῖς, καὶ ἐ δικαιώσεις τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων.

8. Καὶ δῶρα ἐ λήψῃ· τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων, καὶ λυμαίνεται ῥήματα δίκαια.

9. Καὶ προσήλυτον ἐ κακώσετε, ἐδὲ μὴ θλίψετε· ὑμεῖς γὰρ οἴδατε τὴν ψυχὴν τῦ προσηλύτε· αὐτοὶ γὰρ προσήλυτοι ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

10. Ἓξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν σε, καὶ συνάξεις τὰ γεννήματα αὐτῆς·

11. τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει ἄφεσιν ποιήσεις, καὶ ἀνήσεις αὐτὴν, καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ τῦ ἔθνους σε· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα αὐτῶν ἔδεται τὰ θηρία τὰ ἄγρια· οὕτως ποιήσεις τὸν ἀμπελῶνά σε, καὶ ἐλαιῶνά σε.

12. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα σε, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσῃ· ἵνα ἀναπαύσηται ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σε, καὶ ἵνα ἀναψύξῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης σε, καὶ ὁ προσήλυτος.

13. Πάντα ὅσα λελάληκα πρὸς ὑμᾶς, φυλάξεσθε· καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων ἐκ ἀναμνησθήσεσθε, ἐδὲ μὴ ἀκεσθῇ ἐκ τῦ ςόματος ὑμῶν.

14. Τρεῖς καιροὺς τῦ ἐνιαυτῦ ἑορτάσετέ μοι.

v. 28. ἐκ ἐρεῖς κακῶς) οὐ κακῶς ἐρεῖς. v. 30. οὕτως) οὕτω. ibid. μητέρα αὐτῦ) αὐτῦ deest. ib. ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ) ὀγδόῃ ἡμέρᾳ. ib. δώσεις) ἀποδώσεις. v. 31. ἀπορίψετε) ἀπορρίψατε. CAP. XXIII. v. 2. μετὰ πλειόνων) μετὰ τῶν πλειόνων. ibid. ἐκκλῖναι) ἐκκλεῖσαι. v. 5. ἐγερεῖς) συναρεῖς. v. 9. ἐ κακώσετε, ἐδὲ μὴ θλίψετε) οὐ θλίψετε. v. 11. ἑβδόμῳ ἔτει) ἔτει deest. ibid. τὰ θηρία τὰ ἄγρια) τὰ ἄγρια θηρία. ib. οὕτως) οὕτω. ib. ἐλαιῶνα) τὸν ἐλαιῶνα. v. 12. ἀναπαύσῃ) ἀνάπαυσις. v. 13. λελάληκα) εἴρηκα. ibid. φυλάξεσθε) φυλάξασθε. v. 14. ἑορτάσετε) ἑορτάσατε.

15. Τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε· ἑπτὰ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, καθάπερ ἐνετειλάμην σοι, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων· ἐν γὰρ αὐτῷ ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου. Οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός.

16. Καὶ ἑορτὴν τοῦ θερισμοῦ πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρῃς ἐν τῷ ἀγρῷ σου, καὶ ἑορτὴν συντελείας ἐπ᾽ ἐξόδῳ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σου τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου.

17. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

18. Ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐμπλατύνω τὰ ὅριά σου, οὐ θυμιάσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυμιάσματός μου, οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ στέαρ τῆς ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ.

19. Τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογεννημάτων τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου. Οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ.

20. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἡτοίμασά σοι.

21. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ, μὴ ἀπείθει αὐτῷ· οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε· τὸ γὰρ ὄνομά μου ἐστὶν ἐπ᾽ αὐτῷ.

22. Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσῃς πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμοῦ γὰρ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ· ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα, καὶ ἔθνος ἅγιον. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσῃς πάντα ὅσα ἂν εἴπω σοι, ἐχθρεύσω τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι·

23. πορεύσεται γὰρ ὁ ἄγγελός μου ἡγούμενός σου, καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον, καὶ ἐκτρίψω αὐτούς.

24. Οὐ προσκυνήσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς· οὐ ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ καθαιρέσει καθελεῖς αὐτούς, καὶ συντρίβων συντρίψεις τὰς στήλας αὐτῶν.

25. Καὶ λατρεύσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ὕδωρ σου, καὶ ἀποστρέψω μαλακίαν ἀφ᾽ ὑμῶν.

26. Οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου· τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω.

27. Καὶ τὸν φόβον μου ἀποστελῶ ἡγούμενόν σου, καὶ ἐκστήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς οὓς σὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτούς· καὶ δώσω πάντας τοὺς ὑπεναντίους σου φυγάδας.

28. Καὶ

v. 15. φυλάξεσθε) φυλάξασθε ποιεῖν. v. 16. τοῦ θερισμοῦ) absque articulo. ibid. ἐπ᾽ ἐξόδῳ) ἐπ᾽ ἐξόδου. v. 17. ἀρσενικόν) addit σου. v. 18. θυμιάσεις) θύσεις. ibid. θυμιάσματος) θυσιάσματος. v. 21. μὴ ἀπείθει) καὶ μὴ ἀπείθει. v. 22. ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου) ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς. ibid. ὅσα ἐντέλλομαι) ὅσα ἂν ἐντείλωμαι. ib. ἐμοῦ γὰρ ἔσται) ἐμὴ γάρ ἐστιν. ib. ἐὰν ἀκούσῃς) ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε. ib. ποιήσῃς) ποιήσητε. v. 24. ἀλλὰ καὶ) καὶ deest. v. 26. ἀναπληρώσω) ἀναπληρῶν ἀναπληρώσω.

28. Καὶ ἀποστελῶ τὰς σφηκίας προτέρας σου, καὶ ἐκβαλῶ τοὺς Ἀμοῤῥαίους, καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Χαναναίους, καὶ τοὺς Χετταίους ἀπὸ σοῦ.

29. Οὐκ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἵνα μὴ γένηται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πολλὰ γένηται ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τῆς γῆς·

30. κατὰ μικρὸν μικρὸν ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἕως ἂν αὐξηθῇς καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν.

31. Καὶ θήσω τὰ ὅριά σου ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Φυλιστιεὶμ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου· καὶ παραδώσω εἰς χεῖρας ὑμῶν τοὺς ἐγκαθημένους ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ.

32. Οὐ συγκαταθήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν διαθήκην.

33. Καὶ οὐκ ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῇ σου, ἵνα μὴ ἁμαρτεῖν σε ποιήσωσι πρός με· ἐὰν γὰρ δουλεύσῃς τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὗτοι ἔσονταί σοι πρόσκομμα.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ Μωυσῇ εἶπεν· ἀνάβηθι πρὸς Κύριον σὺ καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, καὶ προσκυνήσουσι μακρόθεν τῷ Κυρίῳ·

2. καὶ ἐγγιεῖ Μωυσῆς μόνος πρὸς τὸν Θεὸν, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγγιοῦσιν· ὁ δὲ λαὸς οὐ συναναβήσεται μετ' αὐτῶν.

3. Εἰσῆλθε δὲ Μωυσῆς, καὶ διηγήσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα· ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ, λέγοντες· πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα.

4. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα Κυρίου. Ὀρθρίσας δὲ Μωυσῆς τὸ πρωῒ, ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδεκα λίθους εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ·

5. καὶ ἐξαπέστειλε τοὺς νεανίσκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα, καὶ * ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου τῷ Θεῷ μοσχάρια.

ἀνήνεγκεν
* ἔθυσεν

6. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ ἥμισυ τοῦ αἵματος, ἐνέχεεν εἰς κρατῆρας· τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ αἵματος προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον.

κρατῆρα

7. Καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ· καὶ εἶπαν· πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα.

8. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ αἷμα, κατεσκέδασε τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τούτων.

9. Καὶ ἀνέβη Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ,

10. καὶ ἴδον τὸν τόπον οὗ εἱστήκει ἐκεῖ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· καὶ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου, καὶ ὥσπερ εἶδος στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ τῇ καθαρότητι.

v. 28. ἐκβαλῶ) ἐκβαλεῖς. v. 30. μικρὸν μικρὸν) μικρόν. v. 31. τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου) τοῦ μεγάλου ποταμοῦ. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. CAP. XXIV. v. 1. πρὸς κύριον) πρὸς τὸν κύριον. v. 5. ἀνήνεγκεν) ἀνήνεγκαν. ibid. ἔθυσεν) ἔθυσαν. v. 6. κρατῆρα) κρατῆρας. v. 9. τῶν πρεσβυτέρων) τῆς γερουσίας. v. 10. εἱστήκει ἐκεῖ) ἐκεῖ abest. ibid. καθαρότητι) καθαριότητι.

11. Καὶ τῶν ἐπιλέκτων τοῦ Ἰσραὴλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἷς· καὶ ὤφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον.

12. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴσθι ἐκεῖ· καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα, τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς.

13. Καὶ ἀναστὰς Μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ, ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ·

14. καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπεν· ἡσυχάζετε αὐτοῦ, ἕως ἀναστρέψωμεν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἰδοὺ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ μεθ᾽ ὑμῶν· ἐάν τινι συμβῇ κρίσις, προσπορευέσθωσαν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἀνέβη Μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος· καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος.

16. Καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος Σινά, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἓξ ἡμέρας. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος τὸν Μωυσῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νεφέλης.

17. Τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης Κυρίου, ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἔναντι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

18. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς εἰς μέσον τῆς νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ ἐκάθητο ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

ΚΕΦ. ΚΕ΄. XXV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ λάβετέ μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς ἂν δόξῃ τῇ καρδίᾳ ⨯ αὐτῶν, λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς μου·

3. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή, ἣν λήψεσθε παρ᾽ αὐτῶν· χρυσίον, καὶ ἀργύριον, καὶ χαλκόν,

4. καὶ ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ κόκκινον διπλοῦν, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρίχας αἰγείας,

5. καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπτα,

6. καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος,

7. καὶ λίθους σαρδίου, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν (καὶ) εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ τὸν ποδήρη.

8. Καὶ ποιήσεις μοι ἁγίασμα, καὶ ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν·

9. καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα ὅσα ἐγώ δεικνύω σοι ἐν τῷ ὄρει, τὸ παράδειγμα τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ παράδειγμα πάντων τῶν σκευῶν αὐτῆς· καὶ οὕτως ποιήσεις.

10. Καὶ ποιήσεις κιβωτὸν μαρτυρίου ἐκ ξύλων ἀσήπτων· δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους

τὸ

v. 13. ἐπὶ τὸ ὄρος) εἰς τὸ ὄρος. v. 14. εἶπεν) εἶπαν. v. 15. Μωυσῆς) addit καὶ ἰησοῦς. v. 16. Μωυσῆν) τὸν μωυσῆν. ibid. τὸ ὄρος Σινά) τὸ ὄρος τὸ Σινά. v. 17. ἔναντι) ἐναντίον. v. 18. εἰς μέσον) εἰς τὸ μέσον. ibid. ἐκάθητο) ἦν. CAP. XXV. v. 2. λάβετέ μοι) μοι abest. ibid. λήψεσθε) καὶ λήψεσθε. v. 3. χαλκὸν) καὶ χαλκόν. v. 7. καὶ εἰς τὴν) καὶ deest. v. 9. ὅσα ἐγὼ δ. σοι) ὅσα σοι δ. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 10. πήχεως) πήχεος bis h. v.

τὸ πλάτος ※ αὐτῆς· καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος ※ αὐτῆς.

11. Καὶ καταχρυσώσεις αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν χρυσώσεις αὐτήν· καὶ ποιήσεις αὐτῇ κυμάτια χρυσᾶ στρεπτὰ κύκλῳ.

12. Καὶ ἐλάσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη αὐτῆς· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον.

13. Ποιήσεις δὲ ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰ χρυσίῳ·

14. καὶ εἰσάξεις τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους τοὺς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτοῦ, αἴρειν τὴν κιβωτὸν ἐν αὐτοῖς·

15. ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης ἔσονται οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι·

16. Καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι.

17. Καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ· δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος ※ αὐτοῦ.

18. Καὶ ποιήσεις δύο Χερουβεὶμ χρυσᾶ τορευτά, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ ἱλαστηρίου·

19. ποιηθήσονται δὲ Χεροὺβ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τούτου, καὶ Χεροὺβ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ποιήσεις τοὺς δύο Χερουβεὶμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη ※ αὐτοῦ·

20. Ἔσονται οἱ Χερουβεὶμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιάζοντες ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου· καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα, εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν Χερουβεὶμ.

21. Καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν, καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι.

22. Καὶ γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀναμέσον τῶν δύο Χερουβεὶμ, τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, (καὶ) κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

23. Καὶ ποιήσεις τράπεζαν χρυσίου καθαροῦ· δύο πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος ※ αὐτῆς.

24. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ· καὶ ποιήσεις αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλῳ·

25. καὶ ποιήσεις στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ κύκλῳ·

26 Καὶ ποιήσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς τέσσαρας δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν στεφάνην·

27. καὶ ἔσονται οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς.

28. Καὶ ποιήσεις τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἀρθήσεται ἐν αὐτοῖς ἡ τράπεζα.

v. 11. κυμάτια) addit χρυσᾶ. v. 13. ἐκ ξύλων ἀσήπτων) ξύλα ἄσηπτα. v. 15. τῆς διαθήκης) τῆς κιβωτοῦ. v. 17. πήχεως) πήχεος. ita passim. v. 18. Χερουβεὶμ χρυσᾶ τορευτά) χερουβὶμ χρυσοτορευτά. v. 19. Χερουβεὶμ) χερουβίμ. ita passim. v. 20. ταῖς) ἐν ταῖς. v. 22. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. v. 23. τράπεζαν) addit χρυσῆν. v. 24. στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν) στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ. v. 25. κυμάτιον χρυσοῦν) κυμάτιον. v. 26. χρυσοῦς) addit καὶ ἐπιθήσεις τοὺς τέσσαρας δακτυλίους. v. 27. τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς) transposita.

29. Καὶ ποιήσεις τὰ τρυβλία αὐτῆς, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τοὺς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις ἐν αὐτοῖς· χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις αὐτά.

30. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐναντίον μου διαπαντός.

31. Καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴν ποιήσεις τὴν λυχνίαν· ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἔσαι.

32. Ἓξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ πλαγίων· τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἑνὸς, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου.

33. Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ, σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον· (οὕτως τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας· καὶ ἐκ τῆς λυχνίας τέσσαρες κρατῆρες) καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ, σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον· οὕτως τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας.

ἐκ τῆς λυχνίας 34. Καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους, οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς.

35. Ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, ⨯ καὶ ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς· οὕτως τοῖς ⨯ ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας.

36. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλαμίσκοι ἐξ αὐτῆς ἔσωσαν· ὅλη τορευτὴ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ.

37. Καὶ ποιήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς ἑπτὰ, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ φανοῦσιν ἐκ τοῦ ἑνὸς προσώπου αὐτῆς.

38. Καὶ τὸν ἐπαρυστῆρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὑποθέματα αὐτῆς ἐκ χρυσίου καθαροῦ.

39. Τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα.

40. Ὅρα ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τῶν δεδειγμένων σοι ἐν τῷ ὄρει. τὸν δεδειγμένον

ΚΕΦ. Κϛʹ. XXVI.

ΚΑΙ τὴν σκηνὴν ποιήσεις δέκα αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου· Χερουβεὶμ ἐργασίᾳ ὑφάντου ποιήσεις αὐτάς.

2. Μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πήχεων, καὶ εὖρος τεσσάρων πήχεων ἡ αὐλαία ἡ μία ἔσαι· μέτρον ἔσαι τὸ αὐτὸ πάσαις ταῖς αὐλαίαις.

3. Πέντε δὲ αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας, καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας.

4. Καὶ

v. 29. χρυσίου) ἐκ χρυσίου. v. 32. ἓξ) ἓξ δέ. ibid. αὐτῆς τοῦ ἑνὸς) transposita. ib. καλαμίσκοι ἐκ τοῦ) καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ. v. 33. ἐν καλ. τῷ ἑνὶ) ἐν τῷ ἑνὶ καλ. ibid. οὕτως) οὕτω. ib. καὶ ἐκ τῆς λυχνίας) καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ. ib. ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ, σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον· τοῖς ἓξ) ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς τέσσαρας καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. οὕτω τοῖς ἕξ. v. 34. ἐκ τῆς λυχνίας) ἐν τῇ λυχνίᾳ. ibid. οἱ σφαιρωτῆρες καὶ &c. usque ad v. 36. omnia à Codice Rom. absunt. v. 37. λύχνους αὐτῆς καὶ) λύχνους καὶ. v. 38. καθαροῦ) adjicit ποιήσεις. v. 39. hoc ordine legit: πάντα τὰ σκεύη ταῦτα τάλαντον χρυσίου καθαροῦ. CAP. XXVI. v. 2. μέτρον ἔσαι τὸ αὐτὸ) μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσαι πάσαις. v. 3. συνεχόμεναι ἑτέρα) ἐξ ἀλλήλων ἐχόμεναι ἡ ἑτέρα. ibid. à fin. ἐκ τῆς ἑτέρας) τῇ ἑτέρᾳ.

4. Καὶ ποιήσεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, ἐκ τῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν· καὶ ὕτως ποιήσεις ἐπὶ τῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ.

5. Πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας· ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλλήλας ἑκάςῃ.

6. Καὶ ποιήσεις κρίκους πεντήκοντα χρυσῦς, καὶ συνάψεις τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἔςαι ἡ σκηνὴ μία.

7. Καὶ ποιήσεις δέῤῥεις τριχίνας, σκέπειν ἐπὶ τῆς σκηνῆς· ἕνδεκα δέῤῥεις ποιήσεις αὐτάς.

8. Τὸ μῆκος τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς ἔςαι τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς· μέτρον τὸ αὐτὸ ἔςαι ταῖς ἕνδεκα δέῤῥεσι.

9. Καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέῤῥεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τὰς ἓξ δέῤῥεις ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέῤῥιν τὴν ἕκτην κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

10. Καὶ ποιήσεις ἀγκύλας πεντήκοντα ἐπὶ τῦ χείλους τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς, τῆς ἀναμέσον κατὰ τὴν συμβολήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τῦ χείλους τῆς δέῤῥεως, τῆς συναπτούσης τῆς δευτέρας.

11. Καὶ ποιήσεις κρίκυς χαλκῦς πεντήκοντα, καὶ συνάψεις τοὺς κρίκους ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνάψεις τὰς δέῤ-
ῥεις καὶ ἔςαι ἕν. ἔσονται

12. Καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον ἐν ταῖς δέῤῥεσι τῆς σκηνῆς, τὸ ἥμισυ τῆς δέῤῥεως τὸ ὑπολελειμμένον ὑποκαλύψεις εἰς (τὸ πλεονάζον τῶν δέῤῥεων τῆς σκηνῆς ἐπικαλύψεις) ὀπίσω τῆς σκηνῆς·

13. πῆχυν ἐκ τούτυ, καὶ πῆχυν ἐκ τύτυ, ἐκ τῦ ὑπερέχοντος ἐκ τῦ μήκους τῶν δέῤῥεων τῆς σκηνῆς· ἔςαι συγκαλύπτον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σκηνῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα καλύπτῃ.

14. Καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῇ σκηνῇ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑακίνθινα ἐπάνωθεν.

15. Καὶ ποιήσεις ςύλους τῇ σκηνῇ ἐκ ξύλων ἀσήπτων·

16. δέκα πήχεων τὸν ςύλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεως ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος τῦ ςύλου τῦ ἑνός·

17. δύο ἀγκωνίσκυς τῷ ςύλῳ τῷ ἑνὶ, ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ· ὕτως ποιήσεις πᾶσι τοῖς ςύλοις τῆς σκηνῆς.

18. Καὶ ποιήσεις ςύλους τῇ σκηνῇ, εἴκοσι ςύλους ἐκ τῦ κλίτους τῦ πρὸς Βοῤῥᾶν·

19. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι ςύλοις· δύο βάσεις τῷ ςύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ

v. 4. ὕτως) ὕτω. v. 5. πεντήκοντα δὲ) δὲ abest. ibid. εἰς ἀλλήλας ἑκάςῃ) ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην. v. 7. σκέπειν) σκέπην. v. 8. τῆς μιᾶς ἔςαι) ἔςαι abest. ibid. μέτρον τὸ αὐτὸ) τὸ αὐτὸ μέτρον. v. 10. κατὰ τὴν συμβ.) absque articulo. v. 11. ἔσονται ἓν) ἔςαι ἕν. v. 12. δέῤῥεσι τῆς σκηνῆς) supplet τὸ ἥμισυ τῆς δέῤῥεως. ibid. ὑποκαλύψεις τὸ) ὑποκ. εἰς τό. ibid. ἐπικαλύψεις) ὑποκαλύψεις. v. 13. τῶν δέῤῥεων τῆς σκηνῆς) τῶν δέῤῥεων, ἐκ τῦ μήκους τῶν δέῤῥεων τῆς σκηνῆς. v. 15. τῇ σκηνῇ) τῆς σκηνῆς. v. 16. δέκα πήχεων) adjicit ποιήσεις. v. 17. ὕτως) ὕτω.

τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ.

20. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον εἴκοσι στύλους, τὸ πρὸς νότον·

αὐτοῖς 21. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐτῶν ἀργυρᾶς· δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ.

22. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἓξ στύλους.

23. Καὶ δύο στύλους ποιήσεις ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων,

24. καὶ ἔσονται ἐξ ἴσου κάτωθεν, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς συμβολὴν μίαν· οὕτως ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς δυσὶ γωνίαις, ἴσαι ἔστωσαν.

25. Καὶ ἔσονται ὀκτὼ στύλοι, καὶ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαέξ· δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ.

26. Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε τῷ ἑνὶ στύλῳ ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς σκηνῆς,

27. καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ στύλῳ τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλοὺς τῷ στύλῳ τῷ ὀπισθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ πρὸς θάλασσαν·

28. καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν στύλων διικνείσθω ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.

29. Καὶ τοὺς στύλους καταχρυσώσεις χρυσίῳ· καὶ τοὺς δακτυλίους ποιήσεις χρυσοῦς, εἰς οὓς εἰσάξεις τοὺς μοχλούς· καὶ καταχρυσώσεις τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ.

30. Καὶ ἀναστήσεις τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

31. Καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου νενησμένης· ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ Χερουβείμ.

32. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων στύλων ἀσήπτων, κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ.

33. Καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα ἐπὶ τοὺς στύλους, καὶ εἰσοίσεις ἐκεῖ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου· καὶ διοριεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέσον τοῦ ἁγίου καὶ ἀναμέσον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων.

34. Καὶ κατακαλύψεις τῷ καταπετάσματι τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων.

35. Καὶ θήσεις τὴν τράπεζαν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος, καὶ τὴν λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον· καὶ τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς Βορρᾶν.

36. Καὶ ποιήσεις ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτοῦ·

37. καὶ

v. 19. à fine addit Cod. Rom. καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. v. 20. εἴκ. σ., τὸ πρὸς νότον) transpoſita. v. 21. βάσεις αὐτοῖς) βάσεις αὐτῶν. v. 24. καὶ ἔσονται) καὶ ἔσται. ibid. καὶ κατὰ τὸ) καὶ deeſt. ibid. κεφαλίδων εἰς συμβολὴν) κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν. ib. οὕτως) οὕτω. v. 25. καὶ βάσ.) καὶ αἱ β. ibid. τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ) τῷ ἑνὶ στύλῳ, & addit εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, quæ verba in fine verſus non habet. v. 27. τῷ κλίτει) τῷ ἑνὶ κλίτει. ibid. κλίτει) τῷ κλίτει. v. 33. ἐπὶ τοὺς στύλους) ἐπὶ τῶν στύλων. v. 35. θήσεις) ἐπιθήσεις. v. 36. ἐπίσπαστρον) addit τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς.

37. καὶ ποιήσεις τῷ καταπετάσματι πέντε στύλους ἀσήπτους, καὶ χρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ· καὶ χωνεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς.

ΚΕΦ. ΚΖʹ. XXVII.

Καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε πήχεων μῆκος, καὶ πέντε πήχεων εὖρος, (τετράγωνον ἔσαι τὸ θυσιαστήριον) καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτοῦ.

2. Καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν· ἐξ αὐτοῦ ἔσαι τὰ κέρατα, καὶ καλύψεις αὐτὰ χαλκῷ.

3. Καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ, καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ· πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ ποιήσεις χαλκᾶ.

4. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν· καὶ ποιήσεις τῇ ἐσχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη.

5. Καὶ ὑποθήσεις αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν· ἔσαι δὲ ἡ ἐσχάρα ἕως ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου.

6. Καὶ ποιήσεις φορεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ περιχαλκώσεις αὐτοὺς χαλκῷ·

7. καὶ εἰσάξεις τοὺς φορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔστωσαν οἱ φορεῖς κατὰ τὰ δύο πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἴρειν αὐτό·

8. κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό· κατὰ τὸ παραδειχθέν σοι ἐν τῷ ὄρει, οὕτως ποιήσεις.

9. Καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῇ σκηνῇ· εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, μῆκος ἑκατὸν πήχεων τῷ ἑνὶ κλίτει·

10. καὶ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ αἱ ψαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ.

11. Οὕτως τῷ κλίτει τῷ πρὸς βορρᾶν ἱστία ἑκατὸν πήχεων μῆκος· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ αἱ ψαλίδες τῶν στύλων, καὶ αἱ βάσεις περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ·

12. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἱστία πεντήκοντα πήχεων· στύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα.

13. Καὶ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἱστία πεντήκοντα πήχεων· στύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα.

14. Καὶ πεντεκαίδεκα πήχεων τῶν ἱστίων τὸ ὕψος τῷ κλίτει τῷ ἑνί· στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.

15. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον πεντεκαίδεκα πήχεων τῶν ἱστίων τὸ ὕψος, στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.

16. Καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα,

CAP. XXVII. v. 1. μῆκος) τὸ μῆκος. ibid. εὖρος) τὸ εὖρος. v. 3. πάντα) καὶ πάντα. ibid. σκεύη) addit αὐτοῦ. v. 4. ἐπὶ τὰ τεσσ.) ὑπὸ τὰ τέσσ. v. 5. ἡμίσους) τοῦ ἡμίσους. v. 6. φορεῖς τῷ θυσ.) τῷ θυσ. ἀναφορεῖς. v. 7. τοὺς φορεῖς) τοὺς ἀναφορεῖς. ibid. οἱ φορεῖς) ἀναφορεῖς. ib. κατὰ τὰ δύο πλ.) κατὰ πλ. v. 8. οὕτως π.) οὕτω π. αὐτό. v. 10. καὶ στύλοι) καὶ οἱ στύλοι. ibid. καὶ βάσεις) καὶ αἱ βάσεις. ib. ψαλίδες αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 11. πρὸς βορρᾶν) πρὸς ἀπηλιώτην. ibid. κρίκοι αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. αἱ βάσεις) addit αὐτῶν. v. 13. τὸ πρὸς ἀνατολὰς) τῆς πρὸς νότον. v. 14. τῶν ἱστίων τὸ ὕψος) transposita. ibid. καὶ βάσεις) καὶ αἱ βάσεις. v. 15. πεντεκαίδεκα) δεκαπέντε. ibid. βάσεις) αἱ βάσεις. ita v. 16. seq. & v. 18.

μα, εἴκοσι πήχεων τὸ ὕψος, ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τοῦ ῥαφιδευτοῦ· στῦλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες.

17. Πάντες οἱ στῦλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ κατηργυρωμένοι ἀργυρίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ.

18. Τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ᾽ ἑκατὸν, καὶ εὖρος πεντήκοντα ἐπὶ πεντήκοντα, καὶ ὕψος πέντε πήχεων, ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ.

19. Καὶ πᾶσα ἡ ἀποσκευὴ × τῆς σκηνῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα, καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ.

20. Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐξ ἐλαίων ἀτρύγητον καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς, ἵνα καίηται λύχνος διαπαντός.

21. Ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς διαθήκης, καύσει αὐτὸν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ᾽ ἑσπέρας ἕως πρωῒ, ἔναντι Κυρίου· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΚΗ΄. XXVIII.

ΚΑΙ σὺ προσαγάγου πρὸς σεαυτὸν τόν τε Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἱερατεύειν μοι, Ἀαρὼν, καὶ Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ, τοὺς υἱοὺς Ἀαρών.

2. Καὶ ποιήσεις στολὴν ἁγίαν Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

3. Καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὓς ἐνέπλησα πνεύματος αἰσθή- ἐνέπλησας
σεως· καὶ ποιήσουσι τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον, ἐν ᾗ ἱερατεύσει μοι.

4. Καὶ αὗται αἱ στολαὶ, ἃς ποιήσουσι· τὸ περιστήθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσυμβωτὸν, καὶ κίδαριν, καὶ ζώνην· καὶ ποιήσουσι στολὰς ἁγίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι.

5. Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον·

6. καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα × ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου × νενησμένου, καὶ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔρ- ×
γον ὑφαντὸν ποικιλτοῦ.

7. Δύο ἐπωμίδες ἔσονται αὐτῷ συνέχουσαι (αὐτῷ) ἑτέρα τὴν ἑτέραν, ἐπὶ τοῖς δυσὶ μέρεσιν ἐξηρτισμέναι.

8. Καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ὅ ἐστιν ἐπ᾽ αὐτῷ, κατὰ τὴν ποίησιν ἐξ αὐτοῦ ἔσται ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

9. Καὶ λήψῃ τοὺς δύο λίθους, λίθους σμαράγδου, καὶ γλύψεις ἐπ᾽ αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ·

10. ἐξ

v. 19. ἀποσκευὴ) κατασκευή. v. 20. ἀτρύγητον) ἄτρυγον. ibid. εἰς φῶς) addit καῦσαι. v. 21. καύσει αὐτὸν) καύσει αὐτό. ibid. ἔναντι) ἐναντίον. CAP. XXVIII. v. 1. αὐτοῦ ἐκ) αὐτοῦ καὶ ἐκ. ibid. τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν) absque articulo. v. 3. ἐνέπλησας) ἐνέπλησα. ibid. πν. αἰσθήσεως) πν. σοφίας καὶ αἰσθ. v. 5. τὴν ὑάκινθον) τὸν ὑάκινθον. v. 7. ἔσονται αὐτῷ σ. αὐτῷ) συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ. ibid. ἐξηρτισμέναι) ἐξηρτημέναι. v. 8. ἐκ χρυσίου) addit καθαροῦ. v. 9. ἐπ᾽ αὐτοῖς) ἐν αὐτοῖς.

10. ἓξ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα, καὶ τὰ ἓξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεύτερον κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν.

11. Ἔργον λιθουργικῆς τέχνης, γλύμμα σφραγίδος διαγλύψεις τοὺς δύο λίθους (διαγλύψεις) ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· ※ περικεκλωσμένους καὶ συνεσφραγισμένους χρυσίῳ ποιήσεις αὐτούς. ※

12. Καὶ θήσεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· (λίθοι μνημοσύνου εἰσὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·) καὶ ἀναλήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι Κυρίου ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ, μνημόσυνον ἔναντι Κυρίου περὶ αὐτῶν.

13. Καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίου καθαροῦ·

14. καὶ ποιήσεις δύο κροσσωτὰ ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καταμεμιγμένα ἐν ἄνθεσιν, ἔργον πλοκῆς, καὶ ἐπιθήσεις τὰ κροσσωτὰ τὰ πεπλεγμένα ἐπὶ τὰς ἀσπιδίσκας, κατὰ τὰς παρωμίδας αὐτῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων.

15. Καὶ ποιήσεις λογεῖον τῶν κρίσεων, ἔργον ποικιλτοῦ· κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

16. Ποιήσεις αὐτὸ τετράγωνον, ἔσαι διπλοῦν· σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος.

17. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον, στίχος λίθων ἔσαι· σάρδιον, τοπάζιον, καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἷς·

18. καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ, καὶ σάπφειρος, καὶ ἴασπις·

19. καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυσος·

20. καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος, καὶ βηρύλλιον, καὶ ὀνύχιον· περικεκαλυμμένα χρυσίῳ καὶ συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ ἔσωσαν κατὰ στίχον αὐτῶν.

21. Καὶ οἱ λίθοι ἔσωσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δώδεκα κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν· γλυφαὶ σφραγίδων ἑκάστου κατὰ τὸ ὄνομα ἔσωσαν εἰς τὰς δώδεκα φυλάς.

22. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσσοὺς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἁλυσιδωτὸν χρυσίου καθαροῦ.

23. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου·

24. καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κροσσοὺς καὶ τὰ ἁλυσιδωτὰ χρυσίου ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου·

25. καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κροσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

26. Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογείου ἐπὶ τὸ ἄκρον (ἐπ' ἄκρου) τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν.

27. Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολήν, ἄνωθεν τῆς συναφῆς τῆς ἐπωμίδος.

28. Καὶ σφίγξεις τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

v. 11. διαγλύψεις) uncis inclus. deest. v 12. μνημόσυνον ἔναντι κυρίου περὶ) μνημόσυνον περί. v. 16. τὸ μῆκος) addit αὐτοῦ. v. 17. τοπάζιον) addit καί. v. 18. καὶ ἀχ. καὶ ἀμ.) καὶ utroque loco deest. v. 20. χρυσίῳ καὶ συν.) καὶ abest. v. 21. δώδεκα κατὰ τ. γ. αὐτῶν, κατὰ τὰ) δεκαδύο κατὰ τά. ibid. ἑκάστου κατὰ) ἕκαστος κατά. ib. εἰς τὰς δώδεκα φ.) εἰς δεκαδύο φ. v. 22. κροσσοὺς) κρωσσούς. ita passim. ibid. χρυσίου) ἐκ χρυσίου.

29. Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσυνον ἔναντι τοῦ Θεοῦ· καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κροσσούς· τὰ ἁλυσιδωτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου ἐπιθήσεις· καὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον.

30. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ἀαρὼν, ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι Κυρίου· καὶ οἴσει Ἀαρὼν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἔναντι Κυρίου διαπαντός.

ὅλον ποδήρη 31. Καὶ ποιήσεις ὑποδύτην ποδήρη ὅλον ὑακίνθινον.

32. καὶ ἔσται τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον, ὤαν ἔχον κύκλῳ τοῦ περιστομίου, ἔργον ὑφάντου, τὴν συμβολὴν συνυφασμένην ἐξ αὐτοῦ, ἵνα μὴ ῥαγῇ.

33. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κυκλόθεν ὡσεὶ ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ· τὸ δὲ αὐτὸ εἶδος ῥοΐσκους χρυσοῦς, καὶ κώδωνας ✕ χρυσοῦν ἀναμέσον τούτων περικύκλῳ·

34. παρὰ ῥοΐσκον χρυσοῦν κώδωνα, καὶ ἄνθινον ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ·

35. Καὶ ἔσται Ἀαρὼν ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκουστὴ ἡ φωνὴ αὐτοῦ, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐξιόντι, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

36. Καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν, καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωμα σφραγίδος, ἁγίασμα Κυρίου.

37. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου κεκλωσμένης, καὶ ἔσται ἐπὶ τῆς μίτρας, κατὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσται·

38. καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ μετώπου Ἀαρὼν, καὶ ἐξαρεῖ Ἀαρὼν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἁγίων, ὅσα ἂν ἁγιάσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παντὸς δόματος τῶν ἁγίων αὐτῶν, καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ μετώπου Ἀαρὼν διαπαντὸς, δεκτὸν αὐτοῖς ἔναντι Κυρίου.

39. Καὶ οἱ κόσυμβοι τῶν χιτώνων ἐκ βύσσου, καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην, καὶ ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποικιλτοῦ.

40. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ποιήσεις χιτῶνας καὶ ζώνας, καὶ κιδάρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

41. Καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ χρίσεις αὐτοὺς, καὶ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας, καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς, ἵνα ἱερατεύσωσί μοι.

42. Καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκελῆ λινᾶ, καλύψαι ἀσχημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν· ἀπὸ ὀσφύος ἕως μηρῶν ἔσται.

43. Καὶ ἕξει Ἀαρὼν αὐτὰ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται λειτουργεῖν πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἁγίου, καὶ οὐκ ἐπάξονται ἐφ' ἑαυτοῖς ἁμαρ-

v. 29. ἐπὶ τὸ λογεῖον) ἐπὶ τοῦ λογείου. ibid. ἔναντι) ἐναντίον. v. 31. ὅλον ποδή(ρη) transposita. v. 32. ὤαν) ὤαν. v. 33. ἐπὶ τὸ) ὑπὸ τὸ. ibid. κυκλόθεν) κάτωθεν. ib. ἐπὶ τοῦ) ὑπὸ τοῦ. ib. τὸ δὲ αὐτὸ) δὲ abest. v. 39. κόσυμβοι) κοσυμβωτοί. v. 41. ἱερατεύσωσι) ἱερατεύωσι. v. 43. ἐφ' ἑαυτοῖς) πρὸς ἑαυτούς.

μαρτίαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι· νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ ταῦτά ἐστιν, ἃ ποιήσεις αὐτοῖς, ἁγιάσαι αὐτοὺς, ὥστε ἱερατεύειν μοι αὐτούς· λήψη μοσχάριον ἐκ βοῶν (ἄμωμον) ἓν, καὶ κριοὺς ἀμώμους δύο,

2. καὶ ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, σεμίδαλιν ἐκ πυρῶν ποιήσεις αὐτά·

3. καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ κανοῦν ἓν, καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῷ, καὶ τὸ μοσχάριον, καὶ τοὺς δύο κριούς.

4. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις αὐτοὺς ἐν ὕδατι.

5. Καὶ λαβὼν τὰς στολὰς, ἐνδύσεις (αὐτὰ) Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη ⨯ τοῦ ἐπενδύματος, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λογεῖον, καὶ συνάψεις αὐτῷ τὸ λογεῖον πρὸς τὴν ἐπωμίδα·

6. καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἁγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν.

7. Καὶ λήψη τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος, καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ χρίσεις αὐτόν.

8. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας,

9. καὶ ζώσεις αὐτοὺς ταῖς ζώναις, καὶ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις, καὶ ἔσται αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τελειώσεις τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

10. Καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου.

11. Καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

12. καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τῷ δακτύλῳ σου· τὸ δὲ λοιπὸν αἷμα ἐκχεεῖς παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου.

13. Καὶ λήψη πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν ⨯ ἐπὶ τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

14. Τὰ δὲ κρέα τοῦ μόσχου, καὶ τὸ δέρμα, καὶ τὴν κόπρον ⨯ αὐτοῦ κατακαύσεις πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· ἁμαρτίας γάρ ἐστι.

15. Καὶ τὸν κριὸν λήψη τὸν ἕνα, καὶ ἐπιθήσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

CAP. XXIX. v. 1. ἁγιάσαι) ἁγιάσαι. ibid. λήψη) addit δὲ. ib. βοῶν ἄμωμον, καὶ) βοῶν ἓν, καὶ. v. 2. ἐν ἐλαίῳ) adjicit καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ. v. 3. ἐπὶ καν. ἓν) καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ καν. ἕν. v. 4. Ἀαρὼν) καὶ Ἀαρών. v. 5. αὐτὰ) deeſt. v. 9. ἐμοὶ) μοι. ibid. τὰς χ. Ἀαρ.) Ἀαρ. τὰς χ. αὐτοῦ. v. 10. & 11. τοῦ μόσχου &c.) τοῦ μόσχου, ἔναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. v. 12. ἐπιθήσεις) θήσεις. ibid. λοιπὸν) addit πᾶν. v. 14. κρέα) κρέατα.

16. Καὶ σφάξεις τὸν κριὸν, καὶ λαβὼν τὸ αἷμα, προχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

17. Καὶ τὸν κριὸν διχοτομήσεις κατὰ μέλη, καὶ πλυνεῖς τὰ ἐνδόσθια ⨉ αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας ὕδατι, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ διχοτομήματα σὺν τῇ κεφαλῇ ⨉ αὐτοῦ.

18. Καὶ ἀνοίσεις τὸν κριὸν ὅλον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· θυσίασμα τῷ Κυρίῳ ἐστί.

19. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

20. Καὶ σφάξεις αὐτὸν, καὶ λήψῃ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν.

21. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ῥανεῖς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

22. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ κριοῦ τὸ στέαρ αὐτοῦ, καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν, (ἔστι γὰρ τελείωσις αὕτη·)

23. καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου, καὶ λάγανον ἓν ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τῶν προτεθειμένων ἔναντι Κυρίου·

24. καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφοριεῖς αὐτοὺς ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίου·

25. καὶ δέξῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ἔναντι Κυρίου· κάρπωμά ἐστι Κυρίῳ.

26. Καὶ λήψῃ τὸ στηθύνιον ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν Ἀαρὼν, καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίου, καὶ ἔσται σοι ἐν μερίδι·

27. καὶ ἁγιάσεις τὸ στηθύνιον ἀφόρισμα, καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, ὃς ἀφώρισται καὶ ὃς ἀφῄρηται ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ἀπὸ τοῦ Ἀαρὼν καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ,

28. καὶ ἔσται Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· ἔστι γὰρ ἀφαίρεμα τοῦτο, καὶ ἀφαίρεμα ἔσται παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ

ἀπὸ

v. 16. τὸν κριὸν) αὐτόν. v. 18. τὸν κρ. ὅλον) transposita. ibid θυσίασμα τῷ κ.) θυμίαμα κ. v. 19. καὶ τὸν κρ.) καὶ λήψῃ τὸν κρ. v. 20. τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς) τῆς δεξιᾶς χειρός. v. 21. αἵματος τοῦ θ.) αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θ. ibid. ἐπὶ Ἀαρὼν) addit καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ. ib. ἡ στολὴ αὐτοῦ) addit καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 22. στέαρ τὸ ἐπ') στέαρ τὸ ὑπ'. v. 24. ἀφοριεῖς αὐτὰς) ἀφοριεῖς αὐτά. v. 25. καὶ δέξῃ) καὶ λήψῃ. ibid. ἀνοίσεις αὐτὰ) αὐτὰ deest. v. 28. ἀφαίρεμα τοῦτο) ἀφόρισμα τοῦτο.

ἀπὸ τῶν θυμάτων τῶν σωτηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

Ἀαρὼν * ἔσαι τοῦ ἁγίου 29. Καὶ ἡ ςολὴ τοῦ ἁγίου, ἣ * ἐςιν Ἀαρὼν, ἔςαι τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, χρισθῆναι αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν·

30. ἑπτὰ ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις.

31. Καὶ τὸν κριὸν τῆς τελειώσεως λήψῃ, καὶ ἑψήσεις τὰ κρέα ἐν τόπῳ ἁγίῳ·

32. καὶ ἔδονται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ κρέα τοῦ κριοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

33. ἔδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιάσθησαν ἐν αὐτοῖς, τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἁγιάσαι αὐτούς· καὶ ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶν, ἔςι γὰρ ἅγια.

34. Ἐὰν δὲ καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων ἕως πρωῒ, καὶ κατακαύσεις τὰ λοιπὰ πυρί· οὐ βρωθήσεται, ἁγίασμα γάρ ἐςι.

35. Καὶ ποιήσεις Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ οὕτως κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι· ἑπτὰ ἡμέρας τελειώσεις τὰς χεῖρας αὐτῶν.

36. Καὶ τὸ μοσχάριον τὸ τῆς ἁμαρτίας ποιήσεις τῇ ἡμέρᾳ τοῦ καθαρισμοῦ, καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαςήριον ἐν τῷ ἁγιάζειν σε ἐπ' αὐτῷ, καὶ χρίσεις αὐτὸ, ὥςε ἁγιάσαι αὐτό·

37. ἑπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς τὸ θυσιαςήριον, καὶ ἁγιάσεις αὐτὸ, καὶ ἔςαι τὸ θυσιαςήριον ἅγιον τοῦ ἁγίου· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ θυσιαςηρίου, ἁγιασθήσεται.

38. Καὶ ταῦτά ἐςιν, ὅσα ποιήσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαςηρίου· ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν (ἑπτὰ ἡμέρας ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον) ἐνδελεχῶς, κάρπωμα ἐνδελεχισμοῦ·

39. τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωῒ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν·

40. καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τοῦ τετάρτου τοῦ Εἲν, καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ Εἲν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί·

41. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινὸν, κατὰ τὴν θυσίαν τὴν πρωϊνὴν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ· ποιήσεις εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ,

42. θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι Κυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν, ὥςε λαλῆσαί σοι.

43. Καὶ τάξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μου.

44. καὶ ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαςήριον, καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἁγιάσω, ἱερατεύειν μοι·

45. καὶ ἐπικληθήσομαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός·

46. καὶ

v. 29. ςολὴ Ἀαρὼν, ἣ ἔςαι τοῦ ἁγίου) ςολὴ τοῦ ἁγίου, ἣ ἐςιν ἀαρὼν. v. 32. τὴν θύραν) τὰς θύρας. v. 33. καὶ ἁγιάσαι) καὶ abeſt. v. 35. οὕτως) οὕτω. v. 36. τὸ τῆς ἁμ.) τὸ abeſt. v. 38. ὅσα) ἃ. ibid. ἑπτὰ ἡμέρας) abeſt. v. 40. τοῦ τετάρτου) τῷ τετάρτῳ. v. 41. ποιήσεις ὀσμὴν) ποιήσεις εἰς ὀσμήν. v. 42. εἰς τὰς γ.) εἰς γ. ibid. ἐπὶ τὰς θ.) ἐπὶ θύρας.

γνώσο- 46. καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος
μαι ὁ Θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ
γῆς Αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι αὐτοῖς, καὶ εἶναι αὐτῶν Θεός.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων·

2. καὶ ποιήσεις αὐτὸ πήχεως τὸ μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, (τετράγωνον ἔσται) καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος. ἐξ αὐτοῦ ἔσται τὰ κέρατα αὐτοῦ.

αὐτὰ 3. Καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ
καθαρῷ τὴν ἐσχαρίδα αὐτοῦ, καὶ τοὺς τοίχους αὐτοῦ κύκλῳ, καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ στρεπτὴν στεφάνην χρυσῆν κύκλῳ·

4. καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς καθα-
αὐτοὺς ροὺς ποιήσεις αὐτῷ ὑπὸ τὴν στρεπτὴν στε-
φάνην αὐτοῦ, εἰς τὰ δύο ※ αὐτοῦ κλίτη ποιήσεις ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς, καὶ ἔσονται ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις, ὥστε αἴρειν αὐτὸ ἐν αὐταῖς·

5. καὶ ποιήσεις σκυτάλας ἐκ ξύλων
αὐτὰ ἀσήπτων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰς
χρυσίῳ·

6. Καὶ θήσεις αὐτὸ ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος, τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν μαρτυρίων, ※ κατὰ πρόσωπον ἱλα-
※ στηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ.

7. Καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα σύνθετον λεπτὸν τὸ πρωῒ πρωΐ· ὅταν ἐπισκευάζει τοὺς λύχνους, θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ.

8. Καὶ ὅταν ἐξάπτῃ Ἀαρὼν τοὺς λύχνους, ὀψὲ θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα ἐνδελεχισμοῦ (διαπαντὸς) ἔναντι Κυρίου εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

9. Καὶ ἐκ ἀνοίσετε ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα ἕτερον, κάρπωμα, θυσίαν καὶ σπονδὴν οὐ σπείσετε ἐπ' αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐξιλάσεται Ἀαρὼν (ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἐπιθήσει) ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν (τοῦ ἐξιλασμοῦ) ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν ἅγιον τῶν ἁγίων ἐστὶ τῷ Κυρίῳ.

11. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

12. ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν, καὶ δώσουσιν ἕκαστος τὰ λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτοῖς πτῶσις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν.

13. Καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν παραπορεύωνται ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν, τὸ ἥμισυ τοῦ διδράχμου (ὅ ἐστι) κατὰ τὸ δίδραχμα τὸ ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ δίδραχμον· τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ διδράχμου, εἰσφορὰ Κυρίῳ.

14. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, δώσουσιν εἰσφορὰν Κυρίῳ·

15. ὁ πλουτῶν οὐ προσθήσει, καὶ ὁ πενόμε-

CAP. XXX. v. 3. καταχρυσώσεις αὐτὰ) αὐτὰ deest. ibid. ἐσχαρίδα) ἐσχάραν. v. 4. ποιήσεις αὐτάς) αὐτὰς deest. v. 5. αὐτὰ) αὐτάς. v. 6. ἐκεῖ) ἐκεῖθεν. v. 7. ἐπισκευάζει) ἐπισκευάζῃ. v. 8. εἰς τὰς γ.) εἰς γ. v. 9. ἀνοίσετε) ἀνοίσειν. ibid. σπείσετε) σπείσεις. v. 10. ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τῶν) ἐπ' αὐτοῦ Ἀαρὼν ἐπὶ τῶν. ibid. τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξιλασμοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ) hæc verba desunt. ib. εἰς τὰς γ.) εἰς γ. ib. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. v. 12. τὰ λύτρα) λύτρα. ibid. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. v. 13. δίδραχμα) δίδραχμον. v. 14. εἰσφορὰν) τὴν εἰσφοράν.

νόμενος ὀκ ἐλαττονώσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσυς τοῦ διδράχμου ἐν τῷ διδόναι τὴν εἰσφορὰν Κυρίῳ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

16. Καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐτὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἔςαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μνημόσυνον ἔναντι Κυρίου, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

17. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

18. ποίησον λουτῆρα χαλκοῦν, καὶ βάσιν αὐτῷ χαλκῆν, ὥςε νίπτεσθαι· καὶ θήσεις αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαςηρίου, καὶ ἐκχεεῖς εἰς αὐτὸν ὕδωρ.

19. Καὶ νίψεται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξ αὐτοῦ, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ὕδατι·

20. ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, νίψονται ὕδατι, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσιν· ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαςήριον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ,

21. νίψονται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ὕδατι, (ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, νίψονται ὕδατι) καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσι· καὶ ἔςαι αὐτοῖς νόμιμον αἰώνιον, αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτῶν μετ' αὐτοὺς.

22. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

23. καὶ σὺ λάβε ἡδύσματα, ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους σίκλους, καὶ κινναμώμου εὐώδους τὸ ἥμισυ τούτου, διακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ καλάμου εὐώδους διακοσίους καὶ πεντήκοντα,

24. καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου, καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν Εἴν·

25. καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσμα ἅγιον, μύρον μυρεψικὸν τέχνῃ μυρεψοῦ· ἔλαιον χρίσμα ἅγιον ἔςαι.

26. Καὶ χρίσεις ἐξ αὐτοῦ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου,

27. καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ (πάντα) τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαςήριον τοῦ θυμιάματος,

28. καὶ τὸ θυσιαςήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ σκεύη, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ·

29. καὶ ἁγιάσεις αὐτὰ, καὶ ἔςαι ἅγια τῶν ἁγίων· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν, ἁγιασθήσεται.

30. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις, καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς, ἱερατεύειν μοι.

31. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων· ἔλαιον ἄλειμμα χρίσεως ἅγιον
ἔςαι τοῦτό μοι εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ὑμῖν

32. Ἐπὶ σάρκα ἀνθρώπου οὐ χρισθήσεται, καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύτως· ἅγιόν ἐςι, καὶ ἁγίασμα ἔςαι ὑμῖν.

v. 15. ἐλαττονώσει) ἐλαττονήσει. ibid. τοῦ ἡμίσυς) τοῦ ἡμίσεως. v. 19. τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτοῦ τὰς χ. v. 20. ἢ ὅταν) ὅταν. ibid. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. v. 21. καὶ οὐ μὴ) ἵνα μή. ibid. αἰώνιον, καὶ) αἰώνιον, αὐτῷ καί. ib. αὐτῶν μετ' αὐτοὺς) αὐτοῦ μετ' αὐτόν. v. 23. ἄνθος) τὸ ἄνθος. ibid. διακοσίους καὶ) καὶ abest. bis h. v. v. 26. κιβ. τοῦ μαρτ.) κιβ. τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτ. v. 28. καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ) desunt.

33. Ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, καὶ ὃς ἂν δῷ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀλλογενεῖ, ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

34. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, στακτὴν, καὶ ὄνυχα, καὶ χαλβάνην ἡδυσμοῦ, καὶ λίβανον διαφανῆ· ἴσον ἴσῳ ἔσαι·

35. καὶ ποιήσουσιν αὐτὸ θυμίαμα μυρεψικὸν, ἔργον μυρεψοῦ, (μεμιγμένον) συνθέσεως, καθαρὸν ἔργον, ἅγιον.

36. Καὶ συγκόψεις ἐκ τούτων λεπτὸν, καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ὅθεν γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν· ἅγιον τῶν ἁγίων ἔσαι ὑμῖν.

37. Θυμίαμα κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς· ἁγίασμα ἔσαι ὑμῖν Κυρίῳ·

38. ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, ὥστε ὀσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ, ἀπολεῖται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΑ΄. XXXI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ Ὢρ, τῆς φυλῆς Ἰούδα,

3. καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης ✕ καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ,

4. διανοεῖσθαι καὶ ἀρχιτεκτονεῖν, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην,

5. καὶ εἰς τὰ λιθουργικὰ εἰς τὰ ἔργα, καὶ εἰς τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων, ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα.

6. Καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸν καὶ τὸν Ἐλιὰβ τὸν τοῦ Ἀχισαμὰχ ἐκ φυλῆς Δὰν, καὶ παντὶ συνετῷ καρδίᾳ δέδωκα σύνεσιν, καὶ ποιήσουσι πάντα ὅσα συνέταξά σοι,

7. τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς,

8. καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς,

9. καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ,

10. καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι,

11. καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως τοῦ ἁγίου· κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι, ποιήσουσι.

12. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

13. καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ὁρᾶτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· ἐστὶ γὰρ σημεῖον παρ᾽ ἐμοὶ

v. 33. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. ibid. λαοῦ) addit αὐτοῦ. v. 34. καὶ χαλβ.) καὶ deficit. v. 35. αὐτὸ) ἐν αὐτῷ. ibid. συνθέσεως) abest. CAP. XXXI. v. 2. τοῦ Οὐρὶ υἱοῦ) τοῦ οὐρίου τὸν. ibid. τῆς φυλῆς) ἐκ τῆς φ. v. 4. ἀρχιτεκτονεῖν) ἀρχιτεκτονῆσαι. ibid. καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλ.) h. v. desiderantur. v. 5. λιθουργικὰ εἰς) λειτουργικὰ καὶ εἰς. ibid. καὶ τὰ τεκτ.) καὶ deest. v. 6. δέδωκα) ἔδωκα. ibid. ποιήσουσι) ποιήσουσι. v. 10. εἰς τὸ ἱερ.) εἰς τὸ abest. v. 11. ἐντέταλμαι) ἐνετειλάμην. v. 13. ἐστὶ γὰρ σημ. παρ᾽) σημ. ἐστι παρ᾽.

ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς.

Φυλάξασθε 14. Καὶ φυλάξεσθε τὸ σάββατον, ὅτι ἅγιόν * ἐστιν ὑμῖν· ὁ βεβηλῶν αὐτὸ, θανάτῳ θανατωθήσεται· πᾶς ὅστις ποιήσει ἐν αὐτῷ ἔργον, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

* ἔσται

15. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα, ἀνάπαυσις ἁγία τῷ Κυρίῳ· πᾶς ὅστις ποιήσει ἔργον τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, θανάτῳ θανατωθήσεται.

16. Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα, ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· διαθήκη αἰώνιος.

17 Ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον· ὅτι ἐν ἓξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε.

18. Καὶ ἔδωκε Μωυσῇ, ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ, τὰς δύο πλάκας τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας, γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. ΛΒʹ. XXXII.

ΚΑΙ ἰδὼν ὁ λαὸς, ὅτι κεχρόνικε Μωυσῆς καταβῆναι ἐκ τοῦ ὄρους, συνέστη ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἀνάστηθι, καὶ ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

2. Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀαρών· περιέλεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἐνέγκατε πρός με.

3. Καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν πρὸς Ἀαρών.

4. Καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἔπλασεν αὐτὰ ἐν γραφίδι, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ μόσχον χωνευτόν. Καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

5. Καὶ ἰδὼν Ἀαρὼν ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον κατέναντι αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν Ἀαρὼν, λέγων· ἑορτὴ Κυρίου αὔριον.

6. Καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον, ἀνεβίβασεν ὁλοκαυτώματα, καὶ προσήνεγκε θυσίαν σωτηρίου· καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

7. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· βάδιζε, κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου·

8. παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς· ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον, καὶ προσκεκυνήκασιν αὐτῷ, καὶ τεθύκασιν αὐτῷ, καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

V 2 9. Χ Καὶ

v. 14. φυλάξασθε) φυλάξεσθε. ibid. τὸ σάββατον ὅτι ἅγ. ἔσται ὑ.) τὰ σάββατα, ὅτι ἅγιον τοῦτό ἐστι κυρίῳ ὑμῶν. ib. πᾶς ὅστις) πᾶς ὃς. ib. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. ib. λαοῦ αὐτῆς) λαοῦ αὐτοῦ. v. 15. πᾶς ὅστις) πᾶς ὃς. ibid. τοῦ σαββάτου θανάτῳ θαν.) τῇ ἑβδόμῃ θανατωθήσεται. v. 17. ἐστιν αἰώνιον) ἐστιν ἐν ἐμοὶ αἰώνιον. ibid. ἐν ἓξ ἡμέραις) ἓξ ἡμέραις. ib. τόν τε) τόν. ib. ἐπαύσατο καὶ κατέπ.) transposita. v. 18. πρὸς αὐτὸν) αὐτῷ. CAP. XXXII. v. 1. ἔλεγον) λέγουσιν. v. 3. τῶν γυναικῶν) deest. v. 4. ἐν γραφίδι) ἐν τῇ γρ. ibid. αὐτὸ) αὐτά. ib. εἶπαν) εἶπον. v. 5. ἑορτὴ κυρίου) ἑορτὴ τοῦ κυρίου. v. 7. κατάβηθι τὸ τάχος) transposita. ibid. οὓς) ὃν.

9. ⨯ Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἑώρακα ⨯ τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλός ἐστι.

10. Καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ εἰς αὐτοὺς, ἐκτρίψω αὐτοὺς, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα.

11. Καὶ ἐδεήθη Μωυσῆς κατέναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἱνατί Κύριε θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ;

12. Μή ποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι, λέγοντες· μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ἀποκτεῖναι ⨯ αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς. Παῦσαι τῆς ὀργῆς τοῦ θυμοῦ σου, καὶ ἵλεως γενοῦ ἐπὶ τῇ κακίᾳ τοῦ λαοῦ σου,

13. μνησθεὶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν σῶν οἰκετῶν, οἷς ὤμοσας αὐτοῖς κατὰ σαυτοῦ, καὶ ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς, λέγων· πολυπληθυνῶ τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην ἣν εἶπας δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν, καὶ καθέξουσιν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.

14. Καὶ ἱλάσθη Κύριος περὶ τῆς κακίας, ἧς εἶπε ποιῆσαι πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

15. Καὶ ἀποστρέψας Μωυσῆς, κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους· καὶ αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, πλάκες λίθιναι, γεγραμμέναι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἦσαν γεγραμμέναι.

16. καὶ αἱ πλάκες ἔργον Θεοῦ ἦσαν, καὶ ἡ γραφὴ γραφὴ Θεοῦ ἐστι, κεκολαμμένη ἐν ταῖς πλαξί.

17. Καὶ ἀκούσας Ἰησοῦς τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ κραζόντων, λέγει πρὸς Μωυσῆν· φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ.

18. Καὶ λέγει· οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ᾽ ἰσχὺν, οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.

19. Ἡνίκα δὲ ἤγγισε τῇ παρεμβολῇ, ὁρᾷ τὸν μόσχον καὶ τοὺς χορούς, καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ Μωυσῆς, ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὰς δύο πλάκας, καὶ συνέτριψεν αὐτὰς ὑπὸ τὸ ὄρος·

20. καὶ λαβὼν τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν, κατέκαυσεν ἐν πυρὶ, καὶ κατήλεσε λεπτὸν, καὶ ἔσπειρεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπότισεν αὐτὸ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

21. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· τί ἐποίησέ σοι ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ᾽ αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην;

22. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, λέγων· μὴ ὀργίζου κύριε· σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὅρμημα τοῦ λαοῦ τούτου.

23. Λέγουσι γάρ μοι· ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

24. Καὶ εἶπα αὐτοῖς· τίνι ὑπάρχει χρυσία, περιέλεσθε. Καὶ ἔδωκάν μοι· καὶ ἔρριψα αὐτὰ εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόσχος οὗτος.

25. Καὶ

v. 11. κατέναντι τοῦ Θ. αὐτοῦ) ἔναντι κυρίου τοῦ Θ. ibid. ἐν βραχ.) ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ. v. 13. αὐτοῖς κ. σαυτοῦ) κατὰ σεαυτοῦ. ibid. τῷ σπέρματι αὐτῶν) αὐτοῖς. v. 14. τῆς κακίας, ἧς εἶπεν) h. v. desunt. v. 15. γεγραμμέναι) καταγεγραμμέναι. v. 16. Θεοῦ ἐστιν) Θεοῦ. v. 17. τὴν φωνὴν) τῆς φωνῆς. v. 19. ἡνίκα δὲ ἤγγισε) καὶ ἡνίκα ἤγγιζε. v. 20. κατέκαυσεν πυρὶ) κατεκ. αὐτὸν ἐν πυρί. ibid. κατήλεσεν) addit αὐτόν. ib. ἐπὶ τὸ ὕδωρ) ὑπὸ τὸ ὕδωρ. v. 21. πρὸς Ἀαρὼν) τῷ ἀαρών. v. 22. λέγων) deest. v. 23. ἐκ γῆς Αἰγ.) ἐξ αἰγύπτου. v. 24. τίνι) οὕτως.

25. Καὶ ἰδὼν Μωυσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασαι, (διεσκέδασε γὰρ αὐτοὺς Ἀαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν),

26. ἔςη δὲ Μωυσῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἶπε· τίς πρὸς Κύριον; ἴτω πρός με. Συνήλθοσαν οὖν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Λευί.

27. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· θέσθε ἕκαςος τὴν ῥομφαίαν ἑαυτῦ ἐπὶ τὸν μηρὸν, καὶ διέλθατε, καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλης διὰ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἀποκτείνατε ἕκαςος τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ, καὶ ἕκαςος τὸν πλησίον αὐτῦ, καὶ ἕκαςος τὸν ἔγγιςα αὐτῦ.

28. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευὶ, καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωυσῆς· καὶ ἔπεσαν ἐκ τῦ λαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας.

29. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς· ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον τῷ Κυρίῳ, ἕκαςος ἐν τῷ υἱῷ αὐτῦ καὶ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτῦ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν.

30. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὔριον, καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν· ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἁμαρτίαν μεγάλην· καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα ἐξιλάσωμαι περὶ τῆς ἁμαρτίας ὑμῶν.

31. Ἐπέςρεψε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· δέομαι Κύριε, ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς ὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς θεοὺς χρυσοῦς·

32. καὶ νῦν εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψον καμὲ ἐκ τῆς βίβλυ σου, ἧς ἔγραψας.

33. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἴτις ἡμάρτηκεν ἐνώπιόν μυ, ἐξαλείψω αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλου μυ.

34. Νυνὶ δὲ βάδιζε, καὶ ὁδήγησον τὸν λαὸν τῦτον εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπά σοι· ἰδοὺ ὁ ἄγγελός μυ προπορεύσεται πρὸ προσώπυ συ· ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ἐπισκέπτωμαι, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν.

35. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν λαὸν περὶ τῆς ποιήσεως τῦ μόσχου, ὃν ἐποίησεν Ἀαρών.

ΚΕΦ. ΛΓ'. XXXIII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· πορεύυ, ἀνάβηθι ἐντεῦθεν σὺ καὶ ὁ λαός συ, ὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, λέγων· τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτήν.

2. Καὶ συναποςελῶ τὸν ἄγγελόν μου πρότερόν συ, καὶ ἐκβαλεῖ τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον·

v. 26. συνήλθοσαν) συνῆλθον. v. 27. καὶ εἶπεν) καὶ λέγει. ibid. ῥομφαίαν ἑαυτῦ) transposita. ibid. ἐπὶ πύλης) ἐπὶ πύλην. v. 28. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. v. 29. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. ibid. καὶ ἐν τῷ ἀδ.) ἢ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτῦ. v. 30. καὶ εἶπε) καὶ deest. v. 31. ἐπέστρεψε) ὑπέστρεψεν. v. 32. ἁμαρτίαν) addit αὐτῶν. ib. καμὲ) με. v. 33. ἐξαλ. αὐτὸν) ἐξαλ. αὐτοὺς. v. 34. βάδιζε) adjicit κατάβηθι. v. 35. ὃν) ὃ. CAP. XXXIII. v. 1. πορεύυ) προπορεύυ. v. 2. πρότερόν συ) πρὸ προσώπυ συ. ibid. ἐκβαλεῖ τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Χετ.) ἐκβαλεῖ τὸν ἀμοῤῥαῖον, καὶ Χετταῖον. ib. à fine addit καὶ Χαναναῖον.

3. καὶ εἰσάξει σε εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· ȣ̓ γὰρ συναναβῶ μετὰ σȣ͂, διὰ τὸ λαὸν σκληροτράχηλόν σε εἶναι, ἵνα μὴ ἐξαναλώσω σε ἐν τῇ ὁδῷ.

4. Καὶ ἀκούσας ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τȣ͂το, κατεπένθησαν ἐν πενθικοῖς· ✕ ȣ̓κ ἔθηκεν ἀνὴρ κόσμον αὐτȣ͂ ἐπ' αὐτόν.

5. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος, ὁρᾶτε, μὴ πληγὴν ἄλλην ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς· νῦν οὖν ἀφέλετε τὰς στολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν, καὶ τὸν κόσμον, καὶ δείξω σοι ἃ ποιήσω σοι.

6. Καὶ περιείλαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν κόσμον αὐτῶν καὶ τὴν περιστολὴν ἀπὸ τȣ͂ ὄρους Χωρήβ.

7. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὴν σκηνὴν αὐτȣ͂, ἔπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐκλήθη σκηνὴ μαρτυρίου· καὶ ἐγένετο, πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ✕ μαρτυρίȣ τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

8. Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, εἱστήκει πᾶς ὁ λαὸς, σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτȣ͂· καὶ κατενόȣν ἀπιόντος Μωυσῆ, ἕως τȣ͂ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν.

9. Ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, κατέβαινεν ὁ στύλος τῆς νεφέλης, καὶ ἵστατο ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐλάλει ✕ τῷ Μωυσῇ.

10. Καὶ ἑώρα πᾶς ὁ λαὸς τὸν στύλον τῆς νεφέλης ἑστῶτα ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς· καὶ στάντες πᾶς ὁ λαὸς, προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτȣ͂, (καὶ κατενόȣν ἀπιόντος Μωυσῆ.)

11. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, ἐνώπιος ἐνωπίῳ, ὡσεί τις λαλήσαι πρὸς ἑαυτȣ͂ φίλον, καὶ ἀπελύετο εἰς τὴν παρεμβολήν· ὁ δὲ θεράπων Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ νέος ȣ̓κ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς.

12. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κύριον· ἰδοὺ σύ μοι λέγεις· ἀνάγαγε τὸν λαὸν τȣ͂τον, σὺ δὲ ȣ̓κ ἐδήλωσάς μοι, ὃν συναποστελεῖς μετ' ἐμȣ͂· σὺ δὲ μοι εἶπας· οἶδά σε παρὰ πάντας, καὶ χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί.

13. Εἰ οὖν εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν γνωστῶς, ἵνα ἴδω σε, ὅπως ὦ εὑρηκὼς χάριν ἐνώπιόν σȣ, καὶ ἵνα γνῶ, ὅτι λαός σȣ τὸ ἔθνος (τὸ μέγα) τȣ͂το.

14. Καὶ λέγει· αὐτὸς προπορεύσομαί σȣ, καὶ καταπαύσω σε.

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· εἰ μὴ σὺ αὐτὸς συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, μή με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν.

16. Καὶ πῶς γνωστὸν ἔσται ἀληθῶς, ὅτι εὕρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σȣ, ἀλλ' ἢ συμπορευομένȣ σȣ μεθ' ἡμῶν; καὶ ἐνδοξασθησόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ λαός

v. 3. εἰσάξει) εἰσάξω. ibid. οὐ γὰρ) οὐ γὰρ μή. v. 4. κατεπένθησαν) κατεπένθησεν. v. 5. ἐγὼ ἐπάγω) ἐπάξω ἐγώ. ibid. ἀφέλετε) ἀφέλεσθε. v. 6. Χωρήβ) τȣ͂ χωρήβ. v. 7. μαρτυρίȣ) addit καὶ ἐγένετο. ibid. σκηνὴν ἔξω) σκηνὴν τὴν ἔξω. v. 8. τὴν σκηνὴν) addit ἔξω τῆς παρεμβολῆς. ibid. κατενόȣν) κατενοοῦσαν. ib. τȣ͂ ἐλθεῖν) τȣ͂ εἰσελθεῖν. v. 9. τῶν θυρῶν) τὴν θύραν. v. 10. ἐπὶ τῶν θυρῶν) ἐπὶ τῆς θύρας. ibid. καὶ κατενόȣν ἀπιόντος Μωυσῆ) h. v. desunt. ib. πρὸς ἑαυτȣ͂) πρὸς τὸν ἑαυτȣ͂. v. 13. ἴδω σε) ἵνα ἴδω σε. ibid. ὅπως ὦ) ὅπως ἂν ὦ. ib. ἐνώπιόν σȣ) ἐναντίον σȣ. v. 15. καὶ εἶπε) καὶ λέγει. ibid. σὺ αὐτὸς) transposita. ib. συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, μὴ) συμπορεύῃ, μή. v. 16. μεθ' ἡμῶν) μεθ' ὑμῶν. ibid. ἐνδοξασθησόμεθα) ἐνδοξασθήσομαι.

ὁ λαός σου παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν.

17. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον, ὃν εἴρηκας, ποιήσω· εὕρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ οἶδά σε παρὰ πάντας.

18. Καὶ λέγει· δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν.

19. Καὶ εἶπεν· ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τῇ δόξῃ μου, καὶ καλέσω ※ ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου ἐναντίον σου· καὶ ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω, ὃν ἂν οἰκτείρω.

20. Καὶ εἶπεν· οὐ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται.

21. Καὶ εἶπε Κύριος· ἰδοὺ τόπος παρ' ἐμοί, καὶ στήσῃ ἐπὶ τῆς πέτρας.

22. Ἡνίκα δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ θήσω σε εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῇ χειρί μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω·

23. καὶ ἀφελῶ τὴν χεῖρά μου, καὶ τότε ὄψῃ τὰ ὀπίσω μου· τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεταί σοι.

ΚΕΦ. ΛΔ'. XXXIV.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθὼς καὶ αἱ πρῶται, καὶ ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος πρός με, καὶ γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ ἦν ἐπὶ ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας·

2. καὶ γίνου ἕτοιμος εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ἀναβήσῃ ※ τὸ πρωῒ εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ στήσῃ μοι ἐκεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους.

3. Καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ σοῦ, καὶ μηδεὶς ὀφθήτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει· καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκείνου.

4. Καὶ ἐλάξευσε δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ αἱ πρῶται· καὶ ὀρθρίσας Μωυσῆς τὸ πρωῒ, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καθὰ συνέταξεν αὐτῷ Κύριος· καὶ ἔλαβε Μωυσῆς μεθ' ἑαυτοῦ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας.

5. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ· καὶ ἐκάλεσεν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου.

6. Καὶ παρῆλθε Κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε Κύριος· Κύριος ὁ Θεὸς οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός,

7. καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας καὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἔνοχον ※ καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ, ἐπάγων ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν.

8. Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησε·

9. καὶ εἶπεν· εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου,

v. 17. εἶπε δὲ) καὶ εἶπε. v. 18. δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν) ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν. v. 19. ὀνόματι κυρίου) ὀνόματί μου, κύριος. v. 21. ἐμοί καὶ στήσῃ) καὶ deest. v. 23. ὄψῃ) ὄψει. CAP. XXXIV. v. 1. εἰς τὸ ὄρος πρός με) transposita. ibid. ἐπὶ ταῖς) ἐν ταῖς. ib. ἃς συνέτριψας) ἃς συνέτριψας. v. 2. εἰς τὸ ὄρος) ἐπὶ τὸ ὄρος. v. 3. καὶ μηδεὶς ὀφθήτω) μηδὲ ὀφθήτω. ibid. αἱ βόες) βόες. v. 4. καθάπερ αἱ) καθάπερ καὶ αἱ. ibid. τὸ πρωῒ) deest. ib. καθὰ) καθότι. ib. μεθ' ἑαυτοῦ) abest. v. 6. ἐκάλεσε κύριος) κύριος deest. v. 7. ποιῶν) abest. ibid. τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ) transposita. ib. ἐπάγων ἁμαρτίας) ἐπάγων ἀνομίας. v. 9. εὗρον) εὕρηκα.

σου, συμπορευθήτω Κύριός μου μεθ' ἡμῶν· ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐστι· καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά σοι.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι διαθήκην ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ σου· ποιήσω ἔνδοξα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει, καὶ ὄψεται πᾶς ὁ λαὸς, ἐν οἷς εἶ σὺ, τὰ ἔργα Κυρίου, ὅτι θαυμαστά ἐστιν, ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι.

σὺ 11. Πρόσεχε σοὶ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκβάλλω ἀπὸ προσώπου σου τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον·

12. πρόσεχε σεαυτῷ, μή ποτε διαθῇ διαθῆς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτὴν, μή ποτε γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν.

13. Τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί·

14. οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσητε θεῷ ἑτέρῳ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ζηλωτὸν ὄνομα ✕ αὐτοῦ, Θεὸς ζηλωτής ἐστι.

διαθῇ 15. Μή ποτε διαθῇς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς τῶν θυσιῶν αὐτῶν,

16. καὶ λάβῃς τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου δώσεις τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκπορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἐκπορνεύσωσιν οἱ υἱοί σου ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν.

17. Καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσεις σεαυτῷ.

18. Καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ· ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καθάπερ ἐντέταλμαί σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ τῶν νέων· ἐν γὰρ τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου.

19. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐμοὶ, τὰ ἀρσενικὰ, πρωτότοκον μόσχου, καὶ πρωτότοκον προβάτου.

20. Καὶ πρωτότοκον ὑποζυγίου λυτρώσῃ προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ λυτρώσῃ, τιμὴν δώσεις αὐτοῦ. Πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ· οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός.

21. Ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καταπαύσεις· τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμητῷ καταπαύσεις.

22. Καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν· καὶ ἑορτὴν συναγωγῆς μεσοῦντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.

23. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται

v. 9. Κύριος) ὁ κύριός μου. ibid. τὰς ἁμαρτίας) addit ἡμῶν. v. 10. ἐλάλησε) εἶπε. ibid. τίθημι) τίθημί σοι. ib. ποιήσω) addit σοι. v. 11. ἐντέλλομαι) ἐντέλλωμαι. ibid. ἀπὸ προσώπου σου) πρὸ προσώπου ὑμῶν. ibid. καὶ τὸν) καὶ deest sexies hoc versu. ib. καὶ τὸν Χεττ. καὶ τὸν Φερεζαῖον) transposita. v. 12. διαθῇ) θῇς. ibid. μή ποτε γένηται) μή σοι γένηται. v. 13. συντρίψετε) adjicit καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε. ibid. πυρί) ἐν πυρί. v. 14. θεῷ ἑτέρῳ) θεοῖς ἑτέροις. v. 15. διαθῇ) θῇς. ibid. τῶν θυσιῶν αὐτῶν) τῶν αὐτῶν. v. 16. δώσεις) δῷς. ibid. ἐκπορνεύσουσιν) ἐκπορνεύσωσιν. ibid. à fine vers. adjicit καὶ ἐκπορνεύσωσιν οἱ υἱοί σου ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν. v. 18. ἐν γὰρ τῷ μηνὶ) ἐν γὰρ μηνί. v. 19. πρωτότοκον) πᾶν πρωτότοκον. v. 20. ἐὰν δὲ μὴ λυτρώσῃ) addit αὐτό. ibid. δώσεις αὐτοῦ) δώσεις. v. 21. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ) τῇ δὲ ἑβδόμῃ. ibid. ἀμητῷ καταπαύσεις) ἀμητῷ κατάπαυσις. v. 22. πυρῶν) πυροῦ.

σεται πᾶν ἀρσενικόν σε ἐνώπιον Κυρίου τῦ Θεῦ Ἰσραήλ.

24. Ὅταν γὰρ ἐκβαλῶ τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπε σε, καὶ ἐμπλατυνῶ τὰ ὅριά σε, ἐκ ἐπιθυμήσει ἐθεὶς τῆς γῆς σε, ἡνίκα ἐὰν ἀναβαίνης ὀφθῆναι ἐναντίον Κυρίου τῦ Θεῦ σε, τρεῖς καιροὺς τῦ ἐνιαυτῦ.

θυσιασμάτων 25. Οὐ σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσιάσματός με· καὶ ἐ κοιμηθήσεται εἰς τὸ πρωῒ θυμίαμα ἑορτῆς τῦ πάσχα.

26. Τὰ πρωτογεννήματα τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον Κυρίε τῦ Θεῦ σε. Οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῦ.

27. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· γράψον σεαυτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐπὶ γὰρ τῶν λόγων τέτων τέθειμαί σοι διαθήκην, καὶ τῷ Ἰσραήλ.

28. Καὶ ἦν ἐκεῖ Μωυσῆς ἔναντι Κυρίε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· ἄρτον ἐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιε· καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τῶν (δύο) πλακῶν τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης, τοὺς δέκα λόγους.

29. Ὡς δὲ κατέβαινε Μωυσῆς ἀπὸ
ἰδὲ αἱ τῦ ὄρους Σινᾶ, καὶ αἱ δύο πλάκες ✕ τῆς διαθήκης ἐπὶ τῶν χειρῶν Μωυσῆ· καταβαίνοντος δὲ αὐτῦ ἀπὸ τῦ ὄρους, καὶ Μωυσῆς ἐκ ᾔδει ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις τῦ χρωτὸς τῦ προσώπε αὐτῦ ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ.

30. Καὶ ἴδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν, καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις τῦ χρωτὸς τῦ προσώπε αὐτῦ· καὶ ἐφοβήθησαν ἐγγίσαι αὐτῷ.

31. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὲς Μωυσῆς, καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς· καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς αὐτές.

32. Καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον
πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ πρεσβύ-
ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα, ὅσα ἐλάλησε τεροι
Κύριος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

33. Καὶ ἐπειδὴ κατέπαυσε Μωυσῆς λαλῶν πρὸς αὐτοὺς, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῦ κάλυμμα.

34. Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωυσῆς ἔναντι Κυρίε λαλεῖν αὐτῷ, περιῃρεῖτο τὸ κάλυμμα ἕως τῦ ἐκπορεύεσθαι· ἐ
καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος.

35. Καὶ ἴδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον Μωυσῆ, ὅτι δεδόξασται· καὶ περιέθηκε Μωυσῆς τὸ κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῦ, ἕως ἂν εἰσέλθῃ συλλαλεῖν αὐτῷ.

ΚΕΦ. ΛΕ'. XXXV.

ΚΑΙ συνήθροισε Μωυσῆς πᾶσαν τὴν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· ἗τοι οἱ λόγοι, ὓς εἶπε Κύριος ποιῆσαι αὐτούς.

v. 24. ἀπὸ προσώπε) πρὸ προσώπε. ibid. ἐμπλατυνῶ) πλατυνῶ. ib. ἐὰν) ἄν. v. 25. θυσιασμάτων) θυμιαμάτων. ibid. θυμίαμα) θύματα. v. 26. εἰσοίσεις) θήσεις. v. 28. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. δύο) abest. v. 29. ἀπὸ τῦ ὄρες Σινᾶ) ἐκ τῦ ὄρους. ibid. ἰδὲ αἱ) αἱ δύο. ib. ἀπὸ τῦ ὄρες καὶ) ἐκ τῦ ὄρους. ib. χρωτὸς) χρώματος. v. 30. οἱ υἱοὶ) οἱ πρεσβύτεροι. ibid. χρωτὸς) χρώματος. v. 31. Μωυσῆς πρὸς αὐτὲς) αὐτοῖς μωυσῆς. v. 32. οἱ πρεσβύτεροι) οἱ υἱοί. ibid. ἐλάλησε) ἐνετείλατο. v. 33. Μωυσῆς) deest. v. 34. ἕως ἐ) ἕως τῦ. v. 35. Μωυσῆ) μωυσέως. ibid. τὸ κάλυμμα) κάλυμμα. ib. πρόσωπον αὐτοῦ) πρόσωπον ἑαυτῦ. CAP. XXXV. v. 1. τὴν συναγ.) τὴν deest. ibid. πρὸς αὐτὲς) deest.

2. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κατάπαυσις, ἅγιον σάββατον, ἀνάπαυσις τῷ Κυρίῳ· πᾶς ὁ ποιῶν ἐν αὐτῇ ἔργον, τελευτάτω.

3. Οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· ἐγὼ Κύριος.

4. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων· τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος, λέγων·

5. λάβετε παρ᾽ ὑμῶν αὐτῶν ἀφαίρεμα Κυρίῳ· πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ, οἴσουσι τὰς ἀπαρχὰς Κυρίῳ, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν,

6. ὑάκινθον, πορφύραν, κόκκινον διπλοῦν διανενησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρίχας αἰγείας,

7. καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπτα.

8. ✕ καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, καὶ θυμίαμα
✕ εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ
✕ θυμιάματος·

9. καὶ λίθους σαρδίου, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ εἰς τὸν ποδήρη.

10. Καὶ πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν ὑμῖν, ἐλθὼν ἐργαζέσθω πάντα ὅσα συνέταξε Κύριος·

11. τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ παραρύμα-
γλύμ-ματα τα, καὶ τὰ καλύμματα, καὶ τὰ διατόνια, ✕ καὶ τοὺς πασσάλους, καὶ τοὺς μοχλοὺς, καὶ τοὺς στύλους, ✕ καὶ τὰς βάσεις·

12. καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον αὐτῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα· (καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τοὺς λίθους τοὺς τῆς σμαράγδου, καὶ τὰ θυμιάματα, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος·)

13. καὶ τὴν τράπεζαν ✕ καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, ✕ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ)

14. καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, ✕ καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός·

15. καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ ✕
τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ ✕
τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως· καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς ✕
θύρας τῆς σκηνῆς· ✕

16. καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ὁλοκαυτώματος, καὶ ✕
τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς ✕
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ τὸν λουτῆρα, ✕
καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· ✕

17. καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους ✕
αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον ✕
τῆς θύρας τῆς αὐλῆς· ✕

18. καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς ✕
πασσάλους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ σχοινία αὐτῶν· ✕

19. καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ τὰς στολὰς ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ τοὺς χιτῶνας τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῆς ἱερατείας; (καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως).

20. Καὶ ἐξῆλθε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ Μωυσῆ.

21. Καὶ

v. 2. ἅγιον σάββατον) ἅγια σάββατα. ibid. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. ib. ἐν αὐτῇ ἔργον) transposita. v. 3. ἐν τῇ ἡμ.) ἐν deest. v. 9. εἰς τὸν ποδήρη.) εἰς deest. v. 10. τῇ διανοίᾳ) τῇ καρδίᾳ. ibid. ὅσα) πάντα ὅσα. v. 11. γλύμματα) κατακαλύμματα. v. 12. τὰ θυμιάματα) τὸ θυμίαμα. v. 13. uncis inclusa non habet *Cod. Rom.* v. 14. σκεύη αὐτῆς) addit καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ. v. 19. λειτουργοῦσιν) λειτουργήσουσιν. ibid. ἐν τῷ ἁγίῳ) non habet.

21. Καὶ ἤνεγκαν ἕκαστος ὧν ἔφερεν ἡ καρδία αὐτῶν. καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ηνεγκαν ἀφαίρεμα Κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τȣ̃ μαρτυρίȣ, καὶ εἰς πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς πάσας τὰς ςολὰς τȣ̃ ἁγίȣ.

22. Καὶ ἤνεγκαν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν, πᾶς ᾧ ἔδοξε τῇ διανοίᾳ, ἤνεγκαν σφραγῖδας, καὶ ἐνώτια, καὶ δακτυλίους, καὶ ἐμπλόκια, καὶ περιδέξια, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν· καὶ πάντες ὅσοι ἤνεγκαν ἀφαίρεμα χρυσίȣ Κυρίῳ,

23. καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ᾽ αὐτῷ ὑάκινθος, καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, (καὶ δέρματα ἅγια,) ἤνεγκαν.

24. Πᾶς ὁ ἀφαιρῶν ἀφαίρεμα, ἀργύριον καὶ χαλκὸν, ἤνεγκαν τὰ ἀφαιρέματα Κυρίῳ· καὶ παρ᾽ οἷς εὑρέθη ξύλα ἄσηπτα, εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς κατασκευῆς ἤνεγκαν.

25. Καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῇ διανοίᾳ ταῖς χερσὶ νήθειν, ἤνεγκαν νενησμένα, τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον·

26. καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας.

27. Καὶ οἱ ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου καὶ τοὺς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ εἰς τὸ λογεῖον,

28. καὶ τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς τῆς συν-
χρίσεως, καὶ τὴν σύνθεσιν τȣ̃ θυμιά- θέσεως
ματος.

29. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ὧν ἔφερεν ἡ διάνοια αὐτῶν, εἰσελθόντας ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε Κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ Μωυσῆ, ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

30. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἀνακέκληκεν ὁ Θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τȣ̃ Οὐρὶ υἱȣ̃ Ὢρ, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα·

31. καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιςήμης πάντων,

32. ἀρχιτεκτονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρχιτεκτονίας, ποιεῖν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν,

33. καὶ λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ κατεργάζεσθαι τὰ ξύλα, καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ ἔργῳ σοφίας·

34. καὶ προβιβάσαι ἔδωκεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε, καὶ τῷ Ἐλιὰβ τῷ τȣ̃ Ἀχισαμὰχ, ἐκ φυλῆς Δάν·

35. καὶ ἐνέπλησεν αὐτοὺς σοφίας διανοίας, συνιέναι ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα τȣ̃ ἁγίȣ, τὰ ὑφαντὰ καὶ τὰ ποικιλτὰ, ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ πορφύρᾳ καὶ τῇ βύσσῳ, ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας ποικιλίας.

v. 21. καὶ οἷς) καὶ ὅσοις. ibid. αὐτῶν, ἤνεγκαν) αὐτῶν ἀφαίρεμα. καὶ ἤνεγκαν. v. 22. γυναικῶν αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. ἀφαίρεμα) ἀφαιρέματι. v. 23. ita legit Cod. Rom. καὶ παρ᾽ ᾧ εὑρέθη βύσσος. καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν. v. 24. πᾶς ὁ) καὶ πᾶς ὁ. ibid. ἀργ. καὶ χ. ἤνεγκαν) transposita. ibid. εἰς πάντα) præponit καί. ib. κατασκευῆς) παρασκευῆς. v. 27. καὶ εἰς τὸ λ.) καὶ τὸ λ. v. 28. τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ) καὶ τὰς συνθέσεις καὶ εἰς τὸ. v. 29. ἢ γυνὴ) καὶ γυνη v. 30. τȣ̃ Οὐρὶ υἱȣ̃ Ὢρ) τȣ̃ ἐρὶκ τὸν ὢρ. v. 34. προβιβάσαι) προβιβάσαι γε. v. 35. σοφίας διανοίας) σοφίας συνέσεως διανοίας. ibid. συνιέναι π.. πάντα) πάντα συνιέναι π. ibid. τὰ ὑφαντὰ καὶ τὰ) καὶ τὰ ὑφαντὰ, καί.

ΚΕΦ. Λϛʹ. XXXVI.

ΚΑΙ ἐποίησε Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιαὰβ, καὶ πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ, ᾧ ἐδόθη σοφία καὶ ἐπιστήμη ἐν αὐτοῖς ⨯ τοῦ συνιέναι, ⨯ ὥστε ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα τὰ κατὰ τὰ ἅγια τὰ καθήκοντα, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε Κύριος.

2. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς τὸν Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιαὰβ, καὶ πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν, ᾧ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ πάντας τοὺς ἑκουσίως βουλομένους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὥστε συντελεῖν αὐτά·

3. καὶ ἔλαβον παρὰ Μωυσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, ποιεῖν αὐτά· καὶ αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων τὸ πρωῒ πρωΐ.

4. Καὶ παραγενόμενοι πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιοῦντες πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔργον ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο,

5. καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες· ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς παρὰ τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε Κύριος ποιῆσαι.

6. Καὶ προσέταξε Μωυσῆς, καὶ ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ, λέγων· ἀνὴρ καὶ γυνὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἁγίου· καὶ ἐκωλύθη ὁ λαὸς ἔτι προσφέρειν.

7. Καὶ τὰ ἔργα ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς εἰς τὴν κατασκευὴν, ποιῆσαι ⨯ αὐτά· καὶ προσκατέλειπον.

8. Καὶ ἐποίησαν πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. *Vide post finem hujus Libri.* Καὶ ἐποίησαν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης· καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσίου τρίχες, ὥστε συνυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ, ἔργον ὑφαντόν· ἐποίησαν αὐτῷ ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ, *αὐτὸ* ἔργον ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα συμπεπλεγμένον καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου συμπεπορπημένους καὶ περισεσιαλωμένους χρυσίῳ, γεγλυμμένους καὶ ἐκκεκολαμμένους ἐκκόλαμμα σφραγίδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐποίησε τὸ λογεῖον, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλίας, κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ

CAP. XXXVI. v. 1. τὰ καθήκοντα) τὰ abest. v. 2. τὸν Βεσελεὴλ) τὸν deest. v. 3. τὸ πρωῒ πρωΐ) τὸ πρωΐ. v. 4. παραγενόμενοι) παρεγίνοντο. ibid. ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο) ὃ εἰργάζοντο αὐτοί. v. 5. καὶ εἶπαν) καὶ εἶπεν. ibid. λέγοντες) deest. ib. παρὰ τὰ) κατὰ τά. v. 7. ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς) transposita. v. 8. ἐποίησαν) ἐποίησε. ibid. τῇ διανοίᾳ) abest. ib. lin. 5. ἐποίησαν) ἐποίησεν. ib. lin. 11. καὶ σὺν τῇ βύσσῳ) σὺν deest. ib lin. 14. μερῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. lin. 15. συμπεπλεγμένον) συμπεπλεγμένα. lin. 16. ἐποίησαν) addit αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ ποίησιν. lin. 23. ἐκκόλαμμα) ἐγκόλαμμα. lin. 28. ἐποίησε τὸ λ.) ἐποίησαν λ. lin. 29. ποικιλίας) ποικιλίᾳ.

καὶ βύσσου κεκλωσμένης· τετράγωνον διπλοῦν ἐποίησαν τὸ λογεῖον· σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτοῦ, διπλοῦν. Καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον, στίχος λίθων· σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἷς· καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἴασπις· καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυστος· καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον, περικεκυκλωμένα χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ· καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δώδεκα, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα σφραγῖδας, ἕκαστος ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς.

σφραγῖδες

Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσσοὺς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκίου, ἐκ χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσᾶς, καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου· καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου, καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξεναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

ἐξ

Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἐπ' ἄκρου τοῦ λογείου, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν· καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν, ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος· καὶ συνέσφιγξε τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος, συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθινον· τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον συνπλεκτὸν, ὤιαν ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον.

διάλυτον

Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡς ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. Καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοΐσκος ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, ἔργον ποικιλτοῦ, ὃν τρόπον συνέ-

Lin. 34. μῆκος αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ibid. εὖρος αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. lin. 44. ἐν χρυσίῳ) ἐν abest. lin. 46. κατὰ τὰ ὀνόματα) ἐκ τῶν ὀνομάτων. lin. 47. σφραγῖδες) εἰς σφραγῖδας. lin. 49. κροσσοὺς) κρωσσάς. lin. 56. τοὺς δύο δ. ἐξ) τοὺς δ. ἐπ'. lin. 61. πρόσωπον αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. lin. 64. ἐπὶ τὸ) καὶ ἐπὶ τό. lin. 81. συνπλεκτὸν, ὤιαν) συμπλεκτὸν ὤαν. lin. 82. διάλυτον) ἀδιάλυτον. lin. 90. ἐπὶ τὸ λῶμα) ἐπὶ τοῦ λώματος. lin. 95. περισκελῆ) præmittit artic. τά.

ταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἀφόρισμα τοῦ ἁγίου, χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἔγραψαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ γράμματα ἐντετυπωμένα σφραγίδος, ἁγίασμα Κυρίῳ· καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ἔγραψεν ἐπὶ τὸ

ΚΕΦ. ΛΖʹ. XXXVII.

ΚΑΙ ἐποίησαν τῇ σκηνῇ δέκα αὐλαίας· ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πηχῶν μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, (τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι) καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς· Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν Χερουβείμ· καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους, κατακεχρυσωμένους χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφάντου Χερουβείμ, (καὶ τοὺς Χερουβείμ,) καὶ τοὺς στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν· καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσαν χρυσίῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾶς. Καὶ ἐποίησαν τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς λίβα, ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ. Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ. Καὶ τὸ κλίτος τὸ κατὰ θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα· στύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πήχεων, ἱστία πεντεκαίδεκα πήχεων τὰ κατὰ νώτου· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. Καὶ ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ δευτέρου ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα πήχεων· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. Πᾶσαι αἱ πύλαι αἱ τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· καὶ αἱ βάσεις τῶν στύλων χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ στύλοι περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, (καὶ) πάντες οἱ στύλοι τῆς αὐλῆς. Καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς ἔργον ποικιλτοῦ ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης· εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ εὖρος πέντε πήχεων, ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς αὐ-

λῆς

Χερουβεὶν
Χερουβεὶν
Χερουβεὶν
αὐτῶν

Lin. 103. ἐπ' αὐτοῦ τὰ) τὰ deest. ibid. ἐντετυπωμένα) ἐκτετυπωμένα. CAP. XXXVII. lin. 2. πηχῶν) πήχεων. lin. 4. πᾶσαι) πάσαις. lin. 9. Χερουβείν) χερουβίμ. lin. 11. χρυσίῳ) ἐν χρυσίῳ. lin. 17. Χερουβείμ) χερουβίμ. ibid. καὶ τοὺς Χερουβείν) deest. lin. 19. κρίκους αὐτῶν) αὐτῶν deest. lin. 20. κεφαλὰς) κεφαλίδας. lin. 21. τὰς βάσεις) αἱ βάσεις. lin. 22. χαλκᾶς) χαλκαῖ. lin. 26. χαλκαῖ) deest. lin. 28. ἑκατὸν) addit καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς νότον ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. lin. 29. χαλκαῖ) deest. lin. 30. τὸ κατὰ) τὸ πρός. lin. 31. πεντήκοντα) addit πήχεων. lin. 32. καὶ β.) καὶ αἱ β. lin. 34. πήχεων τὰ) πηχῶν τό. lin. 39. καὶ οἱ στύλοι) στύλοι. lin. 40. πύλαι αἱ) αὐλαῖαι. lin. 41. τῆς αὐλῆς) τῆς σκηνῆς. lin. 42. στύλων) addit αὐτῶν. lin. 46. καὶ) uncis inclus. abest. lin. 47. κατακάλυμμα) καταπέτασμα.

λῆς· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, (καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ)· καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλκοῖ· Καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίȣ, καθὰ συνετάγη Μωυσῆ, τὴν λειτȣργίαν εἶναι τῶν Λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως· Καὶ Βεσελεὴλ ὁ τῦ Οὐρὶ, ἐκ φυλῆς Ἰȣδα, ἐποίησε καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῆ· καὶ Ἐλιὰβ ὁ τῦ Ἀχισαμὰχ, ἐκ φυλῆς Δὰν, ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντὰ καὶ ῥαφιδευτὰ καὶ ποικιλτὰ, ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

ΚΕΦ. ΛΗ΄. XXXVIII.

※ ※ ※ ΚΑΙ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν, ※ δύο πήχεων καὶ ἡμίσȣς τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσȣς τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσȣς τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσῦν κύκλῳ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἓν, καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς τοῖς διωστῆρσιν, ὥστε αἴρειν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐποίησε τὸ ἱλαστήριον ἄνωθεν τῆς κιβωτῦ ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καὶ ἐποίησε δύο Χερȣβεὶμ χρυσοῦς· (καὶ) Χερȣβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῦ ἱλαστηρίου τὸ ἓν, καὶ Χερȣβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τὸ δεύτερον τῦ ἱλαστηρίȣ, σκιάζοντα ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσῦς· δύο δακτυλίȣς ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἓν, καὶ δύο δακτυλίȣς ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς, ὥστε αἴρειν τοῖς διωστῆρσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ τοὺς διωστῆρας τῆς κιβωτῦ καὶ τῆς τραπέζης ἐποίησε, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ. Καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρυβλία, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τοὺς κυάθȣς, καὶ τὰ σπονδεῖα, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσᾶ. Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἣ φωτίζει, χρυσῆν, στερεάν· τὸν καυλὸν, καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς· ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τȣτȣ, καὶ τρεῖς ἐκ τȣτȣ, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις· καὶ τὰ λαμπάδια αὐτῶν, ἅ ἐστιν ἐπὶ τῶν ἄκρων αὐτῶν, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν· καὶ τὰ ἀνθέμια αὐτῶν, ἵνα ὦσιν οἱ λύχνοι ἐξ αὐτῶν· καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ ἕβδομον, * τὸ ἐπ᾽ ἄκρου τῦ λαμπαδίου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἄνωθεν, στερεὸν ὅλον χρυσοῦν· καὶ ἑπτὰ λύχνους

αὐτῆς

Χερȣβεὶν
σπείσεις
ἐνθέμια
ἐνθέμιον
* τῶ

Lin. 57. uncis inclusa non habet *Cod. Rom.* lin. 59. χαλκοῖ) addit *καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ.* lin. 63. Οὐρὶ) *Οὐρεία.* lin. 67. καὶ ῥαφιδ.) *καὶ τὰ ῥαφιδευτά.* ibid. ποικιλτὰ) *ποικιλτικά.* CAP. XXXVIII. lin. 2-5. δύο πήχεων - - τὸ ὕψος αὐτῆς) hæc verba desunt. lin. 7. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσῦν κύκλῳ) h. v. desiderantur. lin. 9. ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς) v. h. non habet. lin. [illegible]. ἄνωθεν) *ἐπάνωθεν.* lin. 15. καὶ ἐποίησε δύο Χερȣβεὶν) *καὶ τοὺς δύο χερουβίμ.* ibid. (καὶ) abest. lin. 18. τὸ δεύτερον τῦ ἱλαστηρίȣ) transposita. lin. 19. κατὰ πρόσωπον αὐτῶν) deest. lin. 23. χρυσῦς) abest. ibid. δύο δακτυλίȣς ἐπὶ) *δύο ἐπί.* lin. 24. τὸ κλίτος τὸ ἓν) *τῦ κλίτους τῦ ἑνός.* lin. 25. τὸ κλ. τὸ δ) *τῦ κλίτȣς τῦ δευτέρου.* lin. 29. καθαρῷ) abest. lin. 30. τὰ τρ.) *τά τε τρ.* lin. 32. σπείσεις) *σπείσει.* lin. 39. ἄκρων αὐτῶν) deest. lin. 40. ἐνθέμια αὐτῶν) *ἐνθέμια ἐξ αὐτῶν.* lin. 41. ἐξ αὐτῶν) *ἐπ᾽ αὐτῶν.* lin. 42. τῦ ἐπ᾽) *τὸ ἐπ᾽.*

αὐτῇ

αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς χρυσοῦς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς χρυσᾶς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς χρυσᾶς. Οὗτος περιηργύρωσε τοὺς στύλους, καὶ ἐχώνευσε τοῖς στύλοις δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ· καὶ κατεχρύσωσε τοὺς στύλους τοῦ καταπετάσματος χρυσίῳ· καὶ ἐποίησε τὰς ἀγκύλας χρυσᾶς. Οὗτος ἐποίησε τοὺς στύλους τῆς σκηνῆς χρυσοῦς, καὶ τοὺς κρίκους τῆς αὐλῆς, καὶ κρίκους εἰς τὸ ἐκτείνειν ἄνωθεν τὸ κατακάλυμμα χαλκοῦς. Οὗτος ἐχώνευσε τὰς κεφαλίδας τὰς ἀργυρᾶς τοῖς στύλοις, καὶ τὰς κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τῇ

ἐποίησαν

πύλῃ τῆς αὐλῆς, καὶ ἀγκύλας ἐποίησεν ἀργυρᾶς ἐπὶ τῶν στύλων· οὗτος περιηργύρωσεν αὐτούς. Οὗτος ἐποίησε τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς χαλκοῦς. Οὗτος ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον χαλκοῦν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν, ἃ ἦν τοῖς ἀνδράσι τοῖς καταστασιάσασι μετὰ τῆς Κορὲ συναγωγῆς. Οὗτος ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας χαλκᾶς. Οὗτος ἐποίησε τῷ θυσιαστηρίῳ περίθεμα, ἔργον δικτυωτὸν, κάτωθεν τοῦ πυρείου εἰς αὐτὸ ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ παραθέματος τοῦ θυσιαστηρίου χαλκοῦς, εὐρεῖς τοῖς μοχλοῖς, ὥστε αἴρειν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς. Οὗτος ἐποίησε τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος, καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ. Οὗτος ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, αἳ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν· καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα, ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. ΛΘ΄. XXXIX.

ΠΑΝ τὸ χρυσίον, ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο ἐκ χρυσίου τοῦ τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Καὶ ἀργυρίου ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑβδομηκονταπέντε σίκλοι δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

Πᾶς

Lin. 45. αὐτῇ) deest. lin. 47. αὐτῆς χρυσᾶς) αὐτῶν χρυσοῦς. lin. 48. τοῖς στύλοις) τῷ στύλῳ. lin. 53. τοὺς στύλους) καὶ τοὺς κρίκους. lin. 55. ἄνωθεν τὸ κατακ.) transposita. lin. 58. τοῖς στύλοις) τῆς σκηνῆς. lin. 59. τῇ πύλῃ) τὴν πύλην. lin. 60. ἐποίησαν ἀργ.) ἐποίησε τοῖς στύλοις ἀργ. lin. 62. αὐτούς) αὐτάς. lin. 65. χαλκοῦν) τὸ χαλκοῦν. lin. 66. ἦν) ἦσαν. lin. 69. καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ π. α.) καὶ τὸ π. α. καὶ τὴν βάσιν. lin. 71. χαλκᾶς) τὰς χαλκᾶς. lin. 72. τῷ θυσ.) τῷ abest. ibid. περίθεμα) παράθεμα. lin. 74. εἰς αὐτὸ) ὑπὸ αὐτό. lin. 78. τὸ θυσ. ἐν αὐτοῖς) transposita. lin. 80. τοῦ χρίσματος) τῆς χρίσεως. lin. 89. τὰς χ. καὶ τὰς π. αὐτῶν) τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς π. CAP. XXXIX. lin. 3. ἐκ χρ.) ἐκ abest. lin. 5. καὶ τριάκοντα) εἴκοσι. lin. 9. καὶ ἑπτ. καὶ ἑβδ.) ἑπτακ. ἑβδ. lin. 11. καὶ τὸ) τό.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἑξήκοντα μυριάδας καὶ τρισχιλίες καὶ πεντακοσίους καὶ πεντήκοντα. Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τῦ καταπετάσματος, ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον ἐν τῇ κεφαλίδι· καὶ τοὺς χιλίους καὶ ἑπ]ακοσίους καὶ ἐποίησαν ἑβδομηκονταπέντε σίκλους ἐποίησαν εἰς τὰς ἀγκύλας τῶν ςύλων, καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς. Καὶ ὁ χαλκὸς τῦ ἀφαιρέματος τετρακόσια ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ, καὶ τὰς βάσεις τῆς σκηνῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν κύκλῳ τῦ θυσιαςηρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῦ θυσιαςηρίου, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, ὕτως ἐποίησαν. Τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον τῦ ἀφαιρέματος ἐποίησαν σκεύη εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἔναντι Κυρίυ· καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ βύσσον ἐποίησαν ςολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, ὥςε λειτυργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ. Καὶ ἤνεγκαν τὰς ςολὰς πρὸς Μωυσῆν, καὶ τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς, καὶ τοὺς ςύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τοὺς διωςῆρας αὐτῆς· καὶ τὸ θυσιαςήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῦ· καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως· καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τὺς λύχνους αὐτῆς, λύχνους τῆς καύσεως, καὶ τὸ ἔλαιον τῦ φωτός· καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ σκεύη, καὶ τὺς ἄρτους τῆς προθέσεως· καὶ τὰς ςολὰς τῦ ἁγίου, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς ςολὰς τῶν υἱῶν αὐτῦ εἰς τὴν ἱερατείαν· καὶ τὰ ἱςία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς ςύλυς καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς· καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς· καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ κατακαλύμματα δέρματα ὑακίνθινα, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπικαλύμματα· καὶ τοὺς πασσάλους, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς ἔργα τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ· Ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν παρασκευήν. Καὶ ἴδε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα,

Lin. 15. τρισχιλίας καὶ πεντακοσίυς) τρισχίλιοι πεντακόσιοι. lin. 18. τῶν κεφ.) τῶν ἑκατὸν κεφ. lin. 21. ἐν τῇ κ.) τῇ κ. lin. 22. καὶ ἑπ]. καὶ ἑβδ.) καὶ utroque loco deest. lin. 23. ἐποίησαν) ἐποίησεν. lin. 24. τῶν ςύλων) τοῖς ςύλοις. lin. 27. τετρακόσια) deest. lin. 28. δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι) χίλιοι πεντακόσιοι. lin. 30. τῆς σκηνῆς) τῆς αὐλῆς. lin. 35. κύκλῳ τῦ θυσ.) κύκλῳ deest. lin. 44. & 45. καὶ βύσσον) deest. lin. 48. σκεύη αὐτῆς) addit τὰς βάσεις. lin. 49. μοχλὰς) addit αὐτῆς. lin. 50. καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς) desunt h. v. lin. 59. αὐτῆς τὰ σκ.) transposita. lin. 60. τῆς προθέσεως) τοὺς προκειμένους. lin. 63. καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς) desunt h. v. lin. 67. καὶ τὰ ἐργ.) καὶ πάντα τὰ ἐργ. lin. 69. κατακαλύμματα δέρματα) καλύμματα. lin. 72. εἰς ἔργα) εἰς τὰ ἔργα. lin. 75. παρασκευὴν) ἀποσκευήν.

γα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά· καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς Μωυσῆς.

ΚΕΦ. Μ'. XL.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἐν ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, νεμηνίᾳ, στήσεις τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου·

3. καὶ θήσεις ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν τῷ καταπετάσματι·

4. καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς· καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς·

5. καὶ θήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου· καὶ θήσεις τὸ κάλυμμα τοῦ καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

6. καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

7. ※ καὶ θήσεις τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς
※ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου,
※ καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ·

8. καὶ περιθήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ,
※ καὶ δώσεις τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.

9. Καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἁγιάσεις αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσται ἁγία·

10. καὶ χρίσεις τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων, καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ σκεύη, καὶ ἁγιάσεις τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων·

11. ※ καὶ χρίσεις τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἁγιάσεις αὐτόν. ※

12. Καὶ προσάξεις ※ τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι·

13. καὶ ἐνδύσεις ※ τὸν Ἀαρὼν τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἁγιάσεις αὐτὸν, καὶ ἱερατεύσει μοι·

14. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας·

15. καὶ ἀλείψεις αὐτοὺς, ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσουσί μοι· καὶ ἔσται, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χρίσμα αὐτῶν ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

16. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς κατὰ πάντα, ὅσα συνέταξεν αὐτῷ Κύριος, οὕτως ἐποίησε.

17. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, δευτέρῳ ἔτει ÷ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, νουμηνίᾳ, ἐστάθη ἡ σκηνή· ÷

18. καὶ ἔστησε Μωυσῆς τὴν σκηνὴν, ※ καὶ ἔθηκε τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκε τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ διενέβαλε τοὺς μοχλοὺς ※ αὐτῆς, καὶ ἔστησε τοὺς στύλους αὐτῆς·

19. καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐλαίας ἐπὶ τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

20. Καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν

CAP. XL. v. 2. ἡμέρᾳ) addit μιᾷ. v. 5. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου) κιβωτοῦ. ib. θήσεις τὸ κάλ. τοῦ) ἐπιθήσεις κάλ. v. 6. τὴν θύραν) τὰς θύρας. v. 8. ita legit Cod. Rom. καὶ περιθήσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἁγιάσεις κύκλῳ. v. 9. τῆς χρίσεως) τοῦ χρίσματος. v. 10. αὐτοῦ τὰ σκ.) transposita. v. 16. συνέταξε) ἐνετείλατο αὐτῷ. v 17. δευτέρῳ) τῷ δευτέρῳ. v. 18. κεφ. αὐτῆς) αὐτῆς deest. ibid. στύλους αὐτῆς) αὐτῆς deest.

αὐτὴν λεν εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἐπέθηκε τοὺς διωστῆρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν, ※ καὶ ἔθηκε τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ἐπάνωθεν·

21. καὶ εἰσήνεγκε τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

22. Καὶ ἔθηκε τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς ÷ τοῦ μαρτυρίου" πρὸς βορρᾶν, ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος ÷ τῆς σκηνῆς"·

23. καὶ προσέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐναντίον Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

24. Καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ※ ἀπέναντι τῆς τραπέ-
※ ζης, εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον,

25. καὶ ἐπέθηκε τοὺς λύχνους ÷ αὐτῆς" ἐναντίον Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

26. Καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος,

27. καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

28. ※ Καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας
※ τῆς σκηνῆς.

29. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς ※ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ※ καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὴν θυσίαν", ※
καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

30. Καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα ※ ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυ- ※
σιαστηρίου, καὶ ἔδωκεν ἐκεῖ ὕδωρ", ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ. ※

31. Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας,

32. εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον ÷ λειτουργεῖν", ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

33. Καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου ※ καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς
αὐλῆς· καὶ συνετέλεσε Μωυσῆς ÷ πάντα" ※
τὰ ἔργα.

34. Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή·

35. καὶ οὐκ ἠδυνήθη Μωυσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή.

36. Ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν·

37. εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεζεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας, ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη.

38. Νεφέλη γὰρ Κυρίου ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

* Ἔξοδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

v. 20. εἰς αὐτὴν κ.) εἰς τὴν κ. ibid. ἐπέθηκε) ὑπέθηκε. v. 22. ἔθηκε) ἐπέθηκε. ibid. ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκ. τοῦ μ.) h. v. desunt. ib. πρὸς βορρᾶν) τὸ πρὸς βορρᾶν. v. 23. ἐναντίον) ἔναντι. ita quoque v. 25. v. 27. ὃν τρόπον) καθάπερ. v. 33. ita legit ac supplet Cod. Rom. καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ συνετέλεσε. &c. v. 35. ἠδυνήθη) ἠδυνάσθη. ibid. ἐπλήσθη) ἐνεπλήσθη. v. 37. ἕως τῆς ἡμ.) ἕως ἡμ.

ΚΕΦ. Λϛʹ. XXXVI.

* v. 8. Καὶ ἐποίησαν πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὴν σκηνὴν, δέκα αὐλαίας ※ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου· Χερουβεὶμ, ἐργασίᾳ ὑφάντου ἐποίησεν αὐτάς·

9. ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πήχεων μῆκος τῆς μιᾶς, "τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι", καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς· ※ μέτρον τὸ αὐτὸ ἦν πάσαις ταῖς αὐλαίαις·

10. πέντε δὲ αὐλαῖαι ἦσαν ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι, ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας, καὶ πέντε αὐλαῖαι ἦσαν ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι, ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας.

11. Καὶ ἐποίησεν ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν· καὶ οὕτως ἐποίησε ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ.

12. Πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας ἐποίησε τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ἐποίησε ἐκ τοῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλλήλας ἑκάστη.

13. Καὶ ἐποίησε κρίκους πεντήκοντα χρυσοῦς, καὶ συνῆψε τὰς αὐλαίας, ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἐγένετο ἡ σκηνὴ μία.

14. Καὶ ἐποίησε δέῤῥεις τριχίνας σκέπην ἐπὶ τὴν σκηνὴν, ἕνδεκα δέῤῥεις ἐποίησεν αὐτάς· σκέπειν

*Expressus est hucusque Codex *Alexandrinus*, in quo perinde ac in *Aldina* & *Romana* Editionibus, Capitis 36. à versu 8. usque ad finem, ac Capitis 37. 38. 39. partes hinc inde sunt mutilatæ. ac insuper ita inter se permixtæ, ut *Hebræi* textus ordini prorsus non respondeant : unde nec versuum distinctiones, ut alibi quidem factum, hic apponere potui, sed lineas Capitum numeravi. Atqui de hac confusione dixi aliqua in Dissertatione *de Vitiis LXX. Interpretum Versioni ante* Origenis *ævum illatis, ac remediis ab ipso in Hexaplari Editione adhibitis*, Cap. 1. §. 6. & 7. ubi querelam ipsius *Adamantii* pag. 226. Epistolæ ad *Julium Africanum* allegavi, sic sonantem : Τί δὲ με δεῖ λέγειν περὶ τῆς Ἐξόδου ; ἔνθα τὰ περὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὴν αὐλὴν αὐτῆς, καὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν ἱερέων ἐπὶ πολὺ παρήλλακται, ὡς μηδὲ τὴν διάνοιαν παραπλησίαν εἶναι δοκεῖν. *Quid verò dicendum mihi de Exodo ? ubi quæ de Tabernaculo & Aula ejus, & Arca, & vestimentis summi Pontificis atque Sacerdotum habentur, multifariam immutata sunt, adeo ut ne quidem sensu convenire videantur.* Ad hæc verba quæ annotavit Cl. *Wetstenius*, ibidem subjunxi ; ac unde tanta sacri textûs transpositio ortum traxerit, posthæc §. 7. ex propria conjectura indicavi.

Ut autem benevolus Lector distinctè & clarè perspiciat, unde singula *Alexandrini* Codicis nostræque Editionis commata sint petita, ista omnia ordine percurrens, eorundem locum in *Hebræo* textu, eique congrua *Complutensi* ac Hexaplari *Origenis* Editione, ex MS. *Colbertino* Codice maximam partem, expresse designabo. Nimirum quæ Cap. 36. vers. 8. parte posteriori usque ad finem ejusdem Capitis in nostra Editione habentur, sunt priores 31. versus Capitis 39. in *Hebræo*.

Capitis 37. prima verba lin. 1. desumpta sunt ex Cap. 36. v. 8. ubi *decem cortinarum Tabernaculi* facta est mentio : quæque lin. 2. usque 5. αὐλαίαις τῆς μιᾶς sequuntur, ipsum versum 9. dicti Capitis 36. exhibent ; nisi quod intermedium comma, τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι, sit paulisper mutilatum & transpositum. Inde à lin. 5. usque 21. πέντε χαλκᾶς, legis Caput 36. à versu 35. usque ad finem. Posthæc usque ad lin. 32. αὐτῶν δίναι, inserti sunt versus 9. 10. 11. 12. Capitis 38, excluso ultimo trium posteriorum versuum commate ter repetito : *Uncini columnarum & cinctura earum argentea.* Mox καὶ τὸ κλίτος τὸ

X 15. τὸ μῆκος τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς ἦν
X τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πή-
X χεων τὸ εὖρος τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς· μέ-
X τρον τὸ αὐτὸ ἦν ταῖς ἕνδεκα δέῤῥεσι.
X 16. Καὶ συνῆψε τὰς πέντε δέῤῥεις ἐ-
X πὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τὰς ἓξ δέῤῥεις ἐπὶ τὸ
X αὐτό.
X 17. Καὶ ἐποίησεν ἀγκύλας πεντήκον-
X τα ἐπὶ χείλους τῆς δέῤῥεως τῆς μιᾶς
X τῆς ἀναμέσον κατὰ τὴν συμβολήν· καὶ
X πεντήκοντα ἀγκύλας ἐποίησεν ἐπὶ τοῦ
X χείλους τῆς δέῤῥεως τῆς συναπτούσης τῆς
X δευτέρας.
X 18. Καὶ ἐποίησε κρίκους χαλκοῦς πεν-
X τήκοντα, καὶ συνῆψε τοὺς κρίκους ἐκ τῶν
X ἀγκύλων, καὶ συνῆψε τὰς δέῤῥεις, καὶ
X ἐγένετο ἕν.

19. Καὶ ἐποίησε κατακάλυμμα τῆς X
σκηνῆς δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, X
καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑακίνθινα X
ἐπάνωθεν. X
20. Καὶ ἐποίησε στύλους τῆς σκηνῆς X
ἐκ ξύλων ἀσήπτων· X
21. δέκα πήχεων τὸν στύλον τὸν ἕνα, X
καὶ πήχεος ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος X
τοῦ στύλου τοῦ ἑνός· X
22. δύο ἀγκωνίσκοι τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ, X
ἀντιπίπτοντες ἕτερος τῷ ἑτέρῳ· οὕτως X
ἐποίησε πᾶσι τοῖς στύλοις τῆς σκηνῆς. X
23. Καὶ ἐποίησε τοὺς στύλους τῆς σκη- X
νῆς εἴκοσι στύλους ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ πρὸς X
νότον· X
24. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυ- X
ρᾶς ἐποίησε τοῖς εἴκοσι στύλοις· δύο βά- X
σεις

πρὸς ἀνατολὰς & cætera usque ad finem 37. Capitis, exhibent proximè sequentem Capitis 38. partem à versu 1. usque 23. inclusive, paucis solùm verbis omissis.

Caput 38. nostræ Editionis quoad priorem partem est Caput 37. in *Hebræo* usque ad vers. 24. sed hinc inde mutilatum ac vitiatum. Nempe ab initio usque ad *κλίτος τὸ δεύτερον* lin. 11, sistuntur tres priores versus 38. Capitis, demptis tamen vocibus vers. 1. *è lignis Setim*; quæ autem subnexa sunt verba, *εὐρεῖς τοῖς διωστῆρσιν, ὥστε αἴρειν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς*, stant loco versuum 4. & 5. qui misere sunt corrupti, imo fere exclusi. Dehinc versus 6. 7. 8. in compendium redacti leguntur à lin. 12. usque ad *ἱλαστήριον* lin. 20. Mox sequens comma, *καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ*, principium versus 10. corruptum exhibet; utpote quod juxta *Hebræum* est: *Et fecit mensam è lignis Setim*; non *ex auro puro*, licet id ei superinductum, paulo post tradatur: reliqua autem versus 10. pars una cum v. 11. & 12. omnino expuncta. Porro lin. 22. *καὶ ἐχώνευσεν* usque *ἐν αὐτοῖς* lin. 26, primis versus 13. & ultimis vers. 14. verbis respondent, intermediis prorsus commutatis. Similiter versus 15. detruncatus partim, partim auctus sistitur à lin. 26. usque 29. Unde versus 16. sequitur usque *χρυσοῦ* lin. 32. Posthæc ab his, *καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν* usque ad *ἐπαρυστρίδας αὐτῆς χρυσᾶς* lin. 46. 47, habes dicti Capitis 37. versum 17. & sequentes usque ad 24. vitiatos tamen atque mutilatos. Misso isthic Capite 37. juxta *Hebræum*, Auctor confusionis hujus pedem retulit ad Caput 36. cujus versibus 34. & 36. respondent ista Capitis 38. lin. 47. *οὗτος περιηργύρωσεν* usque, *ἀγκύλας χρυσᾶς* lin. 52. Quæ verò abhinc usque ad lin. 62. subjunxit, ex Cap. 36. vers. 13, 18. &c. petiisse videtur. Postea saltum fecit in Caput 38. cujus 20^mus versus istis verbis, *οὗτος ἐποίησεν* usque *χαλκᾶς* lin. 64. continetur. Proxime sequentibus autem usque lin. 78. *θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς*, priores 7. versus dicti 38. Capitis, detruncati partim, partim interpolati ac immutati exhibentur. Quæ istam pericopen excipit periodus, *οὗτος ἐποίησε τὸ ἔλαιον* usque *μυρεψοῦ* lin. 81, est versus 29. Capitis 37. Mox, *οὗτος ἐποίησε τὸν λουτῆρα*, usque *μαρτυρίου* lin. 86. sunt ipsa versus 8. Capitis 38. verba, additis insuper hisce, *ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν*. Denique ab istis, *καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα* usque ad finem Capitis, legis Capitis 40. versum 30. mutilum, 31. & 32. autem integros: minus recte enim ad Cap. 30. vers. 19. hæc retulit *Wetstenius* loco citato.

※ σεις τῷ ϛύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ
※ μέρη αὐτȣ͂, καὶ δύο βάσεις τῷ ϛύλῳ τῷ
※ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτȣ͂.
※ 25. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ
※ πρὸς βοῤῥᾶν εἴκοσι ϛύλȣς·
※ 26. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐ-
※ τῶν ἀργυρᾶς· δύο βάσεις τῷ ϛύλῳ τῷ
※ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτȣ͂, καὶ
※ δύο βάσεις τῷ ϛύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότε-
※ ρα τὰ μέρη αὐτȣ͂.
※ 27. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κα-
※ τὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ἐποίη-
※ σεν ἓξ ϛύλȣς·
※ 28. καὶ δύο ϛύλȣς ἐποίησεν ἐπὶ τῶν
※ γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων, καὶ
※ ἦσαν ἐξ ἴσȣ κάτωθεν·

29. καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἦσαν ἴσοι ἐκ ※
τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν· ὅτως ※
ἐποίησεν ἀμφοτέραις ταῖς γωνίαις ταῖς ※
δυσί. ※
30. Καὶ ἦσαν ὀκτὼ ϛύλοι, καὶ αἱ ※
βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαὲξ· δύο βά- ※
σεις τῷ ϛύλῳ τῷ ἑνὶ, καὶ δύο βάσεις ※
τῷ ϛύλῳ τῷ ἑνὶ, εἰς ἀμφότερα τὰ μέ- ※
ρη αὐτȣ͂. ※
31. Καὶ ἐποίησε μοχλȣ̀ς ἐκ ξύλων ※
ἀσήπτων· πέντε τοῖς ϛύλοις ἐκ τȣ͂ ἑνὸς ※
μέρȣς τῆς σκηνῆς, ※
32. καὶ πέντε μοχλȣ̀ς τοῖς ϛύλοις ※
τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ, καὶ ※
πέντε μοχλȣ̀ς τοῖς ϛύλοις τῷ ὀπισθίῳ ※
κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ πρὸς θάλασσαν· ※

33. καὶ

Caput 39. à lin. 1. usque ad 29. sistit nobis Capitis 38. versus 24. 25. 26. 27. 28. 29. Mox sequentibus, *καὶ ἐποίησαν* usque *τȣ͂ μαρτυρίȣ* lin. 38, reliqua Capitis 38. usque ad finem continentur, licet aliquantum transposita. Quæ inde continuo subjunguntur usque *ἐποίησαν* lin. 40, posteriorem partem versus 32. Capitis 39. exhibent. Quod verò proximè sequitur colon, *τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον*, usque *ἔναντι Κυρίȣ*, ex Cap. 37. vers. 16. ortum traxisse videtur. Dehinc usque *ἐν τῷ ἁγίῳ* lin. 47, priorem versus 1. Capitis 39. partem legis, adjecto insuper epitheto, *τὴν καταλειφθεῖσαν*. Mox ista, *καὶ ἤνεγκαν*, usque *σκηνῆς τȣ͂ μαρτυρίȣ* lin. 73, complectuntur dicti Capitis 39. versum 33. & sequentes usque 41. inclusive, sed valde transpositos. Denique ab his verbis, *ὅσα συνέταξε Κύριος*, usque ad finem Capitis, duo postremi ejusdem Capitis 39. versus integri habentur. Ecce quàm confusa omnia, & multa hinc inde mutila!

Utrique autem vitio medelam attulit *Origenes* in Hexaplari LXX. Interpretum Editione, & quæ trajecta erant, in ordinem *Hebræo* textui congruum redegit, quæque deficiebant, ex *Theodotionis* vel alia quadam Versione cum signo asteriscorum suo loco inseruit; sicuti contra quæ in *Hebræo* haud reperit, obelis transfixit. Eodem quoque signo notavit istas periodos, ubi aliqua quidem verba *Hebræo* textui respondebant, alia autem discrepantia erant vel manca; & rectiora atque pleniora cum ※ subjunxit. Vide infrà Cap. 37. v. 10. & 17. &c. Atqui benignissimæ Divini Numinis providentiæ adscribo, quod inter plures alias *Origeniana* Editionis partes, dictorum quoque *Exodi* Capitum laciniæ satis prolixæ primum in notitiam, inde in manus meas venerint. Notitiam quidem earum hausi ex *Morini* Exercitationibus Biblicis, Lib. I. Exercit. 9. Cap. 6. §. 10. & Excellentissimi *Montfauconi* Itinerario Italico pag. 277. Apographum autem è pervetusto membranaceo Codice, olim *Thuaneo*, nunc *Colbertino*, nactus sum à doctissimo *Dominicani* Ordinis apud Parisienses Theologo, R. P. *Michaele Lequien*; cujus eximium erga me studium, uti sæpius aliis in rebus, ita hac præsertim occasione luculenter demonstratum, in Prolegomenis Cap. 3. §. 2. meritò deprædicavi, ac tam *Morini* quam *Montfauconi* verbis recitatis, prolixiùs de laudatis membranis egi. Hic solum ultimas *Exodi* partes, quæ iisdem continentur, accuratè recensere necessarium duco, ut qui sequentia Capita legerit, distinctè sciat, quæ inde sint petita, & quæ aliunde ad supplementum eorum à me sunt addita.

× 33. καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον
× τῶν στύλων διϊκνεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους
× εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.
× 34. Καὶ τοὺς στύλους κατεχρύσωσε
× χρυσίῳ, καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῶν ἐ-
× ποίησε χρυσοῦς εἰς θήκας τοῖς ἀναφο-
× ρεῦσι, καὶ κατεχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς
× χρυσίῳ".

35. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφάντου ⁜ ἐποίησεν αὐτὸ" Χερουβείμ·

36. καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους κατακεχρυσωμένους χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ.

37. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς ÷ τοῦ μαρτυρίου" ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφάντου ÷ Χερουβείμ",

38. καὶ τοὺς στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν· καὶ κατεχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν· καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

ΚΕΦ. ΛΖʹ. XXXVII.

ΚΑΙ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ⁜ ἐκ ξύλων ἀσήπτων· δύο
πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος ⁜
αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλά- ⁜
τος

Primum scilicet folium *Colbertinum* incipit ab ultimis versus 35. Capitis 36. (juxta *Hebraeum*) verbis: ὑφάντου ⁜ ἐποίησεν αὐτὸ" Χερουβείμ· indeque pergit usque ad principium versus 21. Capitis 37, σφαιρωτὴρ ὑπὸ τούς. Hinc deperditis foliis intermediis, inchoatur rursus ab istis versus 24. Capitis 38. verbis, εἰργάσθη εἰς τὰ ἔργα, & textus continuatur usque ad finem versus 21. Capiris 39, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ. Iterum deficientibus aliquot versibus, novum folium valde lacerum sive mutilatum adversa facie exhibet pericopen à versu 37. ejusdem Capitis, σκεύη αὐτῆς, usque ad Ἀαρὼν versu 41, paucis solum vocibus syllabisve exesis aut abscissis; aversa autem parte, in priori columna, Capitis 40. versus tertius, (dempto principio, καὶ θήσεις) & duae syllabae versus quarti τὴν τρά . . . leguntur, in posteriori versus septimus cum asteriscis, (praecedentibus duabus vocibus, Κυρίῳ κύκλῳ, obelo notatis) item versus 8. 9. cum principio decimi habetur: post quae sequentibus foliis reliqua Capitis 40. pars à versu 12. usque ad finem continetur.

Dictas itaque Capitum 36. 37. 38. 39. *Exodi* partes cum asteriscis & obelis è laudato exemplari hic expressi, & quidem hinc inde ex *Alexandrino* aliisque Codicibus suppletas ac emendatas, vitiosa tamen lectione in margine expressa; atque eas quae ibi desunt, aliunde accersitas, ordine *Hebraicae* authentiae congruo, *Adamantii* exemplò addidi. Nimirum ubi versus à *Colbertino* Codice avulsi, in *Alexandrino* LXX. Interpretum exemplari extitere, licet trajecti, eos, prout *Origenes* fecit, locis suis restitui: quae autem ab illo, perinde ut aliis τῶν ό. Exemplaribus haud interpolatis, prorsus abfuere, è *Complutensi* Editione, eaque similiter correcta hinc inde & suppleta inserui; praefixò ad eorundem distinctionem signo ×, è quo facile, appositis quatuor punctis, ⁜ fiet, sicubi desiderata laudatarum membranarum folia, atque in iis verba à nobis addita, cum nota ista reperiantur. Quod denique ea attinet verba vel commata, quae in *Alexandrina* ac reliquis LXX. Interpretum Editionibus extant, sed in *Hebraeo* aut prorsus non, aut aliquantum diversa leguntur; sicut *Origenes* talia obelo ∼ vel lemnisco ÷ transfixit, ita egomet eadem hujusmodi signis " " inclusi, ut sedulus Lector & *Graeca* additamenta ab *Hebraica* veritate, & meas notas ab *Origenianis* discernere queat.

※ τος αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ
※ ὕψος αὐτῆς.

2. καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ
καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· καὶ ἐποίη-
σεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ.

3. Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας
δακτυλίους χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη
αὐτῆς· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος αὐ-
τῆς τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ
κλίτος αὐτῆς τὸ δεύτερον, ÷ εὐρεῖς
ζωστῆρσι τοῖς διωστῆρσι.

4. ※ Καὶ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύ-
※ λων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ-
※ τοὺς χρυσίῳ·
※ 5. καὶ εἰσήνεγκε τοὺς ἀναφορεῖς εἰς
※ τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τοῖς πλευροῖς τῆς
※ κιβωτοῦ, ὥστε αἴρειν αὐτὴν ÷ ἐν αὐτοῖς.

6. Καὶ ἐποίησεν ἱλαστήριον ÷ ἄνωθεν
τῆς κιβωτοῦ ἐκ χρυσίου καθαροῦ· ※ δύο
※ πήχεων καὶ ἡμίσους μῆκος αὐτοῦ, καὶ
※ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐποίησε δύο Χερουβεὶμ χρυσᾶ,
ἐποίησεν ※ τορευτὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων
※ τῶν μερῶν τοῦ θυσιαστηρίου·

8. Χεροὺβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστη-
ρίου τὸ ἕν, καὶ Χεροὺβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον
τοῦ ἱλαστηρίου τὸ δεύτερον· ※ ἐκ τοῦ ἱλα-
※ στηρίου ἐποίησε τοὺς Χερουβεὶμ ἐξ ἀμφο-
※ τέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ.
※ 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ Χερουβεὶμ ἐκτείνον-
※ τες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιά-
ζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλα-
κατὰ στήριον· ※ καὶ πρόσωπον αὐτῶν ἀνὴρ πρὸς
※ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦ-
※ σαν τὰ πρόσωπα τῶν Χερουβείμ.

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν ÷ τὴν
~ προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καὶ ἐ-
~ χώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους
χρυσοῦς· δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ ἑνός, καὶ δύο ~
ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου, εὐρεῖς ὥστε ~
αἴρειν τοῖς διωστῆρσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ τοὺς ~ ζωστῆρσιν
* διωστῆρας τῆς κιβωτοῦ καὶ τῆς τραπέ- ~ ἑαυτοῖς
ζης ἐποίησε, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ- ~ * ζωστῆ-
τοὺς χρυσίῳ. ※ ἐκ ξύλων ἀσήπτων δύο ρας
πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχεος ※
τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους ※
τὸ ὕψος αὐτῆς ※

11. καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ ※
καθαρῷ. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον ※
χρυσοῦν κύκλῳ· ※

12. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην πα- ※
λαιστοῦ κύκλῳ, καὶ ἐποίησεν κυμάτιον ※
χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ αὐτῆς κύκλῳ. ※

13. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ τέσσαρας δα- ※
κτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκε τοὺς δα- ※
κτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη, ἅ ἐστι ※
τῶν τεσσάρων ποδῶν αὐτῆς· ※

14. ὑπὸ τὴν στεφάνην (καὶ) ἐγένοντο ※
οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦ- ※
σιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν. ※

15. Καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ※
ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ- ※
τοὺς χρυσίῳ, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν. ※

16. Καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τρα-
πέζης, τὰ τρυβλία αὐτῆς, καὶ τὰς
θυΐσκας αὐτῆς, καὶ τοὺς κυάθους αὐ-
τῆς, καὶ τὰ σπονδεῖα αὐτῆς, ἐν οἷς
σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσίου καθαροῦ.

17. Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν, ~ ἣ ἦν
φωτίζει, χρυσῆν, στερεὰν τὸν καυλόν, ~
καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων με- ~
ρῶν αὐτῆς. Ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ ~
βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τούτου, καὶ ~
τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις· καὶ ~
τὰ λαμπάδια αὐτῶν, ἅ ἐστιν ἐπὶ τῶν ~
ἄκρων αὐτῶν, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν· καὶ τὰ ἀν- ~

× 33. καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον
× τῶν ςύλων διϊκνεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους
× εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.
× 34. Καὶ τοὺς ςύλους κατεχρύσωσε
× χρυσίῳ, καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῶν ἐ-
× ποίησε χρυσοῦς εἰς θήκας τοῖς ἀναφο-
× ρεῦσι, καὶ κατεχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς
× χρυσίῳ".

35. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφάντου ※ ἐποίησεν αὐτὸ" Χερουβείμ·

36. καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας ςύλους ἀσήπτους κατακεχρυσωμένους χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ.

37. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς ÷ τοῦ μαρτυρίου" ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφάντου ÷ Χερουβείμ",

38. καὶ τοὺς ςύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν· καὶ κατεχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν· καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

ΚΕΦ. ΛΖ'. XXXVII.

ΚΑΙ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ※ ἐκ ξύλων ἀσήπτων· δύο
πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος ※
αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος ※

Primum scilicet folium *Colbertinum* incipit ab ultimis versus 35. Capitis 36. (juxta *Hebraum*) verbis : ὑφάντου ※ ἐποίησεν αὐτὸ" Χερουβείμ· indeque pergit usque ad principium versus 21. Capitis 37, σφαιρωτὴρ ὑπὸ τάς. Hinc deperditis foliis intermediis, inchoatur rursus ab istis versus 24. Capitis 38. verbis, εἰργάσθη εἰς τὰ ἔργα, & textus continuatur usque ad finem versus 21. Capitis 39, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ. Iterum deficientibus aliquot versibus, novum folium valde lacerum sive mutilatum adversa facie exhibet pericopen à versu 37. ejusdem Capitis, σκεύη αὐτῆς, usque ad Ἀαρὼν versu 41, paucis solum vocibus syllabisve exesis aut abscissis; aversa autem parte, in priori columna, Capitis 40. versus tertius, (dempto principio, καὶ θήσεις) & duæ syllabæ versus quarti τὴν τρά . . . leguntur, in posteriori versus septimus cum asteriscis, (præcedentibus duabus vocibus, Κυρίῳ κύκλῳ, obelo notatis) item versus 8. 9. cum principio decimi habetur : post quæ sequentibus foliis reliqua Capitis 40. pars à versu 12. usque ad finem continetur.

Dictas itaque Capitum 36. 37. 38. 39. *Exodi* partes cum asteriscis & obelis è laudato exemplari hic expressi, & quidem hinc inde ex *Alexandrino* aliisque Codicibus suppletas ac emendatas, vitiosa tamen lectione in margine expressa; atque eas quæ ibi desunt, aliunde accersitas, ordine *Hebraica* authentiæ congruo, *Adamantii* exemplô addidi. Nimirum ubi versus à *Colbersino* Codice avulsi, in *Alexandrino* LXX. Interpretum exemplari extitere, licet trajecti, eos, prout *Origenes* fecit, locis suis restitui : quæ autem ab illo, perinde ut aliis τῶν ό. Exemplaribus haud interpolatis, prorsus absuere, è *Complutensi* Editione, eaque similiter correcta hinc inde & suppleta inserui; præfixô ad eorundem distinctionem signo ×, è quo facile, appositis quatuor punctis, ※ fiet, sicubi desiderata laudatarum membranarum folia, atque in iis verba à nobis addita, cum nota ista reperiantur. Quod denique ea attinet verba vel commata, quæ in *Alexandrina* ac reliquis LXX. Interpretum Editionibus extant, sed in *Hebræo* aut prorsus non, aut aliquantum diversa leguntur; sicut *Origenes* talia obelo ∼ vel lemnisco ÷ transfixit, ita egomet eadem hujusmodi signis " " inclusi, ut sedulus Lector & *Græca* additamenta ab *Hebraica* veritate, & meas notas ab *Origenianis* discernere queat.

※ τος αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ
※ ὕψος αὐτῆς".

2. καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ.

3. Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος αὐτῆς τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος αὐτῆς τὸ δεύτερον, ÷ εὐρεῖς
ζωστῆρσι τοῖς διωστῆρσι".

4. ※ Καὶ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύ-
※ λων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ-
※ τοὺς χρυσίῳ·
※ 5. καὶ εἰσήνεγκε τοὺς ἀναφορεῖς εἰς
※ τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τοῖς πλευροῖς τῆς
※ κιβωτοῦ", ὥστε αἴρειν αὐτὴν ÷ ἐν αὐτοῖς".

6. Καὶ ἐποίησεν ἱλαστήριον ÷ ἄνωθεν τῆς κιβωτοῦ" ἐκ χρυσίου καθαροῦ· ※ δύο
※ πήχεων καὶ ἡμίσους μῆκος αὐτοῦ, καὶ
※ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος αὐτοῦ".

7. Καὶ ἐποίησε δύο Χερουβεὶμ χρυσᾶ,
ἐποίησαν ※ τορευτὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων
※ τῶν μερῶν τοῦ θυσιαστηρίου·

8. Χερουβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ ἕν, καὶ Χερουβ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ δεύτερον· ※ ἐκ τοῦ ἱλα-
※ στηρίου ἐποίησε τοὺς Χερουβεὶμ ἐξ ἀμφο-
※ τέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ.
※ ÷ 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ Χερουβεὶμ ἐκτείνον-
※ τες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν", συσκιά-
ζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλα-
κατὰ στήριον· ※ καὶ πρόσωπον αὐτῶν ἀνὴρ πρὸς
※ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦ-
※ σαν τὰ πρόσωπα τῶν Χερουβείμ".

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν ÷ τὴν
~ προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καὶ ἐ-
~ χώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους
χρυσοῦς· δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ ἑνός, καὶ δύο ~
ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου, εὐρεῖς ὥστε ~
αἴρειν τοῖς διωστῆρσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ τοὺς ~ ζωστῆρσιν
* διωστῆρας τῆς κιβωτοῦ καὶ τῆς τραπέ- ~ ἑαυτοῖς
ζης ἐποίησε, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ- ~ * ζωστῆ-
τοὺς χρυσίῳ" ※ ἐκ ξύλων ἀσήπτων δύο ρας
πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχεος ※
τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους ※
τὸ ὕψος αὐτῆς ※

11. καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ ※
καθαρῷ. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον ※
χρυσοῦν κύκλῳ· ※

12. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην πα- ※
λαιστοῦ κύκλῳ, καὶ ἐποίησεν κυμάτιον ※
χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ αὐτῆς κύκλῳ. ※

13. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ τέσσαρας δα- ※
κτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκε τοὺς δα- ※
κτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη, ἅ ἐστι ※
τῶν τεσσάρων ποδῶν αὐτῆς· ※

14. ὑπὸ τὴν στεφάνην (καὶ) ἐγένοντο ※
οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦ- ※
σιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν. ※

15. Καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ※
ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐ- ※
τοὺς χρυσίῳ, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν". ※

16. Καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρυβλία αὐτῆς, καὶ τὰς θυΐσκας αὐτῆς, καὶ τοὺς κυάθους αὐτῆς, καὶ τὰ σπονδεῖα αὐτῆς, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσίου καθαροῦ.

17. Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν, ~ ἣ ἦν
φωτίζει, χρυσῆν, στερεὰν τὸν καυλόν, ~
καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων με- ~
ρῶν αὐτῆς. Ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ ~
βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τούτου, καὶ ~
τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις· καὶ ~
τὰ λαμπάδια αὐτῶν, ἅ ἐστιν ἐπὶ τῶν ~
ἄκρων αὐτῶν, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν· καὶ τὰ ἀν- ~

~ θέμια ἐν αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ
~ λύχνοι, καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ ἕβδομον τὸ
~ ἐπ' ἄκρου τοῦ λαμπαδίου ἐπὶ τῆς κορυφῆς
~ ἄνωθεν, στερεὸν ὅλον χρυσοῦν· καὶ ἑπτὰ
~ λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς χρυσοῦς, καὶ
~ τὰς λαβίδας αὐτῆς χρυσᾶς, καὶ τὰς
~ ἐπαρυστρίδας αὐτῆς χρυσᾶς". ※ ἐκ χρυ-
※ σίου καθαροῦ, τορευτὴν ἐποίησε τὴν λυ-
※ χνίαν, τὸν καυλὸν αὐτῆς, καὶ τοὺς κα-
※ λαμίσκους αὐτῆς, καὶ τοὺς κρατῆρας
※ αὐτῆς, καὶ τοὺς σφαιρωτῆρας αὐτῆς,
※ καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς, ἐξ αὐτῆς ἦσαν.

※ 18. Ἓξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι
※ ἐκ πλαγίων αὐτῆς· τρεῖς καλαμίσκοι
※ τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ
※ ἑνὸς, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας
※ ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ δευτέρου.

※ 19. Τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι
※ καρυΐσκους ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ, σφαι-
※ ρωτὴρ καὶ κρίνον, καὶ τρεῖς κρατῆρες
※ ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους ἐν τῷ καλα-
※ μίσκῳ τῷ ἑνὶ, σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον· οὕ-
※ τως τοῖς ἓξ καλαμίσκοις ἐκ τῆς λυχνίας
※ ἐκπορευομένοις.

※ 20. Καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆ-
※ ρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους, οἱ σφαι-
※ ρωτῆρες αὐτῆς καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς·

× 21. ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλα-
× μίσκους ἐξ αὐτῆς, καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ
× τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, καὶ σφαι-
× ρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς· οὕτω
× τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις
× ἐκ τῆς λυχνίας·

× 22. καὶ οἱ καλαμίσκοι καὶ οἱ σφαι-
ὅλοι το- × ρωτῆρες ἐξ αὐτῆς ἦσαν· ὅλη τορευτὴ ἐξ
ρευτοὶ × ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ.

× 23. Καὶ ἐποίησε τοὺς λύχνους αὐτῆς
ἑπτὰ, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ τὰς ×
ἐπαρυστρίδας αὐτῆς χρυσίου καθαροῦ· ×

24. τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ἐποίη- ×
σεν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς. ×

25. Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον θυμιά- ×
ματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πήχεος τὸ μῆ- ×
κος αὐτοῦ, καὶ πήχεος τὸ εὖρος αὐτοῦ, ×
(τετράγωνον,) καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος ×
αὐτοῦ· ἐξ αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέρατα αὐτοῦ· ×

26. καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ χρυσίῳ ×
καθαρῷ, τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ καὶ τοὺς ×
τοίχους αὐτοῦ, καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ ×
ἐποίησεν αὐτῷ στρεπτὴν στεφάνην χρυσῆν ×
κύκλῳ. ×

27. Καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς κα- ×
θαροὺς ἐποίησεν αὐτῷ ὑπὸ τὴν στεφάνην ×
τὴν στρεπτὴν αὐτοῦ εἰς τὰ δύο κλίτη αὐ- ×
τοῦ, ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς αὐτοῦ, εἰς θή- ×
κας τοῖς ἀναφορεῦσιν, αἴρειν αὐτὸ ἐν ×
αὐτοῖς· ×

28. καὶ ἐποίησε τοὺς μοχλοὺς ἐκ ξύ- ×
λων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς ×
χρυσίῳ". ×

29. Καὶ ἐποίησε τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσ-
ματος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ
θυμιάματος, καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ.

ΚΕΦ. ΛΗ'. XXXVIII.

Οὗτος ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον «
χαλκοῦν ἐκ τῶν πυρείων τῶν «
χαλκῶν, ἃ ἦν τοῖς ἀνδράσι τοῖς «
καταστασιάσασι μετὰ τῆς Κορὲ συνα- «
γωγῆς. Οὗτος ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη «
τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, «
καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας, «
καὶ τὰς κρεάγρας χαλκᾶς. Οὗτος «
ἐποίησε τῷ θυσιαστηρίῳ περίθεμα, ἔρ- «
γον

« γον δικτυωτὸν, κάτωθεν τοῦ πυρείου εἰς
« αὐτὸ ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ καὶ ἐπέθη-
« κεν αὐτῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν
« τεσσάρων μερῶν τοῦ παραθέματος τοῦ
« θυσιαστηρίου χαλκοῦς, εὐρεῖς τοῖς μο-
« χλοῖς, ὥστε αἴρειν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐ-
« τοῖς".

X 1. Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον ὁλο-
X καυτώματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων· πέντε
X πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πέντε πήχεων
X τὸ εὖρος, (τετράγωνον ἦν τὸ θυσιαστή-
X ριον,) καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτοῦ.

X 2. Καὶ ἐποίησε τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν
X τεσσάρων γωνιῶν· ἐξ αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέ-
X ρατα, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ χαλκῷ.

X 3. Καὶ ἐποίησε στεφάνην τῷ θυσια-
X στηρίῳ, καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ
X τὰς φιάλας αὐτοῦ, καὶ τὰς κρεάγρας
X αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ πάντα
X τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐποίησε χαλκᾶ.

X 4. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἐσχάραν ἔργῳ
X δικτυωτῷ, χαλκῆν·

X 5. καὶ ἐποίησε τῇ ἐσχάρᾳ τέσσαρας
X δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλί-
X τη, καὶ ὑπέθηκεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐσχά-
X ραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν, καὶ ἦν ἡ
X ἐσχάρα ἕως ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου.

X 6. Καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς τῷ
X θυσιαστηρίῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ πε-
X ριεχάλκωσεν αὐτοὺς χαλκῷ·

X 7. καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀναφορεῖς κα-
X τὰ τὰ πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου, ἐν τῷ
X αἴρειν αὐτό· κοῖλον σανιδωτὸν ἐποίησεν
X αὐτό.

X 8. Καὶ" ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλ-
κοῦν, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν
κατόπτρων τῶν νηστευουσῶν, αἳ ἐνήστευ-
σαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου.

9. Καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς
λίβα, ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσ-
μένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν·

10. καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ
βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· X καὶ οἱ
κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες αὐτῶν X
ἀργυραῖ". X

11. Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βοῤῥᾶν
ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν
εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλ-
καῖ· X καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψα-
λίδες αὐτῶν ἀργυραῖ". X

12. Καὶ τὸ κλίτος τὸ κατὰ θάλασ-
σαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πήχεων· στύλοι
αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα·
X καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες
αὐτῶν ἀργυραῖ". X

13. Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς
πεντήκοντα πήχεων,

14. ἱστία πεντεκαίδεκα πήχεων τὰ
κατὰ νώτου· καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν τρεῖς,
καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς·

15. καὶ ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ δευτέρου ἔν-
θεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐ-
λῆς, αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα πήχεων· καὶ
οἱ στύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐ-
τῶν τρεῖς.

16. Πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς σκηνῆς ἐκ
βύσσου κεκλωσμένης·

17. καὶ αἱ βάσεις τῶν στύλων χαλ-
καῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ,
καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρω-
μέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ στύλοι περιηργυ-
ρωμένοι ἀργυρίῳ, πάντες οἱ στύλοι τῆς
αὐλῆς.

18. Καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς ἔργον ποικιλτοῦ ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης· εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ εὖρος πέντε πήχεων, ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς αὐλῆς·

19. καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ·

20. καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλκοῖ.

21. Καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καθὰ συνετάγη Μωυσῇ, τὴν λειτουργίαν εἶναι τῶν Λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.

22. Καὶ Βεσελεὴλ ὁ τοῦ Οὐρὶ, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἐποίησε καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

23. Καὶ Ἐλιὰβ ὁ τοῦ Ἀχισαμὰχ ἐκ φυλῆς Δὰν, ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντὰ, καὶ ῥαφιδευτὰ, καὶ ποικιλτὰ, ὑφᾶναι ※ τῷ ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ καὶ τῷ κοκκίνῳ ※ νενησμένῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

24. Πᾶν τὸ χρυσίον ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο χρυσίου τοῦ τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ τριάκοντα καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

25. Καὶ ἀργυρίου ~ ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ~ ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα καὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι ※ ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ.

26. Δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ, τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἑξήκοντα μυριάδας καὶ τρισχιλίους καὶ τὰ πεντακοσίους καὶ πεντήκοντα.

27. Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετάσματος· ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι.

28. Καὶ τοὺς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα χιλίους καὶ ἑπτακοσίους σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς στύλοις, καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς.

29. Καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀφαιρέματος ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι.

30. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ※ καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, ※ καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου, ※

31. καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ ※ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ ※ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ.

ΚΕΦ. ΛΘ'. XXXIX.

ΚΑΙ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νενησμένον ἐποίησαν στολὰς ※ ※ ※

λὰς λειτȣργικὰς, ὥςε λειτȣργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ· καὶ ἐποίησε τὰς ςολὰς τῶν ἁγίων αἵ εἰσιν Ἀαρὼν ~ τῷ ἱερεῖ˙, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίȣ, καὶ ὑακίνθȣ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνȣ νενησμένȣ, καὶ βύσσȣ κεκλωσμένης·

3. καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τȣ̃ χρυσίȣ τρίχες, ὥςε συνυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ ⁒ τῇ κεκλωσμένῃ˙, ἔργον ὑφαντόν·

αὐτὸ 4. ἐπωμίδας ἐποίησαν αὐτῷ συνεχούσας, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτȣ̃ συμπεπλεγμένα·

5. ἔργον ὑφαντὸν ⁒ εἰς ἄλληλα˙ καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτȣ̃ ἐποίησαν κατὰ τὴν ποίησιν αὐτȣ̃, ἐκ χρυσίȣ, καὶ ὑακίνθȣ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνȣ διανενησμένȣ, καὶ βύσσȣ κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

6. Καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρȣς τοὺς λίθους τῆς σμαράγδȣ συνπεπορπημένȣς καὶ περισεσιαλωμένȣς χρυσίῳ, γεγλυμμένȣς ἐκκόλαμμα σφραγῖδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ·

7. καὶ ἐπέθηκεν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμȣς τῆς ἐπωμίδος, λίθȣς μνημοσύνȣ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

8. Καὶ ἐποίησε ⋇ τὸ˙ λογεῖον, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλίᾳ κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος ἐκ χρυσίȣ, καὶ ὑακίνθȣ, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνȣ διανενησμένȣ, καὶ βύσσου κεκλωσμένης·

ἐποίησεν 9. τετράγωνον ⋇ ἦν˙, διπλȣ̃ν ἐποίησαν τὸ λογεῖον σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτȣ̃, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτȣ̃, διπλȣ̃ν.

10. Καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ⁒ ὕφασμα κατάλιθον˙ τετράςιχον, λίθων ςίχος σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ ςίχος ὁ εἷς·

11. καὶ ὁ ςίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἴασπις·

12. καὶ ὁ ςίχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυςος·

13. καὶ ὁ ςίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ ὀνύχιον καὶ βηρύλλιον περικεκυκλωμένα καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ ἐν τῷ χρυσίῳ αὐτῶν· περικεκλωσμένα

14. καὶ οἱ λίθοι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἦσαν δώδεκα, ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐγγεγλυμμένοι σφραγῖδας, ἕκαςος ἐκ τȣ̃ ὀνόματος αὐτȣ̃ εἰς τὰς δώδεκα φυλάς.

15. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσσοὺς συμπεπλεγμένȣς, ἔργον ἐμπλοκίȣ ἐκ χρυσίȣ καθαρȣ̃·

16. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσᾶς, καὶ δύο δακτυλίȣς χρυσȣ̃ς, καὶ ἐπέθηκαν (ἐπὶ) τοὺς δύο δακτυλίȣς ~ τοὺς χρυσȣ̃ς˙ ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τȣ̃ λογείȣ·

17. καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίȣ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίȣς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τȣ̃ λογείȣ,

18. καὶ ἐπὶ τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας· καὶ ἔθηκαν αὐτὰς ἐπὶ τοὺς ὤμȣς τῆς ἐπωμίδος ἐξεναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτȣ̃.

19. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίȣς χρυσȣ̃ς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια

÷ ἐπ' ἄκρου τοῦ λογείου ἐπὶ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν·

20. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ, ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος·

21. καὶ συνέσφιξε τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος, συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

22. Καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθινον·

23. τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον συμπλεκτὸν, ὤαν ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον.

24. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡς ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

25. Καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων·

26. κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοΐσκος ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

27. Καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,

28. καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης,

29. καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, ἔργον ποικιλτοῦ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

30. Καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἀφόρισμα τοῦ ἁγίου, χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἔγραψαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ γράμματα ἐντετυπωμένα σφραγῖδος, ἁγίασμα Κυρίῳ·

31. καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

32. ※ Καὶ συνετελέσθη πᾶν ἔργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου", καὶ ἐποίησαν ※
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ※ πάντα ὅσα" συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῇ.

33. Καὶ ἤνεγκαν τὴν σκηνὴν πρὸς Μωσῆν καὶ ※ πάντα" τὰ σκεύη αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῆς", καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς", καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς·

34. καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ κατακαλύμματα δέρματα ὑακίνθινα, ※ καὶ
τὸ καταπέτασμα", ※

35. καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τοὺς διωστῆρας αὐτῆς, ※ καὶ τὸ ἱλαστήριον", ※

36. καὶ τὴν τράπεζαν "τῆς προθέσεως" καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως,

37. καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, λύχνους τῆς καύ-

καύσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς,

38. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς,

39. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τὸ αὐτῷ, τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ※ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν
※ βάσιν αὐτοῦ·

40. καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, × καὶ τὰ σχοινία αὐτῆς", καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου,

41. ※ καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς, λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ", στολὰς ※
τοῦ ἁγίου, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἱερατείαν.

42. × Κατὰ πάντα" ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν παρασκευήν.

43. Καὶ ἴδε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά· καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς Μωυσῆς.

ΛΕΥΙ-

⁓ ἐπ᾽ ἄκρου" τοῦ λογείου ἐπὶ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν·

20. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐπ᾽ ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ, ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος·

21. καὶ συνέσφιξε τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος, συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

22. Καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθινον·

23. τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον συμπλεκτὸν, ᾤαν ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον.

24. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡς ἐξανθούσης ῥόας ῥοΐσκους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

25. Καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων·

26. κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοΐσκος ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

27. Καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,

28. καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης,

29. καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, ἔργον ποικιλτοῦ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῆ.

30. Καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν, ἀφόρισμα τοῦ ἁγίου, χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἔγραψαν ἐπ᾽ αὐτοῦ τὰ γράμματα ἐντετυπωμένα σφραγῖδος, ἁγίασμα Κυρίῳ·

31. καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῷ λῶμα ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῆ.

32. ※ Καὶ συνετελέσθη πᾶν ἔργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου", καὶ ἐποίησαν ※ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ※ πάντα ὅσα" συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῆ.

33. Καὶ ἤνεγκαν τὴν σκηνὴν πρὸς Μωυσῆν καὶ ※ πάντα" τὰ σκεύη αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῆς", καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς", καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς·

34. καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ καταλύμματα δέρματα ὑακίνθινα, ※ καὶ τὸ καταπέτασμα", ※

35. καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τοὺς διωστῆρας αὐτῆς, ※ καὶ τὸ ἱλαστήριον", ※

36. καὶ τὴν τράπεζαν " τῆς προθέσεως" καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως,

37. καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, λύχνους τῆς καύ-

καύσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς,

38. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς,

39. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τὸ αὐτῷ, τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ※ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν ※ βάσιν αὐτοῦ·

40. καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, ⨯ καὶ τὰ σχοινία αὐτῆς", καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου,

41. ※ καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς, λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ", στολὰς ※ τοῦ ἁγίου, αἵ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἱερατείαν.

42. ⨯ Κατὰ πάντα" ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν παρασκευήν.

43. Καὶ ἴδε Μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά· καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς Μωυσῆς.

ΛΕΥΙ-

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἀνεκάλεσε Μωσῆν, καὶ ἐλάλησε Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσφέρῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν.

3. Ἐὰν ὁλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐκ τῶν βοῶν, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει· πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου προσοίσει αὐτὸ δεκτὸν ※ αὐτῷ ἔναντι Κυρίου·

4. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ※ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καρπώματος, δεκτὸν αὐτῷ, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ·

5. καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου· καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεοῦσι τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

6. καὶ δείραντες τὸ ὁλοκαύτωμα, μελιοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ※ αὐτοῦ·

7. καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στοιβάσουσι ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ·

8. καὶ ἐπιστοιβάσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς (ἐπὶ) τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ στέαρ, ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου,

9. τὰ δὲ ἐγκοίλια ※ αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας ※ αὐτοῦ πλυνοῦσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

10. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ ÷ τῷ Κυρίῳ", ἀπό τε τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὁλοκαύτωμα, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτὸ, ÷ καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ"·

11. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι Κυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ·

12. καὶ διελοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ※ αὐτοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν ※ αὐτοῦ, καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ καὶ ἐπιστοιβάσουσιν αὐτὰ οἱ αὐτὸ ἱερεῖς ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου,

13. καὶ τὰ ἐγκοίλια καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι· καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ.

14. Ἐὰν

LEVITICUS. CAP. I. v. 1. Μωσῆν) Μωυσῆν. v. 2. προσφέρῃ) προσαγάγῃ. ibid. ἀπὸ τῶν β.) præmittit καὶ. v. 3. ἔναντι) ἐναντίον. v. 6. δείραντες) ἐκδείραντες. v. 7. στοιβάσουσι) ἐπιστοιβάσουσι. v. 8. ἱερεῖς ἐπὶ τὰ) ἐπὶ deest. ibid. καὶ τὰ ξύλα) ἐπὶ τὰ ξύλα, τά. v. 9. ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς) ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς. v. 10. ὁλοκαύτωμα) ὁλοκαυτώματα. v. 12. αὐτὸ οἱ ἱερεῖς) οἱ ἱερεῖς αὐτά. ibid. ἐπὶ τοῦ πυρὸς) τὰ ἐπὶ τοῦ π. v. 13. Κυρίῳ) τῷ Κυρίῳ.

14. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν περιστερῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ·

15. καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει (ὁ ἱερεὺς) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγιεῖ τὸ αἷμα ※ αὐτοῦ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου·

16. καὶ ἀφελεῖ τὸν πρόλοβον ※ αὐτοῦ σὺν τοῖς πτεροῖς ※ αὐτοῦ, καὶ ἐκβαλεῖ
αὐτὸ αὐτὸν παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολὰς εἰς τὸν τόπον τῆς σποδοῦ·

17. καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερύγων, καὶ οὐ διελεῖ· καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός· κάρπωμά ἐστι θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΕΑΝ δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σεμίδαλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ· καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· (θυσία ἐστί·)

2. καὶ οἴσει ※ αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς ἱερεῖς, καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα ※ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως ※ αὐτῆς σὺν τῷ ἐλαίῳ ※ αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

3. Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ θυσιῶν Κυρίου.

4. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐκ κλιβάνου, (δῶρον Κυρίῳ,) ἐκ σεμιδάλεως ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ.

5. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σεμίδαλις πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ ἄζυμα ἔσται·

6. καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ τῷ Κυρίῳ.

7. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρόν σου, σεμίδαλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται·

8. καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν, ἣν ἂν ποιῇ ἐκ τούτων τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ※ αὐτὴν πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον,

9. ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει (ὁ ἱερεὺς) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ.

10. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.

11. Πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρητε Κυρίῳ, οὐ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρπῶσαι Κυρίῳ.

12. Δῶρον ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ· ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀνα-

V. 14. προσφέρῃ δῶρον τῷ) προσφέρει δῶρον αὐτοῦ τῷ. V. 15. ὁ ἱερεὺς) αὐτὸ ὁ ἱερεύς. ibid. ἐπὶ τὸ θυσ.) πρὸς τὸ θυσ. V. 16. κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολάς. CAP. II. V. 3. ἀπὸ θυσιῶν) ἀπὸ τῶν θυσιῶν. V. 4. προσφέρῃς) προσφέρῃ. V. 5. ἄζυμα ἔσται) ἄζυμά ἐστι. V. 7. ἐν ἐλαίῳ) σεμίδαλις ἐν ἐλαίῳ. V. 8. ποιῇ) ποιήσῃ.

ἀναβιβασθήσεται εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ÷ Κυρίῳ".

13. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσεται· ȣ̓ διαπαύσετε ἅλα διαθή-
ἀπὸ κης Κυρίȣ ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν, ἐπὶ παντὸς δώρȣ ὑμῶν προσοίσετε (Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν) ἅλας.

προσφέρῃ 14. Εἀν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ Κυρίῳ, (ἁπαλὸν) νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ Κυρίῳ,
προσοίσει καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων·

15. καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον· θυσία ἐςι·

16. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς· κάρπωμά ἐςι Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

ΕΑΝ δὲ θυσίαν σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτȣ̃ ÷ τῷ Κυρίῳ", ἐὰν μὲν ἐκ
αὐτοῦ τῶν βοῶν αὐτὸς προσαγάγῃ, ἐάν τε ἄρσεν, ἐάν τε θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἔναντι Κυρίȣ·

2. καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτȣ̃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρȣ ※ αὐτȣ̃, καὶ σφάξει ※ αὐτὸ" παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τȣ̃ μαρτυρίȣ· καὶ προσχεȣ̃σιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον ÷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων" κύκλῳ·

3. καὶ προσάξȣσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίȣ κάρπωμα Κυρίῳ, τὸ ςέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας,

4. καὶ τοὺς δύο νεφρȣ̀ς, καὶ τὸ ςέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τȣ̃ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ.

5. Καὶ ἀνοίσȣσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν (οἱ ἱερεῖς) ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον, ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα τὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τȣ̃ πυρὸς, (ἐπὶ τȣ̃ θυσιαςηρίου·) κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ.

6. Εἀν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίȣ τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ, ἄμωμον προσοίσει αὐτό.

7. Εἀν ἄρνα προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτȣ̃, προσάξει αὐτὸ ἔναντι Κυρίου,

8. καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ※ αὐτȣ̃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρȣ αὐτȣ̃, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τȣ̃ μαρτυρίȣ· καὶ προσχεȣ̃σιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ÷ οἱ ἱερεῖς" τὸ αἷμα ※ αὐτȣ̃ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον κύκλῳ.

9. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τȣ̃ σωτηρίȣ κάρπωμα τῷ Θεῷ τὸ ςέαρ, καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον σὺν ταῖς ψόαις περιελεῖ αὐτό· καὶ τὸ ςέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας,

10. καὶ ἀμφοτέρȣς τοὺς νεφρȣ̀ς, καὶ τὸ ςέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελὼν,

11. ἀνοί-

v. 13. διαπαύσετε ἅλα) διαπαύσατε ἅλας. ibid. ἀπὸ παντὸς) ἐπὶ παντός. v. 14. προσφέρῃ) προσφέρῃς. ibid. πρωτογεννημάτων) πρωτογεννημάτων. bis h. v. ib. ἁπαλὸν) deest. ib. προσοίσει) προσοίσεις. CAP. III. v. 1. θυσίαν) θυσία. ibid. βοῶν αὐτȣ̃) βοῶν αὐτό. v. 2. σφάξει αὐτὸ) addit ἐναντίον κυρίȣ. v. 5. τὰ ἐπὶ τὰ ξύλα) ἐπὶ τὰ ξύλα. v. 6. θυσίαν) θυσία. v. 9. τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ. ibid. καὶ τὸ ςέαρ τῆς κοιλίας.) καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας.

11. ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὀσμὴν εὐωδίας, κάρπωμα Κυρίῳ.

12. Εὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει ※ αὐτὸ ἔναντι Κυρίου,

13. καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ※ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ σφάξουσιν
αὐτόν αὐτὸ ἔναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ÷ οἱ ἱερεῖς" τὸ αἷμα ※ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

ἐπ' 14. Καὶ ἀνοίσει ἀπ' αὐτοῦ ※ δῶρον αὐτοῦ, κάρπωμα Κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ καλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας,

15. καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ·

16. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυ-
ὀσμὴ σιαστήριον, ※ ἄρτον κάρπωμα ὀσμῆς εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· πᾶν τὸ στέαρ τῷ Κυρίῳ.

17. Νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν· πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα ἐκ ἔδεσθε.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων· ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ ÷ ἔναντι Κυρίου" ἀκουσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσταγμάτων Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἕν τι ἀπ' αὐτῶν·

3. ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτῃ τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν, καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας (αὐτοῦ)·

4. καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ÷ ἔναντι Κυρίου", καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώ- ÷
πιον Κυρίου.

5. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ÷ ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας" ἀπὸ τοῦ αἵ- ÷
ματος τοῦ μόσχου, καὶ εἰσοίσει αὐτὸ εἰς τὴν οἴσει ἐπὶ
σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου·

6. καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ※ αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἑπτάκις ἔναντι Κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον·

7. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος ÷ τοῦ μόσχου" ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως, τοῦ ἔναντι Κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

8. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων,

9. καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ

v. 11. ὀσμὴν) ὀσμή v. 13. σφάξουσιν αὐτὸν) σφάξουσιν αὐτό. v. 14. ἐπ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ. ibid. καλύπτον) κατακαλύπτον. v. 15. καὶ τὸ στέαρ) καὶ πᾶν τὸ στέαρ. CAP. IV. v. 2. ἀπὸ τῶν) ἀπὸ πάντων τῶν. v. 3. τοῦ λαὸν) τοῦ τὸν λαόν. ibid. αὐτοῦ) in fine vers. deest. v. 5. οἴσει) εἰσοίσει. ibid. ἐπὶ τὴν σκ.) εἰς τὴν σκηνήν. v. 7. τοῦ ἔναντι) τοῦ ἐναντίον. v. 8. καὶ τὸ πᾶν) καὶ πᾶν τὸ. v. 9. τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων) ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μηρίων.

τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ,

10. ὃν τρόπον ἀφελεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου· καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως.

11. Καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ ※ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ,

12. καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ ἐκχεοῦσι τὴν σποδιὰν, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί· ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιᾶς καυθήσεται.

13. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ (ἀκουσίως), καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιή-
πάντων σωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσουσι·

14. καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ⁓ ἄμωμον″ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι Κυρίου, καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου.

16. Καὶ εἰσοίσει ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου·

17. καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος ⸓ τοῦ μόσχου″, καὶ ῥανεῖ ἑπτάκις ἔναντι Κυρίου ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος ⁓ τοῦ ἁγίου″·

18. καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει ⁓ ὁ ἱερεὺς″ ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου ⁓ τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως″, ὅ ἐστιν ἐνώπιον Κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπώσεων, τοῦ πρὸς τὴν θύραν τῆς τῶν
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

20. καὶ ποιήσει τὸν μόσχον, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν τῆς ἁμαρτίας, οὕτως ποιηθήσεται ※ αὐτῷ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ⸓ ἡ ἁμαρτία″.

21. Καὶ ἐξοίσουσι τὸν μόσχον ⁓ ὅλον″ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσι τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον· ἁμαρτία συναγωγῆς ἐστιν.

22. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἣ οὐ ποιηθήσεται, αὐτῶν
ἀκουσίως, (καὶ ἁμάρτῃ,) καὶ πλημμελήσῃ,

23. καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἡμάρτησεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον·

24. καὶ

v. 10. ἀφελεῖται ἀπὸ) ἀφαιρεῖται αὐτὸ ἀπό. v. 13. ἀπὸ πάντων) ἀπὸ πασῶν. ibid. πλημμελήσωσι) πλημμελήσουσι. v. 17. ἐνώπιον) κατενώπιον. v. 18. τῶν πρὸς τὴν θύραν) τοῦ πρὸς τῇ θύρᾳ. v. 20. οὕτως) οὕτω. v. 21. τὸν μόσχον ἔξω) τὸν μόσχον ὅλον ἔξω. v. 22. τοῦ Θεοῦ αὐτῶν) τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ. v. 23. ἡμάρτησεν) ἥμαρτεν.

24. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου· καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου· ἁμαρτία ἐστί.

25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ ※ αὐτοῦ, καὶ δώσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων·

26. καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὥσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

27. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι
πάντων ※ αὐτὴν μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ,

28. καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει ※ δῶρον αὐτοῦ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θήλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας ✕ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε·

29. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ· καὶ σφάξουσι τὴν χίμαιραν τὴν τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα.

30. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου.

31. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίου· καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

32. Ἐὰν δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ εἰς ἁμαρτίαν, θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό·

33. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ τῆς ἁμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ περὶ ἁμαρτίας ἐν τόπῳ, οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα.

34. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου ÷ τῆς ὁλοκαυτώσεως".

35. Καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ προβάτου ἐκ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου· καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ※ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΕΑΝ δὲ ψυχὴ ἁμάρτῃ, καὶ ἀκούσῃ φωνὴν ὁρκισμοῦ, καὶ οὗτος μάρτυς ἢ ἑώρακεν, ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, καὶ λήψεται τὴν ἁμαρτίαν ※ αὐτοῦ.

2. Ἡ ψυχή, ἥτις ἐὰν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ θνησι-

v. 24. τόπῳ, ᾧ) τόπῳ, οὗ. v. 27. ἀπὸ πάντων) ἀπὸ πασῶν. v. 29. ἐν τόπῳ, ᾧ) ἐν τῷ τόπῳ, οὗ. v. 32. εἰς ἁμαρτίαν) περὶ τῆς ἁμαρτίας. v. 34. ὁλοκαυτώσεως) ὁλοκαρπώσεως. CAP. V. v. 2. Ἡ ψυχὴ) ἡ ψυχὴ ἐκείνη. ita v. 4.

μαίου (ἢ) θηριαλώτου ἀκαθάρτου, ἢ τῶν θνησιμαίων (ἢ) τῶν βδελυγμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, ※ καὶ λάθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μεμίανται, καὶ πλημμελήσῃ·

3. ἢ ἅψηται ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, ἧς ἂν ἁψάμενος μιανθῇ, καὶ ἔλαθεν αὐτὸν, μετὰ τοῦτο δὲ γνῷ, καὶ πλημμελήσῃ·

ἄνομος ἢ 4. ἡ ψυχὴ, ἡ ἂν ὀμόσῃ, διαστέλλασα τοῖς χείλεσι κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι, κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν διαστείλῃ ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὅρκου, καὶ λάθῃ αὐτὸν (πρὸ ὀφθαλμῶν), καὶ οὗτος γνῷ, καὶ ἁμάρτῃ ἕν τι τούτων·

5. ※ καὶ ἔσται ὅτι πλημμελήσῃ εἰς ἓν ἀπὸ
※ τούτων, καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν,
ὧν περὶ ἧς ἡμάρτηκε κατ' αὐτῆς,

6. καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε Κυρίῳ, περὶ τῆς ἁμαρτίας ※ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων ἀμνάδα, ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, (ἧς ἥμαρτε,) καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία.

7. Ἐὰν δὲ μὴ ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν εἰς πρόβατον, οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν τῷ Κυρίῳ, ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα,

8. καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσάξει ⸓ ὁ ἱερεὺς ⸔ τὸ περὶ ἁμαρτίας πρότερον, καὶ ἀποκνίσει ⸓ ὁ ἱερεὺς ⸔ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σφονδύλου ✕ αὐτοῦ, καὶ οὐ διελεῖ·

9. καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θυσιαστηρίου, τὸ δὲ κατάλοιπον τοῦ αἵματος καταστραγγιεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου· ἁμαρτίας γάρ ἐστι.

10. Καὶ τὸ δεύτερον ποιήσει ὁλοκαύτωμα, ὡς καθήκει καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. ποιήσεις

11. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ αὐτοῦ ἡ χεὶρ ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ, περὶ οὗ ἥμαρτε, τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμίδαλιν περὶ ἁμαρτίας· οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον, ὅτι περὶ ἁμαρτίας ἐστί·

12. καὶ οἴσει αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς πλήρη τὴν δράκα αὐτοῦ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων Κυρίῳ· ἁμαρτίας ἐστί. ἁμαρτία

13. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτεν ἀφ' ἑνὸς τούτων, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσται τῷ ἱερεῖ, ὡς ἡ θυσία τῆς σεμιδάλεως. ἐφ'

14. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

15. Ψυχὴ ἐὰν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἁμάρ-

V. 2. ἢ τῶν βδ.) τῶν βδελυγμάτων. V. 7. εἰς πρόβατον) εἰς τὸ πρόβατον. ib. νεοσσοὺς) νοσσούς. ita v. 11. V. 8. περὶ ἁμαρτίας) περὶ τῆς ἁμαρτίας. V. 9. ἁμαρτίας γάρ ἐστι) ἁμαρτία γάρ ἐστι. V. 10. ποιήσει ὁλοκαύτωμα) ποιήσει ὁλοκάρπωμα. ibid. περὶ ἁμαρτίας) περὶ τῆς ἁμαρτίας. V. 11. αὐτοῦ ἡ χείρ) transposita. ibid. σεμίδαλιν) σεμιδάλεως. ib. ἐπ' αὐτὸ λίβ.) ἐπ' αὐτῷ λίβανον. V. 12. ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς) transposita. V. 13. ἐφ' ἑνὸς) ἀφ' ἑνός. ibid. ὡς ἡ θυσία) ἡ abest. V. 15. ἐὰν λάθῃ) ἢ ἂν λάθῃ.

ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἀπὸ τῶν ἁγίων Κυρίου, καὶ οἴσει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀργυρίου σίκλων, τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων, περὶ οὗ ἐπλημμέλησε·

τοῦ σίκλου

16. καὶ ὃ ἥμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων, ἀποτίσει (αὐτὸ), καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ' αὐτὸ, καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ· καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

17. Καὶ ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ οὐκ ἔγνω, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάβῃ τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ,

18. καὶ οἴσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν, πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ, ἧς ἠγνόησε, καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ·

19. ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελείᾳ πλημμέλησιν ἔναντι Κυρίου.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ παριδὼν παρίδῃ τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ※ αὐτοῦ ἐν παραθήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἁρπαγῆς, ἢ ἠδίκησέ τι τὸν πλησίον ※ αὐτοῦ,

3. ἢ εὗρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσηται περὶ αὐτῆς, καὶ ὀμόσῃ ἀδίκως περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων, ὧν ἐὰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὥστε ἁμαρτεῖν ἐν τούτοις·

4. καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῷ τὸ ἅρπαγμα, ὃ ἥρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ ἠδίκησεν, ἢ τὴν παραθήκην, ἥτις παρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἣν εὗρεν,

5. ἀπὸ παντὸς ⁓ πράγματος, οὗ ὤμοσε περὶ αὐτοῦ ἀδίκως, καὶ ἀποτίσει αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ※ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει ἐπ' αὐτό· τίνος ἐστὶν, αὐτῷ ἀποδώσει ※ αὐτὸ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ·

6. καὶ τῆς πλημμελείας αὐτοῦ οἴσει Κυρίῳ κριὸν ἀπὸ τῶν προβάτων ἄμωμον, τιμῆς εἰς ὃ ἐπλημμέλησε, ※ πρὸς τὸν ἱερέα·

7. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησε, καὶ ἐπλημμέλησεν ἐν αὐτῷ.

8. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

9. ἔντειλαι Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· οὗτος ὁ νόμος τῆς ὁλοκαυτώσεως· αὐτὴ ἡ ὁλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωΐ, καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου καυθήσεται ἐπ' αὐτοῦ, ⁓ οὐ σβεσθήσεται.

10. Καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἐνδύσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἀφελεῖ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν καταναλώσει τὸ πῦρ,

τὴν

v. 15. τοῦ σίκλου) τῷ σίκλῳ. v. 16. καὶ ἥμαρτεν) καὶ ὃ ἥμαρτεν. v. 17. καὶ ψυχὴ ἐὰν) καὶ ἡ ψυχὴ ἣ ἂν. ibid. ποιήσῃ) ποιήσει. v. 19. πλημμέλησιν) πλημμελείᾳ. CAP. VI. v. 2. ψυχὴ ἐὰν) ψυχὴ ἣ ἂν. v. 4. τὸ ἀδίκημα) ἢ τὸ ἀδίκημα. v. 6. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 7. ἐπλημμ. αὐτῷ) ἐπλημμ. ἐν αὐτῷ. v. 9. ἔντειλαι Ἀαρὼν) ἔντειλαι τῷ Ἀαρών. v. 10. τὸ σῶμα) περὶ τὸ σῶμα. ibid. καταναλώσει) καταναλώσῃ.

τὴν ὁλοκαύτωσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ παραθήσει αὐτὸ ἐχόμενον τοῦ θυσιαστηρίου·

11. καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται στολὴν ἄλλην, καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν·

12. καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οὐ σβεσθήσεται· καὶ καύσει ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτὸ ξύλα τοπρωῒ πρωΐ, καὶ στοιβάσει ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ στέαρ τοῦ σωτηρίου·

13. ÷ καὶ" πῦρ διαπαντὸς καυθήσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, οὐ σβεσθήσεται.

14. Οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἔναντι Κυρίου, ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου·

15. καὶ ἀφελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τῇ δρακὶ ⋇ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, καὶ σὺν ⋇ παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς, τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας· καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρ-
ὀσμὴ πωμα ὀσμὴν εὐωδίας, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῷ Κυρίῳ.

16. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἔδεται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτήν.

17. Οὐ πεφθήσεται ἐζυμωμένη. μερίδα αὐτὴν ἔδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου· ἅγια ἁγίων ἐστὶν, ὥσπερ τὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελείας.

18. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἔδονται αὐτήν· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου· πᾶς ὃς ἂν ἅψηται αὐτῶν, ἁγιασθήσεται.

19. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

20. Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃ προσοίσουσι Κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν χρίσῃς αὐτόν· τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμιδάλεως θυσίαν διαπαντὸς, τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοπρωῒ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοδειλινόν·

21. ἐπὶ τηγάνου ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται πεφυραμένην οἴσει αὐτὴν ἑλικτά, θυσίαν ἐκ κλασμάτων, θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

22. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ποιήσει αὐτήν· νόμος αἰώνιος τῷ Κυρίῳ, ἅπαν ἐπιτελεσθήσεται·

23. καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως ὁλόκαυτος ἔσται, καὶ οὐ βρωθήσεται.

24. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

25. λάλησον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· οὗτος ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας· ἐν τόπῳ ᾧ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι τὰς ἁμαρτίας ἔναντι Κυρίου· ἅγια ἁγίων ἐστίν.

26. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτὴν, ἔδεται αὐτήν· ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

27. Πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται· καὶ ᾧ ἐὰν ἐπιρραντισθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμά- ὃς
τιον, ὃ ἐὰν ῥαντισθῇ ἐπ' αὐτὸ, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

28. Καὶ

V. 12. καυθήσεται ἐπ' αὐτοῦ) καυθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ibid. ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτὸ ξύλα τὸ πρωΐ, καὶ) ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ξύλα τοπρωῒ πρωΐ, καὶ. V. 15. σὺν τῷ λιβάνῳ) σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ. ibid. ὀσμὴ) ὀσμήν. V. 17. ἁγίων) addit ἐστίν. V. 18. πᾶς ὃς ἂν) πᾶς ὃς ἐάν. V. 19. 20. 21. 22. 23. integrum horum versuum supplementum exhibet *Cod. Rom.* & nonnisi quatuor locis à verbis textus Grabiani discedit: videlicet. V. 20. pro θυσίαν habet εἰς θυσίαν. V. 21. legit οἴσει. V. 22. ὁ ἀντ' αὐτοῦ. ibid. τῷ κυρίῳ deest. V. 25. Ἀαρὼν) τῷ ἀαρών. ibid. τόπῳ ᾧ) τόπῳ οὗ. ib. τὰς ἁμαρτίας) τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας. V. 27. ἐπιρραντισθῇ) ἐπιῤῥαντισθῇ.

28. Καὶ σκεῦος ὀςράκινον, οὗ ἐὰν ἑψηθῆ ἐν αὐτῷ, συντριβήσεται· ἐὰν δὲ ἐν σκεύει χαλκῷ ἑψηθῆ, ἐκτρίψει αὐτό, καὶ ἐκκλύσει ὕδατι.

29. Πᾶς ἄρσην ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτά· ἅγια ἁγίων ἐςὶ ⁒ Κυρίου˝.

30. Καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν ἂν εἰσενεχθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
τόπῳ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

ΚΕΦ. Ζ΄. VII.

ΚΑΙ οὗτος ὁ νόμος ⁒ τοῦ κριοῦ τοῦ περὶ˝ τῆς πλημμελείας· ἅγια ἁγίων ἐςίν.

2. Ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι ∼ τὸν κριὸν˝ τῆς πλημμελείας ⁒ ἔναντι Κυρίου˝· καὶ τὸ αἷμα ⨯ αὐτοῦ προχεεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαςηρίου κύκλῳ·

3. καὶ πᾶν τὸ ςέαρ αὐτοῦ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀσφῦν, καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, ⁒ καὶ πᾶν τὸ ςέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων˝,

4. καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ ςέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτά·

5. καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ· περὶ πλημμελείας ἐςί.

6. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτά, ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐτά· ἅγια ἁγίων ἐςίν·

7. Ὥσπερ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, οὕτω καὶ τὸ τῆς πλημμελείας, νόμος εἷς αὐτῶν· ὁ ἱερεὺς ὅςις ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔςαι.

8. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὁλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς αὐτὸς προσφέρει, αὐτῷ ἔςαι.

9. Καὶ πᾶσα θυσία ἥτις πεφθήσεται ποιηθήσεται
ἐν τῷ κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἥτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐσχάρας, ἢ ἐπὶ τηγάνου, τοῦ ἱερέως τοῦ προσφέροντος αὐτήν, αὐτῷ ἔςαι.

10. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔςαι, ἑκάςῳ τὸ ἴσον.

11. Οὗτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίου, ἣν προσοίσουσι Κυρίῳ·

12. ἐὰν μέν τοι περὶ αἰνέσεως προσφέρῃ αὐτήν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ·

13. ἐπ' ἄρτοις ζυμίταις προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαν αἰνέσεως σωτηρίου αὐτοῦ·

14. καὶ προσάξει ἀπ' αὐτοῦ ἓν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτοῦ, ἀφαίρεμα Κυρίῳ· τῷ ἱερεῖ τῷ προσχέοντι τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου, αὐτῷ ἔςαι·

15. καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτη-

v. 28. ἐὰν ἑψηθῇ) adjicit ἐν αὐτῷ. v. 29. Κυρίου) Κυρίῳ. v. 30. ὧν ἂν) ὧν ἐάν. ibid. ἐν τόπῳ ἁγίῳ) ἐν τῷ ἁγίῳ. CAP. VII. v. 7. ἐν αὐτῷ, ἔςαι.) ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔςαι. v. 8. αὐτὸς προσφέρει) transposita. v. 9. ἐπὶ τηγάνου) præmittit ἤ. v. 10. καὶ μὴ πᾶσι) καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι. à v. 11. Cod. Rom. incipit Κεφ. ζ΄. v. 12. ἐὰν μέν τοι) ἐὰν μέν. ibid. λάγανα) καὶ λάγανα. v. 13. τὸ δῶρον) τὰ δῶρα. ibid. ἐπὶ θυσίαν) ἐπὶ θυσίᾳ.

σωτηρίου αὐτῷ ἔςαι, καὶ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ δωρεῖται, βρωθήσεται· οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ.

16. Καὶ ἐὰν εὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσαγάγῃ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον ※ καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτοῦ βρωθήσεται·

17. καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

18. Ἐὰν δὲ φαγὼν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν ※ τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, οὐ δεχθήσεται (αὐτῷ)
λογίσεται τῷ προσφέροντι αὐτὸ, οὐ λογισθήσεται αὐτῷ· μίασμά ἐςιν· ἡ δὲ ψυχὴ, ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπ' αὐτοῦ, τὴν ἁμαρτίαν λήψεται.

ὃς 19. Καὶ κρέα ὅσα ἂν ἅψηται παντὸς ἀκαθάρτου, οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ※ καὶ τὰ κρέα· πᾶς καθαρὸς φάγεται κρέα.

20. Ἡ δὲ ψυχὴ ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπὸ
ἓ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐςι Κυρίου, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς·

21. καὶ ψυχὴ ἣ ἂν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ παντὸς βδελύγματος ἀκαθάρτου, καὶ φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐςι Κυρίου, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

22. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

23. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· πᾶν ςέαρ βοῶν καὶ προβάτων καὶ αἰγῶν οὐκ ἔδεσθε·

24. καὶ ςέαρ θνησιμαίων καὶ θηριαλώτων (οὐ) ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, καὶ εἰς βρῶσιν οὐ φάγεται·

25. πᾶς ὁ ἔσθων ςέαρ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὧν προσάξει ἀπ' αὐτῶν κάρπωμα Κυρίῳ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

26. Πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν ἀπό τε τῶν πετεινῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν·

27. πᾶσα ψυχὴ ἣ ἂν φάγῃ ※ πᾶν αἷμα, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

28. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

29. καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων· ὁ προσφέρων θυσίαν σωτηρίου
αὐτοῦ Κυρίῳ, οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ Κυρίῳ Κυρίου
(καὶ) ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ·

30. αἱ χεῖρες αὐτοῦ προσοίσουσι τὰ καρπώματα Κυρίῳ· τὸ ςέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ ςηθυνίου, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος προσοίσει αὐτὰ, ὥςε ἐπιθεῖναι δόμα ἔναντι Κυρίου.

31. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ ςέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαςηρίου· καὶ ἔςαι τὸ ςηθύνιον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ·

32. καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσετε

σετε

v. 18. λογίσεται) λογισθήσεται. v. 19. ὃς ἂν) ὅσα ἐὰν v. 20. ἓ ἐςι Κυρίου) ὅ ἐςι Κυρίου. ibid. αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ) αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. v. 21. καὶ ψυχὴ) καὶ ἡ ψυχή. v. 24. οὐ ποιηθήσεται) οὐ deest. ibid. οὐ φάγεται) οὐ βρωθήσεται. v. 25. ἐκ τοῦ λαοῦ) ἀπὸ τοῦ λαοῦ. v. 26. ἀπό τε τῶν πετεινῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν) transposita. v. 29. Κυρίου) deest. v. 30. ἐπιθεῖναι) ἐπιτιθέναι.

σετε ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν·

33. ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου καὶ τὸ στέαρ (τὸ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀαρὼν, αὐτῷ ἔσται ὁ βραχίων ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι.

34. Τὸ γὰρ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος εἴληφα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα αὐτὰ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

35. Αὕτη ἡ χρίσις Ἀαρὼν, καὶ ἡ χρίσις τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ προσηγάγετο αὐτοὺς τοῦ ἱερατεύειν τῷ Κυρίῳ·

36. καθὰ ἐνετείλατο Κύριος δοῦναι αὐτοῖς ᾗ ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτοὺς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

37. Οὗτος ὁ νόμος τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου·

38. ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι Κυρίου, ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάβε Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ⋇ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς (αὐτοῦ,) καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοὺς δύο κριοὺς, καὶ τὸ κανοῦν τῶν ἀζύμων,

3. καὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

4. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς, ὃν τρόπον αὐτῷ συνέταξε Κύριος· καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

5. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῇ συναγωγῇ· τοῦτό ἐστι τὸ ῥῆμα, (τοῦτό ἐστιν) ὃ ἐνετείλατο Κύριος ποιῆσαι.

6. Καὶ προσήνεγκε Μωυσῆς τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔλουσεν αὐτοὺς ὕδατι·

7. καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ αὐτοὺς
ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν αὐ- αὐτοὺς
τὸν ἐπενδύτην, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὴν ἐπωμίδα, καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ·

8. καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λογεῖον, αὐτὸ
καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λογεῖον τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν·

9. καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν μίτραν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

10. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, ⨯ καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτήν·

11. καὶ ἔρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυ- ἐπ'

CAP. VIII. v. 4. αὐτῷ συνέταξε) transposita. v. 5. τοῦτό ἐστι) uncis inclus. desunt. v. 7. ἐνέδυσεν αὐτοὺς) ἐνέδυσεν αὐτόν. ibid. ἔζωσεν αὐτοὺς) ἔζωσεν αὐτόν. ib. ἐπενδύτην) τὸν ὑποδύτην. ib. ἐπέθηκεν αὐτῷ) ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτόν. v. 8. ἐπ' αὐτὸ) ἐπ' αὐτήν. v. 11. ἔρανεν ἐπ' αὐτοῦ) ἔῤῥανεν ἀπ' αὐτοῦ.

σιαστήριον ἑπτάκις, καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον ÷ καὶ ἡγίασεν αὐτὸ", καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἡγίασεν αὐτά· (καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτήν).

12. Καὶ ἐπέχεε ÷ Μωυσῆς" ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρὼν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτόν.

13. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

14. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας.

15. Καὶ ἔσφαξεν ÷ αὐτὸν", καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐξέχεε τὸ αἷμα ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἡγίασεν αὐτὸ, τοῦ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ.

16. Καὶ ἔλαβε ÷ Μωυσῆς" πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

17. καὶ τὸν μόσχον", καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ (καὶ) κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ παρέξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

18. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν κριὸν τὸν εἰς ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

19. Καὶ ἔσφαξε ~ Μωυσῆς" τὸν κριὸν, καὶ προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ·

20. καὶ τὸν κριὸν ἐκρεανόμησε κατὰ μέλη αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ στέαρ·

21. καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τοὺς πόδας ἔπλυνεν ὕδατι, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὁλοκαύτωμα (ὅ) ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

22. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν κριὸν τὸν δεύτερον, κριὸν τῆς τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

23. Καὶ ἔσφαξεν ÷ αὐτὸν", καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ.

24. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐπέθηκε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων

αὐτῶν

v. 11. τὰ σκεύη αὐτοῦ) τὰ ἐν αὐτῇ. ibid. τὰ ἐν αὐτῇ) τὰ σκεύη αὐτῆς. v. 13. καθὰ) καθάπερ. v. 14. καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 15. ἐξέχεε τὸ αἷμα) transposita. ibid. περὶ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 17. καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ) transposita. ibid. καὶ κατέκ. αὐτὰ παρέξω) κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω. v. 18. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοί. v. 21. ὅ ἐστιν εἰς) ὅ deest. v. 22. τῆς τελειώσεως) τῆς deest.

αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν
ποδῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄ-
χειρῶν κρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν· καὶ
προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

25. Καὶ ἔλαβε τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφῦν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν,

26. καὶ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῆς τελειώσεως, τοῦ ὄντος ἔναντι Κυρίου, ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον, καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἕνα, καὶ λάγανον ἓν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ στέαρ, καὶ ἐπὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν.

27. Καὶ ἐπέθηκεν ἅπαντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου.

28. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν ὀσμὴ εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ.

29. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στηθύνιον,
τὸ ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου, ἀπὸ
τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως· καὶ ἐγένετο Μωυσῇ ἐν μερίδι, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

30. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ προσέρανεν ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ (μετ' αὐτοῦ), καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡγίασεν Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

31. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· ἑψήσατε τὰ κρέα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ÷ ἐν τόπῳ ἁγίῳ", καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτὰ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον συντέτακταί μοι, λέγων· Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ φάγονται ταῦτα·

32. καὶ τὸ καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

33. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, ἕως ἡμέρα πληρωθῇ, ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν· ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν.

34. Καθάπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (ᾗ) ἐνετείλατο Κύριος τοῦ ποιῆσαι, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν·

35. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καθήσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας,
ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ φυλάξεσθε τὰ φυ- Φυλά-
λάγματα Κυρίου, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· οὕ- ξασθε
τως γὰρ ἐνετείλατό μοι ÷ Κύριος" (ὁ Θεός.)

36. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους, οὓς συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

v. 24. ποδῶν) χειρῶν. ibid. χειρῶν) ποδῶν. v. 26. ἔλαβεν) καὶ ἔλαβεν. v. 29. ἀφεῖλε τὸ) ἀφεῖλεν αὐτό. v. 30. προσέρανεν) προσέῤῥανεν. ibid. μετ' αὐτοῦ) uncis inclus. desunt. ib. μετ' αὐτοῦ· καὶ εἶπε) quæ Cl. Grabe supplevit, omnia ad verbum exprimit Cod. Rom. v. 31. ταῦτα) αὐτά. v. 32. κατακαυθήσεται) κατακαύσετε. v. 33. τελειώσεως) ἡμέρα τελειώσεως. v. 35. ἡμέρας καὶ νύκτας) ἡμέραν καὶ νύκτα. ibid. καὶ φυλάξασθε) φυλάξεσθε. ib. οὕτως) οὕτω.

ΚΕΦ. Θʹ. IX.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκάλεσε Μωυσῆς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν γερουσίαν Ἰσραήλ·

2. καὶ εἶπε ÷ Μωυσῆς˙ πρὸς Ἀαρών· λάβε σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὁλοκαύτωμα ἄμωμα, καὶ προσένεγκε ÷ αὐτὰ˙ ἔναντι Κυρίου.

3. Καὶ τῇ γερουσίᾳ Ἰσραὴλ λάλησον, λέγων· λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν (ἕνα) περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον καὶ ἀμνὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον ἄμωμα,

4. καὶ μόσχον καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίου ἔναντι Κυρίου, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι σήμερον ὀφθήσεται Κύριος ἐν ὑμῖν.

5. Καὶ ἔλαβον, καθὼς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσῆλθε πᾶσα συναγωγὴ, καὶ ἔστησαν ἔναντι Κυρίου.

6. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπε Κύριος, ποιήσατε, καὶ ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν δόξα Κυρίου.

7. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῷ Ἀαρών· πρόσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποίησον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας σου, καὶ τὸ
ἐξιλάσῃ ὁλοκαύτωμά σου, καὶ ἐξίλασαι περὶ σεαυτοῦ καὶ τοῦ οἴκου σου· καὶ ποίησον τὰ δῶρα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος (τῷ Μωυσῇ).

8. Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ·

9. καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔβαψε τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου·

10. καὶ τὸ στέαρ καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ·

11. καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

12. Καὶ ἔσφαξε τὸ ὁλοκαύτωμα· καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν, καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ·

13. καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα προσήνεγκαν αὐτῷ κατὰ μέλη αὐτοῦ, καὶ τὴν κεφα- αὐτὰ
λὴν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

14. καὶ ἔπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ÷ ὕδατι˙, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

15. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον τοῦ λαοῦ, καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς
ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ, καὶ ἔσφαξεν αὐτὸν, αὐτὸ
καὶ ἐκαθάρισε, καθὸ καὶ τὸ πρῶτον.

16. Καὶ προσήνεγκε τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει.

17. Καὶ προσήνεγκε τὴν θυσίαν, καὶ ἔπλησε τὰς χεῖρας ※ αὐτοῦ ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ πρωϊνοῦ.

18. Καὶ

CAP. IX. v. 3. εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον) transposita. v. 4. ὀφθήσεται Κύριος) transposita. v. 5. καθὼς) καθὸ. v. 6. δόξα) ἡ δόξα. v. 7. ἐξιλάσῃ) ἐξίλασαι. v. 8. ἁμαρτίας) addit αὐτοῦ. v. 13. αὐτῷ κατὰ) αὐτὸ κατὰ. ibid. καὶ ἐπέθηκεν) καὶ deest. v. 15. ἔσφαξεν αὐτὸ) ἔσφαξεν αὐτόν. ibid. καθὸ καὶ τὸ) αὐτὸν, καθὰ καὶ τὸν.

18. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον, καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τῆς σωτηρίου τῆς τοῦ λαοῦ· καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν, (καὶ προσέχεεν αὐτὸ πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ,)

19. καὶ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ τοῦ μόσχου καὶ ἀπὸ τοῦ κριοῦ, τὴν ὀσφὺν, ⁓ καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον ⁓ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, ⁓ καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος·

ἐπέθηκε 20. καὶ ἐπέθηκαν τὰ στέατα ἐπὶ τὰ στηθύνια, καὶ ἀνήνεγκε τὰ στέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

21. Καὶ τὸ στηθύνιον, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφεῖλεν Ἀαρὼν ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

22. Καὶ ἐξάρας Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου.

23. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐξελθόντες, ηὐλόγησαν πάντα τὸν λαόν· καὶ ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου παντὶ τῷ λαῷ.

24. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγε τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τά τε ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα· καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἐξέστη, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ, ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, ἔθηκαν ἐπ' αὐτὸ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὰ θυμιάματα, καὶ προσήνεγκαν ἔναντι Κυρίου πῦρ ἀλλότριον, ὃ οὐ προσέταξε Κύριος αὐτοῖς. αὐτὸ

2. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ ἀπέθανον ἔναντι Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶπε Κύριος, λέγων· ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαι· καὶ κατενύχθη Ἀαρών.

4. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς τὸν Μισαδάϊ, καὶ τὸν Ἐλισαφὰν, υἱοὺς Ὀζιὴλ, υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν ἁγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

5. Καὶ προσῆλθον, καὶ ἦραν αὐτοὺς ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον εἶπε Μωυσῆς. προσῆλθεν

6. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ τῷ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ⁓ τοὺς καταλελειμμένους· τὴν κεφαλὴν ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν οὐ διαῤῥήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσται θυμὸς, οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν, πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, κλαύσονται τὸν ἐμπυρισμὸν, ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ Κυρίου.

7. Καὶ

v. 22. τοῦ σωτηρίου) καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου. v. 23. ἡ δόξα) δόξα. CAP. X. v. 1. οἱ υἱοὶ) οἱ δύο υἱοί. ibid. ἔθηκαν) ἐπέθηκαν. ibid. ἐπ' αὐτὰ θυμιάματα) ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα. v. 4. Μισαδάϊ) Μισαδάν. v. 5. προσῆλθον) προσῆλθεν. ibid. ἦραν ἐν) ἦραν αὐτοὺς ἐν. v. 6. τῷ Ἀαρὼν) πρὸς Ἀαρών. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) οἱ δὲ ἀδελφοί. ib. πᾶς οἶκος) πᾶς ὁ οἶκος.

τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς
νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ,

10. ὃν τρόπον ἀφελεῖται ἀπὸ τοῦ μό-
σχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου· καὶ
ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς
καρπώσεως.

11. Καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶ-
σαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ
※ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ
κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ,

12. καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω
τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ
ἐκχεοῦσι τὴν σποδιὰν, καὶ κατακαύσουσιν
αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί· ἐπὶ τῆς ἐκχύ-
σεως τῆς σποδιᾶς καυθήσεται.

13. Εὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ
ἀγνοήσῃ (ἀκουσίως), καὶ λάθῃ ῥῆμα
ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιή-
πάντων σωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυ-
ρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελή-
σουσι·

14. καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία,
ἣν ἥμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ
συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ~ ἄμωμον"
περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐ-
τὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου.

15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι
τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι Κυρίου, καὶ
σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου.

16. Καὶ εἰσοίσει ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀ-
πὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου εἰς τὴν σκηνὴν
τοῦ μαρτυρίου·

17. καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυ-
λον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος ÷ τοῦ μόσχου",
καὶ ῥανεῖ ἑπτάκις ἔναντι Κυρίου ἐνώπιον
τοῦ καταπετάσματος ~ τοῦ ἁγίου"·

18. καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει
~ ὁ ἱερεὺς" ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστη-
ρίου ~ τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως",
ὅ ἐστιν ἐνώπιον Κυρίου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ
τοῦ μαρτυρίου· καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ
πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν
καρπώσεων, τοῦ πρὸς τὴν θύραν τῆς τῶν
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσια-
στήριον·

20. καὶ ποιήσει τὸν μόσχον, ὃν τρόπον
ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν τῆς ἁμαρτίας,
οὕτως ποιηθήσεται ※ αὐτῷ· καὶ ἐξιλάσε-
ται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσε-
ται αὐτοῖς ÷ ἡ ἁμαρτία".

21. Καὶ ἐξοίσουσι τὸν μόσχον ~ ὅλον"
ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσου-
σι τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν
μόσχον τὸν πρότερον· ἁμαρτία συναγω-
γῆς ἐστιν.

22. Εὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτῃ, καὶ
ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν
Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἣ οὐ ποιηθήσεται, αὐτῶν
ἀκουσίως, (καὶ ἁμάρτῃ,) καὶ πλημ-
μελήσῃ,

23. καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν
ἡμάρτησεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ
δῶρον αὐτοῦ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν
ἄμωμον·

24. καὶ

V. 10. ἀφελεῖται ἀπὸ) ἀφαιρεῖται αὐτὸ ἀπό. V. 13. ἀπὸ πάντων) ἀπὸ πασῶν. ibid. πλημμελήσωσι) πλημμελήσωσι. V. 17. ἐνώπιον) κατενώπιον. V. 18. τῶν πρὸς τὴν θύραν) τοῦ πρὸς τῇ θύρᾳ. V. 20. οὕτως) οὕτω. V. 21. τὸν μόσχον ἔξω) τὸν μόσχον ὅλον ἔξω. V. 22. τοῦ Θεοῦ αὐτῶν) τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ. V. 23. ἡμάρτησεν) ἥμαρτεν.

24. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου· καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου· ἁμαρτία ἐστί.

25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ ※ αὐτοῦ, καὶ δώσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων·

26. καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὥσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

27. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι
πάντων ※ αὐτὴν μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ,

28. καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει ※ δῶρον αὐτοῦ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θήλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας ✕ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε·

29. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ· καὶ σφάξουσι τὴν χίμαιραν τὴν τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα.

30. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου.

31. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίου· καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

32. Ἐὰν δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ εἰς ἁμαρτίαν, θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό·

33. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ τῆς ἁμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ περὶ ἁμαρτίας ἐν τόπῳ, οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα.

34. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου ÷ τῆς ὁλοκαυτώσεως˅.

35. Καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ στέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται στέαρ προβάτου ἐκ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου· καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ※ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΕΑΝ δὲ ψυχὴ ἁμάρτῃ, καὶ ἀκούσῃ φωνὴν ὁρκισμοῦ, καὶ οὗτος μάρτυς ἢ ἑώρακεν, ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, καὶ λήψεται τὴν ἁμαρτίαν ※ αὐτοῦ.

2. Ἡ ψυχή, ἥτις ἐὰν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ θνησι-

v. 24. τόπῳ, ᾧ) τόπῳ, οὗ. v. 27. ἀπὸ πάντων). ἀπὸ πασῶν. v. 29. ἐν τόπῳ, ᾧ) ἐν τῷ τόπῳ, οὗ. v. 32. εἰς ἁμαρτίαν) περὶ τῆς ἁμαρτίας. v. 34. ὁλοκαυτώσεως) ὁλοκαρπώσεως. CAP. V. v. 2. Ἡ ψυχὴ) ἡ ψυχὴ ἐκείνη. ita v. 4.

μαίου (ἢ) θηριαλώτου ἀκαθάρτου, ἢ τῶν θνησιμαίων (ἢ) τῶν βδελυγμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, ※ καὶ λάθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μεμίανται, καὶ πλημμελήσῃ·

3. ἢ ἅψηται ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, ἧς ἂν ἁψάμενος μιανθῇ, καὶ ἔλαθεν αὐτὸν, μετὰ τοῦτο δὲ γνῷ, καὶ πλημμελήσῃ·

ἄνομος ἢ 4. ἡ ψυχὴ, ἣ ἂν ὀμόσῃ, διαστέλλουσα τοῖς χείλεσι κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι, κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν διαστείλῃ ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὅρκου, καὶ λάθῃ αὐτὸν (πρὸ ὀφθαλμῶν), καὶ οὗτος γνῷ, καὶ ἁμάρτῃ ἕν τι τούτων·

5. ※ καὶ ἔσται ὅτι πλημμελήσῃ εἰς ἓν ἀπὸ
※ τούτων, καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν,
ὧν περὶ ἧς ἡμάρτηκε κατ' αὐτῆς,

6. καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε Κυρίῳ, περὶ τῆς ἁμαρτίας ※ αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων ἀμνάδα, ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, (ἧς ἥμαρτε,) καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία.

7. Ἐὰν δὲ μὴ ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν εἰς πρόβατον, οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν τῷ Κυρίῳ, ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα,

8. καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσάξει ⁒ ὁ ἱερεὺς" τὸ περὶ ἁμαρτίας πρότερον, καὶ ἀποκνίσει ⁒ ὁ ἱερεὺς" τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σφονδύλου ※ αὐτοῦ, καὶ οὐ διελεῖ·

9. καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θυσιαστηρίου, τὸ δὲ κατάλοιπον τοῦ αἵματος καταστραγγιεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου· ἁμαρτίας γάρ ἐστι.

10. Καὶ τὸ δεύτερον ποιήσει ὁλοκαύ- ποιήσεις
τωμα, ὡς καθήκει· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

11. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ αὐτοῦ ἡ χεὶρ ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ, περὶ οὗ ἥμαρτε, τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμίδαλιν περὶ ἁμαρτίας· οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον, ὅτι περὶ ἁμαρτίας ἐστί·

12. καὶ οἴσει αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς πλήρη τὴν δράκα αὐτοῦ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων Κυρίῳ· ἁμαρτίας ἐστί. ἁμαρτία

13. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτεν ἀφ' ἑνὸς τούτων, καὶ ἀφεθήσεται ἐφ'
αὐτῷ· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσται τῷ ἱερεῖ, ὡς ἡ θυσία τῆς σεμιδάλεως.

14. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

15. ψυχὴ ἐὰν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἁμάρ-

v. 2. ἢ τῶν βδ.) τῶν βδελυγμάτων. v. 7. εἰς πρόβατον) εἰς τὸ πρόβατον. ib. νεοσσοὺς) νοσσούς. ita v. 11. v. 8. περὶ ἁμαρτίας) περὶ τῆς ἁμαρτίας. v. 9. ἁμαρτίας γάρ ἐστι) ἁμαρτία γάρ ἐστι. v. 10. ποιήσεις ὁλοκαύτωμα) ποιήσει ὁλοκαύτωμα. ibid. περὶ ἁμαρτίας) περὶ τῆς ἁμαρτίας. v. 11. αὐτοῦ ἡ χείρ) transposita. ibid. σεμίδαλιν) σεμιδάλεως. ib. ἐπ' αὐτὸ λίβ.) ἐπ' αὐτῷ λίβανον. v. 12. ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς) transposita. v. 13. ἐφ' ἑνὸς) ἀφ' ἑνός. ibid. ὡς ἡ θυσία) ἡ abest. v. 15. ἐὰν λάθῃ) ἢ ἂν λάθῃ.

ἁμάρτῃ ἀκουσίως ἀπὸ τῶν ἁγίων Κυρίου, καὶ οἴσει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων,
τοῦ σίκλου τιμῆς ἀργυρίου σίκλων, τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων, περὶ οὗ ἐπλημμέλησε·

16. καὶ ὃ ἥμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων, ἀποτίσει (αὐτὸ), καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ᾽ αὐτὸ, καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ· καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

17. Καὶ ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ οὐκ ἔγνω, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάβῃ τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ,

18. καὶ οἴσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν, πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ, ἧς ἠγνόησε, καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ·

19. ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελείᾳ πλημμέλησιν ἔναντι Κυρίου.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ παριδὼν παρίδῃ τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ⁜ αὐτοῦ ἐν παραθήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἁρπαγῆς, ἢ ἠδίκησέ τι τὸν πλησίον ⁜ αὐτοῦ,

3. ἢ εὗρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσηται περὶ αὐτῆς, καὶ ὀμόσῃ ἀδίκως περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων, ὧν ἐὰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὥστε ἁμαρτεῖν ἐν τούτοις·

4. καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῷ τὸ ἅρπαγμα, ὃ ἥρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ ἠδίκησεν, ἢ τὴν παραθήκην, ἥτις παρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἣν εὗρεν,

5. ἀπὸ παντὸς ÷ πράγματος, οὗ ὤμοσε περὶ αὐτοῦ ἀδίκως, καὶ ἀποτίσει αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ⁜ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει ἐπ᾽ αὐτό· τίνος ἐστὶν, αὐτῷ ἀποδώσει ✕ αὐτό, ᾗ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ·

6. καὶ τῆς πλημμελείας αὐτοῦ οἴσει Κυρίῳ κριὸν ἀπὸ τῶν προβάτων ἄμωμον, τιμῆς εἰς ὃ ἐπλημμέλησε, ⁜ πρὸς τὸν ἱερέα·

7. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησε, καὶ ἐπλημμέλησεν ἐν αὐτῷ.

8. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

9. ἔντειλαι Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· οὗτος ὁ νόμος τῆς ὁλοκαυτώσεως· αὐτὴ ἡ ὁλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωῒ, καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου καυθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ, ÷ οὐ σβεσθήσεται.

10. Καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἐνδύσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἀφελεῖ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν καταναλώσει τὸ πῦρ,

τὴν

v. 15. τοῦ σίκλου) τῷ σίκλῳ. v. 16. καὶ ἥμαρτεν) καὶ ὃ ἥμαρτεν. v. 17. καὶ ψυχὴ ἐὰν) καὶ ἡ ψυχὴ ἣ ἄν. ibid. ποιήσῃ) ποιήσει. v. 19. πλημμέλησιν) πλημμελείᾳ. CAP. VI. v. 2. ψυχὴ ἐὰν) ψυχὴ ἣ ἄν. v. 4. τὸ ἀδίκημα) ἢ τὸ ἀδίκημα. v. 6. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 7. ἐπλημμ. αὐτῷ) ἐπλημμ. ἐν αὐτῷ. v. 9. ἔντειλαι Ἀαρὼν) ἔντειλαι τῷ ἀαρών. v. 10. τὸ σῶμα) περὶ τὸ σῶμα. ibid. καταναλώσει) καταναλώσῃ.

τὴν ὁλοκαύτωσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ παραθήσει αὐτὸ ἐχόμενον τοῦ θυσιαστηρίου·

11. καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται στολὴν ἄλλην, καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν·

12. καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ, καὶ οὐ σβεσθήσεται· καὶ καύσει ὁ ἱερεὺς ἐπ᾽ αὐτὸ ξύλα τοπρωῒ πρωΐ, καὶ στοιβάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτὸ τὸ στέαρ τοῦ σωτηρίου·

13. ÷ καὶ ˝ πῦρ διαπαντὸς καυθήσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, οὐ σβεσθήσεται.

14. Οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἔναντι Κυρίου, ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου·

15. καὶ ἀφελεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ τῇ δρακὶ ※ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, καὶ σὺν ※ παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς, τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας· καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρ-
πωμα ὀσμὴν εὐωδίας, τὸ μνημόσυνον αὐ- ὀσμὴ
τῆς τῷ Κυρίῳ.

16. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ᾽ αὐτῆς ἔδεται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτήν.

17. Οὐ πεφθήσεται ἐζυμωμένη. μερίδα αὐτὴν ἔδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου· ἅγια ἁγίων ἐστὶν, ὥσπερ τὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελείας.

18. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἔδονται αὐτήν· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου· πᾶς ὃς ἂν ἅψηται αὐτῶν, ἁγιασθήσεται.

19. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων,

20. Τοῦτο τὸ δῶρον Ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃ προσοίσουσι Κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν χρίσῃς αὐτόν· τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμιδάλεως θυσίαν διαπαντὸς, τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοπρωῒ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοδειλινόν·

21. ἐπὶ τηγάνου ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται· πεφυραμένην οἴσει αὐτὴν ἑλικτὰ, θυσίαν ἐκ κλασμάτων, θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

22. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ποιήσει αὐτήν· νόμος αἰώνιος τῷ Κυρίῳ, ἅπαν ἐπιτελεσθήσεται·

23. καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως ὁλόκαυτος ἔσται, καὶ οὐ βρωθήσεται.

24. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

25. λάλησον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· οὗτος ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας· ἐν τόπῳ ᾧ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι τὰς ἁμαρτίας ἔναντι Κυρίου· ἅγια ἁγίων ἐστίν.

26. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτὴν, ἔδεται αὐτήν· ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

27. Πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται· καὶ ᾧ ἐὰν ἐπιῤῥαντι-
σθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμά- ὃς
τιον, ὃ ἐὰν ῥαντισθῇ ἐπ᾽ αὐτὸ, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

28. Καὶ

v. 12. καυθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ) καυθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. ibid. ὁ ἱερεὺς ἐπ᾽ αὐτὸ ξύλα τὸ πρωῒ, καὶ) ἐπ᾽ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ξύλα τοπρωῒ πρωῒ, καί. v. 15. σὺν τῷ λιβάνῳ) σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ. ibid. ὀσμὴ) ὀσμήν. v. 17. ἁγίων) addit ἐστίν. v. 18. πᾶς ὃς ἂν) πᾶς ὃς ἐάν. v. 19. 20. 21. 22. 23. integrum horum versuum supplementum exhibet *Cod. Rom.* & nonnisi quatuor locis à verbis textus Grabiani discedit : videlicet. v. 20. pro θυσίαν habet εἰς θυσίαν. v. 21. legit οἴσει. v. 22. ὁ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ibid. τῷ κυρίῳ deest. v. 25. Ἀαρὼν) τῷ ἀαρών. ibid. τόπῳ ᾧ) τόπῳ οὗ. ib. τὰς ἁμαρτίας) τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας. v. 27. ἐπιῤῥαντισθῇ) ἐπιῤῥαντισθῇ.

28. Καὶ σκεῦος ὀστράκινον, ὃ ἐὰν ἑψηθῇ ἐν αὐτῷ, συντριβήσεται· ἐὰν δὲ ἐν σκεύει χαλκῷ ἑψηθῇ, ἐκτρίψει αὐτὸ, καὶ ἐκκλύσει ὕδατι.

29. Πᾶς ἄρσην ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐτά· ἅγια ἁγίων ἐστὶ τοῦ Κυρίου.

30. Καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν ἂν εἰσενεχθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
τόπῳ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

ΚΕΦ. Ζ′. VII.

ΚΑΙ οὗτος ὁ νόμος τοῦ κριοῦ τοῦ περὶ τῆς πλημμελείας· ἅγια ἁγίων ἐστίν.

2. Ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι τὸ ὁλοκαύτωμα, σφάξουσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελείας τοῦ ἔναντι Κυρίου· καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ προσχεεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ·

3. καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ προσοίσει ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀσφὺν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων,

4. καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτά·

5. καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ· περὶ πλημμελείας ἐστί.

6. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτὰ, ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐτά· ἅγια ἁγίων ἐστίν·

7. Ὥσπερ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, οὕτω καὶ τὸ τῆς πλημμελείας, νόμος εἷς αὐτῶν· ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσται.

8. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὁλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς αὐτὸς προσφέρει, αὐτῷ ἔσται.

9. Καὶ πᾶσα θυσία ἥτις πεφθήσεται ποιηθή-
ἐν τῷ κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἥτις ποιη- σεται
θήσεται ἐπ᾽ ἐσχάρας, ἢ ἐπὶ τηγάνου, τοῦ ἱερέως τοῦ προσφέροντος αὐτὴν, αὐτῷ ἔσται.

10. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔσται, ἑκάστῳ τὸ ἴσον.

11. Οὗτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίου, ἣν προσοίσουσι Κυρίῳ·

12. ἐὰν μέν τοι περὶ αἰνέσεως προσφέρῃ αὐτὴν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ·

13. ἐπ᾽ ἄρτοις ζυμίταις προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαν αἰνέσεως σωτηρίου αὐτοῦ·

14. καὶ προσάξει ἀπ᾽ αὐτοῦ ἓν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτοῦ, ἀφαίρεμα Κυρίῳ· τῷ ἱερεῖ τῷ προσχέοντι τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου, αὐτῷ ἔσται·

15. καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτη-

v. 28. ἐὰν ἑψηθῇ) adjicit ἐν αὐτῷ. v. 29. κυρίου) κυρίῳ. v. 30. ὧν ἂν) ὧν ἐάν. ibid. ἐν τόπῳ ἁγίῳ) ἐν τῷ ἁγίῳ. CAP. VII. v. 7. ἐν αὐτῷ, ἔσται.) ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσται. v. 8. αὐτὸς προσφέρει) transposita. v. 9. ἐπὶ τηγάνου) præmittit ἢ. v. 10. καὶ μὴ πᾶσι) καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι. à v. 11. Cod. Rom. incipit Κεφ. ζ′. v. 12. ἐὰν μέν τοι) ἐὰν μέν. ibid. λάγανα) καὶ λάγανα. v. 13. τὸ δῶρον) τὰ δῶρα. ibid. ἐπὶ θυσίαν) ἐπὶ θυσίᾳ.

σωτηρίου αὐτῷ ἔσται, καὶ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ δωρεῖται, βρωθήσεται· οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ.

16. Καὶ ἐὰν εὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσαγάγῃ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον ※ καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτοῦ βρωθήσεται·

17. καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

18. Ἐὰν δὲ φαγὼν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν ※ τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, οὐ δεχθήσεται (αὐτῷ)
λογίσεται τῷ προσφέροντι αὐτὸ, οὐ λογισθήσεται αὐτῷ· μίασμά ἐστιν· ἡ δὲ ψυχὴ, ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπ' αὐτοῦ, τὴν ἁμαρτίαν λήψεται.

ὃς 19. Καὶ κρέα ὅσα ἂν ἅψηται παντὸς ἀκαθάρτου, οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ※ καὶ τὰ κρέα· πᾶς καθαρὸς φάγεται κρέα.

20. Ἡ δὲ ψυχὴ ἥτις ἐὰν φάγῃ ἀπὸ
οὗ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐστι Κυρίου, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς·

21. καὶ ψυχὴ ἣ ἂν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ παντὸς βδελύγματος ἀκαθάρτου, καὶ φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, ὅ ἐστι Κυρίου, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

22. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

23. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· πᾶν στέαρ βοῶν καὶ προβάτων καὶ αἰγῶν οὐκ ἔδεσθε·

24. καὶ στέαρ θνησιμαίων καὶ θηριαλώτων (οὐ) ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, καὶ εἰς βρῶσιν οὐ φάγεται·

25. πᾶς ὁ ἔσθων στέαρ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὧν προσάξει ἀπ' αὐτῶν κάρπωμα Κυρίῳ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

26. Πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν ἀπό τε τῶν πετεινῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν·

27. πᾶσα ψυχὴ ἣ ἂν φάγῃ ✕ πᾶν αἷμα, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

28. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

29. καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων· ὁ προσφέρων θυσίαν σωτηρίου αὐτοῦ Κυρίῳ, οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ Κυρίῳ Κυρίου
(καὶ) ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ·

30. αἱ χεῖρες αὐτοῦ προσοίσουσι τὰ καρπώματα Κυρίῳ· τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος προσοίσει αὐτὰ, ὥστε ἐπιθεῖναι δόμα ἔναντι Κυρίου.

31. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἔσται τὸ στηθύνιον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ·

32. καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσετε

σετε

v. 18. λογίσεται) λογισθήσεται. v. 19. ὃς ἂν) ὅσα ἐὰν v. 20. οὗ ἐστι Κυρίου) ὅ ἐστι Κυρίου. ibid. αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ) αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. v. 21. καὶ ψυχὴ) καὶ ἡ ψυχή. v. 24. οὐ ποιηθήσεται) οὐ deest. ibid. οὐ φάγεται) οὐ βρωθήσεται. v. 25. ἐκ τοῦ λαοῦ) ἀπὸ τοῦ λαοῦ. v. 26. ἀπό τε τῶν πετεινῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν) transposita. v. 29. Κυρίου) deest. v. 30. ἐπιθεῖναι) ἐπιτιθέναι.

σετε ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν·

33. ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου καὶ τὸ στέαρ (τὸ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀαρὼν, αὐτῷ ἔσαι ὁ βραχίων ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι.

34. Τὸ γὰρ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος εἴληφα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα αὐτὰ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

35. Αὕτη ἡ χρίσις Ἀαρὼν, καὶ ἡ χρίσις τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ προσηγάγετο αὐτοὺς τοῦ ἱερατεύειν τῷ Κυρίῳ·

36. καθὰ ἐνετείλατο Κύριος δοῦναι αὐτοῖς ᾗ ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτοὺς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

37. Οὗτος ὁ νόμος τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου·

38. ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐν τῷ ὄρει Σινᾷ, ᾗ ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι Κυρίου, ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾷ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάβε Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ⋇ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς (αὐτοῦ,) καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοὺς δύο κριοὺς, καὶ τὸ κανοῦν τῶν ἀζύμων,

3. καὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

4. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς, ὃν τρόπον αὐτῷ συνέταξε Κύριος· καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

5. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῇ συναγωγῇ· τοῦτό ἐσι τὸ ῥῆμα, (τοῦτό ἐσιν) ὃ ἐνετείλατο Κύριος ποιῆσαι.

6. Καὶ προσήνεγκε Μωυσῆς τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔλουσεν αὐτοὺς ὕδατι·

7. καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ αὐτοὺς
ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν αὐ- αὐτοὺς
τὸν ἐπενδύτην, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὴν ἐπωμίδα, καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ·

8. καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λογεῖον, αὐτὸ
καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λογεῖον τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν·

9. καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν μίτραν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

10. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, ⋇ καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτήν·

11. καὶ ἔρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυ- ἐπ'

CAP. VIII. v. 4. αὐτῷ συνέταξε) transposita. v. 5. τοῦτό ἐσι) uncis inclus. desunt. v. 7. ἐνέδυσεν αὐτοὺς) ἐνέδυσεν αὐτόν. ibid. ἔζωσεν αὐτοὺς) ἔζωσεν αὐτόν. ib. ἐπενδύτην) τὸν ὑποδύτην. ib. ἐπέθηκεν αὐτῷ) ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτόν. v. 8. ἐπ' αὐτό) ἐπ' αὐτήν. v. 11. ἔρανεν ἐπ' αὐτοῦ) ἔῤῥανεν ἀπ' αὐτοῦ.

σιαστήριον ἑπτάκις, καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον ÷ καὶ ἡγίασεν αὐτὸ", καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἡγίασεν αὐτά· (καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτήν).

12. Καὶ ἐπέχεε ÷ Μωυσῆς" ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρὼν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτόν.

13. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

14. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας.

15. Καὶ ἔσφαξεν ÷ αὐτὸν", καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐξέχεε τὸ αἷμα ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἡγίασεν αὐτὸ, τοῦ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ.

16. Καὶ ἔλαβε ÷ Μωυσῆς" πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

17. καὶ τὸν μόσχον", καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ (καὶ) κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ παρέξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

18. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν κριὸν τὸν εἰς ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

19. Καὶ ἔσφαξε ~ Μωυσῆς" τὸν κριὸν, καὶ προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ·

20. καὶ τὸν κριὸν ἐκρεανόμησε κατὰ μέλη αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ στέαρ·

21. καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τοὺς πόδας ἔπλυνεν ὕδατι, καὶ ἀνήνεγκε Μωυσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὁλοκαύτωμα (ὅ) ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

22. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τὸν κριὸν τὸν δεύτερον, κριὸν τῆς τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ.

23. Καὶ ἔσφαξεν ÷ αὐτὸν", καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ.

24. Καὶ προσήγαγε ÷ Μωυσῆς" τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ ἐπέθηκε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων

αὐτῶν

v. 11. τὰ σκεύη αὐτοῦ) τὰ ἐν αὐτῇ. ibid. τὰ ἐν αὐτῇ) τὰ σκεύη αὐτῆς. v. 13. καθὰ) καθάπερ. v. 14. καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 15. ἐξέχεε τὸ αἷμα) transposita. ibid. περὶ αὐτοῦ) ἐπ᾽ αὐτοῦ. v. 17. καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ) transposita. ibid. καὶ κατέκ. αὐτὰ παρέξω) κατέκαυσεν αὐτὸ πυρὶ ἔξω. v. 18. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοὶ. v. 21. ὅ ἐστιν εἰς) ὅ deest. v. 22. τῆς τελειώσεως) τῆς deest.

αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν
ποδῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄ-
χειρῶν κρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν· καὶ
προσέχεε Μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

25. Καὶ ἔλαβε τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφῦν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν,

26. καὶ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῆς τελειώσεως, τοῦ ὄντος ἔναντι Κυρίου, ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον, καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἕνα, καὶ λάγανον ἓν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ στέαρ, καὶ ἐπὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν.

27. Καὶ ἐπέθηκεν ἅπαντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου.

28. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ Μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν ὀσμὴ εὐωδίας κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ.

29. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στηθύνιον,
τὸ ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου, ἀπὸ
τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως· καὶ ἐγένετο Μωυσῇ ἐν μερίδι, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

30. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ προσέρανεν ἐπὶ Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ (μετ' αὐτοῦ), καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡγίασεν Ἀαρὼν, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

31. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· ἑψήσατε τὰ κρέα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ⁒ ἐν τόπῳ ἁγίῳ˙, καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτὰ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον συντέτακταί μοι, λέγων· Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ φάγονται ταῦτα·

32. καὶ τὸ καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

33. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, ἕως ἡμέρα πληρωθῇ, ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν· ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν.

34. Καθάπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (ᾗ) ἐνετείλατο Κύριος τοῦ ποιῆσαι, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν·

35. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καθήσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας,
ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ φυλάξεσθε τὰ φυ- Φυλάξασθε
λάγματα Κυρίου, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· οὕτως γὰρ ἐνετείλατό μοι ⁒ Κύριος˙ (ὁ Θεός.)

36. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους, οὓς συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

v. 24. ποδῶν) χειρῶν. ibid. χειρῶν) ποδῶν. v. 26. ἔλαβεν) καὶ ἔλαβεν. v. 29. ἀφεῖλε τὸ) ἀφεῖλεν αὐτό. v. 30. προσέρανεν) προσέῤῥανεν. ibid. μετ' αὐτοῦ) uncis inclus. desunt. ib. μετ' αὐτοῦ· καὶ εἶπε) quæ Cl. Grabe supplevit, omnia ad verbum exprimit Cod. Rom. v. 31. ταῦτα) αὐτά. v. 32. κατακαυθήσεται) κατακαύσατε. v. 33. τελειώσεως) ἡμέρα τελειώσεως. v. 35. ἡμέρας καὶ νύκτας) ἡμέραν καὶ νύκτα. ibid. καὶ φυλάξασθε) φυλάξεσθε. ib. οὕτως) οὕτω.

ΚΕΦ. Θʹ. IX.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ,
ἐκάλεσε Μωυσῆς Ἀαρὼν, καὶ
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν γερου-
σίαν Ἰσραήλ·

2. καὶ εἶπε ÷ Μωυσῆς″ πρὸς Ἀαρών·
λάβε σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ
ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὁλοκαύτωμα
ἄμωμα, καὶ προσένεγκε ÷ αὐτὰ″ ἔναν-
τι Κυρίου.

3. Καὶ τῇ γερουσίᾳ Ἰσραὴλ λάλησον,
λέγων· λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν (ἕνα)
περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον καὶ ἀ-
μνὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον ἄμωμα,

4. καὶ μόσχον καὶ κριὸν εἰς θυσίαν
σωτηρίου ἔναντι Κυρίου, καὶ σεμίδαλιν
πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι σήμερον
ὀφθήσεται Κύριος ἐν ὑμῖν.

5. Καὶ ἔλαβον, καθὼς ἐνετείλατο
Μωυσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
τυρίου· καὶ προσῆλθε πᾶσα συναγωγὴ,
καὶ ἔστησαν ἔναντι Κυρίου.

6. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· τοῦτο τὸ ῥῆμα,
ὃ εἶπε Κύριος, ποιήσατε, καὶ ὀφθήσε-
ται ἐν ὑμῖν δόξα Κυρίου.

7. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῷ Ἀαρών· πρό-
σελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποίη-
σον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας σου, καὶ τὸ
ἐξιλάσῃ ὁλοκαύτωμά σου, καὶ ἐξίλασαι περὶ σεαυ-
τοῦ καὶ τοῦ οἴκου σου· καὶ ποίησον τὰ δῶ-
ρα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν,
καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος (τῷ Μωυ-
σῇ).

8. Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ
θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον
τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ·

9. καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ
αἷμα πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔβαψε τὸν δά-
κτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν
ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸ
αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσια-
στηρίου·

10. καὶ τὸ στέαρ καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ
τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃν
τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ·

11. καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέ-
καυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

12. Καὶ ἔσφαξε τὸ ὁλοκαύτωμα· καὶ
προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς
αὐτὸν, καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον κύκλῳ·

13. καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα προσήνεγκαν
αὐτῷ κατὰ μέλη αὐτοῦ, καὶ τὴν κεφα- αὐτὰ
λὴν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

14. καὶ ἔπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς
πόδας ÷ ὕδατι″, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ
ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

15. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον τοῦ λαοῦ,
καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς
ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ, καὶ ἔσφαξεν αὐτὸν, αὐτὸ
καὶ ἐκαθάρισε, καθὸ καὶ τὸ πρῶτον.

16. Καὶ προσήνεγκε τὸ ὁλοκαύτωμα,
καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει.

17. Καὶ προσήνεγκε τὴν θυσίαν, καὶ
ἔπλησε τὰς χεῖρας × αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτῆς,
καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς
τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ πρωϊνοῦ.

18. Καὶ

CAP. IX. v. 3. εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐνιαύσιον) transposita. v. 4. ὀφθήσεται Κύριος) transposita. v. 5. καθὼς) καθό. v. 6. δόξα) ἡ δόξα. v. 7. ἐξιλάσῃ) ἐξίλασαι. v. 8. ἁμαρτίας) addit αὐτοῦ. v. 13. αὐτῷ κατὰ) αὐτὸ κατά. ibid. καὶ ἐπέθηκεν) καὶ deest. v. 15. ἔσφαξεν αὐτὸ) ἔσφαξεν αὐτόν. ibid. καθὸ καὶ τὸ) αὐτὸν, καθὰ καὶ τόν.

18. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον, καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τῆ σωτηρίου τῆς τῆ λαοῦ· καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτὸν, (καὶ προσέχεεν αὐτὸ πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ,)

19. καὶ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ τῆ μόσχε καὶ ἀπὸ τῆ κριοῦ, τὴν ὀσφὺν, ⁒ καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον ∼ ἐπὶ τῆς κοιλίας˙, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, ⁒ καὶ τὸ στέαρ τὸ ⁒ ἐπ' αὐτῶν˙, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος·

ἐπέθηκε 20. καὶ ἐπέθηκαν τὰ στέατα ἐπὶ τὰ στηθύνια, καὶ ἀνήνεγκε τὰ στέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

21. Καὶ τὸ στηθύνιον, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφεῖλεν Ἀαρὼν ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

22. Καὶ ἐξάρας Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τῆ σωτηρίου.

23. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίου, καὶ ἐξελθόντες, ηὐλόγησαν πάντα τὸν λαόν· καὶ ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου παντὶ τῷ λαῷ.

24. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγε τὰ ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίου, τά τε ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα· καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἐξέστη, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ καὶ Ἀβιὸδ, ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῆ, ἔθηκαν ἐπ' αὐτὸ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸ θυμιάματα, καὶ προσήνεγκαν ἔναντι Κυρίου πῦρ ἀλλότριον, ὃ οὐ προσέταξε Κύριος αὐτοῖς. αὐτὰ

2. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ ἀπέθανον ἔναντι Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· τοῦτό ἐστιν, ὃ εἶπε Κύριος, λέγων· ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαι· καὶ κατενύχθη Ἀαρών.

4. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς τὸν Μισαδαὶ, καὶ τὸν Ἐλισαφὰν, υἱοὺς Ὀζιὴλ, υἱοὺς τῆ ἀδελφοῦ τῆ πατρὸς Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν ἁγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

5. Καὶ προσῆλθον, καὶ ἦραν αὐτοὺς ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον εἶπε Μωυσῆς. προσῆλθεν

6. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ, τοὺς υἱοὺς αὐτῆ ⁒ τοὺς καταλελειμμένους˙· τὴν κεφαλὴν ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν οὐ διαῤῥήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσαι θυμὸς, οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν, πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, κλαύσονται τὸν ἐμπυρισμὸν, ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ Κυρίε. τῷ

7. Καὶ

v. 22. τῆ σωτηρίε) καὶ τὰ τῆ σωτηρίε. v. 23. ἡ δόξα) δόξα. CAP. X. v. 1. οἱ υἱοὶ) οἱ δύο υἱοί. ibid. ἔθηκαν) ἐπέθηκαν. ibid. ἐπ' αὐτὰ θυμιάματα) ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα. v. 4. Μισαδαὶ) Μισαδάη. v. 5. προσῆλθον) προσῆλθον. ibid. ἦραν ἐν) ἦραν αὐτοὺς ἐν. v. 6. τῷ Ἀαρὼν) πρὸς Ἀαρὼν ibid. οἱ ἀδελφοὶ) οἱ δὲ ἀδελφοί. ib. πᾶς οἶκος) πᾶς ὁ οἶκος.

7. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· τὸ γὰρ ἔλαιον τῆς χρίσεως, τὸ παρὰ Κυρίου, ἐφ᾽ ὑμῖν. Καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα Μωυσῆ.

8. Καὶ ἐλάλησε Κύριος τῷ Ἀαρὼν, λέγων·

9. οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ, ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ~ ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν·

10. καὶ διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ τῶν βεβήλων, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν,

συμβιβάσεις 11. καὶ συμβιβάζειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πάντα τὰ νόμιμα, ἃ ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτοὺς διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

12. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ, τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλειφθέντας· λάβετε τὴν θυσίαν τὴν καταλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἄζυμα παρὰ τοῦ θυσιαστηρίου· ἅγια ἁγίων ἐστί·

13. καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ· νόμιμον γάρ σοι ἐστὶ, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου τοῦτο ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου· οὕτω γὰρ ἐντέταλταί μοι.

14. Καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος, καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος φάγεσθε ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ ὁ οἶκός σου μετὰ σοῦ· νόμιμον γάρ σοι, καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

15. Τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος ἐπὶ τῶν καρπωμάτων τῶν στεάτων προσοίσουσιν, ἀφόρισμα ἀφορίσαι ἔναντι Κυρίου· καὶ ἔσται ἀφορεῖς σοι καὶ τοῖς υἱοῖς σου ~ καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον, ~ ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

16. Καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε Μωσῆς· καὶ ὁ δὲ ἐμπεπύριστο. Καὶ ἐθυμώθη ~ Μωυσῆς ἐπὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ (τοὺς ἱερεῖς), τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλελειμμένους, λέγων·

17. διατί οὐκ ἐφάγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ ἅγια ἁγίων ἐστὶ; τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν ~ φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξιλάσησθε περὶ αὐτῶν ἔναντι Κυρίου.

18. Οὐ γὰρ εἰσήχθη τοῦ αἵματος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον (κατὰ πρόσωπον) ἔσω· ἕως φάγεσθε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὃν τρόπον μοι συνέταξε Κύριος.

19. Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν, (λέγων) εἰ σήμερον προσαγηόχασι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν ἔναντι Κυρίου, καὶ συμβέβηκέ μοι ταῦτα, καὶ φάγομαι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας σήμερον, μὴ ἀρεστὸν ἔσται Κυρίῳ;

20. Καὶ ἤκουσε Μωσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ.

ΚΕΦ.

v. 7. τὸ γὰρ ἔλαιον) τὸ ἔλαιον γάρ. v. 9. ἡνίκα ἂν) ἡνίκα ἐάν. v. 10. καὶ διαστεῖλαι) καὶ deest. v. 11. συμβιβάσεις) συμβιβάζειν. ibid. πάντα) ἅπαντα. v. 12. παρὰ τοῦ θυσιαστηρίου) παρὰ τὸ θυσιαστήριον. v. 15. ἀφορεῖς) ἀφορίσαι. v. 16. Μωσῆς) Μωυσῆς. ibid. ἐμπεπύριστο) ἐνεπεπύριστο. ib. τοὺς ἱερεῖς) deest. v. 18. ἕως) ἔσω. v. 19. ταῦτα) τοιαῦτα. v. 20. Μωσῆς) Μωυσῆς.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων ※ πρὸς αὐτούς.

2. λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες· ταῦτα τὰ κτήνη, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·

3. πᾶν ÷ κτῆνος" διχηλοῦν ὁπλὴν καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φάγεσθε.

4. Πλὴν ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε, ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς, ÷ καὶ ὀνυχιζόντων ὀνυχιστῆρας"· τὸν κάμηλον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, ὁπλὴν δὲ οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν·

5. καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν·

6. καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν·

7. καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀνάγει μηρυκισμὸν, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν.

8. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἅψεσθε, (ὅτι) ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν.

9. Καὶ ταῦτα (ἃ) φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι· πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, ÷ καὶ" ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν χειμάῤῥοις, ταῦτα φάγεσθε.

10. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια οὐδὲ λεπίδες ~ ἐν τῷ ὕδατι", (ἢ) ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάῤῥοις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμά ἐστι·

11. καὶ βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐκ ἔδεσθε, καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε.

12. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι, βδέ-
λυγμα τοῦτο ἔστω ὑμῖν. ἔσται

13. Καὶ ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν
πετεινῶν, καὶ οὐ βρωθήσεται βδέλυγ-
μά ἐστι· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ γύπα
τὸν ἁλιαίετον,

14. καὶ τὸν γύπα, καὶ ἰκτῖνα, καὶ γρύπα
τὰ ὅμοια αὐτῷ· αὐτῶν

15. καὶ πάντα κόρακα, καὶ ὅμοια αὐτῷ· καὶ
στρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, ÷ καὶ
τὰ ὅμοια αὐτῷ" αὐτῶν

16. καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ·

17. καὶ νυκτικόρακα, καὶ καταῤῥάκτην, καὶ ἶβιν,

18. καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ πορφυ-
κύκνον, ρῶνα

19. (καὶ γλαῦκα), καὶ ἐρωδιὸν, καὶ ἀρωδιὸν
χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ ἔπο- αὐτῶν
πα, καὶ νυκτερίδα·

20. καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν,

CAP. XI. v. 4. ἀπὸ τῶν) πλὴν ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε, ἀπὸ τῶν. v. 5. ὅτι ἀνάγει) ὅτι οὐκ ἀνάγει. ita quoque v. 6. v. 8. θνησιμαίων) addit αὐτῶν. ibid. ὅτι) deest. v. 9. ἐν τοῖς ὕδασι) adjicit πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι. ibid. ἐν χειμάῤῥοις) ἐν τοῖς χειμάῤῥοις. v. 10. ψυχῆς ζώσης) ψυχῆς τῆς ζώσης. v. 12. καὶ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι) οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι. ibid. ἔσται ὑμῖν) ἔστω ὑμῖν. v. 13. βδελύξεσθε) ἃ βδελύξεσθε. ibid. γύπα) γρύπα. ita quoque v. 14. ib. καὶ ἰκτῖνα) καὶ τὸν ἴκτινον. ib. ὅμοια αὐτῶν) ὅμοια αὐτῷ. ita quoque v. seq. v. 16. integrum exhibet *Cod. Rom.* quemadmodum à *Cl. Grabe* suppletus. v. 18. πορφυρῶνα) πορφυρίωνα. v. 19. καὶ γλαῦκα) deest. ibid. ἀρωδιὸν) ἐρωδιόν. ib. ὅμοια αὐτῶν) ὅμοια αὐτῷ.

τεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα, βδελύγματά ἐστιν ὑμῖν.

21. Ἀλλὰ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον αὐτῷ τῶν ποδῶν αὐτῶν, πηδᾷν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς·

22. καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· τὸν βροῦχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὸν ἀττάκην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ· καὶ τὸν ὀφιομάχην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ.

23. Πᾶν ἑρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν, οἷς εἰσὶ τέσσαρες πόδες, βδελύγματα ὑμῖν ἐστιν,

24. καὶ ἐν τούτοις μιανθήσεσθε· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας·

25. καὶ πᾶς ὁ αἴρων τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

26. (Καὶ) ἐν πᾶσι τοῖς κτήνεσιν, ὅ ἐστι διχηλοῦν ὁπλήν, καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζει, καὶ μηρυκισμὸν οὐκ ἀναμαρυκᾶται, ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος (τῶν θνησιμαίων) αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται (ἕως ἑσπέρας).

27. Καὶ πᾶς ὃς πορεύεται ἐπὶ χειρῶν αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα, ἀκάθαρτά ἔσται ἐστιν ὑμῖν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας·

28. καὶ ὁ αἴρων τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐστίν.

29. Καὶ ταῦτα ὑμῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ γαλῆ, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ·

30. μυγαλῆ, καὶ χαμαιλέων, καὶ χαλαβώτης, καὶ σαῦρα, καὶ σπάλαξ.

31. Ταῦτα ἀκάθαρτά (ἐστιν) ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν τεθνηκότων, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

32. Καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν τεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσται, ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνου, ἢ ἱματίου, ἢ δέρματος, ἢ σάκκου· πᾶν σκεῦος ὃ ἐὰν δερματίνου ποιηθῇ ἔργον ἐν αὐτῷ, εἰς ὕδωρ βαφήσεται, καὶ ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸν ἔσται·

33. καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον, εἰς ὃ ἂν πέσῃ ἀπὸ τούτων ἔνδον, ὅσα ἐὰν ἔνδον ᾖ, ἀκάθαρτα ἔσται, καὶ αὐτὸ συντριβήσετε.

34. Καὶ πᾶν βρῶμα, ὃ ἔσθεται, εἰς ὃ ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸ ὕδωρ, ἀκάθαρτον ἀπέλθῃ ἔσται· καὶ πᾶν ποτόν, ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσται.

35. Καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἐὰν πέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσται· κλίβανοι καὶ χυτρόποδες καθαιρεθήσονται· ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστι, καὶ ἀκάθαρτα (ταῦτα) ὑμῖν ἔσονται.

36. Πλὴν

v. 21. ἔχει) ἃ ἔχει. v. 22. καὶ τὴν ἀκρίδα. &c. καὶ τὸν ὀφιομάχην) καὶ ὀφιομάχην &c. καὶ τὴν ἀκρίδα. v. 23. ὑμῖν ἐστιν) ἐστιν ὑμῖν. v. 25. ἱμάτια) addit αὐτοῦ. v. 26. οὐκ ἀναμαρυκᾶται) οὐ μηρυκᾶται. v. 27. ἀκάθαρτα ἔσται) ἀκάθαρτά ἐστιν. v. 28. ἱμάτια) addit αὐτοῦ. ibid. ὑμῖν ἐστί) ἐστιν ὑμῖν. v. 29. γαλῆ) ἡ γαλῆ. v. 30. σπάλαξ) ἀσπάλαξ. v. 31. ἐστιν ὑμῖν) ὑμῖν. v. 32. ἀπὸ τῶν τεθν.) ἀπ' αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ τεθν. ibid. ξυλίνου, ἢ δερματίνου) ξυλίνου, ἢ ἱματίου, ἢ δέρματος. ib. ὃ ἐὰν ποιηθῇ) ὃ ἂν ποιηθῇ. v. 33. ὃ ἂν πέσῃ) ὃ ἐὰν πέσῃ. ibid. συντριβήσετε) συντριβήσεται. v. 34. εἰς ὃ ἐὰν ἀπέλθῃ) εἰς ὃ ἂν ἐπέλθῃ. v. 35. ἐὰν πέσῃ) ἐὰν ἐπιπέσῃ.

36. Πλὴν πηγῶν ὑδάτων καὶ λάκκου καὶ συναγωγῆς ὕδατος ἔσαι καθαρόν· ὁ δὲ ἁπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι.

37. Ἐὰν δὲ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον, ὃ
ἔσαι σπαρήσεται, καθαρόν ἐστιν·

38. ἐὰν δὲ ἐπιχυθῇ ὕδωρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα, καὶ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτὸ, ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν.

39. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὅ ἐστιν ὑμῖν ∼ τοῦτο" φαγεῖν, ὁ ἁπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·

40. καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων τούτων, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (καὶ λούσεται ὕδατι,) καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων ἀπὸ θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (καὶ λούσεται ὕδατι), καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

41. Καὶ πᾶν ἑρπετὸν, ὃ ἕρπει ἐπὶ τῆς γῆς, βδέλυγμα τοῦτο (ἔσαι) ὑμῖν, οὐ βρωθήσεται.

42. Καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ τέσσαρα διαπαντὸς, ὃ πολυπληθεῖ ποσὶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ φάγεσθε αὐτὸ, ὅτι βδέλυγμα ∻ ὑμῖν" ἐστι.

43. Καὶ οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἕρπουσιν ∻ ἐπὶ τῆς γῆς", καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν τούτοις, καὶ οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς,

44. ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν· καὶ ἁγιασθήσεσθε, καὶ ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός ∻ εἰμι" ἐγὼ ∻ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν"· καὶ οὐ μιανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς κινουμένοις ἐπὶ τῆς γῆς,

45. ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἶναι ὑμῶν Θεός· καὶ ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός ∻ εἰμι" ἐγὼ (Κύριος).

46. Οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ πάσης ψυχῆς ⋇ ζώσης, τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πάσης ψυχῆς ἑρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς,

47. διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐσθιόμενα, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐσθιόμενα.

ΚΕΦ. ΙΒ΄. XII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς ∻ πρὸς αὐτούς"· γυνὴ ἥτις ἐὰν σπερματισθῇ, καὶ τέκῃ ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας· κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσαι·

3. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ·

4. καὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ τρεῖς δέκα
καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς· παν- ἱματίῳ
τὸς ἁγίου οὐχ ἅψεται, καὶ εἰς τὸ ἁγια- ἀκαθάρ-
στήριον τῳ

v. 37. τῶν θνησιμ.) ἀπὸ τῶν θνησιμαίων. v. 39. ἀπὸ τῶν κτηνῶν) ἀπὸ deest. ibid. τοῦτο φαγεῖν) transposita. v. 40. καὶ λούσεται ὕδατι) priore loco uncis inclus. desunt. v. 41. τοῦτο ἔσαι) transposita. v. 45. ἅγιοι ἔσεσθε) transposita. CAP. XII. v. 4. τριάκοντα ἡμέρας καὶ δέκ.) τριάκοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας. ibid. ἐν ἱματίῳ ἀκαθάρτῳ) ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ. ib. ἕως ἂν) ἕως ἄν.

στήριον οὐκ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς.

5. Ἐὰν δὲ θῆλυ τέκῃ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὴν
μίαν ἄφεδρον αὐτῆς· καὶ ἑξήκοντα ἡμέρας καὶ ἓξ
ἀκαθάρτῳ καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς.

6. Καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς ἐφ᾽ υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον ÷ ἄμωμον" εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ νοσσὸν
δύο τρυγόνας περιστερᾶς ἢ τρυγόνα περὶ ἁμαρτίας, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα·

7. καὶ προσοίσει αὐτὸν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ÷ ὁ ἱερεὺς", καὶ καθαριεῖ αὐτὴν ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ αἵματος αὐτῆς· οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτούσης ἄρσεν ἢ θῆλυ.

8. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμνὸν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ μίαν περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρισθήσεται.

ΚΕΦ. ΙΓ´. XIII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

2. ἀνθρώπῳ τινὶ ἐὰν γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ οὐλὴ ἢ σημασία ἢ τηλαυγὴς, καὶ γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ ἁφὴ λέπρας, καὶ ἀχθήσεται πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἱερέα, ἢ ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν ἱερέων.

3. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἐν δέρματι τοῦ χρωτὸς ÷ αὐτοῦ", καὶ ἡ θρὶξ μεταβάλῃ ἐν τῇ ἁφῇ λευκὴ, καὶ ἡ ὄψις τῆς ἁφῆς ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, ἁφὴ λέπρας ἐστί· καὶ ὄψεται ※ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ μιανεῖ αὐτόν.

4. Ἐὰν δὲ τηλαυγὴς λευκὴ ᾖ ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ταπεινὴ μὴ ᾖ ἡ ὄψις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτοῦ οὐ μετέβαλε τρίχα λευκὴν, ~ αὐτὴ δὲ ἐστιν ἀμαυρὰ", καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἑπτὰ ἡμέρας·

5. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ ἡ ἁφὴ μένει ἐναντίον αὐτοῦ, οὐ μετέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον·

6. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τὸ δεύτερον, καὶ ἰδοὺ ἀμαυρὰ ἡ ἁφὴ, οὐ μετέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς. σημασία γάρ ἐστι· καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καθαρὸς ἔσται.

7. Ἐὰν δὲ μεταβαλοῦσα μεταπέσῃ ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ τὸ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα τοῦ καθαρίσαι αὐτὸν, τὸ
καὶ ὀφθήσεται τὸ δεύτερον τῷ ἱερεῖ·

8. καὶ ὄψεται (αὐτὸν). ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ μετέπεσεν ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι,

καὶ

v. 5. ἄφεδρον) addit αὐτῆς. ibid. μίαν καθήσεται) ἓξ καθεσθήσεται. v. 6. ἢ δύο τρυγόνας) ἢ τρυγόνα. v. 7. προσοίσει) addit αὐτόν. v. 8. νεοσσοὺς) νοσσούς. CAP. XIII. v. 2. τινὶ ἐὰν) ἐὰν τινι. ibid. σημασία) σημασίας. ib. λέπρας, καὶ ἀχθ.) καὶ deest. v. 3. μεταβάλῃ ἐν τῇ ἁφῇ) transposita. v. 4. ἐὰν δὲ τηλ.) ἐὰν δὲ καὶ τηλ. ibid. ᾖ ἐν τῷ δ. τοῦ χρ.) ᾖ ἐν τῷ δ. τοῦ χρ. αὐτοῦ. ibid. ταπεινὴ ἡ ὄψις) ταπεινὴ μὴ ᾖ ἡ ὄψις. v. 5. ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. v. 6. ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς) ὄψεται ὁ ἱερεὺς αὐτ. ibid. καθαριεῖ) καὶ καθαριεῖ. ib. τὰ ἱμάτια) addit αὐτοῦ. v. 7. τὸ καθαρίσαι) τοῦ καθαρίσαι.

καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· λέπρα ἐςί.

9. Καὶ ἁφὴ λέπρας ἐὰν γένηται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἥξει πρὸς τὸν ἱερέα·

10. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδὲ οὐλὴ λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὕτη μετέβαλε τρίχα λευκήν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς τῆς σαρκὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ οὐλῇ,

11. λέπρα παλαιυμένη ἐςὶν ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἐκ ἀφοριεῖ αὐτόν, ὅτι ἀκάθαρτός ἐςιν.

12. Ἐὰν δὲ ἐξανθοῦσα ἐξανθήσει ἡ λέπρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ καλύψει ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τῆς ἁφῆς ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν ὅρασιν τοῦ ἱερέως,

13. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδὲ ἐκάλυψεν ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφήν· ὅτι πᾶν μετέβαλε λευκόν, καθαρόν ἐςι.

14. Καὶ ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χρὼς ζῶν, μιανθήσεται·

15. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν χρῶτα τὸν ὑγιῆ, καὶ μιανεῖ αὐτόν· ὁ χρὼς ὁ ὑγιής, (ὅτι) ἀκάθαρτός ἐςι, λέπρα ἐςίν.

16. Ἐὰν δὲ ἀποκαταςῇ ὁ χρὼς ὁ ὑγιὴς, καὶ μεταβάλῃ λευκή, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα·

17. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν ἡ ἁφὴ εἰς τὸ λευκόν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφήν (καὶ) καθαρός ἐςι. ἔςαι

18. Καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ ἕλκος, καὶ ὑγιασθῇ,

19. καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἕλκους οὐλὴ λευκή, ἢ τηλαυγὴς λευκαίνουσα, ἢ πυῤῥίζουσα, καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ,

20. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις ταπεινοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκήν, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· λέπρα ἐςίν, ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν.

21. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔςιν ἐν αὐτῷ θρὶξ λευκή, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτός, καὶ αὐτὴ ᾖ ἀμαυρά, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας.

22. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· ἁφὴ λέπρας ἐςίν, ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν.

23. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν αὐτοῦ μείνῃ τὸ τηλαύγημα, καὶ μὴ διαχέηται, οὐλὴ τοῦ ἕλκους ἐςί, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς.

24. Καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ κατάκαυμα πυρὸς καὶ γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ ὑγιασθὲν τοῦ κατακαύματος αὐγάζον τηλαυγὲς λευκόν, ὑποπυῤῥίζον, ἢ ἔκλευκον,

25. καὶ ὄψεται αὐτὸ ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλε θρὶξ λευκὴ εἰς τὸ αὐγάζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος, λέπρα ἐςίν, ἐν τῷ κατακαύματι ἐξήνθησε, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· αὐτὸ ἁφὴ λέπρας ἐςίν.

26. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ οὐκ

ἔςιν

v. 9. ἐν τῷ ἀνθρ.) ἐν ἀνθρώπῳ. v. 12. ἐξανθοῦσα ἐξανθήσει) ἀνθοῦσα ἐξανθήσῃ. ibid. ἡ λέπρα) λέπρα. ib. καλύψει) καλύψῃ. v. 15. ὑγιῆ) τὸν ὑγιῆ. v. 17. καὶ καθαρὸς ἔσται) καθαρός ἐςι. v. 20. λέπρα ἐςὶν) ὅτι λέπρα ἐςί. v. 21. ἀφοριεῖ) καὶ ἀφοριεῖ. v. 22. ἐὰν δὲ) addit διαχύσει. v. 24. ὑγιασθὲν) τὸ ὑγιασθέν. v. 25. ὄψεται αὐτό) ὄψεται αὐτόν. ibid. μιανεῖ αὐτό) μιανεῖ αὐτόν.

ἐστιν ἐν τῷ αὐγάζοντι θρὶξ λευκὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρματος, αὐτὸ δὲ ἀμαυρὸν, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας·

27. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· ἀφὴ λέπρας ἐστὶν, ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν.

28. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ αὐγάζον, καὶ μὴ διαχυθῇ ἐν τῷ δέρματι, αὐτὴ δὲ ᾖ ἀμαυρὰ, ἡ οὐλὴ τοῦ κατακαύματός ἐστι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ τοῦ κατακαύματός ἐστι.

29. Καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ ἐὰν γένηται ἐν αὐτοῖς ἀφὴ λέπρας ἐν τῇ κεφαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι,

30. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, ἐν αὐτῇ δὲ θρὶξ ξανθίζουσα λεπτὴ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· θραῦσμά ἐστι, λέπρα (ἐστὶ) τῆς κεφαλῆς, ἢ λέπρα τοῦ πώγωνός ἐστι.

31. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τοῦ
τραύματος θραύσματος, καὶ ἰδοὺ οὐχ ἡ ὄψις ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς
τραύματος τὴν ἀφὴν τοῦ θραύσματος ἑπτὰ ἡμέρας·

32. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος,

33. καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέρμα, τὸ δὲ θραῦσμα οὐ ξυρηθήσεται, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον·

34. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς· καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καθαρὸς ἔσται.

35. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτὸν,

36. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ διακέχυται τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι, οὐκ ἐπισκέψεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς· (ὅτι) ἀκάθαρτός ἐστιν.

37. Ἐὰν δὲ ἐνώπιον αὐτοῦ μείνῃ τὸ θραῦσμα ἐπὶ χώρας, καὶ θρὶξ μέλαινα ἀνατείλῃ ἐν αὐτῷ, ὑγίακε τὸ θραῦσμα, καθαρός ἐστι· καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς.

38. Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ἐὰν γένηται
ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσματα αὔγασμα
αὐγάζοντα λευκαθίζοντα,

39. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσματα αὐγάζοντα λευκαθίζοντα, ἀλφός ἐστι, (καθαρός ἐστιν)· ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καθαρός ἐστι.

40. Ἐὰν δέ τινι μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ, φαλακρός ἐστι, καθαρός ἐστιν

41. ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαδήσῃ ἡ κε-

v. 28. ᾖ ἀμαυρὰ) transposita. ibid. ἡ οὐλὴ) οὐλή. v. 29. ἀνδρὶ καὶ) ἀνδρὶ ἤ. v. 30. ἐστὶν) uncis inclus. deest. v. 31. τραύματος) θραύσματος. bis hoc vers. v. 37. τὸ θραῦσμα ἐπὶ χώρας) transposita. v. 38. αὔγασμα) αὐγάσματα. ibid. λευκαθίζοντα) λευκανθίζοντα, ita passim. v. 39. καθαρός ἐστιν) uncis inclus. desunt.

ἡ κεφαλὴ αὐτῦ, ἀναφάλαντός ἐςι, καθαρός ἐςιν.

42. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτῦ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῦ ἀφὴ λευκὴ ἢ πυῤῥίζυσα, λέπρα ἐςὶν ἐξανθῦσα ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῦ·

43. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἡ ὄψις τῆς ἀφῆς λευκὴ ἢ πυῤῥίζυσα ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτῦ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῦ, ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτῦ,

44. ἄνθρωπος λεπρός ἐςιν, ἀκάθαρτός ἐςι· μιάνσει μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῦ ἡ ἀφὴ αὐτῦ.

45. Καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐςιν ἡ ἀφὴ, τὰ ἱμάτια αὐτῦ ἔςαι παραλελυμένα, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτῦ ἀκατακάλυπτος, καὶ περὶ τὸ ςόμα αὐτῦ περιβαλλέσθω, καὶ ἀκάθαρτος κεκλήσεται·

46. πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας ἂν ᾖ ἡ ἐπ' αὐτῦ ἀφὴ, ἀκάθαρτος ὢν, ἀκάθαρτός ἐςι· κεχωρισμένος καθήσεται, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔςαι αὐτῦ ἡ διατριβή.

47. Καὶ ἱματίῳ ἐὰν γένηται ἐν αὐτῷ ἀφὴ λέπρας, ἐν ἱματίῳ ἐρέῳ, ἢ ἐν ἱματίῳ ςυππυίνῳ,

48. ἢ ἐν ςήμονι, ἢ ἐν κρόκῃ, (ἢ) ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν δέρματι, ἢ ἐν παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι,

49. καὶ γένηται ἡ ἀφὴ χλωρίζυσα ἢ πυρίζυσα ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ ςήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ÷ ἐργασίμῳ" δέρματος, ἀφὴ λέπρας ἐςί· καὶ δείξει τῷ ἱερεῖ,

50. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν, καὶ ἀφοριεῖ ÷ ὁ ἱερεὺς" τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας,

51. καὶ ὄψεται ÷ ὁ ἱερεὺς" τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· ἐὰν δὲ διαχέηται ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ ςήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν ποιηθῇ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐςιν ἡ ἀφὴ, ἀκάθαρτός ἐςι.

52. κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν ςήμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἐρέοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἐὰν γένηται ἡ ἀφή· ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐςιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

53. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ ςήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ·

54. καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ πλυνεῖ ἐφ' ὗ ἐὰν ᾖ ἐπ' αὐτῦ ἡ ἀφὴ, καὶ ἀφοριεῖ ÷ ὁ ἱερεὺς" τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον·

55. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ πλυθῆναι (αὐτῦ) τὴν ἀφὴν, καὶ ἥδε μὴ μετέβαλε τὴν ὄψιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἡ ἀφὴ ὐ διαχέηται, ἀκάθαρτόν ἐςιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐςήρικται ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ ςήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ

56. Καὶ

v. 43. ἀναφαλαντώματι) φαλαντώματι. v. 44. ἐςι, μιανεῖ) ἐςι μιάνσει μιανεῖ. v. 45. αὐτῦ ἔςαι) αὐτῦ ἔςω. ibid. ἀκατακάλυπτος) ἀκάλυπτος. ib. περιβαλλέσθω) περιβαλλέσθω. v. 46. ὅσας ἂν ᾖ ἡ ἐπ' αὐτῦ ἀφὴ) ὅσας ἐὰν ᾖ ἐπ' αὐτὸν ἡ ἀφή. ibid. ἀκάθαρτός ἐςι) ἀκάθαρτος ἔςαι. ib. ἔςαι αὐτῦ) transposita. v. 47. ἐν αὐτῷ ἀφὴ) transposita. πυρίζουσα) πυῤῥίζουσα. v. 52. ἐν ᾧ ἐὰν γένηται) ἐν ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ. ibid. λέπρα, ἐν πυρὶ) λέπρα ἔμμονός ἐςιν, ἐν πυρί. v. 55. αὐτῦ τὴν ἀφὴν) αὐτὸ τὴν ἀφήν. ibid. καὶ ἡ δὲ μὴ μετέβαλε τὴν ὄψιν ἡ ἀφὴ) καὶ ἥδε οὐ μὴ μετέβ. ἡ ἀφὴ τὴν ὄψιν. ib. διαχέηται) διαχεῖται.

56. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ᾖ ἀμαυρὰ
καυθῆ- ἡ ἀφὴ μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτὸ, ἀποῤῥήξει
ναι αὐ- αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τοῦ δέρ-
τὸν ματος, ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς
κρόκης.

ὀφθήσε- 57. Ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ
ται· ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ
σκεύει δερματίνῳ, λέπρα ἐξανθοῦσά
ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ἐν ᾧ ἐστιν
ἡ ἀφή.

58. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ στήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερμάτινον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀφὴ, καὶ πλυθήσεται τοδεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται.

ἀφὴ 59. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱμα-
τίου ἐρέου, ἢ στυππυΐνου, ἢ στήμονος, ἢ κρόκης,
ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου, εἰς τὸ κα-
θαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. οὗτος ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ καθαρισθῇ· καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα,

3. καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἰᾶται ἡ ἀφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ·

4. καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῷ κεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον·

5. καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι·

6. καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτὸ, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι·

7. καὶ περιρανεῖ ἐπὶ τὸν καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἑπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον.

8. Καὶ πλυνεῖ ὁ καθαρισθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ξυρηθήσεται αὐτοῦ πᾶσαν τὴν τρίχα, καὶ λούσεται ἐν ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ διατρίψει ἔξω τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας.

9. Καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ξυρηθήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν πώγωνα, καὶ τὰς ὀφρύας, καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ ξυρηθήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται.

10. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται
δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ πρό- εἰς
βατον ἓν ἐνιαύσιον ἄμωμον, καὶ τρία δέ-
κατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμέ-
νης ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν·

11. καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς καθαρίζων τὸν ἄνθρω-

v. 56. μετὰ τὸ καυθῆναι αὐτὸν) μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτό. ibid. hoc ordine legit Cod. Rom. ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης, ἢ ἀπὸ τοῦ δέρματος. v. 57. ὀφθήσεται) ὀφθῇ ἔτι. v. 58. καθαρὸν) καὶ καθαρόν. v. 59. νόμος ἀφὴ) νόμος ἀφῆς. ibid. ἱματίου, ἢ στήμονος) ἱματίου ἐρέου, ἢ στυππυΐνου, ἢ στήμονος. CAP. XIV. v. 6. κεκλωσμένον κόκ.) κλωστὸν κόκκινον. v. 7. περιρανεῖ) περιῤῥανεῖ. v. 9. ὀφρύας) ὀφρῦς. v. 10. ἐνιαυσίους ἀμώμους) transposita. ibid. εἰς ἐνιαύσιον ἄμ.) ἄμωμον ἐνιαύσιον. v. 11. καθαρίζων) ὁ καθαρίζων.

ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον καὶ ταῦτα ἔναντι Κυρίου, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

12. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, καὶ
αὐτὸ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίου.

13. Καὶ σφάξουσι τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, ᾧ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ἔστι γὰρ τὸ περὶ ἁμαρτίας, ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελείας ἐστὶ τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ἐστί.

14. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ·

15. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς κοτύλης τοῦ ἐλαίου, ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστεράν·

16. καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς ἀριστερᾶς, καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς ※ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις ἔναντι Κυρίου.

17. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας·

18. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαρισθέντος, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου.

19. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ (ἀκαθάρτου τοῦ) καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ· καὶ μετὰ τοῦτο σφάξει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα·

20. καὶ οἴσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρισθήσεται.

21. Ἐὰν δὲ πένηται, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ, καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν,

22. καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς ἢ περιστερῶν, ὅσα εὗρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ· καὶ ἔσται ἡ μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἡ μία εἰς ὁλοκαύτωμα·

23. καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι Κυρίου.

24. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου.

25. Καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν τῆς πλημμελείας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ τοῦ καθαριζομένου, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς

v. 12. ἀφοριεῖ αὐτὸ) ἀφοριεῖ αὐτά. v. 13. ᾧ σφάζουσι) οὗ σφάζουσι. v. 16. χειρὸς τῆς) χειρὸς αὐτοῦ τῆς. ibid. ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ) ῥανεῖ τῷ. v. 17. τὸ ἐν τῇ χ.) τὸ ὂν ἐν τῇ χειρί. v. 19. uncis inclusa non habet Cod. Rom. v. 20. οἴσει) ἀνοίσει. v. 22. ἢ δύο) καὶ δύο. ibid. νεοσσὰς) νεοσσούς. v. 25. ἀμνὸν τῆς πλ.) ἀμνὸν τὸν τῆς πλ. ibid. τοῦ δεξιοῦ τοῦ καθαρ.) transposita.

χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ.

26. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστερὰν,

27. καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ ἀριστερᾷ ἑπτάκις ἔναντι Κυρίου·

28. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας·

29. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου, τὸ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζομένου καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου.

30. Καὶ ποιήσει μίαν ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν νεοσσῶν τῶν περιστερῶν, καθότι εὗρεν αὐτοῦ ἡ χεὶρ,

31. τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα, σὺν τῇ θυσίᾳ· καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ καθαριζομένου ἔναντι Κυρίου.

32. Οὗτος ὁ νόμος ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἁφὴ λέπρας, καὶ τοῦ μὴ εὑρίσκοντος τῇ χειρὶ αὐτοῦ εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ.

33. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ ※ πρὸς Ἀαρὼν, λέγων·

34. ὡς ἂν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήσει, καὶ δώσω ἁφὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγκλήτου ὑμῖν,

35. καὶ ἥξει τινὸς αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ ἀναγγείλῃ τῷ ἱερεῖ, λέγων· ὥσπερ ἁφὴ ἑώραταί μοι ἐν τῇ οἰκίᾳ· μου

36. καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν, πρὸ τοῦ εἰσελθόντα ἰδεῖν τὸν ἱερέα τὴν ἁφὴν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρ- οἰκίαν
τα γένηται, ὅσα ἐὰν ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν·

37. καὶ ὄψεται τὴν ἁφὴν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλάδας χλωριζούσας, ἢ πυῤῥιζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινοτέρα τῶν τοίχων·

38. καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ∼ ὁ ἱερεὺς" τὴν οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας.

39. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται ÷ τὴν οἰκίαν", καὶ ἰδοὺ (οὐ) διεχύθη ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας.

40. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἁφὴ, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον·

41. καὶ ἀποξύσουσι τὴν οἰκίαν ἔσωθεν κύκλῳ, καὶ ἐκχεοῦσι τὸν χοῦν ※ ὃν ἀπέξυσαν, ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον·

42. καὶ λήψονται λίθους ÷ ἀπεξυσμένους" ἑτέρους, καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ στερεὰς
τῶν

v. 29. καθαριζομένου) καθαρισθέντος. v. 30. μίαν τῶν) μίαν ἀπὸ τῶν. ibid. νεοσσῶν) νοσσῶν. v. 32. ἁφὴ λέπρας) ἁφὴ τῆς λέπρας. v. 35. ἀναγγείλῃ) ἀναγγελεῖ. ibid. ἑώραταί μου) ἑώραταί μοι. v. 36. ἰδεῖν τὸν ἱερέα τὴν οἰκίαν) τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἁφήν. ibid. ὅσα ἐὰν) ὅσα ἄν. v. 37. ἁφὴν,) addit καὶ ἰδὲ ἡ ἁφή. ibid. χλωριζούσας,) addit ἢ πυῤῥιζούσας. v. 39. καὶ ἰδοὺ οὐ) οὐ deest. v. 41. ἀποξύσουσι τὴν οἰκίαν) transposita. ibid. τὸν χοῦν) addit τὸν ἀπεξυσμένον. v. 42. στερεοὺς) ἑτέρους.

τῶν λίθων· καὶ χοῦν ἕτερον λήψονται, καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν.

43. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἁφὴ, καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι,

44. καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐςιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐςι.

45. Καὶ καθελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

46. Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφωρισμένη ἐςὶν, ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

47. καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ÷ καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας˙· καὶ ὁ ἔσθων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ∼ καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας˙.

48. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἴδῃ, καὶ ἰδοὺ (οὐ) διαχύσει οὐ διαχεῖται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη ἡ ἁφή·

49. καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν οἰκίαν δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον·

50. καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς σκεῦος ὀςράκινον ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι·

51. καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν, καὶ βάψει αὐτὸ εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγμένου ἐφ᾽ ὕδατι ζῶντι, καὶ περιρανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἑπτάκις·

52. καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῷ ὑσσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κεκλωσμένῳ κοκκίνῳ·

53. καὶ ἐξαποςελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἔξω πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαρὰ ἔςαι.

54. Οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἁφὴν λέπρας, καὶ θραύσματος,

55. καὶ τῆς λέπρας ἱματίου καὶ οἰκίας,

56. καὶ οὐλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγάζοντος,

57. καὶ τοῦ ἐξηγήσασθαι ᾗ ἡμέρᾳ ἀκάθαρτον, καὶ ᾗ ἡμέρᾳ καθαρισθήσεται· οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

ΚΕΦ. ΙΕʹ. XV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· ἀνδρὶ ἀνδρὶ ᾧ ἐὰν γένηται ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀκάθαρτός ἐςι. ἔςαι

3. Καὶ οὗτος ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ· ῥέων γόνον ἐκ σώματος αὐτοῦ ἐκ τῆς ῥύσεως, ἧς συνέςηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως, αὕτη ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ· πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτοῦ, ᾗ συνέςηκε τὸ σῶμα

 αὐτοῦ

v. 43. ἁφὴ) ἡ ἁφή. v. 48. ἰδοὺ οὐ) οὐ deest. v. 51. περιρανεῖ) περιῤῥανεῖ. v. 53. ἔξω πόλεως) ἔξω τῆς πόλεως. CAP. XV. v. 2. αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔςαι) αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐςι.

αὐτῦ διὰ τῆς ῥύσεως, ἀκαθαρσία αὐτῦ ἐςι.

4. Πᾶσα κοίτη, ἐφ' ᾗ ἂν κοιμηθῇ
ἐςὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτος ἔςαι· καὶ πᾶν σκεῦος, ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτον ἔςαι.

5. Καὶ ἄνθρωπος, ὃς ἂν ἅψηται τῆς κοίτης αὐτῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ λέσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

6. καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῦ σκεύους, ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ὁ γονοῤῥυὴς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ λέσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

7. καὶ ὁ ἁπτόμενος χρωτὸς τῦ γονοῤῥυῦς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λέσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

προσεγ- 8. ἐὰν δὲ προσσιελίσῃ ὁ γονοῤῥυὴς ἐπὶ
γίσῃ τὸν καθαρὸν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας.

9. Καὶ (ἐπὶ) πᾶν ἐπίσαγμα ὄνυ, ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ὁ γονοῤῥυὴς, ἀκάθαρτον ἔςαι ἕως ἑσπέρας.

ὃς ἐὰν 10. Καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος ὅσα ἂν ᾖ ὑποκάτω αὐτῦ, ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

11. καὶ ὅσων ἐὰν ἅψηται ὁ γονοῤῥυὴς, καὶ τὰς χεῖρας ✕ αὐτῦ ὐ νένιπται ὕδατι, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

12. καὶ σκεῦος ὀςράκινον ὓ ἐὰν ἅψηται ὁ γονοῤῥυὴς, συντριβήσεται· καὶ σκεῦος ξύλινον νιφήσεται ὕδατι, καὶ καθαρὸν ἔςαι.

13. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ὁ γονοῤῥυὴς ἐκ τῆς ῥύσεως αὐτῦ, καὶ ἐξαριθμήσεται ἑαυτῷ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτῦ, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτῦ ὕδατι ζῶντι, καὶ καθαρὸς ἔςαι.

14. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται ἑαυτῷ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιςερῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ ἔναντι Κυρίυ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ, καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ.

15. Καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς, μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίυ περὶ τῆς ῥύσεως αὐτῦ.

16. Καὶ ἄνθρωπος, ᾧ ἐὰν ἐξέλθῃ ἐξ ὃς
αὐτῦ κοίτη σπέρματος, καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας·

17. καὶ πᾶν ἱμάτιον, καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ὃ ἐὰν ᾖ ἐπ' αὐτὸ κοίτη σπέρματος, καὶ πλυθήσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτον ἔςαι ἕως ἑσπέρας.

18. Καὶ γυνὴ ἐὰν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ λούσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως ἑσπέρας.

19. Καὶ

V. 4. ἐφ' ᾗ ἂν κ. ἐπ' αὐτῇ) ἐφ' ἧς ἂν κ. ἐπ' αὐτῆς. V. 5. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. V. 7. χρωτὸς) τῦ χρωτός. V. 8. προσεγγίσῃ) προσσιελίσῃ. ibid. τὰ ἱμάτια) addit αὐτῦ. V. 9. καὶ ἐπὶ πᾶν) καὶ πᾶν. ibid. ἂν καθίσῃ) ἂν ἐπιβῇ. V. 10. ὃς ἐὰν) ὅσα ἄν. V. 11. νένιπται) addit ὕδατι. V. 12. ὃ ἐὰν) ὃ ἄν. V. 13. ἐξαριθμήσεται ἑαυτῷ) ἐξαριθμηθήσεται αὐτῷ. ibid. καθαρισμὸν) addit αὐτῦ. V. 14. νεοσσοὺς) νοσσούς. ita passim. V. 15. περὶ τῆς ῥύσ.) ἀπὸ τῆς ῥύσεως. V. 16. ὃς ἐὰν) ᾧ ἄν. V. 17. ἐφ' ὃ ἐὰν) ἐφ' ὃ ἄν.

19. Καὶ γυνὴ ἥτις ἐὰν ᾖ ῥέουσα αἵματι, ἔσαι ἡ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς, ἑπτὰ ἡμέρας ἔσω ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·

ἐὰν 20. καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν κοιτάζηται ἐπ' αὐτὸ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπικαθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσαι.

21. Καὶ πᾶς ὃς ἐὰν ἅψηται τῆς κοίτης αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·

22. καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος παντὸς σκεύους, οὗ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·

23. ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς οὔσης, ἢ ἐπὶ τοῦ σκεύους, οὗ ἐὰν αὐτὴ κάθηται ἐπ' αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ ἅπτεσθαι αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

24. Ἐὰν δὲ κοίτῃ τις κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ᾗ ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι.

25. Καὶ γυνὴ ἐὰν ῥέῃ ῥύσει αἵματος ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἄφεδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι·

πᾶσαν κοίτην 26. καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς, κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἔσαι αὐτῇ· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσαι κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφέδρου αὐτῆς

27. πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

28. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμήσεται αὐτῇ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθήσεται.

29. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περισερῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

30. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς.

31. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιαίνειν αὐτοὺς τὴν σκηνήν μου τὴν ἐν αὐτοῖς.

32. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονοῤῥυοῦς, καὶ ἐάν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥσε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ,

v. 19. ἥτις ἐὰν ᾖ) ἥτις ἂν ᾖ. ibid. αἵματι, ἔσαι) αἵματι, καὶ ἔσαι. ib. ἔσω ἐν τῇ) ἔσαι ἐν τῇ. v. 20. καὶ ἐὰν ἐφ') καὶ πᾶν ἐφ' v. 21. ὃς ἐὰν) ὃς ἂν. v. 23. οὗ ἐὰν αὐτὴ κάθηται) οὗ ἐὰν καθίσῃ. ibid. ἐν δὲ τῷ ἅπτ.) δὲ abest. v. 24. τις κοιμηθῇ) transposita. ibid. καὶ ἀκάθαρτος) καὶ deest. ib. ἐπ' αὐτῆς) ἐπ' αὐτῇ. v. 25. ἀφέδρου ἀκάθαρτος ἔσαι) ἀφέδρου αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος. v. 26. καὶ πᾶσαν κοίτην) καὶ πᾶσα κοίτη. ibid. ἐφ' ἣν) ἐφ' ἧς. v. 29. λήψεται δύο) λήψεται αὐτὴ δύο. v. 31. ἀκαθαρσίαν) addit αὐτῶν.

33. καὶ τῇ αἱμοῤῥοούσῃ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονοῤῥυὴς ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ (ἐν) τῷ ἀνδρὶ, ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἀποκαθημένης.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν, ἐν τῷ προσάγειν αὐτοὺς ~ πῦρ ἀλλότριον" ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν.

2. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, (λέγων·) λάλησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ~ τοῦ μαρτυρίου", καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου.

εἰσπορευέσθωσαν

3. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον· ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὁλοκαύτωμα.

4. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ κίδαρις περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται· (ἁγίασμά ἐστι) καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται αὐτά.

5. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα.

6. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

7. Καὶ λήψεται τοὺς δύο χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

8. καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρους· κλῆρον ἕνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ.

9. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας·

10. καὶ τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, ÷ ἀφήσει αὐτὸν" εἰς τὴν ἔρημον.

11. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ (καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μόνον), καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ σφάξει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ.

12. Καὶ λήψεται τὸ πυρεῖον πλῆρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, τοῦ ἀπέναντι Κυρίου, καὶ πλήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,

13. καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι Κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται.

14. Καὶ

v. 33. αὐτῆς, ὁ γονοῤῥ.) αὐτῆς καὶ ὁ γονοῤῥυής. ibid. καὶ ἐν τῷ ἀνδρὶ) ἐν deest. CAP. XVI. v. 2. (λέγων) abest. ibid. εἰσπορευέσθωσαν) εἰσπορευέσθω. v. 4. καὶ κίδαρις περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται· ἁγίασμά ἐστι· καὶ) καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἅγιά ἐστι. καὶ. v. 8. χιμάρους) addit κλήρους. v. 10. ἀφήσει) καὶ ἀφήσει. v. 11. τὸν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μόνον, καὶ) αὐτοῦ, καὶ. ibid. περὶ αὐτοῦ) περὶ ἑαυτοῦ. ib. οἴκου αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ibid. τὸν περὶ τ. ἁ. τὸν αὐτοῦ) τὸν utroque loco deest.

14. Καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατ' ἀνατολάς· κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ.

15. Καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, τὸν περὶ τοῦ λαοῦ
εἰσοίσει
~ ἔναντι Κυρίου"· καὶ οἴσει (ἀπὸ) τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τοῦ μόσχου· καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου.

16. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πα-
αὐτοῦ
σῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ οὕτως ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν.

17. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου αὐ-
ὡς
τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς (υἱῶν) Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὂν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλά-
ἀπ'
σεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ λήψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμάρου, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ·

19. καὶ ῥανεῖ ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἑπτάκις, καὶ καθαριεῖ αὐτό, καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

20. Καὶ συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον, ÷ καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ"· καὶ προσάξει (Ἀαρὼν) τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα·

21. καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς δύο χεῖ-
προσάξει
ρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου ÷ τοῦ ζῶντος", καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον·

22. καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον.

23. Καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ.

24. καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕ-
δατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐνδύσεται τὴν στο- ἐκδύσεται
λὴν αὐτοῦ καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὁλοκάρπωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὁλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ, (ὡς περὶ τῶν ἱερέων)·

25. καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

26. Καὶ

v. 15. περὶ τῆς ἁμαρτίας) τῆς deest. ibid. καὶ οἴσει ἀπὸ τοῦ) καὶ εἰσοίσει τοῦ. v. 16. ἁμαρτιῶν αὐτοῦ) ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 17. ὡς ἂν) ἕως ἄν. ibid. περὶ αὐτοῦ) περὶ ἑαυτοῦ. v. 18. ἀπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 19. ῥανεῖ ἐπ' αὐτοῦ) ῥανεῖ ἐπ' αὐτό. ibid. υἱῶν) τῶν υἱῶν. v. 20. Ἀαρὼν) deest. v. 21. προσάξει) ἐπιθήσει. v. 24. ἐκδύσεται) ἐνδύσεται. ibid. τὸ ὁλοκάρπωμα αὐτοῦ) τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ. ib. καὶ τοῦ οἴκου) καὶ περὶ τοῦ οἴκου. ib. αὐτοῦ, ὡς) αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ, ὡς.

26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφεσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν.

27. Καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν τὸ αἷμα εἰσηνέχθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν, καὶ τὰ κρέα αὐτῶν, καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν·

28. ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν.

29. Καὶ ἔσται ⁒ τοῦτο" ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ταπεινώσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε. ὁ αὐτόχθων, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν·

ταπει-
νώσατε

30. ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, καθαρίσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ἔναντι Κυρίου, καὶ καθαρισθήσεσθε·

31. σάββατα σαββάτων (ἀνάπαυσις αὕτη) ἔσται ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον.

32. Ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρίσωσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσουσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν·

33. καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς ἐξιλάσεται.

34. Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον, ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν· ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιηθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ ἐνετείλατο Κύριος, λέγων·

3. ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, (ἢ τῶν προσηλύτων ἢ τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν,) ὃς ἂν σφάξῃ μόσχον, ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς,

4. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ⁒ μὴ ἐνέγκῃ, ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον Κυρίῳ ~ Κυρίου
δεκτὸν, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ὃς ἂν ~
σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς ~
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου" μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ, ~
ὥστε (μὴ) προσενέγκαι δῶρον Κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου, (καὶ) λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ αἷμα· αἷμα ἐξέχεεν, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς·

5. ὅπως

v. 29. ἑβδόμῳ, ταπεινώσατε) ἑβδόμῳ δεκάτῃ τοῦ μηνός· ταπεινώσετε. v. 32. τελειώσουσι) τελειώσωσι. v. 34. καθάπερ) καθὰ. CAP. XVII. v. 2. πάντας τοὺς υἱοὺς) τοὺς abest. v. 3. ἢ τῶν προσκειμ.) ἢ deest. ibid. ὃς ἂν) ὃς ἐὰν. v. 4. σωτ. κυρίου) σωτ. κυρίῳ. ibid. ὥστε μὴ) μὴ deest. ib. δῶρον κυρίῳ) δῶρον τῷ κυρίῳ. ib. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. ita quoque versu nono & decimo quarto.

5. ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν, ὅσας ἂν αὐτοὶ σφάξωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσουσιν αὐτὰ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ θύσουσι θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ αὐτά.

6. Καὶ προσχεεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ~ κύκλῳ ἀπέναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

ἐπὶ * θύρας 7. Καὶ οὐ θύσουσιν ἔτι τὰς * θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν· νόμιμον αἰώνιον ἔσται ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

8. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ (τῶν υἱῶν) τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν ποιήσῃ ὁλοκαύτωμα ἢ θυσίαν,

9. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ἐξολεθρευθήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

10. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα, καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔσθουσαν τὸ αἷμα, καὶ ἀπο-
αὐτοῦ λῶ αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

11. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι, καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα
αὐτοῦ αὐτὸ ἀντὶ τῆς ψυχῆς ἐξιλάσεται.

12. Διὰ τοῦτο εἴρηκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν οὐ φάγεται αἷμα, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν οὐ φάγεται αἷμα.

13. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν θηρεύσῃ θήρευμα, θηρίον ἢ πετεινὸν, ὃ ἔσθεται, καὶ ἐκχεεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ καλύψει αὐτὸ τῇ γῇ·

14. ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι. Καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· αἷμα πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι· πᾶς ὁ ἔσθων αὐτὸ, ἐξολεθρευθήσεται.

15. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον, ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸς ἔσται·

16. ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ μὴ λούσηται ὕδατι, καὶ λήψεται ἀνόμημα αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΗ΄. XVIII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν·

3. κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳκήσατε ἐπ' αὐτῆς, οὐ ποιήσετε, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα

v. 5. σφάξωσιν) σφάξουσιν. v. 7. ἐπὶ τὰς θύρας) ἔτι τὰς θυσίας. v. 8. καὶ ἀπὸ τῶν) ἢ ἀπὸ τῶν. v. 9. ἐπὶ τὴν θύραν) καὶ ἐπὶ τὴν θ. v. 10. Ἰσρ. τῶν) Ἰσραὴλ ἢ τῶν. ibid. λαοῦ αὐτοῦ) λαοῦ αὐτῆς. v. 11. ἀντὶ τῆς ψυχῆς) τῆς deest. v. 13. Ἰσρ. καὶ τῶν) Ἰσραὴλ, ἢ τῶν. ibid. αἷμα αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. CAP. XVIII. v. 3. γῆς Αἰγύπτου) γῆς deest.

γῆς Χαναὰν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε·

4. τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε, πορεύεσθαι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Φυλάξασθε 5. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά· ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

6. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα
οἰκεῖα οἰκεῖον σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσετε, ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην· ἐγὼ Κύριος.

7. Ἀσχημοσύνην πατρός σου καὶ ἀσχημοσύνην μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· μήτηρ γάρ σου ἐστὶν, (καὶ) οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

8. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· ἀσχημοσύνη πατρός σου ἐστίν.

9. Ἀσχημοσύνην τῆς ἀδελφῆς σου ἐκ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου, ἐνδογενοῦς ἢ γεγεννημένης (ἢ) ἔξω, οὐκ ἀποκαλύ-
αὐτῆς ψεις ἀσχημοσύνην αὐτῶν.

10. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου ἢ θυγατρὸς θυγατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, ὅτι σὴ ἀσχημοσύνη ἐστίν.

11. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· ὁμοπατρία ἀδελφή σου ἐστὶν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

12. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· οἰκεία γὰρ πατρός σου ἐστίν.

13. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· οἰκεία γὰρ μητρός σου ἐστίν.

14. Ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ τοῦ πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃ· συγγενὴς γάρ σου ἐστίν.

15. Ἀσχημοσύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις· γυνὴ γὰρ υἱοῦ σου ἐστὶν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

16. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφοῦ σου οὐκ ἀποκαλύψεις· ἀσχημοσύνη (γάρ) γυνὴ
ἀδελφοῦ σου ἐστίν.

17. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς οὐκ ἀποκαλύψεις· τὴν θυγατέρα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ τὴν θυγατέρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς οὐ λήψῃ, ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν· οἰκεῖαι γάρ σου εἰσὶν, ἀσέβημά ἐστι.

18. Γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆς οὐ λήψῃ ἀντίζηλον, ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ, ἔτι ζώσης αὐτῆς.

19. Καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς οὐ προσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

20. Καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου οὐ δώσεις κοίτην σπέρματός σου, τοῦ ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτήν.

21. Καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι, καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος.

22. Καὶ

v. 3. καὶ ἐν τοῖς νομ.) ἐν abest. v. 4. πορεύεσθαι) πορεύεσθε. v. 5. Φυλάξασθε) Φυλάξεσθε. ibid. ποιήσας) addit αὐτά. v. 6. προσελεύσετε) προσελεύσεται. v. 7. καὶ οὐκ) καὶ deest. v. 9. γεγεννημένης ἢ) transposita. ibid. αὐτῆς) αὐτῶν. v. 10. θυγατρὸς οὐκ) θυγατρὸς θυγατρός σου οὐκ. ibid. ὅτι ἀσχ.) ὅτι σὴ ἀσχ. v. 12. & 13. οἰκεία γὰρ μητρός σου ἐστίν) *Cod. Rom.* supplet quemadmodum à *Cl. Grabe* factum. v. 16. γυνὴ γὰρ ἀδ.) ἀσχημοσύνη ἀδελφοῦ. v. 19. οὐ προσελεύσῃ) οὐκ εἰσελεύσῃ.

22. Καὶ μετὰ ἄρσενος οὐ κοιμηθήσῃ κοίτην γυναικός· βδέλυγμα γάρ ἐστι.

23. Καὶ πρὸς πᾶν τετράπουν οὐ δώσεις κοίτην σου εἰς σπερματισμὸν, ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτό· καὶ γυνὴ οὐ στήσεται πρὸς πᾶν τετράπουν βιβασθῆναι· μυσαρὸν γάρ ἐστι.

24. Μὴ μιαίνεσθε ἐν πᾶσι τούτοις· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἐμιάνθησαν τὰ ἔθνη, ἃ ἐγὼ ἐξαποστελῶ πρὸ προσώπου ὑμῶν·

25. καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ, καὶ ἀνταπέ-
αὐτῶν δωκα ἀδικίαν αὐτῆς δι᾽ αὐτὴν, καὶ προσ-
ἐγκατα- ώχθισεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπ᾽
λελειμ- αὐτῆς.
μένοις

26. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ νόμιμά μου, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ οὐ ποιήσετε ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, ὁ ἐγχώριος, ἢ ὁ προσήλυτος ὁ προσγενόμενος ἐν ὑμῖν.

27. Πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, οἱ ὄντες πρότεροι ὑμῶν, καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ.

28. Καὶ ἵνα μὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ, ἐν τῷ μιαίνειν ὑμᾶς αὐτὴν, ὃν τρόπον προσώχθισεν ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς πρὸ ὑμῶν·

29. ὅτι πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἐξολεθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.

30. Καὶ φυλάξετε τὰ προστάγματά μου, ὅπως μὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, * ἃ γέγονε ἀνόμων
πρὸ τοῦ ὑμᾶς, καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν * ὃ
αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΚΕΦ. ΙΘ΄. XIX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον πάσῃ τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

3. Ἕκαστος πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

4. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

5. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου
τῷ Κυρίῳ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. δεκάτην

6. Ἧ ἂν ἡμέρᾳ θύσετε, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον· καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

7. Ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, οὐ δεχθήσεται.

8. ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ, ἁμαρτίαν λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίου ἐβεβήλωσε· καὶ ἐξολεθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἔσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.

9. Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν

v. 22. κοίτην γυναικὸς) κοίτην γυναικείαν. v. 23. κοίτην) τὴν κοίτην. v. 24. ἐξαποστελῶ) ἐξαποστέλλω. v. 25. ἐμιάνθη) ἐξεμιάνθη. ibid. αὐτῶν δι᾽ αὐτὴν) αὐτοῖς δι᾽ αὐτήν. ib. ἐν τοῖς ἐγκαταλελειμμένοις) τοῖς ἐγκαθημένοις. v. 26. νόμιμά μου) adjicit, καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου. ibid. ἢ ὁ προσήλ. ὁ προσγεν.) καὶ ὁ προσγεν. προσήλ. v. 27. πρότεροι ὑμῶν) πρότερον ὑμῶν, καί. v. 28. ἐν τοῖς ἔθν.) ἐν deest. v. 29. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. ibid. ἐξολεθρευθήσονται) ἐξολοθρευθήσονται. v. 30. ἀνόμων) νομίμων. ibid. ὃ γέγονε) ἃ γέγονε. ib. ἐγὼ Κύριος) ὅτι ἐγὼ κύριος. CAP. XIX. v. 2. ἐγὼ ἅγιος) transposita. v. 3. πατέρα αὐτοῦ) addit καὶ μητέρα αὐτοῦ. v. 5. δεκάτην) δεκτήν. v. 8. ἐξολεθρευθήσονται) ἐξολοθρευθήσονται. v. 9. γῆς ὑμῶν,) subjicit οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν.

μὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις·

10. καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυγήσεις, οὐδὲ τὰς ῥῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

σὺ 11. Οὐ κλέψετε, καὶ οὐ ψεύσεσθε, οὐδὲ συκοφαντήσει ἕκαστος τὸν πλησίον.

12. Καὶ οὐκ ὀμεῖσθε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ, καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν· ἐγώ ~ εἰμι" Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

13. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐχ ἁρπάσεις, καὶ οὐ μὴ κοιμηθήσεται ὁ μισθὸς τοῦ μισθίου παρὰ σοὶ ἕως πρωΐ.

14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφὸν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προθήσεις σκάνδαλον· καὶ φοβηθήσῃ (Κύριον) τὸν Θεόν σου· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ⸆ ὁ Θεὸς ὑμῶν".

15. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ
οὐ λήψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, οὐδὲ θαυμάσῃς πρόσωπον δυνάστου· ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου.

16. Οὐ πορεύσῃ δόλῳ ἐν τῷ ἔθνει σου· οὐκ ἐπιστήσῃ ἐφ' αἵματι τοῦ πλησίον σου· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ⸆ ὁ Θεὸς ὑμῶν".

17. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῇ διανοίᾳ σου· ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.

18. Καὶ οὐκ ἐκδικᾶταί σου ἡ χείρ, καὶ οὐ μηνιεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· ἐγώ (εἰμι) Κύριος.

19. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε· τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ, καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς διάφορον, καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον ⸆ κίβδηλον" οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ.

20. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς κοίτην σπέρματος, καὶ αὕτη οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ, καὶ αὕτη λύτροις οὐ λελύτρωται, ἢ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπὴ ἔσται ⸆ αὐτοῖς"· οὐκ ἀποθανοῦνται, ὅτι οὐκ ἀπηλευθερώθη.

21. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, κριὸν πλημμελείας·

22. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας ἔναντι Κυρίου περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, ἣν ἥμαρτεν.

23. Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ⸆ ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν", καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ, τὸν καρπὸν αὐτοῦ· τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικάθαρτον, οὐ βρωθήσεται·

24. καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ·

25. ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννή-

V. 11. οὐ συκ.) οὐδὲ συκ. V. 12. τὸ ὄνομα τοῦ) τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ. ibid. ἐγὼ Κύριος) ἐγώ εἰμι κύριος. V. 13. ἁρπάσεις) ἁρπᾷ. ibid. τοῦ μισθίου παρὰ) τοῦ μισθωτοῦ σου παρὰ. V. 14. προθήσεις) προσθήσεις. V. 15. οὐ θαυμ.) οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς. V. 16. ἐφ' αἵματι) ἐφ' αἷμα. V. 20. αὕτη οἰκέτις) αὕτη ἡ οἰκέτις. V. 23. καταφυτεύσητε) καταφυτεύσετε. ibid. τρία ἔτη) ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη. ib. ἀπερικάθαρτον) ἀπερικάθαρτος.

γεννήματα αὐτοῦ· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ οὐκ οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε. ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε

27. Οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φθερεῖτε τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν.

28. Καὶ ἐντομίδας ἐπὶ ψυχῆς οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

29. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτήν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ ἡ γῆ ἐμπλησθήσεται ἀνομίας.

30. Τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγώ (εἰμι) Κύριος.

31. Οὐκ ἐπακολουθήσεσθε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαοιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε, ἐκμιανθῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

32. Ἀπὸ προσώπου πολιοῦ ἐξαναστήσῃ, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

33. Ἐὰν δέ τις προσέλθῃ προσήλυτος ὑμῖν ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν·

34. ὡς αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτὸν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

35. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμίοις καὶ ἐν ζυγοῖς·

36. ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια, ※ καὶ οἰφὶ δίκαιον, καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται ὑμῖν· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

37. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον μου καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά· ἐγώ (εἰμι) Κύριος (ὁ Θεὸς ὑμῶν.) φυλάξασθε

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις· ἐάν τις ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ ἀπὸ τῶν προσγεγενημένων προσηλύτων ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὃς ἂν δῷ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι, θανάτῳ θανατούσθω· τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις.

3. Καὶ ἐγὼ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ ἀπολῶ αὐτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὅτι τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἄρχοντι, ἵνα μιάνῃ τὰ ἅγιά μου, καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τῶν ἡγιασμένων μοι.

4. Ἐὰν δὲ ὑπερόψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἐν τῷ δοῦναι αὐτὸν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι, τοῦ μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν·

5. καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ,

v. 26. ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε) ὀρνιθοσκοπήσεσθε. v. 28. ἐπὶ ψυχῆς οὐ ποιήσετε) οὐ ποιήσετε ἐπὶ ψυχῇ. ibid. ἐγὼ Κύριος) ἐγώ εἰμι κύριος. v. 29. ἐμπλησθήσεται) πλησθήσεται. v. 31. ἐπακολουθήσεσθε) ἐπακολουθήσετε. v. 33. προσήλυτος ὑμῖν) transposita. v. 34. αὐτόχθων) præmittit ὁ. v. 36. ἔσται ὑμῖν) ἔσται ἐν ὑμῖν. v. 37. φυλάξασθε) φυλάξεσθε. CAP. XX. v. 2. ἢ τῶν προσγεγενημένων) ἢ ἀπὸ τῶν γεγενημένων. ibid. ἐν τῷ Ἰσρ.) τῷ deest. ib. δῷ ἀπὸ τοῦ) δῷ τοῦ. v. 4. ἄρχοντι μὴ) ἄρχοντι τοῦ μή.

αὐτοῦ, καὶ ἀπολῶ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς ὁμονοοῦντας αὐτῷ, ὥστε ἐκπορνεύειν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρχοντας, ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.

ἐὰν 6. Καὶ ψυχὴ ἣ ἂν ἐπακολουθήσῃ ἐγ-
γαστριμύθοις ἢ ἐπαοιδοῖς, ὥστε ἐκπορνεῦ-
σαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπιστήσω τὸ πρόσω-
πόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐκείνην, καὶ ἀ-
αὐτοῦ πολῶ αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

7. Καὶ ἁγιασθήσεσθε, καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἅγιός εἰμι.

8. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά· ἐγὼ Κύριος (ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς.

9. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς εἴπῃ κακῶς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατέσθω· πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ κακῶς εἶπεν, ἔνοχος ἔσται.

10. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν μοιχεύσηται γυναῖκα ἀνδρὸς, ἢ ὃς ἂν μοιχεύσηται γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, θανάτῳ θανατέσθωσαν, ὁ μοιχεύων καὶ ἡ μοιχευομένη.

11. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπεκάλυψε, θανάτῳ θανατέσθωσαν ἀμφότεροι, ἔνοχοί εἰσι.

12. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ νύμφης αὐτοῦ, θανάτῳ θανατέσθωσαν ἀμφότεροι· ἠσεβήκασι (γὰρ), ἔνοχοί εἰσι.

13. Καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἄρσενος
ἐποίησεν κοίτην γυναικὸς, βδέλυγμα ἐποίησαν ἀμ-
φότεροι· θανάτῳ θανατέσθωσαν, ἔνοχοί εἰσιν.

14. Ὃς ἂν λάβῃ γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, ἀνόμημά ἐστιν· ἐν πυρὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν καὶ αὐτὰς, καὶ οὐκ ἔσται ἀνόμημα ἐν ὑμῖν.

15. Καὶ ὃς ἂν δῷ κοιτασίαν αὐτοῦ ἐν τετράποδι, θανάτῳ θανατέσθω, καὶ τὸ τετράπουν ἀποκτενεῖτε.

16. Καὶ γυνὴ ἥτις προσελεύσεται πρὸς πᾶν κτῆνος βιβασθῆναι αὐτὴν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀποκτενεῖτε τὴν γυναῖκα καὶ τὸ κτῆνος· θανάτῳ θανατέσθωσαν, ἔνοχοί εἰσιν.

17. ὃς ἂν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐκ πατρὸς αὐτοῦ ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἴδῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ αὕτη ἴδῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ, ὄνειδός ἐστιν, ἐξολεθρευθήσονται ἐνώπιον υἱῶν γένους αὐτῶν· ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἁμαρτίαν κομιοῦνται.

18. Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς ἀποκαθημένης, καὶ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, τὴν πηγὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψε, καὶ αὕτη ἀπεκάλυψε τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος αὐτῆς, ἐξολεθρευθήσονται ἀμφότεροι ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν.

19. Καὶ ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρός
σου καὶ ἀδελφῆς μητρός σου οὐκ ἀποκα-
λύψεις· τὴν γὰρ οἰκειότητα ἀπεκάλυψεν, ἀπεκά-
ἁμαρτίαν αὐτῶν ἀποίσονται. λυψας

20. ※ Καὶ ἄνθρωπος, ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ

v. 6. ἐὰν) ἣ ἂν. ibid. λαοῦ αὐτοῦ) λαοῦ αὐτῆς. v. 7. ὅτι ἐγὼ Κ. ὁ Θ. ὑ. ἅγιός εἰμι.) ὅτι ἅγιος ἐγὼ κ. ὁ θ. ὑμῶν. v. 8. ὁ Θεὸς ὑμῶν) deest. v. 9. ὃς εἴπῃ κακῶς) ὃς ἂν κακῶς εἴπῃ. v. 12. ἐάν τις) καὶ ἐάν τις. v. 13. ἐποίησεν) ἐποίησαν. ibid. ἀμφότεροι) addit θανάτῳ. v. 14. ἔσται ἀνόμημα) ἔσται ἀνομία. v. 16. ἀπ' αὐτοῦ) ὑπ' αὐτοῦ. v. 17. ἐξολεθρευθήσονται) ἐξολοθρευθήσονται. ita v. seq. & passim. v. 18. ἐκ τοῦ γένους) ἐκ τῆς γενεᾶς. v. 19. ἀπεκάλυψας) ἀπεκάλυψεν.

μετὰ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ, ἀσχημοσύνην τῆς συγγενείας αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν· ※ ἁμαρτίαν αὐτῶν λήψονται, ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται.

21. ※ Καὶ ἄνθρωπος, ὃς ἂν λάβῃ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀκαθαρσία ἐστιν· ἀσχημοσύνην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται.

22. Καὶ φυλάξασθε πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, ποιεῖν αὐτά, καὶ οὐ μὴ προσοχθίσῃ
ὑμᾶς ὑμῖν ἡ γῆ, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, κατοικεῖν ἐπ' αὐτῆς.

23. Καὶ οὐχὶ πορεύεσθε ἐν τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν, οὓς ἐξαποστελῶ ἀφ' ὑμῶν, ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν, καὶ ἐβδελυξάμην αὐτούς.

24. Καὶ εἶπα ὑμῖν· ὑμεῖς κληρονομήσετε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κτήσει, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὃς διώρισα ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.

25. Καὶ ἀφοριεῖτε αὐτοὺς ἀναμέσον τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀναμέσον (τῶν κτηνῶν) τῶν ἀκαθάρτων, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν· καὶ οὐ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τοῖς κτήνεσι, καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τῆς γῆς, ἃ ἐγὼ ἀφώρισα ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσίᾳ.

26. Καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ ἅγιός (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἶναι ἐμοί.

27. Καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγαστρίμυθος ἢ ἐπαοιδός, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι· λίθοις λιθοβολήσατε αὐτούς, ἔνοχοί εἰσι.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· εἶπον τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρών, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐν ταῖς ψυχαῖς οὐ μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, μιανθήσεσθε

2. ἀλλ' ἢ ἐν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστα αὐτῶν, ἐπὶ πατρί, καὶ ἐπὶ μητρί, καὶ ἐπὶ υἱοῖς, καὶ ἐπὶ θυγατράσιν, ἐπ' ἀδελφῷ,

3. καὶ ἐπ' ἀδελφῇ παρθένῳ τῇ ἐγγιζούσῃ αὐτῷ, τῇ μὴ ἐγγιζούσῃ ἀνδρί, ἐπὶ τούτοις μιανθήσεται. μιανθήσεσθαι

4. Οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς βεβήλωσιν αὐτοῦ.

5. Καὶ φαλάκρωμα οὐ ξυρήσεται τὴν κεφαλὴν ἐπὶ νεκρῷ, καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος οὐ ξυρήσονται, καὶ ἐπὶ τὰς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν ἐντομίδας.

6. Ἅγιοι ἔσονται τῷ Θεῷ αὐτῶν, καὶ οὐ βεβηλώσουσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας Κυρίου, δῶρα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν αὐτοὶ προσφέρουσι, καὶ ἔσονται ἅγιοι.

7. Γυ-

v. 21. ὃς ἂν λάβῃ τὴν γυν.) ὃς ἐὰν λάβῃ γυν. v. 22. ποιεῖν αὐτά) καὶ ποιήσετε αὐτά. ibid. ὑμᾶς ἡ γῆ) ὑμῖν ἡ γῆ. v. 23. ἐξαποστελῶ) ἐξαποστέλλω. v. 25. καὶ τῶν πετεινῶν) καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν. ibid. τῶν ἀκαθ. καὶ τῶν καθαρῶν) transposita. ib. γῆς, ἐγὼ) γῆς, ἃ ἐγώ. v. 26. εἶναι ἐμοί.) εἶναί μοι. v. 27. λιθοβολήσατε) λιθοβολήσετε. CAP. XXI. v. 1. μιανθήσεσθε) μιανθήσονται. ibid. καὶ ἐπὶ μητρί) ἐπὶ deest. ib. καὶ ἐπὶ υἱοῖς, καὶ ἐπὶ θ.) καὶ υἱοῖς, καὶ θυγ. v. 3. τῇ μὴ ἐγγιζούσῃ ἀνδρί) τῇ μὴ ἐκδεδομένῃ ἀνδρί. ibid. μιανθήσεσθαι) μιανθήσεται. v. 4. ἐξάπινα) οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα. v. 5. ξυρήσεται) ξυρηθήσεσθε.

7. Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην οὐ λήψονται, καὶ γυναῖκα ἐκβεβλημένην ἀπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς οὐ λήψονται, ὅτι ἅγιός ἐστι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτοῦ.

8. Καὶ ἁγιάσῃ αὐτόν· τὰ δῶρα Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν οὗτος προσφέρει, ἅγιος ἔσται, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.

9. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν βεβηλωθῇ τοῦ ἐκπορνεῦσαι, τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτὴ βεβηλοῖ· ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται.

10. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, τοῦ ἐπικεχυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ ἐλαίου τοῦ χριστοῦ, καὶ τετελειωμένου τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια, τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκιδαρώσει, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐ διαῤῥήξει,

11. καὶ ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυίᾳ οὐκ εἰσελεύσεται· ἐπὶ πατρὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ οὐ μιανθήσεται.

12. Καὶ ἐκ τῶν ἁγίων οὐκ ἐξελεύσεται, καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστὸν τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτῷ· ἐγὼ Κύριος.

13. Οὗτος γυναῖκα παρθένον ~ ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ λήψεται·

ἐβδελυγμένην 14. χήραν δὲ, καὶ ἐκβεβλημένην, καὶ βεβηλωμένην, καὶ πόρνην, ταύτας οὐ λήψεται, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ λήψεται γυναῖκα·

15. καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ· ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτόν.

16. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

17. εἶπον Ἀαρών· ἄνθρωπος ἐκ τοῦ γένους σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, τινὶ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος, οὐ προσελεύσεται ἣν
προσφέρων τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ· προσφέ-
18. ⨯ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν ρων
αὐτῷ μῶμος, οὐ προσελεύσεται· ἄνθρωπος χωλὸς, ἢ τυφλὸς, ἢ κολοβόριν, ἢ ὠτότμητος,

19. ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ σύντριμμα χειρὸς, ἢ σύντριμμα ποδὸς,

20. ἢ κυρτὸς, ἢ ἔφηλος, ἢ πτίλος τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν ὃς
αὐτῷ ψώρα ἀγρία, ἢ λειχὴν, ἢ μόνορχις·

21. πᾶς ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ μῶμος ἐκ τοῦ ὃς
σπέρματος Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, οὐ προσεγγιεῖ τοῦ προσενεγκεῖν τὰς θυσίας τοῦ Θεοῦ σου, ὅτι μῶμος ἐν αὐτῷ· τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ οὐ προσελεύσεται προσενεγκεῖν.

22. Τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ ⨯ αὐτοῦ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων φάγεται.

23. Πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα οὐ προσελεύσεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἐγγιεῖ, ὅτι μῶμον ἔχει· καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.

24. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

V. 7. αὐτῆς, ἅγιος) αὐτῆς ὅτι ἅγιος. V. 8. ἁγιάσῃ) ἁγιάσεις. V. 13. παρθένον) γυναῖκα παρθένον. V. 14. ἐβδελυγμένην) ἐκβεβλημένην. ibid. ἐκ τοῦ) addit λαοῦ. V. 17. ἐὰν ἦν ἐν) ἐὰν ᾖ ἐν. ibid. προσφέρων) προσφέρειν. V. 18. ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν) ᾧ ἐστιν ἐν. ibid. χωλὸς, ἢ τυφλὸς) transposita. V. 19. ἄνθρ. ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ) ἢ ἄνθρ. ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ. V. 20. πτίλος τοῖς ὀφθαλμοῖς) πτίλος τοὺς ὀφθαλμούς. ibid. ὃς ἐὰν) ᾧ ἐάν. V. 21. ὃς ἐστιν) ᾧ ἐστιν. ibid. προσεγγιεῖ) ἐγγιεῖ. ib. θυσίας τοῦ Θεοῦ) θυσίας τῷ Θεῷ. V. 23. ἅγιον τοῦ Θεοῦ) addit αὐτοῦ. V. 24. Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν) Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. εἶπον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ προσεχέτωσαν ἀπὸ τῶν ἁγίων υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλώσουσι τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, ὅσα αὐτοὶ ἁγιάζουσί μοι· ἐγὼ Κύριος.

3. Εἶπον αὐτοῖς· εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν πᾶς ἄνθρωπος, ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ παντὸς σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια, ὅσα ἂν ἁγιάζωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπ' ἐμοῦ· ἐγὼ Κύριος (ὁ Θεὸς ὑμῶν.)

4. Καὶ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ οὗτος λεπρὸς ἢ γονοῤῥυὴς, τῶν ἁγίων οὐκ ἔδεται, ἕως ἂν καθαρισθῇ· καὶ ὁ ἁπτόμενος πάσης ἀκαθαρσίας ψυχῆς, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος,

5. ἢ ὅστις ἂν ἅψηται παντὸς ἑρπετοῦ ἀκαθάρτου, ὃ μιανεῖ αὐτὸν, ἢ ἐπ' ἀνθρώπῳ, ἐν ᾧ μιανεῖ αὐτὸν κατὰ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ·

6. ψυχὴ ἥτις ἅψηται αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· οὐκ ἔδεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ἐὰν μὴ λούσηται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι,

7. καὶ δύῃ ὁ ἥλιος, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ τότε φάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ὅτι ἄρτος ἐστὶν αὐτοῦ.

8. Θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐκ ἔδεται, μιανθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος.

9. Καὶ φυλάξουσι τὰ φυλάγματά μου, ἵνα μὴ λάβωσι δι' αὐτὰ ἁμαρτίαν, καὶ ἀποθάνωσι δι' αὐτὸ, ἐὰν (δὲ) βεβηλώσιν αὐτά· ἐγὼ Κύριος (ὁ Θεὸς) ὁ ἁγιάζων αὐτούς·

10. Καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγεται ἅγια· πάροικος ἱερέως, ἢ μισθωτὸς, οὐ φάγεται ἅγια.

11. Ἐὰν δὲ ἱερεὺς κτήσηται ψυχὴν ἔγκτητον ἀργυρίου, οὗτος φάγεται ἐκ τῶν ἄρτων αὐτοῦ· καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ ἔργων καὶ οὗτοι φάγονται τῶν ἄρτων αὐτοῦ.

12. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ, αὐτὴ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων οὐ φάγεται.

13. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν γένηται χήρα ἢ ἐκβεβλημένη, σπέρμα δὲ μὴ ἦν αὐτῇ, καὶ ἐπαναστρέψει ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς κατὰ τὴν νεότητα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ἄρτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς φάγεται· καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγεται ἀπ' αὐτῶν.

14. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν φάγῃ ἅγια κατὰ ἄγνοιαν, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸ, καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον.

15. Καὶ οὐ βεβηλώσουσι τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἃ αὐτοὶ προσφέρουσι τῷ Κυρίῳ·

16. καὶ ἐπάξουσιν ἐφ' ἑαυτοὺς ἀνομίαν πλημμελείας, ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς τὰ

CAP. XXII. v. 2. ἁγίων υἱῶν) ἁγίων τῶν υἱῶν. v. 3. παντὸς σπέρμ.) παντὸς τοῦ σπέρματος. ibid. αὐτῷ, ἐξολεθ.) αὐτῷ ἦ, ἐξολεθρ. v. 4. λεπρὸς ἢ γονοῤῥυὴς) λεπρᾷ ἢ γονοῤῥυεῖ. v. 5. ὅστις) ἢ ὅστις. v. 6. ἥτις) addit ἐάν. v. 7. ἐστὶν αὐτοῦ) transposita. v. 8. οὐκ ἔδεται) οὐ φάγεται. v. 9. φυλάξουσι) φυλάξονται. ibid. δι' αὐτὸ, ἐὰν δὲ βεβηλῶσιν) δι' αὐτὰ ἐὰν βεβηλώσωσιν. v. 11. ἐκ τῶν ἔργων) ἐκ τῶν ἄρτων. v. 12. ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων) ἀπαρχῶν ἁγίου. v. 13. ἀνθρώπου ἱερέως) ἱερέως. ibid. χήρα) addit ἤ. ib. ἦν αὐτῇ) ᾖ αὐτῇ. v. 14. δώσει) καὶ δώσει. v. 15. προσφέρουσι) ἀφαιροῦσι.

ἅγια αὐτῶν· ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.

17. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

18. λάλησον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ πάσῃ συναγωγῇ ⨯ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ ἀπὸ (τῶν υἱῶν) τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων πρὸς αὐτοὺς ἐν Ἰσραὴλ, ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῶν, ὅσα ἂν προσενέγκωσι τῷ
Θεῷ Κυρίῳ εἰς ὁλοκαύτωμα,

19. δεκτὰ ὑμῖν ἄμωμα ἄρσενα ἐκ τῶν βουκολίων, καὶ ἐκ τῶν προβάτων, καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν·

20. πάντα ὅσα ἂν ἔχῃ μῶμον ἐν αὐτῷ, οὐ προσάξουσι Κυρίῳ, ὅτι οὐ δεκτὸν
ἐστι ὑμῖν ἔσται.

21. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν προσενέγκῃ θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, διαστείλας εὐχὴν ἢ κατὰ αἵρεσιν ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, ἐκ τῶν βουκολίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων, ἄμωμον ἔσται εἰσδεκτόν· πᾶς μῶμος οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ.

22. Τυφλὸν, ἢ συντετριμμένον, ἢ γλωσσότμητον, ἢ μυρμηκιῶντα, ἢ ψωραγριῶντα, ἢ λειχῆνας ἔχοντα, οὐ προσάξουσι αὐτὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ εἰς κάρπωσιν οὐ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

23. Καὶ μόσχον ἢ πρόβατον ὠτότμητον, ἢ κολοβόκερκον, σφάγια ἀποθήσεις αὐτὰ σεαυτῷ, εἰς δὲ εὐχήν σου οὐ προσδεχθήσεται.

24. Θλαδίαν καὶ ἐκτεθλιμμένον καὶ ἐκτομίαν καὶ ἀπεσπασμένον, οὐ προσάξε- ἐκτομίδα
τε αὐτὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν οὐ ποιήσετε.

25. Καὶ ἐκ χειρὸς ⨯ υἱοῦ ἀλλογενοῦς οὐ προσοίσετε τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ
πάντων τούτων, ὅτι φθάρματά ἐστιν ἐν αὐ- φθαρτά
τοῖς, μῶμος ἐν αὐτοῖς· οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν.

26. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

27. Μόσχον, ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα, ὡς ἂν τεχθῇ, καὶ ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρα, κάρπωμα Κυρίῳ·

28. καὶ μόσχον, ἢ πρόβατον, αὐτὴν
καὶ τὰ παιδία αὐτῆς, οὐ σφάξεις ἐν ἡ- ἢ
μέρᾳ μιᾷ.

29. Ἐὰν δὲ θύσῃς θυσίαν εὐχὴν χαρμοσύνης Κυρίῳ, εἰσδεκτὸν ὑμῖν θύσετε αὐτό·

30. αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βρωθήσεται, οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ· ἐγὼ (εἰμι) Κύριος.

31. Καὶ φυλάξετε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσετε αὐτάς· ἐγὼ Κύριος.

32. Καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομά μου τοῦ
ἅγιον, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν ἁγίου
Ἰσραήλ· ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς,

33. ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὥστε εἶναι ὑμῶν Θεός· ἐγὼ Κύριος.

ΚΕΦ.

V. 18. ἢ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προσηλ.) ἢ τῶν προσηλύτων. V. 19. καὶ ἐκ) ἢ ἐκ. V. 20. ὅτι οὐ δ. ὑμῖν ἔστι) διότι οὐ δ. ἔσται ὑμῖν. V. 21. κατὰ αἱρ. ἐν ταῖς) ἢ κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς. V. 22. προσάξουσιν αὐτὰ) προσάξουσι ταῦτα. V. 23. ἀποθήσεις) ποιήσεις. ibid. εἰς εὐχὴν) εἰς δὲ εὐχήν. ib. προσδεχθήσεται) δεχθήσεται. V. 24. ἐκτομίδα) ἐκτομίαν. ibid. προσάξετε) προσάξεις. V. 25. φθαρτά) φθαρματά. ib. ἐν αὐτοῖς) adjicit μῶμος ἐν αὐτοῖς. V. 28. ἢ πρόβ.) καὶ πρόβατον. ib. αὐτὴν ἢ τὰ) αὐτὴν καὶ τά.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· αἱ ἑορταὶ Κυρίου, ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁγίας, αὗταί εἰσιν ἑορταί μου.

3. Ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ἀνάπαυσις, κλητὴ ἁγία τῷ Κυρίῳ. Πᾶν ἔργον οὐ ποιήσεις· σάββατά ἐστι τῷ Κυρίῳ (ὑμῶν) ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν.

καὶ αὗται ἁγίας καλέσατε. 4. Αὗται αἱ ἑορταὶ τῷ Κυρίῳ κληταὶ ἅγιαι, ἃς καλέσετε αὐτὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

5. Ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς, ἀναμέσον τῶν ἑσπερινῶν πάσχα τῷ Κυρίῳ·

6. καὶ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴ τῶν ἀζύμων τῷ Κυρίῳ· ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε.

7. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

8. καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἡ ἑβδόμη ἡμέρα κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

10. εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ θερίζητε τὸν θερισμὸν αὐτῆς, καὶ οἴσετε τὰ δράγματα ἀπαρχὴν τοῦ θερισμοῦ ὑμῶν πρὸς τὸν ἱερέα·

11. καὶ ἀνοίσει τὸ δράγμα ἔναντι Κυρί[illegible]εκτὸν ὑμῖν, τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεύς. αὐτὰ

12. Καὶ ποιήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἐὰν φέρητε τὸ δράγμα, πρόβατον ἄμωμον ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ·

13. καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ (θυσία τῷ Κυρίῳ, ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ) καὶ σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ ἂν οἴνου· σπονδὴ αὐτῷ

14. καὶ ἄρτον καὶ πεφρυγμένα χίδρα νέα οὐ φάγεσθε, ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ταύτην, ἕως ἂν προσενέγκητε ὑμεῖς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν· εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν.

15. Καὶ ἀριθμήσετε ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν σαββάτων ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τοῦ ἐπιθέματος, ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους, ὑμεῖς

16. ἕως τῆς ἐπαύριον τῆς ἐσχάτης ἑβδόμης ἀριθμήσετε πεντήκοντα ἡμέρας, καὶ προσοίσετε θυσίαν νέαν τῷ Κυρίῳ.

17. Ἀπὸ τῆς κατοικίας ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα, δύο ἄρτους· ἐκ δύο δεκάτων σεμιδάλεως ἔσονται, ἐζυμωμένοι πεφθήσονται, πρωτογενημάτων τῷ Κυρίῳ·

CAP. XXIII. v. 2. εἰσιν ἑορταὶ) εἰσιν αἱ ἑορταί. v. 3. καὶ τῇ ἡμ.) τῇ δὲ ἡμέρᾳ. ibid. κυρίῳ ὑμῶν) ὑμῶν deest. v. 4. καὶ αὗται ἁγίας καλέσατε) κληταὶ ἅγιαι, ἃς καλέσετε. v. 7. καὶ ἡ ἡμέρα) καὶ ἡμέρα. v. 8. ἡ ἑβδ. ἡμέρα) ἡ ἡμ. ἡ. ἑβδόμη. v. 10. τὰ δράγματα) τὸ δράγμα. v. 11. αὐτὰ) αὐτό. v. 12. ἐν ᾗ ἐὰν) ἐν ᾗ ἄν. v. 13. τῷ Κυρίῳ καὶ σπονδὴ αὐτῷ) κυρίῳ, καὶ σπονδὴν αὐτοῦ. v. 14. τοῦ Θεοῦ) τῷ Θεῷ. ibid. εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον) transposita. v. 15. ὑμεῖς) ὑμῖν. v. 16. ἑβδόμης) ἑβδομάδος. v. 17. πρωτογενημάτων) πρωτογεννημάτων. ita passim.

προσάξει

18. καὶ προσάξετε μετὰ τῶν ἄρτων ἑπτὰ ἀμνοὺς ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ βουκολίων, καὶ κριοὺς δύο ἀμώμους· ἔσονται ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

θυσίαν ὀσμὴν

* ποιήσουσι

19. καὶ * ποιήσετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίου μετὰ τῶν ἄρτων τοῦ πρωτογενήματος.

20. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν ἄρτων τοῦ πρωτογενήματος ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου μετὰ τῶν δύο ἀμνῶν ἅγια ἔσονται τῷ Κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ τῷ προσφέροντι αὐτὰ αὐτῷ ἔσται.

21. Καὶ καλέσετε ταύτην τὴν ἡμέραν, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν.

22. Καὶ ὅταν θερίζητε τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸ λοιπὸν τοῦ θερισμοῦ τοῦ ἀγροῦ σου ἐν τῷ θερίζειν σε, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ ὑπολείψῃ αὐτά· ἐγὼ Κύριος Θεὸς ὑμῶν.

23. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

24. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου μιᾷ τοῦ μηνὸς ἔσται ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλπίγγων, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν·

25. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε, καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ.

26. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

27. καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἡμέρα ἐξιλασμοῦ, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ.

28. Πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἔστι γὰρ ἡμέρα ἐξιλασμοῦ αὕτη ὑμῖν, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν.

29. Πᾶσα γὰρ ψυχὴ, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

30. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ποιήσει ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς·

31. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις κατοικίαις ὑμῶν.

32. Σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν· ἀπὸ ἐνάτης τοῦ μηνὸς, ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάββατα ὑμῶν.

33. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

34. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἑορτὴ σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ Κυρίῳ.

35. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

36. Ἑπτὰ

v. 18. προσάξει) προσάξετε. ibid. ἐκ βουκολίων) βουκολίου. ib. ἔσονται) καὶ ἔσονται. ib. θυσίαν ὀσμὴν) θυσία ὀσμή. v. 20. ἔναντι) ἐναντίον. v. 21. κλητὴ ἁγία ἔσται) κλητήν. ἁγία ἔσται. v. 22. ὑπολείψῃ) ὑπολείψεις. ibid. Κύριος Θεὸς) κύρ. ὁ Θεός. v. 25. τῷ κυρίῳ) τῷ deest. v. 28. ποιήσετε αὐτῇ) ποιήσετε ἐν αὐτῇ. v. 29. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρευθήσεται.

36. Ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν, καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ· ἐξόδιόν ἐςι, πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἐ ποιήσετε.

37. Αὗται αἱ ἑορταὶ τῷ Κυρίῳ, ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁγίας, ὥςε προσενέγκαι καρπώματα τῷ Κυρίῳ, ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν, τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν,

38. πλὴν τῶν σαββάτων Κυρίε, καὶ πλὴν τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ πλὴν πασῶν τῶν εὐχῶν ὑμῶν, καὶ πλὴν ⨯ πάντων τῶν ἑκεσίων ὑμῶν, ἃ ἂν δῶτε τῷ Κυρίῳ.

39. Καὶ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῇ ἡμέρᾳ τε μηνὸς τε ἑβδόμου τέτου, ὅταν συντελέσητε τὰ γενήματα τῆς γῆς, ἑορτάσετε τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας· τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀνάπαυσις.

40. Καὶ λήψεσθε ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλου ὡραῖον, καὶ κάλλυνθρα Φοινίκων, καὶ κλάδους ξύλων δασεῖς, καὶ ἰτέας, καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάῤῥου, εὐφρανθῆναι ἔναντι Κυρίου τε Θεε ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας.

41. Καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἑορτάσετε αὐτήν.

42. Ἐν σκηναῖς κατοικήσετε ἑπτὰ ἡμέρας· πᾶς ὁ αὐτόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει ἐν σκηναῖς,

43. ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατῴκισα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

44. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τὰς ἑορτὰς Κυρίου τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἔντειλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐλάϊνον κα- μοι
θαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς, καῦσαι λύχνον διαπαντὸς,

3. ἔξωθεν τε καταπετάσματος ἐν τῇ σκηνῇ τε μαρτυρίου, καὶ καύσουσιν αὐτὸ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπ' ἑσπέρας ἕως πρωῒ ἐνώπιον Κυρίε ἐνδελεχῶς· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν·

4. ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρᾶς καύσετε τοὺς λύχνες ἔναντι Κυρίου ἕως πρωΐ.

5. Καὶ λήψεσθε σεμίδαλιν, καὶ ποιήσετε αὐτὴν δώδεκα ἄρτες· δύο δεκάτων ἔσαι ὁ ἄρτος ὁ εἷς·

6. καὶ ἐπιθήσετε αὐτοὺς δύο θέματα, ἓξ ἄρτες τὸ ἓν θέμα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν καθαρὰν ἔναντι Κυρίου.

7. Καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα λίβανον καθαρὸν καὶ ἅλα, καὶ ἔσονται εἰς ἄρτες εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα τῷ Κυρίῳ·

8. τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων προθήσεται ἔναντι Κυρίου διαπαντὸς ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διαθήκην αἰώνιον.

v. 36. ὁλοκαύτωμα) ὁλοκαυτώματα. bis. v. 37. αἱ ἑορταὶ τῷ Κυρίῳ) ἑορταὶ κυρίῳ. v. 39. πεντεκαιδεκάτῃ τῇ ἡμέρᾳ) τῇ deest. ibid. γενήματα) γεννήματα. ib. ἑορτάσετε) ἑορτάσατε. v. 40. λήψεσθε) addit τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ξύλων) ξύλα. CAP. XXIV. v. 2. μοι) σοι. v. 4. ἔναντι Κυρ. ἕως πρωΐ) ἐναντίον κυρίε, ἕως εἰς τοπρωΐ. v. 8. προθήσεται) προθήσετε.

9. Καὶ ἔςαι Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, καὶ φάγονται αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ἔςι γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων τῦτο αὐτῷ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον.

10. Καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος, (καὶ ὗτος ἦν υἱὸς Αἰγυπτίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·) καὶ ἐμαχέσαντο ἐν τῇ παρεμβολῇ ὁ ἐκ τῆς Ἰσραηλίτιδος, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ Ἰσραηλίτης·

11. καὶ ἐπονομάσας υἱὸς τῆς γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα, κατηράσατο, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Μωυσῆν· καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Σαλωμεὶθ θυγάτηρ Δαβρὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δάν·

12. καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν ἐν φυλακῇ, διακρῖναι αὐτὸν διὰ προςάγματος Κυρίου.

13. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

14. ἐξάγαγε τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐπιθήσουσι πάντες οἱ ἀκύσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγή.

15. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λάλησον, καὶ ἐρεῖς ÷ πρὸς αὐτὺς˸· ἄνθρωπος ※ ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσηται Θεὸν ※ αὐτῦ, ἁμαρτίαν ※ αὐτῦ λήψεται.

16. Ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατέσθω· λίθοις λιθοβολείτω αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ (Ἰσραήλ)· ἐάν τε προσήλυτος, ἐάν τε αὐτόχθων, ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα ÷ Κυρίου˸, τελευτάτω·

17. Καὶ ἄνθρωπος ἐὰν πατάξῃ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου, ~ καὶ ἀποθάνῃ˸, θανάτῳ θανατέσθω.

18. Καὶ ὃς ἂν πατάξῃ κτῆνος, (καὶ ἀποθάνῃ,) ἀποτισάτω ※ αὐτό, ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς.

19. Καὶ ἐάν τις δῷ μῶμον τῷ πλησίον αὐτῦ, ὡς ἐποίησεν αὐτῷ, ὡσαύτως ἀντιποιηθήσεται αὐτῷ·

20. σύντριμμα ἀντὶ συντρίμματος, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, καθότι ἂν δῷ μῶμον τῷ ἀνθρώπῳ, ὕτως δοθήσεται αὐτῷ.

21. ※ Καὶ ὁ τύπτων κτῆνος, ἀποτισάτω αὐτό· ὃς ἂν πατάξῃ ἄνθρωπον, ÷ καὶ ἀποθάνῃ˸, θανάτῳ θανατέσθω.

22. Δικαίωσις μία ὑμῖν ἔςαι τῷ προσηλύτῳ καὶ ἐγχωρίῳ, ὅτι ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

23. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐξήγαγον τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν (ἐν) λίθοις· καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐὰν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ÷ ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν˸, σάββατα τῷ Κυρίῳ.

3. Ἓξ

V. 9. τῦτο αὐτῷ) τῦτο αὐτῶν. V. 10. Ἰσραηλίτιδος) Ἰσραηλίτιδος. V. 11. υἱὸς) ὁ υἱός. ibid. τῆς γυναικὸς Ἰσρ.) τῆς γυν. τῆς Ἰσρ. ib. Δαβρὶ) Δαβρεί. V. 12. ἐν φυλακῇ) εἰς φυλακήν. V. 16. πᾶσα συναγ.) πᾶσα ἡ συναγωγή. V. 17. ἐὰν) ὃς ἄν. V. 20. ὕτως) οὕτω. V. 22. καὶ ἐγχωρίῳ) καὶ τῷ ἐγχωρίῳ. V. 23. καθὰ) καθάπερ. CAP. XXV. V. 2. ἐὰν εἰσέλθητε) ὅταν εἰσέλθητε.

3. Ἓξ ἔτη σπερεῖς τὸν ἀγρόν σου, καὶ ἓξ ἔτη τεμεῖς τὴν ἄμπελόν σου, καὶ συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς·

4. τῷ δὲ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ σάββατα ἀνάπαυσις ἔσαι τῇ γῇ, σάββατα τῷ Κυρίῳ· τὸν ἀγρόν σου ȣ̓ σπερεῖς, καὶ τὴν ἄμπελόν σου ȣ̓ τεμεῖς,

5. καὶ τὰ αὐτόματα (τὰ) ἀναβαίνοντα τοῦ ἀγροῦ σȣ οὐκ ἐκθερίσεις, καὶ
μȣ τὴν σαφυλὴν τȣ̃ ἁγιάσματός σε οὐκ ἐκ-
τρυγήσεις· ἐνιαυτὸς ἀναπαύσεως ἔσαι τῇ γῇ.

6. Καὶ ἔσαι τὰ σάββατα τῆς γῆς ὑμῖν βρώματα, σοὶ καὶ τῷ παιδί σου, καὶ τῇ παιδίσκῃ σου, καὶ τῷ μισθωτῷ σου, καὶ τῷ παροίκῳ σε τῷ προσκειμένῳ πρός σε·

7. καὶ τοῖς κτήνεσί σου, καὶ τοῖς θηρίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ σου ἔσαι πᾶν τὸ γέ-
σȣ νημα αὐτῆς εἰς βρῶσιν.

8. Καὶ ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἀναπαύσεις ἐτῶν, ἑπτὰ ἔτη ἑπτάκις· καὶ ἔσονταί σοι ※ ἡμέραι ἑπτὰ ἑβδομάδες ἐτῶν, ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

9. Καὶ διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῇ ⁒ ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν˙ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, τȣ̃ μηνὸς τῇ δεκάτῃ, τῇ ἡμέρᾳ τȣ̃ ἱλασμοῦ, διαγγελεῖτε σάλπιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν,

ἁγιάσα- 10. καὶ ἁγιάσετε τὸ ἔτος τὸ πεντηκο-
τε σὸν ἐνιαυτὸν, καὶ διαβοήσετε ἄφεσιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν· ἐνιαυτὸς ἀφέσεως σημασία αὕτη ἔσαι
ὑμῖν, καὶ ἀπελεύσεσθε εἷς (καὶ) ἕκασος εἰς ἀπελεύ-
τὴν κτῆσιν αὐτȣ̃, καὶ ἕκασος εἰς τὴν σεται
πατριὰν αὐτȣ̃ ἀπελεύσεσθε. πατρί-
δα

11. Ἀφέσεως σημασία αὕτη τὸ ἔτος τὸ πεντηκοσὸν ἐνιαυτὸς ἔσαι ὑμῖν· οὐ σπερεῖτε, ȣ̓δὲ μὴ ἀμήσετε τὰ αὐτόματα ⁓ ἀναβαίνοντα˝ αὐτῆς, καὶ ȣ̓ τρυγήσετε τὰ ἡγιασμένα αὐτῆς,

12. ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐσὶν, ἅγιον ἔσαι ὑμῖν· ἀπὸ τῶν πεδίων φάγεσθε τὰ γενήματα αὐτῆς·

13. ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως σημασίᾳ ἔσω.
αὐτῇ ἐπανελεύσεσθε ἕκασος εἰς τὴν κτῆσιν ἐπανε-
αὐτȣ̃. λεύσεται.

14. Ἐὰν δὲ ἀποδῷς πρᾶσιν τῷ πλησίον ἀποδῷ
σου, ἐὰν καὶ κτήσῃ παρὰ τȣ̃ πλησίον σου, μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτȣ̃·

15. κατὰ ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ τὴν σημασίαν κτήσῃ παρὰ τȣ̃ πλησίον, κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γενημάτων ἀποδώσεταί σοι.

16. Καθότι ἂν πλεῖον τῶν ἐτῶν πληθύνῃ τὴν ἔγκτησιν αὐτȣ̃, καὶ καθότι ἂν ἔλαττον τῶν ἐτῶν ἐλαττονώσῃ τὴν κτῆσιν αὐτȣ̃, ὅτι ἀριθμὸν γενημάτων (αὐτοῦ) ȣ̓́τος ἀποδώσεταί σοι.

17. Μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλη- θλιψέ-
σίον αὐτȣ̃, καὶ φοβηθήσῃ (Κύριον) τὸν τω
Θεόν σου· ✕ ὅτι ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

18. Καὶ ποιήσετε ⁒ πάντα˝ τὰ δικαιώ-

v. 5. τὰ ἀναβ.) τὰ deest. ibid. ἁγιασμ. μȣ) ἁγιασμ. σȣ. v. 7. γένημά σε) γένημα αὐτȣ̃. v. 9. Καὶ διαγγελεῖτε) καὶ abest. ibid. τῷ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ. ib. τȣ̃ μηνὸς τῇ δεκάτῃ) transposita. v. 10. ἁγιάσατε) ἁγιάσετε. ibid. τὸ ἔτος τὸ π.) τὸ ἔτος τὸν π. ib. εἷς καὶ ἕκασος) καὶ deest. ib. πατρίδα) πατριάν. v. 11. ȣ̓δὲ μὴ) ȣ̓δὲ. v. 12. & 13. γενήματα αὐτῆς· ἐν τῷ ἔτει) γενήματα αὐτῆς. ἐν τῷ ἔτει. v. 13. σημασίᾳ αὐτῇ) σημασίας αὐτῆς. ibid. ἕκασος εἰς τὴν κτῆσιν) εἰς τὴν ἔγκτησιν. v. 14. ἐὰν καὶ) ἐὰν δὲ καὶ. v. 15 κατὰ ἀριθμὸν) supplementum quod adjicit *Grabe* exhibet *Cod. Rom.* ibid. γενημάτων) γεννημάτων, ita passim. v. 16. πληθύνῃ) πληθυνεῖ. ibid. αὐτȣ̃, καθότι ἂν ἐλαττονώσῃ τὴν κτῆσιν) αὐτȣ̃, καὶ καθότι ἂν ἔλαττον τῶν ἐτῶν ἐλαττονώσει τὴν ἔγκτησιν. ibid. ȣ̓́τος) οὕτως. v. 17. θλιψέτω) θλιβέτω.

καιώματά μου, καὶ ⁒ πάσας" τὰς κρίσεις μου, καὶ φυλάξασθε, καὶ ποιήσατε αὐτὰς, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς πεποιθότες·

19. καὶ δώσει ἡ γῆ τὰ ἐκφόρια αὐτῆς, καὶ φάγεσθε εἰς πλησμονὴν, καὶ κατοικήσετε πεποιθότες ἐπ᾽ αὐτῆς.

20. Ἐὰν δὲ λέγητε· τί φαγόμεθα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ (τούτῳ), ἐὰν μὴ σπείρωμεν, μηδὲ συναγάγωμεν τὰ γενήματα ἡμῶν;

21. καὶ ἀποστελῶ τὴν εὐλογίαν μου ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ, καὶ ποιήσει τὰ γενήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη·

22. καὶ σπερεῖτε τὸ ἔτος τὸ ὄγδοον, καὶ φάγεσθε ἀπὸ τῶν γενημάτων παλαιὰ ἕως τοῦ ἔτους τοῦ ἐνάτου· ἕως ἂν ἔλθῃ τὸ γένημα αὐτῆς, φάγεσθε παλαιὰ παλαιῶν.

23. Καὶ ἡ γῆ οὐ πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν· ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ γῆ, διότι προσήλυτοι καὶ πάροικοι ὑμεῖς ἐστε ἐναντίον μου·

24. καὶ κατὰ πᾶσαν γῆν κατασχέσεως ὑμῶν, λύτρα δώσετε τῆς γῆς.

25. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου ⁒ ὁ μετὰ σοῦ", καὶ ἀποδῶσεται ἀπὸ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγχιστεύων αὐτὸ (ἐγγίζων) ἔγγιστα αὐτοῦ, καὶ λυτρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

26. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τινι ὁ ἀγχιστεύων, καὶ εὑρεθῇ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ εὑρεθῇ αὐτῷ τὸ ἱκανὸν λύτρα αὐτοῦ,

27. καὶ συλλογιεῖται τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει ὃ ὑπερέχει
τῷ ἀνθρώπῳ, ᾧ ἀπέδοτο (αὐτὸν) αὐτῷ, ἑαυτῷ
καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν κατάσχεσιν αὐτοῦ.

28. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ
τὸ ἱκανὸν, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐτὰ
ἡ πρᾶσις αὐτοῦ τῷ κτησαμένῳ αὐτὰ ἕως
τοῦ (ἕκτου) ἔτους τῆς ἀφέσεως, καὶ
ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ ἀπελεύσε- τὴν ἄφεσιν
ται εἰς τὴν * κατάσχεσιν αὐτοῦ.

29. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται οἰκίαν οἰ- * κατάπαυσιν
κητὴν ἐν πόλει τετειχισμένῃ, καὶ ἔσται
ἡ λύτρωσις αὐτῆς ἕως πληρωθῇ ἐνιαυτὸς, ἡμερῶν ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς.

30. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῇ ἕως ἂν πλη-
ρωθῇ αὐτῇ ἐνιαυτὸς ὅλος, κυρωθήσεται αὐτῆς
ἡ οἰκία ἡ οὖσα ἐν πόλει τῇ ἐχούσῃ τεῖχος βεβαίως τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν εἰς τὰς γενεὰς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει.

31. Αἱ δὲ οἰκίαι αἱ ἐν ἐπαύλεσιν, αἷς οὐκ ἔστιν αὐταῖς τεῖχος κύκλῳ, πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς γῆς λογισθήτωσαν· λυτρωταὶ ⁒ διαπαντὸς" ἔσονται αὐταὶ, καὶ ἐν τῇ ἀφέσει ἐξελεύσονται.

32. Καὶ αἱ πόλεις τῶν Λευιτῶν, οἰκίαι τῶν πόλεων αὐτῶν κατασχέσεως, λυτρωταὶ διαπαντὸς ἔσονται τοῖς Λευίταις·

33. καὶ ὃς ἂν λυτρωσάμενος παρὰ τῶν Λευιτῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις (αὐτῶν). οἰκιῶν πόλεως κατασχέ-

σεως

v. 18. ποιήσατε αὐτὰς) ποιήσετε αὐτά. ibid. κατοικήσετε) addit ἐπὶ τῆς γῆς. v. 20. ἐὰν λέγητε) ἐὰν δὲ λέγητε. v. 21. ἀποστελῶ) ἀποστέλλω. v. 25. ἀποδώσεται) ἀποδῶται. ibid. ἐγγίζων ἔγγιστα αὐτοῦ) ὁ ἐγγίζων αὐτῷ. v. 26. εὑρεθῇ τῇ χειρὶ) εὐπορηθῇ τῇ χειρί. v. 27. αὐτὸν ἑαυτῷ) αὐτὸ αὐτῷ. v. 28. εὑρεθῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ) εὐπορηθῇ αὐτοῦ ἡ χείρ. ibid. ἀποδ. αὐτὰ) ἀποδοῦναι αὐτῷ. ib. τὴν ἄφεσιν) ἐν τῇ ἀφέσει. ib. κατάπαυσιν) κατάσχεσιν. v. 31. ἔστιν αὐταῖς) ἔστιν ἐν αὐταῖς. ibid. λογισθήτωσαν) λογισθήσονται. v. 32. αὐτῶν κατασχέσεως) transposita. v. 33. λυτρωσάμενος) λυτρώσηται.

σεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει, ὅτι οἰκίαι τῶν πόλεων τῶν Λευιτῶν ⁜ αὕτη ἡ κατάσχεσις αὐτῶν ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ.

34. Καὶ οἱ ἀγροὶ ἀφωρισμένοι ταῖς πόλεσιν αὐτῶν οὐ πραθήσονται, ὅτι κατάσχεσις αἰωνία τοῦτο αὐτῶν ἐστιν.

35. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου, καὶ ἀδυνατήσῃ ταῖς χερσὶν αὐτοῦ παρὰ
σοῦ σοί, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ ὡς προσηλύτου καὶ
παροίκου, καὶ ζήσεται ÷ ὁ ἀδελφός σου" μετὰ σοῦ.

36. Οὐ λήψῃ παρ' αὐτοῦ τόκον, οὐδὲ ἐπὶ πλήθει, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου ÷ ἐγὼ Κύριος" καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ.

37. Τὸ ἀργύριόν σου οὐ δώσεις αὐτῷ
πλεονασ- ἐπὶ τόκῳ, καὶ ἐπὶ πλεονασμῷ οὐ δώσεις αὐ-
μὸν τῷ τὰ βρώματά σου.

38. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν Χαναὰν, ὥστε εἶναι ὑμῶν Θεός.

39. Ἐὰν δὲ ταπεινωθῇ ὁ ἀδελφός σου παρὰ σοὶ, καὶ πραθῇ σοι, οὐ δουλεύσει σοι δουλείαν οἰκέτου·

40. ὡς ὁ μισθωτὸς ἢ πάροικος ἔσται σοι, ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως ἐργᾶται παρὰ σοί·

41. καὶ ἐξελεύσεται ÷ τῇ ἀφέσει", καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ
γῆν ἀπελεύσεται εἰς τὴν γενεὰν ἑαυτοῦ, εἰς
ἀποθα- τὴν κατάσχεσιν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ ἀπο-
νεῖται δραμεῖται.

42. Διότι οἰκέται μου εἰσὶν ÷ οὗτοι", οὓς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ πραθήσεται ἐν πράσει οἰκέτου·

43. οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ, καὶ φοβηθήσῃ (Κύριον) τὸν Θεόν σου.

44. Καὶ παῖς σου καὶ παιδίσκη σου, ὅσοι ἂν γένωνταί σοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὅσοι κύκλῳ σου εἰσὶν, ἀπ' αὐτῶν κτήσασθε δοῦλον καὶ δούλην·

45. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν ἀπὸ τούτων κτήσεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, ἔστωσαν ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν.

46. Καὶ καταμεριεῖτε αὐτοὺς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς, καὶ ἔσονται ὑμῖν κατόχιμοι, εἰς τὸν αἰῶνα αὐτοὺς καταδουλώσεσθε· τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ κατατενεῖ ἐν τοῖς μόχθοις.

47. Ἐὰν δὲ εὕρῃ ἡ χεὶρ τοῦ προσηλύτου ἢ τοῦ παροίκου τοῦ παρὰ σοὶ, καὶ ἀπορηθεὶς ὁ ἀδελφός σου ⁜ μετ' αὐτοῦ, πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοὶ, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ,

48. μετὰ τὸ πραθῆναι ÷ αὐτῷ", λύτρωσις ἔσται αὐτῷ, εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν.

49. Ἀδελφὸς πατρὸς αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀδελφοῦ πατρὸς αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτὸν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς (τῆς σαρκὸς) αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν· ἐὰν δὲ εὐπορηθεὶς

v. 35. ἀδελφός σου) addit ὁ μετὰ σοῦ. ibid. παρὰ σοῦ) παρὰ σοι. v. 36. Θεόν) addit σου. v. 37. καὶ πλεονασμὸν) καὶ ἐπὶ πλεονασμῷ. v. 40. ὡς ὁ μισθωτὸς) ὁ deest. v. 41. εἰς τὴν γῆν ἑαυτοῦ) εἰς τὴν γενεὰν αὐτοῦ. ibid. ἀποθανεῖται) ἀποδραμεῖται. v. 44. κτήσασθε) κτήσεσθε. v. 46. τῶν ἀδελφῶν) τῶν δὲ ἀδελφῶν. ibid. κατατενεῖ) addit αὐτόν. v. 47. ἐκ γενετῆς) ἢ ἐκ γενετῆς. v. 48. ἔσται αὐτῷ) ἔσται αὐτοῦ. v. 49. πατρὸς) addit αὐτοῦ. ibid. τῆς σαρκὸς) deest.

ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, λυτρώσεται ÷ ἑαυτόν".

50. Καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους οὗ ἀπέδο-
ἑαυτῷ το ἑαυτὸν αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως, καὶ ἔσται τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτοῦ ὡς μισθίου· ἔτος ἐξ ἔτους ἔσται μετ' αὐτοῦ.

51. Ἐὰν δὲ (τινι) πλέον τῶν ἐτῶν ᾖ, πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτοῦ·

52. ἐὰν δὲ ὀλίγον καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν ἐτῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ συλλογιεῖται αὐτῷ κατὰ τὰ ἔτη αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτοῦ ὡς μισθωτός·

ἐνιαυτὸς 53. ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ ἔσται μετ' αὐ-
κατατε- τοῦ· οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ ἐνώ-
νίσεις πιόν σου.

μετὰ 54. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται κατὰ ταῦτα, ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως αὐτὸς καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ·

55. ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἰκέται, παῖδές μου ÷ οὗτοί" εἰσιν, οὓς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΚΕΦ. Κϛʹ. XXVI.

γλυπτὰ ΟΥ ποιήσετε ὑμῖν (αὐτοῖς) χειροποίητα, οὐδὲ γλυπτὸν, οὐδὲ στήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, οὐδὲ λίθον σκοπὸν θήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, προσκυνῆσαι αὐτῷ· ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

2. Τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγώ (εἰμι) Κύριος.

3. Ἐὰν ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάσσησθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς,

4. καὶ δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν·

5. καὶ καταλήψεται ὑμῖν ὁ ἀμητὸς τὸν τρυγητὸν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψεται τὸν σπόρον, καὶ φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς πλησμονὴν, καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν, (καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν)·

6. καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσται ÷ ὑμᾶς" ὁ ἐκφοβῶν· καὶ ἀπολῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ÷ ὑμῶν"·

7. καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν· καὶ διώξεσθε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται ἐναντίον ὑμῶν φόνῳ.

8. Καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατὸν, καὶ ἑκατὸν ἐξ ὑμῶν διώξονται μυριάδας, καὶ πεσοῦνται οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐναντίον ὑμῶν μαχαίρᾳ.

9. Καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξανῶ ὑμᾶς, καὶ πληθυνῶ ὑμᾶς, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν.

10. Καὶ

v. 49. λυτρώσεται) λυτρῶται. bis. v. 50. ἀπέδοτο ἑαυτῷ) ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ. v. 51. πλέον) πλεῖον. v. 53. ἐνιαυτὸς) ἐνιαυτόν. ibid. κατατενίσεις) κατατενεῖς. v. 54. μετὰ ταῦτα) κατὰ ταῦτα. ibid. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ) ἐν τῷ ἔτει. v. 55. οἰκέται) addit εἰσίν. ibid. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν) hæc verba in Cod. Rom. ad seq. Cap. referuntur. CAP. XXVI. v. 5. ὁ ἀμητὸς) ὁ ἀλοητός. v. 7. καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν) hæc v. desiderantur in Cod. Rom.

10. Καὶ φάγεσθε ÷ παλαιὰ καὶ" παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ ἐκ προσώπου νέων ἐξοίσετε.

11. Καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ βδελύξεται ἡ ψυχή μου ὑμᾶς·

12. καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεὸς, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μου λαός·

13. Ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν δούλων, καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ ὑμῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας.

14. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσητέ μου, μηδὲ ποιήσητε τὰ προστάγματά μου ταῦτα,

15. ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς κρίμασί μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὥστε (ὑμᾶς) μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου, ὥστε διασκεδάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην μου,

16. καὶ ἐγὼ ποιήσω οὕτως ὑμῖν, καὶ ἐπισυστήσω ἐφ᾽ ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τήν τε ψώραν, καὶ τὸν ἴκτερον, καὶ σφακελίζοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς ÷ ὑμῶν", καὶ τὴν ψυχὴν ÷ ὑμῶν" ἐκτήκουσαν· καὶ σπερεῖτε διακενῆς τὰ σπέρματα ὑμῶν, καὶ ἔδονται αὐτὰ οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν.

17. Καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ μισοῦντες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε οὐδενὸς διώκοντος ὑμᾶς.

18. Καὶ ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ προσθήσω παιδεῦσαι ὑμᾶς ἑπτάκις ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν·

19. καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφανίας ὑμῶν, καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν ὡς σιδηροῦν, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὡσεὶ χαλκῆν·

20. καὶ ἔσται εἰς κενὸν ἡ ἰσχὺς ὑμῶν, καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν σπόρον αὐτῆς, καὶ τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ ÷ ὑμῶν" οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐὰν μετὰ ταῦτα πορεύησθε πλάγιοι, καὶ μὴ βούλησθε ὑπακούειν μου, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν·

22. καὶ ἀποστελῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰ θηρία (τὰ ἄγρια) τῆς γῆς, καὶ κατέδεται ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσει τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ ὀλιγοστοὺς ποιήσει ὑμᾶς, καὶ ἐρημωθήσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν.

23. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐὰν μὴ παιδευθῆτε ἀλλὰ πορεύησθε πρὸς με πλάγιοι,

24. πορεύσομαι κἀγὼ μεθ᾽ ὑμῶν θυμῷ πλαγίῳ, καὶ πατάξω ὑμᾶς κἀγὼ ἑπτάκις ἀντὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν.

25. Καὶ ἐπάξω ἐφ᾽ ὑμᾶς μάχαιραν ἐκδικοῦσαν δίκην διαθήκης, καὶ καταφεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν· καὶ ἐξαποστελῶ θάνατον εἰς ὑμᾶς, καὶ παραδοθήσεσθε εἰς χεῖρας ἐχθρῶν,

26. εἰς τὸ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδείαν ἄρτων, καὶ πέψουσι δέκα γυναῖκες τοὺς ἄρτους ὑμῶν ἐν κλιβάνῳ ἑνὶ, καὶ ἀποδώσουσι τοὺς ἄρτους ὑμῶν ἐν σταθμῷ, καὶ φάγεσθε, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῆτε.

 27. Ἐὰν

V. 11. τὴν διαθήκην) τὴν σκηνήν. V. 12. ἔσεσθέ μου) ἔσεσθέ μοι. V. 16. ἐπισυστήσω) ἐπιστήσω. ibid. ἴκτερον) ἴκτερα. ib. καὶ σφακελίζοντας) σφακελίζοντα. V. 18. παιδεῦσαι) τοῦ παιδεῦσαι. V. 22. ἀποστελῶ) ἀποστέλλω. ibid. ποιήσει ὑμᾶς) ποιήσω ὑμᾶς. V. 23. πορεύσησθε) πορεύησθε. V. 25. ἐχθρῶν) τῶν ἐχθρῶν. V. 26. εἰς τὸ θλίψαι ὑ. σιτοδείαν) ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδείᾳ.

27. Ἐὰν δὲ ἐπὶ τούτοις μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ πορεύσηθε πρός με πλάγιοι,

28. καὶ αὐτὸς πορεύσομαι μεθ᾽ ὑμῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ, καὶ παιδεύσω ὑμᾶς ἐγὼ ἑπτάκις κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν.

29. Καὶ φάγεσθε τὰς σάρκας τῶν υἱῶν ὑμῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων ὑμῶν φάγεσθε.

30. Καὶ ἐρημώσω τὰς στήλας ὑμῶν, καὶ ἐξολεθρεύσω τὰ ξύλινα χειροποίητα ὑμῶν, καὶ θήσω τὰ κῶλα ὑμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ὑμῶν, καὶ προσοχθιεῖ ἡ ψυχή μου ὑμῖν.

31. Καὶ θήσω τὰς πόλεις ὑμῶν ἐρήμους, καὶ ἐξερημώσω τὰ ἅγια ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ ὀσφρανθῶ τῆς ὀσμῆς τῶν θυσιῶν ὑμῶν·

32. καὶ ἐξερημώσω ἐγὼ τὴν γῆν ⁒ ὑμῶν˝, καὶ θαυμάσονται ἐπ᾽ αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν, οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ·

33. καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἐπιπορευομένη ἡ μάχαιρα, καὶ ἔσαι ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, καὶ αἱ πόλεις ὑμῶν ἔσονται ἔρημοι.

34. Τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς, (καὶ) πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς ⁒ ἔσεσθε˝ ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν· τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ, καὶ εὐδοκήσει (ἡ γῆ) τὰ σάββατα αὐτῆς·

35. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ ἃ οὐκ ἐσαββάτισεν ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν, ἡνίκα κατῳκεῖτε αὐτήν.

36. Καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διώξεται αὐτοὺς φωνὴ φύλλου φερομένου, καὶ φεύξονται ὡς φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ πεσοῦνται οὐθενὸς διώκοντος·

37. καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐν πολέμῳ, οὐθενὸς κατατρέχοντος, καὶ οὐ δυνήσεσθε ἀντιστῆναι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν·

38. καὶ ἀπολεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ κατέδεται ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ᾽ ὑμῶν καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὑμῶν καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν τακήσονται.

40. Καὶ ἐξαγορεύσουσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι παρέβησαν ⨉ αὐτοὶ καὶ ὑπερεῖδόν με, καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν ἐναντίον ἐμοῦ πλάγιοι·

41. καὶ ἐγὼ ἐπορεύθην μετ᾽ αὐτῶν ἐν ⁒ θυμῷ˝ πλαγίῳ, καὶ ἀπολῶ αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· τότε ἐντραπήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπερίτμητος, καὶ τότε εὐδοκήσουσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

42. Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου Ἰακὼβ, καὶ τῆς διαθήκης μου Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης μου Ἀβραὰμ μνησθήσομαι, καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι.

43. Καὶ

V. 27. πορεύσηθε) πορεύησθε πρός με. V. 30. ἐξολεθρεύσω) ἐξολοθρεύσω. V. 34. καὶ πάσας) καὶ deeſt. V. 36. δειλίαν) δουλείαν. V. 39. διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακήσονται.) διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν. ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακήσονται. V. 40. ἐναντίον ἐμοῦ) ἐναντίον με.

43. Καὶ ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ ὑπ' αὐτῶν, τότε προσδέξεται ⸓ ἡ γῆ" τὰ σάββατα αὐτῆς, ἐν τῷ ἐρημωθῆναι αὐτὴν δι' αὐτούς· καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς αὐτῶν ἀνομίας, ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά μου ὑπερίδον, καὶ τοῖς προστάγμασί μου προσώχθισαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

44. Καὶ οὐδ' ὣς ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν οὐχ ὑπερίδον αὐτούς, οὐδὲ προσώχθισα αὐτοῖς ὥστε ἐξαναλῶσαι αὐτούς, τοῦ διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου τὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἐγώ (εἰμι) Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν.

45. Καὶ μνησθήσομαι αὐτῶν τῆς διαθήκης τῆς προτέρας, ὅτε ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ⸓ ἐξ οἴκου δουλείας" ἔναντι τῶν ἐθνῶν, τοῦ εἶναι αὐτῶν Θεός· ἐγώ (εἰμι) Κύριος.

46. Ταῦτα τὰ κρίματά (μου,) καὶ τὰ προστάγματά (μου), καὶ ὁ νόμος, ὃν ἔδωκε Κύριος ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· ἄνθρωπος ὃς ἂν εὔξηται εὐχὴν ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς (αὐτοῦ) τῷ Κυρίῳ,

3. ἔσται ἡ τιμὴ αὐτοῦ τοῦ ἄρσενος ἀπὸ
ἑξηκοστοῦ ἔτους εἰκοσαετοῦς ἕως ἑξηκονταετοῦς, ἔσται αὐτοῦ ἡ τιμὴ πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου τῷ σταθμῷ τῷ ἁγίῳ·

4. τῆς δὲ θηλείας ἔσται ἡ συντίμησις τριάκοντα δίδραχμα.

5. Ἐὰν δὲ ἀπὸ πενταετοῦς ἕως εἰκοσαετοῦς, ἔσται ἡ τιμὴ αὐτοῦ τοῦ ἄρσενος εἴκοσι δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, δέκα δίδραχμα. εἰκοστοῦ ἔτους

6. Ἀπὸ δὲ μηνιαίου ἕως πενταετοῦς, ἔσται ἡ τιμὴ αὐτοῦ τοῦ ἄρσενος πέντε δίδραχμα ἀργυρίου· τῆς δὲ θηλείας ἡ τιμή, τρία δίδραχμα ἀργυρίου.

7. Ἐὰν δὲ ἀπὸ ἑξηκονταετῶν καὶ ἐπάνω, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἔσται ἡ τιμὴ πεντεκαίδεκα δίδραχμα ⸓ ἀργυρίου"· ἐὰν δὲ θήλεια, δέκα δίδραχμα.

8. Ἐὰν δὲ ταπεινὸς ᾖ τῇ τιμῇ αὐτοῦ, στήσεται ※ αὐτὸς ἐναντίον τοῦ ἱερέως, καὶ τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς· καθάπερ ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ εὐξαμένου, τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς.

9. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν προσφερομένων ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, ὃς ἂν δῷ ἀπὸ τούτων τῷ Κυρίῳ, ἔσται ἅγιον.

10. Οὐκ ἀλλάξει αὐτό, ※ καὶ ἐκ ἀντερεῖ αὐτῷ, καλὸν πονηρῷ, οὐδὲ πονηρὸν καλῷ· ἐὰν δὲ ἀλλάσσων ἀλλάξῃ (αὐτὸ) κτῆνος κτήνει, ἔσται αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἅγιον.

11. Ἐὰν δὲ πᾶν κτῆνος ἀκάθαρτον, ἀφ' ὧν οὐ προσφέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, στήσει τὸ κτῆνος ἐναντίον τοῦ ἱερέως,

v. 43. ἐγκατ. ἡ γῆ) transposita. ibid. ὑπ' αὐτῶν) ἀπ' αὐτῶν. ib. ὑπερίδον) ὑπερεῖδον. v. 44. ὅτι ἐγὼ εἰμι) ἐγὼ γάρ εἰμι. v. 45. αὐτῶν τῆς διαθήκης) διαθήκης αὐτῶν. CAP. XXVII. v. 3. ἑξηκοστοῦ ἔτους) ἑξηκονταετοῦς. v. 5. εἰκοστοῦ ἔτους) εἴκοσι ἐτῶν. v. 6. δίδραχμα ἀργυρίου) δίδραχμα. ibid. δίδραχμα) addit ἀργυρίου. v. 7. ἡ τιμὴ) addit αὐτοῦ. v. 8. αὐτοῦ εὐξαμένου) τοῦ εὐξαμένου. v. 10. ἅγιον) ἅγια. v. 11. ἐναντίον) ἔναντι.

12. καὶ τιμήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλοῦ καὶ ἀναμέσον πονηροῦ καὶ καθότι ἂν τιμήσεται ὁ ἱερεὺς, οὕτως στήσεται.

13. Ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρώσηται αὐτὸ, προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

14. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἁγιάσει τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἅγιον τῷ Κυρίῳ, καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς· ὡς ἂν τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, οὕτως σταθήσεται.

15. Ἐὰν δὲ ὁ ἁγιάσας ⸓ αὐτὴν" λυτρώσηται τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, προσθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου τῆς τιμῆς, καὶ ἔσται αὐτῷ.

16. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ἁγιάσῃ ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ, καὶ ἔσται ἡ τιμὴ κατὰ τὸν σπόρον αὐτοῦ, κόρου κριθῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου.

17. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ στήσεται.

18. Ἐὰν δὲ ἔσχατον μετὰ τὴν ἄφεσιν ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, προσλογιεῖται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα ἕως εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀνθυφαιρεθήσεται ἀπὸ τῆς συντιμήσεως αὐτοῦ.

19. Ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρῶται τὸν ἀγρὸν ὁ ἁγιάσας αὐτὸν, προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἔσται αὐτῷ.

20. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται τὸν ἀγρὸν, καὶ ἀποδῶται τὸν ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ, οὐκέτι μὴ λυτρώσεται αὐτόν·

21. ἀλλ' ἔσται ὁ ἀγρὸς ἐξεληλυθυίας τῆς ἀφέσεως ἅγιος τῷ Κυρίῳ, ὥσπερ ἡ γῆ ἀφωρισμένη· τῷ ἱερεῖ ἔσται κατάσχεσις αὐτοῦ.

22. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ οὗ κέκτηται, ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ, ἁγιάσῃ τῷ Κυρίῳ,

23. λογιεῖται πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὸ τέλος τῆς τιμῆς ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τὴν τιμὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ Κυρίῳ·

24. καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀποδοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώπῳ παρ' οὗ κέκτηται αὐτὸν, οὗ ἦν ἡ κατάσχεσις τῆς γῆς.

25. Καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσται σταθμίοις ἁγίοις· εἴκοσι ὀβολοὶ ἔσται τὸ δίδραχμον.

26. Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσί σου, ἔσται τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐ καθαγιάσει αὐτὸ οὐθείς· ἐάν τε μόσχον, ἐάν τε πρόβατον, τῷ Κυρίῳ ἐστίν.

27. Ἐὰν δὲ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἀλλάξει κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον πρὸς αὐτὸ, καὶ ἔσται αὐτῷ· ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται, πραθήσεται κατὰ τὸ τίμημα αὐτοῦ.

28. Πᾶν δὲ ἀνάθεμα, ὃ ἐὰν ἀναθῇ ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ ἀπὸ πάντων ὅσα αὐτῷ

v. 12. τιμήσει) τιμήσεται. ibid. τιμήσεται ὁ) τιμήσηται αὐτὸ ὁ. ib. οὕτως) οὕτω. v. 14. ἁγιάσει) ἁγιάσῃ. ibid. ἅγιον) ἁγίαν. ib. τιμήσεται) τιμήσηται. ib. οὕτως) οὕτω. v. 15. λυτρώσηται) λυτρῶται. ibid. ἀργυρίου) addit τῆς τιμῆς. v. 20. λυτρώσεται) λυτρώσηται. v. 21. ἀφωρισμένη) ἡ ἀφωρισμένη. ibid. κατάσχεσις) addit αὐτοῦ. v. 23. ἅγιον) ἁγίαν. v. 26. καθαγιάσει οὐθείς) καθαγιάσει αὐτὸ οὐδείς. v. 27. ἀλλάξει) ἀλλάξῃ. v. 28. ὃ ἐὰν) ὃ ἄν.

αὐτῷ ἐστιν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἀγροῦ κατασχέσεως αὐτοῦ, οὐκ ἀποδώσεται, οὐδὲ λυτρώσεται· πᾶν ἀνάθεμα ἅγιον ἁγίων ἔσαι τῷ Κυρίῳ·

29. Καὶ πᾶν ἀνάθεμα ὃ ἐὰν ἀνατεθῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὐ λυτρώσεται, ἀλλὰ θανάτῳ θανατωθήσεται.

30. Πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου, τῷ Κυρίῳ ἐστὶν ἅγιον τῷ Κυρίῳ.

31. Ἐὰν δὲ λυτρῶται λύτρῳ ἄνθρωπος τὴν δεκάτην αὐτοῦ, τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει πρὸς αὐτὸ, καὶ ἔσαι αὐτῷ.

32. Καὶ πᾶσα δεκάτη βοῶν καὶ προβάτων, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ῥάβδον τὸ δέκατον, ἔσαι ἅγιον τῷ Κυρίῳ.

33. Οὐκ ἐπισκέψεται ἀνάμεσον καλοῦ καὶ πονηροῦ, οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ· ἐὰν δὲ ἀλλάσσων ἀλλάξεις αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσαι ἅγιον, οὐ λυτρωθήσεται.

34. Αὗταί εἰσιν αἱ ἐντολαὶ, ἃς ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ.

v. 29. λυτρώσεται) λυτρωθήσεται. v. 31. πρὸς αὐτὸ) πρὸς αὐτόν. v. 32. ὃ ἐὰν) ὃ ἄν. v. 33. πονηρῷ) adjicit οὐδὲ πονηρὸν καλῷ. ibid. ἀλλάξεις) ἀλλάξῃς. Subscript. Λευιτικόν.

ΑΡΙΘ-

ΑΡΙΘΜΟΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ ⁓ τῇ" Σινᾶ, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου, ἔτους δευτέρου ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, λέγων·

2. λάβετε ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν,

3. πᾶς ἄρσην ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει Ἰσραὴλ, ἐπισκέψασθε αὐτοὺς σὺν δυνάμει αὐτῶν, σὺ καὶ Ἀαρὼν ⁓ ἐπισκέψασθε αὐτούς"·

4. καὶ μεθ' ὑμῶν ἔσονται ἕκαστος
ἑκάστου ἕκαστος κατὰ φυλὴν, ἕκαστοι ἀρχόντων, κατ' οἴκους πατριῶν ἔσονται.

5. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες παραστήσονται μεθ' ὑμῶν·
τῷ τῶν Ῥουβὴν, Ἐλισοὺρ υἱὸς * Σεδιούρ·
*Εδιοὺρ 6. τῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σου-
τῷ ρισαδαί·
τῷ 7. τῶν Ἰούδα, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ·

8. τῶν Ισσάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ·

9. τῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαιλών· τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ, τῶν Ἐφραίμ,
Ἐλισαμὰ υἱὸς Εμιούδ Σεμιούδ

10. τῶν Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ υἱὸς Φαδασσούρ·

11. τῶν Βενιαμεὶν, Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί·

12. τῶν Δὰν, Ἀχιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί·

13. τῶν Ἀσὴρ, Φαγαιὴλ υἱὸς Ἐχράν·

14. τῶν Γὰδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥαγουήλ·

15. τῶν Νεφθαλὶ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν.

16. Οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγωγῆς, ἄρχοντες τῶν φυλῶν κατὰ πατριὰς αὐτῶν, χιλίαρχοι Ἰσραήλ εἰσι.

17. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν τοὺς ἄνδρας τούτους τοὺς ἀνακληθέντας ἐξ ὀνόματος,

18. καὶ πᾶσαν συναγωγὴν ἐξεκκλησίασαν ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους, καὶ ἐπεσκέπησαν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριὰς αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⁓ αὐτῶν", ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ⁓ πᾶν ἀρσενικὸν" κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν·

19. ὃν

NUMERI. CAP. I. v. 2. υἱῶν Ἰσραὴλ) υἱῶν deest. ibid. συγγενείας αὐτῶν.) αὐτῶν deest. v. 4. ἕκαστος, ἕκαστοι) ἕκαστος. v. 5. τῷ Ῥουβὴν) τῶν Ῥουβήν. ibid. Ἐδιούρ.) Σεδιούρ. v. 6. τῷ Συμεὼν) τῶν Συμεών. v. 7. τῷ Ἰούδα) τῶν Ἰούδα. v. 9. Σεμιούδ.) Ἐμιούδ. v. 10. Μανασσῆ) Μανασσῆ, passim. ibid. Φαδασσούρ.) Φαδασούρ. v. 11. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ita passim. v. 18. συναγωγὴν ἐξεκκλησίασαν) τὴν συναγωγὴν συνήγαγον. ibid. ἐπεσκέπησαν) ἐπηξονοῦσαν.

19. ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, καὶ ἐπεσκέπησαν αὐτοὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Σινᾶ.

20. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν", κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

21. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, ἓξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

22. Τοῖς υἱοῖς Συμεὼν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ※ ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ∼ αὐτῶν", κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

23. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Συμεὼν, ἐννέα καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.

Verfus 24. & 25. vide post vers. 37.

26. Τοῖς υἱοῖς Ἰούδα κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ" ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

27. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.

28. Τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν," κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ" ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

29. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ, τέσσαρες καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

30. Τοῖς υἱοῖς Ζαβουλὼν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ" ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

31. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ζαβουλὼν, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. πεντακόσιοι

32. Τοῖς υἱοῖς Ἰωσὴφ, υἱοῖς Ἐφραὶμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ" ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

33. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραὶμ, τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

34. Τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ÷ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ" ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

35. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Μανασσῆ, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

v. 31. πεντακόσιοι) τετρακόσιοι.

36. Τοῖς υἱοῖς Βενιαμεὶν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⸓ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ˅ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

37. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

(24.) Τοῖς υἱοῖς Γὰδ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⸓ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ˅ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

(25.) ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πεντήκοντα.

38. Τοῖς υἱοῖς Δὰν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⸓ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ˅ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

39. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

40. Τοῖς υἱοῖς Ἀσὴρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⸓ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ˅ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

41. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἀσὴρ, μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

42. Τοῖς υἱοῖς Νεφθαλὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ⸓ αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ˅ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει,

43. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ, τρεῖς καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

44. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις, ἣν ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄνδρες, ἀνὴρ εἷς ἄρχοντες
⸓ κατὰ φυλὴν μίαν, κατὰ φυλὴν˅* εἰς τες
οἴκον πατριᾶς αὐτῶν ἦσαν. * οἴκων

45. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ,

46. ※ καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πεντήκοντα.

47. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς αὐτῶν οὐ συνεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

48. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων

49. ὅρα τὴν φυλὴν Λευὶ οὐ συνεπισκέψῃ, καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν οὐ λήψῃ ἐν μέσῳ (τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

50. Καὶ

v. 44. ἐπεσκέψατο) ἐπεσκέψαντο. ibid. δώδεκα ἄρχοντες) δώδεκα ἄνδρες. ib. πατριᾶς αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 45. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 47. ἐκ τῆς πατριᾶς) ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς. ibid. οὐ συνεπεσκέπησαν) οὐκ ἐπεσκέπησαν. v. 49. τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν) h. v. desunt.

50. Καὶ σὺ ἐπίστησον τοὺς Λευίτας ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ÷ ἐν" αὐτῇ· αὐτοὶ ἀροῦσι τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ λειτουργήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ κύκλῳ τῆς σκηνῆς παρεμβαλοῦσι·

51. καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν σκηνὴν, καθελοῦσιν αὐτὴν οἱ Λευῖται, καὶ ἐν τῷ παρεμβάλλειν τὴν σκηνὴν, ἀναστήσουσιν ※ αὐτὴν οἱ Λευῖται· καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος ἀποθανέτω·

52. Καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτοῦ τάξει, καὶ ἀνὴρ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἡγεμονίαν, σὺν δυνάμει αὐτῶν·

53. οἱ δὲ Λευῖται παρεμβαλέτωσαν ÷ ἐναντίοι" κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἔσται ἁμάρτημα ※ ἐπὶ τὴν συναγωγὴν ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ φυλάξουσιν οἱ Λευῖται ÷ αὐτοὶ" τὴν φυλακὴν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

54. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ÷ καὶ Ἀαρὼν", οὕτως ἐποίησαν.

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

2. ἄνθρωπος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰς σημαίας, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, παρεμβαλέτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐναντίον Κυρίου, κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου παρεμβαλοῦσιν, ÷ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

3. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες πρῶτοι κατ' ἀνατολὰς, τάγμα παρεμβολῆς Ἰούδα σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἰούδα, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ·

4. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.

5. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι
αὐτῶν φυλὴ Ἰσσάχαρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν Φυλῆς
υἱῶν Ἰσσάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ·

6. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτοῦ τέσσαρες καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

7. ÷ Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχό-
μενοι" φυλὴ Ζαβουλὼν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν Φυλῆς
υἱῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαιλών·

8. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτοῦ, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

9. Πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐκ τῆς
παρεμβολῆς Ἰούδα, ἑκατὸν ※ χιλιάδες καὶ" Φυλῆς
ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν, πρῶτοι ἀναζεύξουσι.

10. Τάγμα παρεμβολῆς Ῥουβὴν πρὸς
λίβα σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων
τῶν υἱῶν Ῥουβὴν, Ἐλισοὺρ υἱὸς Σεδιούρ Ἐδιὲρ

11. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτοῦ, ἓξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

v. 50. αὐτοὶ ἀροῦσι) transposita. ibid. κύκλῳ) καὶ κύκλῳ. v. 51. ἀναστήσουσιν αὐτὴν) αὐτὴν deest. v. 52. αὐτοῦ τάξει) ἑαυτοῦ τάξει. v. 53. παρεμβαλέτωσαν) παρεμβαλλέτωσαν. v. 54. ὅσα) ἃ. CAP. II. v. 2. κατὰ τάγμα αὐτοῦ) transposita. ibid. καὶ κατὰ τὰς σημαίας) κατὰ σημαίας. ib. παρεμβαλέτωσαν) παρεμβαλλέτωσαν. ib. ἐναντίον Κυρίου) ἐνάντιοι. v. 4. ἠριθμημένοι) ἐπεσκεμμένοι, ita per integrum Caput. v. 9. ἐκ τῆς φυλῆς) ἐκ τῆς παρεμβολῆς. ibid. ἑκατὸν καὶ) καὶ deest. ib. ἀναζεύξουσι) ἐξαροῦσι, ita per integrum Caput. v. 10. τάγμα) τάγματα. ibid. σὺν δυνάμει αὐτῶν) δύναμις αὐτῶν. ib. Ἐδιούρ.) Σεδιούρ.

12. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ Συμεὼν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σουρισαδαί·

13. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτῶν, ἐννέα καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.

14. Καὶ ÷ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ Γάδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Γάδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥαγουήλ·

15. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτῶν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πεντήκοντα.

16. Πάντες οἱ ἠριθμημένοι τῆς παρεμβολῆς Ῥουβὴν, μία καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα, σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ δεύτεροι ἀναζεύξουσι.

17. Καὶ ἀρθήσεται ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν Λευιτῶν
παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον τῶν παρεμβολῶν· ὡς παρεμβαλοῦσιν, οὕτως καὶ ἀναζεύξουσιν, ἕκαστος ἐχόμενος αὐτοῦ κατὰ τάγμα αὐτῶν.

18. Τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραὶμ κατὰ θάλασσαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἐμιούδ·

19. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

20. Καὶ ÷ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχό-
Φυλῆς μενοι αὐτῶν φυλὴ Μανασσῆ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ υἱὸς Φαδασσούρ·

21. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

22. Καὶ ÷ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχό-
μενοι φυλὴ Βενιαμεὶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν Φυλῆς
υἱῶν Βενιαμεὶν, Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί·

23. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

24. Πάντες οἱ ἠριθμημένοι τῆς παρεμβολῆς Ἐφραὶμ, ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν, σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ τρίτοι ἀναζεύξουσιν.

25. Τάγμα παρεμβολῆς Δὰν πρὸς βοῤῥᾶν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων
τῶν υἱῶν Δὰν, Ἀχιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί· Σαμισαδαὶ

26. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἠριθμημένοι αὐτῶν δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

27. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ Ἀσὴρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσὴρ, Φαγαιὴλ υἱὸς Ἐχράν·

28. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

29. Καὶ οἱ ÷ παρεμβάλλοντες ἐχό-
μενοι φυλὴ Νεφθαλεὶμ, καὶ ὁ ἄρχων Φυλῆς
τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν·

30. δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν, τρεῖς καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

31. Πάντες οἱ ἀριθμηθέντες τῆς παρεμβολῆς Δὰν, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα

καὶ

v. 12. φυλὴ) Φυλῆς. v. 16. μία καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν) ἑκατὸν πεντήκοντα μία. v. 17. ἀναμέσον) μέσον. ibid. ὡς παρεμβάλλουσιν οὕτως) ὡς καὶ παρεμβαλοῦσιν, οὕτω. ib. κατὰ τάγμα αὐτῶν) καθ' ἡγεμονίας. v. 18. κατὰ θάλασσαν) παρὰ θαλ. v. 20. Μανασσῆ) Μανασσῆ, bis. v. 25. Σαμισαδαί.) Ἀμισαδαί. v. 27. Φαγαιὴλ) Φαγεὴλ. v. 29. Νεφθαλεὶμ) Νεφθαλί, bis. v. 31. ἀριθμηθέντες) ἐπεσκεμμένοι. ibid. ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν) ἑκατὸν καὶ πεντηκονταεπτά.

καὶ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι, (σὺν δυνάμει αὐτῶν), ἔχατοι ἀναζεύξουσι κατὰ τάγμα αὐτῶν.

32. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρεμβολῶν σὺν ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶν, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πεντήκοντα.

33. Οἱ δὲ Λευῖται οὐ συνεπεσκέπησαν αὐτοῖς, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

34. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ· οὕτω παρενέβαλον κατὰ τάγμα αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐξῆρον ἕκαστος ⸆ ἐχόμενοι˙ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ αὗται αἱ γενέσεις Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆ, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ·

2. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἀαρών· πρωτότοκος Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

3. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἀαρὼν, οἱ ἱερεῖς (καὶ) οἱ ἠλειμμένοι, οὓς ἐτελείωσεν τὰς χεῖρας αὐτῶν τοῦ ἱερατεύειν. ἐτελείωσαν

4. Καὶ ἐτελεύτησε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἔναντι Κυρίου, προσφερόντων αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον ἔναντι Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, καὶ παιδία οὐκ ἦν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ μετὰ Ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

5. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

6. λάβε τὴν φυλὴν τὴν Λευὶ, καὶ στήσεις αὐτοὺς ἐναντίον Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ λειτουργήσουσιν αὐτῷ·

7. καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς φυλακὰς πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς·

8. καὶ φυλάξουσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς·

9. καὶ δώσεις τοὺς Λευίτας Ἀαρὼν (τῷ ἀδελφῷ σου,) καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ⸆ τοῖς ἱερεῦσι˙· δόμα δεδομένοι οὗτοί μοι εἰσὶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. μόνοι

10. Καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καταστήσεις ⸆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου˙, καὶ φυλάξουσι τὴν ἱερατείαν αὐτῶν, ⸆ καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βωμὸν, καὶ τὰ ἔσω τοῦ καταπετάσματος˙. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἁπτόμενος ἀποθανεῖται.

11. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

12. καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἴληφα τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ⸆ λύτρα αὐτῶν ἔσονται˙, καὶ ἔσονται ἐμοὶ οἱ Λευῖται·

v. 31. σὺν δυνάμει αὐτῶν) h. v. desunt. v. 32. καὶ πεντακόσιοι καὶ) καὶ deest utroque loco. v. 33. αὐτοῖς) ἐν αὐτοῖς. v. 34. καθὰ ἐνετείλατο) πάντα ὅσα συνέταξε. CAP. III. v. 1. ἐν τῷ ὄρει) ἐν ὄρει. v. 2. καὶ Ἐλεάζαρ) καὶ deest. v. 3. καὶ uncis inclusum abest. ibid. τοῦ ἱερατεύειν) αὐτῶν ἱερατεύειν. v. 6. τὴν Λευὶ) Λευί. v. 9. τῷ ἀδελφῷ σου) h. v. desunt. ibid. δόμα δεδομένοι) transposita. ib. μόνοι) μοι. v. 10. καὶ τὰ ἔσω) καὶ ἔσω. v. 12. ἐγὼ ἰδοὺ) transposita.

13. ἐμοὶ γὰρ πᾶν πρωτότοκον, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ
ἡγίασας Αἰγύπτου ἡγίασα ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐμοὶ ἔσονται· ἐγὼ Κύριος.

14. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, λέγων·

15. ἐπίσκεψαι τοὺς υἱοὺς Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν ÷ κατὰ συγγενείας αὐτῶν", πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ἀριθμήσονται αὐτούς.

16. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτοὺς Μωυσῆς ÷ καὶ Ἀαρὼν" διὰ φωνῆς Κυρίου, καθὰ συνέταξεν ~ αὐτοῖς Κύριος".

17. Καὶ ἦσαν οὗτοι υἱοὶ Λευὶ ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν· Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

18. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γεδσὼν, κατὰ δήμους αὐτῶν· Λοβενὶ καὶ Σεμεΐ.

19. Καὶ υἱοὶ Καὰθ κατὰ δήμους αὐ-
Ἀμβραὰμ τῶν· Ἀμράμ καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν καὶ Ὀζιήλ.

20. Καὶ (οὗτοι) υἱοὶ Μεραρὶ κατὰ
Ομεσὶ δήμους αὐτῶν· Μοολὶ, καὶ Μουσί· οὗτοί εἰσι δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

21. Τῷ Γεδσὼν δῆμος τοῦ Λοβενὶ, καὶ δῆμος τοῦ Σεμεΐ· οὗτοί εἰσι δῆμοι τοῦ Γεδσών.

22. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν παντὸς ἀρσενικοῦ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.

23. Καὶ ÷ οὗτοι" οἱ δῆμοι Γεδσὼν ὀπί- υἱοὶ
σω τῆς σκηνῆς παρεμβαλοῦσι κατὰ θάλασσαν·

24. καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριᾶς ÷ τοῦ δήμου" τοῦ Γεδσὼν, Ἐλισὰφ υἱὸς
Λαήλ. Δαὴλ

25. Καὶ ἡ φυλακὴ υἱῶν Γεδσὼν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἡ σκηνὴ, ※ καὶ ἡ σκέπη καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου,

26. καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ÷ οὔσης" ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ※ καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ, καὶ τὰ κατάλοιπα αὐτοῦ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.

27. Τῷ Καὰθ δῆμος ὁ Ἀμραμεῖς, καὶ Αμβρα-
δῆμος ὁ * Ισσααρεῖς, καὶ δῆμος ὁ Χεβρωνεῖς, αὰμ εἷς
καὶ δῆμος ὁ † Ὀζιηλεῖς· οὗτοί εἰσι δῆμοι τοῦ * Σαὰρ
Καάθ. εἷς

28. Κατὰ ἀριθμὸν πᾶν ἀρσενικὸν ἀ- † Ὀζιὴλ
πὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ὀκτακισχίλιοι καὶ εἷς
ἑξακόσιοι, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.

29. Οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν Καὰθ παρεμβαλοῦσιν ἐκ πλαγίων τῆς σκηνῆς κατὰ λίβα·

30. καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριῶν δήμων τοῦ Καὰθ, Ἐλισαφὰν υἱὸς Ὀζιήλ.

31. Καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ σκεύη τοῦ ἁγίου, ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.

32. Καὶ

v. 13. ἡγίασας) ἡγίασα. v. 15. κατὰ συγγενείας αὐτῶν) h. v. desunt. ibid. ἀριθμήσονται) ἐπισκέψασθε. v. 16. ἠρίθμησεν) ἐπεσκέψαντο. ibid. καθὰ) ὃν τρόπον. v. 17. υἱοὶ) οἱ υἱοί. v. 19. Ἀμβραὰμ) Ἀμράμ. v. 20. (οὗτοι) deest. ibid. Ὀμεσὶ) Μουσί. v. 22. ὁ ἀριθμὸς) ἡ ἐπίσκεψις. v. 23. κατὰ θάλ.) παρὰ θάλ. v. 27. Ἀμβραὰμ εἷς) Ἀμρὰμ εἷς. ibid. Σαὰρ εἷς) Ἰσσαὰρ εἷς. ib. δῆμοι) οἱ δῆμοι. v. 30. δήμων) τῶν δήμων.

32. Καὶ ὁ ἄρχων ὁ ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν Λευιτῶν Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καθεσαμένος φυλάσσειν τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.

33. Τῷ Μεραρὶ δῆμος ὁ Μοολὶ, καὶ
Ὁμουσὶ δῆμος ὁ Μουσί· οὗτοί εἰσι δῆμοι τοῦ Μεραρί.

34. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ἑξακισχίλιοι καὶ διακόσιοι ⸓ καὶ πεντήκοντα·

35. καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριῶν τοῦ δήμου τοῦ Μεραρὶ, Σουριὴλ υἱὸς Ἀβιχαΐλ· ἐκ πλαγίων τῆς σκηνῆς παρεμβαλοῦσι πρὸς βορρᾶν.

36. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλακῆς υἱῶν Μεραρὶ, τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν,

37. καὶ τοὺς στύλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν, καὶ τοὺς κάλους αὐτῶν.

38. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς ※ ἀπὸ ἀνατολῶν κατέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ ἀνατολῶν, Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος ἀποθανεῖται.

39. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν Λευιτῶν, οὓς ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ φωνῆς Κυρίου κατὰ δήμους αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

40. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, ⸓ λέγων· ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότοκον ἄρσεν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, καὶ λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόματος·

41. καὶ λήψῃ τοὺς Λευίτας ἐμοὶ (ἐγὼ Κύριος) ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κτήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κτήνεσι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωυσῆς ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος αὐτῷ, πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·

43. καὶ ἐγένοντο πάντα τὰ πρωτότοκα ἀρσενικὰ κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες, τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιοι.

44. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

45. λάβε τοὺς Λευίτας ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ κτήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται ἐμοὶ οἱ Λευῖται· ἐγὼ Κύριος.

46. Καὶ τὰ λύτρα τριῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων οἱ πλεονάζοντες παρὰ τοὺς Λευίτας ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,

47. καὶ λήψῃ πέντε ※ πέντε σίκλους κα-

v. 32. ὁ ἐπὶ) ὁ deest. ibid. υἱὸς) ὁ υἱός. v. 33. Ὁμουσὶ) Μουσί. v. 37. πασσάλους αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 38. καὶ οἱ παρεμβ.) καὶ deest. ibid. ἀπὸ ἀνατολῶν) ἀπὸ ἀνατολῆς. ib. ὁ προσπορευόμενος) ὁ ἁπτόμενος. v. 40. λάβε) λάβετε. ibid. ἀριθμὸν αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 42. Κύριος αὐτῷ) αὐτῷ deest. v. 43. ἀρσενικὰ) τὰ ἀρσενικά. ibid. τρεῖς) καὶ τρεῖς. v. 45. τῶν υἱῶν) υἱῶν.

κατὰ κεφαλὴν, κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήψῃ· (εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος·)

48. καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λύτρα τῶν πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς.

49. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὸ ἀργύριον, λύτρα παρὰ τῶν πλεοναζόντων ※ ἐν αὐτοῖς, εἰς τὴν ἐκλύτρωσιν τῶν Λευιτῶν·

50. παρὰ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔλαβε τὸ ἀργύριον, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίους καὶ χιλίους ÷ σίκλους˙, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

51. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τὸ ἀργύριον, τὰ λύτρα ÷ τῶν πλεοναζόντων˙, Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ φωνῆς Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

2. λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν υἱῶν Καὰθ ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

3. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως ※ υἱοῦ πεντήκοντα ἐτῶν, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν ποιῆσαι ÷ πάντα˙ τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καὰθ ÷ ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν˙, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἅγιον τῶν ἁγίων.

5. Καὶ εἰσελεύσονται Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν ἐξαίρῃ ἡ παρεμβολὴ, καὶ καθελοῦσι τὸ καταπέτασμα τὸ συσκιάζον, καὶ κατακαλύψουσιν ἐν αὐτῷ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου· σκηνὴν

6. καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ᾽ αὐτὸ κατακάλυμμα δέρμα ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ÷ ἐπ᾽ αὐτὴν˙ ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν, καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς·

7. καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐπιβαλοῦσιν ÷ ἐπ᾽ αὐτὴν˙ ἱμάτιον ὁλοπόρφυρον, καὶ ※ δώσουσιν ἐπ᾽ αὐτῆς τὰ τρυβλία, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τοὺς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπένδει, καὶ οἱ ἄρτοι οἱ διαπαντὸς ἐπ᾽ αὐτῆς ἔσονται·

8. καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὴν ἱμάτιον κόκκινον ※ διάφορον, καὶ καλύψουσιν αὐτὴν καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς·

9. καὶ λήψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψουσι τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐλαίου αὐτῆς, ὅσοις λειτουργοῦσιν αὐτῇ ὅσοι ἐν αὐτοῖς·

10. καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν ÷ αὐτὴν˙ ἐπ᾽ ἀναφορέων·

11. καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐπικαλύψουσιν ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ ἐπικαλύψουσιν αὐτὸ καλύμματι, δερ-

v. 47. ὀβολοὶ ὁ σίκλος) ὀβολοὺς τοῦ σίκλου. v. 49. λύτρα) τὰ λύτρα. v. 50. πέντε καὶ ἑξ. καὶ τριακ. καὶ χιλίους) χιλίους τριακοσίους ἑξηκονταπέντε σίκλους. CAP. IV. v. 3. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς) ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν. v. 4. ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν) h. v. desunt. v. 5. εἰσελεύσονται) εἰσελεύσεται. ibid. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. τὴν σκηνὴν) τὴν κιβωτόν. v. 8. διεμβαλοῦσι) adjicit δι᾽ αὐτῆς. ibid. ἀναφορεῖς αὐτῆς) αὐτῆς abest. v. 9. ἐλαίου αὐτῆς, ὅσοι) ἐλαίου αὐ. v. 11. καὶ ἐπικαλύψουσιν) καὶ καλύψουσι.

δέρματι ὑακινθίνῳ, καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ·

12. καὶ λήψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικὰ, ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὰ καλύμματι, δέρματι ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς·

13. καὶ ἐπιθήσεις τὸν καλυπτῆρα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὁλοπόρφυρον·

14. καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ πάν-
ὅσοι τα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐπ' αὐτῷ ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὸν καλυπτῆρα, καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὸ κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ ⁒ καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυροῦν, καὶ συγκαλύψουσι τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὰ εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς".

15. Καὶ συντελέσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καλύπτοντες τὰ ἅγια καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν παρεμβολήν· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ Καὰθ αἴρειν, καὶ οὐχ ἅψονται τῶν ἁγίων, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι· ταῦτα ἀροῦσιν οἱ υἱοὶ Καὰθ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

16. Ἐπίσκοπος Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ ἡ θυσία ἡ καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ἡ ἐπισκοπὴ ὅλης τῆς σκηνῆς, καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ⋇ αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

18. μὴ ἐξολεθρεύσητε τῆς φυλῆς τὸν δῆμον τὸν Καὰθ ἐκ μέσου τῶν Λευιτῶν.

19. Τοῦτο ποιήσατε αὐτοῖς, καὶ ζήσονται, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσι· προσπορευομένων αὐτῶν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰσπορευέσθωσαν, καὶ καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕνα ἕκαστον ⋇ ἐπὶ τὴν δουλείαν αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ·

20. καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν ἰδεῖν ἐξάπινα τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθανοῦνται.

21. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

22. λάβε τὴν ἀρχὴν τῶν υἱῶν Γεδσὼν, καὶ τούτους κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν,

23. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς ἐπισκέψασθε αὐτοὺς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν ⋇ λειτουργίαν" καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. τῆς σκη-

24. Αὕτη ἡ λειτουργία τοῦ δήμου Γεδσὼν, λειτουργεῖν καὶ αἴρειν· νῆς

25. καὶ ἀρεῖ τὰς δέῤῥεις τῆς σκηνῆς,

v. 11. δέρματι) δερματίνῳ, ita v. seq. v. 13. καὶ ἐπιθήσεις τὸν καλυπτῆρα) καὶ τὸν καλ. ἐπιθήσει. v. 14. τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅσοι λειτ. ἐν αὐτοῖς) τὰ σκεύη ὅσοις λειτ. ἐπ' αὐτῷ ἐν αὐτοῖς. ibid. καὶ ἐμβαλοῦσι τοὺς ἀναφ.) καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς. ib. ἐμβ. αὐτὰ εἰς) ἐμβ. αὐτὸ εἰς. v. 15. οἱ υἱοὶ Καὰθ) υἱοὶ Κ. v. 16. ἁγίῳ, καὶ ἐν) ἁγίῳ ἐν. v. 18. ἐξολεθρεύσητε) ὀλοθρεύσητε. v. 19. εἰσπορευέσθωσαν) προσπορευέσθωσαν. v. 20. τὸ ἅγιον) τὰ ἅγια. v. 22. Γεδσὼν) addit καὶ τούτους. ibid. αὐτῶν) addit κατὰ δήμους αὐτῶν. v. 23. ἐπισκέψασθε) ἐπίσκεψαι. ibid. καὶ ποιεῖν τ. ἔρ. τῆς σκηνῆς) ποιεῖν τ. ἔρ. αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ. v. 24. Γεδσὼν) τοῦ Γεδσών.

καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον τὸ ὂν ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου,

26. καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον ※ τῆς θύρας τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς ÷ τοῦ μαρτυρίου, ※ καὶ ἐπὶ θυσιαστηρίου κύκλῳ, καὶ τὰ περισσὰ αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικὰ αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ποιήσουσι,

27. Κατὰ στόμα Ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔσται ※ πᾶσα ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσὼν κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀρτὰ δι' αὐτῶν· καὶ ἐπισκέψῃ αὐτοὺς ἐξ ὀνομάτων πάντα τὰ ἀρτὰ ὑπ' αὐτῶν.

28. Αὕτη ἡ λειτουργία τοῦ δήμου τῶν υἱῶν Γεδσὼν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.

29. Οἱ υἱοὶ Μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἐπισκέψασθε αὐτούς,

30. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπέκεινα ἕως πεντηκονταετοῦς ἐπισκέψασθε αὐτούς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος ※ εἰς τὴν δύναμιν, λειτουργεῖν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

31. Καὶ ταῦτα τὰ φυλάγματα τῶν
αὐτοῦ αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, ÷ καὶ τὸ κατακάλυμμα (τῆς σκηνῆς) καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς",

32. καὶ τοὺς στύλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, ÷ καὶ τοὺς στύλους τοῦ καταπετάσματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν", καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν, καὶ
τοὺς κάλους αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη κλάδας
αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουργήματα αὐτῶν, ἐξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε ÷ αὐτοὺς καὶ πάντα" τὰ σκεύη τῆς φυλακῆς τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν.

33. Αὕτη ἡ λειτουργία ※ τοῦ δήμου υἱῶν Μεραρὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.

34. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς Καὰθ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

35. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ
ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· τῆς σκη-
36. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν νῆς
κατὰ δήμους αὐτῶν, δισχίλιοι ἑπτακόσιοι τριακό-
πεντήκοντα. σιοι

37. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου Καὰθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καθὰ ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ

Ἀα-

v. 25. κατακάλυμμα αὐτῆς) κάλυμμα αὐτῆς. ibid. ἐπ' αὐτὴν) ἐπ' αὐτῆς. ib. κατακάλυμμα τῆς) κάλυμμα τῆς. v. 26. περισσὰ αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. λειτουργικὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα) λειτουργικὰ ὅσα. v. 27. κατὰ πάντα τὰ ἀρτὰ δι' αὐτῶν) καὶ κατὰ π. τὰ ἔργα αὐτῶν. ibid. ἐξ ὀνομάτων) ἐξ ὀνόματος. v. 31. ὑπ' αὐτοῦ) ὑπ' αὐτῶν. ibid. μοχλοὺς αὐτῆς) αὐτῆς deest. ib. (τῆς σκηνῆς) non habet. ib. τὸ κάλυμμα) τὸ κατακάλυμμα. v. 32. κλάδας) κάλους. v. 35. τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς) ἐν τῇ σκηνῇ. v. 36. τριακόσιοι) ἑπτακόσιοι.

Ἀαρὼν, διὰ φωνῆς Κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

38. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Γεδσὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, κατʼ οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

39. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ※ καὶ˙ ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου·

40. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, κατʼ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, δισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα.

41. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν Γεδσὼν, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, οὓς ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, διὰ φωνῆς Κυρίου ÷ ἐν χειρὶ Μωυσῆ˙.

42. Ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δῆμος υἱῶν Μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατʼ οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

43. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

44. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις (τῆς συγγενείας) αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, ÷ κατʼ οἴκους πατριῶν αὐτῶν˙, τρισχίλιοι καὶ διακόσιοι.

45. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν Μεραρὶ, οὓς ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν, διὰ φωνῆς Κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

46. Πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, οὓς ἐπεσκέψατο Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες (υἱῶν) Ἰσραὴλ τοὺς Λευίτας, κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ κατʼ οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

47. ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ※ καὶ ἕως πεντηκονταετοῦς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἔργων, καὶ˙ τὰ ἔργα τὰ αἰρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου·

48. καὶ ἐγενήθησαν οἱ ἐπεσκεμμένοι ※ αὐτῶν ὀκτακισχίλιοι πεντακόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα. πεντήκοντα

49. Διὰ φωνῆς Κυρίου (οὓς) ἐπεσκέψατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωυσῆ ἄνδρα κατὰ ἄνδρα ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ὧν αἴρουσιν αὐτοί· καὶ˙ ἐπεσκέπησαν ※ αὐτοί, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. πρόσταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐξαποστειλάτωσαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς συναγωγῆς πάντα λεπρὸν, καὶ πάντα γονοῤῥυῆ, καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῇ·

3. ἀπὸ ἀρσενικοῦ ἕως θηλυκοῦ ἐξαποστείλατε, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ※ ἐξαποστείλατε αὐτούς, καὶ οὐ μιανοῦσι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ καταγίνομαι ἐν αὐτοῖς.

4. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς· καθὰ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

 5. Καὶ

v. 38. οἱ υἱοὶ) υἱοί. v. 39. καὶ ἕως) ἕως. v. 40. Supplementa minori charactere expressa exhibet *Cod. Rom.* v. 44. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. τῆς συγγενείας αὐτῶν) αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν. v. 46. (υἱῶν) deest. ibid. κατὰ δήμους αὐτῶν, κατʼ) κατὰ δήμους, καὶ κατʼ. v. 48. ἐγεν. οἱ ἐπεσκεμμένοι) καὶ ἐγ. οἱ ἐπισκεπέντες. ibid. καὶ πεντήκοντα) ὀγδοήκοντα. v. 49. (οὓς) abest. CAP. V. v. 2. συναγωγῆς) παρεμβολῆς. v. 3. οὐ μιανοῦσι) οὐ μὴ μιανοῦσι. v. 4. ἐξαπέστειλαν) addit αὐτούς. ibid. τῷ Μωυσῇ) Μωυσῇ.

5. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

6. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ÷ λέγων˝· ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ὅστις ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρωπίνων, ※ καὶ παριδὼν˝ παρίδῃ ἐν Κυρίῳ, καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκείνη,

7. ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν ※ αὐ-
ἥμαρτε τοῦ, ἣν ἐποίησε, καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν ※ αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον ※ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει ἐπ᾽ αὐτὸ, καὶ ἀποδώσει τίνι ἐπλημμέλησεν αὐτῷ.

8. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τῷ ἀνθρώπῳ ἀγχιστεύων, ὥστε ἀποδοῦναι ÷ αὐτῷ˝ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῷ Κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ ÷ ἔσται˝, πλὴν τοῦ κριοῦ τοῦ ἐξιλασμοῦ, δι᾽ οὗ ἐξιλάσεται ἐν αὐτῷ περὶ αὐτοῦ.

καὶ 9. Καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ κατὰ πάντα τὰ ἁγιαζόμενα ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅσα ἐὰν προσφέρωσι ÷ Κυρίῳ˝, τῷ ἱερεῖ αὐτῷ ἔσται·

10. καὶ ἑκάστου τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ※ αὐτῷ ἔσται· ※ καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν δῷ τῷ ἱερεῖ, αὐτῷ ἔσται˝.

11. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

12. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ παρίδῃ αὐτὸν ὑπεριδοῦσα,

13. καὶ κοιμηθῇ μετ᾽ αὐτῆς τις κοίτην σπέρματος, καὶ λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύψῃ, αὐτὴ δὲ ᾖ μεμιαμμένη˝, καὶ μάρτυς μὴ ᾖ κατ᾽ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μὴ ᾖ συνειλημμένη,

14. καὶ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μεμίανται, ἢ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μὴ ᾖ μεμιασμένη,

15. καὶ ἄξει ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ οἴσει τὸ δῶρον ※ αὐτῆς˝ περὶ αὐτῆς, τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ ἄλευρον κρίθινον· οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ᾽ αὐτὸ ἔλαιον, οὐδὲ ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτὸ λίβανον· ἔστι γὰρ θυσία ζηλοτυπίας, θυσία μνημοσύνου, ἀναμιμνήσκουσα ἁμαρτίαν.

16. Καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ στήσει αὐτὴν ἔναντι Κυρίου·

17. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ καθαρὸν ÷ ζῶν˝ ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ, καὶ ✕ ἀπὸ τῆς γῆς τῆς οὔσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς ÷ τοῦ μαρτυρίου˝, καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ·

18. καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τοῦ μνημοσύνου, τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας· ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ ἱερέως ἔσται τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ ἐπικαταρώμενον ÷ τοῦτο˝.

19. Καὶ ὁρκιεῖ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικί· εἰ μὴ κεκοίμηταί τις μετὰ σοῦ, ※ καὶ εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι

ὑπὸ

v. 6. ὅστις ἐὰν π. ἀπὸ τῶν) ὅς τις ἂν π. ἀπὸ πασῶν τῶν. v. 7. ἣν ἥμαρτε) ἣν ἐποίησε. v. 8. ἀγχιστεύων) ὁ ἀγχιστεύων. ibid. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. ib. τοῦ ἐξιλασμοῦ) τοῦ ἱλασμοῦ. v. 9. καὶ πάντα) κατὰ πάντα. v. 12. παρίδῃ αὐτὸν ὑπεριδοῦσα) transpos. ὑπ. π. α. v. 13. μετ᾽ αὐτῆς τις) transposita. ibid. μεμιαμμένη) μεμιασμένη, ita & v. seq. ib. ᾖ κατ᾽ αὐτῆς) ἦν μετ᾽ αὐτῆς. v. 14. αὐτὴ μεμ.) αὐτὴ δὲ μεμίανται. v. 15. οἴσει) προσοίσει. v. 18. τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο) τὸ ἐπικαταρώμενα τοῦτα.

πρὸς ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, ἀθῶα ἴσθι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου·

20. εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὕπανδρος οὖσα, ἢ μεμίανσαι, καὶ ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν σοὶ, πλὴν τοῦ ἀνδρός σου,

21. (καὶ ὁρκιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐν τοῖς ὅρκοις τῆς ἀρᾶς ÷ ταύτης", καὶ ἐρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικί·) δῴη σε Κύριος ἐν ἀρᾷ καὶ ἐνόρκιον ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ δοῦναι Κύριον τὸν μηρόν ※ σου" διαπεπτωκότα, καὶ τὴν κοιλίαν σου πεπρησμένην·

22. καὶ εἰσελεύσεται τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο εἰς τὴν κοιλίαν σου, πρῆσαι γαστέρα, καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου. Καὶ ἐρεῖ ἡ γυνή· γένοιτο, γένοιτο.

23. Καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀρὰς ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ ÷ τοῦ ἐπικαταρωμένου"·

24. καὶ ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου, καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦ ἐλεγμοῦ.

25. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς γυναικὸς τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι Κυρίου, καὶ προσοίσει αὐτὴν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον·

26. καὶ δράξεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ·

27. ※ καὶ ποτιεῖ αὐτὴν τὸ ὕδωρ, καὶ ἔσται ἐὰν μὲν ᾖ μεμιαμμένη, καὶ λήθῃ λάθῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ ἐπικαταρώμενον, καὶ πρησθήσεται τὴν κοιλίαν ※ αὐτῆς," καὶ διαπεσεῖται ὁ μηρὸς αὐτῆς, καὶ ἔσται ἡ γυνὴ εἰς ἀρὰν ἐν τῷ λαῷ αὐτῆς.

28. Ἐὰν δὲ μὴ μιανθῇ ἡ γυνὴ, καὶ καθαρὰ ᾖ, καὶ ἀθῶα ἔσται, καὶ ἐκσπερματιεῖ σπέρμα.

29. Οὗτος ὁ νόμος τῆς ζηλοτυπίας, ᾧ ἂν παραβῇ ἡ γυνὴ ὕπανδρος οὖσα, καὶ μιανθῇ·

30. ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ στήσῃ τὴν γυναῖκα ÷ αὐτοῦ" ἔναντι Κυρίου, καὶ ποιήσῃ αὐτῇ ὁ ἱερεὺς πάντα τὸν νόμον τοῦτον·

31. καὶ ἀθῶος ἔσται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη λήψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς.

ΚΕΦ. ϛ΄. VI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὡς ὃς ἐὰν μεγάλως εὔξηται εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγνείαν Κυρίῳ,

3. ἀπὸ οἴνου καὶ σίκερα ἁγνισθήσεται ÷ ἀπὸ οἴνου", καὶ ὄξος ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σίκερα οὐ πίεται, καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σταφυλὴν πρόσφατον καὶ σταφίδα, οὐ φάγεται·

v. 19. πρὸς τὸν) ὑπὸ τόν. v. 25. ἐπὶ τὸ θυσ.) πρὸς τὸ θυσιαστήριον. v. 26. ἀνοίσει) ἀνοίσεται. v. 27. ἐὰν μὲν ᾖ μεμιαμμένη) ἐὰν ᾖ μεμιασμένη. ibid. ἐν τῷ λαῷ) ἐν abest. v. 30. ᾧ ἐάν) ὃς ἐάν. ibid. ποιήσῃ) ποιήσει. v. 31. ἡ γυνή) γυνή. CAP. VI. v. 2. ὃς ἐάν) ὃς ἄν v. 3. ἀπὸ οἴνου obelo notatum deest.

4. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐ-
πασῶν τῦ ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλυ
οἶνον οἶνυ, ἀπὸ ϛεμφύλων ἕως γιγάρτυ, ὐ
φάγεται.

5. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς τῦ ἁγνισμῦ ※ αὐτῦ˙ ξυρὸν ὐκ ἐπελεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ἃς ηὔξατο Κυρίῳ· ἅγιος ἔϛαι, τρέφων κόμην τρίχας κεφαλῆς ※ αὐτῦ.

6. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς ※ αὐτῦ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ ÷ πάσῃ˙ ψυχῇ τετελευτηκυίᾳ ὐκ εἰσελεύσεται·

7. ἐπὶ πατρὶ ※ αὐτῦ καὶ ἐπὶ μητρὶ ※ αὐτῦ, καὶ ἐπ᾽ ἀδελφῷ ※ αὐτῦ καὶ ἐπ᾽ ἀδελφῇ ※ αὐτῦ, ὐ μιανθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀποθανόντων αὐτῶν, ὅτι εὐχὴ Θεῦ αὐτῦ ÷ ἐπ᾽ αὐτῷ˙ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῦ·

8. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτῦ ἅγιος ἔϛαι Κυρίῳ.

8. Ἐὰν δὲ τις θανάτῳ ἀποθάνῃ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξάπινα, παραχρῆμα μιανθήσεται ἡ κεφαλὴ εὐχῆς αὐτῦ, καὶ ξυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ καθαρισθῇ· τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται ※ αὐτήν·

10. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ οἴσει δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσοὺς περιϛερῶν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ.

11. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ μίαν εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῦ ÷ ὁ ἱερεὺς˙ περὶ ὧν ἥμαρτε περὶ τῆς ψυχῆς, καὶ ἁγιάσει τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,

12. ᾗ ἡγίασε Κυρίῳ (πάσας) τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς ※ αὐτῦ, καὶ προσάξει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν· καὶ αἱ ἡμέραι αἱ πρότερον ἄλογοι ἔσονται,
ὅτι ἐμιάνθη κεφαλὴ εὐχῆς αὐτῦ. ὅτε

13. Καὶ ὗτος ὁ νόμος τῦ εὐξαμένου·
ᾗ ἂν ἡμέρᾳ πληρώσῃ ἡμέρας εὐχῆς αὐ-
τῦ, προσοίσει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας αὐτὸς
τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ·

14. καὶ προσάξει τὸ δῶρον αὐτῦ Κυρίῳ ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἄμωμον ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ ἀμνάδα ἐνιαυσίαν ἄμωμον μίαν εἰς ἁμαρτίαν, καὶ κριὸν ἕνα ἄμωμον εἰς σωτήριον,

15. καὶ κανοῦν ἀζύμων σεμιδάλεως, ἄρτους ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ θυσίαν αὐτῶν, καὶ σπονδὴν αὐτῶν.

16. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίυ, καὶ ποιήσει τὸ περὶ ἁμαρτίας αὐτῦ, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτῦ,

17. καὶ τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν σωτηρίυ Κυρίῳ ἐπὶ τῷ κανῷ τῶν ἀζύμων, καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν θυσίαν αὐτῦ, καὶ τὴν σπονδὴν αὐτῦ.

18. Καὶ ξυρήσεται ὁ ηὐγμένος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίυ τὴν κεφαλὴν τῆς εὐχῆς αὐτῦ, καὶ ἐπι-
θήσει τὰς τρίχας ※ τῆς κεφαλῆς εὐχῆς αὐ-
τῦ, καὶ θήσει ἐπὶ τὸ πῦρ, ὅ ἐϛιν ὑπὸ τὴν ἐπὶ
θυσίαν τῦ σωτηρίυ.

19. Καὶ

v. 4. ἀπὸ πασῶν) ἀπὸ πάντων. v. 5. ἡμέρας τῆς εὐχῆς τῦ ἁγν. αὐτῦ) ἡμέρας τῦ ἁγνισμῦ. ibid. ἃς ηὔξατο) ὅσας ηὔξατο. v. 7. καὶ ἐπὶ μητρὶ) ἐπὶ deest. v. 9. θανάτῳ ἀποθάνῃ) ἀποθάνῃ. v. 10. τῇ δὲ ἡμέρᾳ) καὶ τῇ ἡμέρᾳ. ibid. νεοσσὰς) νοσσάς. v. 12. ἡγίασε Κυρίῳ πάσας τὰς) ᾗ ἡγιάσθη κυρίῳ τάς. ibid. αἱ πρότερον) αἱ πρότεραι. ib. ὅτε ἐμιάνθη κεφ.) ὅτι ἐμ. ἡ κεφαλή. v. 14. εἰς ὁλοκαύτωμα) εἰς ὁλοκαύτωσιν. ibid. ἄμωμον μίαν) transposita. ib. κριὸν) addit ἕνα. v. 17. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 18. ἐπὶ τὴν θυσίαν) ὑπὸ τὴν θ.

19. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἑφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ ἄρτον ἄζυμον ἕνα ἀπὸ τοῦ κανοῦ, καὶ λάγανον ἄζυμον ἓν, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ ηὐγμένου, μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,

20. καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου· ἅγιον ἔσαι τῷ ἱερεῖ ἐπὶ τοῦ σηθυνίου τοῦ ἐπιθέματος, καὶ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀφαιρέματος· καὶ μετὰ ταῦτα πίεται ὁ ηὐγμένος οἶνον.

21. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ εὐξαμένου, ὃς ἂν εὔξηται (Κυρίῳ) δῶρον αὐτοῦ Κυρίῳ περὶ τῆς εὐχῆς ⁜ αὐτοῦ, χωρὶς ὧν ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ· κατὰ δύναμιν εὐχῆς αὐτοῦ, ἧς ἂν εὔξηται, ⁜ οὕτως ποιήσει κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας ⁜ αὐτοῦ·

22. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

23. λάλησον Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· οὕτως εὐλογήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγοντες αὐτοῖς·

27. * (καὶ ἐπιθήσουσι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ Κύριος εὐλογήσω αὐτούς·)

24. εὐλογήσαι σε Κύριος, καὶ φυλάξαι σε·

25. ἐπιφάναι Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐλεήσαι σε·

26. ἐπάραι Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σὲ, καὶ δῴη σοι εἰρήνην. *

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ ᾗ συνετέλεσε Μωυσῆς, ὥστε ἀναστῆσαι τὴν σκηνὴν, καὶ ἔχρισεν αὐτὴν, καὶ ἡγίασεν αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἔχρισεν αὐτὰ, καὶ ἡγίασεν αὐτὰ,

2. καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ ÷ δώδεκα", ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν· (οὗτοι ἄρχοντες φυλῶν, οὗτοι οἱ παραστήκοντες ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς)·

3. καὶ ἤνεγκαν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι Κυρίου, ἓξ ἁμάξας λαμπηνικὰς, καὶ δώδεκα βόας, ἅμαξαν παρὰ δύο ἀρχόντων, καὶ μόσχον παρὰ ἑκάστου, καὶ προσήνεγκαν ⁜ αὐτὰ ἐναντίον τῆς σκηνῆς.

4. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

5. λάβε παρ' αὐτῶν, καὶ ἔσονται πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτουργικὰ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λευίταις, ἑκάστῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ λειτουργίαν.

6. Καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὰς ἁμάξας καὶ τοὺς βόας, ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λευίταις.

7. Τὰς δύο ἁμάξας καὶ τοὺς τέσσαρας βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Γεδσὼν κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν·

8. καὶ τὰς τέσσαρας ἁμάξας καὶ τοὺς ὀκτὼ βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ

κατὰ

v. 19. ἄζυμον ἕνα) transposita. ibid. τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ) τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. v. 21. εὐχῆς αὐτοῦ, ἧς) τῆς εὐχῆς αὐτοῦ, ἣν. ibid. κατὰ τὸν νόμον) κατὰ νόμον. v. 27. in Cod. Rom. suo loco exhibetur. CAP. VII. v. 1. τῇ ἡμέρᾳ ᾗ) ᾗ ἡμέρᾳ. v. 2. οὗτοι ἄρχοντες) οὗτοι οἱ ἄρχοντες. ibid. παραστήκοντες) παρεστηκότες. v. 3. τὰ δῶρα) τὸν δῶρον. ibid. προσήνεγκαν) προσήγαγον. v. 7. τὰς δύο) καὶ τὰς δύο.

κατὰ τὰς λειτεργίας αὐτῶν, διὰ Ἰθάμαρ τῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως.

9. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ οὐκ ἔδωκεν, ὅτι τὰ λειτεργήματα τῦ ἁγίε ἔχεσιν· ἐπ' ὤμων ἀρῦσι.

10. Καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῦ θυσιαςηρίε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἔχρισεν αὐτὸ, καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν ἀπέναντι τῦ θυσιαςηρίε.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἄρχων εἷς καθ' ἡμέραν, ἄρχων καθ' ἡμέραν προσοίσεσι τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῦ θυσιαςηρίε.

12. Καὶ ἦν ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδὰβ, ⁊ ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰέδα·

13. καὶ ⁊ προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

14. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

15. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

16. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

17. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίε δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγυς πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τῦτο τὸ δῶρον Ναασσὼν υἱῦ Ἀμιναδάβ.

18. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγὰρ, ἄρχων ⁊ τῆς φυλῆς Ἰσάχαρ·

19. καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτῦ, τρυβλίον ἀργυρῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

20. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

21. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·]

22. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

23. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίε δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγυς πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τῦτο τὸ δῶρον Ναθαναὴλ υἱοῦ Σωγάρ.

24. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβελὼν, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαιλών·

25. τὸ δῶρον αὐτῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

26. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

27. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

28. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

29. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίε δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τῦτο τὸ δῶρον Ἐλιὰβ υἱῦ Χαιλών.

30. Τῇ

v. 8. τῦ υἱοῦ) υἱοῦ. v. 9. ἐκ ἔδωκεν) οὐ δέδωκεν. v. 12. τὸ δῶρον αὐτῦ τῇ ἡμ. τῇ πρ.) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὸ δῶρον αὐτῦ. v. 17. τῦτο τὸ δῶρον) τὸ abest. v. 18. ἄρχων) ὁ ἄρχων.

30. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ῥυβὴν, Ἐλισοὺρ υἱὸς Σεδιούρ·

31. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

32. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

33. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

34. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

35. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισοὺρ υἱοῦ Σεδιούρ.

36. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σουρισαδαί·

37. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

38. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

39. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα.

40. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

41. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Σαλαμιὴλ υἱοῦ Σουρισαδαί.

42. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Γὰδ, Ἐλισὰφ υἱὸς Ῥαγουήλ·

43. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

44. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

45. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

46. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

47. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισὰφ υἱοῦ Ῥαγουήλ.

48. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἐμιούδ·

49. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

50. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

51. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

52. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

53. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε,

v. 33. ἀμνὸν) addit ἕνα. v. 35. δύο, τράγους) δύο, κριοὺς πέντε, τράγους. v. 42. Ἐλισάφ) Ἐλεισάφ.
v. 45. ἀμνὸν) addit ἕνα, ita 51. 57. 63. versibus.

ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Ἐλισαμὰ υἱοῦ Ἐμιούδ.

54. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Μανασσῆ, Γαμαλιὴλ υἱὸς Φαδασσούρ·

55. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

56. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

57. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

58. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

59. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Γαμαλιὴλ υἱοῦ Φαδασσούρ.

60. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, Ἀβειδὰν υἱὸς Γαδεωνί·

61. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

62. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

63. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

64. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

65. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Ἀβειδὰν υἱοῦ Γαδεωνί.

66. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Δὰν, Ἀχιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαΐ·

67. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

68. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

69. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον (ἄμωμον) εἰς ὁλοκαύτωμα·

70. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

71. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τοῦτο τὸ δῶρον Ἀχιέζερ υἱοῦ Ἀμισαδαΐ.

72. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ ※ ἡμέρᾳ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσὴρ, Φαγαιὴλ υἱὸς Ἐχράν·

73. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

74. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

75. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα·

76. καὶ

v. 60. Ἀβειδὰν) Ἀβιδάν. ita quoque 65. versu. v. 69. (ἄμωμον) deest. v. 72. Φαγαιὴλ) Φαγιήλ. ita 77. vers. v. 75. ἐνιαύσιον) addit ἕνα.

76. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

77. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίȣ δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τȣ̃το τὸ δῶρον Φαγαιὴλ υἱȣ̃ Ἐχράν.

78. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλὶ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν.

79. τὸ δῶρον αὐτȣ̃, τρυβλίον ἀργυρȣ̃ν ἓν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτȣ̃· φιάλην μίαν ἀργυρᾶν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν·

80. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος·

81. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα·

82. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

83. καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίȣ δαμάλεις δύο, κριοὺς πέντε, τράγους πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε· τȣ̃το τὸ δῶρον Ἀχιρὲ υἱȣ̃ Αἰνάν.

84. Οὗτος ὁ ἐγκαινισμὸς τȣ̃ θυσιαστηρίȣ, ᾗ ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτὸ, παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, τρυβλία ἀργυρᾶ δώδεκα, φιάλαι ἀργυραῖ δώδεκα, θυΐσκαι χρυσαῖ δώδεκα·

85. τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σίκλων τὸ τρυβλίον τὸ ἓν ※ ἀργυρȣ̃ν, καὶ ἑβδομήκοντα σίκλων ἡ φιάλη ἡ μία· πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν σκευῶν, δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ.

86. Θυΐσκαι χρυσαῖ δώδεκα, πλήρεις θυμιάματος· δέκα χρυσῶν ἡ θυΐσκη ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ· πᾶν τὸ χρυσίον τῶν τῶν ἁ-
θυΐσκων, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν χρυσοί. γίων

87. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς ὁλοκαύτωσιν, μόσχοι δώδεκα, κριοὶ δώδεκα, ἀμνοὶ ἐνιαύσιοι δώδεκα, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν· καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτίας·

88. πᾶσαι αἱ βόες εἰς θυσίαν σωτηρίȣ, δαμάλεις εἰκοσιτέσσαρες, κριοὶ ἑξήκοντα, τράγοι ἑξήκοντα, ἀμνάδες ἑξήκοντα ἐνιαύσιαι ἄμωμοι· αὕτη ἡ ἐγκαίνησις τȣ̃ θυσιαστηρίȣ, μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτȣ̃, καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτό. αὐτὸν

89. Ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωυσῆν εἰς τὴν σκηνὴν τȣ̃ μαρτυρίȣ λαλῆσαι αὐτῷ, καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν Κυρίȣ λαλοῦντος πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν τȣ̃ ἱλαστηρίȣ, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτȣ̃ τȣ̃ μαρτυρίȣ, ἀναμέσον τῶν δύο Χερουβεὶμ, καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων

2. λάλησον τῷ Ἀαρὼν, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· ὅταν ἐπιτιθῇς τοὺς λύχνȣς, ἐκ μέρȣς κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας φωτιȣ̃σιν οἱ ἑπτὰ λύχνοι.

3. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἀαρών· ἐκ τȣ̃ ἑνὸς μέρȣς κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας ἐξῆψε τοὺς λύχνȣς αὐτῆς, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

v. 85. σίκλοι ἐν τῷ) σίκλοι· σίκλοι ἐν τῷ. v. 86. ἡ θυΐσκη ἐν τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων) h. v. desiderantur. v. 87. αἱ βόες εἰς) αἱ βόες αἱ εἰς. ibid. αἱ θυσίαι) καὶ αἱ θυσίαι. v. 88. τράγοι ἑξηκ.) addit ἐνιαύσιοι. ibid. ἐνιαύσιαι) ἐνιαύσιοι. ib. ἐγκαίνησις) ἐγκαίνωσις. v. 89. Χερουβεὶμ) Χερουβίμ.

4. Καὶ αὕτη ἡ κατασκευὴ τῆς λυχνίας· στερεὰ χρυσῆ ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς στερεὰ ὅλη· κατὰ τὸ εἶδος ὃ ἔδειξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησε τὴν λυχνίαν.

5. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

6. λάβε τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀφαγνιεῖς αὐτούς.

ἁγιασμὸν 7. Καὶ οὕτως ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἁγνισμὸν αὐτῶν· περιρανεῖς αὐτοὺς ὕδωρ ἁγνισμοῦ, καὶ ἐπελεύσεται ξυρὸν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ πλυνοῦσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ καθαροὶ ἔσονται.

8. Καὶ λήψονται μόσχον ÷ ἕνα˙ ἐκ βοῶν, καὶ τούτου θυσίαν σεμιδάλεως ἀναπεποιημένην ἐν ἐλαίῳ, καὶ μόσχον ἐνιαύσιον ἐκ βοῶν λήψῃ περὶ ἁμαρτίας.

9. Καὶ προσάξεις τοὺς Λευίτας ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ συνάξεις πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ·

10. καὶ προσάξεις τοὺς Λευίτας ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς Λευίτας.

11. Καὶ ἀφοριεῖ Ἀαρὼν τοὺς Λευίτας ἀπόδομα ἔναντι Κυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσονται ὥστε ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα Κυρίου.

12. Οἱ δὲ Λευῖται ἐπιθήσουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόσχων· καὶ ποιήσει τὸν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα Κυρίῳ, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν.

13. Καὶ στήσεις τοὺς Λευίτας ἔναντι Κυρίου, καὶ ἔναντι Ἀαρὼν, καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀπόδομα Κυρίῳ.

14. Καὶ διαστελεῖς τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσονται ἐμοί.

15. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ Λευῖται ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ καθαριεῖς αὐτοὺς, καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἔναντι Κυρίου.

16. Ὅτι ἀπόδομα ἀποδεδομένοι οὗτοί μοι εἰσὶν ἐκ μέσου υἱῶν Ἰσραήλ· ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἴληφα αὐτοὺς ἐμοί.

17. Ὅτι ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐξ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· ᾗ ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἡγίασα αὐτοὺς ἐμοί·

18. καὶ ἔλαβον τοὺς Λευίτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἀπέδωκα τοὺς Λευίτας ἀπόδομα ÷ δεδομένους˙ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ μέσου υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ⁜ πληγὴ˙, προσεγγιζόντων υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια. προσεγγίζων τῶν

20. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις· καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ περὶ τῶν Λευιτῶν, οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

21. Καὶ

CAP. VIII. v. 4. ὁ καυλὸς) addit αὐτῆς. v. 6. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 7. οὕτως ποιήσεις τὸν ἁγνισμόν) οὕτω π. αὐτοῖς τὸν ἁγνισμόν. ibid. περιρανεῖς) περιῤῥανεῖς. ib. ἐπὶ τὸ) ἐπὶ πᾶν τό. v. 12. χεῖρας αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. ποιήσει) ποιήσεις. v. 13. Κυρίῳ) ἔναντι κυρίου. v. 14. ἔσονται ἐμοί) ἔσονταί μοι. v. 17. ἐξ υἱῶν) ἐν υἱοῖς. ibid. ἀπὸ ἀνθρώπου) ἀπὸ ἀνθρώπων. ib. Αἰγύπτῳ) Αἰγύπτῳ. v. 19. προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσρ. πρὸς) προσεγγίζων πρός. v. 20. συναγωγὴ) ἡ συναγωγή.

21. Καὶ ἡγνίσαντο οἱ Λευῖται, καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς Ἀαρὼν, ἀπόδομα ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλάσατο περὶ αὐτῶν Ἀαρὼν, ἀφαγνίσασθαι αὐτούς.

22. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσήλθοσαν οἱ Λευῖται λειτουργεῖν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἔναντι Ἀαρὼν, καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ περὶ τῶν Λευιτῶν, οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς.

23. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

24. τοῦτ' ἔστιν τὸ περὶ τῶν Λευιτῶν· ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου·

25. καὶ ἀπὸ πεντηκονταετοῦς ἀποστήσεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας, καὶ οὐχὶ ἐργᾶται ἔτι.

26. καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου φυλάσσειν φυλακὰς, ἔργα δὲ οὐκ ἐργᾶται. Οὕτως ποιήσεις τοῖς Λευίταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, λέγων·

2. εἶπον, καὶ ποιείτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πάσχα καθ' ὥραν αὐτοῦ·

3. τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου πρὸς ἑσπέραν ποιήσετε αὐτὸ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ· κατὰ τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ποιήσεις αὐτό.

4. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πάσχα·

5. ※ καὶ ἐποίησαν πάσχα ἐναρχομένου τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ※ πρὸς ἑσπέραν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ· καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

6. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες οἳ ἦσαν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, καὶ οὐκ ἠδύναντο ποιῆσαι τὸ πάσχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ προσῆλθον ἐναντίον Μωυσῆ καὶ ※ ἐναντίον Ἀαρὼν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

7. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου· μὴ οὖν ὑστερήσωμεν ὥστε προσενέγκαι τὸ δῶρον Κυρίῳ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ;

8. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Μωυσῆς· στῆτε ÷ αὐτοῦ˙, καὶ ἀκούσομαι τί ἐντελεῖται Κύριος περὶ ὑμῶν.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

10. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἐὰν γένηται ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ÷ ἀνθρώπου˙, ἢ ἐν ὁδῷ μακρὰν ἢ ἐν ὑμῖν, ἢ ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσει τὸ πάσχα τῷ Κυρίῳ,

11. ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ πρὸς ἑσπέραν

v. 21. ἔπλυναν τὰ ἱμ. αὐτῶν) ἐπλύναντο τὰ ἱμάτια. v. 22. εἰσήλθοσαν) εἰσῆλθον. v. 24. τοῦτ' ἔστι) τοῦτό ἐστι. ibid. λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ) ἐνεργεῖν ἐν τῇ. v. 25. οὐχὶ) οὐκ. CAP. IX. v. 3. ποιήσετε) ποιήσεις. ibid. κατὰ καιρὸν αὐτοῦ) κατὰ καιρούς. v. 5. Σινᾶ) τοῦ Σινᾶ. v. 7. πρὸς αὐτοὺς) πρὸς αὐτόν. ibid. ὥστε) abest. v. 10. ἢ ἐν ὑμῖν) ὑμῖν. ibid. τῷ κυρίῳ) κυρίῳ. v. 11. ἡμέρᾳ πρὸς) ἡμέρᾳ τὸ πρός.

ποιήσουσιν αὐτό, ἐπ' ἀζύμων καὶ πικρίδων φάγονται αὐτό·

12. οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ὀςοῦν οὐ συντρίψεται ἀπ' αὐτοῦ, κατὰ ⋇ πάντα τὸν νόμον τοῦ πάσχα ποιήσουσιν αὐτό.

13. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν καθαρὸς ᾖ, καὶ ἐν ὁδῷ μακρὰν οὐκ ἔςι, καὶ ὑςερήσῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ πάσχα, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς· ὅτι τὸ δῶρον Κυρίου οὐ προσήνεγκε κατὰ τὸν καιρὸν αὐτοῦ, ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

14. Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ ποιήσῃ τὸ πάσχα Κυρίῳ, κατὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα, καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ οὕτως ποιήσει αὐτό· νόμος εἷς ἔςαι ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς.

15. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐςάθη ἡ σκηνή, ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνήν, τὸν οἶκον τοῦ μαρτυρίου· καὶ τὸ ἑσπέρας ἦν ἐπὶ
γῆς τῆς σκηνῆς ὡς εἶδος πυρὸς ἕως πρωΐ.

16. Οὕτως ἐγίνετο διαπαντός· ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐτὴν ἡμέρας, καὶ εἶδος πυρὸς τὴν νύκτα.

17. Καὶ ἡνίκα ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆρον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἂν ἔςη ἡ νεφέλη, ἐκεῖ παρενέβαλλον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

18. Διὰ προςάγματος Κυρίου παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ διὰ προςάγματος Κυρίου ἀπαροῦσι πάσας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, παρεμβαλοῦσιν ÷ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ˝.

19. Καὶ ὅταν ἐφέλκηται ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους, καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι·

20. καὶ ἔςαι ὅταν σκεπάσῃ ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διὰ φωνῆς Κυρίου παρεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προςάγματος Κυρίου ἐξαροῦσι.

21. Καὶ ἔςαι ὅταν γένηται ἡ νεφέλη ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ, καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη τοπρωΐ, καὶ ἀπαροῦσιν· ἡμέρας ἢ νυκτός, καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη, ἀπαροῦσιν.

22. Ἡμέρας, ἢ μηνὸς ἡμέρας, πλεοναζούσης τῆς νεφέλης ⋇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς˝, σκιαζούσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβαλῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ οὐ μὴ ἀπάρωσι ⋇ καὶ ἐν τῷ ἀναχθῆναι αὐτήν, ἀπῆραν

23. Ὅτι διὰ προςάγματος Κυρίου παρεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προςάγματος Κυρίου ἀπαροῦσι τὴν φυλακὴν Κυρίου ἐφύλαξαν διὰ προςάγματος Κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυ-
σῆν, λέγων·
2. ποίησον σεαυτῷ δύο σάλ-
πιγγας ἀργυρᾶς· ἐλατὰς ποιήσεις αὐ-
τάς, καὶ ἔσονταί σοι ἀνακαλεῖν τὴν συν-
αγωγήν, καὶ ἐξαίρειν τὰς παρεμ-
βολάς.

3. Καὶ

v. 12. συντρίψεται) συντρίψουσι. v. 13. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. ibid. τοῦ ποιῆσαι) τοῦ abest. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολεθ. ib. Κυρίου) κυρίῳ. v. 14. οὕτως) abest. v. 15. τῆς γῆς) τῆς σκηνῆς. v. 17. ἀπῆρον) ἀπῆραν. ibid. παρενέβαλλον) παρενέβαλον. v. 20. σκεπάσῃ) σκεπάζῃ. ibid. ἐξαροῦσι) ἀπαροῦσι. v. 21. & 22. καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη, ἀπαροῦσιν. Ἡμέρας, ἢ) h. v. desiderantur. ibid. πλεοναζούσης) addit τῆς νεφέλης σκιαζούσης. ib. παρεμβάλωσιν) παρεμβαλοῦσιν. v. 23. ἐφύλαξαν) ἐφυλάξαντο.

3. Καὶ σαλπιεῖς ἐν αὐταῖς, καὶ συναχθήσεται ⁜ πρὸς σε πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

4. Ἐὰν δὲ ἐν μιᾷ σαλπίσωσι, προσελεύσονται πρὸς σὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀρχηγοὶ Ἰσραήλ.

5. Καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι ἀνατολάς· .

6. καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν δευτέραν, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι νότον· καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν τρίτην, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι θάλασσαν· καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν τετάρτην, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι βοῤῥᾶν· σημασίᾳ σαλπιοῦσιν ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῶν.

7. Καὶ ὅταν συναγάγητε τὴν συναγωγὴν, σαλπιεῖτε, καὶ οὐ σημασίᾳ.

8. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ἐν ταῖς σάλπιγξι· καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

9. Ἐὰν δὲ ἐξέλθητε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῇ ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπεναντίους τοὺς
σαλπιεῖτε ἀνθεστηκότας ὑμῖν, καὶ σημανεῖτε ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἀναμνησθήσεσθε ἔναντι Κυρίου ⁜ τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

10. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑμῶν, σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὁλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσται ὑμῖν ἀνάμνησις ἔναντι τοῦ Θεοῦ ὑμῶν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

12. καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν ἀπαρτίαις αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Σινᾶ, καὶ ἔστη ἡ νεφέλη ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Φαράν.

13. Καὶ ἐξῆραν πρῶτοι διὰ φωνῆς Κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ·

14. καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰούδα πρῶτοι σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ· .

15. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Ἰσσάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ·

16. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιὰβ υἱὸς Χαιλών.

17. Καὶ καθελοῦσι τὴν σκηνὴν, καὶ ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ Γεδσὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μεραρὶ, αἴροντες τὴν σκηνήν.

18. Καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς Ῥουβὴν σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἐλισοὺρ υἱὸς Σεδιούρ·

19. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Σουρισαδαΐ·

20. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν Γὰδ, Ἐλισὰφ ὁ τοῦ Ῥαγουήλ.

21. Καὶ ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ Καὰθ, αἴροντες τὰ ἅγια· καὶ στήσουσι τὴν σκηνὴν ἕως παραγένωνται.

22. Καὶ ἐξαροῦσι τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραῒμ σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἐμιούδ·

23. καὶ

CAP. X. v. 6. νότον) λίβα. ibid. θάλασσαν) παρὰ θάλασσαν. ib. βοῤῥᾶν) πρὸς βοῤῥᾶν. v. 9. σαλπιεῖτε) σημανεῖτε. v. 12. τοῦ Σινᾶ) Σινᾶ. v. 14. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 17. αἴροντες.) οἱ αἴροντες. v. 19. Σουρισαδαΐ) Σουρισαδαΐ. v. 22. Ἐμιούδ) Σεμιούδ.

23. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Μαννασσῆ, Γαμαλιὴλ ὁ τοῦ Φαδασσούρ·

24. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Βενιαμεὶν, Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί.

25. Καὶ ἐξαροῦσι τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν Δὰν, ἔσχατοι πασῶν τῶν παρεμβολῶν, σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς
Μισαδαί δυνάμεως αὐτῶν, Ἀχιέζερ ὁ τοῦ Ἀμισαδαί·

26. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Ἀσὴρ, Φαγαιὴλ υἱὸς Ἐχράν·

27. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν ΝεΦθαλὶ, Ἀχειρὲ υἱὸς Αἰνάν.

28. Αὗται αἱ στρατιαὶ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆραν σὺν δυνάμει αὐτῶν.

29. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τῷ Ὀβὰβ υἱῷ Ῥαγουὴλ τῷ Μαδιανίτῃ, γαμβρῷ Μωυσῆ· ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος, τοῦτον δώσω ὑμῖν· δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ εὖ σε ποιήσομεν, ὅτι Κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσραήλ.

30. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οὐ πορεύσομαι, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν μου, καὶ εἰς τὴν γενεάν μου ⁜ πορεύσομαι.

31. Καὶ εἶπε· μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς, οὗ εἵνεκεν ἦσθα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἔσῃ ἐν ἡμῖν πρεσβύτης·

32. καὶ ἔσαι ἐὰν πορευθῇς μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔσαι τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα ἃ ἂν ἀγαθοποιήσῃ Κύριος ἡμᾶς, καὶ εὖ σε ποιήσομεν.

33. Καὶ ἐξῆραν ἐκ τοῦ ὄρους Κυρίου ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν· καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου προεπορεύετο προτέρα αὐτῶν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν, κατασκέψασθαι αὐτοῖς ἀνάπαυσιν.

* 35. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν κιβωτὸν, καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἐξεγέρθητι Κύριε, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροί σου, Φυγέτωσαν πάντες οἱ μισοῦντές σε ⁜ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου. * vers. 34. vide in fine Capitis.

36. Καὶ ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν· ἐπίστρεΦε Κύριε χιλιάδας μυριάδας ἐν τῷ Ἰσραήλ.

34. Καὶ ἡ νεΦέλη ἐγένετο σκιάζουσα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας, ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἦν ὁ λαὸς ⁜ ὡσεὶ γογγύζων πονηρὰ ἔναντι Κυρίου· καὶ ἤκουσε Κύριος, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ, καὶ ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ ÷ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέΦαγε μέρος τι τῆς παρεμβολῆς.

2. Καὶ ἐκέκραξεν ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν· καὶ ηὔξατο Μωυσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἐκόπασε τὸ πῦρ.

3. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Ἐμπυρισμός· ὅτι ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ Κυρίου·

4. Καὶ ὁ ἐπίμικτος ὁ ἐν αὐτοῖς ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν, καὶ καθίσαντες ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα;

5. ἐμνήσθημεν τοὺς ἰχθύας, οὓς ἠσθίομεν ἐν Αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τοὺς σίκυας, καὶ τοὺς πέπονας, καὶ τὰ πρά-

v. 24. υἱὸς Γαδ.) ὁ τοῦ Γαδεωνί. v. 25. Μισαδαί) Ἀμισαδαί. v. 26. Φαγαιὴλ) Φαγεήλ. v. 27. Ἀχειρὲ) Ἀχιρέ. v. 29. γαμβρῷ) τῷ γαμβρῷ. v. 30. ἀλλ' εἰς) ἀλλὰ εἰς. v. 31. εἵνεκεν) ἕνεκεν. v. 32. ἃ ἂν) ὅσα ἄν. v. 33. διαθήκης) τῆς διαθήκης. v. 35. Κύριε, διασκορπ.) κύριε, καὶ διασκ. CAP. XI. v. 3. αὐτοῖς πῦρ παρὰ) πῦρ deest. v. 4. ἐπεθύμησαν) ἐπεθύμησεν. v. 5. σίκυας) σικύους.

πράσα, καὶ τὰ κρόμυα, καὶ τὰ σκόρδα·

6. νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος, οὐδὲν πλὴν εἰς τὸ μάννα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν·

7. Τὸ δὲ μάννα ὡσεὶ σπέρμα κορίου ἐςὶ, καὶ τὸ εἶδος αὐτῦ ὡς εἶδος κρυςάλλȣ.

8. Καὶ διεπορεύετο ὁ λαὸς, καὶ συνέλεγον, καὶ ἤληθον ÷ αὐτὸ" ἐν τῷ μύλῳ, καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θυΐᾳ, καὶ ἧψον αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ ἐποίȣν αὐτὸ ἐγκρυφίας· καὶ ἦν ἡ ἡδονὴ αὐτῦ ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίȣ.

9. Καὶ ὅταν κατέβη ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν νυκτὸς, κατέβαινε τὸ μάννα ἐπ' αὐτῆς.

10. Καὶ ἤκȣσε Μωυσῆς κλαιόντων αὐτῶν κατὰ δήμȣς αὐτῶν, ἕκαςος κατὰ τὴν θύραν ⁜ τῆς σκηνῆς αὐτῦ· καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος σφόδρα, καὶ ἔναντι Μωυσῇ ἦν πονηρόν.

11. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κύριον·
ἱνατί ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σȣ; καὶ
διατί ὐχ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σȣ, ἐπι-
ὀργήν θεῖναι τὴν ὁρμὴν ⁜ παντὸς τῦ λαῦ τȣ́τȣ
ἐπ' ἐμέ;

12. μὴ ἐγὼ ἐν γαςρὶ ἔλαβον τὸν πάν-
τα λαὸν τȣ͂τον, ἢ ἐγὼ τέτοκα αὐτȣ̀ς,
αὐτȣ̀ς ὅτι λέγεις μοι· λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλ-
πον σȣ, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλά-
ζοντα, εἰς γῆν, ἣν ὤμοσας τοῖς πατρά-
σιν αὐτῶν;

13. πόθεν μοι κρέα, δȣ͂ναι παντὶ τῷ λαῷ τȣ́τῳ; ὅτι κλαίȣσιν ἐπ' ἐμὲ, λέγοντες· δὸς ἡμῖν κρέα, ἵνα φάγωμεν.

14. Οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος φέρειν ⁜ πάντα τὸν λαὸν τȣ͂τον, ὅτι βαρύ μοι ἐςὶ τὸ ῥῆμα τȣ͂το.

15. Εἰ δ' ὕτω σὺ ποιεῖς μοι, ἀπόκτεινόν με ἀναιρέσει, εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοὶ, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μȣ.

16. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· συνάγαγέ μοι ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ὓς ÷ σὺ αὐτὸς" οἶδας, ὅτι οὗτοί εἰσι πρεσβύτεροι τῦ λαῦ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ ἄξεις αὐτȣ̀ς εἰς τὴν σκηνὴν τῦ μαρτυρίου, καὶ ςήσονται ἐκεῖ μετὰ σȣ͂.

17. Καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ σȣ͂, καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τῦ πνεύματος τῦ ἐπὶ σοὶ, καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτȣ́ς· καὶ συναντιλήψονται μετὰ σȣ͂ τὴν ὁρμὴν τοῦ λαῦ, καὶ ὐκ οἴσεις αὐτοὺς σὺ μόνος.

18. Καὶ τῷ λαῷ ἐρεῖς· ἁγνίσασθε εἰς αὔριον, καὶ φάγεσθε κρέα, ὅτι ἐκλαύσατε ἔναντι Κυρίȣ, λέγοντες· τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα; ὅτι καλὸν ἡμῖν ἐςιν ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ δώσει Κύριος ὑμῖν κρέα ÷ φαγεῖν", καὶ φάγεσθε (κρέα).

19. Οὐχ ἡμέραν μίαν φάγεσθε, ὐδὲ δύο ⁜ ἡμέρας, ὐδὲ πέντε ἡμέρας, ὐδὲ δέκα ἡμέρας, οὐδὲ εἴκοσι ἡμέρας·

20. ἕως μηνὸς ἡμερῶν ÷ φάγεσθε", ἕως ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκτήρων ὑμῶν· καὶ ἔςαι ὑμῖν εἰς χολέραν, ὅτι ἠπειθήσατε Κυρίῳ, ὅς ἐςιν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐκλαύσατε

v. 5. κρόμυα) κρόμμυα. v. 7. ὡς εἶδος) ὡς abest. v. 10. ἕκαςος κατὰ τὴν θύραν) ἕκαςον ἐπὶ τῆς θύρας. v. 11. ὀργὴν) ὁρμήν. v. 12. τὸν πάντα) transposita. ibid. τέτοκα) ἔτεκον. ib. λάβε αὐτȣ̀ς) λάβε αὐτόν. ib. εἰς γῆν) εἰς τὴν γῆν. v. 13. πόθεν κρέα) πόθεν μοι κρέα. ibid. ἐπ' ἐμὲ) ἐπ' ἐμοί. v. 14. βαρύ μοι) βαρύτερόν μοι. v. 16. σὺ αὐτὸς) αὐτὸς σύ. ibid. εἰς τὴν σκηνὴν) πρὸς τὴν σκηνήν. v. 18. κρέα φαγεῖν) transposita.

ἐναντίον αὐτῦ, λέγοντες· ἱνατί ἡμῖν ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτυ;

21. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἑξακόσιαι χιλιάδες πεζῶν ὁ λαὸς, ἐν οἷς εἰμι ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ εἶπας· κρέας δώσω αὐτοῖς, καὶ φάγονται μῆνα ἡμερῶν.

22. Μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς; ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς;

23. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· μὴ ἡ χεὶρ Κυρίου ὐχὶ ἐξαρκέσει; ἤδη γνώσῃ εἰ ἐπικαταλήψεταί σε ὁ λόγος μυ, ἢ ὔ.

24. Καὶ ἐξῆλθε Μωυσῆς, καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα Κυρίυ· καὶ συνήγαγεν ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῦ λαῦ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κύκλῳ τῆς σκηνῆς.

25. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ ἐλάλησε (Κύριος) πρὸς αὐτὸν, καὶ παρείλατο ἀπὸ τῦ πνεύματος τῦ ἐπ' αὐτῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τοὺς πρεσβυτέρυς· ὡς δὲ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτὺς τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπροφήτευσαν, καὶ ὐκ ἔτι προσέθεντο.

26. Καὶ κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ· ὄνομα τῷ ἑνὶ Ἐλδὰδ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Μωδάδ· καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτὺς τὸ πνεῦμα· καὶ ὗτοι ἦσαν τῶν καταγεγραμμένων, καὶ ὐκ ἦλθον εἰς τὴν σκηνήν· καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ.

27. Καὶ προσδραμὼν ὁ νεανίσκος, ἀπήγγειλε τῷ Μωυσῇ, καὶ εἶπε, λέγων· Ἐλδὰδ καὶ Μωδὰδ προφητεύυσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ.

28. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησῦς ὁ τῦ Ναυὴ, ὁ παρεστηκὼς Μωυσῇ, ὁ ἐκλεκτὸς αὐτῦ, εἶπε· κύριέ μυ Μωυσῆ, κώλυσον αὐτύς.

29. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μωυσῆς· μὴ ζηλοῖς σύ μοι; καὶ τίς δῴη πάντα τὸν λαὸν Κυρίυ προφήτας, ὅταν δῷ Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτῦ ἐπ' αὐτύς;

30. Καὶ ἀπῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ.

31. Καὶ πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ Κυρίυ, καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν, καὶ ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, ὡσεὶ δίπηχυν ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπὸ

32. Καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ※ ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἐπαύριον, καὶ συνήγαγον τὴν ὀρτυγομήτραν ὁ τὸ ὀλίγον, συνήγαγε δέκα κόρυς· καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμὺς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς. τῇ

33. Τὰ κρέα ἔτι ἦν ἐν τοῖς ὀδῦσιν αὐτῶν, πρινὴ ἐκλιπεῖν, καὶ Κύριος ἐθυμώθη ※ ὀργῇ εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐπάταξε Κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.

34. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῦ τόπυ ἐκείνου, Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας·

ὅτι

V. 21. κρέας) κρέα. V. 22. συναχθήσεται) addit αὐτοῖς. V. 23. ἡ χεὶρ) χείρ. ibid. ὐχὶ) ὐκ. V. 25. (Κύριος) abest. ibid. τῦ ἐπ' αὐτῦ) τῦ ἐπ' αὐτῷ. ib. ἐπ' αὐτὺς τὸ πνεῦμα) πνεῦμα ἐπ' αὐτύς. V. 26. τὸ πνεῦμα) πνεῦμα. ibid. εἰς τὴν σκηνὴν) πρὸς τὴν σκηνήν. V. 27. τῷ Μωυσῇ) τῷ abest. V. 28. ἐκλεκτὸς αὐτῦ) αὐτῦ deest. ibid. κύριέ μυ) μυ deest. V. 29. αὐτῷ Μωυσῆς) transposita. V. 29. ζηλοῖς σύ μοι) ζηλοῖς ἐμέ. V. 31. ἀπὸ θαλάσσης) ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ibid. δίπηχυν) δίπηχυ. V. 32. τῇ ἐπαύριον) τὴν ἐπαύριον. V. 33. ἐκλιπεῖν) ἐκλείπειν. ibid. ἐν τῷ λαῷ) τὸν λαόν.

ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητήν.

35. Ἀπὸ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας ἐξῆρεν ὁ λαὸς εἰς Ἀσηρὼθ, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν Ἀσηρώθ.

ΚΕΦ. ΙΒ΄. XII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Μαριὰμ καὶ Ἀαρὼν κατὰ Μωυσῆ, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης ἧς ἔλαβε ÷ Μωυσῆς˙, ὅτι γυναῖκα Αἰθιόπισσαν ἔλαβε.

2. Καὶ εἶπαν· μὴ Μωυσῇ μόνῳ ἐλάλησε Κύριος; οὐχὶ καὶ ἐν ἡμῖν ἐλάλησε; καὶ ἤκουσε Κύριος.

3. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς πραῢς σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Καὶ εἶπε Κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωυσῆν, καὶ Μαριὰμ, καὶ Ἀαρών· ἐξέλθατε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς ÷ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου˙.

5. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐκλήθησαν Ἀαρὼν καὶ Μαριὰμ, καὶ ἐξήλθοσαν ἀμφότεροι.

6. Καὶ εἶπε ÷ πρὸς αὐτούς˙· ἀκούσατε ※ δὴ τῶν λόγων μου· ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν Κυρίῳ, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ.

7. Οὐχ οὕτως (ὡς) ὁ θεράπων μου Μωυσῆς, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστι·

8. στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἴδει, καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων, καὶ τὴν δόξαν Κυρίου εἶδε· καὶ διατί οὐκ ἐφοβήθητε μου καταλαλῆσαι κατὰ τοῦ θεράποντός μου Μωυσῆ;

9. Καὶ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἀπῆλθε. ἀπῆλθον

10. Καὶ ἡ νεφέλη ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ ἰδοὺ Μαριὰμ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών· καὶ ἐπέβλεψεν Ἀαρὼν πρὸς Μαριὰμ, καὶ ἰδοὺ λεπρῶσα.

11. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν· δέομαι κύριε, μὴ συνεπιθῇ ἡμῖν ἁμαρτίαν, διότι ἠγνοήσαμεν, καθ' ὅτι ἡμάρτομεν·

12. μὴ γένοιτο ὡσεὶ ἴσον θανάτῳ, ÷ ὡσεὶ ἔκτρωμα˙ ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς ※ αὐτοῦ, καὶ κατεσθίει τὸ ἥμισυ τῶν σαρκῶν αὐτῆς.

13. Καὶ ἐβόησε Μωυσῆς πρὸς Κύριον, λέγων ὁ Θεὸς δέομαί σου, ἴασαι αὐτήν.

14. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· εἰ ὁ πατὴρ αὐτῆς πτύων ἐνέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, οὐκ ἐντραπήσεται ἑπτὰ ἡμέρας; ἀφορισθήσεται ἑπτὰ ἡμέρας ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται.

15. Καὶ ἀφωρίσθη Μαριὰμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐξῆρεν, ἕως ἐκαθαρίσθη Μαριάμ. καθερίσθη

ΚΕΦ. ΙΓ΄. XIII.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ λαὸς ἐξ Ἀσηρὼθ, καὶ παρενέβαλεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Φαράν.

 2. Καὶ

CAP. XII. v. 1. ἧς ἔλαβε) ἣν ἔλαβε. v. 2. ἐλάλησε) λελάληκε. ibid. καὶ ἐν ἡμῖν) ἐν deest. v. 4. καὶ Μαρ. καὶ Ἀαρ.) transposita. ibid. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. v. 7. (ὡς) deest. v. 8. δόξαν μου) δόξαν κυρίου. v. 9. ἀπῆλθον) ἀπῆλθεν. v. 10. ἀπῆλθεν) ἀπέστη. ib. πρὸς Μαριὰμ) ἐπὶ Μαριάμ. v. 12. γένοιτο) γένηται. v. 14. ἀφορισθήσεται ἔξω) ἀφορισθήτω ἑπτὰ ἡμέρας ἔξω. v. 15. καθερίσθη) ἐκαθαρίσθη. CAP. XIII. v. 1. παρενέβαλεν) παρενέβαλον.

2. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

3. ἀπόςειλον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ κατασκεψάσθωσαν τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ÷ εἰς κατάσχεσιν˙ ἄνδρα ἕνα ※ ἄνδρα ἕνα κατὰ φυλὴν, κατὰ δήμους πατριῶν αὐτῶν, ἀποςελεῖς ÷ αὐτοὺς˙, πάντα ἀρχηγὸν ἐξ αὐτῶν.

4. Καὶ ἀπέςειλεν αὐτοὺς Μωυσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου Φαρὰν διὰ φωνῆς Κυρίου· πάντες ἄνδρες ἀρχηγοὶ υἱῶν Ἰσραὴλ ἔτοι.

5. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· τῆς φυλῆς Ῥεϐὴν, Σαμαλιὴλ υἱὸς
Ζαχρὲ Ζαχὲρ·

6. τῆς φυλῆς Συμεὼν, Σαφὰτ υἱὸς Σουρί·

7. τῆς φυλῆς Ἰούδα, Χάλεϐ υἱὸς Ἰεφοννή·

8. τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ, Ἰγαὰλ υἱὸς Ἰωσήφ·

9. τῆς φυλῆς Ἐφραὶμ, Αὐσὴ υἱὸς Ναυή·

10. τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν, Φαλτὶ υἱὸς Ῥαφοῦ·

11. τῆς φυλῆς Ζαϐουλὼν, Γουδιὴλ υἱὸς Σουδί·

12. τῆς φυλῆς Ἰωσὴφ τῶν υἱῶν Μανασσῆ, Γαδδὶ υἱὸς Σουσί·

13. τῆς φυλῆς Δὰν, Ἀμιὴλ υἱὸς Γαμαλί·

14. τῆς φυλῆς Ἀσὴρ, Σαθοὺρ υἱὸς Μιχαήλ·

15. τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ, Ναϐὶ υἱὸς Ἰαϐί·

16. τῆς φυλῆς Γὰδ, Γουδιὴλ υἱὸς Μαχί·

17. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, ὃς ἀπέςειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν· καὶ ἐπωνόμασε Μωυσῆς τὸν Αὐσὴ υἱὸν Ναυὴ, Ἰησοῦν.

18. Καὶ ἀπέςειλεν αὐτοὺς Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν Χαναὰν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀνάϐητε ταύτῃ τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀναϐήσεσθε εἰς τὸ ὄρος,

19. καὶ ὄψεσθε τὴν γῆν τίς ἐςι, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐγκαθήμενον ἐπ᾽ αὐτῆς, ἢ ἰσχυρός ἐςιν ἢ ἀσθενὴς, εἰ ὀλίγοι εἰσὶν ἢ πολλοί·

20. καὶ τίς ἡ γῆ εἰς ἣν ἔτοι ἐγκάθηνται ἐπ᾽ αὐτὴν, εἰ καλή ἐςιν ἢ πονηρά· καὶ τίνες αἱ πόλεις (εἰς) ἃς ἔτοι κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς, εἰ ἐν τειχήρεσιν ἢ ἐν ἀτειχίςοις·

21. καὶ τίς ἡ γῆ, ἢ πίων ἢ παρειμένη, εἰ ἔςιν ἐν αὐτῇ δένδρα, ἢ ὄ· καὶ προσκαρτερήσαντες λήψεσθε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς· καὶ αἱ ἡμέραι, ἡμέραι ÷ ἔαρος˙, πρόδρομοι ςαφυλῆς.

22. Καὶ ἀναϐάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν, ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σὶν ἕως Ῥοὼϐ, εἰσπορευομένων Αἱμάθ.

23. Καὶ ἀνέϐησαν κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθον ἕως Χεϐρὼν· καὶ ἐκεῖ Ἀχιμὰν, Ἀχιμὰμ
καὶ Σεσσὶ, καὶ Θελαμεὶν, γενεαὶ Ἐνάκ· Σεμεὶ
καὶ Χεϐρὼν ἑπλὰ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη πρὸ τοῦ Τανὶν Αἰγύπλου.

24. Καὶ

v. 4. ἀπέςειλεν) ἐξαπέςειλεν. v. 5. Σαμαλιὴλ) Σαμουήλ. ibid. Ζαχρὲ) Ζαχούρ. v. 8. Ἰγαὰλ) Ἰλαάλ. v. 15. Ναϐὶ υἱὸς Ἰαϐί) Ναϐὶ υἱὸς Σαϐί. v. 16. Μαχί) Μακχί. v. 19. ἢ ἰσχυρὸς) εἰ ἰσχυρός. ibid. εἰ ὀλίγοι) ἢ ὀλίγοι. v. 20. ἐπ᾽ αὐτὴν εἰ) ἐπ᾽ αὐτῆς, ἤ. ibid. (εἰς) deest. v. 22. Ῥοὼϐ) Ῥοόβ. v. 23. ἦλθον) ἀπῆλθον. ibid. Ἀχιμὰμ, καὶ Σεμεὶ, καὶ Θελαμεὶν, γ. Ἐνάκ) Ἀχιμαὶν, καὶ Σεσσὶ, καὶ Θελαμαὶ, γ. Ἐνάχ.

24. Καὶ ἤλθοσαν ἕως Φάραγγος Βότρυος, ÷ καὶ κατεσκέψαντο αὐτήν", καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν
ἐπ᾽ σαφυλῆς ἕνα ÷ ἀπ᾽ αὐτοῦ", καὶ ἦρον αὐτὸν ἐπ᾽ ἀναφορεῦσι ※ δυσὶν, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν συκῶν.

25. Τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν Φάραγξ βότρυος, διὰ τὸν βότρυν ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

26. Καὶ ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν κατασκεψάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας.

27. Καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὴν ἔρημον Φαρὰν Κάδης· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα καὶ πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καὶ ἔδειξαν ※ αὐτοῖς τὸν καρπὸν τῆς γῆς,

28. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπαν· ἤλθομεν εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ οὗτος ὁ καρπὸς αὐτῆς·

29. ἀλλ᾽ ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικοῦν τὴν γῆν, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ ÷ τετειχισμέναι" μεγάλαι σφόδρα, καὶ τὴν γενεὰν Ἐνὰκ ἑωράκαμεν ἐκεῖ.

30. Καὶ Ἀμαλὴκ κατοικεῖ ἐν τῇ γῇ πρὸς νότον· καὶ ὁ Χετταῖος, ÷ καὶ ὁ Εὐαῖος", καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος κατοικεῖ ἐν τῇ ὀρεινῇ· καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικεῖ παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν Ἰορδάνην (ποταμόν).

31. Καὶ κατεσιώπησε Χάλεβ τὸν λαὸν πρὸς Μωυσῆν, καὶ εἶπεν ÷ αὐτῷ· οὐχὶ, ἀλλὰ" ἀναβάντες ἀναβησόμεθα, καὶ κατακληρονομήσομεν αὐτὴν, ὅτι δυνατοὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτούς.

32. Καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ συναναβάντες μετ᾽ αὐτοῦ, εἶπαν· ÷ οὐκ ἀναβαίνομεν, αὐτῶν
ὅτι" οὐ μὴ δυνάμεθα ἀναβῆναι πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι ἰσχυρότερόν ἐστιν ἡμῶν ÷ μᾶλλον".

33. Καὶ ἐξήνεγκαν ἔκστασιν τῆς γῆς, ἔκςασιν
ἣν κατεσκέψαντο αὐτὴν, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγοντες· τὴν γῆν ἣν παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι ※ αὐτὴν, γῆ κατέσθουσα τοὺς κατοικοῦντας ἐπ᾽ αὐτῆς ἐστι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὃν ἑωράκαμεν ἐν αὐτῇ, ἄνδρες ὑπερμήκεις·

34. καὶ ἐκεῖ ἑωράκαμεν τοὺς γίγαντας ※ υἱοὺς Ἐνὰκ ἐκ τῶν γιγάντων, καὶ ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἀκρίδες· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀναλαβοῦσα πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ἔδωκε φωνὴν ※ αὐτῶν· καὶ ἔκλαιεν ὁ λαὸς ÷ ὅλην" τὴν νύκτα ἐκείνην·

2. καὶ διεγόγγυζον ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς πᾶσα ἡ συναγωγή· ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ εἰ ἀπεθάνομεν·

3. καὶ ἱνατί Κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην, πεσεῖν ἐν πολέμῳ; αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ τὰ παιδία ἡμῶν εἰς

v. 24. καὶ ἦρον) καὶ ἦραν. v. 25. τὸν τόπον) καὶ τὸν τόπον. v. 26. ἐπέστρεψαν) ἀπέστρεψαν. v. 27. πάσῃ τῇ σ.) τῇ deest. v. 28. ἤλθομεν) ἤλθαμεν. v. 29. τὴν γῆν) ἐπ᾽ αὐτῆς. ibid. καὶ αἱ πόλεις) αἱ deest. ib. Ἐνὰκ) Ἐνάχ. v. 30. γῇ πρὸς) γῇ τῇ πρός. v. 32. μετ᾽ αὐτῶν) μετ᾽ αὐτοῦ. ibid. ἐστιν ἡμῶν) transposita. CAP. XIV. v. 1. ἔδωκε) ἐνέδωκε. v. 3. παιδία ἡμῶν εἰς διαρ. ἔσονται) παιδία ἔσονται εἰς διαρπαγήν.

διαρπαγὴν ἔσονται· νῦν οὖν βέλτιον ἡμῖν ἐστιν, ἀποστραφῆναι εἰς Αἴγυπτον.

4. Καὶ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ· δῶμεν ἀρχηγὸν, καὶ ἀποστρέψωμεν εἰς Αἴγυπτον.

5. Καὶ ἔπεσε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐπὶ πρόσωπον ⁜ αὐτῶν ἐναντίον πάσης ⁜ ἐκκλησίας συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ.

6. Ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ Ναυὴ, καὶ Χάλεβ ὁ τοῦ Ἰεφοννὴ τῶν κατασκεψαμένων τὴν γῆν, διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν,

7. καὶ εἶπαν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγοντες· ἡ γῆ ἣν ⁜ παρήλθομεν ἐν αὐτῇ, καὶ κατεσκεψάμεθα αὐτὴν, ἀγαθή ἐστι σφόδρα σφόδρα.

8. Εἰ αἱρετίζει ἡμᾶς Κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ δώσει αὐτὴν ἡμῖν, γῆ ἥτις ἐστὶ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι.

9. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ Κυρίου μὴ ἀποστάται γίνεσθε· ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν τῆς γῆς, ὅτι κατάβρωμα ἡμῖν ἐστιν· ἀφέστηκε γὰρ ὁ καιρὸς ⁜ αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν, ὁ δὲ Κύριος ἐν ἡμῖν· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς.

10. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ συναγωγὴ καταλιθοβολῆσαι αὐτοὺς ἐν λίθοις· καὶ ἡ δόξα Κυρίου ὤφθη ÷ ἐν νεφέλῃ" ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἕως τίνος παροξύνει με ὁ λαὸς οὗτος;
πιστεύουσι καὶ ἕως τίνος οὐ πιστεύουσί μοι ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις, οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς;

12. πατάξω αὐτοὺς θανάτῳ, καὶ ἀπολῶ αὐτοὺς, καὶ ποιήσω σε ÷ καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου" εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο.

13. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κύριον· καὶ ἀκούσεται Αἴγυπτος, ὅτι ἀνήγαγες ἐν ἰσχύϊ σου τὸν λαὸν τοῦτον ἐξ αὐτῶν·

14. ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασιν, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅστις ὀφθαλμοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζῃ, σὺ Κύριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα·

15. καὶ ἐκτρίψεις τὸν λαὸν τοῦτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἕνα, καὶ ἐροῦσι τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασι τὸ ὄνομά σου, λέγοντες·

16. παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι Κύριον εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν, ἣν αὐτοὺς
ὤμοσεν αὐτοῖς, ⁜ καὶ κατέστρωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

17. Καὶ νῦν ὑψωθήτω ἡ ἰσχύς σου Κύ- χεὶρ
ριε, ὃν τρόπον εἶπας, λέγων·

18. Κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, ~ καὶ ἀληθινὸς", ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας ÷ καὶ ἁμαρτίας", καὶ καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ ÷ τὸν ἔνοχον", ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς·

19. ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καθάπερ ἵλεως ἐγένου αὐτοῖς ἀπ' Αἰγύπτου ἕως τοῦ νῦν.

20. Καὶ εἶπε Κύριος ÷ πρὸς Μωυσῆν"· ἵλεως ÷ αὐτοῖς" εἰμι κατὰ τὸ ῥῆμά σου·

21. ἀλλὰ

V. 3. βέλτιον ἡμῖν ἐστιν) βέλτιόν ἐστι. V. 10. ἐν νεφέλῃ) ἐν τῇ νεφέλῃ. ibid. ἐν πᾶσι) ἐν deest. V. 11. ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις) ἐπὶ πᾶσι τοῖς σημείοις. V. 13. ἐν ἰσχύϊ) τῇ ἰσχύϊ. V. 14. ὀφθαλμοὺς κατ') ὀφθαλμοῖς κατ'. V. 16. εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς) εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον. V. 17. ἡ χείρ σου) ἡ ἰσχύς σου.

21. ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ ÷ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά μου", καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν·

22. ὅτι πάντες οἱ ἄνδρες, οἱ ὁρῶντες τὴν δόξαν μου καὶ τὰ σημεῖά ※ μου, ἃ ἐποίησα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ÷ ταύτῃ", καὶ ἐπείρασάν με τοῦτο δέκατον, καὶ οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς μου,

23. εἰ μὴν (οὐκ) ὄψονται τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν· ÷ ἀλλ'
÷ ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἅ ἐστι μετ' ἐμοῦ ὧδε,
÷ ὅσοι οὐκ οἴδασιν ἀγαθὸν ἢ κακόν, πᾶς
÷ νεώτερος ἄπειρος, τούτοις δώσω τὴν γῆν"· πάντες δὲ οἱ παροξύνοντές με, οὐκ ὄψονται αὐτήν.

24. Ὁ δὲ παῖς μου Χάλεβ, ὅτι ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπηκολούθησέ μοι, καὶ εἰσάξω αὐτὸν εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει αὐτήν.

25. Ὁ δὲ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικοῦσιν ἐν τῇ κοιλάδι· αὔριον ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν θάλασσαν ἐρυθράν.

26. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

27. ἕως τίνος τὴν συναγωγὴν τὴν πονηρὰν ταύτην, ἃ αὐτοὶ γογγύζουσιν ἐναντίον μου, τὴν γόγγυσιν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἣν ※ αὐτοὶ ἐγόγγυσαν περὶ ὑμῶν, ἀκήκοα.

28. Εἶπον αὐτοῖς· ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· εἰ μὴ ὃν τρόπον λελαλήκατε εἰς τὰ ὦτά μου, οὕτως ποιήσω ὑμῖν.

29. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖται τὰ κῶλα ὑμῶν, καὶ πᾶσα ἡ ἐπισκοπὴ ὑμῶν καὶ πάντες οἱ κατηριθμημένοι ὑμῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ὅσοι ἐγόγγυσαν ἐπ' ἐμοί.

30. Εἰ ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν γῆν, ἐφ' ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου, κατασκηνῶσαι ὑμᾶς ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή·

31. καὶ τὰ παιδία ※ ὑμῶν, ἃ εἴπατε, εἰς διαρπαγὴν ἔσονται, εἰσάξω αὐτοὺς ÷ εἰς τὴν γῆν", καὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν, ἣν ÷ ὑμεῖς" ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς·

32. καὶ τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ·

33. Οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμόμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἀνοίσουσι τὴν πορνείαν ὑμῶν, ἕως ἀναλωθῇ αὐτῶν
τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ·

34. κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὅσας κατεσκέψασθε τὴν γῆν, τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ※ ἡμέραν τοῦ ἐνιαυτοῦ, λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ γνώσεσθε τὸν θυμὸν ÷ τῆς ὀργῆς" μου.

35. Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα· εἰ μὴν οὕτως ποιήσω ※ πάσῃ τῇ συναγωγῇ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ, τῇ ἐπισυνεσταμένῃ ἐπ' ἐμέ· ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται,

36. καὶ

V. 22. ἐρήμῳ ταύτῃ) ταύτῃ deest. V. 23. εἰ μὴν) ἢ μήν. ibid. ἀγαθὸν ἢ κ.) ἀγ. οὐ δὲ κακόν. ib. παροξύνοντες) παροξύναντες. V. 24. ὅτι ἐγενήθη πν.) ὅτι πνεῦμα. ibid. καὶ εἰσάξω) καὶ abest. V. 28. εἰ μὴ) ἢ μήν. ibid. λελαλήκατε, οὕτως) λελαλήκατε εἰς τὰ ὦτά μου, οὕτω. V. 29. ἐγόγγυσαν) ἐγόγγυζαν, male pro ἐγόγγυζον. V. 31. εἰς διαρπαγὴν ἔσονται) ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι. V. 33. πορνείαν αὐτῶν ἕως ἀναλ.) πορνείαν ὑμῶν, ἕως ἂν ἀναλωθῇ. V. 35. εἰ μὴν οὕτως) ἢ μὴν οὕτω. ibid. ἐπισυνεσταμένῃ) ἐπισυνεσταμένη.

36. καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὃς ἀπέστειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ παραγενηθέντες διεγόγγυσαν κατ' αὐτῆς πρὸς ※ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν, ἐξενέγκαι ῥήματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

37. Καὶ ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι οἱ κατειπαντες πονηρὰ κατὰ τῆς γῆς, ἐν τῇ πληγῇ ἔναντι Κυρίου·

38. καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ, καὶ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ ἔζησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπορευμένων κατασκέψασθαι τὴν γῆν.

39. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς ※ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς σφόδρα.

40. Καὶ ὀρθρίσαντες τοπρωῒ, ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, λέγοντες· ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἀναβησόμεθα εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος, ὅτι ἡμάρτομεν.

41. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἱνατί ※ τοῦτο ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα Κυρίου; οὐκ εὔοδα ἔσται ÷ ὑμῖν˅.

42. Μὴ ἀναβαίνετε· οὐ γάρ ἐστι Κύριος μεθ' ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν·

43. ὅτι ὁ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος ἐκεῖ ἔμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε μαχαίρᾳ, οὗ εἵνεκεν ἀπεστράφητε ἀπειθοῦντες Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται Κύριος ἐν ὑμῖν.

44. Καὶ διαβιασάμενοι, ἀνέβησαν ἐπὶ κορυφὴν τοῦ ὄρους· ἡ δὲ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου καὶ Μωυσῆς οὐκ ἐκινήθησαν ἐκ μέσου τῆς παρεμβολῆς.

45. Κατέβη δὲ ὁ Ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς, καὶ κατέκοψαν ἐτρέψατο
αὐτοὺς ἕως Ἑρμά· ÷ καὶ ἀπεστράφησαν
εἰς τὴν παρεμβολήν˅.

ΚΕΦ. ΙΕʹ. XV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ὅταν εἰσέλθητε
εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, ἣν ἐγὼ καταοχέ-
δίδωμι ὑμῖν, σεως

3. καὶ ποιήσητε κάρπωμα Κυρίῳ,
ὁλοκαύτωμα ἢ θυσίαν, μεγαλῦναι εὐχὴν, ὁλοκαυ-
ἢ καθ' ἑκούσιον, ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, τώματα
ποιῆσαι ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, εἰ μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν, ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων,

4. καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτοῦ Κυρίῳ θυσίαν, σεμιδάλεως δέκατον ÷ τοῦ οἰφὶ˅, πεφυραμένης ἐν τετάρτῳ τοῦ Ἲν ἐλαίου·

5. καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ Ἲν ποιήσετε ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας, τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ÷ ποιήσεις τοσοῦτο, κάρπωμα ὀσμὴν
εὐωδίας τῷ Κυρίῳ˅. ÷

6. Καὶ τῷ κριῷ, ÷ ὅταν ποιῆτε αὐ-
τὸν εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ εἰς θυσίαν˅, ποιήσεις θυσίαν, σεμιδάλεως δύο δέκατα, ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τοῦ Ἲν· ÷

7. καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τρίτον τοῦ Ἲν προσοίσετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

8. Ἐὰν

v. 36. ἐπὶ τῆς γῆς) περὶ τῆς γῆς. v. 40. ἐπὶ τὴν κορ.) εἰς τὴν κορυφήν. v. 43. ὅτι Ἀμ.) ὅτι ὁ Ἀμ. v. 44. ἐπὶ κορ.) ἐπὶ τὴν κορυφήν. ibid. ἐκ μέσου τῆς παρ.) ἐκ τῆς παρεμβολῆς. v. 45. Κατέβη δὲ) καὶ κατέβη. ibid. ἐτρέψατο) ἐτρέψαντο. ib. ἕως Ἑρμά) ἕως Ἑρμάν. CAP. XV. v. 1. ἐλάλησε) εἶπε. v. 2. κατασχέσεως) κατοικήσεως. v. 3. καὶ ποιήσητε κάρπωμα Κ. ὁλοκαυτώματα ἢ) καὶ ποιήσεις ὁλοκαυτώματα Κ. ὁλοκάρπωμα ἢ. ibid. εὐωδίας Κυρίῳ) εὐωδ. τῷ κυρίῳ. v. 4. πεφυραμένης ἐν τετ. τοῦ Ἲν ἐλαίου) ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἐν τετ. τοῦ Ἲν. v. 6. εἰς θυσίαν) addit ποιήσεις θυσίαν. ibid. ἀναπεφυραμένης) ἀναπεποιημένης, ita quoque 9. versu.

8. Ἐὰν δὲ ποιῆτε ἀπὸ τῶν βοῶν (ποιήσετε) εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ εἰς θυσίαν, μεγαλῦναι εὐχὴν ἢ εἰς σωτήριον Κυρίῳ,

9. καὶ προσοίσει ἐπὶ τῷ μόσχου θυσίαν, σεμιδάλεως τρία δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ ἥμισυ τῷ Ἲν·

10. καὶ οἶνον ⋇ προσοίσῃ εἰς σπονδὴν τὸ ἥμισυ τῷ Ἲν, κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

ποιήσεις 11. Οὕτως ποιήσει τῷ μόσχῳ τῷ ἑνὶ, ἢ τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ, ἢ τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ἐκ τῶν προβάτων, ἢ ἐκ τῶν αἰγῶν·

12. κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ποιήσητε, ὅτως ποιήσετε τῷ ἑνὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

13. Πᾶς ὁ αὐτόχθων ποιήσει ὅτως τοιαῦτα, προσενέγκαι καρπώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

14. Ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν προσγένηται ⁒ ἐν τῇ γῇ ὑμῶν", ἢ ὃς ἂν ⁒ γένηται" ἐν ὑμῖν ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσῃ κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, ὃν τρόπον ποιεῖτε ⁒ ὑμεῖς", ὅτως ποιήσει ἡ συναγωγὴ ⁒ Κυρίῳ",

15. νόμος εἷς (ἔσαι) ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ⁒ ἐν ὑμῖν", νόμος αἰώνιος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ὡς ὑμεῖς, καὶ ὁ προσήλυτος ἔσαι ἔναντι Κυρίε·

16. νόμος εἷς (ἔσαι) καὶ δικαίωμα ἓν ἔσαι ὑμῖν καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν.

17. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

18. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ⋇ ἐγὼ" εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ,

19. καὶ ἔσαι ὅταν ἔσθητε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς, ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ⁒ ἀφόρισμα" τῷ Κυρίῳ·

20. ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν, ἄρτον ἀπαρχῶν
ἀφαίρεμα ἀφοριεῖτε ⁒ αὐτό"· ὡς ἀφαίρεμα (ἀπὸ) ἅλωνος, ὅτως ἀφελεῖτε αὐτὸν (ἄρτον)·

21. ἀπ' ἀρχῆς φυράματος ὑμῶν, καὶ δώσετε Κυρίῳ ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

22. Ὅταν δὲ διαμάρτητε καὶ μὴ ποιήσητε πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, διαμαρτύρητε

23. κατὰ ⋇ πάντα", ἃ συνέταξε Κύριος ὑμῖν ἐν χειρὶ Μωυσῆ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς συνέταξε Κύριος ⁒ πρὸς ὑμᾶς", καὶ ἐπέκεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, καθ' ἃ

24. καὶ ἔσαι ἐὰν ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς γενηθῇ ἀκεσίως, καὶ ποιήσει πᾶσα ἡ συναγωγὴ μόσχον (ἕνα) ἐκ βοῶν ⁒ ἄμωμον" εἰς ὁλοκαύτωμα, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, καὶ θυσίαν τούτε καὶ σπονδὴν αὐτῷ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῷ, καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας·

25. καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀφεθήσε-

v. 8. (ποιήσετε) deest. ibid. εἰς ὁλοκαύτωμα) εἰς ὁλοκαύτωσιν. v. 11. οὕτως) οὕτω. v. 12. ὃν ποιησ.) ὧν ἐὰν ποιήσητε. v. 14. καὶ ποιήσῃ) καὶ ποιήσει. ibid. οὕτως ποι.) οὕτω ποιήσει. v. 19. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. v. 20. ἀπαρχῶν) ἀπαρχήν. ibid. ἀφαίρ. ἀφοριεῖτε) transposita. ibid. ἀπὸ ἅλωνος) ἀπὸ ἅλω. ib. (ἄρτον) deest. v. 21. ἀπ' ἀρχῆς) ἀπαρχήν. v. 22. διαμαρτύρητε) διαμάρτητε. v. 23. Καθ' ἃ συνετ. Κ. ὑμῖν) καθὰ συνετ. κυρ. πρὸς ὑμᾶς. ibid. ἡμέρας ἧς) ἡμέρας ἧς. v. 24. σύνταξιν αὐτῷ) αὐτῷ deest.

θήσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκούσιόν ἐστι, καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν, κάρπωμα Κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν ἔναντι Κυρίου περὶ τῶν ἀκουσίων αὐτῶν,

πᾶσα ἡ 26. καὶ ἀφεθήσεται πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ (καὶ) τῷ προσπορευομένῳ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκούσιον.

27. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως, προσάξει αἶγα μίαν ἐνιαυσίαν περὶ ἁμαρτίας·

28. καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἀκουσιασθείσης καὶ ἁμαρτούσης ἀκουσίως ἔναντι Κυρίου, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ, ※ καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ".

29. Τῷ ἐγχωρίῳ ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς, νόμος εἷς ἔσται αὐτοῖς, ὃς ἂν ποιήσῃ ἀκουσίως.

30. Καὶ ψυχὴ ἥτις ποιήσει ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων, τὸν Θεὸν οὗτος παροξύνει, καὶ ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ ※ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς·

31. ὅτι τὸ ῥῆμα Κυρίου ἐφαύλησε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ διεσκέδασεν, ἐκτρίψει ἐκτριβήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη· ἡ ἁμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ.

32. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὗρον ἄνδρα συλλέγοντα ξύλα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου·

33. καὶ προσήγαγον αὐτὸν οἱ εὑρόντες αὐτὸν συλλέγοντα τὰ ξύλα πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ÷ υἱῶν Ἰσραὴλ",

34. καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακήν· οὐ γὰρ συνέκριναν, τί ποιήσωσιν αὐτῷ.

35. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, ÷ λέγων"· θανάτῳ θανατούσθω ὁ ἄνθρωπος, λιθοβολήσατε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

36. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐν λίθοις (ἔξω τῆς παρεμβολῆς), ※ καὶ ἀπέθανε, καθὰ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν.

37. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

38. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· καὶ ποιησάτωσαν ἑαυτοῖς κράσπεδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κράσπεδα τῶν πτερυγίων κλῶσμα ὑακίνθινον·

39. καὶ ἔσται ὑμῖν ἐν τοῖς κρασπέδοις, καὶ ὄψεσθε αὐτὰ, καὶ μνησθήσεσθε πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, καὶ ποιήσετε αὐτὰς, καὶ οὐ διαστραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν, ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνεύετε ὀπίσω αὐτῶν·

40. ὅπως ἂν μνησθῆτε, καὶ ποιήσητε πάσας

v. 26. πᾶσα ἡ συναγωγῇ) κατὰ πᾶσαν συναγωγήν. ibid. καὶ τῷ προσπορευομένῳ) τῷ προσκειμένῳ. v. 27. ἐὰν δὲ) ἐάν τε. v. 28. καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ) h. v. deficiunt. v. 29. δε ἂν) δε ἐάν. v. 30. ποιήσει) ποιήσῃ. ibid. παροξύνει) παροξυνεῖ. ib. καὶ ἐξολεθρ.) ἐξολοθρευθήσεται. v. 31. ἐφαύλησε) ἐφαύλισε. v. 32. ἐν τῇ ἡμ. τοῦ σαββάτου) τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. v. 33. εὑρόντες αὐτὸν) αὐτὸν deest. ib. συλλ. τὰ ξύλα πρὸς) συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων πρός. v. 34. αὐτῷ) αὐτόν. v. 36. ἐλιθοβόλησαν) ἐλιθοβόλησεν. ib. ἐν λίθοις) ἐν abest. ib. καθὰ ἐλάλησε Κυρ. πρὸς Μωυσῆν) καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ. v. 39. καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθ. ὑμῶν) καὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ ἔσεσθε ἅγιοι τῷ Θεῷ ὑμῶν·

41. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἶναι ὑμῶν Θεός· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΚΕΦ. Ιϛʹ. XVI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κορὲ υἱὸς Ἰσσαὰρ υἱοῦ Καὰθ υἱοῦ Λευὶ, καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοὶ Ἐλιὰβ, καὶ Αὐνὰν υἱὸς Φαλὲθ υἱοῦ Ῥουβήν·

2. καὶ ἀνέστησαν ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἄνδρες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, ἀρχηγοὶ συναγωγῆς, σύγκλητοι βουλῆς, καὶ ἄνδρες ὀνομαστοί·

3. συνέστησαν ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· ἐχέτω ὑμῖν, ὅτι πᾶσα ἡ συναγωγὴ πάντες ἅγιοι, καὶ ἐν αὐτοῖς Κύριος· καὶ διατί κατανίστασθε ἐπὶ τὴν συναγωγὴν Κυρίου;

4. Καὶ ἀκούσας Μωυσῆς, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ※ αὐτοῦ,

5. καὶ ἐλάλησε πρὸς Κορὲ καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν συναγωγὴν, λέγων· ἐπέσκεπται καὶ ἔγνω ὁ Θεὸς τοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ τοὺς ἁγίους, καὶ προσηγάγετο πρὸς ἑαυτόν· καὶ οὓς (οὐκ) ἐξελέξατο ἑαυτῷ, (οὐ) προσηγάγετο πρὸς ἑαυτόν.

6. Τοῦτο ποιήσατε· λάβετε ÷ ὑμῖν" ἑαυτοῖς πυρεῖα Κορὲ, καὶ πᾶσα ἡ συνα-
ἑαυτοῦ γωγὴ αὐτοῦ,

7. καὶ ἐπίθετε ἐπ᾽ αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπίθετε ἐπ᾽ αὐτὰ θυμίαμα ἔναντι Κυρίου αὔριον· καὶ ἔσται ὁ ἀνὴρ ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος, οὗτος ἅγιος· ἱκανούσθω ὑμῖν υἱοὶ Λευί.

8. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κορέ· εἰσακούσατέ μου υἱοὶ Λευί·

9. μὴ μικρόν ÷ ἐστι τοῦτο" ὑμῖν, ὅτι διέστειλεν ὑμᾶς ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐκ συναγωγῆς Ἰσραὴλ, καὶ προσηγάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑαυτὸν ※ εἰς τὸ λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς Κυρίου, καὶ παρίστασθαι ἔναντι τῆς συναγωγῆς, λατρεύειν αὐτοῖς,

10. καὶ προσηγάγετό σε καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς Λευὶ μετὰ σοῦ, καὶ ζητεῖτε ※ καίγε" ἱερατεύειν;

11. οὕτως σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή
σου ἡ συνηθροισμένη πρὸς τὸν Θεόν· καὶ
Ἀαρὼν τίς ἐστιν, ὅτι διαγογγύζετε κατ᾽ τι
αὐτοῦ;

12. Καὶ ἀπέστειλε Μωυσῆς καλέσαι Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοὺς Ἐλιάβ· καὶ εἶπαν· οὐκ ἀναβαίνομεν·

13. μὴ μικρὸν ÷ τοῦτο" ὅτι ἀνήγαγες
ἡμᾶς ἐκ γῆς ῥεούσης γάλα καὶ μέλι, ἀπο- εἰς γῆν
κτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι κατάρ- ῥέουσαν.
χεις ἡμῶν, ἄρχων ᾱ; σὺ

14. καὶ σὺ εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς, καὶ ἔδωκας ἡμῖν κλῆρον ἀγροῦ καὶ ἀμπελῶνας; τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἂν ἐξέκοψας· οὐκ ἀναβαίνομεν.

15. Καὶ ἐβαρυθύμησε Μωυσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς Κύριον· μὴ πρόσχῃς εἰς τὴν θυσίαν αὐτῶν· οὐκ ἐπιθύμημα

 οὐδε-

CAP. XVI. v. 1. Ἰσσαὰρ) Ἰσαάρ. ibid. Αὐνὰν) Αὐν. v. 3. εἶπαν πρὸς αὐτοὺς) εἶπαν. v. 5. ἁγίους,) addit καί. ibid. (οὐκ) deest. ibid. (οὐ) abest. v. 6. ἑαυτοῖς) αὐτοῖς. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 7. ὃν ἂν ἐκλέξηται) ὃν ἐκλέλεκται. v. 9. ὑμᾶς ὁ Θεὸς Ἰσρ.) transposita. ibid. ἔναντι τῆς συναγωγῆς) ἔναντι τῆς σκηνῆς. v. 10. ζητεῖτε) addit καί. v. 11. τί ἐστι) τίς ἐστιν. v. 13. ἄρχων σὺ) ἄρχων ᾱ.

οὐδενὸς αὐτῶν εἴληφα, οὐδὲ ἐκάκωσα οὐδένα αὐτῶν.

16. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κορέ· ἁγίασον τὴν συναγωγήν σου, καὶ γίνεσθε ÷ ἕτοιμοι" ἔναντι Κυρίου. σὺ καὶ αὐτοὶ καὶ Ἀαρὼν αὔριον·

17. καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ προσάξετε ἔναντι Κυρίου ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, πεντήκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα, καὶ σὺ καὶ Ἀαρὼν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ.

ἔλαβεν 18. Καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου Μωυσῆς καὶ Ἀαρών·

19. καὶ ἐπισυνέστησεν ἐπ' αὐτοὺς Κορὲ πᾶσαν ÷ αὐτοῦ" τὴν συναγωγὴν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου πάσῃ τῇ συναγωγῇ.

20. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

21. ἀποσχίσθετε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτοὺς εἰσάπαξ.

22. Καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν· Θεὸς Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς, εἰ ἄνθρωπος εἷς ἥμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἡ ὀργὴ Κυρίου;

23. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

24. λάλησον τῇ συναγωγῇ, λέγων· ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς Κορὲ ⁜ καὶ Δαθὰν, καὶ Ἀβειρών".

25. Καὶ ἀνέστη Μωυσῆς, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθὰν καὶ Ἀβειρών· καὶ συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ ÷ πάντες" οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ.

26. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὴν συναγωγὴν, λέγων· ἀποσχίσθητε ⁜ δὴ ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων, καὶ μὴ ἅπτεσθε ἀπὸ πάντων, ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, μή ⁜ ποτε συναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν.

27. Καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κορὲ ⁜ καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν" κύκλῳ· καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν ἐξῆλθον, καὶ εἱστήκεισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν.

28. Καὶ εἶπε Μωυσῆς· ἐν τούτῳ γνώσεσθε ὅτι Κύριος ἀπέστειλέ με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ·

29. εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἀνθρώπων ἀποθανοῦνται οὗτοι, εἰ καὶ κατ' ἐπίσκεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν, οὐχὶ Κύριος ἀπέστειλέ με·

30. ἀλλ' εἰ ἐν φάσματι δείξει Κύριος, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καταπίεται αὐτοὺς, ÷ καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν", ÷
καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ᾅδου, καὶ γνώσεσθε, ὅτι

v. 16. καὶ αὐτοὶ, καὶ Ἀαρ. αὔριον) καὶ Ἀαρ. καὶ αὐτοὶ αὔριον. v. 18. τὸ πυρεῖον αὐτοῦ) adjicit καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ. v. 19. πᾶσαν αὐτοῦ τὴν συναγ.) π. π. αὐτ. συναγ. ibid. παρὰ τὰς θύρας) παρὰ τὴν θύραν. v. 21. ἀποσχίσθετε) ἀποσχίσθητε. v. 22. ἡ ὀργὴ) ὀργή. v. 24. καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν) h. v. desunt. v. 26. ὅσα ἐστὶν) ὧν ἐστίν. v. 27. καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν) h. v. desunt. ibid. σκηνωμάτων) σκηνῶν. v. 29. ἀπέστειλέ με) ἀπέσταλκέ με. v. 30. ἀλλ' εἰ) ἀλλ' ἤ.

ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν Κύριον.

31. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, ἐῤῥάγη ἡ γῆ ὑποκάτω (τῶν ποδῶν) αὐτῶν,

32. καὶ ἠνοίχθη ἡ γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ Κορὲ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν·

33. καὶ κατέβησαν αὐτοὶ, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, ζῶντες εἰς ᾅδου, καὶ ἐκάλυψεν αὐτοὺς ἡ γῆ, καὶ ἀπώλοντο ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς.

34. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλῳ αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν, (ὅτι εἶπαν) λέγοντες· μήποτε καταπίῃ ἡμᾶς ἡ γῆ.

35. Καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγε τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρας τοὺς προσφέροντας τὸ θυμίαμα.

36. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν,

37. καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν Ἀαρὼν τὸν ἱερέα· ἀνέλεσθε τὰ πυρεῖα ÷ τὰ χαλκᾶ˝ ἐκ μέσου τῶν κατακεκαυμένων, καὶ τὸ πῦρ ÷ τὸ ἀλλότριον τοῦτο˝ σπεῖρον ἐκεῖ, ὅτι ἡγίασαν τὰ πυρεῖα τῶν ἁμαρτωλῶν τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν·

38. καὶ ποίησον αὐτὰ λεπίδας ἐλατὰς περίθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ, ὅτι προσηνέχθησαν ἔναντι Κυρίου, καὶ ἡγιάσθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς σημεῖον (ἐν) τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

39. Καὶ ἔλαβεν Ἐλεάζαρ ÷ υἱὸς Ἀαρὼν˝ τοῦ ἱερέως τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ, ὅσα προσήνεγκαν οἱ κατακεκαυμένοι, καὶ προσέθηκαν αὐτὰ περίθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ·

40. μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅπως ἂν μὴ προσέλθῃ μηδεὶς ἀλλογενὴς, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν, ἐπιθεῖναι θυμίαμα ἔναντι Κυρίου, καὶ οὐκ ἔσται ὥσπερ Κορὲ καὶ ἡ ἐπισύστασις αὐτοῦ, καθὰ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ Μωυσῆ αὐτῷ.

41. Καὶ ἐγόγγυσαν ⁜ πᾶσα ἡ συναγωγὴ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῇ ἐπαύριον ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγοντες· ὑμεῖς ἀπεκτάγκατε τὸν λαὸν Κυρίου.

42. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπισυστρέφεσθαι τὴν συναγωγὴν ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ ὥρμησαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τήνδε ἐκάλυψεν αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου.

43. Καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

44. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ÷ καὶ Ἀαρὼν˝, λέγων·

45. ἐκχωρήσατε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτοὺς εἰσάπαξ· καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

46. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Ἀαρών· λάβε τὸ πυρεῖον, καὶ ἐπίθες ἐπ' αὐτὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπίβαλε ÷ ἐπ' αὐτὸ˝ θυμίαμα, καὶ ἀπένεγκε τοτάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν· ἐξῆλθε γὰρ ὀργὴ ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ἦρκται θραύειν ÷ τὸν λαόν.

v. 31. (τῶν ποδῶν) deest. v. 33. καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, ζῶντες) καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ζῶντα. v. 34. ὅτι εἶπαν λέγοντες) εἶπαν deest. v. 38. (ἐν) abest. v. 40. Μωυσῆ) addit αὐτῷ.

47. Καὶ ἔλαβεν Ἀαρὼν, καθάπερ ἐλάλησεν ÷ αὐτῷ" Μωυσῆς, καὶ ἔδραμεν εἰς ※ μέσον τὴν συναγωγὴν, καὶ ἤδη ἐνῆρκτο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ· καὶ (ἔλαβε καὶ) ἐπέβαλε τὸ θυμίαμα, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ λαοῦ·

48. καὶ ἔστη ἀναμέσον τῶν τεθνηκότων καὶ ※ ἀναμέσον τῶν ζώντων, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις.

49. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ θραύσει τεσσαρεσκαίδεκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνηκότων ἕνεκεν Κορέ.

50. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον, ῥάβδον κατ' οἴκους πατριῶν (αὐτῶν) παρὰ πάντων τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα ῥάβδους· ἑκάστου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπίγραψον ἐπὶ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

αὐτοῦ 3. Καὶ τὸ ὄνομα Ἀαρὼν ἐπίγραψον ἐπὶ τῆς ῥάβδου Λευί· ἔστι γὰρ ῥάβδος μία, κατὰ φυλὴν οἴκου πατριῶν αὐτῶν ÷ δώσουσι".

4. Καὶ θήσεις αὐτὰς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, κατέναντι τοῦ μαρτυρίου, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ.

5. Καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν ἐκλέξωμαι αὐτὸν, ἡ ῥάβδος αὐτοῦ ἐκβλαστήσει· καὶ περιελῶ ἀπ' ἐμοῦ τὸν γογγυσμὸν ἀπὸ σοῦ υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα αὐτοὶ γογγύζουσιν ἐφ' ὑμῖν.

6. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ῥάβδον, τῷ ἄρχοντι τῷ ἑνὶ ῥάβδον κατὰ ἄρχοντα ※ ἕνα, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα ῥάβδους· καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἀναμέσον τῶν ῥάβδων αὐτῶν.

7. Καὶ ἀπέθηκε Μωυσῆς τὰς ῥάβδους ἔναντι Κυρίου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου.

8. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθε Μωυσῆς ÷ καὶ Ἀαρὼν" ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἰδοὺ ἐβλάστησεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν εἰς οἶκον Λευί, καὶ ἐξήνεγκε βλαστὸν, καὶ ἐξήνθησεν ἄνθη, ἐξήνθησε καὶ ἐβλάστησε κάρυα.

9. Καὶ ἐξήνεγκε Μωυσῆς πάσας τὰς ῥάβδους ἀπὸ προσώπου Κυρίου πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ εἶδον, καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ.

10. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἀπόθες τὴν ῥάβδον Ἀαρὼν ἐνώπιον τῶν μαρτυρίων εἰς διατήρησιν, εἰς σημεῖον τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνηκόων· καὶ παυσάσθω ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσι.

11. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς ÷ καὶ Ἀαρών"· ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν.

12. Καὶ

v. 47. καὶ ἡ ἐνῆρκτο) καὶ ἤδη ἐνῆρκτο. ibid. (ἔλαβε καὶ) deest. CAP. XVII. v. 2. (αὐτῶν) abest. ibid. ἑκάστου) καὶ ἑκάστῳ. ib. ῥάβδου αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 3. ὄνομα αὐτοῦ) ὄνομα Ἀαρὼν. ibid. ἔστι) addit γάρ. v. 5. ἀπὸ σοῦ) ἀπ' ἐμοῦ. ibid. ὅσα αὐτοὶ) ἃ αὐτοί. v. 6. κατὰ ἄρχοντα) κατ' ἄρχοντα. v. 7. εἰς τὴν σκηνὴν) ἐν τῇ σκηνῇ. v. 8. ἡ Ἀαρὼν). Ἀαρών. ibid. Λευί, καὶ ἐξήνθησεν) Λευὶ καὶ ἐξήνεγκε. v. 10. εἰς σημεῖον) εἰς deest. v. 11. ὅσα) καθά.

12. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες· ἰδοὺ ἐξανηλώμεθα, ἀπολώλαμεν ※ πάντες ἡμεῖς παρανηλώμεθα·

13. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῆς σκηνῆς Κυρίου, ἀποθνήσκει· ἕως εἰς τέλος ἀποθάνωμεν;

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Ἀαρὼν, ⁒ λέγων˙ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ※ μετὰ σοῦ˙ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας τῶν ἁγίων· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου ※ μετὰ σοῦ, λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν.

2. Καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, φυλὴν Λευὶ, δῆμον τοῦ πατρός σου προσαγάγου πρὸς σεαυτὸν, καὶ προστεθήτωσάν σοι, καὶ λειτουργείτωσάν σοι, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

3. Καὶ φυλάξονται τὰς φυλακάς σου, καὶ τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς (σου)· πλὴν πρὸς τὰ σκεύη τὰ ἅγια καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον οὐ προσελεύσονται, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται καὶ οὗτοι καὶ ὑμεῖς.

4. Καὶ προστεθήσονται πρὸς σὲ, καὶ φυλάξονται τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς· καὶ ὁ ἀλλογενὴς οὐ προσελεύσεται πρὸς σέ·

5. καὶ φυλάξετε τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων, καὶ τὰς φυλακὰς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι θυμὸς ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐγὼ εἴληφα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δόμα δεδομένον Κυρίῳ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·

7. Καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν κατὰ πάντα τρόπον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸ ἔνδοθεν τοῦ καταπετάσματος, καὶ λειτουργήσετε τὰς λειτουργίας δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν· καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος ἀποθανεῖται.

8. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρών· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου ἀπὸ πάντων τῶν ἡγιασμένων ⁒ μοι˙ παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου ⁒ μετὰ σέ˙ νόμιμον αἰώνιον.

9. Καὶ τοῦτο ἔστω ὑμῖν ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων ἁγίων, τῶν καρπωμάτων, ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θυσιασμάτων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς πλημμελείας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ὅσα ἀποδιδόασί μοι, ἀπὸ πάντων τῶν ἁγίων, σοὶ ἔσται καὶ τοῖς υἱοῖς σου·

10. ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων φάγεσθε αὐτά· πᾶν ἀρσενικὸν φάγεται αὐτά, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου· ἅγια ἔσται σοι.

11. Καὶ τοῦτο ἔσται ὑμῖν ἀπαρχῶν δομάτων αὐτῶν, ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιθεμάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ, καὶ τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ, νόμιμον αἰώνιον· πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου ἔδεται αὐτά.

12. Πᾶ-

CAP. XVIII. v. 1. μετὰ σοῦ) deest. v. 2. προστεθήτωσαν) addit σοι. v. 3. (σου) deest. v. 5. φυλάξετε) φυλάξεσθε. ibid. οὐκ ἔσται ἔτι) ἔτι deest. v. 8. ἐγὼ ἰδοὺ) transposita. ibid. ἀπαρχῶν μου) μου abest. v. 9. πάσης τῆς πλημμ.) πάσης πλημμελείας. ibid. ἁμαρτιῶν) addit αὐτῶν.

12. Πᾶσα ἀπαρχὴ ἐλαίου, καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ σίτου καὶ οἴνου, ἀπαρχὴ αὐτῶν ὅσα ἂν δῶσι τῷ Κυρίῳ, σοὶ δέδωκα αὐτά.

13. Τὰ πρωτογενήματα πάντα ὅσα ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, ὅσα ἂν ἐνέγκωσι Κυρίῳ, σοὶ ἔσαι· πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου ἔδεται αὐτά.

14. Πᾶν ἀνατεθεματισμένον ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σοὶ ἔσαι.

πᾶς 15. Καὶ πᾶν διανοῖγον πᾶσαν μήτραν ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ὅσα προσφέρουσι Κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, σοὶ ἔσαι· ἀλλ᾽ ἢ λύτροις λυτρωθήσεται τὰ πρωτότοκα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώσῃ·

16. καὶ ἡ λύτρωσις αὐτοῦ ἀπὸ μηνιαίου, ἡ συντίμησις πέντε σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· εἴκοσι ὀβολοί εἰσι.

17. Πλὴν πρωτότοκα μόσχων, καὶ πρωτότοκα προβάτων, καὶ πρωτότοκα αἰγῶν οὐ λυτρώσῃ· ἅγιά ἐσι, καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὸ σέαρ ἀνοίσεις κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ·

18. καὶ τὰ κρέα ἔσαι σοι, καθὰ καὶ τὸ σηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος, καὶ κατὰ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν, ἔσαι σοί.

19. Πᾶν ἀφαίρεμα τῶν ἁγίων, ὅσα ἐὰν ἀφέλωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Κυρίῳ, δέδωκά σοι, καὶ τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ, νόμιμον αἰώνιον· διαθήκη ἁλὸς αἰωνίου ἐσὶν ἔναντι Κυρίου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ.

20. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρών· ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὐ κληρονομήσεις, καὶ μερὶς οὐκ ἔσαι σοι ἐν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ μερίς σου καὶ κληρονομία σου ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

21. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἰδοὺ δέδωκα πᾶν ἐπιδέκατον ἐν Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

22. Καὶ οὐ προσελεύσονται ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον.

23. Καὶ λειτουργήσει ὁ Λευίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ αὐτοὶ λήψονται τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐ κληρονομήσουσι κληρονομίαν·

24. ὅτι τὰ ἐπιδέκατα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα ἂν ἀφορίσωσι Κυρίῳ ἀφαίρεμα, δέδωκα τοῖς Λευίταις ἐν κλήρῳ· διὰ τοῦτο εἴρηκα αὐτοῖς· ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐ κληρονομήσουσι κλῆρον.

25. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

26. καὶ τοῖς Λευίταις λαλήσεις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὸ ἐπιδέκατον, ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ᾽ αὐτῶν ἐν κλήρῳ, καὶ ἀφελεῖτε ~ ὑμεῖς ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀφαίρεμα Κυρίῳ, ἐπιδέκατον ἀπὸ τοῦ ἐπιδεκάτου·

27. καὶ λογισθήσεται ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σῖτος ἀφ᾽ ἅλωνος, καὶ ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ ληνοῦ.

28. Οὕτως

v. 12. σίτου καὶ οἴνου) οἴνου, σίτου. v. 13. πρωτογενήματα) πρωτογεννήματα. v. 14. ἐν τοῖς υἱοῖς) ἐν υἱοῖς. v. 15. καὶ πᾶς) καὶ πᾶν. v. 18. καὶ τὸν βρ.) καὶ κατὰ τὸν βραχίονα. ibid. ἔσαι σοί) transposita. v. 20. μερίς σου) addit καὶ κληρονομία σου. v. 23. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 24. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. ibid. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 27. ἀφ᾽ ἅλωνος καὶ ὡς) ἀπὸ ἅλω, καί.

28. Οὕτως ἀφελεῖτε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ πάντων ἀφαιρεμάτων Κυρίου ἀπὸ πάντων ἐπιδεκάτων ὑμῶν, ὅσα ἂν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ δώσετε
Κυρίῳ ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα Κυρίου Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ·

29. ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν ἀφελεῖτε ※ πᾶν ἀφαίρεμα Κυρίῳ, ἀπὸ πάντων τῶν ἀπαρχῶν τὸ ἡγιασμένον ※ αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

ἐρεῖτε 30. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ὅταν ἀφαιρῆτε τὴν ἀπαρχὴν ※ αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λογισθήσεται τοῖς Λευΐταις ὡς γένημα ἀπὸ ἅλωνος, καὶ ὡς γένημα ἀπὸ ληνοῦ.

31. Καὶ ἔδεσθε αὐτὸ ἐν παντὶ τόπῳ, ὑμεῖς (καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν,) καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, ὅτι μισθὸς οὗτος ὑμῖν ἐστιν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

οὗτοι λήμ-
ψονται 32. Καὶ οὐ λήψεσθε δι' αὐτὸ ἁμαρτίαν, ὅτι ἂν ἀφαιρεῖτε τὴν ἀπαρχὴν ※ αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

ΚΕΦ. ΙΘ΄. XIX.

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων·

2. αὕτη ἡ διαστολὴ τοῦ νόμου, ὅσα συνέταξε Κύριος, λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσαν πρὸς σὲ δάμαλιν πυῤῥὰν ἄμωμον, ἥτις οὐκ ἔχει ἐν ἑαυτῇ μῶμον, καὶ ᾗ οὐκ ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτὴν ζυγός·

3. καὶ δώσεις αὐτὴν πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξάξουσιν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς ÷ εἰς τόπον καθαρὸν, καὶ σφάξουσιν αὐτὴν ἐνώπιον αὐτοῦ·

4. Καὶ λήψεται Ἐλεάζαρ ※ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς ※ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ ῥανεῖ ἀπέναντι τοῦ προσώπου τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς ἑπτάκις.

5. Καὶ κατακαύσουσιν αὐτὴν ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ τὸ δέρμα ※ αὐτῆς, καὶ τὰ κρέα αὐτῆς καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺν τῇ κόπρῳ αὐτῆς κατακαυθήσεται.

6. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον κέδρινον, καὶ ὕσσωπον, καὶ κόκκινον, καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς μέσον τοῦ κατακαύματος τῆς δαμάλεως·

7. καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ὁ ἱερεὺς ἕως ἑσπέρας.

8. Καὶ ὁ κατακαίων αὐτὴν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ※ ἐν ὕδατι, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ※ ἐν ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ※ τῆς ἑσπέρας.

9. Καὶ συνάξει ἄνθρωπος καθαρὸς τὴν σποδὸν τῆς δαμάλεως, καὶ ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, καὶ ἔσται τῇ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσ-

v. 28. ἀφελεῖτε) addit αὐτοί. ibid. ἀφαιρεμάτων) τῶν ἀφαιρεμάτων. ib. ἐπιδεκάτων) τῶν ἐπιδεκάτων. ib. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. v. 29. Κυρίῳ, ἀπὸ) κυρίῳ, ἢ ἀπό. v. 30. ἐρεῖτε) ἐρεῖς. ibid. γένημα ἀπὸ ἅλωνος, καὶ ὡς γένημα) γέννημα ἀπὸ ἅλω, καὶ ὡς γέννημα. v. 31. (καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν) h. v. desunt. v. 32. καὶ οὗτοι λήμψονται) καὶ οὐ λήψεσθε. ibid. ἀφαιρεῖτε) ἀφαιρῆτε. CAP. XIX. v. 2. ἐν ἑαυτῇ) ἐν αὐτῇ. v. 5. δέρμα αὐτῆς) αὐτῆς deest. ibid. τὰ κρέα) addit αὐτῆς. v. 8. ὕδατι) deest.

ραὴλ εἰς διατήρησιν· ὕδωρ ῥαντισμȣ̃ ἅ-
γνισμά ἐςι.

10. Καὶ ὁ συνάγων τὴν σποδὸν τῆς
δαμάλεως πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃, καὶ
ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ἔςαι
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τοῖς προσηλύτοις
τοῖς προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν, νόμι-
μον αἰώνιον.

11. Ὁ ἁπ]όμενος τȣ̃ τεθνηκότος πά-
σης ψυχῆς ἀνθρώπȣ, ἀκάθαρτος ἔςαι
ἑπ]ὰ ἡμέρας (ἕως ἑσπέρας)·

12. ȣ̃τος ἁγνισθήσεται ※ ἐν αὐτῷ
(καὶ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέ-
ἐςίν ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ καθαρὸς ἔςαι· ἐὰν δὲ
μὴ ἀφαγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ȣ̓ καθαρὸς ἔςαι.

13. Πᾶς ὁ ἁπ]όμενος τȣ̃ τεθνηκότος
ἀπὸ (πάσης) ψυχῆς ἀνθρώπȣ, ἐὰν
ἀποθάνῃ, καὶ μὴ ἀφαγνισθῇ, τὴν σκη-
νὴν Κυρίȣ ἐμίανεν· ἐκτριβήσεται ἡ ψυχὴ
ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ὅτι ὕδωρ ῥαντισμȣ̃ ȣ̓
περιερραντίσθη ἐπ' αὐτόν· ἀκάθαρτός
ἐςιν, ἔτι ἡ ἀκαθαρσία αὐτȣ̃ ἐν αὐτῷ
⁓ ἐςι.

14. Καὶ" ȣ̃τος ὁ νόμος· ἄνθρωπος ἐὰν
ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ, πᾶς ὁ εἰσπορευόμε-
νος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ※ πάντα ὅσα ἐςὶν
ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτα ἔςαι ἑπ]ὰ
ἡμέρας·

15. καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεῳγμένον, ὅσα
ȣ̓κ. ἔχει ἐχὶ δεσμὸν καταδέδεται ἐπ' αὐτῷ, ἀκά-
θαρτά ἐςι.

16. Καὶ πᾶς ὃς ἂν ἅψηται ἐπὶ πρόσ-
ωπον τȣ̃ πεδίου τραυματίου ※ ῥομφαίᾳ,
ἢ νεκροῦ, ἢ ὀςέου ἀνθρώπȣ, ἢ μνήμα-
τος, ἑπ]ὰ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔςαι.

17. Καὶ λήψονται τῷ ἀκαθάρτῳ
ἀπὸ τῆς σποδιᾶς τῆς κατακεκαυμένης
τȣ̃ ἁγνισμȣ̃, καὶ ἐκχεȣ̃σιν ἐπ' αὐτὴν
ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος.

18. Καὶ λήψεται ὕσσωπον, καὶ βά-
ψει εἰς τὸ ὕδωρ ἀνὴρ καθαρὸς, καὶ πε-
ριρανεῖ ἐπὶ τὸν οἶκον, καὶ ἐπὶ ※ πάντα
τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς, ὅσαι
ἐὰν ὦσιν ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ τὸν ἡμμένον τȣ̃
ὀςέȣ ⁓ τȣ̃ ἀνθρωπίνȣ", ἢ τȣ̃ τραυματίȣ, τραύμα-
ἢ τȣ̃ τεθνηκότος, ἢ τȣ̃ μνήματος· τις

19. καὶ περιρανεῖ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν
ἀκάθαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
(ἔπειτα) καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ,
καὶ ἀφαγνισθήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃, καὶ
λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔςαι
ἕως ἑσπέρας.

20. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν μιανθῇ, καὶ
μὴ ἀφαγνισθῇ, ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυ-
χὴ ἐκείνη ἐκ μέσȣ τῆς συναγωγῆς, ὅτι
τὰ ἅγια Κυρίȣ ἐμίανεν· ⁓ ὅτι" ὕδωρ
ῥαντισμȣ̃ ȣ̓ περιερραντίσθη ἐπ' αὐτὸν, ἀ-
κάθαρτός ἐςι.

21. Καὶ ἔςαι ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· καὶ
ὁ περιραίνων ὕδωρ ῥαντισμȣ̃, πλυνεῖ τὰ
ἱμάτια αὐτȣ̃, καὶ ὁ ἁπ]όμενος τȣ̃ ὕδα-
τος τȣ̃ ῥαντισμοῦ, ἀκάθαρτος ἔςαι ἕως
ἑσπέρας.

22. Καὶ παντὸς ȣ̃ ἐὰν ἅψηται αὐ-
τȣ̃

v. 10. τὴν σποδὸν) τὴν σποδιάν. ibid. τοῖς προσκειμένοις) τοῖς abest. ib. ἐν μέσῳ ὑμῶν) h. v. desunt. v. 11. (ἕως ἑσπέρας) desunt. v. 12. (καὶ) deest. ibid. καθαρός ἐςιν) καθ. ἔςαι. v. 13. (πάσης) deest. ibid. περιερραντίσθη) περιεῤῥαντίσθη, ita quoque 20. versu. v. 15. ȣ̓κ ἔχει) ἐχὶ. v. 16. ἐπὶ πρόσωπον) ἐπὶ προσώπῳ. ibid. ἀνθρώπου) ἀνθρωπίνȣ. v. 18. περιρανεῖ) περιῤῥανεῖ, ita quoque v. seq. ibid. ὅσαι ἐὰν) ὅσαι ἄν. ib. τȣ̃ τραύματος) τȣ̃ τραυματίȣ. v. 19. (ἔπειτα) deest. ibid. ἀφαγν. ἐν τῇ) ἐν deest. v. 20. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρευθήσεται. v. 21. περιραίνων) περιῤῥαίνων.

τοῦ ὁ ἀκάθαρτος, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁπλομένη ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ΚΕΦ. Κ΄. XX.

ΚΑΙ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, πᾶσα ἡ συναγωγὴ, εἰς τὴν ἔρημον Σὶν ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, καὶ κατέμεινεν ὁ λαὸς ἐν Κάδης. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ Μαριὰμ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ·

2. Καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ συναγωγῇ· καὶ συνηθροίσθησαν ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρών.

3. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, ※ καὶ εἶπαν, λέγοντες· ὄφελον ἀπωλόμεθα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι Κυρίου·

4. καὶ ἱνατί ἀνηγάγετε τὴν συναγωγὴν Κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι ※ ἐκεῖ ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν;

5. καὶ ἱνατί ÷ τοῦτο˝; ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, παραγενέσθαι ※ ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τοῦτον, τόπος οὗ οὐ σπερεῖται, οὐδὲ συκαῖ, οὐδὲ ἄμπελοι, οὔτε ῥοαὶ, οὔτε ὕδωρ ἐςὶ πιεῖν.

6. Καὶ ἦλθε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ προσώπου τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ※ αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου πρὸς αὐτούς.

7. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

8. λάβε τὴν ῥάβδον, καὶ ἐκκλησίασον τὴν συναγωγὴν σὺ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου, καὶ λαλήσατε πρὸς τὴν πέτραν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς· καὶ ἐξοίσετε αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ ποτιεῖτε τὴν συναγωγὴν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

9. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον τὴν ἀπέναντι Κυρίου, καθὰ συνέταξε Κύριος:

10. Καὶ ἐξεκκλησίασε Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν τὴν συναγωγὴν ἀπέναντι τῆς πέτρας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ;

11. Καὶ ἐπάρας Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ῥάβδῳ ※ αὐτοῦ δίς· καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ, καὶ ἔπιεν ἡ συναγωγὴ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

12. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρών· ὅτι οὐκ ἐπιςεύσατε ※ ἐν ἐμοὶ, ἁγιάσαι με ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξετε ÷ ὑμεῖς˝ τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα αὐτοῖς.

13. Τοῦτο ὕδωρ ἀντιλογίας ὅτι ἐλοιδορήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔναντι Κυρίου, καὶ ἡγιάσθη ἐν αὐτοῖς.

14. Καὶ ἀπέςειλε Μωυσῆς ἀγγέλους ἐκ Κάδης πρὸς βασιλέα Ἐδὼμ, λέγων· τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου Ἰσραήλ· σὺ ἐπίςῃ πάντα τὸν μόχθον τὸν εὑρόντα ἡμᾶς·

15. καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῳκήσαμεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι ἡμέρας πλείους, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν·

v. 22. ἡ ψυχὴ) ψυχή. CAP. XX. v. 2. συνηθροίσθησαν) ἠθροίσθησαν. v. 3. ἀπωλόμεθα) ἀπεθάνομεν. v. 5. σπερεῖται) σπείρεται. v. 6. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 8. τὴν ῥάβδον) addit σου. v. 10. ἐξάξομεν) ἐξάξομεν. v. 12. ἔδωκα) δίδωμι. v. 13. τοῦτο ὕδωρ) τοῦτο τὸ ὕδωρ. v. 15. παρῳκ. εἰς Αἴγυπτον) παρῳκήσαμεν ἐν Αἰγύπτῳ ἡμέρας πλείους. ibid. οἱ Αἰγύπτιοι ἡμέρας πλείους) οἱ Αἰγύπτιοι.

16. καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς Κύριον, καὶ εἰσήκουσε ⁓ Κύριος" τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἀποστείλας ἄγγελον, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου· καὶ νῦν ἐσμὲν ἐν Καδὴς πόλει, ἐκ μέρους τῶν ὁρίων σου.

17. Παρελευσόμεθα δὲ διὰ τῆς γῆς σου· οὐ διελευσόμεθα δι᾽ ἀγρῶν, οὐδὲ δι᾽ ἀμπελώνων, οὐδὲ πιόμεθα ὕδωρ ἐκ λάκκου σου· ὁδῷ βασιλικῇ πορευσόμεθα, οὐκ ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ, οὐδὲ εὐώνυμα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅριά σου.

18. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐδώμ· οὐ διελεύσῃ δι᾽ ἐμοῦ· εἰ δὲ μὴ, ἐν πολέμῳ ἐξελεύσομαι εἰς συνάντησίν σοι.

19. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· παρὰ τὸ ὄρος παρελευσόμεθα·
δὲ ἐὰν δὲ τοῦ ὕδατός σου πίωμεν ἐγώ τε καὶ τὰ κτήνη μου, δώσω τιμήν σοι· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐδέν ἐστι· παρὰ τὸ ὄρος πορευόμεθα.

20. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐ διελεύσῃ ⁓ δι᾽ ἐμοῦ". Καὶ ἐξῆλθεν Ἐδὼμ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ·

21. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἐδὼμ δοῦναι τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ· καὶ ἐξέκλινεν Ἰσραὴλ ἀπ᾽ αὐτοῦ.

22. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Καδὴς, καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, πᾶσα ἡ συναγωγὴ, εἰς *Ὢρ τὸ ὄρος.

23. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν *Ὢρ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ὁρίων γῆς Ἐδὼμ, λέγων·

24. προστεθήτω Ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ (ἐν κατασχέσει), διότι παρωξύνατέ με ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς λοιδορίας.

25. Λάβε τὸν Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναβίβασον αὐτοὺς εἰς *Ὢρ τὸ ὄρος ⁓ ἐναντίον πάσης τῆς συναγωγῆς"·

26. καὶ ἔκδυσον Ἀαρὼν τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἔνδυσον Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ Ἀαρὼν προστεθεὶς, ἀποθανέτω ἐκεῖ.

27. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς, καθὰ συνέταξε Κύριος αὐτῷ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς εἰς *Ὢρ τὸ ὄρος ἐναντίον πάσης τῆς συναγωγῆς.

28. Καὶ ἐξέδυσε ※ Μωυσῆς τὸν Ἀαρὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ ἀπέθανεν Ἀαρὼν ※ ἐκεῖ" ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. Καὶ κατέβη Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ἐκ τοῦ ὄρους.

29. Καὶ ἰδὲ πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ὅτι ἀπελύθη Ἀαρών· καὶ ἔκλαυσαν τὸν Ἀαρὼν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἤκουσεν ὁ Χαναναῖος βασιλεὺς Ἀρὰδ, ὁ κατοικῶν κατὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἦλθεν Ἰσραὴλ ὁδὸν Ἀθαρεὶμ, καὶ ἐπολέμησε πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ κατεπρονόμευσαν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν.

2. Καὶ ηὔξατο Ἰσραὴλ εὐχὴν Κυρίῳ, καὶ εἶπεν· ἐάν μοι παραδῷς τὸν λαὸν τοῦτον

v. 19. ἐγὼ δὲ) ἐγὼ τε. ibid. πορευόμεθα) παρελευσόμεθα. v. 20. συνάντησιν αὐτοῦ) συνάντησιν αὐτῷ. v. 24. ἔδωκα) δίδωμι. ibid. (ἐν κατασχέσει) h. v. desunt. v. 25. τὸν ἀδελφόν σου) h. v. desunt. v. 27. ἀνεβίβασεν αὐτοὺς) ἀνεβίβασεν αὐτόν. v. 28. ἐκεῖ) deest. v. 29. ἴδε) εἶδε. CAP. XXI. v. 1. ὁ Χαναναῖος) ὁ Χανανεῖ. ibid. Ἀθαρεὶμ) Ἀθαρεὶν. ib. κατεπρονόμευσαν) κατεπρονόμευσεν.

τῦτον ὑποχείριον, ἀναθεματιῶ αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῦ.

3. Καὶ εἰσήκυσε Κύριος τῆς φωνῆς Ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκε τὸν Χαναανὶ ⁒ ὑποχείριον αὐτῷ˚· καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῦ, καὶ ἐπεκάλεσεν τὸ ὄνομα τῦ τόπυ ἐκείνου, Ἀνάθεμα.

4. Καὶ ἀπάραντες ἐξ Ὢρ τῦ ὄρους ὁδὸν ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθρὰν, περιεκύκλωσαν τὴν γῆν Ἐδώμ· καὶ ὀλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ.

5. Καὶ κατελάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κατὰ Μωυσῆ, ⁒ λέγοντες˚· ἱνατί ἐξηγάγετε ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι ὐκ ἔςιν ἄρτος, ὐδὲ ὕδωρ, ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν ἐν τῷ ἄρτῳ τῷ διακένῳ τύτῳ.

6. Καὶ ἀπέςειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαόν· καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

7. Καὶ παραγενόμενος ὁ λαὸς πρὸς Μωυσῆν, ἔλεγον· ὅτι ἡμαρτήκαμεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τῦ Κυρίυ καὶ κατὰ σῦ· εὖξαι οὖν πρὸς Κύριον, καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν. Καὶ ηὔξατο Μωυσῆς πρὸς Κύριον περὶ τῦ λαῦ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ποίησον σεαυτῷ ὄφιν, καὶ θὲς αὐτὸν ἐπὶ σημείυ· καὶ ἔςαι, ⁒ ἐὰν δάκῃ ὄφις ἄνθρωπον˚, πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται.

9. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς ὄφιν χαλκῦν, καὶ ἔςησεν αὐτὸν ἐπὶ σημείου· καὶ ἐγένετο ὅταν ἔδακεν ὄφις ἄνθρωπον, καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, καὶ ἔζη.

10. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ὠβώθ.

11. Καὶ ἐξάραντες ἐξ Ὠβὼθ, παρενέβαλον ἐν Ἀχελγαὶ τῷ πέραν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἥ ἐςι κατὰ πρόσωπον Μωὰβ κατ' ἀνατολὰς ἡλίου·

12. ἐκεῖθεν ἀπῆραν, καὶ παρενέβαλον εἰς φάραγγα Ζαρέδ. Ζαρὲ

13. ⁒ Καὶ˚ ἐκεῖθεν ἀπάραντες, παρενέβαλον εἰς τὸ πέραν Ἀρνῶν ※ ὃ ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸ ἐξέχον ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Ἀμορραίων· ἔςι γὰρ Ἀρνῶν ὅρια Μωὰβ ἀναμέσον Μωὰβ καὶ ἀναμέσον τῦ Ἀμορραίυ.

14. Διὰ τῦτο λέγεται ἐν βίβλῳ· πόλεμος Κυρίυ τὴν Ζωὸβ ἐφλόγισε, καὶ τὺς χειμάῤῥους Ἀρνῶν,

15. καὶ τοὺς χειμάῤῥυς κατέςησε κατοικῆσαι Ἤρ· καὶ πρόσκειται τοῖς ὁρίοις Μωάβ. κατοικίσαι

16. Καὶ ἐκεῖθεν τὸ φρέαρ· τῦτό ἐςι τὸ φρέαρ, ὃ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· συνάγαγε τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ ⁒ πιεῖν˚.

v. 3. Χαναανὶ) Χαναναῖον. ibid. ὑποχ. αὐτῷ) ὑποχ. αὐτῦ. ib. ἐπεκάλεσεν) ἐπεκάλεσαν. v. 4. τὴν γῆν) γῆν. ibid. ὀλιγοψύχησεν) ὠλιγοψύχησεν. v. 5. ἱνατί ἐξηγάγετε) ἱνατί τῦτο; ἐξήγαγες. ibid. ἀποκτεῖναι ἡμᾶς) ἡμᾶς deest. v. 7. ἡμαρτήκαμεν) ἡμάρτομεν. v. 9. ἔδακεν) ἔδακνεν. v. 11. παρενέβ. ἐν Ἀχελγαὶ τῷ πέραν) καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀχαλγαὶ ἐκ τῦ πέραν. v. 12. ἐκεῖθεν) καὶ ἐκεῖθεν. ibid. Ζαρὲ) Ζαρέδ. v. 14. ἐν βίβλῳ) ἐν βιβλίῳ. ibid. Κυρίυ τὴν Ζωὸβ) τῦ κυρίυ τὴν Ζωόβ. ib. χειμάῤῥους) χιμάῤῥυς, ita quoque vers. seq. v. 16. τῦτό ἐςι τὸ φρ.) τῦτο φρ. ibid. Μωυσῆν) adjicit συνάγαγε τὸν λαόν.

17. Τότε ᾖσεν Ἰσραὴλ τὸ ᾆσμα τῦτο ἐπὶ τῦ Φρέατος· ἐξάρχετε αὐτῷ·

18. Φρέαρ ὤρυξαν αὐτὸ ἄρχοντες, ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἐν τῷ κυριεῦσαι αὐτῶν. Καὶ ἀπὸ Φρέατος, εἰς Μαιθανεὶν·

19. καὶ ἀπὸ Μαιθανεὶν εἰς Νααλιήλ· καὶ ἀπὸ Νααλιὴλ, εἰς Βαμώθ·

20. καὶ ἀπὸ Βαμὼθ εἰς Νάπην, ἥ ἐςιν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ ἀπὸ κορυφῆς τῦ λελαξευμένυ, τὸ βλέπον κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμυ.

21. Καὶ ἀπέςειλε Μωυσῆς πρέσβεις πρὸς Σηὼν βασιλέα Ἀμοῤῥαίων, ÷ λόγοις εἰρηνικοῖς" λέγων·

22. παρελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σῦ, ÷ ὁδῷ πορευσόμεθα"· ὐκ ἐκκλινῦμεν οὔτε εἰς ἀγρὸν, οὔτε εἰς ἀμπελῶνά σῦ, ὐ πιόμεθα ὕδωρ ἐκ Φρέατός σου· ὁδῷ βασιλικῇ πορευσόμεθα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅριά σου.

23. Καὶ ὐκ ἔδωκε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτῦ· καὶ συνήγαγε Σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε παρατάξασθαι τῷ Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἦλθεν εἰς Ἰασσὰ, καὶ παρετάξατο τῷ Ἰσραήλ.

24. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰσραὴλ φόνῳ μαχαίρας, καὶ κατεκυρίευσαν τῆς γῆς αὐτῦ ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰαβὸκ, ἕως υἱῶν Ἀμμάν· ὅτι Ἰαζὴρ ὅρια υἱῶν Ἀμμάν ÷ ἐςι".

25. Καὶ ἔλαβεν Ἰσραὴλ πάσας τὰς πόλεις ταύτας, καὶ κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμοῤῥαίων, ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν πάσαις ταῖς συγκυρύσαις αὐτῇ. αὐταῖς

26. Ἔςι γὰρ Ἐσεβὼν πόλις Σηὼν τῦ βασιλέως τῶν Ἀμοῤῥαίων· καὶ ὗτος ἐπολέμησε βασιλέα Μωὰβ τὸ πρότερον, καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῦ ἀπὸ Ἀροὴρ ἕως Ἀρνῶν.

27. Διὰ τῦτο ἐροῦσιν οἱ αἰνιγματιςαί· ἔλθατε εἰς Ἐσεβὼν, ἵνα οἰκοδομηθῇ, καὶ κατασκευασθῇ πόλις Σηών·

28. ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ Ἐσεβὼν, φλὸξ ἐκ πόλεως Σηὼν, καὶ κατέφαγεν ἕως Μωὰβ, καὶ κατέπιε ςήλας Ἀρνῶν.

29. Οὐαί σοι Μωὰβ, ἀπώλου λαὸς Χαμώς· ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν διασώζεσθαι, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν αἰχμάλωτοι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀμοῤῥαίων Σηών·

30. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπολεῖται, Ἐσεβὼν ἕως Δαιβών· καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἔτι προσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ Μωάβ.

31. Κατῴκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμοῤῥαίων.

32. Καὶ ἀπέςειλε Μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν Ἰαζήρ· καὶ κατελάβοντο ÷ αὐτὴν, καὶ" τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἀμοῤῥαῖον τὸν ὄντα ἐκεῖ. κατελάβετο

33. Καὶ ἐπιςρέψαντες, ἀνέβησαν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν· καὶ ἐξῆλθεν Ὤγ βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῦ εἰς πόλεμον εἰς Ἐδραείν.

34. Καὶ

v. 18. Μαιθανεὶν) Μανθαναεὶν, ita quoque vers. seq. v. 20. εἰς Νάπην) εἰς ἰαπὴν. v. 22. ὁδῷ πορ.) τῇ ὁδῷ πορευσόμεθα. ibid. ἀμπελῶνά σε) σε deest. ib. ἕως ἂν) ἂν deest. v. 24. Ἀμμὰν ἐςί) Ἀμμάν ἐςι. v. 25. συγκυρ. αὐταῖς) συγκ. αὐτῇ. v. 26. Ἀμοῤῥαίων) addit ἐςίν. ibid. ἔλαβε) ἔλαβον. v. 27. ἔλθατε) ἔλθετε. v. 29. Ἀμοῤῥαίων) addit Σηών. v. 30. γυναῖκες αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 32. κατελάβετο) κατελάβοντο. ibid. τὸν ὄντα ἐκεῖ) τὸν κατοικοῦντα ἐκεῖ.

34. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· μὴ φοϐηθῆς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ, καθὼς ἐποίησας τῷ Σηὼν βασιλεῖ τῶν Ἀμοῤῥαίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεϐών.

ἐπάταξεν 35. Καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ ζωγρείαν·
αὐτῶν καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒʹ. XXII.

ΚΑΙ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρενέϐαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωὰϐ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ Ἱεριχώ.

2. Καὶ ἰδὼν Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰσραὴλ τῷ Ἀμοῤῥαίῳ,

3. καὶ ἐφοϐήθη Μωὰϐ τὸν λαὸν σφόδρα, ὅτι πολλοὶ ἦσαν· καὶ προσώχθισε Μωὰϐ ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

4. Καὶ εἶπε Μωὰϐ τῇ γερουσίᾳ Μαδιάμ· νῦν ἐκλείξει ἡ συναγωγὴ ⁓ αὕτη πάντας τοὺς κύκλῳ ἡμῶν, ὡσεὶ ἐκλείξει ὁ μόσχος τὰ χλωρὰ ἐκ τοῦ πεδίου. Καὶ Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ, βασιλεὺς Μωὰβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον.

5. Καὶ ἀπέστειλε πρέσϐεις πρὸς Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ Βαθουρὰ, ὅς ἐστιν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γῆς υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ, καλέσαι αὐτὸν, λέγων· ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἰδοὺ κατεκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου.

6. Καὶ νῦν δεῦρο κατάρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον, ὅτι ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, ἐάν ⨯ περ δυνώμεθα πατάξαι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκϐαλῶ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὅτι οἶδα, ὅτι οὓς ἂν εὐλογῇς σὺ, εὐλόγηνται, καὶ οὓς ἂν καταράσῃ σὺ, κεκατήρανται.

7. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γερουσία Μωὰϐ καὶ ἡ γερουσία Μαδιὰμ, καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαὰμ, καὶ εἶπαν αὐτῷ τὰ ῥήματα Βαλάκ.

8. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν πρᾶγμα, ἃ ἂν λαλήσῃ Κύριος πρὸς μέ. Καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες Μωὰϐ παρὰ Βαλαάμ.

9. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ σοί;

10. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς τὸν Θεόν· Βαλὰκ υἱὸς Σεπφὼρ βασιλεὺς Μωὰϐ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς μὲ, λέγων·

11. Ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, ⁓ καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου· ⁓ καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι αὐτὸν, εἰ ἄρα δυνήσομαι πατάξαι αὐτὸν, καὶ ἐκϐαλῶ αὐτὸν (ἐκ τῆς γῆς).

12. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ· οὐ πορεύσῃ μετ' αὐτῶν, οὐδὲ καταράσῃ τὸν λαόν· ἔστι γὰρ εὐλογημένος.

13. Καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ τοπρωῒ, εἶπε

v. 35. τὴν γῆν αὐτῶν) τὴν γῆν αὐτοῦ. CAP. XXII. v. 4. ὡσεὶ ἐκλείξει) ὡσεὶ ἐκλείξαι. v. 5. Βεὼρ Βαθουρὰ, ὅς) Βεὼρ Φαθουρὰ, ὅ. v. 6. κατάρασαι) ἄρασαι. ibid. ἰσχυρότερός μου ἐστὶν) ἰσχύει οὗτος ἢ ἡμεῖς. ib. ὅτι οὓς ἂν εὐλογῇς) οὓς ἐὰν εὐλογήσῃς. v. 8. πρᾶγμα) πράγματα. v. 10. ἀγγέλους) αὐτούς. v. 11. ἐκάλυψε) κεκάλυφε. ibid. ἐκ τῆς γῆς) ἀπὸ τῆς γῆς.

εἶπε τοῖς ἄρχουσι Βαλάκ· ἀποτρέχετε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν· οὐκ ἀφίησί με ὁ Θεὸς πορεύεσθαι μεθ᾽ ὑμῶν.

14. Καὶ ἀναστάντες οἱ ἄρχοντες Μωάβ, ἦλθον πρὸς Βαλάκ, καὶ εἶπον (αὐτῷ)· οὐ θέλει Βαλαὰμ πορευθῆναι μεθ᾽ ἡμῶν.

15. Καὶ προσέθετο ἔτι Βαλὰκ ἀποστεῖλαι ἄρχοντας πλείους, καὶ ἐντιμοτέρους τούτων.

16. Καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαάμ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· τάδε λέγει Βαλὰκ ὁ τοῦ Σεπφώρ· ÷ ἀξιῶ σε″, μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρός με·

17. ἐντίμως γὰρ τιμήσω σε ※ σφόδρα, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς μοι, ποιήσω ÷ σοι″· καὶ δεῦρο ἐπικατάρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον.

18. Καὶ ἀπεκρίθη Βαλαάμ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσι Βαλάκ· ἐὰν δῷ μοι Βαλὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου ἢ χρυσίου, οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου·

19. καὶ νῦν ὑπομείνατε αὐτοῦ καὶ ὑμεῖς τὴν νύκτα ÷ ταύτην″, καὶ γνώσομαι τί προσθήσει Κύριος λαλῆσαι πρός με.

20. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαὰμ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ καλέσαι σε πάρεισιν οἱ ἄνθρωποι ÷ οὗτοι″, ἀναστὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς· ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσω πρὸς σέ, τοῦτο ποιήσεις.

21. Καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ τοπρωΐ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη μετὰ τῶν ἀνδρῶν Μωάβ.

22. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ ὁ Θεός, ὅτι ἐπορεύετο αὐτός· καὶ ἀνέστη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ※ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐνδιαβάλλειν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐπιβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ, καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ.

23. Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν ※ αὐτοῦ ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ πεδίον· καὶ ἐπάταξε ※ Βαλαὰμ″ τὴν ὄνον ÷ ἐν τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ″, τοῦ εὐθῦναι αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ.

24. Καὶ ἔστη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς αὔλαξι τῶν ἀμπελώνων· φραγμὸς ἐντεῦθεν, καὶ φραγμὸς ἐντεῦθεν.

25. Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ, προσέθλιψεν ἑαυτὴν πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἀπέθλιψε τὸν πόδα Βαλαὰμ πρὸς τὸν τοῖχον· καὶ προσέθετο ἔτι μαστίξαι αὐτήν.

26. Καὶ προσέθετο ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὑπέστη ἐν τόπῳ στενῷ, εἰς ὃν οὐκ ἦν ἐκκλῖναι δεξιὰν οὐδὲ ἀριστεράν.

27. Καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ, συνεκάθισεν ὑποκάτω Βαλαάμ· καὶ ἐθυμώθη ※ ὀργῇ Βαλαάμ, καὶ ἔτυπτε τὴν ὄνον ἐν τῇ ῥάβδῳ.

28. Καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ στόμα τῆς ὄνου, καὶ εἶπε τῷ Βαλαάμ· τί πεποίηκά σοι, ὅτι πέπαικάς με τοῦτο τρίτον;

29. Καὶ

v. 14. εἶπον αὐτῷ) εἶπαν. v. 15. ἔτι Βαλάκ) transposita. v. 17. καὶ πάντα ὅσα) καὶ ὅσα. v. 18. ἢ χρυσίου) καὶ χρυσίου. v. 21. ἀνδρῶν) ἀρχόντων. v. 22. ἐπορεύετο) ἐπορεύθη. ibid. ἐνδιαβάλλειν) διαβαλεῖν. ib. αὐτόν) adjicit καὶ αὐτὸς ἐπιβεβήκει. v. 24. ἀμπελώνων) ἀμπέλων. v. 28. καὶ εἶπε) καὶ λέγει. ibid. πεποίηκα) ἐποίησα. ib. τοῦτο τρίτον) transposita.

29. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ τῇ ὄνῳ· ὅτι ἐμπέπαιχάς μοι· καὶ εἰ εἶχον μάχαιραν ἐν τῇ χειρί μου, ἤδη ἂν ἐξεκέντησά σε.

30. Καὶ λέγει ἡ ὄνος τῷ Βαλαάμ· οὐκ ἐγὼ ἡ ὄνος σου, ἐφ᾽ ἧς ἐπέβαινες ἐκ νεότητός σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; μὴ ὑπεροράσει ὑπεριδοῦσα ἐποίησά σοι
τοῦτο οὕτως; ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί.

31. Ἀπεκάλυψε δὲ ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Βαλαάμ, καὶ ὁρᾷ τὸν ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὴν μάχαιραν ※ αὐτοῦ" ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ κύψας προσεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ.

32. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ· διατί ἐπάταξας τὴν ὄνον σου τοῦτο τρίτον; καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξῆλθον εἰς διαβολήν σου, ὅτι οὐκ ἀστεία ἡ ὁδός σου ἐναντίον μου·

33. καὶ ἰδοῦσά με ἡ ὄνος, ἐξέκλινεν ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦτο τρίτον· καὶ εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἀπ᾽ ἐμοῦ, νῦν σὲ μὲν ἀπέκτεινα, ἐκείνην δ᾽ ἂν περιεποιησάμην.

34. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ τῷ ἀγγέλῳ Κυρίου· ἡμάρτηκα· οὐ γὰρ ἠπιστάμην, ὅτι σύ (μοι) ἀνθέστηκας εἰς συνάντησίν μοι ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ νῦν εἰ μή σοι ἀρέσκει, ἀποστραφήσομαι.

35. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ πρὸς Βαλαάμ· συμπορεύθητι μετὰ τῶν ἀνθρώπων· πλὴν τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν εἴπω πρὸς σὲ, τοῦτο φυλάξῃ λαλῆσαι. Καὶ ἐπορεύθη Βαλαὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων Βαλάκ.

36. Καὶ ἀκούσας Βαλὰκ, ὅτι ἥκει Βαλαὰμ, ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, εἰς πόλιν Μωάβ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀρνῶν, ἥ ἐστιν ἐκ μέρους τῶν ὁρίων.

37. Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ· οὐχὶ ※ ἀποστείλας ἀπέστειλα πρὸς σὲ, καλέσαι σε; διατί οὐκ ἤρχου πρὸς μέ; ὄντως οὐ δυνήσομαι τιμῆσαί σε;

38. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· ἰδοὺ ἥκω πρὸς σὲ νῦν· δυνατὸς ἔσομαι λαλῆσαι τί; τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τοῦτο φυλάξω λα- τὴν καρ-
λῆσαι. δίαν

39. Καὶ ἐπορεύθη Βαλαὰμ μετὰ Βαλὰκ, καὶ ἦλθον εἰς πόλεις ἐπαύλεων.

40. Καὶ ἔθυσε Βαλὰκ πρόβατα καὶ μόσχους, καὶ ἀπέστειλε τῷ Βαλαὰμ καὶ τοῖς ἄρχουσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ.

41. Καὶ ἐγενήθη πρωΐ· καὶ παραλαβὼν Βαλὰκ τὸν Βαλαὰμ, ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν στήλην τοῦ Βαὰλ, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκεῖθεν μέρος τι τοῦ λαοῦ.

ΚΕΦ. ΚΓ΄. XXIII.

ΚΑΙ εἶπε Βαλαὰμ τῷ Βαλάκ· οἰκοδόμησόν μοι ἐνταῦθα ἑπτὰ βωμοὺς, καὶ ἑτοίμασόν μοι ἐνταῦθα ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς.

2. Καὶ ἐποίησε Βαλὰκ, ὃν τρόπον εἶπεν ÷ αὐτῷ" Βαλαάμ· καὶ ἀνήνεγκε ※ Βαλὰκ καὶ Βαλαὰμ μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

3. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· πα-

v. 29. χειρί μου) μου deest. v. 30. ἡ ὄνος) addit σου. ibid. ἐκ νεότητος) ἀπὸ νεότητος. ib. τῆς ἡμέρας ταύτης) τῆς σήμερον ἡμέρας. ib. ἐποίησά σοι τοῦτο) ἐπ. σοι οὕτως. v. 31. τοῦ Βαλ.) Βαλαάμ. ibid. τοῦ Θεοῦ) κυρίου. v. 32. καὶ λέγει) καὶ εἶπεν. v. 33. τοῦτο τρίτον) transposita. ibid. ἀπ᾽ ἐμοῦ νῦν σὲ) νῦν οὖν σέ. v. 34. εἰς συνάντ. μοι ἐν τῇ ὁδῷ) ἐν τῇ ὁδῷ εἰς συνάντησιν. ib. ἀρέσκει) ἀρκέσει. v. 38. εἰς τὴν καρδίαν) εἰς τὸ στόμα. ibid. τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι) τοῦτο λαλήσω.

παράστηθι ἐπὶ τῆς θυσίας σου, ἐγὼ δὲ πορεύσομαι, εἴ μοι φανεῖται ὁ Θεὸς ἐν" συναντήσει, καὶ ῥῆμα ὃ ἐάν μοι δείξῃ, ἀναγγελῶ σοι. ÷ Καὶ παρέστη Βαλὰκ ÷ ἐπὶ τῆς θυσίας αὐτοῦ καὶ Βαλαὰμ ἐπο- ÷ ρεύθη ἐπερωτῆσαι τὸν Θεὸν", καὶ ἐπορεύθη εὐθεῖαν.

4. Καὶ ἐφάνη ὁ Θεὸς τῷ Βαλαὰμ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαάμ· τοὺς ἑπτὰ βωμοὺς ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

5. Καὶ ἐνέβαλεν ὁ Θεὸς ῥῆμα εἰς τὸ στόμα Βαλαὰμ, καὶ εἶπεν· ἐπιστραφεὶς πρὸς Βαλὰκ, οὕτως λαλήσεις.

6. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς αὐτόν· καὶ ὁ δὲ ἐφειστήκει ἐπὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωὰβ ÷ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐγενήθη πνεῦμα Θεοῦ ἐπ᾽ αὐτῷ".

7. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· ἐκ Μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλὰκ βασιλεὺς Μωὰβ, ἐξ ὀρέων ἀπ᾽ ἀνατολῶν, ÷ λέγων"· δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν Ἰακὼβ, καὶ δεῦρο ἐπικατάρασαί ÷ μοι" τὸν Ἰσραήλ.

8. Τί ἀράσομαι ὃν μὴ ἀρᾶται ὁ Κύριος; ἢ τί καταράσομαι ὃν μὴ καταρᾶται ὁ Θεός;

9. Ὅτι ἀπὸ κορυφῆς ὀρέων ὄψομαι αὐτὸν, καὶ ἀπὸ τῶν βουνῶν προσνοήσω αὐτόν· ἰδοὺ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἔθνεσιν οὐ συλλογισθήσεται.

10. Τίς ἐξηκριβάσατο τὸ σπέρμα Ἰακὼβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δήμους Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἡ ψυχή μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τούτου. τούτων

11. Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ· τί ἐποίησάς μοι; εἰς κατάρασιν ἐχθρῶν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ εὐλόγησας εὐλογίαν.

12. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· οὐχὶ ὅσα ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι;

13. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλάκ· δεῦρο ἔτι μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τόπον ἄλλον, ἐξ οὗ οὐκ ὄψῃ αὐτὸν ἐκεῖθεν, ἀλλ᾽ ἢ μέρος τι αὐτοῦ ὄψῃ, πάντας δὲ οὐ μὴ ἴδῃς, καὶ κατάρασαί μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν.

14. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς ἀγροῦ σκοπιὰν ἐπὶ κορυφὴν λελαξευμένου, καὶ ᾠκοδόμησεν ÷ ἐκεῖ" ἑπτὰ βωμοὺς, καὶ ἀνεβίβασε μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

15. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· παράστηθι ἐπὶ τῆς θυσίας σου, ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ἐπερωτῆσαι τὸν Θεόν.

16. Καὶ συνήντησεν ὁ Θεὸς τῷ Βαλαὰμ, καὶ ἐνέβαλε ῥῆμα εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἀποστράφητι πρὸς Βαλὰκ, καὶ τάδε λαλήσεις.

17. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς αὐτόν· καὶ ὁ δὲ ἐφειστήκει ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως αὐτοῦ, καὶ ÷ πάντες" οἱ ἄρχοντες Μωὰβ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαλάκ· τί ἐλάλησε Κύριος;

18. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· ἀνάστηθι Βαλὰκ καὶ ἄκουε, ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς Σεπφώρ.

19. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς διαρτηθῆ-

CAP. XXIII. v. 3. ἐγὼ δὲ πορ.) καὶ πορεύσομαι. v. 5. οὕτως) οὕτω. v. 8. ἀράσομαι) ἀράσωμαι. ibid. ὁ Κύριος) κύριος. ib. καταράσομαι) καταράσωμαι. v. 9. τῶν βουνῶν) βουνῶν. ib. ἔθνεσιν) addit οὐ. v. 11. ἐποίησας) πεποίηκας. ibid. εὐλόγησας) εὐλόγηκας. v. 12. ὅσα) addit ἄν. v. 13. ὄψῃ) ὄψει bis. v. 16. ἀποστράφητι) ἀποστράφηθι.

τηθῆναι, ἐδ᾽ ὡς υἱὸς ἀνθρώπε ἀπειληθῆναι· αὐτὸς εἴπας, ἐχὶ ποιήσει; λαλήσει, καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ;

20. Ἰδοὺ εὐλογεῖν παρείλημμαι· εὐλογήσω, καὶ οὐ μὴ ἀποςρέψω.

21. Οὐκ ἔςαι μόχθος ἐν Ἰακώβ, οὐδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς αὐτε μετ᾽ αὐτε, τὰ δὲ ἔνδοξα ἀρχόντων ἐν αὐτῷ.

22. Ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτε, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ·

23. οὐ γάρ ἐςιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ, οὐδὲ μαντεία ἐν Ἰσραήλ· κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται Ἰακὼβ καὶ τῷ Ἰσραὴλ, τί ἐπιτελέσει ὁ Θεός.

24. Ἰδοὺ λαὸς ὡς σκύμνος ἀναςήσεται, καὶ ὡς λέων γαυριωθήσεται· οὐ κοιμηθήσεται ἕως φάγῃ θήραν, καὶ αἷμα τραυματιῶν πίεται.

25. Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ· ἔτε κατάραις καταράσῃ μοι αὐτὸν, ἔτε εὐλογῶν μὴ εὐλογήσῃς αὐτόν.

26. Ἀποκριθεὶς δὲ Βαλαὰμ, εἶπε τῷ Βαλάκ· οὐκ ἐλάλησά σοι; λέγων· τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσῃ ὁ Θεὸς, τἔτο ποιήσω.

27. Καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ· δεῦρο, παραλάβω σε εἰς τόπον ἄλλον, εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ, καὶ κατάρασαί μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν.

28. Καὶ παρέλαβε Βαλὰκ τὸν Βαλαὰμ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τε Φογὼρ, τὸ παρατεῖνον εἰς τὴν ἔρημον.

29. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· οἰκοδόμησόν μοι ὧδε ἑπτὰ βωμοὺς, καὶ ἑτοίμασόν μοι ὧδε ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς.

30. Καὶ ἐποίησε Βαλὰκ, καθάπερ εἶπεν ⁒ αὐτῷ " Βαλαάμ· καὶ ἀνήνεγκε μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

ΚΕΦ. ΚΔ΄. XXIV.

ΚΑΙ ἰδὼν Βαλαὰμ ὅτι καλόν ἐςιν ἐναντίον Κυρίε εὐλογεῖν τὸν Ἰσραὴλ, ἐκ ἐπορεύθη κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς συνάντησιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ ἀπέςρεψε τὸ πρόσωπον αὐτε εἰς τὴν ἔρημον.

2. Καὶ ἐξάρας Βαλαὰμ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτε, καθορᾷ τὸν Ἰσραὴλ ἐςρατοπεδευκότα κατὰ φυλάς· καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτῷ πνεῦμα Θεε.

3. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτε, εἶπε· Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βαιὼρ, φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὁρῶν,

4. ⋇ Φησὶν ἀκέων λόγια (Θεε) ἰσχυροῦ " ὅςις ὅρασιν Θεε εἶδεν ἐν ὕπνῳ, ἀπεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτε

5. ὡς καλοὶ οἶκοί σε Ἰακὼβ, αἱ σκηναί σε Ἰσραήλ·

6. ὡσεὶ νάπαι σκιάζεσαι, καὶ ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμῷ, καὶ ὡσεὶ σκηναὶ, ἃς ἔπηξε Κύριος, ὡσεὶ κέδροι παρ᾽ ὕδατα.

7. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τε σπέρματος αὐτε, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν· καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γὼγ βασιλεία αὐτε, καὶ αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτε.

v. 21. τὰ δὲ ἔνδοξα) δὲ abest. v. 22. ὁ Θεός) Θεός. v. 24. γαυριωθήσεται) γαυρωθήσεται. v. 26. ἀποκρ. δὲ) καὶ ἀποκριθεὶς. v. 28. τὴν κορυφὴν) κορυφήν. CAP. XXIV. v. 1. εἰωθὸς) addit αὐτῷ. v. 3. Βαιώρ) Βεώρ. v. 4. (Θεε) abest. ibid. ἀπεκαλυμμένοι) ἀποκεκαλυμμένοι, ita quoque 16. versu. v. 5. καλοὶ οἶκοι) καλοί οἱ οἶκοι. v. 6. ὡσεὶ κέδροι) καὶ ὡσεὶ κέδροι. v. 7. ἡ Γὼγ βασιλ. αὐτε) αὐτοῦ abest. ibid. ἡ βασιλεία) ἡ abest.

8. Ὁ Θεὸς ὡδήγησεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ ἔδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, καὶ ταῖς βολίσιν αὐτοῦ κατατοξεύσει ⁓ ἐχθρόν.

9. Κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἀναστήσει αὐτόν; οἱ εὐλογοῦντές σε, ηὐλόγηνται, καὶ οἱ καταρώμενοί σε, κεκατήρανται.

10. Καὶ ἐθυμώθη ⋇ ὀργῇ Βαλὰκ ἐπὶ Βαλαάμ, καὶ συνεκρότησε ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ εἶπε Βαλὰκ πρὸς Βαλαάμ· καταράσασθαι τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ εὐλογῶν εὐλόγησας τοῦτο τρίτον.

11. Νῦν οὖν φεῦγε εἰς τὸν τόπον σου· εἶπα, τιμήσω σε· καὶ νῦν ἐστέρησέ σε Κύριος τῆς δόξης.

12. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλάκ· οὐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου, οἷς ἀπέστειλας πρός με, ἐλάλησα; λέγων·

13. ἐάν μοι δῷ Βαλὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου, ποιῆσαι αὐτὸ καλὸν ἢ πονηρὸν παρ' ἐμαυτοῦ· ὅσα ἐὰν εἴπῃ μοι ὁ Θεός, ταῦτα ἐρῶ.

14. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀποτρέχω εἰς τὸν τόπον μου· δεῦρο, συμβουλεύσω σοι, τί ποιήσει ὁ λαὸς οὗτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν.

15. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπε· Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βαιώρ, φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὁρῶν,

16. ⋇ φησὶν ἀκούων λόγια Θεοῦ, ἐπιστάμενος ἐπιστήμην ὑψίστου, καὶ ὅρασιν Θεοῦ ἰδὼν ἐν ὕπνῳ, ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ·

17. δείξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίζει. Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραήλ, καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωάβ, καὶ προνομεύσει πάντας τοὺς υἱοὺς Σήθ·

18. καὶ ἔσται Ἐδὼμ κληρονομία, καὶ ἔσται κληρονομία Ἡσαῦ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ ἐποίησεν ἐν ἰσχύϊ·

19. καὶ ἐξεγερθήσεται ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀπολεῖ σωζόμενον ἐκ πόλεως.

20. Καὶ ἰδὼν τὸν Ἀμαλήκ, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· ἀρχὴ ἐθνῶν Ἀμαλήκ, καὶ τὸ σπέρμα
αὐτοῦ ἀπολεῖται. αὐτῶν

21. Καὶ ἰδὼν τὸν Κεναῖον, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· ἰσχυρὰ ἡ κατοικία σου, καὶ ἐὰν θῇς ἐν πέτρᾳ τὴν νοσσιάν σου,

22. καὶ ἐὰν γένηται τῷ Βαιὼρ νοσσιὰ πανουργίας, Ἀσσύριοι αἰχμαλωτεύσουσί σε.

23. (Καὶ ἰδὼν τὸν Ὤγ) καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· ὢ ὤ, τίς ζήσεται, ὅταν θῇ ταῦτα ὁ Θεός;

24. Καὶ ἐξελεύσονται ἐκ χειρῶν Κητι- ἐξελεύ-
αίων, καὶ κακώσουσιν Ἀσσούρ, καὶ κα- σεται
κώσουσιν Ἑβραίους, καὶ αὐτοὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπολοῦνται.

25. Καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ ἀπῆλθεν, ἀποστραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ Βαλὰκ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτόν.

ΚΕΦ.

v. 8. ὁ Θεὸς) Θεός. v. 9. ηὐλόγηνται) εὐλόγηνται. v. 10. καταράσασθαι) καταρᾶσθαι. ibid. τοῦτο τρίτον) transposita. v. 12. οἷς) ἃς. v. 13. ὅσα ἐὰν εἴπῃ μοι) ὅσα ἂν εἴπῃ. v. 15. Βαιὼρ) Βεώρ, ita quoque 22. versu. v. 16. ὑψίστου) παρὰ ὑψίστου. v. 17. καὶ ἀναστήσεται) καὶ abest. ibid. τοὺς υἱοὺς) υἱούς. v. 24. Κητιαίων) κιτιαίων.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ κατέλυσεν Ἰσραὴλ ἐν Σαττεὶν, καὶ ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ.

2. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς τὰς θυσίας τῶν εἰδώλων αὐτῶν· καὶ ἔφαγεν ὁ λαὸς ÷ τῶν θυσιῶν αὐτῶν˝ καὶ προσεκύνησε τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν,

3. καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγώρ. καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραήλ.

4. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τῦ λαῦ, καὶ παραδειγμάτισον αὐτοὺς ※ τῷ˝ Κυρίῳ
λαῦ κατέναντι τῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ὀργὴ θυμῦ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπε Μωυσῆς ταῖς φυλαῖς Ἰσραήλ· ἀποκτείνατε ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτῦ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελφεγώρ.

6. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν προσήγαγε τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ πρὸς τὴν Μαδιανῖτιν ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ· αὐτοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίου.

7. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως, ἐξανέστη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, καὶ λαβὼν σειρομάστην ἐν τῇ χειρὶ ※ αὐτῦ,

8. εἰσῆλθεν ὀπίσω τῦ ἀνθρώπου τῦ Ἰσραηλίτου εἰς τὴν κάμινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους, τόν τε ἄνθρωπον τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς· καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ, τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

11. Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως κατέπαυσε τὸν θυμόν μου ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζηλῶσαι ※ αὐτόν μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐξανήλωσα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλῳ μου.

12. Οὕτως εἶπον· ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ ※ τὴν˝ διαθήκην μου,· διαθήκην εἰρήνης,

13. καὶ ἔσαι αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αὐτῦ
αἰωνίας, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσε τῷ Θεῷ αὐτῦ, αἰωνία
καὶ ἐξιλάσατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

14. Τὸ δὲ ὄνομα τῦ ἀνθρώπου τῦ Ἰσραηλίτου τῦ πεπληγότος, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Σαμβρὶ, υἱὸς Σαλὼ, ἄρχων οἴκου πατριᾶς Συμεών·

15. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ τῇ Μαδιανίτιδι τῇ πεπληγυίᾳ, Χασβὶ, θυγάτηρ
Σοὺρ, ἄρχοντος ἔθνους ÷ Ὀμμώθ˝, οἴκου Σομμαὼθ
πατριᾶς ἐστι τῶν Μαδιάμ.

16. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων· ÷ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων˝·

17· ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιηναίοις, καὶ πατάξατε αὐτοὺς,

18. ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι ※ αὐτῶν, ὅσα δολιοῦσιν ὑμᾶς διὰ Φογὼρ καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἄρ-

CAP. XXV. v. 2. προσεκύνησε) προσεκύνησαν. v. 3. ἐτελέσθησαν τῷ) ἐτελέσθη ἰσραὴλ τῷ. v. 4. πρὸς Μωυσῆν) τῷ Μωυσῇ. ibid. λάβε τοὺς) λάβε πάντας τούς. ib. τῷ Κυρίῳ) τῷ abest. ib. κατέναντι τῦ λαῦ) κατέν. τῦ ἡλίου. v. 6. ἔναντι) ἐναντίον. v. 8. ἀπὸ τῶν υἱῶν) ἀπὸ υἱῶν. v. 12. τὴν διαθήκην μου) h. v. desunt. v. 13. μετ' αὐτῦ) μετ' αὐτόν. v. 14. Σαμβρὶ, υἱὸς Σαλὼ) Ζαμβρὶ υἱὸς Σαλμών. ibid. Συμεὼν) τῶν Συμεών. v. 15. Σομμαὼθ) Ὀμμώθ.

χοντος Μαδιὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογώρ.

ΚΕΦ. Κϛ'. XXVI.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν, καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν (λέγων) καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ ⋇ υἱὸν Ἀαρὼν τὸν ἱερέα, λέγων·

2. λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης τῆς συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς μετ' αὐτῶν ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχὼ, λέγων·

4. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου·

5. Ῥουβὴν πρωτότοκος Ἰσραήλ· υἱοὶ δὲ Ῥουβήν· Ἐνὼχ, καὶ δῆμος τοῦ Ἐνώχ· τῷ Φαλλοὺ, δῆμος τοῦ Φαλλουΐ·

Ἀσρὼμ 6. τῷ Ἀσρὼν, δῆμος τοῦ Ἀσρωνί· τῷ Χαρμεὶ, δῆμος τοῦ Χαρμεί.

7. Οὗτοι δῆμοι Ῥουβήν· καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα. πεντήκοντα

8. Καὶ υἱοὶ Φαλλοῦ, Ἐλιάβ·

9. καὶ υἱοὶ Ἐλιὰβ, Ναμουὴλ, καὶ Δαθὰν, καὶ Ἀβειρών. ⋇ Καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγωγῆς, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπισάντες ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν ἐν τῇ συναγωγῇ Κορὲ, ἐν τῇ ἐπισυστάσει Κυρίου·

10. καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, κατέπιεν αὐτοὺς καὶ Κορὲ ἐν τῷ θανάτῳ τῆς συναγωγῆς αὐτοῦ, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγενήθησαν ἐν σημείῳ·

11. οἱ δὲ υἱοὶ Κορὲ οὐκ ἀπέθανον.

12. Καὶ οἱ υἱοὶ Συμεὼν, δῆμος τῶν υἱῶν Συμεών· τῷ Ναμουὴλ, δῆμος ὁ Ναμουηλεί· τῷ Ἰαμὶν, δῆμος ὁ Ἰαμινί· τῷ Ἰαχεὶν, δῆμος ὁ Ἰαχεινί·

13. τῷ Ζαρὰ, δῆμος ὁ Ζαραεί· τῷ Σαοὺλ, δῆμος ὁ Σαουλεί.

14. Οὗτοι δῆμοι Συμεὼν ⁓ ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν", δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

19. Υἱοὶ δὲ Ἰούδα, Ἢρ καὶ Αὐνὰν, καὶ Σηλὼν, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά· καὶ ἀπέθανεν Ἢρ καὶ Αὐνὰν ἐν γῇ Χαναάν. versus 15. 16. 17. 18. vide post versum 27.

20. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Σηλὼν, δῆμος ὁ Σηλωνί· τῷ Φαρὲς, δῆμος ὁ Φαρεσί· τῷ Ζαρὰ δῆμος ὁ Ζαραεί. Φαρὲς

21. Καὶ ἐγένοντο υἱοὶ Φαρές· τῷ Ἀσρὼν, δῆμος ὁ Ἀσρωνί· τῷ Ἰαμουὴλ, δῆμος ὁ Ἰαμουηλί.

22. Οὗτοι δῆμοι τοῦ Ἰούδα κατὰ τὴν ἐπισκε-

v. 18. τὴν ἀδελφὴν) τὴν abest. CAP. XXVI. v. 1. λέγων καὶ πρὸς Ἐλ.) καὶ Ἐλεάζαρ. v. 2. τῆς συναγωγῆς) τῆς deest. v. 3. Ἐλεάζαρ μετ' αὐτῶν ἐν) Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ἐν. v. 6. Ἀσρὼμ) Ἀσρών. ibid. Χαρμεί) Χαρμί. bis. v. 7. καὶ πεντήκοντα) καὶ τριάκοντα. v. 8. ἐπισάντες) ἐπισυστάντες. v. 12. δῆμος τῶν) ὁ δῆμος τῶν. ibid. Ναμουηλεί) Ναμουηλί. ib. Ἰαχεὶν, δῆμος ὁ Ἰαχεινί) Ἰαχὶν, δῆμος Ἰαχινί. v. 13. Ζαραεί) Ζαραΐ. ib. Σαουλεί) Σαουλί. v. 19. καὶ Σηλὼν, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά) h. v. desunt. ibid. ἀπέθανεν) ἀπέθανον. v. 20. Σηλὼν) Σηλώμ. ibid. ὁ Φαρεσί) ὁ Φαρεσί. ib. Ζαραεί) Ζαραΐ. v. 21. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. Ἰαμουὴλ) Ἰαμούν. ib. Ἰαμουηλί) Ἰαμουνί.

ἐπίσκεψιν αὐτῶν, ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

23. Καὶ υἱοὶ Ἰσσάχαρ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Θωλᾶ, δῆμος ὁ Θωλαΐ· τῷ Φουᾶ, δῆμος ὁ Φυαΐ·

24. τῷ Ἰασοὺβ, δῆμος ὁ Ἰασουβί· τῷ Ἀμβραὶν, δῆμος ὁ Ἀμβραμί. [Ἀμβραμὶ]

25. Οὗτοι δῆμοι Ἰσσάχαρ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. [τετρακόσιοι]

26. Υἱοὶ Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Σαρὲδ, δῆμος ὁ Σαρεδί· τῷ Ἀλλὼν, δῆμος ὁ Ἀλλωνί· τῷ Ἀλλὴλ, δῆμος ὁ Ἀλληλί.

27. Οὗτοι δῆμοι Ζαβουλὼν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.

15. Υἱοὶ Γὰδ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Σαφὼν, δῆμος ὁ Σαφωνί· τῷ Ἀγγὶ, δῆμος ὁ Ἀγγί· τῷ Σουνὶ, δῆμος ὁ Σουνί·

16. τῷ Ἀζανὶ, δῆμος ὁ Ἀζανί· τῷ Ἀδδὶ, δῆμος ὁ Ἀδδί·

17. τῷ Ἀροαδὶ, δῆμος ὁ Ἀροαδί· τῷ Ἀριὴλ, δῆμος ὁ Ἀριηλί.

18. Οὗτοι δῆμοι υἱῶν Γὰδ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τεσσαράκοντα χιλιάδες (καὶ τετρακισχίλιοι) καὶ πεντακόσιοι.

Quatuor hi versus alio loco juxta Hebræum Textum sunt ponendi.

44. Υἱοὶ Ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Ἰαμεὶν, δῆμος ὁ Ἰαμεινί· τῷ Ἰεσουὶ, δῆμος ὁ Ἰεσουί· τῷ Βαριαὶ, δῆμος ὁ Βαριαΐ.

45. ※ Καὶ οἱ υἱοὶ Βαριὰ, τῷ Χοβὲρ, δῆμος ὁ Χοβερί· τῷ Μελχιὴλ, δῆμος ὁ Μελχιηλί.

46. Καὶ τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς Ἀσὴρ, Σάρα.

47. Οὗτοι δῆμοι Ἀσὴρ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. [ἑξακόσιοι]

28. Υἱοὶ Ἰωσὴφ κατὰ δήμους αὐτῶν, Μανασσῆ καὶ Ἐφραίμ.

29. Υἱοὶ Μανασσῆ· τῷ Μαχεὶρ, δῆμος ὁ Μαχειρί· καὶ Μαχεὶρ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ· τῷ Γαλαὰδ, δῆμος ὁ Γαλααδί.

30. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Γαλαάδ· Ἀχιέζερ, δῆμος ὁ Ἀχιεζερί· τῷ Χελὲκ, δῆμος ὁ Χελεκί·

31. τῷ Ἐσριὴλ, δῆμος ὁ Ἐσριηλί· τῷ Συχὲμ, δῆμος ὁ Συχεμί·

32. τῷ Συμαὲρ, δῆμος ὁ Συμαερὶ καὶ τῷ Ὀφὲρ, δῆμος ὁ Ὀφερί.

33. Καὶ τῷ Σαλπαὰδ υἱῷ Ὀφὲρ οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων Σαλπαάδ· Μαλὰ, καὶ Νουὰ, καὶ Αἰγλὰ, καὶ Μελχὰ, καὶ Θερσά.

34. Οὗτοι δῆμοι Μανασσῆ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι. [πεντακόσιοι.]

35. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ἐφραὶμ ※ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Σουθαλὰ, δῆμος * ὁ Σουθαλαΐ· ※ τῷ Βεχὲρ, δῆμος ὁ Βεχερί· τῷ Τανὰχ, δῆμος ὁ Τανοχί. [Θασουσαλὰ * Θουσαλαὶ]

36. Οὐ-

v. 24. Ἀμβρὰν) Σαμραάμ. ibid. Ἀμβραμί) Σαμραμί. v. 15. τῷ Σαφωνί) τῷ Σαφὼν, δῆμος ὁ Σαφωνί. v. 16. Ἀζανί) Ἀζενί. v. 17. ὁ Ἀροαδί) adjicit, τῷ Ἀριὴλ, δῆμος ὁ Ἀριηλί. v. 18. δῆμοι Γάδ) δῆμοι υἱῶν Γάδ. ibid. τεσσαράκοντα) τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα. ib. (καὶ τετρακισχίλιοι) abest. v. 44. Ἰαμεὶν) Ἰαμίν. ibid. Ἰαμεινί) Ἰαμινί. ib. τῷ Ἰεσουί) τῷ Ἰεσσί. ib. τῷ Βαριαΐ) τῷ Βαριά. v. 46. τῆς θυγατρὸς) τῆς deest. v. 47. ἑξακόσιοι) τετρακόσιοι. v. 28. Μανασσῆ) Μανασσῆ, ita passim. v. 29. Μαχεὶρ) Μαχίρ, bis. ibid. Μαχειρί) Μαχιρί. v. 30. Χελὲκ) Χελὴγ. ibid. Χελεκί) Χελεγί. v. 33. Αἰγλὰ) Ἐγλά. v. 34. ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι) πεντήκοντα χιλ. καὶ ἑπτακόσιοι. v. 35. Θασουσαλὰ) Σουθαλά. ibid. ὁ Θουσαλαὶ) ὁ Σουθαλαΐ.

Θυσαλαὶ

36. Οὗτοι υἱοὶ Σουταλά· τῷ Ἐδὲν, δῆμος ὁ Ἐδενί.

37. Οὗτοι δῆμοι Ἐφραὶμ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι· οὗτοι δῆμοι υἱῶν Ἰωσὴφ κατὰ δήμους αὐτῶν.

38. Υἱοὶ Βενιαμεὶν κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Βαλὲ, δῆμος ὁ Βαλεΐ· τῷ Ἀσυβὴρ, δῆμος ὁ Ἀσυβηρί· τῷ Ἀχιρὰν,

Ἀχιραΐν δῆμος ὁ Ἀχιρανί·

39. τῷ Σωφὰν, δῆμος ὁ Σωφανί· ※ τῷ Ὀφὰμ, δῆμος ὁ Ὀφαμί·

40. Καὶ ἐγένοντο υἱοὶ Βαλὲ, Ἀδὲρ,

Νοεμὰ καὶ Νοεμάν· ※ τῷ Ἀδὲρ, δῆμος ὁ Ἀδερί"· καὶ τῷ Νοεμὰν, δῆμος ὁ Νοεμανί.

41. Οὗτοι υἱοὶ Βενιαμεὶν κατὰ δήμους

* τριάκοντα αὐτῶν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, πέντε καὶ * τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ † ἑξακόσιοι.

† πεντακόσιοι

42. Καὶ υἱοὶ Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ * Σαμεὶ, δῆμος ὁ † Σαμεΐ· οὗτοι δῆμοι Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν.

* Σαμειδὴ

† Σαμειδηί

43. Πάντες οἱ δῆμοι Σαμεῒ κατ' ἐπισκοπὴν αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

ἑξακόσιοι

* Quatuor versus hic inserendos vide suprà ante versum 28.

*48. Υἱοὶ Νεφθαλὶ κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Ἀσιὴλ, δῆμος ὁ Ἀσιηλί· τῷ Γαυνὶ, δῆμος ὁ Γαυνί·

49. τῷ Ἰεσρὶ, δῆμος ὁ Ἰεσρί· τῷ Σελλὴμ, δῆμος ὁ Σελλημί.

50. Οὗτοι δῆμοι Νεφθαλὶ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.

τριακόσιοι

51. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ, ἑξακόσιαι χιλιάδες, καὶ χίλιοι, καὶ ἑπτακόσιοι, καὶ τριάκοντα.

52. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

53. τούτοις μεριωθήσεται ἡ γῆ, κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων·

54. τοῖς πλείοσι πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν, καὶ τοῖς ἐλάττοσιν ἐλαττώσεις τὴν κληρονομίαν αὐτῶν· ἑκάστῳ, καθὼς ἐπεσκέπησαν, δοθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν.

55. Διὰ κλήρων μεριωθήσεται ἡ γῆ τοῖς ὀνόμασι, κατὰ φυλὰς πατριῶν αὐτῶν κληρονομήσουσιν·

56. ἐκ τοῦ κλήρου μεριεῖς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἀναμέσον πολλῶν καὶ ὀλίγων.

57. Καὶ υἱοὶ Λευὶ ※ ἐπεσκεμμένοι κατὰ δήμους αὐτῶν· τῷ Γεδσὼν, δῆμος ὁ Γεδσωνί· τῷ Καὰθ, δῆμος ὁ Κααθί· τῷ Μεραρὶ, δῆμος ὁ Μεραρί.

58. Οὗτοι δῆμοι υἱῶν Λευί· δῆμος ὁ Λοβενὶ, καὶ δῆμος ὁ Χεβρωνὶ, ※ δῆμος ὁ Μοολὶ, καὶ δῆμος ὁ Μουσὶ, καὶ δῆμος ὁ Κορέ. Καὶ Καὰθ ἐγέννησε τὸν Ἀμβράμ· Χεβρὼν Ὀμουσὶ

59. τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀμβρὰμ Ἰωχαβὲθ, θυγάτηρ Λευὶ, ἣ ἔτεκε τούτους τῷ Λευὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἀμβρὰμ τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆν, καὶ Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν.

60. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀαρὼν, ὅ, τε Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

61. Καὶ

v. 36. Θυσαλαὶ) Σουταλά. v. 38. Βενιαμεὶν) Βενιαμὶν, ita passim. ibid. Βαλεΐ) Βαλί. ib. Ἀχιραὶν) Ἰαχιραὶν. ib. Ἀχιραΐν) Ἰαχιρανί. v. 40. υἱοὶ Β. Ἀδὲρ, καὶ Νοεμὰ δῆμος) οἱ υἱοὶ Βαλὲ, Ἀδὰρ, καὶ Νοεμάν. τῷ Ἀδὰρ, δῆμος ὁ Ἀδαρί. καὶ τῷ Νοεμὰν, δῆμος. v. 42. Σαμειδὴ) Σαμί. ibid. Σαμειδηί) Σαμεί. v. 43. ἑξακόσιοι) τετρακόσιοι. v. 48. Γαυνὶ) Γαυνὶ, bis. v. 49. Ἰεσρὶ) Ἰεσιὲρ. ibid. Ἰεσρὶ) Ἰεσερί. ib. πέντε καὶ) abest. v. 58. καὶ δῆμος ὁ Χεβρὼν) δῆμος ὁ Χεβρωνί. ibid. καὶ δῆμος ὁ Ὀμουσὶ, καὶ δ. ὁ Κορὲ) δῆμος ὁ Κορὲ, καὶ δῆμος ὁ Μουσί. ib. Ἀμβρὰμ) Ἀμρὰμ, ita passim. v. 59. Ἀμβρὰμ Ἰωχαβὲθ) αὐτοῦ Ἰωχαβέδ. v. 60. ἐτέχθησαν) ἐγεννήθησαν.

61. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐν τῷ προσφέρειν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι Κυρίου ÷ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ˙.

62. Καὶ ἐγενήθησαν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ εἴκοσι χιλιάδες, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω· οὐ γὰρ συνεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐ δίδοται αὐτοῖς κλῆρος ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ.

63. Καὶ αὕτη ἡ ἐπίσκεψις Μωυσῆ ὅτι καὶ Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, οἳ ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ, ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ.

64. Καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἦν ἄνθρωπος τῶν ἐπεσκεμμένων ὑπὸ Μωυσῆ καὶ Ἀαρὼν ※ τοῦ ἱερέως, οὓς ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

65. Ὅτι εἶπε Κύριος αὐτοῖς· θανάτῳ ἀποθανοῦνται ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς, πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ, καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυή.

ΚΕΦ. ΚΖ΄. XXVII.

ΚΑΙ προσελθοῦσαι αἱ θυγατέρες Σαλπαὰδ υἱοῦ Ὀφὲρ, υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχεὶρ, ※ υἱοῦ Μανασσῆ, τοῦ δήμου (Μανασσῆ, τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, Μαλὰ, καὶ Νουὰ, καὶ Αἰγλὰ, καὶ Μελχὰ, καὶ Θερσά·)

2. καὶ στᾶσαι ἔναντι Μωυσῆ, καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔναντι πάσης τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, λέγουσιν·

3. ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυστάσης ἔναντι Κυρίου ἐν τῇ συναγωγῇ Κορὲ, ὅτι διὰ ἁμαρτίαν αὐτοῦ ἀπέθανε· καὶ υἱοὶ οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ.

4. Μὴ ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐκ μέσου τοῦ δήμου αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱός· δότε ἡμῖν κατάσχεσιν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν πατρὸς ἡμῶν.

5. Καὶ προσήγαγε Μωυσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν ἔναντι Κυρίου.

6. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

7. ὡς ὀρθῶς θυγατέρες Σαλπαὰδ λελαλήκασι· δόμα δώσεις αὐταῖς κατάσχεσιν κληρονομίας ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν, καὶ περιθήσεις τὸν κλῆρον τοῦ πατρὸς αὐτῶν αὐταῖς.

8. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων· ἄνθρωπος ἐὰν ἀποθάνῃ, καὶ υἱὸς μὴ ᾖ αὐτῷ, περιθήσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ.

9. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ θυγάτηρ αὐτῷ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

10. Ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν αὐτῷ ἀδελφοὶ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

11. Ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστα αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ, κληρονομῆσαι τὰ αὐτοῦ· καὶ ἔσται τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ δικαίωμα κρί-

v. 62. ἐν τοῖς υἱοῖς) ἐν μέσῳ υἱῶν. v. 63. ὅτι) οἱ. v. 65. εἶπεν αὐτοῖς) εἶπε Κύριος αὐτοῖς. ibid. υἱὸς Ναυὴ) ὁ τοῦ Ναυή. CAP. XXVII. v. 1. Μαχεὶρ) Μαχίρ. ibid. Μαλὰ) Μααλά. ib. Αἰγλὰ) Ἐγλά. v. 2. τῆς συναγωγῆς) τῆς deest. v. 3. διὰ ἁμαρτίαν) δι' ἁμαρτίαν. v. 4. τῶν ἀδελφῶν) τῶν deest. v. 7. ὡς) deest. v. 11. τοῖς υἱοῖς) addit Ἰσραήλ.

κρίσεως ; καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

12. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος, τὸ ἐν τῷ πέραν τούτο. ÷ ὄρος Ναβαὺ˝, καὶ ἴδε τὴν γῆν Χαναὰν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ÷ ἐν κατασχέσει˝,

13. καὶ ὄψῃ αὐτὴν, καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου καὶ σὺ, καθὰ προσετέθη Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ÷ ἐν Ὢρ

÷ τῷ ὄρει˝·

14. διότι παρέβητε τὸ ῥῆμά μου ἐν

Σινᾶ τῇ ἐρήμῳ Σὶν, ἐν τῷ ἀντιπίπτειν τὴν συναγωγὴν, τοῦ ἁγιάσαι με ÷ οὐχ ἡγιάσατέ με˝ ἐπὶ τῷ ὕδατι ἐναντίον αὐτῶν· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας Κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν.

15. Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς Κύριον, ※ λέγων·

16. ἐπισκεψάσθω Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ÷ ταύτης˝,

17. ὅστις ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅστις εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅστις ἐξάξει αὐτοὺς, καὶ ὅστις εἰσάξει αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ Κυρίου, ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν.

18. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, ÷ λέγων˝· λάβε πρὸς σεαυτὸν τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυὴ, ἄνθρωπον ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ᾽ αὐτόν·

19. καὶ στήσεις αὐτὸν ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ (ἐντελῇ αὐτῷ) ἐναντίον πάσης συναγωγῆς, καὶ ἔντειλαι ÷ περὶ˝ αὐτοῦ ἐναντίον αὐτῶν·

20. καὶ δώσεις τῆς δόξης σου ἐπ᾽ αὐτὸν, ὅπως ἂν εἰσακούσωσιν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

21. Καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως στήσεται, καὶ ἐπερωτήσωσιν αὐτὸν τὴν κρίσιν τῶν δήλων ἔναντι Κυρίου· ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ ἐξελεύσονται, καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ εἰσελεύσονται αὐτὸς καὶ ※ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή.

22. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος· καὶ λαβὼν τὸν Ἰησοῦν, ἔστησεν αὐτὸν ἔναντι Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς·

23. καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ συνέστησεν αὐτὸν, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

ΚΕΦ. ΚΗ΄. XXVIII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἔντειλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, ÷ λέγων˝· τὰ δῶρά μου δόματά μου καρπώματά μου εἰς ὀσμὴν εὐωδίας διατηρήσατε προσφέρειν μοι ἐν ταῖς ἑορταῖς μου.

3. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ταῦτα τὰ καρπώματα ὅσα προσάξετε Κυρίῳ, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὁλοκαύτωσιν ἐνδελεχῶς·

4. τὸν

v. 12. πέραν τούτο· ὄρος Ναβαύ) πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τοῦτο τὸ ὄρος Ναβαύ. v. 14. Σινᾶ) Σίν. ibid. τοῦ ἁγιάσαι) ἁγιάσαι. ib. ἐναντίον) ἔναντι. ib. τοῦτο δέ ἐστι) τοῦτ᾽ ἔστι. ib. Κάδης) ἐν Κάδης. v. 17. ὡς πρόβ.) ὡσεὶ πρόβατα. v. 18. τὸν Ἰησοῦν) τὸν abest. ibid. ὃς ἔχει) ὅστις ἔχει. v. 19. ἐναντίον πάσης) ἔναντι πάσης. ibid. ἔντειλαι) ἐντελῇ. v. 21. ἐπερωτήσωσιν) ἐπερωτήσουσιν. v. 22. ἔναντι) ἐναντίον. CAP. XXVIII. v. 2. διατηρήσατε) διατηρήσετε. ibid. μοι) ἐμοί.

4. τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσετε τοπρωΐ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσετε τὸ πρὸς ἑσπέραν.

5. Καὶ ÷ ποιήσεις" τὸ δέκατον τοῦ οἰφὶ σεμίδαλιν εἰς θυσίαν, ἀναπεποιημένην ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ Ἴν.

6. Ὁλοκαύτωμα ἐνδελεχισμοῦ, ἡ γενομένη ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ※ κάρπωμα Κυρίῳ.

7. Καὶ σπονδὴ αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ Ἴν τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· ἐν τῷ ἁγίῳ σπείσεις σπονδὴν σίκερα Κυρίῳ.

8. Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν· κατὰ τὴν θυσίαν αὐτοῦ ※ τὴν πρωϊνήν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ.

9. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ÷ προσάξετε" δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ, καὶ σπονδὴν αὐτοῦ·

ὁλοκαυ- 10. ὁλοκαύτωμα σαββάτου ἐν τοῖς σαβ-
τώματος βάτοις, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις προσάξετε
ὁλοκαυ- ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ μόσχους ἐκ βοῶν δύο,
τώματα καὶ κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίος ἑπτὰ ἀμώμους·

12. τρία δέκατα σεμιδάλεως ※ θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ※ θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ κριῷ τῷ ἑνί,

13. καὶ δέκατον δέκατον σεμιδάλεως ※ θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· θυσίαν ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

14. Ἡ σπονδὴ αὐτῶν τὸ ἥμισυ τοῦ Ἴν αὐτῷ
ἔσται τῷ μόσχῳ ÷ τῷ ἑνί"· καὶ τὸ τρίτον τοῦ Ἴν ἔσται τῷ κριῷ ÷ τῷ ἑνί"· καὶ τὸ τέταρτον τοῦ Ἴν ἔσται τῷ ἀμνῷ ÷ τῷ ἑνί" οἴνου. Τοῦτο τὸ ὁλοκαύτωμα μῆνα ἐκ μηνὸς εἰς τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

15. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας Κυρίῳ, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς ποιηθήσεται, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς πάσχα Κυρίῳ.

17. καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου (ποιηθήσεται) ἑορτή· ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε.

18. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ÷ ὑμῖν"· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

19. Καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα κάρπωμα Κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα, ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους· ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν.

20. Καὶ ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ ÷ τῷ ἑνί", καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ ÷ τῷ ἑνί" ποιήσετε·

21. δέκατον δέκατον ποιήσεις τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς.

v. 4. ποιήσετε τοπρωΐ) ποιήσεις τὸ τοπρωΐ. ibid. ποιήσετε) ποιήσεις. v. 7. καὶ σπονδὴ) καὶ σπονδήν. v. 9. σεμιδάλεως εἰς θυσ. ἀναπ. ἐν ἐλαίῳ) σεμιδάλεως ἀναπ. ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. v. 10. ὁλοκαυτώματος σαββάτου) ὁλοκαύτωμα σαββάτων. v. 11. νουμηνίαις πρ. ὁλοκαυτώματα Κυρίῳ) νεομηνίαις πρ. ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ. ibid. κριὸν) καὶ κριόν. v. 14. σπονδὴ αὐτῷ) σπονδὴ αὐτῶν. v. 16. & 17. τοῦ μηνὸς) adjicit πάσχα Κυρίῳ, καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός. v. 17. (ποιηθήσεται) abest. ibid. ἑορτὴ) addit ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε. v. 19. ὁλοκαύτωμα) ὁλοκαυτώματα. ibid. ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἔσονται) ἀμν. ἐν. ἑπτά, ἄμωμοι ἔσονται. v. 20. ἡ θυσία) θυσία. ib. ποιήσετε) deficit.

22. Καὶ χίμαρον ÷ ἐξ αἰγῶν" ἕνα, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν.

23. Πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως διαπαντὸς τῆς πρωϊνῆς, ὅ ἐστιν ὁλοκαύτωμα ἐνδελεχισμοῦ, ταῦτα ※ ποιήσετε.

24. Κατὰ ταῦτα ποιήσετε τὴν ἡμέ-
δύο ραν εἰς τὰς ἑπὰ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ· ἐπὶ τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ διαπαντὸς ποιήσεις τὴν σπονδὴν αὐτοῦ.

25. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ÷ ἐν αὐτῇ".

26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νέων, ὅταν προσφέρητε θυσίαν νέαν Κυρίῳ τῶν ἑβδομάδων, ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

27. Καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπὰ ἀμώμους.

28. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ,

29. δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, τοῖς ἑπὰ ἀμνοῖς.

30. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα ÷ περὶ ἁμαρτίας", ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν.

31. Πλὴν τοῦ ὁλοκαυτώματος (τῆς νουμηνίας καὶ ἡ θυσία αὐτῶν, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τὸ) διαπαντὸς καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν, ποιήσετέ ÷ μοι"· ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ἡμέρα σημασίας ἔσαι ὑμῖν.

2. Καὶ ποιήσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπὰ ἀμώμους·

3. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ ÷ τῷ ἑνὶ, καὶ" δύο δέκατα τῷ κριῷ ÷ τῷ ἑνί·

4. ※ καὶ δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, τοῖς ἑπὰ ἀμνοῖς.

5. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν·

6. πλὴν τῶν ὁλοκαυτωμάτων τῆς νουμηνίας καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ÷ καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν", καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τὸ διαπαντὸς καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ※ κάρπωμα Κυρίῳ.

7. Καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· καὶ κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.

8. Καὶ προσοίσετε ὁλοκαύτωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ, μόσχον ἐκ βοῶν ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους
ἑπά· ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν. ἀμώμους

9. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιη-

V. 22. ἕνα) addit περὶ ἁμαρτίας. V. 23. διαπαντὸς) τῆς διαπαντός. V. 24. δύο ἡμέρας) ἑπὰ ἡμέρας. V. 25. ἡ ἡμέρα) ἡμέρα. V. 31. uncis inclusa non habet *Cod. Rom.* ibid. διαπαντὸς) τοῦ διαπαντός. ib. αἱ σπονδαὶ) τὰς σπονδάς. CAP. XXIX. V. 6. διαπ. αἱ θυσίαι) διαπ. καὶ αἱ θυσίαι. V. 7. ἔργον λατρευτὸν) ἔργον. V. 8. ὁλοκαύτωμα) ὁλοκαυτώματα. ibid. εὐωδίας κάρπωμα, μόσχον) εὐωδίας Κυρίῳ καρπώματα Κυρίῳ, μόσχον. ib. ἀμώμους) ἄμωμοι.

πεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ ÷ τῷ ἑνὶ", καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ,

10. δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, εἰς τοὺς ἑπτὰ ἀμνές.

11. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ÷ ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν"· πλὴν τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως, καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις ἡ διαπαντὸς, ἡ θυσία αὐτῆς καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς ÷ κατὰ τὴν σύγκρισιν, εἰς ὀσμὴν εὐω-
÷ δίας κάρπωμα Κυρίῳ".

12. Καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τῦ μηνὸς τῦ ἑβδόμυ ÷ τύτυ" ἐπίκλητος ἁγία ἔςαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ὐ ποιήσετε, καὶ ἑορτάσετε ÷ αὐτὴν" ἑορτὴν Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας.

13. Καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ※ τῷ Κυρίῳ ÷ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ", μόσχυς ἐκ βοῶν τρεῖς καὶ δέκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας· ἄμωμοι ἔσονται.

14. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνὶ, τοῖς τρισκαίδεκα μόσχοις, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ, ἐπὶ τοὺς δύο κριοὺς,

15. καὶ δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ, ἐπὶ τοὺς τεσσαρεσκαίδεκα ἀμνές.

16. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

17. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόσχους ※ ἐκ βοῶν δώδεκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίυς τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμυς.

18. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν".

19. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

20. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ μόσχους ἕνδεκα, κριὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμους.

21. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόσχοις ÷ καὶ" τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ∼ αὐτῶν".

22. Καὶ χίμαρον ∼ ἐξ αἰγῶν" ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

23. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ μόσχυς δέκα, κριὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμους.

24. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν".

25. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

26. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ μόσχους ἐννέα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίυς τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμυς.

v. 12. ἑορτάσετε) ἑορτάσατε. v. 13. προσάξετε) προσάξατε. v. 15. καὶ δέκατον) καὶ abest. ibid. τεσσαρεσκαίδεκα) τέσσαρας καὶ δέκα, ita 17. & 20. 23. 26. versibus quoque. v. 20. καὶ τῇ ἡμέρᾳ) καὶ deest. v. 21. θυσία αὐτῶν) addit καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν.

27. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν˙.

28. Καὶ χίμαρον ÷ ἐξ αἰγῶν˙ ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

29. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόσχους ὀκτὼ, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμους.

30. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν˙.

31. Καὶ χίμαρον ÷ ἐξ αἰγῶν˙ ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

32. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ μόσχους ἑπτὰ, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμους.

33. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.

34. Καὶ χίμαρον ÷ ἐξ αἰγῶν˙ ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

35. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ὐ ποιήσετε ÷ ἐν αὐτῇ˙

ὁλοκαυτώματα καρπώματα 36. Καὶ προσάξετε (ὁλοκαύτωμα κάρπωμα) εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ, μόσχον ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους.

37. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τῷ μόσχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.

38. Καὶ χίμαρον ÷ ἐξ αἰγῶν˙ ἕνα περὶ ἁμαρτίας· πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντὸς, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

39. Ταῦτα ποιήσετε τῷ Κυρίῳ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, ※ πλὴν τῶν εὐχῶν ὑμῶν˙, καὶ τὰ ἑκούσια ὑμῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν, καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ·

2. καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν ※ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων· τῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος.

3. Ἄνθρωπος ÷ ἄνθρωπος˙ ὃς ἂν εὔξηται εὐχὴν τῷ Κυρίῳ, ἢ ὀμόσῃ ὅρκον, ἢ ὁρίσηται ὁρισμῷ περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῦ, ὐ βεβηλώσει τὸ ῥῆμα αὐτῦ· πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῦ σόματος αὐτῦ, ποιήσει.

4. Ἐὰν δὲ γυνὴ εὔξηται εὐχὴν Κυρίῳ, ἢ ὁρίσηται ὁρισμὸν ἐν τῷ οἴκῳ τῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς,

5. καὶ ἀκύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς τὰς εὐχὰς

v. 29. τεσσαρεσκαίδεκα) δεκατέσσαρας; ita quoque 32. vers. v. 36. καρπώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίῳ) εἰς ὀσμὴν εὐωδίας καρπώματα τῷ Κυρίῳ. v. 39. τῷ Κυρίῳ) Κυρίῳ. CAP. XXX. v. 1. ἃ) ὅσα. v. 3. τῷ Κυρίῳ) Κυρίῳ. v. 4. γυνὴ εὔξηται) transposita.

χὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς, οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ ※ αὐτῇ αὐτῆς ὁ πατὴρ, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ὁρισμοὶ οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενοῦσιν αὐτῇ.

6. Ἐὰν δὲ ÷ ἀνανεύων" ἀνανεύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς ※ αὐτῇ, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ πάσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, οὐ στήσονται· καὶ Κύριος καθαριεῖ αὐτὴν, ὅτι ἀνένευσεν ὁ πατὴρ αὐτῆς ※ αὐτῇ.

7. Ἐὰν δὲ γενομένη γένηται ἀνδρὶ,
εὐχὴ καὶ εὐχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ κατὰ τὴν διαστολὴν τῶν χειλέων αὐτῆς, ὅσα ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς,

8. καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, καὶ ÷ οὕτως" στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, στήσονται.

9. Ἐὰν δὲ ÷ ἀνανεύων" ἀνανεύσῃ ※ αὐτῇ" ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, ÷ πᾶσαι" αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, οὐ μενοῦσιν, ÷ ὅτι ἀνὴρ
ἐπ' ἀνένευσεν ἀπ' αὐτῆς"· καὶ Κύριος καθαριεῖ αὐτήν.

10. Καὶ εὐχὴ χήρας καὶ ἐκβεβλημένης, ※ πάντα ὅσ' ἂν εὔξηται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενοῦσιν αὐτῇ.

11. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς
ὁ αὐτῆς ἡ εὐχὴ αὐτῆς, ἢ ὁ ὁρισμὸς ※ ὃν ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ' ὅρκου,

12. καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ, καὶ μὴ ἀνανεύσῃ αὐτῇ, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ὁρισμοὶ ÷ αὐτῆς" οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, στήσονται ÷ κατ' αὐτῆς".

13. Ἐὰν δὲ περιελὼν περιέλῃ ※ αὐτὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς κατὰ τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοὺς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, οὐ μενεῖ αὐτῇ· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιεῖλεν ※ αὐτὰ, καὶ Κύριος καθαριεῖ αὐτήν.

14. Πᾶσα εὐχὴ καὶ πᾶς ὅρκος δεσ-
μοῦ κακῶσαι ψυχὴν, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς στήσει αὐτὴν
αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιελεῖ αὐτῇ.

15. Ἐὰν δὲ σιωπῶν παρασιωπήσῃ αὐτῇ ※ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ στήσει ÷ αὐτῇ" πάσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ ※ πάντας τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς τοὺς ἐπ' αὐτῇ, στήσει αὐτῇ, ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἤκουσεν.

16. Ἐὰν δὲ περιαιρῶν περιέλῃ αὐτῆς μετὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἤκουσε, καὶ λήψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ.

17. Ταῦτα τὰ δικαιώματα, ὅσα ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ, ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἀναμέσον πατρὸς καὶ θυγατρὸς ※ αὐτοῦ ἐν νεότητι ※ αὐτῆς, ἐν οἴκῳ πατρὸς αὐτῆς.

ΚΕΦ.

v. 6. ἀκούσῃ τὰς) ἀκούσῃ πάσας τάς. ibid. ὁρισμοὺς αὐτῆς οὓς) αὐτῆς deest. v. 7. καὶ αὐτῆς) καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς. ibid. ὅσα) οὕς. v. 8. οὕτως) οὕτω. v. 9. ᾗ ἂν) ᾗ ἐάν. ibid. ἀνὴρ ἀνεν. ἐπ') ὁ ἀνὴρ ἀνένευσεν ἀπ'. v. 10. ὅσ' ἂν) ὅσα ἐάν. v. 11. ὁ κατὰ) ὁ abest. v. 12. ὁρισμοὶ, οὓς) ὁρισμοὶ αὐτῆς, οὕς. v. 13. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. v. 14. κακῶσαι αὐτὴν) κακῶσαι ψυχήν. v. 15. ὁρισμοὺς αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ) ὁρισμοὺς τοὺς ἐπ' αὐτῆς. v. 16. περιαιρῶν περ. αὐτῆς) περιελὼν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. v. 17. καὶ ἀναμέσον γυν.) καὶ γυναικός.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

2. ἐκδίκει τὴν ἐκδίκησιν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν Μαδιανιτῶν, καὶ ἔσχατον προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου.

3. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, λέγων· ἐξοπλίσατε ἐξ ὑμῶν ἄνδρας, (καὶ) παρατάξασθαι ἔναντι Κυρίου ἐπὶ Μαδιὰν, ἀποδοῦναι ἐκδίκησιν ⁒ παρὰ" τοῦ Κυρίου τῇ Μαδιάν·

4. χιλίους ἐκ Φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ Φυλῆς, ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, ἀποστείλατε παρατάξασθαι.

5. Καὶ ἐξηρίθμησαν ἐκ τῶν χιλιάδων Ἰσραὴλ χιλίους ἐκ Φυλῆς, δώδεκα χιλιάδας, ἐνωπλισμένοι εἰς παράταξιν.

6. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Μωυσῆς χιλίους ἐκ Φυλῆς, ⁒ καὶ χιλίους ἐκ Φυ-
υἱὸς ⁒ λῆς" σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ Φινεὲς υἱὸν Ἐλεάζαρ ⁒ υἱοῦ Ἀαρὼν" τοῦ ἱερέως ⋇ εἰς παράταξιν καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ αἱ σάλπιγγες τῶν σημασιῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

7. Καὶ παρετάξαντο ἐπὶ Μαδιὰν, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ, καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν·

8. καὶ τοὺς βασιλεῖς Μαδιὰν ἀπέκτειναν ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, καὶ τὸν Εὐεὶν, καὶ τὸν Ῥοκὸμ, καὶ τὸν Σοὺρ, καὶ τὸν Οὖρ, καὶ τὸν Ῥεβὸκ, πέντε βασιλεῖς Μαδιάν· καὶ τὸν Βαλαὰμ
ῥομφαί- υἱὸν Βαιὼρ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ ⁒ σὺν
αις τοῖς τραυματίαις αὐτῶν".

9. Καὶ προενόμευσαν ⋇ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς γυναῖκας Μαδιὰν, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἐγκτήματα αὐτῶν, καὶ ⋇ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπρονόμευσαν·

10. καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, καὶ ⋇ πάσας τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

11. Καὶ ἔλαβον πᾶσαν τὴν προνομὴν (αὐτῶν), καὶ πάντα τὰ σκῦλα ⁒ αὐτῶν" ἀπὸ ἀνθρώπου ✕ καὶ ἕως κτήνους,

12. καὶ ἤγαγον πρὸς Μωυσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Ἀραβὼθ Μωάβ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ.

13. Καὶ ἐξῆλθε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

14. Καὶ ὠργίσθη Μωυσῆς ἐπὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, χιλιάρχοις καὶ ἑκατοντάρχοις, τοῖς ἐρχομένοις ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου.

15. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωυσῆς· ἱνατί ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ;

16. αὗται γὰρ ἦσαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ, τοῦ ἀποστῆσαι καὶ ὑπεριδεῖν τὸ ῥῆμα Κυρίου ἕνεκεν Φογὼρ, καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ Κυρίου.

17. Καὶ

CAP. XXXI. v. 2. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 3. παρατάξασθαι) παρατάξασθε. v. 4. καὶ χιλίους) καὶ deest. ibid. Φυλῶν Ἰσραὴλ) Φ. υἱῶν Ἰσραὴλ. v. 6. καὶ χιλίους) καὶ deest. ibid. υἱὸς Ἐλεάζαρ) υἱὸν Ἐλεάζαρ. v. 7. τῷ Μωυσῇ) τῷ abest. v. 8. Εὐεὶν) Εὐίν. ibid. Ῥοκὸμ) Ῥοκόν. ib. Βαιὼρ) Βεώρ. ib. ἐν ῥομφαίαις) ἐν ῥομφαίᾳ. v. 9. προενόμευσαν) ἐπρονόμευσαν, ita quoque 32. versu. ibid. ἐγκτήματα) ἔγκτητα. v. 12. τοὺς υἱοὺς) υἱούς.

17. Καὶ νῦν ἀποκτείνατε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν ÷ πάσῃ" τῇ ἀπαρτίᾳ, καὶ πᾶσαν γυναῖκα, ἥτις ἔγνω ※ ἄνδρα εἰς" κοίτην ἄρσενος, ἀποκτενεῖτε·

18. καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῶν γυναικῶν, ἥτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἄρσενος, ζωγρήσατε αὐτάς.

19. Καὶ ὑμεῖς παρεμβαλεῖτε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας· πᾶς ὁ ἀνελὼν ※ ψυχὴν, καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ τετρωμένου ἁγνισθήσετε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμαλωσία ὑμῶν·

20. καὶ πᾶν περίβλημα, καὶ πᾶν σκεῦος δερμάτινον, καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγείας, καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφαγνιεῖτε.

21. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως, τοὺς ἐρχομένους ἐκ ÷ τῆς παρατάξεως" τοῦ πολέμου· τοῦτο τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου, ὃ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ·

22. πλὴν τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μολίβου, καὶ κασσιτέρου,

23. πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ, ※ διάξετε ἐν πυρὶ, καὶ καθαρισθήσεται, ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τοῦ ἁγνισμοῦ ἁγνισθήσεται· καὶ πάντα ὅσα μὴ διαπορεύεται διὰ πυρὸς, (οὐ) διελεύσεται δι' ὕδατος.

24. Καὶ πλυνεῖσθε τὰ ἱμάτια ※ ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ καθαρισθήσεσθε· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν παρεμβολήν.

25. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

26. λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν σκύλων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, σὺ καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς συναγωγῆς,

27. καὶ διελεῖτε τὰ σκῦλα ἀναμέσον τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἀναμέσον πάσης τῆς συναγωγῆς·

28. καὶ ἀφελεῖτε τὸ τέλος Κυρίῳ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράταξιν, μίαν ψυχὴν ἀπὸ πεντακοσίων, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων·

29. καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους αὐτῶν λήψεσθε, καὶ δώσεις Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ τὰς ἀπαρχὰς Κυρίου·

30. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήψῃ ἕνα ※ τὸ προλέμενον ἀπὸ τῶν πεντήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, (καὶ) ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λευίταις, τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς ἐν τῇ σκηνῇ Κυρίου.

31. Καὶ ἐποίησε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

v. 17. καὶ πᾶσαν γυν.) καὶ abest. ibid. ἀποκτενεῖτε) ἀποκτείνατε. v. 18. ἔγνω) οἶδε. v. 19. παρεμβαλεῖτε) παρεμβάλετε. ibid. ἁγνισθήσετε) ἁγνισθήσεται. v. 22. τοῦ ἀργ. καὶ τοῦ χρυσ.) transpos. v. 23. ὅσα μὴ διαπορεύεται) ὅσα ἐὰν μὴ διαπορεύηται. ibid. (οὐ) abest. v. 27. ἐκπορευομένων) ἐκπεπορευμένων, ita quoque 28. 36. versibus. ibid. τῆς συναγωγῆς) τῆς deest. v. 28. τὸ τέλος) τέλος. v. 30. ἀπὸ τῶν πεντήκ.) τῶν abest.

32. Καὶ ἐγενήθη ※ τὰ σκῦλα, τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ὃ ἐπρονόμευσαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑβδομήκοντα ※ χιλιάδες" καὶ πεντακισχίλια·

33. καὶ βοῶν, δύο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες·

34. καὶ ὄνων, μία καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες·

35. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν γυναικῶν αἳ οὐκ ἔγνωσαν κοίτην ἀνδρὸς, πᾶσα ψυχὴ, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες.

36. Καὶ ἐγενήθη τὸ ἡμίσευμα ἡ μερὶς τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων, τριακόσιαι ※ χιλιάδες" καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσια,

37. καὶ ἐγένετο τὸ τέλος Κυρίῳ ἀπὸ τῶν προβάτων ἑξακόσιαι ἑβδομήκοντα πέντε·

38. καὶ βόες, ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος ※ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, δύο καὶ ἑβδομήκοντα·

39. καὶ ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι, καὶ τὸ τέλος ※ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, εἷς καὶ ἑξήκοντα·

40. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων, ἓξ καὶ δέκα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν Κυρίῳ δύο καὶ τριάκοντα ψυχαί.

41. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τὸ τέλος (Κυρίῳ) τὸ ἀφαίρεμα τοῦ Θεοῦ Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

42. Ἀπὸ τοῦ ἡμισεύματος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οὓς διεῖλε Μωυσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν,

43. (Καὶ ἐγένετο τὸ ἡμίσευμα τὸ τῆς συναγωγῆς ἀπὸ τῶν προβάτων, τριακόσιαι χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσια·

44. καὶ βόες, ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες·

45. καὶ ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι·

46. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων, ἓξ καὶ δέκα χιλιάδες.)

47. καὶ ἔλαβε Μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἡμισεύματος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ※ κρατούμενον ἓν ἀπὸ τῶν πεντήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λευίταις, τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ.

48. Καὶ προσῆλθον πρὸς Μωυσῆν ÷ πάντες" οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δυνάμεως χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι,

49. καὶ εἶπαν πρὸς Μωυσῆν· οἱ παῖδές σου εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν, καὶ ἡμῶν
οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἷς·

50. καὶ προσενηνόχαμεν τὸ δῶρον Κυρίῳ ἀνὴρ ὃ εὗρε σκεῦος χρυσοῦν, χλιδῶνα καὶ ψέλιον καὶ δακτύλιον καὶ περιδέξιον καὶ ἐμπλόκιον, ἐξιλάσασθαι περὶ ※ ψυχῶν ἡμῶν ἔναντι Κυρίου.

51. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱε-

v. 32. χιλιάδες, καὶ πεντακισχίλια) καὶ πέντε χιλιάδες. v. 33. βοῶν) βόες. v. 34. ὄνων) ὄνοι. v. 35. πᾶσα ψυχὴ) πᾶσαι ψυχαί. v. 36. τριακόσιαι χιλιάδες καὶ) τριακόσιαι καὶ. v. 40. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα, ita quoque 52. versu. v. 41. καθάπερ) καθά. v. 43. τὸ τῆς συναγωγῆς) ἀπὸ τῆς συναγ. ibid. τριακόσιαι χιλιάδες) τριακόσιαι. v. 47. ἓν ἀπὸ) τὸ ἓν ἀπό. v. 49. παρ' ἡμῶν) παρ' ἡμῖν. v. 50. χλιδῶνα) καὶ χλιδῶνα. ibid. ψέλιον) ψέλλιον.

ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν, πᾶν σκεῦος εἰργασμένον·

52. καὶ ἐγένετο πᾶν τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρεμα ὃ ἀφεῖλον Κυρίῳ, ἓξ καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ πεντήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων.

53. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισαὶ ἐπρονόμευσαν ἕκασος ἑαυτῷ.

54. Καὶ ἔλαβε Μωυσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων,
εἰσήνεγ- καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὰ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ
κεν μαρτυρίου, μνημόσυνον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔναντι Κυρίου.

ΚΕΦ. ΛΒʹ. XXXII.

ΚΑΙ κτήνη πλῆθος ἦν τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν, καὶ τοῖς υἱοῖς Γὰδ, πλῆθος πολὺ σφόδρα· καὶ ἴδον τὴν χώραν Ἰαζὴρ, καὶ τὴν χώραν Γαλαάδ, καὶ ἦν ὁ τόπος τόπος κτήνεσι.

2. Καὶ προσελθόντες οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, εἶπαν πρὸς Μωυσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς τοὺς
ἄνδρας ἄρχοντας τῆς συναγωγῆς, λέγοντες·
Ἀταρὼν 3. Ἀταρὼθ καὶ Δαιβὼν, καὶ Ἰαζὴρ,
Ἀμβραὰμ καὶ Ναμρὰ, καὶ Ἐσεβὼν, καὶ Ἐλεάλη,
Βαμὰ καὶ Σεβαμὰ, καὶ Ναβαὺ, καὶ Βαιὰν,

4. τὴν γῆν ἣν παρέδωκε Κύριος ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ, κτηνοτρόφος γῆ ἐςὶ, καὶ τοῖς παισί σου κτήνη ⸗ ὑπάρχει''.

5. Καὶ ἐλέγοσαν· εἰ εὕρομεν χάριν ἐναντίον σου, δοθήτω ἡ γῆ αὕτη τοῖς παισί σου ἐν κατασχέσει, καὶ μὴ διαβιβάσῃς ἡμᾶς τὸν Ἰορδάνην.

6. Καὶ εἶπε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ καὶ τοῖς υἱοῖς Ῥουβήν· οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύσονται εἰς πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθήσεσθε αὐτοῦ;

7. καὶ ἱνατί διαςρέφετε τὰς καρ-
δίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, μὴ διαβῆναι εἰς ἀναβῆ-
τὴν γῆν, ἣν Κύριος δίδωσιν αὐτοῖς; ναι

8. Οὐκ οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέςειλα αὐτοὺς ἐκ Κάδης Βαρνὴ, κατανοῆσαι τὴν γῆν,

9. καὶ ἀνέβησαν ἕως φάραγγα Βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γῆν, καὶ ἀπέςησαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Κύριος.

10. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὤμοσε, λέγων·

11. εἰ ὄψονται οἱ ἄνθρωποι ⸗ οὗτοι'' οἱ ἀναβάντες ἐξ Αἰγύπτου, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ⸗ οἱ ἐπιςάμενοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν'', τὴν γῆν ἣν ὤμοσα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ· οὐ γὰρ συνεπηκολούθησαν ὀπίσω μου,

12. πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ ὁ διακεχωρισμένος, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυὴ, ὅτι συνεπηκολούθησαν ὀπίσω Κυρίου.

13. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ κατερέμβευσεν αὐτοὺς ἐν

CAP. XXXII. v. 1. πολὺ σφόδρα) πολὺ abest. v. 2. πρὸς τοὺς ἄνδρας) πρὸς τοὺς ἄρχοντας. v. 3. Ἀταρὼν) Ἀταρὼθ. ibid. Ἀμβραὰμ) Ναμρά. ib. Βαμὰ) Βαιάν. v. 4. παρέδωκε) παραδέδωκε. ibid. υἱῶν) τῶν υἱῶν. ib. κτηνοτρ. γῆ) transposita. v. 5. ἐλέγοσαν) ἔλεγον. ibid. ἐναντίον σου) ἐνώπιόν σου. ib. τοῖς παισί σου) τοῖς οἰκέταις σου. v. 6. πορεύσονται) πορεύονται. ibid. εἰς πόλεμον) εἰς τὸν πόλ. v. 7. τὰς καρδίας) τὰς διανοίας. ibid. ἀναβῆναι) διαβῆναι. v. 8. οὐκ) οὐχ. v. 9. αὐτοῖς Κύριος) transposita. v. 11. Ἀβραὰμ) τῷ Ἀβραάμ. v. 13. κατερέμβευσεν) κατερόμβευσεν.

τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, ἕως ἂν ἐξαναλωθῇ πᾶσα ἡ γενεὰ, οἱ ποιοῦντες τὰ πονηρὰ ἔναντι Κυρίου.

14. Ἰδοὺ ἀνέστητε ἀντὶ τῶν πατέρων ὑμῶν, σύστρεμμα ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, προσθεῖναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς Κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ·

15. ὅτι ἀποστραφήσεσθε ἀπ' αὐτοῦ, προσθεῖναι ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀνομήσετε εἰς ὅλην τὴν συναγωγὴν ταύτην.

16. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ, καὶ ἔλεγον· ἐπαύλεις προβάτων οἰκοδομήσωμεν ὧδε τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν, καὶ πόλεις ταῖς κατασκευαῖς ἡμῶν,

17. καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προφυλακὴ πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἑαυτῶν τόπον· καὶ κατοικήσει ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν ἐν πόλεσι τετειχισμέναις διὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν.

18. Οὐ μὴ ἀποστραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν, ἕως ἂν καταμερισθῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·

ἑαυτοῖς 19. καὶ οὐκέτι κληρονομήσωμεν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐπέκεινα, ὅτι ἀπέχομεν τοὺς κλήρους ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν ἀνατολαῖς.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Μωυσῆς· ἐὰν ποιήσητε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἐὰν ἐξοπλισθήσεσθε ἔναντι Κυρίου εἰς πόλεμον,

21. καὶ παρελεύσεται ὑμῶν πᾶς ὁπλιστὴς τὸν Ἰορδάνην ἔναντι Κυρίου, ἕως ὡς ἂν ἐκτριβῇ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,

22. καὶ κατακυριευθῇ ἡ γῆ ἔναντι Κυρίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστραφήσεσθε, καὶ ἔσεσθε ἀθῷοι ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀπὸ Ἰσραήλ· καὶ ἔσται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κατασχέσει ἔναντι Κυρίου.

23. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε οὕτως, ἁμαρτήσεσθε ἔναντι Κυρίου, καὶ γνώσεσθε τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν, ὅταν ὑμᾶς καταλάβῃ ÷ τὰ κακά.

24. Καὶ οἰκοδομήσετε ÷ ὑμῖν ἑαυτοῖς πόλεις τῇ ἀποσκευῇ ὑμῶν, καὶ ἐπαύλεις τοῖς κτήνεσιν ὑμῶν, καὶ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν ποιήσετε.

25. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες· οἱ παῖδές σου ποιήσουσι, καθὰ ὁ Κύριος ἡμῶν ἡμῖν ἐντέταλται.

26. Ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν, ※ καὶ αἱ κτήσεις ἡμῶν, καὶ πάντα τὰ κτήνη ἡμῶν (καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν) ἔσονται ※ ἐκεῖ ἐν ταῖς πόλεσι Γαλαάδ·

27. οἱ δὲ παῖδές σου παρελεύσονται πάντες ἐνωπλισμένοι, ἐκτεταγμένοι ἔναντι Κυρίου εἰς τὸν πόλεμον, ὃν τρόπον ὁ κύριος ✕ μου λέγει.

28. Καὶ συνέστησεν αὐτοῖς Μωυσῆς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰησοῦν υἱὸν Ναυὴ, καὶ τοὺς ἄρχοντας πατριῶν τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ·

29. καὶ

V. 13. ἕως ἂν ἐξαναλωθῇ) ἕως ἐξανηλώθη. V. 14. σύστρεμμα) σύντριμμα. V. 16. οἰκοδομήσωμεν) οἰκοδομήσομεν. ibid. κατασκευαῖς) ἀποσκευαῖς. V. 17. προφυλακὴ) προφυλακήν. V. 19. κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς) κληρονομήσομεν ἐν αὐτοῖς. V. 20. ἐξοπλισθήσεσθε) ἐξοπλίσησθε. V. 21. ὁπλιστὴς) ὁπλίτης. ib. ὡς ἂν) ἕως ἄν. V. 22. ἀπὸ Ἰσρ.) καὶ ἀπὸ Ἰσραήλ. V. 25. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ bis. ibid. ἡμῖν ἐντέταλται) ἡμῶν ἐντέλλεται. V. 26. καὶ πάντα τὰ κτ. ἡμῶν, καὶ αἱ γυν. ἡμῶν) transposita.

29. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Μωυσῆς·
ἐὰν διαβῶσιν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ υἱοὶ Γὰδ
μεθ᾽ ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην, πᾶς ἐνωπλισ-
μένος εἰς πόλεμον ἔναντι Κυρίου, καὶ κα-
τακυριεύσητε τῆς γῆς ἀπέναντι ὑμῶν,
καὶ δώσετε αὐτοῖς τὴν γῆν Γαλαὰδ ἐν
κατασχέσει.

30. Ἐὰν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνωπλισμέ-
νοι μεθ᾽ ὑμῶν ÷ εἰς πόλεμον ἔναντι Κυ-
÷ ρίου, καὶ διαβιβάσετε τὴν ἀποσκευὴν αὐ-
÷ τῶν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ τὰ
÷ κτήνη αὐτῶν πρότερα ὑμῶν εἰς γῆν Χα-
÷ ναὰν", καὶ συγκατακληρονομηθήσονται
ἐν ὑμῖν ἐν τῇ γῇ Χαναάν.

31. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν
καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, λέγοντες· ὅσα ὁ Κύριος
αὐτοῦ λέγει τοῖς θεράπουσί σε, οὕτως ποιή-
σωμεν·

32. ἡμεῖς διαβησόμεθα ἔναντι Κυρίου
ἐνωπλισμένοι εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ
δώσετε τὴν κατάσχεσιν ⁂ τῆς κληρονομίας"
ἡμῖν ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

33. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς τοῖς
υἱοῖς Γὰδ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν, καὶ τῷ
ἡμίσει Φυλῆς Μαννασσῆ υἱῶν Ἰωσὴφ,
τὴν βασιλείαν Σηὼν βασιλέως τῶν Ἀ-
μορραίων, καὶ τὴν βασιλείαν Ὢγ βασι-
λέως τῆς Βασὰν, τὴν γῆν καὶ τὰς πό-
λεις σὺν τοῖς ὁρίοις (αὐτῆς), πόλεις
τῆς γῆς κύκλῳ.

34. Καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Γὰδ τὴν
Δαιβὼν, καὶ τὴν Ἀταρὼθ, καὶ τὴν
Ἀροὴρ,

35. καὶ τὴν (γῆν) ⁂ Ἀταρὼθ Σωφὰρ,
καὶ τὴν Ἰαζὴρ, καὶ ὕψωσαν αὐτὰς,

36. καὶ τὴν Ναμρὰ καὶ τὴν Βαιθαρ- Ἀμβρὰν
ρὰ πόλεις ὀχυρὰς καὶ ἐπαύλεις προβά- πόλεις
των.

37. Καὶ οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν ᾠκοδόμησαν
τὴν Ἐσεβὼν, καὶ ⁂ τὴν Ἐλεάλη, καὶ
⁂ τὴν Καριαθαὶμ,

38. καὶ τὴν Ναβὼ καὶ τὴν Βεελμεὼν, Βαμὼ
περικεκυκλωμένας ⁂ ὀνόματι, καὶ τὴν Σεβα- περικε-
μά· καὶ ἐπωνόμασαν κατὰ τὰ ὀνόματα καλυμ-
αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ἃς μένας
ᾠκοδόμησαν.

39. Καὶ ἐπορεύθη υἱὸς Μαχεὶρ υἱοῦ
Μανασσῆ, ÷ εἰς" Γαλαὰδ, καὶ ἔλαβεν
αὐτὴν, καὶ ἀπώλεσε τὸν Ἀμορραῖον τὸν
÷ κατοικοῦντα" ἐν αὐτῇ.

40. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τὴν Γαλαὰδ
τῷ Μαχεὶρ υἱῷ Μαννασσῆ, καὶ κατῴ-
κησεν ἐκεῖ.

41. Καὶ Ἰαεὶρ ὁ τοῦ Μαννασσῆ ἐπο-
ρεύθη, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν,
καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὰς ἐπαύλεις Ἰαείρ.

42. Καὶ Ναβαὺ ἐπορεύθη, καὶ ἔλα-
βε τὴν Καναὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ Καανάθ
ἐπωνόμασεν αὐτὰς Ναβὼθ ἐκ τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΓ΄. XXXIII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ σταθμοὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἐξῆλθον ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν ἐν χειρὶ Μωυσῆ καὶ Ἀαρών.

v. 29. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. v. 30. εἰς πόλ.) εἰς τὸν πόλεμον. v. 31. θεράποντες αὐτοῦ, οὕτως) θεράπουσιν οὕτω. v. 32. ἔναντι Κ. ἐνωπλ.) transposita. ibid. εἰς τὴν γῆν) εἰς γῆν. v. 33. τῶν Ἀμορραίων) τῶν abest. v. 35. (γῆν) abest. ibid. Σωφὰρ) Σοφάρ. v. 36. Ἀμβρὰν) Ναμράμ. ibid. Βαιθαρρὰ) Βαιθαράν. ibid. πόλεις προβάτων) καὶ ἐπαύλεις προβάτ. v. 37. Ἐλεάλη) Ἐλεαλήμ. ibid. Καριαθαὶμ) Καριαθάμ. v. 38. Καὶ τὴν Βαμὼ) h. v. desunt. ibid. περικεκαλυμμένας) περικεκυκλωμένας. v. 39. Μαχεὶρ) Μαχὶρ, ita passim. ibid. εἰς Γαλαὰδ) εἰς abest. v. 41. Ἰαεὶρ) Ἰαΐρ, bis. v. 42. Καναὰθ) Κααθ.

ἐπάρσεις 2. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὰς ἀπάρσεις αὐτῶν καὶ τοὺς σαθμοὺς αὐτῶν διὰ ῥήματος Κυρίȣ· καὶ ἔτοι οἱ σαθμοὶ ※ αὐτῶν, καὶ τῆς πορείας αὐτῶν·

3. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαμεσσῆ τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τȣ͂ μηνὸς τȣ͂ πρώτȣ, τῇ ἐπαύριον τȣ͂ πάσχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ὑψηλῇ ἐναντίον πάντων τῶν Αἰγυπτίων.

4. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτῶν ÷ τοὺς τεθνηκότας πάντας˸ ὅσȣς ἐπάταξε Κύριος, πᾶν πρωτότοκον ∼ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ˸· καὶ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐποίησε τὴν ἐκδίκησιν Κύριος.

5. Ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσσῆ, παρενέβαλον εἰς Σοκχὼθ.

6. Καὶ ἀπάραντες ἐκ Σοκχὼθ, παρενέβαλον εἰς Βουθὰν, ὅ ἐσι μέρος (τι) τῆς ἐρήμου.

7. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βουθὰν, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ σόμα Εἰρὼθ, ὅ ἐσιν ἀπέναντι Βεελσεφὼν, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδώλȣ.

8. Καὶ ἀπῆραν ἀπέναντι Εἰρὼθ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρήμȣ αὐτοὶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Πικρίαις.

9. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Πικριῶν, καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ· καὶ ἐν Αἰλεὶμ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων (ὑδάτων) καὶ ἑβδομήκοντα σελέχη φοινίκων, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ ÷ παρὰ τὸ ὕδωρ˸.

10. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αἰλεὶμ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν.

11. Καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν.

12. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμȣ Σὶν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ῥαφακά. Ῥαφακάν.

13. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαφακὰ, καὶ παρενέβαλον ἐν Αἰλȣ͂ς.

14. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αἰλȣ͂ς, καὶ παρενέβαλον ἐν Ῥαφιδεὶν· καὶ ȣ̓κ ἦν ἐκεῖ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν.

15. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαφιδεὶν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Σινᾶ.

16. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμȣ Σινᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας.

17. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀσηρώθ.

18. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀσηρὼθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ῥαθαμᾶ.

19. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥαθαμᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ῥεμμὼν Φαρές.

20. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥεμμὼν Φαρὲς, καὶ παρενέβαλον ἐν Λεβωνᾶ.

21. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Λεβωνᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ῥεσσᾶ.

22. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ῥεσσᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακελλάθ.

23. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακελλὰθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀρσαφάρ.

24. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀρσαφὰρ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ Χαραδάθ. ἐκ Σαρσαφὰρ

25. Καὶ

CAP. XXXIII. v. 2. ἐπάρσεις) ἀπάρσεις. ibid. ἔτοι οἱ σαθμοὶ) οἱ abest. v. 3. Καὶ ἀπῆραν) καὶ deest. v. 4. ὅσους) ὅς. v. 5. Ἀπαρ. δὲ) Καὶ ἀπάραντες. v. 7. ἐπὶ σόμα) ἐπὶ τὸ σόμα. ibid. Βεελσεφὼν) Βεελσεπφών. v. 9. Αἰλείμ) Αἰλίμ, passim. ibid. (ὑδάτων) abest. v. 11. ἐν τῇ ἐρήμῳ) εἰς τὴν ἔρημον Σίν. v. 12. ἐρήμȣ) addit Σίν. ibid. εἰς Ῥαφακὰν) εἰς Ῥαφακά. v. 14. Ῥαφιδεὶν) Ῥαφιδίν, passim. v. 15. τῇ Σινᾶ) Σινᾶ. v. 19. Ῥεμμὼν) Ῥεμμών, passim. v. 20. ἐν Λεβωνᾶ) εἰς Λεβ. v. 21. Ῥεσσᾶ) Ῥεσσάν, passim. v. 22. Μακελλὰθ) Μακελλάθ, passim. v. 23. ἐν Ἀρσαφὰρ) εἰς Σαφάρ. v. 24. Σαρσαφὰρ) Σαφάρ. ibid. ἐπὶ) εἰς.

25. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Χαραδὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακηλὰθ.

26. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακηλὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Καταάθ.

27. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Καταὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Θαραάθ.

28. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Θαραὰθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μαθεκκά.

29. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαθεκκὰ, καὶ παρενέβαλον εἰς * Ἀσεμωνᾶ. *Ἀσελμωνᾶ

30. Καὶ ἀπῆραν ἐκ * Ἀσεμωνᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μασουρούθ.

31. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μασουρούθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Βανικάν.

32. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βανικὰν, καὶ παρενέβαλον εἰς ὄρος Γαδγαδ.

33. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τοῦ ὄρους Γαδγαδ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἰεταβαθάν.

34. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἰεταβαθὰν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἐβρωνά.

35. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἐβρωνὰ, καὶ παρενέβαλον εἰς Γεσιὼν Γάβερ.

36. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γεσιὼν Γάβερ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν ÷ καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου Σὶν, καὶ παρενέβαλον εἰς τὴν ἔρημον Φαράν· αὕτη ἐστὶ Καδης.

37. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Καδης, καὶ παρενέβαλον εἰς Ὢρ τὸ ὄρος πλησίον γῆς Ἐδώμ.

38. Καὶ ἀνέβη Ἀαρὼν ὁ ἱερεὺς, (πλησίον τοῦ ὄρος) ※ εἰς Ὢρ τὸ ὄρος διὰ προστάγματος Κυρίου, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ μιᾷ τοῦ μηνός.

39. Καὶ Ἀαρὼν ἦν τριῶν καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἀπέθνησκεν ἐν Ὢρ τῷ ὄρει.

40. Καὶ ἀκούσας ὁ Χαναανὶς βασιλεὺς Ἀρὰδ, καὶ οὗτος κατῴκει ※ ἐν τῷ νότῳ ἐν γῇ Χαναὰν, ὅτε εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

41. Καὶ ἀπῆραν, ἐξ Ὢρ τοῦ ὄρους, καὶ παρενέβαλον ἐν Σελμωνᾷ.

42. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Σελμωνᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Φινών. Φινὼ

43. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Φινὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν Ὠβώθ. Φινὼ

44. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ὠβὼθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαῒ, ἐν τῷ πέραν ἐπὶ τῶν ὁρίων Μωάβ.

45. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γαῒ, καὶ παρενέβαλον εἰς Δαιβὼν Γάδ.

46. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Δαιβὼν Γὰδ, καὶ παρενέβαλον εἰς Γελμὼν Δεβλαθαίμ.

47. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γελμὼν Δεβλαθαὶμ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀβαρεὶμ, ἀπέναντι Ναβαῦ.

48. Καὶ ἀπῆραν ἀπὸ ὀρέων Ἀβαρεὶμ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωὰβ, ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ.

49. Καὶ παρενέβαλον παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἀναμέσον Αἰσιμὼθ, ἕως Βελσαττὶμ κατὰ δυσμὰς Μωάβ.

50. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐπὶ δυσμῶν Μωὰβ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχὼ, λέγων

51. λάλ-

v. 27. Θαραὰθ) Ταρὰθ, passim. v. 29. Ἀσελμωνᾶ) Σελμωνᾶ, passim. v. 31. Βανικὰν) Βανικὰ, passim. v. 32. εἰς ὄρος) εἰς τὸ ὄρος. v. 33. Ἰεταβαθὰν) Ἐτεβαθὰ, passim. v. 38. (πλησίον τοῦ ὄρους) v. h. desunt. v. 41. & 42. ἐν) εἰς. v. 46. εἰς) ἐν. v. 47. Ἀβαρεὶμ) Ἀβαρὶμ, passim. v. 49. ἕως Βελσαττὶμ κατὰ) ἕως Βελσοῦ τὸ κατὰ. v. 50. ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου) παρὰ τὸν Ἰορδάνην.

51. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ⋇ ὅτι ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Χανaὰν,

52. καὶ ἀπολεῖτε πάντας τὰς κατοικοῦντας ἐν τῇ γῇ πρὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐξαρεῖτε ⋇ πάσας τὰς σκοπιὰς αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα τὰ χωνευτὰ αὐτῶν ἀπολεῖτε ÷ αὐτὰ˸, καὶ πάσας τὰς στήλας αὐτῶν ἐξαρεῖτε·

53. καὶ ἀπολεῖτε ÷ τοὺς κατοικοῦντας˸ τὴν γῆν, καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ· ὑμῖν γὰρ δέδωκα τὴν γῆν ÷ αὐτῶν˸ ἐν κλήρῳ.

54. Καὶ κατακληρονομήσετε τὴν γῆν ÷ αὐτῶν˸ κληρωτὶ κατὰ φυλὰς ὑμῶν· τοῖς πλείοσι πληθυνεῖτε τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐλάττοσιν ἐλαττώσετε τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν· εἰς ὃ ἂν ἐξέλθῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐκεῖ αὐτοῦ ἔσται ⋇ ὁ κλῆρος κατὰ φυλὰς πατριῶν ὑμῶν κληρονομήσετε.

55. Ἐὰν δὲ μὴ ἀπολέσητε τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅσους ἂν καταλείπητε ἐξ αὐτῶν, σκόλοπες ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ βολίδες ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν, καὶ ἐχθρεύσουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ᾽ ἣν ὑμεῖς κατοικήσετε·

56. καὶ ἔσται καθότι διεγνώκειν ⋇ τοῦ αὐτοὺς ποιῆσαι αὐτοῖς, ποιήσω ὑμῖν.

ΚΕΦ. ΛΔʹ. XXXIV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·
2. ἔντειλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ⋇ ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε εἰς τὴν γῆν Χανaὰν, αὕτη ⋇ ἡ γῆ ἔσται ὑμῖν εἰς κληρονομίαν, γῆ Χανaὰν σὺν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς.

3. Καὶ ἔσται ὑμῖν τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ ἐρήμου Σὶν ἕως ἐχόμενον Ἐδώμ, Βοῤῥᾶ
καὶ ἔσται ὑμῖν τὰ ὅρια πρὸς λίβα, ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης τῆς ἁλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν.

4. Καὶ κυκλώσει ὑμᾶς τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς πρὸς ἀνάβασιν Ἀκραβεὶν, καὶ παρελεύσεται Σεεννὰκ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ πρὸς λίβα Κάδης τοῦ Βαρνὴ, καὶ ἐξελεύσεται εἰς ἔπαυλιν Ἀρὰδ, καὶ παρελεύσεται Ἀσεμωνᾶ. Ἀσελμωνᾶ

5. Καὶ κυκλώσει τὰ ὅρια ἀπὸ * Ἀσεμωνᾶ χείμαῤῥον Αἰγύπτου, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἡ θάλασσα. *Σελμωνᾶ

6. Καὶ τὰ ὅρια τῆς θαλάσσης ἔσται ὑμῖν· θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ, τοῦτο ἔσται ὑμῖν τὸ ὅριον τῆς θαλάσσης.

7. Καὶ τοῦτο ἔσται ὑμῖν τὰ ὅρια πρὸς βοῤῥᾶν· ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης καταμετρήσετε ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὄρος·

8. καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τὸ ὄρος καταμετρήσετε ÷ αὐτοῖς˸, εἰσπορευομένων εἰς Αἰμὰθ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ τὰ ὅρια Σαδαδάκ· καταμετρηθήσεται

9. καὶ

v. 53. ἀπολεῖτε τὰς) ἀπολ. πάντας τὰς. v. 54. γῆν κληρωτὶ) γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ. v. 55. ὅσους ἂν καταλείπητε) οὓς ἐὰν καταλίπητε. v. 56. ποιήσω ὑμῖν) ποιήσω ὑμᾶς. CAP. XXXIV. v. 3. βοῤῥᾶ) λίβα. v. 4. Ἀκραβεὶν) Ἀκραβίν. ibid. Σεεννὰκ) Ἐννάκ. ib. Ἀσελμωνᾶ) Ἀσεμωνᾶ. v. 5. Σελμωνᾶ χείμαῤῥον) Ἀσεμωνᾶ χειμάῤῥουν. v. 6. θάλασσα) ἡ θάλασσα. ibid. τὸ ὅριον) τὰ ὅρια. v. 7. τὸ ὄρος) τὸ ὄρος τὸ ὄρος. v. 8. καταμετρηθήσεται) καταμετρήσετε. ibid. Αἰμὰθ) Ἐμάθ. ib. Σαδαδὰκ) Σαραδάκ.

9. καὶ ἐξελεύσεται τὰ ὅρια Ζεφρωνὰ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτῆ Ἀσερναὶν· τῆτο ἔσαι ὑμῖν ὅρια ἀπὸ βοῤῥᾶ.

10. Καὶ καταμετρήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς τὰ ὅρια ἀνατολῶν ἀπὸ Ἀσερναὶν Σεπφαμά·

Σεπφαμὰρ

11. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἀπὸ Σεπφαμὰ Ἀρβηλὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ πηγὰς, καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ÷ Βηλὰ″, ※ καὶ συγκρέσει ἐπὶ νώτε θαλάσσης Χενερὲθ ἀπὸ ἀνατολῶν·

Σεπφαμὰρ Βηλὰ

12. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτῆ θάλασσα ἡ ἁλυκή· αὕτη ἔσαι ὑμῖν ἡ γῆ καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ.

13. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· αὕτη ἡ γῆ ἣν κατακληρονομήσετε αὐτὴν μετὰ κλήρε, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος δοῦναι ÷ αὐτὴν″ ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς ÷ Μανασσῆ″·

14. ὅτι ἔλαβε φυλὴ υἱῶν Ῥεβὴν ※ κατ᾽ οἴκες πατριῶν αὐτῶν, καὶ φυλὴ υἱῶν Γὰδ κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἀπέλαβον τοὺς κλήρους αὐτῶν·

15. δύο φυλαὶ καὶ ἥμισυ φυλῆς ἔλαβον τοὺς κλήρους αὐτῶν πέραν τῆ Ἰορδάνε κατὰ Ἱεριχὼ ἀπὸ νότε πρὸς ἀνατολάς.

16. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

17. ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν οἳ κληρονομήσεσιν ὑμῖν τὴν γῆν· Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυή.

18. Καὶ ἄρχοντα ἕνα ※ ἄρχοντα ἕνα ἐκ φυλῆς λήψεσθε κατακληρονομῆσαι ÷ ὑμῖν″ τὴν γῆν.

19. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν· τῆς φυλῆς Ἰούδα, Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννή·

20. τῆς φυλῆς ※ υἱῶν Συμεὼν, Σαλαμιὴλ υἱὸς Ἐμιὼδ·

21. τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν, Ἐλδὰδ υἱὸς Χασλών·

22. τῆς φυλῆς ※ υἱῶν Δὰν, ἄρχων Βοκκὶ υἱὸς Ἐγλί· Ἐκλὶ

23. τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ, φυλῆς υἱῶν Μανασσῆ, ἄρχων Ἀνιὴλ υἱὸς Ουφίδ·

24. τῆς φυλῆς υἱῶν Ἐφραὶμ, ἄρχων Καμεὴλ υἱὸς Σαβαθᾶν·

25. τῆς φυλῆς ※ υἱῶν Ζαβελὼν, ἄρχων Ἐλισαφὰν υἱὸς Φαρνάχ·

26. τῆς φυλῆς υἱῶν Ἰσσάχαρ, ἄρχων Φαλτιὴλ υἱὸς Ὀζᾶ·

27. τῆς φυλῆς υἱῶν Ἀσὴρ, ἄρχων Ἀχιὼβ υἱὸς Σελεμί·

28. τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ, ἄρχων Φαδαὴλ υἱὸς Ἀμιώδ.

29. Οὗτοι οἷς ἐνετείλατο Κύριος καταμερίσαι τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐν γῇ Χαναάν. καταμετρῆσαι

ΚΕΦ. ΛΕ΄. XXXV.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐπὶ δυσμῶν Μωὰβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ Ἱεριχὼ, λέγων·

2. σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ δώσου-

v. 9. Ζεφρωνὰ) Δεφρωνά. ibid. Ἀσερναὶν) Ἀρσεναὶν, ita quoque vers. seq. v. 10. ἑαυτοῖς) αὐτοῖς. v. 15. πρὸς ἀνατολὰς) κατ᾽ ἀνατολάς. v. 17. κληρονομήσεσιν) addit ὑμῖν. ibid. υἱὸς Ναυὴ) ὁ τῆ Ναυῆ. v. 20. Ἐμιὼδ) Σεμιώδ. v. 22. Βοκκὶ υἱὸς Ἐκλὶ) Βακχὶρ υἱὸς Ἐγλί. v. 23. Ουφίδ) Σουφί. v. 27 Ἀχιὼβ) Ἀχιώρ. v. 28. Ἀμιὼδ) Ἰαμιούδ. v. 29. οὗτοι οἷς) τούτοις. ibid. καταμετρῆσαι τὰς υἱὰς) καταμερίσαι τοῖς υἱοῖς.

δώσουσι τοῖς Λευίταις ἀπὸ τῶν κλήρων κατασχέσεως αὐτῶν πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ προάστεια τῶν πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσουσι τοῖς Λευίταις·

3. καὶ ἔσονται αἱ πόλεις αὐτοῖς κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφορίσματα αὐτῶν ἔσται τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν ⁜ καὶ τῇ ὑπάρξει αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς τετράποσιν αὐτῶν.

4. Καὶ τὰ συγκυροῦντα τῶν πόλεων, ἃς δώσετε τοῖς Λευίταις, ἀπὸ τείχους τῆς πόλεως καὶ ἔξω διχιλίους πήχεις κύκλῳ·

5. καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πόλεως τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς διχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα δισχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν διχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βοῤῥᾶν διχιλίους πήχεις· καὶ ἡ πόλις μέσον τούτου ἔσται ὑμῖν, καὶ τὰ ὅμορα τῶν πόλεων.

6. Καὶ τὰς πόλεις ἃς δώσετε τοῖς Λευίταις, τὰς ἓξ πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, ἃς δώσετε φεύγειν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ πρὸς ταύταις ⁜ δώσετε τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις·

7. πάσας τὰς πόλεις ἃς δώσετε τοῖς Λευίταις, τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόλεις, ταύτας καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν.

8. Καὶ τὰς πόλεις ἃς δώσετε ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῶν τὰ πολλὰ, πολλὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων, ἐλάττω ἕκαστος κατὰ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἣν κατακληρονομήσουσι, δώσουσιν ἀπὸ τῶν πόλεων ⁜ αὐτοῦ τοῖς Λευίταις.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων·

10. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ⁜ ὅτι ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Χαναὰν,

11. καὶ διαστελεῖτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις· ⁜ πόλεις φυγαδευτήρια ἔσται ὑμῖν, φεύγειν ἐκεῖ τὸν φονευτὴν, ⸓ πᾶς˝ πατάξας ψυχὴν ἀκουσίως·

12. καὶ ἔσονται αἱ πόλεις ὑμῖν φυγαδευτήρια ἀπὸ ἀγχιστεύοντος ⸓ τὸ αἷμα˝, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ ὁ φονεύων ἕως ἂν στῇ ἔναντι τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν.

13. Καὶ αἱ πόλεις ἃς δώσετε, τὰς ἓξ πόλεις, φυγαδευτήρια ἔσονται ὑμῖν.

14. τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν γῇ Χαναάν· ⁜ πόλεις φυγαδεῖον ἔσται.

15. Τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ παροίκῳ τῷ ἐν ὑμῖν, ἔσονται αἱ ✕ ἓξ πόλεις αὗται εἰς φυγαδευτήριον, φεύγειν ἐκεῖ παντὶ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως.

16. Ἐὰν δὲ ἐν σκεύει σιδήρου πατάξῃ αὐτὸν, καὶ τελευτήσῃ, φονευτής ἐστι· θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτής.

17. Ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς, ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, φονευτής ἐστι· θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτής.

18. Ἐὰν

CAP. XXXV. v. 3. αἱ πόλεις αὐτοῖς) transposita. ibid. κτήνεσιν αὐτῶν) adjicit, καὶ πᾶσι τοῖς τετράποσιν αὐτῶν. v. 6. πόλεις ἃς) ἃς deest. ibid. φεύγειν) φυγεῖν. v. 7. πόλεις ἃς) ἃς deest. v. 8. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 11. φεύγειν) φυγεῖν. ibid. πᾶς πατάξας) πᾶς ὁ πατ. v. 12. ἀπὸ ἀγχιστ.) ἀπὸ τοῦ ἀγχ. v. 14. ἐν τῷ πέραν) πέραν. v. 15. φεύγειν) φυγεῖν.

18. Ἐὰν δὲ ἐν σκεύει ξυλίνῳ ἐκ χειρὸς, ἐξ ἧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, φονευτής ἐστι· θανάτῳ ἀποθανεῖ ὁ φονευτής·

19. ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα, οὗτος ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα· ὅταν συναντήσῃ αὐτῷ, οὗτος ἀποκτενεῖ αὐτόν.

20. Ἐὰν δὲ δι᾽ ἔχθραν ὤσῃ αὐτὸν, καὶ ἐπιρρίψῃ ἐπ᾽ αὐτὸν (πᾶν σκεῦος) ἐξ ἐνέδρου, καὶ ἀποθάνῃ,

21. ἢ διὰ μῆνιν ἐπάταξεν αὐτὸν τῇ χειρὶ × αὐτοῦ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω ὁ πατάξας· φονευτής ἐστι, ÷ θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονεύων˙, ὁ
πατάξει ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα ἐν τῷ συναντῆσαι × αὐτὸν αὐτῷ.

22. Ἐὰν δὲ ἐξαπίνης οὐ δι᾽ ἔχθραν ὤσῃ αὐτὸν, ἢ ἐπιρρίψῃ ἐπ᾽ αὐτὸν πᾶν σκεῦος οὐκ ἐξ ἐνέδρου,

23. ἢ × ἐν παντὶ λίθῳ, ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, οὐκ εἰδὼς, καὶ ἐπιπέσῃ ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἦν, οὐδὲ ζητῶν κακοποιῆσαι αὐτὸν,

24. καὶ κρινεῖ ἡ συναγωγὴ ἀναμέσον τοῦ πατάξαντος καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, κατὰ τὰ κρίματα ταῦτα·

25. καὶ ἐξελεῖται ἡ συναγωγὴ τὸν φονεύσαντα ἀπὸ ※ χειρὸς τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ φυγαδευτηρίου αὐτοῦ ἀποκαταστήσει αὐτὸν ἡ συναγωγὴ, οὗ κατέφυγε ※ ἐκεῖ, καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃν ἔχρισεν αὐτὸν τῷ ἔχρισαν
ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ.

26. Ἐὰν δὲ ἐξόδῳ ἐξέλθῃ ὁ φονεύσας τὰ ὅρια τῆς πόλεως ※ τοῦ φυγαδευτηρίου αὐτοῦ, εἰς ἣν κατέφυγεν ἐκεῖ,

27. καὶ εὕρῃ αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτοῦ, καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν φονεύσαντα, οὐκ ἔνοχός ἐστιν·

28. ἐν γὰρ τῇ πόλει τῆς καταφυγῆς αὐτοῦ κατοικείτω ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας· καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἐπαναστραφήσεται ὁ φονεύσας εἰς τὴν γῆν ˙τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ.

29. Καὶ ἔσται ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίματος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν.

30. Πᾶς πατάξας ψυχὴν, διὰ ※ στόματος μαρτύρων φονεύσει τὸν φονεύσαντα· καὶ μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσει ἐπὶ ψυχὴν, ἀποθανεῖν.

31. Καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα ἐπὶ ψυχῆς παρὰ τοῦ φονεύσαντος τοῦ ἐνόχου ὄντος ἀναιρεθῆναι· θανάτῳ γὰρ θανατωθήσεται.

32. ※ Καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα τοῦ φυγεῖν εἰς πόλιν τῶν φυγαδευτηρίων, τοῦ

v. 18. ἀποθανεῖ) θανατούσθω. v. 20. ἐπιρίψῃ) ἐπιῤῥίψῃ, ita quoque 22. versu. v. 21. πατάξει) ἀποκτενεῖ. v. 22. ἐξαπίνης) ἐξάπινα. v. 25. καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ φ. ἀποκαταστήσει αὐτὸν ἡ συναγωγὴ,) καὶ ἀποκαταστήσουσιν αὐτὸν ἡ συναγ. εἰς τὴν πόλιν τοῦ φυγ. αὐτοῦ. v. 28. καταφυγῆς αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 30. φονεύσει) φονεύσεις. v. 31. ἐπὶ ψυχῆς) περὶ ψυχῆς.

πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ÷ ὁ μέγας".

33. Καὶ ἐ μὴ φονοκτονήσητε τὴν γῆν, ἐφ' ἧς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ αἷμα τῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν, καὶ ἐ μὴ ἐξιλασθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῦ αἵματος τῦ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῦ αἵματος τῦ ἐκχέοντος ⨯ αὐτό·

34. καὶ ἐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἐφ' ἧς ⨯ ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκηνῶ ἐπ' αὐτῆς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ κατασκηνῶν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Λϛʹ. XXXVI.

ΚΑΙ προσῆλθον οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῆς υἱῶν Γαλαὰδ υἱῦ Μαχεὶρ υἱῦ Μανασσῆ ἐκ τῆς φυλῆς υἱῶν Ἰωσὴφ, καὶ ἐλάλησαν ἔναντι Μωυσῆ, ÷ καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τῦ ἱερέως", καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων οἴκων πατριῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ,

2. καὶ εἶπαν· τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἐνετείλατο Κύριος ἀποδοῦναι τὴν γῆν τῆς κληρονομίας ἐν κλήρῳ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ τῷ κυρίῳ ⨯ με συνέταξε Κύριος δοῦναι τὴν κληρονομίαν Σαλπαὰδ τῦ ἀδελφῦ ἡμῶν ταῖς θυγατράσιν αὐτῦ.

3. Καὶ ἔσονται ἑνὶ ⨯ τῶν υἱῶν τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ γυναῖκες, καὶ ἀφαιρεθήσεται ὁ κλῆρος αὐτῶν ἐκ τῆς κατασχέσεως τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ προσ- (margin: προσε-)
τεθήσεται εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς φυ- (margin: θήσον-)
λῆς, οἷς ἂν γένωνται γυναῖκες, καὶ ἐκ (margin: ται)
τῦ κλήρου τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται·

4. ἐὰν δὲ γένηται ἡ ἄφεσις τῶν υἱῶν (margin: ἀφαίρε-)
Ἰσραὴλ, καὶ προστεθήσεται ἡ κληρονο- (margin: σις)
μία αὐτῶν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν τῆς φυλῆς, οἷς ἂν γένωνται γυναῖκες, καὶ ἀπὸ τῆς κληρονομίας φυλῆς πατριᾶς ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν.

5. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ διὰ προστάγματος Κυρίυ, λέγων· ὕτως φυλὴ υἱῶν Ἰωσὴφ λέγουσι.

6. Τῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος ταῖς θυγατράσι Σαλπαὰδ, λέγων· ῦ ἀρέσκει ἐναντίον αὐτῶν, ἔστωσαν γυναῖκες, πλὴν ἐκ τῦ δήμυ ⨯ τῆς φυλῆς τῦ πατρὸς αὐτῶν ἔστωσαν γυναῖκες·

7. καὶ ὐχὶ περιστραφήσεται κληρονομία τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ φυλῆς ἐπὶ φυλὴν, ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς φυλῆς τῆς πατριᾶς αὐτῦ προσκολληθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

8. Καὶ πᾶσα θυγάτηρ ἀγχιστεύουσα κληρονομίαν ἐκ τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἑνὶ τῶν ἐκ τῦ δήμυ ⨯ τῆς φυλῆς τῦ πατρὸς αὐτῆς ἔσονται γυναῖκες, ἵνα ἀγχιστεύσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος τὴν κληρονομίαν τὴν πατρικὴν αὐτῦ·

9. καὶ ὐ περιστραφήσεται κλῆρος ἐκ φυλῆς ἐπὶ φυλὴν ἑτέραν, ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῇ

v. 33. ἐφ' ἧς) ἐφ' ἣν. ibid. κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς) κατοικεῖτε. ib. καὶ ὐ μὴ ἐξιλ.) καὶ ὐκ ἐξιλ. v. 34. κατασκηνῶ ἐπ' αὐτῆς) κατασκηνῶ ἐν ὑμῖν. ibid. ὁ κατασκηνῶν) ὁ abest. CAP. XXXVI. v. 1. ἄρχοντες πατριῶν) ἄρχοντες. ibid. Μαχεὶρ) Μαχίρ. v. 3. προστεθήσονται) προστεθήσεται. v. 4. ἀφαίρεσις) ἄφεσις. v. 6. ἀρέσκει) ἀρέσκῃ. v. 7. ὐχὶ) καὶ ὐχί. v. 8. κληρονομίαν υἱῶν) κληρ. ἐκ τῶν φυλῶν υἱῶν. v. 9. καὶ περιστραφήσεται κλῆρος) καὶ ὐ περιστρ. ὁ κλῆρος.

ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτῦ προσκολληθήσονται ⋇ αἱ φυλαὶ, οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

10. Ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, ὅτως ἐποίησαν θυγατέρες Σαλπαάδ.

Μαλαὰ 11. Καὶ ἐγένοντο Μααλὰ, καὶ Θερσὰ, καὶ Αἰγλὰ, καὶ Μελχὰ, καὶ Νέα, θυγατέρες Σαλπαὰδ τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτῶν ⋇ εἰς γυναῖκας

12. ἐκ τῦ δήμυ ⨯ υἱῶν Μανναοσῆ υἱοῦ Ἰωσὴφ ἐγενήθησαν (αὐτοῖς) γυναῖκες, καὶ ἐγενήθη ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τὴν φυλὴν δήμυ τῦ πατρὸς αὐτῶν. υἱῶν

13. Αὗται αἱ ἐντολαὶ ÷ καὶ τὰ δικαιώματα ˮ καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλατο Κύριος ἐν χειρὶ Μωυσῆ ⋇ πρὸς τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐπὶ δυσμῶν Μωὰβ ἐπὶ τῦ Ἰορδάνυ κατὰ Ἰεριχώ.

ΑΡΙΘΜΟΙ.

v. 10. πρὸς Μωυσῆν) Μωυσῆ. ibid. θυγατέρες) θυγατράσι. v. 11. Μαλαὰ καὶ) abest. ibid. Αἰγλὰ) Ἐγλά. ib. Νέα) adjicit καὶ Μαλαά. v. 12. Μανναοσῆ) τῦ Μανασσῆ. ibid. (αὐτοῖς) deest.

ΔΕΥΤΕ-

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΑΙ οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησε Μωυσῆς παντὶ Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς ἀναμέσον Φαρὰν ※ καὶ ἀναμέσον Τοφὸλ, καὶ Λοβὸν, καὶ Αὐλῶν, καὶ καταχρύσεα·

2. ἕνδεκα ἡμερῶν ἐκ Χωρὴβ ὁδὸς ἐπ' ὄρος Σηεὶρ ἕως Κάδης Βαρνή.

3. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐλάλησε Μωυσῆς πρὸς ÷ πάντας" υἱοὺς Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος αὐτῷ ※ πρὸς αὐτοὺς",

4. μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμοῤῥαίων τὸν κατοικήσαντα ἐν Ἐσεβὼν, καὶ τὸν Ὢγ βασιλέα τῆς Βασὰν τὸν κατοικήσαντα ἐν Ἀσαρὼθ καὶ ἐν Ἐδραείν·

5. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν γῇ Μωὰβ, ἤρξατο Μωυσῆς διασαφῆσαι τὸν νόμον τοῦτον, λέγων·

6. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Χωρὴβ, λέγων· ἱκανούσθω ὑμῖν κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ·

7. ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς, καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς ὄρος Ἀμοῤῥαίων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς περιοίκους Ἀραβα, εἰς ὄρος καὶ πεδίον, καὶ πρὸς λίβα, καὶ παραλίαν, γῆν Χαναναίων καὶ Ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου, ποταμοῦ Εὐφράτου.

8. Ἴδετε, παραδέδωκα ἐνώπιον ὑμῶν τὴν γῆν· εἰσελθόντες κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰακὼβ, δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτούς.

9. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων· οὐ δυνήσομαι μόνος φέρειν ὑμᾶς·

10 Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπλήθυνεν ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐστε σήμερον ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει.

11. (Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσθείη ὑμῖν ὡς ἐστὲ χιλιοπλασίως, καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς, καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν·)

12. πῶς δυνήσομαι φέρειν μόνος τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τὴν ὑπόστασιν ὑμῶν καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν;

13. δότε ἑαυτοῖς ἄνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστή-

DEUTERONOMIUM. CAP. I. v. 1. Καὶ οὗτοι) οὗτοι. ibid. τῆς ἐρυθρᾶς) addit θαλάσσης. v. 4. τὸν Σηὼν) Σηών. ibid. τῶν Ἀμοῤῥαίων.) τῶν deest. ibid. Ἐδραείν) Ἐδραΐν. v. 7. Εὐφράτου) ποταμοῦ Εὐφράτου. v. 8. παραδέδωκα) παραδέδωκεν. ibid. εἰσελθόντες) εἰσπορευθέντες. ib. καὶ τῷ Ἰσ. καὶ τῷ Ἰακ.) τῷ utroque loco deest. v. 12. φέρειν μόνος) transposita.

ἐπιςήμονας καὶ συνετοὺς εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ καταςήσω αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς ἡγουμένους ὑμῶν.

14. Καὶ ἀπεκρίθητέ μοι, καὶ εἴπατε· καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ποιῆσαι.

15. Καὶ ἔλαβον × τοὺς ἀρχιφύλους ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιςήμονας καὶ συνετοὺς, καὶ κατέςησα αὐτοὺς ※ ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, καὶ δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς τοῖς κριταῖς ὑμῶν.

16. Καὶ ἐνετειλάμην τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων· διακούετε ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, καὶ κρίνετε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀναμέσον προσηλύτου αὐτοῦ.

17. Οὐκ ἐπιγνώσεσθε πρόσωπον ἐν κρίσει, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κρινεῖς, οὐ μὴ ὑποςείλῃ πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ἐςί· καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν ᾖ σκληρὸν ἀφ' ὑμῶν, ἀνοίσετε αὐτὸ ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἀκούσομαι αὐτό.

18. Καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τοὺς πάντας λόγους, οὓς ποιήσετε.

Σοχὼθ 19. Καὶ ἀπάραντες ἐκ Χωρὴβ, ἐπορεύθημεν πᾶσαν τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν ἐκείνην, ἣν εἴδετε ὁδὸν ὄρους τοῦ Ἀμορραίου, καθότι ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν· καὶ ἤλθομεν ἕως Κάδης Βαρνή.

20. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς· ἤλθατε ἕως ὄρους τοῦ Ἀμορραίου, ὃ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν.

21. Ἴδετε, παραδέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν· ἀναβάντες κληρονομεῖτε, ὃν τρόπον εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμῖν· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ δειλιάσητε.

22. Καὶ προσήλθατέ μοι πάντες ὑμεῖς, καὶ εἴπατε· ἀποςείλωμεν ἄνδρας προτέρους ἡμῶν, καὶ ἐφοδευσάτωσαν ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγειλάτωσαν ἡμῖν ἀπόκρισιν, τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀναβησόμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις εἰς ἃς εἰσπορευσόμεθα εἰς αὐτάς. εἰσπορευόμεθα

23. Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιόν μου τὸ ῥῆμα, καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνδρα ἕνα κατὰ φυλήν.

24. Καὶ ἐπιςραφέντες ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἤλθοσαν ἕως Φάραγγος Βότρυος, καὶ κατεσκόπευσαν αὐτήν.

25. καὶ ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς γῆς, καὶ κατήνεγκαν πρὸς ἡμᾶς, ※ καὶ ἀπέςρεψαν ἡμῖν ῥῆμα, καὶ ἔλεγον· ἀγαθὴ ἡ γῆ, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν.

26. Καὶ οὐκ ἠθελήσατε ἀναβῆναι, ἀλλ' ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν·

27. καὶ διεγογγύσατε ἐν ταῖς σκηναῖς

v. 13. αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς) ἐφ' ὑμῶν. v. 15. δεκαδάρχους) δεκάρχους. v. 16. κρίνετε) κρίνατε. ib. τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ) ἀδελφοῦ. v. 17. ἐπιγνώσεσθε) ἐπιγνώσῃ. ibid. ἢ σκληρὸν) transposita. v. 18. τοὺς πάντας λόγους) π. τοὺς λόγους. v. 19. ἐκ Σοχὼθ) ἐκ Χωρήβ. v. 20. ἕως ὄρους τοῦ) ἕως τοῦ ὄρους τοῦ. ibid. ὃ ὁ Κύρ.) ὃ Κύριος. ib. δίδωσιν ἡμῖν) δίδωσιν ὑμῖν. v. 21. παραδέδωκε) addit ὑμῖν. ibid. κληρονομεῖτε) κληρονομήσατε. v. 22. εἰσπορευόμεθα) εἰσπορευσόμεθα. v. 23. ἐνώπιόν μου) ἐναντίον μου. v. 25. ἔλαβον) ἐλάβοσαν. ibid. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. v. 26. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν. v. 27. διεγογγύσατε) διεγογγύζετε.

ναῖς ὑμῶν, καὶ εἴπατε· διὰ τὸ μισεῖν Κύριον ἡμᾶς, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, παραδοῦναι ἡμᾶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀμοῤῥαίων, ἐξολεθρεῦσαι ἡμᾶς.

28. Ποῦ ἡμεῖς ἀναβαίνομεν; οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπέστησαν τὴν καρδίαν ὑμῶν, λέγοντες· ἔθνος μέγα ÷ καὶ πολὺ" καὶ δυνατώτερον ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τετειχισμέναι ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ καὶ υἱοὺς γιγάντων ἑωράκαμεν ἐκεῖ.

29. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς· μὴ πτήξητε, μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν.

30. Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς συνεκπολεμήσει ÷ αὐτοὺς" μεθ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ
αὐτῶν ※ κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν",

31. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ÷ ταύτῃ", ἣν εἴδετε ὡς ἐτροφοφόρησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, ὡσεὶ τροφοφορήσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἐπορεύθητε ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

32. Καὶ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ οὐκ ἐνεπιστεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν.

33. ὃς πορεύεται πρότερος ὑμῶν ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκλέγεσθαι ὑμῖν τόπον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ νυκτὸς, δεικνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας.

34. Καὶ (ὡς) ἤκουσε Κύριος τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν, καὶ παροξυνθεὶς ὤμοσε, λέγων·

35. εἰ ὄψεταί τις τῶν ἀνδρῶν τούτων, ※ ἡ γενεὰ πονηρὰ αὕτη, τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ÷ ταύτην", ἣν ὤμοσα ※ τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν·

36. πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννὴ, οὗτος ὄψεται αὐτὴν, καὶ τούτῳ δώσω τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐπέβη, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς Κύριον.

37. Καὶ ἐμοὶ ἐθυμώθη Κύριος δι' ὑμᾶς, λέγων· οὐδὲ σὺ οὐ μὴ εἰσέλθῃς ἐκεῖ.

38. Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ ὁ παρεστηκώς σοι, οὗτος εἰσελεύσεται ἐκεῖ· αὐτὸν κατίσχυσον, ὅτι αὐτὸς κατακληροδοτήσει αὐτὴν τῷ Ἰσραήλ.

39. Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ εἴπατε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παιδίον νέον, ὅστις οὐκ οἶδε σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακὸν, οὗτοι εἰσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ τούτοις δώσω αὐτὴν, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν.

40. Καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπεδεύσατε εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν τὴν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

41. Καὶ ἀπεκρίθητε, καὶ εἴπατέ μοι· ἡμάρτομεν ἐναντίον Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν"· ἡμεῖς ἀναβάντες πολεμήσωμεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. Καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ συναθροισθέντες ἀνεβαίνετε εἰς τὸ ὄρος.

42. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μέ· εἶπον αὐτοῖς· οὐκ ἀναβήσεσθε, οὐδὲ μὴ πολεμήσετε, οὐ γάρ εἰμι μεθ' ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ συντριβῆτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

43. Καὶ

v. 27. εἰς τὰς χεῖρας τῶν) εἰς χεῖρας. ibid. ἐξολεθρεῦσαι) ἐξολοθρεῦσαι. v. 30. κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν) h. v. desunt. v. 31. ἣν εἴδετε ὡς ἐτροφοφόρησέ σε) ἣν εἴδετε ὁδὸν ὄρους τοῦ Ἀμοῤῥαίου, ὡς τροφοφορήσει σε. ibid. ὡσεὶ) ὡς εἴτις. ibid. ὁδὸν ἣν) ὁδὸν εἰς ἥν. v. 32. Θεῷ ὑμῶν) Θεῷ ἡμῶν. v. 33. πορεύεται) προπορεύεται. ibid. ἐν αὐτῇ) ἐπ' αὐτῆς. v. 34. (ὡς) deest. ibid. ὑμῶν, παροξ.) ὑμῶν καὶ παροξ. v. 35. γῆν τὴν ἀγαθὴν) τὴν abest. v. 38. κατακληροδοτήσει) κατακληρονομήσει. v. 39. Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ εἴπατε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι) h. v. desiderantur. v. 41. εἴπατέ μοι) μοι deest. ibid. ἐναντίον) ἔναντι. ib. πολεμήσωμεν) πολεμήσομεν.

43. Καὶ ἐλάλησα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου· καὶ παρέβητε τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ παραβιασάμενοι ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος.

44. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἀμοῤῥαῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ κατεδίωξεν ὑμᾶς, ὡσεὶ ποιήσαισαν αἱ μέλισσαι, καὶ ἐτίτρωσκον ὑμᾶς ἀπὸ Σηεὶρ ἕως Ἑρμᾶ.

45. Καὶ καθίσαντες ἐκλαίετε ἔναντι Κυρίου, καὶ οὐκ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς ὑμῶν, οὐδὲ προσέσχεν ὑμῖν·

46. καὶ ἐνεκάθησθε ἐν Κάδης ἡμέρας πολλὰς, ὅσας ⁓ ποτὲ" ἡμέρας ἐνεκάθησθε.

ΚΕΦ. Βʹ. II.

ΚΑΙ ἐπιστραφέντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν θάλασσαν ἐρυθρὰν, ὃν τρόπον ἐλάλησε Κύριος πρός με· καὶ ἐκυκλώσαμεν τὸ ὄρος τὸ Σηεὶρ ἡμέρας πολλάς.

2. Καὶ εἶπε Κύριος πρός με, ✕ λέγων·

3. ἱκανούσθω ὑμῖν κυκλοῦν τὸ ὄρος τοῦτο· ἐπιστράφητε οὖν πρὸς βοῤῥᾶν.

4. Καὶ τῷ λαῷ ἔντειλαι, λέγων· ὑμεῖς παραπορεύεσθε διὰ τῶν ὁρίων τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἡσαῦ, οἳ κατοικοῦσιν ἐν Σηεὶρ, καὶ φοβηθήσονται ὑμᾶς, καὶ εὐλαβηθήσονται σφόδρα.

5. Μὴ συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον· οὐ γὰρ μὴ δώσω ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν οὐδὲ βῆμα ποδὸς, ὅτι ἐν κλήρῳ δέδωκα τοῖς υἱοῖς Ἡσαῦ τὸ ὄρος τὸ Σηείρ.

6. Ἀργυρίου βρώματα ἀγοράσατε ἀπ' αὐτῶν καὶ φάγεσθε, καὶ ὕδωρ ⁓ μέτρῳ" λήψεσθε παρ' αὐτῶν ἀργυρίου καὶ πίεσθε·

7. ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν εὐλόγησέ σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου. Διάγνωθι πῶς διῆλθες τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν ταύτην· ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη Κύριος ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ, οὐκ ἐπεδεήθης ῥήματος.

8. Καὶ παρήλθομεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς Ἡσαῦ, τοὺς κατοικοῦντας ἐν Σηεὶρ, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν Ἄραβα ἀπὸ Αἰλὼν καὶ ἀπὸ Γασιὼν Γάβερ· καὶ ἐπιστραφέντες παρήλθομεν ὁδὸν ἔρημον Μωάβ·

9. Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις, καὶ μὴ συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον· οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ, τοῖς γὰρ υἱοῖς Λὼτ δέδωκα τὴν Ἀροὴρ κληρονομεῖν.

10. Οἱ Ὀμμεὶν τοπρότερον ἐνεκάθην- Ὀομμεὶν
το ἐπ' αὐτῆς, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ
ἰσχυρὸν, ὥσπερ οἱ Ἐνακείμ·

11. Ῥαφαεὶμ λογισθήσονται καὶ οὗτοι,
ὥσπερ οἱ Ἐνακεὶμ, καὶ οἱ Μωαβῖται
ἐπονομάζουσιν αὐτοὺς Ὀμμείν. Ὀμμιεὶν

12. Καὶ ἐν Σηεὶρ ἐνεκάθητο ὁ Χοῤῥαῖος τοπρότερον, καὶ οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ ἐξέτριψαν αὐτοὺς, καὶ ἀπώλεσαν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατῳκίσθησαν

v. 45. ἔναντι Κυρίου) ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. CAP. II. v. 2. πρὸς βοῤῥᾶν) ἐπὶ βοῤῥᾶν. v. 4. σφόδρα) ὑμᾶς σφόδρα. v. 5. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὑμῖν) οὐ γὰρ δῶ ὑμῖν. v. 6. ἀπ' αὐτῶν) παρ' αὐτῶν. v. 7. Θεὸς ὑμῶν) Θεός ἡμῶν. ibid. ταύτην) ἐκείνην. v. 8. Γασιὼν) Γεσιὼν. ibid. ἐπιστραφέντες) ἐπιστρέψαντες. v. 9. δῶ ὑμῖν) δῶ. ibid. αὐτῶν ἐν) αὐτῶν ὑμῖν ἐν. v. 10. Ὀομμεὶν) Ὀμμαὶν, ita passim. ib. τοπρότερον) πρότερον. ib. ἰσχυρὸν) ἰσχύοντες. ib. οἱ Ἐνακεὶμ) καὶ οἱ ἐνακὶμ, ita quoque vers seq. v. 11. Ῥαφαεὶμ) Ῥαφαΐν. ibid. Ὀμμιεὶν) Ὀμμὶν. v. 12. καὶ οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ ἐξ. αὐτοὺς, καὶ ἀπ.) καὶ υἱοὶ Ἡσαῦ ἀπώλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξέτριψαν.

σαν ἀντ᾽ αὐτῶν· ὃν τρόπον ἐποίησεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν κληρονομίας αὐτȣ῀, ἣν ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς.

13. Νῦν οὖν ἀνάστητε ὑμεῖς, καὶ παραπορεύεσθε τὴν Φάραγγα Ζαρέτ· ※ καὶ παρήλθομεν τὴν Φάραγγα Ζαρέτ˅.

14. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς παρεπορεύθημεν ἀπὸ Κάδης Βαρνὴ ἕως ȣ῝ παρήλθομεν τὴν Φάραγγα Ζαρὲτ, τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη, ἕως ȣ῝ διέπεσε πᾶσα ἡ γενεὰ ἀνδρῶν πολεμιστῶν (ἀποθνήσκοντες) ἐκ ※ μέσȣ τῆς παρεμβολῆς, καθότι ὤμοσε Κύριος αὐτοῖς.

15. Καὶ ἡ χεὶρ Κυρίȣ ἦν ἐπ᾽ αὐτοῖς, τȣ῀ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἐκ ※ μέσȣ τῆς παρεμβολῆς, ἕως ȣ῝ διέπεσαν.

16. Καὶ ἐγενήθη ἐπειδὴ ἔπεσαν πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἀποθνήσκοντες ἐκ μέσȣ τȣ῀ λαȣ῀,

17. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς μὲ, λέγων·

18. σὺ παραπορεύῃ σήμερον τὰ ὅρια Μωὰβ τὴν Ἀροὴρ,

19. καὶ προσάξετε ἐγγὺς υἱῶν Ἀμμάν· μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς, καὶ μὴ συνάψητε αὐτοῖς ÷ εἰς πόλεμον˅· ȣ᾽ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν σοι ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ.

20. Γῆ Ῥαφαεὶμ λογισθήσεται· καὶ γὰρ ἐπ᾽ αὐτῆς οἱ Ῥαφαεὶμ κατῴκȣν τὸ πρότερον, καὶ οἱ Ἀμμανῖται ἐπονομάζȣσιν αὐτοὺς Ζομζομμείν.

21. Ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον, ὥσπερ οἱ Ἐνακείμ· καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς Κύριος ἀπὸ προσώπȣ αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτȣ̀ς, καὶ κατῳκίσθησαν ἀντ᾽ αὐτῶν (ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης)·

22. ὥσπερ ἐποίησε τοῖς υἱοῖς Ἡσαῦ τοῖς κατοικȣ῀σιν ἐν Σηείρ, ὃν τρόπον ἐξέτριψε τὸν Χοῤῥαῖον ἀπὸ προσώπȣ αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτοὺς, καὶ κατῳκίσθησαν ἀντ᾽ αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἐξέτριψαν

23. Καὶ οἱ Εὐαῖοι οἱ κατοικȣ῀ντες ἐν Ἀσηρὼθ ἕως Γάζης, καὶ οἱ Καππάδοκες οἱ ἐξελθόντες ἐκ Καππαδοκίας ἐξέτριψαν αὐτοὺς, καὶ κατῳκίσθησαν ἀντ᾽ αὐτῶν.

24. Νῦν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε, καὶ παρέλθατε ὑμεῖς τὴν Φάραγγα Ἀρνῶν. Ἰδοὺ παραδέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σȣ τὸν Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὴν γῆν αὐτȣ῀· ἐνάρχȣ κληρονομεῖν, σύναπτε πρὸς αὐτὸν πόλεμον.

25. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐνάρχȣ δȣ῀ναι τὸν τρόμον σȣ καὶ τὸν φόβον σȣ ἐπὶ πρόσωπον πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ὑποκάτω ※ παντὸς τȣ῀ ȣ᾽ρανȣ῀, οἵτινες ἀκȣ́σαντες τὸ ὄνομά σȣ ταραχθήσονται, καὶ ὠδῖνας ἕξȣσιν ἀπὸ προσώπȣ σȣ.

26. Καὶ ἀπέστειλα πρέσβεις ἐκ τῆς ἐρήμȣ Κεδμὼθ πρὸς Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων·

27. παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σȣ,

ἐν τῇ

v. 12. κληρονομίας) τῆς κληρονομίας. ibid. ἔδωκε) δέδωκε. v. 13. ἀνάστητε) addit καὶ ἀπάρατε. ibid. καὶ παρήλθομεν τὴν Φάραγγα Ζαρέτ) h. v. desiderantur. v. 14. ἡ γενεὰ) γενεά. ibid. Κύριος αὐτοῖς) Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῖς. v. 15. χεὶρ Κυρίȣ) χεὶρ τȣ῀ Θεοῦ. ibid. τȣ῀ ἐξαναλ. αὐτοὺς ἐκ τῆς) ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἐκ μέσου τῆς. v. 18. παραπορεύῃ) παραπορεύσῃ. v. 19. καὶ μὴ) μὴ δὲ. v. 20. Ῥαφαεὶμ) Ῥαφαΐμ, ita passim. ibid. οἱ Ῥαφ. κατῴκουν) transposita. ibid. Ζομζομμείν) Ζοχομμείν. v. 21. ὥσπερ οἱ Ἐνακείμ) ὑμῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐνακείμ. ibid. ἀπὸ προσώπȣ) πρὸ προσώπου. v. 22. ἐποίησε) ἐποίησαν. v. 23. Ἀσηρὼθ) Ἀσηδώθ. v. 24. Νῦν) addit οὖν. ibid. παρέλθατε) παρέλθετε. v. 25. ἐπὶ πρόσωπον) ἐπὶ προσώπου. v. 26. Κεδμὼθ) Κεδαμώθ.

ἐν τῇ ὁδῷ πορεύσομαι, ὐκ ἐκκλινῶ δεξιὰ ὔτε ἀριςερά·

28. Βρώματα ἀργυρίυ ἀποδώσῃ μοι, καὶ φάγομαι, καὶ ὕδωρ ἀργυρίυ ἀποδώσῃ μοι, καὶ πίομαι· πλὴν ὅτι παρελεύσομαι τοῖς ποσί μυ,

29. (καθὼς ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ οἱ κατοικοῦντες (ἐν Σηεὶρ, καὶ οἱ Μωαβῖται οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀροὴρ,) ἕως ἂν παρέλθω τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν.

30. Καὶ ὐκ ἠθέλησε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν παρελθεῖν ἡμᾶς δι᾽ αὐτῦ, ὅτι ἐσκλήρυνε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὸ πνεῦμα αὐτῦ, καὶ κατίσχυσε τὴν καρδίαν αὐτῦ, ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖράς συ ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

31. Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· ἰδοὺ
σοι ἦργμαι παραδοῦναι πρὸ προσώπυ συ τὸν Σηὼν ⁓ βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορῤαῖον″, καὶ τὴν γῆν αὐτῦ, ἔναρξαι κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῦ.

32. Καὶ ἐξῆλθε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν εἰς συνάντησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῦ εἰς πόλεμον εἰς Ἰασσά.

33. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸ προσώπυ ἡμῶν, καὶ ἐπατάξαμεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῦ·

34. καὶ ἐκρατήσαμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλεθρεύσαμεν πᾶσαν πόλιν ἑξῆς, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ὐ κατελείπομεν ζωγρίαν·

35. πλὴν τὰ κτήνη προενομεύσαμεν αὐτοῖς, καὶ τὰ σκῦλα τῶν πόλεων ἐλάβομεν.

36. Ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐςι παρὰ τὸ χεῖλος χειμάῤῥυ Ἀρνῶν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ὖσαν ἐν τῇ φάραγγι, καὶ ἕως ὄρους τῦ Γαλαὰδ, ὐκ ἦν πόλις, ἥτις διέφυγεν ἡμᾶς· τὰς πάσας παρέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν.

37. Πλὴν εἰς γῆν υἱῶν Ἀμμὰν ὐ προσήλθαμεν, πάντα τὰ συγκυροῦντα χειμάῤῥῳ Ἰαβὸκ καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ ὀρεινῇ, καθότι ἐνετείλατο ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

ΚΕΦ. Γʹ. III.

ΚΑΙ ἐπιςραφέντες ἀνέβημεν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν· καὶ ἐξῆλθεν ″Ωγ τῆς
βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάντησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῦ μετ᾽ αὐτῦ εἰς πόλεμον εἰς Ἐδραείν.

2. Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· μὴ φοβηθῇς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς συ παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ ⁓ πᾶσαν″ τὴν γῆν αὐτῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ, ὥσπερ ἐποίησας τῷ Σηὼν βασιλεῖ τῶν Ἀμοῤῥαίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβών.

3. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν (αὐτὸν) καὶ τὸν ″Ωγ βασιλέα τῆς Βασὰν, καὶ πάντα

v. 27. ὔτε) οὐδ᾽. v. 28. ποσί μυ) μυ abest. v. 30. ἠθέλησε) addit Σηών. ibid. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν. v. 31. παραδοῦναι σοι) παραδοῦναι πρὸ προσώπυ σου. ibid. αὐτῦ ἔναρξαι) αὐτοῦ καὶ ἔναρξ. v. 34. ἐξωλεθρ.) ἐξωλοθρεύσαμεν. ibid. κατελείπομεν) κατελίπομεν. v. 35. προενομεύσαμεν αὐτοῖς, καὶ) ἐπρονομεύσαμεν, καὶ. v. 36. Ἀπὸ Ἀροὴρ) Ἐξ Ἀροὴρ. ibid. οὐκ ἦν πόλις) οὐκ ἐγενήθη πόλις. v. 37. εἰς γῆν) ἐγγύς. ibid. προσήλθαμεν) προσήλθομεν. ib. χειμάῤῥῳ) χειμάῤῥου. ib. ἡμῖν Κ. ὁ Θ. ἡμῶν) Κύριος ὁ Θ. ἡμῶν ἡμῖν. CAP. III. v. 1. ὁδὸν τῆς εἰς) ὁδὸν τὴν εἰς. ibid. μετ᾽ αὐτοῦ) abest. ib. Ἐδραείν) Ἐδραΐμ. v. 2. τῷ Σηὼν) Σηών. v. 3. (αὐτὸν) deest.

τὸν λαὸν αὐτῦ καὶ ἐπατάξαμεν αὐτὸν ἕως τῦ μὴ καταλιπεῖν αὐτῦ σπέρμα.

4. Καὶ ἐκρατήσαμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὐκ ἦν πόλις, ἣν ὐκ ἐλάβομεν παρ᾽ αὐτῶν ἑξήκοντα πόλεις, πάντα τὰ περίχωρα Ἀργὸβ βασιλέως Ὢγ ἐν Βασάν,

5. πᾶσαι πόλεις ὀχυραὶ, τείχη ὑψηλὰ, πύλαι καὶ μοχλοὶ, πλὴν τῶν πόλεων τῶν Φερεζαίων τῶν πολλῶν σφόδρα·

6. ἐξωλεθρεύσαμεν αὐτὺς, ὥσπερ ἐποιήσαμεν τὸν Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν, καὶ ἐξωλεθρεύσαμεν πᾶσαν πόλιν ἑξῆς, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ παιδία·

7. καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ τὰ σκῦλα τῶν πόλεων ἐπρονομεύσαμεν ἑαυτοῖς.

8. Καὶ ἐλάβομεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν γῆν ἐκ χειρῶν δύο βασιλέων τῶν Ἀμορραίων, οἳ ~ ἦσαν" πέραν τῦ Ἰορδάνυ ἀπὸ τῦ χειμάῤῥυ Ἀρνῶν ἕως
Ἀερμων Ἀερμών.

Ἀερμὼν 9. (οἱ Φοίνικες ἐπονομάζυσι τὸ Ἀερμὼν Σανιὼρ, καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος ἐπωνόμασεν αὐτὸ Σανείρ).

10. Πᾶσαι πόλεις Μεισὼρ, καὶ πᾶσα Γαλααὰδ, καὶ πᾶσα Βασὰν ἕως
Ἐλχᾶ Σελχᾶ καὶ Ἐδραεὶμ, πόλεις βασιλείας τῦ Ὢγ ἐν τῇ Βασάν·

11. ὅτι πλὴν Ὢγ βασιλεὺς Βασὰν κατελείφθη ἀπὸ τῶν Ῥαφαεὶν· ἰδοὺ ἡ κλίνη αὐτῦ κλίνη σιδηρᾶ, ἰδοὺ αὕτη ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν υἱῶν Ἀμμάν· ἐννέα πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ τεσσάρων πήχεων, τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν πήχει ἀνδρός.

12. Καὶ τὴν γῆν ἐκείνην ἐκληρονομήσαμεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐςι παρὰ τὸ χεῖλος χειμάῤῥυ Ἀρνῶν, καὶ τὸ ἥμισυ τῦ ὄρους Γαλαάδ. Καὶ τὰς πόλεις αὐτῦ ἔδωκα τῷ Ῥυβὴν καὶ τῷ Γάδ·

13. καὶ τὸ κατάλοιπον τῦ Γαλααδ, καὶ πᾶσαν τὴν Βασὰν, βασιλείαν Ὢγ, ἔδωκα τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ, καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον Ἀργὸβ, πᾶσαν τὴν Βασὰν ἐκείνην, γῆ Ῥαφαεὶν λογισθήσεται.

14. Καὶ Ἰαεὶρ υἱὸς Μανασσῆ ἔλαβε πᾶσαν τὴν περίχωρον Ἀργὸβ ἕως τῶν ὁρίων Γαργασεὶ καὶ Μαχαθεὶ· καὶ ὁ Ἰαεὶρ ἐπωνόμασεν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῦ, τὴν Βασὰν Αὐὼθ Ἰαεὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

15. Καὶ τῷ Μαχεὶρ ἔδωκα τὴν Γαλαάδ.

16. Καὶ τῷ Ῥυβὴν καὶ τῷ Γὰδ ἔδωκα ἀπὸ τῆς Γαλαὰδ ἕως χειμάῤῥυ Ἀρνῶν, μέσον τῦ χειμάῤῥυ ὅριον, καὶ ἕως τῦ Ἰαβὸκ· ὁ χειμάῤῥους ὅριον τοῖς υἱοῖς Ἀμμάν.

17. Καὶ ἡ Ἄραβα καὶ ὁ Ἰορδάνης ὅριον (ἀπὸ) Μαχενερὲθ, καὶ ἕως θαλάσσης Ἄραβα, θαλάσσης ἁλυκῆς, ὑπὸ Ἀσηδὼθ τὴν Φασγὰ ἀνατολῶν.

18. Καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων· Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δέδωκεν ὑμῖν

v. 6. ἐξωλεθρ. αὐτὺς) ἐξωλοθρεύσαμεν, bis. ib. γυναῖκας αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 8. Ἀρνῶν ἕως) Ἀρνῶν καὶ ἕως. v. 9. Σανείρ) Σανίρ. v. 10. Μεισὼρ) Μισώρ. ibid. Ἐδραεὶμ) Ἐδραΐμ. v. 11. Ῥαφαεὶν) Ῥαφαΐν, ita passim. v. 13. τὴν περίχωρον) τὴν deest. ibid. τὴν Βασὰν) τὴν deficit. v. 14. Ἰαεὶρ) Ἰαΐρ. ibid. Γαργασεὶ καὶ ὁ Ἰαεὶρ ἐπων. αὐτὸ) Γαργασεὶ καὶ Μαχαθεὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς. ibid. Αὐὼθ Ἰαεὶρ) Θαυὼθ Ἰαΐρ. v. 15. Μαχείρ) Μαχίρ. v. 16. ἔδωκα ἀπὸ) δέδωκα ὑπό. v. 17. (ἀπὸ) deest. ibid. Μαχενερὲθ) Μαχαναρέθ. v. 18. δέδωκεν) ἔδωκεν.

ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην ἐν κλήρῳ· ἐνοπλισάμενοι προπορεύεσθε πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πᾶς δυνατός·

19. πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν, (οἶδα ὅτι πολλὰ τὰ κτήνη ὑμῖν,) κατοικείτωσαν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν·

20. ἕως ἂν καταπαύσῃ Κύριος ⸆ ὁ Θεὸς" τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσουσι καὶ οὗτοι τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐπαναστραφήσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, ἣν ἔδωκα ὑμῖν.

21. Καὶ τῷ Ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων· οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα, ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τούτοις, οὕτως ποιήσει Κύριος (ὁ Θεὸς ἡμῶν) πάσας τὰς βασιλείας ἐφ' ἃς σὺ διαβαίνεις ἐκεῖ.

22. Οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν αὐτὸς πολεμήσει περὶ ὑμῶν.

23. Καὶ ἐδεήθην Κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων·

24. Κύριε Κύριε, σὺ ἤρξω δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου, ⸆ καὶ τὴν δύναμίν σου", καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν, ⸆ καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν"· τίς γὰρ Θεὸς ἐν οὐρανῷ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει καθὰ ἐποίησας σύ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου;

25. Διαβὰς οὖν ὄψομαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην τὴν οὖσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸν Ἀντιλίβανον.

26. Καὶ ὑπερεῖδε Κύριος ἐμὲ ἕνεκεν ὑμῶν, καὶ οὐκ εἰσήκουσέ μου, καὶ εἶπε Κύριος πρός μέ· ἱκανούσθω σοι, μὴ προσθῇς ἔτι λαλῆσαι πρός με τὸν λόγον τοῦτον.

27. Ἀνάβηθι ἐπὶ κορυφὴν τοῦ λελαξευμένου, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατὰ θάλασσαν καὶ βοῤῥᾶν καὶ νότον καὶ ἀνατολάς, καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς σου· ὅτι οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον.

28. Καὶ ἔντειλαι Ἰησοῖ, καὶ ἐνίσχυσον αὐτόν, καὶ παρακάλεσον αὐτόν· ὅτι οὗτος διαβήσεται πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ αὐτὸς κατακληρονομήσει αὐτοῖς τὴν γῆν ἣν ἑώρακας·

29. Καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νάπῃ σύνεγγυς οἴκου Φογώρ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ ῥημάτων διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν.

2. Οὐ προσθήσετε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ'

v. 19. πολλὰ τὰ κτήνη) τὰ abest. v. 20. Θεὸς τοὺς ἀδελφοὺς) Θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφούς. ibid. κατακληρονομήσουσι) κατακληρονομήσωσι. ib. ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ Θ. ἡμῶν, ita quoque vers seq. v. 21. τῷ Ἰησοῦ) τῷ Ἰησοῖ. v. 22. ὁ Θ. ὑμῶν) ὁ Θ. ἡμῶν. v. 24. Κύριε Κύριε σὺ ἤρξω) Κύριε Θεὲ σὺ ἤρξω. ibid. τίς γὰρ Θεὸς ἐν οὐρ.) τίς γάρ ἐστι Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ. v. 27. ἐπὶ κορ.) ἐπὶ τὴν κορυφήν. ibid. ἀνάβλεψον) ἀναβλέψας. ib. ὀφθαλμοῖς κατὰ) ὀφθ. σου κατά. ib. νότον) λίβα. v. 28. ἐνίσχυσον) καθίσχυσον. ibid. καὶ αὐτὸς κατακλ.) καὶ οὗτος κατακλ. ib. αὐτοῖς τὴν) αὐτοῖς πᾶσαι τὴν.
CAP. IV. v. 1. ῥημάτων) κριμάτων. ibid. ζῆτε) addit καὶ πολυπλασιασθῆτε.

ἀπ' αὐτοῦ, Φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν ⁓ σήμερον".

3. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τῷ ΒεελΦεγὼρ, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω ΒεελΦεγὼρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐξ ὑμῶν·

4. ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον.

5. Ἴδετε, δέδειχα ὑμῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις, καθὰ ἐνετείλατό μοι Κύριος ὁ Θεός μου, ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ, κληρονομεῖν αὐτήν.

6. Καὶ Φυλάξεσθε, καὶ ποιήσετε· ὅτι αὕτη ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σύνεσις ὑμῶν ἐναντίον ⁓ πάντων" τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἂν ἀκούσωσι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ ἐροῦσιν· ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο.

7. Ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἐστιν (ἐν) αὐτῷ Θεὸς ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα;

8. καὶ ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἐστιν (ἐν) αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια, κατὰ πάντα τὸν νόμον τοῦτον, ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον;

9. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ Φύλαξον τὴν ψυχήν σου σφόδρα, μὴ ἐπιλάθῃ ⁓ πάντας" τοὺς λόγους, οὓς ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ἀποστήτωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου· καὶ συμβιβάσεις τοὺς υἱούς σου καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου,

10. ἡμέραν ἣν ἔστητε ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἐν Χωρὴβ ⁓ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας", ὅτε εἶπε Κύριος πρός με· ἐκκλησίασον πρός με τὸν λαὸν, καὶ ἀκουσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅπως μάθωσι Φοβεῖσθαί με πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν διδάξουσι.

11. Καὶ προσήλθετε, καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος· καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ ἕως ⁜ καρδίας τοῦ οὐρανοῦ, σκότος, γνόφος, θύελλα.

12. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς (ἐν τῷ ὄρει) ἐκ μέσου τοῦ πυρός· Φωνὴν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε, ἀλλ' ἢ Φωνήν·

13. καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν, τὰ δέκα ῥήματα, καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας.

14. Καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο Κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις, ποιεῖν ὑμᾶς αὐτὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

15. Καὶ Φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, (ὅτι οὐκ εἴδετε ⁜ πᾶν ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρὴβ ⁓ ἐν τῷ ὄρει" ἐκ μέσου τοῦ πυρός)·

16. μή ⁜ ποτε ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε

v. 2. Φυλάσσεσθαι) Φυλάσσεσθε. ibid. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν, ita quoque vers. seq. v. 5. Κύριος ὁ Θεός μου) Κύριος. ibid. οὕτως ὑμᾶς ἐν τῇ γῇ εἰς ἣν εἰσπ.) οὕτως ἐν τῇ γῇ εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορ. v. 7. (ἐν) deest. ibid. οἷς ἂν) οἷς ἐάν. v. 8. (ἐν) deest. v. 10. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν. ibid. ὅτε εἶπε) ὅτι εἶπε. ib. ὅσας) ἃς. v. 12. (ἐν τῷ ὄρει) deficit. ibid. ῥημάτων ὑμεῖς) ῥημάτων ἣν ὑμεῖς.

σητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν εἰκόνα, ὁμοίωμα ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ,

17. ὁμοίωμα παντὸς κτήνους τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ὀρνέου πτερωτοῦ, ὃ πέταται ὑπὸ τὸν οὐρανὸν,

18. ὁμοίωμα παντὸς ἑρπετοῦ, ÷ ὃ ἕρπει ˮ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ÷ ἐστὶν ˮ ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς·

19. καὶ μή ※ ποτε ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας ÷ καὶ ˮ πάντα τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ, πλανηθεὶς προσκυνήσῃς αὐτοῖς καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, ἃ ἀπένειμε Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι ~ τοῖς ˮ ὑποκάτω ※ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ.

20. Ὑμᾶς δὲ ἔλαβε Κύριος ÷ ὁ Θεὸς ˮ, καὶ ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς, ἐξ Αἰγύπτου, εἶναι αὐτῷ λαὸν ἔγκληρον, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

21. Καὶ Κύριος ἐθυμώθη μοι περὶ τῶν λεγομένων ὑφ' ὑμῶν, καὶ ὤμοσεν ἵνα μὴ διαβῶ τὸν Ἰορδάνην (τοῦτον), καὶ ἵνα μὴ εἰσέλθω εἰς τὴν γῆν ※ τὴν ἀγαθὴν, ἣν Κύριος ὁ Θεός ※ σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ.

22. Ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ οὐ διαβαίνω τὸν Ἰορδάνην ÷ τοῦτον ˮ· ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε, καὶ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην.

ὑμεῖς 23. Προσέχετε ὑμῖν, μή ※ ποτε ἐπιλάθησθε τὴν διαθήκην Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ἣν διέθετο πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων ὧν συνέταξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου.

24. ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, Θεὸς ζηλωτής.

25. Ἐὰν δὲ γεννήσῃς υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν ÷ σου ˮ, καὶ χρονίσητε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντὸς, καὶ ποιήσητε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, παροργίσαι αὐτὸν,

26. διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε ※ τάχυ ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν· οὐχὶ πολυχρονιεῖτε ἡμέρας ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ ἐκτριβῇ ἐκτριβήσεσθε.

27. Καὶ διασπερεῖ Κύριος ὑμᾶς ἐν ÷ πᾶσι ˮ τοῖς ἔθνεσι, καὶ καταλειφθήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν (πᾶσι) τοῖς ὀλίγῳ ἔθνεσιν, εἰς οὓς εἰσάξει Κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ·

28. καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ οὐκ ὄψονται, οὐδὲ μὴ ἀκούσωσιν, οὐδὲ μὴ φάγωσιν, οὐδὲ μὴ ὀσφρανθῶσι.

29. Καὶ ἐκζητήσετε ἐκεῖ Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ εὑρήσετε αὐτὸν, ὅταν ἐκζητήσετε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου ἐν τῇ ὑμῶν θλίψει σου.

30. Καὶ εὑρήσουσί σε πάντες οἱ λόγοι οὗτοι ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπι-

στρα-

v. 16. ὑμῖν αὐτοῖς) ὑμῖν ἑαυτοῖς. ibid. καὶ θηλυκοῦ) ἢ θηλυκοῦ. v. 20. Κύριος ὁ Θεὸς) Κύριος abest. ibid. ἐξήγαγεν ὑμᾶς) addit ἐκ γῆς Αἰγύπτου. v. 21. Κύριος ἐθυμ.) Κύριος ὁ Θεὸς ἐθυμώθη. ibid. ὁ Θεὸς) addit σου. v. 23. προσέχετε ὑμεῖς) προσέχετε ὑμῖν. ibid. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν. ib. πρὸς ὑμᾶς) addit καὶ ἀνομήσητε. ib. ὑμῖν αὐτοῖς) ὑμῖν ἑαυτοῖς. v. 25. ἔναντι) ἐνώπιον. v. 26. κληρονομῆσαι αὐτήν) αὐτὴν deest. v. 27. ὀλίγῳ) ὀλίγοι. v. 28. οὐδὲ μὴ) οὔτε μὴ, ter h. v. v. 29. καὶ ἐκζητήσετε) καὶ ζητήσετε. ib. καρδίας ὑμῶν) καρδίας σου. v. 30. ἐπ' ἐσχάτου) ἐπ' ἐσχάτῳ.

στραφήσῃ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ.

31. ὅτι Θεὸς οἰκτίρμων Κύριος ὁ Θεός σου, οὐκ ἐγκαταλείψει σε, οὐδὲ μὴ ἐκτρίψει σε, οὐκ ἐπιλήσεται τὴν διαθήκην τῶν πατέρων σου, ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς.

32. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας προτέρας, τὰς γενομένας προτέρας σου, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, εἰ ἤκουσται τοιοῦτο·

33. εἰ ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν Θεοῦ ⁒ ζῶντος" λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας·

34. ἢ εἰ ἐπείρασεν ὁ Θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος ἐκ μέσου ἔθνους ἐν πειρασμῷ, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι, καὶ ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐνώπιόν σου βλέποντος·

35. ὥστε εἰδέναι σε, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸς Θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

36. Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀκουστήν σοι ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔδειξέ σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἤκουσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός·

37. διὰ τὸ ἀγαπῆσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ Αἰγύπτου,

38. ἐξολεθρεῦσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερά σου πρὸ προσώπου σου, εἰσαγαγεῖν σε, δοῦναί σοι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομεῖν, καθὼς ἔχεις σήμερον.

39. Καὶ γνώσῃ σήμερον, καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ διανοίᾳ, ὅτι Κύριος ⁒ ὁ Θεός σου" οὗτος Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι ⁒ πλὴν αὐτοῦ"·

40. καὶ φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σὲ, ὅπως μακροχρόνιοι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας.

41. Τότε ἀφώρισε Μωυσῆς τρεῖς πόλεις πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου,

42. φεύγειν ἐκεῖ τὸν φονευτὴν, ὃς ἂν φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδὼς, καὶ οὗτος οὐ μισῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ καταφεύξηται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται·

43. τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τὴν Ῥαμμὼθ ἐν Γαλαὰδ τῷ Γαδδὶ, καὶ τὴν Γαυλὼν ἐν Βασὰν τῷ Μανασσῇ.

44. Οὗτος

v. 30. ἐπὶ Κύριον) πρὸς Κύριον. v. 31. ὤμοσεν αὐτοῖς) addit Κύριος. v. 32. τὸν ἄνθρωπον) τὸν abest. ibid. ἕως ἄκρου) ἕως τοῦ ἄκρου. ib. μέγα τοῦτο) addit εἰ ἤκουσται τοιοῦτο. v. 34. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν. v. 35. εἰδέναι) εἰδῆσαι. ibid. αὐτὸς Θεός ἐστι) οὗτος Θεός ἐστι. ib. οὐκ ἔστιν ἄλλος) οὐκ ἔστιν ἔτι. v. 36. ἀκουστήν σοι ἐποίησε τὴν φωνὴν) ἀκουστὴ ἐγένετο ἡ φωνὴ. v. 38. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. v. 40. καὶ φυλάξῃ τὰ δικ. αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντ. αὐτοῦ, ὅσας) καὶ φυλάξεσθε τὰς ἐντ. αὐτοῦ, καὶ τὰ δικ. αὐτοῦ, ὅσα. ibid. μακροχρόνιοι) μακροήμεροι. v. 42. φεύγειν) φυγεῖν. ibid. ἐχθὲς καὶ τρίτης) χθὲς καὶ τῆς τρίτης. ib. καταφεύξηται) καταφεύξεται. v. 43. τὴν Ῥαμμὼθ ἐν Γαλαὰδ) τὴν Ῥαμὼθ ἐν Γαλαάδ.

44. Οὗτος ὁ νόμος, ὃν παρέθετο Μωυσῆς ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ·

45. ταῦτα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐλάλησε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ÷ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

46. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐν φάραγγι, ἐγγὺς οἴκου Φογώρ, ἐν γῇ Σηὼν βασιλέως τῶν Ἀμοῤῥαίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβών, ὃν ἐπάταξε Μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

47. Καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν Ὢγ βασιλέως τῆς Βασάν, δύο βασιλέων τῶν Ἀμοῤῥαίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου,

48. ἀπὸ Ἀροήρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάῤῥου Ἀρνῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Σηών, ὅ ἐστιν Ἀερμών,

49. πᾶσαν τὴν Ἀραβὰ (ὅ ἐστιν) πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου ἀπὸ ※ καὶ ἕως θαλάσσης τῶν δυσμῶν ἡλίου˅ ὑπὸ Ἀσηδὼθ τὴν λαξευτήν.

ΚΕΦ. Ε΄. V.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Μωυσῆς πάντα Ἰσραήλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄκουε Ἰσραὴλ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ μαθήσεσθε αὐτά, καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν αὐτά.

2. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν διέθετο πρὸς ἡμᾶς διαθήκην ἐν Χωρήβ·

3. οὐχὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν διέθετο Κύριος τὴν διαθήκην ταύτην, ἀλλ᾽ ἢ πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς ὧδε πάντες ζῶντες ※ ἡμεῖς σήμερον.

4. Πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός,

5. (κἀγὼ εἱστήκειν ἀναμέσον Κυρίου καὶ ※ ἀναμέσον ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀναγγεῖλαι ὑμῖν τὰ ῥήματα Κυρίου, ὅτι ἐφοβήθητε ἀπὸ προσώπου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος,) λέγων· ἐνώπιον

6. ἐγὼ ÷ εἰμι˅ Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

7. Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

8. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυπτὸν, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω τῆς γῆς·

9. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσεις αὐτοῖς· ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτής, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίαν πατέρων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτην ἁμαρτίας καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με,

10. καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου.

v. 45. ἐν τῇ ἐρήμῳ) h. v. desunt. v. 49. (ὅ ἐστιν) deest. ibid. ἀπὸ Ἀσηδ.) ὑπὸ Ἀσηδώθ. CAP. V. v. 2. Θεὸς ἡμῶν) Θεὸς ὑμῶν. ibid. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς, ita & vers. seq. v. 3. ἡμῶν διέθετο τὴν) ὑμῶν διέθετο Κύριος τὴν. ibid. ἡμεῖς) ὑμεῖς. v. 4. πρὸς ὑμᾶς) addit ἐν τῷ ὄρει. v. 5. ἐνώπιον Κυρίου) τὰ ῥήματα Κυρίου. v. 6. ὅστις ἐξήγαγόν σε) ὁ ἐξαγαγών σε. v. 7. πλὴν ἐμοῦ) πρὸ προσώπου μου. v. 8. γλυπτὸν) εἴδωλον. ibid. ἐν τῷ ὕδατι) ἐν τοῖς ὕδασιν. v. 9. καὶ οὐ λατρεύσεις) οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς.

11. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

12. Φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἁγιάζειν αὐτὴν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου·

13. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου,

14. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτός σου ὁ παροικῶν ἐν σοὶ, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὥσπερ καὶ σύ·

15. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ· διὰ τοῦτο συνέταξέ
σε σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ὥστε φυλάξεσθαί σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, ÷ καὶ ἁγιάζειν αὐτήν".

16. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

17. Οὐ φονεύσεις.

18. Οὐ μοιχεύσεις.

19. Οὐ κλέψεις.

20. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

21. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὐδὲ τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὐδὲ τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, ÷ οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ", οὔτε πάντα ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί.

22. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἐλάλησε Κύριος πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός· σκότος, γνόφος, ÷ θύελλα", φωνὴ μεγάλη, καὶ οὐ προσέθηκε· καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας, καὶ ἔδωκεν ἐμοί.

23. Καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τὴν φωνὴν ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ, καὶ προσήλθετε πρός με πάντες οἱ ἡγούμενοι τῶν φυλῶν ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν,

24. καὶ ἐλέγετε· ἰδοὺ ἔδειξεν ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτοῦ ※ καὶ τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἐκ μέσου τοῦ πυρός· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἴδομεν, ὅτι λαλήσει ὁ Θεὸς πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ζήσεται.

25. Καὶ νῦν μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι ἐξαναλώσει ἡμᾶς τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο, ἐὰν προσθῶμεν ἀκοῦσαι ἡμεῖς τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἔτι, καὶ ἀποθανούμεθα.

26. Τίς γὰρ ※ πᾶσα σὰρξ ἥτις ἤκουσε φωνὴν Θεοῦ ζῶντος, λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, ὡς ἡμεῖς, καὶ ζήσεται;

27. Πρόσελθε σὺ, καὶ ἄκουσον ※ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν

v. 11. Κύριος τὸν) Κύριος ὁ Θεός σου τὸν. v. 14. ὁ προσήλυτος) ὁ deest. ibid. παιδίσκη σου) adjicit καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου. v. 15. συνέταξέ σε) συνέταξέ σοι. ibid. φυλάξεσθαί σε) φυλάσσεσθαι. v. 21. οὐδὲ) οὔτε, quinquies. v. 22. Τὰ ῥήματα ταῦτα) transposita. ibid. ἔδωκεν ἐμοὶ) ἔδωκέ μοι. v. 25. προσθῶμεν ἀκοῦσαι ἡμεῖς) προσθώμεθα ἡμεῖς ἀκοῦσαι. v. 27. ἄκουσον ὅσα ἐάν) ἄκουσον πάντα ὅσα ἄν.

μῶν πρός σε, καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἐὰν λαλήσῃ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸς σὲ, καὶ ἀκουσόμεθα, καὶ ποιήσομεν.

28. Καὶ ἤκουσε Κύριος τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λαλούντων πρὸς μὲ, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μέ· ἤκουσα τὴν φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅσα ἐλάλησαν πρὸς σέ· ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν.

29. Τίς δώσει εἶναι οὕτως τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὥστε φοβεῖσθαί με καὶ φυλάσσειν ※ πάσας τὰς ἐντολάς μου πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα εὖ ᾖ αὐτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι' αἰῶνος;

30. Βάδισον, εἶπον αὐτοῖς· ἀποστράφητε ὑμεῖς εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν.

31. Σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι μετ' ἐμοῦ, καὶ λαλήσω πρὸς σὲ ※ πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα διδάξεις αὐτούς· καὶ ποιείτωσαν ἐν τῇ γῇ, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς ἐν κλήρῳ.

32. Καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου· οὐκ ἐκκλινεῖς εἰς δεξιὰ, οὐδὲ εἰς ἀριστερά·

33. κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἣν ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεός σου σοὶ, πορεύεσθε, ὅπως καταπαύσῃ σε, καὶ εὖ σοι ᾖ, καὶ μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἣν κληρονομήσετε.

ΚΕΦ. ϛ΄. VI.

ΚΑΙ αὗται αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν διδάξαι ὑμᾶς, ποιεῖν ⁓ οὕτως" ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

2. ἵνα φοβῆσθε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, φυλάσσεσθαι πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι ⁓ σήμερον", σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, πάσας ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ἵνα μακροημερεύσητε.

3. Καὶ ἄκουσον Ἰσραὴλ, καὶ φύλαξαι ποιεῖν, ὅπως εὖ ᾖ σοι, καὶ ἵνα πληθυνθῆτε σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ⁓ δοῦναι" σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

4. ⁓ Καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ⁓ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων ⁓ αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου"· ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ⁓ ἐστι".

5. καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου.

6. Καὶ ἔσαι τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ⁓ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου"·

v. 27. πρός σε, καὶ σὺ λαλήσεις) πρός σε deest. ibid. ὅσα ἐὰν λαλήσῃ) ὅσα ἂν λαλήσει. v. 29. οὕτως) οὕτω. ibid. φυλάσσειν) φυλάσσεσθαι. v. 31. ποιείτωσαν) addit οὕτως. v. 32. ἐκκλινεῖς δεξιὰ) ἐκκλινεῖτε εἰς δεξιά. v. 33. ἐνετείλατο) addit σοι. ibid. σου σοὶ, πορεύεσθε, ὅπως) σου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὅπως. CAP. VI. v. 1. ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ Θεὸς ἡμῶν. ibid. εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς) transposita. ib. κληρονομῆσαι) addit αὐτήν. v. 2. φυλάσσεσθαι) φυλάσσεσθε. ibid. πάσας ἡμέρας) πάσας τὰς ἡμέρας. v. 3. φύλαξαι) φύλαξον. ibid. εὖ ᾖ σοι) εὖ σοι ᾖ. v. 5. καρδίας) διανοίας.

7. καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοὺς υἱούς σου, καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ ἀνιστάμενος·

8. καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου·

9. καὶ γράψεις αὐτὰ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν.

10. Καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, τῷ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλάς, ἃς οὐκ ᾠκοδόμησας,

11. οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, ἃς οὐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφύτευσας, καὶ φαγὼν καὶ ἐμπλησθείς,

12. πρόσεχε σεαυτῷ μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάθῃ Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ σου", τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

13. Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, ÷ καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ", καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ.

14. Οὐ μὴ πορεύσεσθε ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν·

15. ὅτι Θεὸς ζηλωτὴς Κύριος ὁ Θεός σου ἐν σοί· μή × ποτε ὀργισθεὶς θυμωθῇ Κύριος ὁ Θεός σου × ἐν σοί, καὶ ἐξολεθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

16. Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ὃν τρόπον ἐξεπειράσασθε ἐν τῷ πειρασμῷ.

17. Φυλάσσων φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐνετείλατό σοι·

18. καὶ ποιήσεις τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ σου", ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ εἰσέλθῃς, καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, ἣν ὤμοσε Κύριος (δοῦναι) τοῖς πατράσιν ὑμῶν,

19. ἐκδιῶξαι πάντας τοὺς ἐχθρούς σου πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε ※ Κύριος.

20. Καὶ ἔσται ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου αὔριον, λέγων· τίνα ἐστὶ τὰ μαρτύρια, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑμῖν;

21. καὶ ἐρεῖς τῷ υἱῷ σου· οἰκέται ἦμεν τῷ Φαραὼ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, ÷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ".

22. καὶ ἔδωκε Κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα, καὶ πονηρὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Φαραὼ καὶ ἐν × ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἐνώπιον ἡμῶν,

23. καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς (Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν) ἐκεῖθεν, ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς δοῦναι

v. 7. ἀνιστάμενος) διανιστάμενος. v. 9. γράψεις) γράψετε. v. 10. καὶ Ἰσ. καὶ Ἰακ.) καὶ τῷ Ἰσ. καὶ τῷ Ἰακ. v. 12. πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ) h. v. desunt. v. 13. προσκυνήσεις) φοβηθήσῃ. v. 14. Οὐ μὴ πορεύσεσθε) οὐ πορεύσεσθε. v. 15. ὅτι Θεὸς) ὅτι ὁ Θεός. ibid. θυμωθῇ) θυμωθῇ. ib. καὶ ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃ. v. 16. ἐξεπειράσασθε) ἐξεπειράσατε. v. 17. καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ) τὰ μαρτύρια. v. 18. τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον) τὸ ἀρ. καὶ τὸ καλὸν ἐναντι. ibid. (δοῦναι) abest. v. 19. ἐλάλησε) addit Κύριος. v. 20. τίνα ἐστὶ) τί ἐστι. ibid. ὑμῖν) ἡμῖν. v. 23. ἐξήγαγεν ἡμᾶς) transposita. ibid. (Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν) bis absunt h. v. ib. ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς) h. v. desunt.

δοῦναι ἡμῖν τὴν γῆν ⸓ ταύτην", ἣν ὤμοσε (Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν) τοῖς πατράσιν ἡμῶν ⸓ δοῦναι ἡμῖν".

24. Καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν Κύριος ποιεῖν (πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ) πάντα τὰ
κρίματα δικαιώματα ταῦτα, φοβεῖσθαι Κύριον τὸν
πολυή- Θεὸν ἡμῶν, ἵνα εὖ ᾖ ἡμῖν πάσας τὰς ἡ-
μεροι μέρας, ἵνα ζῶμεν, ὥσπερ καὶ σήμερον.
ὦμεν 25. Καὶ ἐλεημοσύνη ἔσται ἡμῖν, ἐὰν φυλασσώμεθα ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΚΑΙ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτὴν, καὶ ἐξάρῃ ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ ἀπὸ προσώπου σου, τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον καὶ Χαναναῖον καὶ Φερεζαῖον καὶ Εὐαῖον καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, ἑπτὰ ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν,

2. καὶ παραδώσει αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις αὐτοὺς, ἀφανισμῷ ἀφανιεῖς αὐτούς· οὐ διαθήσῃ πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, οὐδὲ μὴ ἐλεήσῃς αὐτούς.

3. Οὐδὲ μὴ γαμβρεύσητε πρὸς αὐτούς· τὴν θυγατέρα σου οὐ δώσεις τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οὐ λήψῃ τῷ υἱῷ σου.

4. Ἀποστήσει γὰρ τὸν υἱόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοῖς ἑτέροις· καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ Κύριος εἰς ὑμᾶς, καὶ ἐξολεθρεύσει σε τοτάχος.

5. Ἀλλ' οὕτως ποιήσετε αὐτοῖς· τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί·

6. ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ σὲ προείλατο Κύριος ὁ Θεός σου, εἶναι αὐτῷ λαὸν περιούσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

7. Οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, προείλατο Κύριος ὑμᾶς, καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς· ὑμεῖς γάρ ἐστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη·

8. ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον ὑμᾶς, διατηρῶν τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐξήγαγεν Κύριος ὑμᾶς (ἐκεῖθεν) ἐν χειρὶ κραταιᾷ ⸓ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ", καὶ ἐλυτρώσατό σε ἐξ οἴκου δουλείας, ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου.

9. Καὶ γνώσῃ, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου, οὗτος Θεὸς, ὁ Θεὸς ὁ πιστὸς, ὁ φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀ-

v. 23. τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν) δοῦναι τοῖς πατράσιν ἡμῶν. v. 24. (πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ) h. v. desunt. ibid. τὰ κρίματα) πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα. ib. ἵνα πολυήμεροι ὦμεν) ἵνα εὖ ᾖ ἡμῖν. v. 25. ἔναντι) ἐναντίον. CAP. VII. v. 1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου) Ἐὰν δὲ εἰσάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου. ibid. καὶ πολλὰ ἀπὸ προσώπου) καὶ πολλὰ deficit. ib. τὸν Γεργ. καὶ τὸν Ἀμοῤ.) τὸν abest utroque loco. ib. καὶ τὸν Ἰεβ.) τὸν deest. ib. μεγάλα καὶ) deest. v. 2. ἐλεήσῃς) ἐλεήσητε. v. 4. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσει. v. 5. οὕτως) οὕτω. v. 6. προείλατο) προείλετο, ita quoque vers. seq. v. 7. ἐξελέξατο) addit Κύριος. v. 8. διατηρῶν) καὶ διατηρῶν ibid. Κύριος ὑμᾶς) transposita. ib. (ἐκεῖθεν) abest. ib. καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ) h. v. desunt. ib. ἐξ οἴκου) Κύριος ἐξ οἴκου. v. 9. ὁ Θεὸς ὁ πιστὸς) Θεὸς πιστός. ibid. τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλ.) διαθήκην καὶ ἔλ.

γαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ εἰς χιλίας γενεάς·

10. καὶ ἀποδιδοὺς τοῖς μισοῦσιν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ οὐχὶ βραδυνεῖ τοῖς μισοῦσι, κατὰ πρόσωπον ἀποδώσει αὐτοῖς.

11. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον ποιεῖν.

12. Καὶ ἔσαι ἡνίκα ἂν ἀκούσητε ÷ πάντα˙ τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ φυλάξητε καὶ ποιήσητε αὐτὰ, καὶ διαφυλάξει Κύριος ὁ Θεός σου σοὶ τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος, καθὰ ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν,

13. καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ πληθυνεῖ σε, καὶ εὐλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σου, τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε ÷ Κύριος˙ τοῖς πατράσι σου, δοῦναί σοι·

14. εὐλογητὸς ἔσῃ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος οὐδὲ στεῖρα, καὶ ἐν τοῖς κτήνεσί σου.

15. Καὶ περιελεῖ Κύριος (ὁ Θεός σου) ἀπὸ σοῦ πᾶσαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ÷ ἃς ἑώρακας, καὶ˙ ὅσα ἔγνως· οὐκ ἐπιθήσει ※ αὐτὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.

16. Καὶ φαγῇ πάντα ÷ τὰ σκῦλα˙ τῶν ἐθνῶν, ἃ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι· οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ λατρεύσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτο (ἐςί) σοι.

17. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου ÷ ὅτι˙ πολὺ τὸ ἔθνος τοῦτο ἢ ἐγὼ, πῶς δυνήσομαι ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς;

18. οὐ φοβηθήσῃ αὐτούς· μνείᾳ μνησθήσῃ, ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός σου τῷ Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις,

19. τοὺς πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, οὓς ἴδον οἱ ὀφθαλμοί σου, ※ καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ÷ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα˙, τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλὸν, ὡς ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου· ἔτως ποιήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

20. Καὶ τὰς σφηκίας ἀποστελεῖ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς αὐτοὺς, ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι καὶ οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ ※ προσώπου σοῦ.

21. Οὐ τρωθήσῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἐν σοὶ, Θεὸς μέγας καὶ κραταιός.

22. Καὶ καταναλώσει Κύριος ὁ Θεὸς σου τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρόν· οὐ δυνήσῃ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς τοτάχος, ἵνα μὴ ÷ γένηται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ˙ πληθυνθῇ ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τὰ ἄγρια.

23. Καὶ παραδώσει αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἀπολέσει αὐτοὺς ἀπωλείᾳ μεγάλῃ, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ αὐτούς·

24. καὶ παραδώσει τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν

v. 10. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι, ita quoque 17. versu. v. 12. πάντα) deest. ibid. καθὰ ὤμοσε) ὃ ὤμοσε. v. 13. ἔκγονα) ἔγγονα. ib. τὸν καρπὸν) καὶ τὸν καρπόν. v. 16. λατρεύσεις) λατρεύσῃς. v. 19. ἴδον) ἴδοσαν. ibid. ἔτως) οὕτω. v. 23. ἀπολέσει) ἀπολεῖ. ibid. ἐξολεθρεύσῃ) ἐξολοθρεύσητε.

αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου· οὐκ ἀντιστήσεται οὐδεὶς κατὰ πρόσωπόν σου, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃς αὐτούς.

25. Τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ, καὶ οὐκ ἐπιθυμήσεις ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν, λαβεῖν σεαυτῷ, μή ※ ποτε πταίσῃς δι' αὐτὸ, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστί·

26. καὶ οὐκ εἰσοίσεις βδέλυγμα εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ἀνάθεμα ἔσῃ ὥσπερ τοῦτο· προσοχθίσματι προσοχθιεῖς ※ αὐτὸ, καὶ βδελύγματι βδελύξῃ ※ αὐτὸ, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

ΠΑσας τὰς ἐντολὰς, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, φυλάξεσθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν (τὴν ἀγαθὴν), ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

2. Καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἣν ἤγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ※ τοῦτο τεσσαρακοστὸν] ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπως κακώσῃ σε καὶ πειράσῃ σε, καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἢ οὔ.

3. Καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε, καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα, ὃ ※ οὐκ ᾔδεις, καὶ" οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες σου· ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ∼ ῥήματι" ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.

4. Τὰ ἱμάτιά σου οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ· οἱ πόδες σου οὐκ ἐτυλώθησαν, ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη.

5. Καὶ γνώσῃ τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὡσεί τις ἄνθρωπος παιδεύσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ÷ οὕτως" Κύριος ὁ Θεός σου παιδεύσει σε·

6. καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν.

7. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεός σου εἰσάξει σε εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ∼ καὶ πολλὴν", οὗ χείμαρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ ἀβύσσων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν ὀρέων καὶ διὰ τῶν πεδίων·

8. γῆ πυροῦ καὶ κριθῆς, ἄμπελοι, συκαῖ, ῥοαὶ, γῆ ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος·

9. γῆ ἐφ' ἧς οὐ μετὰ πτωχείας φαγῇ ※ εἰς αὐτὴν ÷ τὸν" ἄρτον ÷ σου", καὶ οὐκ ἐνδεηθήσῃ οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς· γῆ ἧς οἱ λίθοι αὐτῆς σίδηρος, καὶ ἐκ τῶν ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν·

10. καὶ φαγῇ, καὶ ἐμπλησθήσῃ, καὶ εὐλογήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκέ σοι.

11. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ※ ποτε ἐπιλάθῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ μὴ φυλάξαι αὐτοῦ τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ κρίματα

τα

v. 24. οὐδεὶς) οὐθείς. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃς. v. 25. κατακαύσετε) καύσετε. ibid. καὶ οὐκ) οὐκ. ib. λαβεῖν) οὐ λήψῃ. CAP. VIII. v. 1. (τὴν ἀγαθὴν) abest. ibid. Κύριος) addit ὁ Θεὸς ὑμῶν. v. 2. ὅπως) addit ἄν. v. 3. ἐκπορευομένῳ) præfigit artic. τῷ. v. 4. οὐ κατετρίβη) οὐκ ἐπαλαιώθη. ibid. ἀπὸ σοῦ) adjicit τὰ ὑποδήματά σου οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ. v. 5. ὡσεί τις) ὡς εἴτις. ibid. οὕτως) ἔτω. v. 7. εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγ.) εἰς γῆν ἀγαθήν. [ibid. διὰ τῶν ὀρ. καὶ διὰ τῶν π.) transposita. v. 9. οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς) transposita. ibid. λίθοι αὐτῆς σίδ.) αὐτῆς deest. v. 10. ἔδωκε) δέδωκε. v. 11. τοῦ φυλ. αὐτοῦ τὰς ἐντ.) τοῦ μὴ φυλ. τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.

τα ※ αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον·

12. μή ※ ποτε φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς, καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ÷ ἐν αὐταῖς", (ᾠκοδόμησας)

13. καὶ τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων ÷ σοι", ἀργυρίου καὶ χρυσίου πληθυνθέντος σοι, καὶ πάντων ὅσων σοι (ἔσαι) πληθυνθέντων ÷ σοι",

14. ὑψωθῇς τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐπιλάθῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας·

15. τοῦ ἀγαγόντος σε διὰ τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ÷ ἐκείνης", οὗ ὄφις δάκνων, καὶ σκορπίος, καὶ δίψα, οὗ οὐκ ἦν ὕδωρ· τοῦ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος·

16. τοῦ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὃ οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες σου, ἵνα κακώσῃ σε, καὶ ἵνα ἐκπειράσῃ σε, εὖ σε ποιῆσαι ἐπ' ἐσχάτῳ σου·

17. καὶ μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέ μοι τὴν δύναμιν ÷ τὴν μεγάλην" ταύτην·

18. καὶ μνησθήσῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι δύναμιν, ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, ὡς σήμερον.

19. Καὶ ἔσαι ἐὰν λήθῃ ἐπιλάθῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, καὶ προσκυνήσῃς αὐτοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον (τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν), ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε·

20. καθὰ καὶ τὰ ÷ λοιπὰ" ἔθνη ὅσα Κύριος ἀπολλύει πρὸ προσώπου ὑμῶν, οὕτως ἀπολεῖσθε, ἀνθ' ὧν οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΑΚΟΥΕ Ἰσραὴλ, σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν Ἰορδάνην, εἰσελθεῖν καὶ κληρονομῆσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς, πόλεις μεγάλας καὶ τειχήρεις ἕως τοῦ οὐρανοῦ,

2. λαὸν μέγαν ÷ καὶ πολὺν" καὶ εὐμήκη, υἱοὺς Ἐνὰκ, οὓς σὺ ᾔδεις, καὶ σὺ ἀκήκοας· τίς ἀντιστήσεται κατὰ πρόσωπον υἱῶν Ἐνάκ; (εὐμήκεις)

3. Καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου οὗτος προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου, πῦρ καταναλίσκον ÷ ἐστίν"· οὗτος ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς, καὶ οὗτος ἀποστρέψει αὐτοὺς πρὸ προσώπου σου, καὶ ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς, καὶ ἀπολεῖ αὐτοὺς ἐν τάχει, καθάπερ εἶπέ σοι Κύριος.

4. Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐν τῷ ἐξαναλῶσαι Κύριον τὸν Θεόν σου τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ προσώπου σου, λέγων· διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με Κύριος, κληρονομῆσαι τὴν γῆν ÷ τὴν ἀγαθὴν"

v. 12. ᾠκοδόμησας) οἰκοδομήσας. v. 14. καρδίᾳ σου) σου abest. v. 16. ὃ οὐκ ᾔδεισαν) ὃ οὐκ ᾔδεις σὺ καὶ οὐκ ᾔδεισαν. ibid. καὶ ἵνα ἐκπειράσῃ σε, εὖ σε ποιῆσαι ἐπ' ἐσχάτῳ σου) καὶ ἐκπ. σε, καὶ εὖ σε ποιήσῃ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σου. v. 17. Καὶ μὴ) καὶ abest. v. 18. ἵνα στήσῃ) καὶ ἵνα στήσῃ. ibid. ὤμοσε) addit Κύριος. v. 20. Κύριος) addit ὁ Θεός. CAP. IX. v. 1. εἰσελθεῖν καὶ) καὶ abest. v. 2. εὐμήκεις) εὐμήκη. ibid. ᾔδεις, καὶ ἀκ.) οἶδας καὶ σὺ ἀκήκοας. v. 3. ἐξολεθρεύσει) ἐξολοθρεύσει. ibid. πρὸ προσώπου σου, καὶ ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς, καὶ ἀπολεῖ) ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἀπολεῖ. v. 4. ταῖς δικαιοσύναις) τὴν δικαιοσύνην.

θὴν" ταύτην· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τέτων, Κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτὲς πρὸ προσώπε σου.

5. Οὐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ διὰ τὴν ὁσιότητα τῆς καρδίας σε σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν τούτων Κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπε σου, καὶ ἵνα ςήσῃ τὴν διαθήκην, ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.

6. καὶ γνώσῃ ÷ σήμερον", ὅτι ἐ διὰ τὰς δικαιοσύνας σου Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομῆσαι, ὅτι λαὸς σκληροτράχηλος εἶ.

7. Μνήσθητι, μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρώξυνας Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν τῇ ἐρή-
ἐξ μῳ· ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐξήλθετε ἐκ γῆς Αἰγύπτε, ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τῦτον, ἀπειθοῦντες διετελεῖτε τὰ πρὸς Κύριον.

8. Καὶ ἐν Χωρὴβ παρωξύνατε Κύριον, καὶ ἐθυμώθη Κύριος ἐφ᾽ ὑμῖν, ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς,

9. ἀναβαίνοντός με εἰς τὸ ὄρος, λαβεῖν τὰς πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἃς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς· καὶ κατεγεινόμην ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· ἄρτον ἐκ ἔφαγον, καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιον.

10. Καὶ ἔδωκέ μοι Κύριος τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ δακτύλῳ τῦ Θεῦ, καὶ ἐπ᾽ αὐταῖς ÷ ἐγέγραπτο" πάντες οἱ λόγοι, ὓς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ※ ἐκ μέσε τῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας".

11. καὶ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ διὰ τεσσαράκοντα νυκτῶν ἔδωκέ μοι Κύριος τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας τῆς διαθήκης.

12. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μέ· ἀνάστηθι, (καὶ) κατάβηθι τοτάχος ἐντεῦθεν, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σε, ὓς ἐξήγαγες ἐκ ÷ γῆς" Αἰγύπτε· παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς·
ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα. χωνευτὰ

13. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μέ· ÷ λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ δὶς", λέγων· ἑώρακα τὸν λαὸν τῦτον, καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλός ἐστιν.

14. Ἔασόν με ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τῦ ἐρανῦ, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος (μέγα καὶ) πολὺ καὶ ἰσχυρὸν μᾶλλον ἢ τῦτο.

15. Καὶ ἐπιστρέψας, κατέβην ἐκ τῦ ὄρες, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί· καὶ αἱ δύο πλάκες τῶν μαρτυρίων ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσί μου.

16. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἡμάρτετε ἔναντι Κυρίε τῦ Θεῦ ὑμῶν, καὶ ἐποιήσατε

v. 4. ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν ad fin. vers.) h. v. desunt. v. 5. καὶ διὰ) οὐδὲ διά. ib. ἀνομίαν) ἀσεβείαν. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσει. ib. ὑμῶν Ἀβρ. καὶ Ἰσ. καὶ Ἰακ.) ἡμῶν τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ Ἰσ. καὶ τῷ Ἰακώβ. v. 6. γνώσῃ ὅτι ἐ διὰ) γνώσῃ σήμερον ὅτι οὐχὶ διά. ibid. ὁ Θεὸς) addit σε. v. 7. ἕως) καί. v. 8. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι, constanter hoc Capite. v. 9. κατεγεινόμην) κατεγενόμην. v. 10. τὰς γεγρ.) τὰς abest. ibid. ἐκ μέσου τῦ πυρὸς) h. v. desunt. v. 11. ἔδωκέ μοι Κύριος) ἔδωκε Κ. ἐμοί. ibid. τῆς διαθήκης) τῆς abest. v. 12. (καὶ) abest. ibid. ἐποίησαν ἑαυτ. χωνευτὰ) καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα. v. 13. πρός με) addit λέγων. v. 14. Ἔασον) Καὶ νῦν ἔασον. ibid. καὶ πολὺ καὶ ἰσχυρὸν) transposita. v. 15. πυρὶ) addit ἕως τοῦ οὐρανοῦ. ibid. ἐπὶ ταῖς χερσὶ) ἐπὶ τ. δυσὶ χερσί. v. 16. ἔναντι) ἐναντίον.

÷ ὑμῶν" αὐτοῖς μόσχον χωνευτὸν, καὶ παρέβητε ※ ταχὺ" ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλατο Κύριος ὑμῖν,

17. καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν δύο πλακῶν, ἔῤῥιψα αὐτὰς ἀπὸ τῶν δύο χειρῶν μου, καὶ συνέτριψα αὐτὰς ἐναντίον ὑμῶν.

18. Καὶ ἐδεήθην ἔναντι Κυρίου δεύτερον, καθάπερ καὶ τὸ πρότερον, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, (ἄρτον οὐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον) περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ὧν ἡμάρτετε, ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ ὑμῶν" τοῦ παροξῦναι αὐτόν·

19. καὶ ἔκφοβός εἰμι διὰ τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν, ὅτι παρωξύνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς· καὶ εἰσήκουσε Κύριος ἐμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

20. Καὶ ἐπὶ Ἀαρὼν ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτόν· καὶ ηὐξάμην καὶ περὶ Ἀαρὼν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

21. Καὶ τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν ἣν ἐποιήσατε, τὸν μόσχον, ἔλαβον ÷ αὐτὸν", καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέτριψα αὐτὸν, καὶ κατήλεσα σφόδρα, ἕως οὗ ἐγένετο λεπτὸν, ÷ καὶ ἐγενήθη" ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἔῤῥιψα τὸν κονιορτὸν ※ αὐτοῦ εἰς τὸν χειμάῤῥουν τὸν καταβαίνοντα ἀπὸ τοῦ ὄρους.

22. Καὶ ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ, καὶ ἐν τοῖς μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας παροξύνοντες ἦτε Κύριον ÷ τὸν Θεὸν ὑμῶν.

23. Καὶ ὅτε ἀπέστειλεν ὑμᾶς Κύριος ἐκ Κάδης Βαρνὴ, λέγων· ἀνάβητε καὶ κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἣν (ἐγὼ) δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς αὐτοῦ·

24. ἀπειθοῦντες ἦτε τὰ πρὸς Κύριον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγνώσθη ὑμῖν.

25. Καὶ ἐδεήθην ἔναντι Κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ὅσας ἐδεήθην· (εἶπε γὰρ Κύριος ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς)·

26. καὶ ηὐξάμην πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπα· Κύριε, Κύριε ÷ Βασιλεῦ τῶν θεῶν", μὴ ἐξολεθρεύσῃς τὸν λαόν σου καὶ τὴν κληρονομίαν σου, ἣν ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ÷ τῇ μεγάλῃ", οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ÷ ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ" ἐν χειρί ÷ σου τῇ" κραταιᾷ, ~ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ μεγάλῳ".

27. Μνήσθητι Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν θεραπόντων σου, (οἷς ὤμοσας κατὰ σεαυτοῦ) μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ

v. 16. μόσχον) deest. ! ibid. ταχὺ) abest. ib. Κύριος ὑμῖν) addit ποιεῖν. v. 17, ἔρριψα) ἐῤῥιψα. ibid. ἀπὸ τῶν χειρῶν) ἀπὸ τῶν δύο χειρῶν. ib. συνέτριψα αὐτὰς) αὐτὰς deest. v. 18. ἔναντι) ἐναντίον, h. v. bis. ibid. Θεοῦ ὑμῶν τοῦ παρ.) Θεοῦ παροξ. v. 19. τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν) transposita. ibid. ἐκείνῳ) τούτῳ. v. 20. Κύριος σφόδρα τοῦ) h. v. desunt. v. 21. καὶ συνέτριψα αὐτὸν, καὶ κατήλεσα σφ. ἕως οὗ ἐγ. λ. καὶ ἐγενήθη) καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἐγ. λ. καὶ ἐγένετο. ibid. ἀπὸ τοῦ ὄρους) ἐκ τοῦ ὄρους. v. 22. παροξύνοντες) παροξύναντες. ibid. τὸν Θεὸν ὑμῶν) h. v. desunt. v. 23. ἀπέστειλεν) ἐξαπέστειλεν. ibid. ἀνάβητε) addit καί. ib. (ἐγὼ) abest. v. 24. ἀφ' ἧς ἡμέρας) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς. v. 26. ηὐξάμην) εὐξάμην. ibid. Κύριε Κύριε) Κύριε. ib. κληρονομίαν) μερίδα. ib. ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ) h. v. priore loco desunt. ib. ἐν χειρὶ) ἐν τῇ χειρί. ib. τῷ μεγάλῳ) τῷ ὑψηλῷ.

ἐπὶ τὴν σκληρότητα τῦ λαῦ τύτυ, καὶ ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἀσεβήματα αὐτῶν·

28. μήποτε εἴπωσιν ⁒ οἱ κατοικοῦν-
[ἐξήγαγεν] τες˙ τὴν γῆν, ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖ-
θεν, ⁒ λέγοντες˙· παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπεν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τὸ μισῆσαι Κύριον αὐτοὺς, ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ἀποκλεῖναι ※ αὐτοὺς, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

29. Καὶ ὗτοι λαός σου καὶ κλῆρός σου, ὓς ἐξήγαγες ⁓ ἐκ γῆς Αἰγύπτου˙ ἐν τῇ ἰχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε Κύριος
πρὸς μέ· λάξευσον σεαυτῷ δύο
[ὑπὲρ] πλάκας λιθίνας ὥσπερ τὰς πρώ-
τας, καὶ ἀνάβηθι πρὸς μὲ εἰς τὸ ὄρος,
[λιθίνην] καὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν ξυλίνην·

2. καὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα ὅσα ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις αἷς συνέτριψας, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτόν.

3. Καὶ ἐποίησα κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐλάξευσα τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας ὥσπερ αἱ πρῶται, καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὄρος· καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς χερσί μου.

4. Καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν τὴν πρώτην τοὺς δέκα λόγους, ὓς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσυ τῦ πυρὸς ※ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας· καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Κύριος ἐμοί.

5. Καὶ ἐπιστρέψας κατέβην ἐκ τῦ ὄρυς, καὶ ἐνέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κιβωτὸν ἣν ἐποίησα· καὶ ἦσαν ἐκεῖ, καθὰ ἐνετείλατό μοι Κύριος.

6. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ Βηρὼθ υἱῶν Ἰακεὶμ Μεισαδαΐ· (καὶ) ἐκεῖ ἀπέθανεν Ἀαρὼν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ, καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

7. Ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς Γαδγαδ, καὶ ἀπὸ Γαδγαδ εἰς Ἰεταβαθᾶ, γῆ χειμάῤῥου ὑδάτων.

8. Ἐν˙ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διέστειλε Κύριος τὴν φυλὴν τὴν Λευΐ, αἴρειν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, παρεστάναι ἔναντι Κυρίου, λειτυργεῖν ※ αὐτῷ, καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Διὰ τῦτο ὐκ ἔτι τοῖς Λευίταις˙ με- [ἔσται]
ρὶς καὶ κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν·
Κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτῦ, καθὰ εἶπε
※ Κύριος ὁ Θεός συ αὐτῷ.

10. Κἀγὼ ἔστην ἐν τῷ ὄρει ※ ὡς ἡμέραι αἱ πρῶται, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· καὶ εἰσήκυσε Κύριός μυ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τύτῳ, καὶ ὐκ ἠθέλησε Κύριος ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μέ· βάδι-

 ζε,

v. 27. καὶ ἐπὶ τὰ) ἐπὶ deest. ibid. τὰ ἁμαρ. αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἀσεβ. αὐτῶν) τὰ ἀσεβ. καὶ ἐπὶ τὰ ἁμ. αὐτῶν. v. 28. μήποτε) μή. ibid. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγες. ib. μισῆσαι Κύριον) Κύριον deest. ib. ἀποκλεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ) ἐν τῇ ἐρ. ἀποκλ. αὐτούς. v. 29. μεγάλῃ) adjicit καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. CAP. X. v. 1. ὑπὲρ) ὥσπερ. ibid. λιθίνην) ξυλίνην. v. 2. γράψω) γράψεις. ibid. ὅσα ἦν) ἃ ἦν. ib. αἷς) ἅς. v. 3. τὰς δύο πλ. τὰς λιθ. ὥσπερ) τὰς πλ. λιθ. ὡς. v. 6. Ἰακεὶμ Μεισαδαΐ) Ἰακὶμ Μισαδαΐ. ibid. (καὶ) abest. v. 7. Ἰεταβαθᾶ) Ἐτεβαθᾶ. ibid. χειμάῤῥου) χείμαῤῥοι. v. 9. ἔσται) ἔτι. ibid. καθὰ) καθότι. v. 10. ἔστην) εἰσήκει. ibid. Κύριός μου) Κύριος ἐμοῦ. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι.

ζε, ἄπαρον ἔναντι τοῦ λαοῦ ÷ τούτου˝, καὶ εἰσπορευέσθωσαν καὶ κληρονομείτωσαν τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν
ὑμῶν αὐτῶν, δοῦναι (αὐτὴν) αὐτοῖς.

12. Καὶ νῦν Ἰσραὴλ, τί Κύριος ὁ Θεός σου αἰτεῖται παρὰ σοῦ, ἀλλ᾽ ἢ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ἀγαπᾷν αὐτὸν, καὶ λατρεύειν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,

13. Φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ σου˝, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι ᾖ;

14. Ἰδοὺ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ·

15. πλὴν τοὺς πατέρας ὑμῶν προείλατο Κύριος ἀγαπᾷν αὐτοὺς, καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ᾽ αὐτοὺς, ὑμᾶς, παρὰ πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

16. Καὶ περιτεμεῖσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν οὐ σκληρυνεῖτε ἔτι.

17. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὗτος Θεὸς τῶν θεῶν, καὶ Κύριος τῶν κυρίων, ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὁ φοβερὸς, ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον, οὐδὲ μὴ λάβῃ δῶρον·

18. ποιῶν κρίσιν ÷ προσηλύτῳ καὶ˝
ἀγαπᾷν ὀρφανῷ καὶ χήρᾳ, καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσή-
τὸν πλη- λυτον, δοῦναι αὐτῷ ἄρτον καὶ ἱμάτιον.
σίον

19. Καὶ ἀγαπήσετε τὸν προσήλυτον· προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

20. Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ (μόνῳ) λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ.

21. Αὐτὸς καύχημά σου, καὶ αὐτὸς Θεός σου, ὅστις ἐποίησέ σοι τὰ μεγάλα καὶ ※ τὰ˝ ἔνδοξα ταῦτα, ἃ ἴδον οἱ ὀφθαλμοί σου.

22. Ἐν ἑβδομήκοντα (πέντε) ψυχαῖς κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς Αἴγυπτον· νυνὶ δὲ ἐποίησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει.

ΚΕΦ. ΙΑʹ. XI.

ΚΑΙ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ φυλάξῃ τὰ φυλάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

2. Καὶ γνώσεσθε σήμερον, ὅτι οὐχὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ὅσοι οὐκ οἴδασιν οὐδὲ εἶδον τὴν παιδείαν Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ, καὶ τὴν χεῖρα ※ αὐτοῦ τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα ※ αὐτοῦ τὸν ὑψηλὸν,

3. καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ, ὅσα ἐποίησεν ἐν μέσῳ Αἰ-
γύπτου Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, καὶ πά- βασι-
σῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, λέως

4. καὶ ὅσα ἐποίησε τῇ δυνάμει τῶν Αἰγυπτίων, τὰ ἅρματα αὐτῶν, καὶ τὴν ἵππον αὐτῶν, ὡς ἐπέκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θα-

V. 12. Θεόν σου) addit καί. V. 11. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. ὑμῶν, δοῦναι αὐτὴν αὐτοῖς) αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. V. 15. προείλατο) προείλετο. V. 16. ἔτι) abest. V. 17. ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὁ φοβερὸς) καὶ ἰσχυρὸς, καὶ φοβ. ibid. οὐδὲ μὴ) οὐδὲ οὐ μή. V. 18. ἀγαπᾷν τὸν πλησίον) ἀγαπᾷ τὸν προσήλυτον. V. 20. προσκυνήσεις) φοβηθήσῃ. ibid. (μόνῳ) abest. V. 21. Αὐτὸς) οὗτος, bis. ibid. σοι) ἐν σοί. ib. ἴδον) ἴδοσαν. V. 22. (πέντε) abest. CAP. XI. V. 2. εἶδον) ἴδοσαν. V. 3. βασιλέως) βασιλεῖ. V. 4. τῇ δυνάμει) τὴν δύναμιν. ibid. τὰ ἅρμ.) καὶ τὰ ἅρματα. ib. ἵππον αὐτῶν) adjicit καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν.

θαλάσσης τῆς ἐρυθρᾶς ἐπὶ προσώπου αὐτῶν, καταδιωκόντων αὐτῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑμῶν, καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς Κύριος (ὁ Θεὸς) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας·

5. καὶ ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕως εἰσήλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον·
ὡς

6. καὶ ὅσα ἐποίησε τῷ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοῖς Ἐλιὰβ υἱοῦ Ῥουβὴν, οὓς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς κατέπιεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πᾶσαν ÷ αὐτῶν″ τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ᾽ αὐτῶν, ἐν μέσῳ παντὸς Ἰσραήλ·

7. ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑώρων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὰ μεγάλα, ὅσα ἐποίησεν ÷ ὑμῖν σήμερον″.

8. Καὶ φυλάξεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς ÷ αὐτοῦ″, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἵνα ÷ ζῆτε, καὶ″ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε ÷ τὸν Ἰορδάνην″ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν·

9. ἵνα μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν ÷ μετ᾽ αὐτοὺς″, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

10. Ἔστι γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτὴν, οὐχ
ἐκπορεύεσθε ὥσπερ ἡ γῆ Αἰγύπτου, ὅθεν ἐκπεπόρευσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπείρωσι τὸν σπόρον ※ σου, καὶ ποτίζωσι τοῖς ποσὶ ※ σου, ὡσεὶ κῆπον λαχανείας·

11. ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ ὀρεινὴ καὶ πεδεινὴ, ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πίεται ὕδωρ·

12. γῆ, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου ἐπισκοπεῖται αὐτὴν διαπαντὸς, οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπ᾽ αὐτῆς ἀπ᾽ ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως τῆς συντελείας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

13. Ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης ÷ τῆς″ καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης ÷ τῆς″ ψυχῆς σου,

14. καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου καθ᾽ ὥραν πρώϊμον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου·

15. καὶ δώσεις χορτάσματα ἐν τοῖς ἀγροῖς σου (καὶ ἐν) τοῖς κτήνεσί σου.

16. Καὶ φαγὼν, καὶ ἐμπλησθεὶς, πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς·

17. καὶ θυμωθεὶς ὀργισθῇ Κύριος ἐφ᾽ ὑμῖν, καὶ συσχῇ τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐκ ἔσται ὑετὸς, καὶ ἡ γῆ οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἀπολεῖσθε ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὑμῖν.

18. Καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματά ※ μου ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ εἰς ση-

v. 4. (ὁ Θεὸς) abest. v. 5. ὡς εἰσήλθετε) ἕως ἤλθετε. v. 7. ἑώρων) ἑώρακαν. ibid. ὑμῖν) ἐν ὑμῖν. v. 8. ὑμῖν) σοι. ibid. εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε) εἰσελθόντες κληρονομήσετε. v. 10. εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς) εἰσπορεύῃ ὑμεῖς. ibid. ἡ γῆ Αἰγύπτου) γῆ Αἰγύπτου ἐστίν. ib. ἐκπορεύεσθε) ἐκπεπόρευσθε. ib. ποσὶν) addit αὐτῶν. v. 11. εἰς ἣν σὺ) σὺ deest. v. 12. τῆς συντελείας) τῆς deest. v. 13. ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας) ἐντολὰς ἃς. ibid. ψυχῆς) addit σου. v. 14. τῆς γῆς σου) τῇ γῇ σου. v. 15. δώσεις) δώσει. ibid. (καὶ ἐν) abest. v. 17. ὀργισθῇ) ὀργῇ. ibid. ἔδωκεν ὁ Θεὸς) Κύριος ἔδωκεν.

σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔϛαι ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν·

19. καὶ διδάξετε αὐτὰ τὰ τέκνα ὑμῶν λαλεῖν αὐτὰ, καθημένου ※ σε ἐν οἴκῳ σε, καὶ [a] πορευομένυ ※ σε ἐν ὁδῷ, καὶ [b] κοιταζομένυ ※ σου, καὶ [c] διανισταμένυ ※ σου.

καθημένυς
[a] πορευομένυς
[b] κοιταζομένυς
[c] διανισταμένυς

20. καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἴκων ὑμῶν, καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν,

21. ἵνα πολυημερεύσητε, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν υἱῶν ὑμῶν, ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, δῦναι αὐτοῖς, καθὼς αἱ ἡμέραι τῦ ὐρανῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

22. Καὶ ἔϛαι ἐὰν ἀκοῇ ἀκύσητε πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν ⸓ σήμερον", ποιεῖν ※ αὐτὰς, τῦ ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ, καὶ προσκολλᾶσθαι αὐτῷ,

23. καὶ ἐκβαλεῖ Κύριος πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ κληρονομήσετε ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον, ἢ ὑμεῖς.

24. Πάντα τὸν τόπον ὗ ἐὰν πατήσῃ τὸ ἴχνος τῦ ποδὸς ὑμῶν, ὑμῖν ἔϛαι· ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ Ἀντιλιβάνου, καὶ ἀπὸ τῦ ποταμῦ τῦ μεγάλου, ποταμῦ Εὐφράτου, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐπὶ δυσμῶν ἔϛαι τὰ ὅρια ὑμῶν.

25. Οὐκ ἀντιϛήσεται ὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν· τὸν φόβον ὑμῶν καὶ τὸν τρόμον ὑμῶν ἐπιθήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπὶ προσώπυ πάσης τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἂν ἐπιβῆτε ἐπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐλάλησε ⸓ Κύριος" πρὸς ὑμᾶς.

26. Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι σήμερον ἐναντίον ὑμῶν εὐλογίας καὶ κατάρας·

27. τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τῦ Θεῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον·

28. καὶ τὰς κατάρας, ἐὰν μὴ εἰσακούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τῦ Θεῦ ὑμῶν, ⸓ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν" (σήμερον), καὶ πλανηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν σήμερον, πορευθέντες λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις, οἷς ὐκ οἴδατε.

29. Καὶ ἔϛαι ὅταν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν διαβαίνεις ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτὴν, καὶ δώσεις τὴν εὐλογίαν ἐπ' ὄρος Γαριζὶν, καὶ Γαζιρεὶν τὴν κατάραν ἐπ' ὄρος Γαιβάλ·

30. ὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τῦ Ἰορδάνου ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ Χαναὰν, τὸ κατοικοῦν ἐπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τῦ Γολγὸλ πλησίον τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς;

31. Ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην, εἰσελθόντες κληρονομῆσαι τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ⸓ ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας", καὶ κληρονομήσετε αὐτὴν, καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ·

32. καὶ

v. 19. *Cod. Rom.* ita legit: καὶ διδάξετε αὐτὰ τὰ τέκνα ὑμῶν λαλεῖν ἐν αὐτοῖς καθημένυ σου ἐν οἴκῳ, καὶ πορευομένυ σε ἐν ὁδῷ, καὶ καθεύδοντός σε καὶ διανιϛαμένυ σε. v. 20. οἴκων) οἰκιῶν. v. 21. πολυημερεύσητε) μακροημερεύσητε. v. 22. ἐντέλλ. ὑμῖν) ἐντέλλομαί σοι. ibid. Θεὸν ὑμῶν) Θεὸν ἡμῶν, καί. v. 23. ἰσχυρότερα) ἰσχυρά. v. 24. ὅρια ὑμῶν) ὅριά σε. v. 25. τὸν φόβον) καὶ τὸν φόβον. ibid. ἐπὶ προσώπυ) ἐπὶ πρόσωπον. ib. ἐλάλησε Κύριος) Κύριος abest. v. 26. *Cod. Rom.* hunc in modum legit: Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. v. 28. τὰς κατάρας) τὴν κατάραν. ibid. εἰσακούσητε) ἀκούσητε. ib. Θεῦ ὑμῶν, ὅσας) Θεῦ ἡμῶν, ὅσα. ib. οἷς ὐκ) οὓς ὐκ. v. 29. τὴν γῆν, ἣν) τὴν γῆν, εἰς ἥν. ibid. τὴν εὐλογίαν) τὴν abest. ib. Γαζιρεὶν) Γαριζὶν. v. 31. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν. ibid. καὶ κληρονομήσετε αὐτὴν) h. v. desunt.

32. καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάντα
μου, τὰ προστάγματα ÷ ταῦτα ˮ, καὶ τὰς κρί-
αὐτοῦ σεις ÷ ταύτας ˮ, ἃς ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον
ὑμῶν σήμερον.

ΚΕΦ. ΙΒʹ. XII.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ὑμεῖς ζῆτε ἐπὶ τῆς γῆς·

2. ἀπωλείᾳ ἀπολεῖτε πάντα τὰ ἔθνη, ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κατακληρονομεῖτε αὐτούς, ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν θινῶν, καὶ ὑποκάτω ※ παντὸς δένδρου δασέως·

3. καὶ κατασκάψετε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ συντρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί, καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου.

4. Οὐ ποιήσετε οὕτως Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν·

5. ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν ὑμῶν, ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ καὶ ἐπικληθῆναι, καὶ ἐκζητήσετε καὶ εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ.

6. Καὶ οἴσετε ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, ※ καὶ τὰς δεκάτας ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς ※ τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ τὰ ἑκούσια ὑμῶν, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν·

7. καὶ φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, οὗ ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας ※ ὑμῶν, ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθότι ηὐλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου.

8. Οὐ ποιήσετε κατὰ πάντα ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν ὧδε σήμερον, ἕκαστος τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον αὐτοῦ·

9. οὐ γὰρ ἥκατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυσιν καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν·

10. καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν κατακληρονομήσει ὑμῖν, καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας.

11. Καὶ ἔσται ὁ τόπος ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ※ ἐν αὐτῷ, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν ÷ σήμερον ˮ, τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, ∼ καὶ τὰ δόματα ὑμῶν ˮ, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα ἂν εὔξησθε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν·

12. καὶ

v. 32. προστάγματά μου) προστάγματα αὐτοῦ. ib. κρίσεις αὐτοῦ, ἃς) κρίσεις ταύτας, ὅσας. CAP. XII. v. 1. τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος) αἱ κρίσεις, ἃς φυλάξετε τοῦ ποιεῖν ἐν τῇ γῇ, ἣν Κύριος. v. 2. πάντα τὰ ἔθνη) πάντας τοὺς τόπους. ibid. κατακληρονομεῖτε) κληρονομεῖτε. v. 3. ἀπολεῖτε) ἀπολεῖται. v. 4. οὕτως) οὕτω. v. 5. ὁ Θ. ὑμῶν ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν) ὁ Θεός σε ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. ibid. ἐκεῖ ἐπικλ.) ἐκεῖ καὶ ἐπικληθῆναι. ib. εἰσελεύσεσθε) ἐλεύσεσθε. v. 6. ἀπαρχὰς ὑμῶν) adjicit καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν. ibid. ἑκούσια ὑμῶν, καὶ) addit τὰς ὁμολογίας ὑμῶν. v. 7. τὰς χεῖρας) τὴν χεῖρα. ibid. ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 8. ἃ ἡμεῖς) ὅσα ἡμεῖς. ibid. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 9. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν, ita & vers. seq. v. 10. κατακληρονομήσει) κατακληρονομεῖ. v. 11. Θεὸς ὑμῶν) Θεός σε. ibid. καὶ τὰ δόματα ὑμῶν) h. v. desunt. ib. τῷ Θεῷ) Κυρίῳ τῷ Θεῷ.

12. καὶ εὐφρανθήσεσθε ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ παῖδες ὑμῶν καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν, καὶ ὁ Λευίτης ὁ ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν· ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μεθ᾽ ὑμῶν.

13. Πρόσεχε σεαυτῷ, μή ⁜ ποτε ἀνενέγκῃς τὰ ὁλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν ἴδῃς,

14. ἀλλ᾽ ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ÷ ὁ Θεός σου αὐτὸν˸, ἐν
πόλεων μιᾷ τῶν φυλῶν σου, ἐκεῖ ἀνοίσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σου, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι ÷ σήμερον˸.

15. Ἀλλ᾽ ἢ ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ ⁜ ψυχῆς σου θύσεις, καὶ φαγῇ κρέα κατὰ τὴν εὐλογίαν Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ἣν ἔδωκέ σοι ἐν πάσῃ πόλει ⁜ σου· ὁ ἀκάθαρτος ÷ ἐν σοὶ˸ καὶ ὁ καθαρὸς ÷ ἐπὶ τὸ αὐτὸ˸ φάγεται αὐτὸ, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον.

16. Πλὴν τὸ αἷμα οὐ φάγεσθε· ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ, ὡς ὕδωρ.

17. Οὐ δυνήσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὸ ἐπιδέκατον τοῦ σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου, καὶ πάσας εὐχάς ⁜ σου, ὅσας ἂν εὔξησθε, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν·

18. ἀλλ᾽ ἢ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου φαγῇ αὐτὰ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτῷ, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου· καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ πάντα, οὗ ἐὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου.

19. Πρόσεχε σεαυτῷ μή ⁜ ποτε ἐγκαταλίπῃς τὸν Λευίτην, ὅσον ἂν χρόνον ζῇς ἐπὶ τῆς γῆς. ζῇ

20. Ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ὅριά σου, καθάπερ ἐλάλησέ σοι, καὶ εἴπῃς, Φάγομαι κρέα, ἐὰν ἐπιθυμήσῃ ἡ ψυχή σου, ὥστε φαγεῖν κρέα, ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυχῆς σου καρδίας
φαγῇ κρέα.

21. Ἐὰν δὲ μακρότερον ἀπέχῃ σου ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων σου, ὡς ἂν δῷ σοι ὁ Θεός σου, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι, καὶ φαγῇ ἐν ταῖς πόλεσί σου κατὰ ⁜ πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου·

22. ὡς ἔσθεται ἡ δορκὰς καὶ ἡ ἔλαφος, οὕτως φαγῇ αὐτό· ὁ ἀκάθαρτος ÷ ἐν σοὶ˸ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως ἔδεται ⁜ αὐτό.

23. Πρόσεχε ἰσχυρῶς τοῦ μὴ φαγεῖν αἷμα· τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ψυχή· οὐ βρωθήσεται ψυχὴ μετὰ τῶν κρεῶν·

24. οὐ φάγεσθε ⁜ αὐτὸ, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ·

25. οὐ φα-

V. 12. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. οἱ παῖδες) καὶ οἱ παῖδες. V. 14. τῶν πόλεων σου, ἐκεῖ ἀνοίσεις) τῶν φυλῶν σου ἐκεῖ ἀνοίσετε. ibid. ὁλοκ. σου) ὁλοκ. ὑμῶν. V. 17. πάσας εὐχὰς) πάσας τὰς εὐχάς. ibid. εὔξησθε, τὰς) εὔξησθε, καὶ τὰς. ib. χειρῶν ὑμῶν) χειρῶν σου. V. 18. ἔναντι) ἐναντίον, bis. ib. φαγῇ αὐτὰ) φαγῇ αὐτό. ib. οὗ ἂν) ᾧ ἄν. ib. καὶ ὁ Λευίτης) h. v. desunt. ib. πόλεσί σου) πόλεσιν ὑμῶν. V. 19. ὅσον ἂν χρ. ζῇ) πάντα τὸν χρόνον, ὅσον ἂν ζῇς. V. 20. εἴπῃς) ἐρεῖς. ibid. τῆς καρδίας σου) τῆς ψυχῆς σου. V. 21. μακρότερον) μακράν. ibid. Θεός σου ἐπικλ.) Θεός σου ἐκεῖ ἐπικληθῆναι. ib. ὡς ἂν δῷ σοι ὁ Θεός σου) ὧν ἂν δῷ ὁ Θεός σοι. V. 22. οὕτως) οὕτω. V. 23. τὸ γὰρ αἷμα) ὅτι αἷμα.

25. οὐ φαγῇ αὐτὸ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σὲ (εἰς τὸν αἰῶνα), ἐὰν ποιήσῃς ÷ τὸ καλὸν καὶ″ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ σου″.

26. Πλὴν τὰ ἅγιά σου ἃ ἂν σοι γένηται, καὶ τὰς εὐχάς σου λαβὼν ἥξεις εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ÷ ὁ Θεός σου αὐτῷ ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ″,

27. καὶ ποιήσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σου· τὰ κρέα ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τὸ δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σου προσχεεῖς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τὰ δὲ κρέα φαγῇ.

28. Φυλάσσου καὶ ἄκουε, ÷ καὶ ποιήσεις″ πάντας τοὺς λόγους ※ τούτους οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου ※ μετὰ σὲ δι' αἰῶνος, ἐὰν ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

29. Ἐὰν δὲ ἐξολεθρεύσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ἔθνη, εἰς οὓς σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν, ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτοὺς, καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,

30. πρόσεχε σεαυτῷ μή ※ ποτε ἐκζητήσῃς ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξολεθρευθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, (οὐ) μή ※ ποτε ἐκζητήσῃς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, λέγων· πῶς ποιοῦσι τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ποιήσω ※ οὕτως καὶ ἐγώ.

31. Οὐ ποιήσεις οὕτως Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· πάντα βδελύγματα γὰρ ἃ Κύριος τὰ ἐμίσησεν, ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαίουσιν ἐν πυρὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν.

32. Πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι ÷ σήμερον″, τοῦτο φυλάξῃ ποιεῖν· οὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτὸ, οὐδὲ ἀφελεῖς ἀπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΑΝ δὲ ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον, καὶ δώσει σοι σημεῖον ἢ τέρας,

2. καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρὸς σὲ, λέγων· πορευθῶμεν, ※ ἀκολουθήσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οἷς οὐκ οἴδατε,

3. οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ προφήτου ἐκείνου ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου τὸ ἐνύπνιον ἐκεῖνο· ὅτι πειράζει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὑμᾶς, τοῦ εἰδέναι, εἰ ※ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.

4. Ὀπίσω Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε πορεύεσθε, καὶ αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε, καὶ τῆς φω-

v. 25. (εἰς τὸν αἰῶνα) abest. ibid. ἔναντι) ἐναντίον. v. 26. ἃ ἂν σοι γένηται) ἐὰν γένηταί σοι. ibid. ὁ Θεός σου αὐτῷ) αὐτῷ abest. v. 28. τὸ καλὸν, καὶ τὸ ἀρεστὸν) transpos. ib. ἔναντι) ἐναντίον. v. 29. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃ. ibid. εἰς οὓς σὺ) σὺ deest. ib. κατακληρ. αὐτοὺς) κατακλ. αὐτήν. v. 30. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρευθῆναι. ibid. οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τοὺς Θεοὺς αὐτῶν) h. v. desunt. ib. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. v. 31. οὕτως Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· τὰ βδ. γὰρ ἃ Κύριος ἐμίσησεν) οὕτω τῷ Θεῷ σου· τὰ γὰρ βδ. Κυρίου ἃ ἐμίσησεν. ib. τοῖς θεοῖς) ἐν τοῖς θεοῖς. v. 32. ἐντέλλομαί σοι) ἐντέλλομαι ὑμῖν. CAP. XIII. v. 1. ἐνύπνιον, καὶ δώσει σοι) τὸ ἐνύπνιον, καὶ δῷ σοι. v. 2. οἷς οὐκ) οὓς οὐκ. v. 3. Θεὸς ὑμῶν ὑμᾶς, τοῦ εἰδέναι) Θεός σου ὑμᾶς εἰδέναι. ibid. Κύριον) deest. v. 4. πορεύεσθε, καὶ αὐτὸν) πορεύεσθε, καὶ τοῦτον. ibid. καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε) h. v. deficiunt.

τῆς αὐτοῦ ἀκούσεσθε, ⁜ καὶ αὐτῷ δουλεύσετε", καὶ αὐτῷ προστεθήσεσθε.

5. Καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ τὸ ἐνύπνιον ἐνυπνιαζόμενος ἐκεῖνος, ἀποθανεῖται· ἐλάλησε γὰρ πλανῆσαί σε ἀπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τοῦ λυτρωσαμένου σε ἐκ τῆς δουλείας, ἐξῶσαί σε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ· καὶ ἀφανιεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6. Ἐὰν δὲ παρακαλέσῃ σε ὁ ἀδελφός σου ÷ ἐκ πατρός σου ἢ" ἐκ μητρός σου, ἢ ὁ υἱός σου, ἢ ἡ θυγάτηρ σου, ἢ ἡ γυνή σου ἡ ἐν κόλπῳ σου, ἢ ὁ φίλος σου ὁ ἴσος τῇ ψυχῇ σου, λάθρα λέγων· πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις, οἷς οὐκ ᾔδεις σὺ καὶ οἱ πατέρες σου,

7. ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περὶ κύκλῳ ὑμῶν, τῶν ἐγγιζόντων σοι ἢ τῶν μακρὰν ἀπὸ σοῦ, ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς,

8. οὐ συνθελήσεις αὐτῷ, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ, ✕ καὶ οὐκ ἐπιποθήσεις ἐπ' αὐτῷ, οὐδὲ μὴ σκεπάσῃς ⁜ ἐπ' αὐτόν·

9. ἀναγγέλλων ἀναγγελεῖς περὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ χείρ σου ἔσται ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις, ἀποκτεῖναι αὐτὸν, καὶ αἱ χεῖρες παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ·

10. καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐζήτησεν ἀποστῆσαί σε ἀπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας·

11. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ πονηρὸν ῥῆμα τοῦτο ἐν ὑμῖν.

12. Ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεών ⁜ σου", ὧν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι, κατοικεῖν ἐκεῖ, λεγόντων·

13. ἐξῆλθον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν ÷ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν αὐτῶν, λέγοντες· πορευθῶμεν, καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οἷς οὐκ ᾔδειτε,

14. καὶ ἐξετάσεις καὶ ἐρωτήσεις καὶ ἐξερευνήσεις σφόδρα, καὶ ἰδοὺ ἀληθὴς σαφῶς ὁ λόγος, γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν ὑμῖν,

15. ἀνελὼν ἀνελεῖς ÷ πάντας" τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐν φόνῳ μαχαίρης· ÷ ἀναθέματι" ἀναθεματιεῖτε αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, ⁜ καὶ τὰ κτήνη αὐτῆς, ἐν στόματι μαχαίρας·

16. καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς συνάξεις εἰς τὰς διόδους αὐτῆς, καὶ ἐμπρήσεις τὴν πόλιν ἐν πυρὶ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς πανδημεὶ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου· καὶ ἔσται ἀοίκητος εἰς τὸν αἰῶνα, οὐκ ἀνοικοδομηθήσεται ἔτι.

17. Οὐ προσκολληθήσεται οὐδὲν ἀπὸ

τοῦ

v. 4. καὶ αὐτῷ δουλεύσετε) h. v. desunt. v. 5. ἐκ τῆς ὁδοῦ) ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. ibid. ἀφανιεῖτε τὸν πονηρὸν) ἀφανιεῖς τὸ πονηρόν. v. 6. ἢ ἡ θυγάτηρ σου) σου abest. ibid. ἢ ὁ φίλος ὁ ἴσος) ἢ φίλος ἴσος. ib. πορευθῶμεν) βαδίσωμεν. ib. οἷς οὐκ) οὓς οὐκ. v. 8. οὐδὲ μὴ) οὐδ' οὐ μή. v. 9. ἡ χείρ σου ἔσται ἐπ' αὐτῷ) αἱ χεῖρές σου ἔσονται ἐπ' αὐτόν. v. 11. προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ πονηρὸν ῥῆμα) προσθήσει ποιῆσαι ἔτι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρόν. v. 12. κατοικεῖν) addit σε. v. 13. ἐξῆλθον) ἐξήλθοσαν. ibid. τὴν πόλιν αὐτῶν) τὴν γῆν αὐτῶν. ib. οἷς οὐκ) οὓς οὐκ. v. 14. ἐξετάσεις) ἐτάσεις. ibid. ἐξερευνήσεις) ἐρευνήσεις. v. 15. ἀνελὼν) ἀναιρῶν. ibid. ἐν τῇ πόλει) ἐν τῇ γῇ. ib. μαχαίρης) μαχαίρας. v. 16. ἔναντι) ἐναντίον. v. 17. Οὐ) Καὶ οὐ.

τοῦ ἀναθέματος ἐν τῇ χειρί σου, ἵνα ἀποστραφῇ Κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ δώσει σοι ἔλεος, καὶ πληθυνεῖ σε, καὶ ἐλεήσει σε, (καὶ πληθήσῃ, καθὼς ἐλάλησέ σοι) ὃν τρόπον ὤμοσε ~ Κύριος" τοῖς πατράσι σου,

18. ἐὰν (δὲ) εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ποιεῖν ÷ τὸ καλὸν καὶ" τὸ ἀρεστὸν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

ΚΕΦ. ΙΔ΄. XIV.

Υἱοί ἐστε Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν· οὐ φοιβήσετε, ※ καὶ οὐκ ἐπιθήσετε φαλάκρωμα ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῷ·

2. ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καί σε ἐξελέξατο Κύριος ÷ ὁ Θεός σου" γενέσθαι αὐτῷ λαὸν περιούσιον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

3. Οὐ φάγεσθε πᾶν βδέλυγμα.

4. Ταῦτα τὰ κτήνη ἃ φάγεσθε· μόσχον ÷ ἐκ βοῶν", καὶ ἀμνὸν ἐκ προβάτων, καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν·

5. ἔλαφον, καὶ δορκάδα, καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον, καὶ πύγαργον, καὶ ὄρυγα, καὶ καμηλοπάρδαλιν·

πύδαργον

6. καὶ πᾶν κτῆνος διχηλεῦον ὁπλήν, καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φάγεσθε.

7. Καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμόν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς, καὶ ὀνυχιζόντων ÷ ὀνυχιστῆρας"· τὸν κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ χοιρογρύλλιον· ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν ταῦτα, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλοῦσιν, ἀκάθαρτα ὑμῖν ἐστι.

8. Καὶ τὸν ὗν· ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, ÷ καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁπλῆς", καὶ ÷ τοῦτο" μηρυκισμὸν οὐκ ἀναμαρυκᾶται, ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν· ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἅψεσθε.

9. Καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι· πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες, (ταῦτα) φάγεσθε.

10. Καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια οὐδὲ λεπίδες, οὐ φάγεσθε· ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστιν ὑμῖν. ἔσται

11. Πᾶν ὄρνεον καθαρὸν φάγεσθε.

12. Καὶ ταῦτα ἃ οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον,

13. ※ καὶ τὸν ἰξὸν, καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰκτῖνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ·

14. καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ·

v. 17. δώσει) δώσῃ. ibid. καὶ πληθυνεῖ σε, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πληθύσῃ, καθὼς ἐλάλησέ σοι ὃν τρ. ὤμ. Κύριος τοῖς) καὶ ἐλεήσῃ σε, καὶ πληθύνῃ σε, ὃν τρ. ὤμοσε τοῖς. v. 18. δὲ εἰσακούσητε) ἀκούσῃς. ibid. πάσας τὰς ἐντ. αὐτοῦ, ἃς) τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας. ib. ἔναντι) ἐναντίον. CAP. XIV. v. 1. οὐ φοιβήσετε) h. v. absunt. v. 2. γενέσθαι αὐτῷ λ. π.) γενέσθαι σε λ. αὐτῷ περιούσιον. v. 4. τὰ κτήνη) τὰ abest. v. 5. καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον) h. v. desunt. ibid. πύδαργον καὶ ὄρυγα) κύγαργον, ὄρυγα. v. 6. διχηλεῦον) διχηλοῦν. v. 7. ὅτι ἀνάγει) ὅτι ἀνάγουσι. ibid. μηρυκισμὸν ταῦτα) ταῦτα abest. ib. ὑμῖν ἐστι) ταῦτα ὑμῖν ἐστι. v. 8. διχηλεῖ) addit ὁπλήν. ibid. ὄνυχας) ὀνυχιστῆρας. ib. οὐκ ἀναμαρυκᾶται) οὐ μαρυκᾶται. ib. καὶ τῶν θνησ.) καὶ deest. v. 9. ἐν τοῖς ὕδασι) ἐν τῷ ὕδατι. ibid. ἐστὶν αὐτοῖς) ἐστὶν ἐν αὐτοῖς. ib. (ταῦτα) abest. v. 10. οὐδὲ λεπίδες) καὶ λεπίδες. ibid. ταῦτα ἔσται ὑμῖν) ὑμῖν ἐστιν. v. 13. ἰκτῖνα) ἴκτινον. v. 14. deficit in Cod. Rom.

15. καὶ στρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, καὶ ἱεράκα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ·

αἐρωδιὸν 16. καὶ ἐρωδιὸν, καὶ κύκνον, καὶ ἶβιν,

17. καὶ καταῤῥάκτην, (καὶ ὕποπα) καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα,

18. καὶ πελεκᾶνα, καὶ χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα.

19. Πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα ∼ ταῦτά" ἐστιν ὑμῖν· οὐ φάγεσθε ∻ ἀπ᾽ αὐτῶν"·

20. πᾶν πετεινὸν καθαρὸν φάγεσθε.

21. Καὶ πᾶν θνησιμαῖον οὐ φάγεσθε· τῷ παροίκῳ τῷ ἐν ταῖς πόλεσί σου δοθήσεται, καὶ φάγεται ⁜ αὐτὸ, ἢ ἀποδώσῃ τῷ ἀλλοτρίῳ· ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ·

22. Δεκάτην ἀποδεκατώσεις πᾶν τὸ γένημα τοῦ σπέρματός σου, τὸ γένημα τοῦ ἀγροῦ ∼ σου" ἐνιαυτὸν κατ᾽ ἐνιαυτόν·

23. καὶ φαγῇ ∻ αὐτὸ" ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐν τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται ∻ Κύριος ὁ Θεός σου" ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, ∻ οἴσεις" τὰ ἐπιδέκατα τοῦ σίτου σου, καὶ τοῦ οἴνου σου, καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου, καὶ τῶν προβάτων σου, ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σου πάσας τὰς ἡμέρας.

24. Ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ, καὶ μὴ δύνῃ ἀναφέρειν αὐτὰ, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, ὅτι εὐλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου,

25. καὶ ἀποδώσῃ ∻ αὐτὰ" ἀργυρίου, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτόν·

26. καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον ἐπὶ παντὸς οὗ ἐὰν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχή σου, ἐπὶ βουσὶν ἢ ἐπὶ προβάτοις, ἐπὶ οἴνῳ ἢ ἐπὶ σίκερα, ἢ ἐπὶ παντὸς οὗ ἐὰν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ φαγῇ ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ εὐφρανθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου,

27. καὶ ὁ Λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου· ⁜ οὐκ ἐγκαταλείψεις αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ σοῦ.

28. Μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γενημάτων σου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, ⨯ καὶ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου·

29. καὶ ἐλεύσεται ὁ Λευίτης, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ σοῦ, καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ φάγονται καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα εὐλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ⁜ τῶν χειρῶν σου" οἷς ἐὰν ποιῇς.

ΚΕΦ.

v. 15. καὶ ἱεράκα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ) h. v. desunt. v. 16. καὶ ἀρωδιὸν) καὶ ἐρωδιόν. v. 17. Cod. Rom. ita legit: καὶ καταῤῥάκτην, καὶ ἱέρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ ἔποπα, καὶ νυκτικόρακα. v. 18. πελεκᾶνα) πελεκᾶνα. ibid. ὅμοια αὐτῷ) addit καὶ πορφυρίωνα. v. 19. ταῦτα) abest. v. 21. Καὶ πᾶν θνησ.) καὶ abest. v. 22. πᾶν τὸ γένημα) παντὸς γεννήματος. ibid. γένημα) γέννημα. v. 23. ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου) h. v. desunt. ibid. ἐν τόπῳ ᾧ ἂν) ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐάν. ib. οἴσεις) οἴσετε. ib. καὶ τὰ πρωτότοκα) καὶ abest. v. 24. εὐλογήσῃ) εὐλογήσει. v. 25. Θεὸς) addit σου. v. 26. τὸ ἀργύριον) τὸ abest. ibid. οὗ ἐὰν) οὗ ἄν. ib. ἐπὶ οἴνῳ) ἢ ἐπ᾽ οἴνῳ. ib. οὗ ἐὰν ἐπιθυμεῖ) οὗ ἂν ἐπιθυμῇ. ib. ἔναντι) ἐναντίον. v. 27. ἔστι μερὶς) ἔστιν αὐτῷ μερίς. v. 28. γενημάτων) γεννημάτων. v. 29. ἔργοις σου) σου deest.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΔΙ' ἑπλὰ ἐτῶν ποιήσεις ἄφεσιν. 2. Καὶ ὕτως τὸ πρόςαγμα τῆς ἀφέσεως· ἀφήσεις πᾶν χρέος ἴδιον, ὃ ὀφείλει ÷ σοι″ ὁ πλησίον ※ σε, τὸν πλησίον σε καὶ τὸν ἀδελφόν σου οὐκ ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσις Κυρίῳ ÷ τῷ Θεῷ σου″.

3. Τὸν ἀλλότριον ἀπαιτήσεις ὅσα ἐὰν ᾖ σοι ÷ παρ' αὐτῷ″· τῷ δὲ ἀδελφῷ σου ἄφεσιν ποιήσεις τῦ χρέους σου.

4. Ὅτι ὐκ ἔςαι ἐν σοὶ ἐνδεής· ὅτι εὐλογῶν εὐλογήσει σε Κύριος ÷ ὁ Θεός σου″ ἐν τῇ γῇ, ᾗ Κύριος ὁ Θεός σῦ δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι αὐτήν.

5. Ἐὰν δὲ ἀκοῇ εἰσακέσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τῦ Θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον,

6. ὅτι Κύριος ὁ Θεός σῦ εὐλόγησέ σε, ὃν τρόπον ἐλάλησέ σοι, καὶ δανειεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ ὐ δανειῇ, καὶ ÷ σὺ″ ἄρξῃ πολλῶν ἐθνῶν, σοῦ δὲ ὐκ ἄρξουσιν.

7. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν σοὶ ἐνδεὴς ※ ἐκ″ τῶν ἀδελφῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου ἐν τῇ γῇ, ᾗ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι (ἐν κλήρῳ), ὐκ ἀποστέρξεις τὴν καρδίαν σου, ὐδὲ μὴ συσφίγξεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ τῦ ἀδελφῦ σου τῦ ἐπιδεομένου·

ἀποστρέψεις

8. ※ ὅτι ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σῦ αὐτῷ, καὶ δάνειον δανειεῖς αὐτῷ ※ ἱκανὸν, ὅσον ἂν ἐπιδέηται, (καὶ) καθ' ὅσον ὑςερεῖται.

9. Πρόσεχε σεαυτῷ μή ※ ποτε γένηται ῥῆμα ÷ κρυπτὸν″ ἐν τῇ καρδίᾳ σῦ ἀνόμημα, λέγων· ἐγγίζει τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, ἔτος ἀφέσεως, καὶ πονηρεύσηται ὁ ὀφθαλμός σῦ τῷ ἀδελφῷ σῦ τῷ ἐπιδεομένῳ, καὶ οὐ δώσεις αὐτῷ, καὶ βοήσεται κατὰ σοῦ πρὸς Κύριον, καὶ ἔςαι ἐν σοὶ ἁμαρτία ÷ μεγάλη″.

10. διδοὺς δώσεις αὐτῷ, ÷ καὶ δάνειον δανειεῖς αὐτῷ, ὅσον ἂν ἐπιδέηταί σῦ″, καὶ ὐ λυπήσῃ τῇ καρδίᾳ σῦ διδόντος σῦ αὐτῷ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τῦτο εὐλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σῦ, καὶ ἐν πᾶσιν ὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου. ÷ ÷

11. Οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπῃ ἐνδεὴς ἀπὸ τῆς γῆς (σῦ)· διὰ τῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ÷ ποιεῖν τὸ ῥῆμα τῦτο″, λέγων· ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σῦ τῷ ἀδελφῷ σῦ τῷ πένητι ※ σε καὶ τῷ δεομένῳ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σῦ.

12. Ἐὰν δὲ πραθῇ σοι ὁ ἀδελφός σῦ ὁ Ἑβραῖος ἢ ἡ Ἑβραία, δουλεύσει σοι ἓξ ἔτη, καὶ ※ τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποςελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σῦ.

13. Ὅταν δὲ ἐξαποςέλλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σῦ, ὐκ ἐξαποςελεῖς αὐτὸν κενόν·

14. ἐφό-

CAP. XV. v. 2. ὕτως) οὕτω. ibid. ὅτι ἐπικεκλ.) ἐπικέκληται γάρ. v. 4. κατακληρονομῆσαι) κατακληρονομεῖν σε. v. 5. εἰσακέσῃς) εἰσακούσητε. ibid. φυλάσσειν) addit καὶ ποιεῖν. ib. ἃς ἐγὼ) ὅσας ἐγώ. v. 6. δανειεῖς) δανεῖς. ibid. καὶ σὺ ἄρξῃ πολλῶν ἐθνῶν) καὶ ἄρξεις ἐθνῶν πολλῶν. v. 7. (ἐν κλήρῳ) abest. ibid. ἀποστρέψεις) ἀποστέρξεις. ib. ὐδὲ μὴ) οὐδ' ὐ μή. v. 8. δάνειον) καὶ δάνειον. ibid. ὅσον ἂν ἐπιδέηται, καὶ καθ' ὅσον ὑςερεῖται) ὅσον ἐπιδέεται, καθότι ἐνδεεῖται. v. 9. ἀφέσεως) τῆς ἀφέσεως. ibid. βοήσεται) καταβοήσεται. v. 10. ὅσον ἂν ἐπιδέηταί σε, καὶ οὐ λυπήσῃ τῇ κ.) ὅσον ἐπιδέεται, καθότι ἐνδεεῖται, καὶ οὐ λυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ. ibid. ἔργοις σε) σε deest. v. 11. ἐντέλλομαι) addit ποιεῖν. ibid. δεομένῳ) ἐπιδεομένῳ. v. 12. ἢ ἡ Ἑβραία) ἡ deest.

14. ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προβάτων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου σου, καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου· καθὰ ηὐλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, δώσεις αὐτῷ.

15. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύριος ὁ Θεός σου ÷ ἐκεῖθεν˝· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ÷ ποιεῖν˝ τὸ ῥῆμα τοῦτο ⁜ σήμερον.

16. Ἐὰν δὲ λέγῃ πρὸς σέ· οὐκ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἠγάπησέ σε καὶ τὴν οἰκίαν σου, ὅτι εὖ ἐστιν αὐτῷ παρὰ σοί·

17. λήψῃ τὸ ὀπήτιον, καὶ τρυπήσεις τὸ οὖς αὐτοῦ πρὸς τὴν θύραν (ἐπὶ τὸν σταθμὸν), καὶ ἔσται οἰκέτης σου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τὴν παιδίσκην σου ποιήσεις ὡσαύτως.

18. Οὐ σκληρὸν ἔσται ἐναντίον σου ἐξαποστελλομένων αὐτῶν ἐλευθέρων ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἐπέτειον μισθὸν τοῦ μισθωτοῦ ἐδούλευσέ σοι ἓξ ἔτη· καὶ εὐλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ποιῇς.

19. Πᾶν πρωτότοκον ὃ ἐὰν τεχθῇ ἐν τοῖς βουσί σου, καὶ ἐν τοῖς προβάτοις σου, τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· οὐκ ἐργᾷ ἐν τῷ πρωτοτόκῳ μόσχῳ σου, καὶ οὐ μὴ κείρῃς τὸ πρωτότοκον τῶν προβάτων σου·

20. ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου φαγῇ αὐτὸ ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ÷ ὁ Θεός σου˝, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

21. Ἐὰν δὲ ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος, χωλὸν ἢ τυφλὸν, ἢ καὶ πᾶς μῶμος πονηρὸς, οὐ θύσεις αὐτὸ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου·

22. ἐν ταῖς πόλεσί σου φαγῇ αὐτό ὁ ἀκάθαρτος ÷ ἐν σοὶ˝ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως ÷ φάγεται˝, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον.

23. Πλὴν τὸ αἷμα αὐτοῦ οὐ φαγῇ· ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖς αὐτὸ ὡς ὕδωρ.

ΚΕΦ. Ιϛʹ. XVI.

Φύλαξαι τὸν μῆνα τῶν νέων, καὶ ποιήσεις τὸ πάσχα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου νυκτός.

2. Καὶ θύσεις τὸ πάσχα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, πρόβατα καὶ βόας, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου ÷ αὐτὸν˝, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ.

3. Οὐ φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ ζύμην· ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν σπουδῇ ἐξήλθετε ἐξ Αἰγύπτου (νυκτὸς), ἵνα μνησθῆτε τὴν ἡμέραν τῆς ἐξοδίας ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν.

4. οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμηθήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν, ὧν ἂν θύσητε τὸ ἑσπέρας τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ, εἰς τοπρωΐ.

5. Οὐ

v. 14. καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου) καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου σου. ibid. ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 15. ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ) οἶσθα ἐν γῇ Αἰγύπτου. v. 16. ἠγάπησέ σε) ἠγάπηκέ σε. v. 17. λήψῃ) καὶ λήψῃ. ibid. τὸ οὖς) τὸ ὠτίον. ib. (ἐπὶ τὸν σταθμὸν) h. v. desunt. ib. οἰκέτης σου) σου οἰκέτης. ib. ποιήσεις ὡσαύτως) transposita. v. 19. ἐν τοῖς βουσὶ) ἐν ταῖς βουσί. ibid. κείρῃς τὸ πρωτότοκον) κείρῃς τὰ πρωτότοκα. v. 20. τοῦ Θεοῦ σου) desunt. ibid. ᾧ ἂν) ᾧ ἐάν. v. 21. ἢ καὶ πᾶς μῶμος πονηρὸς) μῶμον πονηρόν. v. 22. φάγεται) ἔδεται. v. 23. τὸ αἷμα οὐ φαγῇ) αἷμα οὐ φάγεσθε. CAP. XVI. v. 2. ᾧ ἂν) ᾧ ἐάν. v. 3. (νυκτὸς) abest. ibid. μνησθῆτε) ἵνα μνησθῆτε. v. 4. ὧν ἂν θύσητε) ὧν ἐὰν θύσῃς.

5. Οὐ δυνήσῃ θῦσαι τὸ πάσχα ἐν οὐδεμιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι·

6. ἀλλ᾽ ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ
θύσαι ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, θύσεις τὸ πάσχα ἑσπέρας πρὸς δυσμαῖς ἡλίου ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξῆλθες ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

7. Καὶ ἑψήσεις, ÷ καὶ ὀπτήσεις", καὶ φαγῇ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτόν· καὶ ἀποστραφήσῃ τοπρωῒ, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου.

8. Ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐξόδιον ἑορτὴ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· οὐ ποιήσεις ÷ ἐν αὐτῇ πᾶν" ἔργον, ÷ πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ψυχῇ".

9. Ἑπτὰ ἑβδομάδας ÷ ὁλοκλήρους" ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ· ἀρξαμένου σου δρέπανον ἐπ᾽ ἀμητὸν, ἄρξῃ ἐξαριθμῆσαι ἑπτὰ ἑβδομάδας·

10. καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβδομάδων Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καθότι ἰσχύει ἡ χείρ
δῶ σοι σου, ὅσα ἂν δῴη, καθότι ηὐλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου·

11. καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ Λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανὸς, καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ὑμῖν, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου ÷ αὐτὸν", ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ·

12. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν ÷ γῇ" Αἰγύπτῳ, καὶ φυλάξεις καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς ταύτας.

13. Ἑορτὴν τῶν σκηνῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἡμέρας," ἐν τῷ συναγαγεῖν σε ποιεῖς
ἐκ τῆς ἅλωνός σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου·

14. καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν τῇ ἑορτῇ σου, ἔναντι
σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ Κυρίου τοῦ
παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ Λευίτης, Θεοῦ
καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανὸς, καὶ ἡ χήρα ἡ ÷ οὖσα" ἐν ταῖς πόλεσί σου·

15. ἑπτὰ ἡμέρας ἑορτάσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ÷ ὁ Θεός σου αὐτὸν", (ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ)· ἐὰν δὲ εὐλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς γενήμασί σου, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου, καὶ ἔσῃ ※ πλὴν εὐφραινόμενος.

16. Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται ÷ Κύριος"· ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς σκηνοπηγίας. Οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιον Κυρίου ÷ τοῦ Θεοῦ σου" κενός·

17. ἕκαστος κατὰ δύναμιν τῶν χειρῶν ὑμῶν, κατὰ τὴν εὐλογίαν Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ἣν ἔδωκέ σοι.

18. Κρι-

v. 6. θῦσαι) θύσεις. ibid. πρὸς δυσμαῖς) πρὸς δυσμάς. ib. ἐκ γῆς Αἰγύπτου) ἐξ Αἰγύπτου. v. 7. ᾧ ἂν) οὗ ἐάν. ibid. ἀπελεύσῃ) ἐλεύσῃ. v. 9. ὁλοκλήρους) deest. v. 10. καθότι ἰσχύει ἡ χείρ σου) καθὼς ἡ χείρ σου ἰσχύει. ibid. σοι, καθότι ηὐλόγησέ σε) h. v. deficiunt. v. 11. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου) h. v. desunt. ib. ἡ ἐν ὑμῖν) ἡ οὖσα ἐν ὑμῖν. ib. ᾧ ἂν) ᾧ ἐάν. v. 12. ἦσθα) ἐγένου. ibid. φυλάξεις) φυλάξῃ. v. 13. τῶν σκηνῶν ποιεῖς) σκηνῶν ποιήσεις. v. 14. ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ) ἐν τῇ ἑορτῇ. v. 15. ὁ Θεός σου αὐτὸν) ὁ Θεός σου αὐτῷ. ibid. (ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ) h. v. desunt. ib. τοῖς γενήμασι) γεννήμασι. v. 16. ᾧ ἂν) ᾧ ἐάν. ibid. ἐκλέξηται Κύριος) ἐκλ. αὐτὸν Κύριος.

18. Κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγεῖς καταστήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, αἷς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι, κατὰ φυλὰς ※ σου, καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν κρίσιν δικαίαν.

19. Οὐκ ἐκκλινοῦσι κρίσιν, οὐκ ἐπιγνώσονται πρόσωπον, οὐδὲ λήψονται δῶρα· τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ἐξαίρει λόγους δικαίων.

φυλάξῃ 20. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ, ἵνα ζῆτε, καὶ ÷ εἰσελθόντες" κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

21 Οὐ φυτεύσεις σεαυτῷ ἄλσος, πᾶν ξύλον, παρὰ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου
οὐ τοῦ Θεοῦ σου, ὃ ποιήσεις σεαυτῷ.

22· Οὐ στήσεις σεαυτῷ στήλην, ἃ ἐμίσησε Κύριος ὁ Θεός σου.

ΚΕΦ. ΙΖʹ. XVII.

ΟΥ προσοίσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου μόσχον ἢ πρόβατον, ἐν ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ μῶμος, πᾶν ῥῆμα πονηρόν· ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστίν.

2. Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι, ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅστις ποιήσει τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, παρελθεῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ,

3. καὶ ἀπελθόντες λατρεύσωσι θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ ἢ τῇ σελήνῃ, ἢ παντὶ τῷ κόσμῳ τῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ οὐ προσέταξα,

4. καὶ ἀναγγέλῃ σοι, ※ καὶ ἀκούσῃς, καὶ ἐκζητήσῃς σφόδρα, καὶ ἰδοὺ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆμα, γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν τῷ Ἰσραήλ,

5. καὶ ἐξάξεις τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἢ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ※ οἵτινες ἐποίησαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ἐπὶ ※
τὴν πύλην σου, τὸν ἄνδρα ἢ τὴν γυναῖκα, καὶ ※
τελευτήσουσι, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτοὺς ἐν λίθοις.

6. Ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθανεῖται ὁ ἀποθνήσκων· οὐκ ἀποθανεῖται ἐφ' ἑνὶ μάρτυρι.

7. Καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσται ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις, θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ· καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

8. Ἐὰν δὲ ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σοῦ ῥῆμα ἐν κρίσει ἀναμέσον αἷμα αἵματος, καὶ ἀναμέσον κρίσις κρίσεως, καὶ ἀναμέσον ἀφὴ ἀφῆς, ÷ καὶ ἀναμέσον ἀντιλογία ἀντιλογίας", ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ἀναστὰς ἀναβήσῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου ※ ἐν αὐτῷ ÷ ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ"·

9. καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς Λευίτας, καὶ πρὸς τὸν κριτὴν ὃς ἂν γένηται

v. 18. καταστήσεις) ποιήσεις. ibid. ἐν πάσαις ταῖς) ἐν ταῖς. v. 19. οὐκ ἐπιγν.) οὐδὲ ἐπιγνώσονται. ibid. λήψ. δῶρα) λήψ. δῶρον. ib. ἐκτυφλοῖ) ἀποτυφλοῖ. v. 20. φυλάξῃ) διώξῃ. v. 21. Κυρίου) abest. CAP. XVII. v. 1. προσοίσεις) θύσεις. v. 2. ἐν σοί) deest. ibid. ὅστις) ὅς. ib. ἔναντι) ἐναντίον. v. 3. ἀπελθόντες) ἐλθόντες. ibid. προσκυνήσουσιν) προσκυνήσωσιν. ib. τῷ κόσμῳ τῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ) τῶν ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ οὐρανοῦ. ib. προσέταξα) προσέταξέ σοι. v. 4. ἀναγγ.) ἀναγγελῇ. ibid. ἐν τῷ Ἰσρ.) ἐν Ἰσραήλ. v. 5. οἵτινες - - πύλην) desunt. ibid. καὶ τελ. καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτοὺς ἐν λ.) καὶ λιθοβολήσετε αὐτοὺς ἐν λ. καὶ τελευτήσουσι. v. 7. παντὸς τοῦ λ. ἐπ' ἐσχάτῳ) τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτων. ibid. ἐξαρεῖτε) ἐξαρεῖς. v. 8. πόλεσί σου) πόλεσιν ὑμῶν. ib. ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ) h. v. deficiunt.

νηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσί σοι τὴν κρίσιν.

10. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι ἐκ τοῦ τόπου ※ ἐκείνου, οὗ ἂν ἐκλέξηται Κύριος ∼ ὁ Θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ", καὶ φυλάξῃ ÷ σφόδρα" ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νομοθετηθῇ σοι·

11. κατὰ τὸν νόμον ※ ὃν ἂν φωτίσωσί σοι, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ἣν ἐὰν εἴπωσί σοι, ποιήσεις· οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τοῦ ῥήματος οὗ ἐὰν ἀναγγείλωσί σοι, δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά.

ἀναγγείλων

12. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἐν ὑπερηφανίᾳ, τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ἢ τοῦ κριτοῦ ÷ ὃς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις", καὶ ἀποθανεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ Ἰσραήλ·

ἐν

13. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐκ ἀσεβήσει ἔτι.

14. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ÷ ἐν κλήρῳ", καὶ κληρονομήσῃς αὐτῆς, καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἴπῃς· καταστήσω ἐπ' ἐμαυτὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου,

ἄρχοντας

15. καθιστῶν καθιστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτόν· ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, οὐ δυνήσῃ καταστῆσαι ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον, ὅτι οὐκ ἀδελφός σου ἐστί.

16. Πλὴν οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ ἵππον, οὐδὲ μὴ ἀποστρέψει τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον, ὅπως, (μὴ) πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον. Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν ὑμῖν· οὐ προσθήσεσθε ἀποστρέψαι τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἔτι.

17. Καὶ οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ γυναῖκας, ἵνα μὴ μεταστῇ αὐτοῦ ἡ καρδία· καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ σφόδρα.

18. Καὶ ἔσται ὅταν καθίσῃ ἐπὶ τοῦ δίφρου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, καὶ γράψει ἑαυτῷ τὸ Δευτερονόμιον τοῦτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν,

19. καὶ ἔσται μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγνώσεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἵνα μάθῃ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας καὶ τὰ δικαιώματα ταῦτα, ποιεῖν αὐτά·

20. ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἵνα μὴ παραβῇ ἀπὸ τῶν ἐντολῶν δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν μακροχρόνιος ᾖ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΟΥΚ ἔσται τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ὅλῃ φυλῇ Λευὶ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ Ἰσραήλ· κάρπωμα

v. 10. τὸ ῥῆμα) τὸ πρᾶγμα. ibid. οὗ ἂν) οὗ ἐάν. ib. ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ) h. v. desunt. ib. κατὰ πάντα) κατὰ abest. v. 11. ἣν ἐὰν) ἣν ἄν. ibid. ἀναγγείλων) ἀναγγείλωσι. v. 12. τοῦ μὴ ὑπακ.) ὥστε μὴ ὑπακοῦσαι. ibid. γένηται) ᾖ. ib. ἐν Ἰσραὴλ) ἐξ Ἰσραήλ. v. 14. ἐν κλήρῳ) abest. ibid. κληρον. αὐτῆς, καὶ κατ. ἐπ' αὐτῆς) κληρον. αὐτήν, καὶ κατ. ἐπ' αὐτῇ. ib. ἄρχοντας) ἄρχοντα. v. 15. καθιστήσεις) καταστήσεις. ibid. Θεός σου) σου abest. v. 16. Πλὴν οὐ) διότι οὐ. ibid. ἀποστρέψει) ἀποστρέψῃ. ib. πληθύνῃ ἑαυτῷ) πληθύνῃ αὐτῷ. ib. εἶπεν ὑμῖν) ὑμῖν abest. v. 18. Καὶ ἔσται ὅταν) Καὶ ὅταν. ibid. τοῦ δίφρου) non habet. ib. γράψει ἑαυτῷ) γρ. αὐτῷ. v. 19. Θεὸν αὐτοῦ, φ.) Θεόν σου, καὶ φυλ. ibid. ποιεῖν αὐτὰ) αὐτὰ non habet. v. 20. μακροχρόνιος ᾖ) μακροχρονίσῃ. ibid. μετ' αὐτοῦ) non habet. CAP. XVIII. v. 1. κάρπωμα) καρπώματα.

Κυρίῳ μα Κυρίου ὁ κλῆρος αὐτῶν, φάγονται ∼ αὐτά".

2. Κλῆρος δὲ οὐκ ἔσαι αὐτῷ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· Κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ, καθότι εἶπεν αὐτῷ.

3. Καὶ αὕτη ※ ἔσαι ἡ κρίσις τῶν ἱερέων, τὰ παρὰ τοῦ λαοῦ παρὰ τῶν θυόντων τὰς θυσίας, ἐάν τε μόσχον, ἐάν τε πρόβατον· καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸν βραχίονα, καὶ τὰ σιαγόνια, καὶ τὸ ἔνυστρον·

4. καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου σου, καὶ τοῦ οἴνου σου, καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῶν κουρῶν τῶν προβάτων σου δώσεις αὐτῷ·

5. ὅτι αὐτὸν ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σου, παρεστάναι ÷ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου", λειτουργεῖν καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

6. Ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ Λευίτης ἐκ μιᾶς τῶν πόλεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οὗ αὐτὸς παροικεῖ ✕ ἐκεῖ, καθότι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος,

7. καὶ λειτουργήσει ✕ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ὥσπερ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ Λευῖται, οἱ παρεστηκότες ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου·

8. μερίδα μεμερισμένην φάγεται, πλὴν τῆς πράσεως τῆς κατὰ πατριάν.

9. Ἐὰν δὲ ✕ σὺ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι, οὐ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων·

10. οὐχ εὑρήσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, μαντευόμενος μαντείαν, καὶ κληδονιζόμενος, καὶ οἰωνιζόμενος, φαρμακὸς,

11. ἐπαείδων ἐπαοιδὴν, ἐγγαστρίμυθος, καὶ τερατοσκόπος, καὶ ἐπερωτῶν τοὺς νεκρούς·

12. ἔστι γὰρ βδέλυγμα Κυρίῳ ÷ τῷ Θεῷ σου" πᾶς ποιῶν ταῦτα· ἕνεκεν γὰρ τῶν βδελυγμάτων τούτων Κύριος ὁ Θεός σου ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου.

13. Τέλειος ἔσῃ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου·

14. τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα, οὓς σὺ κατακληρονομεῖς αὐτοὺς, ÷ οὗτοι" κληδονισμῶν καὶ μαντειῶν ἀκούσονται· σοὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔδωκε Κύριος ὁ Θεός σου.

15. Προφήτην ※ ἐκ μέσου σου ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε.

16. κατὰ πάντα ὅσα ᾐτήσω παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐν Χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας, λέγοντες· οὐ προσθήσομεν ※ τοῦ ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο οὐκ ὀψόμεθα ἔτι, οὐδὲ μὴ ἀποθάνωμεν.

17. Καὶ

Ibid. Κυρίῳ) Κυρίου. v. 2. ἔσαι αὐτῷ ἐν τ. ἀδ. αὐτοῦ) ἔσαι αὐτοῖς ἐν τ. ἀδ. αὐτῶν. v. 3. τὰς θυσίας) τὰ θύματα. ibid. δώσει τῷ ἱερεῖ τὸν βρ.) δώσει τὸν βρ. τῷ ἱερ. v. 5. Κύριος ὁ Θεός σου) Κύριος. ibid. Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου) σου abest. ib. ὀνομ. Κυρίου) ὀνόματι αὐτοῦ. ib. πάσας τὰς ἡμέρας) ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. v. 6. πόλεων ὑμῶν) ὑμῶν deest. ibid. Κύριος) abest. v. 7. καὶ λειτουργ.) λειτουργήσει. ibid. ἔναντι Κυρίου) ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου. v. 9. ὁ Θεὸς) addit σου. v. 10. εὑρήσεται) εὑρεθήσεται. ibid. ἢ τὴν) καὶ τὴν. ib. καὶ κληδονιζ.) καὶ abest. v. 11. καὶ ἐπερωτῶν) καὶ abest. v. 12. Κύριος ὁ Θεός σου ἐξολεθρ.) Κύριος ἐξολοθρεύσει. v. 13. ἔναντι) ἐναντίον. v. 14. κληδονισμῶν) κληδόνων. ibid. σοὶ δὲ) καὶ σοι. v. 16. Θεοῦ ἡμῶν) Θεοῦ σου. ibid. τὸ μέγα τοῦτο) transposita.

17. Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· ὀρθῶς ÷ πάντα ↙ ὅσα ἐλάλησαν·

18. Προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σέ, καὶ δώσω τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ·

19. καὶ ὁ ἄνθρωπος (ἐκεῖνος) ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τῶν λόγων αὐτοῦ, ὅσα ἐὰν λαλήσῃ ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ÷ ὁ προφήτης ↙, ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ.

20. Πλὴν ὁ προφήτης ὃς ἐὰν ἀσεβήσῃ λαλῆσαι ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃ οὐ προσέταξα αὐτῷ λαλῆσαι, καὶ ὃς ἐὰν λαλήσῃ ἐπ' ὀνόματι θεῶν ἑτέρων, ἀποθανεῖται ὁ προφήτης ἐκεῖνος.

21. Ἐὰν δὲ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε Κύριος;

22. ὅσα ἐὰν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ μὴ γένηται τὸ ῥῆμα, καὶ μὴ συμβῇ, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε Κύριος· ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ※ αὐτὸ ὁ προφήτης (ἐκεῖνος), οὐκ ἀφέξεσθε ἀπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΕΑΝ δὲ ἀφανίσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ἔθνη, ἃ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν,

2. τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῷ ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ※ τοῦ κληρονομῆσαι αὐτήν

3. στόχασαί σοι τὴν ὁδόν, καὶ τριμεριεῖς τὰ ὅρια τῆς γῆς σου, ἣν καταμερίζει σοι Κύριος ὁ Θεός σου· καὶ ἔσται καταφυγὴ ἐκεῖ παντὶ τῷ φονευτῇ.

4. Τοῦτο δὲ ÷ ἔσται ↙ τὸ πρόσταγμα τοῦ φονευτοῦ, ὃς ἂν φύγῃ ἐκεῖ, καὶ ζήσεται· ὃς ἂν πατάξῃ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀκουσίως, καὶ οὗτος οὐ μισῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης·

5. καὶ ὃς ἂν εἰσέλθῃ μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἰς τὸν δρυμόν, συναγαγεῖν ξύλα, καὶ ἐκκρούσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τῇ ἀξίνῃ κόπτοντος τὸ ξύλον, καὶ ἐκπεσὸν τὸ σιδήριον ἀπὸ τοῦ ξύλου, τύχῃ τοῦ πλησίον, καὶ ἀποθάνῃ· οὗτος καταφεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται·

6. ἵνα μὴ διώξας ὁ ἀγχιστεύων τοῦ αἵματος ὀπίσω τοῦ φονεύσαντος, ὅτι παρατεθέρμανται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ καταλάβῃ αὐτόν, ἐὰν μακροτέρα ᾖ ἡ ὁδός, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ τὴν ψυχήν, ÷ καὶ ἀποθάνῃ ↙· καὶ τούτῳ οὐκ ἔστι κρίσις θανάτου, ὅτι οὐ μισῶν ἦν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης.

v. 17. ἐλάλησαν) addit πρός σε. v. 18. μέσου) abest. ibid. τὸ ῥῆμά μου) τὰ ῥήματα. v. 19. (ἐκεῖνος) abest. ibid. τῶν λόγων αὐτοῦ) h. v. desunt. ib. ὅσα ἐὰν) ὅσα ἄν. ib. ἐπὶ τῷ ὀν. μου ὁ προφ.) ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου. v. 20. ὃς ἐὰν) ὃς ἄν, bis. ibid. ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀν. μου) transposita. ib. προσέταξα αὐτῷ) αὐτῷ deest. ib. ἐπ' ὀνόμ.) ἐν ὀνόματι. v. 22. προφήτης ἐπὶ τῷ) προφήτης ἐκεῖνος τῷ. ibid. γένηται τὸ ῥῆμα) γένηται. ib. ἀπ' αὐτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XIX. v. 1. ἃ ὁ Θεός σου) σου abest. ibid. τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς) τὴν γῆν καὶ κατακληρονομήσητε αὐτούς, καὶ κατοικήσητε. v. 3. καταφυγὴ ἐκεῖ) transposita. ibid. παντὶ τῷ) τῷ deest. v. 4. ἀκουσίως) οὐκ εἰδώς. ibid. ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης) χθὲς καὶ τρίτης. v. 5. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. ibid. πλησίον αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ib. ἐκκρούσῃ) ἐκκρουσθῇ. v. 6. τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ibid. τὴν ψυχήν) ψυχήν. ib. καὶ ἀποθάνῃ) deest. ib. τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης) τῆς χθὲς οὐδὲ πρὸ τῆς τρίτης.

7. Διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων· τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῷ.

8. Ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ὅριά σου, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, καὶ δῷ σοι ~ Κύριος" πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν εἶπε δοῦναι τοῖς πατράσι σου,

9. (ἐὰν εἰσακούσῃ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν ~ πάσαις" ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας,) καὶ προσθήσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς τὰς τρεῖς (πόλεις) ταύτας·

10. καὶ οὐκ ἐκχυθήσεται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ γῇ σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ αἵματι ἔνοχος.

11. Ἐὰν δὲ γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐπαναστῇ ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ φύγῃ εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων,

12. καὶ ἀποστελοῦσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ λήψονται αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῷ ἀγχιστεύοντι τοῦ αἵματος, καὶ ἀποθανεῖται·

13. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ εὖ σοι ἔσται.

14. Οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ πλησίον σου, ἃ ἔστησαν οἱ πρότεροί σου ἐν τῇ κληρονομίᾳ σου, ἣν κατεκληρονομήθης ἐν τῇ γῇ ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

15. Οὐκ ἐμμενεῖ μάρτυς εἷς ~ μαρτυρῆσαι" κατὰ ἀνθρώπου κατὰ πᾶσαν ἀδικίαν, καὶ κατὰ πᾶν ἁμάρτημα, καὶ κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἣν ἐὰν ἁμάρτῃ· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων, καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων, σταθήσεται ~ πᾶν" ῥῆμα.

16. Ἐὰν δὲ καταστῇ μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀνθρώπου, καταλέγων αὐτοῦ ἀσέβειαν,

17. καὶ στήσονται οἱ δύο ἄνθρωποι, οἷς ἐστιν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία, ἔναντι Κυρίου, καὶ ἔναντι τῶν ἱερέων, καὶ ~ ἔναντι" τῶν κριτῶν, οἳ ἂν ὦσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις·

18. καὶ ἐξετάσωσιν οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα, ἀντέστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·

19. καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο τῷ πλησίον ποιῆσαι, καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν·

20. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν.

21. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ~ ἐπ᾽ αὐτῷ"· ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα ἀντὶ ποδός. (Καθότι ἂν δῷ μῶμον τῷ πλησίον, οὕτως δοθήσεται αὐτῷ.)

ΚΕΦ.

v. 9. εἰσακούσῃ) ἀκούσῃς. ib. καὶ προσθήσεις) καὶ abest. ib. (πόλεις) deest. v. 10. γῇ σου, ἣν Κ. ὁ Θ.) γῇ, ἣ Κύρ. ὁ Θ. σου. v. 11. γένηται) addit ἐν σοί. ibid. πλησίον αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 12. τῷ ἀγχιστεύοντι) τῶν ἀγχιστευόντων. v. 14. πλησίον σου) σου abest. ibid. πρότεροι) πατέρες. ib. κληρονομίᾳ σου, ἣν) κληρονομίᾳ, ᾗ. ib. κληρονομῆσαι αὐτήν) desunt. v. 15. σταθήσεται) στήσεται. v. 19. τῷ πλησίον ποιῆσαι, καὶ ἐξαρεῖτε τὸν) ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξαρεῖς τό. v. 20. ποιεῖν) ποιῆσαι. v. 21. (Καθότι ἂν δῷ μῶμον τῷ πλησίον, οὕτως δοθήσεται αὐτῷ) h. v. desunt.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΕΑΝ δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου, οὐ φοβηθήσῃ ἀπ' αὐτῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ, ὁ ἀναβιβάσας σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

2. Καὶ ἔσται ὅταν ἐγγίσῃς τῷ πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς λαλήσει τῷ λαῷ,

3. καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτούς· ἄκουε Ἰσραήλ· ὑμεῖς προσπορεύεσθε σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· μὴ ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν, μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ θραύεσθε, μηδὲ ἐκκλίνητε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν·

4. ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος μεθ' ὑμῶν, συνεκπολεμῆσαι ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, (καὶ) διασῶσαι ὑμᾶς.

5. Καὶ λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαὸν, λέγοντες· τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινὴν, καὶ οὐκ ἐνεκαίνισεν αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἐπιστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μή ※ ποτε ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ αὐτήν·

6. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ οὐκ ηὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ; πορευέσθω καὶ ἐπιστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ·

7. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος ὅστις μεμνήστευται γυναῖκα, καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἐπιστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μή ※ ποτε ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήψεται αὐτήν.

8. Καὶ προσθήσουσιν οἱ γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἐροῦσι· τίς ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ δειλιάνῃ τὴν καρδίαν (αὐτοῦ καὶ) τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὥσπερ ἡ ※ καρδία αὐτοῦ.

9. Καὶ ἔσται ὅταν παύσωνται οἱ γραμματεῖς λαλοῦντες πρὸς τὸν λαὸν, καὶ καταστήσουσιν ἄρχοντας τῆς στρατιᾶς προηγουμένους τοῦ λαοῦ.

10. Ἐὰν δὲ προσέλθῃς πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν, καὶ ἐκκαλέσῃ αὐτοὺς μετ' εἰρήνης·

11. καὶ ἔσται ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσί σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἔσται πᾶς ὁ λαὸς, οἱ εὑρεθέντες ἐν τῇ πόλει ἔσονταί, σοι φορολόγητοι καὶ ὑπήκοοι * σου. * σοι

12. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσωσί σοι, καὶ ποιήσωσι πρὸς σὲ πόλεμον, περικαθιεῖς αὐτήν·

13. καὶ παραδώσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας·

14. πλὴν τῶν γυναικῶν, καὶ τῆς ἀποσκευῆς, καὶ ÷ πάντα τὰ κτήνη,

CAP. XX. v. 3. προσπορεύεσθε) πορεύεσθε. ibid. εἰς πόλ.) εἰς τὸν πόλεμον. ib. ἐκκλίνητε) ἐκκλίνετε. v. 4. (καὶ) abest. v. 5. ἐπιστραφήτω) ἀποστραφήτω, ita & verss. seqq. v. 6. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. v. 8. τίς ἄνθρ.) τίς ὁ ἄνθρωπος. ibid. (αὐτοῦ καὶ) non habet. v. 10. αὐτὴν καὶ ἐκκαλέσῃ) αὐτὴν καὶ ἐκκαλέσαι. v. 11. καὶ ἔσται) non habet. ibid. ἐν τῇ πόλει ἔσονται) ἐν αὐτῇ ἔσονταί σοι. ib. ὑπήκοοί σοι) ὑπήκοοί σου. v. 12. ποιήσωσι) ποιῶσι. v. 13. καὶ παραδώσει αὐτὴν) ἕως ἂν παραδῷ σοι αὐτήν.

καὶ πάντα ὅσα ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν προνομεύσεις σεαυτῷ, καὶ φαγῇ πᾶσαν τὴν προνομὴν τῶν ἐχθρῶν σου, ὧν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

15. Οὕτως ποιήσεις πάσας τὰς πόλεις τὰς μακρὰν οὔσας ἀπὸ σοῦ σφόδρα, αἳ οὐχὶ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων.

16. Ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ※ τῶν ἐθνῶν τούτων, ὧν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι κληρονομεῖν ~ τὴν γῆν αὐτῶν", οὐ ζωγρήσετε ~ ἀπ' αὐτῶν" πᾶν ἐνπνέον·

17. ἀλλὰ ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε αὐτούς, τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναναῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον, ~ καὶ Γεργεσαῖον", ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου.

18. ἵνα μὴ διδάξωσι ὑμᾶς ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἁμαρτήσεσθε ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν.

19. Ἐὰν δὲ περικαθίσῃς περὶ πόλιν ἡμέρας πλείονας, ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἐξολεθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς, ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὰ σίδηρον, ἀλλὰ ἀπ' αὐτοῦ φαγῇ, αὐτὸ δὲ οὐκ ἐκκόψεις. Μὴ ἄνθρωπος τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ δρυμῷ, εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου εἰς τὸν χάρακα;

20. Ἀλλὰ τὸ ξύλον ὃ ἐπίστασαι ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἐστι, τοῦτο ἐξολεθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἥτις ποιεῖ πρὸς σὲ τὸν πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῇ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΕΑΝ δὲ εὑρεθῇ τραυματίας ἐν τῇ γῇ, ᾗ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι ✕ αὐτήν, πεπτωκὼς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ οὐκ οἴδασι τὸν πατάξαντα αὐτόν,

2. ἐξελεύσεται ἡ γερουσία σου καὶ οἱ κριταί σου, καὶ ἐκμετρήσουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ τοῦ τραυματίου·

3. καὶ ἔσται ἡ πόλις ἡ ἐγγίζουσα τῷ τραυματίᾳ, καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης δάμαλιν ἐκ βοῶν, ἥτις οὐκ εἴργασται, καὶ ἥτις οὐκ εἵλκυσε ζυγόν·

4. καὶ καταβιβάσουσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὴν δάμαλιν εἰς φάραγγα τραχεῖαν, ἥτις οὐκ εἴργασται, οὐδὲ σπείρεται, καὶ νευροκοπήσουσι τὴν δάμαλιν ἐν τῇ φάραγγι.

5. Καὶ προσελεύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται· ὅτι αὐτοὺς ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεός σου παρεστηκέναι αὐτῷ, καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ
στόματι αὐτῶν ἔσται πᾶσα ἀντιλογία, καὶ ὀνόματι
πᾶσα ἁφή.

6. Καὶ πᾶσα ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης, οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματίᾳ,

v. 15. Οὕτως) οὕτω. ibid. ἀπὸ σοῦ σφ. αἳ οὐχὶ ἀπὸ τῶν π.) σου σφόδρα, οὐχὶ ἐκ τῶν π. v. 16. Ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τούτων) h. v. desunt. ibid. ἀπ' αὐτῶν πᾶν ἐνπνέον) πᾶν ἐμπνέον. v. 17. ἀλλὰ) ἀλλ' ἤ. ibid. καὶ τὸν Ἀμ. καὶ τὸν Χ.) τὸν utroque loco deest. v. 18. ὑμᾶς ποιεῖν) transposita. v. 19. περὶ πόλιν) addit μίαν. ibid. πλείονας) πλείους. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσεις. ib. ἀλλὰ) ἀλλ' ἤ. ib. τῷ δρυμῷ) τῷ ἀγρῷ. v. 20. τὸ ξύλον) ξύλον. ibid. ἐξολεθρεύσεις) ὀλοθρεύσεις. CAP. XXI. v. 1. ᾗν) ᾗ. v. 2. τὰς πόλεις) ἐπὶ τὰς πόλεις. v. 3. οὐκ εἵλκ.) οὐχ εἵλκ. v. 4. τὴν δάμαλιν) τὴν abest. v. 5, ἐξελέξατο) ἐπέλεξεν. ibid. Θεός σου) σου abest. ib. ὀνόματι αὐτῶν) στόματι αὐτῶν.

ματίᾳ, νίψονται τὰς χεῖρας ⨯ αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δαμάλεως τῆς νενευροκοπημένης ἐν τῇ φάραγγι·

7. καὶ ἀποκριθέντες ἐροῦσιν· αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τἔτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐχ ἑωράκασιν·

8. ἵλεως γενἔ τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, ἓς ἐλυτρώσω Κύριε ∼ ἐκ γῆς Αἰγύπἴε", ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα.

9. Σὺ δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, ἐὰν ποιήσης ∼ τὸ καλὸν καὶ" τὸ ἀρεςὸν ἔναντι Κυρίε τἔ Θεἔ.

10 Ἐὰν δὲ ἐξέλθης εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ παραδῷ αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ προνομεύσης τὴν προνομὴν αὐτῶν,

11. καὶ ἴδης ἐν τῇ προνομῇ γυναῖκα καλὴν τῷ εἴδει, καὶ ἐνθυμηθῇς αὐτῆς, καὶ λάβῃς αὐτὴν σεαυτῷ γυναῖκα,

12. καὶ εἰσάξεις αὐτὴν ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σε, καὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ περιονυχιεῖς αὐτὴν,

13. καὶ περιελεῖς τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς· καὶ καθιεῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς μηνὸς ἡμέρας· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ πρὸς αὐτὴν, καὶ συνοικισθήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔςαι σοι γυνή.

14. Καὶ ἔςαι ἐὰν μὴ θέλῃς αὐτὴν, ἐξαποςελεῖς αὐτὴν ἐλευθέραν, καὶ πράσει ἐ πραθήσεται ἀργυρίε· ἐκ ἀθετήσεις αὐτὴν, διότι ἐταπείνωσας αὐτήν.

15. Ἐὰν δὲ γένωνται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες, μία αὐτῶν ἠγαπημένη, καὶ μία αὐτῶν μισουμένη, καὶ τέκωσιν αὐτῷ ⨯ υἱὸς ἡ ἠγαπημένη καὶ ἡ μισουμένη, καὶ γένηται υἱὸς πρωτότοκος τῆς μισουμένης,

16. καὶ ἔςαι ᾗ ἂν ἡμέρᾳ κατακληροδοτῇ τοῖς υἱοῖς αὐτἔ τὰ ὑπάρχοντα αὐτἔ, ἐ δυνήσεται πρωτοτοκεῦσαι τὸν υἱὸν τῆς ἠγαπημένης, ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον·

17. ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται, δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἂν εὑρεθῇ αὐτῷ, ὅτι ἔτός ἐςιν ἀρχὴ τέκνων αὐτἔ, καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτοκεῖα.

18. Ἐὰν δέ τινι ᾖ υἱὸς ἀπειθὴς καὶ ἐρεθιςὴς, ἐχ ὑπακέων φωνὴν πατρὸς αὐτἔ καὶ φωνὴν μητρὸς αὐτἔ, καὶ παιδεύωσιν αὐτὸν, καὶ μὴ εἰσακέῃ αὐτῶν,

19. καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτἔ καὶ ἡ μήτηρ αὐτἔ, ἐξάξεσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερεσίαν τῆς πόλεως αὐτἔ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τἔ τόπε αὐτἔ, τῆς πόλεως

20. καὶ ἐροῦσι τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως αὐτἔ· ὁ υἱὸς ἡμῶν ἔτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζει, ἐκ ἀκέει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ·

21. καὶ λιθοβολήσεσιν αὐτὸν ⨯ πάντες οἱ ἄν-

v. 7. ἐχ ἑωρ.) ἐκ ἑωράκασιν. v. 8. ἐκ γῆς Αἰγύπτου) non habet. v. 9. ἔναντι τἔ Θεοῦ) ἔναντι Κυρίου τἔ Θεοῦ σε. v. 10. ἐξέλθῃς) ἐξελθὼν. ibid. παραδῷ αὐτὸς) παραδῷ σοι. v. 12. εἰσάξεις) εἰσάξῃς. v. 13. αἰχμ. αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. ibid. πατέρα αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. ib. σοι γυνὴ) σε γυνὴ. v. 16. κατακληροδοτῇ) κατακληρονομῇ. ibid. πρωτοτοκ. τὸν υἱὸν) πρωτοτοκ. τῷ υἱῷ. v. 18. πατρὸς αὐτἔ, καὶ φ. μητρὸς αὐτἔ) αὐτἔ utroque loco deeſt. v. 19. ἐξάξεσιν) καὶ ἐξάξεσιν. ibid. à fine vers. τῆς πόλεως αὐτἔ) τἔ τόπε. v. 20. πόλεως αὐτοῦ) πόλεως αὐτῶν. ibid. ἐκ ἀκέει) οὐχ ὑπακούει.

οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται.

22. Ἐὰν δὲ γένηται ἔν τινι ἁμαρτία κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου,

23. οὐκ ἐπικοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ ~ πᾶς" κρεμάμενος ~ ἐπὶ ξύλου"· καὶ οὐ μὴ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ.

ΚΕΦ. ΚΒ΄. XXII.

ΜΗ ἰδὼν τὸν μόσχον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸ πρόβατον αὐτοῦ πλανώμενα ~ ἐν τῇ ὁδῷ", ὑπερίδῃς αὐτά· ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ σου, (καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ αὐτά).

2. Ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίζῃ πρὸς σὲ ὁ ἀ-
αὐτὸ δελφός σου, μηδὲ ἐπίσῃ αὐτόν, συνάξεις αὐτὰ ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ ἔσαι μετὰ σοῦ, ἕως ἂν ζητήσῃ αὐτὰ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰ αὐτῷ.

3. Οὕτως ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ οὕτως ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ οὕτως ποιήσεις κατὰ πᾶσαν ἀπώλειαν τοῦ ἀδελφοῦ σου· ὅσα ἐὰν ἀπόληται παρ' αὐτοῦ, καὶ εὕρῃς αὐτά, οὐ δυνήσῃ ὑπεριδεῖν αὐτά.

4. Οὐκ ὄψῃ τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ὑπερόψη
ἢ τὸν μόσχον αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῇ ὁδῷ, πεπλω-
μὴ ὑπερίδῃς αὐτά· ἀνιστῶν ἀνιστήσεις αὐ- κότα
τὰ μετ' αὐτοῦ. μετὰ σοῦ

5. Οὐκ ἔσαι σκεύη ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, οὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν· ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα.

6. Ἐὰν δὲ συναντήσῃς νοσσιᾷ ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρει, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς νοσσοῖς ἢ ὠοῖς, καὶ ἡ μήτηρ θάλπῃ, ἐπὶ τῶν νοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ὠῶν, οὐ λήψῃ τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων·

7. ἀποστολῇ ἀποστελεῖς τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψῃ σεαυτῷ, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ πολυήμερος ἔσῃ.

8. Ἐὰν δὲ οἰκοδομήσῃς οἰκίαν καινήν, ποιήσεις στεφάνην τῷ δώματί σου, καὶ οὐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτῆς.

9. Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιασθῇ τὸ γένημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρῃς, μετὰ τοῦ γενήματος τοῦ ἀμπελῶνός σου.

10. Οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόσχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό.

11. Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον ἐπὶ τὸ αὐτό·

12. Στρε-

v. 22. κρεμάσῃ) κρεμάσητε. v. 23. οὐκ ἐπικοιμηθήσεται) οὐ κοιμηθήσεται. ibid. αὐτὸν) αὐτό. CAP. XXII. v. 1. αὐτῷ αὐτά) αὐτὰ abest. v. 2. πρὸς σὲ ὁ ἀδ. σου) transposita. ibid. ἐπίσῃ αὐτὸ) ἐπίσῃ αὐτόν. ib. συνάξεις αὐτὰ) συνάξεις αὐτόν. ib. αὐτὰ αὐτῷ) αὐτὰ abest. v. 3. Οὕτως) οὕτω, ter. ibid. εὕρῃς αὐτὰ) αὐτὰ abest. ib. ὑπεριδεῖν αὐτὰ) αὐτὰ deest. v. 4. ὑπερόψῃ) ὄψῃ. ibid. πεπτωκότα) πεπτωκότας. ib. ὑπερίδῃς αὐτὰ) ὑπερίδῃς αὐτούς. ib. ἀνιστήσεις αὐτὰ μετὰ σοῦ) ἀνιστήσεις μετ' αὐτοῦ. v. 5. βδέλυγμα) ὅτι βδ. v. 6. δένδρει) δένδρῳ. v. 7. ἔσῃ) γένῃ. v. 8. Ἐὰν δὲ) δὲ abest. ibid. ποιήσεις) καὶ ποιήσεις. ib. ἀπ' αὐτῆς) ἀπ' αὐτοῦ. v. 9. γένημα) γέννημα, hanc diversam scribendi rationem ubique observabis. v. 11. ἐπὶ τὸ αὐτὸ) ἐν τῷ αὐτῷ.

12. Στρεπτὰ ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων τῶν περιβολαίων σου, ἃ ἂν περιβάλῃ ἐν αὐτοῖς.

13. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ μισήσῃ αὐτὴν,

14. καὶ ἐπιθῇ αὐτῇ προφασιστικοὺς λόγους, καὶ κατενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πονηρὸν, καὶ λέγῃ· τὴν γυναῖκα ταύτην εἴληφα, καὶ προσελθὼν αὐτῇ, οὐχ εὕρηκα αὐτῆς τὰ παρθένια,

15. καὶ λαβὼν ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς καὶ ἡ μήτηρ, ἐξοίσουσι τὰ παρθένια τῆς παιδὸς πρὸς τὴν γερουσίαν ⨯ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν πύλην·

16. καὶ ἐρεῖ ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς τῇ γερουσίᾳ· τὴν θυγατέρα μου ÷ ταύτην" δέδωκα τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ γυναῖκα, καὶ μισήσας αὐτὴν,

17. αὐτὸς νῦν ἐπιτίθησιν αὐτῇ προφασιστικοὺς λόγους, λέγων· οὐχ εὕρηκα τῇ θυγατρί σου παρθένια· καὶ ταῦτα τὰ παρθένια τῆς θυγατρός μου· καὶ ἀναπτύξουσι τὸ ἱμάτιον ἔναντι τῆς γερουσίας τῆς πόλεως (ἐκείνης).

18. Καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ παιδεύσουσιν αὐτὸν,

19. καὶ ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους, καὶ δώσουσι τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πονηρὸν ἐπὶ παρθένον Ἰσραηλῖτιν, καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνή· οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα χρόνον ⨯ αὐτοῦ·

20. Ἐὰν δὲ ἐπ' ἀληθείας γένηται ὁ λόγος οὗτος, καὶ μὴ εὑρεθῇ παρθένια τῇ νεάνιδι,

21. καὶ ἐξάξουσι τὴν νεᾶνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου πατρὸς αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν ∼ υἱοῖς" Ἰσραὴλ, ἐκπορνεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

22. Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνῳκισμένης ἀνδρὶ, ἀποκτενεῖτε ἅμα ἀμφοτέρους, τόν τε ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ τὴν γυναῖκα· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ Ἰσραήλ.

23. Ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρὶ, καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει, κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ταύτης

24. ⨯ καὶ ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανοῦνται· τὴν νεᾶνιν, ⨯ ἐπὶ λόγου ὅτι οὐκ ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ⨯ ἐπὶ λόγου ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

25. Ἐὰν δὲ ἐν πεδίῳ εὕρῃ ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνηστευμένην, καὶ βιασάμενος κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ἀποκτενεῖτε τὸν ἄνθρωπον τὸν κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον.

26. τῇ δὲ νεάνιδι οὐ ποιήσετε οὐδέν· οὐκ ἔστι τῇ νεάνιδι ἁμάρτημα θανάτου· ὅτι ὡσεί τις ἐπαναστῇ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν

v. 12. ἃ ἂν) ἃ ἐάν. v. 17. αὐτὸς νῦν) νῦν οὗτος. ibid. ἔναντι) ἐναντίον. ib. (ἐκείνης) abest. v. 21. θύρας οἴκου) θύρας τοῦ οἴκου τοῦ. ibid. οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς) h. v. desunt. v. 22. ἅμα) deest. ibid. τόν τε) τόν. v. 23. ἐμνηστευμένη) μεμνηστευμένη. ibid. ταύτης) μετ' αὐτῆς. v. 24. πλησίον αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 25. τὸν ἄνθρωπον) non habet. v. 26. τῇ δὲ) καὶ τῇ. ibid. οὐ ποιήσετε οὐδὲν) h. v. desunt. ib. τῇ νεάνιδι) deest. ib. ὅτι ὡσεί τις) ὡς εἴ τις.

πλησίον αὐτȣ̃, καὶ φονεύσῃ αὐτȣ̃ ψυχὴν, οὕτως τὸ πρᾶγμα τȣ̃το·

27. ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὗρεν αὐτὴν, ἐβόησεν ἡ νεᾶνις ἡ μεμνηστευμένη, καὶ ὁ βοηθῶν ȣ̓κ ἔστιν αὐτῇ.

28. Ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον, ἥτις ȣ̓ μεμνήστευται, καὶ βιασάμενος αὐτὴν, κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, καὶ εὑρεθῇ,

29. δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμηθεὶς μετ' αὐτῆς, τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα ~ δίδραχμα" ἀργυρίȣ, καὶ αὐτȣ̃ ἔσται γυνὴ, ἀνθ' ȣ̃ ἐταπείνωσεν αὐτήν· ȣ̓ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα χρόνον ⨯ αὐτȣ̃.

30. Οὐ λήψεται ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα τοῦ πατρὸς αὐτȣ̃, καὶ ȣ̓κ ἀνακαλύψει συγκάλυμμα τȣ̃ πατρὸς αὐτȣ̃.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΟΥΚ εἰσελεύσεται θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος εἰς οἶκον Κυρίȣ.

2. Οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίȣ· ⋇ καὶ ἕως δεκάτης
⋇ γενεᾶς ȣ̓κ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλησίαν Κυρίȣ.

3. Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίȣ· καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς ȣ̓κ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλησίαν Κυρίȣ, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα·

4. παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτȣ, καὶ ὅτι ἐμισθώσαντο ἐπὶ σὲ τὸν Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας, καταράσασθαί σε·

5. καὶ ȣ̓κ ἠθέλησε Κύριος ὁ Θεός σου εἰσακȣ̃σαι τȣ̃ Βαλαὰμ, καὶ μετέστρεψε Κύριος ὁ Θεός σȣ τὰς κατάρας εἰς εὐλογίας, ὅτι ἠγάπησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου.

6. Οὐ προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς καὶ συμφέροντα αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σου εἰς τὸν αἰῶνα.

7. Οὐ βδελύξῃ Ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σȣ ἐστίν. Οὐ βδελύξῃ Αἰγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένȣ ἐν τῇ γῇ αὐτȣ̃.

8. Υἱοὶ ἐὰν γεννηθῶσιν αὐτοῖς, γενεᾷ τρίτῃ εἰσελεύσονται εἰς ἐκκλησίαν Κυρίȣ.

9. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς παρεμβαλεῖν (εἰς πόλεμον) ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σȣ, καὶ φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς πονηρȣ̃ πράγματος.

10. Ἐὰν ᾖ ἐν σοὶ ἄνθρωπος ὃς ȣ̓κ ἔσται καθαρὸς ἐκ ῥύσεως αὐτȣ̃ νυκτὸς, καὶ ἐξελεύσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ȣ̓κ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν·

11. καὶ ἔσται τὸ πρὸς ἑσπέραν λούσεται ~ τὸ σῶμα αὐτȣ̃" ὕδατι, καὶ δεδυκότος ἡλίȣ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν.

12. Καὶ τόπος ἔσται σοι ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξελεύσῃ ἐκεῖ ἔξω·

13. καὶ πάσσαλος ἔσται σοι ἐπὶ τῆς ζώνης σȣ, καὶ ἔσται ὅταν διακαθιζάνῃς ἔξω, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαγαγὼν

v. 26. πλησίον αὐτȣ̃) αὐτȣ̃ deficit. ibid. ἄτως) οὕτω. v. 27. ὁ βοηθῶν οὐκ ἔστιν) οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν. v. 28. βιασ. αὐτὴν) αὐτὴν abest. v. 29. ἀνθ' ȣ̃) ἀνθ' ὧν. v. 30. ἀνακαλύψει) ἀποκαλύψει. CAP. XXIII. v. 1. καὶ) οὐδὲ. ibid. οἶκον) ἐκκλησίαν. v. 4. καταράσασθαι) καθαρᾶσθαι. v. 5. εἰς εὐλογίας) εἰς εὐλογίαν. v. 9. (εἰς πόλεμον) abest. ibid. πονηρȣ̃ πράγματος) ῥήματος πονηρȣ̃.

γὼν καλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην σου ∼ ἐν αὐτῷ"·

14. ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἐμπεριπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ σου, ἐξελέσθαι σε. καὶ παραδοῦναί (σοι) τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου· καὶ ἔσται ἡ παρεμβολή σου ἁγία, καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν σοὶ ἀσχημοσύνη πράγματος, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ σοῦ.

15. Οὐ παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, ὃς προστέθειταί σοι παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ·

16. μετὰ σοῦ κατοικήσει ἐν ὑμῖν, ∼ κατοικήσει" ἐν ∼ παντὶ" τόπῳ ※ οὗ ἐὰν ἐκλέξηται ἐν μιᾷ τῶν πυλῶν σου, οὐ ἀρέσκῃ αὐτῷ· οὐ θλίψεις αὐτόν.

17. Οὐκ ἔσται πόρνη ἀπὸ τῶν θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔσται πορνεύων ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· ∻ οὐκ ἔσται τελεσφόρος ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ∻ ἔσται τελισκόμενος (πρὸς πᾶσαν εὐχὴν) ∻ ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ"·

18. Οὐ προσοίσεις μίσθωμα πόρνης οὐδὲ ἄλλαγμα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχὴν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστὶ καὶ ἀμφότερα.

19. Οὐκ ἐκτοκιεῖς τόκον ἀργυρίου τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τόκον βρωμάτων, καὶ τόκον παντὸς πράγματος, οὗ ἂν ἐκδανείσῃς.

20. Τῷ ἀλλοτρίῳ ἐκτοκιεῖς· τῷ δὲ ἀδελφῷ σου οὐκ ἐκτοκιεῖς, ἵνα εὐλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ⨯ σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

21. Ἐὰν δὲ εὔξῃ εὐχὴν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, οὐ χρονιεῖς ἀποδοῦναι αὐτὴν, ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσει ⨯ αὐτὴν Κύριος ὁ Θεός σου παρὰ σοῦ, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία·

22. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὔξασθαι, οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ ἁμαρτία.

23. Τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων σου φυλάξῃ, καὶ ποιήσεις ὃν τρόπον ηὔξω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου δόμα, ὃ ἐλάλησας τῷ στόματί σου.

*25. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου, καὶ συνάξεις ἐν ταῖς χερσί σου στάχυς, καὶ δρέπανον οὐ μὴ ἐπιβαλεῖς ἐπὶ τὸν ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου. versus 24. continuo sequitur.

*24. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ πλησίον σου, φαγῇ σταφυλὴν, ὅσον ἂν ψυχήν σου ἐμπλησθῆναι, εἰς δὲ ἄγγος οὐκ ἐμβαλεῖς. ψυχὴ ἐκβαλεῖς

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΕΑΝ δέ τις λάβῃ γυναῖκα, καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον αὐτοῦ, ὅτι εὕρηκεν ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα, καὶ γράψει αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

2. ※ καὶ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ,

v. 13. ἐν αὐτῷ à fine) deest. v. 14. παρεμβολῇ) addit σου. ibid. (σοι) abest. ib. εἰς τὰς χεῖράς σου) πρὸ προσώπου σου. v. 16. ἐν παντὶ τόπῳ) h. v. desunt. ibid. οὐ ἀρέσκῃ) οὗ ἂν ἀρέσῃ. v. 17. τῶν θυγατ.) θυγατέρων. ibid. (πρὸς πᾶσαν εὐχὴν) h. v. desunt. v. 19. τόκον ἀργ. τῷ ἀδελφῷ σου) transposita. ib. οὗ ἂν) οὗ ἐάν. v. 23. Θεῷ σου) σου abest. v. 25. ab hoc versu *Cod. Rom.* incipit Cap. 24. ibid. συνάξεις) συλλέξῃς. ib. ἐπιβαλεῖς ἐπὶ τὸν ἀμητὸν) ἐπιβάλῃς ἐπ' ἀμητόν. v. 24. ὅσον ἂν ψυχή) ὅσον ψυχήν. ibid. ἐκβαλεῖς) ἐμβάλῃς. CAP. XXIV. v. 1. εὕρηκεν) εὗρεν. ibid. ἀποστασίου) addit καὶ δώσει.

3. καὶ μισήσῃ αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ δώσῃ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελῇ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἢ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα,

4. οὐ δυνήσεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος, ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν, ἐπαναστρέψας λαβεῖν αὐτὴν, ※ τοῦ εἶναι ἑαυτῷ γυναῖκα, μετὰ τὸ μιανθῆναι αὐτὴν, ὅτι βδέλυγμά ἐστιν ἔναντι Κυρίου ~ τοῦ Θεοῦ σου"· καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ.

5. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα προσφάτως, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς πόλεμον, καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐθὲν πρᾶγμα· ἀθῷος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐνιαυτὸν ἕνα, εὐφρανεῖ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβεν.

ἐνεχυρᾶς 6. Οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον, οὐδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχὴν οὗτος ἐνεχυράζει.

7. Ἐὰν δὲ ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, καὶ ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος, καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

8. Πρόσεχε σεαυτῷ ἐν τῇ ἁφῇ τῆς λέπρας· φυλάξῃ σφόδρα ποιεῖν κατὰ πάντα τὸν νόμον, ὃν ἂν ἀναγγείλωσιν ὑμῖν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται· ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν, φυλάξεσθε ποιεῖν.

9. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός σου τῇ Μαριὰμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου.

10. Ἐὰν ὀφείλημα ᾖ ἐν τῷ πλησίον σου, ὀφείλημα ὁτιοῦν τι, οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἐνεχυράσαι τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ·

11. ἔξω στήσῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗ τὸ δάνειόν σου ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἐξοίσει σοι τὸ ἐνέχυρον ἔξω.

12. Ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος πένηται, οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ·

13. ἀποδόσει ἀποδώσεις αὐτῷ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ περὶ δυσμὰς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ σοὶ ἔσται ἐλεημοσύνη ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

14. Οὐκ ἀποστερήσεις μισθὸν πένητος καὶ ἐνδεοῦς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ※ ἐν τῇ γῇ σου ἐν ταῖς πόλεσί σου·

15. αὐθημερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ, οὐκ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστὶ, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα, καὶ οὐ καταβοήσεται περὶ σοῦ πρὸς Κύριον, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία.

16. Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων· ἕκαστος ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

17. Οὐκ ἐκκλινεῖς κρίσιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ ~ καὶ χήρας", καὶ οὐκ ἐνεχυράσεις ἱμάτιον χήρας· ἐνεχυρᾶς

18. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν

~ γῇ"

v. 3. δώσῃ) δώσει. ibid. ἐξαποστελῇ) ἐξαποστελεῖ. ib. ἢ ἀποθ.) καὶ ἀποθάνῃ. v. 4. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. Θεὸς ὑμῶν δίδ. ὑμῖν) Θεός σου δίδωσί σοι. v. 5. οὐθὲν) οὐδὲν. v. 6. ἐνεχυρᾶς) ἐνεχυράσεις. v. 7. ἐξαρεῖτε) ἐξαρεῖς. v. 8. φυλάξεσθε) φυλάξασθε. v. 10. ὁτιοῦν τι) ὁτιοῦν. ibid. ἐνέχυρον) addit αὐτοῦ. v. 13. τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ περὶ δυσμὰς) τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ πρὸς δυσμάς. ibid. σοὶ ἔσται) ἔσται σοι. v. 14. ἀποστερήσεις) ἀπαδικήσεις. v. 15. καὶ οὐ καταβ. περὶ σοῦ) καὶ καταβοήσεται κατὰ σοῦ. v. 16. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. ἕκαστος τῇ) ἕκαστος ἐν τῇ. v. 17. καὶ οὐκ ἐνεχυρᾶς) οὐκ ἐνεχυράσεις.

~ γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖθεν· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

19. Ἐὰν ἀμήσῃς ἀμητόν σου ἐν τῷ ἀγρῷ σου, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν τῷ ἀγρῷ σου, οὐκ ἐπαναστραφήσῃ λαβεῖν αὐτό· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται, ἵνα εὐλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου.

20. Ἐὰν δὲ ἐλαιαλογήσῃς, οὐκ ἐπαναστρέψεις καλαμήσασθαι τὰ ὀπίσω σου· τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται· καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

21. Ἐὰν δὲ τρυγήσῃς τὸν ἀμπελῶνά σου, οὐκ ἐπανατρυγήσεις τὰ ὀπίσω σου· τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται·

22. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

ΚΕΦ. ΚΕ΄. XXV.

ΕΑΝ δὲ γένηται ἀντιλογία ἀναμέσον ἀνθρώπων, καὶ προσέλθωσιν εἰς κρίσιν, καὶ κρίνωσι, καὶ δικαιώσουσι τὸν δίκαιον, καὶ καταγνῶσι τοῦ ἀσεβοῦς.

2. Καὶ ἔσται ἐὰν ἄξιος ᾖ πληγῶν ὁ ἀσεβῶν, καὶ καθιεῖς αὐτὸν ἔναντι τῶν κριτῶν, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ·

3. ἀριθμῷ τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτὸν, οὐ προσθήσουσιν· ἐὰν δὲ προσθῶσι μαστιγῶσαι αὐτὸν ὑπὲρ ταύτας, πληγὰς πλείους, ἀσχημονήσει ὁ ἀδελφός σου ἐναντίον σου.

4. Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.

5. Ἐὰν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἷς ἐξ αὐτῶν, σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐτῷ, οὐκ ἔσται ἡ γυνὴ τοῦ τετελευτηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι· ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὴν, καὶ λήψεται αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, καὶ συνοικήσει αὐτῇ.

6. Καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἂν τεχθῇ, κατασταθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος ※ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ τετελευτηκότος, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξ Ἰσραήλ.

7. Ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἄνθρωπος λαβεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται ἡ γυνὴ ※ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πύλην ἐπὶ τὴν γερουσίαν, καὶ ἐρεῖ· οὐ θέλει ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου.

8. Καὶ καλέσουσιν αὐτὸν ἡ γερουσία τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσιν αὐτῷ, καὶ ἐκείνης στὰς εἴπῃ· οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν·

9. καὶ προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἔναντι τῆς γερου-

v. 19. Ἐὰν ἀμ. ἀμ. σου ἐν) Ἐὰν δὲ ἀμήσῃς ἀμητὸν ἐν. ibid. ἐπαναστραφήσῃ) ἀναστραφήσῃ. ib. τῷ πτωχῷ καὶ) desunt. v. 20. ἐλαιαλογήσῃς) ἐλαιολογῇς. v. 21. ἐπανατρυγήσεις) ἐπανατρυγήσῃς αὐτόν. CAP. XXV. v. 1. δικαιώσουσι τὸν) δικαιώσωσι τό. v. 2. καὶ καθιεῖς) καὶ abest. v. 3. ἀριθμῷ) καὶ ἀριθμῷ. ibid. προσθῶσι μασ. αὐτὸν) προσθῇς μαστιγῶσαι. ib. πληγὰς) τὰς πληγάς. v. 5. τετελευτηκότος) τεθνηκότος. v. 6. ὃ ἂν τεχθῇ) ὃ ἐὰν τέκῃ. v. 7. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. ibid. ὄνομα αὐτοῦ) ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. v. 8. πόλεως ἐκείνης) πόλεως αὐτοῦ. v. 9. πρὸς αὐτὸν) non habet.

ρουσίας, καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ ∼ τὸ ἓν˙ ἀπὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσεται εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ· οὕτως ποιήσουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·

10. καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οἶκος τοῦ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα.

∙ 11. Ἐὰν δὲ μάχωνται ἄνθρωποι δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἄνθρωπος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ προσέλθῃ ἡ γυνὴ ἑνὸς αὐτῶν, ἐξελέσθαι τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκ χειρὸς τοῦ τύπτοντος αὐτὸν, καὶ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐπιλάβηται τῶν διδύμων αὐτοῦ,

12. ἀποκόψεις τὴν χεῖρα αὐτῆς. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ∼ ἐπ᾽ αὐτῇ˙.

13. (Καὶ) οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μικρόν·

14. οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον, μέγα καὶ μικρόν·

15. στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, ἵνα πολυήμερος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ∼ ἐν κλήρῳ˙

16. ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἄδικον.

17. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι Ἀμαλὴκ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένου σου ἐξ Αἰγύπτου.

18. πῶς ἀντέστη σοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἔκοψέ σου τὴν οὐραγίαν ⁜ πάντας τοὺς κοπιῶντας ὀπίσω σου· σὺ δὲ ἐπείνας καὶ ἐκοπίας, καὶ οὐκ ἐφοβήθη τὸν Θεόν. Κύριον

19. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν καταπαύσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου τῶν κύκλῳ σου ἐν τῇ γῇ, ᾗ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι αὐτὴν, ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐ μὴ ἐπιλάθῃ.

ΚΕΦ. Κϛʹ. XXVI.

ΚΑΙ ἔσται ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι αὐτὴν, καὶ κατοικήσῃς ἐπ᾽ αὐτῆς,

2. καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς ⁜ πάντων τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ⁜ ὅσα ἂν εἰσενέγκῃς ἀπὸ τῆς γῆς σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ·

3. καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα, ὃς ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· ἀναγγέλλω σήμερον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τὴν μου
γῆν, ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ἡμῶν, δοῦναι ἡμῖν.

4. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ θήσει αὐτὸν

v. 9. εἰς τὸ πρόσωπον) κατὰ πρόσωπον. ibid. οὕτως) οὕτω. ib. ἀδ. αὐτοῦ, à fine vers.) addit ἐν Ἰσραήλ. v. 11. δύο) non habet. v. 12. χεῖρα αὐτῆς) αὐτῆς deest. v. 13. (Καὶ) abest. v. 14. καὶ μικρόν) ἢ μικρόν. v. 16. ἐστὶ πᾶς ποιῶν ἄδικον) πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἄδικον. v. 17. ἐξ Αἰγύπτου) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. v. 18. τὸν Κύριον) τὸν Θεόν. v. 19. ἐχθρῶν) addit σου. ibid. ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι) κληρονομῆσαι. CAP. XXVI. v. 1. ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι αὐτήν) κληρονομῆσαι, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτήν. ibid. ἐπ᾽ αὐτῆς) ἐπ᾽ αὐτήν. v. 2. ἣν) ἧς. ibid. ἐν κλήρῳ) deest. v. 3. ὃς ἂν ᾖ) ὃς ἔσται.

αὐτὸν ἀπέναντι τῦ θυσιαστηρίυ Κυρίυ τῦ Θεῦ σου·

5. καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς ἔναντι
ἀπέλαβεν Κυρίυ τῦ Θεῦ σου· Συρίαν ἀπέβαλεν ὁ πατήρ μου, καὶ κατέβη εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῴκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πολὺ ~ καὶ μέγα".

6. Καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπείνωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά·

7. καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εἰσήκυσε Κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ εἶδε τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν·

8. καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐξ Αἰγύπτυ ~ αὐτὸς ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ" ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι αὐτῦ τῷ ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι·

9. καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς (εἰς τὴν γῆν ταύτην) εἰς τὸν τόπον τῦτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

10. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐνήνοχα τὴν ἀπαρχὴν τῶν γενημάτων τῆς γῆς, ἧς ἔδωκάς μοι Κύριε, ~ γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι". Καὶ ἀφήσεις αὐτὰ ἔναντι Κυρίυ τῦ Θεῦ σου, καὶ προσκυνήσεις ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τῦ Θεῦ σου,

11. καὶ εὐφρανθήσῃ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου καὶ τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ ὁ Λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοί.

12. Ἐὰν δὲ συντελέσῃς ἀποδεκατῶσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γενημάτων ~ τῆς γῆς" σου ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσεις τῷ Λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ, καὶ φάγονται ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ἐμπλησθήσονται.

13. Καὶ ἐρεῖς ἔναντι Κυρίου τῦ Θεῦ σου· ἐξεκάθαρα τὰ ἅγια (μυ) ἐκ τῆς οἰκίας μυ, καὶ ἔδωκα αὐτὰ τῷ Λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ, κατὰ πάσας τὰς ἐντολὰς ἃς ἐνετείλω μοι· ὐ παρῆλθον τὴν ἐντολήν σου, καὶ ὐκ ἐπελαθόμην·

14. καὶ ὐκ ἔφαγον ἐν ὀδύνῃ μυ ἀπ' αὐτῶν, ὐκ ἐκάρπωσα ἀπ' αὐτῶν εἰς ἀκάθαρτον, ὐκ ἔδωκα ἀπ' αὐτῶν τῷ τεθνηκότι· ὑπήκυσα τῆς φωνῆς Κυρίυ τῦ Θεῦ μυ, ἐποίησα ⁜ πάντα καθὰ ἐνετείλω μοι.

15. Κάτιδε ἐκ τῦ οἴκυ τῦ ἁγίυ συ ἐκ τῦ ὐρανῦ, καὶ εὐλόγησον τὸν λαόν συ τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καθὰ ὤμοσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ~ δῦναι ἡμῖν" γῆν ῥέυσαν γάλα καὶ μέλι.

16. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ Κύριος ὁ Θεός σου ἐνετείλατό σοι ποιῆσαι ~ κατὰ πάντα" τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ τὰ κρίματα· καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσε-

τε

v. 5. καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς) καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ. ibid. ἀπέλαβεν) ἀπέβαλεν. ib. καὶ μέγα) abest. v. 7. τῶν πατέρων ἡμῶν) ἡμῶν. v. 8. ἰσχύϊ μεγάλῃ) ἰσχύϊ αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ. ibid. ἐν βραχίονι αὐτοῦ τῷ ὑψηλῷ) βρ. ὑψηλῷ. v. 9. (εἰς τὴν γῆν ταύτην) desunt. v. 10. γενημάτων) γεννημάτων, ita passim. ibid. μοι, γῆν) μοι Κύριε, γῆν. ib. αὐτὰ ἔναντι) αὐτὸ ἀπέναντι. ib. ἐκεῖ) deest. v. 11. ἐπὶ πᾶσι) ἐν πᾶσι. ibid. τῇ οἰκίᾳ) ἡ οἰκία. v. 12. τῆς γῆς) deest. ibid. ἐμπλησθήσονται) εὐφρανθήσονται. v. 13. (μου) abest. v. 14. Θεοῦ μυ) Θεοῦ ἡμῶν. v. 16. κατὰ π. τ. δικ. ταῦτα) πάντα τὰ δικαιώμ.

τε αὐτὰ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.

17. Τὸν Θεὸν εἵλου σήμερον, εἶναί σου Θεὸν, καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσεσθαι τὰ δικαιώματα ⁜ αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ὑπακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ·

18. καὶ Κύριος εἵλατό σε σήμερον, γενέσθαί ~ σε" αὐτῷ λαὸν περιούσιον, καθάπερ εἶπέ σοι φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,

19. καὶ εἶναί σε ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομαστὸν καὶ καύχημα καὶ δοξαστὸν, καὶ εἶναί σε λαὸν ἅγιον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καθὼς ἐλάλησε.

ΚΕΦ. ΚΖʹ. XXVII.

ΚΑΙ προσέταξε Μωυσῆς καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ ⁜ τῷ λαῷ, λέγων· φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον.

2. Καὶ ἔσται ᾗ ἂν ἡμέρᾳ διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι, καὶ στήσεις σεαυτῷ λίθους μεγάλους, καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ·

3. καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην, ἡνίκα ἂν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεὸς (τῶν πατέρων) σου δίδωσί σοι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, ὃν τρόπον εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου σοί.

4. Καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην, στήσετε τοὺς λίθους τούτους, οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἐν ὄρει σοι
Γαιβὰλ, καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ.

5. Καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου θυσιαστήριον, θυσιαστήριον ἐκ λίθων· οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοὺς σίδηρον·

6. λίθους ὁλοκλήρους οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ ἀνοίσεις ἐπ' αὐτοῦ ὁλοκαυτώματα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου·

7. καὶ θύσεις ~ θυσίαν" σωτηρίου (Κυ- Θυσιαστήριον
ρίῳ τῷ Θεῷ σου), καὶ φαγῇ ἐκεῖ ~ καὶ ἐμπλησθήσῃ", καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου·

8. καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντα τὸν νόμον τοῦτον σαφῶς σφόδρα.

9. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς καὶ οἱ ἱερεῖς (καὶ) οἱ Λευῖται παντὶ Ἰσραὴλ, λέγοντες· σιώπα καὶ ἄκουε Ἰσραήλ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ γέγονας εἰς λαὸν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου·

10. καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον.

11. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς (παντὶ) τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων·

12. οὗτοι στήσονται εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν ὄρει Γαριζεὶν, διαβάντες τὸν Ἰορδάνην·

v. 17. ἐν ταῖς ὁδοῖς) ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς. ibid. κρίματα αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 18. εἶπέ σοι φυλάσσειν πάσας τὰς) εἶπε φυλάττειν τάς. CAP. XXVII. v. 3. λίθων) addit τούτων. ibid. εἰσέλθῃς) εἰσέλθητε. v. 5. Κυρ. τῷ Θ. σου θυσιασ.) transposita. ibid. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτό. v. 6. τὸ θυσιαστήριον) τὸ abest. ibid. ἐπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτό. v. 7. θύσεις θυσιαστήριον) θύσεις ἐκεῖ θυσίαν σωτηρίου. ibid. (Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου) non habet. ibid. φαγῇ ἐκεῖ) ἐκεῖ abest. v. 9. (καὶ) abest. v. 11. (παντὶ) abest. v. 12. Γαριζεὶν) Γαριζίν.

νην Συμεὼν, καὶ Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ἰωσὴφ, καὶ Βενιαμείν.

13. Καὶ οὗτοι στήσονται ἐπὶ τῆς κατάρας ἐν ὄρει Γαιβάλ· Ῥουβὴν, Γὰδ, καὶ Ἀσὴρ, Ζαβουλὼν, Δὰν, καὶ Νεφθαλεί.

14. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ Λευῖται ἐροῦσι παντὶ Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ·

15. ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὅστις ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν, βδέλυγμα Κυρίῳ, ἔργον χειρῶν τεχνίτου, καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ· καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, ἐρεῖ· γένοιτο.

16. Ἐπικατάρατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο (γένοιτο)·

17. Ἐπικατάρατος ὁ μετατιθεὶς ὅρια τοῦ πλησίον· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

18. Ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

19. Ἐπικατάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρίσιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

20. Ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀπεκάλυψε συγκάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

21. Ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ παντὸς κτήνους· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

22. Ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

23. Ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

24. Ἐπικατάρατος ὁ τύπτων τὸν πλησίον ✕ αὐτοῦ δόλῳ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

25. Ἐπικατάρατος ὃς ἂν λάβῃ δῶρα, πατάξαι ψυχὴν αἵματος ἀθώου· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

26. Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ἄνθρωπος ὅστις οὐκ ἐμμενεῖ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τούτου, τοῦ ποιῆσαι αὐτούς· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ δώσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς·

2. καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι αὗται, καὶ εὑρήσουσί σε, ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

3. Εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει, καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν ἀγρῷ·

v. 12. καὶ Λευὶ) καὶ deest. ibid. Βενιαμείν) Βενιαμίν. v. 13. Νεφθαλεί) Νεφθαλί. v. 14. οἱ Λευῖται ἐροῦσι) transposita. v. 15. ὁ ἄνθρωπος) ἄνθρωπος. ibid. τεχνίτου) τεχνιτῶν. ibid. ἐρεῖ) ἐροῦσι. v. 16. (γένοιτο) abest. v. 21. μετὰ κτήνους) μετὰ παντὸς κτήνους. v. 22. ἢ ἐκ μητρὸς) ἐκ abest. v. 23. μετὰ πενθερᾶς) μετὰ νύμφης. ibid. inter vers. 23. & 24. Cod. Rom. hæc intertexit: ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς γυναικός αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός· γένοιτο. v. 26. πᾶς ὁ ἄνθρ.) ὁ abest. ibid. ὅστις οὐκ ἐμμενεῖ) ὃς οὐκ ἐμμένει. ib. τοῦ ποιῆσαι) ποιῆσαι. CAP. XXVIII. v. 1. ὡς ἂν διαβῆτε - - δίδωσιν ὑμῖν) desunt omnia. ibid. εἰσακούσητε) ἀκούσῃς. ib. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ σου. ib. ἐντολὰς) addit ταύτας. ib. Θεός ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν) Θεός σου ὑπεράνω ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. v. 2. εἰσακούσῃς) ἀκούσῃς.

4. εὐλογημένα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς γῆς σου, ※ καὶ ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου·

5. εὐλογημέναι αἱ ἀποθῆκαί σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου·

6. εὐλογητὸς σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ εὐλογητὸς σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε.

7. Παραδώσει Κύριος ὁ Θεός σου τοὺς ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοι συντετριμμένους πρὸ προσώπου σου· ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσονται πρὸς σὲ, καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται ἀπὸ προσώπου σου.

8. Ἀποστείλαι Κύριος ἐπὶ σὲ τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς ταμιείοις σου, καὶ ἐν πᾶσιν οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου, ※ καὶ εὐλογήσει σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

9. Ἀναστήσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ·

10. καὶ ὄψονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα Κυρίου ἐπικέκληταί σοι, καὶ φοβηθήσονταί σε.

11. Καὶ πληθυνεῖ σε Κύριος ⁒ ὁ Θεός σου" εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ ἐπὶ τοῖς γενήμασι τῆς γῆς σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σου, δοῦναί σοι.

12. Ἀνοίξαι σοι Κύριος τὸν θησαυρὸν τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ, τὸν οὐρανὸν, δοῦναι τὸν ὑετὸν τῇ γῇ σου ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ, εὐλογῆσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· καὶ ἐκδανιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ δανιῇ· ⁒ καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσι"· οὐράνιον

13. Καταστήσαι σε Κύριος ⁒ ὁ Θεός σου" εἰς κεφαλὴν, καὶ μὴ εἰς οὐράν· καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω, καὶ οὐκ ἔσῃ ὑποκάτω, ἐὰν ἀκούσῃς τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον φυλάσσειν καὶ ποιεῖν·

14. οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων, ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, λατρεύειν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ※ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταλήψονταί σε.

16. Ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ·

17. ἐπικατάρατοι αἱ ἀποθῆκαί σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου·

18. ἐπικατάρατα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου,

v. 4. τὰ ἔκγονα τῆς γ. σου, τὰ β.) τὰ γενήματα τῆς γῆς σου, καὶ τὰ β. v. 6. εὐλογητὸς) εὐλογημένος, bis. v. 7. παραδώσει) παραδῷ. ibid. ἐν ὁδῷ) ὁδῷ. v. 8. ταμιείοις) ταμείοις. ibid. καὶ ἐν πᾶσιν) καὶ ἐπὶ πάντα. v. 9. ὁ Θεός σου) abest. ibid. εἰσακούσῃς) ἀκούσῃς. ib. ἐν ταῖς ὁδοῖς) ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς. v. 11. ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις) ἐν τοῖς ἐκγόνοις. ibid. γενήμασι) γεννήμασι. ib. ἐπὶ τῆς γῆς) addit σου. v. 12. τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ, τὸν οὐράνιον) αὐτοῦ τὸν ἀγ. τὸν οὐρανόν. ibid. καιροῦ αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ib. ἐκδανιεῖς) δανειεῖς. ib. δανιῇ) δανειῇ. v. 13. τῶν ἐντολῶν) τῆς φωνῆς. ibid. καὶ ποιεῖν) non habet. v. 14. πάντων τῶν λόγων) πασῶν τῶν ἐντολῶν. ibid. ἢ ἀριστερὰ) οὐδὲ ἀριστερά. v. 15. φυλάσσειν καὶ ποιεῖν) φυλάσσεσθαι. v. 18. γενήματα) γεννήματα, aliquoties hoc Capite.

σου, τὰ βυκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου·

19. ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί ⋇ σε", καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί ⋇ σε".

20. Ἐξαποστείλαι Κύριός σοι τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα οὗ ἐὰν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου, ὅσα ἐὰν ποιήσης, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου, διότι ἐγκατέλειπάς με.

21. Προσκολλήσαι Κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

22. Πατάξαι σε Κύριος ἀπορίᾳ, καὶ πυρετῷ, καὶ ῥίγει καὶ ἐρεθισμῷ, καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ τῇ ὤχρᾳ, καὶ καταδιώξονταί σε ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε.

23. Καὶ ἔσαι ὁ ὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου, χαλκῦς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου, σιδηρᾶ·

24. δῴη Κύριος τὸν ὑετόν τῇ γῇ σου κονιορτὸν, καὶ χῦς ἐκ τῦ ὐρανῦ καταβήσεται ἐπὶ σὲ, ἕως ἂν ἐκτρίψῃ σε, ÷ καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε".

ἐπισκο-πὴν 25. Δῴη σε Κύριος ἐπικοπὴν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτὺς, καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔσῃ ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς·

26. καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατάβρωμα ⋇ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῦ οὐρανῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ὐκ ἔσαι ὁ ἀποσοβῶν,

27. Πατάξαι σε Κύριος ἐν ἕλκει Αἰγυπτίῳ ἐν ταῖς ἕδραις, καὶ ψώρᾳ ÷ ἀγρίᾳ", καὶ ⋇ ἐν κνήφῃ, ὥστε μὴ δύνασθαί σε ἰαθῆναι.

28. Πατάξαι σε Κύριος παραπληξίᾳ, καὶ ἀορασίᾳ, καὶ ἐκστάσει διανοίας·

29. καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσεὶ ψηλαφήσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκότει, καὶ οὐκ εὐοδώσει τὰς ὁδύς σου· καὶ ἔσῃ τότε ἀδικύμενος καὶ διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐκ ἔσαι ÷ σοι" ὁ βοηθῶν.

30. Γυναῖκα λήψῃ, καὶ ἀνὴρ ἕτερος ἕξει αὐτήν· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ὐκ οἰκήσεις ἐν αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ οὐ μὴ τρυγήσεις αὐτόν.

31. Ὁ μόσχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ οὐ μὴ φάγῃ ἐξ αὐτῦ· ὁ ὄνος σου ἡρπασμένος ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἀποδοθήσεταί σοι· τὰ πρόβατά σου δεδομένα τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ὐκ ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν.

32. Οἱ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου δεδομέναι ἔθνει ἑτέρῳ, καὶ οἱ ὀφθαλ-

v. 20. Ἐξαποστείλαι) ἀποστείλαι. ibid. Κύριός σοι) Κύριος ἐπί σε. ib. ὅσα ἐὰν ποιήσῃς) non habet. ib. ἕως ἂν ἐξολεθρ. σε καὶ ἕως ἀπολ.) ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ. ib. ἐγκατέλειπας) ἐγκατέλιπες. v. 21. σὺ εἰσπορεύῃ) σὺ abest. v. 22. ἀπορίᾳ) ἐν ἀπορίᾳ. ibid. καὶ φόνῳ) non habet. v. 23. καὶ ἔσαι) addit σοι. v. 24. Κύριος) adjicit ὁ Θεός σου. ibid. τῇ γῇ) τῆς γῆς. ib. ἐπί σε) abest. ib. à fine versus addit Cod. Rom. ἐν τάχει. v. 25. ἐπικοπὴν) ἐπὶ κοπήν. ibid. ἐχθρῶν σου) σου abest. ibid. ἐν διασπορᾷ) διασπορά. ib. ταῖς βασιλείαις) absque articulo. v. 26. ἀποσοβῶν) ἐκφοβῶν. v. 27. ἐν ἕλκει) ἕλκει. ibid. ἐν ταῖς ἕδραις) εἰς τὴν ἕδραν. v. 29. ὡσεὶ ψηλ. ὁ τυφλ.) ὡσεί τις ψηλ. τυφ. ibid. ἔσαι σοι) σοι abest. v. 31. οὐ μὴ φάγῃ) οὐ φάγῃ.

ἔσονται μοί σε ὄψονται σφακελίζοντες εἰς αὐτὰ ⁜ ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ οὐκ ἰσχύσει ἡ χείρ σου.

33. Τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου, καὶ πάντας τοὺς πόνους σου φάγεται ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπίστασαι, καὶ ἔσῃ ἀδικούμενος καὶ τεθραυσμένος πάσας τὰς ἡμέρας·

34. καὶ ἔσῃ παράπληκτος διὰ τὰ ὁράματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἃ βλέψῃ.

35. Πατάξαι σε Κύριος ἐν ἕλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνήμας, ὥστε μὴ δύνασθαι ἰαθῆναί σε ἀπὸ ἴχνους τῶν ποδῶν σου ἕως τῆς κορυφῆς σου.

36. Ἀπαγάγοι Κύριος σὲ καὶ τοὺς ἄρχοντάς σου, οὓς ἂν καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν, εἰς ἔθνος ὃ οὐκ ἐπίστασαι σὺ καὶ οἱ πατέρες σου, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις·

37. καὶ ἔσῃ ÷ ἐκεῖ˘ ἐν αἰνίγματι καὶ ⨯ ἐν παραβολῇ καὶ ⨯ ἐν διηγήματι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς ἂν ἀπαγάγῃ σε Κύριος ἐκεῖ.

38. Σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς τὸ πεδίον, καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις, ὅτι κατέδεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς·

39. ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ κατεργᾷ, καὶ οἶνον οὐ πίεσαι, οὐδὲ εὐφρανθήσῃ ÷ ἐξ αὐτοῦ˘, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ·

40. ἐλαῖαι ἔσονταί σοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρίσῃ, ὅτι ἐκρυήσεται ἡ ἐλαία σου.

41. Υἱοὺς καὶ θυγατέρας γεννήσεις, καὶ οὐκ ἔσονταί σοι· ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμαλωσίᾳ.

42. Πάντα τὰ ξύλινά σου, καὶ τὰ γενήματά σου τῆς γῆς ἐξαναλώσει ἡ ἐρυσίβη.

43. Ὁ προσήλυτος ὅς ἐστιν ἐν σοὶ, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω·

44. οὗτος δανειεῖ σοι, σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανειεῖς· οὗτος ἔσται εἰς κεφαλὴν, σὺ δὲ ἔσῃ εἰς οὐράν.

45. Καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταδιώξονταί σε, καὶ καταλήψονταί σε, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσαι σε, ÷ καὶ ἕως ἂν ἀπολέσαι σε˘· ὅτι οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ φυλάσσεσθαί (σε πάσας) τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐνετείλατό σοι.

46. Καὶ ἔσται ἐν σοὶ σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως αἰῶνος·

47. ἀνθ' ὧν οὐκ ἐλάτρευσας Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων.

48. Καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου, οἷς ἐπαποστελεῖ ⁜ αὐτὰς Κύριος ἐπὶ σε, ἐπαποστέλλει
ἐν λιμῷ, καὶ ἐν δίψει, καὶ ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων· καὶ ἐπιθήσει

κλοιὸν

v. 32. ἔσονται) βλέψονται. ibid. καὶ οὐκ) οὐκ. v. 36. καταστήσεις) καταστήσῃς. ibid. εἰς ἔθνος) ἐπ' ἔθνος. v. 41. σοι ἀπελεύσονται) ἀπελεύσονται. v. 42. γενήματά σου τῆς γῆς) γενήματα τῆς γῆς σου. v. 43. ἐπί σε) abest. v. 44. δανειεῖ) δανείσει. ibid. δανειεῖς) δανείσεις. ib. εἰς κεφαλὴν) κεφαλή. ib. εἰς οὐράν) οὐρά. v. 45. ἐξολεθρεύσαι) ἐξολοθρεύσῃ. ibid. ἀπολέσαι) ἀπολέσῃ. ib. ἤκουσας) εἰσήκουσας. ib. τοῦ φυλάσσεσθαί σε πάσας τὰς) φυλάξαι τάς. ib. δικαιώματα αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 46. καὶ ἐν τῷ) καὶ abest. ibid. ἕως αἰῶνος) ἕως τοῦ αἰῶνος. v. 47. ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ) ἀγαθῇ διανοίᾳ. v. 48. οἷς ἐπαποστέλλει Κύριος ἐν λιμῷ καὶ δ.) οἷς ἐπαποστελεῖ Κύριος ἐπί σε ἐν λιμῷ καὶ ἐν δ. ibid. ἐπιθήσει) ἐπιθήσῃ.

κλοιὸν σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε.

49. Ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σὲ ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς, ὡσεὶ ὅρμημα ἀετοῦ, ἔθνος ὃ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ,

50. ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβυτέρου, καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει·

51. καὶ κατέδεται τὰ ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου, καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου, ※ ἕως ἐκτρίψῃ σε, ὥστε μὴ καταλιπεῖν σοι σῖτον, οἶνον καὶ ἔλαιον, βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε.

52. Καὶ ἐκτρίψει σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τείχη σου τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὀχυρά, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς, ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου· καὶ θλίψει σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, ※ ἐν πάσῃ γῇ σου",
αἷς ἣν ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου.

53. Καὶ φαγῇ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, κρέα υἱῶν σου καὶ θυγατέρων σου, ὅσα ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἐν τῇ στενοχωρίᾳ ÷ σου" καὶ ἐν τῇ θλίψει ÷ σου", ᾗ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου.

54. ※ Ὁ ἀνὴρ ὁ ἁπαλὸς ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυφερὸς σφόδρα, βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν γυναῖκα (αὐτοῦ) τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ καταλελειμμένα τὰ τέκνα ※ αὐτοῦ, ἃ ἂν καταλειφθῇ αὐτῷ,

55. ὥστε δοῦναι ἑνὶ αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ὧν ἂν κατέδῃ, διὰ τὸ μὴ καταλελεῖφθαι αὐτῷ μηθὲν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει ÷ σου", ᾗ ἂν θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου·

56. καὶ ἡ ἁπαλὴ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ τρυφερὰ (σφόδρα), ἧς οὐχὶ πεῖραν ἔλαβεν ὁ ποῦς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ διὰ τὴν ἁπαλότητα, βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τὸν ἄνδρα ÷ αὐτῆς" τὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν ※ αὐτῆς καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς,

57. καὶ τὸ χόριον αὐτῆς τὸ ἐξελθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς, καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς ὃ ἐὰν τέκῃ· καταφάγεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει, ᾗ ἂν θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν (πάσαις) ταῖς πόλεσί σου,

58. ἐὰν μὴ εἰσακούσητε ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, φοβεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ ἔντιμον καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, Κύριον τὸν Θεόν σου.

59. Καὶ παραδοξάσει Κύριος τὰς πληγάς σου καὶ τὰς πληγὰς τοῦ σπέρματός σου, πληγὰς μεγάλας καὶ θαυ-

v. 48. ἐξολεθρεύσῃ) ἐξολεθρεύσῃ. v. 49. Κύριος ἐπὶ σὲ) transposita. ibid. ὃ οὐκ) ὃ οὐκ. v. 50. πρεσβυτέρου) πρεσβύτου. v. 51. καὶ ἔλαιον, βου.) ἔλαιον, τὰ βουκόλια. v. 52. ἐκθλίψει σε ἐν πάσαις ταῖς) ἐκτρίψῃ σε ἐν ταῖς. ibid. τείχη σου) τείχη. ib. θλίψει σε ἐν πάσαις ταῖς) πάσαις deest. ib. à fine Κύριος ὁ Θεός σου) non habet, & v. 53. h. v. itidem desiderantur. v. 54. ἐν σοὶ) ὁ ἐν σοί. ibid. (αὐτοῦ) abest. ib. καταλελ. τὰ) τὰ καταλελειμμένα. v. 55. καταλελεῖφθαι αὐτῷ μηθὲν) καταλειφθῆναι αὐτῷ οὐδέν. ibid. στενοχωρίᾳ) addit σου. ib. θλίψει σε ὁ ἐχθρός) θλίψωσί σε οἱ ἐχθροί. v. 56. (σφόδρα) abest. ibid. ἐν τῷ κόλπῳ) ἐν κόλπῳ. v. 57. στενοχωρίᾳ) addit σου. ibid. θλίψει, ᾗ ἂν θλίψει) θλίψει σου, ᾗ θλ. ib. (πάσαις) abest. v. 58. εἰσακούσητε) εἰσακούσῃς. ibid. καὶ τὸ θαυμ.) καὶ abest.

θαυμαστὰς, καὶ νόσους πονηρὰς καὶ πιστάς·

60. καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ σὲ πᾶσαν τὴν ὀδύνην Αἰγύπτου, ⁓ τὴν πονηρὰν", ἣν διευλαβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κολληθήσονται ἐν σοί·

61. καὶ πᾶσαν μαλακίαν, καὶ πᾶσαν πληγὴν τὴν μὴ γεγραμμένην (καὶ πᾶσαν τὴν γεγραμμένην) ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου, ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σὲ, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε·

62. καὶ καταλειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, ἀνθ' ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, ὅτι οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν.

63. Καὶ ἔσται ὃν τρόπον ηὐφράνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν, εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς καὶ πληθῦναι ὑμᾶς, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐφ' ὑμῖν, ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς, ※ καὶ τοῦ ἐκτρίψαι ὑμᾶς ⅄ καὶ ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

64. Καὶ διασπερεῖ σε Κύριος ⁓ ὁ Θεός σου" εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς, καὶ δουλεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οἷς οὐκ ἠπίστω σὺ καὶ οἱ πατέρες σου.

65. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐκ ἀναπαύσει σε, οὐδὲ μὴ γένηται στάσις τῷ ἴχνει τοῦ ποδός σου· καὶ δώσει σοι Κύριος ἐκεῖ καρδίαν ἀθυμοῦσαν, καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμοὺς, καὶ τηκομένην ψυχήν.

66. Καὶ ἔσται ἡ ζωή σου κρεμαμένη σοι κεκρεμα-
ἀπέναντι ⁓ τῶν ὀφθαλμῶν σου", καὶ μένη
φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου·

67. τοπρωῒ ἐρεῖς· πῶς ἂν γένοιτο ἑσπέρα; καὶ τὸ ἑσπέρας ἐρεῖς· πῶς ἂν γένοιτο πρωΐ; ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου ἃ φοβηθήσῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ὁραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου ὧν ὄψῃ.

68. Καὶ ἀποστρέψει σε Κύριος εἰς Αἴγυπτον ἐν πλοίοις καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ εἶπα ✕ σοι, οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτήν· καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας καὶ εἰς παιδίσκας, καὶ οὐκ ἔσται ὁ κτώμενος.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΟΥΤΟΙ οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, ἣς ἐνετείλατο Κύριος ※ τῷ" Μωυσῇ στῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῇ Μωάβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν Χωρήβ.

2. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἑωράκατε πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐνώπιον ὑμῶν, Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ,

3. τοὺς πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους οὓς

v. 60. ἐπὶ σὲ) non habet. v. 61. καὶ πληγὴν) καὶ πᾶσαν πληγήν. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃ. v. 62. εἰσηκούσατε) εἰσήκουσας. ibid. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ σου. v. 63. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. ib. ἐξαρθήσεσθε) addit ἐν τάχει. ib. ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε) εἰσπορεύῃ. v. 64. οἷς οὐκ) οὓς οὐκ. v. 65. οὐδὲ μὴ) οὐδ' οὐ μή. ibid. καρδίαν ἀθυμοῦσαν) καρδίαν ἑτέραν ἀπειθοῦσαν. v. 66. κρεμαμένη) κρεμαμένη. v. 68. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ) καὶ abest. ibid. προσθήσεσθε) προσθήσῃ. CAP. XXIX. v. 1. ἧς ἐνετ.) οὓς ἐνετείλατο. ibid. τῷ Μωυσῇ) Μωυσῇ. v. 2. υἱοὺς) τοὺς υἱούς. ibid. πᾶσι) abest.

οὓς εἴδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα (τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν).

4. Καὶ οὐκ ἔδωκε Κύριος ÷ ὁ Θεὸς ˙ ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν, καὶ τὰ ὦτα ἀκούειν, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

5. Καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ· οὐκ ἐπαλαιώθησαν τὰ ἱμάτια ὑμῶν ※ ἐπάνωθεν ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐ κατετρίβη ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν·

6. ἄρτον οὐκ ἐφάγετε, οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε ὅτι οὗτος Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

7. Καὶ ἤλθετε ἕως τοῦ τόπου τούτου, καὶ ἐξῆλθε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν καὶ ˙Ωγ βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάντησιν ἡμῖν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπατάξαμεν αὐτούς·

8. καὶ ἐλάβομεν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γαδδεὶ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ.

9. Καὶ φυλάξεσθε (ποιεῖν) ÷ πάντας ˙ τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης ποιεῖν αὐτοὺς, ἵνα συνῆτε πάντα ὅσα ποιήσητε. ˙

10. Ὑμεῖς ἑστήκατε σήμερον πάντες ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν, καὶ οἱ γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ,

11. (καὶ) αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ ὁ προσήλυτος ※ ὑμῶν ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ ξυλοκόπου ὑμῶν ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν,

12. παρελθεῖν σε ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ ἐν ταῖς ἀραῖς αὐτοῦ, ὅσα Κύριος ὁ Θεός σου διατίθεται πρὸς σὲ σήμερον· τὴν διαθήκην.

13. ἵνα στήσῃ σε ※ σήμερον ἑαυτῷ εἰς λαὸν, καὶ αὐτὸς ἔσται σου Θεὸς, ὃν τρόπον εἶπέ σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.

14. Καὶ οὐχ ὑμῖν μόνοις ἐγὼ διατίθεμαι τὴν διαθήκην ταύτην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην,

15. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὧδε οὖσι σήμερον μεθ' ἡμῶν, ※ οὖσιν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοῖς μὴ οὖσι μεθ' ἡμῶν ὧδε σήμερον (ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν)·

16. (ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατῳκήσαμεν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ὡς παρήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν οὓς παρήλθετε· παρήλθομεν

17. καὶ ἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἅ ἐστι παρ' αὐτοῖς)·

18. μή τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ἢ πα-

v. 3. εἶδον) ἑωράκασιν. ibid. uncis inclusa non habet *Cod. Rom.* v. 4. τοῦ βλέπειν) τοῦ abest. ibid. καὶ τὰ ὦτα) καὶ ὦτα. v. 5. ἐπαλαιώθησαν) ἐπαλαιώθη. v. 6. ὅτι οὗτος Κ. ὁ Θ. ὑμῶν) ὅτι Κύριος ὁ Θ. ὑμῶν ἐγώ. v. 7. τῆς Βασάν) Βασάν. ibid. ἐν τῷ πολέμῳ) ἐν πολέμῳ. v. 8. Γαδδεὶ) Γαδδί. v. 9. ποιεῖν αὐτοὺς) non habet. ibid. ποιήσητε) ποιήσετε. v. 10. σήμερον πάντες ἔναντι) πάντες σημ. ἐναντίον. v. 11. (καὶ) abest. ib. τὰ τέκνα) τὰ ἔκγονα. ib. ἕως) καὶ ἕως. v. 12. σε τὴν διαθήκην) ἐν τῇ διαθήκῃ. ibid. Θεοῦ σου) Θεοῦ ὑμῶν. v. 13. ἑαυτῷ λαὸν) αὐτῷ εἰς λαόν. v. 15. σήμερον μεθ' ἡμῶν, ἔναντι) μεθ' ὑμῶν σήμερον ἐναντίον. ibid. Θεοῦ ἡμῶν) Θεοῦ ὑμῶν. ib. μεθ' ἡμῶν) μεθ' ὑμῶν. ib. uncis inclusa absunt à *Cod. Rom.* v. 16. ὡς) πῶς. ibid. καὶ ὡς) ὡς. ib. οὓς παρήλθομεν) οὓς παρήλθετε.

ἢ πατριὰ, ἢ φυλὴ, τινὸς ἡ διάνοια ※ αὐτοῦ ἐξέκλινε ※ σήμερον ἀπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων· μή τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν
ἐνοχλῇ ῥίζα (πικρίας) ÷ ἄνω˙ φύουσα ἐν χολῇ καὶ πικρίᾳ·

19. καὶ ἔσται ἐὰν ἀκούσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐπιφημίσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων· ὅσιά μοι γένοιτο, ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσει τῆς καρδίας μου πορεύσομαι· ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον.

20. Οὐ μὴ θελήσει ὁ Θεὸς εὐϊλατεύειν αὐτῷ, ἀλλ' ἢ τότε ἐκκαυθήσεται ὀργὴ Κυρίου καὶ ὁ ζῆλος αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, καὶ κολληθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ ÷ τῆς διαθήκης ταύτης˙, αἱ γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ
τούτου ÷ τοῦ νόμου˙ τούτῳ· καὶ ἐξαλείψει Κύριος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν,

21. καὶ διαστελεῖ αὐτὸν Κύριος εἰς κακὰ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, κατὰ πάσας τὰς ἀρὰς τῆς διαθήκης τῆς γεγραμμένης ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου.

22. Καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἡ ἑτέρα, οἱ υἱοὶ ὑμῶν οἳ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος ὃς ἂν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, ἃς ἀπέστειλε Κύριος ἐπ' αὐτὴν,

23. θεῖον καὶ ἅλα κατακεκαυμένον· πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσεται, οὐδὲ ἀνατελεῖ, οὐδὲ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτῆς πᾶν χλωρόν· ὥσπερ κατεστράφη Σόδομα καὶ
Γόμοῤῥα, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωὶμ, ἃς κατέ- Σεβοεὶν
στρεψε Κύριος ἐν θυμῷ αὐτοῦ καὶ ἐν ὀργῇ αὐτοῦ.

24. Καὶ ἐροῦσι πάντα τὰ ἔθνη· διατί ἐποίησεν οὕτως Κύριος τῇ γῇ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος;

25. Καὶ ἐροῦσιν· ὅτι κατέλιπον τὴν διαθήκην Κυρίου τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

26. καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, ※ θεοῖς οἷς οὐκ ἠπίσταντο, οὐδὲ διένειμεν αὐτοῖς·

27. καὶ ὠργίσθη Κύριος θυμῷ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην, ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὴν κατὰ πάσας τὰς ἀρὰς (τῆς διαθήκης) τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ
÷ τοῦ νόμου˙ τούτῳ· τούτου

28. καὶ ἐξῆρεν αὐτοὺς Κύριος ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ⨯ ἐν ὀργῇ καὶ ⨯ ἐν παροξυσμῷ μεγάλῳ ÷ σφόδρα˙, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέραν ὡσεὶ νῦν.

29. Τὰ κρυπτὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· τὰ δὲ φανερὰ ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου.

ΚΕΦ.

v. 18. Θεοῦ ἡμῶν) Θεοῦ ὑμῶν. ibid. πορεύεσθαι) πορευθέντες. ib. (πικρίας) abest. ib. ἐνοχλῇ) ἐν χολῇ. v. 20. εὐϊλατεύειν) εὐϊλατεῦσαι. ibid. τοῦ νόμου τούτου) τούτῳ. v. 21. τῶν υἱῶν) υἱῶν. ibid. τῆς γεγραμμένης) τὰς γεγραμμένας. v. 23. ἐπ' αὐτῆς) ἐπ' αὐτήν. ibid. Σεβοεὶν) Σεβωίμ. ib. ὀργῇ αὐτοῦ) αὐτοῦ. deest. v. 24. οὕτως Κύριος) Κύριος οὕτω. v. 26. καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς) non habet. ibid. οἷς οὐκ) ὃς οὐκ. v. 27. Κύριος θυμῷ) transposita. ibid. τὰς ἀρὰς) τὰς κατάρας. ib. (τῆς διαθήκης) abest. v. 28. Κύριος ἐν) Κύριος ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἔσαι ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα, ἣν δέδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ δέξῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἐὰν διασκορπίσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖ,

2. καὶ ἐπισραφήσῃ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ ὑπακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ⋇ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,

3. καὶ ἰάσεται Κύριος ὁ Θεός σου τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πάλιν συνάξει σε ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς διεσκόρπισέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖ.

4. Ἐὰν ᾖ ἡ διασπορά σου ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ (ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ), ἐκεῖθεν συνάξει σε Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν λήψεταί σε·

5. καὶ εἰσάξει σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου, καὶ κληρονομήσεις αὐτήν· καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασόν σε ποιήσει ὑπὲρ τοὺς πατέρας σου.

6. Καὶ περικαθαριεῖ Κύριος τὴν καρδίαν σου καὶ τὴν καρδίαν τοῦ σπέρματός σου, ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἵνα ζῇς σὺ (καὶ τὸ σπέρμα σου)·

7. Καὶ δώσει Κύριος ὁ Θεός σου ⋇ πάσας τὰς ἀρὰς ταύτας ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἐπὶ τοὺς μισοῦντάς σε, οἳ ἐδίωξάν σε.

8. Καὶ σὺ ἐπισραφήσῃ, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ ποιήσεις ⋇ πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον·

9. καὶ πολυωρήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου, ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ ἐν τοῖς γενήμασι τῆς γῆς σου ⋇ εἰς ἀγαθὸν, ὅτι ἐπισρέψει Κύριος ÷ ὁ Θεός σου" εὐφρανθῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ, καθότι ηὐφράνθη ἐπὶ τοῖς πατράσι σου·

10. ἐὰν εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, φυλάσσεσθαι ÷ καὶ ποιεῖν πάσας" τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ÷ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ", καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου, ἐὰν ἐπισραφῇς ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου.

11. Ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, οὐχ ὑπέρογκός ἐσιν, οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐσιν·

12. οὐκ ἐν τῷ οὐρανῷ (ἄνω) ἐσὶ, λέγων· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἡμῶν
καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτὴν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν, ποιήσομεν ⋇ αὐτήν;

13. οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐσὶ, λέγων· τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν

CAP. XXX. v. 1. δέδωκα) δέδωκα. ibid. ὁ Θεός σου) non habet. v. 2. ὑπακούσῃ) εἰσακούσῃ. v. 3. ὁ Θεός σου) abest. v. 4. λήψεταί σε) addit Κύριος ὁ Θεός σου. v. 5. Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν) ὁ Θεός σου ἐκεῖθεν εἰς τὴν. v. 6. (καὶ τὸ σπέρμα σου) non habet. v. 7. Κύριος) addit ὁ Θεός σου. v. 9. πολυωρήσει) εὐλογήσει. ibid. γενήμασι) γεννήμασι. ib. ἐπὶ σὲ) ἐπὶ σοί. ib. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. v. 10. εἰσακούσῃ) εἰσακούσῃς. ibid. καὶ ποιεῖν πάσας) desunt. v. 12. ἡμῶν) ἡμῖν.

τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτὴν, καὶ ἀκέσαντες αὐτὴν, ποιήσομεν ⋇ αὐτήν;

14. ἐγγύς σε ÷ ἐςὶ˝ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ ςόματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, ÷ καὶ ἐν ταῖς χερσί σου˝, ποιεῖν αὐτό.

15. Ἰδὲ δέδωκα πρὸ προσώπε σε σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν.

16. ÷ Ἐὰν δὲ εἰσακέσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίε τε Θεε ὑμῶν˝ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν ÷ πάσαις˝ ταῖς ὁδοῖς αὐτε, καὶ φυλάσσειν ⋇ τὰς ἐντολὰς αὐτε, καὶ˝ τὰ δικαιώματα αὐτε, καὶ τὰς κρίσεις αὐτε, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ εὐλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν ÷ πάσῃ˝ τῇ γῇ, εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

17. Καὶ ἐὰν μεταςῇ ἡ καρδία σε, καὶ μὴ εἰσακέσῃς, καὶ πλανηθεὶς προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς,

18. ἀναγγέλλω σοι σήμερον, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε, καὶ ὲ μὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, ÷ ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι˝, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ⋇ εἰσελθεῖν ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

19. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τόν τε ὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπε ὑμῶν, τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν· καὶ ἔκλεξαι τὴν ζωὴν, ἵνα ζῇς σὺ καὶ τὸ εὐλογίαν σπέρμα σε,

20. ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεόν σε, εἰσακέειν τῆς φωνῆς αὐτε, καὶ ἔχεσθαι αὐτε· ὅτι τετο ἡ ζωή σε καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σε, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σε, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, δεναι αὐτοῖς.

ΚΕΦ. ΛΑ΄. XXXI.

ΚΑΙ συνετέλεσε Μωυσῆς λαλῶν πάντας τὲς λόγες τέτους πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ,

2. καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· ὲ δυνήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι ἢ ἐκπορεύεσθαι. Κύριος δὲ εἶπε πρὸς μέ· ὲ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τετον.

3. Κύριος ὁ Θεός σου ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου, αὐτὸς ἐξολεθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σε, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτές· καὶ Ἰησες ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.

4. Καὶ ποιήσει αὐτοῖς Κύριος, καθὼς ἐποίησε Σηὼν καὶ Ὢγ, ÷ δυσὶ˝ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τε Ἰορδάνου, καὶ τῇ γῇ αὐτῶν, καθότι ἐξολέθρευσεν αὐτές,

5. καὶ

v. 13. λήψεται) λάβῃ. ibid. καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν, ποιήσομεν) καὶ ἀκεστὴν ἡμῖν ποιήσῃ αὐτὴν, καὶ ποιήσομεν. v. 16. Ἐὰν δὲ εἰσακέσητε) ἐὰν εἰσακούσῃς. ibid. Θεε ὑμῶν, ὅσας) Θεε σου, ἅς. ib. φυλάσσειν) φυλάσσεσθαι. ib. τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ) hæc desunt. v. 18. ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι) h. v. deficiunt. v. 19. καὶ ἔκλεξαι τὴν εὐλογίαν, ἵνα ζῇς σὺ) ἔκλεξαι τὴν ζωὴν σὺ, ἵνα ζήσῃς σὺ. v. 20. κατοικεῖν σε) τὸ κατοικεῖν. CAP. XXXI. v. 2. ἢ ἐκπορ.) καὶ ἐκπορεύεσθαι. v. 3. αὐτὸς ἐξολεθρ.) ἕτος ἐξολοθρεύσει. v. 4. αὐτοῖς Κύριος) Κύριος ὁ Θεός σε αὐτοῖς. ibid. ἐξολέθρευσεν) ἐξωλόθρευσεν.

5. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ ποιήσετε αὐτοῖς, ※ κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν, καθότι ἐνετειλάμην ὑμῖν.

6. Ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, μηδὲ δειλία, ÷ μηδὲ πτοηθῇς" ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου οὗτος ὁ προπορευόμενος μεθ᾽ ὑμῶν, οὐ μή σε ἀνῇ, οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ.

7. Καὶ ἐκάλεσε Μωυσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔναντι παντὸς Ἰσραήλ· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε· σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν, δοῦναι αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτὴν αὐτοῖς·

8. καὶ Κύριος ※ αὐτὸς ὁ συμπροπορευόμενός σοι, ※ αὐτὸς ἔσται μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε, οὐδ᾽ οὐ μὴ ἐγκαταλείπῃ σε· μὴ φοβοῦ, μηδὲ δειλία.

9. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου ÷ εἰς βιβλίον", καὶ ἔδωκεν ※ αὐτὸν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ※ πᾶσι τοῖς πρεσβυτέροις τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς αὐτοῖς ÷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ", λέγων· μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως, ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας,

11. ἐν τῷ συμπορεύεσθαι πάντα Ἰσραὴλ, ὀφθῆναι ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ὃν ἂν ἐκλέξηται ÷ Κύριος" (ὁ Θεός σου), ἀναγνώσεσθε τὸν νόμον τοῦτον ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν.

12. Ἐκκλησιάσατε τὸν λαὸν, τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα, καὶ τὸν προσήλυτόν σου τὸν ἐν ταῖς πόλεσί σου, ἵνα ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν ὑμῶν, καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου·

13. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν οἳ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσονται φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

14. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἰδοὺ ἐγγίκασιν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου σου· κάλεσον Ἰησοῦν, καὶ στῆτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐντελοῦμαι αὐτῷ. Καὶ ἐπορεύθη Μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς ÷ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου", καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς σοῦ μαρτυρίου.

15. Καὶ κατέβη Κύριος ※ ἐν σκηνῇ ἐν στύλῳ νεφέλης, ÷ καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου"· καὶ ἔστη ὁ στῦλος τῆς νεφέλης ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς (τοῦ μαρτυρίου).

16. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν

v. 5. ἐνώπιον ὑμῶν) ἡμῶν. v. 6. δειλία) δειλιάσῃς. ibid. οὗτος) abest. ib. μεθ᾽ ὑμῶν, οὐ μὴ) μεθ᾽ ὑμῶν ἐν ὑμῖν, οὔτε μή. ib. οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ) οὔτε μή σε ἐγκαταλίπῃ. v. 7. πατράσιν αὐτῶν) πατράσιν ὑμῶν. ibid. αὐτὴν αὐτοῖς) αὐτοῖς. v. 8. συμπροπορ. σοι μετὰ σοῦ) συμπροπ. μετὰ σοῦ. ibid. οὐδ᾽ οὐ μὴ ἐγκαταλείπῃ σε) οὐδὲ μή σε ἐγκαταλίπῃ. v. 9. πάντα τὰ ῥήμ.) πάντα deest. v. 11. τοῦ Θεοῦ σου) τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. ibid. ὃν ἂν) ᾧ ἂν. ibid. (ὁ Θεός σου) abest. v. 12. ἐκκλησιάσατε) ἐκκλησιάσαι. ibid. προσήλ. σου τὸν ἐν ταῖς πολ. σου ἵνα ἀκ.) προσήλυτον τὸν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, ἵν᾽ ἀκούσωσι. v. 13. Θεὸν ὑμῶν) Θεόν σου. v. 15. ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς) ἐν νεφέλῃ καὶ ἔστη παρὰ τάς. ibid. ἐπὶ τὰς) παρὰ τάς.

ἰδοὺ σὺ κοίμασαι μετὰ τῶν πατέρων σε, καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ἔτος ἐκπορνεύσει ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἣν ἔτος εἰσπορεύεται ἐκεῖ εἰς αὐτὴν, καὶ ἐγκαταλείψεσί με, καὶ διασκεδάσεσι τὴν διαθήκην με, ἣν διεθέμην αὐτοῖς.

17. Καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ καταλείψω αὐτοὺς, καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔσται κατάβρωμα· καὶ εὑρήσεσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις, καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· διότι ὐκ ἔστι Κύριος ὁ Θεός μου ἐν ἡμῖν, εὕροσάν με τὰ κακὰ ταῦτα.

18. Ἐγὼ δὲ ἀποστροφῇ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διὰ πάσας τὰς κακίας ἃς ἐποίησαν, ὅτι ἐπέστρεψαν ἐπὶ θεὺς ἀλλοτρίους.

19. Καὶ νῦν γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ᾠδῆς ταύτης, καὶ διδάξατε αὐτὴν τὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐμβάλετε αὐτὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα γένηταί μοι ἡ ᾠδὴ αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ.

20. Εἰσάξω γὰρ αὐτὺς εἰς τὴν γῆν ∼ τὴν ἀγαθὴν˙ ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσι, καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους, καὶ λατρεύσεσιν αὐτοῖς, καὶ παροξυνῦσί με, καὶ διασκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου (ἣν διεθέμην αὐτοῖς).

21. ※ Καὶ ἔσται ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις˙ καὶ ἀντικαταστήσεται ἡ ᾠδὴ αὕτη κατὰ πρόσωπον αὐτῶν μαρτυρῦσα· οὐ γὰρ μὴ ἐπιλησθῇ ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ στόματος τῦ σπέρματος αὐτῶν· ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποιῦσι (μοι) ὧδε σήμερον, πρὸ τῦ εἰσαγαγεῖν με αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ∼ τὴν ἀγαθὴν˙, ἣν ὤμοσα ∼ τοῖς πατράσιν αὐτῶν˙.

22. Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ·

23. καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς Ἰησοῦ ※ υἱῷ Ναυῆ˙ καὶ εἶπεν ∼ αὐτῷ˙· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε· σὺ γὰρ εἰσάξεις τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε Κύριος αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς ἔσται μετὰ σοῦ.

24. Ἡνίκα δὲ συνετέλεσε Μωυσῆς γράφων ∼ πάντας˙ τὺς λόγους τοῦ νόμου τύτυ εἰς βιβλίον ἕως εἰς τέλος,

25. καὶ ἐνετείλατο ※ Μωυσῆς τοῖς Λευίταις τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, λέγων·

26. λαβόντες τὸ βιβλίον τῦ νόμου τύτυ, θήσετε αὐτὸ ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτῦ τῆς διαθήκης Κυρίου τῦ Θεῦ ὑμῶν, καὶ ἔσται ἐκεῖ ἐν σοὶ εἰς μαρτύριον·

27. ὅτι ἐγὼ ἐπίσταμαι τὸν ἐρεθισμόν σου, καὶ τὸν τράχηλόν σου τὸν σκληρόν. Ἔτι γὰρ ἐμῦ ζῶντος μεθ' ὑμῶν σήμερον, παραπικραίνοντες ἦτε τὰ πρὸς

τὸν

v. 16. κοίμασαι) κοιμᾷ. ibid. ὁ λαὸς ἔτος) transposita. ib. ἐκεῖ εἰς αὐτὴν καὶ ἐγκαταλείψεσι) καὶ καταλείψεσι. v. 17. θυμῷ αὐτοῖς) θυμῷ εἰς αὐτούς. ibid. ἐν ἡμῖν) ἐν ἐμοί. v. 18. ἐπέστρεψαν) ἀπέστρεψαν. v. 19. διδάξατε) addit αὐτήν. ibid. ἐμβάλλετε) ἐμβαλεῖτε. ib. εἰς μαρτύριον) κατὰ πρόσωπον μαρτυροῦσα. v. 20. αὐτῶν, γῆν) αὐτῶν, δοῦναι αὐτοῖς γῆν. ibid. (ἣν διεθέμην αὐτοῖς) abest. v. 21. Καὶ ἔσται ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις) desunt h. verba. ibid. πρόσωπον αὐτῶν, αὐτῶν abest. ibid. (μοι) abest. v. 23. Μωυσῆς Ἰησοῦ υἱῷ Ναυῆ καὶ εἶπεν αὐτῷ) Ἰησοῖ καὶ εἶπεν. ibid. Κύριος αὐτοῖς) transposita.

τὸν Θεόν· πῶς οὐχὶ καὶ ἔσχατον τοῦ θα-
νάτου μου;

28. Ἐκκλησιάσατε πρὸς μὲ τοὺς
φυλάρχους ὑμῶν, ~ καὶ τοὺς πρεσβυτέ-
ρους ὑμῶν˝ (καὶ τοὺς κριτὰς ὑμῶν), καὶ
τοὺς γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, ἵνα λα-
λήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν ~ πάντας˝
τοὺς λόγους τούτους, καὶ διαμαρτύρωμαι
αὐτοῖς τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

29. Οἶδα γὰρ ὅτι ἔσχατον τῆς τελευ-
τῆς μου ἀνομίᾳ ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλι-
νεῖτε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν,
καὶ συναντήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἔσχα-
τον τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε τὸ πονη-
ρὸν ἔναντι Κυρίου, παροργίσαι αὐτὸν ἐν
τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.

30. Καὶ ἐλάλησε Μωυσῆς εἰς τὰ
ὦτα πάσης τῆς ἐκκλησίας Ἰσραὴλ τὰ
ῥήματα τῆς ᾠδῆς ταύτης ἕως εἰς τέλος.

ΚΕΦ. ΛΒʹ. XXXII.

Πρόσεχε οὐρανὲ, καὶ λαλήσω, καὶ
ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόμα-
τός μου.

2. Προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπό-
φθεγμά μου, καὶ καταβήτω ὡς δρόσος
τὰ ῥήματά μου, ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ' ἄγρω-
στιν, καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.

3. Ὅτι ὄνομα Κυρίου ἐκάλεσα, δότε
μεγαλωσύνην τῷ Θεῷ ἡμῶν.

4. Θεὸς ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ, κρίσις· Θεὸς
πιστὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία· δίκαιος καὶ
ὅσιος Κύριος.

5. Ἡμάρτοσαν, οὐκ αὐτῷ τέκνα μω-
μητά· γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη.

6. Ταῦτα Κυρίῳ ἀνταποδίδοτε, οὕτω
λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός; οὐκ αὐτὸς
οὗτός σου πατὴρ ἐκτήσατό σε, καὶ ἐποίη-
σέ σε, καὶ ἔκτισέ σε;

7. Μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος· σύνετε
ἔτη γενεᾶς γενεῶν· ἐπερώτησον τὸν πα-
τέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς
πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσί σοι.

8. Ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς ὃς
διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδὰμ, ἔστησεν ὅρια ἐθ-
νῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ·

9. καὶ ἐγενήθη μερὶς Κυρίου λαὸς αὐ-
τοῦ Ἰακώβ· σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ,
Ἰσραήλ.

10. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν γῇ ἐρήμῳ, τῇ
ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ· ἐκύκλω-
σεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν, καὶ
διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

11. Ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν αὐ-
τοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς νοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπότησε· ἐπεπόθησε
διεὶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἐδέξατο αὐ-
τοὺς, καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς, ἐπὶ τῶν
μεταφρένων αὐτοῦ.

12. Κύριος μόνος ἦγεν αὐτοὺς, καὶ
οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ Θεὸς ἀλλότριος. αὐτῶν

13. Ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν
τῆς γῆς, ἐψώμησεν αὐτοὺς γενήματα
ἀγρῶν· ἐθήλασαν μέλι ἐκ πέτρας, καὶ
ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας,

14. βούτυρον βοῶν καὶ γάλα προβά-
των, μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν,
υἱῶν ταύρων, καὶ τράγων, μετὰ στέα-

v. 28. διαμαρτύρωμαι) διαμαρτύρομαι. v. 29. τὸ πονηρὸν ἔναντι) τὰ πονηρὰ ἐναντίον. v. 30. ab hoc versu *Cod. Rom.* Cap. 32. inchoat. ibid. ἐκκλησίας Ἰσραὴλ) Ἰσραὴλ abest. CAP. XXXII. v. 1. γῆ) ἡ γῆ. v. 3. ὄνομα) τὸ ὄνομα. v. 4. κρίσις) κρίσεις. v. 6. ἔκτισέ σε) ἔπλασέ σε. v. 7. γενεᾶς γενεῶν) γενεῶν γενεαῖς. v. 8. ὃς διέσπειρεν) ὡς διέσπειρεν. v. 10. ἐν ἀνύδρῳ) ἐν γῇ ἀνύδρῳ. v. 12. καὶ οὐκ ἦν) καὶ abest. v. 13. γενήματα) γεννήματα, ita passim.

τος νεφρῶν πυρῦ, καὶ αἷμα ςαφυλῆς ἔπιον οἶνον.

15. ~ Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ" καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη· καὶ ἐγκατέλειπε Θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν, καὶ ἀπέςη ἀπὸ Θεῦ σωτῆρος αὐτοῦ.

16. Παρώξυνάν με ἐπ' ἀλλοτρίοις, ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν ἐξεπίκρανάν με·

17. ἔθυσαν δαιμονίοις, καὶ ὐ Θεῷ, θεοῖς οἷς ὐκ ᾔδεισαν· καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἥκασιν, ὓς ὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν.

18. Θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγκατέλιπες, καὶ ἐπελάθυ Θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε.

19. Καὶ εἶδε Κύριος, ~ καὶ ἐζήλωσε", καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἱῶν αὐτῦ καὶ θυγατέρων·

20. καὶ εἶπεν· ἀποςρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τί ἔςαι αὐτοῖς ἐπ' ἐχάτων· ὅτι γενεὰ ἐξεςραμμένη ἐςὶν, υἱοὶ οἷς ὐκ ἔςι πίςις ἐν αὐτοῖς.

21. Αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ Θεῷ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· κἀγὼ παραζηλώσω αὐτὺς ἐπ' ὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτύς.

22. Ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τῦ θυμῦ μυ, καυθήσεται ἕως ᾅδου κάτω· καταφάγεται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς, φλέξει θεμέλια ὀρέων.

23. Συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ, καὶ τὰ βέλη μου συντελέσω εἰς αὐτύς.

24. Τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων, καὶ ὀπισθότονος ἀνίατος· ὀδόντας θηρίων ἐπαποςελῶ εἰς αὐτοὺς, μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

25. Ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα, καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος· νεανίσκος σὺν παρθένῳ, θηλάζων μετὰ καθεςηκότος πρεσβυτέρυ.

26. Εἶπα· διασπερῶ αὐτὺς, καταπαύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν·

27. εἰ μὴ δι' ὀργὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσι, καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι, μὴ εἴπωσιν· ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλὴ, καὶ ὐχὶ Κύριος ἐποίησε ταῦτα πάντα.

28. Ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βυλήν ἐςι, καὶ ὐκ ἔςιν ἐν αὐτοῖς ἐπιςήμη,

29. ὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι· ταῦτα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.

30. πῶς διώξεται εἷς χιλίους, καὶ δύο μετακινήσυσι μυριάδας, εἰ μὴ ὁ Θεὸς ἀπέδοτο αὐτοὺς, καὶ ὁ Κύριος παρέδωκεν αὐτούς.

31. Ὅτι ὐκ εἰσὶν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν οἱ ἔςιν
θεοὶ αὐτῶν· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.

32. Ἐκ γὰρ ἀμπέλυ Σοδόμων ἡ ἄμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόῤῥας· ἡ ςαφυλὴ αὐτῶν ςαφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας αὐτοῖς·

33. Θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.

34. Οὐκ

v. 14. ἔπιον) ἔπιεν. v. 15. ἐγκατέλειπε Θεὸν) ἐγκατέλιπε τὸν Θεόν. v. 16. ἐξεπίκρανάν με) παρεπίκρανάν με. v. 20. ἐχάτων) addit ἡμερῶν. v. 21. παρώργισαν) παρώξυναν. v. 23. συντελέσω) συμπολεμήσω. v. 24. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ γῆν. v. 25. πρεσβυτέρου) πρεσβύτα. v. 26. καταπαύσω δὴ) παύσω δέ. v. 27. καὶ ἵνα μὴ) καὶ abest. ibid ὑψηλὴ) ἡ ὑψηλή. v. 28. Ὅτι) abest. v. 30. ὁ Κύριος) Κύριος. v. 31. οὐκ ἐςὶν) οὐκ εἰσίν. v. 32. ἡ ςαφυλὴ) ἡ abest.

34. Οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνῆκται παρʼ ἐμοὶ, καὶ ἐσφράγισαι ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;

35. ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, ἐν καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν· ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας αὐτῶν, καὶ πάρεσιν ἕτοιμα ὑμῖν.

36. Ὅτι κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται· εἶδε γὰρ παραλελυμένους αὐτοὺς καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους.

37. Καὶ εἶπε ∼ Κύριος˙ · ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ ἑαυτῶν, ἐφʼ οἷς ἐπεποίθεισαν ἐπʼ αὐτοῖς, σεαυτῶν

38. ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἐσθίετε, καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν· ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῖν σκεπασταί.

39. Ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω· πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.

40. Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου, ∼ καὶ ὀμοῦμαι τὴν δεξιάν μου˙, καὶ ἐρῶ· ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα·

41. ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χείρ μου, (καὶ ἐκδικήσει), καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς ⁜ με, καὶ τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω·

42. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφʼ αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου καταφάγεται κρέα, ἀφʼ αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας, ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν. ἐθνῶν

43. Εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ Θεοῦ· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ÷ καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτοὺς πάντες ἄγγελοι Θεοῦ· ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδικεῖται, καὶ ἐκδικήσει, καὶ ἀνταποδώσει ÷ δίκην˙ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ, ÷ καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει˙· καὶ ἐκκαθαριεῖ Κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

44. ÷ Καὶ ἔγραψε Μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ˙ · καὶ προσῆλθε Μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή. ÷ ÷

45. Καὶ συνετέλεσε Μωυσῆς λαλῶν ⁜ πάντας τοὺς λόγους τούτους παντὶ Ἰσραήλ·

46. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· προσέχετε τῇ καρδίᾳ ὑμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον, ἃ ἐντελεῖσθε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου.

47. Ὅτι οὐχὶ λόγος κενὸς οὗτος ὑμῖν· ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἕνεκεν τοῦ λόγου τούτου μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς

v. 35. ἐν καιρῷ) non habet. ibid. ἀπωλείας αὐτῶν) ἀπωλείας αὐτοῖς. v. 37. σεαυτῶν) αὐτῶν. v. 38. ἐσθίετε) ἠσθίετε. v. 41. (καὶ ἐκδικήσει) abest. ibid. ἀνταποδώσω) ἀποδώσω. v. 42. καταφάγεται) φάγεται. ibid. ἐθνῶν) ἐχθρῶν. v. 43. υἱοὶ Θεοῦ) ἄγγελοι Θεοῦ. ibid. αὐτὸς π. ἄγγελοι Θεοῦ) αὐτῷ πάντες υἱοὶ Θεοῦ. ib. ἐκδικεῖται) ἐκδικᾶται. ib. ἐχθροῖς αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 44. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ibid. προσῆλθε) εἰσῆλθε. ib. πρὸς τὸν λαὸν) deest. v. 45. Cod. Rom. ita legit: Καὶ ἐξετέλεσε Μωυσῆς λαλῶν παντὶ Ἰσραήλ. v. 46. καρδίᾳ ὑμῶν) ὑμῶν deest.

τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ, κληρονομῆσαι αὐτήν.

48. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, λέγων·

49. ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἀβαρεὶμ τοῦτο, ὄρος Ναβαῦ, ὅ ἐστιν ἐν γῇ Μωάβ κατὰ πρόσωπον Ἱεριχὼ, καὶ ἴδε τὴν γῆν Χαναὰν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν·

50. καὶ τελεύτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ, καὶ προστέθητι πρὸς τὸν λαόν σου, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἐν Ὢρ τῷ ὄρει, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

51. διότι ἠπειθήσατε τῷ ῥήματί μου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογίας Κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σὶν, διότι οὐχ ἡγιάσατέ με ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·

52. ὅτι ἀπέναντι ὄψῃ τὴν γῆν, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ ✕ εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΛΓ΄. XXXIII.

ΚΑΙ αὕτη ἡ εὐλογία, ἣν ηὐλόγησε Μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πρὸ τελευτῆς αὐτοῦ,

2. καὶ εἶπε· Κύριος ἐκ Σινὰ ἥκει, καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηεὶρ ἡμῖν, καὶ κατέσπευσεν ἐξ ὄρους Φαρὰν σὺν μυριάσι Κάδης· ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου, καὶ οὗτοι ὑπὸ σὲ εἰσί· καὶ ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ

4. νόμον, ὃν ἐνετείλατο Μωυσῆς ἡμῖν, κληρονομίαν συναγωγαῖς Ἰακώβ.

5. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρχόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς Ἰσραήλ.

6. Ζήτω Ῥουβὴν, καὶ μὴ ἀποθανέτω· καὶ Συμεὼν ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ.

7. Καὶ αὕτη Ἰούδα· ✕ καὶ εἶπεν· εἰσάκουσον Κύριε τῆς φωνῆς Ἰούδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσέλθοις ἄν· αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακρινοῦσιν αὐτῷ, καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσῃ.

8. Καὶ τῷ Λευὶ εἶπε· δότε Λευὶ δήλους αὐτοῦ, καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασαν αὐτὸν ἐν πείρᾳ, ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.

9. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω, ✕ ὅτι ἐφύλαξε τὰ λόγιά σου, καὶ τὴν διαθήκην σου διετήρησε.

10. Δηλώσουσι τὰ δικαιώματά σου τῷ Ἰακὼβ, καὶ τὸν νόμον σου τῷ Ἰσραήλ· ἐπιθήσουσι θυμίαμα ἐν ὀργῇ σου διαπαντὸς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου σου.

11. Εὐλόγησον Κύριε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι· κάταξον ὀσφῦν ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν κάταξ[ον] αὐτοῦ, καὶ οἱ μισοῦντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν.

12. Καὶ

v. 47. κληρονομῆσαι αὐτήν) αὐτὴν deest. v. 49. Ἀβαρεὶμ) Ἀβαρίμ. ibid. εἰς κατάσχεσιν) non habet. v. 51. διότι ἠπειθ.) ὅτι ἠπειθήσατε. v. 52. ὅτι ἀπέναντι ὄψῃ) ἀπέναντι ὄψει. CAP. XXXIII. v. 1. πρὸ τελευτῆς) πρὸ τῆς τελευτῆς. v. 4. Μωυσῆς, ἡμῖν transposita. v. 5. ἠγαπημένῳ) addit ἄρχων. v. 6. Συμεὼν) abest. v. 7. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. εἰσέλθοις ἂν) ἔλθοις ἄν. ib. ἐχθρῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. v. 9. αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ) αὐτοῦ utroque loco deest. ibid. οὐκ ἔγνω) οὐκ ἐπέγνω, & addit καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω. v. 10. τοῦ θυσιαστηρίου) τὸ θυσιαστήριον. v. 11. ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν αὐτοῦ) ἐχθρῶν ἐπανεστ. αὐτῷ.

12. Καὶ τῷ Βενιαμεὶν εἶπεν· ἠγαπημένος ὑπὸ Κυρίου κατασκηνώσει πεποιθὼς, καὶ ὁ Θεὸς σκιάζει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ κατέπαυσε.

13. Καὶ τῷ Ἰωσὴφ εἶπεν ἀπ' εὐλογίας Κυρίου ἡ γῆ αὐτοῦ, ἀπὸ ὡρῶν οὐρανοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων πηγῶν κάτωθεν, ὀρέων

14. καὶ καθ' ὥραν γενημάτων ἡλίου τροπῶν, καὶ ἀπὸ συνόδων μηνῶν,

15. καὶ ἀπὸ κορυφῆς ὀρέων ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν ἀενάων,

16. καὶ καθ' ὥραν γῆς πληρώσεως· καὶ τὰ δεκτὰ τῷ ὀφθέντι ἐν τῇ βάτῳ ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωσὴφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς δοξασθεὶς ἐν ἀδελφοῖς.

17. Πρωτότοκος ταύρου τὸ κάλλος αὐτοῦ, ※ καὶ κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέρατα αὐτοῦ· ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιεῖ ἅμα ἕως ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. Αὗται μυριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὗται χιλιάδες Μανασσῆ.

18. Καὶ τῷ Ζαβουλὼν εἶπεν· εὐφράνθητι Ζαβουλὼν ἐν ἐξοδίᾳ σου, καὶ Ἰσσάχαρ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτοῦ.

ἐπικαλέσαθε 19. Ἔθνη ἐξολεθρεύσασι· καὶ ἐπικαλέσεσθε ἐκεῖ, καὶ θύσετε ἐκεῖ θυσίαν δικαιοσύνης· ὅτι πλοῦτος θαλάσσης θηλάσει σε, καὶ ἐμπόρια παράλιον κατοικούντων.

20. Καὶ τῷ Γὰδ εἶπεν· ηὐλογημένος ἐμπλατύνων Γάδ· ὡς λέων ἀνεπαύσατο, συντρίψας βραχίονα καὶ ἄρχοντα.

21. Καὶ εἶδεν ἀπαρχὴν αὐτοῦ, ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συνηγμένων ἅμα ἀρχηγοῖς λαῶν. Δικαιοσύνην Κύριος ἐποίησε, καὶ κρίσιν αὐτοῦ μετὰ Ἰσραήλ. αὐτῶν

22. Καὶ τῷ Δὰν εἶπε· Δὰν σκύμνος λέοντος, καὶ ἐκπηδήσει ἐκ τοῦ Βασάν.

23. Καὶ τῷ Νεφθαλεὶ εἶπε· Νεφθαλεὶ πλησμονὴ δεκτῶν, καὶ ἐμπλησθήτω εὐλογίας παρὰ Κυρίου· θάλασσαν καὶ λίβα κληρονομήσει.

24. Καὶ τῷ Ἀσὴρ εἶπεν· ηὐλογημένος ἀπὸ τέκνων Ἀσὴρ, καὶ ἔσαι δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· βάψει ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτοῦ·

25. σίδηρος καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ ἔσαι, καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου, ἡ ἰσχύς σου.

26. Οὐκ ἔστιν ὥσπερ ὁ Θεὸς τοῦ ἠγαπημένου· ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν οὐρανὸν βοηθός σου, καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος.

27. Καὶ σκέπασις Θεοῦ ἀρχὴν, καὶ ὑπὸ ἰσχὺν βραχιόνων ἀενάων· καὶ ἐκβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου ἐχθρὸν, λέγων ἀπόλοιο.

28. Καὶ κατασκηνώσει Ἰσραὴλ μόνος πεποιθὼς, πηγὴ Ἰακὼβ ἐπὶ ※ γῆς σίτου ἐπὶ γῆς καὶ οἴνου· καὶ ὁ οὐρανὸς συννεφὴς αὐτῷ δρόσῳ.

v. 12. Βενιαμεὶν) Βενιαμίν. ibid. ἀναμέσον) καὶ ἀναμέσον. v. 13. ἀπὸ ὀρέων) ἀπὸ ὡρῶν. v. 14. γενημάτων) γεννημάτων. v. 15. καὶ) ab initio deest. v. 16. ἐν ἀδελφοῖς) ἀπ' ἀδελφοῖς. v. 17. τῆς γῆς) γῆς. ibid. Μανασσῆ) Μανασσῆ, ita passim. v. 19. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσασι. ibid. ἐπικαλέσαθε) ἐπικαλέσεσθε. v. 20. ηὐλογημένος) εὐλογημένος, ita 24. versu. v. 21. αὐτῶν) λαῶν. v. 22. ἐκπηδήσει) ἐκπηδήσεται. v. 23. Νεφθαλεὶ) Νεφθαλί, bis. v. 25. καὶ ὡς αἱ) καὶ abest. v. 27. σκέπασις Θεοῦ ἀρχὴν) σκεπάσει σε Θεοῦ ἀρχῇ. v. 28. μόνος πεποιθὼς) transposita. ibid. σίτου καὶ οἴνου) σίτῳ καὶ οἴνῳ. ib. οὐρανὸς συννεφὴς αὐτῷ) οὐρανός σοι συννεφής.

29. Μακάριος σὺ Ἰσραήλ· τίς ὅμοιός σου λαὸς, σωζόμενος ὑπὸ Κυρίου; ὑπερασπιεῖ ὁ βοηθός σου, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σου· καὶ ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, καὶ σὺ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

ΚΕΦ. ΛΔʹ. XXXIV.

ΚΑΙ ἀνέβη Μωυσῆς ἀπὸ Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐπὶ τὸ ὄρος Ναβαῦ, ἐπὶ κορυφὴν Φασγὰ, ἥ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον Ἱεριχώ· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ ἕως Δὰν,

2. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Νεφθαλεὶμ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Ἐφραεὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Ἰούδα ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης,

3. καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ περίχωρα Ἱεριχὼ, πόλιν Φοινίκων ἕως Σηγώρ.

4. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· αὕτη ἡ γῆ ἣν ὤμοσα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, λέγων· τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτήν. Ἔδειξα αὐτὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ.

5. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ Μωυσῆς, οἰκέτης Κυρίου, ἐν γῇ Μωὰβ διὰ ῥήματος Κυρίου·

6. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Γαὶ ἐν γῇ Μωὰβ ἐγγὺς οἴκου Φογώρ· καὶ οὐκ οἶδεν οὐδεὶς τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας τελευτὴν ταύτης.

7. Μωυσῆς δὲ ἦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐν τῷ τελευτῆσαι αὐτόν· οὐκ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐφθάρη τὰ χελύνια αὐτοῦ.

8. Καὶ ἔκλαυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχὼ τριάκοντα ἡμέρας· καὶ συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι πένθους κλαυθμοῦ Μωυσῆ.

9. Καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ ἐνεπλήσθη πνεύματος συνέσεως· ἐπέθηκε γὰρ Μωυσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν· καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ.

10. Καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν Ἰσραὴλ ὡς Μωυσῆς, ὃν ἔγνω Κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον,

11. ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις καὶ τέρασιν, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν Κύριος ποιῆσαι αὐτὰ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ Φαραὼ καὶ τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ·

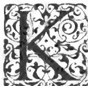
12. καὶ τὰ θαυμάσια τὰ μεγάλα καὶ πᾶσαν τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν, ἃ ἐποίησε Μωυσῆς ἔναντι παντὸς Ἰσραήλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ.

v. 29. ὅμοιός σου) ὅμοιός σοι. CAP. XXXIV. v. 1. πρόσωπον) προσώπῳ. ibid. Γαλαὰδ) addit ἕως Δάν. v. 2. Νεφθαλεὶμ) Νεφθαλί. ibid. Ἐφραεὶμ) Ἐφραΐμ. v. 4. Ἀβραὰμ) τῷ Ἀβραάμ. ibid. ἔδειξα αὐτὴν) καὶ ἔδειξα. v. 5. ἐκεῖ Μωυσῆς οἰκέτης) Μωυσῆς ὁ οἰκέτης. v. 6. ἐν γῇ Μωὰβ) abest. ibid. οἶδεν οὐδ. τὴν τελευτὴν) οἶδεν οὐδεὶς τὴν ταφήν. v. 7. τελευτῆσαι) τελευτᾶν. ibid. ἐφθάρη τὰ χελύνια) ἐφθάρησαν τὰ χελώνια. v. 8. τὸν Μωυσῆν) τὸν deest. v. 11. καὶ τῇ γῇ) καὶ πάσῃ τῇ γῇ. v. 12. Καὶ) ab initio deest. ibid. καὶ πᾶσαν τὴν) πᾶσαν abest.

ΙΗΣΟΥΣ
ΥΙΟΣ ΝΑΥΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωυσῆ ※ δούλου Κυρίου, καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῦ υἱῷ Ναυὴ τῷ λειτουργῷ Μωυσῆ, λέγων·

2. Μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς, διάβηθι τὸν Ἰορδάνην ※ τοῦτον, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς, ※ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

3. Πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν ὑμῶν ※ ἐπ' αὐτόν, ὑμῖν δώσω αὐτὸν, ὃν τρόπον εἴρηκα τῷ Μωυσῇ·

4. τὴν ἔρημον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον ※ τοῦτον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου, ποταμοῦ Εὐφράτου, ※ πᾶσαν γῆν Ἐθαίων, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης· ἀφ' ἡλίου δυσμῶν ἔσαι τὰ ὅρια ὑμῶν.

5. Οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου· ÷ καὶ″ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωυσῆ, ÷ οὕτος″ ἔσομαι ÷ καὶ″ μετὰ σοῦ· ÷ καὶ″ οὐκ ἐγκαταλιπῶ σε, οὐδὲ ὑπερόψομαί σε.

6. Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου· σὺ γὰρ ἀποδιαστελεῖς τῷ λαῷ τούτῳ τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς.

7. Ἴσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου ※ σφόδρα, φυλάσσεσθαι ÷ καὶ″ ποιεῖν ※ κατὰ πάντα τὸν νόμον, καθότι ἐνετείλατό σοι Μωυσῆς ὁ παῖς μου· ÷ καὶ″ οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν πράσσῃς.

8. ÷ Καὶ″ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ἵνα συνῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ※ ἐν αὐτῷ· τότε (εὐοδωθήσῃ, καὶ) εὐοδώσεις τὰς ὁδούς σου, καὶ τότε συνήσεις.

9. Ἰδοὺ ἐντέλλομαί σοι· ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς· ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα οὗ ἐὰν πορεύῃ.

10. Καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ, λέγων·

11. εἰσέλθατε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐντείλασθε τῷ λαῷ, λέγοντες· ἑτοιμάζεσθε ※ ἑαυτοῖς

LIBER JOSUÆ. * Titul. Ἰησοῦς υἱὸς Ναυή.) Ἰησοῦς Ναυή. CAP. I. v. 1. καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῦ) εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῖ. ibid. λειτουργῷ) ὑπουργῷ. v. 5. ἐγκαταλιπῶ σε, οὐδὲ) ἐγκαταλείψω σε, οὐδ'. v. 6. ἀποδιαστελεῖς) ἀποδιελεῖς. ibid. πατράσιν αὐτῶν) πατράσιν ὑμῶν. v. 7. δεξιὰ ἢ εἰς) εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς. v. 8. ἐν αὐτῷ) ἐν αὐτῇ. ibid. συνῇς ποιεῖν) εἰδῇς ποιεῖν. v. 9. ἐντέλλομαι) ἐντέταλμαι. ibid. ὁ Θεὸς) addit σου.

ἐπισιτισμὸν, ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι, ὑμεῖς διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελθόντες κατασχεῖν τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ÷ τῶν πατέρων ̓ ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ⁜ κληρονομεῖν αὐτήν.

12. Καὶ τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γαδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ εἶπεν Ἰησοῦς, ⁜ λέγων·

13. μνήσθητε τὸ ῥῆμα ÷ Κυρίου ̓, ὃ ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου, λέγων· Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην.

14. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν, ÷ καὶ ̓ τὰ παιδία ὑμῶν, καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν κατοικείτωσαν ἐν τῇ γῇ, ᾗ ἔδωκεν ὑμῖν ⁜ Μωυσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου· ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε εὔζωνοι πρότερον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, πᾶς ὁ ἰσχύων ⁜ τῇ δυνάμει, καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς,

15. ἕως ἂν καταπαύσῃ ÷ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ̓ τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κληρονομήσουσι καὶ οὗτοι τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς· καὶ ἀπελεύσεσθε ÷ ἕκαστος ̓ εἰς

τὴν κληρονομίαν γῆν κληρονομίας ἑαυτοῦ, ⁜ καὶ κληρονομήσετε αὐτήν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς ⁜ ὁ παῖς Κυρίου, ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπ᾽ ἀνατολῶν ἡλίου.

16. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπαν· πάντα ὅσα ἂν ἐντείλῃ ἡμῖν, ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα ÷ τόπον ̓ οὗ ἐὰν ἀποστείλῃς ἡμᾶς, πορευσόμεθα·

17. κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν Μωυσῆ, ⁜ οὕτως ἀκουσόμεθά σου· πλὴν ἔστω Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ Μωυσῆ.

18. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων σου, καθότι ἂν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω· ἀλλὰ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ ἐκ Σαττεὶν δύο νεανίσκους, κατασκοπεῦσαι ⁜ κρυφῇ, λέγων· ἀνάβητε ÷ καὶ ̓ ἴδετε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἱεριχώ. Καὶ πορευθέντες ÷ οἱ δύο νεανίσκοι ἦλθον εἰς Ἱεριχὼ, καὶ ̓ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα Ῥαάβ· καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Ἱεριχὼ, λέγοντες· ⁜ ἰδοὺ ̓ ἄνδρες εἰσπεπόρευνται ὧδε ⁜ τὴν νύκτα ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν.

3. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἱεριχὼ, ÷ καὶ εἶπε ̓ πρὸς Ῥαὰβ, λέγων· ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους ⁜ πρός σε, οἳ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου ÷ τὴν νύκτα ̓· κατασκοπεῦσαι γὰρ ⁜ πᾶσαν τὴν γῆν ἥκασι.

4. Καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς ⁜ δύο ἄνδρας, ἔκρυψεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν ÷ αὐτοῖς, λέγουσα ̓· εἰσεληλύθασι πρός με (ὧδε) οἱ ἄνδρες, ⁜ καὶ οὐκ οἶδα, πόθεν ἦσαν.

5. Ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει,

v. 11. ὑμεῖς διαβήσεσθε) καὶ ὑμεῖς διαβαίνετε. v. 13. ῥῆμα Κυρίου) Κυρίου abest. v. 14. πρότερον τῶν) πρότεροι τῶν. v. 15. κληρονομήσουσι) κληρονομήσωσι. ibid. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. ἐν τῷ πέραν) εἰς τὸ πέραν. ib. ἀπ᾽ ἀνατ.) ἐπ᾽ ἀνατολῶν. v. 16. ὅσα ἂν) ὅσα ἐάν. v. 18. ὃς ἐὰν ἀπειθ.) ὃς ἂν ἀπειθήσῃ. ibid. ὃς ἐὰν μὴ) ὅσοις μή. ib. καθότι ἂν) καθότι ἐάν. CAP. II. v. 1. Σαττεὶν) Σαττίν, ita passim. ibid. ἦλθον) εἰσήλθοσαν. ib. εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκ.) εἰσήλθοσαν εἰς οἰκίαν. v. 2. Ἱεριχὼ ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπ. ὧδε) Ἱεριχὼ λέγοντες· εἰσπεπόρευνται ὧδε ἄνδρες. v. 4. τοὺς ἄνδρας) τοὺς δύο ἄνδρας. ibid. (ὧδε) abest.

τει, καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον· οὐκ ἐπίσαμαι ποῦ πεπόρευνται ※ οἱ ἄνδρες· καταδιώξατε ※ ταχέως ὀπίσω αὐτῶν, εἰ καταλήψεσθε αὐτούς.

6. Αὕτη δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐσοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος.

7. Καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτοὺς, καὶ αὕτη ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα,

9. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπίσαμαι ὅτι δέδωκε Κύριος ὑμῖν τὴν γῆν· ἐπιπέπτωκε γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς, ※ καὶ ὅτι κατέπληξαν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ ※ γῇ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

10. Ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατεξήρανε Κύριος ÷ ὁ Θεὸς" τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτε ἐξεπορεύεσθε ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τῷ Σηὼν καὶ Ὢγ, οὓς ἐξωλεθρεύσατε αὐτούς·

11. καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστη ἔτι πνεῦμα ἐν οὐδενὶ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ※ αὐτός ἐστι Θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω.

12. Καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι Κύριον ÷ τὸν Θεὸν", ὅτι ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσατε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, ※ καὶ δώσετέ μοι σημεῖον ἀληθινόν.

13. Καὶ ζωγρήσατε ÷ τὸν οἶκον" τοῦ πατρός μου, καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς μου καὶ τὰς ἀδελφάς μου, ÷ καὶ πάντα τὸν οἶκόν μου," καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ ἐξελεῖσθε τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου.

14. Καὶ εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες· ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνθ' ὑμῶν εἰς θάνατον, ※ ἐὰν μὴ ἀναγγείλητε τὸ ῥῆμα ἡμῶν τοῦτο. ÷ Καὶ αὐτὴ εἶπεν"· ὡς ἂν παραδῷ Κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

15. Καὶ κατεχάλασεν αὐτοὺς ※ ἐν σχοινίῳ διὰ τῆς θυρίδος· ※ ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ κατῴκει. ※

16. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπέλθατε, μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες, καὶ κρυβήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἕως ἀναστρέψωσιν οἱ καταδιώκοντες ÷ ὀπίσω ὑμῶν"· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν.

17. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν οἱ ἄνδρες· ἀθῷοι ἐσμὲν τῷ ὅρκῳ σου ※ τούτῳ, ᾧ ὥρκισας ἡμᾶς· ※

18. ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ θήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδήσεις εἰς τὴν θυρίδα, δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς ἐν αὐτῇ· καὶ τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν

v. 8. ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες) ἐξήλθοσαν οἱ διώκοντες. ibid. καὶ αὐτοὶ πρὶν) καὶ αὐτοὶ δὲ πρίν. ib. καὶ αὕτη) αὕτη δέ. v. 9. Κύριος ὑμῖν) transposita. ibid. πρὸς ἡμᾶς) ἐφ' ἡμᾶς. v. 10. τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν) τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. ibid. ἐξ Αἰγύπτου) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ib. ἐξωλεθρ.) ἐξωλοθρεύσατε. v. 11. οὐδενὶ) addit ἡμῶν. v. 13. καὶ τὴν μ.) καὶ abest. ibid. καὶ τὰς ἀδελφάς μου) καὶ πάντα τὸν οἶκόν μου. v. 14. ποιήσατε μετ' ἐμοῦ) ποιήσετε εἰς ἐμέ. v. 16. ἀπέλθατε) ἀπέλθετε. ibid. ἕως) addit ἄν. v. 18. ἐκδήσεις) addit σύ. ibid. ἐν αὐτῇ) δι' αὐτῆς. ib. καὶ τὸν πατ.) τὸν δὲ πατέρα σου.

μητέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς σεαυτὴν εἰς τὴν οἰκίαν σου,

19. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθῃ τὴν
οἰκίαν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς δὲ ἀθῷοι ÷ τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ˙· καὶ ὅσοι ἐὰν γένωνται μετὰ σοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ ÷ σου˙, ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα, ※ ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐτοῦ.

20. Ἐὰν δὲ ÷ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ,
ἀποκαλύψῃ καὶ˙ ἀποκαλύψῃς τοὺς λόγους ἡμῶν τούτους, ἐσόμεθα ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου ※ τούτῳ˙, ※ ᾧ ὥρκισας ἡμᾶς.

21. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν οὕτως ἔσται. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς, ※ καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ ἔδησε τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι.

22. Καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἦλθον εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ※ ἕως ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες· καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκοντες πάσας τὰς ὁδοὺς, ÷ καὶ οὐχ εὗρον.

23. Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ δύο νεανίσκοι, καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ διέβησαν ※ καὶ ἤλθοσαν πρὸς Ἰησοῦν υἱὸν Ναυὴ, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς.

24. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν· ὅτι παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατέπτηκε πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ÷ ἐκείνην˙ ἀφ' ἡμῶν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ὤρθρισεν Ἰησοῦς τοπρωΐ, καὶ ἀπῆρον ἐκ Σαττείν· καὶ ἦλθον ἕως τοῦ Ἰορδάνου, ※ αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι.

2. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τρεῖς ἡμέρας ※ καὶ διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ ※ μέσης τῆς παρεμβολῆς,

3. καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ λέγοντες· ὅταν ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς ἱερεῖς (ἡμῶν) ÷ καὶ˙ τοὺς Λευΐτας αἴροντας αὐτὴν, ※ καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν, καὶ πορεύσεσθε ὀπίσω αὐτῆς. πορεύεσθε

4. Ἀλλὰ μακρὰν ἔστω ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ὅσον δισχιλίους πήχεις στήσεσθε· μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίστησθε τὴν ὁδὸν, ἣν πορεύσεσθε αὐτήν· οὐ πορεύεσθε
γὰρ πεπόρευσθε τὴν ὁδὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτης ÷ ἡμέρας˙·

5. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ λαῷ· ἁγνίσασθε εἰς τὴν αὔριον, ὅτι αὔριον ποιήσει Κύριος ἐν ὑμῖν θαυμάσια.

6. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν, ※ λέγων· ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ÷ Κυρίου˙, καὶ προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. Καὶ ἦραν ÷ οἱ ἱερεῖς˙ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ÷ Κυρίου˙, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ ἄρχομαι ὑψῶσαί σε

κατ-

v. 19. τὴν οἰκίαν) τὴν θύραν. ibid. ἔσται, ἡμεῖς) ἔσται, ὑμεῖς. v. 20. ἀδικήσῃ καὶ) ἀδικήσῃ ἢ καί. v. 21. οὕτως ἔσται) ἔσται. v. 22 ἦλθον) ἤλθοσαν. ibid. εὗρον) εὕροσαν. v. 24. παρέδωκε) παραδέδωκε. ibid. ἐν χειρὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν) transposita. ibid. κατέπτηκε) κατέπτηχε. CAP. III. v. 1. ἀπῆρον) ἀπῆρεν. ibid. ἦλθον) ἤλθοσαν. v. 2. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 3. πορεύεσθε) πορεύσεσθε, ita quoque vers. 4. v. 5. εἰς τὴν αὔριον) τὴν deest. ibid. θαυμάσια) θαυμαστά. v. 7. ἡμέρᾳ αὐτῇ) ἡμέρᾳ ταύτῃ.

κατενώπιον πάντων ÷ τῶν υἱῶν" Ἰσραὴλ, ἵνα γνῶσιν ὅτι καθότι ἤμην μετὰ Μωυσῆ, ÷ οὕτως" ἔσομαι ÷ καὶ" μετὰ σοῦ.

8. Καὶ νῦν ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων· ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου, ÷ καὶ" ἐν τῷ Ἰορδάνῃ στήσεσθε.

9. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

10. ※ Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι (ἐγὼ) Κύριος ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ὀλεθρεύων ὀλεθρεύσει ἀπὸ προσώπου ὑμῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον.

11. Ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει ※ ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην·

12. ※ Καὶ νῦν προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ※ ἄνδρα ἕνα ἐφ' ἑκάστης φυλῆς.

13. καὶ ἔσται ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν ÷ τῆς διαθήκης" Κυρίου ※ πάσης" τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τοῦ Ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαῖνον ※ ἄνωθεν στήσεται ※ εἰς σωρός.

14. Καὶ ※ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, οἱ δὲ ἱερεῖς ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου πρότεροι τοῦ λαοῦ.

15. Ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο ÷ οἱ ἱερεῖς" αἴροντες τὴν κιβωτὸν ÷ τῆς διαθήκης" ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν ἐβάφησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ ὕδατος ÷ τοῦ Ἰορδάνου", ὁ δὲ Ἰορδάνης ἐπλήρου καθ' ὅλην τὴν κρηπῖδα αὐτοῦ, ὡσεὶ ἡμέραι θερισμοῦ ÷ πυρῶν"·

16. καὶ ἔστη τὰ ὕδατα τὰ καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἕως μέρους Καριαθιαρίμ· τὸ δὲ καταβαῖνον ÷ κατέβη" εἰς τὴν θάλασσαν Ἄραβα, θάλασσαν τῶν ἁλῶν ÷ ἕως" εἰς τὸ τέλος ἐξέλειπε· καὶ ὁ λαὸς εἱστήκει ἀπέναντι Ἱεριχώ.

17. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνου ※ ἑτοίμως· καὶ πάντες ÷ οἱ υἱοὶ" Ἰσραὴλ διέβαινον διὰ ξηρᾶς, ἕως συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐπεὶ συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν, λέγων·

2. παραλαβὼν ἀπὸ τοῦ λαοῦ δώδεκα ἄνδρας, ※ ἄνδρα ἕνα ἐφ' ἑκάστης φυλῆς,

3. σύν-

v. 7. τῶν υἱῶν) υἱῶν." ibid. γνῶσιν) addit ὅτι. v. 10. ὅτι ἐγὼ Κύριος) ὅτι Θεός." ibid. ὀλεθρ. ὀλεθρεύσει) ὀλεθρ. ὀλοθρεύσει. ib. προσώπου ὑμῶν) προσώπου ἡμῶν. ib. καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον) transposita. ib. καὶ τὸν Γεργ. καὶ τὸν Ἀμοῤῥ.) transposita. v. 11. τῆς διαθήκης) τῆς abest. v. 12. ἐφ') ἀφ'. v. 14. ἦραν) ἦροσαν. v. 15. αἴροντες) οἱ αἴροντες. ibid. τὴν κιβωτὸν ἐβάφ.) τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐβάφησαν. ibid. εἰς τὸ μέρος) εἰς μέρος. ib. ἐπλήρου) ἐπληροῦτο. v. 16. καταβαίνοντα) τὰ καταβαίνοντα. ibid. σφόδρα) addit σφοδρῶς. ib. τὴν θάλασσαν τῶν ἁλῶν) τὴν θάλασσαν Ἄραβα θάλασσαν ἁλός. ib. ἐξέλειπε) ἐξέλιπε. CAP. IV. v. 1. πρὸς Ἰησοῦν) τῷ Ἰησοῖ. v. 2. ἀπὸ τοῦ λαοῦ δώδεκα ἄνδρας ἕνα ἐφ') ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἕνα ἀφ'.

3. σύνταξον αὐτοῖς, λέγων· ἀνέλεσθε ※ αὐτοῖς ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου, ※ ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων, ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν αὐτοῖς, θήσετε αὐτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ÷ ὑμῶν", οὗ ἐὰν παρεμβάλητε ἐκεῖ τὴν νύκτα.

4. Καὶ ἀνακαλεσάμενος Ἰησοῦς ※ τοὺς δώδεκα ἄνδρας τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ※ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς,

5. εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· προσαγάγετε ἔμπροσθέν μου πρὸ προσώπου Κυρίου ※ τοῦ Θεοῦ ὑμῶν εἰς μέσον τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἀνελόμενος αἰρέτω ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ,

6. ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον ÷ κείμενον διαπαντός"· ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε ὁ υἱός σου αὔριον λέγων· τί ÷ εἰσιν" οἱ λίθοι οὗτοι ἡμῖν;

7. καὶ ÷ σὺ" δηλώσεις τῷ υἱῷ σου ÷ λέγων"· ὅτι ἐξέλειπεν ὁ Ἰορδάνης (ποταμὸς) ἀπὸ προσώπου κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ÷ πάσης τῆς γῆς", ὡς διέβαινεν αὐτὸν ※ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἔσονται ÷ ὑμῖν" οἱ λίθοι οὗτοι μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος.

8. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καθότι ἐνετείλατο ÷ Κύριος τῷ" Ἰησοῖ· καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Ἰησοῖ ἐν τῇ συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραήλ; καὶ διεκόμισαν αὐτοὺς ἅμα αὐτοῖς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀπέθηκαν αὐτοὺς ἐκεῖ. ἀπέθηκεν,

9. Ἔστησε δὲ Ἰησοῦς ÷ καὶ ἄλλους" δώδεκα λίθους ἐν αὐτῷ τῷ Ἰορδάνῃ ἐν τῷ γενομένῳ τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ÷ Κυρίου", καὶ εἰσὶν ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

10. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ÷ τῆς διαθήκης" ἐν ※ μέσῳ τῷ Ἰορδάνῃ, ἕως συνετέλεσεν Ἰησοῦς πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος τῷ Ἰησοῖ, ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, ※ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἔσπευσεν ὁ λαὸς, καὶ διέβη.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβῆναι, καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς ÷ τῆς διαθήκης" Κυρίου, καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν.

12. Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ διεσκευασμένοι ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Μωυσῆς·

13. τετρακισμύριοι εὔζωνοι εἰς μάχην διέβησαν ἐναντίον Κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Ἱεριχὼ πόλιν.

14. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ηὔξησε Κύριος τὸν Ἰησοῦν ἐναντίον παντὸς τοῦ ÷ γένους" Ἰσραήλ, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν, ὥσπερ ※ ἐφοβοῦντο" Μωυσῆν, ὅσον χρόνον ἔζη.

15. Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῖ, λέγων

16. ἔντει-

v. 3. λέγων· ἀνέλεσθε ἐντεῦθεν ἐκ) καὶ ἀνέλεσθε ἐκ. ibid. θήσετε) θέτε. v. 5. Ἰησοῦς) abest. ibid. αἰρέτω ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ) ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον αἰρέτω ἐπί. ibid. τῶν φυλῶν) τῶν δώδεκα φυλῶν. v. 7. ἐξέλειπεν) ἐξέλιπεν. ibid. ὑμῖν οἱ λίθοι οὗτοι) οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν. v. 8. λαβόντες) ἀναλαβόντες. ibid. ἅμα αὐτοῖς) ἅμα ἑαυτοῖς. ib. ἀπέθηκαν αὐτοὺς ἐκεῖ) ἀπέθηκαν ἐκεῖ. v. 9. ἔστησε) ἔστησε. ibid. Ἰορδάνῃ) Ἰορδάνῃ. v. 10. ἕως) addit οὗ. ibid. ὅσα) ἃ. ib. τῷ Ἰησοῖ) non habet. ib. διέβη) διέβησαν. v. 14. παντὸς τοῦ γένους) τοῦ παντὸς γένους. ib. ὥσπερ ἐφοβοῦντο) ἐφοβοῦντο deest.

16. ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν ÷ τῆς διαθήκης" τοῦ μαρτυρίου (Κυρίου), ἐκβῆναι ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.

17. Καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέγων· ἔκβητε ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.

18. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου, ÷ καὶ" ἔθηκαν τοὺς πόδας ※ αὐτῶν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ※ καὶ" ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ χώραν, καὶ ἐπορεύετο καθὰ ἐχθὲς καὶ τρίτην ÷ ἡμέραν" δι' ὅλης τῆς κρηπῖδος ※ αὐτοῦ.

19. Καὶ ὁ λαὸς ἀνέβη ἐκ τοῦ Ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου· καὶ κατεστρατοπέδευσαν ÷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ" ἐν Γαλγάλοις κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἡλίου ἀνατολὰς ἀπὸ τῆς Ἱεριχώ.

20. Καὶ τοὺς δώδεκα λίθους τούτους, οὓς ἔλαβεν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου, ἔστησεν Ἰησοῦς ἐν Γαλγάλοις,

21. ※ καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, λέγων· ὅταν ἐρωτῶσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν ※ αὔριον ὑμᾶς, λέγοντες· τί ÷ εἰσιν" οἱ λίθοι οὗτοι;

22. ἀναγγείλατε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, ÷ ὅτι" ἐπὶ ξηρᾶς διέβη Ἰσραὴλ τὸν Ἰορδάνην ※ τοῦτον,

23. ἀποξηράναντος Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτῶν, μέχρι οὗ διέβησαν, καθάπερ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἣν ἀπεξήρανε ÷ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν" ἔμπροσθεν ἡμῶν, ἕως παρήλθομεν.

24. ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου ἰσχυρά ἐστι, ÷ καὶ" ἵνα ÷ ὑμεῖς" σέβησθε τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν ※ πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμοῤῥαίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ※ παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ ※ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Φοινίκης οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε Κύριος ÷ ὁ Θεὸς" τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ κατετάκησαν αἱ διάνοιαι αὐτῶν ÷ καὶ κατεπλάγησαν", καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

2. Ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῖ· ποίησον σεαυτῷ μαχαίρας ἐκ πέτρας ἀκροτόμου, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ δευτέρου.

3. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς μαχαίρας πετρίνας ἑαυτῷ ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ ÷ τοῦ καλουμένου" (τόπου)· βουνὸς τῶν ἀκροβυστιῶν.

4. Ὃν δὲ τρόπον περιεκαθῆρεν Ἰησοῦς ÷ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· ὅσοι ποτὲ ἐγένοντο ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅσοι ποτὲ ἀπερίτμητοι ἦσαν τῶν ἐξεληλυθότων ἐξ ÷ ÷

v. 18. μέσου) abest. ibid. ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ) ἐπὶ τῆς γῆς. ib. ἐχθὲς) χθές. v. 20. λίθους) addit τούτους. v. 21. οἱ υἱοὶ ὑμῶν ὑμᾶς) ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν. v. 22. Ἰορδάνην) addit τοῦτον. v. 23. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν. ibid. ἐκ τοῦ) ἐκ τῶν. ib. μέχρι) μέχρις. ib. Θεὸς ἡμῶν) Θεὸς ὑμῶν, priori loco. v. 24. τὸν Κύριον Θ.) Κύριον τὸν Θεόν. ibid. ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ) ἡμῶν ἐν παντὶ ἔργῳ. CAP. V. v. 1. διαβῆναι) διαβαίνειν. ibid. κατετάκησαν αἱ δ. αὐτῶν) ἐτάκησαν αὐτῶν αἱ διάνοιαι. v. 2. ἐκ πέτρας) πετρίνας ἐκ πέτρας. v. 3. ἑαυτῷ) deest. v. 4. περιεκαθῆρεν) περιεκάθαρεν.

÷ Αἰγύπτου, πάντας τούτους περιέτεμεν ÷ Ἰησοῦς˝· ※ Πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ ※ Αἰγύπτου, τὸ ἀρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολέμου ἀπέ- ※ θανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ ※ γῆς Αἰγύπτου·

※ ϛ. ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελ- ※ θών· καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ※ τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ πε- ※ ριετμήθησαν.

6. Τεσσαράκοντα γὰρ ÷ καὶ δύο˝ ἔτη ἀνέστραπται Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ÷ τῇ Μαδβαρίτιδι˝· διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, οἷς καὶ διώρισε Κύριος αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν, δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

7. Ἀντὶ δὲ τούτων ἀντικατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, οὓς περιέτεμεν Ἰησοῦς, ※ ὅτι ἀπερίτμητοι ἦσαν, διὰ τὸ αὐτοὺς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτους.

8. Περιτμηθέντες δὲ ※ πᾶν τὸ ἔθνος,
αὐτοὶ ÷ ἡσυχίαν εἶχον˝, αὐτόθι καθήμενοι ἐν τῇ παρεμβολῇ ἕως ὑγιάσθησαν.

9. Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἰησοῖ· ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγύπτου ἀφ᾽ ὑμῶν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Γάλγαλα ※ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

10. Καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις, καὶ ἐποίησαν ÷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ˝ τὸ πάσχα τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ᾽ ἑσπέρου ἐπὶ δυσμῶν Ἱεριχὼ ÷ ἐν τῷ πεδίῳ˝.

11. Καὶ ἔφαγον ἀπὸ τοῦ σίτου τῆς γῆς ※ τῇ ἐπαύριον τοῦ πάσχα ἄζυμα καὶ νέα.

12. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέλειπε τὸ μάννα ※ τῇ ἐπαύριον μετὰ τὸ βεβρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι ὑπῆρχε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μάννα· ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦν Ἰησοῦς ἐν Ἱεριχῷ, ※ καὶ˝ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς ※ αὐτοῦ˝, ἴδεν ἄνθρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία ※ αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ προσελθὼν ※ αὐτῷ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἡμέτερος εἶ, ἢ τῶν ὑπεναντίων ※ ἡμῶν;

14. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως Κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. Καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ※ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ※ καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ※ τί δέσποτα ※ μου τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ;

15. Καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος Κυρίου πρὸς Ἰησοῦν· λῦσον τὸ ὑπόδημά ※ σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ᾽ ᾧ σὺ ἕστηκας ἐπ᾽ αὐτοῦ, ἅγιός ἐστι. ※ Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως.

16. Καὶ Ἱεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη ※ ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ÷ ἐξ αὐτῆς˝, οὐδὲ εἰσεπορεύετο.

ΚΕΦ.

v. 6. Κύριος αὐτοῖς) non habet. ibid. δοῦναι ἡμῖν) ἡμῖν abest. v. 7. περιέτεμεν Ἰησοῦς) transpofita. ibid. γεγενῆσθαι) γεγεννῆσθαι. v. 8. εἶχον αὐτοί) ἦχον αὐτόθι. v. 9. τῷ Ἰησοῖ) addit υἱῷ Ναυῆ. v. 10. τὸ πάσχα) addit τῇ. ibid. ἀφ᾽ ἑσπέρου) ἀφ᾽ ἑσπέρας. ib. Ἱεριχὼ) adjicit ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. v. 11. ἔφαγον) ἐφάγοσαν. v. 12. ἐξέλειπε) ἐξέλιπε. v. 13. ὀφθ. αὐτοῦ ἴδεν) ὀφθ. εἶδεν. v. 15. Καὶ εἶπεν) Καὶ λέγει. ibid. λῦσον) λῦσαι. ib. ἐφ᾽ ᾧ σὺ) ἐφ᾽ ᾧ νῦν. v. 16. ab hoc versu *Cod. Rom.* novum Caput inchoat.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν· ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑποχείριόν σου τὴν Ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ÷ τὸν ἐν αὐτῇ", δυνατοὺς ἐν ἰσχύϊ·

2. ÷ σὺ" δὲ περίστησον αὐτῇ πάντας τοὺς μαχητὰς κύκλῳ ※ τῆς πόλεως ἅπαξ
※ οὕτω ποιήσετε ἓξ ἡμέρας.

※ 3. Καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ
※ Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδό-
※ μῃ κυκλώσετε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλ-
※ πίσουσιν ἐν ταῖς κερατίναις.

4. Καὶ ἔσαι ὡς ἂν σαλπίσητε τῇ σάλπιγγι ※ τοῦ Ἰωβὴλ, ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀνακραγέτω πᾶς ὁ λαός· καὶ ἀνακραγέντων αὐτῶν, πεσεῖται ÷ αὐτόματα" τὰ τείχη τῆς πόλεως ※ ὑποκάτω αὐτῶν, καὶ εἰσελεύσεται ÷ πᾶς" ὁ λαὸς ÷ ὁρμήσας" ἕκασος κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. ÷ εἰς τὴν πόλιν".

5. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ※ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· λά-
※ βετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λή-
※ ψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβὴλ κατὰ πρόσωπον κι-
※ βωτοῦ Κυρίου.

6. Καὶ εἶπεν ÷ αὐτοῖς λέγων· παραγγείλατε" τῷ λαῷ περιελθεῖν καὶ κυκλῶσαι τὴν πόλιν, καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ÷ ἐνωπλισμένοι" ἔναντι ※ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου.

7. ※ Καὶ ἐγένετο ὡς εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς, παρελθάτωσαν ÷ ὡσαύτως" ἐναντίον τοῦ Κυρίου, καὶ σημαινέτωσαν εὐτόνως· καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου ἐπακολουθείτω ※ αὐτοῖς.

8. Οἱ δὲ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἔμπροσθεν, ÷ καὶ" οἱ ἱερεῖς ※ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις, καὶ οἱ οὐραγοῦντες ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης Κυρίου, πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις.

9. Τῷ δὲ λαῷ ἐνετείλατο Ἰησοῦς, λέγων· μὴ βοάτω, καὶ μὴ ἀκουσάτω μηθεὶς τὴν φωνὴν ὑμῶν, ※ καὶ οὐ διελεύσεται
ἐκ σόματος ὑμῶν λόγος, ἕως ἂν ἡμέραν διαγ- ※
γείλῃ αὐτὸς ※ ὑμῖν ἀναβοῆσαι, καὶ ÷ τότε" ἀναβοήσατε.

10. Καὶ περιελθοῦσα ἡ κιβωτὸς ÷ τῆς διαθήκης" τοῦ Θεοῦ τὴν πόλιν ※ κύκλῳ, εὐθέως ἀπῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

11. Καὶ ÷ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ" ἀνέστη Ἰησοῦς τοπρωῒ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν Κυρίου.

12. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἑπτὰ αἴροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ※ ἱερὰς, προεπορεύοντο ἐναντίον ※ κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου, καὶ ÷ οἱ ἱερεῖς" ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, (καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας)· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ ÷ τῆς διαθήκης" Κυρίου, ※ πορευόμενοι
καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις. ※

CAP. VI. v. 1. ὑποχείριόν σου) ὑποχείριόν σοι. ibid. δυνατοὺς) addit ὄντας. v. 2. πάντας τοὺς μαχητὰς) τοὺς μαχίμους. v. 4. πᾶς ὁ λαὸς) addit ἅμα. ibid. ἀνακραγέντων) ἀνακραγόντων. v. 5. υἱὸς Ναυὴ) ὁ τοῦ Ναυῆ. v. 6. ἔναντι) ἐναντίον. v. 7. παρελθάτωσαν) παρελθέτωσαν. v. 8. πορευόμενοι καὶ) non habet. v. 9. μὴ βοάτω, καὶ μὴ) μὴ βοᾶτε, μηδὲ. ibid. ἀναβοήσατε) ἀναβοήσετε. v. 10. τὴν πόλιν) abest. v. 11. τὴν κιβωτὸν) addit τῆς διαθήκης. v. 12. οἱ ἱερεῖς οἱ ἑπτὰ αἴροντες τὰς ἑπτὰ σαλπ.) οἱ ἑπτὰ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς σαλπ. τὰς ἑπτά. ibid. τοῦ Κυρίου) Κυρίου. ib. & v. 13. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας) hæc verba Cod. Rom. a fine versus 12. collocat, & insuper addit: περιεκύκλωσε τὴν πόλιν ἐξάκις ἐγγύθεν.

※ 13. Καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
※ τῇ δευτέρᾳ ἅπαξ ἐγγύθεν, καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν· οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας.

14. Καὶ ※ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστησαν ※ ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρθρου, καὶ περιῆλθον τὴν πόλιν ※ κατὰ τὸ κρίμα τοῦτο ἑπτάκις· ※ πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύ-
※ κλωσαν τὴν πόλιν ἑπτάκις.

15. Καὶ ※ ἐγένετο τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς ※ ταῖς σάλπιγξι· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· κεκράξατε, παραδέδωκε γὰρ Κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν·

16. καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα, αὐτὴ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τῷ Κυρίῳ ÷ τῶν δυνάμεων"· πλὴν Ῥαὰβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε, αὐτὴν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς· ※ ὅτι
※ ἔκρυψεν τοὺς ἀγγέλους οὓς ἀπεστείλαμεν.

17. Ἀλλὰ ὑμεῖς φυλάξατε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, μήποτε ἐνθυμηθέντες ÷ ὑμεῖς" λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος,
ποιήσετε καὶ ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν ÷ τῶν υἱῶν" Ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκτρίψητε ἡμᾶς.

18. Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ πᾶς χαλκὸς, καὶ σίδηρος ἅγιον ἔσται τῷ Κυρίῳ· εἰς θησαυρὸν Κυρίου εἰσενεχθήσεται.

19. ※ Καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαὸς, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν ÷ οἱ ἱερεῖς". Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων, ἠλάλαξε ÷ πᾶς" ὁ λαὸς (ἅμα) ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ ÷ καὶ ἰσχυρῷ". Καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος κύκλῳ καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν, ※ ἕκαστος ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν.

20. Καὶ ἀνεθεμάτισαν ÷ αὐτὴν καὶ" ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως πρεσβυτέρου, ÷ καὶ ἕως μόσχου ※ καὶ (ἕως) προβάτου" καὶ ὑποζυγίου ἐν στόματι ῥομφαίας.

21. Καὶ τοῖς δύο νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι ※ τὴν γῆν, εἶπεν Ἰησοῦς· εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς ※ τῆς πόρνης, καὶ ἐξαγάγετε αὐτὴν ἐκεῖθεν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν (ἐν) αὐτῇ, ※ καθὼς ὠμόσατε αὐτῇ.

22. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες ÷ τὴν πόλιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς", καὶ ἐξήγαγον τὴν Ῥαὰβ ÷ τὴν πόρνην", καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς· καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἡ πόλις ἐνεπυρίσθη ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ· πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ ※ παντὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου ※ ἔδωκαν" εἰς θησαυρὸν Κυρίου εἰσενεχθῆναι.

24. Καὶ

v. 13. ἀπῆλθον) ἀπῆλθεν. v. 14. περιῆλθον) περιήλθοσαν. ibid. πόλιν ἑπτάκις) πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἑπτάκις. v. 15. Καὶ τῇ) Καὶ ἐγένετο τῇ. ibid. παραδέδωκε) παρέδωκε. v. 16. τῷ Κυρίῳ τῶν δυνάμεων) Κυρίῳ Σαβαώθ. v. 17. φυλάξατε ἀπὸ) φυλάξασθε σφόδρα ἀπό. ibid. ὑμεῖς λάβητε) ὑμεῖς αὐτοὶ λάβητε. ib. ποιήσετε) ποιήσητε. v. 18. καὶ χρυσίον, καὶ πᾶς χ. καὶ σίδηρος) ἢ χρυσίον, ἢ χαλκὸς, ἢ σίδηρος. v. 19. τὴν φωνὴν) abest. ibid. ἔπεσε) addit ἅπαν. v. 20. ἀνεθεμάτισαν) ἀνεθεμάτισεν. ibid. αὐτὴν καὶ ὅσα) αὐτὴν Ἰησοῦς καὶ ὅσα. ib. πρεσβυτέρου) πρεσβύτου. ib. καὶ ἕως προβάτου) non habet. v. 21. δύο) δυσί. ibid. καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ) καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῇ. v. 22. ἐξήγαγον τὴν) ἐξηγάγοσαν. ibid. καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς) transposita omissa voce πᾶσαν. v. 23. ἐνεπυρίσθη ἐν πυρὶ) ἐνεπρήσθη ἐν πυρισμῷ.

24. Καὶ Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ ÷ πάντα" τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, ※ καὶ πάντα τὰ αὐτῆς, ἐζώγρησεν Ἰησοῦς, καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, διότι ἔκρυψε τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν Ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν Ἱεριχώ.

25. Καὶ ὥρκισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρω-
ἂν στήσει πος ἐναντίον Κυρίου, ὃς ※ ἀναστήσει καὶ" οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην ※ τὴν Ἱεριχώ· ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτήν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς. ÷ Καὶ οὕτως ἐποίη-
÷ σεν ὁ Ἀζὰν ὁ ἐκ Βαιθήλ· ἐν τῷ Ἀβει-
÷ ρὼν τῷ πρωτοτόκῳ ἐθεμελίωσεν αὐτήν,
÷ καὶ ἐν τῷ διασωθέντι ἐλαχίστῳ ἐπέστησε
÷ πύλας αὐτῆς".

26. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλημμέλειαν, ÷ καὶ ἐνοσφίσαντο" ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἔλαβεν Ἄχαν υἱὸς Χαρμὶ υἱοῦ Ζαβρὶ υἱοῦ Ζαρὰ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς ἄνδρας εἰς Γαί, ἥ ἐστι (τὴν) κατὰ Βηθαῦν, ※ κατὰ ἀνατολὰς Βαιθὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων· κατασκέψασθε τὴν γῆν· καὶ ἀνέβησαν οἱ ἄνδρες, καὶ κατεσκέψαντο τὴν (γῆν) Γαί.

3. Καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς Ἰησοῦν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· μὴ ἀναβαινέτω πᾶς ὁ λαὸς, ÷ ἀλλ'" ὡς δισχίλιοι ※ ἄνδρες ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν καὶ ἐκπολιορκησάτωσαν τὴν πόλιν· μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ τὸν λαὸν ἅπαντα, ὀλίγοι γάρ εἰσι.

4. Καὶ ἀνέβησαν ※ ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡς τρισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν Γαί.

5. Καὶ ἀπέκτειναν ἀπ' αὐτῶν ἄνδρες Γαὶ εἰς τριάκοντα καὶ ἓξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης, ἕως συνέτριψαν αὐτοὺς, ※ καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ καταφεροῦς· καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ὥσπερ ὕδωρ.

6. Καὶ διέρρηξεν Ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ÷ Ἰησοῦς" ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον ἔναντι ※ κιβωτοῦ Κυρίου ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· καὶ ἐπεβάλλοντο χοῦν ἐπὶ τὴν ἐπέβαλον
κεφαλὴν αὐτῶν. τὸν

7. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· δέομαι Κύριε Κύριε, διατί ※ διαβιβάζων διεβίβασεν ÷ ὁ παῖς σου" τὸν λαὸν τοῦτον τὸν Ἰορδάνην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀμορραίῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκίσθημεν παρὰ τὸν Ἰορδάνην.

8. ※ Ἐν ἐμοὶ Κύριε (καὶ) τί ἐρῶ, ἐπεὶ

 μετέ-

v. 24. καὶ τὸν οἶκον τὸν πατρ. αὐτῆς) καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῆς τὸν πατρικόν. ibid. κατῴκησεν) κατῴκισεν. v. 25. ἡμέρᾳ ἐκείνῃ) adjicit ἐναντίον Κυρίου. ibid. ἂν στήσει καί) h. v. desunt. ib. ὁ Ἀζὰν) Ὀζάν. ib. Ἀβειρὼν) Ἀβιρών. ib. διασωθέντι ἐλαχίστῳ) transposita. ib. πύλας) τὰς πύλας. CAP. VII. v. 1. πλημμέλειαν) addit μεγάλην. ibid. Ἄχαν) Ἄχαρ. ib. Ζαβρὶ) Ζαμβρί. ib. ὀργῇ Κύριος) transposita. v. 2. τὴν κατὰ Βηθαῦν) κατὰ Βαιθήλ. ibid. τὴν γῆν) τὴν Γαί. ib. (γῆν) abest. v. 3. ἀναβαινέτω) ἀναβήτω. ibid. ὡς) ὡσεί. ib. ἐκπολιορκησάτωσαν) ἐκπολιορκησάτωσαν. v. 4. ἐκεῖ ὡς) ὡσεί. v. 5. τριάκοντα καὶ ἕξ) εἰς τριακονταέξ. ibid. ἕως συνέτρ. αὐτ. ἐπὶ τοῦ) καὶ συνέτριψαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ. v. 6. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. ἐπέβαλον τὸν) ἐπεβάλοντο. ib. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν) ἐπὶ τὰς κεφαλάς. v. 7. Κύριε Κύριε διατί) Κύριε ἱνατί.

μετέβαλεν Ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ;

9. καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα;

10. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν· ἀνάστηθι, ἱνατί τοῦτο σὺ πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου;

11. Ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς αὐτούς· ※ καίγε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέψαντες ÷ ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος˙, ※ ἐψεύσαντο· καὶ ἐνέβαλον εἰς τὰ σκεύη αὐτῶν.

12. Καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, αὐχένα ἐπιστρέψουσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα· οὐ προσθήσω ἔτι εἶναι μεθ' ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

13. Ἀναστὰς ἁγίασον τὸν λαὸν, καὶ εἶπον ἁγιασθῆναι εἰς αὔριον. Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· τὸ ἀνάθεμά ἐστιν ἐν ὑμῖν, ※ Ἰσραήλ· οὐ δυνήσεσθε ἀντιστῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν.

14. Καὶ συναχθήσεσθε ÷ πάντες˙ τοπρωὶ κατὰ φυλὰς, καὶ ἔσται ἡ φυλὴ ἣν ἂν δείξῃ Κύριος, προσάξετε κατὰ δήμους· καὶ τὸν δῆμον ὃν ἂν ἐνδείξῃ Κύριος, προσάξετε κατ' οἴκους· καὶ τὸν οἶκον ὃν ἂν ἐνδείξῃ Κύριος, προσάξετε κατ' ἄνδρα.

15. Καὶ ὃς ἂν ἐνδειχθῇ ※ ἐν τῷ ἀναθέματι, κατακαυθήσεται ἐν πυρὶ, ※ αὐτὸς καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην Κυρίου, καὶ ※ ὅτι ἐποίησεν ἀνόμημα ἐν Ἰσραήλ. ἐπόιησαν

16. Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς ※ τοπρωὶ, καὶ προσήγαγε τὸν λαὸν κατὰ φυλὰς ※ αὐτοῦ· καὶ ἐνεδείχθη ἡ φυλὴ Ἰούδα.

17. Καὶ προσήχθη κατὰ δήμους ※ Ἰούδα, καὶ ἐνεδείχθη δῆμος ὁ Ζαριεί· καὶ προσήχθη δῆμος ὁ Ζαριεὶ κατ' ἄνδρας, ※ καὶ ἀνεδείχθη ὁ Ζαβδί.

18. Καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ κατ' ἄνδρα, ※ καὶ ἐνεδείχθη Ἄχαν υἱὸς Ζαμβρὶ υἱοῦ Ζαρὰ ※ ἀπὸ φυλῆς Ἰούδα.

19. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Ἄχαν· ※ υἱέ μου, δὸς ※ δὴ δόξαν ÷ σήμερον˙ τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ, καὶ δὸς ※ αὐτῷ τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ.

20. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄχαρ τῷ Ἰησοῖ, καὶ εἶπεν· ἀληθῶς ※ ἐγὼ ἥμαρτον ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ· οὕτως καὶ οὕτως ἐποίησα·

21. ἴδον ἐν τῇ προνομῇ ψιλὴν ποικίλην ※ μίαν καλὴν, καὶ διακόσια δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ γλῶσσαν μίαν χρυσῆν, πεντήκοντα διδράχμων ※ ὁλκὴ αὐτῆς. καὶ ἐνθυμηθεὶς αὐτῶν, ἔλαβον ※ αὐ-

V. 11. διαθήκην μου) μου abest. ibid. καὶ κλέψαντες) καὶ deest. V. 12. ἐπιστρέψουσι κατὰ πρόσωπον τῶν) ὑποστρέψουσιν ἔναντι τῶν. V. 14. ἐνδείξῃ) δείξῃ, bis. ibid. κατ' οἴκους) κατ' οἶκον. V. 15. ἐποίησαν) ἐποίησεν. V. 17. Ζαριεί) Ζαραΐ, bis. ibid. δῆμος ὁ Ζαριεὶ κατ' ἄνδρας) κατ' ἄνδρα. V. 18. Ἄχαν) Ἄχαρ, ita passim, quod hic monuisse sufficiat. V. 20. Θεοῦ) τοῦ Θεοῦ. V. 21. καλὴν) abest.

※ αὐτά· καὶ ἰδοὺ ÷ αὐτὰ" ἐνκέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ μου, καὶ τὸ ἀργύριον ÷ κέκρυπται" ὑποκάτω αὐτῶν.

22. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν ÷ εἰς τὴν παρεμβολήν"· καὶ ταῦτα ἦν κεκρυμμένα
ἐν τῇ γῇ εἰς τὴν σκηνὴν ※ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν.

23. Καὶ ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν ※ αὐτὰ πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς ※ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι Κυρίου·

24. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὸν Ἄχαρ υἱὸν Ζαρὰ, ÷ καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς Φάραγγα Ἀχὼρ", καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μόσχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ πρόβατα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἐμὲκ Ἀχώρ.

25. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· τί ὠλέθρευσας ἡμᾶς; ἐξολεθρεύσαι σε Κύριος, καθὰ καὶ σήμερον. Καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, ※ καὶ κατέκαυσαν
※ αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὰς ἐν λίθοις.

26. Καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σορὸν λίθων μέγαν ※ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐπαύσατο Κύριος τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς ※ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ Ἐμὲκ Ἀχὼρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν· μὴ φοβηθῇς, μηδὲ δειλιάσῃς· λάβε μετὰ σεαυτοῦ ※ πάντας" τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστὰς, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς Γαΐ· ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα Γαΐ, ※ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ※ γῆν αὐτοῦ.

2. Καὶ ποιήσεις τῇ Γαΐ ※ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας τῇ Ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς· καὶ τὴν προνομὴν ※ αὐτῆς καὶ τῶν κτηνῶν ※ αὐτῆς προνομεύσεις σεαυτῷ· κατάστησον (δὲ) σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ πόλει εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῆς.

3. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς, ὥστε ἀναβῆναι εἰς Γαΐ· καὶ ἐπέλεξεν Ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατοὺς ἐν ἰσχύι, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός.

4. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· ※ ἴδετε, ὑμεῖς ἐνεδρεύσετε ※ τὴν πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως· μὴ μακρὰν γίνεσθε ※ ἀπὸ τῆς πόλεως ※ σφόδρα, καὶ ἔσεσθε πάντες ἕτοιμοι.

5. Καὶ ἐγὼ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ, προσάξομεν πρὸς τὴν πόλιν· καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ÷ οἱ κατοικοῦντες Γαΐ" εἰς συνάντησιν ἡμῖν, ※ καθάπερ καὶ πρώην", καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

6. Καὶ

v. 21. ἐνκέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ) ἐγκέκρυπται ἐν τῇ σκηνῇ. v. 22. ἐν τῇ γῇ, καὶ) εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καί. v. 23. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τοῖς. v. 24. Ἰσραὴλ) ὁ λαός. ibid. αὐτὸν εἰς Ἐμὲκ Ἀχώρ) αὐτὰς εἰς Ἐμεκαχώρ. v. 25. Ἰησοῦς) addit τῷ Ἄχαρ. ibid. ὠλέθρ.) ὠλόθρευσας. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσαι. ibid. πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις) λίθοις πᾶς Ἰσραήλ. v. 26. σορὸν) σωρόν. CAP. VIII. v. 1. μετὰ σεαυτοῦ) μετὰ σοῦ. v. 2. τῇ Γαΐ) τὴν Γαΐ. ibid. τῇ Ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ) τὴν Ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα. v. 3. καὶ ἐπέλεξεν) ἐπέλεξεν δέ. v. 4. ἐνεδρεύσετε) ἐνεδρεύσατε. ibid. γίνεσθε τῆς) γίνεσθε ἀπὸ τῆς. v. 5. πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ) πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ.

6. Καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν, ἀποσπήσομεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἐροῦσι· Φεύγουσιν ÷ οὗτοι" ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, ὃν τρόπον καὶ ἔμπροσθεν· ※ καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

7. Ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας, ÷ καὶ πορεύσεσθε εἰς τὴν πόλιν", ※ καὶ ἐκτρίψετε τὴν πόλιν· καὶ δώσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν.

8. Ἔσται δὲ ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν, ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσετε ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν. ποιήσατε

9. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἔνεδραν· καὶ ἐνεκάθισαν ἀναμέσον Βαιθὴλ καὶ ἀναμέσον Γαί, ※ ἀπὸ θαλάσσης τῆς Γαί· ※ καὶ ※ ηὐλίσθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.

10. Καὶ ὀρθρίσας Ἰησοῦς τοπρωὶ, ἐπεσκέψατο τὸν λαόν· καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ Γαί.

11. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ※ ὁ μετ' αὐτοῦ, ἀνέβησαν, καὶ πορευόμενοι ἦλθον ἐξεναντίας τῆς πόλεως ÷ ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς ÷ πόλεως ἀπὸ θαλάσσης" ※ καὶ παρενέβαλον ※ ἀπὸ βοῤῥᾶ τῆς Γαί, καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον ※ αὐτοῦ καὶ τῆς Γαί.

※ 12. Καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ※ ἔθετο αὐτοὺς ἔνεδρα ἀναμέσον τῆς Βαιθὴλ καὶ τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί.

※ 13. Καὶ ἔθηκεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ※ ἣ ἦν ἀπὸ βοῤῥᾶ τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ ※ θάλασσαν τῆς πόλεως· καὶ ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ※ ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.

14. Καὶ ἐγένετο ὡς ἴδεν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαί, ἔσπευσε ※ καὶ ὤρθρισεν, καὶ ἐξῆλθον ※ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ÷ ἐπ' εὐθείας" εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ ※ εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβά· καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, ὅτι ἔνεδρα αὐτῷ ἐστιν ἀπὸ τῆς πόλεως ὀπίσω. ἐξῆλθε

15. ÷ Καὶ ἴδε", καὶ ἀνεχώρησεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ※ καὶ ἔφυγεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου.

16. Καὶ ἐνίσχυσε πᾶς ὁ λαὸς τῆς Γαί, τοῦ καταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ÷ αὐτοὶ" ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς πόλεως· ※ ※

17. οὐ κατελείφθη οὐδεὶς ἐν τῇ Γαί ※ καὶ ἐν Βαιθήλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω Ἰσραὴλ, καὶ κατέλιπον ἠνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Ἰσραήλ.

18. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν ἔκτεινον ÷ τὴν χεῖρά σου" ἐν τῷ γαισῷ τῷ ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν, ὅτι εἰς τὴν χεῖρά σου παραδέδωκα αὐτήν· ÷ καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν". Καὶ ἐξέτεινεν Ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν·

19. καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ ἐξήλθοσαν, ὅτε ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν· καὶ σπεύσαντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί.

20. Καὶ

v. 5. ἀποστήσομεν) ἀποσπάσομεν. v. 8. ποιήσατε) ποιήσετε. v. 10. Ἰσραὴλ) deest. v. 14. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαί) βασιλεὺς Γαί. ibid. ὁ λαὸς αὐτοῦ) ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. ib. ἀπὸ τῆς πόλεως ὀπίσω) ὀπίσω τῆς πόλεως. v. 15. πᾶς Ἰσραὴλ) πᾶς abest. v. 17. à fine hæc adjicit *Cod. Rom.* καὶ κατέλιπον τὴν πόλιν ἠνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Ἰσραήλ. v. 18. ὅτι εἰς τὴν χεῖρά σου) εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου. ibid. τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ) τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸν γαισόν. v. 19. εἰσῆλθον εἰς) εἰσήλθοσαν ἐπί.

20. Καὶ περιβλέψαντες οἱ κατοικῦντες Γαὶ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, ἑώρων ἀναβαίνοντα τὸν καπνὸν τῆς πόλεως εἰς τὸν ὐρανὸν, καὶ ὐκέτι ἄχον πῦ φύγωσιν, ὧδε ἢ ὧδε ※ καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον, ※ ἐστράφησαν ἐπὶ τὰς διώκοντας".

21. Καὶ Ἰησῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον ὅτι, ἔλαβον τὰ ἔνεδρα τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τῆς πόλεως ⁓ εἰς τὸν ὐρανόν"· καὶ μεταβαλλόμενοι ἐπάταξαν τοὺς ἄνδρας τῆς Γαί.

22. Καὶ ὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν ※ αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς, ὗτοι ἐντεῦ-
ἐπάταξεν θεν καὶ ὗτοι ἐντεῦθεν· καὶ ἐπάταξαν αὐτὲς, ἕως τῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμένον καὶ διαπεφευγότα·

23. καὶ τὸν βασιλέα τῆς Γαὶ συνέλαβον ζῶντα, καὶ προσήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰησῦν.

24. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀποκτείνοντες πάντας τοὺς ἐκ τῆς Γαὶ ⁓ τοὺς" ἐν τοῖς πεδίοις, ⁓ καὶ" ἐν τῷ ὄρει τῆς καταβάσεως, ὗ κατεδίωξαν αὐτὲς ※ ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόματι ῥομφαίας ἕως εἰς τέλος, καὶ ἐπέ-
αὐτὲς στρεψεν Ἰησῦς εἰς Γαὶ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας.

25. Καὶ ἐγενήθησαν ※ πάντες οἱ πεσόντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς δώδεκα χιλιάδες, πάντας τοὺς κατοικῦντας Γαί.

26. ※ Καὶ Ἰησῦς ὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτῦ ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ Γαισῷ, ἕως ἀνεθεμάτισεν πάντας τὰς κατοικῦντας Γαί.

27. Πλὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν σκύλων τῶν ἐν τῇ πόλει ※ ἐκείνῃ ἐπρονόμευσαν ※ ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ πρόσταγμα Κυρίȣ, ὃν τρόπον συνέταξε ⁓ Κύριος" τῷ Ἰησοῖ.

28. Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰησῦς τὴν πόλιν ⁓ ἐν πυρί"· χῶμα ἀοίκητον εἰς τὸν αἰῶνα ἔθηκεν αὐτὴν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

29. Καὶ τὸν βασιλέα τῆς Γαὶ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλȣ ⁓ διδύμου, καὶ ἦν ἐπὶ τῦ ξύλȣ" ἕως ※ καιρῦ τῆς ἑσπέρας· καὶ ἐπιδύνοντος τῦ ἡλίȣ συνέταξεν Ἰησῦς, καὶ καθεῖλον τὸ σῶμα αὐτῦ ἀπὸ τῦ ξύλȣ, καὶ ἔῤῥιψαν αὐτὸ εἰς τὸν βόθρον αὐτὸν
※ πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων ※ μέγαν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

30. Τότε ᾠκοδόμησεν Ἰησῦς θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄρει Γαιβὰλ,

31. καθότι ἐνετείλατο Μωυσῆς ὁ θεράπων Κυρίȣ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καθὰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ, θυσιαστήριον λίθων ὁλοκλήρων, ἐφ' ὓς ὐκ ἐπεβλήθη ※ ἐπ' αὐτὰς σίδηρος· καὶ ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ καὶ θυσίας σωτηρίȣ ※ εἰρηνικάς. θυσίαν

32. Καὶ ἔγραψεν Ἰησῦς ἐπὶ τῶν λί-

v. 20. κατοικῦντες) κάτοικοι. ibid. ἑώρων ἀναβ. τὸν καπνὸν τῆς πόλεως) καὶ ἐθεώρει καπνὸν ἀναβ. ἐκ τῆς πόλεως. ib. & v. 21. Cod. Rom. hæc ſubjungit : καὶ ὐκ ἔτι εἶχον πῦ φύγωσιν ὧδε ἢ ὧδε. Καὶ Ἰησῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, ὅτι ἔλαβον τὰ ἔνεδρα τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν ὐρανόν. v. 22. ἐξῆλθον) ἐξήλθοσαν. ibid. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. v. 24. ἐκ τῆς Γαὶ τὰς) ἐν τῇ Γαὶ καὶ τοὺς. ibid. ὄρει τῆς) ὄρει ἐπὶ τῆς. ib. κατεδίωξαν αὐτὰς ἕως εἰς) κατεδ. αὐτὰς ἐπ' αὐτῆς εἰς. ib. ἐπεστρ. αὐτοὺς) ἐπέστρεψεν Ἰησῦς. v. 27. τῶν κτηνῶν καὶ) h. v. deſunt. ibid. πόλει ἐπρον. οἱ) πόλει πάντα ἃ ἐπρονόμ. ἑαυτοῖς οἱ. v. 29. καθεῖλον) καθείλοσαν. ibid. αὐτὸν) αὐτό. v. 30. Cod. Rom. ſex poſteriores hujus Capitis verſus inter 2. & 3. v. cap. ſeq. collocat. ibid. τῷ Κυρίῳ Θεῷ) Κυρίῳ τῷ Θεῷ. v. 31. τῷ Κυρίῳ) Κυρίῳ.

θαν τὸ Δευτερονόμιον, νόμον Μωυσῆ, ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

33. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν, καὶ οἱ δικασαὶ αὐτῶν, καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν παρεπορεύοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κιβωτȣ ἀπέναντι, (καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίȣ) καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ αὐτόχθων ÷ ἦσαν˙ οἱ ἡμίσεις πλησίον ὄρȣς Γαριζεὶν, καὶ οἱ ἡμίσεις αὐτῶν πλησίον ὄρȣς Γαιβὰλ, καθὰ ἐνετείλατο Μωυσῆς ὁ θεράπων Κυρίȣ εὐλογῆσαι τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ἐν πρώτοις.

34. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέγνω πάντα τὰ ῥήματα τȣ͂ νόμȣ ÷ τȣ́τȣ, τὰς εὐλογίας καὶ τὰς κατάρας κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ ÷ Μωυσῆ˙.

35. ȣ̓κ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο Μωυσῆς ÷ τῷ Ἰησοῖ˙, ὃ ȣ̓κ ἀνέγνω Ἰησȣ͂ς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, ÷ τοῖς ἀνδράσι˙ καὶ ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς παιδίοις, καὶ τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τῷ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΩΣ δὲ ἤκȣσαν πάντες οἱ βασιλεῖς ÷ τῶν Ἀμορραίων˙ οἱ ἐν τῷ πέραν τȣ͂ Ἰορδάνȣ, οἱ ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ οἱ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ÷ καὶ οἱ˙ πρὸς τῷ Ἀντιλιβάνῳ, ÷ καὶ˙ οἱ Χετταῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, ÷ καὶ οἱ Γεργεσαῖοι˙, ÷ καὶ˙ οἱ Χαναναῖοι ÷ καὶ˙ οἱ Φερεζαῖοι, ÷ καὶ˙ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβȣσαῖοι,

2. καὶ συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐκπολεμῆσαι Ἰησȣ͂ν καὶ Ἰσραὴλ ἅμα πάντες.

3. Καὶ οἱ κατοικȣ͂ντες Γαβαὼν ἤκȣσαν ÷ πάντα˙ ὅσα ἐποίησεν Ἰησȣ͂ς τῇ Ἱεριχὼ καὶ τῇ Γαί.

4. Καὶ ἐποίησαν καίγε αὐτοὶ μετὰ πανουργίας, καὶ ἐλθόντες ἐπεσιτίσαντο ÷ καὶ ἡτοιμάσαντο˙· καὶ λαβόντες σάκκȣς παλαιȣ̀ς ἐπὶ τῶν ὄνων αὐτῶν, καὶ ἀσκοὺς οἴνȣ παλαιοὺς καὶ κατεῤῥωγότας ⋇ καὶ ἀποδεδεμένους·

5. ÷ καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν˙, καὶ τὰ σανδάλια ÷ αὐτῶν˙ παλαιὰ καὶ καταπεπελματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια ÷ αὐτῶν˙ πεπαλαιωμένα ἐπ' αὐτῶν· καὶ οἱ ἄρτοι τȣ͂ ἐπισιτισμȣ͂ αὐτῶν ξηροὶ ⋇ ἐγένοντο ÷ καὶ˙ βεβρωμένοι.

6. Καὶ ἦλθον πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ÷ αὐτῶν˙ εἰς Γάλγαλα, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς πάντα Ἰσραήλ· ἐκ γῆς μακρόθεν ἥκαμεν καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.

7. Καὶ

v. 32. ὃν ἔγραψεν) non habet. v. 33. δικασαὶ αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. ἱερεῖς οἱ Λ.) ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται. ib. ἦσαν οἱ ἡμίσεις) οἱ ἦσαν ἥμισυ. ib. Γαριζεὶν, καὶ οἱ ἡμίσεις αὐτῶν πλησίον) Γαριζὶν, καὶ οἱ ἦσαν ἥμισυ πλησίον. ib. καθὰ) καθότι. ib. λαὸν Ἰσραὴλ) Ἰσραὴλ deest. v. 34. ἀνέγνω πάντα) οὕτως ἀνέγνω Ἰησȣ͂ς π. v. 35. ἐκκλησίας) addit υἱῶν. ibid. παιδίοις, τοῖς) παιδίοις, καὶ τοῖς. ibid. προπορευομένοις mendose habet *Cod. Alex.* CAP. IX. v. 1. ἤκȣσαν πάντες) πάντες abest. ibid. *Cod. Rom.* gentes illas hoc ordine recenset: καὶ οἱ Χετταῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβȣσαῖοι. v. 2. συνῆλθον) συνήλθοσαν. v. 3. ἐποίησεν Ἰησȣ͂ς) ἐποίησε Κύριος. v. 4. τῶν ὄνων) τῶν ὤμων. v. 5. ἐπ' αὐτῶν) ἐπάνω αὐτῶν. ibid. καὶ οἱ ἄρτοι τȣ͂ ἐπισ. αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι) καὶ ὁ ἄρτος αὐτῶν τȣ͂ ἐπισιτ. ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένος. v. 6. ἦλθον) ἤλθοσαν. ibid. παρεμβολὴν αὐτῶν) παρεμβολὴν Ἰσραήλ. ib. καὶ πρὸς πάντα Ἰσραὴλ) καὶ Ἰσραήλ.

7. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Χοῤῥαῖον· ὅρα, μὴ ἐν ἐμοὶ ※ σὺ κατῴκεις· καὶ πῶς διαθῶμαί σοι διαθήκην;

8. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν· οἰκέται σου ἐσμέν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς· πόθεν ἐστὲ, καὶ πόθεν παραγεγόνατε;

9. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἐκ γῆς μακρόθεν σφόδρα ἥκασιν οἱ παῖδές σου ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου· ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ※ ἅπαντα ὅσα ἐποίησεν ἐν Αἰγύπτῳ,

10. καὶ ※ πάντα ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν Ἀμοῤῥαίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τῷ Σηὼν βασιλεῖ Ἐσεβὼν, καὶ τῷ Ὢγ βασιλεῖ τῆς Βασὰν, ὃς ÷ κατῴκει ὃ ἐν Ἀσταρὼθ ÷ καὶ ἐν Ἐδραεὶν ὃ.

11. Καὶ εἶπαν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἡμῶν, λέγοντες· λάβετε ἑαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδὸν, καὶ πορεύθητε εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖτε πρὸς αὐτούς· οἰκέται ὑμῶν ἐσμὲν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.

12. Οὗτοι οἱ ἄρτοι ※ ἡμῶν· θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς ※ ἀπὸ οἴκων ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι πρὸς ὑμᾶς· νῦν δὲ ※ ἰδὲ ἐξηράνθησαν, καὶ γεγόνασι βεβρωμένοι.

13. Καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου οὓς ἐπλήσαμεν καινοὺς, καὶ οὗτοι ἐῤῥώγασι· καὶ ※ ταῦτα τὰ ἱμάτια ἡμῶν καὶ τὰ ὑποδήματα ἡμῶν πεπαλαίωνται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα.

14. Καὶ ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν, καὶ τὸ στόμα * Κυρίου οὐκ ἐπηρώτησαν. τοὺς ἐπισιτισμοὺς * Κύριον

15. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην, καὶ διέθετο πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, τοῦ διασῶσαι αὐτούς· καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς.

16. Καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, ἤκουσαν ὅτι ἐγγύθεν εἰσὶν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσι.

17. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν ※ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν Γαβαὼν καὶ Χεφειρὰ καὶ Βηρὼθ, καὶ πόλις Ἰαρείμ.

18. Καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ὤμοσαν αὐτοῖς ÷ πάντες ὃ οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ· καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι.

19. Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες πάσῃ τῇ συναγωγῇ· ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς Κύριον τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ νῦν οὐ δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶν.

20. Τοῦτο ποιήσομεν ※ αὐτοῖς ζωγρῆσαι αὐτοὺς, καὶ περιποιησόμεθα αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκον, ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς.

21. ※ Καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες· ζήσονται,

v. 7. κατῴκεις) κατοικεῖς. ibid. διαθῶμαί σοι) transposita. v. 9. πρὸς αὐτόν) non habet. v. 10. δυσὶ) deest. ibid. Ἐσεβὼν) τῶν Ἀμοῤῥαίων. ib. Ἐδραεὶν) Ἐδραΐν. v. 11. καὶ εἶπαν) καὶ ἀκούσαντες εἶπαν. ibid. οἰκέται ὑμῶν) οἰκέται σου. ib. ἡμῖν διαθήκην) ἡμῖν τὴν διαθήκην. v. 13. πεπαλαίωνται) πεπαλαίωται. v. 14. τοὺς ἐπισιτισμοὺς) τοῦ ἐπισιτισμοῦ. v. 15. διέθετο) διέθεντο. v. 16. εἰσὶν αὐτῶν) αὐτῶν εἰσι. v. 17. ἐξῆλθον) ἦλθον. ibid. Χεφειρὰ καὶ Βηρὼθ, καὶ πόλις Ἰαρείμ) Καφειρὰ καὶ Βηρὼτ καὶ πόλεις Ἰαρίν. v. 18. τῆς συναγωγῆς) abest. ibid. τὸν Κύριον) transpos. v. 19. πάντες οἱ ἄρχοντες τῇ) οἱ ἄρχοντες πάσῃ τῇ.

ται, καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες.

22. Καὶ συνεκάλεσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ※ λέγων διατί παρελογίσασθέ με, λέγοντες· μακράν ἐσμεν ἀπὸ σοῦ σφόδρα; ὑμεῖς δὲ ἐγχώριοί ἐστε τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν.

23. Καὶ νῦν ἐπικατάρατοί ἐστε· οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος, οὐδὲ ξυλοκόπος ※ οὐδὲ ὑδροφόρος", ἐμοὶ καὶ τῷ Θεῷ μου.

24. Καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ Ἰησοῖ, λέγοντες· ὅτι ※ ἀγγελίᾳ ἀπηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνέταξε Κύριος ὁ Θεός σου Μωυσῇ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦναι ὑμῖν ※ πᾶσαν τὴν γῆν ÷ ταύτην", καὶ ἐξολεθρεῦσαι ÷ ἡμᾶς καὶ" πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο.

25. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ ὑμῖν ※ ποιῆσαι, ποίησαι ἡμῖν.

26. Καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς οὕτως· καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς ÷ Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ" ἐκ χειρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς.

27. Καὶ κατέστησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους ÷ πάσῃ" τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ Θεοῦ· ÷ διὰ τοῦτο ἐγένοντο οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ" ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ÷ καὶ" εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται ÷ Κύριος".

ΚΕΦ. Ι΄. X.

ΩΣ δὲ ἤκουσεν Ἀδωνιβεζὲκ βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ ὅτι ἔλαβεν Ἰησοῦς τὴν Γαΐ, καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐποίησε τὴν Ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, οὕτως ἐποίησε καὶ τὴν Γαῒ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ὅτι ηὐτομόλησαν οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ÷ πρὸς Ἰησοῦν καὶ" πρὸς Ἰσραήλ, ※ καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν,

2. καὶ ἐφοβήθησαν ÷ ἐν ἑαυτοῖς" σφόδρα· ÷ ᾔδεισαν γὰρ" ὅτι ἡ πόλις μεγάλη Γαβαὼν ὡσεὶ καὶ μία τῶν μητροπόλεων ※ τῶν βασιλέων, καὶ ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τὴν Γαΐ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί.

3. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδωνιβεζὲκ βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ πρὸς Αἰλὰμ βασιλέα Χεβρὼν, καὶ πρὸς Φεραὰμ βασιλέα Ἱεριμοὺθ, καὶ πρὸς Ἰαφιὲ βασιλέα Λαχεὶς, καὶ πρὸς Δαβεὶρ βασιλέα Ὀδολλὰμ, λέγων·

4. ÷ δεῦτε", ἀνάβητε πρός με καὶ βοηθήσατέ μοι, καὶ ἐκπολεμήσωμεν ※ τὴν Γαβαών· ηὐτομόλησαν γὰρ πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

5. ※ Καὶ συνήχθησαν, καὶ ἀνέβησαν οἱ

πέντε

v. 22. ἐσμεν ἀπὸ σοῦ) transposita. v. 23. ξυλοκόπος) οὐδὲ ξυλοκόπος, & adjicit οὐδὲ ὑδροφόρος. v. 24. ἀπηγγέλη) ἀνηγγέλη. ibid. παιδὶ) τῷ παιδί. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. v. 25. ποίησαι) ποιήσατε. v. 26. ἐκ χειρὸς) ἐκ χειρῶν. v. 27. θυσιαστηρίῳ τοῦ Θεοῦ) his adtexit *Cod. Rom.* supplementa omnia minori charactere expressa. CAP. X. v. 1. ἐξωλέθρ.) ἐξωλόθρευσεν. ibid. ἐποίησεν) ἐποίησαν, bis. v. 2. ἐν ἑαυτοῖς) ἀπ' αὐτῶν. ibid. ᾔδεισαν γὰρ ὅτι ἡ πόλις) ᾔδει γὰρ ὅτι πόλις. ib. καὶ μία) μία. v. 3. Αἰλὰμ) Ἐλάμ. ibid. Φεραὰμ) Φιδών. ib. Ἰαφιὲ) Ἰεφθᾶ. ib. Λαχεὶς) Λαχὶς, ita quoque 5. versu. ib. Δαβεὶρ) Δαβίν.

πέντε βασιλεῖς τῶν Ἰεβουσαίων, βασι-
λεὺς Ἱερουσαλὴμ, καὶ βασιλεὺς Χεβρὼν,
καὶ βασιλεὺς Ἱεριμοὺθ, καὶ βασιλεὺς
'Οδολ- Λαχεὶς, καὶ βασιλεὺς Ὀδολλὰμ, αὐτοὶ
λὰχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν· καὶ περιεκάθι-
σαν τὴν Γαβαὼν, καὶ ἐξεπολιόρκουν
αὐτήν.

6. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες Γα-
βαὼν πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν
÷ Ἰσραὴλ" εἰς Γάλγαλα, λέγοντες· μὴ
ἐκλύσῃς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τῶν παί-
δων σου· ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τοτάχος,
καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν·
ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν ἐφ' ἡμᾶς πάντες
οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων, οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν ὀρεινήν.

7. Καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς ἐκ Γαλγάλων,
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς
μετ' αὐτοῦ, πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν· μὴ
φοβηθῇς αὐτοὺς, εἰς γὰρ τὰς χεῖράς
σου παραδέδωκα αὐτούς· οὐχ ὑποστήσεται
ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς ἐνώπιον ὑμῶν.

9. Καὶ ÷ ἐπεὶ" παρεγένετο Ἰησοῦς
ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω· ὅλην τὴν νύκτα ἐπο-
ρεύθη (Ἰησοῦς) ἐκ Γαλγάλων.

10. Καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς Κύριος ἀπὸ
προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ συνέτριψεν αὐ-
τοὺς ÷ Κύριος" σύντριψιν μεγάλην ἐν
Γαβαών· καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν
ἀναβάσεως Βηθωρὼν, καὶ κατέκοπτον
αὐτοὺς ἕως Ἀζηκὰ καὶ ἕως Μακηδά.

11. Ἐν δὲ τῷ φεύγειν αὐτοὺς ἀπὸ
προσώπου ÷ υἱῶν" Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς κα-
ταβάσεως Βηθωρὼν, καὶ Κύριος ἐπέρρι-
ψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἕως Ἀζηκὰ, ※ καὶ ἀπέθανον ÷ καὶ
ἐγένοντο" πλείους οἱ ἀποθανόντες διὰ
τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, ἢ οὓς ἀπέ-
κτειναν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ÷ ἐν
τῷ πολέμῳ".

12. Τότε ἐλάλησεν Ἰησοῦς πρὸς Κύ-
ριον, (ᾗ ἡμέρᾳ (ᾗ) παρέδωκεν Κύριος
(ὁ Θεὸς) τὸν Ἀμορραῖον ὑποχείριον
※ υἱῶν Ἰσραὴλ, ÷ ἡνίκα συνέτριψεν
αὐτοὺς ἐν Γαβαὼν, καὶ συνετρίβησαν ÷
ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ"· καὶ εἶπεν Ἰη- ÷
σοῦς· στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν, καὶ
ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλών.

13. Καὶ ἔστη ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη ἐν
στάσει, ἕως ἠμύνατο ἔθνος τοὺς ἐχθροὺς ὁ Θεὸς
αὐτῶν. ※ Οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίῳ
τοῦ εὐθοῦς· καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ ※
οὐρανοῦ, καὶ οὐ προεπορεύετο εἰς δυσμὰς
εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς.

14. Καὶ οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη
οὐδὲ τὸ πρότερον οὐδὲ τὸ ἔσχατον, ὥστε
ἐπακοῦσαι Θεὸν ※ φωνῆς ἀνθρώπου, ὅτι
Κύριος συνεπολέμησε τῷ Ἰσραήλ.

15. ※ Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γάλγαλα. ※

16. Καὶ ἔφυγον οἱ πέντε βασιλεῖς
οὗτοι, καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον
τὸ ἐν Μακηδά.

17. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰησοῖ, λέγον-
τες· εὕρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμ-
μένοι ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ ἐν Μακηδά.

v. 5. Ὀδολλὰχ) Ὀδολλάμ. v. 6. καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθ. ἡμῖν) transposita. v. 8. ὑποστήσεται) ὑπολειφθήσεται. v. 9. ἐπορεύθη Ἰησοῦς ἐκ) εἰσεπορεύθη ἐκ. v. 10. Ἰσρ.) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ibid. σύντριψιν μεγάλην) συντρίψει μεγάλῃ. ib. Βηθωρὼν) Ὡρωνίν, ita versu seq. v. 11. υἱῶν) τῶν υἱῶν. ibid. ἐπέρριψεν) ἐπέῤῥιψεν. v. 12. ᾗ ἡμέρᾳ ᾗ) ᾗ poster. loc. deest. ibid. Κύριος) deest. ib. προσώπου Ἰσρ.) προσώπου υἱῶν Ἰσρ. v. 14. συνεπολ.) συνεξεπολέμησε. v. 17. τῷ Ἰησοῖ) τῷ Ἰησοῦ.

18. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· κυλίσατε λίθους ※ μεγάλους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ καταστήσατε ἐπ᾽ αὐτοῦ ἄνδρας, τοῦ φυλάσσειν ἐπ᾽ αὐτούς·

κατασή-σετε

19. ὑμεῖς δὲ μὴ ἑστήκατε, καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβετε τὴν οὐραγίαν αὐτῶν, ÷ καὶ" μὴ ἀφῆτε ※ αὐτοὺς" εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν· παρέδωκε γὰρ αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν.

20. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέπαυσεν Ἰησοῦς καὶ (πάντες) οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κόπτοντες αὐτοὺς κοπὴν μεγάλην σφόδρα ἕως εἰς τέλος, καὶ οἱ διασωζόμενοι διεσώθησαν ※ ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς.

ὑπεστρά-φη

21. Καὶ ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν εἰς Μακηδὰ ※ εἰς τὴν παρεμβολὴν ὑγιὴς, ÷ καὶ" οὐκ ἔγρυξεν οὐδεὶς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ.

22. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· ἀνοίξατε τὸ σπήλαιον, καὶ ἐξενέγκατε ※ πρός με τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου.

23. ※ Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἐξηγάγοσαν ※ πρὸς αὐτὸν τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου, τὸν βασιλέα Ἱερουσαλὴμ, ÷ καὶ" τὸν βασιλέα Χεβρὼν, ÷ καὶ" τὸν βασιλέα Ἱεριμοὺθ, ÷ καὶ" τὸν βασιλέα Λαχεὶς, καὶ τὸν βασιλέα Ὀδολλάμ.

24. Καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς Ἰησοῦν, καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντα ※ ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου (καὶ) τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ, λέγων αὐτοῖς· προσπορεύεσθε ÷ καὶ" ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. Καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν.

25. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς· μὴ φοβηθῆτε ÷ αὐτοὺς", μηδὲ δειλιάσητε· ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι οὕτως ποιήσει Κύριος πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, οὓς ὑμεῖς καταπολεμεῖτε αὐτούς.

26. Καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς ※ μετὰ τοῦτο, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς, καὶ ἐκρέμασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων· καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας.

27. Καὶ ἐγενήθη πρὸς ἡλίου δυσμὰς, καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς, καὶ καθεῖλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον, εἰς ὃ κατέφυγον ἐκεῖ· καὶ ἐπεκύλισαν λίθους ※ μεγάλους ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

καθεῖλεν

28. Καὶ τὴν Μακηδὰ ἔλαβεν ※ Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους ※ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς καὶ ἐξωλέθρευσαν ※ αὐτοὺς καὶ" πᾶν ἐμπνέον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ, ÷ καὶ" οὐ κατελείφθη ~ οὐδεὶς ἐν αὐτῇ" διασεσωσμένος ÷ καὶ διαπεφευγώς"· καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Μακηδὰ, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Ἱεριχώ.

ἔλαβον ἐφόνευσαν

29. Καὶ

v. 18. καταστήσατε ἐπ᾽ αὐτοῦ ἄνδ.) καταστήσατε ἄνδρας. v. 19. ἀφῆτε αὐτοὺς) αὐτοὺς abest. ibid. Θεὸς ὑμῶν εἰς τὰς χ. ὑμῶν) utroque loco ἡμῶν. v. 20. πάντες οἱ υἱοὶ) πᾶς υἱός. v. 21. ὑπεστράφη) ἀπεστράφη. ibid. ὑγιὴς) ὑγιεῖς. v. 22. ἐξενέγκατε) ἐξαγάγετε. v. 23. τούτους) deest. ibid. Λαχεὶς) Λαχίς. v. 24. (καὶ) abest. ibid. προσπορεύεσθε) προπορεύεσθε. v. 25. πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς) transposita. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 27. καὶ ἐνετείλατο) καὶ deest. ibid. καθεῖλεν) καθεῖλον. ib. κατέφυγον) κατεφύγοσαν. v. 28. ἔλαβον) ἐλάβοσαν. ibid. ἐξωλέθρ. αὐτοὺς καὶ πᾶν) ἐξωλόθρευσαν πᾶν.

ὁ λαὸς ὁ. 29. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσ-
ἐν ραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ Μακηδὰ εἰς * Λεβνά,
Λεβμνά καὶ ἐπολιόρκει ※ ἐπὶ" * Λεβνά.

30. Καὶ παρέδωκε ※ καὶ αὐτὴν Κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραήλ, ÷ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν", καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ πᾶν ἐμπνέον ※ ὃ ἐν αὐτῇ· (καὶ) οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ÷ οὐδὲ εἷς" διασεσωσμένος ÷ καὶ διαπεφευγώς"· καὶ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Ἱεριχώ.

31. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς
Λαβμνά Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ Λεβνὰ εἰς Λαχείς,
περιεκά- καὶ περιεκάθισεν αὐτήν, καὶ ἐπολιόρκει
θισαν αὐτήν·

32. καὶ παρέδωκε Κύριος τὴν Λαχεὶς εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐποίησε
Λαβμνά τῇ Λεβνά.

33. Τότε ἀνέβη Αἰλὰμ βασιλεὺς Γαζὲρ, βοηθήσων τῇ Λαχείς· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰησοῦς ÷ ἐν στόματι ξίφους" καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῷ σεσωσμένον ~ καὶ διαπεφευγότα".

34. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ Λαχεὶς εἰς Ὀδολλὰμ, καὶ περιεκάθισεν αὐτήν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν·

35. ÷ καὶ παρέδωκεν αὐτὴν Κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραὴλ", καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν ÷
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους· καὶ πᾶν ἐμπνέον ※ ὃ ἐν αὐτῇ ※ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφόνευσαν, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ Λαχείς.

36. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ※ ἀπὸ Ἐγλὼν εἰς Χεβρὼν, καὶ περιεκάθισαν αὐτήν·

37. καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, ※ καὶ τὸν
βασιλέα αὐτῆς, καὶ τὰς πάσας κώμας αὐτῆς, ※
καὶ πάντα τὰ ἐμπνέοντα, ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ· οὐκ ἦν διασεσωσμένος· ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ Ὀδολλὰμ, ἐξωλέθρευσαν αὐτήν, καὶ ※ πᾶν ἐμπνέον ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ.

38. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς Δαβείρ· καὶ περικαθίσαντες αὐτήν,

39. ἔλαβον αὐτήν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ τὰς πάσας κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλέθρευσαν ÷ αὐτὴν καὶ" πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ, ÷ καὶ" οὐ κατέλειπον ÷ οὐδένα" διασεσωσμένον· ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ Χεβρὼν, οὕτως ἐποίησαν τῇ Δαβεὶρ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς,

καθά-

v. 29. ὁ λαὸς ὁ μετ᾽) Ἰσραὴλ μετ᾽. ibid. ἐν Μακηδὰ εἰς Λεβμνά) ἐκ Μακ. εἰς Λεβνά; bis ita scribitur vox Λεβνά utroque Cod. v. 30. ἐν χειρὶ) εἰς χεῖρας. ibid. ἔλαβεν) ἔλαβον. ib. οὐδὲ εἷς) abest. ib. ἐποίησεν) ἐποίησαν, bis. v. 31. Λαβμνὰ εἰς Λαχεὶς) Λεβνὰ εἰς Λαχίς. ibid. περιεκάθισαν) περιεκάθισεν. v. 32. Λαχεὶς) Λαχίς, passim. ibid. ἐφόνευσεν) ἐφόνευσαν. ib. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλόθρευσαν. ib. ἐποίησεν τῇ Λαβμνά) ἐποίησαν τὴν Λεβνά. v. 33. Αἰλὰμ) Ἐλάμ. ib. αὐτῷ) αὐτῶν. v. 34. ἐπολιόρκει) ἐξεπολιόρκησεν. v. 36. περιεκάθισαν) περιεκάθισεν. v. 37. ἐπάταξαν) ἐπάταξεν. ibid. πάντα τὰ ἐμπνέοντα) πᾶν τὸ ἐμπνέον. ib. τῇ Ὀδολ.) τὴν Ὀδολλάμ. ib. ἐξωλεθρ.) ἐξωλόθρευσαν, ita v. 39. & passim. v. 38. Δαβεὶρ) Δαβίρ, passim. v. 39. τὰς πάσας κώμας) τὰς κώμας. ibid. ἐπάταξαν) ἐπάταξεν. ib. κατέλειπον οὐδένα) κατέλιπον αὐτῇ οὐδένα. ib. Χεβρὼν) adjicit καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς.

Λεβμνὰ καθάπερ ἐποίησαν τῇ Λεβνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς.

40. Καὶ ἐπάταξεν Ἰησοῦς ※ τὴν πᾶσαν τὴν γῆν τῆς ὀρεινῆς καὶ τὴν Ναγὲβ, καὶ τὴν πεδινὴν, καὶ τὴν Ἀσηδὼθ, καὶ ※ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς· οὐ κατέλειπαν ⸔ ἐν αὐτῇ" διασεσωσμένον, καὶ πᾶν ἐμπνέον (ἐξ αὐτῆς.) ἐξωλέθρευσαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ.

41. Καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς ἀπὸ Κάδης Βαρνῆ ἕως Γάζης, ※ καὶ τὴν πᾶσαν (τὴν) γῆν Γοσὸμ ἕως τῆς Γαβαὼν·

αὐτοῦ τοὺς κατὰ 42. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τούτους, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ Ἰσραήλ.

43. ※ Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ※ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γάλγαλα.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰαβεὶς βασιλεὺς Ἀσὼρ, ἀπέστειλε πρὸς Ἰωβὰβ βασιλέα Μαδὼν, καὶ πρὸς βασιλέα Σομερὼν, καὶ πρὸς βασιλέα

Ἀχὶφ Ἀχσάφ,

2. καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ Σιδῶνα τὴν μεγάλην, εἰς τὴν ὀρεινὴν,

Ῥαβαὶθ καὶ εἰς τὴν Ἄραβα ἀπέναντι Χενερεθθὶ, καὶ εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς Ναφεθδὼρ,

3. καὶ εἰς τοὺς παραλίους Χαναναίους ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ εἰς τοὺς παραλίους Ἀμοῤῥαίους, καὶ τοὺς Χετταίους, καὶ Φερεζαίους, καὶ Ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει, καὶ τοὺς Εὐαίους τοὺς ὑπὸ τὴν Ἀερμὼν εἰς γῆν Μασσηφάθ. τὴν

4. Καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν μετ' αὐτῶν ※ λαὸς πολὺς, ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ σφόδρα.

5. Καὶ συνῆλθον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι, καὶ παρεγένοντο (πρὸς αὐτὸν,) καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὕδατος Μεῤῥὼν, πολεμῆσαι τὸν Ἰσραήλ. Μεῤῥὼν

6. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησοῦν μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι αὔριον τὴν ὥραν ταύτην ἐγὼ παραδίδωμι ※ πάντας αὐτοὺς τετρωμένους ἐναντίον ⸔ υἱῶν" Ἰσραήλ· τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκοπήσεις, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν κατακαύσεις ἐν πυρί. τετροπωμένους

7. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ※ μετ' αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ Μεῤῥὼν ἐξάπινα, καὶ * ἐπέπεσαν αὐτοῖς ⸔ ἐν τῇ ὀρεινῇ. Μαῤῥὼν * ἔπεσαν

8. Καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ὑποχειρίους Ἰσραήλ· καὶ κόπτοντες αὐτοὺς κατε-

v. 39. καθάπερ ἐποίησαν τῇ Λεβμνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς) h. v. desiderantur. v. 40. κατέλειπαν ἐν αὐτῇ διασεσωσμ.) κατέλιπον αὐτῶν σεσωσμένον. ibid. ἐμπνέον ἐξ αὐτῆς ἐξωλέθρευσαν) ἐμπνέον ζωῆς ἐξωλόθρευσεν. v. 41. Καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς) h. v. deficiunt. ibid. τὴν γῆν Γοσὸμ) τὴν Γοσόμ. v. 42. αὐτοῦ τοὺς κατὰ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν) αὐτῶν καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπάταξεν. ibid. Κύριος) supplet ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. CAP. XI. v. 1. Ἰαβεὶς) Ἰαβὶς. ibid. Μαδὼν) Μαρὼν. ib. Σομερὼν) Συμοὼν. ib. Ἀχὶφ) Ἀζὶφ. v. 2. πρὸς τοὺς βασιλεῖς) τοὺς deest. ibid. εἰς τὴν Ῥαβαὶθ) εἰς Ἄραβα. ibid. Χενερεθθὶ) Κενερὼθ. ib. Ναφεθδὼρ) Φεναεθδώρ. v. 3. τοὺς ὑπὸ τὴν) καὶ τοὺς ὑπὸ τήν. ibid. εἰς τὴν Μασσηφὰθ) εἰς γῆν Μασσύμα. v. 4. ἡ παρὰ τὸ χεῖλος) h. v. desunt. v. 5. οὗτοι) αὐτοί. ibid. (πρὸς αὐτὸν) abest. ibid. καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ αὐτὸ) ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ παρ. ib. Μεῤῥὼν) Μαρών. v. 6. τὴν ὥραν ταύτην) transposita. ibid. αὐτοὺς τετροπ.) transposita. ib. υἱῶν Ἰσραὴλ) τοῦ Ἰσραήλ. ib. πυρὶ) ἐν πυρί. v. 7. Μαῤῥὼν) Μαρὼν. ibid. ἔπεσαν αὐτοῖς) ἐπέπεσαν ἐπ' αὐτούς.

κατεδίωκον αὐτοὺς ἕως Σιδῶνος τῆς μεγάλης, καὶ ἕως Μασρεφὰθ-Μαεὶμ, καὶ ἕως τῶν πεδίων Μαστηφὰ κατ᾽ ἀνατολάς· καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον.

[margin: κατέκοψεν]

9. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, καθότι ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος· τοὺς ἵππους αὐτῶν ἐνευροκόπησε, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν ἐνέπρησεν ἐν πυρί.

10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κατελάβετο ※ τὴν Ἀσὼρ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ※ ἀπέκτεινεν ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι Ἀσὼρ ἦν τοπρότερον ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων.

11. Καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἐμπνέον ※ ὃ ἐν αὐτῇ ἐν στόματι ξίφους, καὶ * ἐξωλόθρευσαν ÷ πάντας", καὶ οὐ κατελείφθη ÷ ἐν αὐτῇ" ἐμπνέον· καὶ τὴν Ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

[margin: ἀπέκτεινεν; *ἐξωλέθρευσεν]

12. Καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν βασιλειῶν ※ τούτων καὶ ※ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς, καὶ ἀνεῖλεν αὐτοὺς ἐν στόματι ξίφους, ÷ καὶ" ἐξωλέθρευσεν αὐτοὺς, ὃν τρόπον συνέταξε Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου.

13. Ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχωματισμένας ※ αὐτῶν οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ· πλὴν ※ τὴν Ἀσὼρ μόνην, ÷ αὐτὴν" ἐνέπρησεν Ἰησοῦς.

14. Καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς ※ καὶ τὰ κτήνη ἐπρονόμευσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ÷ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐνετείλατο τῷ Ἰησοῦ"· ἀνθρώπους δὲ πάντας ἐξωλέθρευσαν ἐν στόματι ξίφους, ἕως ἀπώλεσαν αὐτοὺς, οὐ κατέλειπον ÷ αὐτῶν" οὐδὲ ἓν ἐμπνέον.

[margin: αὐτοὺς ἀπόλεσεν]

15. Ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωυσῇ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, (καὶ) Μωυσῆς ὡσαύτως ἐνετείλατο τῷ Ἰησοῖ· καὶ οὕτως ἐποίησεν Ἰησοῦς, οὐ παρέβη οὐθὲν ἀπὸ πάντων ὧν συνέταξε ※ Κύριος" τῷ Μωυσῇ.

16. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς ※ τὴν πᾶσαν τὴν γῆν ※ ταύτην τὴν ὀρεινὴν, καὶ ※ τὴν πᾶσαν (τὴν γῆν) τὴν Ναγέβ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Γοσὸμ, καὶ τὴν πεδεινὴν, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ ὄρος Ἰσραὴλ, καὶ τὰ πεδινὰ ※ αὐτοῦ,

[margin: ὄριον]

17. τὰ πρὸς τῷ ὄρει Ἀλὰκ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς Σηειρὰ καὶ ἕως Βααλγὰδ, καὶ τὸ πεδίον τοῦ Λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἀερμών· καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν πάντας ἔλαβε, καὶ ἀνεῖλεν αὐτοὺς, καὶ ἀπέκτεινεν ※ αὐτούς.

[margin: Βαλγαὰδ]

18. ÷ Καὶ" ἡμέρας πλείους ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς ※ πάντας τοὺς βασιλεῖς τούτους τὸν πόλεμον·

19. καὶ" οὐκ ἦν πόλις, ἥτις οὐ παρέδωκεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ※ πλὴν ὁ Εὐαῖος

v. 8. κατεδίωκον αὐτοὺς) αὐτοὺς non habet. ibid. Μασρεφὰθ-Μαεὶμ) Μασερών. ib. Μαστηφὰ) Μασσὼχ. ib. κατέκοψεν) καὶ κατέκοψαν. v. 9. καθότι) ὃν τρόπον. ibid. ἐν πυρὶ) πυρί. v. 10. ἐπέστρεψεν) ἐπεστράφη. ibid. ὅτι Ἀσὼρ ἦν) ἦν δὲ Ἀσώρ. v. 11. ἀπέκτεινεν) ἀπέκτειναν. ibid. ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλόθρευσαν) ἐν ξίφει καὶ ἐξωλόθρευσαν. v. 12. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλόθρευσαν. v. 13. μόνην, αὐτὴν ἐνέπρ. Ἰησοῦς) μόνην ἐνέπρησεν Ἰσραήλ. v. 14. ἐξωλέθρ.) ἐξωλόθρευσαν. ibid. κατέλειπον αὐτῶν οὐδὲ ἓν) κατέλιπον ἐξ αὐτῶν οὐδέν. v. 15. οὐθὲν) οὐδέν. ibid. à fine Κύριος τῷ Μωυσῇ) αὐτῷ Μωυσῆς. v. 16. τὴν Ναγέβ) Ναγέβ. ibid. πεδεινὴν) πεδινήν. ib. τὸ ὄριον) τὸ ὄρος. ib. καὶ τὰ πεδινὰ) καὶ τὰ ταπεινά. v. 17. τῷ ὄρει Ἀλὰκ) τῷ ὄρει ἀπὸ ὄρους Χελχά. ibid. Σηειρὰ) Σηείρ. ib. Βαλγαὰδ) Βαλαγάδ. ib. καὶ τὸ πεδίον) καὶ τὰ πεδία. ib. τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν πάντας) πάντας τοὺς β. αὐτῶν. ib. ἀνεῖλεν αὐτοὺς) αὐτοὺς deest. v. 19. ἥτις οὐ παρέδωκε τοῖς υἱοῖς Ἰσρ.) ἣν οὐκ ἔλαβεν Ἰσραήλ.

πάντας ὁ κατοικῶν ἐν Γαβαών· πάντα ἔλαβεν ἐν πο-
λέμῳ.

20. Ὅτι διὰ Κυρίου ἐγένετο, κατι-
σχύσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν συναντᾷν εἰς
πόλεμον πρὸς Ἰσραὴλ, ἵνα ἐξολεθρευ-
θῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ'
ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπε Κύ-
ριος πρὸς Μωυσῆν.

21. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλέθρευσεν τοὺς Ἐνακὶμ
ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκ Χεβρὼν, ÷ καὶ" ἐκ
Δαβεὶρ, ÷ καὶ" ἐξ Ἀνὼβ, καὶ ἐκ παν-
τὸς ὄρους Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ παντὸς ὄρους
Ἰούδα σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ÷ καὶ"
ἐξωλέθρευσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς·

τῷ 22. οὐ κατελείφθησαν τῶν Ἐνακὶμ ὑ-
πὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν
Γαζῇβ Γάζῃ ÷ καὶ" ἐν Γὲθ, καὶ ἐν Ἀσεδὼθ κα-
* Ἀδὼθ τελείφθησαν.

23. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς ※ τὴν πᾶσαν
τὴν γῆν, καθότι ἐνετείλατο Κύριος τῷ
Μωυσῇ· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰησοῦς ἐν κλη-
ρονομίᾳ Ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ ※ αὐτῶν,
κατὰ φυλὰς αὐτῶν. Καὶ ἡ γῆ κατέ-
παυσε πολεμουμένη.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς
ἀνεῖλεν ἀνεῖλον ÷ Μωυσῆς καὶ" υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησαν
τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ
ἡλίου ἀνατολῶν, ἀπὸ φάραγγος Ἀρνῶν
ἕως τοῦ ὄρους Ἀερμὼν, καὶ πᾶσαν τὴν
Ἄραβα ἀπὸ ἀνατολῶν·

2. Σηὼν τὸν βασιλέα τῶν Ἀμοῤῥαί-
ων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβὼν, κυριεύων
ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ※ ἐπὶ τοῦ χείλους ἐν τῇ
φάραγγι ※ Ἀρνῶν" καὶ μέσον τῆς φα- κατὰ
ραγγος, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλαὰδ μέρος
ἕως Ἰαβὸκ ※ τοῦ χειμάῤῥου, ὅρια υἱῶν
Ἀμμὼν,

3. Καὶ ἡ Ἄραβα ἕως τῆς θαλάσσης
Χεννερὲθ κατ' ἀνατολὰς, καὶ ἕως τῆς
θαλάσσης Ἄραβα, θάλασσαν τῶν ἁ-
λῶν ἀπὸ ἀνατολῶν, ὁδὸν τὴν κατὰ
Βηθ-Ἀσιμὼθ, καὶ ἀπὸ Θαιμὰν τὴν ὑπὸ Σιμὼθ,
Ἀσηδὼθ Φασγά· ὑπὸ

4. καὶ ※ ὅρια Ὢγ βασιλέως Βασὰν, βασι-
ὃς ὑπελείφθη ἐκ τῶν Γιγάντων, ὁ κατ- λεὺς
οικῶν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν Ἐδραεὶν,

5. ἄρχων ἀπὸ ὄρους Ἀερμὼν καὶ ἀ-
πὸ Σελχὰ καὶ πᾶσαν τὴν Βασὰν ἕως ὁ- Ἀσελχὰ
ρίων Γεσουρὶ, καὶ τὴν Μαχατὶ, καὶ τὸ
ἥμισυ Γαλαὰδ ※ ἕως ὁρίων Σηὼν βασι-
λέως Ἐσεβών.

6. Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ ἐπάταξαν αὐτούς· καὶ ἔδωκεν
αὐτὴν Μωυσῆς ※ ὁ παῖς Κυρίου ἐν κλήρῳ
Ῥουβὴν, καὶ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
Μανασσῆ.

7. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμοῤ-
ῥαίων, οὓς ἀνεῖλεν Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ

v. 19. πάντας ἔλαβεν) πάντα ἐλάβοσαν. v. 20. τὴν καρδίαν αὐτῶν) transposita. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρευθῶσιν, bis. v. 21. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλόθρευσεν, ita passim. ibid. Δαβεὶρ) Δαβίρ. ib. Ἀνὼβ) Ἀναβώθ. ib. ὄρους Ἰσραὴλ) γένους Ἰσραήλ. v. 22. κατελείφθησαν τῶν Ἐνακὶμ ὑπὸ) κατελείφθη τῶν Ἐνακὶμ ἀπό. ibid. Γαζῆβ) Γάζῃ. ib. Ἀδὼθ κατελείφθησαν) Ἀσελδὼ κατελείφθη. v. 23. ἔδωκεν αὐτὴν) ἔδωκεν αὐτάς. CAP. XII. v. 1. ἀνεῖλε Μωυσῆς καὶ υἱοὶ) ἀνεῖλον οἱ υἱοί. ibid. ἀπὸ ἡλίου) ἀφ' ἡλίου. ib. τὴν Ἄραβα ἀπὸ) τὴν γῆν Ἄραβα ἀπ'. v. 2. ἀπὸ Ἀροὴρ) ἀπὸ Ἀρνῶν. v. 3. Χεννερὲθ) Χενρέθ. ibid. Σιμὼθ, ὑπὸ) Ἀσειμώθ, ἀπό. v. 4. Ἐδραεὶν) Ἐδραΐν. v. 5. Ἀσελχὰ καὶ π. τὴν Βασὰν) Σεκχαὶ, καὶ π. τὴν γῆν Βασάν. ibid. Γεσουρὶ καὶ τὴν Μαχατὶ) Γεργεσὶ καὶ τὴν Μαχί. v. 6. ἐν κλήρῳ) ἐν κληρονομίᾳ. v. 7. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοί.

ραὴλ ἐν τῷ πέραν τῦ Ἰορδάνυ παρὰ
Βαλγαδ τὴν θάλασσαν Βααλγὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τῦ
Λιβάνυ καὶ ἕως τῦ ὄρυς τῦ Ἀλὸκ, ἀναβαινόντων εἰς Σηειρά· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰησῦς ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ κληρονομίαν κατὰ κλῆρον αὐτῶν,

8. ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ
Μηδὼθ ἐν Ἀραβα, καὶ ἐν Ἀσηδὼθ, καὶ ἐν τῇ ἐρή-
Ἀγὲβ μῳ, καὶ ἐν Ναγὲβ, τὸν Χετταῖον, ÷ καὶ" τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναναῖον, ÷ καὶ" τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, ÷ καὶ" τὸν Ἰεβυσαῖον·

9. τὸν βασιλέα Ἱεριχὼ ※ ἕνα, καὶ τὸν βασιλέα τῆς Γαὶ, ἥ ἐστι πλησίον
Γὲθ Βαιθὴλ, ※ ἕνα,

10. βασιλέα Ἱερουσαλὴμ ※ ἕνα, βασιλέα Χεβρὼν ※ ἕνα,

Ἱεριμὼθ 11. βασιλέα Ἱεριμὼθ, ※ ἕνα, βασιλέα Λαχεὶς ※ ἕνα,

Ἐγλὼμ 12. βασιλέα Ἐγλὼν ※ ἕνα, βασιλέα Γαζὲρ ※ ἕνα,

13. βασιλέα Δαβεὶρ ※ ἕνα, βασιλέα Γαδὲρ ※ ἕνα,

14. βασιλέα Ἑρμὰ ※ ἕνα, βασιλέα Ἀδὲρ ※ ἕνα,

Λεβμνὰ 15. βασιλέα Λεβνὰ ※ ἕνα, βασιλέα Ὀδολλὰμ ※ ἕνα,

16. βασιλέα Μακηδὰ ※ ἕνα, βασιλέα Βαιθὴλ ※ ἕνα,

17. βασιλέα Θαφφὲ ※ ἕνα, βασιλέα Ὀφὲρ ※ ἕνα,

18. βασιλέα Ἀφὲκ ※ ἕνα", βασιλέα Λεσαρὼν ※ ἕνα",

19. βασιλέα Μαρὼν ※ ἕνα, βασιλέα Ἀσὼρ ※ ἕνα,

20. βασιλέα Σαμρὼν (βασιλέα Φασγὰ, βασιλέα) Μαρὼν ※ ἕνα, βασιλέα Ἀχσὰφ ※ ἕνα,

21. βασιλέα Θανὰχ ※ ἕνα, βασιλέα Μαγεδδὼν ※ ἕνα,

22. βασιλέα Κεδὲς ※ ἕνα, βασιλέα Ἰεκονὰμ τῦ Χερμὲλ ※ ἕνα,

23. βασιλέα Δὼρ τῦ Ναφεδδὼρ Ἀδδὼρ
※ ἕνα, βασιλέα Γωεὶμ τῆς Γελγὶλ Γελγεὰ
※ ἕνα,

24. βασιλέα Θερσὰ ※ ἕνα. Πάντες Θερμὰ
÷ ὗτοι" βασιλεῖς τριάκοντα καὶ εἷς. εἴκοσι ἐννέα

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ Ἰησῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμερῶν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰησῦν· σὺ ※ γεγήρακας, προβέβηκας τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολλὴ ※ σφόδρα εἰς κληρονομίαν.

2. Καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ καταλελειμμένη· ※ πάντα ὅρια Φυλιστιεὶμ ※ καὶ πᾶς ὁ Γεσυρὶ, ÷ καὶ ὁ Χαναναῖος"·

3. ἀπὸ τῆς ἀοικήτου τῆς κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτυ ἕως τῶν ὁρίων Ἀκκαρὼν ἐξ εὐωνύμων τῶν Χαναναίων προσλογίζεται ταῖς πέντε σατραπείαις τῶν

 Φυλι-

v. 7. παρὰ τὴν θάλ. Βαλγὰδ) παρὰ θάλ. Βααλγάδ. ibid. Ἀλὸκ) Χελχά. ib. Σηειρὰ) Σηείρ. ib. κληρονομίαν) κληρονομεῖν. v. 8. καὶ ἐν Μηδὼθ) καὶ ἐν Ἀσηδώθ. ibid. καὶ ἐν Ἀγὲβ) καὶ Ναγέβ. v. 9. Γὲθ) Βαιθήλ. v. 11. Ἱεριμὼ) Ἱεριμώθ. ibid. Λαχεὶς) Λαχίς. v. 12. Ἐγλὼμ) Αἰλάμ. v. 13. Δαβεὶρ) Δαβίρ. v. 14. Ἑρμὰ) Ἑρμάθ. v. 15. Λεβμνὰ) Λεβνά. v. 16. Μακηδὰ) Ἡλάθ. v. 17. Θαφφὲ) Ταφούτ. v. 18. usque ad fin. Capitis ab h. v. *Cod. Rom.* ita legit: Βασιλέα Ὀφὲκ-τῆς Ἀρὼκ, βασιλέα Ἀσὼμ, βασιλέα Συμόων, βασιλέα Μαμβρώθ, βασιλέα Ἀζίφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα Ζαχάκ, βασιλέα Μαρεδώθ, βασιλέα Ἰεκὸμ τῦ Χερμέλ, βασιλέα Ὀδολλὰμ τῦ Φεννελδώρ, βασιλέα Γεῒ τῆς Γαλιλαίας, βασιλέα Θερσά. Πάντες ὗτοι βασιλεῖς εἰκοσιεννέα. CAP. XIII. v. 2. ἡ γῆ ἡ καταλ.) ἡ γῆ καταλ. ibid. Γεσυρὶ) Γεσιρί.

Φυλιστιεὶμ, τῷ Γαζαίῳ, καὶ τῷ Ἀζωτίῳ, καὶ τῷ Ἀσκαλωνίτῃ, ÷ καὶ" τῷ Γεθθαίῳ, καὶ τῷ Ἀκκαρωνίτῃ, καὶ τῷ Εὐαίῳ·

4. ἐκ Θαιμὰν ÷ καὶ" πάσῃ τῇ γῇ Χαναὰν ἐναντίον Γάζης, καὶ οἱ Σιδώνιοι ἕως Ἀφεκὰ ἕως τῶν ὁρίων τῶν Ἀμοῤῥαίων·

5. καὶ ÷ πᾶσαν" τὴν γῆν Γαβλὶ
÷ Φυλιστιεὶμ", καὶ πάντα τὸν Λίβανον
Γαλγαὰλ ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ Βααλγὰδ ὑπὸ
τὸ ὄρος τὸ Ἀερμὼν ἕως τῆς εἰσόδου
Αἰμάθ·

6. πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ Λιβάνου ἕως τῆς Μασερεφὼθ-μαΐμ, πάντας τοὺς Σιδωνίους, ἐγὼ αὐτοὺς ἐξολεθρεύσω ἀπὸ προσώπου ⁜ υἱῶν Ἰσραήλ· ἀλλὰ διάδος αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι.

7. Καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην
ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα Φυλαῖς, καὶ
τῷ ἡμίσει τῆς Φυλῆς Μανασσῆ ÷ ἀ-
÷ πὸ τοῦ Ἰορδάνου ἕως τῆς θαλάσσης τῆς
÷ μεγάλης κατὰ δυσμὰς ἡλίου δώσεις αὐ-
÷ τήν· ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ.

÷ 8. Ταῖς δὲ δύο Φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμί-
÷ σει Φυλῆς Μανασσῆ", τοῖς μετ' αὐτοῦ,
τῷ Ῥουβὴν καὶ τῷ Γὰδ, ⁜ ἔλαβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς ἐν τῷ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου· κατ' ἀνατολὰς ἡ-
αὐτὴν λίου δέδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου·

9. ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάῤῥου Ἀρνῶν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶσαν τὴν Μεισὼρ ἀπὸ Μαιδαβὰ ⁜ ἕως Δαιβών.

10. καὶ πάσας τὰς πόλεις Σηὼν βασιλέως τῶν Ἀμοῤῥαίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐσεβὼν ἕως τῶν ὁρίων υἱῶν Ἀμμών·

11. καὶ τὴν Γαλααδῖτιν, καὶ τὰ ὅρια
Γεσουρὶ, καὶ τοὺς Μαχαθὶ, πᾶν ὄρος
Ἀερμὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Βασανῖτιν ἕως
Σελχά· Ἑλχά

12. (καὶ) πᾶσαν τὴν βασιλείαν Ὢγ ἐν τῇ Βασὰν, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν Ἐδραεὶμ· οὗτος κατελείφθη ἀπὸ ⁜ τοῦ λείμματος τῶν Γιγάντων, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Μωυσῆς, καὶ ἐξωλέθρευσεν ⁜ αὐτόν.

13. Καὶ οὐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Γεσουρὶ, καὶ τὸν Μαχαθὶ, ÷ καὶ τὸν Χαναναῖον"· καὶ κατῴκει ÷ βασιλεὺς" Γεσουρὶ καὶ ὁ Μαχαθὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

14. Πλὴν τῇ Φυλῇ τῇ Λευὶ οὐκ ἐδόθη κληρονομία· Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ
οὗτος αὐτῶν κληρονομία, καθὰ εἶπεν
αὐτοῖς ÷ Κύριος. Καὶ οὗτος ὁ καταμε-
ρισμὸς ὃν κατεμέρισε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ÷
Ἰσραὴλ ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν ÷
τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ". ÷

15. Καὶ

v. 3. Γεθθαίῳ) Γετθαίῳ. v. 4. πάσῃ τῇ γῇ) πάσῃ γῇ. ibid. ἐναντίον) addit Γάζης. ib. Ἀφεκὰ) Ἀφέκ. v. 5. Γαβλὶ) Γαλαάθ. ibid. ἀπ' ἀνατ.) ἀπὸ ἀνατολῶν. ib. Αἰμάθ) Ἐμάθ. v. 6. Μασερεφὼθ-μαΐμ) Μασρεφὼθ Μεμφωμαΐμ. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσω, ita constanter scribitur. ib. ἐνετειλάμην σοι) transposita. v. 7. ἡμίσει τῆς Φυλῆς) τῆς deest. v. 8. ταῖς δὲ δύο Φυλαῖς) ταῖς δυσὶ Φυλαῖς. ibid. τοῖς μετ' αὐτοῦ) h. v. desunt. ib. ἣν ἔδωκεν) ἣν deest. ib. δέδωκεν αὐτὴν) δέδωκεν αὐτῷ. v. 9. Μεισὼρ) Μισώρ. ibid. Μαιδαβὰ) Μαιδαβάν. v. 10. τῶν Ἀμοῤῥαίων) τῶν abest. v. 11. Γαλααδῖτιν) Γαλααδῖτιδα. ibid. Γεσουρὶ) Γεσιρὶ, ita passim. ib. Μαχαθὶ) Μαχατὶ, passim. ib. Ἑλχὰ) Ἀχά. v. 12. (καὶ) abest. ibid. Βασὰν) Βασανίτιδι. ib. Ἐδραεὶμ) Ἐδραΐν. v. 13. τῆς ἡμέρας ταύτης) τῆς σήμερον ἡμέρας. v. 14. τῇ Φυλῇ τῇ Λευὶ) τῆς Φυλῆς Λευί. ibid. αὐτῶν κληρονομία) transposita.

15. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῇ φυλῇ
※ υἱῶν Ῥυβὴν κατὰ δήμους αὐτῶν.
αὐτῷ 16. Καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς τὰ ὅρια ἀπὸ
Ἀροὴρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον φάραγ-
γος Ἀρνῶν, καὶ ἡ πόλις ※ ἡ ἐν τῇ φά-
ραγγι ÷ Ἀρνῶν", καὶ πᾶσαν τὴν Μι-
σὼρ ※ κατὰ Μαιδαβὰ,
17. ÷ ἕως" Ἐσεβὼν καὶ πάσας τὰς
Βισὼρ πόλεις ※ αὐτῶν τὰς οὔσας ἐν τῇ Μισὼρ,
÷ καὶ" Δαιβὼρ καὶ Βαμὼθ-Βάαλ, καὶ
Βελαμὼν οἴκους Βεελμεὼν,
18. καὶ Ἰασσὰ, καὶ Κεδημὼθ, καὶ
Μηφαὰθ,
19. καὶ Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ,
καὶ Σαὲρθ ÷ καὶ" Σιὼρ ἐν τῷ ὄρει
Ἐνὰκ Ἐμὰκ,
20. καὶ Βεθφογὼρ, καὶ Ἀσηδὼθ
Βησιμοὺθ Φασγὰ, καὶ Βηθασιμὼθ,
21. καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ Μι-
σὼρ, καὶ πᾶσαν τὴν βασιλείαν τοῦ
Σηὼρ Σηὼν βασιλέως τῶν Ἀμοῤῥαίων, ※ ὃς ἐβα-
※ σίλευσεν ἐν Ἐσεβὼν, ὃν ἐπάταξε Μωυσῆς
Μαδιὰμ αὐτὸν, καὶ τοὺς ἡγουμένους Μαδιὰν, ÷ καὶ"
τὸν Εὐὶ, καὶ τὸν Ῥοκὸμ, καὶ τὸν Σοὺρ,
ἄρχοντα καὶ τὸν Οὺρ, καὶ τὸν Ῥεβὲκ, ἄρχοντας
Σηὼρ, τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν.
22. Καὶ τὸν Βαλαὰμ τὸν τοῦ Βεὼρ
τὸν μάντιν ἀπέκτειναν ※ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν
ῥομφαίᾳ ἐν τῇ ῥοπῇ.

23. Ἐγένετο δὲ τὰ ὅρια ※ υἱῶν Ῥου-
βὴν, ὁ Ἰορδάνης ὅριον. Αὕτη ἡ κληρονο-
μία υἱῶν Ῥουβὴν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ
πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
24. Ἔδωκε δὲ Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ
κατὰ δήμους αὐτῶν.
25. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν Ἰα-
ζὴρ· πᾶσαι αἱ πόλεις Γαλαὰδ καὶ ἥμι-
συ γῆς υἱῶν Ἀμμὼν ἕως Ἀρωὴρ, ἥ ἐστι
κατὰ πρόσωπον Ῥαββά·
26. καὶ ἀπὸ Ἐσεβὼν ἕως Ῥαμὰθ κα-
τὰ τὴν Μασφὰ, καὶ Βοτανὶμ καὶ Μα- Βοτανὶν
ναὶμ ἕως ὁρίων Δαβεὶρ,
27. καὶ ἐν Ἔμεκ Βηθαρὰμ, καὶ Βηθ- Νέμεκ
ναμρὰ, καὶ * Σωχὼθ, καὶ Σαφὼν, ÷ καὶ" Βηθαμνὰ
τὴν λοιπὴν βασιλείαν Σηὼν βασιλέως * Σωχὼ
Ἐσεβὼν· ὁ Ἰορδάνης ὁριεῖ ἕως μέρους τῆς μεριεῖ
θαλάσσης Χενερὼθ πέραν τοῦ Ἰορδάνου
ἀπ' ἀνατολῶν.
28. Αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Γὰδ κα-
τὰ δήμους αὐτῶν, αἱ (κατὰ) πόλεις καὶ
÷ αὐτῶν" καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
29. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῷ ἡμίσει
φυλῆς Μανασσῆ, ※ καὶ ἐγενήθη τοῖς ἡμίσε-
σιν φυλῆς υἱῶν Μανασσῆ κατὰ δήμους αὐτῶν. ※
30. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ
Μαναὶμ ÷ καὶ" πᾶσα Βασὰν ÷ καὶ" Βασὰ
πᾶσα βασιλεία Ὢγ βασιλέως Βασὰν,

v. 16. ἐγενήθη αὐτῷ) ἐγενήθη αὐτῶν. ibid. πόλις ἐν τῇ) πόλις ἡ ἐν τῇ. v. 17. Βισὼρ) Μισώρ. ib. Δαιβὼρ -- fin. vers.) Δαιβὼν, καὶ Βαμὼν-Βαὰλ, καὶ οἴκου Μεελβὼθ. v. 18. 19. & 20. Cod. Rom. hunc ad modum legit: καὶ Βασὰν, καὶ Βακεδμὼθ, καὶ Μαιφαὰδ, καὶ Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ, καὶ Σεραδὰ, καὶ Σιὼν ἐν τῷ ὄρει Ἐνὰβ. καὶ Βαιθφογὼρ, καὶ Ἀσηδὼθ φασγὰ, καὶ Βαιτθασιμὼθ. v. 21. Σηὼρ) Σηών. ibid. Ῥοκὸμ) Ῥοβόκ. ib. Ῥεβὲκ ἄρχοντα Σηὼρ) Ῥοβὲ ἄρχοντα ἔναρα Σιὼν, καὶ. ib. τὴν γῆν) Σιών. v. 22. Βεὼρ) Βαιώρ. v. 23. πόλεις καὶ) πόλεις αὐτῶν καὶ. v. 25. αἱ πόλεις) πόλεις. ibid. καὶ ἥμισυ) καὶ τὸ ἥμισυ. ib. Ἀρωὴρ) Ἀραβά. ib. Ῥαββὰ) Ἀράδ. v. 26. & 27. usque ad illa verba, καὶ τὴν λοιπήν. Cod. Rom. ita legit: Καὶ ἀπὸ Ἐσεβὼν ἕως Ἀραβὼθ κατὰ τὴν Μασσηφά. καὶ Βοτανὶμ, καὶ Μαὰν ἕως τῶν ὁρίων Δαιβὼν καὶ Ἐναδὶμ καὶ Ὀθαργαὶ καὶ Βαινθαναβρὰ καὶ Σοκχωθὰ καὶ Σαφὰν καὶ τὴν λοιπὴν &c. v. 27. ὁ Ἰορδ. μεριεῖ) Καὶ ὁ Ἰορδ. ὁριεῖ. ibid. Χενερὼθ) Χενερέθ. v. 28. κατὰ πόλεις αὐτῶν) his adtexit Cod. Rom. κατὰ δήμους αὐτῶν αὐχένα ἐπεστρέψασιν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθη κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις αὐτῶν. v. 30. Μαναὶμ) Μαάν. ibid. καὶ πᾶσα Βασὰ) καὶ πᾶσα βασιλεία Βασάν. ib. Βασὰν) τῆς Βασάν.

καὶ πάσας τὰς κώμας Ἰαΐρ, αἵ εἰσιν ἐν τῇ Βασανίτιδι, ἑξήκοντα πόλεις·

31. καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλαὰδ καὶ
Ἀσαρὼμ (ἐν) Ἀσταρὼθ καὶ (ἐν) Ἐδραΐμ, πόλεις
τῆς βασιλείας Ὢγ ἐν τῇ Βασανίτιδι· ÷ καὶ ἐδόθησαν" τοῖς υἱοῖς Μαχεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, ÷ καὶ" τοῖς ἡμίσεσιν υἱῶν Μαχεὶρ ÷ υἱοῦ Μανασσῆ" κατὰ δήμους αὐτῶν.

32. Οὗτοι οὓς κατεκληρονόμησε Μωυ-
χειμάῤ- σῆς ÷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου" ἐν Ἀραβὼθ
ῥου Μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ
Ἱεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν.

33. ※ Καὶ τῇ φυλῇ Λευὶ οὐκ ἔδωκε Μωυσῆς
※ κληρονομίαν· Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ αὐτὸς κληρονο-
※ μία αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐλάλησεν αὐτοῖς.

ΚΕΦ. ΙΔʹ. XIV.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ κατακληρονομήσαντες υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν γῇ Χαναὰν, οἷς
ἑαυτοῖς κατεκληρονόμησαν αὐτοῖς Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ·

2. κατὰ κλήρους ἐκληρονόμησαν, ὃν
τῷ Ἰησοῦ τρόπον ἐνετείλατο Κύριος ἐν χειρὶ Μωυσῆ
ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς.

3. ※ Ἔδωκε γὰρ Μωυσῆς κληρονομίαν ταῖς
※ δύο φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ τοῖς Λευίταις οὐκ ἔδωκε κλῆρον ἐν αὐτοῖς,

4. ὅτι ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ δύο φυλαὶ, Μανασσῆ καὶ Ἐφραΐμ· καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς ἐν τῇ γῇ τοῖς Λευίταις, ἀλλ' ἢ πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα
αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν ※ αὐτῶν", καὶ τὰ κτήνη αὐτοῖς
αὐτῶν.

5. Ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ
Μωυσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τοῖς υἱοῖς
καὶ ἐμερίσαντο τὴν γῆν.

6. Καὶ προσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰούδα πρὸς Ἰησοῦν ἐν Γαλγάλοις· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Χάλεβ ὁ τοῦ Ἰεφοννῆ ὁ Κενεζαῖος· σὺ ἐπίστῃ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν Κάδης Βαρνῆ.

7. Τεσσαράκοντα ÷ γὰρ" ἐτῶν ἤμην, ὅτε ἀπέστειλέ με Μωυσῆς δοῦλος Κυρίου ἐκ Κάδης Βαρνῆ, κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν·
καὶ ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν νοῦν ἀπεκρί-
αὐτοῦ. θησαν

8. Οἱ δὲ ἀδελφοί μου οἱ συναναβάντες μετ' ἐμοῦ, μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ λαοῦ· ἐγὼ δὲ προσετέθην ἐπακολουθῆσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου.

9. Καὶ ὤμοσε Μωυσῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγων· ※ ὅτι ἡ γῆ ἐφ' ἧς ἐπέβης ※ ἐν αὐτῇ, σοὶ ἔσται ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι προσ-
ετέθην ἐπακολουθῆσαι ὀπίσω Κυρίου τοῦ
Θεοῦ μου. ἡμῶν

10. Καὶ

v. 31. Ἀσαρὼμ) Ἀσταρὼθ. ibid. Ἐδραΐμ) Ἐδραΐν. ib. τῆς βασιλείας) τῆς deest. ib. καὶ ἐδόθησαν) non habet. ib. Μαχεὶρ υἱοῦ) Μαχὶρ υἱοῖς. ib. υἱῶν Μαχεὶρ υἱοῦ) υἱοῖς Μαχὶρ υἱοῖς. v. 32. τοῦ χειμάῤῥου) τοῦ Ἰορδάνου. ibid. Ἰορδάνου κατὰ) Ἰορδάνου τοῦ κατὰ. ib. ἀπὸ ἀνατ.) ἀπ' ἀνατολῶν. CAP. XIV. v. 1. Ἰσραὴλ Χαναὰν) Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ Χαναὰν. ibid. ἑαυτοῖς) αὐτοῖς. v. 2. τῷ Ἰησοῦ) ἐν χειρὶ Ἰησοῦ. v. 4. αὐτοῖς τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν) αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. v. 5. τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐμερίσαντο) οἱ υἱοὶ Ἰσρ. καὶ ἐμέρισαν. v. 6. προσῆλθον) προσήλθοσαν. ibid. Γαλγάλοις) Γαλγάλ. ib. Ἰεφοννῆ) Ἰεφονῆ. v. 7. δοῦλος Κυρίου κατασκ.) ὁ παῖς τοῦ Θεοῦ ἐκ Κάδης Βαρνῆ κατασκοπεῦσαι. ibid. ἀπεκρίθησαν) ἀπεκρίθην. v. 8. ἀδελφοὶ οἱ συναναβάντες) ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες. ibid. τὴν διάνοιαν) τὴν καρδίαν. v. 9. ἐφ' ἧς) ἐφ' ἣν. ibid. προσετέθην) προσετέθης.

10. Καὶ νῦν ※ ἰδοὺ διέθρεψέ με Κύριος, ὃν τρόπον εἶπε, τοῦτο τεσσαρακοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ' οὗ ἐλάλησε Κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς Μωυσῆν, καὶ ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ σήμερον ※ υἱὸς ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν·

11. ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων ὡσεὶ ὅτε ἀπέστειλέ με Μωυσῆς· ὡσαύτως ἰσχύω νῦν ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον.

12. Καὶ νῦν αἰτοῦμαί σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπε Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅτι σὺ ἀκήκοας ÷ τὸ ῥῆμα τοῦτο" ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Νυνὶ δὲ οἱ Ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσι, πόλεις ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι· ἐὰν οὖν Κύριος μετ' ἐμοῦ ᾖ, ἐξολεθρεύσω αὐτοὺς, ὃν τρόπον εἶπέ ÷ μοι" Κύριος.

13. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν Ἰησοῦς, καὶ ἔδωκε τὴν Χεβρὼν τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ, ÷ τῷ Κενεζαίῳ" ἐν κλήρῳ·

14. διὰ τοῦτο ἐγενήθη Χεβρὼν τῷ Χάλεβ τῷ τοῦ Ἰεφοννῆ τοῦ Κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προστάγματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ.

15. Τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν τὸ πρότερον πόλις Ἀρβό· μητρόπολις τῶν Ἐνακὶμ αὕτη. Καὶ ἡ γῆ ἐκόπασε τοῦ πολέμου.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς ※ υἱῶν Ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς Ἰδουμαίας, ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σὶν ἕως Κάδης πρὸς νότον. τῶν ὁρίων

2. Καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ νότου ἕως μέρους θαλάσσης τῆς ἁλυκῆς, ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς φερούσης ἐπὶ νότον. Σὶμ

3. Καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως Ἀκραββεὶμ, καὶ ἐκπεριπορεύεται Σενὰ, καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ νότου ἐπὶ Κάδης Βαρνῆ· καὶ ἐκπορεύεται Ἐσρὼν, καὶ προσαναβαίνει εἰς Ἀδδαρὰ, Ἐσρὼμ καὶ περιπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς Κάδης·

4. καὶ πορεύεται ἐπὶ Ἀσεμωνὰ, καὶ διεκβάλλει ἕως φάραγγος Αἰγύπτου, καὶ ἔσται ÷ αὐτοῦ" ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Ταῦτά ἐστιν αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ νότου.

5. Καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ ἀνατολῶν, ÷ πᾶσα" ἡ θάλασσα ἡ ἁλυκὴ ἕως ※ μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ τὰ ὅρια ÷ αὐτῶν" ἐπὶ βοῤῥᾶν, ÷ καὶ" ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσσης, ÷ καὶ" ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰορδάνου·

6. ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ Βαιθαγλὰ, Βαιθαλὰ καὶ παραπορεύεται ἀπὸ βοῤῥᾶ ἐπὶ Βαιθάραβα, καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον Βαιὼν υἱοῦ Ῥουβήν·

7. καὶ

v. 12. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ, priore loco. ibid. Νυνὶ δὲ) νῦν δὲ. v. 13. ἔδωκε τὴν Χεβρὼν) τὴν abest. ibid. Ἰεφοννῆ τῷ Κενεζαίῳ) Ἰεφοννῆ υἱῷ Κενέζ. v. 14. Χεβρὼν) ἡ Χεβρών. ibid. τῷ Ἰεφοννῆ) τῷ τοῦ Ἰεφοννῆ. ib. τῆς σήμερον ἡμέρας) τῆς ἡμέρας ταύτης. ib. τοῦ Θεοῦ) Θεοῦ. v. 15. Χεβρὼν τὸ) τῆς Χεβρὼν ἦν τό. ibid. Ἀρβὸ) Ἀργόβ. CAP. XV. v. 1. ἀπὸ τῶν ὁρίων Σὶμ) ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σίν. ibid. πρὸς νότον) πρὸς λίβα. v. 2. ἀπὸ νότου) ἀπὸ λιβὸς, ita & vers. seq. ib. ἐπὶ νότον) ἐπὶ λίβα. v. 3. Ἀκραββεὶμ) Ἀκραβίν. ibid. Ἐσρὼμ) Ἀσωρών. ib. Ἀδδαρὰ) Σάραδα. ib. περιπορεύεται) ἐκπορεύεται. v. 4. πορεύεται) ἐκπορεύεται. ibid. Ἀσεμωνὰ) Σελμωνάν. ib. ταῦτά ἐστιν αὐτ. τὰ ὅρια ἀπὸ νότου) τοῦτό ἐστιν αὐτ. ὅρια ἀπὸ λιβός. v. 5. ἐπὶ βοῤῥᾶν) ἀπὸ βοῤῥᾶ. v. 6. Βαιθαλὰ) Βαιθαγλαάμ.

7. καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς Φάραγγος Ἀχὼρ, καὶ
ἀπὸ ※ κατὰ βοῤῥᾶν καταβαίνει ἐπὶ Γαλγαὰλ,
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως
Ἀδεμμὶ Ἀδομμὶμ, ἥ ἐστι κατὰ νότον Φάραγγι,
καὶ διεκβάλλει ※ τὸ ὅριον ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς
πηγῆς ἡλίου, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος
πηγὴ Ῥωγήλ·

8. καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς Φάραγ-
γα ※ υἱοῦ Ἐννὸμ ἐπὶ νώτου Ἰεβοὺς, (αὕ-
τη ἐστὶν Ἱερουσαλήμ·) καὶ διεκβάλλει τὰ
ὅρια ἐπὶ κορυφῆς ὄρους, ἥ ἐστι κατὰ πρόσ-
ωπον Φάραγγος Ἐννὸμ πρὸς θαλάσ-
σης, ἥ ἐστιν ἐκ μέρους γῆς Ῥαφαεὶμ ἐπὶ
βοῤῥᾶν·

9. καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυ-
φῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν τοῦ ὕδατος Να-
φθὼ, καὶ διεκβάλλει ※ ἐπὶ κώμας ὄρους
Ἐφρὼν, καὶ ἐξάξει τὸ ὅριον εἰς Βαὰλ,
(αὕτη ἐστὶ πόλις Ἰαρίμ·)

ἐπὶ 10. καὶ περιελεύσεται ὅριον ἀπὸ Βαὰλ
ἐπὶ θάλασσαν εἰς ὄρος Σηεὶρ, καὶ παρ-
ελεύσεται ἐπὶ νώτου πόλιν Ἰαρὶμ ἀπὸ
βοῤῥᾶ, (αὕτη ἐστὶ Χασαλών·) καὶ κα-
ταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρε-
λεύσεται ἐπὶ νότον·

11. καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον κατὰ νώ-
του Ἀκκαρὼν ἐπὶ βοῤῥᾶν, καὶ διεκβάλ-
Ἀκκαρῶνα λει τὰ ὅρια εἰς Σακκαρῶνα, καὶ πα-
ρελεύσεται ὄρος τῆς Βαλὰ, καὶ διεκ-
βάλλει ἐπὶ Ἰαβνὴλ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος
τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν.

12. Καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ θαλάσ-
σης, ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ. Ταῦ-
τα τὰ ὅρια υἱῶν Ἰούδα κύκλῳ κατὰ δή-
μους αὐτῶν.

13. Καὶ τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ ἔδω-
κε μερίδα ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰούδα διὰ προσ-
τάγματος τοῦ Θεοῦ, ÷ καὶ ἔδωκεν αὐ-
τῷ" Ἰησοῦς τὴν πόλιν Ἀρβὲκ, μητρόπολιν μητρόπολις
Ἐνάκ· αὕτη ἐστὶ Χεβρών.

14. Καὶ ἐξωλέθρευσεν ἐκεῖθεν Χά-
λεβ ÷ υἱὸς Ἰεφοννῆ" τοὺς τρεῖς υἱοὺς
Ἐνὰκ, τὸν Σουσαΐ, καὶ τὸν Θολμαΐ,
καὶ τὸν Ἀχιμᾶ, ※ γεννήματα τῶν Ἐνάκ.

15. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν ÷ Χάλεβ" ἐπὶ
τοὺς κατοικοῦντας Δαβείρ· τὸ δὲ ὄνομα Δα-
βεὶρ τὸ πρότερον ἦν πόλις γραμμάτων.

16. Καὶ εἶπε Χάλεβ· ὃς ἂν λάβῃ τὴν
πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ κυριεύσῃ αὐ-
τῆς, καὶ δώσω αὐτῷ Ἀχσὰν θυγατέ-
ρα μου εἰς γυναῖκα.

17. Καὶ ἔλαβεν αὐτὴν Γοθονιὴλ υἱὸς
Κενὲζ, ἀδελφοῦ Χάλεβ, ÷ ὁ νεώτερος"·
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀχσὰν θυγατέ-
ρα αὐτοῦ ÷ αὐτῷ" εἰς γυναῖκα.

18. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι
αὐτὴν καὶ συνεβουλεύσατο αὐτῷ, ÷ λέ-
γουσα"·

v. 7. ἀπὸ Γαλγ.) ἐπὶ Γαλγαὰλ. ibid. προσαναβάσεως Ἀδομμὶ) προσβάσεως Ἀδαμμείν. ib. κατὰ νότον Φάρ.) κατὰ λίβα τῇ Φάραγγι. ib. ἡλίου) τοῦ ἡλίου. v. 8. Ἰεβοὺς, αὕτη) τοῦ Ἰεβοῦς ἀπὸ λιβὸς αὕτη. ibid. ἐπὶ κορυφῆς) ἐπὶ κορυφήν. ib. Ῥαφαεὶμ ἐπὶ βοῤῥᾶν.) Ῥαφαεὶν ἐπὶ βοῤῥᾶ. v. 9. τοῦ ὕδατος) ὕδατος. ibid. ὄρους) εἰς τὸ ὄρος. ib. καὶ ἐξάξει) καὶ ἄξει. v. 10. ἐπὶ Βαὰλ) ἀπὸ Βαάλ. ibid. εἰς ὄρος Σηεὶρ καὶ παρελ. ἐπὶ) καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος Ἀσσὰρ ἐπί. ib. Ἰαρὶμ) Ἰαρίν. ib. Χασαλὼν) Χασλών. ib. ἐπὶ νότον) ἐπὶ λίβα. v. 11. καὶ διεκβάλλει τὰ ὅρια -- καὶ ἔσται) καὶ διεκβαλεῖ τὰ ὅρια εἰς Σοκχώθ, καὶ παρελεύσεται ὅρια ἐπὶ λίβα, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ Λεβνά. v. 13. Ἰεφοννῆ) Ἰεφονή, ita passim scribitur. ibid. Ἀρβὲκ, μητρόπολις) Ἀρβὸκ μητρόπολιν. v. 14. ἐξωλεθρ.) ἐξωλόθρευσεν. ibid. Σουσαῒ καὶ τὸν Θολμαῒ) Σουσὶ καὶ Θολαμί. v. 15. Δαβείρ) Δαβίρ, & adjicit τὸ δὲ ὄνομα Δαβίρ. ib. τὸ πρότερον ἦν) transposita. v. 16. λάβῃ) addit καὶ ἐκκόψῃ. ibid. καὶ δώσω αὐτῷ Ἀχσὰν) δώσω αὐτῷ τὴν Ἀχάν. v. 17. ὁ νεώτερος) non habet. ibid. Ἀχσὰν) Ἀχάν. ib. αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυν.) αὐτοῦ γυναῖκα. v. 18. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι.

γεσα"· αἰτήσομαι τὸν πατέρα με ἀγρόν. Καὶ ἐβόησεν ἀπὸ τȣ ὄνȣ· καὶ εἶπεν αὐτῇ Χάλεβ· τί ⸓ ἐςι" σοι;

19. Καὶ εἶπεν ⸓ αὐτῷ", δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν Ναγὲβ δέδωκάς με· δός μοι Γωλαθ-μαίμ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ⸓ Χάλεβ" τὴν Γωλὰθ τὴν ἄνω, καὶ τὴν Γωλὰθ τὴν κάτω.

20. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰȣ́δα ※ κατὰ δήμȣς αὐτῶν.

21. Ἐγενήθησαν δὲ αἱ πόλεις ⸓ αὐ-
πόλις τῶν πόλεις" * πρὸς τῇ φυλῇ υἱῶν Ἰȣ́δα ἐπὶ
* πρώτη ὁρίων Ἐδὼμ ἐπὶ τῆς ἐρήμȣ, † Καβσεὴλ, καὶ
φυλῆς * Ἐδραΐμ, καὶ Ἰαγὼρ,
† Καθεήλ 22. καὶ Κινὰ, καὶ Διμωνὰ, καὶ Ἀδαδὰ,
* Ἐδραΐν 23. καὶ Κέδες, καὶ Ἀσὼρ, καὶ Ἰθναζὶφ,

24. καὶ Τελὲμ, καὶ Βαλὼθ,

Ἀσερὼμ 25. καὶ Ἀσὼρ ἡ καινὴ, καὶ πόλις Ἀσερὼν, (αὕτη Ἀσώρ ※ ἐςιν)

Μωδαδὰ 26. Ἀμαὶμ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ,

27. καὶ Ἀσεργαδδὰ, καὶ Ἀσεμὼν, καὶ Βαιθφαλὲθ,

Βηρσαβεὲθ 28. καὶ Ἀσαρσȣλὰ, καὶ Βηρσαβεὲ, (καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν·)

29. Βααλὰ καὶ Αὐεὶμ, καὶ Ἀσὲμ,

30. καὶ Ἐλθωλαὸδ, καὶ Χεσὶλ, καὶ Ἑρμὰ, Χασεὶρ Ἑρμὰλ

31. καὶ Σικελὲγ, καὶ Βεδεβηνὰ, καὶ Σανσαννὰ,

32. καὶ Λαβὼθ, καὶ Σελεεὶμ, καὶ Ἀὶν, καὶ Ῥεμμών· πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

33. Ἐν τῇ πεδινῇ, Ἐσθαὸλ, καὶ Σαραὰ, καὶ Ἀσνὰ, (καὶ Ῥαμὲν),

34. καὶ Ζανὼ, καὶ Ἠγονεὶμ, Θαφφὰ, καὶ Ἠναεὶμ,

35. καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ὀδολλὰμ, (καὶ Ὀδολλὰ Νεμρὰ), καὶ Σωχὼ, καὶ Ἀζηκὰ,

36. καὶ Σαγαρεὶμ, καὶ Ἀδιαθαεὶμ, Σαργαρεὶμ
καὶ Γάδηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς· πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

37. Σεννὰν, καὶ Ἀδασὰ, καὶ Μαγδαλγαὸδ, Σενναὶμ

38. καὶ Δαλαὰν, καὶ Μασφὰ, καὶ Ἰεθαὴλ, Ἰεχθαὴλ

39. καὶ Λαχεὶς, καὶ Βαχὰθ, καὶ Ἐγλὼμ, Μαχὰθ

v. 18. ἀπὸ τȣ ὄνȣ) ἐκ τȣ ὄνȣ. v. 19. δός μοι Γωλαθμαΐμ ad fin. verſus.) δός μοι τὴν Βοτθανίς. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ τὴν Γοναιθλὰν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Γοναιθλὰν τὴν κάτω. v. 21. αἱ πόλεις αὐτῶν πόλις) πόλεις αὐτῶν πόλεις. ibid. πρώτη φυλῆς) πρὸς τῇ φυλῇ. ib. ἐπὶ ὁρίων) ἐφ' ὁρίων. ib. Καθεὴλ - - fin. verſus.) καὶ Βαισελεὴλ, καὶ Ἀρὰ, καὶ Ἀσώρ. atque inde usque ad vers. 47. ita legitur: καὶ Ἰκὰμ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Ἀρουὴλ, v. 23. καὶ Κάδης, καὶ Ἀσοριωναὶν, καὶ Μαινὰμ, v. 24. καὶ Βαλμαινὰν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 25. καὶ αἱ πόλεις. Ἀσερὼν, αὕτη Ἀσώρ. v. 26. καὶ Σὴν, καὶ Σαλμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, v. 27. καὶ Σερὶ, καὶ Βαιφαλὰθ, v. 28. καὶ Χολασεȣλὰ, καὶ Βηρσαβεὲ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, v. 29. Βαλὰ, καὶ Βακὼκ, καὶ Ἀσὸμ, v. 30. καὶ Ἐλβωυδὰδ, καὶ Βαιθὴλ, καὶ Ἑρμὰ, v. 31. καὶ Σεκελὰκ, καὶ Μαχαρὶμ, καὶ Σεθεννὰκ, v. 32. καὶ Λαβὼς, καὶ Σαλὴ, καὶ Ἐρωμὼθ, πόλεις εἰκοσιεννέα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 33. ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσταὼλ, καὶ Ῥαὰ, καὶ Ἀσσα, v. 34. καὶ Ῥάμεν, καὶ Τανὼ, καὶ Ἰλουθὼθ, καὶ Μαιανὶ, v. 35. καὶ Ἰερμὼθ, καὶ Ὀδολλὰμ, καὶ Μεμβρὰ, καὶ Σαωχὼ, καὶ Ἰαζηκὰ, v. 36. καὶ Σακαρὶμ, καὶ Γάδηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις δεκατέσσαρες. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 37. Σεννὰ, καὶ Ἀδασὰν, καὶ Μαγαδαλγὰδ, v. 38. καὶ Δαλὰδ, καὶ Μασφὰ, καὶ Ἰαχαρεὴλ, v. 39. καὶ Βασηδὼθ, καὶ Ἰδεαδαλέα,

Χαββαὶ 40. καὶ Χαββὼν, καὶ Λαμαὰς, καὶ Χαθλὼς,

41. καὶ Γαδηρὼθ, καὶ Βηθ-δαγὼν, καὶ Νωμαὰ, καὶ Μακηδά· πόλεις δεκαὲξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

42. Λεβνὰ καὶ Ἀθὲρ, καὶ Ἀσὰν,

43. καὶ Ἰεφθὰ, καὶ Ἀσεννὰ, καὶ Νεσὶβ,

Ἀχσὲκ 44. καὶ Κεειλὰ, καὶ Ἀχζὶβ, καὶ Μαρησὰ, (καὶ Ἐδώμ)· πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

45. Ἀκκαρὼν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς·

46. (καὶ) ἀπὸ Ἀκκαρὼν, Ἰεμναὶ,
Ἀσδὼμ ÷ καὶ" πᾶσαι ὅσαι εἰσὶ πλησίον Ἀσδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν·

47. Ἀσδὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς· Γάζα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἕως τοῦ χειμάῤῥου Αἰγύπτου· καὶ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη διορίζει.

48. Καὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ, Σαφεὶρ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Σωχὼ,

49. καὶ Ῥεννὰ, καὶ πόλις γραμμάτων, (αὕτη ἐστὶ Δαβεὶρ)·

50. καὶ Ἀναὶβ, καὶ Ἐσθεμὼ, καὶ Ἀνεὶμ,

51. καὶ Γοσὸμ, καὶ Χιλουὼν, καὶ Γηλὼν· πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. δέκα

52. Ἐρὲβ, καὶ Ἐσὰν, καὶ Ῥουμὰ,

53. καὶ Ἰανοὺμ, καὶ Βεθ-Θαπφουὲ, καὶ Ἀφακὰ,

54. καὶ Χαμματὰ, καὶ πόλις Ἀρβὸ, (αὕτη ἐστὶ Χεβρών·) καὶ Σιὼρ· πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἀρβοκ,

55. Μαὼν, καὶ Χερμὲλ, καὶ Ζὶφ, καὶ Ἰεττὰ,

56. καὶ Ἰεζδραὲλ, καὶ Ἰεκδαὰμ, καὶ Ζανὼ,

57. Ἀκεὶν, ÷ καὶ" Γαβαὰ, καὶ Θαμνά· πόλεις δέκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἀκεὶμ ἐννέα

58. Ἀλοὺλ ÷ καὶ" Βεθ-σοὺρ, καὶ Γεδὼρ,

59. καὶ Μαρὼθ, καὶ Βαιθ-ανὼν, καὶ Ἐλθεκέν· πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· ÷ Θεκὼ καὶ Ἐφραθὰ, (αὕτη ÷
ἐστὶ Βηθλεέμ·) καὶ Φαγὼρ, καὶ Αἰ- ÷
τὰμ, καὶ Κουλὸν, καὶ Ταταμὶ, καὶ ÷
Σωρὴς, καὶ Καρὲμ, καὶ Γαλλὶμ, καὶ ÷
Βαιθὴρ, καὶ Μανοχώ· πόλεις ἕνδεκα, ÷
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν". ÷

60. Κα-

v. 40. καὶ Χαβρὰ, καὶ Μαχὲς, καὶ Μααχὼς, v. 41. καὶ Γεδδὼρ, καὶ Βαγαδιὴλ, καὶ Νωμὰν, καὶ Μαχηδὰν, πόλεις ἑξκαίδεκα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 42. Λεβνὰ, καὶ Ἰθὰκ, καὶ Ἀνὼχ, v. 43. καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασὶβ, v. 44. καὶ Κεϊλὰμ, καὶ Ἀκιεζὶ, καὶ Κεζὶβ, καὶ Βαθησὰρ, καὶ Αἰλὼμ, πόλεις δέκα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 45. Ἀκκάρων, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, v. 46. ἀπὸ Ἀκκάρων Γεμνά. καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶ πλησίον Ἀσηδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 47. Ἀσιεδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, Γάζα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἕως. &c. reliqua conveniunt. v. 48. καὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ Σαμὶρ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Σωχά. v. 49. καὶ Ῥεννὰ, καὶ πόλις γραμμάτων, αὕτη Δαβίρ. v. 50. καὶ Ἀνὼν, καὶ Ἐς, καὶ Μὰν, καὶ Αἰσὰμ, v. 51. καὶ Γοσὸμ, καὶ Χαλοὺ, καὶ Χαννὰ, καὶ Γηλὼμ, πόλεις ἕνδεκα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 52. Αἰρὲμ, καὶ Ῥεμνὰ, καὶ Σομὰ, v. 53. καὶ Ἰεμαὶν, καὶ Βαιθαχοῦ, καὶ Φακουὰ, v. 54. καὶ Εὐμὰ, καὶ πόλις Ἀρβὸκ. αὕτη ἐστὶ Χεβρών. καὶ Σωραιὲθ, πόλεις ἐννέα. καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, v. 55. Μαὼρ, καὶ Χερμὲλ, καὶ Ὀζὶβ, καὶ Ἰτὰν, v. 56. καὶ Ἰαριὴλ, καὶ Ἀρικὰμ, καὶ Ζακαναΐμ, v. 57. καὶ Γαβαὰ, καὶ Θαμναθὰ, πόλεις ἐννέα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 58. Αἰλουὰ, καὶ Βηθσὰρ, καὶ Γεδδὼν, v. 59. καὶ Μαγαρὼθ, καὶ Βαιθανὰμ, καὶ Θεκὼμ, πόλεις ἕξ. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, Θεκὼ καὶ Ἐφραθά. αὕτη ἐστὶ Βαιθλεέμ. καὶ Φαγὼρ, καὶ Αἰτὰν, καὶ Κουλὸν καὶ Ταταμ, καὶ Θωβὴς, καὶ Καρὲμ, καὶ Γαλὲμ, καὶ Θεθὴρ, καὶ Μανοχὼ, πόλεις ἕνδεκα. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

60. Καριαθ - Βαὰλ, (αὕτη πόλις Ἰαρὶμ) καὶ Ἀρεββά· πόλεις δύο, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.

61. Βαδδαργεὶς, ⁒ καὶ" Βηθαραβὰ, (καὶ) Μαδὼν, καὶ Σοχοχά·

αἱ 62. καὶ Νεβσὰν, καὶ ἡ πόλις ἁλῶν,
ἑπ͂λα καὶ Ἡγαδδί· πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

63. Καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἀπολέσαι αὐτούς· καὶ κατῴκησαν οἱ Ἰεβουσαῖοι ※ μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

ΚΕΦ. Ιϛ΄. XVI.

ΚΑΙ ἐγένετο τὰ ὅρια υἱῶν Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου τοῦ κατὰ Ἰεριχὼ, ※ ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῶν κατὰ Ἰεριχὼ, ἀπὸ ἀνατολῶν, τὴν ἔρημον ⁒ καὶ" ἀναβήσεται ἀπὸ Ἰεριχὼ εἰς τὴν ὀρεινὴν (τὴν ἔρημον) εἰς Βαιθήλ·

2. καὶ ἐξελεύσεται ἀπὸ Βαιθὴλ Λουζὰ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Ἀρχιαταρώθ·

3. καὶ διελεύσεται ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰεφαλτὶ ἕως τῶν ὁρίων Βαιθωρὼν τῆς κάτω ※ καὶ ἕως Γαζὲρ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

4. Καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ, Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ.

5. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια υἱῶν Ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἀπ' ἀνατολῶν Ἀταρὼθ ⁒ (καὶ) Ἀδὰρ ἕως Βαιθωρὼν τῆς ἄνω ⁒ καὶ Γαζαρά"·

6. καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς Μαχθὼθ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ περιελεύσεται ※ τὸ ὅριον ἐπ' ἀνατολὰς εἰς παρελεύ-
Τηναθ - σηλὼ, καὶ παρελεύσεται αὐτὸ σεται
ἀπ' ἀνατολῶν εἰς Ἰανωχά· Ἰανώ.

7. ※ καὶ καταβήσεται ἀπὸ Ἰανωχὰ εἰς Ἀταρὼθ, καὶ Ναραθὰ, ⁒ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν"· καὶ διελεύσεται εἰς Ἰεριχὼ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην·

8. ⁒ καὶ" ἀπὸ Ταφοῦ παρελεύσεται Ἐφφαὲ
ὅρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ χειμάῤῥουν Κανὰ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ θάλασσαν. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν.

9. Καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς Ἐφραὶμ ἀναμέσον τῆς κληρονομίας υἱῶν Μανασσῆ, πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

10. Καὶ οὐκ ἀπώλεσεν ⁒ Ἐφραὶμ" τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Γαζὲρ· καὶ κατῴκει ὁ Χαναναῖος ἐν τῷ Ἐφραὶμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ⁒ ἕως ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ ⁒

v. 60. ΚαριαθΒαάλ. αὕτη ἡ πόλις Ἰαρίμ. καὶ Σωθηβᾶ, πόλεις δύο. καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, v. 61. καὶ Βαδδαργεὶς, καὶ Θαραβαὰμ, καὶ Αἰνὼν, v. 62. καὶ Αἰσχιοζὰ. καὶ ΝαΦλαζών. καὶ αἱ πόλεις, Σιδὼν καὶ Ἀγκαίδης, πόλεις ἑπτά. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. v. 63. ἡμέρας ἐκείνης) ἡμέρας ταύτης. CAP. XVI. v. 1. τὴν ἔρημον, priori loco) non habet. ibid. Βαιθὴλ) addit Λουζά. v. 2. ἀπὸ Βαιθὴλ Λοῦζα) εἰς Βαιθήλ. ibid. Ἀρχιαταρώθ) Ἀχαταρωθί. v. 3. εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰεφαλτὶ) ἐπὶ τὰ ὅρια Ἀπταλίμ. ibid. τῆς κάτω) τὴν κάτω. v. 5. τὰ ὅρια priori loco) ὅρια. ibid. Ἀδὰρ) Ἐρώκ. ib. τῆς ἄνω) τὴν ἄνω. v. 6. διελεύσεται) ἐλεύσεται, ita & vers. seq. ibid. Μαχθὼθ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ περιελεύσεται) Ἰκασμὼν ἀπὸ βοῤῥᾶ Θερμά. περιελεύσεται. ibid. Τηναθ-σηλὼ) Θηνασὰ καὶ Σελλής. ib. Ἰανὼ) Ἰανωκά. v. 7. εἰς Ἀταρὼθ, καὶ Ναραθὰ, καὶ) καὶ εἰς Μαχὼ, καὶ Ἀταρὼθ, καὶ ibid. διελ. εἰς Ἰεριχὼ) ἐλεύσεται ἐπὶ Ἰεριχώ. v. 8. Ἐφφαὲ παρελ. ὅρια) Ταφοὺ πορεύσεται τὰ ὅρια. ibid. ἐπὶ χειμάῤῥουν Κανὰ) ἐπὶ Χελκανά. ib. διεξ. αὐτοῦ) διεξ. αὐτῶν. ib. υἱῶν) non habet.

÷ ἔλαβε τὴν πόλιν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν
÷ ἐν πυρί· καὶ τὸς Χαναναίους, καὶ τοὺς
÷ Φερεζαίους, καὶ τὸς κατοικοῦντας ἐν Γα-
÷ ζὲρ ἐξεκέντησε, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Φα-
÷ ραὼ ἐν φερνῇ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ" ⁜ καὶ ἐγένοντο ὑπόφοροι δοῦλοι.

ΚΕΦ. ΙΖʹ. XVII.

ΚΑΙ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς (υἱῶν) Μαννασσῆ, ὅτι οὗτος πρωτότοκος τῷ Ἰωσὴφ, τῷ Μαχεὶρ πρωτοτόκῳ Μανασσῆ πατρὶ Γαλαὰδ, (ἀνὴρ γὰρ πολεμιστὴς ⁜ αὐτὸς ἦν) ἐν τῇ Γαλααδίτιδι καὶ ἐν τῇ Βασανίτιδι.

2. Καὶ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους αὐτῶν, τοῖς
Ἀχιέζερ υἱοῖς Ἀβιέζερ, καὶ τοῖς υἱοῖς * Ἑλὲκ, καὶ
* Φελὲκ τοῖς υἱοῖς † Ἐσριὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς Σε-
† Ἐριὴλ χὲμ, καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμιραὲ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ὀφέρ· οὗτοι ⁜ υἱοὶ Μαννασσῆ υἱοῦ Ἰωσὴφ οἱ ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν.

3. Καὶ τῷ Σαλφαὰδ υἱῷ Ὀφὲρ ⁜ υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχεὶρ, υἱοῦ Μαννασσῆ, οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ᾽ ἢ θυγατέρες· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέ-
Μαλὰ ρων Σαλφαάδ· Μααλὰ, καὶ Νουὰ, καὶ
Αἰγλὰμ Ἀγλὰ, καὶ Μελχὰ, καὶ Θερσά.

4. Καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐναντίον Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, καὶ ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, λέγουσαι· (ὁ) ὁ Θεὸς ἐνετείλατο διὰ χειρὸς Μωυσῆ, δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. Καὶ ἐδόθη αὐταῖς κλῆρος διὰ προστάγματος Κυρίου ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

5. Καὶ ἔπεσεν ὁ σχοινισμὸς Μανασσῆ πεδίον Λαβὲκ ἐκ γῆς Γαλαὰδ καὶ τῆς Βασὰν, ἥ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου·

6. ὅτι θυγατέρες ÷ υἱῶν" Μανασσῆ ἐκληρονόμησαν κλῆρον ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν· ἡ δὲ γῆ Γαλαὰδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις.

7. Καὶ ἐγενήθη ὅρια ÷ υἱῶν" Μανασσῆ ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχθὼθ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Συχὲμ, καὶ πορεύεται τὰ ὅρια ἐπὶ Ἰαμὶν ÷ καὶ" εἰς Ἰασσὴφ ἐπὶ
πηγὴν Θαφθώθ. τὴν γῆν

8. Τῷ Μανασσῇ ἔσται ⁜ γῆ Θαφθὼθ καὶ Θαφθὼθ ἐπὶ τῶν ὁρίων Μανασσῆ ⁜ τοῖς υἱοῖς Ἐφραίμ.

9. Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ Φάραγ-
γα Κανὰ ἐπὶ λίβα κατὰ τὴν Φάραγγα Καναὶ
Ἰαριήλ· ἡ τερέβινθος τῷ Ἐφραὶμ ἀνα- Ἰασὶρ
μέσον πόλεως Μανασσῆ. Καὶ ὅρια Μανασσῆ ἐπὶ βορρᾶ εἰς τὸν χειμάῤῥουν, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος θάλασσα·

10. ἀπὸ λιβὸς τῷ Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ βορρᾶν τῷ Μανασσῆ· καὶ ἔσται ἡ θάλασσα ὅρια αὐτοῖς. Καὶ ἐπὶ Ἀσὴρ συνάψου-

v. 10. ἔλαβε τὴν πόλιν) ἔλαβεν αὐτήν. ibid. ἐξεκέντησεν) ἐξεκέντησαν. CAP. XVII. v. 1. Μαχείρ) Μαχίρ. v. 2. Ἀχιέζερ) Ἰεζί. ibid. Φελὲκ) Κελίζ. ib. Ἐριὴλ) Ἰεζιὴλ. ib. Σοχὲμ) Συχὲμ. ib. Σεμιραὲ) Συμαρίμ. v. 3. Σαλφαάδ) Σαλπαὰδ, bis. ib. Μαλὰ) Μααλά. ib. Αἰγλάμ) Ἐγλά. v. 4. υἱοῦ Ναυῆ) non habet. ibid. (ὁ) abest. ibid. κλῆρος διὰ προσ. Κ.) διὰ προσ. Κ. κλῆρος. v. 5. Μανασσῆ πεδίον) αὐτῶν ἀπὸ Ἀνάσσα καὶ πεδίον. ibid. ἐκ γῆς) ἐκ τῆς γῆς. ib. καὶ τῆς Βασάν) desunt. v. 7. ἀπὸ Ἀσήρ. - - fin. vers.) Δηλανάθ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον υἱῶν Ἀνάθ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ Ἰαμείν, καὶ Ἰασσίβ ἐπὶ πηγὴν Θαφθώθ. v. 8. Θαφθὼθ) Θαφέθ. ibid. Μανασσῆ) adjicit τοῖς υἱοῖς Ἐφραίμ. v. 9. ἐπὶ Φάρ. Κανά) Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ Φάρ. Καρανά. ibid. κατὰ τὴν Φάραγγα Ἰασίρ· ἡ τερέβινθος) κατὰ Φάραγγα Ἰαρειὴλ τερέμινθος. ib. ἐπὶ βορρᾶ) ἐπὶ τὸν βορρᾶν. ib. διέξοδος) addit θάλασσα. v. 10. τῷ Μανασσῇ) Μανασσῆ. ibid. Ἀσὴρ) Ἀσήβ.

ἀφ᾽ ἧς ἐπὶ βοῤῥᾶν, καὶ τῷ Ἰσσάχαρ ἀπὸ ἀνατολῶν·

11. καὶ ἔσαι Μανασσῆ ἐν Ἰσσάχαρ καὶ ἐν Ἀσὴρ Βαιθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν ※ καὶ Ἰεβλαὰμ καὶ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἐνδὼρ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας
Μαγεδδὼρ Μαγεδδὼ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ※ καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ταναὰχ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς", ÷ καὶ" τὸ τρίτον τῆς Ναφεθὰ, ÷ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς".

12. Καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ υἱοὶ Μανασσῆ ἐξολεθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἤρξατο ὁ Χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.

13. Καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς Χαναναίους ὑπηκόους, ὀλεθρεύσει δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐξωλέθρευσαν.

14. Ἀντεῖπαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ τῷ Ἰησοῖ, λέγοντες· διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς ※ κληρονομίαν κλῆρον ἕνα, καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πολύς (εἰμι), καὶ ὁ Θεός με ηὐλόγησε.

15. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· εἰ λαὸς πολὺς εἶ σὺ, ἀνάβηθι εἰς τὸν δρυμὸν, καὶ ἐκκαθάρισον σεαυτῷ ※ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τοῦ Φερεζαίου καὶ τοῦ Ῥαφαείμ", εἰ στενοχωρεῖ σε τὸ ὄρος Ἐφραίμ.

16. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ· οὐκ
ἀρκέσει ἡμῖν τὸ ὄρος ÷ τὸ Ἐφραίμ"· καὶ ἀρκεῖ
ἵππος ἐπίλεκτος, καὶ σίδηρος ※ παντὶ τῷ Χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι ※ ἐν τῇ γῇ Ἐμὲκ, ἐν Βαιθσὰν καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆς, ※ καὶ ἐν τῇ κοιλάδι Ἰεζραέλ.

17. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰωσὴφ ※ τῷ Ἐφραὶμ καὶ τῷ Μανασσῆ, λέγων· ÷ εἰ" λαὸς πολὺς εἶ, καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔσαι σοι κλῆρος εἷς.

18. Ὁ γὰρ δρυμὸς ἔσαι σοι, ὅτι δρυμός ἐστι, καὶ ἐκκαθαριεῖς αὐτὸν, καὶ ἔσαι σοι ※ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ, (καὶ) ὅταν ἐξολεθρεύσῃς τὸν Χαναναῖον, ὅτι ἵππος ἐπίλεκτος αὐτῷ· σὺ γὰρ ὑπερισχύσεις αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΗ΄. XVIII.

ΚΑΙ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα συνα-
γωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς Σηλὼ, καὶ Σηλὼμ
ἔπηξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρ-
τυρίου· καὶ ἡ γῆ ἐκρατήθη ὑπ᾽ αὐτῶν. ἰκραται-
2. Καὶ κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ώθη
οἳ οὐ κατεκληρονόμησαν ※ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν, ἑπτὰ φυλαί.

3. Καὶ εἶπεν (αὐτοῖς) Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ἕως τίνος ※ ὑμεῖς ἐκλυθήσεσθε ※ εἰσελθεῖν, κληρονομῆσαι τὴν γῆν; ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν,

v. 11. Μαγεδδὼρ) Μαγεδδώ. ibid. καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ταναὰχ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς) h. v. desunt. ib. Ναφεθὰ) Μαφετά. v. 12. ἠδυνήθησαν) ἠδυνάσθησαν. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. ib. ἤρξατο) ἤρχετο. v. 13. ἐπεὶ) καὶ ἐπεί. ibid. ὀλεθρεύσει) ἐξολοθρεῦσαι. ib. ἐξωλεθρ.) ἐξωλόθρευσαν. v. 14. με ηὐλόγησε) ηὐλόγησέ με. v. 15. εἶ σὺ) σὺ deest. ibid. ἐκκαθάρισον) ἐκκάθαρον. ib. Ἐφραίμ) τὸ Ἐφραίμ. v. 16. οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ) non habet. ibid. ἀρκεῖ ἡμῖν τὸ ὄρος, καὶ) ἀρέσκει ἡμῖν τὸ ὄρος τὸ Ἐφραὶμ καί. ibid. ἐν Βαιθσὰν) ἐν αὐτῷ ἐν Βαιθσάν. v. 17. λέγων) abest. v. 18. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃς. ibid. αὐτῷ· σὺ γὰρ ὑπερισχύσεις αὐτόν.) αὐτῷ ἐστι. σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτοῦ. CAP. XVIII. v. 1. Σηλώμ) Σηλώ. ibid. ἐκραταιώθη) ἐκρατήθη. v. 2. οὐ κατεκληρ.) οὐκ ἐκληρονόμησαν. v. 3. εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς) εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ibid. ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν) Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

4. δότε ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἄνδρας ἐκ φυλῆς, ※ καὶ ἀποστελῶ αὐτοὺς, καὶ ἀναστάντες διελθάτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγραψάτωσαν αὐτὴν ÷ ἐναντίον ἐμοῦ", καθὰ δεήσει διελεῖν αὐτήν. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν·

5. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας. Ἰούδας στήσεται αὐτοῖς ὅριον ἀπὸ λιβὸς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ στήσονται ※ ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν ἀπὸ Βοῤῥᾶ.

6. ὑμεῖς δὲ μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε πρὸς μὲ ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ※ ὧδε ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

7. Οὐ γάρ ἐστι μερὶς τοῖς υἱοῖς Λευὶ
ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ ἱερατεία Κυρίου μερὶς
αὐτῶν αὐτοῦ· καὶ Γὰδ καὶ Ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμισυ
φυλῆς (υἱῶν) Μανασσῆ ἐλάβοσαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐπ' ἀνατολὰς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου.

8. Καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν· καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ÷ ἀνδράσι" τοῖς πορευομένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν, λέγων· ※ διέλθετε καὶ πορεύθητε καὶ χωροβατήσατε τὴν γῆν, καὶ παραγενήθητε πρὸς μὲ ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ἔναντι Κυρίου ἐν Σηλώ.

9. Καὶ ἐπορεύθησαν ※ οἱ ἄνδρες, καὶ διῆλθον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐχωροβάτησαν ~ τὴν γῆν, καὶ ἴδον αὐτὴν, καὶ ἔγραψαν" αὐτὴν κατὰ πόλεις ÷ αὐτῆς" ἑπτὰ μερίδας εἰς βιβλίον· καὶ ἤνεγκαν πρὸς Ἰησοῦν ※ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Σηλώ.

10. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτοῖς Ἰησοῦς κλῆρον ἐν Σηλὼ ἐναντίον Κυρίου. ※ καὶ ἐμέρισεν Ἰησοῦς ἐκεῖ τὴν γῆν υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ μερισμοὺς αὐτῶν.

11. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς υἱῶν
Βενιαμὶν ~ πρῶτος" κατὰ δήμους αὐ- Μανασσῆ
τῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὅρια τοῦ κλήρου αὐτῶν ἀναμέσον υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀναμέσον υἱῶν Ἰωσήφ.

12. Καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ
Βοῤῥᾶ· ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου προσαναβήσε-
ται τὰ ὅρια κατὰ νώτου Ἱεριχὼ ἀπὸ ἐπὶ
Βοῤῥᾶ, καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος κατὰ θάλασσαν, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος ἡ Μαβδαρῖτις Βαιθαύν.

13. Καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν τὰ ὅρια Λουζὰ ἐπὶ νώτου Λουζὰ ἀπὸ λιβὸς (αὕτη ἐστὶ Βαιθήλ)· καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἀπὸ Ἀταρὼθ Ἀδδὰρ ἐπὶ τὴν ὀρεινὴν, ἥ ἐστι πρὸς λίβα Βαιθωρὼν ἡ κάτω·

14. καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια, καὶ
περιελεύσεται ἐπὶ τὸ μέρος ÷ τὸ βλέπον" διελεύσε-
εἰς θάλασσαν ἀπὸ λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ται
ἐπὶ πρόσωπον Βαιθωρὼν λίβα, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος εἰς Καριαθ-Βαάλ· αὕτη ἐστὶ Καριαθ-Ἰαρὶμ, πόλις υἱῶν Ἰούδα. Τοῦτό ἐστι τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν.

15. Καὶ

v. 4. τρεῖς ἄνδρας) transposita. ibid. διελθάτωσαν) διελθέτωσαν. ib. ἐμοῦ) μου. ib. ἦλθον) διῆλθοσαν. v. 5. στήσονται) addit αὐτοῖς. v. 6. πρὸς μὲ ὧδε) transposita. ibid. ἐναντίον) ἔναντι. v. 7. ὅτι ἡ ἱερ. Κυρ. μερὶς αὐτῶν) ἱερ. γὰρ Κυρίου μερὶς αὐτοῦ. ibid. (υἱῶν) abest. ib. ἐπ' ἀνατολὰς) ἐπ' ἀνατολῆς. v. 8. πορεύθητε) πορεύεσθε. ibid. ὧδε, καὶ) καὶ ὧδε. v. 9. ἴδον) εἴδοσαν. ibid. πόλεις αὐτῆς) αὐτῆς deest. ibid. εἰς Σηλὼ) abest. v. 10. ἐναντίον) ἔναντι. v. 11. Μανασσῆ) Βενιαμίν. ibid. Ἰούδα καὶ ἀναμ. υἱῶν) υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀναμ. τῶν υἱῶν. v. 12. Ἱεριχὼ ἐπὶ) Ἱεριχὼ ἀπό. ibid. κατὰ θάλασσαν) ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ib. Βαιθαὺν) Βαιθών. v. 13. ἀπὸ λιβὸς) addit αὐτῆς. ibid. ἀπὸ Ἀταρὼθ Ἀδδὰρ) Ματαρὼβ Ὀρὲχ. v. 14. διελεύσεται ἐπὶ) παρελεύσεται ἐπί. ibid. εἰς θάλασσαν) παρὰ θάλασσαν. ib. Καριαθ-Ἰαρὶμ) Καριαθ-Ἰαρίν.

15. Καὶ μέρος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους Καριὰθ-Βαάλ· καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια εἰς Γαὶν, ※ καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ πηγὴν ὕδατος Ναφθώ.

16. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ μέρους τοῦ ὄρους, ὅ ἐστι κατὰ πρόσωπον νάπης υἱοῦ Ἐννὸμ, ὅ ἐστιν ἐκ μέρους Ἐμὲκ Ῥαφαεὶμ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ καταβήσε-
Γαιοννὸμ ται ἐπὶ Γαι-Ἐννὸμ ἐπὶ νώτου Ἰεβοὺς ἀπὸ λιβὸς, καὶ καταβήσεται ἐπὶ πηγὴν Ῥωγήλ·

17. ※ καὶ διεκβαλεῖ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ διε-
Σαμὲ λεύσεται ἐπὶ πηγὴν Σαμὲς, καὶ παρε-
Ἀγαλλ- λεύσεται ἐπὶ Γαλιλαὼθ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι
λαὼθ πρὸς ἀνάβασιν Ἐδωμὶμ, καὶ καταβή-
Βαὰμ σεται ἐπὶ λίθον Βαὰν υἱοῦ Ῥουβήν·

18. καὶ διελεύσεται κατὰ νώτου Βαιθάραβα ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ καταβήσεται ※ ἐπὶ Ἀραβὰ,

19. καὶ παρελεύσεται (ἐπὶ) τὰ ὅρια ἐπὶ
Βαιθα- νώτου Βαιθαγλὰ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ ἔσται
λαγὰ (αὐτοῦ) ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ λοφιὰν τῆς θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ βοῤῥᾶ εἰς μέρος τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ λιβός. Ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ λιβός.

20. Καὶ ὁ Ἰορδάνης ὁριεῖ αὐτὸ ἀπὸ μέρους ἀνατολῶν. Αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Βενιαμὶν, τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν.

21. Καὶ ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῶν υἱῶν Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν Ἱεριχὼ, καὶ Βηθαγλὰ, καὶ Ἀμεκκασεὶς,

22. καὶ Βαιθαραβὰ, καὶ Σεμρὶμ, καὶ Βηθὴλ,

23. καὶ Αὐεὶμ, καὶ Ἀφαρὰ, καὶ Ἀ- Ἀφαὰρ
φρὰ, (καὶ Αἰκαρὲν)

24. καὶ Καφηραμμὶν, καὶ Ἀφνὶ, καὶ Γαβαά· πόλεις δώδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

25. Γαβαὼν, καὶ Ῥαμὰ, καὶ Βηρὼθ,

26. καὶ Μασφὰ, καὶ Χεφειρὰ, καὶ Ἀμωσὰ,

27. καὶ Ῥεκὲμ, καὶ Ἰερφαὴλ, καὶ Θαραλὰ,

28. καὶ Σηλαλὲφ, καὶ Ἰεβοὺς, (αὕτη ἐστὶν Ἱερουσαλήμ)· ∸ καὶ Γαβαὰθ, ∸ καὶ πόλις Ἰαρίμ· πόλεις δεκατρεῖς, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος τῷ Συμεὼν, ※ τῇ φυλῇ υἱῶν Συμεὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη ἡ κληρονομία αὐτῶν ἀναμέσον κλήρου υἱῶν Ἰούδα.

2. Καὶ

v. 15. τὰ ὅρια εἰς Γαὶν) ὅρια εἰς Γασίν. v. 16. τοῦ ὄρους, ὅ ἐστι) τοῦτό ἐστι. ibid. υἱοῦ Ἐννὸμ) Σοννάμ. ib. Ῥαφαεὶμ) Ῥαφαίν. ib. ἐπὶ Γαιεννόμ. ἐπὶ νώτου Ἰεβοὺς) Γαίεννα ἐπὶ νῶτον Ἰεβουσαί. ib. καὶ καταβήσεται) καὶ abest. v. 17. Σαμὲ) Βαιθσαμύς. ibid. Ἀγαλλαὼθ) Γαλιλαὼθ. ib. Ἐδωμὶμ) Αἰθαμείν. ib. Βαὰμ υἱοῦ) Βαιὰν υἱῶν. v. 18. καταβήσεται) adjicit ἐπὶ τὰ ὅρια. v. 19. ἐπὶ νώτου Βαιθαλαγὰ) ἐπὶ νῶτον θάλασσαν. ibid. (αὐτοῦ) abest. ib. ἁλῶν ἀπὸ βοῤῥᾶ) ἁλῶν ἐπὶ βοῤῥᾶν. ib. ὅρια ἀπὸ) ὅριά ἐστιν ἀπό. v. 20. δήμους αὐτῶν) αὐτῶν abest. 21. Βηθαγλὰ καὶ Ἀμεκκασεὶς) Βεθαγαιὼ, καὶ Ἀμεκασίς. v. 22. & 23. ita leguntur in *Cod. Rom.* καὶ Βαιθαβαρὰ, καὶ Σαρὰ καὶ Βησανὰ, καὶ Αἰεὶν, καὶ Φαρὰ, καὶ Ἐφραθὰ, καὶ Καραφά. v. 24. καὶ Καφηραμμὶν) καὶ Κεφιρὰ, καὶ Μονί. v. 25. Βηρὼθ) Βηρωθά. v. 26. 27. & 28. usque ad hæc verba πόλεις δεκατρ. ita legit *Cod. Rom.* καὶ Μασσημὰ, καὶ Μιρὼν, καὶ Ἀμωκὴ, καὶ Φιρὰ, καὶ Καφὰν, καὶ Νακὰν, καὶ Σεληκὰν, καὶ Θαρηλὰ, καὶ Ἰηβοῦς. αὕτη ἐστὶν Ἱερουσαλήμ. καὶ Γαβαὼθ, Ἰαρὶμ, πόλεις δεκατρεῖς. CAP. XIX. v. 1. ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος τῷ) ὁ δεύτερος κλῆρος τῶν υἱῶν. ibid. κλήρου) κλήρων

2. Καὶ ἐγενήθη ※ αὐτοῖς ὁ κλῆρος αὐτῶν· Βηρσαβεὲ, καὶ Σαβεὲ, καὶ Μωλαδὰ,

Σερσυλὰ 3. καὶ Ἀσερσουὰλ, καὶ Βαθὺλ, καὶ Βελβωλὰ, καὶ Ἀτὸμ,

4. καὶ Ἐλθυλαὲδ, καὶ Ἑρμὰ,

Σεκελὰ 5. καὶ Σεκελὰγ, καὶ Βαιθαμμαρχασβὼθ, καὶ Ἀσερσουσὶμ,

6. καὶ Βαιθαλβαὲθ, καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῶν· πόλεις δεκατρεῖς καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

Βεθὲρ 7. Ἀὶν, ÷ καὶ" Ῥεμμὼθ, καὶ Ἐθὲρ, καὶ Ἀσάμ· πόλεις τέσσαρες καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν·

8. καὶ ※ πᾶσαι" αἱ ἐπαύλεις αἱ περικύκλῳ τῶν πόλεων τούτων ἕως Βααλθερηρραμμὼθ ÷ πορευομένων Ἰαμὲθ" κατὰ λίβα. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Συμεὼν κατὰ κλήρους αὐτῶν.

9. Ἀπὸ τοῦ κλήρου τῶν υἱῶν Ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Συμεών· ὅτι ἐγενήθη μερὶς υἱῶν Ἰούδα μείζων τῆς αὐτῶν· καὶ ἐκληρονόμησαν υἱοὶ Συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ κλήρου αὐτῶν.

10. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἔσται τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν

Σαρθὶδ ἕως Σαρεὶδ·

11. ※ καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια αὐτῶν ἡ θάλασσα καὶ Μαριλὰ, καὶ συνάψει

ἐπὶ Δαβασαὶθ, ※ καὶ ἀπαντήσει εἰς τὴν φά- Δαβαθαὶ

ραγγα, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Ἰεκνάμ·

12. καὶ ἀναστρέψει ἀπὸ Σαρεὶδ ἐξ

ἐναντίας ἀπὸ ἀνατολῶν Σαμὲ ἐπὶ τὰ Σαμὲ

ὅρια Χασαλὼθ-Θαβὼρ, καὶ διελεύσεται Βαθὼρ

ἐπὶ τὰ ὅρια Δαβραὲθ, καὶ προσαναβήσεται ἐπὶ Ἰαφαγαί·

13. καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται ἐξ ἐναντίας ἐπὶ ἀνατολὰς ἐπὶ Γαιθθα-

Ἐφὲρ, ἐπὶ πόλιν Κασὶν, καὶ διελεύσεται Κασὶμ

ἐπὶ Ῥεμμωναὶμ Μαθαρὶμ Ἀννουά·

14. καὶ περιελεύσεται (ἐπὶ) τὰ ὅρια ἐπὶ βορρᾶ ἐπὶ Ἐνναθὼθ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ Γαὶ Ἰεφθαήλ·

15. καὶ Κατλαὲθ, καὶ Νααλὼλ, καὶ Σεμρὼν, καὶ Ἰαδηλὰ, καὶ Βαιθλεέμ· ※ πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

16. Αὕτη ἡ κληρονομία ÷ τῆς φυλῆς" υἱῶν Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν,

αἱ πόλεις αὗται, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὐτῶν

17. ÷ Καὶ" τῷ Ἰσσάχαρ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τέταρτος, ※ τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν.

18. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Ἰεζραὲλ, καὶ Ἀχασελὼθ, καὶ Σουνὰμ,

19. καὶ

v. 2. Σαβεὲ καὶ Μωλαδὰ) Σαμαὰ καὶ Καλαδάμ. v. 3. -- 8. ita legit Cod. Rom. καὶ Ἀρσωλὰ, καὶ Βωλὰ, καὶ Ἰασόν. v. 4. καὶ Ἐρθυλὰ, καὶ Βυλὰ, καὶ Ἑρμὰ, v. 5. καὶ Σικελὰκ, καὶ Βαιθμαχερὲβ, καὶ Σαρσουσὶν, v. 6. καὶ Βαθαρὼν, καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῶν, πόλεις δεκατρεῖς, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 7. Ἐρεμμὼν, καὶ Θαλχὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἀσὰν, πόλεις τέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, v. 8. κύκλῳ τῶν πόλεων αὐτῶν ἕως Βαλὲκ πορευομένων Βαμὲθ κατὰ λίβα. αὕτη ἡ κληρ. &c. ib. κατὰ κλήρους) κατὰ δήμους. v. 9. ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα) ἀπὸ τοῦ κλήρου τοῦ Ἰούδα. ib. μερὶς) ἡ μερίς. ib. υἱοὶ) οἱ υἱοί. v. 10. καὶ ἔσται) καὶ abest. ibid. ἕως Σαρθὶδ) Ἐσεδεκγωλά. v. 11. τὰ ὅρια) ὅρια. ibid. Μαριλὰ) Μαγνλδά. ib. Δαβαθαὶ) Βαιθαραβά. ib. Ἰεκνάμ) Ἰεκμάν. v. 12. ἀναστρέψει ἀπὸ Σαρεὶδ) ἀνέστρεψεν ἀπὸ Σεδδούκ. ibid. Σαμὲ) Βαιθσαμύς. ib. Χασαλὼθ-Βαθὼρ) Χασελωθαίθ. ib. ἐπὶ τὰ ὅρια Δαβραὲθ) ἐπὶ Δαβιρὼθ. ib. Ἰαφαγαὶ) Φαγγαί. v. 13. ἐπὶ ἀνατ. ἐπὶ Γαιθθὰ) ἐπ᾽ ἀνατολὰς ἐπὶ Γεβερέ. ibid. Κασὶμ) Κατασέμ. ib. Ῥεμμωναὶμ Μαθαρὶμ Ἀννουά) Ῥεμμωναὶ Μαθαραοζά. v. 14. ἐπὶ τὰ ὅρια βορρᾶ) ὅρια ἐπὶ βορρᾶ. ibid. Ἐνναθὼθ) Ἀμώθ. ib. Γαὶ Ἰεφθαὴλ) Γαιφαήλ. v. 15. ita legit Cod. Rom. καὶ Καταναθ, καὶ Ναβαὰλ, καὶ Συμοὼν, καὶ Ἰερειχὼ, καὶ Βαιθμάν. v. 16. αἱ πόλεις αὐτῶν) πόλεις. v. 18. à verbis τὰ ὅρια αὐτῶν usque ad v. 22. hæc est Cod. Rom. lectio: Ἰαζὴλ, καὶ Χασαλὼθ, καὶ Σουνάμ.

19. καὶ Ἀφεραεὶμ, καὶ Σειὰν, (καὶ
Ἀῤῥανὲθ Ῥενὰθ,) καὶ Ἀνεχαρὲθ,
20. καὶ Ῥαββὼθ, καὶ Κεσιὼν, καὶ
Ἀεμὲ Δίμες,
21. καὶ Ῥαμὰθ, καὶ Ἢν-Γαννὶμ,
καὶ Ἢν-Ἀδδὰ, καὶ Βαιθφασής.
Θαφὼθ 22. Καὶ συνάψει τὰ ὅρια ἐπὶ Θαβὼρ,
καὶ ÷ ἐπὶ" Σασειμὰθ ÷ κατὰ θάλασ-
σαν", καὶ Βαιθσμὰς, καὶ ἔσαι ἡ διέξο-
δος τῶν ὁρίων αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης· ⁜ πό-
λεις ἑξκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
23. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν
Ἰσσάχαρ κατὰ δήμυς αὐτῶν, αἱ πό-
λεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
24. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ πέμ-
πτος ⁜ τῇ φυλῇ υἱῶν Ἀσὴρ κατὰ δήμυς
αὐτῶν.
25. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Χελ-
Βατνὲ καὰθ, καὶ Ὀολεὶ, καὶ Βατὲν, καὶ Ἀχ-
σὰφ,
26. καὶ Ἐλιμέλεχ, καὶ Ἀμαὰδ, καὶ
Μασάψ Μασάλ· καὶ συνάψει τῷ Καρμήλῳ κατὰ
θάλασσαν, καὶ τῷ Σειὼρ, ÷ καὶ" Λα-
βανάθ·
27. καὶ ἐπιςρέψει ἀπ' ἀνατολῶν
ἡλίυ Βηθ-Δαγὼν, καὶ συνάψει τῷ Ζα-
βυλὼν καὶ ἐν Γαὶ Ἰεφθαὴλ κατὰ βοῤ-
ῥᾶν (καὶ εἰσελεύσεται τὰ ὅρια Ἀσα-
φθὰ) Βηθ-Ἀεμὲκ, καὶ ÷ πορεύεται
τὸ μεθόριον" Ἀνιὴλ, καὶ διελεύσεται εἰς
Χαβὼλ ἀπὸ ἀριςερῶν·
28. καὶ Ἀχρὰν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἀ-
μὼν, καὶ Κανὰ ἕως Σιδῶνος τῆς με-
γάλης·
29. καὶ ἀναςρέψει τὰ ὅρια εἰς Ῥα-
μὰ, καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν
Τυρίων, καὶ ἀναςρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ
Συσὰ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτῦ ἡ θά-
λασσα, ÷ καὶ" ἀπὸ τῦ χοινίσματος
Ἀχζεὶφ,
30. καὶ Ἀμμὰ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ
Ῥαὼβ· ⁜ πόλεις εἰκοσιδύο καὶ αἱ κῶμαι
αὐτῶν.
31. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν
Ἀσὴρ κατὰ δήμυς αὐτῶν, πόλεις αὗται
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
32. Καὶ τῷ Νεφθαλὶμ ἐξῆλθεν ὁ
κλῆρος ὁ ἕκτος, ⁜ τοῖς υἱοῖς Νεφθαλεὶμ κα-
τὰ δήμυς αὐτῶν.
33. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν
Μεελὲφ, ÷ καὶ" Μηλὼν, ÷ καὶ" Βεσε- Μελὲφ
νανὶμ, καὶ Ἀρμαὶ, ÷ καὶ" Νακὲβ, καὶ
Ἰαβνὴλ ἕως Λακὼμ, καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἄκρυ
διέξοδοι αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης·

v. 19. ϗ Ἀγὶν, ϗ Σωνὰ, ϗ Ῥεηρὰθ, v. 20. καὶ Ἀνεχερὲθ, ϗ Ἀαβειρὼν, ϗ Κισὼν, ϗ Ῥεβὲς, v. 21. ϗ Ῥεμμὰς, καὶ Ἰεὼν, ϗ Τομμὰν, καὶ Λίμαρὲκ, ϗ Βηρσαφής. v. 22. Θαφὼθ) Γαιθβὼρ. ibid. Σασειμὰθ) Σαλὶμ. ib. Βαιθσμὰς) Βαιθσαμυς. ib. ἔσαι) addit αὐτῦ. ib. αὐτῶν) abest. v. 23. ἐπαύλεις) κῶμαι. v. 25. Χελκὰθ - - fin. vers.) Ἐξελεκὲθ, ϗ Ἀλὲφ, ϗ Βαιθὸκ, ϗ Κεὰφ. v. 26. καὶ Ἀμαὰδ, καὶ Μασάψ) καὶ Ἐλιμελὲχ, καὶ Ἀμιὴλ, καὶ Μαασά. ibid. Σειὼρ) Σιὼν. v. 27. ἀπ' ἀνατ. ἡλ. Βηθ-Δαγὼν) ἀπὸ ἀνατ. ἡλίυ Βαιθεγενὲθ. ibid. καὶ ἐν Γαὶ Ἰεφθαὴλ) καὶ Ἐκγαὶ, καὶ Φθαιὴλ. ib. τὰ ὅρια Ἀσαφθὰ - - fin. versus) ὅρια Σαφθαιβαιθμὲ, καὶ Ἰνιὴλ, καὶ διελεύσεται εἰς Χαβαμασομὲλ. v. 28. καὶ Ἐλβὼν, καὶ Ῥαὰβ, καὶ Ἐμεμαὼν, καὶ Κανθὰν ἕως Σιδῶνος τῆς μεγάλης. ita legit *Cod. Rom.* v. 29. ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν) ἕως πηγῆς Μασφασσὰτ καὶ τῶν. ibid. Συσὰ) Ἰασιφ. ib. καὶ ἀπὸ τῦ χοινίσματος Ἀχζεὶφ) καὶ Ἀπολὲβ καὶ Ἐχοζὸβ. v. 30. ita legit *Cod. Rom.* καὶ Ἀρχὸβ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥααῦ. v. 31. αὐτῶν καὶ αἱ) αὐτῶν, πόλεις καὶ αἱ. v. 32. Νεφθαλὶμ) Νεφθαλὶ. v. 33. ita legit *Cod. Rom.* καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Μοολὰμ, καὶ Μωλὰ, καὶ Βεσεμιὶν, καὶ Ἀρμὲ, καὶ Ναβὲκ, καὶ Ἰεφθαμαὶ ἕως Δωδὰμ καὶ ἐγεν. αἱ διέξοδοι αὐτῦ Ἰορδάνης.

34. καὶ ἐπιστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν Ἀζανὼθ Θαβὼρ, καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν εἰς Ἰκὼκ, καὶ συνάψει τῷ Ζαβουλὼν ἀπὸ νότου, καὶ τῷ Ἀσὴρ συνάψει κατὰ θάλασσαν, καὶ ※ τῷ Ἰούδα ὁ Ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.

35. Καὶ πόλεις τειχήρεις τῶν Τυρίων, Τύρος, καὶ Ἀμαὰθ, ÷ καὶ" Ῥεκκαὰθ, καὶ Χενερὸθ,

36. καὶ Ἀδαμὶ, καὶ Ῥαμὰ, καὶ Ἀσὼρ,

37. καὶ Κεδὲς, καὶ Ἐδραεὶ, καὶ πηγὴ Ἀσὲρ,

Μαγδαλιὴλ 38. καὶ Ἰαριὼν, καὶ Μαγδαλιὴλ, Ὡραὲμ, καὶ * Βαιθ-Ἀνὰθ, καὶ † Βαιθ-Σαμὸς
* Βαιναθὰθ ※ πόλεις δεκαεννέα καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.

† Θασμὲς 39. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Νεφθαλὶ ※ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, ✕ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.

τῷ Δὰν 40. ÷ Καὶ" ✕ τῇ φυλῇ υἱῶν Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ ἕβδομος.

41. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια ※ κληρονομίας αὐτῶν Σαραὰ, καὶ Ἐσθαὸλ, καὶ πόλις Σαμὲς,

Ἰααλὼν 42. καὶ Σαλαμεὶν, καὶ Αἰαλὼν, καὶ Ἰεθλὰ,

43. καὶ Ἐλὼν, καὶ Θαμνὰ, καὶ Ἀκκαρὼν,

44. καὶ Ἐλθεκὼ, καὶ Γαβαθὼν,
Βααλὼν καὶ Βααθὼθ,

45. καὶ Ἰὼθ, καὶ Βανηβαρὰκ, καὶ Γεθρεμμὼν,

46. καὶ ἀπὸ θαλάσσης Ἱερακὼν, ※ καὶ Ἡρακκὼν, ὅριον πλησίον Ἰόππης.

48. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ πόλεις αὗται καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ÷ Καὶ οὐκ ἐξέθλιψαν οἱ υἱοὶ Δὰν τὸν Ἀμοῤῥαῖον τὸν θλίβοντα αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει· καὶ οὐκ εἴων αὐτοὺς οἱ Ἀμοῤῥαῖοι καταβαίνειν εἰς τὴν κοιλάδα, καὶ ἔθλιβον ἀπ' αὐτῶν τὸ ὅριον τῆς μερίδος αὐτῶν". versus 47. mox sequitur. ÷ ÷ ÷ ÷ ÷

47. ※ Καὶ ἐξῆλθεν τὸ ὅριον υἱῶν Δὰν ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν, καὶ ἐπολέμησαν τὴν Λεσὲμ, καὶ κατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρης· καὶ κατεπάτησαν αὐτὴν, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτῆς Λεσεν-Δὰν ※ κατὰ τὸ ὄνομα Δὰν πατρὸς αὐτῶν. ÷ Καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος ὑπέμεινε τοῦ κατοικεῖν ἐν Ἐλὼν, καὶ ἐν Σαλαμεὶμ· καὶ Ἐλὼμ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ τοῦ Ἐφραὶμ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον".

49. Καὶ ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν κατὰ τὸ ὅριον αὐτῶν· καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κλῆρον Ἰησοῖ υἱῷ Ναυῆ ἐν αὐτοῖς

50. διὰ προστάγματος Κυρίου, ÷ καὶ" ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν, ἣν ᾐτήσατο,

Θαμ-

v. 34. Ἀζανὼθ Θαβὼρ) ἐν Ἀθθαβώρ. ibid. εἰς Ἰκὼκ) Ἰακανά. ib. νότου, καὶ τῷ Ἀσὴρ) νότου; καὶ Ἀσήρ. ib. ἀπ' ἀνατ.) ἀπὸ ἀνατολῶν. v. 35. -- 39. ita habet Cod. Rom. Καὶ αἱ πόλεις τειχήρεις τῶν Τυρίων. Τύρος, καὶ Ὠμαθαδακὲθ, καὶ Κενερὲθ, v. 36. καὶ Ἀρμαὶθ, καὶ Ἀραὴλ, καὶ Ἀσώρ, v. 37. καὶ Κάδες, καὶ Ἀσσαρὶ, καὶ πηγὴ Ἀσόρ, v. 38. καὶ Κεροὲ, καὶ Μεγαλααρίμ, καὶ Βαιθθαμὲ, καὶ Θεσσαμύς. v. 41. Σαραὰ -- fin. vers.) Σαραὰθ, καὶ Ἀσὰ, καὶ πόλεις Σαμμαύς. v. 42. ita legit Cod. Rom. καὶ Σαλαμὶν, καὶ Ἀμμὼν, καὶ Σιλαθά. v. 43. Θαμνὰ) Θαμναθά. v. 44. & 45. ita habet Cod. Rom. καὶ Ἀλκαθὰ, καὶ Βεγεθὼν, καὶ Γεβεελὰν. v. 45. καὶ Ἀζὼρ, καὶ Βανεβακὰτ, καὶ Γεθρεμμών. v. 48. αἱ πόλεις καὶ) αἱ πόλεις αὐτῶν, καὶ. ibid. καταβαίνειν) καταβῆναι. ib. ἔθλιβον) ἔθλιψαν. v. 47. τὴν Λεσὲμ) τὴν Λαχίς. ibid. μαχαίρης καὶ κατεπάτησαν) μαχαίρας, καὶ κατῴκησαν. ib. Λεσεν-Δὰν) Λασενδάν. ib. Σαλαμεὶμ) Σαλαμίν. ib. ἐπ' αὐτοῖς) ἐπ' αὐτάς. v. 49. Ἰησοῖ υἱῷ) τῷ Ἰησοῖ τῷ υἱῷ. v. 50. Κυρίου) τοῦ Θεοῦ.

Θαμναθ-σαρὰ Θαμναθσαρὰχ. ÷ ἥ ἐστιν" ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ.

51. Αὗται αἱ διαιρέσεις, ἃς κατεκληρονόμησαν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ κλήρους ἐν Σηλὼ ἔναντι Κυρίου παρὰ ταῖς θύραις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Κύριος τῷ Ἰησοῖ, λέγων·

2. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων· δότε ὑμῖν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ Μωυσῆ·

3. Φυγαδευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως ※ ἄνευ προνοίας· καὶ ἔσονται ὑμῖν ÷ αἱ πόλεις" φυγαδευτήριον, ÷ καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονευτὴς" ἀπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ÷ ἕως ἂν καταστῇ ἐναντίον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν".

4. Καὶ φεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐτοῦ· καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτοὺς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει μετ' αὐτῶν. τούτους

5. Καὶ ὅτι διώξεται ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσουσι τὸν φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτην.

6. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἕως τῇ κατὰ πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ÷ καὶ" πρὸς πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. τῆς

7. Καὶ διέστειλαν τὴν Κεδὲς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ Νεφθαλεί, καὶ ※ τὴν Συχὲμ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραίμ, καὶ τὴν πόλιν Ἀρβὸ, (αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν) ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἰούδα.

8. Καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἱεριχὼ ※ ἀπ' ἀνατολῶν" ἔδωκαν τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, καὶ Ῥαμὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ ἐκ τῆς φυλῆς Γάδ, καὶ τὴν Γωλὰν ἐν τῇ Βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς Μανασσῆ.

9. Αὗται ※ ἦσαν αἱ πόλεις αἱ ἐπίκλητοι ※ πᾶσιν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς, καταφυγεῖν ἐκεῖ παντὶ παίοντι ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ἕως ἂν καταστῇ ἔναντι τῆς συναγωγῆς ÷ εἰς κρίσιν".

v. 50. Θαμναθσαρὰ) Θαμνασαρὰχ. v. 51. κατεκληρονόμησαν) κατεκληρονόμησεν. ibid. πατριῶν) τῶν πατριῶν. ib. τοῦ Ἰσραὴλ) τοῦ abest. CAP. XX. v. 3. φονευτὴς ἀπὸ) φονευτὴς ὑπό. à v. 4. usque ad v. 7. omnia desunt in Cod. Rom. v. 7. διέστειλαν τὴν Κεδὲς) διέστειλεν τὴν Κάδης. ibid. Νεφθαλεί) Νεφθαλί. ib. Ἀρβὸ) Ἀρβόκ v. 8. Ἱεριχὼ ἀπ' ἀνατολῶν) h. v. desunt. ib. ἔδωκαν τὴν) ἔδωκε. ib. Ῥαμὼθ) Ἀρημώθ. ib. Γαλαὰδ) adjicit ἐκ τῆς φυλῆς Γάδ. ib. Γωλὰν) Γαυλών. v. 9. ἐκ χειρὸς) ἐν χειρί.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ προσῆλθον οἱ ἀρχιπατριῶται τῶν υἱῶν Λευὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ, καὶ πρὸς τοὺς ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ,

2. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς ἐν Σηλὼ ἐν γῇ Χανάαν, λέγοντες· ἐνετείλατο Κύριος ἐν χειρὶ Μωυσῆ, δοῦναι ἡμῖν πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ περισπόρια ※ αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν.

3. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευΐταις, ἐν τῷ κατακληρονομεῖν αὐτούς, διὰ προστάγματος Κυρίου τὰς πόλεις ※ ταύτας καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν.

4. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῷ δήμῳ Καάθ, καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευΐταις ἀπὸ φυλῆς Ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς Συμεὼν καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Βενιαμὶν κληρωτὶ πόλεις δεκατρεῖς·

5. καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλελειμμένοις, ἐκ τῆς ※ συγγενείας φυλῆς Ἐφραὶμ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ κληρωτὶ πόλεις δέκα.

Γηρσὼρ 6. Καὶ τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν, ἀπὸ ※ συγγενείας τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Ἀσὴρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ ἐν τῇ Βασὰν κληρωτὶ πόλεις δεκατρεῖς.

7. ÷ Καὶ" τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, ἀπὸ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Γὰδ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Ζαβουλὼν ÷ κληρωτὶ" πόλεις δώδεκα.

8. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευΐταις τὰς πόλεις ※ ταύτας καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῆ, κληρωτί.

9. Καὶ ἔδωκεν ἡ φυλὴ υἱῶν Ἰούδα καὶ ἡ φυλὴ υἱῶν Συμεὼν ÷ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν" τὰς πόλεις ※ ταύτας· καὶ ἐπεκλήθησαν ※ ἐν ὀνόματι. ἐπεκληρώθησαν

10. Καὶ ἐγένοντο τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ Καὰθ τῶν υἱῶν Λευὶ, (ὅτι τούτοις ἐγενήθη ὁ κλῆρος ※ πρῶτος)·

11. καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Καριαθαρβὸκ, μητρόπολιν τῶν Ἐνάκ· (αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει (τῷ) Ἰούδα·) τὰ δὲ περισπόρια ※ αὐτῆς τὰ κύκλῳ αὐτῆς,

12. καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκεν ÷ Ἰησοῦς" τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ ἐν κατασχέσει ※ αὐτοῦ.

13. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως ※ ἔδωκεν τὴν πόλιν φυγαδευτήριον τῷ φονεύσαντι, τὴν Χεβρὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Λεβνὰ αὐτὴν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,

14. καὶ τὴν Ἰεθὲρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα

CAP. XXI. v. 1. προσῆλθον) προσήλθοσαν. ibid. καὶ πρὸς Ἰησοῦν) πρὸς abest. ib. τῶν υἱῶν Ἰσραήλ) Ἰσραήλ. v. 2. εἶπαν) εἶπον. ibid. κατοικεῖν, καὶ) addit τὰ περισπόρια. v. 3. κατακληρονομεῖν αὐτοὺς) αὐτοὺς deest. v. 4. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς) τῆς deest. v. 6. Γηρσὼρ) Γεδσών. ibid. κληρωτὶ) non habet. v. 7. ἀπὸ τῆς φυλῆς) ἀπὸ φυλῆς, ter hoc versu. v. 9. πόλεις καὶ ἐπεκληρώθησαν) πόλεις ταύτας καὶ ἐπεκλήθησαν. v. 11. ἔδωκαν) ἔδωκεν. ibid. (τῷ) abest. ib. τὰ κύκλῳ) κύκλῳ. v. 12. τῷ Χαλὲβ υἱῷ Ἰεφοννῆ) τοῖς υἱοῖς Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννῆ. v. 13. τοῦ ἱερέως τὴν) ἔδωκε τὴν. ibid. πρὸς αὐτὴν) σὺν αὐτῇ. ib. Λεβνὰ) Λεμνά. ib. πρὸς αὐτῇ) τὰ πρὸς αὐτῇ. v. 14. Ἰεθὲρ) Αἰλώμ.

αὐτὴν μένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Ἐθεμὼ καὶ
αὐτὴν τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
15. καὶ τὴν Ὠλὼν καὶ τὰ ἀφωρισ-
μένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Δαβεὶρ
καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
16. καὶ Ἀὶν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα
τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Ἰεττὰ, καὶ τὰ ἀφω-
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ Βεθσαμὲς, καὶ
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πόλεις
ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν τούτων.
17. Καὶ παρὰ τῆς φυλῆς Βενιαμὶν,
τῆς τὴν Γαβαὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
αὐτὴν πρὸς αὐτῇ, καὶ Γαβεὲ καὶ τὰ ἀφωρισ-
μένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
18. καὶ Ἀναθὼθ καὶ τὰ ἀφωρισμέ-
να τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Ἀλμὼν καὶ
αὐτὴν τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πόλεις
τέσσαρες.
19. Πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν Ἀαρὼν
τῶν ἱερέων, πόλεις δεκατρεῖς καὶ τὰ πε-
ρισπόρια αὐτῶν.
20. Καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν Καὰθ τοῖς
Λευίταις, τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ
τῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγενήθη πόλεις τῶν
ὁρίων αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς Ἐφραίμ.
21. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν πόλιν τοῦ
φυγαδευτηρίου τὴν τοῦ φονεύοντος, τὴν
Συχὲμ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς
αὐτῇ, ※ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ τὴν Γα-
ζὲρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς
αὐτῇ,
22. καὶ τὴν Καβσαεὶμ καὶ τὰ ἀφω-
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν (ἄνω)
Βαιθωρὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
πρὸς αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες. αὐτὴν
23. Καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν, τὴν
Ἐλθεκὼ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς
αὐτῇ, καὶ τὴν Γαβεθὼν καὶ τὰ ἀφω- αὐτὴν
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
24. καὶ Αιλὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα Ἰαλὼν
τὰ πρὸς αὐτῇ, ⁓ καὶ" τὴν Γεθρεμ-
μὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐ-
τῇ· πόλεις τέσσαρες.
25. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μα-
νασσῆ, τὴν Θαανὰχ καὶ τὰ ἀφωρισμέ-
να τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν Βαιθσὰν καὶ Βαιθσὰ
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πό-
λεις δύο.
26. Αἱ πᾶσαι πόλεις δέκα καὶ τὰ
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐταῖς, τοῖς δήμοις αὐταῖς
υἱῶν Καὰθ τοῖς ὑπολελειμμένοις.
27. Καὶ τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν ※ τοῖς συγ-
γενέσι τοῖς Λευίταις, ἐκ τοῦ ἡμίσους φυ-
λῆς Μανασσῆ, τὴν πόλιν τὴν ἀφωρισμένην τὰς πό-
τοῖς φονεύσασι, τὴν Γωλὰν ἐν τῇ Βα- λεις τὰς
σανίτιδι καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς ἀφωρι-
αὐ- σμένας

v. 14. τὰ πρὸς αὐτὴν) αὐτῇ, bis hoc versu. ibid. Ἐθεμὼ) Τεμά. v. 15. Ὠλὼν) Γελά. ibid. τὰ πρὸς αὐτῇ) αὐτῇ, bis hoc versu. ib. Δαβεὶρ) Δαβίρ. v. 16. Ἀὶν) Ἀσά. ibid. τὰ πρὸς αὐτῇ) αὐτῇ, ita constanter. ib. καὶ Βεθσαμὲς) καὶ Τανὺ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ καὶ Βαιθσαμύς. v. 17. τῆς Γαβαὼν) τὴν Γαβαών. ibid. τὰ πρὸς αὐτὴν) αὐτῇ. ib. Γαβεὲ) Γαβεθ. ib. τὰ πρὸς αὐτῇ) αὐτῇ, ita constanter discrepat ab *Alex.* Lectione per integrum hoc Caput *Cod. Rom.* v. 18. καὶ τὴν Ἀλμὼν) καὶ Γάμαλα. v. 19. πόλεις δεκατρεῖς) πόλεις abest. ibid. καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν) non habet. v. 20. δήμοις υἱῶν) δήμοις υἱοῖ. ibid. πόλεις τῶν ὁρίων) ἡ πόλις τῶν ἱερέων. v. 21. φονεύοντος) φονεύσαντος. ibid. καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,) καὶ Γάζαρα καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ. v. 22. καὶ τὴν Καβσαεὶμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,) h. v. deficiunt. ibid. καὶ τὴν ἄνω Βαιθωρὼν) καὶ Βαιθωρών. ib. τὰ πρὸς αὐτὴν) τὰ αὐτῇ. v. 23. Ἐλθεκὼ) Ἐλκωθαείμ. ibid. Γαβεθὼν) Γεθεδάν. v. 24. Ἰαλὼν) Αιλών. ibid. Γεθρεμμὼν) Γεθθερεμμών. v. 25. Θαανὰχ) Τανάχ. ibid. Βαιθσὰ) Ἰεβαθά. v. 26. αἱ πᾶσαι) πᾶσαι. ibid. τὰ πρὸς αὐταῖς) αὐτῇ τὰ πρὸς αὐταῖς. v. 27. Γηρσὼν) Γεδσών. ibid. Γωλὰν) Γαυλών.

Βεεθαρὰ αὐτῆ, καὶ τὴν Βυνθαρὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ· πόλεις δύο.

28. Καὶ ἀπὸ τῆς Φυλῆς Ἰσσάχαρ, τὴν Κισιὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν Δεϐραὶθ, καὶ τὰ
αὐτὴν ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ,

29. ⁒ καὶ" τὴν Ἰερμὼθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, ⁒ καὶ" πηγὴν γραμμάτων καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ· πόλεις τέσσαρες.

30. Καὶ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἀσὴρ τὴν Μασαὰλ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, ⁒ καὶ" τὴν Ἀϐδὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ,

31. ⁒ καὶ" Θελκὰθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν Ῥοὼϐ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ· πόλεις τέσσαρες.

32. Καὶ ἐκ τῆς Φυλῆς Νεφθαλὶ, τὴν πόλιν τὴν ἀφωρισμένην τῷ φονεύσαντι, τὴν Κέδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν Ἐμαθδὼρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν Νοεμμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ· πόλεις τρεῖς.

33. Πᾶσαι αἱ πόλεις τῦ Γηρσὼν κατὰ δήμυς αὐτῶν, πόλεις δεκατρεῖς ※ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐταῖς.

34. Καὶ τῷ δήμῳ υἱῶν Μεραρὶ τοῖς Λευίταις τοῖς λοιποῖς, ἐκ τῆς Φυλῆς
Ἐκναὶμ ⁒ υἱῶν" Ζαϐυλὼν, τὴν Ἰεκναὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, ⁒ καὶ" τὴν Καρθὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

35. Δαμνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, ※ καὶ τὴν Νααλὼλ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς"· πόλεις τέσσαρες.

36. Καὶ ⁒ πέραν τῦ Ἰορδάνυ κατὰ Ἰεριχὼ" ἐκ τῆς Φυλῆς Ῥυϐὴν ⁒ τὴν πόλιν τὸ φυγαδευτήριον τῦ φονεύσαντος", τὴν Βοσὸρ ⁒ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μισὼρ" καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, ⁒

37. καὶ τὴν Γεδσὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαφὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· πόλεις τέσσαρες. Μασφὰ

38. Καὶ ἀπὸ τῆς Φυλῆς Γὰδ, τὴν πόλιν τῦ φυγαδευτηρίυ τῦ φονεύσαντος, τὴν Ῥαμὼθ ἐν γῇ Γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαναὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

39. καὶ τὴν Ἐσεϐὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· πᾶσαι αἱ πόλεις τέσσαρες.

40. Πᾶσαι αἱ πόλεις τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ δήμυς αὐτῶν τῶν καταλελειμμένων ἀπὸ τῆς Φυλῆς τῦ Λευί· καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια ※ αὐτῶν πόλεις δώδεκα.

41. Πᾶσαι αἱ πόλεις τῶν Λευιτῶν ἐν μέσῳ κατασχέσεως υἱῶν Ἰσραὴλ, τεσσαρακοι-

v. 27. Βεεθαρὰ) Βοσοραὶν. v. 28. καὶ ἀπὸ τῆς) καὶ ἐκ τῆς. ibid. Κισιὼν) Κισών. ib. Δεϐραὶθ) Δεϐϐά. v. 29. Ἰερμὼθ) Ῥεμμαὼθ. v. 30. Μασαὰλ) Βασελλὰν. ibid. Ἀϐδὼν) Δαϐϐών. v. 31. Θελκὰθ) Χελκάτ. ibid. Ῥοὼϐ) Ῥαὰϐ. v. 32. Κέδες) Κάδες. ibid. Ἐμαθδὼρ) Νεμμαὼθ. ib. τὴν Νοεμμὼν) Θεμμών. v. 33. Γηρσὼν) Γεδσών. v. 34. υἱῶν Ζαϐυλὼν) υἱῶν deest. ibid. Ἐκναὶμ) Μαάν. ib. καὶ Καρθὰ) καὶ τὴν Κάδης. v. 35. ita legit *Cod. Rom.* καὶ Σελλὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, πόλεις τρεῖς. v. 36. Ἰορδάνυ κατὰ) Ἰορδάνου τῦ κατά. ibid. τῇ Μισὼρ) τὴν Μισώ. v. 37. Γεδσὼν) Δεκμών. ibid. Μασφὰ) Μαφά. v. 38. τῦ φυγαδευτηρίυ) τὸ φυγαδευτήριον. ibid. τὴν Ῥαμὼθ) καὶ τὴν Ῥαμὼθ. ib. ἐν γῇ) ἐν τῇ. ib. καὶ τὴν Μαναὶμ) τὴν Καμίν. v. 39. Ἐσεϐὼν) Ἐσϐών. v. 40. τῦ Λευί.) τῆς Λευί. ibid. πόλεις δώδεκα) αἱ πόλεις δεκαδύο. v. 41. αἱ πόλεις) πόλεις.

ρακονταοκτὼ πόλεις, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων·

42. πόλις ※ πόλις καὶ τὰ περισπόρια ※ αὐτῆς κύκλῳ τῆς πόλεως· ※ οὕτως πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις. ÷ Καὶ ÷ συνετέλεσεν Ἰησοῦς διαμερίσας τὴν γῆν ÷ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς· καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ÷ Ἰσραὴλ μερίδα τῷ Ἰησοῖ διὰ προστάγ- ÷ ματος Κυρίου. Ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν, ÷ ἣν ᾐτήσατο· τὴν Θαμνασαράχ ἔδωκαν αὐ- ÷ τῷ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. Καὶ ᾠκοδόμη- ÷ σεν Ἰησοῦς τὴν πόλιν, καὶ ᾤκησεν ἐν αὐ- ÷ τῇ. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὰς μαχαίρας ÷ τὰς πετρίνας, ἐν αἷς περιέτεμε τοὺς ÷ υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἐν τῇ ὁδῷ ÷ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἔθηκεν αὐτὰς ἐν * Θαμνασαράχ ÷.

[Margin: Θαμνασαχὰρ — ἔθηκαν — * Θαμνασαχάρ]

43. Καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτήν, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ.

44. Καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς Κύριος κυκλόθεν, καθότι ὤμοσε τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέστη οὐδεὶς κατενώπιον αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν παρέδωκε Κύριος (αὐτοῖς) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

45. Οὐ διέπεσε ※ ῥῆμα ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν, ὧν ἐλάλησε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· πάντα παρεγένοντο.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΤΟΤΕ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς τοὺς Ῥουβηνίτας, καὶ τοὺς υἱοὺς Γάδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ,

2. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἀκηκόατε πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου, καὶ (οὐκ) εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν.

3. Οὐκ ἐγκαταλείπατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας ÷ καὶ πλείους, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· ἐφυλάξατε τὴν ἐντολὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν.

4. Νῦν δὲ κατέπαυσε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς· νῦν οὖν ἀποστραφέντες, ἀπέλθατε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς ※ δοῦλος Κυρίου ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5. Ἀλλὰ φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον, ὃν ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς Κυρίου, ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσκεῖσθαι αὐτῷ, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.

6. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐξα-

v. 42. ὁρίοις αὐτῆς) ὁρίοις αὐτῶν. ibid. διὰ προστάγματος) διὰ πρόσταγμα. ib. ἔθηκαν) ἔθηκεν. v. 44. κατέπαυσεν αὐτοῖς) κατεπ. αὐτούς. ibid. ἀνέστη οὐδεὶς) ἀντέστη οὐθείς. ib. (αὐτοῖς) abest. v. 45. παρεγένοντο) παρεγένετο. CAP. XXII. v. 1. τοὺς Ῥουβηνίτας) τοὺς υἱοὺς Ῥουβήν. v. 2. καὶ οὐκ εἰσηκούσατε) καὶ ὑπηκούσατε. ibid. ἐνετειλάμην) ἐνετείλατο. v. 3. ἐγκαταλείπατε) ἐγκαταλελοίπατε. ibid. καὶ πλείους) πλείους. v. 4. ὁ Θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν) ὁ Θ. ἡμῶν τοὺς ἀδ. ἡμῶν. v. 5. ὑμῖν Μωυσῆς) ἡμῖν ποιεῖν Μωυσῆς. ibid. Θεὸν ὑμῶν, πορ. ἐν πάσαις) Θεὸν ἡμῶν, πορεύεσθαι πάσαις. ib. φυλάσσεσθαι) φυλάξασθαι. ib. τῆς καρδίας) τῆς διανοίας.

ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς· καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

ἡμίσει 7. (Καὶ τοῖς ἡμίσεσι φυλῆς Μανασσῆ ἔδωκε Μωυσῆς ἐν τῇ Βασὰν, καὶ τοῖς
ἡμίσιν ἡμίσεσιν ἔδωκεν Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, παρὰ θάλασσαν.) Καὶ ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς·

8. ※ καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, λέγων· ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπήλθοσαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα, καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, ※ καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, καὶ ἱματισμὸν πολὺν σφόδρα· διείλαντο τὴν προνομὴν τῶν ἐχθρῶν ※ αὐτῶν ↙ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

9. ※ Καὶ ἀπέστρεψαν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσ-
ἐκ γῆς ραὴλ ἐκ Σηλὼ ἐν γῇ Χανάαν, ἀπελθεῖν εἰς γῆν Γαλαὰδ, εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν, ἣν ἐκληρονόμησαν αὐτὴν διὰ προστάγματος Κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

10. Καὶ ἦλθοσαν εἰς Γαλιλὼθ τοῦ Ἰορδάνου, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χανάαν· καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου, βωμὸν μέγαν τοῦ ἰδεῖν.

11. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λεγόντων· ἰδοὺ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ βωμὸν ἐφ' ὁρίων γῆς Χανάαν, ἐπὶ τοῦ Γαλιλὼθ τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἱῶν Ἰσραήλ.

12. ※ Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Σηλὼ, ὥστε ἀναβῆναι ἐκπολεμῆσαι αὐτούς.

13. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ εἰς γῆν Γαλαὰδ τόν τε Φινεὲς υἱὸν Ἐλεάζαρ ÷ υἱοῦ Ἀαρὼν ↙ τοῦ ἀρχιερέως,

14. καὶ δέκα τῶν ἀρχόντων μετ' αὐτοῦ, ἄρχων εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραήλ· ἄνδρες ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσι χιλίαρχοι Ἰσραήλ.

15. Καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ καὶ πρὸς τοὺς ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ εἰς
γῆν Γαλαὰδ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐ- τὴν
τοὺς, λέγοντες·

16. τάδε λέγει πᾶσα ἡ συναγωγὴ Κυρίου· τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημμελήσατε ἔναντι (Κυρίου) τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ ※ ὄπισθεν Κυρίου, οἰκοδομήσαντες ἑαυτοῖς βωμὸν, ἀποστάτας ὑμᾶς γενέσθαι ※ σήμερον ἀπὸ Κυρίου;

17. Μὴ μικρὸν ἡμῖν τὸ ἁμάρτημα Φογὼρ, ὅτι οὐ κεκαθαρίσμεθα ἀπ' αὐ-

τοῦ

v. 7. τοῖς ἡμίσει) τῷ ἡμίσει. ibid. Βασὰν, καὶ τοῖς ἡμίσιν) Βασανίτιδι, καὶ τῷ ἡμίσει. ibid. ἀδελφῶν αὐτῶν, παρὰ) ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρά. v. 8. λέγων) abest. ibid. χρυσίον) addit καὶ σίδηρον. ib. πολὺν σφόδρα) πολύν. ib. ἐχθρῶν αὐτῶν) ἐχθρῶν. v. 9. ἐκ Σηλὼ ἐκ γῆς) ἐν Σηλὼ ἐν γῇ. ibid. εἰς γῆν Γαλαὰδ) εἰς τὴν Γαλαάδ. ib. ἐκληρονόμησαν) addit αὐτήν. v. 10. ἦλθοσαν εἰς Γαλιλὼθ) ἦλθον εἰς Γαλαάδ. v. 11. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδομήκασιν. ibid. Γαλιλὼθ) Γαλαάδ. v. 12. ἀναβῆναι) ἀναβάντες. v. 13. πρὸς τὸ ἥμισυ) πρὸς τοὺς υἱοὺς ἥμισυ. v. 14. τῶν φυλῶν) φυλῶν. v. 15. εἰς τὴν Γαλ.) εἰς γῆν Γαλαάδ. v. 16. ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ) ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. ibid. ἑαυτοῖς) ὑμῖν ἑαυτοῖς. ib. ἀπὸ Κυρίου) ἀπὸ τοῦ Κυρίου. v. 17. μικρὸν ἡμῖν) μικρὸν ὑμῖν. ibid. οὐ κεκαθαρίσμεθα) οὐκ ἐκαθαρίσθημεν.

τῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; καὶ ἐγενήθη πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ Κυρίȣ.

18. Καὶ ὑμεῖς ἀποςραφήσεσθε σήμερον ἀπὸ ※ ὄπισθεν Κυρίου· καὶ ἔςαι ἐὰν ※ ὑμεῖς ἀποςῆτε σήμερον ἀπὸ Κυρίȣ, καὶ αὔριον ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἔςαι ὀργή.

μικρὰ 19. Καὶ νῦν εἰ μικρὰ (ὑμῖν) ἡ γῆ
ἐπὶ τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, διάβητε ὑμῖν εἰς
τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως Κυρίȣ, ȣ̔ κα-
κιβωτὸς τασκηνοῖ ἐκεῖ ἡ σκηνὴ Κυρίȣ, καὶ κατακληρονομήσατε ἐν ἡμῖν, καὶ μὴ ἀπὸ Κυρίȣ ἀποςάται γενήθητε, καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀπόςητε, διὰ τὸ οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς βωμὸν ἔξω τῦ θυσιαςηρίȣ Κυρίȣ τῦ Θεῦ ἡμῶν.

20. Οὐκ ἰδοὺ Ἄχαν ὁ τῦ Ζαρὰ πλημμελείᾳ ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τῦ ἀναθέματος, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ἰσραὴλ ἐγενήθη ὀργή; καὶ ȣ̔τος εἷς ÷ μόνος" ἦν, μὴ ÷ μόνος ȣ̔τος" ἀπέθανεν ἐν τῇ ἑαυτῦ ἁμαρτίᾳ.

21. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ῥȣβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις Ἰσραὴλ, ÷ λέγοντες"·

22. ὁ Θεὸς Θεὸς Κύριός ÷ ἐςι, καὶ" ὁ Θεὸς Θεὸς Κύριος αὐτὸς οἶδε, καὶ Ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται, εἰ ἐν ἀποςάσει ἐπλημμελήσαμεν ἔναντι Κυρίȣ, μὴ ῥύσαιτο ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ·

23. ÷ καὶ εἰ" ᾠκοδομήσαμεν ἑαυτοῖς βωμὸν, ὥςε ἀποςῆναι ἀπὸ Κυρίου τῦ Θεῦ ἡμῶν, ὥςε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸν θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, ἢ ὥςε ποιῆσαι ἐπ' αὐτῦ θυσίαν σωτηρίȣ, Κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει.

24. Ἀλλ' ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τῦτο, λέγοντες· ÷ ἵνα μὴ" αὔριον εἴπωσι τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν, ※ λέγοντες"· τί ὑμῖν καὶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσραήλ;

25. καὶ ὅρια ἔθηκε Κύριος ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ※ οἱ υἱοὶ Ῥȣβὴν καὶ οἱ υἱοὶ
Γαὰδ, τὸν Ἰορδάνην, ÷ καὶ" ȣ̓κ ἔςιν ὑμῖν ※
μερὶς Κυρίȣ· καὶ ἀπαλλοτριώσȣσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν τȣ̀ς υἱοὺς ἡμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται Κύριον.

26. Καὶ εἴπαμεν ποιῆσαι ȣ̔τως τῦ
οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν ÷ τῦτον", ȣ̓χ ȣ̓κ
ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδὲ ἕνεκεν θυσιῶν,

27. ἀλλ' ἵνα ᾖ μαρτύριον τῦτο ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ
ἀναμέσον τῶν γενεῶν ἡμῶν μεθ' ἡμᾶς, τέκνων
τῦ λατρεύειν λατρείαν Κυρίȣ ἐναντίον αὐτῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ȣ̓κ ἐρῦσι τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν αὔριον· ȣ̓κ ἔςιν ὑμῖν μερὶς Κυρίȣ.

v. 18. ἀποςραφήσεσθε) ἀποςράφητε. ibid. ὀργὴ) ἡ ὀργή. v. 19. ὑμῖν ἡ γῆ) ἡ γῆ ὑμῶν. ibid. ἐπὶ τὴν γῆν τῆς κατ. Κυρίȣ) εἰς τὴν γῆν τῆς Κυρίȣ κατασχέσεως. ib. ἡ κιβωτὸς) ἡ σκηνή. ib. κατακληρονομήσατε) κατακληρονομήσετε. ib. καὶ μὴ ἀπὸ Κυρίου) καὶ μὴ ἀπὸ Θεῦ. ib. καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀπόςητε) καὶ ὑμεῖς μηδ' ἀπόςητε ἀπὸ Κυρίȣ. v. 20. Ἄχαν) Ἄχαρ. ibid. τὴν συναγωγὴν) συναγωγήν. ib. ὡς μόνος ἦν, μὴ μόνος ȣ̔τος ἀπέθανεν) ὡς αὐτὸς ἀπέθανεν. v. 22. Θεὸς Κύριος αὐτὸς) Θεὸς αὐτός. ibid. ἀποςάσει) ἀποςασίᾳ. ib. ἔναντι Κυρίȣ) ἔναντι τῦ Κυρίȣ. v. 23. ἢ ὥςε) ὥςε. ibid. Κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει) αὐτὸς deest. v. 24. αὔριον εἴπωσι) transposita. ibid. λέγοντες) non habet. ib. τί ὑμῖν) addit καί. v. 25. τȣ̀ς υἱȣ̀ς ἡμῶν) τȣ̀ς υἱῶν ἡμῶν. v. 26. ȣ̔τως) οὕτω. ibid. ȣ̓κ ἕνεκεν) ȣ̓χ ἕνεκεν, ita quoque 28. versu. v. 27. μαρτύριον τοῦτο) transposita. ibid. καὶ ἀναμέσον ὑμῶν) καὶ ὑμῶν. ib. τῶν τέκνων) τῶν γενεῶν. ib. θυσίαις τῶν) θυσίαις ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν.

28. Καὶ εἴπαμεν· ἐὰν γένηταί ποτε καὶ λαλήσωσι πρὸς ἡμᾶς, ἢ καὶ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὔριον, καὶ ἐροῦσιν· ἴδετε ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, ὃ ἐποίη-
ἐκ σαν οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων, οὐδὲ ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλὰ μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, ⁒ καὶ ἀναμέσον τῶν τέκνων ἡμῶν".

29. Μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὥστε ἀποστραφῆναι ἀπὸ Κυρίου, ὥστε οἰκοδομῆσαι ⁒ ἡμᾶς" θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασι καὶ ταῖς θυσίαις (Σαλαμὶν) καὶ τῇ θυσίᾳ ⁒ τῶν σωτηρίων" πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅ ἐστιν ἀπεναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ.

30. Καὶ ἀκούσαντες Φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ ⁒ πάντες" οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς ※ καὶ οἱ χιλίαρχοι" Ἰσραὴλ οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ, τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς.

31. Καὶ εἶπε Φινεὲς ※ υἱὸς Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν καὶ τοῖς υἱοῖς Γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ· σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν Κύριος, διότι οὐκ ἐπλημμελήσατε ἐναντίον Κυρίου πλημμέλειαν ※ ταύτην, καὶ ὅτι ἐρρύσασθε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Κυρίου.

32. Καὶ ἀπέστρεψε Φινεὲς ※ υἱὸς Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες (τῶν πατριῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν Ῥουβὴν καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Γὰδ (καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ) ἐκ γῆς Γαλαὰδ εἰς γῆν Χανάαν, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς τοὺς λόγους.

33. Καὶ ἤρεσεν ※ ὁ λόγος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ εὐλόγησαν τὸν Θεὸν υἱῶν Ἰσραήλ· ⁒ καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ", καὶ εἶπαν μηκέτι ἀναβῆναι πρὸς αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ἐξολεθρεῦσαι τὴν γῆν τῶν υἱῶν Ῥουβὴν, καὶ τῶν υἱῶν Γὰδ, (καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ)· καὶ κατῴκησαν ἐπ᾽ αὐτῆς.

34. Καὶ ἐπωνόμασεν Ἰησοῦς τὸν βωμὸν τῷ Ῥουβὴν καὶ τῷ Γὰδ (καὶ τῷ ἡμί- τοῦ
σει φυλῆς Μανασσῆ,) ⁒ καὶ εἶπεν", ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέσον αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς (Θεὸς) ⁒ αὐτῶν ἐστι".

ΚΕΦ. ΚΓ΄. XXIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας πλείους, μετὰ τὸ καταπαῦσαι Κύριον τὸν (Θεὸν) Ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις·

2. καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντας
⁒ τοὺς υἱοὺς" Ἰσραὴλ ⁒ καὶ" τὴν γερου- κατὰ
σίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς

v. 28. ἢ καὶ ταῖς) ἢ ταῖς. ib. ἀναμ. ἡμῶν, καὶ ἀναμ. ὑμῶν) transposita. ib. τῶν τέκνων) τῶν υἱῶν. v. 29. ἀποστῆναι) ἀποστραφῆναι. ib. σήμ. ἡμέρᾳ) addit ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου. ib. τῶν σωτηρίων) τῆς σωτηρίας. ib. Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅ ἐστιν ἀπεναντίον) Κυρίου ὅ ἐστιν ἐναντίον. v. 30. ἀκούσαντες) ἀκούσας. id. συναγωγῆς) addit Ἰσραήλ. ib. οἱ ἡμίσεις) τὸ ἥμισυ. v. 31. ἐρύσασθε) ἐρρύσασθε. v. 32. (τῶν πατριῶν) abest. ibid. ἐκ γῆς Γαλαάδ) ἐκ τῆς Γαλαάδ. v. 33. καὶ εὐλόγησαν τὸν Θ. υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ,) transposita. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. v. 34. τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γάδ, καὶ τῷ ἡμίσει) τῶν Ῥουβὴν καὶ τῶν Γάδ, καὶ τοῦ ἡμίσους. ibid. (Θεὸς) abest. CAP. XXIII. v. 1. μετὰ ἡμέρας) μεθ᾽ ἡμέρας. ibid. (Θεὸν) non habet. ib. ἐχθρῶν αὐτῶν) ἐχθρῶν αὐτοῦ. ib. ἡμέραις) ταῖς ἡμέραις. v. 2. κατὰ τὴν γερ.) καὶ τὴν γερουσίαν.

μαντεῖς αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ γεγήρακα, ÷ καὶ" προβέβηκα ταῖς ἡμέραις.

3. Ὑμεῖς δὲ ἑωράκατε πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τούτοις ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν αὐτὸς ὁ ἐκπολεμήσας ὑμῖν·

4. ἴδετε ὅτι ἐπέρριφα ὑμῖν τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ÷ ὑμῖν" ταῦτα ἐν τοῖς κλήροις εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξωλέθρευσα, καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ÷ ὁριεῖ" ἐπὶ δυσμὰς ἡλίου.

5. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς ὑμῶν αὐτὸς ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν,
ἀποστεί- ÷ ἕως ἂν ἀπόλωνται· καὶ ἀποστελεῖ αὐ-
λῃ. ÷ τοῖς τὰ θηρία τὰ ἄγρια, ἕως ἂν ἐξο-
÷ λεθρεύσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐ-
÷ τῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν"· ※ καὶ ἐξολε-
κατα- θρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρο-
κληρονο- νομήσετε τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλάλησε
μήσατε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὑμῖν.

6. Κατισχύσατε οὖν σφόδρα φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωυσῆ, ἵνα μὴ ἐκκλίνητε ※ ἀπ' αὐτοῦ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς εὐώνυμα·

7. ὅπως μὴ εἰσέλθητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ταῦτα ※ μεθ' ὑμῶν, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ÷ ἐν ὑμῖν", ※ καὶ οὐκ ὀμῆσθε, οὔτε μὴ λατρεύσητε αὐτοῖς, οὔτε μὴ προσκυνήσητε αὐτοῖς·

8. ἀλλ' ἢ Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν προσκολληθήσεσθε, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐξωλέθρευσε Κύριος ÷ αὐτοὺς" ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά, καὶ ὑμῖν οὐδεὶς ἀντέστη κατενώπιον ὑμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·

10. ※ ἀνὴρ εἷς ὑμῶν ἐδίωξε χιλίους, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν οὗτος ἐξεπολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ὑμῖν.

11. Καὶ φυλάξασθε σφόδρα ※ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, τοῦ ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν.

12. Ἐὰν γὰρ ※ ἀποστροφῇ ἀποστραφῆ-
τε, καὶ προστεθῆτε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔ- ὑπολει-
θνεσι τούτοις τοῖς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐπιγαμίας φθῆτε
ποιήσητε πρὸς αὐτούς, καὶ συγκατα-
μιγῆτε αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ὑμῖν, ὑμεῖς

13. ※ γνώσει" γνώσεσθε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ Κύριος ※ ὁ Θεὸς ὑμῶν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας καὶ εἰς σκάνδαλα καὶ εἰς ἥλους ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν, καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ἕως ἂν ἀπόλησθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Iii 2 14. Ἐγὼ

v. 2. εἶπεν αὐτοῖς) εἶπε πρὸς αὐτούς. v. 3. πάντα) abest. ibid. Θεὸς ὑμῶν) Θεὸς ἡμῶν. ib. προσώπου ὑμῶν) πρ. ἡμῶν, ita & 5. versu. ib. ὑμῶν αὐτὸς ὁ) ὑμῶν ὁ. ib. ὑμῖν) ἡμῖν. v. 4. ἐπέριφα) ἐπέρριφα. ibid. ἃ ἐξωλεθρ.) καὶ ἐξωλόθρευσα. v. 5. προσώπου ὑμῶν) προσ. ἡμῶν. ibid. ὑμῶν αὐτὸς ἐξολεθρ.) ἡμῶν οὗτος ἐξολοθρεύσει. ib. ἀποστείλῃ) ἀποστελεῖ. ib. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεύσῃ, ita quoque 15. versu. ib. κατακληρονομήσατε) κατακληρονομήσετε. ib. ὑμῶν ὑμῖν) ἡμῶν ὑμῖν. v. 6. ἢ εἰς) ἢ. v. 7. οὔτε μὴ λατρ. αὐτοῖς, οὔτε) οὐδὲ μὴ λατρεύσητε, οὐδὲ. v. 8. ἀλλ' ἢ K. τῷ Θ. ὑμῶν) ἀλλὰ Κυρ. τῷ Θ. ἡμῶν. v. 9. ἐξωλέθρευσεν Κύριος αὐτοὺς) ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς Κύριος. ibid. καὶ ὑμῖν οὐδεὶς) καὶ οὐδεὶς. ib. κατενώπιον ὑμῶν) κατεν. ἡμῶν. v. 10. Θεὸς ὑμῶν) Θ. ἡμῶν. ib. ὑμῖν) ἡμῖν. v. 11. Θεὸν ὑμῶν) Θεὸν ἡμῶν. v. 12. ὑπολειφθῆτε) προσθῆσθε. ibid. ἔθνεσι τούτοις) addit τοῖς μεθ' ὑμῶν. ib. αὐτοὶ ὑμεῖς) αὐτοὶ ὑμῖν. v. 13. γνώσει γνώσεσθε) γινώσκετε. ibid. ἐξολεθρ.) ἐξολοθρεῦσαι. ib. ἧς ἔδωκεν) ἣν ἔδωκεν.

14. Ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω σήμερον τὴν ὁδὸν, καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ γνώσεσθε ※ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ※ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, διότι οὐκ ἔπεσε λόγος εἷς ἀπὸ πάντων τῶν λόγων ※ τῶν καλῶν, ὧν εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν πρὸς ※ ὑμᾶς"· πάντα ἥκει ὑμῖν, ἓν ※ ῥῆμα οὐ διαπεφώνηκεν ἐξ αὐτῶν.

15. Καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ἥκει ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ ἃ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει Κύριος ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρὰ, ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν·

16. ἐν τῷ παραβαίνειν ὑμᾶς τὴν διαθήκην Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν, καὶ πορευθέντες λατρεύσητε Θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς· ※ καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ Κύριος ἐν ὑμῖν,
※ καὶ ἀπολεῖσθε τὸ τάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς,
※ ἧς ἔδωκεν ὑμῖν.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ συνήγαγεν Ἰησοῦς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ ἐν Σηλὼ, καὶ συνεκάλεσε (πάντας) τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

2. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαὸν, (λέγων)· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, (λέγων)· πέραν τοῦ ποταμοῦ παρῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ ἀπαρχῆς, Θάρα ὁ πατὴρ Ἀβραὰμ καὶ ὁ πατὴρ Ναχὼρ, καὶ ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις.

3. Καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδήγησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ ※ Χαναὰν, καὶ ἐπλήθυνα τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καίγε ἔδωκα αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ·

4. καὶ ἔδωκα τῷ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ· καὶ ἔδωκα τῷ Ἡσαῦ τὸ ὄρος τὸ Σηεὶρ κληρονομίαν αὐτῷ· καὶ Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, ÷ καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ κραταιὸν, καὶ ἐκάκωσαν αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι". ÷ ÷

5. ※ Καὶ ἀπέστειλα Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ ἐπάταξε Κύριος τὴν Αἴγυπτον ἐν σημείοις οἷς ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ὑμᾶς·

6. ※ καὶ ἐξήγαγον τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἰσήλθατε εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω τῶν πατέρων ὑμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν.

7. Καὶ

v. 14. λόγος εἷς) transposita. ibid. ὁ Θ. ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς· πάντα ἥκει ὑμῖν, ἓν οὐ διαπεφώνηκεν) ὁ Θ. ἡμῶν πρὸς πάντα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν, οὐ διεφώνησεν. v. 15. ἐφ' ὑμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. ibid. ἐπάξει Κύριος) addit ὁ Θεός. ib. ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν) Κύριος ὑμῖν. v. 16. παραβαίνειν) παραβῆναι. ibid. Θεοῦ ὑμῶν) Θεοῦ ἡμῶν. ib. ὑμῖν) ἡμῖν. CAP. XXIV. v. 1. τὰς φυλὰς) φυλάς. ibid. ἐν Σηλὼ) εἰς Σηλώ. ib. (πάντας) abest. ib. πρεσβ. Ἰσραὴλ) πρεσβυτέρους αὐτῶν. ib. καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν) non habet. ib. καὶ ἔστησαν ἐναντίον) καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἀπέναντι. v. 2. (λέγων) abest utroque loco. ibid. τοῦ Ἰσραὴλ) τοῦ deest. v. 3. Ἀβραὰμ) τὸν Ἀβραάμ. ibid. τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καίγε) αὐτοῦ σπέρμα, καί. v. 4. κληρονομίαν) κληρονομῆσαι. v. 5. καὶ ἐπάταξε Κύριος τὴν) καὶ ἐπάταξα τήν. ibid. ἐποίησεν) ἐποίησα. ib. ἐξήγαγεν ὑμᾶς) ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ἡμῶν. v. 6. θάλασσαν) addit τὴν ἐρυθράν. ibid. πατέρων ὑμῶν) πατέρων ἡμῶν.

7. Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς Κύριον, καὶ ἔδωκε ÷ νεφέλην καὶ" γνόφον ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκάλυψεν (ἐπ') αὐτούς· καὶ ἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὅσα ἐποίησε ÷ Κύριος" ἐν ÷ γῇ" Αἰγύπτῳ, καὶ ἦτε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους.

8. Καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς εἰς γῆν Ἀμορραίων τῶν κατοικούντων πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ παρετάξαντο ὑμῖν· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς (Κύριος) εἰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ κατεκληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐξωλεθρεύσατε αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. παρετάξατο

9. Καὶ ἀνέστη Βαλὰκ ὁ τοῦ Σεπφὼρ, βασιλεὺς Μωὰβ, καὶ παρετάξατο τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσε τὸν Βαλαὰμ, ※ υἱὸν Βεὼρ, ἀράσασθαι ὑμῖν

10. καὶ οὐκ ἠθέλησε ÷ Κύριος" ἀπολέσαι σε, καὶ εὐλογίαν εὐλόγησεν ὑμᾶς, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

11. Καὶ διέβητε τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγενήθητε εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς οἱ κατοικοῦντες Ἱεριχὼ, ὁ Ἀμορραῖος, καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν.

12. Καὶ ἐξαπέστειλε προτέραν ὑμῶν τὴν σφηκίαν, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, δώδεκα βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων, οὐκ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ σου, οὐδὲ ἐν τῷ τόξῳ σου. πόλεις

13. Καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ' ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε ἐπ' αὐτὴν, καὶ πόλεις ἃς οὐκ ᾠκοδομήσατε, καὶ κατῳκίσθητε ἐν αὐταῖς· ÷ καὶ" ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφυτεύσατε, ὑμεῖς ἔδεσθε.

14. Καὶ νῦν φοβήθητε τὸν Κύριον, καὶ λατρεύσατε αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι· καὶ περιέλεσθε τοὺς θεοὺς ÷ τοὺς ἀλλοτρίους", οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ λατρεύσατε ※ τῷ Κυρίῳ.

15. Εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν ※ τῷ Κυρίῳ, ἕλεσθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον, τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων ὑμῶν, τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν Ἀμορραίων, ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν· ἐγὼ δὲ καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσομεν Κυρίῳ, ÷ ὅτι ἅγιός ἐστι".

16. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπε· μὴ γένοιτο ἡμῖν καταλείπειν Κύριον, ὥστε λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις.

v. 7. ἀναμ. ὑμῶν) ἀναμέσον ἡμῶν. ibid. (ἐπ') abest. ib. ἴδοσαν) εἴδοσαν. v. 8. ἤγαγεν ὑμᾶς) ἤγαγεν ἡμᾶς. ibid. καὶ παρετάξατο ὑμῖν) non habet. ib. εἰς χεῖρας ὑμῶν) εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. ib. ἐξωλεθρ.) ἐξωλοθρεύσατο. v. 9. ἀράσ. ὑμῖν) ἀρ. ἡμῖν. v. 10. Κύριος) addit ὁ Θεός σου. ibid. εὐλογίαν) εὐλογίαις. ib. ὑμᾶς) ἡμᾶς, bis h. v. ib. ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν) ἐκ χειρῶν αὐτῶν, & adjicit καὶ παρέδωκεν αὐτούς. v. 11. πρὸς ὑμᾶς) πρὸς ἡμᾶς. ibid. gentes illas hoc ordine recenset Cod. Rom. ὁ Ἀμορραῖος, καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος. ib. αὐτοὺς εἰς τὰς χ. ὑμῶν) αὐτοὺς Κύριος εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. v. 12. ἐξέβαλεν) ἐξαπέστειλεν. ibid. προσώπου ὑμῶν) προσώπου ἡμῶν. ib. δώδεκα πόλεις) δώδεκα βασιλεῖς. v. 13. ἐπ' αὐτὴν) ἐπ' αὐτῆς. ibid. ἃς ᾠκοδομήσατε) ἃς οὐκ ᾠκοδομήσατο. ib. οὐ κατεφυτεύσατε) οὐκ ἐφυτεύσατε. v. 14. τὸν Κύριον) Κύριον. ibid. ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι) transposita. ib. πατέρες ὑμῶν) πατέρες ἡμῶν. v. 15. ἕλεσθε) ἐκλέξασθε. ibid. ὁ οἶκός μου) ἡ οἰκία μου. v. 16. καταλείπειν) καταλιπεῖν.

καὶ 17. Κύριος γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν ÷ ἐστιν˚· αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ※ ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὃς ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ※ ταῦτα· καὶ διεφύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρήλθομεν δι᾽ αὐτῶν.

18. Καὶ ἐξέβαλε Κύριος τὸν Ἀμοῤῥαῖον καὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὴν γῆν, ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς λατρεύσομεν Κυρίῳ· οὗτος γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν ÷ ἐστι˝.

19. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν· οὐ μὴ δύνησθε λατρεύειν ※ τῷ Κυρίῳ (τῷ Θεῷ), ὅτι Θεὸς ἅγιός ἐστι, καὶ ※ Θεὸς ζηλώσας οὗτος· οὐκ ἀνήσει τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν καὶ τὰ ἀνομήματα ὑμῶν.

20. Ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε τὸν Κύριον καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ ἐπελθὼν κακώσει ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ᾽ ὧν εὖ ἐποίησεν ὑμῖν.

21. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν· οὐχὶ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ λατρεύσομεν.

22. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν· μάρτυρες ὑμεῖς καθ᾽ ὑμῶν, ὅτι ὑμεῖς ἐξελέξασθε ※ ὑμῖν τὸν Κύριον, λατρεύειν αὐτῷ. ※ Καὶ εἶπαν· μάρτυρες.

23. Καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

24. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν· Κυρίῳ ※ τῷ Θεῷ ἡμῶν λατρεύσομεν, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα.

25. Καὶ διέθετο Ἰησοῦς διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν Σηλὼ ÷ ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ˝.

26. Καὶ ἔγραψε ※ Ἰησοῦς τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον, νόμον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἔλαβε λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ÷ Ἰησοῦς˝ ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον ※ τὴν ἀπέναντι Κυρίου.

27. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς ※ πάντα τὸν λαόν· ἰδοὺ ὁ λίθος οὗτος ἔσται ἐν ἡμῖν εἰς μαρτύριον, ὅτι οὗτος ἀκήκοε πάντα τὰ λεχθέντα ὑπὸ Κυρίου, ὅσα ἐλάλησε πρὸς ὑμᾶς ÷ σήμερον˝, καὶ ÷ οὗτος˚ ἔσται ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ÷ ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν˝, ἡνίκα ἂν ψεύσησθε ÷ Κυρίῳ˝ τῷ Θεῷ ὑμῶν.

28. Καὶ ἐξαπέστειλεν Ἰησοῦς τὸν λαὸν, ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

31. Καὶ ἐλάτρευσεν Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐφείλκυσαν τὸν χρόνον μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ὅσοι εἴδοσαν πάντα τὰ ἔργα Κυρίου ὅσα ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ. Versus 29. 30. mox sequuntur.

29. Καὶ ἐγένετο μετ᾽ ἐκεῖνα καὶ ἀπέθανεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ δοῦλος Κυρίου, ※ υἱὸς ἑκατὸν καὶ δέκα ἐτῶν·

v. 17. Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐστιν) Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν αὐτὸς Θεός ἐστιν. ibid. ἐκ γῆς Αἰγ.) ἐξ Αἰγύπτου. v. 18. οὗτος γὰρ ὁ Θεός) οὗτος γὰρ Θεός. v. 19. (τῷ Θεῷ) abest. ibid. ὅτι Θεὸς) ὅτι ὁ Θεός. v. 20. τὸν Κύριον) Κύριον. ibid. ἀλλοτρίοις) ἑτέροις. ib. ἐποίησεν ὑμῖν) ἐποίησεν ὑμᾶς. v. 21. τῷ Κυρίῳ) Κυρίῳ. v. 22. τὸν Κύριον) Κυρίῳ. v. 26. νόμον) νόμων. ibid. τερέβινθον) τέρμινθον. v. 27. ἔσται ἡμῖν) ἔσται ἐν ὑμῖν. ibid. ὅτι οὗτος ἀκήκοε) ὅτι αὐτὸς ἀκήκοε. ib. λεχθέντα) addit αὐτῷ. ib. ὅσα) ὅτι. ib. τῷ Θεῷ ὑμῶν) τῷ Θεῷ μου. v. 28. ἐξαπέστειλεν) ἀπέστειλεν. ibid. ἕκαστον) καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος. v. 29. ἑκατὸν καὶ δέκα) ἑκατὸν δέκα.

30. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς
Θαμνα- ὁρίοις τοῦ κλήρου αὐτοῦ ἐν Θαμναθσαραχ
σαχὰρ ※ τῇ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ ἀπὸ βοῤῥᾶ τοῦ
ὄρους Γαάς· ÷ καὶ ἐκεῖ ἔθηκαν μετ'
÷ αὐτοῦ εἰς τὸ μνημεῖον ἐν ᾧ ἔθαψαν αὐ-
÷ τὸν ἐκεῖ, τὰς μαχαίρας τὰς πετρί-
÷ νας, ἐν αἷς περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
÷ ραὴλ ἐν Γαλγάλοις, ὅτε ἐξήγαγεν αὐ-
÷ τοὺς ἐξ Αἰγύπτου, καθὰ συνέταξε Κύ-
÷ ριος· καὶ ἐκεῖ εἰσιν ἕως τῆς σήμερον
÷ ἡμέρας".

32. Καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ ※ ἃ ἀνήγαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ÷ καὶ" κατώρυξαν αὐτὰ ἐν Σικίμοις ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἐκτήσατο Ἰακὼβ παρὰ τῶν Ἀμοῤῥαίων τῶν κατοικούντων ἐν Σικίμοις ἀμνάδων ἑκατὸν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰωσὴφ ἐν μερίδι.

33. ÷ Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα",
καὶ Ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς Ἀαρὼν ÷ ὁ ἱερεὺς"
ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν Γαβαὰθ Φι-
νεὲς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει τῷ Ἐφραίμ. ÷ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν κιβωτὸν τῆς ÷
διαθήκης τοῦ Θεοῦ, περιέφερον ἐν ἑαυ- ÷
τοῖς· καὶ Φινεὲς ἱεράτευσεν ἀντὶ Ἐλεά- ÷
ζαρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε, ÷
καὶ κατωρύχθη ἐν Γαβαὰθ τῇ ἑαυτοῦ. ÷
Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπήλθοσαν ἕκαστος ÷
εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν, καὶ εἰς τὴν ἑαυ- ÷
τῶν πόλιν. Καὶ ἐσέβοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ÷
τὴν Ἀστάρτην, καὶ τὴν Ἀσταρὼθ, καὶ ÷
τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐ- ÷
τῶν· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς ÷
χεῖρας Ἐγλὼμ τῷ βασιλεῖ Μωάβ, καὶ ÷
κατεκυρίευσεν αὐτῶν ἔτη δεκαοκτώ". ÷

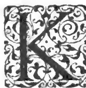
ΙΗΣΟΥΣ ΥΙΟΣ ΝΑΥΗ.

v. 30. Θαμνασαχὰρ) Θαμνασαραχ. ibid. Ἐφραὶμ) τῷ Ἐφραίμ. ib. Γαὰς καὶ ἐκεῖ) τοῦ Γαλαὰδ. ἐκεῖ. ib. εἰς τὸ μνημεῖον ἐν ᾧ) εἰς τὸ μνῆμα εἰς ὃ. ib. συνέταξε) addit αὐτοῖς. v. 32. κατώρυξαν αὐτὰ) αὐτὰ deest. v. 33. ὁ υἱὸς) υἱός. ibid. ὁ ἱερεὺς) ὁ ἀρχιερεύς. ib. Γαβαὰθ) Γαβαάρ. ib. τῆς διαθήκης) deest. ib. περιέφερον) περιεφέροσαν. ib. κατωρύχθη ἐν Γαβαὰθ) κατωρύγη ἐν Γαβαάρ. ib. τόπον ἑαυτῶν) τόπον αὐτῶν. ib. καὶ τὴν Ἀσταρὼθ) τὴν abest. ib. κατεκυρίευσεν) ἐκυρίευσεν.

ΚΡΙ-

ΚΡΙΤΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰησοῦ, καὶ ἐπηρώτων οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Κυρίῳ, λέγοντες· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν Χαναναῖον ἀφηγούμενος, τοῦ πολεμῆσαι ἐν αὐτῷ;

2. Καὶ εἶπε Κύριος· Ἰούδας ἀναβήσεται· ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

3. Καὶ εἶπεν Ἰούδας πρὸς Συμεὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· Ἀνάβηθι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν
πολεμήσω τῷ κλήρῳ μου, καὶ πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναναίῳ, καὶ πορεύσομαι καίγε ἐγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου· καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτοῦ Συμεών.

4. Καὶ ἀνέβη Ἰούδας· καὶ ἔδωκε Κύριος τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Φερεζαῖον ἐν χει-
Βαζὲκ ρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν Βεζὲκ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν.

5. Καὶ εὗρον τὸν Ἀδωνιβεζὲκ ἐν τῇ Βεζὲκ, καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ· καὶ
ἐπάταξε ἐπάταξαν τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Φερεζαῖον.

6. Καὶ ἔφυγεν Ἀδωνιβεζέκ· καὶ κατέδραμον ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτὸν, καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

7. Καὶ εἶπεν Ἀδωνιβεζέκ· ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀποκεκομμένοι, ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου· καθὼς οὖν ἐποίησα, οὕτως ἀνταπέδωκέ μοι ὁ Θεός. Καὶ ἄγουσιν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

8. Καὶ ἐπολέμουν οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἐν Ἱε- τὴν
ρουσαλὴμ, καὶ κατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

9. Καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα τοῦ πολεμῆσαι πρὸς τὸν Χαναναῖον, τὸν κατοικοῦντα τὴν ὀρεινὴν καὶ τὸν νότον καὶ τὴν πεδινήν.

10. Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας πρὸς τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐξ ἐναντίας·
τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν ἦν ἔμπροσθεν Καριαθ- Καριασ-
αρβὸκ (Σέφερ)· καὶ ἐπάταξεν τὸν [a] Σεσεί, βὸκ
καὶ τὸν [b] Ἀχιμὰν, καὶ τὸν [c] Θολαμεί, [a] Γεθθὶ
γεννήματα τοῦ Ἐνάκ. [b] Ἀχι-
11. Καὶ μαὰμ
[c] Θαμεὶ

JUDICUM. CAP. I. v. 1. ἐν Κυρίῳ) διὰ τοῦ Κυρίου. ibid. τὸν Χαναναῖον) τοὺς Χαναναίους. ib. ἐν αὐτῷ) πρὸς αὐτούς. v. 3. πρὸς Συμ. τὸν ἀδελφὸν) τῷ Συμεὼν ἀδελφῷ. ibid. πολεμήσω ἐν τῷ Χαναναίῳ) παραταξώμεθα πρὸς τοὺς Χαναναίους. ib. καίγε ἐγὼ) κἀγώ. v. 4. ἔδωκε) παρέδωκε. ibid. ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἔκοψαν. ib. Βαζὲκ, δέκα) Βεζὲκ εἰς δέκα. v. 5. εὗρον) κατέλαβον. ibid. ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐπάταξεν) παρετάξαντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔκοψαν. ib. καὶ τὸν Φερ.) καὶ Φερεζαῖον. v. 6. ἔλαβον) ἐλάβοσαν. v. 8. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. μαχαίρας) ῥομφαίας. v. 9. τοῦ πολεμῆσαι) τοῦ deest. v. 10. κατοικοῦντα ἐξ) κατοικοῦντα ἐν Χεβρών. καὶ ἐξῆλθε Χεβρὼν ἐξ. ibid. τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν ἦν ἔμπροσθεν Καριαρβὸκ Σέφερ) καὶ τὸ ὄνομα ἦν Χεβρὼν τὸ πρότερον Καριαθαρβοκσεφέρ. ib. καὶ ἐπάταξεν τὸν Γεθθί) καὶ ἐπάταξαν τὸν Σεσσί. ib. καὶ τὸν Ἀχιμαὰμ καὶ τὸν Θαμεί) καὶ Ἀχιμὰν καὶ Θολμί.

11. Καὶ ἐπορεύθησαν ἐκεῖθεν πρὸς τὰς κατοικοῦντας Δαβεὶρ· καὶ τὸ ὄνομα Δαβεὶρ ἦν ἔμπροσθεν πόλις γραμμάτων.

12. Καὶ εἶπε Χάλεβ· ὃς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων, καὶ προκαταλάβηται αὐτὴν, δώσω αὐτῷ τὴν Ἀχὰν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα.

13. Καὶ προκατελάβετο αὐτὴν Γο- Κενὲχ
θονιὴλ υἱὸς Κενὲζ, ἀδελφὸς Χάλεβ ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀχὰν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα.

14. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι
αἰτήσας αὐτὴν, καὶ ἐπέσεισεν αὐτὴν αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν ἀγρόν. Καὶ ἐγόγγυζεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου, καὶ ἔκραζεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου· εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί με. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Χάλεβ· τί ἐστί σοι;

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀχά· δός μοι εὐλογίαν· ὅτι εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος. Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Χάλεβ κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῆς τὴν λύτρωσιν μετεώρων, καὶ τὴν λύτρωσιν ταπεινῶν.

Ἰωὰβ 16. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωὰβ τοῦ Κιναίου, πενθεροῦ Μωυσῆ, ἀνέβησαν ἐκ τῆς πόλεως τῶν φοινίκων πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα εἰς τὴν ἔρημον Ἰούδα, τὴν οὖσαν ἐν τῷ νότῳ ἐπὶ καταβάσεως Ἀράδ· καὶ ἐπορεύθη, καὶ κατῴκησε μετὰ τοῦ λαοῦ.

17. Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας μετὰ Συμεὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα Σεφὶθ, Σεφὲρ
(καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν,) καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, Ἐξολόθρευσις.

18. Καὶ (οὐκ) ἐκληρονόμησεν Ἰούδας τὴν Γάζαν καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀσκάλωνα καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀκκαρὼν καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν Ἄζωτον καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

19. Καὶ Κύριος ἦν μετὰ Ἰούδα· καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοὺς κατοικοῦντας τὴν κοιλάδα, ὅτι Ῥηχὰβ διεστείλατο αὐτοῖς. αὐτὴν

20. Καὶ ἔδωκαν τῷ Χάλεβ τὴν Χεβρὼν, καθὰ ἐλάλησε Μωυσῆς· (καὶ ἔδωκεν
ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεῖς πόλεις,) καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ.

21. Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Ἰερουσαλὴμ οὐκ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν· καὶ κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ

v. 11. ἐπορεύθησαν) ἀνέβησαν. ibid. Δαβεὶρ) Δαβὶρ, ita passim. ib. καὶ τὸ ὄνομα Δαβεὶρ) τὸ δὲ ὄνομα τῆς Δαβίρ. ib. ἔμπροσθεν) adjicit Καριαθσεφὲρ. v. 12. Ἀχὰν) Ἀχὰ, ita & seq. versu. v. 13. Κενὲχ ἀδελφὸς) Κενὲζ ἀδελφοῦ. ibid. ὑπὲρ αὐτὸν) deest. ib. ἔδωκεν αὐτῷ) adjicit Χάλεβ. v. 14. ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν) ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. ibid. αὐτὴν αἰτήσας) αὐτὴν Γοθονιὴλ τοῦ αἰτῆσαι. ib. τὸν ἀγρὸν) ἀγρόν. ib. ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου, καὶ ἔκραζεν) καὶ ἔκραξεν. v. 15. δός μοι) δός δή μοι. ibid. τὴν λύτρωσιν) λύτρωσιν, bis h. v. v. 16. Ἰωὰβ) Ἰοθόρ. ibid. πενθεροῦ) τοῦ γαμβροῦ. ib. ἐκ τῆς πόλεως) τῆς deest. ib. πρὸς τοὺς υἱοὺς) μετὰ τῶν υἱῶν. ib. ἔρημον Ἰούδα) Ἰούδα deest. ib. νότῳ ἐπὶ) νότῳ Ἰούδα ἥ ἐστιν ἐπί. ib. καὶ ἐπορεύθη) non habet. ib. κατῴκησεν) κατῴκησαν. v. 17. ἐπάταξαν) ἔκοψε. ibid. Σεφὲρ) Σεφὶθ. ib. καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν) desunt. ib. ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν· καὶ ἐκάλεσαν) ἐξωλόθρευσαν αὐτὰς· καὶ ἐκάλεσεν. ib. Ἐξολόθρευσις) ἀνάθεμα. v. 18. καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν) οὐδὲ τὰ ὅρια αὐτῆς, οὐδὲ τὴν, ita constanter hoc versu. ibid. καὶ τὴν Ἄζωτον, καὶ τὰ) τὴν Ἄζωτον οὐδὲ τά. v. 19. Κύριος ἦν) transpos. ibid. ἐδύνατο κληρονομῆσαι) ἠδυνάσθησαν ἐξολοθρεῦσαι. ib. αὐτὴν) αὐτοῖς uti emendatum. v. 20. ἔδωκεν) ἔδωκαν. ibid. καθὰ) καθώς. ib. καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ.) τῶν υἱῶν Ἐνάκ. v. 21. ἐξῆραν) ἐκληρονόμησαν.

τὰ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

22. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καίγε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ, καὶ Ἰέδας μετ᾽ αὐτῶν·

23. καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ Βαιθήλ· τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν Λουζά.

24. Καὶ ἴδον οἱ φυλάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἔλαβον αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ· δεῖξον ἡμῖν τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος.

25. Καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως· καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας· τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐξαπέστειλαν.

26. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν Χετ-τιεὶμ· καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Λουζά· τοῦτο ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

27. Καὶ οὐκ ἐκληρονόμησε Μανασσῆς
Βαιθὴλ τὴν Βαιθσάν, (ἥ ἐστι Σκυθῶν πόλις,) οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τὰ περισπόρια αὐτῆς, οὐδὲ τὴν Ἐνθανάαδ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Βαλαὰμ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Μαγεδὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας Ἰεβλαὰμ οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· καὶ ἤρξατο ὁ Χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.

28. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐνίσχυσεν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθετο τὸν Χαναναῖον εἰς φόρον· καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν.

29. Καὶ Ἐφραὶμ οὐκ ἐξῆρε τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Γαζέρ· καὶ κατῴκει ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν Γαζὲρ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.

30. Καὶ Ζαβουλὼν οὐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας Κιτρὼν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Χεβρὼν
Ἐναμμάν· καὶ κατῴκησεν ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.

31. Καὶ Ἀσὴρ οὐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας Ἀκχὼ, (καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον) καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Σιδῶνα, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἀαλὰφ, καὶ τὸν * Ἀχαζιὲβ, Δαλαὰφ
καὶ τὴν † Χελβὰ, καὶ τὴν Ἀφὲκ, καὶ * Ἀχενδεὶ
τὴν Ῥοώβ.

32. Καὶ κατῴκησεν Ἀσὴρ ἐν μέσῳ τοῦ † Σκεδιάν
Χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἐδυνάσθη ἐξᾶραι αὐτόν.

33. Καὶ Νεφθαλὶμ οὐκ ἐξῆρε τοὺς κατοι-

v. 21. Βενιαμεὶν ἕως) Βενιαμὶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως. v. 22. Ἰέδας) Κύριος ἦν. v. 23. οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ Βαιθήλ) καὶ κατεσκέψαντο Βαιθήλ. v. 24. ἄνδρα ἐκπορευόμενον) καὶ ἰδὲ ἀνὴρ ἐξεπορεύετο. ibid. ἡμῖν τὴν εἴσοδον τ. π.) ὑμῖν τῆς π. τὴν εἴσοδον. v. 26. ἀπῆλθεν) ἐπορεύθη. ibid. Χεττιεὶμ) Χεττίν. v. 27. ἐκληρονόμησε Μανασσῆς τὴν Βαιθὴλ) ἐξῆρε Μανασσῆ τὴν Βαιθσάν. ibid. περισπόρια) περίοικα. ib. Ἐνθανάαδ καὶ τὰς) Θανὰκ, οὐδὲ τάς. ib. καὶ τὰς) οὐδὲ τάς. ib. καὶ τοὺς κατοικοῦντας Βαλαὰμ καὶ τὰς θυγ.) οὐδὲ τὸν κατοικοῦντα Βαλὰκ, οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς, οὐδὲ τὰς θυγ. ib. καὶ τοὺς κατ. Μαγεδὼν καὶ) οὐδὲ τοὺς κατοικ. Μαγεδὼ οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς καί. ib. Ἰεβλαὰμ) adjicit οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς. v. 28. ἔθετο) ἐποίησεν. v. 29. κατῴκει) κατῴκησεν. v. 30. Χεβρὼν) Κεδρών. ibid. καὶ τοὺς κατ. Ἐναμμάν) οὐδὲ τοὺς κατοικ. Δωμανά. ib. αὐτοῦ καὶ ἐγένετο εἰς) αὐτῶν, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς. v. 31. καὶ τὸν Ἀχενδεὶ -- usque ad fin. vers.) τὸν Ἀχαζὶ, καὶ τὸν Χεβδὰ, καὶ τὸν Ναί, καὶ τὸν Ἐρεώ. v. 32. Ἀσὴρ) ὁ Ἀσήρ. ibid. ἐδυνάσθη) ἠδυνήθη. v. 33. Νεφθαλὶμ) Νεφθαλί.

κατοικοῦντας Βεθσαμὺς, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας Βαιθενὲθ, καὶ κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν· οἱ δὲ κατοικοῦντες Βεθ-
Βεθενὲκ σαμὺς καὶ τὴν Βαιθενὲθ, ἐγενήθησαν αὐτοῖς εἰς Φόρον.

34. Καὶ ἐξέθλιψεν ὁ Ἀμοῤῥαῖος τοὺς υἱοὺς Δὰν εἰς τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα.

35. Καὶ ἤρξατο ὁ Ἀμοῤῥαῖος κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μυρσινῶνος, οὗ αἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες· καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ οἴκου Ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ ἐγένετο εἰς Φόρον.

36. Καὶ τὸ ὅριον τοῦ Ἀμοῤῥαίου ὁ Ἰδου-
ἐπὶ μαῖος ἐπάνω Ἀκραβεὶν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐπάνω.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἀνέβη ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ Γαλγὰλ ἐπὶ τὸν Κλαυθμῶνα, καὶ ἐπὶ Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Κύριος Κύριος ἀνεβίβασεν ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι ὑμῖν, καὶ εἶπεν ὑμῖν· οὐ διασκεδάσω τὴν διαθήκην μου τὴν μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

2. καὶ ὑμεῖς οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ μὴ προσκυνήσητε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κατασκάψετε· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς Φωνῆς μου, ὅτε ταῦτα ἐποιήσατε. καλακαύσετε

3. Καὶ ἐγὼ εἶπα· οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαὸν, ὃν εἶπα τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχὰς, καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγγελος Κυρίου τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ *ἐπῆραν ὁ λαὸς πάντα
τὴν Φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν. * ἐπῆρεν

5. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κλαυθμών· καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ.

6. Καὶ ἐξαπέστειλεν Ἰησοῦς τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, τοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν.

7. Καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ Κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐμακροημέρευσαν μετὰ Ἰησοῦ, ὅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργον Κυρίου τὸ μέγα, ὃ ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ.

v. 33. Βεθσαμὺς) Βαιθσαμὺς passim. ibid. οὐδὲ τοὺς κατ. Βαιθενὲθ) καὶ τοὺς κατοικ. Βαιθανὰχ. ib. Ἰσραὴλ) Νεφθαλί. ib. Βεθενὲκ, ἐγενήθησαν) Βαιθενὲθ, ἐγένοντο. v. 34. ἀφῆκεν) ἀφῆκαν. v. 35. τοῦ Μυρσινῶνος, οὗ αἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλ.) τῷ ὀστρακώδει ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες ἐν τῷ μυρσινῶνι, καὶ ἐν Θαλαβείν. ibid. χεὶρ) ἡ χείρ. ib. ἐγένετο εἰς) ἐγενήθη αὐτοῖς. v. 36. ὁ Ἰδουμαῖος ἐπάνω Ἀκραβεὶν ἐπὶ) ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως Ἀκραβὶν ἀπό. CAP. II. v. 1. Κύριος Κύριος ἀνεβίβασεν ὑμᾶς) τάδε λέγει Κύριος. ἀνεβίβασα ὑμᾶς. ibid. εἰσήγαγεν) εἰσήγαγον. ib. ὤμοσεν) ὤμοσα. ib. τοῦ δοῦναι ὑμῖν, καὶ εἶπεν ὑμῖν) καὶ εἶπα. v. 2. οὐ μὴ προσκυνήσητε) προσκυνήσετε. ibid. καὶ τὰ θυσ. α. κατακαύσετε) τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν καθελεῖτε. ib. ὅτε) ὅτι. v. 3. Καὶ ἐγὼ εἶπα) κἀγὼ εἶπον. ibid. οὐ προσθήσω - - ἐκ προσώπου) οὐ μὴ ἐξάρω αὐτοὺς ἐκ προσώπου. v. 4. πάντα) πάντας υἱούς. ibid. ἐπῆρεν) ἐπῆραν. v. 5. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ) καὶ ἐπωνόμασαν τό. ibid. Κλαυθμών) κλαυθμῶνες. ib. ἔθυσαν) ἐθυσίασαν. v. 6. καὶ ἀπῆλθαν οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κληρ. τοῦ κατακλ.) καὶ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατακλ. v. 7. ὃ ἐποίησε τῷ) ὅσα ἐποίησε ἐν τῷ.

8. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ δοῦλος Κυρίου, υἱὸς ἑκατὸν καὶ δέκα ἐτῶν.

ὄρει Θαμναθαρεῶς

9. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ὁρίῳ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν Θαμναθαρές, ἐν ὄρει Ἐφραὶμ ἀπὸ βοῤῥᾶ τοῦ ὄρους Γαάς.

10. Καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν· καὶ ἀνέστη γενεὰ ἑτέρα μετ' αὐτοὺς, ὅσοι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Κύριον, καὶ τὸ ἔργον ὃ ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐλάτρευον τοῖς Βααλίμ.

12. Καὶ ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν λαῶν αὐτῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν Κύριον·

13. καὶ ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ Βάαλ καὶ ταῖς Ἀστάρταις.

14. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτούς· καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν ἔτι ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν αὐτῶν.

ἀπέδοντο προνομευόντων

15. Ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύοντο, καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν ἐν αὐτοῖς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ καθὼς ὤμοσε Κύριος αὐτοῖς· καὶ ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα. ἐπόρνευον

16. Καὶ ἤγειρε Κύριος κριτὰς, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτούς.

17. Καίγε τῶν κριτῶν αὐτῶν οὐκ ἐπήκουσαν, ὅτι ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν Κύριον, καὶ ἐξέκλιναν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐπορεύθησαν οἱ πατέρες αὐτῶν τοῦ εἰσακούειν ἐντολὰς Κυρίου· οὐκ ἐποίησαν οὕτως.

18. Καὶ ὅτε ἤγειρεν αὐτοῖς Κύριος κριτὰς, καὶ ἦν Κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς (ἐν χειρὶ τῶν κριτῶν αὐτῶν) ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῶν, πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ· ὅτι παρεκλήθη Κύριος ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν (καὶ) πρὸ προσώπου τῶν πολιορκούντων αὐτοὺς καὶ κακούντων αὐτούς. ὅτι

19. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθνησκεν ὁ κριτὴς, καὶ ἀπέστρεψαν, καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν, πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, λατρεύειν

v. 8. ἑκατὸν) υἱὸς ἑκατόν. v. 9. ἐν ὄρει) ἐν ὁρίῳ uti emendatum. ibid. Θαμναθαρεώς) Θαμναθαρές. v. 10. ὅσοι) οἵ. ibid. καὶ τὸ) καίγε τό. ib. τῷ Ἰσρ.) ἐν τῷ Ἰσραήλ. v. 11. ἐναντίον) ἐνώπιον. ibid. ἐλάτρευον) ἐλάτρευσαν. v. 12. Θεὸν) τὸν Θεόν. ibid. τῶν θεῶν αὐτῶν) τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν. v. 13. τὸν Κύριον) αὐτόν. ibid. τῇ Βάαλ) τῷ Βάαλ. v. 14. τῷ Ἰσρ.) ἐν τῷ Ἰσραήλ. ibid. ἐν χειρὶ) εἰς χεῖρας. ib. ἐπρονόμευσαν) κατεπρονόμευσαν. ib. ἀπέδοντο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν προνομευόντων) ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χερσὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. ib. ἠδυνάσθησαν) ἠδυνήθησαν. ib. ἐχθρῶν) τῶν ἐχθρῶν. v. 15. ἐπόρνευον) ἐπορεύοντο. ibid. ἦν αὐτοῖς) ἦν ἐπ' αὐτούς. ib. ὤμοσε Κύριος) addit αὐτοῖς. v. 16. αὐτοὺς ἐκ) αὐτοὺς Κύριος ἐκ. v. 17. τῶν αὐτῶν οὐκ ἐπήκουσαν) τῶν κριτῶν οὐχ ὑπήκουσαν. ibid. καὶ παρώργισαν τὸν Κύριον) h. v. desunt. ib. ἐντολὰς) τῶν λόγων. ib. ἔτως) οὕτω. v. 18. αὐτοῖς Κύριος) transposita. ibid. ἐν χειρὶ τῶν κριτῶν αὐτῶν) ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῶν. ib. καὶ πρὸ προσ.) ἀπὸ προσώπου. ib. Cod. Rom. à fine versus addit καὶ ἐκθλιβόντων αὐτούς. v. 19. πορευθῆναι) πορεύεσθαι.

τρεύειν αὐτοῖς, καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς· οὐκ ἀπέῤῥιψαν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς.

20. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ἀνθ' ὧν ὅσα ἐγκατέλειπαν τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου, ἣν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῆς φωνῆς μου,

21. καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξᾶραι ἄνδρα ἐκ προσώπου αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὧν κατέλιπεν Ἰησοῦς καὶ ἀφῆκε,

22. τοῦ πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, εἰ φυλάσσονται αὐτοὶ τὴν ὁδὸν Κυρίου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὃν τρόπον ἐφυ-
υἱοὶ Ἰσραήλ λάξαντο οἱ πατέρες αὐτῶν, ἢ οὔ.

23. Καὶ ἀφῆκε Κύριος τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι αὐτὰ τὸ τάχος, καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ ἔθνη, ἃ ἀφῆκεν Ἰησοῦς ὥστε πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας πάντας τοὺς πολέμους Χαναὰν,

2. πλὴν διὰ τὰς γενεὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά·

3. Τὰς πέντε σατραπίας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πάντα τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Σιδώνιον, καὶ τὸν Εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν Λίβανον ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ
Βααλερμὼν ἕως Λοβωημάθ. Βαλαερμὼν

4. Καὶ ἐγένετο ὥστε πειρᾶσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντολὰς Κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ Μωυσῆ.

5. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμοῤῥαίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου·

6. καὶ ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν.

7. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐπελάθοντο Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν ταῖς Βααλεὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσι.

8. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Χουσαρσαθαὶμ βασιλέως Συρίας (Μεσοποταμίας) ποταμῶν· καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Χουσαρσαθαὶμ ὀκτὼ ἔτη.

9. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον, καὶ ἤγειρε Κύριος σωτῆρα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς, τὸν Γοθονιὴλ, υἱὸν Κενὲζ ἀδελφοῦ Χάλεβ τὸν
νεώτερον αὐτοῦ· καὶ εἰσήκουσεν αὐτῶν. εἰσήκουσαν αὐτοῦ

 10. Καὶ

v. 19. καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς) καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τὰς σκληράς. v. 20. ἐγκατέλειπαν) ἐγκατέλιπον. ibid. οὐχ ὑπήκουσαν) οὐκ εἰσήκουσαν. v. 21. Ἰησοῦς) adjicit υἱὸς Ναυῆ ἐν τῇ γῇ. v. 22. ἐφυλάξαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) ἐφύλαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οὔ. v. 23. ἀφῆκε) ἀφήσει. CAP. III. v. 1. ἀφῆκεν Ἰησοῦς) ἃ ἀφῆκε Κύριος αὐτά. v. 2. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 3. σατραπίας) σατραπείας. ibid. τοῦ Βαλαερμὼν ἕως Λοβωημάθ) τοῦ Ἀερμὼν ἕως Λαβωημάθ. v. 7. ἔναντι) ἐναντίον. ibid. Θεοῦ αὐτῶν) τοῦ Θεοῦ αὐτῶν. ib. ταῖς Βααλεὶμ) τοῖς Βααλίμ. v. 8. εἰς χεῖρας) ἐν χειρί. ibid. (Μεσοποταμίας) abest. ib. Χουσαρσαθαὶμ ὀκτὼ ἔτη) Κουσαρσαθαὶμ ἔτη ὀκτώ. v. 9. νεώτερον αὐτοῦ) νεώτερον ὑπὲρ αὐτόν. ibid. καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ) h. v. desunt.

10. Καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον· καὶ παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν Χουσαρσαθαὶμ βασιλέα Συρίας, καὶ ἐκραταιώθη χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Χουσαρσαθαίμ.

πεντήκοντα 11. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἔτη τεσσαράκοντα· καὶ ἀπέθανε Γοθονιὴλ υἱὸς Κενέζ.

12. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐνίσχυσε Κύριος τὸν Ἐγλὼμ βασιλέα Μωὰβ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, διὰ τὸ πεποιηκέναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου.

13. Καὶ προσήγαγε πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλήκ· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν πόλιν τῶν Φοινίκων.

14. Καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωὰβ ἔτη δεκαοκτώ.

15. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον· καὶ ἤγειρεν αὐτοῖς Κύριος σωτῆρα, τὸν Ἀὼδ, υἱὸν Γηρὰ υἱοῦ τοῦ Ἰεμενεὶ, ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον· καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ.

16. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἀὼδ μάχαιραν δίστομον, σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς· καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ.

17. Καὶ προσήνεγκε τὰ δῶρα τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ· καὶ Ἐγλὼμ ἀνὴρ ἀστεῖος σφόδρα.

18. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν Ἀὼδ προσφέρων τὰ δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλε τοὺς αἴροντας τὰ δῶρα·

19. καὶ Ἐγλὼμ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τῶν γλυπτῶν, τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ. Καὶ εἶπεν Ἀώδ· λόγος μοι κρύφιος πρός σε, βασιλεῦ. Καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πᾶσιν· ἐκ μέσου. Καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παραστήκοντες αὐτῷ.

20. Καὶ Ἀὼδ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος. Καὶ εἶπεν Ἀώδ· λόγος Θεοῦ μοι πρός σε, βασιλεῦ. Καὶ ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ θρόνου Ἐγλὼμ ἐγγὺς αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐγένετο ἅμα τοῦ ἀναστῆναι, ἐξέτεινεν Ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ·

22. καὶ ἐπεισήνεγκε καίγε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς φλογὸς, καὶ ἀπέκλεισε τὸ στέαρ κατὰ τῆς φλογὸς, ὅτι οὐκ ἐξέσπα-

v. 10. ἐπὶ τὸν πόλεμον) εἰς πόλεμον πρὸς Χουσαρσαθαίμ. ibid. Συρίας) adjicit Cod. Rom. πόταμῶν. καὶ ἐκραταιώθη χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Χουσαρσαθαίμ. v. 11. πεντήκοντα) τεσσαράκοντα. v. 12. ἔναντι Κυρίου) ἐνώπιον Κυρίου, priore loco. v. 13. προσήγαγε πρὸς αὐτὸν) συνήγαγε πρὸς ἑαυτόν. v. 15. Κύριος σωτῆρα) Κύριος abest. ibid. υἱοῦ τοῦ Ἰεμενεὶ) υἱὸν τοῦ Ἰεμενί. ib. ἀπέστειλαν) ἐξαπέστειλαν. v. 16. μῆκος) addit αὐτῆς. ibid. μανδύαν αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ib. τὸν δεξιὸν αὐτοῦ) transposita; adjicit præterea καὶ ἐπορεύθη. v. 18. ὡς) ἡνίκα. ibid. αἴροντας) φέροντας. v. 19. Ἐγλὼμ ἀνέστρεψεν) αὐτὸς ὑπέστρεψεν. ibid. μετὰ τῆς) τῶν μετὰ τῆς. ib. Καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πᾶσιν -- fin. vers.) καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πρὸς αὐτόν. σιώπα. καὶ ἐξαπέστειλεν ἀφ' ἑαυτοῦ πάντας τοὺς ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτόν. v. 20. θερινῷ αὐτοῦ) θερινῷ τῷ ἑαυτοῦ. v. 21. τοῦ ἀναστῆναι) τῷ ἀναστῆναι αὐτὸν, καί. ibid. ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δ. αὐτοῦ) ἐπάνωθεν τοῦ μ. αὐτοῦ τοῦ δ. ib. εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλὼμ) ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ.

ἐξέσπασε τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῦ.

23. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀὼδ εἰς τὴν προςάδα, καὶ ἀπέκλεισε τὰς θύρας τῦ ὑπερῴε ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐσφήνωσε.

24. Καὶ αὐτὸς ἐξῆλθε· καὶ οἱ παῖδες αὐτῦ εἰσῆλθον, καὶ ἴδον, καὶ ἰδὲ αἱ θύραι τῦ ὑπερῴε ἀποκεκλεισμέναι. Καὶ εἶπαν· μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῦ κοιτῶνος.

25. Καὶ προσέμειναν αἰσχυνόμενοι· καὶ ἰδοὺ ὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων τὰς θύρας τῦ ὑπερῴε. Καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα, καὶ ἤνοιξαν· καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς.

26. Καὶ Ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβῦντο, καὶ ὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς παρῆλθε τὰ γλυπτὰ, καὶ διεσώθη ἕως Σεειρωθά.

27. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε, καὶ ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ· καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῦ ὄρες, καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· καταβαίνετε ὀπίσω με, ὅτι παρέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς τὲς ἐχθρὲς ὑμῶν, τὴν Μωάβ, ἐν χειρὶ ὑμῶν. Καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτῦ, καὶ προκατελάβοντο τὰς διαβάσεις τῦ Ἰορδάνε τῆς Μωάβ, καὶ ὐκ ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι.

29. Καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντας τὲς μαχητὰς, καὶ πάντας ἄνδρας δυνάμεως· καὶ ὐ διεσώθη ἀνήρ.

30. Καὶ ἐνετράπη Μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ τὴν χεῖρα Ἰσραὴλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη· καὶ ἔκρινεν αὐτὲς Ἀὼδ ἕως ὗ ἀπέθανε.

31. Καὶ μετὰ τῦτον ἀνέστη Σαμεγὰρ υἱὸς Ἀνὰθ, καὶ ἐπάταξε τὲς ἀλλοφύλες εἰς ἑξακοσίες ἄνδρας (ἐν τῷ ἀροτρόποδι) ἐκτὸς μόσχων (βοῶν)· καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ προσέθεντο ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίε· καὶ Ἀὼδ ἀπέθανε.

2. Καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Ἰαβὶν βασιλέως Χαναὰν, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσώρ· καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως αὐτῦ Σισάρα, καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν Ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν. Ἰαμεὶν Ἀσειρώθ

3. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον, ὅτι ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἦν

v. 23. εἰς τὴν προςάδα) εἰς deest; adjicit autem καὶ ἐξῆλθε τὰς διατεταγμένους. ibid. ἐπ' αὐτὸν) κατ' αὐτῦ. v. 24. εἰσῆλθον) ἐπῆλθον. ibid. ἀποκεκλεισμέναι) ἐσφηνωμέναι. ib. μήποτε -- fin. vers.) μήποτε ἀποκενοῖ τὲς πόδας αὐτῦ ἐν τῷ ταμείῳ τῷ θερινῷ. v. 25. προσέμειναν αἰσχυνόμενοι) ὑπέμειναν ἕως ᾐσχύνοντο. ibid. ὐκ ἦν) ὐκ ἔστιν. v. 26. ἕως Σεειρωθά) εἰς Σετειρωθά. v. 27. ἦλθεν) adjicit *Cod. Rom.* Ἀὼδ εἰς γῆν Ἰσραήλ. ibid. κερατίνῃ) ἐν κερατίνῃ. v. 28. καταβαίνετε) κατάβητε. ibid. ὑμῶν) ἡμῶν, bis. ib. ἀφῆκαν) ἀφῆκεν. v. 29. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ibid. πάντας τὲς μαχητὰς, καὶ πάντας ἄνδρας) πᾶν λιπαρὸν, καὶ πάντα ἄνδρα. ib. ἀνήρ) ὁ ἀνήρ. v. 30. ὑπὸ τὴν χεῖρα) τὴν abest. v. 31. μετὰ τῦτον) μετ' αὐτόν. ibid. Ἀνὰθ) Δινάχ. ib. ἀροτρόποδι ἐκτὸς μόσχων βοῶν) ἀροτρόποδι τῶν βοῶν. ib. ἔσωσεν αὐτὸς) ἔσωσε καί γε αὐτός. CAP. IV. v. 1. ἔτι) abest. ibid. ἔναντι) ἐνώπιον. v. 2. αὐτὲς Κύριος) τὲς υἱοὺς Ἰσραὴλ Κύριος. ibid. Ἰαμεὶν) Ἰαβίν. ib. Ἀσειρὼθ) Ἀρισώθ.

ἦν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ἔθλιψε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ κράτος εἴκοσι ἔτη.

4. Καὶ Δεββώρα, γυνὴ προφῆτις, γυνὴ Λαφιδὼθ, αὕτη ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

5. Καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ὑπὸ φοίνικα
Ἰαμαὶ Δεββώρα ἀναμέσον Ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον
Βαιθὴλ, ἐν ὄρει Ἐφραὶμ· καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκεῖ τοῦ κρίνεσθαι.

6. Καὶ ἀπέστειλε Δεββώρα, καὶ ἐκάλεσε τὸν Βαρὰκ υἱὸν Ἀβινεὲμ ἐκ Κέδες Νεφθαλεὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Οὐχί σοι ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ; καὶ ἀπελεύσῃ εἰς ὄρος Θαβὼρ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτοῦ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Νεφθαλὶ, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ζαβουλών·

7. καὶ ἀπάξω σε πρὸς τὸν χειμάῤῥουν Κισῶν ἐπὶ τὸν Σισάρα ἄρχοντα τῆς
Ἰαμεὶν δυνάμεως Ἰαβὶν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ,
καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου.

8. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Βαράκ· ἐὰν πορευθῇς μετ' ἐμοῦ, πορεύσομαι, καὶ ἐὰν μὴ πορευθῇς μετ' ἐμοῦ, οὐ πορεύσομαι· ὅτι οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ εὐοδοῖ Κύριος τὸν ἄγγελον μετ' ἐμοῦ.

9. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δεββώρα· πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σοῦ· πλὴν γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἔσαι τὸ προτέρημά σου εἰς τὴν ὁδὸν, ἣν σὺ πορεύῃ· ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσεται Κύριος τὸν Σισάρα. Καὶ ἀνέστη Δεββώρα, καὶ ἐπορεύθη
μετ' αὐτοῦ Βαρὰκ εἰς Κείδες. ἐκ

10. Καὶ παρήγγειλε Βαρὰκ τῷ Ζαβουλὼν καὶ τῷ Νεφθαλὶ εἰς Κείδες, καὶ ἀνέβησαν κατὰ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν· καὶ Δεββώρα ἀνέβη μετ' αὐτοῦ.

11. Καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρίσθησαν ἀπὸ Καινᾶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰωβὰβ, γαμβροῦ Μωυσῆ· καὶ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν ἐχόμενα Κέδες.

12. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Σισάρα, ὅτι
ἀνέβη Βαρὰκ υἱὸς Ἀβινεὶμ ἐπ' ὄρος Ἰαβινεὶμ
Θαβώρ.

13. Καὶ ἐκάλεσε Σισάρα πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ὅτι ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, ἀπὸ Ἀρεισὼθ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κεισῶν.

14. Καὶ εἶπε Δεββώρα πρὸς Βαράκ· ἀνάστηθι, ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ παραδώσει Κύριος τὸν Σεισάρα ἐν χειρί
σου· οὐκ ἰδοὺ Κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν οὐχ
σου; Καὶ κατέβη Βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους Θα-

v. 5. Ἰαμαὶ) τῆς Ῥαμά. ibid. Βαιθὴλ, ἐν ὄρει) τῆς Βαιθὴλ ἐν τῷ ὄρει. ib. ἀνέβησαν) ἀνέβαινον. ib. ἐκεῖ τοῦ κρίνεσθαι) εἰς κρίσιν. v. 6. Κέδες Νεφθαλεὶ) Κάδης Νεφθαλὶ. ibid. οὐχί σοι) σοι abest. ib. Ἰσραὴλ) addit σοι. ib. ἀπὸ τῶν υἱῶν) ἐκ τῶν υἱῶν, bis. v. 7. ἀπάξω σε πρὸς τὸν) ἐπάξω πρὸς σὲ εἰς τὸν. ibid. Ἰαμεὶν) Ἰαβὶν. ib. ἐν χειρί σου) εἰς χεῖράς σου. v. 8. μετ' ἐμοῦ, οὐ πορ.) μετ' ἐμοῦ non habet. v. 9. πρὸς αὐτὸν Δεββώρα) hæc deficiunt. ibid. πορευσομένη) πορευομένη. ib. εἰς τὴν ὁδὸν) ἐπὶ τὴν ὁδὸν. ib. μετ' αὐτοῦ Βαρὰκ ἐκ Κείδες) μετὰ τοῦ Βαρὰκ ἐκ Κάδης. v. 10. παρήγγειλε Β. τῷ Ζ. καὶ τῷ Ν. εἰς Κείδες) ἐβόησε Βαρὰκ τὸν Ζαβουλὼν καὶ τὸν Νεφθαλὶ ἐκ Κάδης. ibid. Δεββώρα ἀνέβη) transposita. v. 11. Καὶ οἱ πλησ. - - Ἰωβὰβ) Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη ἀπὸ Καινᾶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰωβὰβ. ibid. πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων) ἕως δρυὸς πλεονεκτούντων. v. 12. ἀνήγγειλαν τῷ) ἀνηγγέλη. ibid. Ἰαβινεὶμ ἐπ' ὄρος) Ἀβινεὲμ εἰς ὄρος. v. 13. ὅτι) abest. ibid. ἦν αὐτῷ) non habet. ib. λαὸν μετ') λαὸν τὸν μετ'. ib. Ἀρεισὼθ) Ἀρισώθ. ib. Κεισῶν) Κισῶν. v. 14. παραδώσει) παρέδωκε. ibid. Σεισάρα ἐν χειρί σου· οὐκ ἰδοὺ Κύριος ἐλεύσεται) Σισάρα ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι Κύριος ἐξελεύσεται. ib. ἀπὸ τοῦ ὄρους) κατὰ τοῦ ὄρους.

Θαβὼρ, καὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ὀπίσω αὐτοῦ.

15. Καὶ ἐξέστησεν Κύριος τὸν Σεισάρα, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι ῥομφαίας ἐνώπιον Βαράκ· καὶ κατέβη Σισάρα ἀπὸ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.

16. Καὶ Βαρὰκ διώκων ὀπίσω τῶν ἁρμάτων, καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς, (καὶ) ἕως δρυμοῦ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἔπεσε πᾶσα ἡ παρεμβολὴ Σεισάρα ἐν στόματι ῥομφαίας· οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός.

17. Καὶ Σισάρα ἀνεχώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν Ἰαὴλ, γυναικὸς Χαβὲρ τοῦ Κειναίου ὅτι εἰρήνη ἀναμέσον Ἰαβεὶν βασιλέως Ἀσὼρ, καὶ ἀναμέσον οἴκου Χαβὲρ τοῦ Κεναίου.

18. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ εἰς ἀπάντησιν Σισάρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἔκνευσον κύριέ μου, ἔκνευσον πρός με, μὴ φοβοῦ. Καὶ ἔκνευσε πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέῤῥει αὐτῆς.

19. Καὶ εἶπε Σισάρα πρὸς αὐτήν· πότισόν με δὴ μικρὸν ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα. Καὶ ἤνοιξε τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, καὶ συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔσται ἐὰν τις ἔλθῃ πρός σε, καὶ ἐρωτήσῃ σε, καὶ εἴπῃ σοι· ἔστιν ἐνταῦθα ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς· οὐκ ἔστι.

21. Καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέῤῥει αὐτῆς· καὶ ἔλαβεν Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τὸν πάσσαλον τῆς σκηνῆς, καὶ ἔθηκε τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἡσυχῇ, καὶ ἔθηκε τὸν πάσσαλον ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ, καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῇ καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς, καὶ ἐξέψυξε, καὶ ἀπέθανε.

22. Καὶ ἰδοὺ Βαρὰκ διώκων τὸν Σισάρα· καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο, καὶ δείξω σοι τὸν ἄνδρα, ὃν σὺ ζητεῖς. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἰδοὺ Σισάρα πεπλωκὼς νεκρὸς, καὶ ὁ πάσσαλος ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ. ἀπάντην

23. Καὶ ἐταπείνωσε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἰαβεὶν βασιλέα Χαναὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ.

24. Καὶ ἐπορεύθη χεὶρ (Κυρίου) υἱῶν Ἰσραὴλ

v. 16. Σεισάρα) Σισάρα, passim. ibid. ἀπὸ τοῦ ἅρμ.) ἐπάνωθεν τοῦ ἅρματος. v. 16. καὶ ἕως δρυμοῦ τῶν) ἕως Ἀρισὼθ τῶν. ibid. ἡ παρεμβολὴ) ἡ deest. v. 17. ἀνεχώρησε) ἔφυγε. ibid. τοῦ Κειναίου) ἑταίρου τοῦ Κιναίου. ib. εἰρήνη) addit ἦν. ib. Ἰαβεὶν) Ἰαβίν. ib. οἴκου) τοῦ οἴκου. ib. Κεναίου) Κιναίου. v. 18. ἀπάντησιν) συνάντησιν. ibid. πρὸς αὐτὸν) αὐτῷ. ib. ἔκνευσον) ἔκκλινον, bis. ib. ἔκνευσε) ἐξέκλινε. ib. συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέῤῥει αὐτῆς) περιέβαλεν αὐτὸν ἐπιβολαίῳ. v. 19. συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ) περιέβαλεν αὐτόν. v. 20. πρὸς αὐτήν) addit Σισάρα. ibid. ἐν τῇ θύρᾳ) δὴ ἐπὶ τὴν θύραν. ib. τις) ἀνήρ. ib. εἴπῃ σοι· ἔστιν ἐνταῦθα) εἴπῃ εἰ ἔστιν ὧδε. v. 21. Καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέῤῥει αὐτῆς) h. v. desiderantur in Cod. Rom. ibid. ἡσυχῇ, καὶ ἔθηκεν) ἐν κρυφῇ, καὶ ἔπηξε. ib. ἐν τῇ γνάθῳ) ἐν τῷ κροτάφῳ; ita & versu seq. ib. διήλασεν) διεξῆλθεν. ib. καὶ αὐτὸς -- ἀπέθανεν.) καὶ αὐτὸς ἐξεστὼς ἐσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. v. 22. ἀπάντην) συνάντησιν. ibid. πεπλωκὼς) ἐῤῥιμμένος. ib. ἐν τῇ γνάθῳ) ἐν τῷ κροτάφῳ. v. 23. ἐταπείνωσεν Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἰαβεὶν) ἐτρόπωσεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰαβίν. ibid. ἐνώπιον) ἔμπροσθεν. v. 24. ἐπορεύθη χεὶρ Κυρίου υἱῶν) ἐπορεύετο χεὶρ τῶν υἱῶν.

Ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρυνομένη ἐπὶ Ἰαβεὶν βασιλέα Χαναὰν, ἕως ἐξωλέθρευσαν αὐτόν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ᾖσεν Δεββώρα καὶ Βαρὰκ υἱὸς Ἀβινεὲμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν (ἐν τῇ ᾠδῇ)·

2. Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν Ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ, εὐλογεῖτε τὸν Κύριον.

3. Ἀκούσατε βασιλεῖς ἐνωτίζεσθε σατράπαι (δυνατοί)· ἐγὼ τῷ Κυρίῳ ᾄσομαι, ψαλῶ τῷ Θεῷ Ἰσραήλ.

4. Κύριε, ἐν τῇ ἐξόδῳ σου ἐκ Σηεὶρ, ἐν τῷ ἀπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ Ἐδὼμ, γῆ ἐσείσθη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐξεστάθη, καίγε νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ.

5. Ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου Κυρίου, τοῦτο Σεινὰ ἀπὸ προσώπου Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

Κεναὰθ 6. Ἐν ἡμέραις Σαμεγὰρ υἱοῦ Ἀνὰθ, ἐν
βασιλεῖς ἡμέραις Ἰαὴλ, ἐξέλειπον βάσεις, καὶ ἐπορεύθησαν τρίβους, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστρεμμένας.

7. Ἐξέλειπε Φράζων ἐν Ἰσραὴλ, ἐξέλειπεν ἕως οὗ ἐξανέστη Δεββώρα, ὅτι ἀνέστη μήτηρ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

8. Ἡρέτισαν θεοὺς καινοὺς, ὡς ἄρτον κρίθινον· σκέπη νεανίδων σειρομαστῶν ἂν ὀφθῇ, καὶ σειρομάστης ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν τῷ Ἰσραήλ,

9. ἡ καρδία μου εἰς τὰ διατεταγμένα τῷ Ἰσραήλ· οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν Κύριον.

10. Ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυγίων μεσημβρίας, καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν, καὶ πορευόμενοι ἐφ' ὁδῷ,

11. Φθέγξασθε φωνὴν ἀνακρουομένων ἀναμέσον εὐφραινομένων· ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνας Κυρίῳ, δικαιοσύνας ἐνίσχυσαν ἐν τῷ Ἰσραήλ· τότε κατέβη εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς Κυρίου.

12. Ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, Δεββώρα, ἐξεγείρου μυριάδας μετὰ λαοῦ· ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, λάλει μετ' ᾠδῆς· ἐνισχύων ἐξανίστασο Βαρὰκ, καὶ ἐνίσχυσον Δεββώρα ἐξαναστὰς ὁ
τὸν Βαρὰκ, αἰχμαλώτευσον αἰχμαλωσίαν σου, υἱὸς Ἀβινεέμ.

13. Τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ· Κύριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου. Πότε ἐμεγάλυνεν.

14. Λαὸς

v. 24. Ἰαβεὶν) Ἰαβίν. ibid. ἕως ἐξωλέθρευσαν αὐτὸν) ἕως οὗ ἐξωλέθρευσαν τὸν Ἰαβὶν βασιλέα Χαναάν. CAP. V. v. 1. ᾖσεν) ᾖσαν. ibid. καὶ εἶπεν ἐν τῇ ᾠδῇ) λέγοντες. v. 2. *Cod. Rom.* hunc in modum legit: ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἑκουσιασθῆναι λαὸν, εὐλογεῖτε Κύριον. v. 3. ἐνωτίζεσθε) καὶ ἐνωτίσασθε. ibid. (δυνατοί) abest. ib. ἐγὼ τῷ Κυρίῳ ᾄσομαι) ᾄσομαι ἐγώ εἰμι τῷ Κυρίῳ ἐγώ εἰμι. ib. τῷ Θεῷ) τῷ Κυρίῳ τῷ Θεῷ. v. 4. ἐκ Σηεὶρ) ἐν Σηείρ. ibid. ἐξεστάθη, καίγε νεφέλαι) ἔσταξε δρόσους καὶ αἱ νεφέλαι. v. 5. Κυρίου, τοῦτο Σεινὰ) Κυρίου Ἐλωΐ, τοῦτο Σινά. v. 6. Κεναὰθ) Ἀνάθ. ibid. ἐξέλειπον βασιλεῖς) ἐξέλιπον ὁδούς. ib. τρίβους) ἀτραπούς. ib. διεστρεμμένας) διεστραμμένας. v. 7. *Cod. Rom.* ita legit: ἐξέλιπον δυνατοὶ ἐν Ἰσραὴλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ ἀνέστη Δεββώρα, ἕως οὗ ἀνέστη μήτηρ ἐν Ἰσραήλ. v. 8. *Cod. Rom.* ita legit: ἐξελέξαντο θεοὺς καινοὺς, τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων. θυρεὸς ἐὰν ὀφθῇ καὶ λόγχη ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. v. 9. οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλ. τὸν Κ.) οἱ ἑκουσιαζόμενοι ἐν λαῷ εὐλ. Κύριον. v. 10. ὑποζυγίων) ὄνου θηλείας μεσημβρίας. ibid. ἐπὶ λαμπηνῶν) ἐπὶ κριτηρίου καὶ πορευόμενοι ἐπὶ ὁδοὺς συνέδρων ἐφ' ὁδῷ. v. 11. ad hunc modum legit *Cod. Rom.* διηγεῖσθε ἀπὸ φωνῆς ἀνακρουομένων ἀναμέσον ὑδρευομένων. ἐκεῖ δώσουσι δικαιοσύνας, Κύριε δικαιοσύνας αὔξησον ἐν Ἰσραήλ. ibid. αὐτοῦ ὁ λαὸς) λαός. v. 12. ἐξεγείρου μυριάδας μετὰ λαοῦ) h. v. desunt. ibid. λάλει - - αἰχμαλώτευσον) λάλησον ᾠδήν, ἀνάστα Βαρὰκ καὶ αἰχμαλώτισον. v. 13. *Cod. Rom.* in hoc & seqq. versibus prorsus discedit à Lectione *C. Alex.* Τότε κατέβη κατάλειμμα τοῖς ἰσχυροῖς. λαὸς Κυρίου κατέβη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμοῦ.

14. Λαὸς Ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτὲς ἐν κοιλάδι ἀδελφῦ σε Βενιαμεὶν, ἐν λαοῖς σε· ἐξ ἐμῦ Μαχεὶρ κατέβησαν ἐξεραυνῶντες, καὶ ἐκ Ζαβελὼν (Κύριος ἐπολέμει μοι ἐν δυνατοῖς) ἐκεῖθεν ἐν σκήπτρῳ διηγήσεως.

Ἐνισχύοντος
* ἡγήσεως

15. Ἐνισχύοντες ἐν Ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας· * ὅτω Βαρὰκ ἐξαπέστειλε πεζὲς αὐτῦ εἰς τὴν κοιλάδα· (ἵνα σοι κατοικῆς ἐν μέσῳ χειλέων, ἐξέτεινε τοῖς ποσὶν αὐτῦ) Διαιρέσεις Ῥεβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας·

Μοσφαιθὰμ
* διελθεῖν

16. ἱνατί μοι κάθησαι ἀναμέσον τῶν Μοσφαθὰμ, τῦ εἰσακέειν συρισμὲς ἐξεγειρόντων; τῦ * διελθεῖν (εἰς) τὰ τῦ Ῥεβὴν, μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας.

17. Γαλαὰδ ἐν τῷ πέραν τῦ Ἰορδάνε κατεσκήνωσε· καὶ Δὰν ἱνατί παροικεῖ πλοίοις; Ἀσὴρ παρῴκησε παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς αὐτῦ κατεσκήνωσε.

18. Ζαβελὼν λαὸς ὀνειδίσας ψυχὴν αὐτῦ εἰς θάνατον· καὶ Νεφθαλεὶμ ἐπὶ ὕψη ἀγρῦ.

19. Ἦλθον βασιλεῖς, καὶ παρετάξαντο, τότε ἐπολέμησαν βασιλεῖς Χαναὰν ἐν Θεννὰχ ἐπὶ ὕδατος Μεγεδδώ· πλεονεξίαν ἀργυρίε ἐκ ἔλαβον.

20. Ἐκ τῦ ἐρανῦ ἐπολέμησαν ἀστέρες, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ Σισάρα.

ἐπολεμήθησαν Ἰσραήλ

21. Χειμμάῤῥες Κεισῶν ἐξέβαλεν αὐτὲς, χειμάῤῥες Καδημείμ, χειμάῤῥες Κεισῶν· καταπατήσει αὐτὸν ψυχή με δυνατή.

Καδησεὶμ

22. Τότε ἀπενόπησαν πτέρναι ἵππε, Μαδαρὼθ δυνατῶν αὐτῦ.

Ἀμμαδαρὰθ

23. * Καταρᾶσθε Μαζὼρ, εἶπεν ὁ ἄγγελος Κυρίε, καταράσει καταράσασθε τὲς ἐνοίκες αὐτῆς, ὅτι ἐκ ἦλθοσαν εἰς τὴν βοήθειαν Κυρίε· βοηθὸς ἡμῶν Κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς.

* Καταράσαιαι

24. Εὐλογηθείη ἐκ γυναικῶν Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τῦ Κειναίε, ἐκ γυναικῶν ἐν σκηνῇ εὐλογηθείη.

Ἰῆλ
Χαλὲβ

25. Ὕδωρ ᾔτησεν αὐτὴν, καὶ γάλα ἔδωκεν αὐτῷ· ἐν λεκάνῃ ἰσχυρῶν προσήγγισε βέτυρον.

λακάνη

26. Τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν ἀριστερὰν εἰς πάσσαλον ἐξέτεινε, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κατακοπῶν, καὶ ἀπέτεμε Σισάρα· ἀπέτριψε τὴν κεφαλὴν αὐτῦ,

v. 14. Ἐφραὶμ ἐξεῤῥίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλὴκ, ὀπίσω σε Βενιαμὶν ἐν τοῖς λαοῖς σε. ἐν ἐμοὶ Μαχὶρ κατέβησαν ἐξερευνῶντες. καὶ ἀπὸ Ζαβελὼν ἕλκοντες ἐν ῥάβδῳ διηγήσεως γραμματέως. v. 15. Καὶ ἀρχηγοὶ ἐν Ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας καὶ Βαράκ. οὕτω Βαρὰκ ἐν κοιλάσιν ἀπέστειλεν ἐν ποσὶν αὐτοῦ, εἰς τὰς μερίδας Ῥεβὴν, μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν. v. 16. Ἐις τί ἐκάθισαν ἀναμέσον τῆς διγομίας τῦ ἀκοῦσαι συρισμοῦ ἀγγέλων εἰς διαιρέσεις Ῥεβήν; μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας. v. 17. κατεσκήνωσε) οὐ ἐσκήνωσε. ibid. ἱνατί) εἰς τί. ib. παρῴκησε παρ' αἰγιαλὸν) ἐκάθισεν παραλίαν. ib. ἐπὶ τὰς διακοπὰς) ἐπὶ διεξόδοις. ib. κατεσκήνωσε) σκηνώσει. v. 18. ὀνειδίσας) ὠνείδισε. ibid. Νεφθαλείμ) Νεφθαλί. v. 19. ἦλθον) cum præcedentibus conjungit & addit αὐτῶν. ibid. καὶ) abest. ib. Θεννὰχ ἐπὶ ὕδατος Μεγεδδώ· πλεονεξίαν) Θαναὰχ ἐπὶ ὕδατι Μαγεδδώ, δῶρον. v. 20. Cod. Rom. ita habet: Ἐξ οὐρανοῦ παρετάξαντο οἱ ἀστέρες, ἐκ τρίβων αὐτῶν παρετάξαντο μετὰ Σισάρα. v. 21. Κεισῶν) Κισῶν, passim. ibid. ἐξέβαλεν) ἐξέσυρεν. ib. Καδησείμ) ἀρχαίων. v. 22. ita Cod. Rom. ὅτε ἐνεποδίσθησαν πτέρναι ἵππου. σπουδῇ ἔσπευσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ. v. 23. Καταρᾶσθαι Μηρὼζ, εἶπεν ἄγγελος Κυρίε, καταρᾶσθε. ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κατοικῶν αὐτὴν, ὅτι οὐκ ἤλθοσαν εἰς βοήθειαν Κυρίου, εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς. v. 24. Εὐλογηθείη ἐν γυναιξὶν Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τῦ Κιναίου ἀπὸ γυναικῶν ἐν σκηναῖς εὐλογηθείη. v. 25. Ὕδωρ ᾔτησεν, γάλα ἔδωκεν ἐν λεκάνῃ. ὑπερεχόντων προσήνεγκε βούτυρον. v. 26. Χεῖρα αὐτῆς ἀριστερὰν εἰς πάσσαλον ἐξέτεινε, καὶ δεξιὰν αὐτῆς εἰς σφῦραν κοπιώντων, καὶ ἐσφυροκόπησεν Σισάρα, διήλωσεν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν, διήλωσεν κρόταφον αὐτοῦ.

αὐτοῦ, καὶ συνέθλασε καὶ διήλασε τὴν γνάθον αὐτοῦ.

27. Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκάμψας ἔπεσεν, ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς· ἐν ᾧ ἔκαμψεν, ἐκεῖ ἔπεσε ταλαίπωρος.

28. Διὰ τῆς θυρίδος διέκυπτε, καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ Σισάρα διὰ τῆς δικτυωτῆς, ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας Σισάρα. Διατί ᾐσχάτισε τὸ ἅρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι; Διατί ἐχρόνισαν ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ;

29. Σοφαὶ ἀρχουσῶν αὐτῆς ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἀπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς.

30. Οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερί-
ζοντα σκῦλα; Φιλιάζων φίλοις εἰς κε-
δυνατοί φαλὴν δυνατοῦ· σκῦλα βαμμάτων τῷ Σι-
σάρᾳ, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας,
βάθη βαφὴ ποικίλων, περὶ τράχηλον αὐτοῦ
σκῦλον.

31. Οὕτως ἀπόλοιντο πάντες οἱ ἐχθροί σου, Κύριε· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐν δυναστείαις αὐτοῦ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Μαδιὰμ ἔτη ἑπτά.

2. Καὶ κατίσχυσε χεὶρ Μαδιὰμ ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ μάνδρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν.

3. Καὶ ἐγένετο ὅταν ἔσπειρεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβαινε Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν, καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν.

4. Καὶ παρενέβαλλον ἐπ' αὐτοὺς, καὶ διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς, ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Γάζαν· καὶ οὐχ ὑπελείποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ποίμνιον, καὶ μόσχον, καὶ ὄνον.

5. Ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν ἀνέβαινον, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καὶ παρεγείνοντο, ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός· καὶ παρεγείνοντο ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, τοῦ διαφθείρειν αὐτήν.

6. Καὶ

v. 27. Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατεκυλίσθη. ἔπεσεν καὶ ἐκοιμήθη ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς, κατακλιθεὶς ἔπεσεν, καθὼς κατεκλίθη ἐκεῖ ἔπεσεν ἐξοδευθείς. v. 28. Διὰ τῆς θυρίδος παρέκυψεν μήτηρ Σισάρα ἐπὶ τοῦ τοξικοῦ, διότι ᾐσχύνθη ἅρμα αὐτοῦ. διότι ἐχρόνισαν πόδες ἁρμάτων αὐτοῦ. v. 29. Αἱ σοφαὶ ἄρχουσαι αὐτῆς ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἀπέστρεψεν λόγους αὐτῆς ἑαυτῇ. v. 30. Οὐχ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦλα. οἰκτίρμων οἰκτειρήσει εἰς κεφαλὴν ἀνδρός. σκῦλα βαμμάτων τῷ Σισάρᾳ, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας, βάμματα ποικιλτῶν αὐτὰ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα. v. 31. ἀπόλοιντο) ἀπώλοντο, per errorem. ibid. καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλ. ἐν δυναστείαις) ὡς ἔξοδος ἡλίου ἐν δυνάμει. CAP. VI. v. 1. ἔναντι) ἐνώπιον. ibid. παρέδωκεν) ἔδωκεν. ib. ἔτη ἑπτά) transposita. v. 2. κατίσχυσε) ἴσχυσε. ibid. μάνδρας - - fin. vers.) τὰς τρυμαλίας τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ τὰ σπήλαια, καὶ τὰ κρεμαστά. v. 3. ὅταν ἔσπειρεν ἀνὴρ) ἐὰν ἔσπειραν οἱ υἱοί. ibid. ἀνέβαινεν) ἀνέβαινον. ib. καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν.) συνανέβαινον αὐτοῖς. v. 4. παρενέβαλλον ἐπ') παρενέβαλον εἰς. ibid. διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς ἕως τοῦ) διέφθειρον τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἕως. ib. οὐχ ὑπελείποντο) οὐ κατελείποντο. ib. ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ποίμνιον, καὶ μόσχον) ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον. v. 5. τὰ κτήνη) καὶ αἱ κτήσεις. ibid. τὰς σκηνὰς) αἱ σκηναί. ib. παρέφερον καὶ παρεγείνοντο, ὡς) παρεγίνοντο καθώς. ib. καὶ παρεγείνοντο ἐν τῇ γῇ Ἰσρ. τοῦ διαφθείρειν) καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν Ἰσρ. καὶ διέφθειρον.

6. Καὶ ἐπλώχευσεν Ἰσραὴλ σφόδρα ἀπὸ προσώπου Μαδιάμ· καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον.

7. Καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον περὶ Μαδιάμ,

8. καὶ ἐξαπέστειλε Κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἐγώ εἰμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας·

9. καὶ ἐξειλόμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς ἐνοικεῖτε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου.

11. Καὶ ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ
ἐπὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν
Ἐφραθὰ Ἐφρα, τὴν τοῦ Ἰωὰς πατρὸς * Ἰεζρί· καὶ
*Ἀβιεζρί Γεδεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐράβδιζε πυροὺς ἐν
ληνῷ, τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ προσώπου Μαδιάμ.

12. Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Κύριος μετὰ σοῦ, δυνατὸς ※ ἐν τῇ ἰσχύϊ.

13. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών· ἐν
ἐμοί κύριε· καὶ εἰ ἔστι Κύριος μεθ' ἡμῶν, Κύριος
※ καὶ ἱνατί εὗρεν ἡμᾶς πάντα τὰ κα- Κύριος
κὰ ταῦτα; καὶ ποῦ ἐστι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅσα διηγήσαντο ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν, λέγοντες· οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος; καὶ νῦν ἀπώσατο ἡμᾶς Κύριος, καὶ παρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ Μαδιάμ.

14. Καὶ ἐπέβλεψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύτῃ, καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· καὶ ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε.

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών· ἐν ἐμοὶ κύριε, ἐν τίνι σώσω τὸν Ἰσραήλ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινοτέρα ἐν Μανασσῇ, καὶ ἐγώ εἰμι μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

16. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου· ὅτι Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα.

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών· καὶ εἰ εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιήσεις μοι σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ·

18. μὴ ※ δὴ κινηθῇς ἐντεῦθεν, ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρός σε, καὶ οἴσω τὴν θυ-

v. 6. ἐκέκραξαν) ἰδόντων. v. 7. hunc versum non habet *Cod. Rom.* addit autem ad praeced. versum: ἀπὸ προσώπου Μαδιάμ. v. 8. & 9. ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου) ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, & subjicit, καὶ ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν. καὶ ἐῤῥυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Αἰγύπτου. v. 10. ἐνοικεῖτε) κάθησθε. v. 11. ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν) ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν. ibid. τὴν τοῦ Ἰωὰς) ἐν γῇ Ἰωὰς ib. Ἀβιεζρὶ) τοῦ Ἐσδρί. ib. ἐράβδιζεν πυροὺς) ῥαβδίζων σῖτον. ib. τοῦ ἐκφ. ἐκ πρ. Μαδιάμ.) εἰς ἐκφ. ἀπὸ πρ. τοῦ Μαδιάμ. v. 12. εὗρεν αὐτὸν ἄγγ.) ὤφθη αὐτῷ ὁ ἄγγελος. ibid. δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ.) ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. v. 13. Κύριος Κύριος) Κύριέ μου. ibid. ἱνατί) ἵνα τί. ib. ἡμᾶς πάντα τὰ) ἡμᾶς τὰ. ib. ὅσα) ἃ. ib. οὐχὶ ἐξ) μὴ οὐχὶ ἐξ. ib. ἐξήγαγεν) ἀνήγαγεν. ib. ἀπώσατο ἡμᾶς Κύριος, καὶ παρέδωκεν) ἐξέῤῥιψεν ἡμᾶς καὶ ἔδωκεν. v. 14. ἐπέβλεψε) ἐπέστρεψε. ibid. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ deest. ib. ἰσχύϊ σου) addit ταύτῃ. ib. καὶ ἰδοὺ) ἰδοὺ. v. 15. Κύριε) addit μου. ibid. ταπεινοτέρα) ἠσθένησεν. ib. μικρὸς τῷ οἴκῳ) μικρότερος ἐν οἴκῳ. v. 17. καὶ εἰ εὗρον χάριν) εἰ δὴ εὗρον ἔλεος. ibid. σημεῖον ὅτι συ λαλεῖς) σήμερον πᾶν ὅτι ἐλάλησας. v. 18. κινηθῇς) χωρισθῇς. ibid. οἴσω) ἐξοίσω.

σίαν μου, καὶ θήσω ἐνώπιόν σου. Καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καθήσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε.

19. Καὶ Γεδεὼν εἰσῆλθε, καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἰφὶ ἀλεύρου ἄζυμα, καὶ τὰ κρέα ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν, καὶ τὸν ζωμὸν ἐνέχεεν εἰς χύτραν· καὶ ἐξήνεγκε πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τὴν δρῦν, καὶ προσεκύνησε.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου· λάβε τὰ κρέα καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἀζύμους, καὶ θὲς πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν ζωμὸν ἔκχεον· καὶ ἐποίησεν οὕτως.

21. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος Κυρίου τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων· καὶ ἀνήφθη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγε τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους. Καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

22. Καὶ ἴδε Γεδεὼν, ὅτι ἄγγελος Κυρίου ἐστί· καὶ εἶπε Γεδεὼν. Ἆ ἆ, κύριε κύριε, ὅτι ἴδον τὸν ἄγγελον Κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.

23. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, μὴ ἀποθάνῃς.

24. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ, Εἰρήνη Κυρίου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
της, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐν Ἐφρὰ πατρὸς Ἐφραθᾶ
τοῦ Ἰεζρί.

25. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· λάβε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου, μόσχον τὸν δεύτερον τὸν ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Βάαλ, ὅ ἐστι τοῦ πα-
τρός σου, καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐκ- αὐτῆς
κόψατε·

26. καὶ οἰκοδομήσεις θυσιαστήριον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ
τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαὼζ τούτου ἐν τῇ Μαὼχ
παρατάξει· καὶ λήψῃ τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, καὶ ἀνοίσεις ὁλοκαύτωμα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλσους, ὃ ἐκκόψεις.

27. Καὶ ἔλαβε Γεδεὼν τρισκαίδεκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν δούλων αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καθὰ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Κύριος· καὶ ἐγένετο ὡς ἐφοβήθη τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως, μὴ ποιῆσαι ἡμέρας, καὶ ἐποίησε νυκτός.

28. Καὶ ὤρθρισαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τοπρωΐ· καὶ ἰδοὺ κατεσκαμμένον

τὸ

v. 18. μου, καὶ θήσω) καὶ θύσω. ibid. καθήσομαι) καθίσομαι. v. 19. ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν) ἔθηκεν ἐν τῷ κοφίνῳ. ibid. ἐνέχεεν εἰς χύτραν) ἔβαλεν ἐν τῇ χύτρᾳ. ib. ἐξήνεγκεν) addit αὐτά. ib. δρῦν καὶ προσεκύνησε) τερέμινθον καὶ προσήγγισεν. v. 20. Κυρίου) τοῦ Θεοῦ. ibid. τοὺς ἄρτους τοὺς ἀζύμους) τὰ ἄζυμα. ib. ζωμὸν ἔκχεον) ζωμὸν ἐχόμενα ἔκχεε. v. 21. ἀνήφθη) ἀνέβη. ibid. ἀπῆλθεν ἐξ) ἐπορεύθη ἀπ'. v. 22. Κυρίου ἐστὶ) Κυρίου αὐτός ἐστι. ibid. Κύριε Κύριε) κύριέ μου κύριε. v. 23. Φοβοῦ, μὴ) φοβοῦ, οὐ μή. v. 24. ἐκάλεσεν αὐτὸ) ἐπεκάλεσεν αὐτῷ. ibid. Ἰεζρί) Ἐσδρί. v. 25. ἐγενήθη τῇ) ἐγένετο ἐν τῇ. ibid. τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου, μόσχ. τὸν δεύτ. τὸν ἑπταετῆ) τὸν ταῦρον ὅς ἐστι τῷ πατρί σου, καὶ μόσχον δεύτερον ἑπταετῆ. ib. τοῦ πατρός σου) τῷ πατρί σου. ib. ἐπ' αὐτῆς ἐκκόψατε) ἐπ' αὐτὸ ὀλοθρεύσεις. v. 26. Κυρίῳ) τῷ Κυρίῳ. ibid. τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαὼχ) ἐπὶ κορυφὴν Μαουζί. ib. ὁλοκαύτωμα) ὁλοκαυτώματα. ib. ὃ ἐκκόψεις) ὃ ἐξολοθρεύσεις. v. 27. τρισκαίδεκα) δέκα. ibid. αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καθὰ) ἑαυτοῦ καὶ ἐποίησε ὃν τρόπον. ib. ἐγένετο) ἐγενήθη. ib. μὴ ποιῆσαι) τοῦ ποιῆσαι. v. 28. κατεσκαμμένον) καθῄρητο.

τὸ θυσιαστήριον τῷ Βάαλ, καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐκκεκομμένον, καὶ ὁ μόσχος ὁ σιτευτὸς ἀνηνεγμένος εἰς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ᾠκοδομημένον.

29. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτῷ· τίς ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τῶτο; Καὶ ἀνήταζον, καὶ ἐξεζήτων, καὶ εἶπαν· Γεδεὼν ὁ υἱὸς Ἰωὰς ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τῶτο.

30. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἰωάς· ἐξάγαγε τὸν υἱόν σου, καὶ ἀποθανέτω, ὅτι κατέσκαψε τὸ θυσιαστήριον τῷ Βάαλ, καὶ ὅτι ἔκοψε τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ.

31. Καὶ εἶπε Ἰωὰς πρὸς τὰς ἄνδρας τὰς ἐσαμένας ἐπ' αὐτόν· μὴ ὑμεῖς νῦν δικάζεσθε περὶ τῷ Βάαλ; ἢ ὑμεῖς σώζετε αὐτόν; ὃς ἀντεδίκησεν αὐτὸν, ἀποθανεῖται ἕως πρωΐ. Εἰ ἔσι Θεὸς, αὐτὸς ἐκδικήσει αὐτὸν, ὅτι κατέσκαψε τὸ θυσιαστήριον αὐτῷ.

32. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δικαστήριον τῷ Βάαλ, λέγων· δικαζέσθω ἐν αὐτῷ ὁ Βάαλ, ὅτι κατέσκαψεν τὸ θυσιαστήριον αὐτῷ.

33. Καὶ πᾶσα Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ καὶ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ διέβησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ἰεζραέλ.

34. Καὶ πνεῦμα Θεῷ ἐνέδυσε τὸν Γεδεὼν, καὶ ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ· καὶ ἐβόησεν Ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτῷ. ἐνεδυνάμωσε

35. Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέσειλεν ἐν παντὶ Μανασσῇ, καὶ ἐβόησε καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτῷ· καὶ ἐξαπέσειλεν ἀγγέλους ἐν Ἀσὴρ, καὶ ἐν Ζαβυλὼν, καὶ ἐν Νεφθαλὶ, καὶ ἀνέβησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. αὐτῷ

36. Καὶ εἶπε Γεδεὼν πρὸς τὸν Θεόν· εἰ σώζεις ἐν τῇ χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον ἐλάλησας,

37. ἰδοὺ ἐγὼ ἀπερείδομαι τὸν πόκον τῶν ἐρίων ἐν τῷ ἅλωνι· καὶ ἐὰν δρόσος τῷ γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ξηρασία, καὶ γνώσομαι ὅτι σώζεις ἐν τῇ χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον ἐλάλησας.

38. Καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ ὤρθρισε Γεδεὼν τῇ ἐπαύριον, καὶ ἀπεπίασε τὸν πόκον, καὶ ἀπεῤῥύη ἡ δρόσος ἐκ τῷ πόκου, πλήρης λεκάνη ὕδατος.

39. Καὶ εἶπε Γεδεὼν πρὸς τὸν Θεόν· μὴ ὀργισθήτω ὁ θυμός σου ἐν ἐμοὶ, καὶ λαλή-

v. 28. ἐκκεκομμένον - - ἐπὶ τὸ θυσ.) ὠλόθρευτο. καὶ ἄλλον τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. v. 29. τὸ πρᾶγμα) τὸ ῥῆμα, bis. ibid. ἀνήταζον, καὶ ἐξεζήτουν, καὶ εἶπαν. Γεδεὼν ὁ υἱὸς) ἐπεζήτησαν, καὶ ἠρεύνησαν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι Γεδεὼν υἱός. v. 30. ἐξάγαγε) ἐξένεγκε. ibid. κατέσκαψε) καθεῖλε. ib. ἔκοψε) ὠλόθρευσε. v. 31. Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑσαμένους ἐπ' αὐτόν) Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, οἳ ἐπανέστησαν αὐτῷ. ibid. περὶ τοῦ) ὑπὲρ τοῦ. ib. σώζετε) σώσετε. ib. ὃς ἀντεδίκησεν αὐτὸν, ἀποθανεῖται) ὃς ἐὰν δικάσηται αὐτῷ, θανατωθήτω. ib. εἰ ἔστι Θεὸς, αὐτὸς ἐκδικήσει αὐτὸν, ὅτι κατέσκαψε) εἰ θεός ἐστι, δικαζέσθω αὐτῷ, ὅτι καθεῖλε. v. 32. δικαστήριον τῷ Βάαλ, ὅτι κατέσκαψε) ἱεροβάαλ, λέγων. δικαζέσθω ἐν αὐτῷ ὁ Βάαλ, ὅτι καθῃρέθη. v. 33. καὶ διέβησαν) non habet. v. 34. Θεοῦ ἐνεδυνάμωσε) Κυρίου ἐνέδυσε. v. 35. ἐν παντὶ) εἰς πάντα. ibid. ἐβόησε καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους) h. v. desunt. ib. ἀνέβησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ) ἀνέβη εἰς συνάντησιν αὐτῶν. v. 36. εἰ σώζεις ἐν τῇ) εἰ σὺ σώζεις ἐν. ibid. ὃν τρόπον) καθὼς. v. 37. ἀπερείδομαι) τίθημι. ibid. τῶν ἐρίων ἐν τῷ ἅλ. καὶ ἐὰν) τῷ ἐρίου ἐν τῇ ἅλωνι. ἐὰν. ib. καὶ γν. ὅτι σώζεις ἐν τῇ χ.) γνώσομαι ὅτι σώσεις ἐν χειρί. ib. ὃν τρόπον) καθώς. v. 38. Γεδεὼν) abest. ibid. ἀπεπίασε) ἐξεπίασε. ib. ἀπεῤῥύη ἡ δρ. ἐκ τῷ) ἔσταξε δρόσος ἀπὸ τῷ. v. 39. μὴ ὀργ.) μὴ δὴ ὀργ.

λαλήσω (πρός σε) ἔτι ἅπαξ, καὶ πειράσω ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ, καὶ
τὴν γενηθήτω ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον,
ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος.

40. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ ἐγένετο ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγένετο δρόσος.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΚΑΙ ὤρθρισεν Ἱεροβάαλ, (αὐτός ἐστι Γεδεών), καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ
τὴν γῆν πηγὴν Ἰαέρ· καὶ παρεμβολὴ Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ
Βωμοῦ βουνοῦ τοῦ * Μωρὲ ἐν τῇ κοιλάδι.

* Ἀβώρ 2. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεών· πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, ὥστε μὴ παραδοῦναί με τὴν Μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μήποτε καυχήσηται Ἰσραὴλ ἐπ' ἐμέ, λέγων· ἡ χείρ μου ἔσωσέ με.

3. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· λάλησον δὴ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λέγων· τίς δειλὸς καὶ φοβούμενος; ἀποστραφήτω. Καὶ ἐξώρμησεν ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Γαλαάδ· καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ὑπελείφθησαν.

4. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεών· ἔτι ὁ λαὸς πολύς· κατάγαγε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖθεν· καὶ ἔσται ὃν ἐὰν εἴπω πρός σε, οὗτος πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐτὸς πορεύσεται μετὰ σοῦ· καὶ πάντα ὃν ἐὰν εἴπω σοι, ὅτι οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐτὸς οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ.

5. Καὶ κατεβίβασε τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεών· πᾶς
ὃς ἂν λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδα- λάψῃ
τος, ὡς ἐὰν λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν λήμψῃ
κατὰ μόνας· καὶ πᾶς ὃς ἂν κάμψῃ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν, μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὑτόν.

6. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν λαψάντων ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν, τριακόσιοι ἄνδρες· καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, τοῦ πιεῖν ὕδωρ.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Γεδεών· ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσι τοῖς λάψασι σώσω ὑμᾶς, καὶ παραδώσω τὴν Μαδιὰμ ἐν χειρί σου· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀποτρεχέτω, ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

8. Καὶ ἔλαβον τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ λαοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰς κερατί-

v. 39. (πρός σε) non habet. ibid. καὶ πειράσω ἔτι) πειράσω δὴ καίγε ἔτι. ib. γενηθήτω ξ. ἐπὶ τὸν) γενέσθω ἡ ξ. ἐπὶ τόν. ib. ἐπὶ δὲ) καὶ ἐπί. ita quoque v. 40. ib. ἐγένετο) ἐγενήθη. CAP. VII. v. 1. ὁ μετ' αὐτοῦ) μετ' αὐτοῦ. ibid. παρενέβαλεν ἐπὶ τὴν γῆν Ἰαέρ) παρενέβαλον ἐπὶ πηγὴν Ἀρώδ. ib. καὶ Ἀμαλὴκ) deest. ib. τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀβὼρ ἐν τῇ κ.) ἀπὸ Γαβααθαμωραὶ ἐν κοιλάδι. v. 3. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτὸν) καὶ νῦν. ibid. εἰς τὰ ὦτα) ἐν ὠσί. ib. τίς δειλὸς - - ἀπὸ τοῦ) τίς ὁ φοβούμενος καὶ δειλός; ἐπιστραφήτω καὶ ἐκχωρείτω ἀπὸ ὄρους Γαλαάδ. καὶ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ. v. 4. πολύς· κατάγαγε αὐτοὺς εἰς) πολύς ἐστι. κατένεγκον αὐτοὺς πρός. ibid. δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖθεν.) ἐκκαθαριῶ σοι αὐτὸν ἐκεῖ. ib. μετὰ σοῦ) σὺν σοί, bis. ib. πάντα ὃν ἐὰν εἴπω σοι, ὅτι οὐ) πᾶς ὃν ἂν εἴπω πρὸς σέ, οὗτος οὐ. v. 5. κατεβίβασε τὸν λ. εἰς) κατήνεγκε τὸν λ. πρός. ibid. λάψῃ) λάψῃ, bis. ib. ἐκ τοῦ ὕδατος) ἀπὸ τοῦ ὕδατος. ib. ὃς ἂν κάμψῃ τὰ) ὃς ἐὰν κλίνῃ ἐπὶ τά. ib. τοῦ πιεῖν) πιεῖν. ib. μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὑτὸν) h. v. desiderantur. v. 6. ἐγένετο πᾶς) πᾶς deest. ibid. ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν) ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν. ib. πᾶς ὁ ἐπίλοιπος) πᾶν τὸ κατάλοιπον. ib. ἔκαμψαν) ἔκλιναν. ib. αὐτοῦ, τοῦ πιεῖν) αὐτῶν πιεῖν. v. 7. παραδώσω Μ.) δώσω τὴν Μαδιάμ. ibid. ἀποτρεχέτω) πορευέσθωσαν. v. 8. ἐν ταῖς χερσὶν) ἐν χειρί.

ρατίνας αὐτῶν, καὶ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν, ἄνδρα εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. Ἡ δὲ παρεμβολὴ Μαδιὰμ ἦν ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλάδι.

9. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Κύριος· ἀνάστα, κατάβηθι τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐντεῦθεν, ὅτι παρέδωκα αὐτὴν ἐν τῇ χειρί σου. ἀνάβηθι

10. Εἰ δὲ φοβῇ σὺ καταβῆναι, κατάβηθι σὺ καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριόν σου εἰς τὴν παρεμβολὴν,

11. καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσι· καὶ μετὰ ταῦτα ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σου, καὶ καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ κατέβη αὐτὸς καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ.

12. Καὶ Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ καὶ πάντες υἱοὶ ἀνατολῶν παρεμβεβλήκεισαν ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ ταῖς καμήλοις οὐκ ἦν ἀριθμὸς, ἀλλ' ἦσαν ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος.

13. Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξηγεῖται τῷ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ τὸ ἐνύπνιον ὁ ἠνυπνιάσθην, καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κριθίνου κυλιομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιὰμ, καὶ ἦλθεν ἕως τῆς σκηνῆς Μαδιὰμ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ ἔπεσεν, καὶ κατέστρεψεν αὐτὴν ἄνω, καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή.

14. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν αὕτη ἀλλ' ἡ ῥομφαία Γεδεὼν υἱοῦ Ἰωὰς ἀνδρὸς Ἰσραήλ· παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν Μαδιὰμ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολήν.

15. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Γεδεὼν τὴν διήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησε Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ἀνάστητε, ὅτι παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ.

16. Καὶ διεῖλε τοὺς τριακοσίους ἄνδρας τρεῖς ἀρχὰς, καὶ ἔδωκε κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων, καὶ ὑδρίας κενὰς, καὶ λαμπάδας ἐν μέσῳ τῶν ὑδριῶν.

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ οὕτως ποιήσετε· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔσται, ὡς ἐὰν ποιήσω, οὕτως ποιήσετε.

18. Καὶ σαλπιῶ ἐν τῇ κερατίνῃ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλπιεῖτε ταῖς κερατίναις καὶ ὑμεῖς κύκλῳ ὅλης

v. 8. καὶ πάντα) καὶ τὸν πάντα. ibid. τὸ σκήνωμα) σκηνήν. ib. τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. Ἡ δὲ) καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. καὶ ἡ. ib. ἦν ὑποκάτωθεν αὐτοῦ) ἦσαν αὐτοῦ ὑποκάτω. v. 9. ἀνάβηθι) ἀνάστα. ibid. τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐντεῦθεν) ἐν τῇ παρεμβολῇ. v. 10. Εἰ δὲ) καὶ εἰ. v. 11. λαλοῦσι) λαλήσουσι. ibid. μετὰ ταῦτα) μετὰ τοῦτο. ib. εἰς μέρος) πρὸς ἀρχήν. ib. τῶν ἐν τῇ) οἳ ἦσαν ἐν τῇ. v. 12. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. παρεμβεβλήκεισαν) βεβλημένοι. ib. καμήλοις) addit αὐτῶν. ib. ὥσπερ ἡ ἄμ. ἡ ἐπὶ τὸ χ.) ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ χ. v. 13. εἰσῆλθε) ἦλθε. ibid. ἐξηγεῖται) ἐξηγούμενος. ib. τὸ ἐνύπνιον) ἐνύπνιον. ib. τὸ ἐνύπνιον ὁ ἠνυπνιάσθην) ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον. ib. κυλιομένη) στρεφομένη. ib. σκηνῆς Μαδιὰμ) Μαδιὰμ abest. ib. κατέστρεψεν) ἀνέστρεψεν. v. 14. ἀλλ' ἡ) εἰ μή. ibid. Κύριος) ὁ Θεός. v. 15. διήγησιν) ἐξήγησιν. ibid. Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν) Κυρίῳ, καὶ ὑπέστρεψεν. ib. παρεμβολὴν) addit Ἰσραήλ. ib. ἐν χειρὶ ὑμῶν) ἐν χειρὶ ἡμῶν. v. 16. τρεῖς) εἰς τρεῖς. ibid. ἐν μέσῳ τῶν ὑδριῶν) ἐν ταῖς ὑδρίαις. v. 17. οὕτως) οὕτω; ita & versu seq. ibid. ἐν μέσῳ) ἐν ἀρχῇ. ib. ὡς ἐὰν) καθὼς ἄν. v. 18. τῇ κερατίνῃ) ἐν τῇ κερατίνῃ. ibid. οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλπ. ταῖς) μετ' ἐμοῦ σαλπιεῖτε ἐν ταῖς. ib. καὶ ὑμεῖς κύκλῳ τῆς) κύκλῳ ὅλης τῆς.

τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐρεῖτε· τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών.

19. Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν καὶ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῦ ἐν μέρει τῆς παρεμβολῆς, ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσάσης· πλὴν ἐγέρσει ἤγειραν τὺς φυλάσσοντας, καὶ ἐσάλπισαν ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

ἤγειρεν

20. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ συνέτριψαν τὰς ὑδρίας, καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίναι, τῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν· ῥομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών.

21. Καὶ ἔστησεν ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἔδραμεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ, καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον.

22. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τριακόσιαι κερατίναι, καὶ ἔθετο Κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτῦ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἔφυγε πᾶσα ἡ παρεμβολὴ ἕως τῆς Βαιθ-ασεττά, καὶ συνηγμένη ἕως χείλυς * Ἀβελ-μευλὰ καὶ ἐπὶ † Ταβάθ.

Βασεεττά
* Βασελ-
† Γαβάθ

23. Καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ Νεφθαλεὶμ, καὶ ἐξ Ἀσὴρ, καὶ ἐκ παντὸς Μαννασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Μαδιάμ.

24. Καὶ ἀγγέλυς ἐξαπέστειλε Γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει Ἐφραὶμ, λέγων· (ἀνάστητε,) καταβῆτε εἰς συνάντησιν Μαδιὰμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθ-βηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην. Καὶ ἐβόησε πᾶς ἀνὴρ Ἐφραὶμ, καὶ προκατελάβοντο τὸ ὕδωρ ἕως Βαιθ-βηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην.

ὁρίῳ
Βαιθηρὰ
Βαιθηρὰ

25. Καὶ συνέλαβον τὺς δύο ἄρχοντας Μαδιὰμ, τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ ἀπέκτειναν τὸν Ὠρὴβ ἐν Σὺρ-ωρὴβ, καὶ τὸν Ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν Ἰακεφ-ζὴβ, καὶ κατεδίωξαν Μαδιάμ· καὶ τὴν κεφαλὴν Ὠρὴβ καὶ Ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς Γεδεὼν ἐκ τῦ πέραν τῦ Ἰορδάνυ.

Σὺρ-εὶν

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ Ἐφραίμ· τί τὸ ῥῆμα τῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς, ὅτε ἐξεπορεύυ πολεμῆσαι ἐν τῇ Μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτῦ κραταιῶς.

2. Καὶ

v. 19. ἑκατὸν) οἱ ἑκατόν. ibid. μετ' αὐτῦ ἐν μέρει) οἱ μετ' αὐτῦ ἐν ἀρχῇ. ib. ἀρχομένης τῆς φ. τῆς μεσάσης) ἐν ἀρχῇ τῆς φυλακῆς μέσης. ib. πλὴν ἐγέρσει ἤγειραν) καὶ ἐγείροντες ἤγειραν. ib. ταῖς κερ.) ἐν ταῖς κερατ. v. 20. ἐλάβοντο -- τῦ σαλπίζειν) ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτῶν τὰς κερατίνας τῦ σαλπίζειν. v. 21. ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν) ἀνὴρ ἐφ' ἑαυτῷ. v. 22. αἱ κερατίναι, καὶ ἔθετο) ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίναις, καὶ ἔθηκε. ibid. μάχαιραν) τὴν ῥομφαίαν. ib. καὶ ἐν ὅλῃ) ἐν πάσῃ. ib. πᾶσα) deest. ib. τῆς Βασεεττά -- fin. versus) Βηθσεὲδ ταγαραγαθὰ Ἀβελμεελὰ ἐπὶ ταβάθ. v. 23. ἐβόησεν) ἐβόησαν. ibid. ἐκ Νεφθαλεὶμ καὶ ἐξ) ἀπὸ Νεφθαλὶ, καὶ ἀπό. ib. καὶ ἐκ) καὶ ἀπό. ib. κατεδίωξαν) ἐδίωξαν. v. 24. ἐξαπέστειλε) ἀπέστειλε. ibid. ὁρίῳ) ὄρει. ib. ἀνάστητε καὶ καταλ.) καταβῆτε εἰς συνάντησιν Μαδιὰμ, καὶ καταλάβετε. ib. Βαιθ-ηρὰ) ἕως Βαιθηρά. v. 25. συνέλαβον τὺς δύο ἄρχ.) συνελάβοντο τὺς ἄρχοντας. ibid. τὸν Ὠρὴβ) καὶ τὸν Ὠρήβ. ib. Σὺρ-εὶν) Σοὺρ Ὠρήβ. ib. Ἰακεφ-ζὴβ) Ἰακεφζήφ. ib. κατεδίωξαν Μαδιὰμ) interponit articul. τήν. ib. ἐκ τῦ πέραν) ἀπὸ πέραν. CAP. VIII. v. 1. εἶπεν πρὸς αὐτόν) εἶπαν πρὸς Γεδεών. ibid. ἐξεπορεύυ -- fin. vers.) ἐπορεύθης παρατάξασθαι ἐν Μαδιάμ; καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς.

2. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς· τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς; Οὐχὶ κρείτῖω ἐπιφυλλίδες Ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ;

3. Ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκε Κύριος τὲς ἄρχοντας Μαδιὰμ, τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ τί ἠδυνάσθην ποιῆσαι καθὼς ὑμεῖς; καὶ κατέπαυσαν. Τότε ἀνῆκε τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτῦ, ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τῦτον.

4. Καὶ ἦλθε Γεδεὼν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ διέβη αὐτὸς, καὶ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῦ, ὀλιγοψυχῦντες καὶ πεινῶντες. διακόσιοι

5. Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι Σοκχώθ· δότε δὴ ἄρτες τῷ λαῷ τῷ μετ' ἐμῦ, ὅτι πεινῶσιν· ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω Ζεβεὲ
βασιλέως καὶ Σαλμανὰ βασιλεῖς Μαδιάμ.

6. Καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες Σοκχὼθ μὴ χεὶρ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σε, ὅτι δώσομεν τῇ στρατειᾷ σε ἄρτες;

7. Καὶ εἶπε Γεδεών· ἐχ ὅτως· ἐν τῷ δῦναι Κύριον τὸν Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ ἐν τῇ χειρί με, καὶ καταξανῶ τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμε
Βαρκομμεὶν καὶ ἐν ταῖς Βαρκοννὶμ.

8. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Φανεὴλ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὲς κατὰ ταῦτα. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Φανεὴλ, ὃν τρόπον ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σοκχώθ.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι Φανεὴλ, λέγων· ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ' εἰρήνης, κατασκάψω τὸν πύργον τῦτον.

10. Καὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ ἐν Καρκὰρ, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡσεὶ πεντεκαίδεκα χιλιάδες, πάντες καταλειφθέντες υἱοὶ ἀνατολῶν· Καρκὰ
καὶ οἱ πεπίωκότες ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν.

11. Καὶ ἀνέβη Γεδεὼν ὁδὸν κατοικέντων ἐν σκηναῖς ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς Ναβὲθ ἐξ ἐναντίας Ζεβεέ· καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν, ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα.

12. Καὶ ἔφυγε Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐκράτησε τοὺς δύο βασιλεῖς Μαδιὰμ, τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανὰ, καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν ἐξέτριψε.

13. Καὶ ἀνέστρεψε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς ἐκ τῦ πολέμε ἀπὸ ἀναβάσεως Ἀρές.

14. Καὶ συνέλαβε παιδάριον ἐκ τῶν ἀνδρῶν Σοκχώθ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν·

v. 2. οὐχὶ κρείτῖω ἐπιφυλλίδες) ἢ οὐχὶ κρείτῖον ἐπιφυλλίς. v. 3. ἠδυνάσθην) ἠδυνήθην. ibid. καθὼς ὑμεῖς; καὶ κατέπαυσαν. Τότε ἀνῆκε) ὡς ὑμεῖς; τότε ἀνέθη. v. 4. καὶ ἄνδρες - - fin. versus) καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ πεινῶντες καὶ διώκοντες. v. 5. τῷ λαῷ - - Ζεβεὲ) εἰς τροφὴν τῷ λαῷ τέτῳ τῷ ἐν ποσίν με ὅτι ἐκλείπουσιν, καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι διώκων ὀπίσω τῦ Ζεβεέ. ibid. βασιλεῖς) βασιλέων. v. 6. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἐν τῇ χειρί) ἐν χειρί. ib. στρατειᾷ) δυνάμει. v. 7. ἐχ ὅτως) διὰ τῦτο. ibid. καὶ Σαλμ. ἐν τῇ χειρί) καὶ τὸν Σαλμανὰ ἐν χειρί. ib. καὶ καταξανῶ) καὶ ἐγὼ ἀλοήσω. ib. Βαρκομμεὶν) Βαρκηνὶμ. v. 8. κατὰ ταῦτα) ὡσαύτως. ibid. αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σοκχὼθ) ἄνδρες Σοκχώθ. v. 9. εἶπε τοῖς ἀνδράσι) εἶπε Γεδεὼν πρὸς ἄνδρας. ibid. λέγων ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με) ἐν ἐπιστροφῇ μου. v. 10. Καρκὰ) Καρκάρ. ibid. πεντεκαίδεκα) δεκαπέντε. ib. καταλειφθέντες υἱοὶ ἀνατολῶν) οἱ καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς ἀλλοφύλων. ib. ἦσαν ἑκ. καὶ εἴκ.) ἑκατὸν εἴκοσι. ib. ἐσπασμένων) σπωμένων. v. 11. κατοικούντων) τῶν σκηνούντων. ibid. ἀνατολῶν - - Ζεβεὲ) ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς Ναβαὶ καὶ Ἰεγεβαὰλ. ib. ἡ δὲ) καὶ ἡ. v. 12. ἔφυγεν) ἔφυγον. ibid. αὐτῶν ἐξέτριψε) ἐξέστησε. v. 13. ἀνέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἐκ τῦ πολέμε ἀπὸ ἀναβ. Ἀρές) ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές. v. 14. ἐκ τῶν ἀνδρ.) ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν.

αὐτοὺς τόν· καὶ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ ἄνδρας.

15. Καὶ παρεγένετο Γεδεὼν πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ, (καὶ εἰσῆλθε πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ,) καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, δι' οὓς ὠνειδίσατέ με, λέγοντες· μὴ χεὶρ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι δώσομεν τοῖς ἀνδράσι σου τοῖς ἐκλελυμένοις ἄρτους;

ἔλαβον 16. Καὶ ἔλαβεν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, καὶ κατέξανεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ταῖς Βαρακηνεὶμ, καὶ κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας Σοκχώθ.

17. Καὶ τὸν πύργον Φανουὴλ κατέσκαψε, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως.

18. Καὶ εἶπε πρὸς Ζεβεὲ καὶ Σαλμανά· ποῦ οἱ ἄνδρες, οὓς ἀπεκτείνατε ἐν Θαβώρ; Καὶ εἶπαν· (ὡσεὶ σὺ) ὅμοιός σοι, ὅμοιος αὐτῶν, εἰς ὡς εἶδος (μορφὴ) υἱῶν βασιλέων.

19. Καὶ εἶπε Γεδεών· ἀδελφοί μου καὶ υἱοὶ τῆς μητρός μου εἰσί. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς· ζῇ Κύριος, εἰ ἐζωογονήσατε αὐτοὺς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς.

20. Καὶ εἶπεν τῷ Ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ· ἀναστὰς, ἀπόκτεινον αὐτούς. Καὶ οὐκ ἔσπασε τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· ὅτι ἐφοβήθη, ὅτι ἔτι ἦν νεώτερος.

21. Καὶ εἶπε Ζεβεὲ καὶ Σαλμανά· ἀνάστα δὴ σὺ, καὶ ἀπάντησον ἡμῖν· ὅτι ὡς ἀνὴρ ἡ δύναμις αὐτοῦ. Καὶ ἀνέστη Γεδεὼν, καὶ ἀνεῖλε τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανά· καὶ ἔλαβε τοὺς μηνίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν.

22. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς Γεδεών· ἄρχε ἐν ἡμῖν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σέσωκας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ.

23. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεών· οὐκ ἄρξω ἐγὼ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ὑμῶν· Κύριος ἄρξει ὑμῶν.

24. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεών· αἰτήσομαι παρ' ὑμῶν αἴτησιν, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον τῶν σκύλων αὐτοῦ· ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ πολλὰ ἦν αὐτοῖς, ὅτι Ἰσμαηλεῖται ἦσαν.

25. Καὶ εἶπαν· διδόντες δώσομεν. Καὶ ἀνέπτυξε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον χρυσοῦν τῶν σκύλων αὐτοῦ.

26. Καὶ

v. 14. ἀπεγράψατο πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀρχ.) ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὀνόματα τῶν ἀρχόντων. ibid. καὶ τοὺς πρεσβ. αὐτῆς) καὶ τῶν πρεσβυτέρων αὐτῶν. ib. ἑπτὰ) καὶ ἑπτά. v. 15. (καὶ εἰσῆλθε πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ) hæc omnia desunt. ibid. εἶπεν αὐτοῖς) εἶπεν. ib. δι' οὓς) ἐν οἷς. ib. ἐν τῇ χειρί) ἐν χειρί. ib. ἐκλελυμένοις) ἐκλείπουσιν. v. 16. ἔλαβον) ἔλαβε. ibid. τοὺς ἄρχοντας καὶ) non habet. ib. καὶ κατέξανεν αὐτοὺς) hæc deficiunt. ib. Βαρακηνεὶμ, καὶ κατέξανεν) Βαρκηνὶμ, καὶ ἠλόησεν. ib. ἄνδρας Σοκχὼθ) τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως. v. 17. κατέσκαψε) κατέστρεψε. v. 18. ὡσεὶ σὺ -- fin. versus) ὡς σὺ, ὡς αὐτοὶ, εἰς ὁμοίωμα υἱοῦ βασιλέως. v. 19. εἰσὶ) ἦσαν. ibid. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς) h. v. desunt. ib. ἐζωογονήσατε) ἐζωογονήκειτε. v. 20. τῷ Ἰεθὲρ) Ἰεθέρ. ibid. αὐτοῦ τὴν μάχαιραν) τὴν ῥομφαίαν. ib. ὅτι ἦν νεώτερος) ὅτι ἔτι νεώτερος ἦν. v. 21. δὴ σὺ καὶ ἀπάντησον) σὺ καὶ συνάντησον. ibid. ὡς ἀνὴρ ἡ δ. αὐτοῦ) ὡς ἀνδρὸς ἡ δ. σου. ib. ἀνεῖλε) ἀπέκτεινε. v. 22. εἶπεν) εἶπον. ibid. ἄρχε -- σέσωκας) Κύριε ἄρξον ἡμῶν καὶ σὺ καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σὺ ἔσωσας. v. 23. ἐγὼ ὑμῶν) ἐγώ. ibid. υἱός μου ὑμῶν) υἱός μου ἐν ὑμῖν. v. 24. αἴτησιν) αἴτημα. ibid. τῶν σκύλων) ἐκ σκύλων. ib. πολλὰ ἦν) deest. ib. Ἰσμαηλεῖται ἦσαν) ἦσαν Ἰσμαηλῖται. v. 25. ἔῤῥιψεν) ἔβαλεν. ibid. χρυσοῦν τῶν) non habet.

26. Καὶ ἐγενήθη ὁ ςαθμὸς τῶν ἐνωτίων τῶν χρυσῶν ὧν ᾐτήσατο, σίκλοι χίλιοι καὶ ἑπ]ακόσιοι χρυσῦ, πλὴν τῶν
σιώνων σιρώνων καὶ τῶν (ὁρμίσκων) Ἐνφὼθ, καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσι Μαδιὰμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν χρυσῶν τῶν ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν.

27. Καὶ ἐποίησεν αὐτὸ Γεδεὼν εἰς Ἐφὼδ, καὶ ἔςησεν αὐτὸ ἐν πόλει αὐτῦ
Ἐφραίμ ἐν Ἐφρά· καὶ ἐξεπόρνευσε πᾶς Ἰσραὴλ ὀπίσω αὐτῦ ἐκεῖ· καὶ ἐγένετο τῷ Γεδεὼν καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῦ εἰς σκάνδαλον.

28. Καὶ ἐνετράπη Μαδιὰμ ἀπὸ προσώπυ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὐ προσέθεντο ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἔτη τεσσαράκοντα ἐν ἡμέραις Γεδεών.

29. Καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβάαλ υἱὸς Ἰωὰς, καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ.

30. Καὶ τῷ Γεδεὼν ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ, ἐκπορευόμενοι ἐκ μηρῶν αὐτῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ.

31. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτῦ ἡ ἐν Σικίμοις, ἔτεκεν αὐτῷ καίγε αὐτὴ υἱόν· καὶ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτῷ, Ἀβιμέλεχ.

32. Καὶ ἀπέθανε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς ἐν πολειᾷ ἀγαθῇ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ Ἰωὰς τῦ πατρὸς αὐτῦ, ἐν Ἐφρὰ Ἐφραθὰ
(πατρὸς) Ἀβιεζρεί.

33. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀπέθανε Γεδεὼν, καὶ ἀπεςράφησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν Βααλεὶμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸν Βααλβερὶθ εἰς διαθήκην, τῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς Θεόν. Βααλβεὲρ

34. Καὶ ὐκ ἐμνήσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Κυρίῳ τῦ Θεῦ αὐτῶν, τῦ ῥυσαμένυ αὐτὺς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν.

35. Καὶ ὐκ ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τῦ οἴκυ Ἱεροβάαλ Γεδεὼν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησε μετὰ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ υἱὸς Ἱεροβάαλ εἰς Σίκιμα πρὸς τὺς ἀδελφὺς τῆς μητρὸς αὐτῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν τῦ οἴκυ πατρὸς τῆς μητρὸς αὐτῦ, λέγων·

2. λαλήσατε δὴ ἐν ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν Σικίμων· ποῖον βέλτιόν ἐςιν ὑμῖν, τὸ ἄρχειν ὑμῶν ἑβδομήκοντα ἄνδρας, πάν-

v. 26. ἐγενήθη) ἐγένετο. ibid. ᾐτήσατο) ᾔτησε. ib. σίκλοι) abest. ib. χρυσῦ, πλὴν - - τῶν ἐπὶ τοῖς βασ.) χρυσοῖ πάρεξ τῶν μηνίσκων καὶ τῶν ςραγγαλίδων καὶ τῶν ἱματίων καὶ προφυρίδων τῶν ἐπὶ βασιλεῦσι. ib. καὶ πλὴν - - τραχήλοις) καὶ ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων ἃ ἦν ἐν τοῖς τραχήλοις. v. 27. Ἐφὼδ) Ἐφώθ. ibid. Ἐφραὶμ) Ἐφραθά. ib. σκάνδαλον) σκῶλον. v. 28. ἐνετράπη) συνεςάλη. ibid. ἀπὸ προσώπου Ἰσρ. καὶ οὐ προσέθεντο) ἐνώπιον υἱῶν Ἰσρ. καὶ ὐ προσέθηκαν. ib. ἔτη τεσσαρ.) transposita. v. 29. κατῴκησεν ἐν τῷ οἴκῳ) ἐκάθισεν ἐν οἴκῳ. v. 30. ἑβδομ. υἱοὶ) transposita. v. 31. ἡ παλλακὴ αὐτῦ ἡ ἐν Σικίμοις, ἔτεκεν) παλλακὴ αὐτῦ ἦν ἐν Συχὲμ, καὶ ἔτεκεν. ibid. ἐπέθηκε τὸ ὄν. αὐτῦ) ἔθηκε τὸ ὄνομα. v. 32. ἐν πολειᾷ ἀγαθῇ) ἐν πόλει αὐτοῦ. ibid. (πατρὸς) abest. ib. Ἀβιεζρεὶ) Ἀβὶ Ἐσδρί. v. 33. ἀπεςράφησαν) ἐπέςρεψαν. ibid. Βααλεὶμ - - διαθήκην) Βααλὶμ, καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῷ Βάαλ διαθήκην. v. 34. Θεῦ αὐτῶν, τῦ) αὐτῶν deest. ibid. ἐχθρῶν αὐτῶν) θλιβόντων αὐτάς. v. 35. Γεδεὼν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην, ἣν) αὐτός ἐςι Γεδεὼν, κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ. CAP. IX. v. 1. εἰς Σίκιμα πρὸς τὺς) εἰς Συχὲμ πρὸς. ib. τῆς μητρὸς) μητρός. ib. τὴν συγγ. τῦ οἴκυ τῆς μητρ.) συγγένειαν οἴκου πατρὸς μητρός. v. 2. ἐν ὠσὶ τῶν ἀνδρ. Σικίμων) ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν Συχέμ. ibid. ποῖον βέλτιόν ἐςιν, τὸ ἄρχειν ὑμῶν) τί τὸ ἀγαθὸν ὑμῖν κυριεῦσαι ὑμῶν.

πάντας υἱοὺς Ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἄνδρα ἕνα; καὶ μνήσθητε ὅτι σὰρξ ὑμῶν καὶ ὀστοῦν ὑμῶν ἐγώ εἰμι.

3. Καὶ ἐλάλησαν περὶ αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν Σικίμων πάντας τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἔκλινε καρδία αὐτῶν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, ὅτι εἶπαν· ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστί.

4. Καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα ἀργυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Βάαλ διαθήκης· καὶ ἐμισθώσατο ἐν αὐτοῖς Ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς καὶ θαμβουμένους, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ.

5. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Ἐφραίμ πατρὸς αὐτοῦ εἰς Ἐφρά, καὶ ἀπέκτεινε
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, υἱοὺς Ἱεροβάαλ,
ἑβδομήκοντα ἄνδρας, ἐπὶ λίθον ἕνα· καὶ
Ἰάθαμ ἀπελείφθη Ἰωαθάμ, υἱὸς Ἱεροβάαλ ὁ
νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη.

6. Καὶ συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες Σικίμων καὶ πᾶς ὁ οἶκος Μααλλών, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἀβιμέλεχ εἰς βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως ἐν Σικίμοις.

7. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Ἰωάθαμ, καὶ
ἐπορεύθη, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ
Γαζιρείν ὄρους Γαριζείν· καὶ ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἶπεν ἔκλαυσεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου ἄνδρες Σικίμων, καὶ ἀκούσαι ὑμῶν ὁ Θεός.

8. Πορευόμενα ἐπορεύθησαν τὰ ξύλα, τοῦ χρῖσαι ἑαυτοῖς βασιλέα, καὶ εἶπαν τῇ ἐλαίᾳ· βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία· ἀφεῖσα τὴν πιότητά μου, ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων;

10. Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ· δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

11. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ· ἀφεῖσα τὴν γλυκύτητά μου καὶ τὸ γέννημά μου τὸ ἀγαθὸν, καὶ πορευθῶ ἄρχειν ξύλων;

12. Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ· δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

13. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἄμπελος· ἀφεῖσα τὸν οἶνόν μου, τὴν εὐφροσύνην (τὴν παρὰ) τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ξύλων;

14. Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον· δεῦρο σὺ, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

15. Καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα· εἰ ἐν ἀληθείᾳ ὑμεῖς χρίετέ με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν, δεῦτε, πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου· καὶ εἰ μὴ, ἐξέλθοι πῦρ

ἐκ

v. 2. σὰρξ ὑμῶν καὶ ὀστοῦν ὑμῶν) transposita. ibid. ἐγώ εἰμι) εἰμι. v. 3. Σικίμων) Συχέμ. ibid. καρδία) ἡ καρδία. v. 4. ἐκ τοῦ οἴκου Βάαλ διαθήκης) ἐξ οἴκου Βααλβερίθ. ibid. ἐν αὐτοῖς) ἑαυτῷ. ib. θαμβουμένους) δειλούς. v. 5. Ἐφραίμ) Ἐφραθά. ibid. ἀπελείφθη Ἰαθάμ) κατελείφθη Ἰωαθάμ. v. 6. οἱ ἄνδρες) ἄνδρες. ibid. ὁ οἶκος Μααλλών) οἶκος Βηθμααλώ. ib. εἰς βασιλέα) abest. ib. βαλάνῳ τῆς στάσ. ἐν) βαλάνῳ τῇ εὑρετῇ τῆς στάσεως τῆς ἐν. v. 7. ἀνήγγειλαν) ἀνηγγέλη. ibid. ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Γαζιρείν) ἐπὶ κορυφὴν ὄρους Γαριζίν. ib. ἐπ' αὐτοῖς) abest. ib. ἀκούσαι) ἀκούσεται. v. 8. ἐπορεύθησαν) ἐπορεύθη. ibid. ἑαυτοῖς) ἐφ' ἑαυτά. v. 9. ἀφεῖσα) μὴ ἀπολείψασα. ibid. ἣν ἐν ἐμοὶ - - fin. vers.) ἐν ᾗ δοξάσουσι τὸν Θεὸν ἄνδρες, πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. v. 10. εἶπαν) εἶπον. v. 11. ἀφεῖσα) μὴ ἀπολείψασα ἐγώ. ibid. καὶ τὸ γέννημά - - fin. vers.) καὶ τὰ γεννήματά μου τὰ ἀγαθὰ, πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. v. 12. τῇ ἀμπέλῳ) πρὸς τὴν ἄμπελον. v. 13. ἀφεῖσα) ἀπολείψασα. ibid. τὴν εὐφροσύνην - - fin. vers.) τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. v. 14. εἶπα τὰ ξ. πρὸς τὴν ῥάμνον) εἶπαν πάντα τὰ ξ. τῇ ῥάμνῳ. v. 15. ὑμεῖς χρίετέ με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν) χρίετέ με ὑμεῖς τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς. ibid. πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου) ὑπόστητε ἐν τῇ σκιᾷ μου.

ἐκ τῆς ῥάμνου, καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.

16. Καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε, καὶ ἐβασιλεύσατε
καθὼς τε τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ Ἱεροβάαλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ,

17. ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἔῤῥιψε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξεναντίας, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ,

18. καὶ ὑμεῖς ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ἑβδομήκοντα ἄνδρας, ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν τῆς παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν ἐστι·

19. καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποιήσατε μετὰ Ἱεροβάαλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, εὐλογηθείητε ὑμεῖς, καὶ εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ, καὶ εὐφρανθείη καίγε αὐτὸς ἐν ὑμῖν.

20. Καὶ εἰ μή, ἐξέλθοι πῦρ ἐξ Ἀβιμέλεχ, καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας Σικίμων, καὶ τὸν οἶκον Μααλλών· καὶ (εἰ μὴ) ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου Μααλλών, καὶ καταφάγοι τὸν Ἀβιμέλεχ.

21. Καὶ ἀπέδρα Ἰώθαμ, καὶ ἐπορεύ- Ἰώθαμ
θη ἐν ὁδῷ, καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥαρά· καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου Ἀβιμέλεχ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

22. Καὶ ἦρξεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἰσραὴλ τρία ἔτη.

23. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέσον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες Σικίμων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβιμέλεχ,

24. τοῦ ἐπαγαγεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν Ἱεροβάαλ, καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπιθεῖναι ἐπὶ Ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν ἀποκτείναντα αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Σικίμων τοὺς κατισχύσαντας χεῖρας αὐτοῦ, ὥστε ἀπο-
κτεῖναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. αὐτούς

25. Καὶ ἔθεντο αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων ἔνεδρα ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἀνήρπαζον πάντας τοὺς διαπορευομένους ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ.

26. Καὶ ἦλθε Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲδ καὶ οἱ Γαλαὰδ
ἀδελ-

v. 15. ἐκ τῆς ῥάμνου) ἀπ᾽ ἐμοῦ. v. 16. καὶ ἐν τελ.) ἐν abest. ibid. καθὼς) ἀγαθωσύνην. ib. εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς) εἰ ὡς ἀνταπόδοσις χειρός. v. 17. ἐπολέμησεν) παρετάξατο. ibid. ἔῤῥιψε) ἐξέῤῥιψε. ib. ἐξείλατο) ἐῤῥύσατο. v. 18. τῆς παιδίσκης) τῆς deest. v. 19. καὶ τοῦ οἴκου) καὶ μετὰ τοῦ οἴκου. ibid. τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ib. εὐλογηθείητε ὑμεῖς καὶ) h. v. desunt. ib. αὐτὸς ἐν ὑμῖν) καίγε αὐτὸς ἐφ᾽ ὑμῖν. v. 20. Καὶ εἰ μή) Εἰ δὲ οὔ. ibid. ἐξ Ἀβιμ.) ἀπὸ Ἀβιμέλεχ. ib. Μααλλών) Μααλώ. ib. (εἰ μή) abest. ib. ἀπὸ τοῦ οἴκου Μααλλών) ἐκ τοῦ οἴκου Βηθμααλώ. v. 21. Καὶ ἀπέδρα) Καὶ ἔφυγεν Ἰωάθαμ καὶ ἀπέδρα. ibid. ἐν ὁδῷ, καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥαρά) ἕως Βαιήρ. ib. κατῴκησεν) ᾤκησεν. ib. τοῦ ἀδελφοῦ) τοῦ deest. v. 22. ἐν) ἐπί. v. 23. ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες) ἠθέτησαν ἄνδρες. v. 24. τὸ αἷμα) τὰ αἵματα. ibid. ἐπιθεῖναι) τοῦ θεῖναι. ib. τὸν ἀποκτείναντα) ὃς ἀπέκτεινεν. ib. ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Σ. τοὺς κατισχύσαντας χ.) ἐπὶ ἄνδρας Σ. ὅτι ἐνίσχυσαν τὰς χ. ib. ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτούς) ἀποκτεῖναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. v. 25. ἔθεντο) ἔθηκαν. ibid. ἔνεδρα) ἐνεδρεύοντας. ib. ἀνήρπαζον - - ἐπ᾽ αὐτούς) διήρπαζον πάντα ὃς παρεπορεύετο ἐπ᾽ αὐτούς. ib. τῷ Ἀβιμ.) τῷ βασιλεῖ Ἀβιμέλεχ. v. 26. Γαλαὰδ υἱὸς Ἀβὲδ) Γαὰλ υἱὸς Ἰωβήλ.

ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον εἰς Σίκιμα· καὶ ἐπεποίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων.

27. Καὶ ἦλθον εἰς ἀγρὸν, καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν, καὶ κατεπάτουν, καὶ ἐποίησαν χορούς· καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ κατηρῶντο τὸν Ἀβιμέλεχ.

28. Καὶ εἶπε Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲδ· τίς ἐστιν Ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστιν ὁ υἱὸς Συχὲμ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; οὐχ οὗτος υἱὸς Ἱεροβάαλ, καὶ Ζεβοὺλ ἐπίσκοπος αὐτοῦ δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν Ἐμ-
καθότι μὼρ πατρὸς Συχέμ; καὶ τί ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ ἡμεῖς;

29. Καὶ τίς δώῃ τὸν λαὸν τοῦτον ἐν χειρί μου; καὶ μεταστήσω τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐρῶ τῷ Ἀβιμέλεχ· πλήθυνον τὴν δύναμίν σου, καὶ ἔξελθε.

30. Καὶ ἤκουσε Ζεβοὺλ ἄρχων τῆς πόλεως τοὺς λόγους Γαὰλ υἱοῦ Ἀβὲδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ.

31. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀβιμέλεχ μετὰ δώρων, λέγων· ἰδοὺ Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ παραγεγόνασιν εἰς Σίκιμα, καὶ οἱ δὲ πολιορκοῦσιν τὴν πόλιν ἐπί σε.

32. Καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς, σὺ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, καὶ ἐνέδρευσον ἐν τῷ ἀγρῷ.

33. Καὶ ἔσται τοπρωῒ ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ ὀρθρίσεις, καὶ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, ἐκπορεύονται πρός σε, καὶ ποιήσεις αὐτῷ, καθάπερ ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ σου.

34. Καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἐνήδρευσαν ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρας ἀρχάς.

35. Καὶ ἐγένετο πρωῒ, καὶ ἐξῆλθε Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲδ, καὶ ἔστη πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς πύλης τῆς πόλεως. Καὶ ἀνέστη τῇ πύλῃ
Ἀβιμέλεχ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐνέδρων.

36. Καὶ εἶδε Γαὰλ υἱὸς Ἀβὲδ τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς Ζεβούλ· ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβούλ· τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων σὺ ὁρᾷς ὡς ἄνδρας.

37. Καὶ προσέθετο ἔτι Γαὰλ τοῦ λα- Γαλαάδ
λῆσαι, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων κατὰ θάλασσαν, ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα τοῦ ὀμφαλοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων.

38. Καὶ

v. 26. αὐτοῦ, εἰς Σίκιμα· καὶ ἐπεποίθησαν αὐτῷ οἱ) αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον ἐν Σικίμοις, καὶ ἤλπισαν ἐν αὐτῷ οἱ. v. 27. ἦλθον) ἐξῆλθον. ibid. κατεπάτουν) ἐπάτησαν. ib. χορούς· καὶ εἰσῆλθον) ἐλλελίμ. καὶ εἰσήνεγκαν. ib. κατηρῶντο) κατηράσαντο. v. 28. Ἀβὲδ) Ἰωβήλ. ibid. ὁ υἱὸς) υἱός. ib. οὐχ οὗτος υἱὸς) οὗτος abest. ib. καθότι) καὶ τί ὅτι. v. 29. τῷ Ἀβιμέλεχ) πρὸς αὐτόν. v. 30. Ἀβὲδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ) Ἰωβὴλ, καὶ ὠργίσθη θυμῷ αὐτός. v. 31. Ἀβιμέλεχ μετὰ δώρων) Ἀβιμέλεχ ἐν κρυφῇ. ibid. Ἀβὲδ) Ἰωβήλ. ib. παραγεγόνασιν - - τὴν πόλιν) ἔρχονται εἰς Συχὲμ, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ περικάθηνται τὴν πόλιν. v. 32. σὺ καὶ ὁ λαὸς) σὺ abest. v. 33. καὶ ὀρθρίσεις) ὀρθριεῖς. ibid. καθάπερ ἐὰν) ὅσα ἄν. v. 34. ὁ μετ' αὐτοῦ) ὁ abest. ibid. Σίκιμα τέσσαρας ἀρχὰς) Συχὲμ τέτρασιν ἀρχαῖς. v. 35. Καὶ ἐγένετο πρωῒ) h. v. desunt. ibid. Ἀβὲδ) Ἰωβήλ. ib. τῇ πύλῃ) τῆς πύλης. ib. ἐκ τῶν ἐνέδρων) ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου. v. 36. Ἀβὲδ) Ἰωβήλ. ibid. καταβαίνων) καταβαίνει. ib. κορυφῶν) κεφαλῶν. ib. ὁρᾷς) βλέπεις. v. 37. Γαλαάδ) Γαάλ. ibid. τοῦ ὀμφαλοῦ) τοῦ deest. ib. μία - - fin. versus) ἑτέρα ἔρχεται δι' ὁδοῦ ἠλων μαωνενίμ.

38. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβὲλ· πῦ πῦ ἐςι νῦν τὸ ςόμα σε, τὸ λέγον· τίς ἐςιν Ἀβιμέλεχ, ὅτι δελεύσομεν αὐτῷ; ἐκ ἰδὲ ἐτός ἐςιν ὁ λαὸς, ὃν ἐξεδένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε δὴ νῦν, καὶ πολέμει πρὸς αὐτόν.

39. Καὶ ἐξῆλθε Γαὰλ ἀπὸ προσώπε τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἀβιμέλεχ.

40. Καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπε αὐτῦ· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως θυρῶν τῆς πόλεως.

41. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀριμά· καὶ ἐξέβαλε Ζεβὲλ τὸν Γαὰλ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ, τῦ μὴ οἰκεῖν ἐν Σικίμοις.

42. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ.

43. Καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν, καὶ
αὐτὸν διεῖλεν αὐτὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν ἀγρῷ· καὶ εἶδε, καὶ ἰδὲ λαὸς
αὐτῷ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐπανέςη αὐτοῖς, καὶ ἐπάταξεν αὐτός.

44. Καὶ Ἀβιμέλεχ καὶ αἱ ἀρχαὶ αἱ μετ' αὐτῦ ἐξετάθησαν, καὶ ἐξέςησαν παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως· καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ ἐξεχύθησαν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἐπάταξαν αὐτός.

45. Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπολέμει ἐν τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἀνεῖλε· καὶ τὴν πόλιν καθεῖλε, καὶ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας.

46. Καὶ ἤκυσαν πάντες οἱ ἄνδρες πύργυ Σικίμων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκυ τῦ Βαὰλ διαθήκης.

47. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ ὅτι συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες τῦ πύργυ Σικίμων.

48. Καὶ ἀνέβη Ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος Σελμὼν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' Ἑρμὼν
αὐτῦ· καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἔκοψε φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤμυς αὐτῦ· καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτῦ· τί ἴδετέ με ποιῦντα, ταχέως ποιήσατε ὡς καὶ ἐγώ.

v. 38. πῦ ἐςι νῦν) καὶ πoῦ ἐςι. ibid. τὸ λέγον πῦ ἐςιν) ὡς ἐλάλησας, τίς ἐςιν. ib. ἐκ ἰδὲ ἐτός ἐςιν) μὴ οὐχὶ οὗτος. ib. ἐν αὐτῷ) abest. ib. νῦν, καὶ πολέμει πρὸς αὐτὸν) δὴ νῦν, καὶ παράταξαι αὐτῷ. v. 39. ita Cod. Rom. Καὶ ἐξῆλθε Γαὰλ ἐνώπιον ἀνδρῶν Συχὲμ, καὶ παρετάξατο πρὸς Ἀβιμ. v. 40. κατεδίωξεν) ἐδίωξεν. ibid. Ἀβιμ. ἀπὸ) Ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπό. ib. θυρῶν τῆς πόλεως) τῆς θύρας τῆς πύλης. v. 41. ἐκάθισεν) εἰσῆλθεν. ibid. Ἀριμά) Ἀρημά. ib. τοῦ μὴ) μή. ib. ἐν Σικίμοις) ἐν Συχέμ. v. 42. ἐγενήθη) ἐγένετο. ibid. τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη) τὸν ἀγρὸν καὶ ἀνήγγειλε. v. 43. παρέλαβε) ἔλαβε. ibid. αὐτὸν τρεῖς) αὐτὰς εἰς τρεῖς. ib. ἐν αὐτῷ) ἐν ἀγρῷ. ib. ἐπανέςη αὐτοῖς) ἀνέςη ἐπ' αὐτάς. v. 44. αἱ ἀρχαὶ αἱ) οἱ ἀρχηγοὶ οἱ. ibid. ἐξετάθησαν, καὶ ἐξέςησαν) ἐξέτειναν, καὶ ἔςησαν. ib. τὴν πύλην) τὴν θύραν τῆς πύλης. ib. ἐξεχύθησαν) ἐξέτειναν. v. 45. ἐπολέμει) παρετάσσετο. ibid. ἀνεῖλε) ἀπέκτεινεν. v. 46. Σικίμων) Συχέμ. ibid. εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκυ τῦ Βαὰλ διαθήκης) ἦλθον εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. v. 47. ἀπηγγέλη) ἀνηγγέλη. ibid. τῦ π. Σικίμων) πύργου Συχέμ. v. 48. Ἑρμὼν, αὐτὸς καὶ πᾶς) Σελμὼν, καὶ πᾶς. ibid. ἀξίνην) τὰς ἀξίνας. ib. φορτίον - - ποιῦντα) κλάδον ξύλυ, καὶ ἦρεν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὦμον αὐτῦ. καὶ εἶπε τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτῦ. ὃ εἴδετέ με ποιοῦντα. ib. ὡς καὶ ἐγώ) ὡς ἐγώ.

49. Καὶ ἔκοψαν καί γε ※ πάντες αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, ~ καὶ ἦραν", καὶ ἐπορεύθησαν ✕ ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί· καὶ ἀπέθανον πάντες οἱ ἄνδρες πύργου Σικίμων, ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

50. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ εἰς Θαιβαὶς, καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ

προκαlελάβοντο προκατελάβετο αὐτήν.

51. Καὶ πύργος ἦν * ὀχυρὸς ἐν μέσῳ

*ὑψηλὸς τῆς πόλεως· καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ πύργου.

52. Καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν· καὶ ἤγγισεν Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου, ἐνπρῆσαι αὐτὴν ἐν πυρί.

53. Καὶ ἔῤῥιψε γυνὴ μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀβιμέλεχ, καὶ συνέθλασε τὸ κρανίον αὐτοῦ.

54. Καὶ ἐβόησε τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον, τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. σπάσον τὴν μάχαιράν σου, καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσιν, ※ ὅτι γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ⸓ Ἀβιμέλεχ".

55. Καὶ ἴδεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν Ἀβιμέλεχ· καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

56. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ Θεὸς τὴν κακίαν Ἀβιμέλεχ, ἣν ἐποίησε τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἀποκτεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

57. Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἀπέστρεψε Κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν· καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρα Ἰωάθαμ τοῦ υἱοῦ Ἱεροβάαλ. αὐτοῦ

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ, Θωλὰ υἱὸς Φουὰ, υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσσάχαρ· καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ὄρει Ἐφραΐμ.

2. Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ.

3. Καὶ ἀνέστη μετ' αὐτὸν Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.

4. Καὶ

V. 49. καὶ αὐτοὶ - - ἐν πυρὶ) καίγε ἀνὴρ κλάδον πᾶς ἀνὴρ, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν συνέλευσιν, καὶ ἐνεπύρισαν ἐπ' αὐτὰς τὴν συνέλευσιν ἐν πυρί. ibid. ἀπέθανον) addit καί γε. V. 50. εἰς Θαιβαὶς - - fin.) ἐκ Βαιθηλβερὶθ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Θήβης, καὶ κατέλαβεν αὐτήν. V. 51. ἦν ὑψηλὸς) ἰσχυρὸς ἦν. ibid. καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι) h. v. desunt. ib. ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοὺς) ἔκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν. V. 52. ἐξεπολέμησαν αὐτὸν) παρετάξαντο αὐτῷ. ibid. ἐνπρῆσαι αὐτὴν) τοῦ ἐμπρῆσαι αὐτόν. V. 53. μύλου ἐπὶ τὴν) ἐπιμύλιον ἐπί. ibid. συνέθλασε) ἔκλασε. V. 54. τὸ τάχος) ταχύ. ibid. τὸν αἴροντα τὰ σκ. αὐτοῦ) τὸ αἶρον τὰ σκ. αὐτοῦ, hisque addit καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. μάχαιραν) ῥομφαίαν μου. ib. Ἀβιμέλεχ in fin. versus abest à *Cod. Rom.* V. 55. ἀπῆλθον) ἐπορεύθησαν. V. 56. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. ibid. κακίαν) πονηρίαν. V. 57. Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀ. Σικίμων ἀπέστρεψε Κύριος εἰς τὴν κ.) καὶ τὴν πᾶσαν πονηρίαν ἀ. Συχὲμ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς κ. ibid. τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ) υἱοῦ Ἱεροβάαλ. CAP. X. V. 1. κατῴκει ἐν Σαμαρείᾳ) ᾤκει ἐν Σαμίρ. V. 2. καὶ τρία) καὶ abest. ibid. Σαμαρείᾳ) Σαμίρ. V. 3. Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης) Ἰαὶρ ὁ Γαλαάδ. ibid. καὶ δύο) δύο.

4. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα ÷ καὶ δύο" υἱοὶ, ἐπιβεβηκότες ἐπὶ τριάκοντα ÷ καὶ δύο" πώλους, καὶ τριάκοντα ÷ δύο" πόλεις αὐτοῖς· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ἐπαύλεις Ἰαεὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, αἵ εἰσιν ἐν τῇ γῇ Γαλαάδ.

5. Καὶ ἀπέθανεν Ἰαεὶρ, καὶ ἐτάφη
Ῥαμμὼ ἐν Καμών.

6. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν ταῖς Βααλεὶμ, καὶ ταῖς Ἀσταρὼθ, καὶ τοῖς θεοῖς Σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς Συρίας, καὶ τοῖς θεοῖς Μωάβ, καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τοῖς θεοῖς τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον, καὶ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ.

7. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων, καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν Ἀμμών.

8. Καὶ ἐσάθρωσαν καὶ ἔθλασαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ὀκτωκαίδεκα ἔτη, πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐν τῇ γῇ τοῦ Ἀμοῤῥαίου ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.

9. Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν τὸν Ἰορδάνην, τοῦ ἐκπολεμῆσαι καὶ ἐν τῷ Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραίμ· καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

10. Καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον, λέγοντες· ἡμάρτομέν σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν (Κύριον) Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐλατρεύσαμεν ταῖς Βααλείμ.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· οὐχὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀμοῤῥαῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι,

12. καὶ Σιδώνιοι, καὶ Μαδιὰμ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐξέθλιψαν ὑμᾶς; καὶ ἐκεκράξατε πρός με, καὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν.

13. Καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς ἑτέροις· διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς.

14. Βαδίζετε, καὶ βοᾶτε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑμῶν.

15. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον· ἡμάρτομεν, ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώπιόν σου· πλὴν Κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

v. 4. ἐγένοντο) ἦσαν. ibid. ἐπιβεβηκότες) ἐπιβαίνοντες. ib. καὶ δύο πώλους) καὶ abest. ib. ἐκάλεσεν) ἐκάλουν. ib. Ἰαεὶρ) Ἰαΐρ, ita passim. ib. αἵ εἰσιν ἐν τῇ Γαλ.) ἐν γῇ Γαλ. v. 5. Ῥαμμὼ) Ῥαμών. v. 6. ποιῆσαι) τοῦ ποιῆσαι. ibid. ἔναντι) ἐνώπιον. ib. καὶ ἐλατρ. ταῖς Βααλεὶμ) καὶ ἐδούλευσαν τοῖς Βααλίμ. ib. Ἀσταρὼθ) addit καὶ τοῖς θεοῖς Ἀράμ. ib. καὶ τοῖς θεοῖς Συρίας) non habet. ib. τῶν ἀλλοφύλων) Φυλιστιίμ. v. 7. ἐθυμώθη) ὠργίσθη θυμῷ. ibid. ἐν τῷ Ἰσρ.) τῷ abest. ib. ἀλλοφύλων) Φυλιστιίμ. v. 8. ἐσάθρωσαν) ἔθλιψαν. ibid. ἐνιαυτῷ) καιρῷ. ib. πάντας τοὺς) transposita. ib. ἐν τῷ πέραν) τὰς ἐν τῷ πέραν. ib. ἐν τῇ γῇ τοῦ Ἀμοῤῥαίου ἐν τῇ Γαλααδίτιδι) ἐν γῇ τοῦ Ἀμοῤῥὶ τοῦ ἐν Γαλαάδ. v. 9. ἐκπολεμῆσαι - - Ἐφραίμ) παρατάξασθαι πρὸς Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν, καὶ πρὸς Ἐφραίμ. v. 10. τὸν Κύριον - - fin. vers.) τὸν Θεὸν, καὶ ἐδουλεύσαμεν τῷ Βααλίμ. v. 11. & 12. οὐχὶ Αἰγύπτιοι - - καὶ ἔσωσα) μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμοῤῥαίου, καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἀπὸ Φυλιστιίμ, καὶ Σιδωνίων, καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ Μαδιὰμ, οἳ ἔθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐβοήσατε πρός με, καὶ ἔσωσα. v. 13. ἐλατρεύσατε) ἐδουλεύσατε. v. 14. βαδίζετε καὶ βοᾶτε) πορεύεσθε καὶ βοήσατε. v. 15. κατὰ πάντα - - ἐξελοῦ) κατὰ πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, πλὴν ἐξελοῦ.

16. Καὶ μετέστησαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίȣς ἐκ μέσȣ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ȣ̓κ εὐηρέστησεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἐν τῷ κόπῳ Ἰσραήλ.

συνηρέστησαν

17. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαλαάδ· καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ Μασσηφά.

18. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες τȣ̃ λαȣ̃ Γαλαάδ, ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτȣ̃· τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, καὶ ἔσαι εἰς κεφαλὴν πᾶσι τοῖς κατοικȣ̃σι Γαλαάδ;

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ Ἰεφθάε ὁ Γαλααδίτης ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ· καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς γυναικὸς πόρνης, καὶ ἔτεκε τῷ Γαλαὰδ τὸν Ἰεφθάε.

2. Καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Γαλαὰδ αὐτῷ δύο υἱές· καὶ ἡδρύνθησαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἰεφθάε, καὶ εἶπον αὐτῷ· ȣ̓ κληρονομήσεις ἐν τῷ οἴκῳ τȣ̃ πατρὸς ἡμῶν, ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑτέρας εἶ σύ.

3. Καὶ ἀπέδρα Ἰεφθάε ἐκ προσώπȣ τῶν ἀδελφῶν αὐτȣ̃, καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ Τώβ· καὶ συνελέγοντο πρὸς τὸν Ἰεφθάε ἄνδρες λιτοὶ, καὶ συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτȣ̃.

4. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ.

5. Καὶ ἐγενήθη, ἡνίκα ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ, παραλαβεῖν τὸν Ἰεφθάε ἐν γῇ Τώβ.

Ἰσραὴλ

6. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰεφθάε· δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγέμενον, καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών.

7. Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε τοῖς πρεσβυτέροις Γαλαάδ· ȣ̓χ ὑμεῖς ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τȣ̃ οἴκȣ τȣ̃ πατρός μȣ, καὶ ἐξαπεςείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; καὶ τί ὅτι ἤλθατε πρός με, ἡνίκα ἐθλίβητε;

8. Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε· ȣ̓χ ὅτως νῦν ἤλθομεν πρός σε, καὶ συμπορεύσῃ ἡμῖν, καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών· καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσι τοῖς κατοικȣ̃σι Γαλαάδ.

9. Καὶ

v. 16. μετέστησαν) ἐξέκλιναν. ibid. ἐλάτρευσαν) ἐδούλευσαν. ibid. Κυρίῳ καὶ - - fin. vers.) Κυρίῳ μόνῳ, καὶ ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν κόπῳ Ἰσραήλ. v. 17. ἐξῆλθον) συνήχθησαν. ibid. Μασσηφὰ) σκοπιᾷ. v. 18. οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ) ὁ λαὸς οἱ ἄρχοντες. ibid. τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξ. πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς) τίς ὁ ἀνὴρ ὅστις ἂν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱούς. ibid. κεφαλὴν) ἄρχοντα. CAP. XI. v. 1. δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ) ἐπηρμένος δυνάμει. ibid. αὐτὸς ἦν) ἦν abest. ibid. καὶ ἔτεκεν) ὃ ἐγέννησε. v. 2. δύο υἱούς) δύο abest. ibid. εἶπον) εἶπαν. ib. ἑτέρας εἶ σύ) ἑταίρας σύ. v. 3. ἀπέδρα Ἰεφθάε ἐκ) ἔφυγεν Ἰεφθάε ἀπὸ. ibid. κατῴκησεν) ᾤκησεν. ibid. καὶ συνελέγοντο - - fin.) καὶ συνεστράφησαν πρὸς Ἰεφ. ἄνδρες κενοὶ, καὶ ἐξῆλθον μετ' αὐτοῦ. v. 4. abest à Cod. Rom. v. 5. ἐγενήθη, ἡνίκα ἐπολέμησαν) ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαντο. ibid. Ἰσραὴλ, παραλαβεῖν) Γαλαὰδ λαβεῖν. ib. ἐν γῇ) ἀπὸ τῆς γῆς. v. 6. πρὸς Ἰεφθάε) τῷ Ἰεφθάε. ibid. ἡγέμενον - - fin.) ἀρχηγὸν, καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών. v. 7. ȣ̓χ) οὐχὶ. ibid. τί ὅτι) διατί. ib. με, ἡνίκα ἐθλίβητε) με νῦν ἡνίκα χρῄζετε. v. 8. ȣ̓χ οὕτως - - Ἀμμών.) διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σὲ, καὶ πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμών. ibid. κεφαλὴν) ἄρχοντα, ita & versu seq.

9. Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Γαλαάδ· εἰ ἐπιστρέφετέ με ὑμεῖς, πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, καὶ παραδῷ Κύριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐγὼ ὑμῖν ἔσομαι εἰς κεφαλήν;

10. Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε· Κύριος ἔσται ὁ ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου οὕτως ποιήσομεν.

11. Καὶ ἐπορεύθη Ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων Γαλαὰδ, καὶ κατέστησαν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἡγούμενον· καὶ ἐλάλησεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐνώπιον Κυρίου ἐν Μασσηφά.

12. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ, πολεμῆσαί με ἐν τῇ γῇ μου;

13. Καὶ εἶπε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους Ἰεφθάε· διότι ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου, ἀπὸ Ἀρνῶν καὶ ἕως Ἰαβὸκ καὶ ἕως τοῦ Ἰορδάνου· καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ' εἰρήνης. Καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰεφθάε.

14. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἰεφθάε, καὶ ἀπέστειλεν (Ἰεφθάε) ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν,

15. λέγων· τάδε λέγει Ἰεφθάε· οὐκ ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν Μωὰβ καὶ τὴν Ἰεφθάε γῆν υἱῶν Ἀμμὼν

16. ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, ἀλλ' ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἦλθεν ἕως Κάδης.

17. Καὶ ἐξαπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἐδὼμ, λέγων· παρελεύσομαι δὴ διὰ τῆς γῆς σου· καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ. Καίγε πρὸς βασιλέα Μωὰβ ἀπέστειλε, καὶ οὐκ ἠθέλησε· καὶ ἐκάθισεν Ἰσραὴλ ἐν Κάδης.

18. Καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλωσε τὴν γῆν Ἐδὼμ καὶ τὴν γῆν Μωάβ· καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς Μωάβ, καὶ παρενέβαλεν ἐν τῷ πέραν Ἀρνὼν, καὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον Μωὰβ, ὅτι Ἀρνὼν ἦν ὅριον Μωάβ.

19. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς Σηὼν βασιλέα Ἐσεβὼν, βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσραήλ· παρελεύσομαι δὴ διὰ τῆς γῆς σου τὸν Ἀμορραῖον ἕως τοῦ τόπου μου.

Nnn 3 20. Καὶ

v. 9. πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς) παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς. ibid. Κύριος αὐτοὺς) transposita. ib. ἐγὼ) καὶ ἐγώ. v. 10. ἔσται ὁ ἀκούων) ἔστω ἀκούων. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 11. καὶ κατέστησαν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφ. εἰς ἡγούμενον) καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφ. καὶ εἰς ἀρχηγόν. v. 12. ὅτι ἥκεις πρός με σὺ, πολεμῆσαι με) ὅτι ἦλθες πρός με τοῦ παρατάξασθαι. v. 13. διότι) ὅτι. ibid. ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ) ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτόν. ib. μετ' εἰρήνης. Καὶ ἀπέστρ. οἱ ἀγγ. πρὸς Ἰεφθ.) ἐν εἰρήνῃ καὶ πορεύσομαι. v. 14. ab initio vers. Cod. Rom. supplet Καὶ προσέθηκε ἔτι Ἰεφθάε. ibid. (Ἰεφθάε) abest. ib. πρὸς τὸν βασ.) τὸν abest. v. 15. λέγων· τάδε) καὶ εἶπεν αὐτῷ. οὕτω. ibid. Ἰεφθάε) Ἰσραήλ. v. 16. ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν) ὅτι ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτούς. ibid. ἀλλ') deest. ib. ἐρυθρᾶς) Σίφ. ib. ἕως Κάδης) εἰς Κάδης. v. 17. ἐξαπέστειλεν) ἀπέστειλεν. ibid. διὰ τῆς γῆς σου) δὴ ἐν τῇ γῇ σου. ib. ὁ βασ. Ἐδώμ) βασ. Ἐδώμ. ib. ἠθέλησε) εὐδόκησεν. v. 18. διῆλθεν) ἐπορεύθη. ibid. παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς) ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τῇ γῇ. ib. παρενέβαλεν ἐν τῷ) παρενέβαλεν ἐν. ib. εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον) εἰσῆλθεν ἐν ὁρίοις. ib. ἦν ὅριον) ἦν deest. v. 19. βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορραῖον) βασιλέα τοῦ Ἀμορραίου βασιλέα Ἐσεβών. ibid. παρελεύσομαι - - fin.) παρέλθωμεν δὴ ἐν τῇ γῇ σου ἕως τοῦ τόπου ἡμῶν.

20. Καὶ ἐκ ἠθέλησε Σηὼν διελθεῖν τὸν Ἰσραὴλ διὰ τῶν ὁρίων αὐτῦ· καὶ συνήγαγε Σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτῦ, Ἰσραὴλ καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰασὰ, καὶ ἐπολέμησε μετὰ Ἰσραήλ.

21. Καὶ παρέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸν Σηὼν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῦ ἐν χειρὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτές· καὶ ἐκληρονόμησεν Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν τῦ Ἀμοῤῥαίυ, τῦ κατοικῦντος ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ·

22. καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὅριον τῦ Ἀμοῤῥαίυ, ἀπὸ Ἀρνῶν καὶ ἕως τῦ Ἰαβὸκ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμυ καὶ ἕως τῦ Ἰορδάνυ.

23. Καὶ νῦν Κύριος ὁ Θεὸς ἐξῆρε τὸν Ἀμοῤῥαῖον ἐκ προσώπυ τῦ λαῦ αὐτῦ Ἰσραὴλ, καὶ σὺ κληρονομήσεις αὐτὸν ἐπὶ σῦ;

24. ἐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι Χαμὼς ὁ Θεός σε, αὐτὰ κληρονομήσεις; καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμη- σοι σεν ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἀπὸ προσώπυ ἡμῶν, αὐτὰ κληρονομήσομεν.

25. Καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ τῦ Βαλὰκ υἱῦ Σεπφὼρ, βασιλέως Μωάβ; μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο μετὰ Ἰσραὴλ, ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν ἐν αὐτοῖς;

26. Ἐν τῷ οἰκῆσαι Ἰσραὴλ ἐν Ἐσεβὼν οἰκῆσαι καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, Ἰαζὴρ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς παρὰ τὸν Ἰορδάνην τριακόσια ἔτη, τί διότι ὅτι ἐκ ἐρύσαντο αὐτοὺς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ;

27. Καὶ ἐγὼ ἐχ ἥμαρτόν σοι, καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμῦ πονηρίαν, τῦ πολεμῆσαι ἐν ἐμοί· κρῖναι ὁ Κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀναμέσον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν Ἀμμών.

28. Καὶ ἐκ εἰσήκυσε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν (καὶ ἐκ εἰσήκυσε) τῶν λόγων Ἰεφθάε, ὧν ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν.

29. Καὶ ἐγενήθη ἐπὶ Ἰεφθάε πνεῦμα Κυρίυ, καὶ διέβη τὴν γῆν Γαλαὰδ, καὶ τὸν Μανασσῆ· καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν Γαλαὰδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς Γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν Ἀμμών.

30. Καὶ ηὔξατο Ἰεφθάε εὐχὴν τῷ Κυρίῳ, καὶ εἶπεν· ἐὰν παραδώσει παραδῷς μοι τοὺς υἱὺς Ἀμμὼν ἐν χειρί μυ,

31. καὶ

v. 20. ἐκ ἠθέλησε - - συνήγαγε) οὐκ ἐνεπίστευσεν Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὁρίῳ αὐτῦ. καὶ συνῆξε. ibid. παρενέβαλεν - - fin.) παρενέβαλον εἰς Ἰασὰ, καὶ παρετάξατο πρὸς Ἰσραήλ. v. 21. ἐπάταξεν αὐτές) ἐπάτ. αὐτόν. ibid. ἐν τῇ γῇ) τὴν γῆν ἐκείνην. v. 22. καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὅριον τῦ Ἀμοῤῥαίου) h. v. desunt. ibid. τῆς ἐρήμυ καὶ ἕως τῦ) τῦ ἐρήμυ ἕως τῦ. v. 23. ὁ Θεὸς) addit Ἰσραήλ. ibid. ἐκ προσώπυ τῦ λαῦ) ἀπὸ προσώπυ λαῦ. ib. ἐπὶ σῦ) abest. v. 24. ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι) ἃ ἐὰν κληρονομήσει σε. ibid. καὶ πάντα ὅσα - - fin.) καὶ τὰς πάντας ὃς ἐξῆρε Κ. ὁ Θ. ἡμῶν ἀπὸ προσώπυ ὑμῶν, αὐτὰς κληρονομήσωμεν. v. 25. μὴ κρείσσων εἶ σὺ τῦ Β. υἱοῦ) μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ Β. υἱόν. ibid. μάχῃ) μαχόμενος. ib. αὐτοῖς) αὐτόν. v. 26. Ἐν τῷ οἰκῆ- - καὶ ἐν πάσαις) Ἐν τῷ οἰκῆσαι ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν γῇ Ἀροὴρ καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις. ibid. διότι οὐκ ἐρύσαντο) καὶ διατί οὐκ ἐῤῥύσω. v. 27. Καὶ ἐγὼ ἐχ) Καὶ νῦν ἐγώ εἰμι ἐχ. ibid. πολεμῆσαι) παρατάξασθαι. ib. κρῖναι ὁ Κύριος) ὁ abest. ib. τῶν υἱῶν) υἱῶν bis. v. 28. εἰσήκυσε) ἤκουσε. ibid. (καὶ ἐκ εἰσήκυσε) h. v. desunt. v. 29. ἐγενήθη) ἐγένετο. ibid. διέβη τὴν γῆν Γαλ.) παρῆλθε τὸν Γαλαάδ. ib. διέβη) παρῆλθε. ib. καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς Γαλαάδ) h. v. desiderantur. v. 30. παραδώσει παραδῷς) διδὺς δῷς. ibid. ἐν χειρί) ἐν τῇ χειρί.

31. καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου, ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἔσται τῷ Κυρίῳ, καὶ ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτωμα.

32. Καὶ διέβη Ἰεφθάε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτούς· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

33. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἀ-
Σεμωεὶθ ροὴρ καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε εἰς Μωεὶθ εἴκοσι πόλεις, ἕως Ἀβὲλ ἀμπελώνων, πληγὴν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐνετράπησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

34. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰεφθάε εἰς Μασσηφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς· καὶ αὕτη μονογενὴς αὐτῷ ἀγαπητὴ, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς ἢ θυγάτηρ.

35. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα εἶδεν αὐτὴν,
αὐτῆς καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Οἴμμοι θυγατέρ μου, ἐμπεποδοστάτηκάς με καὶ σεμνοτάτη, εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου· ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα μου περὶ σοῦ πρὸς Κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι ἀποστρέψαι.

36. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· πάτερ μου, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας τὸ στόμα σου πρὸς Κύριον, ποίει μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ στόματός σου, ἀνθ' ὧν ἐποίησέ σοι Κύριος ἐκδικήσεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν σου ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμών.

37. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς· καὶ ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἔασόν με δύο μῆνας, καὶ πορεύσομαι καὶ καταβήσομαι ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου, καὶ ἐγὼ καὶ αἱ συνεταιρίδες μου.

38. Καὶ εἶπε· πορεύου· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὴν δύο μῆνας. Καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη.

39. Καὶ ἐγένετο μετὰ τέλος δύο μηνῶν, καὶ ἀνέκαμψε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς· καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθάε ἐν αὐτῇ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἣν ηὔξατο· καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ἄνδρα· Καὶ ἐγενήθη εἰς πρόσταγμα ἐν Ἰσραήλ·

40. ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας συνεπορεύοντο αἱ θυγατέρες Ἰσραὴλ, θρηνεῖν τὴν

v. 31. ἐκ τῶν θυρῶν) ἀπὸ τῆς θύρας. ibid. ἀπάντησιν) συνάντησιν. ib. ἐπιστρέψαι) ἐπιστρέφειν. ib. ἀπὸ τῶν υἱῶν) τῶν abest. ib. καὶ ἀνοίσω) καὶ deficit. v. 32. διέβη) παρῆλθεν. ibid. πρὸς τοὺς υἱοὺς) πρὸς υἱοὺς. ib. τοῦ πολεμῆσαι) παρατάξασθαι. v. 33. καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Σεμωεὶθ) ἕως ἐλθεῖν ἄχρις Ἀρνὼν ἐν Ἀριθμῷ. ibid. ἕως Ἀβὲλ ἀμπελώνων) ἕως Ἐβελχαρμίμ. ib. ἐνετράπησαν) συνεστάλησαν. v. 34. εἰσῆλθεν) ἦλθεν. ibid. ἀπάντησιν αὐτοῦ) ὑπάντησιν. ib. μονογ. αὐτῷ ἀγαπητὴ) ἦν μονογενὴς αὐτῷ. ib. καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς) οὐκ ἦν αὐτῷ ἕτερος. v. 35. ἐγενήθη ἡνίκα εἶδεν αὐτὴν, καὶ) ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν αὐτός. ibid. ἱμάτια αὐτῆς) ἱμάτια αὐτοῦ. ib. οἴμμοι - - πρὸς Κύριον) ὦ ὦ θυγάτηρ μου, ταραχῇ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου, καὶ ἐγώ εἰμι ἤνοιξα κατὰ σοῦ τὸ στόμα μου πρὸς Κύριον. v. 36. Καὶ εἶπε) Ἡ δὲ εἶπε. ibid. πάτερ μου, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας) πάτερ ἤνοιξ. ib. ποίει μοι) ποίησόν μοι. ib. ἀνθ' ὧν - - fin.) ἐν τῷ ποιῆσαί σοι Κύριον ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν σου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών. v. 37. Καὶ εἶπε) Καὶ ἤδε εἶπε. ibid. καὶ ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο) ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον. ib. καὶ ἐγὼ καὶ αἱ) ἐγώ εἰμι καὶ αἱ. v. 38. ἐξαπέστειλεν) ἀπέστειλεν. v. 39. μετὰ τέλος δύο) ἐν τέλει τῶν δύο. ibid. ἀνέκαμψε) ἐπέστρεψε. ib. καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθάε τὴν) καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ τήν. ib. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 40. ἐξ ἡμερῶν) ἀπὸ ἡμ. ibid. συνεπορεύοντο αἱ) ἐπορεύοντο.

τὴν θυγατέρα Ἰεφθάε τοῦ Γαλααδίτου τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραὶμ, καὶ ἦλθον εἰς Σεφινὰ, καὶ εἶπον πρὸς Ἰεφθάε· τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, καὶ ἡμᾶς οὐ κέκληκας πορευθῆναι μετὰ σοῦ; τὸν οἶκόν σου ἐμπρήσομεν ἐν πυρί. Κιφενὰ

2. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰεφθάε· ἀνὴρ ἀντιδικῶν ἤμην ἐγὼ καὶ ὁ λαός μου, καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφόδρα· καὶ ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ με ἐκ χειρὸς αὐτῶν.

3. Καὶ ἴδον ὅτι οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἔθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐνώπιόν μου· καὶ ἱνατί ἀνέβητε πρός με τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, τοῦ πολεμεῖν ἐν ἐμοί;

4. Καὶ συνήθροισεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς ἄνδρας Γαλαὰδ, καὶ ἐπολέμει τὸν Ἐφραίμ· καὶ ἐπάταξαν ἄνδρες Γαλαὰδ τὸν Ἐφραὶμ, ὅτι εἶπαν· οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφραὶμ ὑμεῖς Γαλαὰδ ἐν μέσῳ Ἐφραὶμ, καὶ ἐν μέσῳ Μανασσῆ.

5. Καὶ προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου τοῦ Ἐφραίμ· καὶ ἐγενήθη ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφραίμ· διαβῶμεν, καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλαάδ· μὴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ Ἐφραίμ; καὶ εἶπαν· οὐκ ἐσμέν. ὅτι

6. Καὶ εἶπον αὐτοῖς· εἴπατε δὴ σύνθημα. Καὶ εἶπον, καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶν, καὶ σφάζουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἐφραὶμ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δύο καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. εἶπεν

7. Καὶ ἔκρινεν Ἰεφθάε τὸν Ἰσραὴλ ἓξ ἔτη· καὶ ἀπέθανεν Ἰεφθάε ὁ Γαλααδίτης, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ Γαλαάδ.

8. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ Ἐσεβὼν ἐκ Βαιθλεέμ.

9. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ, καὶ τριάκοντα θυγατέρες ἐξαπεσταλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔξωθεν· καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἑπτὰ ἔτη. γυναῖκες

10. Καὶ

v. 40. τέσσαρας) ἐπὶ τέσσαρας. CAP. XII. v. 1. Καὶ συνήχθ. - - καὶ εἶπον) Καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἐφραὶμ καὶ παρῆλθαν εἰς βοῤῥᾶν, καὶ εἶπαν. ibid. τί ὅτι - - υἱοῖς) διατί παρῆλθες παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς. ib. ἐν πυρί.) ἐπὶ σὲ ἐν πυρί. v. 2. ἀντιδικῶν) μαχητής. ibid. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ib. ἐταπείνουν με) hæc desunt. ib. πρὸς ὑμᾶς) ὑμᾶς. v. 3. οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἔθέμην) οὐκ εἶ σωτὴρ καὶ ἔθηκα. ibid. ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς τοὺς υἱοὺς) ἐν χειρί μου, καὶ παρῆλθον πρὸς υἱούς. ib. παρέδωκεν) ἔδωκεν. ib. ἐνώπιόν μου· καὶ ἱνατί) ἐν χειρί μου· καὶ εἰς τί. ib. πρός με τῇ) ἐπ' ἐμὲ ἐν τῇ. ib. τοῦ πολεμεῖν) παρατάξασθαι. v. 4. συνήθροισεν) συνέστρεψεν. ibid. ἐπολέμει τὸν) παρετάξατο τῷ. ib. διασεσωσμένοι) διασωζόμενοι. ib. μέσῳ Ἐφρ.) μέσῳ τοῦ Ἐφραίμ. ib. Μανασσῆ) τοῦ Μανασσῆ. v. 5. προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλ.) προκατελάβετο Γαλαάδ. ibid. καὶ ἐγενήθη ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφρ.) καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι Ἐφραίμ. ib. μὴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ Ἐφραὶμ) μὴ Ἐφραθίτης εἶ; ib. καὶ εἶπαν· οὐκ ἐσμέν.) καὶ εἶπεν. οὔ. v. 6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς - - κατηύθυναν) καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἶπον δὴ στάχυς. καὶ οὐ κατεύθυνεν. ibid. αὐτῶν, καὶ σφάζουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς) αὐτὸν, καὶ ἔθυσαν αὐτὸν πρὸς τάς. ib. ἐξ Ἐφρ. τῷ κ. ἐκ. δύο) ἐν τῷ κ. ἐκείνῳ ἀπὸ Ἐφραὶμ δύο καί. ib. ἀνδρῶν) abest. v. 7. ἐν τῇ πόλει) ἐν πόλει. v. 8. Ἐσεβὼν ἐκ Βαιθλεέμ) Ἀβαισσὰν ἀπὸ Βηθλ. v. 9. ἐγένοντο) ἦσαν. ibid. ἐξαπεσταλμέναι) ἃς ἐξαπέστειλεν. ib. γυναῖκας εἰσήγαγεν) θυγατέρας εἰσήνεγκεν.

10. Καὶ ἀπέθανεν (ἐν) Ἐσεβὼν, καὶ ἐτάφη ἐν Βηθλεέμ.

11. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ Αἰλὼν ὁ Ζαβουΐτης, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ δέκα ἔτη.

12. Καὶ ἀπέθανεν Αἰλὼν ὁ Ζαβουνίτης ἐν Αἰλεὶμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ Ζαβελών.

13. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσ-
Σελλημ ραὴλ Λαβδὼμ υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φραθωνίτης.

14. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ, καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους· καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ὀκτὼ ἔτη.

15. Καὶ ἀπέθανε Λαβδὼμ υἱὸς
Σελλημ Ἐλλὴλ ὁ Φραθωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν
Φρααθὼν ἐν γῇ Ἐφραὶμ, ἐν ὄρει Λανάκ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη.

2. Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ εἷς ἐκ Σαραὰ, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δὰν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μανωέ· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα, καὶ οὐκ ἔτικτε.

3. Καὶ ὤφθη ἄγγελος Κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ἰδοὺ δὴ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέτοκας, καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱόν.

4. Καὶ νῦν φύλαξαι, καὶ μὴ πίῃς οἶνον καὶ σίκερα, καὶ μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον·

5. ὅτι ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ οὐκ ἀναβήσεται σίδηρος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτι (ἡγιασμένον) Ναζειραῖον ἔσται τῷ Θεῷ τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρός· καὶ αὐτὸς ἄρξεται σώζειν τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

6. Καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ, καὶ εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, λέγουσα· ὅτι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἦλθε πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ, ἐπιφανὴς σφόδρα· καὶ ἠρώτων αὐτὸν πόθεν ἐστὶ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι.

7. Καὶ εἶπέ μοι· ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ νῦν μὴ πίῃς οἶνον καὶ σίκερα, καὶ μὴ φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι Ναζειραῖον Θεοῦ ἐστι τὸ

v. 10. ἐν Ἐσεβὼν) Ἀβαισσάν. v. 11. Αἰλὼν ὁ Ζαβουνίτης, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσρ. δέκα) Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης δέκα. v. 12. ita legit Cod. Rom. Καὶ ἀπέθ. Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν Αἰλὼμ ἐν γῇ Ζαβουλών. v. 13. Λαβδὼμ υἱὸς Σελλημ ὁ Φραθωνίτης) Ἀβδὼν υἱὸς Ἐλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης; ita quoque 15. versu. v. 14. ἐγένοντο) ἦσαν. ibid. υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐπιβεβηκότες) υἱῶν υἱοὶ ἐπιβαίνοντες. v. 15. Φρααθὼν) Φαραθών. ibid. Λανάκ.) τοῦ Ἀμαλήκ. CAP. XIII. v. 1. προσέθεντο) προσέθηκαν ἔτι. ibid. ἐναντίον) ἐνώπιον. ib. αὐτοὺς ἐν χ. ἀλλοφύλων) αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Φυλιστιείμ. v. 2. ἐγένετο ἀνὴρ εἷς) ἦν ἀνὴρ εἷς ἀπό. ibid. ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δὰν) ἀπὸ δήμου συγγενείας τοῦ Δανὶ ib. ἡ γυνὴ) γυνή. ib. ἔτικτε) ἔτεκεν. v. 3. ἰδοὺ δὴ) δὴ abest. ibid. καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱὸν) καὶ συλλήψῃ υἱόν. v. 4. φύλαξαι) addit δή. ibid. σίκερα) μέθυσμα. v. 5. ἕξεις) ἔχεις. ibid. οὐκ ἀναβ. σίδ. ἐπὶ τ. κ. α.) σίδ. ἐπὶ τ. κ. αὐτοῦ οὐκ ἀναβήσεται. ib. ὅτι ἡγιασμένον Ναζειραῖον ἔσται τῷ Θεῷ) ὅτι Ναζὶρ Θεοῦ ἔσται. ib. ἐκ τῆς γαστρὸς) ἀπὸ τῆς κοιλίας. ib. σώζειν) σῶσαι. ib. ἀλλοφύλων) Φυλιστιείμ. v. 6. ἦλθεν) εἰσῆλθεν. ibid. ὅτι ἄνθρ. τοῦ Θεοῦ) ἄνθρωπος Θεοῦ. ib. ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγγ. τοῦ Θ. ἐπιφανὴς) εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος ἀγγέλου Θεοῦ, φοβερόν. ibid. καὶ ἠρώτων) καὶ οὐκ ἠρώτησα. v. 7. ἕξεις) ἔχεις. ibid. σίκερα) μέθυσμα. ib. πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι Ναζειραῖον Θεοῦ ἐστι) πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι Θεοῦ ἅγιον ἔσται.

τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ Κύριε, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς, ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ.

9. Καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς Μανωέ· καὶ παρεγένετο ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα, αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ Μανωὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἦν μετ' αὐτῆς.

10. Καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐξέδραμε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ὦπταί μοι ὁ ἀνὴρ, ὁ ἐλθὼν πρός με τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

11. Καὶ ἀνέστη Μανωὲ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ, ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος· ἐγώ.

12. Καὶ εἶπε Μανωέ· νῦν δὲ ἐλθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ;

13. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος Κυρίου πρὸς Μανωέ· ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα, φυλαξάσθω·

14. ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οἴνου, οὐ φάγεται, καὶ οἶνον καὶ σίκερα μὴ πιέτω, καὶ πᾶν ἀκάθαρτον μὴ φαγέτω· πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ, φυλαξάσθω. αὐτῷ

15. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον Κυρίου· βιασώμεθα δή σε, καὶ ποιήσωμεν ἐναντίον σου ἔριφον αἰγῶν.

16. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος Κυρίου πρὸς Μανωέ· ἐὰν βιάσῃ με, οὐ φάγομαι τῶν ἄρτων σου· καὶ ἐὰν ποιήσεις ὁλοκαύτωμα, Κυρίῳ ἀνοίσεις αὐτό· ὅτι οὐκ ἔγνω Μανωὲ ὅτι ἄγγελος Κυρίου ἐστί.

17. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον Κυρίου· τί ὄνομά σοι, ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου, δοξάσωμέν σε;

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· ἱνατί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; καὶ αὐτό ἐστι θαυμαστόν.

19. Καὶ ἔλαβε Μανωὲ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ Κυρίῳ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι (Κυρίῳ)· καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν.

20. Καὶ

v. 7. ἀπὸ τῆς γαστρ.) τῆς deest. v. 8. ἐδεήθη Μ. τοῦ Κυρίου) προσηύξατο Μ. πρὸς Κύριον. ibid. Κύριε, ἄνθρωπος) Κύριε Ἀδωναΐ τὸν ἄνθρωπον. ib. πρὸς ἡμᾶς, ἐλθέτω δὴ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω) ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ συμβιβασάτω. ib. παιδαρίῳ) παιδίῳ. v. 9. ἐπήκουσεν) εἰσήκουσεν. ibid. παρεγένετο) ἦλθεν. ib. αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ) καὶ αὕτη ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ. v. 10. ἐξέδραμε) ἔδραμε. ibid. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. ib. ὦπταί μοι) ὦπται πρός με. ib. ὁ ἐλθὼν πρός με τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ) ὡς ἦλθεν ἐν ἡμέρᾳ πρός με. v. 11. Μανωὲ, καὶ ἐπορ.) transposita. ibid. γυναικὸς αὐτοῦ) addit καὶ ἦλθε. v. 12. νῦν δὲ ἐλθ. - - fin.) νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος τίς ἔσται κρίσις τοῦ παιδίου καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ; v. 13. εἶπα) εἴρηκα. ibid. φυλαξάσθω) φυλάξεται. v. 14. ἀπὸ πάντων ὅσα) ἀπὸ παντὸς ὃ. ibid. οἴνου) τοῦ οἴνου. ib. σίκερα) μέθυσμα. ib. αὐτῇ, φυλαξάσθω) αὐτῇ φυλάξεται. v. 15. βιασώμεθα δή σε) κατάσχωμεν ὧδέ σε. ibid. ἐναντίον σου) ἐνώπιόν σου. v. 16. βιάσῃ με) κατάσχῃς. ibid. τῶν ἄρτων) ἀπὸ τῶν ἄρτων. ib. ποιήσεις) ποιήσῃς. ib. Κυρίῳ) τῷ Κυρίῳ. ib. Κυρίου ἐστί) Κυρίου αὐτός. v. 17. τί ὄνομα - - fin.) τί τὸ ὄνομά σοι, ὅτι ἔλθοι τὸ ῥῆμά σου, καὶ δοξάσομέν σε. v. 18. ἱνατί) εἰς τί. v. 19. τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι Κυρίῳ· καὶ) καὶ διεχώρισε ποιῆσαι, καί. ibid. ἐθεώρουν) βλέποντες.

20. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐν τῇ φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου (εἰς τὸν οὐρανόν)· καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν.

21. Καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος Κυρίου ὀφθῆναι πρὸς Μανωὲ καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· τότε ἔγνω Μανωὲ, ὅτι ἄγγελος Κυρίου ἐστί.

22. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· θανάτῳ ἀποθανούμεθα, ὅτι Θεὸν ἑωράκαμεν.

23. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· εἰ οὐ βούλεται Κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα, καὶ καθὼς ὁ καιρὸς, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα.

24. Καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμψών· καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν Κύριος, καὶ ηὐξήθη τὸ παιδάριον.

25. Καὶ ἤρξατο πνεῦμα Κυρίου συμπορεύεσθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ Δὰν ἀ-
Ἐσθαὲλ ναμέσον Σαρὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαόλ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ κατέβη Σαμψὼν εἰς Θαμναθὰ, καὶ εἶδε γυναῖκα ἐν Θαμναθὰ ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ.

2. Καὶ ἀνέβη, καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε· γυναῖκα ἑώρακα ἐν Θαμναθὰ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων· καὶ νῦν λάβετέ μοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· μὴ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνὴ, ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; Καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· ταύτην λάβε μοι, ὅτι αὕτη ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

4. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ Κυρίου ἐστὶν, ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

5. Καὶ κατέβη Σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμναθά· καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα Θαμναθὰ, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λεόντων ὠρυόμενος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

v. 20. ἐπάνωθεν) ἐπάνω. ibid. εἰς τὸν οὐρανὸν) ἕως τοῦ οὐρανοῦ. ib. τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανὸν) posteriore loco h. v. desunt. ib. ἐθεώρουν) βλέποντες. v. 21. Κυρίου ἐστί) Κυρίου ἐστίν. v. 22. ἑωράκαμεν) εἴδομεν. v. 23. εἰ οὐ βούλεται Κύριος) εἰ ἤθελεν ὁ Κ. ibid. ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν) ἔλαβεν ἐκ χειρὸς. ib. ἐφώτισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα) ἔδειξεν ἡμῖν ταῦτα πάντα. ib. ὁ καιρὸς) καιρὸς. ib. ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα) ἠκούτισεν ἡμᾶς ταῦτα. v. 24. γυνὴ, καὶ) γυνὴ υἱὸν, καὶ. ibid. ηὐλόγησεν - - fin.) ἡδρύνθη τὸ παιδάριον, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸ Κύριος. v. 25. συμπορεύεσθαι) συνεκπορεύεσθαι. ibid. ἀναμ. Σαρὰ) καὶ ἀναμ. Σαραά. ib. Ἐσθαόλ.) Ἐσθαόλ. CAP. XIV. v. 1. ἐκ τῶν θυγ.) ἀπὸ τῶν θυγ. ibid. καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ) h. v. deficiunt. v. 2. πατρὶ) addit αὐτοῦ. ibid. τῶν ἀλλοφύλων) Φυλιστιΐμ. ib. μοι αὐτὴν) transposita. v. 3. ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων) εἰσὶ θυγατέρες. ibid. ἐν παντὶ τῷ λαῷ) ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ. ib. ἐκ τῶν ἀλλοφ.) ἀπὸ τῶν ἀλλοφ. ib. ὅτι ἤρεσεν ἐν) ὅτι αὕτη εὐθεῖα ἐν. v. 4. ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ) ἐκδίκησιν αὐτὸς ζητεῖ. ibid. ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν υἱῶν Ἰσρ.) οἱ ἀλλοφ. κυριεύοντες ἐν Ἰσραήλ. v. 5. ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα) ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος. ibid. λεόντων) λέοντος. ib. ἀπάντησιν) συνάντησιν.

6. Καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ διασπάσαι ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐδὲ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε.

7. Καὶ κατέβησαν, καὶ ἐλάλησαν τῇ γυναικὶ, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον Σαμψών.

8. Καὶ ἐπέστρεψε μεθ' ἡμέρας, λαβεῖν αὐτὴν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος, καὶ ἰδοὺ συστροφὴ μελισ-
στόματι σῶν ἐν τῷ σώματι τοῦ λέοντος καὶ μέλι ἦν.

9. Καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ ἔσθων· καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον· καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ λέοντος ἐξεῖλε τὸ μέλι.

10. Καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ Σαμψὼν πότον ἡμέρας ἑπτὰ, ὅτι οὕτως ἐποίουν οἱ νεανίσκοι.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸν, προσκατέστησαν αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ.

12. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών· προβαλῶ δὴ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν ἀπαγγέλλοντες ἀπαγγείλητέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου, καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων·

13. καὶ ἐὰν μὴ δυνασθῆτε ἀπαγγεῖλαί μοι, καὶ δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. Καὶ εἶπαν αὐτῷ· πρόβαλε τὸ πρόβλημά σου, καὶ ἀκουσόμεθα
αὐτό. σου

14. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ. Καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ πρόβλημα.

15. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ Σαμψών· ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγγειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μήποτε ἐμπυρίσωμέν σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν πυρί· ἢ πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς;

16. Καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· μεμίσηκάς με, καὶ οὐκ ἠγάπηκάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προεβάλου τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου, κἀμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό.

Καὶ

v. 6. κατηύθυνεν) ἥλατο. ibid. διέσπασεν) συνέτριψεν. ib. διασπάσαι) συντρίψει. ib. ἐν τῇ χειρὶ) ἐν ταῖς χερσίν. ib. οὐδὲ τῇ μ. ἃ) καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὅ. v. 7. ἤρεσεν ἐνώπιον) εὐθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς. v. 8. ἐπέστρεψε) ὑπέστρεψε. ibid. συστροφὴ) συναγωγή. ib. μέλι ἦν) ἦν deest. v. 9. εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη) εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύετο. ibid. ἔσθων) ἐσθίων. ib. ἀπήγγειλεν) ἀνήγγειλεν. ib. ἐκ τῆς ἕξεως) ἀπὸ στόματος. v. 10. ἐποίουν) ποιοῦσιν. v. 11. ita legit *Cod. Rom.* καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητοὺς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. v. 12. προβαλῶ ὑμῖν πρόβλ. καὶ ἐὰν) πρόβλ. ὑμῖν προβάλλομαι, ἐάν. ibid. ἀπαγγ. μοι τὸ πρόβλημα) ἀπαγγείλητε αὐτό. v. 13. δυνασθῆτε) δύνησθε. ibid. καὶ δώσετε) καὶ abest. ib. σινδόνας καὶ τρ. στολὰς) ὀθόνια καὶ τρ. ἀλλασσομένας στολάς. ib. ἀκουσόμεθά σου) ἀκουσ. αὐτό. v. 14. ita habet *Cod. Rom.* καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. v. 15. ἐμπυρίσωμέν σε) κατακαύσωμέν σε. ibid. ἢ πτωχεῦσαι ἐκαλ. ἡμᾶς) ἢ ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε. v. 16. μεμίσηκάς με, καὶ οὐκ ἠγάπηκας) πλὴν μεμίσηκάς με καὶ οὐκ ἠγάπησας. ibid. κἀμοὶ οὐκ ἀπ. αὐτό) οὐκ ἀπήγγειλάς μοι αὐτό. ib. ἰδοὺ) εἰ.

Καὶ εἶπεν αὐτῇ Σαμψών· ἰδὲ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτὸ, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ;

17. Καὶ ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς ὁ πότος· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ, ὅτι παρηνώχλησεν αὐτόν· καὶ αὐτὴ ἀπήγγειλε ✕ τὸ πρόβλημα τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

18. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, πρὶν δῦναι τὸν ἥλιον· τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών· εἰ μὴ κατεδαμάσατέ μου τὴν δάμαλιν, οὐκ ἂν εὕρετε τὸ πρόβλημά μου.

19. Καὶ κατεύθυνεν ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ κατέβη εἰς Ἀσκάλωνα· καὶ ἔπαισεν ἐκεῖθεν τριάκοντα ἄνδρας, καὶ ἔλαβε τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἔδωκε τοῖς ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαμψὼν, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

20. Καὶ συνῴκησεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

ΚΑΙ ἐγένετο μεθ᾽ ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐπεσκέψατο Σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, φέρων ἔριφον αἰγῶν, καὶ εἶπεν· εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελθεῖν πρὸς αὐτήν.

2. Καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς· εἶπας εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας αὐτὴν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ σου. Οὐχ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστιν; ἔστω σοι δὴ ἀντ᾽ αὐτῆς. ἐμίσησα

3. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαμψών· ἀθῶός εἰμι τὸ ἅπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ὅτι ἐγὼ ποιῶ μεθ᾽ ὑμῶν κακά.

4. Καὶ ἐπορεύθη Σαμψών· καὶ συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβε λαμπάδας, καὶ συνέδησε κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκε λαμπάδα μίαν ἀναμέσον τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ.

5. Καὶ ἐξῆψε πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσι, καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐνεπύρισεν ⌿ τοὺς στάχυας καὶ τὰ προτεθερισμένα ἀπὸ στοιβῆς καὶ ἕως ἑστῶτος, καὶ ἕως ἀμπελῶνος καὶ ἐλαίας.

V. 16. οὐκ ἀπήγγειλα αὐτὸ, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ;) οὐκ ἀπήγγελκα, σοὶ ἀπαγγείλω; V. 17. ἐπ᾽ αὐτὸν) πρὸς αὐτόν. ibid. ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς) ἃς ἦν αὐτοῖς. ib. παρηνώχλησεν αὐτὸν) παρηνώχλησεν αὐτῷ. V. 18. τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ibid. πρὶν δῦναι) πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι. ib. εἰ μὴ κατεδ. - - fin.) εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν τῇ δαμάλει μου, οὐκ ἂν ἔγνωτε τὸ πρόβλ. μου. V. 19. κατεύθυνεν) ἥλατο. ibid. ἔπαισεν ἐκεῖθεν) ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν. ib. τὰς στολὰς) τὰ ἱμάτια. ib. καὶ ἔδωκε) addit τὰς στολάς. ib. ἐθυμώθη ὀργῇ) ὠργίσθη θυμῷ. V. 20. ita Cod. Rom. Καὶ ἐγένετο ἡ γυνὴ Σαμψὼν ἑνὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὧν ἐφιλίασεν. CAP. XV. V. 1. φέρων ἔριφον) ἐν ἐρίφῳ. ibid. εἰς τὸν κοιτῶνα) καὶ εἰς τὸ ταμεῖον. ib. ἀφῆκεν) ἔδωκεν. ib. πρὸς αὐτήν) abest. V. 2. εἶπας ὅτι μ. ἐμίσησα) λέγων. εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας. ibid. τῷ συνεταίρῳ σου) ἑνὶ τῶν ἐκ τῶν φίλων σου. ib. οὐχ ἰδοὺ) μὴ οὐχί. ib. κρείσσων - - fin.) ἀγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν, ἔστω δή σοι ἀντὶ αὐτῆς. V. 3. ita Cod. Rom. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών. ἠθῴωμαι καὶ τὸ ἅπαξ ἀπὸ ἀλλοφύλων, ὅτι ποιῶ ἐγὼ μεθ᾽ αὐτῶν πονηρίαν. V. 4. συνέδησε) ἐπέστρεψε. ibid. ἐν τῷ μέσῳ) καὶ ἔδησεν. V. 5. ἐξῆψε) ἐξέκαυσε. ibid. εἰς τὰ δράγματα) ἐν τοῖς στάχυσι. ib. καὶ ἐνεπύρισεν - - ἑστῶτος) καὶ ἐκάησαν ἀπὸ ἅλωνος καὶ ἕως σταχύων ὀρθῶν.

6. Καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι· τίς ἐποίη-
σε ταῦτα; Καὶ εἶπαν· Σαμψὼν ὁ γαμ-
βρὸς τοῦ Θαμναθαίου, ὅτι ἔλαβε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ
ἐνέβησαν συνεταίρῳ αὐτοῦ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυ-
λοι, καὶ ἐνεπύρισαν τὴν οἰκίαν τοῦ πα-
τρὸς αὐτῆς, καὶ αὐτὴν, καὶ τὸν πα-
τέρα αὐτῆς ἐν πυρί.

7. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών· ἐὰν
ποιήσητε οὕτως, οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν
ἐκδίκησίν μου ἐξ ἑνὸς καὶ ἑκάστου ὑμῶν
ποιήσομαι.

8. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ
μηρὸν πληγὴν μεγάλην· καὶ κατέβη,
κατέβη καὶ κατῴκει παρὰ τῷ χειμάῤῥῳ ἐν τῷ
σπηλαίῳ Ἠτάμ.

9. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ
παρενεβάλοσαν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐξε-
Λευί ῥίφησαν ἐν Λεχί.

10. Καὶ εἶπαν ÷ αὐτοῖς πᾶς˚ ἀνὴρ
Ἰούδα· ἱνατί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ
εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι· δῆσαι τὸν Σαμψὼν
ἀνέβημεν, καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὃν τρόπον
ἐποίησεν ἡμῖν.

11. Καὶ κατέβησαν τρεῖς χιλιάδες
ἀνδρῶν ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπὴν τῆς πέ-
τρας Ἠτάμ, καὶ εἶπαν πρὸς Σαμψών·
οὐκ οἶδας ὅτι ἄρχουσιν ἡμῶν οἱ ἀλλόφυλοι;
καὶ ἱνατί ταῦτα ἐποίησας ἡμῖν; Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Σαμψών· καθὼς ἐποίησαν ἡμῖν,
οὕτως ἐποιήσαμεν αὐτοῖς.

12. Καὶ εἶπαν αὐτῷ· τοῦ δῆσαί σε
κατέβημεν, καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖ-
ρας ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμ-
ψών· ὀμόσατέ μοι ÷ μὴ ἀποκτεῖναί με
ὑμεῖς, καὶ παράδοτέ με αὐτοῖς˚, μήπο-
τε ἀπαντήσητε ὑμεῖς ἐν ἐμοί.

13. Καὶ ὤμοσαν αὐτῷ, λέγοντες·
οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ δήσομέν σε, καὶ πα-
ραδώσομέν σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, θανά-
τῳ δὲ οὐ θανατώσομέν σε. Καὶ ἔδησαν
αὐτὸν ἐν δυσὶ καλωδίοις καινοῖς, καὶ ἀνή- δύο
γαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας.

14. Καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἕως σιαγόνος·
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἠλάλαξαν εἰς ἀπάν-
τησιν αὐτοῦ, ÷ καὶ ἔδραμον εἰς συνάν-
τησιν αὐτοῦ˚. Καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν
πνεῦμα Κυρίου, καὶ ἐγένοντο τὰ καλώ-
δια τὰ ἐν τοῖς βραχίοσιν αὐτοῦ ὡσεὶ
στιππύον, ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός· καὶ
διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιό-
νων αὐτοῦ.

15. Καὶ

v. 6. ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου) ὁ νυμφίος τοῦ Θαμνί. ibid. τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ. Καὶ ἀνέβησαν) τῷ ἑνὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν. ib. ἐνεπύρισαν - - fin.) ἐνέπρησαν αὐτήν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν πυρί. v. 7. οὕτως, οὐκ - - fin.) οὕτως ταύτην, ὅτι εἰ μὴν ἐκδικήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσχατον κοπάσω. v. 8. καὶ κατέβη παρὰ τῷ χ. ἐν τῷ σπηλ. Ἠτάμ.) καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας Ἠτάμ. v. 9. παρενεβάλοσαν - - fin.) παρενέβαλον ἐν Ἰούδᾳ. καὶ ἐξεῤῥίφησαν ἐν Λεχί. v. 10. αὐτοῖς πᾶς) desunt. ibid. ἱνατί) εἰς τί. ib. εἶπαν οἱ) εἶπον οἱ. v. 11. τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπὴν τῆς πέτρας) τρισχίλιοι ἀπὸ Ἰούδα ἄνδρες εἰς τρυμαλιὰν πέτρας. ib. ἄρχουσιν ἡμῶν οἱ ἀλλ.) κυριεύουσιν οἱ ἀλλοφ. ἡμῶν. ib. ἱνατί ταῦτα) τί τοῦτο. ib. καθὼς) ὃν τρόπον. ib. ἡμῖν, οὕτως ἐποιήσαμεν) μοι, οὕτως ἐποίησα. v. 12. τοῦ δῆσαι) δῆσαι. ibid. καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας) τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρί. ib. μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ παράδοτέ με αὐτοῖς) h. v. desunt. ib. ἀπαντήσητε ὑμεῖς ἐν ἐμοί) συναντήσητε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς. v. 13. ὤμοσαν) εἶπον. ibid. οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ) οὐχὶ ὅτι ἀλλ' ἢ δεσμῷ. ib. παραδώσομέν σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, θ. δὲ οὐ θανατώσομέν σε) παραδώσομέν σε ἐν χειρὶ αὐτῶν, καὶ θανάτῳ οὐ θανατώσομέν σε. ib. δύο) ἐν δυσί. ib. ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τ. π.) ἀνήνεγκαν αὐτὸν ἀπὸ τ. π. ἐκείνης. v. 14. Καὶ αὐτὸς ἦλθεν) καὶ ἦλθεν. ibid. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ) h. v. desunt. ib. κατηύθυνεν) ἥλατο. ib. ἐγένοντο τὰ κ. τὰ ἐν τοῖς βρ.) ἐγενήθη τὰ κ. τὰ ἐπὶ βρ. ib. στιππύον - - fin.) στιππίον ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρί, καὶ ἐτάκησαν δεσμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ χειρῶν αὐτοῦ.

15. Καὶ εὗρε σιαγόνα ὄνου ἐῤῥιμμένην (ἐν τῇ ὁδῷ), καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν αὐτήν· καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ χιλίους ἄνδρας.

16. Καὶ εἶπε Σαμψών· ἐν σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σιαγόνι ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας.

17. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἔῤῥιψε τὴν σιαγόνα ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον, Ἀναίρεσις σιαγόνος.

18. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀποθανοῦμαι ἐν δίψει, καὶ ἐμπεσοῦμαι ἐν χειρὶ τῶν ἀπεριτμήτων;

19. Καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ἀνέψυξε·
πληγῆς διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆς πηγῆς, Ἐπίκλητος σιαγόνος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

20. Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων ἔτη εἴκοσι.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ ἐπορεύθη Σαμψὼν ÷ ἐκεῖθεν ˚ εἰς Γάζαν· καὶ ἴδεν ˚ ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν.

2. Καὶ ἀπηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες· ἥκει Σαμψὼν ἐνταῦθα. Καὶ ἐκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς πύλης τῆς πόλεως, καὶ ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα· λέγοντες· ἕως φωτὸς πρωῒ ÷ μείνωμεν ˚, καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν.

3. Καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου· καὶ ἀνέστη περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ὅ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον Χεβρὼν, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ.

4. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἠγάπησε γυναῖκα ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου Σωρήκ· καὶ ὄνομα αὐτῇ * Δαλιλά. Σαρήχ

5. Καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν· ἀπάτησον αὐτὸν, καὶ ἴδε ἐν τίνι * Δαλιδά

ἡ ἰσχὺς

v. 15. ἐῤῥιμμένην ἐν τῇ ὁδῷ) ἐξεῤῥιμμένην. v. 16. ὅτι ἐν σιαγ. ὄνου) ὅτι ἐν τῇ σιαγ. τοῦ ὄνου. v. 17. ἡνίκα συνετέλεσεν) ὡς ἐπαύσατο. ibid. ἀπὸ τῆς χειρὸς) ἐκ τῆς χειρὸς. v. 18. ἐβόησε) ἔκλαυσε. ibid. ἔδωκας ἐν χ. τοῦ δ.) εὐδόκησας ἐν χ. δούλου. ib. ἐν δίψει) τῷ δίψει. v. 19. ἤνοιξεν) ἔῤῥηξεν. ibid. τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος) τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. ib. ὕδατα) ὕδωρ. ib. ἐν αὐτῷ, καὶ ἀνέψυξε) αὐτοῦ καὶ ἔζησεν. ib. τῆς πληγῆς, Ἐπίκλητος σιαγόνος) αὐτῆς, πηγὴ τοῦ ἐπικαλουμένου, ἥ ἐστιν ἐν σιαγόνι. v. 20. ἔτη εἴκοσι) εἴκοσιν ἔτη. CAP. XVI. v. 1. ἐκεῖθεν) abest. v. 2. ἀπηγγέλη) ἀνηγγέλη. ibid. ἐνταῦθα) ὧδε. ib. αὐτὸν ὅλην) ἐπ' αὐτὸν ὅλην. ib. ἐπὶ τῆς πύλης) ἐν τῇ πύλῃ. ib. ἕως φωτὸς - - fin.) ἕως διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος, καὶ φονεύσωμεν αὐτόν. v. 3. περὶ τὸ μεσονύκτιον) ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός. ibid. καὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ ἀνεβάστασεν) σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς, καὶ ἀνεβάσταζεν. ib. ἐπέθηκεν ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ, καὶ ἀνήν. αὐτὰ) ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ. καὶ ἀνέβη. ib. ὅ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον Χεβρὼν) τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Χεβρών. v. 4. μετὰ ταῦτα) μετὰ τοῦτο. ibid. ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου Σωρήχ.) ἐν Ἀλσωρήχ. v. 5. οἱ σατράπαι) οἱ ἄρχοντες. ibid. εἶπαν πρὸς αὐτὴν) εἶπαν αὐτῇ.

ἡ ἰχὺς αὐτῦ ἐςιν ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα πρὸς αὐτὸν, καὶ δήσομεν αὐτὸν ὥςε ταπεινῶσαι αὐτὸν, καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ χιλίες καὶ ἑκατὸν ἀργυρίȣ.

Δαλιδὰ 6. Καὶ εἶπε Δαλιλὰ πρὸς Σαμψών· ἀνάγγειλον δή μοι ἐν τίνι ἡ ἰχύς σȣ ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τȣ̃ ταπεινωθῆναί σε;

7. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Σαμψών· ἐὰν δήσωσί με ἐν ἑπὶα νευραῖς ὑγραῖς μὴ ἠρημωμέναις, καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων.

8. Καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑπὶα νευρὰς ὑγρὰς μὴ ἠρημωμένας, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς.

9. Καὶ τὸ ἔνεδρον ÷ αὐτȣ̃˚ ἐκάθητο αὐτȣ̃ ἐν τῷ ταμείῳ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἀλλόφυλοι ἐπί σε Σαμψών. Καὶ διέῤῥηξε τὰς νευρὰς, ὃν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τȣ̃ ἀποτινάγματος ἐν τῷ ὀσφρανθῆναι αὐτὸ πυρός· καὶ ȣ̓κ ἐγνώσθη ἡ ἰχὺς αὐτȣ̃.

Δαλιδὰ 10. Καὶ εἶπε Δαλιλὰ πρὸς Σαμψών· ἰδȣ̀ παρελογίσω με, καὶ ἐλάλησας πρός με ψεύδη· νῦν ἀνάγγειλον δή μοι, ἐν τίνι δεθήσῃ;

11. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ἐὰν δεσμῷ δήσȣσί με ἐν ἑπὶα καλωδίοις ξκαινοῖς, ἐν οἷς ȣ̓κ ἐγενήθη ἔργον, καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων.

12. Καὶ ἔλαβεν ÷ αὐτῷ˚ Δαλιλὰ καλώδια καινὰ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς, Δαλιδὰ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οἱ ἀλλόφυλοι ἐπί σε Σαμψών· καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ. Καὶ ἔσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτȣ̃ ὡς ῥάμμα.

13. Καὶ εἶπε Δαλιλὰ πρὸς Σαμψών· Δαλιδὰ. ἕως νῦν παρελογίσω με, καὶ ἐλάλησας ὡς πρός με ψεύδη· ἀνάγγειλον δή μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπὶα σειρὰς τῆς κεφαλῆς μȣ μετὰ τȣ̃ διάσματος, καὶ ἐνκρȣ́σῃς ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔσομαι ἀσθενὴς ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων.

14. Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν Δαλιλὰ, καὶ Δαλιδὰ ἐδιάσατο τȣ̀ς ἑπὶα βοςρύχȣς τῆς κεφαλῆς αὐτȣ̃ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, καὶ ἐκςάσεως κατέκρȣσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οἱ ἀλλόφυλοι ἐπί σε Σαμψών. Καὶ ἠγέρθη ἐκ τȣ̃ ὕπνȣ αὐτȣ̃, καὶ ἐξέσπασε τȣ̀ς πασσάλȣς σὺν τῷ ὑφάσματι ÷ ἐκ τȣ̃ τοίχȣ˚, καὶ τὸ δίασμα· ÷ καὶ ȣ̓κ ἐγνώσθη ἡ ἰχὺς αὐτȣ̃˚.

15. Καὶ

v. 5. ἰχὺς αὐτȣ̃ ἐςιν) ἐςιν abest. ib. δυν. πρὸς αὐτὸν) δυν. αὐτῷ. ib. ὥςε) τȣ̃. v. 6. ἀνάγγειλόν μοι) ἀπάγγειλον δή μοι. v. 7. ἠρημωμέναις) διεφθαρμέναις. v. 8. οἱ σατράπαι) οἱ ἄρχοντες. ibid. ἠρημωμένας) διεφθαρμένας. v. 9. αὐτȣ̃ ἐκάθητο αὐτȣ̃) αὐτῇ ἐκάθητο. ibid. εἶπεν πρὸς αὐτὸν) εἶπεν αὐτῷ. ib. διέῤῥηξε) διέσπασεν. ib. ὃν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τȣ̃ ἀποτινάγματος) ὡς εἴ τις ἀποσπάσοι ςρέμμα σιππύȣ. v. 10. παρελογίσω) ἐπλάνησας. ibid. νῦν ἀνάγγ. δή μοι) νῦν οὖν ἀνάγγειλόν μοι. v. 11. δεσμῷ - - ἔργον) δεσμεύοντες δήσωσί με ἐν καλωδίοις καινοῖς οἷς ȣ̓κ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς ἔργον. v. 12. (αὐτῷ) abest. ibid. Δαλιδὰ καινὰ) Δαλιδὰ καλώδια καινά. ib. καὶ εἶπε πρὸς - - ταμείῳ) καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμείȣ. καὶ εἶπεν. ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. ib. ἔσπασεν - - fin. διέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ βραχ. αὐτȣ̃ ὡσεὶ σπαρτίον. v. 13. ὡς νῦν παρελογίσω με) ἰδȣ̀ ἐπλάνησάς με. ibid. μετὰ τοῦ διάσματος) σὺν τῷ διάσματι. ib. ἐν τῷ πασσάλῳ) ἐν deest. ib. ἀσθενὴς, ὡς εἷς τ. ἀνθρ.) transposita. v. 14. Καὶ ἐκοίμισεν - - πασσάλοις εἰς) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπὶα σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἔπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς. ibid. πρὸς αὐτόν. οἱ) non habet. ib. ἠγέρθη ἐκ τȣ̃) ἐξυπνίσθη ἀπὸ τȣ̃. ib. ἐξέσπασε τὰς πασσ. σὺν τῷ ὑφ.) ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τȣ̃ ὑφάσματος. ib. καὶ τὸ δίασμα. καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰχὺς αὐτοῦ) h. v. desunt.

Δαλιδὰ 15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαλιδά· πῶς ἐρεῖς, ἠγάπηκά σε, καὶ ἡ καρδία σου οὐκ ἔςι μετ' ἐμοῦ; τοῦτο τὸ τρίτον παρελογίσω με, καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι, ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη.

16. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατειργάσατο αὐτὸν τοῖς λόγοις αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρηνώχλησεν αὐτὸν, καὶ ὠλιγοψύχησεν (ἕως) εἰς θάνατον·

17. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, ὅτι Ναζειραῖος Θεοῦ ἐγώ εἰμι ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι, ἀποςήσεται ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

Δαλιδὰ 18. Καὶ ἴδε Δαλιδὰ, ὅτι ἀνήγγειλε, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἀπέςειλε, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων, λέγουσα· ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλέ μοι κακίαν πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν ÷ πᾶσαι αἱ" σατραπίαι τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἤνεγκαν τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

19. Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς, καὶ ἐκάλεσε τὸν κουρέα, καὶ ἐξύρησε τοὺς ἑπτὰ βοςρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἤρξατο ταπεινοῦσθαι, καὶ ἀπέςη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαλιδά· οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σε Σαμψών. Καὶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ, καὶ ἀποτινάξομαι καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω ὅτι Κύριος ἀπέςη ἀπ' αὐτοῦ. Δαλιδὰ

21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Γάζαν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς· καὶ ἦν ἀλήθων ἐν οἴκῳ τῆς φυλακῆς.

22. Καὶ ἤρξατο ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνατεῖλαι, ἡνίκα ἐξυρήθη.

23. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων συνήχθησαν τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην Δαγὼν τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι,

v. 15. πρὸς αὐτὸν) πρὸς Σαμψών. ibid. ἐρεῖς) λέγεις. ib. ἔςι μετ') ἐν ἔςι μετ'. ib. τὸ τρίτον παρελογίσω με) τρίτον ἐπλάνησάς με. v. 16. κατειργάσατο αὐτὸν τοῖς) ἐξέθλιψεν αὐτὸν ἐν. ibid. ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρηνώχλησεν) πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐςενοχώρησεν. ib. εἰς θάνατον) τοῦ ἀποθανεῖν. v. 17. ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας) ἀνήγγειλεν αὐτῇ πᾶσαν τὴν καρδίαν. ibid. ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται) σίδηρος οὐκ ἀνέβη. ib. Ναζειραῖος) ἅγιος. ib. ἐκ κοιλ.) ἀπὸ κοιλίας. ib. καὶ ἐὰν) ἐὰν ἄν. ib. κατὰ πάντας τ. ἀνθρ.) ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι. v. 18. ἀνήγγειλε, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας) ἀπήγγειλεν αὐτῇ πᾶσαν τὴν καρδίαν. ibid. ἀπέςειλε πάντας τοὺς σατράπας) ἀπέςειλε καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντας. ib. τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλε) ὅτι τὸ ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ἀπήγγειλε. ib. κακίαν) καρδίαν. ib. πᾶσαι αἱ σατραπίαι) οἱ ἄρχοντες. ib. ἤνεγκαν - - fin.) ἀνήνεγκαν τὸ ἀργ. ἐν χερσὶν αὐτῶν. v. 19. ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς) ἐκοίμισε Δαλιδὰ τὸν Σαμψὼν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς. ibid. τὸν κουρέα) ἄνδρα. ib. τοὺς ἑπτὰ βοςρύχους) τὰς ἑπτὰ σειράς. ib. ταπεινοῦσθαι) ταπεινῶσαι αὐτόν. v. 20. εἶπεν αὐτῷ Δ. οἱ ἀλλ.) εἶπε Δαλ. ἀλλόφυλοι. ib. ἐξηγέρθη) ἐξυπνίσθη. ib. καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ, καὶ ἀποτινάξομαι) ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, καὶ ἐκτιναχθήσομαι. ib. Κύριος) ὁ Κύριος. ib. ἀπ' αὐτοῦ) ἀπάνωθεν αὐτοῦ. v. 21. ἐπελάβοντο αὐτοῦ) ἐκράτησαν αὐτόν. ibid. ἐξώρυξαν) ἐξέκοψαν. ib. κατήγαγον) κατήνεγκαν. ib. ἔδησαν) ἐπέδησαν. ib. χαλκαῖς) χαλκείαις. ib. τῆς φυλακῆς) τοῦ δεσμωτηρίου. v. 22. ἡ θρὶξ) θρίξ. ibid. ἀνατεῖλαι ἡνίκα ἐξυρήθη) βλαςάνειν καθὼς ἐξυρήσατο. v. 23. σατράπαι) ἄρχοντες. ibid. τοῦ θῦσαι - - αὐτῶν, καὶ τοῦ) θυσιάσαι θυσίασμα μέγα τῷ Δαγὼν θεῷ αὐτῶν, καὶ.

θῆναι, καὶ εἶπαν· παρέδωκεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν Σαμψὼν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν.

ἴδεν 24. Καὶ ἴδεν αὐτὸν ὁ λαὸς, καὶ ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπαν· παρέδωκεν ὁ Θεὸς ἡμῶν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν, καὶ τὸν ἐξερημοῦντα τὴν γῆν ἡμῶν, ὅστις ἐπλήθυνε τοὺς τραυματίας ἡμῶν.

25. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ εἶπαν· καλέσατε τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ παιζάτω ἐνώπιον ἡμῶν. Καὶ ἐκάλεσαν τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν δύο στύλων.

26. Καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτόν· ἐπανάπαυσόν με δὴ, καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με ἐπὶ τοὺς στύλους, ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστηρίσομαι ἐπ' αὐτούς· ÷ ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν οὕτως˙. ἐπιστήρισόν με

27. Ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ ἐκεῖ πάντες οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐπὶ τοῦ δώματος ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐμβλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμψών.

28. Καὶ ἐβόησε Σαμψὼν πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· Κύριε Κύριε, μνήσθητι δή μου, καὶ ἐνίσχυσόν με δὴ πλὴν ἔτι τὸ ἅπαξ τοῦτο, καὶ ἐκδικήσω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. ἐκδικησίαν

29. Καὶ περιέλαβε Σαμψὼν τοὺς δύο στύλους τοὺς μέσους, ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπεστηρίσατο ἐπ' αὐτοῖς, ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἕνα ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ.

30. Καὶ εἶπε Σαμψών· ἀποθανέτω ἡ ψυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἔκλινεν ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἔπεσεν ὁ οἶκος ἐπὶ τοὺς σατράπας καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες οὓς ἐθανάτωσε ÷ Σαμψὼν˙ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, πλείους ὑπὲρ οὓς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

31. Καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτόν· καὶ ἀνέβησαν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαὸλ ἐν τῷ τάφῳ Μανωὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη.

ΚΕΦ.

V. 23. παρέδωκεν ὁ Θεὸς ἡμῶν) ἔδωκεν ὁ Θεός. ibid. Σαμψὼν) τὸν Σαμψών. V. 24. ἴδεν) εἶδον. ibid. ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπαν) ὕμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν, ὅτι. ib. καὶ τὸν ἐξερημοῦντα) τὸν ἐρημοῦντα. ib. ὅστις) καὶ ὅς. V. 25. ἐγένετο) abest. ibid. τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν) δεσμωτηρίου, καὶ ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐρράπιζον αὐτὸν, καὶ ἔστησαν. ib. τῶν δύο στύλων) τῶν κιόνων. V. 26. ita exhibet Cod. Rom. Καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας, ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπιστηριχθήσομαι ἐπ' αὐτούς. V. 27. Ὁ δὲ οἶκος ἦν πλ.) Καὶ ὁ οἶκος πλ. ibid. ἀνδρ. καὶ γυν.) τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν. ib. οἱ σατράπαι) οἱ ἄρχοντες. ib. ἐπὶ τοῦ δώματος) ἐπὶ τὸ δῶμα. ib. ἐμβλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμψὼν) οἱ θεωροῦντες ἐν παιγνίαις Σαμψών. V. 28. ἐβόησε) ἔκλαυσε. ibid. Κύριε Κύριε) Ἀδωναῒ Κύριε. ib. μνήσθητι) addit δή. ib. δὴ πλὴν ἔτι τὸ ἅπαξ τοῦτο, καὶ ἐκδικήσω ἐκδικησίαν ἀντὶ) ἔτι τὸ ἅπαξ τοῦτο Θεὲ, καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περί. ib. ἐκ τῶν ἀλλοφύλων) τοῖς ἀλλοφύλοις. V. 29. στύλους) κίονας. ib. τοὺς μέσους - - ἕνα ἐν τῇ) τοῦ οἴκου ἐφ' οὓς ὁ οἶκος εἱστήκει, καὶ ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐκράτησεν ἕνα τῇ. ib. καὶ ἕνα ἐν τῇ) ἐν deest. V. 30. ἡ ψυχή) ψυχή. ibid. ἔκλινεν) ἐβάσταξεν. ib. σατράπας) ἄρχοντας. ib. ἐγένοντο) ἦσαν. ib. ὑπὲρ οὓς) ἢ οὕς. V. 31. πᾶς ὁ οἶκος) ὁ οἶκος.

ΚΕΦ. ΙΖ΄. XVII.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχά.

2. Καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ· χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τοὺς ληφθέντας σοι, καὶ ἐξώρκισας, καὶ εἶπας ἐν τοῖς ὠσί μου· ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοὶ, ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· εὐλογημένος ὁ υἱός μου τῷ Κυρίῳ.

3. Καὶ ἀπέδωκε τοὺς χιλίους καὶ ἑκατὸν τοῦ ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ἁγιασμῷ ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ Κυρίῳ ἐκ τῆς χειρός μου κατὰ μόνας, τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνευτόν· καὶ νῦν ἐπιστρέψω αὐτά σοι, (καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό).

4. Καὶ ἀπέδωκε τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους τοῦ ἀργυρίου καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ χωνευτῇ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μειχά.

5. Καὶ ὁ ἀνὴρ Μειχὰ αὐτῷ οἶκος Θεοῦ, καὶ ἐποίησεν Ἐφὼδ καὶ Θεραφείμ· Θεραπεὶν
καὶ ἐνέπλησε τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς ἱερέα.

6. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν ἀγαθὸν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον ἐκ Βηθλεὲμ (δήμου) Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, καὶ αὐτὸς Λευίτης· καὶ αὐτὸς παρῴκει ἐκεῖ.

8. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως Ἰούδα Βηθλεὲμ, παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρῃ· καὶ ἐγενήθη εἰς ὄρος Ἐφραὶμ ἕως οἴκου Μειχά, τοῦ ποιῆσαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μειχά· πόθεν ἔρχῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Λευίτης ἐγώ εἰμι ἐκ Βεθλεὲμ δήμου Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρω.

10. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μειχά· κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ γένου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δώσω σοι δέκα ἀργυρίου εἰς ἡμέρας, καὶ ζεῦγος ἱματίων, καὶ πρὸς τὸ ζῆν σου.

11. Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λευίτης, καὶ ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί· καὶ ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

CAP. XVII. v. 1. ἐγενήθη ἀνὴρ ἐξ ὄρους) ἐγένετο ἀνὴρ ἀπὸ ὄρους. ibid. Μιχὰ) Μιχαίας. v. 2. χιλίους - - ἰδοὺ) οἱ χίλιοι καὶ ἑκατὸν οὓς ἔλαβες ἀργυρίου σεαυτῇ, καί με ἠράσω, καὶ προσεῖπας ἐν ὠσί μου, ἰδού. ibid. εὐλογημένος) εὐλογητός. v. 3. ἁγιασμῷ) ἁγιάζουσα. ibid. κατὰ μόνας) τῷ υἱῷ μου. ib. γλυπτὸν, καὶ νῦν ἐπιστρέψω αὐτά σοι, καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό.) γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν, καὶ νῦν ἀποδώσω αὐτό σοι. v. 4. τοῦ ἀργυρίου) τοῦ abest. ibid. τῷ χωνευτῇ) ἀργυροκόπῳ. ib. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μειχά.) καὶ ἐγενήθη ἐν οἴκῳ Μιχαία. v. 5. ὁ ἀνὴρ Μειχὰ) ὁ οἶκος Μιχαία. ibid. Ἐφὼδ καὶ Θεραπεὶν· καὶ ἐνέπλησε) Ἐφὼδ καὶ Θεραφίν. καὶ ἐπλήρωσε. ib. ἑνὸς τῶν υἱῶν) ἀπὸ ἑνὸς υἱῶν. id. καὶ ἐγενήθη εἰς) καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς. v. 6. Ἐν ταῖς) Ἐν δὲ ταῖς. ibid. ἀγαθὸν) εὐθὲς. v. 7. ἐγένετο παιδάριον) ἐγενήθη νεανίας. ibid. ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα) h. v. desunt. ib. καὶ αὐτὸς παρῴκει) καὶ οὗτος παρῴκει. v. 8. ἐκ τῆς πόλεως - - Μειχὰ) ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως Ἰούδα παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρῃ τόπῳ· καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἕως οἴκου Μιχαία. ibid. τὴν ὁδὸν) ὁδόν. v. 9. Μειχὰ) Μιχαίας, ita passim. ibid. ἐγώ εἰμι) εἰμί. ib. δήμου Ἰούδα) Ἰούδα. ib. ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα) h. v. desunt. ib. παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρω) παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρω τόπῳ. v. 10. γένου) γίνου. ibid. εἰς ἡμέρας - - fin.) εἰς ἡμέραν, καὶ στολὴν ἱματίων, καὶ τὰ πρὸς ζωήν σου. v. 11. αὐτῷ τὸ παιδάριον.) ὁ νεανίας αὐτῷ. ibid. τῶν υἱῶν) ἀπὸ υἱῶν.

12. Καὶ ἐνέπλησε Μειχὰ τὴν χεῖρα τοῦ Λευίτου, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα· καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μειχά.

13. Καὶ εἶπε Μειχά· νῦν ἔγνων ὅτι ἠγαθοποίησέ με Κύριος, ὅτι ἐγενήθη μοι ὁ Λευίτης εἰς ἱερέα.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐζήτει ἡ φυλὴ τοῦ Δὰν ἑαυτῇ κληρονομίαν τοῦ κατοικεῖν, ὅτι οὐκ ἐνέπεσεν αὐτῇ ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν Ἰσραὴλ κληρονομία.

2. Καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ Δὰν ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν πέντε ἄνδρας ἀπὸ μέρους αὐτῶν, ※ ἄνδρας υἱοὺς δυνάμεως ἐν Σαραὰ (ἐξ Ἀραὰ) καὶ Ἐσθαόλ, τοῦ κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· πορεύεσθε καὶ ἐξερευνήσατε τὴν γῆν. Καὶ παρεγένοντο εἰς ὄρος Ἐφραὶμ ἕως οἴκου Μειχά, καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ.

3. Αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ Μειχά, καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου (τοῦ νεωτέρου) τοῦ Λευίτου, καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· τίς ἤγαγέν σε ὧδε; καὶ τί ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί σοι ἐστὶν ὧδε;

4. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· οὕτως καὶ οὕτως ἐποίησέ μοι Μειχά, καὶ ἐμισθώσατό με, καὶ ἐγενήθην αὐτῷ εἰς ἱερέα.

5. Καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐπερώτησον δὴ ἐν τῷ Θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτῆς.

6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱερεύς· πορεύεσθε (καὶ) εἰς εἰρήνην· ἐνώπιον Κυρίου ἡ ὁδὸς ὑμῶν, καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε ἐν αὐτῇ.

7. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε ἄνδρες, καὶ παρεγένοντο εἰς Λαισά· καὶ ἴδον τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ καθήμενον ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν Σιδωνίων, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ※ ἐν τῇ γῇ, κληρονόμοι θησαυροῦ˙ ὅτι μακράν εἰσιν ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας.

8. Καὶ παρεγένοντο ÷ οἱ πέντε ἄνδρες˙ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰς Σαραὰ καὶ Ἐσθαόλ, καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν· τί ὑμεῖς κάθησθε;

9. Καὶ

v. 12. ἐνέπλησε Μειχὰ) ἐπλήρωσε Μιχαίας. ibid. ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς) ἐγένετο αὐτῷ εἰς. ibid. καὶ ἦν) καὶ ἐγένετο. v. 13. ἠγαθοποίησέ με) ἀγαθυνεῖ μοι. ibid. ἐγενήθη) ἐγένετο. CAP. XVIII. v. 1. ἐζήτει ἡ φυλὴ τοῦ Δὰν) ἡ φυλὴ Δὰν ἐζήτει. ibid. τοῦ κατοικεῖν) κατοικῆσαι. ib. τῶν ἡμερῶν ἐκείνων) τῆς ἡμέρας ἐκείνης. ib. φυλ. Ἰσραὴλ) φ. υἱῶν Ἰσρ. v. 2. ἐξαπέστειλαν) ἀπέστειλαν. ibid. ἐκ τῶν συγγενειῶν) ἀπὸ δήμων. ib. ἀπὸ μέρους αὐτῶν) non habet. ib. ἐξ Ἀραὰ καὶ Ἐσθαόλ) ἀπὸ Σαραὰ καὶ ἀπὸ Ἐσθαόλ. ib. ἐξερευνήσατε) ἐξιχνιάσατε. ib. παρεγένοντο εἰς ὄρος) ἦλθον ἕως ὄρους. ib. κατέπαυσαν ἐκεῖ) ηὐλίσθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ. v. 3. Αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ Μειχὰ) ἐν οἴκῳ Μιχαία. ibid. τοῦ παιδαρίου τοῦ νεωτέρου) τοῦ νεανίσκου. ib. ἤγαγεν) ἤνεγκεν. ib. καὶ τί ποιεῖς - - fin.) καὶ σὺ τί ποιεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ; καὶ τί σοι ὧδε. v. 4. οὕτως καὶ) οὕτω καὶ. ibid. ἐγενήθην) ἐγενόμην. v. 5. κατευοδοῖ) εὐοδωθήσεται. ibid. ἣν ἡμεῖς) ἐν ᾗ ἡμεῖς. ib. ἐπ' αὐτῆς) ἐν αὐτῇ. v. 6. καὶ εἰς εἰρήνην) ἐν εἰρήνῃ. ibid. καθ' ἣν ὑμεῖς) ἐν ᾗ. v. 7. παρεγένοντο) ἦλθον. ibid. κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ) ἐν μέσῳ αὐτῆς. ib. ἐν ἐλπίδι κατὰ - - fin.) ἐπ' ἐλπίδι ὡς κρίσις Σιδωνίων ἡσυχάζοντα, καὶ οὐκ ἔστιν διατρέπων ἢ καταισχύνων λόγον ἐν τῇ γῇ, κληρονόμος ἐκπιέζων θησαυροὺς, καὶ μακράν εἰσι Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἄνθρωπον. v. 8. παρεγένοντο) ἦλθον. ibid. ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδ. αὐτῶν) εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν.

9. Καὶ εἶπαν· ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτήν· ÷ ὅτι εἰσήλθαμεν καὶ
÷ ἐνεπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ ἕως σιγῆ-
÷ σαι, καὶ εἴδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοι-
÷ κοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ σύγκρι-
÷ μα τῶν Σιδωνίων· καὶ μακρὰν ἀπέχον-
÷ τες ἐκ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς
÷ μετὰ Συρίας· ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀνα-
÷ βῶμεν ἐπ' αὐτούς˙ ὅτι εὑρήκαμεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα, καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε· μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορευθῆναι
καὶ τοῦ ἐλθεῖν τοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν.

10. Ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε, ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος ※ χερσίν˙ ὅτι παρέδωκεν αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν, τόπος οὗ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος ὅσα ἐν τῇ γῇ.

11. Καὶ ἀπῆραν ※ ἐκεῖθεν˙ ἐκ συγγενείας τοῦ Δὰν, ἐκ Σαραὰ καὶ Ἐσθαὸλ, ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά.

12. Καὶ ἀνέβησαν, καὶ παρενεβάλοσαν ἐν Καριαθιαρεὶμ ἐν Ἰούδα· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, παρεμβολὴ Δὰν, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ἰδοὺ κατόπισθεν Καριαθιαρείμ.

13. Παρῆλθαν ἐκεῖθεν ÷ καὶ ἦλθαν˙ ἕως τοῦ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἦλθον ἕως οἴκου Μειχά.

14. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν ※ Λαισά˙, καὶ εἶπαν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν· εἰ οἴδατε ὅτι ※ ἔστιν ἐν
τοῖς οἴκοις τούτοις Ἐφοὺδ, καὶ Θεραφεὶμ, Θερα-
καὶ γλυπτὸν, καὶ χωνευτόν; καὶ νῦν φεὶν
γνῶτε τί ποιήσετε.

15. Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ εἰσήλθοσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδαρίου τοῦ Λευίτου, εἰς τὸν οἶκον Μειχὰ, καὶ ἠσπάσαντο αὐτὸν ※ εἰς εἰρήνην.

16. Καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικὰ ※ αὐτῶν˙, ἐστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, οἱ ἐκ τῶν υἱῶν Δάν.

17. Καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν· ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν,
καὶ τὸ Ἐφοὺδ, καὶ τὸ Θεραφεὶμ, καὶ τὸ Θερα-
χωνευτόν· καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος πα- φεὶν
ρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά.

v. 9. ἐπ' αὐτήν) ἐπ' αὐτούς. ibid. ὅτι εἰσήλθαμεν καὶ ἐνεπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ - - καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς) hæc omnia desunt. ib. εὑρήκαμεν) εἴδομεν. ib. σιωπᾶτε) ἡσυχάζετε. ib. τοῦ ἐλθεῖν) καὶ εἰσελθεῖν. ib. καὶ κατακληρονομῆσαι) τοῦ κληρονομῆσαι. v. 10. Ἡνίκα ἂν - - πεποιθότα) καὶ ἡνίκα ἐὰν ἔλθητε, εἰσελεύσεσθε πρὸς λαὸν ἐπ' ἐλπίδι. ibid. εὐρύχωρος· ὅτι παρέδωκεν) πλατεῖα, ὅτι δέδωκεν. ib. οὗ οὐκ) ὅπου οὐκ. ib. ὅσα ἐν τῇ γῇ) τῶν ἐν τῇ γῇ. v. 11. ἐκ συγγενείας) ἀπὸ δήμου. ibid. ἐκ Σαρ. καὶ Ἐσθ.) ἀπὸ Σαραὰ καὶ ἀπὸ Ἐσθαόλ. ib. περιεζωσμένοι σκ. πολ.) ἐζωσμένοι σκ. παρατάξεως. v. 12. παρενεβάλοσαν ἐν Καριαθιαρεὶμ) παρενέβαλον ἐν Καριαθιαρίμ. ibid. τῷ τόπῳ ἐκείνῳ) ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. ib. κατόπισθεν Καριαθιαρεὶμ) ὀπίσω Καριαθιαρίμ. v. 13. παρῆλθαν - - Ἐφραὶμ) Καὶ παρῆλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραίμ. v. 14. ἀδελφοὺς αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. εἰ οἴδατε - - Θεραφεὶν) ἔγνωτε ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ Ἐφοὺδ καὶ Θεραφίν. ib. γνῶτε τί) γνῶτε ὅτι. v. 15. εἰσήλθοσαν) εἰσῆλθον ibid. τοῦ παιδαρίου) τοῦ νεανίσκου. ib. ἠσπάσαντο αὐτὸν) ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην. v. 16. περιεζωσμένοι - - πυλῶνος) οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκεύη τῆς παρατάξεως αὐτῶν ἑστῶτες παρὰ θύρας τῆς πύλης. v. 17. πορευόμενοι) πορευθέντες. ibid. ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον) καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ εἰς οἶκον Μιχαία, καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστώς. καὶ ἔλαβον. ib. τὸ Ἐφοὺδ καὶ τὸ Θεραφεὶν) τὸ Ἐφοὺδ καὶ τὸ Θεραφὶν, ita passim. ib. καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος - - fin.) h. v. desunt.

18. Καὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μειχὰ, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ Ἐφοὺδ, καὶ τὸ Θεραφεὶμ, καὶ τὸ χωνευτόν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεύς· τί ὑμεῖς ποιεῖτε;

Θερα-φεὶν

19. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· κώφευσον, ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ στόμα σου, καὶ ἐλθὲ μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα· μὴ βέλτιον, εἶναί σε ἱερέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς, ἢ γίνεσθαί σε ἱερέα φυλῆς καὶ συγγενείας ἐν Ἰσραήλ;

20. Καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλαβε τὸ Ἐφοὺδ, καὶ τὸ Θεραφεὶμ, καὶ τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ χωνευτὸν, καὶ εἰσῆλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.

Θερα-φεὶν

21. Καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ ἀπῆλθαν· καὶ ἔθηκαν τὴν πανοικείαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν.

22. Αὐτῶν δὲ μεμακρυνκότων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μειχὰ, καὶ ἰδοὺ Μειχὰ καὶ οἱ ἄνδρες (ὁ λαὸς) οἱ ὄντες ἐν τοῖς οἴκοις οἱ σὺν τῷ οἴκῳ μετὰ Μειχὰ, ἔκραζον κατοπίσω Δὰν,

23. καὶ ἐβόησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Δάν· καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δὰν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν πρὸς Μειχά· τί ἐστί σοι, ὅτι ἐβόησας;

24. Καὶ εἶπε Μειχά· ὅτι τὸ γλυπτόν μου, ὃ ἐποίησα, ἐλάβετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ ἀπήλθατε· καὶ τί ἐμοὶ ἔτι; καὶ τί τοῦτο λέγετέ μοι· τί τοῦτο κράζεις;

25. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ Δάν· μὴ ἀκουσθήτω δὴ ἡ φωνή σου μεθ᾽ ἡμῶν, μή ποτε ἀπαντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες πικροὶ ψυχῇ, καὶ προσθήσεις τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ οἴκου σου.

26. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν· καὶ εἶδε Μειχὰ ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν αὐτοῦ, καὶ ἐξένευσε καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

27. Καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ὅσα ἐποίησε Μειχὰ, καὶ τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ, καὶ ἦλθον ἕως Λαισὰ, ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα καὶ πεποιθότα· καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησαν ἐν πυρί·

28. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξαιρούμενος, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετὰ ἀνθρώπων, καὶ αὐτὴ ἐν κοιλάδι, ἥ ἐστι τοῦ οἴκου Ῥοὼβ· καὶ ᾠκο- Τωβ
δόμησαν τὴν πόλιν, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ.

29. Καὶ

v. 18. Καὶ οὗτοι εἰσῆλθον - - χωνευτόν.) omnia desiderantur. v. 19. εἶπαν πρὸς αὐτόν) εἶπαν αὐτῷ. ibid. ἐλθὲ) δεῦρο. ib. ἔσῃ) γίνου. ib. βέλτιον) ἀγαθόν. ib. γίνεσθαι) γενέσθαι. ib. συγγενείας ἐν Ἰσρ.) οἴκου εἰς δῆμον Ἰσραήλ. v. 20. Ἐφοὺδ καὶ τὸ Θεραφεὶν) Ἐφοὺδ καὶ τὸ Θεραφείν. ibid. εἰσῆλθεν) ἦλθεν. v. 21. ἀπῆλθαν) ἀπῆλθον. ibid. τὴν πανοικείαν, καὶ τὴν κτ. αὐτοῦ τὴν ἔνδοξον) τὰ τέκνα καὶ τὴν κτ. καὶ τὸ βάρος. v. 22. Αὐτῶν δὲ μεμακρυνκότων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μειχὰ) αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαία. ibid. ὁ λαὸς οἱ ὄντες - - fin.) οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οἴκου Μιχαία ἐβόησαν καὶ κατελάβοντο τοὺς υἱοὺς Δάν. v. 23. Καὶ ἐβόησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Δὰν) h. v. desunt. ibid. κατὰ πρόσωπον) τὸ πρόσωπον. ib. πρὸς Μειχὰ) τῷ Μιχαίᾳ. v. 24. ἀπήλθατε, καὶ τί ἐμοὶ) ἐπορεύθητε, καὶ τί μοι. ibid. καὶ τοῦτο λεγ. μοι τί τοῦτο κρ.) καὶ τί τοῦτο λέγ. πρός με, τί κράζεις. v. 25. εἶπον) εἶπαν. ibid. ἡ φωνὴ) φωνή. ib. ἀπαντήσωσιν ὑμῖν) συναντήσωσιν ἡμῖν. ib. προσθήσεις τὴν ψ.) προσθήσετε ψυχήν. v. 26. τὴν ὁδὸν αὐτῶν) ὁδὸν αὐτῶν. ibid. ἰσχυρότεροί εἰσιν αὐτοῦ, καὶ ἐξένευσε καὶ ἀνέστρεψε) δυνατώτεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν. καὶ ἐπέστρεψεν. v. 27. Καὶ αὐτοὶ) Καὶ οἱ υἱοὶ Δάν. ibid. ὅσα) ὅ. ib. ἕως Λαισὰ) ἐπὶ Λαισά. ib. πεποιθότα) addit ἐπ᾽ ἐλπίδι. ib. ἐνέπρησαν) adjicit ἐν πυρί. v. 28. ἔστιν ἐξαιρούμενος) ἦν ὁ ῥυόμενος. ibid. μετὰ ἀνθρώπων) μετὰ ἀνθρώπου. ib. ἐν κοιλ. ἥ ἐστι τοῦ οἴκου Τωβ) ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ οἴκου Ῥαάβ. ib. κατῴκησαν) κατεσκήνωσαν.

29. Καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Δὰν, κατὰ τὸ ὄνομα Δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὃς ἐγενήθη τῷ Ἰσραήλ· καὶ ἦν Λαεὶς ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον.

30. Καὶ ἀνέστησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τοῦ Δὰν τὸ γλυπτὸν Μειχά· καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς Γερσὼμ υἱοῦ Μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ Φυλῇ Δὰν, ἕως
τοῦ Δὰν τῆς μετοικεσίας τῆς γῆς.

31. Καὶ ἔταξαν αὐτοῖς τὸ γλυπτὸν Μειχὰ ὃ ἐποίησε, πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας ἦν ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν Σηλώ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο ἀνὴρ Λευΐτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄρους Ἐφραίμ· καὶ ἔλαβεν ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα παλλακὴν ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα.

2. Καὶ ὠργίσθη αὐτῷ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἰς Βηθλεὲμ Ἰούδα· καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τετράμηνον.

3. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν αὐτῆς, τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, διαλλάξαι αὐτὴν ἑαυτῷ, (καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτὴν πάλιν πρὸς αὐτόν)· καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ζεῦγος ὑποζυγίων· καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ ἴδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

4. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ ἐκάθισε μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τρεῖς· καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ὕπνωσαν ἐκεῖ.

5. Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τοῦ ἀπελθεῖν· καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ· στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρτου, καὶ μετὰ τοῦτο πορεύσεσθε. πορεύεσθε

6. Καὶ ἐκάθισαν, καὶ ἔφαγον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφότεροι, καὶ ἔπιον· καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν ἄνδρα· ἀρξάμενος αὐλίσθητι, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου.

7. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ ἀπελθεῖν· καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ πάλιν ηὐλίσθη ἐκεῖ.

8. Καὶ

v. 29. κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ π.) ἐν ὀνόματι Δὰν π. ibid. ἐγενήθη) ἐτέχθη. ib. Λαεὶς ὄν. τῇ πόλει) Οὐλαμαὶς ὄν. τῆς πόλεως. v. 30. ἀνέστησαν) ἔστησαν. ibid. τοῦ Δὰν τὸ γλ. Μειχὰ) Δὰν τὸ γλυπτόν. ib. Γερσὼμ υἱοῦ) Γηρσὼν υἱός. ib. ἕως τῆς μετοικεσίας τοῦ Δάν.) ἕως ἡμέρας τῆς ἀποικίας τῆς γῆς. v. 31. ἔταξαν αὐτοῖς) ἔθηκαν ἑαυτοῖς. ibid. Μειχὰ ὃ ἐποίησε) ὃ ἐποίησε Μιχαίας. ib. ὅσας) ὡς. ib. ἐν Σηλώ.) ἐν Σηλώμ. CAP. XIX. v. 1. καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν) οὐκ ἦν βασιλεύς. ibid. καὶ ἐγένετο ἀνὴρ) ab his verbis *Cod. Rom.* incipit Cap. XIIX. ib. ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ) αὐτῷ. ib. ἐκ Βηθλ.) ἀπὸ Βηθλεέμ. v. 2. ὠργίσθη αὐτῷ) ἐπορεύθη ἀπ' αὐτοῦ. ibid. ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ π.) παρ' αὐτοῦ εἰς οἶκον π. ib. ἐγένετο) ἦν. ib. τετράμηνον) μηνῶν τεσσάρων. v. 3. κατόπισθεν) ὀπίσω. ibid. ἐπὶ τὴν κ.) ἐπὶ καρδίαν. ib. διαλλάξαι αὐτὴν ἑαυτῷ) τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτὴν αὐτῷ. ib. (καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτὴν πάλιν πρὸς αὐτὸν) h. v. desunt. ib. τὸ παιδάριον) νεανίας. ib. ὑποζυγίων) ὄνων. ib. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου τοῦ π.) ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον πατρός. ib. παρῆν εἰς ἀπάντησιν) ηὐφράνθη εἰς συνάντησιν. v. 4. εἰσήγαγεν) κατέσχεν. ibid. ἡμ. τρεῖς) ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. ib. ὕπνωσαν) ηὐλίσθησαν. v. 5. τοῦ ἀπελθεῖν) τοῦ πορευθῆναι. ibid. γαμβρὸν) νυμφίον. ib. κλάσματι) ψωμῷ. ib. πορεύεσθε) πορεύσεσθε. v. 6. ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφότεροι) οἱ δύο ἐπὶ τὸ αὐτό. ibid. ἀρξάμενος) ἄγε δή. ib. ἀγαθυνθήτω) ἀγαθυνθήσεται. v. 7. ἀπελθεῖν) τοῦ πορεύεσθαι αὐτόν. ibid. καὶ πάλιν) καὶ ἐκάθισε καί.

8. Καὶ ὤρθρισε τοπρωῒ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ πέμπτῃ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος· στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ, καὶ στρατεύθητι ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα· καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον ἀμφότεροι.

9. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελθεῖν, αὐτὸς καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος· ἰδοὺ δὴ εἰς ἑσπέραν κέκλικεν ἡ ἡμέρα, κατάλυσον δὴ ὧδε ἔτι σήμερον, καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου· καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου.

10. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀνὴρ αὐλισθῆναι, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε· καὶ παρεγένοντο ἕως κατέναντι Ἰεβοὺς, (αὕτη ἐστὶν Ἰερουσαλήμ·) καὶ μετ' αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

11. Ἔτι αὐτῶν ὄντων κατὰ Ἰεβοὺς, καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα· καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ· δεῦρο δὴ, καὶ ἐκκλίνωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰεβουσαίου ταύτην, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν αὐτῇ.

12. Καὶ εἶπε ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· οὐ μὴ ἐκκλινῶ εἰς πόλιν ἀλλοτρίου, ἢ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρελευσόμεθα ἕως Γαβαά.

13. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· δεῦρο, καὶ ἔλθωμεν εἰς ἕνα τῶν τόπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν Γαβαᾷ ἢ ἐν Ῥαμᾷ.

14. Καὶ παρῆλθον, καὶ ἀπῆλθον (ἐν Γαβαᾷ), καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμενα τῆς Γαβαὰ, ἥ ἐστι τοῦ Βενιαμείν.

15. Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καταλῦσαι ἐν Γαβαᾷ· καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι.

16. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ, καὶ αὐτὸς παρῴκει ἐν Γαβαᾷ· καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου, υἱοὶ Βενιαμείν.

17. Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἶδε τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης· ποῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ;

18. Καὶ

v. 8. τῇ τρίτῃ τοῦ ἀπελθεῖν) τῇ πέμπτῃ τοῦ πορευθῆναι. ibid. στήρισον) addit δή. ib. ἄρτῳ, καὶ - - fin.) καὶ στράτευσον ἕως κλῖναι τὴν ἡμέραν, καὶ ἔφαγον οἱ δύο. v. 9. τοῦ ἀπελθεῖν) τοῦ πορευθῆναι. ibid. τὸ παιδάριον) ὁ νεανίας. ib. ἰδοὺ δὴ εἰς ἑσπέραν κέκλικεν ἡ ἡμ.) ἰδοὺ δὴ ἠσθένησεν ἡμέρα εἰς τὴν ἑσπέραν. ib. κατάλυσον - - ἀγαθυνθήτω) αὐλίσθητι ὧδε καὶ ἀγαθυνθήσεται. ib. εἰς τὴν ὁδὸν) εἰς ὁδόν. ib. ἀπελεύσῃ) πορεύσῃ. v. 10. ἠθέλησεν) εὐδόκησεν. ibid. παρεγένοντο ἕως κατέναντι) ἦλθεν ἕως ἀπέναντι. ib. ὑποζυγίων) ὄνων. v. 11. Ἔτι αὐτῶν ὄντων κατὰ Ἰεβοὺς, καὶ ἡ ἡμ. κεκλικυῖα σφόδρα) καὶ ἦλθοσαν ἕως Ἰεβούς. καὶ ἡ ἡμ. προβεβήκει σφόδρα. ibid. τὸ παιδάριον) ὁ νεανίας. ib. εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰεβουσαίου) εἰς πόλιν τοῦ Ἰεβουσί. v. 12. ὁ Κ. αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν) transposita. ib. οὐ μὴ ἐκκλινῶ) οὐκ ἐκκλινοῦμεν. ib. ἀλλοτρίου, ἢ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσρ.) ἀλλοτρίαν ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν ἀπὸ υἱῶν Ἰσρ. ὧδε. v. 13. τῷ παιδαρίῳ) τῷ νεανίᾳ. ibid. ἔλθωμεν εἰς ἕνα) ἐγγίσωμεν ἑνί. ib. αὐλισθῶμεν ἐν Γαβαᾷ) αὐλισθησόμεθα ἐν Γαβαᾷ ἢ ἐν Ῥαμᾷ. v. 14. ἀπῆλθον ἐν Γαβαᾷ καὶ) ἐπορεύθησαν καί. ibid. ἔδυ) addit αὐτοῖς. ib. τοῦ Βενιαμείν) ἐν τῷ Βενιαμίν. v. 15. καταλῦσαι) αὐλισθῆναι, bis. ibid. οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συν.) οὐκ ἦν ἀνὴρ συνάγ. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἰκίαν. v. 16. εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔργ. αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας) ἤρχετο ἐξ ἔργων αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρᾳ. ibid. καὶ ὁ ἀνὴρ) addit ἦν. v. 17. Καὶ ἀναβλέψας - - ὁδοιπόρον) Καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ὁδοιπόρον ἄνδρα.

18. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα ἕως μηρῶν (ἕως) ὄρους τοῦ Ἐφραίμ· ἐγὼ δὲ ἐκεῖθέν εἰμι, καὶ ἐπορεύθην ἕως Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ ἀποτρέχω, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς τὴν οἰκίαν.

19. Καίγε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν, καί γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου καὶ τῷ παιδαρίῳ· τοῖς δούλοις σου οὐκ ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος.

20. Καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης· εἰρήνη σοι· πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς.

21. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ· καὶ ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον.

22. Αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἄνδρες υἱοὶ παρανόμων περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν, καὶ ἔκρουσαν τὴν θύραν, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τῆς οἰκίας τὸν πρεσβύτην, λέγοντες· ἐξάγαγε τὸν ἄνδρα τὸν ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν.

23. Καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος τῆς οἰκίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδαμῶς ἀδελφοί μου, μὴ πονηρεύσησθε δὴ μετὰ τὸ εἰσεληλυθέναι τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μου· μὴ ποιήσητε τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

24. Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ· ἐξάξω δὴ αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς, καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν· καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης ταύτης.

25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτοῦ· καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω· καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα ἕως πρωΐ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον,

26. Καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ τὸ πρὸς πρωΐ, καὶ ἔπεσε παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ, ἕως οὗ διέφαυσε.

27. Καὶ ἀνέστη ὁ κύριος αὐτῆς τοπρωΐ,

v. 18. διαβαίνομεν ἡμ. ἐκ) παραπορευόμεθα ἡμεῖς ἀπό. ibid. τῆς Ἰούδα) Ἰούδα. ib. ἕως ὄρους τοῦ Ἐφρ.) ὄρους Ἐφραίμ. ib. ἐγὼ δὲ ἐκεῖθέν εἰμι) ἐκεῖθεν ἐγώ εἰμι. ib. ἀποτρέχω) πορεύομαι. v. 19. ὑπάρχει) ἐστί. ibid. καίγε ἄρτος) καὶ ἄρτος. ib. ὑπάρχει μοι καὶ - - δούλοις σου) ἐστὶν ἐμοὶ καὶ τῇ παιδίσκῃ καὶ τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῶν παίδων σου. v. 20. ὁ πρεσβ.) ὁ deest. ibid. μὴ καταλύσῃς) οὐ μὴ αὐλισθήσῃ. v. 21. εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν) εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον. ibid. παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ· καὶ ἔνιψε) τόπον ἐποίησε τοῖς ὄνοις, καὶ αὐτοὶ ἐνίψαντο. v. 22. Αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ) αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες καρδίαν. ibid. οἱ ἄνδρες) οἱ abest. ib. περιεκύκλωσαν) ἐκύκλωσαν. ib. καὶ ἔκρουσαν τ. θ. καὶ εἶπαν) κρούοντες ἐπὶ τ. θ. καὶ εἶπον. ib. τῆς οἰκίας) τοῦ οἴκου. ib. ἐξάγαγε τὸν ἄνδ. τὸν ἐλθόντα) ἐξένεγκε τὸν ἄνδρα ὃς εἰσῆλθεν. v. 23. τῆς οἰκίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδαμῶς ἀδ.) τοῦ οἴκου, καὶ εἶπε. μὴ ἀδελφοί. ibid. πονηρεύσησθε) κακοποιήσητε. ib. εἰσεληλυθέναι) εἰσελθεῖν. v. 24. ἰδοὺ) ἴδε. ibid. ἐξάξω δὴ) δὴ abest. v. 25. ἠθέλησαν οἱ ἄν. ἀκοῦσαι) εὐδόκησαν οἱ ἄνδρες τοῦ εἰσακοῦσαι. ibid. ἐνέπαιξαν αὐτῇ) ἐνέπαιζον ἐν αὐτῇ. ib. ἕως πρωΐ) ἕως τὸ πρωΐ. ib. ἅμα τῷ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον) ὡς ἀνέβη τὸ πρωΐ. v. 26. τὸ πρωΐ) πρὸς τὸν ὄρθρον. ibid. τοῦ πυλῶνος τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ Κύριος αὐτῆς ἐκεῖ) τοῦ οἴκου οὗ ἦν αὐτῆς ἐκεῖ ὁ ἀνήρ. v. 27. ὁ Κύριος) ὁ ἀνήρ.

πρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθε τοῦ ἀπελθεῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ (αὐτοῦ) ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πεπτωκυῖα παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ἀνάστηθι καὶ ἀπέλθωμεν· καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκει. Καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

29. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰς εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

30. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ὁρῶν ἔλεγεν·
οὔτε ἐγενήθη, οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς
ἐξ ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς
Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλε, λέγων· τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ· εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; θέσθε δὴ ἑαυτοῖς βουλὴν περὶ αὐτῆς, καὶ λαλήσατε.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, καὶ γῆ Γαλαὰδ πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφά.

2. Καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ, (καὶ) πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν σπωμένων ῥομφαίαν.

3. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφά, καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· λαλήσατε, ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη;

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ Λευΐτης, ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς πεφονευμένης, καὶ εἶπεν· εἰς Γαβαὰ τῆς Βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ γυνή μου καταλῦσαι·

5. καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ἄνδρες οἱ παρὰ τῆς Γαβαά, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν οἰκίαν νυκτός, καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι, καὶ τὴν παλλακήν μου ἐταπείνωσαν, καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ, καὶ ἀπέθανε.

6. Καὶ

v. 27. τοῦ ἀπελθεῖν) τοῦ πορευθῆναι. ibid. παρὰ τὴν θύραν) παρὰ τὰς θύρας τοῦ οἴκου. v. 28. ἀνάστηθι) ἀνάστα. ibid. αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκει) ὅτι ἦν νεκρά. ib. ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς) ἔλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπορεύθη εἰς. v. 29. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ) h. v. desunt. ibid. τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς) τὴν ῥομφαίαν καὶ ἐκράτησε τὴν παλλακήν. ib. κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς) h. v. deficiunt. ib. μερίδας) μέλη. ib. ἐξαπέστειλεν - - fin.) ἀπέστειλεν αὐτὰ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. v. 30. ὁ ὁρῶν) ὁ βλέπων. ibid. οὔτε ἐγενήθη, οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμ.) οὐκ ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑώραται ἀπὸ ἡμ. ibid. ἐξ Αἰγ.) ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ibid. ἡμ. ταύτης) addit ὡς αὕτη. ibid. Καὶ ἐνετείλατο τοῖς - - ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης) omnia desiderantur. ibid. θέσθε δὴ ἑαυτοῖς β. περὶ αὐτῆς) θέσθε ὑμῖν αὐτοῖς β. ἐπ' αὐτήν. CAP. XX. v. 1. πᾶσα) abest. ibid. Γαλαάδ) τοῦ Γαλαάδ. v. 2. ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ) ἐστάθησαν κατὰ πρόσωπον Κυρίου. ibid. Ἰσρ. ἐν τῇ ἐκκλ.) τοῦ Ἰσρ. ἐν ἐκκλ. ib. σπωμένων) ἕλκοντες. v. 3. πρὸς Κύριον) abest. ibid. καὶ εἶπαν) καὶ ἐλθόντες εἶπαν. ib. κακία) πονηρία. v. 4. πεφονευμένης) φονευθείσης. ibid. ἡ γυνή μου καταλῦσαι) ἡ παλλακή μου αὐλισθῆναι. v. 5. οἱ παρὰ) deest. ibid. περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν) ἐκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ ἐπὶ τήν. ib. νυκτός, καὶ) καὶ abest. ib. ἀποκτεῖναι) φονεῦσαι. ib. καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ) h. v. deficiunt.

6. Καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν, καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ ὁρίῳ κληρονομίας Ἰσραὴλ, ὅτι ἐποίησαν ※ ζίμμα καὶ ἀφροσύνην ἐν τῷ Ἰσραήλ.

7. Ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, δότε αὐτοῖς λόγον καὶ βουλὴν ※ ὧδε".

8. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς, λέγων· οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

9. καὶ νῦν τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ ποιήσομεν τῇ Γαβαᾷ· ÷ ἀναβησόμεθα" ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ,

10. καὶ ληψόμεθα δέκα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν ταῖς πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς μυρίοις, λαβεῖν ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ, ἐπιτελέσαι τοῖς εἰσπορευομένοις τῇ Γαβαᾷ τοῦ Βενιαμεὶν κατὰ πᾶσαν
ἐποίησαν τὴν ἀφροσύνην, ἣν ἐποίησεν ἐν Ισραήλ.

11. Καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν πόλεων, ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι·

12. καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ Βενιαμεὶν, λέγοντες· τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενομένη ἐν ὑμῖν;

13. καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀσεβεῖς τοὺς ἐν Γαβαᾷ, ÷ τοὺς υἱοὺς Βελιάλ", καὶ θανατώσομεν αὐτοὺς, Βελιάμ
καὶ ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ Ἰσραήλ. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαι οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν τῆς ἤκουσαν
φωνῆς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

14. Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς Γαβαὰ, ἐξελθεῖν τοῦ πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν Ἰσραήλ.

15. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν, χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν Γαβαά· ÷ οὗτοι" ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ÷ νεανίσκοι",

16. ※ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἑπτακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ἀμφοτεροδέξιοι· πάντες οὗτοι σφενδονῆται βάλλοντες λίθους πρὸς τὴν τρίχα, καὶ οὐ διαμαρτάνοντες.

17. Καὶ ÷ πᾶς" ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν· πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταί.

 18. Καὶ

v. 6. ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς μου, καὶ ἐμέλισα) ἐκράτησα τὴν παλλακήν μου, καὶ ἐμέλησα. ibid. Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπ. ἀφρ. ἐν τῷ Ἰσρ.) υἱῶν Ἰσρ. ὅτι ἐποίησαν ζίμα καὶ ἀπόπτωμα ἐν Ἰσρ. v. 7. οἱ υἱοὶ) ὑμεῖς υἱοί. ibid. αὐτοῖς) ἑαυτοῖς. ib. ὧδε) ἐκεῖ. v. 8. λέγων. οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀν. εἰς τὸ) λέγοντες. οὐκ ἀπελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς. ibid. ἐκκλινοῦμεν) ἐπιστρέψομεν. v. 9. ποιήσομεν) ποιηθήσεται. v. 10. καὶ ληψ.) πλὴν ληψ. ibid. ταῖς πάσαις φυλαῖς) εἰς πάσας φυλάς. ib. τῷ λαῷ ἐπιτελέσαι - - fin.) τοῦ ποιῆσαι ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς Γαβαὰ Βενιαμὶν, ποιῆσαι αὐτῇ κατὰ πᾶν τὸ ἀπόπτωμα, ὃ ἐποίησεν ἐν Ἰσραήλ. v. 11. ἐκ τῶν πόλεων) εἰς τὴν πόλιν. ibid. ἐρχόμενοι) deest. v. 12. ἐξαπέστειλαν) ἀπέστειλαν. ibid. κακία) πονηρία. v. 13. τοὺς ἀσεβεῖς) υἱοὺς παρανόμων. ibid. τοὺς υἱοὺς Βελιάμ) abest. ib. ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ Ἰσρ.) ἐκκαθαριοῦμεν πονηρίαν ἀπὸ Ἰσρ. ib. ἤκουσαν εἰσακοῦσαι υἱοὶ Βενιαμεὶν) εὐδόκησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἀκοῦσαι. ib. τῶν υἱῶν) υἱῶν. v. 14. ἐκ τῶν π.) ἀπὸ τῶν, ita & seq. vers. ibid. τοῦ πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν) εἰς παράταξιν πρὸς υἱούς. v. 15. εἴκοσι καὶ πέντε χιλ. ἀνδρῶν σπωμένων) εἰκοσιτρεῖς χιλ. ἀνὴρ ἕλκων. ibid. χωρὶς τῶν κατοικούντων) ἐκτὸς τῶν οἰκούντων. ib. οὗτοι) οἱ. ib. νεανίσκοι) deest. v. 16. ab initio *Cod. Rom.* supplet: ἐκ παντὸς λαοῦ. ibid. βάλλοντες - - fin.) ἐν λίθοις πρὸς τρίχα, καὶ οὐκ ἐξαμαρτάνοντες. v. 17. πᾶς) deest. ibid. χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν) ἐκτὸς τοῦ Βενιαμίν. ib. σπωμένων) ἑλκόντων. ib. πολεμισταὶ) παρατάξεως.

18. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἐπηρώτησαν ἐν τῷ Θεῷ, καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ ※ υἱῶν Βενιαμείν; Καὶ εἶπε Κύριος· Ἰούδας ἀναβήσεται ἀφηγούμενος.

19. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοπρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν Γαβαά.

20. Καὶ ἐξῆλθεν (Ἰσραὴλ καὶ) ÷ πᾶς" ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμείν, καὶ παρετάξατο μετ' αὐτῶν εἰς πόλεμον ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Γαβαά.

21. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ διέφθειραν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Ἰσραὴλ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν.

22. Καὶ ἐνίσχυσεν ※ ὁ λαὸς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ προσέθεντο παρατάξαι πόλεμον ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ.

23. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσαν ἐνώπιον Κυρίου ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐπηρώτησαν ἐν Κυρίῳ, λέγοντες· εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πόλεμον μετὰ ※ υἱῶν Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; Καὶ εἶπε ὁ Κύριος· ἀνάβητε πρὸς αὐτόν.

24. Καὶ προσήλθοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς ※ υἱοὺς Βενιαμεὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ.

25. Καὶ ἐξῆλθεν Βενιαμεὶν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἐκ τῆς Γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ διέφθειρεν ἔτι ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν· πάντες οὗτοι ἐσπασμένοι ῥομφαίαν.

26. Καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἤλθοσαν εἰς Βαιθήλ· καὶ ἔκλαυσαν, ※ καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ" ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐνήστευσαν ἐν ※ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ※ ἕως ἑσπέρας", καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι Κυρίου,

27. Καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Κυρίῳ, (καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,

28. καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ααρὼν παρεστηκὼς ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις) λέγων· εἰ προσθῶ ἔτι ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ κοπάσω; Καὶ εἶπε

v. 18. ἐπηρώτησαν) ἠρώτησαν. ibid. ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ Βενιαμείν) ἐν ἀρχῇ εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμίν. ib. Ἰούδας) addit ἐν ἀρχῇ. v. 19. Ἰσραὴλ) addit τὸ πρωΐ. ibid. ἐπὶ τὴν Γαβαά) τὴν abest. v. 20. ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ καὶ πᾶς ἀνὴρ) ἐξῆλθον πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ. ibid. εἰς πόλεμον μετὰ - - - fin.) εἰς παράταξιν πρὸς Βενιαμίν, καὶ συνῆψαν αὐτοῖς ἐπὶ Γαβαά. v. 21. ἐκ τῆς πόλεως) ἀπὸ τῆς Γαβαά. ibid. ἐν τῇ ἡμ. ἐκείνῃ ἐν Ἰσραὴλ) transposita. v. 22. ἐνίσχυσεν) ἐνίσχυσαν. ibid. προσέθεντο παρατάξαι πόλεμον) προσέθηκαν συνάψαι παράταξιν. ibid. ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ) ὅπου συνῆψαν. v. 23. ἐπηρώτησαν) ἠρώτησαν. ibid. προσθῶ - - ἀδελφοῦ μου) προσθῶμεν ἐγγίσαι εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν. ib. ὁ Κύριος) Κύριος. ib. πρὸς αὐτόν.) πρὸς αὐτούς. v. 24. προσήλθοσαν) προσῆλθον. ibid. πρὸς Βενιαμεὶν) πρὸς υἱοὺς Βενιαμίν. v. 25. Καὶ ἐξῆλθεν - - Γαβαά) καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Γαβαά. ibid. διέφθειρεν ἐκ τοῦ λαοῦ) διέφθειραν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ ἔτι. ib. ἐσπασμένοι) ἕλκοντες. v. 26. ἤλθοσαν) ἦλθον. ibid. ἔναντι) ἐνώπιον. ib. ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας ἐνώπιον. v. 27. Καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ἐν Κυρίῳ) h. v. desiderantur. ibid. καὶ ἐκεῖ ἡ κ.) ὅτι ἐκεῖ κ. ib. Κυρίου) addit τοῦ Θεοῦ. v. 28. ἐκείναις λέγων· εἰ προσθῶ) ἐκείναις. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Κυρίῳ, λέγοντες. εἰ προσθῶμεν. ibid. εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ κοπάσω;) εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν.

εἶπε Κύριος· ἀνάβητε, ὅτι αὔριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου.

29. Καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔνεδρα ἐν τῇ Γαβαᾷ κύκλῳ.

ἔταξεν 30. Καὶ ἔταξαν ※ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμεὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ παρετάξαντο πρὸς Γαβαὰ καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.

31. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξειλκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως· καὶ ἤρξαντο τύπτειν ἐκ τοῦ λαοῦ τραυματίας καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἥ ἐστι μία ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθὴλ, καὶ μία ÷ ἀναβαίνουσα ˙ εἰς Γαβαὰ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας ἐν τῷ Ἰσραήλ.

προκόπτουσιν 32. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Βενιαμείν· προσκόπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἶπαν· Φύγωμεν, καὶ ἐκσπάσωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδούς.

33. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο ἐν Βαὰλ Θαμάρ· καὶ τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ ἐπάλαιεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δυσμῶν τῆς Γαβαά.

34. Καὶ παρεγένοντο ἐξεναντίας τῆς Γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη· καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆπται αὐτῶν ἡ κακία.

35. Καὶ ἐτρόπωσε Κύριος τὸν Βενιαμεὶν κατὰ πρόσωπον Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ Βενιαμεὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας· πάντες οὗτοι σπώμενοι ῥομφαίαν.

36. Καὶ εἶδε Βενιαμεὶν ὅτι τετρόπωται, καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ Βενιαμεὶν τόπον, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά.

37. Καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν, καὶ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν Γαβαά· καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.

38. Καὶ ἡ συνταγὴ ἦν ἀνδρὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον μάχαιραν, τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πυρσὸν τοῦ καπνοῦ τῆς πόλεως. πύργον

 39. Καὶ

v. 28. ὅτι αὔριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου) αὔριον δώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ὑμῶν. v. 29. ἐν τῇ Γαβ.) ἐν deest. v. 30. Καὶ ἔταξεν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμεὶν) καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμίν. ibid. παρετάξαντο πρὸς Γαβ. καθὼς) συνῆψαν πρὸς τὴν Γαβαὰ ὡς. v. 31. ἀπάντησιν) συνάντησιν. ibid. ἐξειλκύσθησαν) ἐξεκενώθησαν. ib. τύπτειν ἐκ τοῦ λ.) πατάσσειν ἀπὸ τοῦ λ. ib. καθὼς) ὡς. ib. ἀναβαίνουσα poster. loco) deest. ib. ἐν τῷ ἀγρῷ, ὡσεὶ) ἐν ἀγρῷ, ὡς. ib. ἐν τῷ Ἰσραήλ.) τῷ abest. v. 32. προκόπτουσιν) πίπτουσιν. ibid. καθὼς ἔμπροσθεν) ὡς τὸ πρῶτον. ib. ἐκσπάσωμεν) ἐκκενώσωμεν. ib. ἐκ τῆς π.) ἀπὸ τῆς π. ib. ὁδούς.) à fin. v. addit καὶ ἐποίησαν οὕτω. v. 33. ἀνὴρ Ἰσραὴλ) Ἰσραὴλ deest. ibid. αὐτοῦ ἐν Βαὰλ) αὐτῶν, καὶ συνῆψαν ἐν Βαάλ. ib. ἐπάλαιεν) ἐπήρχετο. ib. δυσμῶν τῆς Γαβαὰ) Μαρααγαβέ. v. 34. παρεγένοντο) ἦλθον. ibid. τῆς Γαβαὰ) τῆς deest. ib. καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη) καὶ παράταξις βαρεῖα. ib. ἀφῆπται αὐτῶν) φθάνει ἐπ' αὐτούς. v. 35. ἐτρόπωσε) ἐπάταξε. ibid. κατὰ πρόσωπον Ἰσραὴλ) ἐνώπιον υἱῶν Ἰσρ. ib. ἐν τῷ Βενιαμεὶν) ἐκ τοῦ Βενιαμίν. ib. σπώμενοι) ἕλκοντ. v. 36. εἶδεν Βενιαμεὶν ὅτι τετρόπωται) εἶδον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι ἐπλήγησαν. ibid. ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά.) πρὸς τὸ ἔνεδρον ὃ ἔθηκαν ἐπὶ τῇ Γαβαᾷ. v. 37. Καὶ τὸ ἔνεδρον - - τὸ ἔνεδρον) καὶ ἐν τῷ αὐτοὺς ὑποχωρῆσαι, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκινήθη. καὶ ἐξέτειναν ἐπὶ τὴν Γαβαὰ, καὶ ἐξεχύθη τὸ ἔνεδρον. ibid. ὅλην τὴν) τήν. v. 38. ita legit Cod. Rom. καὶ σημεῖον ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσρ. μετὰ τοῦ ἐνέδρου τῆς μάχης ἀνενέγκαι αὐτοὺς σύσσημον καπνοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως.

39. Καὶ ἀνέστρεψεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ Βενιαμεὶν ἤρξατο τῦ τύπτειν τραυματίας ἐν τῷ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι εἶπαν· πλὴν τροπούμενος τροποῦται ※ αὐτὸς ἐναντίον ἡμῶν, καθὼς ὁ πόλεμος ἔμπροσθεν.

πύργος

40. Καὶ ὁ πυρσὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως, στύλος καπνῦ· καὶ ἐπέβλεψε Βενιαμεὶν ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἰδοὺ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν ὐρανόν.

41. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέστρεψε· καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ Βενιαμεὶν, καὶ ἴδεν ὅτι ἥπτατι αὐτῦ ἡ κακία.

ἔκλεισαν

42. Καὶ ἔκλιναν ἐνώπιον ἀνδρὸς Ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐρήμυ· καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτὸν, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

κατέπαυσεν

43. Καὶ ἔκοψαν τὸν Βενιαμὶν καταπαῦσαι αὐτὸν κατάπαυσιν, καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξεναντίας τῆς Γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίυ.

44. Καὶ ἔπεσαν ἐκ τῦ Βενιαμεὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν, σὺν πᾶσι τύτοις ἄνδρες δυνατοί.

45. Καὶ ἐξέκλιναν, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν Ῥεμμών· καὶ ἐκαλαμήσαντο αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτῦ ἕως Γαλαὰδ, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτῦ δισχιλίυς αὐτῶν ἄνδρας.

46. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες ἐν τῷ Βενιαμεὶν εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, σὺν πᾶσι τύτοις ἄνδρες δυνατοί.

47. Καὶ ἐξέκλιναν, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν Ῥεμμὼν ἑξακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν τετράμηνον.

48. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέκλεισε τὺς υἱὺς Βενιαμεὶν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ πόλεως ἑξῆς ἕως κτήνυς ἕως παντὸς τῦ εὑρεθέντος εἰς πάσας τὰς πόλεις· καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθείσας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί.

ΚΕΦ.

v. 39. ita C. R. καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ὅτι προκατελάβετο τὸ ἔνεδρον τὴν Γαβαά, καὶ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει καὶ Βενιαμὶν ἤρξατο πατάσσειν τραυματίας ἐν ἀνδράσιν Ἰσρ. ὡς τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι εἶπον. πάλιν πλῶσσι πίπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ἡ παράταξις ἡ πρώτη. v. 40. Καὶ ὁ πύργος ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς π. στύλος) καὶ τὸ σύσσημον ἀνέβη ἐπὶ πλεῖον ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς στύλος. ibid. εἰς τὸν ὀρανόν.) ἕως ὀρανοῦ. v. 41. ἀπέστρεψε) ὑπέστρεψε. ibid. ἔσπευσεν - - fin.) ἔσπευσαν ἄνδρες Βενιαμὶν, ὅτι εἶδον ὅτι συνήντησεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ πονηρία. v. 42. Καὶ ἔκλεισαν ἐνώπ. ἀνδρὸς) καὶ ἐπέβλεψαν ἐνώπιον υἱῶν. ibid. ἐρήμου· καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτὸν) ἐρήμου, καὶ ἔφυγον. καὶ ἡ παράταξις ἔφθασεν ἐπ' αὐτούς. ib. διέφθειραν αὐτὸν) διέφθειρον αὐτούς. v. 43. ita legit Cod. Rom. καὶ κατέκοπτον τὸν Βενιαμὶν, καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ Νουὰ κατὰ πόδα αὐτοῦ ἕως ἀπέναντι Γαβαὰ πρὸς ἀνατολὰς ἡλίου. v. 44. ἔπεσαν ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν) ἔπεσον ἀπὸ Βενιαμίν. ibid. σὺν πᾶσι τύτοις ἄνδρες δυνατοί.) οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνάμεως. v. 45. Καὶ ἐξέκλιναν, καὶ ἔφυγον) καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποὶ, καὶ ἔφυγον. ibid. τὴν Ῥεμμὼν) τοῦ Ῥεμμών. ib. αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς - - Γαλαὰδ) ἐξ αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσρ. πεντακισχιλίους ἄνδρας. καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ἕως Γεδάν. v. 46. ἐν τῷ Βενιαμεὶν εἴκ. καὶ πέντε) ἀπὸ Βενιαμὶν εἰκοσιπέντε. ibid. σπωμένων) ἑλκόντων. ib. σὺν πᾶσι τύτοις ἄν. δυνατοί.) οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνάμεως. v. 47. ἐξέκλιναν) ἐπέβλεψαν οἱ λοιποί. ibid. τὴν Ῥεμ.) τοῦ Ῥεμμών. ib. ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥ. τετράμηνον.) ἐν πέτρᾳ Ῥ. τέσσαρας μῆνας. v. 48. Καὶ ἀνὴρ Ἰσρ. ἀπέκλεισε τοὺς) καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ἐπέστρεψαν πρὸς. ibid. ἑξῆς κτήνους ἕως) Μεθλὰ καὶ ἕως κτήνους καὶ ἕως. ib. εὑρεθέντος) εὑρισκομένου. ib. ἐξαπέστειλαν) ἐνέπρησαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν Μασσηφὰ, λέγων· ἀνὴρ ἐξ ὑμῶν ὐ δώσεται τὴν θυγατέρα αὐτῦ τῷ Βενιαμεὶν εἰς γυναῖκα.

2. Καὶ παρεγένοντο πᾶς ὁ λαὸς εἰς Μασσηφὰ καὶ Βαιθὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τῦ Θεῦ, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν,

3. καὶ εἶπαν· ἱνατί Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐγενήθη αὕτη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, τῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον ἐν τῷ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν;

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ ὤρθρισεν ὁ λαὸς, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαςήριον, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα σωτηρίυ.

5. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον; ὅτι ὅρκος
ἐν μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφὰ, λέγοντες· θανάτῳ ἀποθανεῖται.

6. Καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ περὶ Βενιαμεὶν τῦ ἀδελφῦ αὐτῶν, καὶ εἶπαν· ἀφῄρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ Ἰσραήλ.

7. Τί ποιήσωμεν τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν ἐν Κυρίῳ, τῦ μὴ δῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖκας.

8. Καὶ εἶπαν· τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις ὐκ ἀνέβη πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφά; καὶ ἰδὺ ὐκ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ Ἰαβεὶς Γαλαὰδ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

9. Καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ ἰδὺ ὐκ ἀπεσκόπει
ἔςιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν οἰκύντων Ἰαβεὶς
Γαλαάδ.

10. Καὶ ἀπέςειλαν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς, λέγοντες· πορεύθητε καὶ πατάξατε πάντας τὺς κατοικῦντας Ἰαβεὶς Γαλαὰδ ἐν ςόματι ῥομφαίας, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν.

11. Καὶ ὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· πᾶν ἀρσενικὸν καὶ πᾶσαν γυναῖκα γινώσκυσαν κοίτην ἄρσενος ἀναθεματιεῖτε.

12. Καὶ εὗρον ἀπὸ τῶν κατοικύντων Ἰαβεὶς Γαλαὰδ τετρακοσίας νεάνιδας

CAP. XXI. v. 1. Καὶ ἀνὴρ Ἰσρ. ὤμοσεν ἐν Μασσηφὰ, λέγων) Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσρ. ὤμοσαν ἐν Μασσηφὰθ λέγοντες. ibid. ἐξ ὑμῶν ὐ δώσεται τὴν θ.) ἐξ ἡμῶν ὐ δώσει θυγατέρα. v. 2. Καὶ παρεγένοντο - - Βαιθὴλ) καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς Βαιθήλ. ibid. ἐπῆραν τὴν φ.) ἦραν φωνήν. v. 3. ἱνατί Κ. ὁ Θεὸς) εἰς τί Κύριε Θεέ. ibid. ἐν τῷ Ἰσρ.) priore loco deest. ib. ἐν τῷ Ἰσρ.) ἀπὸ Ἰσραήλ. v. 4. ἐν τῇ ἐπαύριον) ἐν abest. ibid. ᾠκοδόμησεν) ᾠκοδόμησαν. ib. ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα σωτηρίυ) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας. v. 5. ὁ μὴ ἀναβὰς) ὐκ ἀνέβη. ibid. ἐκ πασῶν) ἀπὸ πασῶν. ib. ὅρκος μ. ἐν τῷ μὴ ἀναβάντι) ὁ ὅρκος μέγ. ἦν τοῖς ὐκ ἀναβεβηκόσι. ib. Μασσηφὰ) Μασσηφὰθ, ita passim. ib. ἀποθανεῖται) θανατωθήσεται. v. 6. περὶ Βενιαμεὶν τῦ ἀδελφῦ) πρὸς Βενιαμεὶν ἀδελφόν. ibid. ἀφῄρηται) ἐξεκόπη. ib. ἐξ Ἰσραὴλ) ἀπὸ Ἰσρ. v. 7. ποιήσωμεν) addit αὐτοῖς τοῖς περισσοῖς. v. 8. τίς μία τῶν φ. Ἰσρ. ἥτις ὐκ) τίς εἷς ἀπὸ φυλ. Ἰσρ. ὃς ὐκ. v. 9. ἀπεσκόπει) ἐπεσκέπη. ibid. καὶ ἰδὺ ὐκ ἔςιν ἐκ. ἀν. ἀπὸ τῶν οἰκ. Ἰαβεὶς) καὶ ὐκ ἦν ἐκ. ἀν. ἀπὸ οἰκύντων Ἰαβίς. v. 10. ἀπέςειλαν) ἀπέςειλεν. ib. ἀπὸ τῶν υἱῶν) ἀπὸ υἱῶν. ib. πορεύθητε) πορεύεσθε. ib. πάντας τὺς κατοικῦντας) τὺς οἰκῦντας. ib. καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν.) h. v. desunt. v. 11. Καὶ ὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε) καὶ τῦτο ποιήσετε. ibid. ἀρσενικὸν) ἄρσεν. ib. γινώσκυσαν) εἰδυῖαν. ib. à fine versus adjicit *Cod. Rom.* τὰς δὲ παρθένους, περιποιήσεσθε. καὶ ἐποίησαν ὕτως. v. 12. τῶν κατοικύντων) οἰκύντων.

δας παρθένες, αἳ ἐκ ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος· καὶ ἦγον αὐτὰς εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Σηλὼμ ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χανααάν.

ἀπέστειλεν τὸν

13. Καὶ ἀπέστειλε πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς ✕ τὰς υἱὰς Βενιαμεὶν τὰς ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὰς εἰς εἰρήνην.

14. Καὶ ἀπέστρεψε Βενιαμεὶν πρὸς τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν Ἰαβεὶς Γαλαάδ· καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ὅτως.

15. Καὶ ὁ λαὸς παρεκλήθη τῷ Βενιαμεὶν, ὅτι ἐποίησε Κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς Ἰσραήλ.

16. Καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς· τί ποιήσωμεν τοῖς ἐπιλοίποις εἰς γυναῖκας; ὅτι ἠφάνισαι ἐκ τῷ Βενιαμεὶν γυνή.

17. Καὶ εἶπαν· κληρονομία διασεσωσμένη τῷ Βενιαμεὶν, καὶ ἐ μὴ ἐξαλειφθῇ φυλὴ ἐξ Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἡμεῖς ἐ δυνησόμεθα δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι ὠμόσαμεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λέγοντες· ἐπικατάρατος ὁ διδὰς γυναῖκα τῷ Βενιαμείν.

19. Καὶ εἶπαν· Ἰδὲ ἑορτὴ τῷ Κυρίῳ ἐν Σηλὼ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἥ ἐστιν ἀπὸ βοῤῥᾶ τῆς Βαιθὴλ, κατ' ἀνατολὰς ἡλίε ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινέσῃ ἐκ Βαιθὴλ εἰς Σίκιμα, καὶ ἀπὸ νότε τῷ Λιβάνε τῆς Λεβωνᾶ.

20. Καὶ ἐνετείλαντο τοῖς υἱοῖς Βενιαμεὶν, λέγοντες· διέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι,

21. καὶ ὄψεσθε· καὶ ἰδὲ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν κατοικέντων Σηλὼ ἐν Σηλὼ, χορεῦσαι ἐν χοροῖς, καὶ ἐξελεύσεσθε ἀπὸ τῶν ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσετε ἀνὴρ ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων Σηλὼ, καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς γῆν Βενιαμείν.

22. Καὶ ἔσαι ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐρῶμεν πρὸς αὐτάς· ἐλεήσατε αὐτὰς, ὅτι ἐκ ἐλάβομεν ἀνὴρ γυναῖκα αὐτῷ ἐν τῷ πολέμῳ· ἐ γὰρ ὑμεῖς ἐδώκατε αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν, πλημμελήσατε.

23. Καὶ ἐποίησαν ὅτως οἱ υἱοὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἔλαβον γυναῖκας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευέσῶν, ἃς

v. 12. αἳ ἐκ) αἵτινες οὐκ. ib. ἦγον) ἤνεγκαν. ib. ἥ ἐστιν ἐν γῇ) τὴν ἐν γῇ. v. 13. ἀπέστειλεν) ἀπέστειλαν. ibid. πρὸς Βενιαμεὶν τὸν) πρὸς τὰς υἱὰς Βενιαμίν. v. 14. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἔδωκαν αὐτοῖς) addit οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. ib. αἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν Ἰαβεὶς) ἃς ἐζωοποίησαν ἀπὸ τῶν θυγατέρων Ἰαβίς. ib. οὕτως) ὅτω. v. 15. τῷ Βενιαμεὶν) ἐπὶ τῷ Βενιαμίν. v. 16. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἐπιλοίποις) περισσοῖς. ib. ἠφάνισται ἐκ τῷ) ἠφανίσθη ἀπό. v. 17. διασεσωσμένη τῷ Β. καὶ οὐ μὴ ἐξαλειφθῇ φ. ἐξ Ἰσρ.) διασωζομένων τῶν Βενιαμίν, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται φ. ἀπὸ Ἰσραήλ. v. 18. Καὶ ἡμεῖς) ὅτι ἡμεῖς. ibid. οἱ υἱοὶ Ἰσρ.) ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ. v. 19. ἑορτὴ τῷ Κυρίῳ ἐν Σηλὼ) ἰδοὺ δὴ ἑορτὴ Κυρίου ἐν Σηλώμ. ibid. ἐν τῇ ὁδῷ - - Σίκιμα) ἐπὶ τῆς ὁδῷ τῆς ἀναβαινούσης ἀπὸ Βαιθὴλ εἰς Συχέμ. ib. τῷ Λιβάνου) deest. v. 20. διέλθατε) πορεύεσθε. v. 21. ὡς ἂν) ἐάν. ibid. κατοικούντων - - χοροῖς) οἰκούντων Σηλὼ χορεύειν ἐν τοῖς χοροῖς. ib. ἀπὸ τῶν ἀμπ.) ἐκ τῶν ἀμπελώνων. ib. ἁρπ. ἀνὴρ ἑαυτοῖς γυναῖκας) ἁρπάσατε αὐτοῖς ἀνὴρ γυναῖκα. ib. Σηλὼ, καὶ ἀπελεύσεσθε) Σηλὼμ καὶ πορεύεσθε. v. 22. πρὸς αὐτούς, ἐλεήσατε αὐτὰς) αὐτοῖς, ἔλεος ποιήσατε ἡμῖν αὐτάς. ibid. ἐν τῷ πολέμῳ· ἐ γὰρ ὑμεῖς) ἐν τῇ παρατάξει, ὅτι οὐχ ὑμεῖς. ib. κατὰ τὸν καιρὸν) ὡς κλῆρος. v. 23. κατὰ τὸν ἀριθμὸν) εἰς ἀριθμόν.

ὡς διήρπασαν· καὶ ἀπῆλθον καὶ ἀπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν, καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.

24. Καὶ περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνὴρ εἰς τὴν φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ· καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

*25. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· ἀνὴρ ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

ΚΡΙΤΑΙ.

v. 23. ὡς διήρπασαν· καὶ ἀπέστρεψαν ἐπὶ τὴν) ὃν ἥρπασαν. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν. ibid. ἑαυτοῖς π. καὶ κατῴκησαν) τὰς πόλ. καὶ ἐκάθισαν. v. 24. εἰς τὴν φ.) εἰς φυλήν. ibid. εἰς τὴν συγγέν.) τὴν abest. ib. ἀπῆλθεν) ἐξῆλθον. v. 25. Ἐν ταῖς) Ἐν δὲ ταῖς. ibid. ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ) τὸ εὐθὲς ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΡΟΥΘ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ κρίνειν τοὺς κριτὰς, καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ· καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα, τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ Μωὰβ, αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ.

2. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, Ἀλιμέλεχ· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, Νοεμμείν· καὶ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ, Μααλὼν, καὶ *Χελεών, Ἐφραθαῖοι ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα. Καὶ ἤλθοσαν εἰς ἀγρὸν Μωὰβ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ.

3. Καὶ ἀπέθανεν Ἀλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς Νοεμμεί, καὶ κατελείφθη αὐτὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς.

4. Καὶ ἐλάβοσαν ἑαυτοῖς γυναῖκας Μωαβίτιδας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ὀρφά· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Ῥούθ· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα ἔτη.

5. Καὶ ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι, Μααλὼν καὶ Χελεών· καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς. ἀπέθαναν

6. Καὶ ἀνέστη αὐτὴ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ Μωάβ· ὅτι ἤκουσαν ἐν ἀγρῷ Μωὰβ

RUTH. CAP. I. v. 1. ἐν ταῖς ἡμέραις) deest. ibid. τῆς Ἰούδα) τῆς abest. v. 2. Ἀλιμέλεχ) Ἐλιμέλεχ, ita passim. ibid. Νοεμμείν) Νωεμίν. ib. Χελεών) Χελαιών, passim. v. 3. Νοεμμεί) Νωεμίν. v. 5. ἀπέθαναν ἀμφ.) ἀπέθανον καί γε ἀμφ. v. 6. ἐπέστρεψαν) ἀπέστρεψαν. ibid. ἤκουσαν) ἤκουσεν.

ὅτι ἐπέσκεπται Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους.

ἐξῆλθαν 7. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου οὗ * ἦν
* ἦσαν ἐκεῖ, καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ'
αὐτῆς· καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ, τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ἰούδα.

8. Καὶ εἶπε Νοομμεὶ ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς· πορεύθητε δὴ, ἀποστρά-
τοῦ πα- φητε δὴ ἑκάστη εἰς τὸν οἶκον μητρὸς αὐ-
τρὸς τῆς· ποιήσαι Κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνηκότων καὶ μετ' ἐμοῦ·

δῷ 9. δῴη Κύριος ὑμῖν, καὶ εὕρητε ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς. Καὶ κατεφίλησεν αὐτάς· καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν· καὶ ἔκλαυσαν.

10. Καὶ εἶπαν αὐτῇ· οὐχὶ, μετὰ σοῦ ἐπιστρέψομεν εἰς τὸν λαόν σου.

11. Καὶ εἶπε Νοομμείν· ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου, (πορεύθητε,) καὶ ἵνατί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ; μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας;

12. ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου ✕ διὰ τοῦτο, διότι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί. Ὅτι εἶπα, ὅτι ἐστί μοι ὑπόστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ, καὶ τέξομαι υἱούς·

13. μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἁδρυνθῶσιν; ἢ αὐτοῖς κατασχεθήσεσθε, τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρί; μὴ δὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη μοι σφόδρα ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ Κυρίου.

14. Καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἔτι· καὶ κατεφίλησεν Ὀρφὰ τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς· Ῥοὺθ δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ.

15. Καὶ εἶπε Νοεμμεὶν πρὸς Ῥούθ· ἰδοὺ ἀνέστρεψεν ἡ σύννυμφός σου πρὸς λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς, ἐπιστράφηθι δὴ καὶ σὺ ὀπίσω τῆς συννύμφου σου.

16. Εἶπε δὲ Ῥούθ· μὴ ἀπάντησαι ἐμοὶ τοῦ καταλιπεῖν σε, ἢ ἀποστρέψαι ὄπισθέν σου, ὅτι ὅπου ἐὰν πορευθῇς, πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς, αὐλισθήσομαι· ὁ λαός σου, λαός μου, καὶ ὁ Θεός σου, Θεός μου·

17. καὶ οὗ ἐὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι· τάδε ποιήσαι Κύριός μοι, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστελεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18. Ἰδοῦσα δὲ Νοεμμεὶν ὅτι κραταιοῦται αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐκόπασε τοῦ λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι.

19. Ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι, ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς Βαιθλεέμ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βαιθλεέμ, καὶ ἤχησε πᾶσα ἡ πόλις ἐπ'
αὐταῖς, καὶ εἶπον· αὕτη (τί) ἐστι αὐτῇ
Νοομμείν;

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· μὴ καλεῖτέ με Νοομμείν· καλέσατέ με πικράν, πικρίαν
ὅτι

v. 7. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθεν. ibid. οὗ ἦσαν) οὗ ἦν. ib. εἰς γῆν) εἰς τὴν γῆν. v. 8. Νοομμεί) Νωεμίν, ita constanter Cod. Rom. ibid. πορεύθητε) πορεύεσθε. ib. δὴ ἑκάστη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς) ἑκάστη εἰς οἶκον μητρός. v. 9. δῷ) δῴη. v. 10. ἐπιστρέψομεν) ἐπιστρέφομεν. v. 11. Νοομμείν) Νωεμὶν passim. ibid. (πορεύθητε) deest. v. 13. σφόδρα) non habet. v. 15. ἡ σύννυμφος) ἡ deficit. v. 16. ἀπάντησαι ἐμοὶ) ἀπάντησαί μοι. ibid. ὅτι ὅπου) ὅτι σὺ ὅπου. v. 17. Κύριός μοι) transposita. v. 19. Βαιθλεέμ) Βηθλεέμ, ac subjicit καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ. ibid. ἐπ' αὐτῇ) ἐπ' αὐταῖς. ib. αὕτη τί ἐστι) εἰ αὕτη ἐστί. v. 20. μὴ καλεῖτε) μὴ δὴ καλεῖτε. ibid. πικρίαν) πικράν.

ὅτι ἐπικράνθη ἐν ἐμοὶ ὁ ἱκανὸς σφόδρα.

21. Εγὼ πλήρης ἐπορεύθην, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με ὁ Κύριος· καὶ ἵνατί καλεῖτέ με Νοομμείν, καὶ Κύριος ἐταπείνωσέ με, καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με;

22. Καὶ ἐπέστρεψε Νοομμεὶν καὶ Ῥὲθ ἡ Μωαβῖτις ἡ νύμφη αὐτῆς μετ' αὐτῆς, ἐπιστρέφουσα ἐξ ἀγρȣ̃ Μωάβ· αὗται δὲ παρεγενήθησαν εἰς Βηθλεὲμ ἐν ἀρχῇ θερισμȣ̃ κριθῶν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ τῇ Νωεμεὶν ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς ἐν ἰσχύι, ἐκ τῆς συγγενείας Ἀλιμέλεχ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Βοός.

2. Καὶ εἶπε Ῥοὺθ ἡ Μωαβῖτις πρὸς Νοομεί· πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρὸν, καὶ συνάξω ἐν τοῖς στάχυσι, κατόπισθεν ȣ̃ ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτȣ̃·
θυγάτηρ Εἶπε δὲ αὐτῇ· πορεύου θύγατερ.

3. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ὄπισθεν τῶν θεριζόντων· καὶ περιέπεσε περιπτώματι τῇ μερίδι τȣ̃ ἀγροῦ Βοὸς τȣ̃ ἐκ τῆς συγγενείας Ἀλιμέλεχ.

4. Καὶ ἰδοὺ Βοὸς ἦλθεν ἐκ Βαιθλεὲμ, καὶ εἶπε τοῖς θερίζουσι· Κύριος μεθ' ὑμῶν. Καὶ εἶπαν αὐτῷ· εὐλογήσαι σε Κύριος.

5. Καὶ εἶπε Βοὸς τῷ παιδαρίῳ αὐτȣ̃, τῷ ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας· τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;

6. Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, καὶ εἶπεν· ἡ παῖς ἡ Μωαβῖτις ἐστὶν, ἡ ἀποστραφεῖσα μετὰ Νωεμμεὶν ἐξ ἀγρȣ̃ Μωάβ.

7. Καὶ εἶπε· συλλέξω δὴ καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὄπισθεν τῶν θεριζόντων· καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη ἀπὸ πρωΐθεν καὶ ἕως ἑσπέρας, ȣ̓ κατέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν.

8. Καὶ εἶπε Βοὸς πρὸς Ῥούθ· ȣ̓κ ἤκουσας θύγατερ; μὴ πορευθῇς συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ, καὶ σὺ ȣ̓ πορεύσῃ ἐντεῦθεν· ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν κορασίων μȣ.

9. Οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν ȣ̃ ἐὰν θερίζωσι, καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν· ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις, τȣ̃ μὴ ἅψασθαί σȣ· καὶ ὅτε δι- ὅτι
ψήσεις, καὶ πορευθήσῃ εἰς τὰ σκεύη, καὶ πίεσαι ὅθεν ἂν ὑδρεύονται τὰ παιδάρια.

10. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τȣ̃ ἐπιγνῶναί με, καὶ ἐγώ εἰμι ξένη;

11. Καὶ ἀπεκρίθη Βοὸς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· ἀπαγγελίᾳ ἀπηγγέλη μοι πάντα ὅσα πεποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου,

v. 21. à fine addit *Cod. Rom.* καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με. v. 22. μετ' αὐτῆς) deest. ibid. ἐπιστρέφουσα) ἐπιστρέψασαι. CAP. II. v. 1. Νωεμεὶν) Νωεμίν. ibid. ἐν ἰσχύι) ἰσχύι. ib. Ἀλιμέλεχ) Ἐλιμέλεχ, passim. ib. Βοὸς) Βοὸζ, passim. v. 2. Νοομεί) Νωεμίν. ibid. θυγάτηρ) θύγατερ. v. 3. ὄπισθεν) κατόπισθε. v. 4. Βαιθλεὲμ) Βηθλεέμ. ibid. εἶπαν) εἶπον. v. 5. παιδαρίῳ) addit αὐτοῦ. v. 6. Νωεμμεὶν) Νωεμίν. v. 8. συλλέξαι ἐν ἀγρῷ, transposita. v. 9. καὶ ὅτι διψ.) καὶ ὅτε διψ. ibid. ἂν ὑδρεύονται) ἐὰν ὑδρεύωνται. v. 11. μοι πάντα ὅσα) μοι ὅσα.

καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου, καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν, ὃν οὐκ ᾔδεις ἐχθὲς καὶ τρίτης.

12. Ἀποτίσαι Κύριος τὴν ἐργασίαν σου, καὶ γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ.

13. Ἡ δὲ εἶπεν· εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου, ὅτι παρεκάλεσάς με, καὶ ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Βοός· ἤδη ὥρα τοῦ φαγεῖν, πρόσελθε ὧδε, καὶ φάγεσαι τῶν ἄρτων, καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει. Καὶ ἐκάθισε Ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων· καὶ ἐβούνισεν αὐτῇ Βοὸς ἄλφιτον, καὶ ἔφαγε, καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ κατέλιπε·

15. καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. Καὶ ἐνετείλατο Βοὸζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων· καί γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ καταισχύνητε αὐτήν·

βασάζατε αὐτήν 16. καὶ βασάζοντες βασάσατε αὐτῇ, καί γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων, καὶ ἄφετε, καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ.

17. Καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐράβδισεν ἃ συνέλεξε, καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφὶ κριθῶν.

18. Καὶ ἦρε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ συνέλεξε, καὶ ἐξενέγκασα Ῥοὺθ, ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλιπεν, ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη.

19. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς· ποῦ συνέλεξας σήμερον, καὶ ποῦ ἐποίησας; εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος. Καὶ ἀπήγγειλε Ῥοὺθ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησε, καὶ εἶπε· τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς μεθ' οὗ ἐποίησα σήμερον, Βοός.

20. Καὶ εἶπε Νοομμεὶν τῇ νύμφῃ αὐτῆς· εὐλογητός ἐστι τῷ Κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπε τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Νοομμείν· ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνὴρ, ἐκ τῶν ἀγχιστευόντων ἡμᾶς ἐστι.

21. Καὶ εἶπε Ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς· καί γε ὅτι εἶπε πρός με· μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐμῶν προσκολλήθητι, ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν, ὃς ὑπάρχει μοι.

22. Καὶ εἶπε Νοομμεὶ πρὸς Ῥοὺθ τὴν νύμφην αὐτῆς· ἀγαθὸν θύγατερ, ὅτι ἐπορεύθης μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ. ἐ-θυγάτηρ

23. Καὶ προσεκολλήθη Ῥοὺθ τοῖς κορασίοις Βοὸς τοῦ συλλέγειν, ἕως οὗ συνετέλεσε τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν· καὶ ἐκάθισε μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

ΚΕΦ.

v. 12. καὶ γένοιτο) καὶ deest. v. 13. Κύριέ μου) μου abest. v. 16. βασάζατε αὐτήν) βασάσατε αὐτῇ. ibid. ἄφετε) φάγεται. v. 17. ἐράβδισεν) ἐρράβδισεν. v. 19. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. v. 20. Καὶ εἶπε Νοομμείν) εἶπε δὲ Νωεμίν. ibid. Νοομμείν) Νωεμίν. ib. ἡμᾶς ἐστι.) ἡμῖν ἐστι. v. 21. παιδαρίων) κορασίων. v. 22. Νοομμεί) Νωεμίν. ibid. θυγάτηρ) θύγατερ. ib. ἐπορεύθης) ἐξῆλθες. v. 23. Βοὸς συλλέγειν) τοῦ Βοὸζ τοῦ συλλέγειν. ib. οὗ συνετέλεσε) τοῦ συντελέσαι. id. καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν). καὶ τῶν πυρῶν. ib. καὶ ἐκάθισε μετὰ τῆς π. αὐτῆς.) ab his verbis incipit C. 3. Cod. Rom.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

Εἶπε δὲ Νοομμεὶ τῇ νύμφῃ αὐτῆς·
θυγάτηρ θύγατερ, ἐ μὴ εὕρω σοι ἀνάπαυ-
σιν, ἵνα εὖ γένηταί σοι;

2. Καὶ νῦν ἐχὶ Βοὸς γνώριμος ἡμῶν, ἐ ἧς μετὰ τῶν κορασίων αὐτῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν ταύτῃ τῇ νυκτί.

3. Σὺ δὲ λούσῃ, καὶ ἀλείψῃ, καὶ περιθήσῃ τὸν ἱματισμόν σου ἐπὶ σεαυτῇ, καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν ἅλω· μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ, ἕως ἐ συντελέσαι αὐτὸν φαγεῖν καὶ πιεῖν.

4. Καὶ ἔςαι ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον ἐ κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ, καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτῦ, καὶ κοιμηθήσῃ· καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις.

5. Εἶπε δὲ Ῥοὺθ πρὸς αὐτήν· πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ἐμοὶ, ποιήσω.

6. Καὶ κατέβη εἰς τὸν ἅλω, καὶ ἐποίησε κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς.

7. Καὶ ἔφαγε Βοὸς, καὶ ἔπιε, καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῦ, καὶ ἦλθε κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς ςοιβῆς· ἡ δὲ ἦλθεν κρυβῇ, καὶ ἀπεκάλυψε τὰ πρὸς ποδῶν αὐτῦ, καὶ ἐκάθευδεν.

8. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ, καὶ
ἐξανέςη ἐξέςη ὁ ἀνὴρ, καὶ ἐταράχθη, καὶ ἰδοὺ
γυνὴ κοιμᾶται πρὸς ποδῶν αὐτῦ.

9. Εἶπε δέ· τίς εἶ σύ; Ἡ δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ῥοὺθ ἡ δούλη σου· καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, ὅτι ἀγχιςεὺς εἶ σύ.

10. Καὶ εἶπε Βοός· εὐλογημένη σὺ
τῷ Κυρίῳ θύγατερ, ὅτι ἠγάθυνάς σου
τὸ ἔλεος τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον, ἔλαιον
τῦ μὴ πορευθῆναί σε ὀπίσω νεανιῶν εἴ- τὸ
τοι πτωχὸς, εἴτοι πλούσιος.

11. Καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ· πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς, ποιήσω σοι· οἶδε γὰρ πᾶσα φυλὴ λαῦ μου ὅτι γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ.

12. Καὶ νῦν ὅτι ἀληθῶς ἀγχιςεὺς ἐγώ εἰμι· καί γε ἐςὶν ἀγχιςεὺς ἐγγίων ὑπὲρ ἐμέ.

13. Αὐλίσθητι τὴν νύκτα, καὶ ἔςαι τοπρωῒ ἐὰν ἀγχιςεύσῃ σε, ἀγαθόν· ἀγχιςευέτω. Ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἀγχιςεῦσαί σε, ἀγχιςεύσω σε ἐγὼ, ζῇ Κύριος· κοιμήθητι ἕως πρωΐ.

14. Καὶ ἐκοιμήθη πρὸς ποδῶν αὐτῦ ἕως πρωΐ· ἡ δὲ ἀνέςη πρὸ τῦ ἐπιγνῶναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτῦ. Καὶ εἶπε Βοός· μὴ γνωσθήτω, ὅτι ἦλθε γυνὴ εἰς τὸν ἅλω.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου, καὶ κράτησον αὐτό. Καὶ ἐκράτησεν αὐτό· καὶ ἐμέτρησεν ἓξ κριθῶν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτήν· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

16. Καὶ Ῥοὺθ εἰσῆλθε πρὸς τὴν
πενθερὰν αὐτῆς. Ἡ δὲ εἶπε· τίς εἶ
θύγατερ; Καὶ εἶπεν αὐτῇ πάντα, ὅσα θυγάτηρ
ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνήρ.

CAP. III. v. 1. Νοομμεὶ τῇ νύμφῃ αὐτῆς· θυγάτηρ) αὐτῇ Νωεμὶν ἡ πενθερὰ αὐτῆς. θύγατερ. ibid. εὕρω) ζητήσω. v. 3. περιθήσῃ) περιθήσεις. ibid. ἐπὶ σεαυτῇ) ἐπὶ σέ. ib. ἕως ἐ) ἕως τῦ. ib. φαγεῖν) τοῦ φαγεῖν. v. 4. τόπον οὗ) τόπον ὅπου. v. 5. ἐὰν) ἄν. v. 7 ἦλθεν κρυβῇ) ἦλθεν ἐν κρυφῇ. ibid. καὶ ἐκάθευδεν) desunt. v. 8. ἐξανέςη) ἐξέςη. v. 10. τῷ Κυρίῳ) adjicit Θεῷ. ibid. τὸ τὸ ἔλαιον τὸ) τὸ ἔλεός σου τό. ib. τὸ μὴ πορ.) μὴ πορευθῆναι. v. 12. Καὶ ὅτι ἀληθῶς) Καὶ νῦν ὁ ἀληθῶς. v. 13. ἕως πρωΐ) ἕως τοπρωΐ. v. 16. εἶπεν τίς εἶ θυγάτηρ;) εἶπεν αὐτῇ, θύγατερ.

17. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τὰ ἓξ τῶν κριθῶν ταῦτα ἔδωκέ μοι, ὅτι εἶπε πρὸς μέ· μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθεράν σου.

18. Ἡ δὲ εἶπε· κάθου θύγατερ, ἕως τοῦ ἐπιγνῶναί σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα· οὐ γὰρ μὴ ἡσυχάσει ὁ ἀνὴρ, ἕως ἂν τελέσῃ τὸ ῥῆμα σήμερον.

ΚΕΦ. Δ΄. IV.

ΚΑΙ Βοὸς ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγχιστευτὴς παρεπορεύετο, ὃν εἶπε Βοός. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βοός· ἐκκλίνας κάθισον ὧδε κρυφῇ. Καὶ ἐξέκλινε, καὶ ἐκάθισε.

2. Καὶ ἔλαβε Βοὸς δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπε· καθίσατε ὧδε. Καὶ ἐκάθισαν.

3. Καὶ εἶπε Βοὸς τῷ ἀγχιστευτῇ· τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ, ἥ τις ἐστὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ Ἀλιμέλεχ, ἣ δέδοται Νωεμεὶν τῇ ἐπιστρεφούσῃ ἐξ ἀγροῦ Μωάβ.

4. Κἀγὼ εἶπα· ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου, λέγων· κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων, καὶ ἐναντίον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου· εἰ ἀγχιστεύεις, ἀγχίστευε· εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις, ἀνάγγειλόν μοι, καὶ γνώσομαι ὅτι οὐκ ἔστι πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀγώ εἰμι μετὰ σέ. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω.

5. Καὶ εἶπε Βοός· ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν ἐκ χειρὸς Νοομμεὶ καὶ παρὰ Ῥοὺθ τῆς Μωαβίτιδος γυναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ, ὥστε ἀναστήσασθαί σε τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.

6. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεύς· οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μήποτε διαφθείρω τὴν κληρονομίαν μου· ἀγχίστευσον σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου, ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι.

7. Καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα ἔμπροσθεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχιστείαν καὶ ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα, τοῦ στῆσαι τὸν πάντα λόγον· καὶ ὑπελύετο ὁ ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἐδίδου τῷ πλησίον αὐτοῦ τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ· καὶ τοῦτο ἦν μαρτύριον ἐν Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ Βοόζ· κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου. Καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ.

9. Καὶ εἶπε Βοὸζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ παντὶ τῷ λαῷ· μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέκτημαι πάντα τὰ τοῦ Ἀλιμέλεχ, καὶ πάντα ὅσα ὑπάρχει τῷ Χαιλεὼν καὶ τῷ Μααλὼν ἐκ χειρὸς Νοομμεί·

10. καί γε Ῥοὺθ τὴν Μωαβῖτιν τὴν γυναῖκα Μααλὼν κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ,

καὶ

v. 18. ἡσυχάσει) ἡσυχάσῃ. ibid. τελέσῃ) τελεσθῇ. CAP. IV. v. 1. ἀγχιστευτὴς) ἀγχιστεύς. ibid. ὃν εἶπε) ὃν ἐλάλησε. ib. κρυφῇ) κρύφιε. v. 3. εἶπε Βοὸς) εἶπε Βοὸζ τῷ ἀγχιστεῖ. ibid. ἥ τις ἐστὶ τοῦ) ἥ ἐστι τοῦ. ib. Ἀλιμέλεχ) Ἐλιμέλεχ, passim. ib. Νωεμεὶν) Νωεμίν. v. 5. Νοομμεὶ) Νωεμίν. ibid. ἀναστήσασθαί σε τὸ) ἀναστῆσαι τό. v. 7. ἔμπροσθεν Ἰσρ.) ἔμπροσθεν ἐν τῷ Ἰσραήλ. ibid. τὸν λόγον) πάντα λόγον, ib. ὁ ἀνὴρ) ἀνήρ. ib. τῷ πλησίον αὐτοῦ) addit τῷ ἀγχιστεύοντι. v. 9. Καὶ εἶπε) adjicit Βοόζ. ibid. Χαιλεὼν) Χελαιών. ib. Νοομμεὶ) Νωεμίν.

καὶ οὐκ ἐξολεθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον.

11. Καὶ εἴπαν πᾶς ὁ λαὸς, οἱ ἐν τῇ πύλῃ· μάρτυρες. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἴποσαν· δῴη Κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰσπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου ὡς Ῥαχὴλ καὶ ὡς Λείαν, αἳ * ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον Ἰσραήλ· καὶ ποιῆσαι δύναμιν ἐν Ἐφραθᾷ, καὶ ἔσαι ὄνομα ἐν Βαιθλεέμ·

γυναῖκαν

Ῥαχὴν

* οἰκοδόμησαν

12. καὶ γένοιτο ὁ οἶκός σου ὡς ὁ οἶκος Φαρὲς, ὃν ἔτεκε Θάμαρ τῷ Ἰούδα, ἐκ τοῦ σπέρματος οὗ δώσει Κύριός σοι ἐκ τῆς παιδίσκης ταύτης.

13. Καὶ ἔλαβε Βοὸς τὴν Ῥοὺθ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἔδωκε Κύριος κύησιν αὐτῇ, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

14. Καὶ εἶπαν αἱ γυναῖκες πρὸς Νοομμείν· εὐλογητὸς Κύριος, ὃς οὐ κατέλυσέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστέα· καὶ καλέσαι τὸ ὄνομά σου ἐν Ἰσραήλ·

15. καὶ ἔσαι σοι εἰς ἐπιστρέφοντα ψυχὴν, καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε, ἔτεκεν αὐτὸν, ἥ ἐστιν ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς.

16. Καὶ ἔλαβε Νοομμεὶν τὸ παιδίον, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς· καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθηνόν.

17. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτοῦ αἱ γείτονες ὄνομα, λέγουσαι· ἐτέχθη υἱὸς τῇ Νωεμείν· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὠβήδ. Οὗτος πατὴρ Ἰεσσαὶ, πατρὸς Δαυίδ.

18. Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Φαρές· Φαρὲς ἐγέννησε τὸν Ἐσρών.

19. Ἐσρὼν ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· * Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀῤῥάν

* Ἀῤῥὰν

20. καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Σαλμών·

21. καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν Βοός· καὶ Βοὸς ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ·

22. καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Τέλος τῆς Ῥούθ.

v. 10. ἐξολεθρευθήσεται) ἐξολοθρευθήσεται. ibid. τοῦ λαοῦ) λαῶ. v. 11. εἴπαν) εἴποσαν. ibid. γυναῖκαν) γυναῖκα. ib. Ῥαχὴν) Ῥαχήλ. ib. Λείαν) Λίαν. ib. οἰκοδόμησαν) ᾠκοδόμησαν. ib. Ἰσραήλ· καὶ ποιῆσαι) τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐποίησαν. ib. Βαιθλεέμ.) Βηθλεέμ. v. 12. ὁ οἶκός σου ὡς ὁ οἶκος) οἶκός σου ὡς οἶκος. v. 13. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. ἔδωκε Κύριος κύησιν αὐτῇ) ἔδωκεν αὐτῇ Κύριος κύησιν. ibid. ἐγέννησεν) ἔτεκεν. v. 14. Νοομμείν) Νωεμίν, passim. v. 15. ἡ νύμφη σου) ἡ νύμφη. v. 16. αὐτὸ) deest. v. 18. Ἐσρὼν) Ἐσρώμ, ita & seq. versu. v. 19. Ἀῤῥάν.) Ἀράμ. ibid. Ἀῤῥὰν δὲ) καὶ Ἀράμ. v. 22. τὸν βασιλέα) h. v. desunt.